NMÎ MÎ U KÓPU DYUU

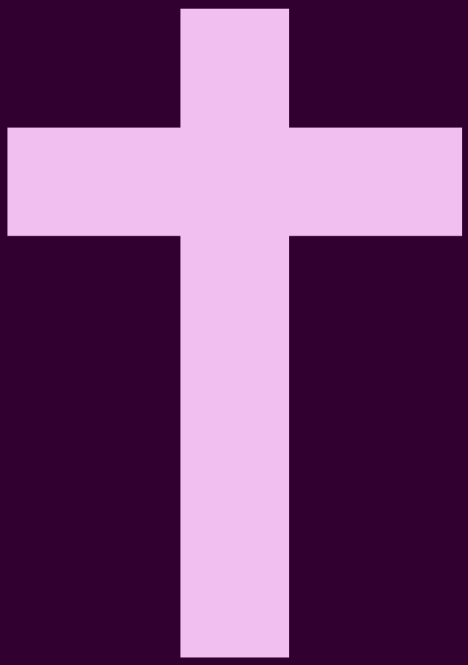

The New Testament in the Rossel Language, also called the Yele Language, of Papua New Guinea

NMÎ MÎ U KÓPU DYUU

The New Testament in the Rossel Language, also called the Yele Language, of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Yele Rossel long Niugini

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

℗ 2011-2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yele Rossel (Yele)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-11-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

f23d3065-5277-5598-adb2-6416a21ad128

Contents

Nmî mî u kópu dyuu 1
Mátiyu 2
Mak 63
Luukî 99
Njon 161
Dpodo 203
Lóma 259
1 Kódin 284
2 Kódin 310
Nkalásiya 328
Epeso 338
Pilipay 347
Kîlosa 354
1 Tesalonika 361
2 Tesalonika 367
1 Timoti 370
2 Timoti 377
Taitas 382
Pilimon 385
Hipîlu 387
Njems 407
1 Pita 414
2 Pita 422
1 Njon 426
2 Njon 433
3 Njon 434
Njuda 435
Tpyuu 437
Bible reading 464

Nmî mî u kópu dyuu
The New Testament in the Yele (Rossel) language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Yele long Niugini

Nmî mî u kópu dyuu
The New Testament in the Yele (Rossel) language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1987, reprinted 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication, 1997, Bible League International

Web version
© 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/4.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http:// creativecommons.org/ licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Table of Contents

MÁTIYU

Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o, pi ngmê u pi Mátiyu. Yesu u kuwó, pi yilî Mátiyu p:uu dnye ndiye. Yoo woni alanté a nuw:o nyédi, dpo, Yi yéli yi vy:o pini ngmê ngê ala puku dmi yinê d:êê ngê. Woni yoo alanté a nuw:o nyédi, dpo, Mátiyu ngê chóó d:êê ngê.

Yesu Kédisu u tii
Luukî 3:23-38

1 Yesu Kédisu King Dépidi u tii ńedê pini ngmê, ala u tii. Myenté yi Dépidi Epîlaham u tii ńedê pini.

2 Epîlaham tp:oo Yisak, Yisak tp:oo Njakóp.

Njakóp tp:oo yoo, Njuda mbwémi knî, yélini Yichip dnyen:aa ya.

3 Njuda tp:oo dê Pedes mbwémi Seda. Yi pye u pi Tema.

Pedes tp:oo Hesîdon, Hesîdon tp:oo Lamî.

4 Lamî tp:oo Aminatap, Aminatap tp:oo Nason.

Nason tp:oo Salîmon.

5 Salîmon u tii ńedê pi ngmê chópu, u pi Mbówas, u pye Lahap.

Mbówas tp:oo Opédi, u pye u pi Luti.

Opédi tp:oo Njési,

6 Njési tp:oo King Dépidi.

Dépidi tp:oo Solomon, u pye pyópuni Dépidi ngê Yudaiya kwulo a pwââ.

7 Solomon tp:oo Lehopówam, Lehopówam tp:oo Apaicha.

Apaicha tp:oo Asa.

8 Asa tp:oo Njehosîpat.

Njehosîpat tp:oo Njódam, Njódam tp:oo Yusaiya.

9 Yusaiya tp:oo Njótam, Njótam tp:oo Ehas.

Ehas tp:oo Hesîkaiya.

10 Hesîkaiya tp:oo Manasa.

Manasa tp:oo Amon, Amon tp:oo Njósaiya.

11 Njósaiya tp:oo yoo, Njekînaiya mbwémi knî. Yi dini ghi ngê Mbápilon tpémi y:oo Njedusalem a pw:oo ngópu, Yisîléli tpémi Mbápilon ńuw:o tumo.

12 U kuwó dini ghi ngê Njekînaiya tp:oo Siyaltiyéli mî pyodo.

Siyaltiyéli tp:oo Sedapapel. Sedapapel u dye ghi ngê, Yisîléli tpémi Njedusalem mê diyé dniye, p:aa mêmî l:âmo ngópu.

13 Sedapapel tp:oo Apiyuda.

Apiyuda tp:oo Elayakim, Elayakim tp:oo Asó.

14 Asó tp:oo Sadóki, Sadóki tp:oo Akim.

Akim tp:oo Eliyuda.

15 Eliyuda tp:oo Eliyesa.

Eliyesa tp:oo Matan, Matan tp:oo Njakóp.

16 Njakóp tp:oo Njósép, pini n:ii Méli u moo.

Yi Méli Yesu u pye, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada pini ngê a pyódu ngê.

17 Pi dyêêdî y:a mê páádi mî loo, kn:ââ Epîlaham, nkoo Dépidi. Pi dyêêdî mê y:a mê páádi mî loo, kn:ââ Dépidi, nkoo Mbápilon tpémi y:oo Yisîléli tpémi Mbápilon u ngwo ńuw:o tumo. Pi dyêêdî mê y:a mê páádi mî loo, yed:oo Yesu Kédisu mî ta.

Yesu Kédisu u ngwo pyodo
Luukî 2:1-7

18 Yesu Kédisu alanté ta. U pye Méli, Njósép u yémî p:uu yidoo kwo. Ghêlî daangê yéé knopwo, u lama yaa wo, apê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê tp:ee a mênê ngmêdê kââ. *

19 U moo Njósép, pi mb:aa. U yi u ngwo dêpwo kwo, Méli u pi yoo vy:o nî dyênê, u yi u ngwo doo kwo, Méli tumutumu nî kpîpî.

20 Yi kópu p:uu dpodombiy:e doo nuw:o, mgîdî ngmê ngê nmî Lémi u enjel ngma a wâdîvyîngo, kwo, Njósép, Dépidi u tii ńedê pini. Kwo, Kópuni Méli ngê pyodo, p:uu kidimê nuw:o. Kwo, Méli dpî nya ngi, ngmâm ngê dpî pyódu ngi. Kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê tp:ee u mênê yinê dê kââ.

21 Kwo, Tpémini wa tpyé, u pi dpî ntaa ngi, Yesu, mu kópu u dîy:o u yoo yinê wa ngee té, yi yikî dmi u pwo wa ghay. (Yesu u nt:u kópu, yoo yi Mbwámê.) *

22 Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê a d:êê ngê, Chóó Lémi ngê yinté a ntiye ngê. Yi kópu ala,

23 Kwodo ngmê mbwili ngê wa ghê,
tp:ee ngmêwa tpyé, u pi Imanuwel.

* **1:18:** Luukî 1:27,35 * **1:21:** Luukî 1:31 * **1:23:** Is 7:14

(Imanuwel u nt:u kópu, Chóó Lémi nmî p:uu a t:a.) *
24 Dini ghi n:ii ngê Njósép nyaa wo, kópuni enjel ngê u wóó k:oo u kwo mînê vyu, yi kópu d:uu ngê, Méli nyââ, u kpâm ngê pyódu ngê,
25 ngménê kópu nongo daangmê mdo ngópu, u dî mî tpamê wo. Njósép ngê tp:ee u pi nt:ângo, Yesu.

2

Mââwe ndîî knî y:oo Yesu u ngwo mî m:uu ngópu

1 Yesu p:aani n:ii ta, u pi Petîlem, Njuda Wee u kwo p:aani ngmê. Yi dini ghi ngê Helodi king ngê doo ya. Kââdî kwéli dpo kee, mââwe ndîî knî ngmê y:i a ndê dniye, Njedusalem mî taa dniye. Pudu knî yi kakêmê chámêchámê yi tpóknî yi lama mb:aamb:aa ngê doo ya.
2 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, Nju tpémi yi kada pini knî ye póó dniye, yepê, Tpémini nmyi king ngê wa pyódu, ló y:i ta? Yepê, Dini ghi n:ii ngê a ta, u pudu nmî p:o kînmo módu. Yepê, Yi tpómu yidun:aa châpu, u l:êê dîy:o nmo lee dniye.
3 King Helodi ngê dini ghi n:ii ngê yi kópu nyongo, ghê u mênê ghipé wo, u nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo. Njedusalem tpémi yi nuw:onuw:o u kópu ngê mye pyodo.
4 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo a danê too, dêêpî pyu yoo myedê danê too, ye póó wo, yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, dini ghi n:ii ngê wa t:aa, ló p:aani wa t:aa?
5 Kwo, Petîlem wa t:aa, Njuda Wee u kwo. Kwo, Chóó Lémi u kópu dyuu puku yedê alanté a kwo,
6 Njuda Wee u kwo p:aani n:ii u pi têdê, Petîlem,
dîyo u pi ndîî ngê wa pyódu,
mu kópu u dîy:o dîyo yi p:aani pi ngmêwa t:aa,
pini n:ii ngê a yoo Yisîléli tpémi adî y:enê dé.
7 Wod:oo Helodi ngê yi mââwe yoo tumutumu a danê too, yepê, Ló wéni ngê yi pudu mwiyé nmyinê m:uu ngópu? Dini ghi n:ii ngê u kakêmê u kwo chámê ngópu,
8 wod:oo Petîlem dy:ââ too, yepê, Yi tpémi mb:aamb:aa ngê dpîmo pyw:ee yó. Yepê, Dmyinên:aa pyw:ee knomomê, amêma a ka modo vyi yó, u nkwo wanî lê, an:uu châpu.
9-10 Wod:oo kada a y:ee ngópu. Puduni yi p:o a m:uu ngópu, maa p:uu yi pudu mê m:uu ngópu, dnye yâmuyâmu. Yi gha dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo. Tpómu kwéli doo a ya, yi pudu y:i mî ghê wo, yi tpémi u ngwo a pyw:ee ngópu.
11 Ngomo k:oo yi kee dniye, apê, U pye vyââ mu tóó. Yi yi mbodo dmi ngê k:ame u kwo ghê dniye, u ngwo châpu ngópu. Yi péé dmi kpêmî ngópu, tpile mb:aa knî u kwo ngmê y:ee ngópu, nkól ngmê, pîdánkinsens myomo, mêê pyolo. Yi tpile knî yi pywuu dmi pââ ndîî dé.
12 Dini ghi n:ii ngê yi p:o mêdnye diyédiyé, Chóó Lémi ngê wóó k:oo yepê, Helodi ka máádi nangê kwolo. Wod:oo kn:aa máádi m:uu kalê ngópu.

Njósép mupwoknî Yichip u ngwo lee dniye

13 Mââwe yoo yi lee dniye, Njósép ngê nmî Lémi u enjel wóó k:oo ngmê módu, kwo, A piidi. Kwo, Méli ghee yi k:ii mbêpê dmyeno, Yichip ńuw:o dé, y:i dmyinên:aa ya, u dî ŋga am:aa vyi. Kwo, Helodi ngê ye tpémi u nmy:uu kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Kwo, Wa a pyw:ee knomomê, wa vy:a.
14 Wod:oo yi mgîdî vy:o Njósép a pii wo, Méli ghee yi k:ii kada a y:ee ngópu, Yichip dîyo mî taa dniye.
15 Y:i dnyen:aa ya, u dî Helodi mî pwene. Nmî Lémi ngê chóó u kópu u ngwo a ntiye ngê, kópuni puku yedê alanté a tóó,
A tp:ee Yichip doon:aa ya, y:i u kwo nîmo mbwolo, u ngwo a loo.

Helodi ngê tp:ee yilî u ngwo vyâ

16 Helodi ghêlî daangê pwene, dini ghi n:ii ngê a w:ee ngê, apê, Wu pini knî y:oo até dê dóó nê, yi p:o maa diyé dmi, wod:oo d:ud:umbiy:e nod:e wo. Wéni n:ii mwiyé u kwo kêma ngópu, nuw:o kwólu, apê, Yi tpémi ngê m:ââ miyó doongê ndîî. U lede knî ye yepê, Petîlem dmyinê lêpî, tpémini kamî dê taa dmi, n:ii knî y:oo m:ââ miyó doongê ma ngópu, dp:uu vya tóó. Wod:oo

lee dniye, yinté mî d:uu ngópu, Petîlem Wee u kwo tp:ee mââ kamî yintómu vya tumo.
17 Kópuni Njedîmaiya ngê yi wee p:uu wunê a d:êê ngê, yi lede knî y:oo yi ngwo ntiye ngópu. Yi kópu ala,
18 Laama Wee u kwo mbê ndîî ngê dê pyódu.
Lechel u too pee yoo yi tp:ee yoo yi l:êê dîy:o ka mbê té.
Ka mbê té. Doo u ntââ pi ngê yi nuw:o dmi daawa l:âmo,
mu kópu u dîy:o yi tp:ee yoo yi ghê dmi daa pyede.

Njósép mupwoknî Yisîléli u ngwo mê diyé dniye

19 Dini ghi n:ii ngê Helodi pwene, Njósép mupwoknî Yichip dnye ya. Njósép ngê u wóó k:oo nmî Lémi u enjel ngmê módu,
20 kwo, A piidi, Méli ghee yi k:ii nmyi wee u kwo mê diyé dmyeno, Yisîléli. Kwo, N:ii ngê u yi doo kwo, Ye tpémi nî vy:a, kêdê pw:onu.
21 Wod:oo Njósép a pii wo, Méli ghee yi k:ii kada a y:ee ngópu, yi wee u kwo mê diyé dniye.
22 Dini ghi n:ii ngê nyongo, apê, Helodi tp:oo Akeleyas Helodi ngê u mî u d:aa kêdê kââdî, Njuda tpémi yi king ngê dê pyódu, Njósép nkîngê mbê wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Y:i nmîn:aa ya. U wóó k:oo nmî Lémi u enjel mê módu, kwo, Nkálili Wee u kwo dpî lee dmyeno, y:i dmyinên:aa ya.
23 Wod:oo Nkálili Wee u kwo lee dniye, p:aa ngmê y:i dnyen:aa ya, u pi Nasalet. Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê wunê a d:êê ngê u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala,
Pi knî y:oo u pi wa ntaa ngmê, Nasalet pi.

3

Njon Baptist ngê Yesu u maa u ngwo a yó
Mak 1:1-8; Luukî 3:1-18; Njon 1:19-28

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu mââwe ngê pyodo, Nasalet doo ya. Yi ngwo Njon Baptist ngê u dpodo kn:ââ chópu. Njuda Wee u kwo w:amî mbêmê pi knî ye dpîmon:aa dêêpî.
2 Yipu, Dini ghi n:ii nmo t:âât:ââ, Chóó Lémi ngê chóó u ngwo ada a y:enê nmo, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê. Yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno.
3 Kópuni Yisaya ngê u puku yedê wunê a d:êê ngê, Njon ngê yi ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

W:amî mbêmê pi ngma adî kââ, yewo,
Nmî Lémi u maa a yé yó,
maa mb:aa yidó yé yó. *

4 Chóó Lémi u komo kapî pyu Ilacha ngê kpîdî gh:aagh:aa ntee dpîmo a t:emî, Njon ngê yinté kpîdî myedpîmo t:emî, kámêl gh:aa kpîdî. Pudumakó too pee u mbalêti ngê pyódu ngê, u paa vyîlo yidpîmo t:emî. Mty:aa ndâpu kpele numo u ch:ee dpîmo kuwo dê, mu kópu u dîy:o nté y:i dêpwo ya.
5 Njedusalem pi yilî Njon ka loo, Njuda Wee u kwo p:aa woni knî yi k:oo yoo a ndê dniye, Njon ka lee dniye, mbwaa ndîî Njódan u nkîgh:ê p:aani n:ii a pyede, yi p:aani tpémi Njon ka mye lee dniye, dnyen:aa ng:aang:aa.
6 Yi dono yilî yi yuu dmi Njon ka dnyimon:aa a y:emî dé, wod:oo mbwaa ndîî paa Njódan yinê dpîmo kmênêkmênê dé, mbápitisîm ye dpîmo yém, yi dono yilî u ngwo dpîmo ghêêghêê dé.

7 Njon ngê yoo kwéli dpîmo mbápitisîm kîgha, yi kêlî ghê Pádisi yoo, Sadyusi yoo yilî u kwo mye loo, u yi y:e doo kwo, Nye mbápitisîm kalê nmîne. Njon ngê yi gha dmi módu, yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Lukwe dîy:o nmyinê nmye, Mbápitisîm mbêmê Chóó Lémi ngê daawa kpada nmo. Yepê, Nmyi dono yilî mwiyé kéé tóó.
8 Yepê, Dono kópu n:aamungî d:uu, kópu mb:aa yilî dmyinên:aa d:uud:uu, u ngwo anê w:ee, nê, Yi nuw:o dmi ndêndê ngê dê ngmêê t:oo. *
9 Yepê, Ala kópu namê tpapê, Epîlaham nmî kn:ââ, Chóó Lémi ngê daawa kéé nmo, p:ee nmo ada a vyuwo. Yepê, Yi kópu ló dini mwo a vyu, ngmênê nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o ntênê wa kéé nmyo. Yepê, Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîî, u ntââ, ala chêêpî dyuu wa a ngî, pi ngê wa pyódu té, nmyi d:aa dmi

* **3:3:** Is 40:3 * **3:8:** Dpodo 26:20 * **3:9:** Njon 8:33-40; Lóma 2:28-29; 4:12

y:oo wa a kââdî ngmê. Yepê, Vyîlo yi yéli ye ada a vyuwo. *
10 Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi maadî kîyedê kwo, u myângo wumê mumu. Yepê, Yi myângo vy:o yini n:ii nt:u mb:aamb:aa ngê daa kelekele, wa kpono, pââ ndiya wa kéé.
11 Yepê, N:ii ngê u dono yilî wa kéé té, yi pini mbwaa ngê wanî mbápitisîm kwolo, ngmênê pini n:ii a kuwó wunê kwo, yi pini ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wa mbápitisîm kalê nmyo, ndyuw:e ngê wamye mbápitisîm kalê nmyo. Yepê, Pini n:ii a kuwó wunê kwo, u pi ndîî. Yepê, Nê têdê. Yepê, D:oo u ntââ, u nkîgh:ê daanî nî. Yepê, Nê tp:ee. *
12 Yepê, Pini n:ii wunê pwiyé knî, daa kêmakêma a taataa. Dini ghi n:ii ngê wa t:aa, nmyo yintómu daawa ngee nmyo, wa chámê nmyo. Yepê, N:ii yoo mb:aamb:aa dé, wa a ngî té, n:ii yoo dono dé, wa kéé té, ndê ngê wa ma té, yi ndyuw:e chedê ngê daawa pyódu.

Njon ngê Yesu u ngwo mbápitisîm kwólu
Mak 1:9-11; Luukî 3:21-22

13 Yi dini ghi ngê Yesu ngê Nkálili Wee a kuwo ngê, Njódan mbwááni a ńuwo, Njon ka u ngwo loo, kwo, Mbápitisîm kalê nédi.
14 Ngmênê Njon ngê kwo, P:ee wuchi mbápitisîm kalê nê. Kwo, Lukwe dîy:o mápitisîm kîgha u pi a ka nye tpapê.
15 Yesu ngê kwo, Ala ngwo yenté mwiyé mbápitisîm kalê nédi. Kwo, Kópu yilî yintómu Chóó Lémi ngê nye a vyi too, doo u ntââ yi wépi dmi daanyi puwâ. Wod:oo Njon ngê mbápitisîm kwólu.
16 Yesu mbwaa lêê u mênê yedê pii wo, apê, Mbóó mêdê kpêmî. Myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi vy:êmê k:ii ntee tpile ngê u pwo a ghêpê wo.
17 Mbóó p:uu dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a tp:ee njini, u nuu ghi a nódo a tóó, dye ghi yintómu a nuu u kópu ye d:uud:uu too. *

4

Setan ngê Yesu u ngwo doo dódó
Mak 1:12-13; Luukî 4:1-13

1 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu w:amî mbêmê ńuwo, apê, Setan ngê y:i pêdên:aa tókó ngê. *
2 Y:i doon:aa ya, wu podoy:a wo podoy:a nté dêpwo pîpî, dómu ndîî u ngwo yi kele.
3 Wod:oo Setan u kwo loo, kwo, Mumdoo nyi Chóó Lémi Tp:oo, ye kî chêêpî knî ngma a ngini, nté ngê pyódu té, ma té.
4 Yesu ngê kwo, Puku yedê alanté a tóó,
Nté u mo doo u ntââ, pi u ngwo daa ya yédi.
Nté daa nté njini,
Chóó Lémi u kópu dyuu, yi nté njini.
5 U kuwó dini ghi ngê Yesu ka ngmênê u kwo, Setan ngê Njedusalem dê ńuw:o nê, M:aa u ngomo pw:ono y:i d:uu kaa nê.
6 Setan ngê kwo, Mumdoo nyi Chóó Lémi Tp:oo, mumdoo m̱î ngê amyedê ngee ngi, ye ala ngomo pw:ono a mbêka, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,
Chóó Lémi ngê u enjel yoo wunê dyede té, a ngêêpî ngi.
Kwo, Ala kópu puku yedê mye tóó,
Enjel yoo yi kêê yedê anyi kwo,
ṉyi dê chêêpî u mênê daanyinê dêê dê.
7 Yesu ngê kwo, Doo u ntââ M:aa yinté daanê tókó, mu kópu u dîy:o puku yedê ala kópu mye tóó,
Chóó Lémi nmî Yâpwo njini kidima a tókótókó.
8 U kuwó dini ghi ngê Setan ngê mbu mbêmê kmungo, dyámê pee yintómu y:i u kwo mînê kêma too, yi kópu mb:aa yilî y:i u kwo myemînê kêma too.
9 Setan ngê kwo, A dnye nye nyêmî knomomê, ṉyi mbodo dê y:e k:ame a ka nyinê wowo knomomê, ye kî tpile yintómu ṉga wanî kê.
10 Yesu ngê kwo, Setan. Kwo, A nkîgh:ê a yumwe. Kwo, Puku yedê alanté a tóó,
Chóó Lémi nmî Yâpwo njini chi chââchââ,
kn:aa pini u dnye nangmê ny:oo.
11 Setan ngê Yesu yedê kuwo ngê, wod:oo enjel yoo a lee dniye, Yesu mî ngee ngópu. *

Yesu ngê u dpodo kn:ââ u ngwo chópu
Mak 1:14-15; Luukî 4:14-15

* **3:11:** Njon 1:33; Dpodo 1:5 * **3:17:** Mát 12:18; 17:5; Luukî 9:35 * **4:1:** Hipîlu 2:18; 4:15 * **4:11:** Hipîlu 1:6,14

12 U kuwó dini ghi ngê Njon ngê king
Antipas Helodi ka u dono kópu yilî dpîmo
kwódukwódu dé. Yi kwódu yé u l:êê dîy:o
Helodi ngê Njon mbwa k:oo kmungo. Dini
ghi n:ii ngê Yesu ngê yi kópu nyongo, Njuda
Wee a kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo loo.
13 Nasalet myedê kuwo ngê, Kîpêêniyêm
doon:aa ya. Yi p:aani Nkálili Kpéni Lêê u
nkîgh:ê a tóó. Yi p:aani Sepulun mbwémi
Napîtali yi yoo dê yi wee u kwo a tóó.
14 Kópuni Yisaya ngê wunê a d:êê ngê,
Yesu ngê yi ngwo ntiye ngê, yi wee u kwo
doon:aa ya. Yi kópu ala.
15 Sepulun mbwémi Napîtali yi yoo dê yi
p:uu n:aa mbumu.
Ntii kêpa máádi u nkîgh:ê yi yoo dê yi wee
a tóó,
Njódan mbwááni ntii yi kêlî ghê.
Yi wee u pi mye Nkálili,
yélini daa Nju tpémi yilî y:i a tóó.
16 Yélini y:i a pyede, mgîdî vy:o a wee,
ngmênê dîyo nmî Mbwámê u wuu ndîî
wa m:uu ngmê.
Yi yéli pwopwo u wee dnyimo a pyede,
dîyo u wuu ndîî yi pwo wa kéé.
17 Nyââ, yi dini ghi ngê Yesu ngê u dpodo
kn:ââ y:i mî chópu, pi knî ye yipu, Chóó
Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ daa kêmakêma
a chapî. Yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, Chóó
Lémi ka diyé dmyeno.

Yesu ngê u mwiyémwiyé p:uu ndiye pyu yoo u ngwo ngmidi too

Mak 1:16-20; Luukî 5:1-11; Njon 1:35-51

18 Dini ghi n:ii ngê Yesu Nkálili Kpéni Lêê
u nkîgh:ê doo m:ii, te yâmuyâmu pyu miyó
módu, Saimon mbwémi Andru, apê, Mu
vyuwó mo. (Yi Saimon u pi mye Pita.)
19 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,
A ngm:êê nódó. Yepê, Te u vyuwó ntee dpî
lama a tóó, pi vyuwó yinté dpî lama n:aa
kîgha. Yepê, Pi yilî Chóó Lémi ka wanmo
ńuw:o.
20 Yi ngwo dini ghi ngê yi pwoo a kuwo
ngópu, Yesu ngm:êê ngópu.
21 Até yidnye lêpî, mwada y:i myenté
Yesu ngê pi mbwémi mê miyó até yi m:uu
doo, Njems mbwémi Njon, Sepédi tp:oo dê.
Yi mî Sepédi u k:ii dinki k:oo dnye kwo,
yi pwoo dnye l:âmol:âmo. Dini ghi n:ii ngê
Yesu ngê m:uu doo, yepê, A pwiyé cho.
Yepê, A p:uu anyi kaa cho.
22 Wod:oo yi mî dinki k:oo a kuwo ngópu,
Yesu u kuwó ghê knopwo.

Yesu p:aani p:aani u ngwo dpîmon:aa dêêpî, myedpîmon:aa pi pyipyi

Mak 1:39; 3:7-12; Luukî 6:17-19

23 Yesu p:uu Nkálili Wee u kwo p:aani
p:aani lee dniye, yoo yi ngêpê ngomo
knî yi k:oo dnyimon:aa koko. Yesu y:i
ye dpîmon:aa dêêpî, kópu mb:aa p:uu ye
dpîmon:aa mbumu, yipu, Chóó Lémi ngê
chóó u yoo yi y:enê kn:ââ daa kêmakêma
a chapî. Pwopwokopwe yilî mye pyi ngê.
Mbii dyêêdî daa ngmidi yi p:uu doo ya,
ngmênê Yesu ngê pyi too.
24 Sidiya u wee yintómu knî yi kwo p:aani
p:aani yi kópu yi ny:ee ngópu, wod:oo pi
knî y:oo pwopwokopwe yilî u kwo a ńuw:o
ngópu, mbii dyêêdî daa ngmidi yedoo ya.
N:ii knî y:oo kópu dyêêdî daa ngmidi dnya
a vyîmî, u kwo myedê ńuwo tumo, n:ii knî
y:e yi kmêna dnye kwo, n:ii knî y:e nyuno
pwopwo dpîmo kelekele, n:ii knî yi kpâlî
dmi ntóó dé, u kwo myedê ńuw:o tumo, yi
yéli yintómu Yesu ngê pyi ngê.
25 Pi yintómu knî y:oo Yesu dnye
yâmuyâmu, Nkálili Wee u kwo tpémi, P:aa
Y:a knî yi Wee u kwo tpémi, Njedusalem
tpémi, Njuda Wee u kwo tpémi, Pédiya Wee
u kwo tpémi. Yi yéli daa wee ngmidi yi kwo
a ndê dniye, u ngwo dnye yâmuyâmu.

5

Yesu mbu mbêmê u ngwo doo dêêpî

Luukî 6:20-23

1 Yesu ngê yoo yi módu, wod:oo mbu
mbêmê kee wo, y:i mbwódo mî yaa wo.
P:uu ndiye pyu knî y:oo a yina ngópu,
2 wod:oo doo ndiye kîgha dé.
3 Yepê, Pinté knî y:oo u yi ntee a kwo,
Pi knî y:oo dny:oo ngêêpî nmo,
n:ii knî y:oo u yi yinté mye kwo,
Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmo,
yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té.
4 Yepê, N:ii knî y:oo yi dono knî yi l:êê
dîy:o tpéé kópu dpî vyi ngmê,
mye mbê nyédi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,

Chóó Lémi ngê yi dono yilî u kuwó wa kéé
té,
yi nuw:o dmi amê l:âmo té. *
5 Yepê, Yélini daa kadakada nyédi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kópuni u pi wunê a vyu, y:e
wa d:uu,
kóó k:oo wa kaa té.
6 Yepê, N:ii knî ye kópu mb:aa d:uud:uu yi
nté njini ngê a ya yédi,
yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu té,
yi ntini ngê wa pile dmi.
7 Yepê, N:ii knî ye yoo dpî ch:anê dmi,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ka u nkwo wa ch:anê dmi. *
8 Yepê, N:ii knî y:oo yi nuw:o k:oo nuw:o
ghi dono daa kîgha tumo,
yi yéli yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té,
nipi adnyin:aa ya kmaapî. *
9 Yepê, N:ii knî y:oo yoo wunê kââdîkââdî
tumo,
yi gha dmi dny:oo pywelepywele,
mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê ye wa vyi,
yewo, Nmyo a tp:ee dmââdîma.
Yewo, Nê pi kââdîkââdî pyu, a nt:anê
dmyi yaa dmi.
10 Yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u l:êê dîy:o
kópu mb:aa adnyi d:uud:uu dé,
k:omo tpile mgîdî u yoo knî y:oo adnyi
kpakakpaka dé,
amyednyi vyee dé,
ngmênê yi gha dmi dny:oo pywelepy-
wele,
Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa té. *
11 Yepê, A l:êê dîy:o pi knî ye wanmyi
diya dmi, k:omodanê mbêmê kópu dono
yilî nmyi p:uu adnyin:aa tpapê, amyednyi
vyee nmyo. *
12 Yepê, Yi dono vy:o nmyi gha dmi dpî
pywálî dniye, dono ngê kîngî pyaa dmi,
mu kópu u dîy:o yi mgînî vyîmî u pywuu
mb:aa wanmyimo ngee ngmê, mbóó p:uu.
Yepê, Yi kópu daa nmyi mo nmye wa pyódu.
Yepê, Yinté kópu knî yi kn:ââ knî y:oo Chóó
Lémi u komo kapî pyu knî y:e wunê kîmyedê
d:uu tumo. Yepê, Chóó Lémi ngê u komo
kapî pyu yoo yi dpodo ntee wa pwila, yinté
wamye pwila nmyo.

Ntii lam yi mgongo danêmbum
Mak 4:21-23; 9:50; Luukî 14:34-35

13 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî
ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Ntii
mb:aamb:aa. Yepê, Nté tpyópu u mênê
ntii daanyi yé knomomê, ye u n:uu daadî
ya, pwópwó ngê wa pyódu, nanê wa ma.
Yepê, Wo yéli knî ye ntii ntee tpile ngê
dmyinên:aa ya. Yepê, Ntii vy:êmî têdê
nmyi tp:ee ngmanmyi dy:ââ knomomê,
pye nkwodo ntii wa vy:êê knomomê,
yini pwópwó, u n:uu daadî ya, ye lónté
mb:aamb:aa ngê wa pyódu? Yepê, Doo u
ntââ. Yepê, U dpodo daadî ya, wanmyi
pii ngmê. Yepê, Ntii n:ii nmyi mênê a tóó,
chedê ngê kîngê pyódu.
14 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê,
Nmyo yoo wo yéli yi pywápê ntee tpile
dé. Yepê, P:aani n:ii mbu mbêmê anyi gh:ii
knomomê, doo u ntââ pi daawa ngmo. *
15 Yepê, Lam myenté. Yepê, Dini ghi
n:ii ngê mgîdî dpo ghay, n:ii ngê lam dpo
vyuwó, doo u ntââ tpile u pwo k:ame
daawa kââ, mu kópu u dîy:o lukwe ngê
mgîdî wa chaa? Yepê, Yi pini ngê lam dpo
y:oo, ya nkwodo dpî kââ, yoo u ngwo dpî
numo m:uu.
16 Yepê, Nmyo mye ntee dé. Yepê, Nmyo
yoo yi lam dé, mb:aamb:aa ngê dmyinê
dnyednye, kópu ngmê ngê kîngê dyênê
nmyo. Yepê, Kópu mb:aa n:ii anmyin:aa
d:uud:uu dé, pi knî y:oo dny:oo mumu dé,
yi kópu knî yi l:êê dîy:o nmyi Mî dny:oo chaa
kîgha, pini n:ii mbóó p:uu wunê tóó. *

Yesu ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu p:uu kópuni vyu

17 Yesu ngê yepê, Alanté namê nuw:o, Nê
ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu, Chóó Lémi
u komo kapî pyu yoo yi kópu dé yinê a
chedêchedê té. Yepê, Kêle. Yepê, Daa yi
chedêchedê u l:êê dîy:o nê loo, ngmênê yi
kópu dyuu yi ntiyentiye u l:êê dîy:o nê loo.
*
18 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê,
yepê, mbóó dyámê ntee chedê ngê ghêlî k:ii

* **5:4:** Tpyuu 7:17 * **5:7:** Njems 2:13 * **5:8:** 1 Njon 3:2-3 * **5:10:** 1 Pita 3:14 * **5:11:** 1 Pita 4:14; Njems 1:2
* **5:14:** Njon 8:12 * **5:16:** Epeso 5:8-9; 1 Pita 2:12 * **5:17:** Lóma 3:31

daawa pyaa knî, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu ndêndê yinté chedê ngê myedaawa pyódu, mu ngmidi l:âmo myedaawa a ngêpa, u dî kópu yilî yintómu wamî pyaa dmi. *

19 Yepê, N:ii ngê dêêpî kópu dyuu adî chââchââ dé, u pyipe knî ye amyedîn:aa tpapê dé, Chóó Lémi kóó k:oo yi pini u pi ndîî ngê wa pyódu. Yepê, Ngmênê n:ii ngê dêêpî kópu ngmê daadî chââchââ, u pyipe yoo u nt:anê wa yé té, k:omo tpile yi dêêpî kópu daa ndîî, ngmênê Chóó Lémi kóó k:oo yi pini u pi têdê ngê wa a pyódu. *

20 Yepê, Ndê kópu nmye m:uu n:aa tpapê. Yepê, Dêêpî pyu yoo Pádisi yoo dêêpî kópu dyuu yi too pee mbêmê a chââchââ tumo. Yepê, Dêêpî kópu dyuu ntênê daanmyi chââchââ dé, ye Chóó Lémi kóó k:oo daanmyi ghê dmi. *

Yesu u kópu, pi ka nod:enod:e p:uu

21 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Pi nangmê vy:a, n:ii ngê pi ngmêdê vya knomomê, dpî kóté kalê yó, u nkwo dpî vya yó.

22 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, N:ii u mbwó ka dê nod:e knomomê, ye dono kópu ayi d:uu, kóté têdê dpî lee we. Yepê, N:ii ngê u mbwó ka dê vyi knomomê, Modo podo, ye dono kópu ndîî ayi d:uu, kóté ndîî têdê dpî lee we. Yepê, N:ii ngê u mbwó p:uu wa vyi, Wu pini dono, Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê, yepê, yi pini Chóó Lémi ngê kóó k:oo p:ee daawa kââ, ndiya wa kéé. Yepê, Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. *

23 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ka tpile ngmanyi y:oo, kópu ngmanyi nuw:o kwolo, kópuni u l:êê dîy:o mwó nga a nod:enod:e yédi, *

24 ye yi tpile y:i dpo kuwo ngi, mwó ka dpî lili, yi kópu dp:uu l:âmo nyoo, mb:aamb:aa noko moon:aa y:ee nyoo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê modo dini, Chóó Lémi ka yi tpile moon:aa y:eni.

25 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngmanmyi kn:aadi ngmê, n:ii ngê u yi adî kwo, Nî kóté kalê nmyo, dini ghi n:ii ngê kóté têdê adî ńeńe nmyo, yi kópu maa p:uu d:ââ dpî l:âmo yó, yed:oo kóté y:enê pyu u ngîma mêdaanmy:uu ghê dmi, mbwa k:oo mêdaamî km:êê nmyo.

26 Yepê, Mbwa k:oo wa km:êê nmyomomê, ye y:i anmyin:aa ya, u dî nmyi dono ntênê wanmyi pwila t:oo.

Pi u kuwó pywuwópywuwó

27 Yesu ngê yepê, Ala kópu nmyi lama ka tóó, wunê Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye mwo a vyu, yepê, Pi u kuwó nangmê pwiyé.

28 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, N:ii ngê pyââ angmê m:uu, u nuw:o k:oo awo, Kî pyópu u maadî n:aa wowo, yepê, yi pini ngê yi pyópu dpî d:uu, pyââ ti u kópu u nuw:o k:oo yu d:uu.

29 Yepê, Tpileni nmyi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, yi p:uu anmyi nuw:odono, u kuwó dini ghi ngê wanmyi d:uu ngmê, mu dini ghi ngê ndiya u nkwo anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi nuw:odono u kwee lîmîlîmî ngê anmyi châpwo ngmê, yed:oo yi dono daanmyi d:uu ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî ye mb:aamb:aa dé, k:omo tpile yi p:eeni kópu daanmyi d:uu t:oo, ngmênê yi l:êê dîy:o ndiya daanmy:uu ghêpê dmi.

30 Yepê, Kópuni ngmanmyi d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o dono wanmyi d:uu ngmê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi kópu u kwee mwiyé anmyinê châpwo ngmê, yed:oo yi dono daanmyi d:uu ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî ye mb:aamb:aa dé, k:omo tpile yi p:eeni kópu daanmyi d:uu t:oo, ngmênê yi l:êê dîy:o ndiya daanmy:uu ghêpê dmi.

Kpîpî te u danêmbum
Mátiyu 19:9; Mak 10:11-12; Luukî 16:18

31 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Mââ ngê u kpâm dî kpîpî knomomê, u kópu dyuu dpî d:êê ngê, u kwo dpî y:ee ngê, u ngwo dpî dy:ââ ngê.

32 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, Pyópuni u tumu mââ daadî ya, u moo ngê kîngî

* **5:18:** Luukî 21:33 * **5:19:** Njems 2:10 * **5:20:** Mát 23:3; 2 Tim 3:5 * **5:22:** Njems 3:6; 1 Njon 3:15 * **5:23:** Mak 11:25

kpîpî. Yepê, Yi pyópu u moo ngê módó wa kpîpî knomomê, kn:aa pini ngê wa nya knomomê, ye yi pini yi pyópu y:oo daa yééyéé u kópu ayi d:uu ngmê, pyââ ti mââ ti u kópu ayi d:uu ngmê.

Yesu ngê kópuni vyu, ndê danê p:uu
Mátiyu 23:22; Njems 5:12

33 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi u pi ngê anmyi kpaa, yi kópu ntênê dmyinê d:uud:uu, u pi ngê módó myekidingê kpaa.

34 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, Dmyinê ndê danê, kpaa ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Chóó Lémi u pi ngê nangê kp:aa, mbóó dyámê yi pi ngê myenangê kp:aa. *

35 Yepê, Mbóó u pi ngê nangê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ mbóó p:uu kópu daangmanmyi d:uu ngmê, Chóó Lémi ngê yinê a y:enê. Yepê, Dyámê myenté, u pi ngê myenangê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ dyámê daanmyi ngmêê ngmê. Yepê, Chóó Lémi ngê yinê l:âmo ngê, yinê a y:enê. Yepê, Njedusalem u pi ngê myenangê kp:aa, mu kópu u dîy:o daa nmyi chóó nmyi p:aa, king ndêndê ngê yinê a y:enê.

36 Yepê, Nmyi mbodo dmi ngê myenangmê kp:aa, mu kópu u dîy:o doo u ntââ nmyi chóó nmyi mbodo gh:aa dmi daanmyi ngmêê t:oo, n:ii kpêdêkpêdê dé, mbéédi ngê daanmyi pyódu t:oo, n:ii mbédimbédi dé, kpêdêkpêdê ngê daanmyi pyódu t:oo.

37 Yepê, Dmyinê ndêdanê. Yepê, Kópuni p:uu nmye adnyi póó, nyââ knomomê, yipid:o, Nyââ. Yepê, Kêle knomomê, yipid:o, Kêle. Yepê, Anmyi kpaa knomomê, ye Setan u komo ayinmyi kapî.

Yesu ntââ vyîmî p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Luukî 6:29-30

38 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu wunê mwo a vyu, yepê, Pi miyó adpî l:êê, ngmê ngê woni ngwolo wa dyênê, ye yini ngwolo u nkwo dpî dyênê yó, myenté ngmê ngê woni nyóó ntémwi wa pwââ, yi pini nyóó yi ntémwi u nkwo dpî pwaa yó.

39 Yepê, Mósisi ngê yi kópu ye a vyu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, N:ii knî y:oo dono kópu nmye angmê d:uu ngmê, ntââ ye nangmê vy:u. Yepê, Pini n:ii ngê nmyi teknâpwo dê dêê knomomê, wopee u kwo my:oo y:ee yó, y:i myedo dêê ngê. *

40 Yepê, Pi ngmê ngê u yi adî kwo, Mu pini u kpîdî u l:êê dîy:o nî kóté kwolo, yi pini ngê u nkuwo kpîdî u kwo myoo y:ee ngê. *

41 Yepê, Lóma lede knî y:oo nmye dê vyi knomomê, Nmî tpile dnyinê tóó, wu p:aani nyinê kuwo nmédi, ye yi p:aani dp:uu lee dmyeno, u kada p:aani dpîmo kuwo tóó.

42 Yepê, N:ii ngê tpileni nmye dê dmy:ee knomomê, u kwo dpî y:ee yó. Yepê, Nmye wa vyi knomomê, A ngópu mwiyé adîn:aa ya, ye u kwo dpî y:ee yó, u kwo nangê w:ono.

Yesu u kópu, pi ka vyuwo p:uu
Luukî 6:27-28,32-36

43 Yesu ngê yepê, N:ii knî y:oo a ndiye kîgha nmyoo, ala kópu a tpapê ngópu, nmyedpo, Nmyi yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo dny:oo ya, ngmênê n:ii yoo nmyi p:uu a d:uu nyédi, yi p:uu u nkwo dmyinê d:uu, nmye myedny:oo diya.

44 Yepê, Yi kópu a tpapê ngópu, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, Yélini nmyi p:uu a d:uu nyédi, yi nuu ghi dmi nmyi nódo dny:oo ya, n:ii knî y:oo kópu dono nmyi p:uu a d:uud:uu tumo, yi dîy:o mêdmyinê ngêpê. *

45 Yepê, Yinté kópu anmyi d:uud:uu dé, ye nmyi Mî Chóó Lémi nt:anê wanmyi yaa dmi, pini n:ii mbóó p:uu wunê tóó. Yepê, Yoo d:uudpî chámê, yoo mb:aa yoo dono yi pwo tpii nipi wunê gh:aygh:ay ngê, kââdî wunê pil:apil:a ngê. *

46 Yepê, Yélini yi nódo nmyi nuu ghi dmi a tóó, yi yéli yi mo yi nuu ghi dmi nmyi nódo adî ya knomomê, nmyinê nmye kópu ndîî ayinmyi d:uud:uu? Yepê, Lukwe, nmyinê nmye Chóó Lémi ngê yi kópu mb:aamb:aa ngê nmye wa pwila? Yepê, Kêle, Tákisi ngêêpî pyu dono knî y:oo yi kópu dpî d:uu

* **5:34:** Mát 23:22; Njems 5:12; Is 66:1; Dpodo 7:49 * **5:39:** Lóma 12:19 * **5:40:** 1 Kódin 6:7 * **5:44:** Dpodo 7:60; Lóma 12:14,20 * **5:45:** Epeso 5:1

ngmê. Yepê, Ngmênê pi yintómu yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya.
47 Yepê, Kn:aa yéli knî ye daanmyi vyuwo knomomê, nmyi yoo knî ye yi mo anmyi vyuwo, ye yi kópu Chóó Lémi ka daa ndîî kópu. Yepê, Mgîdî u yoo knî y:oo vyîlo yi kópu ye d:uud:uu ngópu, yi chóó numo ka a vyuwo nyédi.
48 Yepê, Ala kópu ndîî dmyinê d:uud:uu, nmyi Mî Chóó Lémi ntee pini ngê pyaa dmyeno. Yepê, Pi yintómu knî ye ntee wunê vyuwo, pi yintómu knî ye yinté myedmyinê vyuwo. *

6

Yesu yoo yi chaa kîgha p:uu u ngwo ye doo danêmbum

1 Yesu ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, N:ii ngê kópu mb:aa yoo yi ngîma dpî d:uu, dpo, Pi knî y:oo chaa kalê nêne, yi pini ngê k:omodanê kópu yu d:uu, Chóó Lémi ngê d:uudpî chaa kwolo. Yepê, Nmyi chaa kîgha u l:êê dîy:o yinté kópu nangmê d:uu. *
2 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngópuch:anê ngmanmyi yeedeyeede, pi knî yi ngópu yinté kópu nangmê d:uu, tumu dpî yeede yó. Yepê, K:omodanê pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, K:omodanê pyu yoo tumutumu daa yeede nyédi, ngêpê ngomo k:oo a yeede nyédi, naa têdê yoo vy:o mye yeede nyédi, u yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo m:uu nmîne, nmî pi dmi ndîî ngê pyódu téne. Yepê, Pi knî y:oo dpî chaa kalê t:oo, ngmênê Chóó Lémi ngê d:uudpî chaa kalê té, yi yeedeyeede u l:êê dîy:o kópu mb:aa y:e daangmêwa a d:uu.
3 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngópuch:anê yoo ngmanmyi ngêêpî, tumutumu dmyinê yeedeyeede dé. Yepê, Nmyi pyipe knî y:oo yi tuu kââ pee tp:oo kîngmê ny:ee ngmê. *
4 Yepê, Nmyi Mî u lama tumu kópu yilî yintómu u lama a pyede, yinê wa a chaa kalê nmyo, kópu mb:aa yilî nmye u ngwo wa d:uu. *

Yesu nmî Mî ka ngêpê p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Luukî 11:2-4

5 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, k:omodanê pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, Dye ghi yintómu ngêpê ngomo k:oo a ghodoghodo nyédi, a ngêpê nyédi, yi ngêpê daadîî ngê dpî pyódu t:oo, u yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo pîdny:oo chaa kîgha nmo. Yepê, Yi chaa kîgha u l:êê dîy:o kuwa myewumê ngêpê nyédi, yoo vy:o. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, pi knî y:oo a chaa kîgha tumo, ngmênê Chóó Lémi ngê daawa chaa kalê té. *
6 Yepê, Yi nt:anê nangmê yââ. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, nmyi ngomo k:oo ngomo k:oo dmyinê koko, keńe dmyina a kuwokuwo dé, tumutumu nmyi Mî ka y:i dmyinên:aa ngêpê. Yepê, Nmyi Mî u lama tumu kópu yilî yintómu a pyede, nmyi ngêpê u l:êê dîy:o kópu mb:aa yilî nmye wa d:uu.
7 Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyimo ngêpê knomomê, nmyi ngêpê daadîî ngê nangmê pyódu. Yepê, N:ii knî y:oo yâpwo ndêndê daa chââchââ ngópu, módó kópu yilî a tpapê ngópu, yi kópu yilî daa ng:êêntómu dpî vyi t:oo, yi ngêpê daadîî ngê u ngwo dpî pyódu t:oo, yinê ye yi yâpwo ngê yi ngêpê daadîî dpo ny:ee té.
8 Yepê, Yi yéli yi nt:anê nangmê yââ, nmyi ngêpê daadîî ngê nangmê pyódu, mu kópu u dîy:o kópuni knî yi l:êê dîy:o u ntââ mbêmê dp:ee pyede, ghêlî k:ii u kwo dmy:oongê dmy:ee tumo, nmyi Mî u lama wunê kîyedê pyede. *
9 Yepê, Ala ngêpê yidmyina a ng:êênî, apii Munmîkó M:aa, nmî pwo nye tóó.
Pi knî y:oo ntênê dny:oo chââchââ ngi.
10 Nmî y:enê kn:ââ lîmî k:ii a chépi,
ngîma yéli y:oo nuu u kópu ntee wunê d:uud:uu t:oo,
dyámê mbêmê tpémi y:oo yinté myedny:oo d:uud:uu dé.
11 Wonêwodiyédiyé u ntââ ntini nmo cha a kuwo.
12 Pi knî yi dono kópu ntee nmî kuwó nmî kéé too,
nmî dono kópu yinté nguwó myoo kéé té,
mêdaanyi nuw:onuw:o dé. *

* **5:48:** 1 Pita 1:16 * **6:1:** Mát 23:5 * **6:3:** Mát 25:37-40 * **6:4:** Kîlosa 3:23-24 * **6:5:** Mát 23:5; Luukî 18:9-14 * **6:8:** Mát 6:32 * **6:12:** Mát 18:21-35

13 Nmî tókótókó ndîî têdê nangê ńuw:o nmo,
ngmênê Dono u Kn:ââ kwulo dpî dyé
nmédi. *
14 Yepê, Dono kópuni pi knî y:oo nmye
a d:uud:uu tumo, nmyi kuwó wanmyi kéé
t:oo, ye nmyi Mî ngê nmyi dono kópu dé u
kuwó u nkwo wa kéé té, mêdaawa a ngî té. *
15 Yepê, Ngmênê dono kópuni pi knî y:oo
nmye a d:uud:uu tumo, nmyi nuw:o ńedê
adnyi ya, nmyi kuwó daanmyi kéé t:oo, ye
kópu n:ii dono nmyi d:uu tumo, Chóó Lémi
ngê mbodo kn:ââ vyuwo daawa kéé té, yi
l:êê dîy:o ntââ nmye wa vy:u.

Yesu nté kpîpîkpîpî p:uu u ngwo ye doo danêmbum

16 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii knî yi k:oo
dpodombiy:e nmye ngêpê nyédi, u l:êê
dîy:o nté nmye kpîpîkpîpî ngópu, yepê,
k:omodanê pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ,
ch:anêch:anê u pi ngê kîdmyengê ya. Yepê,
K:omodanê pyu yoo yi ngîma ndîdî dpî
kaalî, mu kópu u dîy:o dpo, Yoo yi lama ala
kópu paa yaa we, Kî tpóknî y:oo nté kêdê
kpîpî ngmê, u ngwo paa chaa kalê nmîne.
Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, pi
knî y:oo dpî chaa kalê t:oo, ngmênê Chóó
Lémi ngê d:uudpî chaa kalê té.
17 Yepê, Dini ghi n:ii ngê nté nmyimo
kpîpîkpîpî knomomê, ndîdî nmyi ngîma
kîngî kelekele. Yepê, Nmyi kwódo ng:oo
dmi dmyina a pyw:êmî dé, nmyi mbodo
dmyinê dyimêdyimê dé,
18 mu kópu u dîy:o pi knî y:oo daapêdê
w:ee y:e, awo, Kî tpóknî y:oo nté dê kpîpî
ngmê. Yepê, Nmyi Mî mu ngmidi u lama yi
kópu wa yââ. Yepê, Nmyi Mî u lama tumu
kópu yilî yintómu a pyede, nmyi ngêpê u l:êê
dîy:o kópu mb:aa yilî nmye wa d:uu.

Daa tpile ndapî yi p:uu nuw:o u danêmbum
Luukî 12:33-34; 11:34-36; 16:13

19 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
Dyámê mbêmê tpile yilî nmyi ngópu kîngmê
ya. Yepê, Dyámê mbêmê tpile knî yi p:uu
nmyi nuw:o dmi myekîngê kwo. Yepê, Yi
tpile yilî kwétikwéti ngê dpî pyaa dmi, tpile
we knî y:oo woni dpî ma t:oo, kpáápi knî
y:oo myoo t:âmo t:oo. *
20-21 Yepê, Nmyi tpile yilî kwéli a pyede,
dye ghi yintómu nmyi nuw:o dmi y:i adî
kwo. Yepê, Nmyi nuw:o dmi dyámê mbêmê
kîngî kwo, ngmênê mbóó p:uu choo kwo.
Yepê, Ngópuch:anê yoo dmyinê yeedeyeede
dé, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu ya mb:aa
ngê nmye amîmê wumo. Yepê, Doo u ntââ
yi yáni mb:aa kpáápi knî y:oo daawa t:âmo
ngmê, tpile we knî y:oo myedaawa dyênê
ngmê, kwétikwéti ngê myedaawa pyódu. *
22 Yepê, Nmyi ngwolo dmi lam ntee tpile
dé. Yepê, Mgîdî vy:o lam u wo maa p:uu
ntee anyi m:ii, nmyi ngwolo dmi mye yinté
dé. Yepê, N:ii ngwolo dê mb:aamb:aa dê,
maa d:uudpî kn:aadi, ngmênê n:ii ngwolo
dê dono dê, maa dpî kn:aadi.
23 Yepê, Dyámê mbêmê tpile knî yi p:uu
nmyi ngwolo dmi adnyi kwo knomomê,
ngópuch:anê yoo daanmyi yeedeyeede dé,
ye Chóó Lémi ka máádi wanmyi kn:aadi
ngmê, mgîdî vy:o anmyin:aa kwo.
24 Yepê, Doo u ntââ pi ngmidi lémi
miyó yi p:uu daadî dpodo. Yepê, Woni u
kwo adî diya, woni u nuu u pi ngê adî
ya, woni ka dnyinté adî ng:aa, woni u
dnye mb:aamb:aa ngê adî nyêmî. Yepê,
Doo u ntââ ndapî Chóó Lémi yi p:uu
kwodonkwodo daanyi dpodo. Yepê, Chóó
Lémi chââchââ ndîî kópu ngê nmye choo
ya, ndapî kmênêkmênê têdê kópu ngê nmye
choo ya.

Tpile p:uu nuw:o u danêmbum
Luukî 12:22-31

25 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, Ntini n:ii
nmye pîpî ngmê, mbwááni n:ii nmye ndanî
ngmê, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî
pyaa knî, kpîdîni nmye t:emî ngmê, nmyi
nuw:onuw:o u kópu ngê myekîngî pyódu.
Yepê, Nté kpîdî daa ndîî kópu dê, nmyi ghê
dmi yi ndîî kópu. *
26 Yepê, Ńmê knî yi p:uu dmyinê nuw:o.
Yepê, Nté woo d:uudpî kaa ngmê, nté nt:u
d:uudpî t:ee ngmê, p:o d:uuwodê ńuw:o
ngmê, ngomo k:oo d:uuwumê yé ngmê.
Yepê, Kêle, nmyi Mî ngê yinê dpo mbono té,
pini n:ii mbóó p:uu wunê tóó. Yepê, Dp:ee

* **6:13:** Luukî 22:40; Njon 17:15; 2 Tes 3:3; 2 Tim 4:18 * **6:14:** Mak 11:25-26 * **6:19:** Njems 5:1-6; 1 Tim 6:9-10
* **6:20-21:** Luukî 18:22; Kîlosa 3:1-2 * **6:25:** Pilipay 4:6; 1 Tim 6:6-8; Hipîlu 13:5; 1 Pita 5:7 * **6:26:** Luukî 12:6-7

ńmê ntee tpile dé, nmyi Mî ngê mb:aamb:aa ngê wamyedê mbono nmyo. *

27 Yepê, Dini ghi n:ii ngê anmya a pwopwo, k:omo tpile nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê adî pyodopyodo, ngmênê doo u ntââ nmyi ya daadîî ngê daanmya a pyépi.

28 Yepê, Lukwe dîy:o kpîdî knî yi p:uu nmye nuw:o nyédi. Yepê, Yinênê knî yi p:uu ngî nuw:o mbê dmyeno. Yepê, Yi kpîdî p:uu daa dpodo nyédi, myedaa kpile nyédi.

29 Yepê, K:omo tpile Solomon u ndapî ndîî, u kpîdî mb:aa dé, ngmênê yinênê knî y:oo Solomon u kpîdî mêdê ch:ii tumo.

30 Yepê, K:omo tpile chii mênê yi awêde a kwo, mââ m:ii ndê ngê dpî ma, ngmênê Chóó Lémi ngê nênê yi nkwodo dpî kââ, kpile ye yinê wunê yémî. Yepê, Dp:ee yi ntee tpile dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wamye kpîlê nmyo. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté u kwo nmye kêlîmî té.

31 Yepê, Nté mbwaa kpîdî knî yi pyw:êmî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî ya.

32 Yepê, Yélini Chóó Lémi ka daa kêlîmî nyédi, vyîlo yi kópu knî yi p:uu yi nuw:o dmi a mbêpê té. Yepê, Nmyi Mî u lama ka tóó, yi tpile daadnyi ya knomomê, ye nmyi ya dono ngê wa pyódu.

33 Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo ndîî kópu ngê nmye choo ya, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé, ye yi tpile dé nmye u ngwo wa a kê té. *

34 Yepê, Kópuni yi yi dmi mââ m:ii nmye adî kwo, awêdewêde ngê yi kópu ngê nmyi nuw:o dmi kîngî dyênê. Yepê, Yi wéni knî yi k:oo nmyi Mî ngê adî ngêêpî nmyo. Yepê, Lukwe, awêde u nuw:onuw:o u kópu dé nmyinê nmye doo u ntââ dé? Yepê, Mumdoo u yi nmye a kwo, nmyemo, Mââ m:ii yi kópu knî y:oo awêde mye dyênê nmîne? Yepê, Yinté nuw:o ngê kêê nangê t:oo.

7

Pi u pi dyede
Luukî 6:37-38,41-42

1 Yesu ngê yepê, Pi u pi módó nangmê dyênê, nmyi pi dmi u nkwo daawa dyênê t:oo.

2 Yepê, Pi u pi dyede ngê ntoo wili wanmyi yé ngmê, Chóó Lémi ngê yintoo wili nmye u nkwo amî yé. Yepê, Yoo lîmîlîmî ngê wanmyi kéé ngmê, ye Chóó Lémi ngê lîmîlîmî ngê u nkwo wa kéé nmyo.

3 Yi kópu p:uu mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Kn:aa pini ngîma tpile kmono pee ngmadî ya knomomê, lukwe dîy:o ndîî kópu ngê nmye wa pyódu? Yepê, Nmyi lama daadî ya tpile kmono pee ndîî nmyi ngîma mye pyede.

4 Yepê, Lukwe dîy:o yi pini ka wanyi vyi ngmê, Tpile kmono pee ngîma nmo wupî. Yepê, Lukwe dîy:o nmyi lama daa tóó nmyi chóó nmyi ngîma tpile kmono pee ndîî mye pyede.

5 Yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Tpile kmono pee ndîî nmyi ngîma mwiyé dpo ngî tóó, u kuwó dini ghi ngê yélî mb:aamb:aa ngê am:ii m:uu ngmê, nmyi mbwó ngîma tpile kmono pee u ngwo dpî wêê yó. Yepê, Nmyi chóó nmyi dyââpe mwiyé daanmyi pwaa t:oo, ye kn:aa yéli yi dyââpe nangê pwaa té.

6 Yesu ngê yepê, Ala kópu wunê kînmyedî vyi, Yoo lîmîlîmî ngê ghêlî k:ii nangê kéé té, ngmênê amê pee ngê nuw:o mbêmê a p:uu dmyinê dpodo, yoo mwiyé dmyinê myeme dé, a p:uu u nkwo ye dmyinên:aa danê. Yepê, N:ii knî y:oo yi ngópu dmi nmye wa kpêmî t:oo, a kópu dyuu ye dpî vyi yó, ngmênê n:ii knî y:oo yi ngópu dmi nmye wa nkoko t:oo, a kópu dyuu ye nangê vyi. Yepê, Myenté, n:ii knî nmyi p:uu adnyi d:uu, kópu ye namungê vyi, mu kópu u dîy:o wadnyi kpakakpaka nmyo.

Chóó Lémi ka tpile dmyinê u danêmbum
Luukî 11:9-13

7 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kópuni u l:êê dîy:o anmyi ngêpê, yi kópu p:uu nmyi Mî ka dyaa dmyinê chedêchedê. Yepê, Kópuni u kwo anmyi dmyinê, nmye wa a kê, kópuni anmyi nmy:uu, anmyinê pyw:ee ngmê, keńeni p:uu anmyin:aa depedepe, nmye wa kpêmî. *

8 Yepê, Pini n:ii ngê u kwo wa dmyinê, yi pini ka wa y:oo, pini n:ii ngê adî nmy:uu,

* **6:33:** Luukî 18:29-30 * **7:7:** Mak 11:24; Njon 14:13-14 * **7:8:** Njems 1:5; Njon 5:14-15

wa a pyw:oo, pini n:ii adî depedepe, keńe u kwo wa kpêmî. *
9 Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, tp:oo ngê nté pee u kwo wa dmyinê, ye chêêpî u kwo daawa y:oo, doo u ntââ daawa ma.
10 Yepê, Myenté, tp:oo ngê te mbyuu u kwo wa dmyinê, tpile pê u kwo daawa y:oo.
11 Yepê, K:omo tpile dono nmyi mênê a tóó, ngmênê nmyi tp:ee dmââdîma ye tpile mb:aa vy:ee yémî tumo. Yepê, Pi ka vyuwo têdê nmyi Mî ngê a t:ee kîgha nmyoo. Yepê, Mbóó p:uu wunê tóó, dono u mênê daa tóó. Yepê, N:ii ngê kópu mb:aa dé u kwo wa dmy:ee té, daawa dóó, ndêndê ngê u kwo wa a y:ee té. *

Dêêpî kópu yilî yi nt:u kópu
Luukî 6:31

12 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kópuni yilî Mósisi ngê a d:êê too, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, ala yi nt:u kópu, ngî ny:ee yó. Yepê, Kópuni u yi nmye adnyi kwo, Pi knî y:oo nmo dny:oo d:uud:uu dé, yi kópu y:e mwiyé dmyinê d:uud:uu dé. *

Yesu maa miyó dê yi p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Luukî 13:24

13-14 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Máádini kwólu puu têdê a pyw:ee yó, yi máádi dpî kalê yó, ghê ndêndê u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê. Yepê, Yi máádi u pyw:êmî dpodo ndîî, u kîgha mye dpodo ndîî, pi yilî knî y:oo yi máádi daa kîgha ngópu. Yepê, Máádini kwólu puu ndîî, yi máádi p:uu pi yilî dpî ghê, u kîgha daa dpodo ndîî, ngmênê u dî ndiya.

K:omodanê pyu yoo yi p:uu danêmbum
Luukî 6:43-44; 3:9; 13:25-27

15 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Yélini y:oo yi chóó yi nuw:o mbêmê Chóó Lémi u komo a kapî ngópu, yi yéli y:oo kîngê dóó nmyo. Yepê, Yi too pee mbêmê nmyinê nmye sipi ntee yéli ngê ayidnyin:aa ya, ngmênê yi gha dono dé, yi nuw:o dmi chii w:ââ u nuw:o dé. *
16-18 Yepê, Kópuni adnyi d:uud:uu dé, yi kópu knî yi mbêmê u ngwo anmyi mya t:oo. Yepê, K:omo tpile mb:aamb:aa ngê nmye adnyi danêmbum, ngmênê yi l:êê ghi dono ngê adnyi ya. Yepê, Nté kîgha u mgongo nmye ngmên:aa kîgha. Yepê, Chikini n:ii nkwodo kîgha nj:iinj:ii yu kaa dmi, pwópwó yi yini nkwodo d:uudpî kaalî, myenté pwópwó n:ii nkwodo dpî kaa dmi, kîgha nj:iinj:ii nkwodo mêd:uudpî kaalî. Yepê, Chikini n:ii chóó dpî pyidu, lama daadî ya, mb:aamb:aa ó dono, nj:iinj:ii ó pwópwó. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpî dââ, kîgha anyi d:uu, u ngwo anyinê w:ee, anye, Kî chikini mb:aamb:aa, kîgha nj:iinj:ii dé. Yepê, Myenté, L:êê yini nkwodo kéme kîgha daanyinê ngee, dpumo nkwodo t:aa kîgha myedaanyinê ngee. *
19 Yepê, Yini n:ii nkwodo nt:u mb:aa d:uudpî kaa knomomê, anyi kpono, pââ ndiya anyi kéé. *
20 Yepê, K:omodanê pyu knî y:oo kópuni adnyi d:uud:uu dé, y:e anmyinê w:ee t:oo.
21 Yepê, Pi yilî knî y:oo a ka adnyi tpapê, a ka wo, A Lémi, yepê, ngmênê Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê dmi. Yepê, N:ii knî y:oo M:aa u nuu u kópu dé ye d:uud:uu tumo, vyîlo yi yéli kóó k:oo wa ghê dmi. *
22 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê pi yilî knî y:oo a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Nmî Lémi, mi mbêmê ngópu dyuu pi knî ye kînmee a tpapê, mi mbêmê pi knî y:e yi kmêna yilî nmî ngm:ii kwólu, mi mbêmê kópu ndîî yilî my:oo d:uu ngê.
23 Yepê, Ala kópu u nkwo ye wanî vyi, yenê, A nkîgh:ê a y:ee dmyeno, a lama dp:ee pyede. Yenê, K:omo tpile kópu mb:aa yilî nmyee a tpapê, ngmênê kópu dono yilî nmyee a d:uud:uu. *

Ngomo wuwó pyu dê yi mgongo danêmbum
Luukî 6:47-49

24 Yesu ngê pi knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, N:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:ee té, a d:uud:uu too, yi pini gha pi, u ngomo nuw:o mbêmê ngmêdpî wó, k:ââ u mgî mb:aamb:aa ngê dpo tpênê té, k:ââ kn:ââ mb:aamb:aa ngê dpî wiye té, ngomo wêdêwêdê kpetekpete yu wó.

* **7:11:** Njems 1:17 * **7:12:** Luukî 6:31; Lóma 13:8-10 * **7:15:** Dpodo 20:29; 2 Pita 2:1 * **7:16-18:** Njems 3:12
* **7:19:** Njon 15:6 * **7:21:** Luukî 6:46; Njems 1:22,25 * **7:23:** 2 Tim 2:19

25 Yepê, K:omo tpile ló yópu ndîî ngmêdo pwópu, ngmênê yi ngomo d:uudpî tpaa.
26 Yepê, N:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:oo, daa chââchââ too, yi pini ngê u ngomo daa nuw:o mbêmê ngmêdpî wó, k:ââ u mgî dnyinté dpî ché té, k:ââ kn:ââ dnyinté dpî wiye té.
27 Yepê, Yópu ndîî dini ghi n:ii ngê dpo pwópu, u ngomo lîmî k:ii dpî tpaa, dpî tpikimbiy:e.

Yesu u kópu p:uu yoo u ngwo dnye nyepê
Mak 1:22; Luukî 4:32

28 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u danêmbum pi knî ye a kêlî ngê, kópuni ye vyi too, yi nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye,
29 mu kópu u dîy:o dêêpî pyu yoo ntee dnyimo dêêpî, daa yinté dpîmo dêêpî. Kópuni Yesu ngê ye dpîmo tpapê dé, daa ndiye pyu ndîî yoo yi pi dmi mbêmê dpîmo tpapê dé, chóó u pi mbêmê dpîmo tpapê dé. Noko yipu, U kópu yilî yintómu ndê kópu dé.

8

Yesu ngê pi ngmê pyi ngê, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya
Mak 1:40-45; Luukî 5:12-16

1 Yesu p:uu mbu mbêmê yedê ghêpê dniye, pi yilî tp:oo témi tap knî y:oo dnye yâmuyâmu.
2 Pi ngmê Yesu ka loo, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, u kwo nkêpê mbê wo, kwo, A Lémi. Kwo, U yi n̲ga choo kwo knomomê, ye u ntââ kópuni ngê tupwótupwó ngê pyódu noo, wanyi chedê.
3 Yesu ngê kêê p:uu yó, kwo, U ya a nga ka kwo. Kwo, Ń̲upwó dî chedê. Yi ngwo yi mbii ngê yi pini a kuwo ngê.
4 Yesu ngê yi pini ka kwo, Kópuni n̲ga dî d:uu, pi ngmê ka kidingê vyi. Kwo, Njedusalem dpî lili, kpêê yiyé pyu ngê amî m:uu ngi. Kwo, Mósisi ngê kópuni a d:êê ngê, yi kópu dp:uu d:uu ngi, ńmê miyó dp:uu ńuw:o ngi, kpêê yiyé pyu ka dp:uu y:ee dé, wamî nk:êê dê, kópuni n̲ga dî d:uu u ngwo pêdê w:ee y:e. *

Yesu ngê Lóma lede yoo yi kada pini u dpodo pyu u ngwo pyi ngê
Luukî 7:1-10

5 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Kîpêêniyêm mî taa dniye, Lóma lede yoo yi kada pini ngmê Yesu ka a loo, u kwo nkêpê mbê wo,
6 kwo, A lémi. Kwo, A dpodo pyu a p:aa pee ngmêkîyedê mbii, daa kêmakêma a pwopwo, u dînê daa ghîdî.
7 Yesu u kwo póó wo, kwo, Mumdoo n̲gomo k:oo anê lê, n̲modo pyu an:uu pyi?
8 Yi pini ngê kwo, D:aa u ntââ. Kwo, doo u ntââ a ngomo k:oo daanyinê nî. Kwo, Ngmênê kópu yi vyi, a dpodo pyu u ngwo wumê pyiyépyiyé.
9 Kwo, Kópuni nye tpapê, ndêndê ngê a pyodopyodo. Kwo, Kópuni a kada pini ngê a ka dpo vyi, dpî d:uu. Kwo, Kópuni a lede knî ye dpî vyi, dpî d:uu ngmê. Kwo, Kópuni a dpodo pyu ka dpî vyi, ntênê dpî d:uu. Kwo, A dpodo pyu u l:êê dîy:o pyiyépyiyé u pi vyi ngi, yed:oo u ngwo wumê pyiyépyiyé.
10 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi kópu dyuu yi nyongo, u nyepênyepê u kópu ngê u kwo pyaa dniye. Pini n:ii knî y:oo dnye yâmuyâmu, ye diyé wo, yepê, Yisîléli tpémi yi vy:o kîntoo kêlîmî pyu d:oongmê módu. *
11 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, kn:aa dyámê kn:aa dyámê tpémi Chóó Lémi kóó k:oo wa ghê dmi, Epîlaham mupwo káámi yi k:ii nipi adnyin:aa yakmaapî, *
12 ngmênê yélini yi kn:ââ Epîlaham, Chóó Lémi kóó k:oo p:ee paan:aa ghê dmi, ngmênê Chóó Lémi ngê yi yéli kuwa wa kéé té, mgîdî vy:o adnyin:aa kwo, yi ngwo tpéé kópu amî vyi ngmê, adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa. *
13 Wod:oo Yesu ngê Lóma lede yoo yi kada pini ka kwo, N̲gomo k:oo mê dini. Kwo, N̲gêlîmî u l:êê dîy:o, kópuni u mdoo a ka cha ńuw:o, yi kópu n:aa d:uud:uu. Yi kópu yi vyu, yi ngwo yi dpodo pyu u mbii chedê ngê mê pyodo.

Yesu ngê Pita u mbywé pyââ u ngwo pyi ngê
Mak 1:29-34; Luukî 4:38-41

* **8:4:** Mát 9:30; Mak 7:36; Luukî 17:14 * **8:10:** Mát 15:28 * **8:11:** Luukî 13:28-29 * **8:12:** Mát 25:30 * **8:14:** 1 Kódin 9:5

14 Yesu Pita u p:aa pee loo, u ngomo k:oo
yi kee wo. Pita u mbywé pyââ mbii têdê
módu, apê, Ngmîtédmino mu dpî. *
15 Yesu ngê kóó p:uu kêê yi yó, wod:oo yi
mbii ngê a kuwo ngê, yi pyópu mê ghêêdî
wo, Yesu ka nté mê y:ângo.
16 Dini ghi n:ii ngê ntumokwodo dini ghi
yi yó, pi knî y:oo Yesu ka mbii pyu yilî ńuw:o
ngópu, n:ii dé y:e yi kmêna dnye kwo, u
kwo mye ńuw:o tumo. Yesu yi kmêna knî ye
mbwolo, u ngwo ngm:ii kalê too, mbii pyu
yintómu mye pyi too.
17 Kópuni Yisaya ngê wunê a d:êê ngê,
Yesu ngê u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

Chóóchóó nmî mbii yilî amî chedê té. *

Pi ngê komo ngê kîngî vyi Yesu anî yâmuyâmu
Luukî 9:57-62

18 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo yi módu,
apê, Yilî ngê a ka até dê pyódu, p:uu ndiye
pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo dmyeno,
kpé lêê mwada pee lee kmêle.
19 Kada ghêlî dêpangê y:ee ngópu, dêêpî
pyu ngmê u kwo até yi loo, kwo, Mââwe.
Kwo, Kwéli wanyi lê, ana a yâmuyâmu ngi.
20 Yesu ngê kwo, Mumdoo anya a
yâmuyâmu nê? Kwo, Chii w:ââ w:uu yi dpî
têdê dmi a pyede, y:i a dpî nyédi, ńmê knî
yi ny:uu a pyede, y:i a dpî nyédi, ngmênê a
ngomo daa kwo, a dpî têdê daa tóó, a ghê
vyîmî têdê myedaa tóó. Kwo, Mumdoo nyi
u ntââ, anya a yâmuyâmu nê? *
21 Pi m:uu, Yesu p:uu ndiye pyu ngmê,
Yesu ka kwo, M:aa a ngópu mwiyé paa
pw:oo we, an:uu kmênê, u ngwo ana a
yâmuyâmu ngi.
22 Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu,
kwo, N:ii yi ghê daa pyede, yinté kópu p:uu
dny:oo nuw:o.

Yesu ngê yópu ndîî u ngwo chedê ngê
Mak 4:35-41; Luukî 8:22-25

23 Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, dinki
k:oo yi wo dniye, kada yedê y:ee ngópu.
24 Yópu ndîî ngma a pwaa wo, vyuwó
dinki k:oo dnyen:aa kn:êê, daa kêmakêma
dinki pî vy:êê wo, ngmênê Yesu doo dpî.
25 P:uu ndiye pyu knî y:oo u dpî ny:ââ
ngópu, kwo, Nmî Lémi, ngee nmédi. Kwo,
Awêde nmo pwopwo té.
26 Yesu yedê pii wo, yepê, Lukwe dîy:o
nmye nkîngê té. Yepê, Nmyi kêlîmî lukwe
ngê têdê ngê dê pyódu. Wod:oo ghêêmî ghê
wo, vyuwó yópu ye yepê, Munto. Yi ngwo
vyuwó yópu chedê ngê pyaa knopwo, dye
ndîî mê kââ.
27 P:uu ndiye pyu yoo ngwéti dniye, noko
yepê, Kî lónté pini, vyuwó yópu y:oo u dnye
kêdê ny:ee ngmê, kîmyaa châpu ngmê.

Nkedîsa pi dê yi danêmbum
Mak 5:1-20; Luukî 8:26-39

28 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu Nkálili
Kpéni Lêê mwada pee yimî tee dniye,
Nkedîsa tpémi kwéli dnya a ya. Pi miyó dê
y:oo maadî a pyódu tumo. Yi tpódu y:e yi
kmêna dnye kwo, kpomo u mênê pi ntóó
kwéli dnyimo yiyé dé, y:i a ndê knopwo.
L:êê pyu ndîî ngê dpîmo ya, pi knî y:oo
yi máádi dêdnyimo kîgha, apu, Angmê vya
nmo.
29 Dini ghi n:ii ngê Yesu m:uu ngópu,
wod:oo dpodombiy:e u kwo mbwóó
knopwo, kwo, Yâpwo ndîî tp:oo. Kwo,
Lukwe nye ngmanyi md:o? Kwo, Nangê
kpada nyo. Kwo, Kpadakpada u wo
doongê dyimê wo. *
30 Mbwêmê w:uu ndîî yi nkîgh:ê ngmêdoo
kwo, y:i dnye kmaapî.
31 Yi kmêna yoo Yesu ka nkêpê mbê
dniye, kwo, Nye ngm:ii kîgha nmo, ye u
ntââ kî mbwêmê w:uu vy:o wanyi dy:ââ
nmo.
32 Yesu ngê yepê, Dmyinê lêpî. Wod:oo
yi kmêna knî y:oo yi pini dê a kuwo dumo,
mbwêmê knî yi p:uu mî kaa dniye. Yi
mbwêmê w:uu yintómu paa ghi p:uu ghîpîla
dniye, kpé lêê u kwo mî dyimê dniye,
wod:oo vy:êê dniye.
33 Pini n:ii yoo mbwêmê w:uu ka dnye
vyuwo, yi yéli mye mbêpê dniye, yi p:o lee
dniye, pi knî ye mdoo ńuw:o ngópu, kópuni
yi pini dê y:e pyodo, pi knî ye myemînê nté
tumo.
34 Wod:oo yi p:aani tpémi yintómu Yesu ka
lee dniye. Dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, u

* **8:17:** Is 53:4 * **8:20:** 2 Kódin 8:9 * **8:29:** Mak 1:24; Luukî 4:34,41; Kîlosa 2:15

kwo nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ ala wee anyinê kuwo.

9

Yesu ngê u knêyómu ya pyu u ngwo pyi ngê
Mak 2:1-12; Luukî 5:17-26

1 Yesu p:uu dinki k:oo mê wo dniye, kpé lêê mê ngmêê ngópu, yi p:o Kîpêêniyêm mîmê tee dniye,
2 u knêyómu ya pyu y:i u kwo ngmê ńuw:o ngópu, u ngmîtédmi mbêmê doo dpî. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê m:uu too, a w:ee ngê, apê, N:ii knî y:oo kî pini a ka da ńuw:o ngmê, ndêndê ngê a ka wunê kêlîmî té. Yesu ngê yi pini ka kwo, A tp:ee, mêdaanyi ch:anêch:anê, nono yilî yintómu dî chedê, Chóó Lémi ngê mêdaawa kpada ngi. *
3 Dêêpî pyu n:ii yoo y:i doo kwo, noko yepê, Kî pini ngmênê u kwo n:uu, u yi u ngwo a kwo, Chóó Lémi u d:aa nê kââdî.
4 Kópuni tumu dnye nuw:onuw:o dé, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o yenté nmye nuw:o dono té?
5-6 Yepê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, u ntââ ngê yinê a pyódu noo, u ntââ dyámê mbêmê pi ka wanî vyi, Nono yilî dî chedê, Chóó Lémi ngê nono yilî u kuwó dê kéé té, mêdaawa a ngî té. Yepê, K:omo tpile a kópu ka módó daanmyi kêlîmî mbê dmi, ngmênê kópuni kî kpâlî ntóó ngê n:aa d:uud:uu, a kópu ka u ngwo nmye kêlîmî té. Wod:oo Yesu ngê yi kpâlî ntóó ka kwo, Gh:êêdé, ngmîtédmi a ngini, p:o lili. *
7 Wod:oo yi pini a pii wo, u p:o loo.
8 Pi knî y:oo yi m:uu ngópu, nkîngê mbê dniye, Chóó Lémi chaa kalê ngópu. Yinê ye Yesu pi ntee pini, ngmênê Chóó Lémi u pi mbêmê mbwudu ndîî ngmêdê chaa.

Yesu ngê Mátiyu u ngwo ngmidi ngê
Mak 2:13-17; Luukî 5:27-32

9 Yesu p:uu maa p:uu até yidnye lêpî, mwada y:i tákisi ngêêpî pyu ngmê m:uu ngópu, u pi Mátiyu. Yi pini ndapî ngêêpî ngomo ghi k:oo doo ya. Yesu ngê kwo, A ngm:êê nédi. Wod:oo ghêêdî wo, Yesu u kuwó ghê wo.
10 U kuwó dini ghi ngê u ngomo k:oo kee dniye, Yesu, p:uu ndiye pyu yoo, tákisi ngêêpî pyu yoo, kn:aadi te pyu yoo mye yi k:ii. Yi ngomo k:oo nipi dnye kmaapî.
11 Pádisi yoo daa yi nuu u kópu ngê pyodo, Yesu p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Lukwe dîy:o nmyi kada pini tákisi ngêêpî pyu yoo kn:aadi te pyu yoo yi k:ii a kmaapî té. *
12 Yesu ngê yi kópu yi nyongo, yepê, N:ii mb:aamb:aa dé, yi yéli ye kpeede d:uudpî nî. Yepê, Kpeede mbii pyu knî ye dpî lê.
13 Yepê, Chóó Lémi ngê wunê kópuni a vyu, u nt:u kópu dmyinên:aa a pyw:êmî. Yepê, Ala kópu a vyu,
Tpile tp:oo nk:êênî a ka daa ndîî kópu,
pi ka vyuwo yi ndîî kópu.
Yesu ngê yepê, Yélini yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, daa yi yéli yi dîy:o al:ii nê loo, yepê, ngmênê kn:aadi te pyu yoo yi dîy:o nê loo. *

Nté kpîpîkpîpî u danêmbum
Mak 2:18-22; Luukî 5:33-39

14 Yi dini ghi ngê Njon Baptist p:uu ndiye pyu knî ngmê Yesu ka lee dniye, kwo, Wiki yintómu wo miyó knî yi k:oo nté nmo kpîpîkpîpî ngê, Chóó Lémi ka dpodombiy:e u ngwo nmo ngêpê nyédi. Kwo, Pádisi knî y:oo yinté mye d:uud:uu ngópu. Kwo, Lukwe dîy:o m:uu ndiye pyu knî y:oo nté d:uudpî kpîpî ngmê, dye ghi yintómu a kmaapî nyédi? *
15 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê pi cha dpî yéé knî, pi ngê nté pi ka d:uudpî kwódu. Yepê, A p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyede, doo u ntââ nté ye daanî kwódu. Yepê, Wéni n:ii ngê pi dpî pw:onu, u yoo yi gha dmi dono ngê dpî pyódu, dye ghi knî ngmê ngê nté dpî kpîpî ngmê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê a p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o mêdaanî kwo, yi ngwo yi gha dmi yinté dono ngê wa pyódu. Yepê, Yi wéni ngê yi chóó nté wa kpîpî ngmê. *
16 Yepê, Kópu kamî ngma atéd:a ńuw:o, nmyi l:êê ghi mbwee dmi daa kópu kamî yi pee dé. Mgongo ye ngmê kwólu, yepê, N:ii u kpîdî mbwee dpo chópu, doo u ntââ kpîdî pee kamî daawa pwila, kpîdî mbwee

* **9:2:** Luukî 7:48-49 * **9:5-6:** Njon 5:8; 17:2 * **9:11:** Luukî 15:2; 19:7 * **9:13:** Mát 12:7; 1 Tim 1:15 * **9:14:** Luukî 18:12 * **9:15:** Njon 3:29

p:uu daawa t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê ayi ghodo, kpîdî pee kamî dêêkwédi ngê wa a pyódu, kpîdî mbwee d:ud:umbiy:e wa a chópu. Yepê, Kpîdî pee kamî, kpîdî pee mbwee daa numo yi pee dê, myenté l:êê ghi mbwee a kópu kamî daa numo yi pee dê. *

17 Yepê, Wain kamî nmye ngmêd:a ńuw:o, doo u ntââ u yiyé têdê mbwee knî yi k:oo daanî yé, wa dyênê té, mbwódo amî d:ii. Yepê, U ntââ kamîni knî yi k:oo n:aa yiyé, daawa dyênê té. Yepê, Nmyi l:êê ghi mbwee dmi yi dye ghi machedê. Yepê, Nté kpîpîkpîpî mêdaa ndîî kópu. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o a p:uu ndiye pyu knî ye nté daanî kwódu.

Yesu ngê Njayidus tp:oo módó u ngwo mêdê pyidu ngê

Mak 5:21-43; Luukî 8:40-56

18 Dini ghi n:ii ngê Yesu pi knî ye doo danêmbum, kada pini ngmê u kwo loo, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, kwo, A tp:ee módó ala ngwo kêdê pw:onu. Kwo, U ntââ wanyinê lê, ngêê dê u pwo any:uu yé dê, yed:oo ghê mê kelekele.

19 Wod:oo Yesu ghêêdî wo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi pini u kuwó ghê dniye.

20-21 Kada yedê y:ee ngópu, maa p:uu pyââ ngmê yi p:uu kele, doo yâmuyâmu dé. Yi pyópu kmene muwó, dye ghi yintómu yinté dpîmo ya, m:ââ y:a mê miyó ndîî, wêê p:uu dêpê vyâ. Alanté doo nuw:o, apê, Pi yilî yi l:êê dîy:o doo u ntââ ngê a ka dê pyódu, Yesu u kada daan:uu ghê knomomê, ye daawa pyi nê. Apê, Ngmênê u nkîgh:ê nîmo wowo, u kpîdî p:uu kêê n:aa yiyé, yed:oo u ngwo n:aa pyiyépyiyé. Wod:oo Yesu u kuwó chono mî ghê wo, u kpîdî kwódo p:uu kêê yó. *

22 Wod:oo Yesu u kwo diyé wo, yi módu, kwo, A ch:am. Kwo, Nga mb:aamb:aa ngê mê pyaa we. Kwo, A ka che kêlîmî mb:anê, u ngwo chi pyiyé. Wod:oo yi pyópu yi ngwo mê pyiyé wo. *

23 Dini ghi n:ii ngê kada pini u p:aa pee taa dniye, Yesu ngê apê, Yoo mu mbê té, yi dmââdî u l:êê dîy:o nkéli mbywuu pââ mu wupî t:oo, wod:oo Yesu yi ngomo k:oo kee wo, mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Munto mbê.

24 Yepê, Ye dmââdî doo pwene, ngmênê a dpî. Yepê, Kuwa pwii dmyeno. Yesu dnye yumuyumu, ngmênê kuwa pw:ii too. *

25 Yi dmââdî u ngomo ghi k:oo mî kee wo, kwulo kele, mêdê pyidu ngê.

26 Yi wee u kwo p:aani p:aani pi yintómu knî yi nuwo yi kópu yaa wo.

Yesu ngê ngwolo kopwe miyó u ngwo pyi doo

27 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi p:aani pee yedê kuwo ngê, pi miyó u kuwó ghê wo. Yi pini dê yi ngwolo páádi knî kopwe dé. Yesu dpîmo yâmuyâmu, u kwo dpîmo a kââ, kópu, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanyi ch:anê knî?

28 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngomo k:oo mî kee wo, yi ngwolo kopwe dê y:i myemî kee knopwo. Yesu ye póó wo, yepê, Mumdoo dpî kêlîmî mbêmê, dpînê dpo nê u ntââ, n:aa pyipyi dp:o? Kwo, Nyââ, nmî Lémi.

29 Wod:oo Yesu ngê yi ngwolo páádi knî yi p:uu kêê yó, yepê, Kópuni ka dpo kêlîmî mo, yi kópu pyaa we, *

30 wod:oo yi ngwo yélî mê m:uu ngópu. Yesu ngê yepê, Kópuni dpo dî d:uu, pi knî yi ngêêdî nangên:aa nt:o. Yi kópu dnyinté ye daa kwódu ngê,

31 ngmênê u dnye daa ny:ee ngópu, p:aani p:aani lee knopwo, pi knî ye yuu mînê y:ee ngópu.

Yesu ngê pi ngmê u ngwo pyi ngê, dnye dêpwo kîgha

32 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu kuwa pwii dniye, pi knî y:oo pi ngmê u kwo ńuw:o ngópu, u kmêna u ngwo ngmêdoo kwo. Yi kmêna ngê yi pini u dnye l:âmo wunê a ngópu. *

33 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi pini ngê u kmêna ngm:ii kwólu, wod:oo yi pini modoo danêmbum. Yélini yilî yi ngópu yi kópu pyodo, ghê yi mênê ghipé wo, yi nyepênyepê u kópu ngê mye pyodo, noko yepê, Yisîléli Wee u kwo kînté kópu pi doongmê módu.

34 Ngmênê Pádisi knî y:oo noko yepê, Setan ntee pini nmye yila, n:ii kmêna knî yi kada

* **9:16:** 1 Kódin 10:21; 2 Kódin 6:16 * **9:20-21:** Mát 14:36 * **9:22:** Mak 10:52; Luukî 17:19 * **9:24:** Njon 11:11
* **9:29:** Mát 8:13; 15:28 * **9:32:** Mát 12:22 * **9:34:** Mát 12:24; Mak 3:22; Luukî 11:15

pini. Noko yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna yoo yinê a ngm:ii kîgha too. *

Yesu ka yoo u ngwo ch:anê dniye

35 Yesu p:uu p:aani p:aani lee dniye, yoo yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimon:aa koko. Yesu y:i ye dpîmon:aa dêêpî, yipu, Chóó Lémi ngê chóó u yoo yi y:enê kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Pwopwokopwe yilî mye pyi ngê. Mbii dyêêdî daa ngmidi yi p:uu doo ya, ngmênê Yesu ngê pyi too.
36 Dini ghi n:ii ngê yoo ndîî módu, u kwo ch:anê dniye, mu kópu u dîy:o apê, Na a ka sipi w:uu n:ii yi y:eey:ee pyu daa tóó, pi ye daa vyuwo. Apê, Chii w:ââ knî ye a nkîngê té, yi ngêêpî pyu daa tóó. *
37 Wod:oo p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Chóó Lémi u yâpwo têdê nté al:ii daa ghêdê, ngmênê nté mgîpî pyu mdoo daa tóó. *
38 Yepê, Yâpwo têdê chóó ka dmyinê ngêpê, nté mgîpî u l:êê dîy:o pi knî nmye mupêdê kê ngê.

10

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó u ngwo ngmidi too
Mak 3:13-19; Luukî 6:12-16

1 Yesu ngê p:uu ndiye pyu y:a mê miyó nipi a danê ngê, yepê, A pi ngê n:aa dyede nmyo, u ntââ ngê myinê pyépi nmyo, n:ii knî y:e yi kmêna a wee, yi kmêna anmyin:aa ngm:ii kîgha dé, n:ii knî y:e mbii dyêêdî daa ngmidi a t:a, anmyin:aa pyipyi dé. *
2 Yesu u dyépi y:a mê miyó yi pi dmi ala, Saimon ngmê, pini n:ii u pi mye Pita. Saimon u mbwó Andru myomo, Njems mbwémi Njon pyolo podo, Sepédi tp:oo dê.
3 Pilipi Mbatolomyu limo wono, Tomas pii, Mátiyu wolo, pini n:ii dpîmo a tákisi ngêêpî. Njems tówo, Alîpayas tp:oo, Tádiyas yono.
4 Saimon mê ngmê, pini n:ii yoo woni knî yi k:ii u yi y:e doo kwo, Lóma lede yoo nmî ngm:ii kalê té, mu kópu u dîy:o u yi y:e dêpwo kwo, Lóma tpémi y:oo dny:oo y:enê nmo. Njudas Kédiyót pi mê myomo, pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo.

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani u ngwo dy:ââ too
Mak 6:7-13; Luukî 9:1-6

5 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani doo dyede dé, yi dpodo u dy:oo ye mwiyé a châpwo, yepê, Samédiya tpémi yi p:o p:o nangmê lê, kn:aa yéli ye myenangmê lê,
6 ngmênê Yisîléli tpémi ye p:aani p:aani dpî lee dmyeno. Yepê, Sipi w:uu woni knî y:oo yi y:enê pyu ntee dpo kuwo ngmê, u dnye daa nyêmî ngópu, kn:aa kn:aa dpî lee dmi, Yisîléli tpémi mye yinté dé, yi kada pini ndêndê kêdê kuwo ngmê. Yepê, Yi yéli ye dmyinê lêpî. *
7 Yepê, Ye dmyinên:aa dêêpî, yipi, Dini ghi n:ii nmo t:ât:ââ, Chóó Lémi ngê chóó u ngwo ada a y:enê nmo, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê.
8 Yepê, Mbii pyu dpî pyi tóó, pini n:ii dê pw:oo knomomê, ghó moo t:ee yó, yélini yi p:uu too pee mbii leprîsi a t:a, dpî pyi tóó, n:ii knî y:e yi kmêna a wee, yi kmêna dpî ngm:ii kalê tóó. Yepê, Wêdêwêdêni nmye d:a kê, yi wêdêwêdê a ka dmy:oo pwila ngópu. Yepê, Kópuni anmyin:aa d:uud:uu dé, pi knî y:oo nmye kîngîn:aa pwila t:oo.
9 Yepê, Nmyi tpile nangmê ńuw:o, ndapî myenangmê ńuw:o.
10 Yepê, Nmyi péé nangmê ńuw:o, nmyi kiyé nangmê ńuw:o, nmyi nkuwo kpîdî myomoni nangmê ńuw:o, nmyi yi dópo dmi myomoni myenangmê ńuw:o. Yepê, Nté ndapî yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Yélini anmyin:aa ngêêpî dé, u nkwo adnyin:aa mbonombono nmyo, nmye adnyin:aa vyuwo. Yepê, Pi módó daa dpodo yédi, u dpodo u pywuu dpo ngee. *

11 Yepê, P:aani p:aani pi miyó miyó dpî lee we. Yepê, P:aani n:ii pini n:ii dê d:uu taa knomomê, gha pi y:i ngmêdo pyw:ee y:e, p:uu dny:oo ya, u dî yi p:aani mîdny:oo a kuwokuwo.
12 Pini n:ii dê n:ii u ngomo k:oo dpîmo koko knomomê, yi ngomo chóó ka ala kópu dny:oo tpapê, Mw:ââkó, Chóó Lémi ngê ṉyoo knî yi k:ii a ngee nmyine.

* **9:36:** Mát 14:14; Mak 6:34 * **9:37:** Luukî 10:2; Njon 4:35 * **10:1:** Mak 6:7; Luukî 9:1 * **10:6:** Mát 15:24
* **10:10:** 1 Kódin 9:14; 1 Tim 5:18

13 Yepê, Yi ngomo chóó ngê yi pini dê yi wépi dê adî pwapî dê, ye kópuni mwiyé u kwo adpî tpapê, yi kópu ye modo diyé we. Yepê, Yi ngomo chóó ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi ngê a ngee nmîne, ye wa ngee té.
14 Yepê, Pini n:ii dê p:aani n:ii adpîn:aa taataa, n:ii mupwoknî ye amyedpîn:aa taataa, yi yéli y:oo yi yi dê y:e daachoo kwo knomomê, yepê, yi dnye dê daachoo nyêmî knomomê, ye yi pini dê y:oo yi yéli dny:oo a kuwokuwo, yi p:aani u têpê yi yi yodo p:uu dny:oo vyavya. Yepê, Yi yéli y:oo ala kópu u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Yinê ye dp:oo Nju tpémi, dp:oo Chóó Lémi u yoo. *
15 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sodom p:aani dê Kîmoda a pw:oo doo, dnyinté a kpada too. Yepê, P:aani n:ii tpémi y:oo adnya a mb:iimb:ii nmyo, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kpada té. *

Yesu u dyépi knî ye u ngwo doo danêmbum, yi kpadakpada p:uu
Mak 13:9-13; Luukî 21:12-17

16 Yesu ngê u dyépi knî ye yepê, Dpodo têdê n:aa dyede nmyo. Yepê, Y:ee tîmêlyu yi vy:o kêmkêm tp:oo w:uu ntee tpile ngê anmyi pyaa dmi. Yepê, Nuw:o mbêmê dmyinên:aa dpodo, yoo mb:aa ngê dmyinên:aa kwo. Yepê, Pi knî y:oo nmyi kpadakpada u nt:u kópu nmyi p:uu kîdangmê pyw:ee ngmê. *
17 Yepê, Mb:aamb:aa ngê nmye dmyina a vyuwo. Yepê, Dye ghi knî ngmê ngê pi dono knî y:oo u yi y:e adî kwo, Nê u yoo nmî chedê. Yepê, Yi ngwo dono a l:êê dîy:o nmye adnyin:aa d:uud:uu. Yepê, Ngêpê ngomo knî yi y:enê pyu knî y:oo adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, adnyin:aa kóté kîgha nmyo, u nkwo adnyin:aa kpakakpaka nmyo.
18 Yepê, A l:êê dîy:o king knî y:oo, kada pini knî y:oo amyidnyin:aa kóté kîgha nmyo. Yepê, A p:uu ye anmyin:aa danê, yélini daa Nju tpémi, a p:uu ye amyenmyin:aa danê. *
19 Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa kóté kîgha nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi ngwo anmyin:aa a pyw:êmî dé.
20 Yepê, Daa nmyi chóó nmyi kópu ayinmyin:aa tpapê dé, ngmênê nmyi Mî u Ghê Dmi u komo ayinmyin:aa kapî. *
21 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a yoo adnyi vyee dé, pi knî y:oo yi chóó yi mbwó yoo wa ch:ee t:oo, mââ knî y:oo yinté yi tp:ee yoo amye ch:ee t:oo, pi knî y:oo yinté yi chóó yi pye mî yoo amye ch:ee t:oo, kada pini knî y:oo wamye vya t:oo.
22 Yepê, A l:êê dîy:o pi yintómu knî ye wanmy:uu diya dmi, ngmênê yi dono vyîmî têdê daanmyinê mb:ii nê, ye mu dini ghi ngê wanî ngee nmyo, a kêê k:oo anmy:uu ghê dmi. *
23 Yepê, P:aani n:ii adnyi vyee nmyo, yi p:aani dmyina a kuwokuwo, kn:aa p:aani mêdmyinê mbêpêmbêpê. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Yisîléli tpémi yi vy:o p:aani p:aani nmyi dpodo ghêlî k:ii daanmyinê kêlî ngmê, u ngwo nmye amênê diyé.
24 Yepê, Ndiye pyu u pi ndîî, yélini p:uu a ndiye nyédi, yi pi dmi têdê, myenté kada pini u pi ndîî, u dpodo pyu yoo yi pi dmi têdê. *
25 Yepê, N:ii yoo yi kada pini u nt:anê dpî yaa dmi, yi yéli yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Yepê, Setan u pi a pyimo t:ee ngópu, nmyi pi dmi dnyinté daawa dyênê ngmê.

Yesu pi ka nkîngê p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Luukî 12:2-9

26 Yesu ngê yepê, Pi knî ye nkîngê ngê kêê nangên:aa t:oo. Yepê, Ala ndêndê kópu nmyi lama ka tóó, tumu kópu yintómu dîyo wa a pywálî dmi, ngmee u kópu dyuu wamyedo pywálî dmi. *
27 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o tumu kópuni mgîdî vy:o nmye n:aa tpapê té, dîyo pi knî ye w:êênî dp:uu vyi tóó. Yepê, Tumu kópuni

* **10:14:** Dpodo 13:51; 18:6 * **10:15:** Gen 18:20–19:28; 2 Pita 2:6; Njuda 1:7 * **10:16:** Njon 10:12; Dpodo 20:29 * **10:18:** Dpodo 25:23 * **10:20:** Njon 14:26 * **10:22:** Mát 24:9,13; Njon 15:18-21 * **10:24:** Njon 13:16 * **10:26:** Mak 4:22

kwayi ngê nmye n:aa tpapê too, dîyo naa têdê tââ dp:uu vyi tóó.
28 Yepê, Pi knî ye namê nkîngê. Yepê, A l:êê dîy:o wa vya nmyomomê, am:ii pw:oo dmi, ye ló kópu nmye m:uu wa d:uu ngmê. Yepê, Doo u ntââ, nmyi ghê ndêndê daawa vya ngmê. Yepê, Ye anmyi nkîngê knomomê, a wépi u ngwo anmyi pwaa ngmê, ye Chóó Lémi ngê nmyi wépi dmi u nkwo wa puwâ, ndiya wa kéé nmyo. Yepê, Chóó Lémi p:ee vyîlo, u kwo yidmyinê nkîngê. *
29 Yepê, Mtyîmwe daa ndîî ńméni tp:oo, knî ngmêdê pw:oo knomomê, nmyinê nmye k:omo tpile, ngmênê Chóó Lémi ye wunê vyuwo yédi, doo u lama daangmêwa pw:onu.
30-31 Yepê, Nmye myewunê vyuwo yédi, dp:ee mtyîmwe ntee yéli, dnyinté nmye dêdê vyuwo. Yepê, Nmyo yintómu u lama nmye pyede, nmyi mbêmê mbêmê mbodo gh:aa ntémwi a kwo, u lama mye tóó, doo u lama daangmêwa a ghay. Yepê, D:ud:umbiy:e pi ka namê nkîngê. *
32 Yepê, Pini n:ii ngê pi knî ye daawa a wópu nê, yewo, Nyââ, ye pini p:uu n:aa dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê M:aa ngîma yi pini u nkwo daanîmo wópu, a kêê k:oo wan:uu kââ.
33 Yepê, N:ii ngê pi knî yi ngîma wa a wópu nê, yewo, Ye pini p:uu dînê dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê M:aa ngîma yi pini u nkwo wanîmo wópu, a kêê k:oo daan:uu kââ. *

Yesu yoo chámêchámê p:uu u ngwo doo danêmbum
Luukî 12:51-53; 14:26-27

34 Yesu ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye yoo kââdîkââdî u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nê loo, apii? Yepê, Ngmênê kêle, daa yoo kââdîkââdî u l:êê dîy:o nê loo, nê, Yoo n:uu chámê.
35 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o yoo woni a yoo vy:o wa ghê dmi, woni knî y:oo a wépi wa pwaa ngmê. Yepê, Yi ngwo mââ u mî k:ii dnyinté noko adpî ya, pyââ u pye k:ii dnyinté noko adpî ya, u ń:ââ k:ii dnyinté noko amyidu ya.
36 Yepê, Daa kn:aa yéli yi mo ye wanmy:uu diya dmi, ngmênê nmyi chóó nmyi yoo knî ye wanmy:uu diya dmi.
37 Yepê, N:ii nódo u pye mî yi nuu ghi dê d:ud:umbiy:e nódo adpî ya, a nuu ghi nódo pee tp:oo adî ya, yi pini amî dîpî, a kêê k:oo daamî ghê. Yepê, N:ii nódo tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi nuu ghi dmi ndêndê ngê nódo adî ya, a nuu ghi pee tp:oo nódo adî ya, yi pini amye dîpî, a kêê k:oo daamî ghê.
38 Yepê, N:ii ngê a l:êê dîy:o dono daawa a vy:u, a l:êê dîy:o myedaawa pw:onu, yepê, yi pini wa dîpî, a kêê k:oo daamî ghê. *
39 Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kîngê vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya.

Yesu u yoo knî ye vyuwo p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Mak 9:37,41; Luukî 9:48; Njon 13:20

40 Yesu ngê yepê, N:ii nmye ada a vyuwo, ye a ka amyeda a vyuwo, amyedê chââchââ nê, n:ii ngê a dy:ââ noo amyedê chââchââ. *
41 Yepê, Dini ghi n:ii ngê M:aa ngê u komo kapî pyu knî ye yi pywuu dmi wa y:oo, yi ngwo n:ii yoo yi yéli ye mwiyé dnyimo a vyuwo, yi pywuu dmi yinté amyedê ngee ngmê. Yepê, Myenté, dini ghi n:ii ngê M:aa ngê a yoo mb:aa knî ye yi dpodo u pywuu dmi ye wa y:oo, yi ngwo n:ii yoo ye mwiyé adnya a vyuwo, yi pywuu dmi yinté amyedê ngee ngmê.
42 Yepê, K:omo tpile nmyi pi dmi daa ndîî dé, ngmênê n:ii ngê a l:êê dîy:o wa ngee nmyo, kópu mb:aa yi pini ngê ngmanî d:uu. Yepê, Mbwaa knî nmye angma a kê, k:omo tpile daa tpile ndîî nmye ayedê kê, ngmênê kópu mb:aa ndêndê ngê yi pini ngê ngmanî d:uu. *

11

Njon Baptist ngê pi miyó Yesu ka u ngwo dy:ââ doo
Luukî 7:18-35

* **10:28:** Njems 4:12 * **10:30-31:** Mát 6:26 * **10:33:** Mak 8:38; 2 Tim 2:12 * **10:38:** Mát 16:24-25; Mak 8:34-35; Luukî 9:23-24; 17:33; Njon 12:25 * **10:40:** Mak 9:37; Luukî 10:16; Njon 13:20; Nkal 4:14 * **10:42:** Mát 25:40

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó knî ye u dy:oo a kêlî ngê, wod:oo p:aani p:aani dy:ââ too. Yi kuwó kada myedê y:ângo, p:aani p:aani pi knî ye myedoon:aa dêêpî.

2 Yi ngwo Njon Baptist mbwa k:oo doo kwo, kópuni Yesu Kédisu ngê doo d:uud:uu dé, yi pi dmi y:i nyongo, wod:oo p:uu ndiye pyu miyó dê ye mbwolo, nmî Lémi ka dy:ââ doo,

3 yepê, U kwo dpî póó cho, kwipi, Pini n:ii nmo t:ât:ââ, mumdoo nyi vyîlo ó kn:aa pini yuno t:ât:ââ? Yi pini dê Yesu ka yi lee knopwo, yi kópu p:uu u kwo póó knopwo. *

4 Yesu ngê yepê, Kópuni dpî m:uu t:oo, kópuni dpî ny:ee t:oo, yi kópu yilî Njon ka dpumo nté tóó. Yepê, U kwo dp:uu vyi nyoo, kwipi, Kópuni yilî Yisaya ngê wunê a d:êê too, nê ngê ka ntiyentiye té.

5 Kwipi, Yélini dêdnyimo vyuwo, yélî mêka y:enê ngmê. Kwipi, Yélini dêdnyimo m:ii, mêka paa té. Kwipi, Yélini yi p:uu too pee mbii doo ya, kîmaa pyi té. Kwipi, Yélini ngwene pwââ dé, dnye mêka nyêmî ngmê. Kwipi, Yélini pw:oo dniye, mêkîyedê pyidupyidu té. Kwipi, Ngópuch:anê knî y:oo Kópu Mb:aa a nyêmî ngmê. *

6 Kwipi, Pini n:ii ngê a wépi daawa a puwâ, mb:aamb:aa wa a pyw:oo.

7 Dini ghi n:ii ngê Njon ka mê diyé knopwo, Yesu pi knî ye Njon p:uu doo danêmbum, yepê, Dini ghi n:ii ngê Njon w:amî mbêmê modoo a dpodo, lukwe u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Mumdoo u yi nmye doo kwo, Nmîn:aa yópu u dnye nyêmî? Yepê, Kêle.

8 Yepê, Lukwe u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé u pyinê nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Kêle. Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé, w:amî mbêmê daa dpodo yédi, yi pini king p:uu a ya yédi, ngomo mb:aa k:oo a kwo yédi.

9 Yepê, A ka vyi yó. Yepê, Lónté pini u pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, apii? Yepê, Nyââ, yi pini yi vyîlo, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî pyu yintómu mêdê kuwo too, yi pwo pini ngê mê tóó.

10 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê ala kópu a ka a vyu, u komo kapî pyu ngmê ngê yi ngwo a d:êê ngê, apê,

A kópu y:eey:ee pyu ngada wanî kââ,

maa yinê amînê yé. *

11 Yesu ngê yepê, Njon ngê a maa a yó, yoo mbwee yi pwo pini ngê u ngwo pyodo, ngmênê n:ii yoo a yoo kamî vy:o wa ghê dmi, Njon amêdê kuwo ngmê, u pwo pini ngê amê pyaa dmi.

12 Yepê, Dêêpî kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, dye ghi daadîî nmyi kada pini knî y:oo yi kópu dyuu nmye dnya a tpapê dé, nmye myednya a tpiye dé. Yepê, Yi chóó yi dêêpî kópu dyuu nmye myednye tpapê dé, ngmênê yi dêêpî kópu dyuu yi chââchââ nmye doo u nt:ââ ngê dpîmo pyodopyodo, u nkwo dnyimo kéké nmyo, nmyi yoo kuwa dnyimo kapî nmyo. Yepê, Ngmênê Njon Baptist ngê kópu kamî kn:ââ ngmê chópu. Yepê, Ala ngwo nmyenîmo, Nmyi dono a kuwo tóó, Chóó Lémi kóó k:oo ghê dmyeno. Yepê, Pi knî y:oo yi dono u nkwo wunê kuwokuwo tumo, a kadakada nyédi, apu, Chóó Lémi kóó k:oo nmî kee dmi.

13 Yepê, Chóó Lémi u puku yedê ghi yintómu nmî dye ghi p:uu kópu ka pyede. Yepê, Njon Baptist ngê yi kópu yilî yi ntiyentiye kn:ââ yinê a chópu.

14-15 Yepê, Nmyinê nmye n:ii ngê Chóó Lémi u komo ló dini dpîmo a kapî, Ilacha, yi pini mwiyé wa a diyé, kópu ndîî angmê d:uu, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u maa yinê wa yé, yed:oo u ngwo wa t:aa. Yepê, Dp:ee ngópu dé, ala kópu ny:ee yó, p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Njon Ilacha ntee pini ngê kêdê pyódu, a maa wunê kêdê yé. *

16 Yepê, Lukwe dîy:o nmyi kada pini knî y:oo Njon u wépi pwaa ngópu, a wépi myaa pwaa ngmê. Yepê, Nganê pyu yoo. Yepê, Yi p:uu n:aa mgongo. Yepê, Tp:ee ngmê ngê u mbwó knî ye wa vyi,

17 yewo, Tpile we a nté koo, u kwo wa nganê mbê dmi. Yepê, Ala kópu u nkwo ye wa vyi, yewo, Pi ntóó kmênêkmênê a

* **11:3:** Mát 3:11 * **11:5:** Is 35:5-6 * **11:10:** Mal 3:1; Mak 1:2; Njon 3:28 * **11:14-15:** Mát 17:10-13; Mal 4:5

nté koo, yi kópu u wépi u kwo amye pwaa ngmê. Yepê, Nganê pyu yoo.
18 Yepê, Nmyi kada pini yoo mye yinté yéli, nganê pyu yoo. Yepê, K:omo tpile Njon Baptist ngê nté dpîmo kpîpîkpîpî, wain myedêdpîmo ndanî, Chóó Lémi u kópu dyuu ye dpîmo tpapê, ngmênê u wépi pwaa ngópu, ala kópu p:uu vyi ngópu, apê, Kmêna u ngwo ngma kwo, kêdê ghéti. *
19 Yepê, K:omo tpile nté dînî kpîpîkpîpî ngê, wain n:aa ndanî ngê, ngmênê a wépi myaa pwaa ngmê, ala kópu a p:uu dpî vyi ngmê, dpo, Nkéli ńuknwe nmye yila, mye nkéli mbwaa ndanî pyu ndîî. Dpo, Tákisi ngêêpî pyu yoo pi dono yoo yi pyipe. Yepê, Njon u wépi kêdê pwaa ngmê, a wépi kîmyaa pwaa ngmê. Yepê, Ló kópu u yi y:e m:uu a kwo. Yepê, Ngmênê n:ii Chóó Lémi u nuw:o mbêmê a dpodo yédi, u dpodo nt:u dpî kaalî, pi knî y:oo u ngwo pêdê w:ee y:e, yi pini Chóó Lémi u dpodo pyu ngmê. *

Yesu wépi dnyangê pyu yoo yi kpadakpada p:uu u ngwo doo danêmbum
Luukî 10:13-15

20 N:ii knî y:oo Yesu u wépi pwaa ngópu, yi ngwo Yesu yi p:uu doo danê, mu kópu u dîy:o k:omo tpile mbwudu yi ngópu yilî dpîmo chap, ngmênê u wépi pwaa ngópu, yi dono yilî daa kéé tumo.
21 Yesu ngê pi knî ye yepê, Kódasin tpémi dny:oo nkîngê, Mbetîsaida tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, K:omo tpile mbwudu yi ngópu yilî nî chópu, ngmênê yi dono doongê kéé tumo. Yepê, Taiya p:aani dê Saidon tpémi yi ngópu yintoo mbwudu w:aangmê chópu, ye k:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yi dono yilî lîmîlîmî ngê pî kéé tumo, yi mbodo dmi pêdê ny:ii ngópu, tpéé kópu myepî vyi ngópu.
22 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté wa kpada té, ngmênê Kódasin p:aani dê Mbetîsaida tpémi dnyinté daawa kpada té.
23 Yepê, Kîpêêniyêm tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, Yi chóó yi pi dmi mbóó p:uu a kmîmî t:oo, ngmênê yi kpadakpada têdê wa lee dmi. Yepê, Kópu ndîî n:ii Kîpêêniyêm tpémi yi ngópu nî d:uu too, Sodom tpémi yi ngópu w:aangmê d:uu ngê, ye yi dono yilî lîmîlîmî ngê pî kéé tumo, Chóó Lémi ngê yi p:aa daapêdê pw:oo ngê, awêde pê tóó. *
24 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sodom a pw:oo ngê, dnyinté a kpada too. Yepê, Kuwókuwó wéni ngê Kîpêêniyêm tpémi dnyinté daawa kpada té. *

Yesu ngê u Mî u ngwo doo chaa kîgha Luukî 10:21-22

25 Yi dini ghi ngê Yesu ngê u Mî ka kwo, M:aa. Kwo, Nyi mbóó dyámê yi kada pini ndêndê. Kwo, Nînê chaa kîgha ngi, mu kópu u dîy:o kópuni dyuu a ka nyinê kpo, nyi ngmo too. Kwo, Ndiye pyu ndîî knî y:oo dêpê w:ee tumo, ngmênê yélini yi pi dmi daa ndîî, y:ooda w:ee t:oo. *
26 Kwo, Ńyóó nuw:o u pono nye vyápê.
27 Yesu ngê pi knî ye yepê, Kópu yilî n:ii n:aa tpapê too, M:aa ngê yinê a ka dpo vyi té. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, Nê lónté pini, M:aa u lama u mo a tóó. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, M:aa lónté pini, a mo a lama a tóó. Yepê, N:ii ka M:aa mb:aamb:aa ngê anê kêma, yi pini u lama M:aa ndêndê ngê adî ya. *
28 Yepê, Dêêpî kópu yilî yi chââchââ dpodo ndîî ngê nmye dê pyaa knomomê, ye a yoo vy:o ghê dmyeno, vyilêvyilê ngê n:aa pyépi nmyo.
29 Yepê, A yoo vy:o ghê dmyeno, a p:uu dmyinê ndiye, a dnye ny:ee yó, mu kópu u dîy:o nê pi ka vyuwo pyu, d:aa lémilémi pyu. Yepê, Ya mb:aa u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê.
30 Yepê, A kópu dyuu nyêmî dpodo ndîî ngê nmye daawa pyódu, a p:uu dpodo vyilêvyilê ngê nmye adî ya. *

12

Yesu ngê lîme wo p:uu kópuni vyu Mak 2:23-28; Luukî 6:1-5

1 Yi wiki knî yi k:oo lîme wo ngmê ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii witi yâpwo têdê dnyen:aa paa. P:uu ndiye pyu knî ye

* **11:18:** Mát 3:4 * **11:19:** Mát 9:14; Luukî 15:1-2 * **11:23:** Gen 19:24-28; Njuda 1:7 * **11:24:** Mát 10:15; Luukî 10:12 * **11:25:** 1 Kódin 1:26-29 * **11:27:** Mát 28:18; Njon 1:18; 3:35 * **11:30:** 1 Njon 5:3

dómu kele, wod:oo witi w:uu mtyé dnya a ngêêpî dé, yi kêê yedê dnye vyuw:avyuw:a dé, too dnye wupî dé, w:uu u nkwo dnye pîpî dé. Daa dpodo ndîî yidnye dódó, ngmênê Pádisi knî y:oo yi m:uu tumo, noko yepê, Lukwe dîy:o nmî lîme wo ngê a dpodo té. *
2 Pádisi knî y:oo Yesu ka kwo, Lukwe dîy:o m̲:uu ndiye pyu yoo nmî lîme wo ngê a dpodo té?
3 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi u yoo knî yi k:ii mudnya a dómudómu, kópuni yi ngwo a d:uu ngópu, angênté, yi kópu dp:eengê kp:aa ngópu? *
4 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi ngê Sóól a kuwo ngê, u yoo knî yi k:ii mbêpê dniye, nté daa ńuw:o ngópu. Yepê, Dómu ngê pî ngee too, wod:oo Dépidi Chóó Lémi u wónu ngomo k:oo kee wo, yâpwo mbîdédi knî ngma a ngêêdî, u lede knî yi k:ii ma tumo. Yepê, Yinté mbîdédi kpêê yiyé pyu knî y:oo y:oo dnyimo pîpî dé, doo u ntââ kn:aa pini ngê daapî ma too. Yepê, Ngmênê Dépidi ka pi ngê yey ngê kêê dêpê t:ângo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, king ngê a pyódu ngê. Yepê, My:aanté, yepê, Chóó Lémi ngê myedê ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê. Yepê, U l:êê dîy:o nê u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu dyuu nmye n:aa tpapê.
5 Yepê, Myenté, Chóó Lémi u ngomo u dêêpî kópu ndîî, lîme wo u dêêpî kópu têdê. Yepê, Nmyi lama ka tóó, lîme wo ngê kpêê yiyé pyu yoo Chóó Lémi u ngomo k:oo a dpodo nyédi. *
6 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pini n:ii nmyi vy:o a kwo, u pi ndîî, Chóó Lémi u ngomo u pi têdê.
7 Yepê, Chóó Lémi u kópu n:ii puku yedê a tóó, p:uu dmyinê nuw:o,
Tpile tp:oo nk:êênî a ka daa ndîî kópu,
pi ka vyuwo yi ndîî kópu.
Yepê, Yi kópu wonmyinê w:ee ngópu, ye yoo módó daap:ee kéké tumo.
8 Yepê, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê. Yepê, U l:êê dîy:o nê u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu dyuu nmye n:aa tpapê.

Yesu ngê kóó ntóó u ngwo pyi ngê
Mak 3:1-6; Luukî 6:6-11; 14:1-6

9 Yesu p:uu y:oo yi kêlî ghi a kuwo ngópu, mwada y:i ngêpê ngomo ngmê k:oo mî kee dniye.
10 Yi ngomo k:oo pi ngmêdoo kwo, kóó ntóó. Pádisi yoo y:i myednye kwo, u yi y:e doo kwo, Yesu ngê kn:aadi te kópu nmî ngópu ngmê d:uu ngê, ye u ngwo p:oo ndyîko. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka póó dniye, kwo, Nmî dêêpî kópu dyuu angênté a kwo? Kwo, Lîme wo ngê pi ngmanyi pyi, ó doo u ntââ?
11 Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyi vy:o pini ngmê u sipi lîme wo ngê mgî pââ ndîî k:oo wa a ghîî knomomê, doo u ntââ chóó mêdaawa a kee, yepê, lukwe, lîme wo u l:êê dîy:o yi pini ngê yi sipi yi mgini k:oo wa a kuwo? Yepê, Kêle, daawa a kuwo, lîmîlîmî ngê amêdê pêêdî.
12 Yepê, Kî kóó ntóó daa sipi ye kwo, pi ye kwo. Yepê, Nmî dêêpî kópu dyuu alanté ka kwo, u ntââ lîme wo ngê pi wanyi ngee.
13 Wod:oo Yesu ngê yi pini ka kwo, N̲gêê kpêd:e ngi. Wod:oo yi pini ngê kóó kpêd:e ngê, yed:oo mb:aamb:aa ngê mê pyodo, woni ntee doo kwo, yinté mê pyodo.
14 Wod:oo Pádisi yoo pwii dniye, Yesu u vyee u dy:oo noko mînê châpwo ngópu.

Yesu Chóó Lémi u dpodo pyu mb:aa

15 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u vyee u pi nyongo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi p:aani a kuwo ngópu, kn:aa mê lee dniye. Pi yilî knî y:oo myednye yâmuyâmu. Yesu ka mbii pyu yilî n:ii ńuw:o tumo, yintómu pyi too.
16 Yi yéli ye kwódu ngê, yepê, Kópuni nmye dî d:uu, pi knî ye yuu nangên:aa y:oo.
17 Yi kópu ye kwódu ngê, Chóó Lémi u kópu n:ii Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.
18 Ala a dpodo pyu mb:aa,
pini n:ii nê ngmidi ngê.
U nuu ghi a nódo ka tóó,
a gha mb:aamb:aa ngê yinê a pyépi.
A ghê dmi u mênê wanî yé,
yélini a yoo vy:o daa wee,
yewo, Mb:aamb:aa ngê n:aa pyépi nmyo,
yoo mb:aa yi vy:o wanî kaa nmyo. *
19 Kwopwepe pyu ngê daadîn:aa ya,
yoo vy:o myedaadîn:aa kââkââ. *

* **12:1:** Deut 23:25 * **12:3:** 1 Sam 21:1-6 * **12:5:** Num 28:9-10 * **12:18:** Mát 3:17; Is 42:1-4 * **12:19:** 2 Tim 2:24

20 Yoo kwolo ngmê dé daawa chedê té,
ngmênê wa wáti té,
n:ii dé yi kêlîmî têdê dé,
amî kaa té,
u dî, u yoo yintómu kamî ngê amî pyódu té.
21 Pi dyêêdî yintómu knî y:oo
yi nuw:o dmi p:uu wa kaa ngmê.

Yesu u pyimo Setan u pi u ngwo t:ee ngópu
Mak 3:20-30; Luukî 11:14-23

22 Pi knî y:oo Yesu ka pi ngmê ńuw:o ngópu. Yi pini ngê u kmêna ngmêdoo kwo, u l:êê dîy:o dnye dêpwo kîgha, yélî myedêpwo y:enê. Yesu ngê yi kmêna ngm:ii kwólu, yi pini ngê dnye u ngwo mê kwólu, yélî mê módu. *
23 Yélini y:i doo kwo yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, noko yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, apê kî vyîlo. *
24 Dini ghi n:ii ngê Pádisi knî y:oo ny:ee ngópu, pi knî ye yepê, Daa Dépidi ntee pini nmye yila, Setan ntee pini nmye yila, n:ii kmêna knî yi kada pini. Yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna yoo yinê a ngm:ii kîgha too.
25 Kópuni dnye nuw:onuw:o dé, yi kópu yilî Yesu ngê yi gha vy:o m:uu too, mgongo ye u ngwo ngmê kwólu, yepê, Yélini wee ngmidi u kwo a pyede, yoo wa chaa knomomê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóóchóó yi wee wa dyênê ngmê. Yepê, Myenté, p:aa ngmê ó mupwoknî ngmê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóóchóó yi pi dmi wamye dyênê ngmê.
26 Yepê, Setan u yoo mye yinté. Yepê, Numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye angênté adnyi ya. Yepê, Dmye kn:aadi ngmê, daa Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna n:aa ngm:ii kîgha too.
27 Yepê, Nmye ngînî póó. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo n:uu u wêdêwêdê mbêmê kmêna a ngm:ii kîgha tumo? Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngmê, N:ii ngê kmêna a ngm:ii kîgha too, yi pini ngê yi kada pini Setan u wêdêwêdê mbêmê a ngm:ii kîgha too. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo yi kópu nmye wa wópu ngmê, nmyewo, K:omodanê kópu yila. Nmyewo, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kmêna nmo ngm:ii kîgha too.
28 Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê kmêna ntênê n:aa ngm:ii kîgha too. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmyi lama choo ya, Chóó Lémi ngê u yoo daa kêmakêma chóó adî y:enê. Yepê, U yoo kuwa kîngî kaa nmyo.
29 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Tpileni l:âmo dy:ââ ngê dpî t:âmo té, u ngomo k:oo dpî km:êê té, doo u ntââ u ngomo k:oo daanyi kee, mêdaanyimo ngî té. Yepê, Ngmênê n:ii u wêdêwêdê ndîî, yi pini u ntââ, yi l:âmo dy:ââ dpî mgîmî, kóó yu dpî kudu té, u ngomo k:oo dpî kee, tpileni mwiyé a t:âmo too, tpile chóó knî ye yi tpile moo y:ee té. Yepê, Setan l:âmo dy:ââ ntee pini, u wêdêwêdê ndîî. Yepê, Ala yéli yinê mgîmî ngê, n:ii knî y:e yi kmêna a wee. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi a mênê a tóó, u wêdêwêdê mbêmê Setan kóó yu dî kudu té, yélini y:e yi kmêna a wee, dpî pyi té, yi kmêna n:aa ngm:ii kîgha too. *
30 Yepê, N:ii daa a pee pini, a p:uu a d:uu yédi. Yepê, A p:uu ndiye pyu knî yi k:ii nmo vyuwó té. Yepê, N:ii ngê daa ngêêpî nmo, te nmo dpî ngm:ii kalê té.
31 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, k:omo tpile pi knî y:oo ló dono kópu yilî a d:uud:uu t:oo, ló kópu dono Chóó Lémi p:uu ngmêdpî vyi ngmê, ngmênê Chóó Lémi ka yi yéli wa diyé dmi, ye Chóó Lémi ngê yi dono kópu yilî u kuwó wa kéé té, ntââ ye mêdaawa a vy:u. Yepê, Ngmênê n:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo p:uu adî peede tpapê, Chóó Lémi ka yi pini daawa diyé, Chóó Lémi ngê ntââ u kwo wa a vy:u. *
32 Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, n:ii ngê daawa mya nê, a p:uu adî peede tpapê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê yi dono kópu u kuwó amê kéé knomomê, u ntââ Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kéé, mêdaawa a ngî, ngmênê n:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo p:uu adî peede tpapê, yi pini Chóó Lémi ka daawa diyé, Chóó Lémi ngê u dono yilî u kuwó daawa kéé té.

* **12:22:** Tpyuu 20:2 * **12:23:** Njon 7:31 * **12:29:** 1 Njon 4:4 * **12:31:** Hipîlu 6:4-6

Nté kîgha u mgongo danêmbum
Luukî 6:43-45

33 Yesu ngê Pádisi knî ye yepê, Chikini n:ii chóó dpî pyidu, lama daadî ya, mb:aamb:aa ó dono, nj:iinj:ii ó pwópwó. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpî dââ, kîgha anyi d:uu, u ngwo anyinê w:ee, anye, Kî chikini mb:aamb:aa, kîgha nj:iinj:ii dé. Yepê, Ngmênê kîgha pwópwó ngê adnyi ya knomomê, anye, Kî chikini dono, kîgha pwópwó dé.

34 Yepê, Nmyo yoo dono, kópu mb:aa nmyi mênê daa tóó, doo u ntââ kópu mb:aa daangmanmyi vyi ngmê. Yepê, Kópuni ngê pi u gha dpo nt:ono, yi kópu vyîlo ye tpapê ngê.

35 Yepê, N:ii mb:aamb:aa, kópu mb:aa knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu mb:aa ye tpapê too. Yepê, N:ii dono, kópu dono knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu dono ye tpapê too.

36 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, N:ii knî y:oo kópu dono daa yi nuw:o mbêmê a tpapê tumo, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê vyîlo yi kópu knî yi l:êê dîy:o wa kóté kalê té, yi l:êê dîy:o ye adî póó.

37 Yepê, Kópuni yilî nmye tpapê tumo, Chóó Lémi ngê yi l:êê dîy:o wa kóté kalê nmyo. Yepê, Yi l:êê dîy:o woni wa kpada té, woni daawa kpada té.

Pádisi knî y:oo Yesu u ngwo dnya a tókótókó
Mak 8:11-12; Luukî 11:24-32

38 Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yélini y:i doo kwo, u yi y:e doo kwo, Yesu nmo tókó. Alanté dnye nuw:o, apê, Pini n:ii nmo t:âât:ââ kî pini wo vyîlo, ye Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o kópu ndîî ngmêpaa d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka kwo, Mââwe, u yi nmo a kwo, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. *

39 Yesu ngê yepê, Nmyo yoo dono, Chóó Lémi dnyinté nmyi lama a tóó. Yepê, Yinté kópu nmyi ngópu daangmanî d:uu, ngmênê dîyo kópu ndîî mu ngmidi wanmyi m:uu ngmê. Yepê, Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu Njóna ngê a pyodo, yinté kópu dîyo a nga ngmêwa pyódu.

40 Yepê, Njóna ngê te ndîî u mênê wo pyile ntee chedê ngê, pini n:ii Chóó Lémi u Pi Ndêndê, yinté wo pyile têpê u mênê wamye chedê. *

41 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê, dini ghi n:ii ngê pi yintómu wa a pii dmi, Ninipe tpémi y:oo wa m:uu nmyo, nmyi pi dmi wa dyênê ngmê, wamye ndyîko nmyo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Njóna u kópu dyuu ny:ee tumo, yi dono kópu yintómu yi kuwó kéé tumo. Yepê, K:omo tpile Njóna dyámê mbêmê pi, ngmênê Ninipe tpémi y:oo u dnye ny:ee ngópu. Yepê, Nê Njóna u pwo pini, lukwe dîy:o a dnye dp:ee nyêmî ngmê. *

42 Yepê, Myenté, yepê, kuwókuwó wéni ngê Sipa tpémi yi kwin ngê wamye ndyîko nmyo, mu kópu u dîy:o kuughê a ndê wo, Solomon u gha kópu dyuu doon:aa ng:aang:aa dé. Yepê, K:omo tpile Solomon dyámê mbêmê pi, ngmênê Sipa tpémi yi kwin ngê châpu ngê. Yepê, Nê Solomon u pwo pini. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee chââchââ nê.

43 Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o yéli y:oo pi ka u kmêna dpî ngm:ii kalê ngmê, yepê, yi kmêna wee dono u kwo wumê paambwi yédi, u yââyââ têdê ka wumê vyuwo yédi, dpo, Y:i n:uu yââ. Yepê, U yââyââ têdê d:uuwodê pyw:ee knomomê,

44 ye u nuw:o k:oo dpo, Kwéli nê ndê wo, y:i mênê diyédiyé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpo diyé, dpo, Ngomoni k:oo nê pwii wo, kamî ngê aténgê maa pyódu, tpile dono k:oo daa tóó, u y:enê pyu daa tóó.

45 Yepê, Wod:oo dpî lê, u pyipe mê pyudu dpî nya, n:ii knî yi l:êê ghi dmi d:ud:umbiy:e dono. Yepê, Yi kmêna wááli knî yi ngomo k:oo a kwo nyédi. Yepê, Yi pini u ya d:ud:umbiy:e dono ngê dpî pyódu, wunê ntee dpîmo a ya, mêdaa yinté. Yepê, Nmyo mye yinté dé. Yepê, Mbwudu nmyi ngópu ngmanî chaa knomomê, ye nmyi too pee mbêmê nmyi l:êê ghi dmi wanmyi ngmêê t:oo, ngmênê nmyi gha dmi daanmyi ng-mêê t:oo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê, dononi nmyi mênê a tóó, d:ud:umbiy:e ndîî ngê wa pyódu. *

* **12:38:** Njon 6:30; 1 Kódin 1:22 * **12:40:** Njóna 1:17 * **12:41:** Njóna 3:5 * **12:45:** 2 Pita 2:20

Yesu u pye ghee knî y:oo Yesu u ngwo dnye nmy:uu
Mak 3:31-35; Luukî 8:19-21

46 Dini ghi n:ii ngê Yesu pi knî ye ngomo k:oo doo danêmbum, u pye ghee knî yi ngwo taa dniye. Pi yilî ngê ye pyodo, doo u ntââ yi ngomo k:oo daapî kee dniye. Kuwa dnya a kwo, pi knî ye yepê, U kwo vyi yó, U yi nmo a kwo, U kwo nmo danêmbum té.
47 Wod:oo pi ngmê ngê kwo, Mye ghee knî kuwa ka wee, nga danêmbum u yi y:e a kwo.
48 Yesu ngê kwo, N:uu ngmê a pye? Kwo, N:uu dé ye a mbwó yoo?
49 Wod:oo p:uu ndiye pyu yoo yi p:uu kóópyââ kââ, yepê, K:omo tpile niye ghee knî kuwa a wee, ngmênê a yoo njini ala ngomo k:oo a kwo.
50 Yepê, N:ii knî y:oo M:aa u nuu u kópu knî ye d:uud:uu tumo, yi yéli yi niye ghee knî.

13

Witi nt:ene u mgongo danêmbum
Mak 4:1-9; Luukî 8:4-8

1 Yi wéni ngê Yesu ngomo k:oo a pwii wo, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê doon:aa ya.
2 Pi dêpwo a ya, Yesu ka lee dniye. Yesu ka pi yilî ngê pyodo, apê, A pwo wa wó, wod:oo dinki k:oo wo wo, k:oo doon:aa ya, y:i doon:aa ndiye kîgha dé. Pi yilî yi kpéni lêê u nkîgh:ê dnyen:aa kwo, Yesu y:i dnyen:aa ng:aang:aa.
3 Ye doo mgongo danêmbum, kópu yilî yi nuwo y:i doon:aa kîgha.
Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,
4 Pi ngmê witi w:uu nt:ene têdê loo, têpê mwiyé chó, witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé. Yepê, Witi w:uu woni dé maa p:uu mî dyimê dniye, ńmê knî y:oo mî ma tumo.
5 Yepê, Witi w:uu woni dé t:aanî mbêmê mî dyimê dniye, têpê mdoo kwéli dêpwo ya. Yepê, Yi witi w:uu dé lîmîlîmî ngê pii dniye,
6 ngmênê dini ghi n:ii ngê kââdî ndîî yi kee wo, wod:oo pw:oo dniye, mu kópu u dîy:o yi km:êê dmi têpê mênê yimi daa ghêpê dniye.
7 Yepê, Witi w:uu woni dé tpyé vy:o mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, tpyé ngê ma too.
8 Yepê, Witi w:uu woni dé têpê ghi mb:aa mbêmê mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê kaa dniye, yepê, knî ngmê yi nkwodo w:uu yonoy:a kele, yepê, knî mu yi nkwodo wonoy:a kele, yepê, knî m:uu yi nkwodo pyoloy:a kele.
9 Yepê, Kópuni nmye dî vyi, yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

Kópuni u dîy:o Yesu ye doo mgongo
Mak 4:10-12; Luukî 8:9-10

10 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka lee dniye, u kwo póó dniye, kwo, Dini ghi n:ii ngê pi knî ye nye danêmbum, lukwe dîy:o ye nye mgongo?
11 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo, tumu kópu ngê doo ya. Yepê, Yi tumu kópu yilî nmye wanî tpapê dé, ngmênê kn:aa yéli ye nt:u p:uu daana a dêêdêê, ye anî mgongo. *
12 Yepê, N:ii ngê ngópu dê dpî kpêmî dê, Chóó Lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dpî ny:oo, yi pini ngê Chóó Lémi u kópu knî m:uu dpo w:ee. Yepê, N:ii ngê ngópu dê d:uudpî kpêmî dê, yi pini u mênê Chóó Lémi u kópu dyuu d:uudpî kee dmi, yi pini ngê l:âmo dpo ngee té.
13 Yepê, Ye n:aa mgongo yédi, mu kópu u dîy:o k:omo tpile dpî m:uu ngmê, d:uudpî mya ngmê, dpî ny:ee ngmê, myed:uuwodê w:ee ngmê.
14 Yepê, Chóó Lémi u kópu n:ii Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, wu yéli y:oo ala ngwo ka ntiyentiye ngmê. Yepê, Chóó Lémi ngê Yisaya ka kwo, Pi knî ye ala kópu dpî vyi ngi, yipi,

U nyêmî ngê anmyi nyêmî,
mêdaanmya a wopwe,
U mumu ngê anmyi mumu,
mêdaanmyi y:enê.
15 Kwo, Yi kópu kî yéli ye dpî vyi ngi, mu kópu u dîy:o,
yi ngwolo dmi my:oo a tóó,
nkê kpeme a pyede,
yi mbodo podo dé.
Wo daa yinté,
u mumu ngê pê mumu ngmê,
u nyêmî ngê pê nyêmî ngmê,
u wopwe ngê pêdê wopwe ngmê,
a ka pêdê diyé dmi,

* **13:11:** 1 Kódin 4:1

pîdî pyi té.
16 Yepê, Ngmênê dp:ee wunté yéli. Yepê,
Chóó Lémi ngê nmyi ngwolo dmi a pywálî
too, ntênê dmyi mya nê. Yepê, Chóó Lémi
ngê nmyi ngópu dmi a kpêmî too, a kópu
dyuu u ngwo nmye nyêmî tumo.
17 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê,
Yélini y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo
a kapî, yoo mb:aa mye yi k:ii, u yi y:e doo
kwo, Nê u kópu yilî nmî ny:ee té, my:oo
m:uu té, ngmênê daa m:uu tumo, myedaa
ny:ee tumo, wunê a pw:oo dniye. *

Witi nt:ene u mgongo u nt:u kópu
Mak 4:13-25; Luukî 8:11-15

18 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Witi nt:ene u
mgongo danêmbum n:ii dî kwolo, u nt:u
kópu alanté.
19 Yepê, Witi w:uu woni knî maa p:uu
ntee dpî dyimê dmi, ńmê knî y:oo ntee dpî
ma t:oo, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu
dyuu dpî ny:ee t:oo, d:uuwodê w:ee t:oo, yi
gha vy:o d:uudpî yé t:oo, pi dono ngê yi kópu
dpî t:âmo té.
20-21 Yepê, Witi w:uu woni knî t:aanî
mbêmê ntee dpî dyimê dmi, w:uu dpî pii
dmi, lîmî k:ii ngê moo pw:oo dmi, yepê,
pi woni knî yinté dé, dini ghi n:ii ngê a
kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, yi gha dmi
mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yi kópu
daa dye ghi daadîî yi gha vy:o a ya yédi.
Yepê, Dini ghi n:ii ngê kn:aa yéli y:oo a kópu
dyuu u l:êê dîy:o a yoo adnyi kpakakpaka
dé, yepê, yi yéli y:oo lîmî k:ii wa kpîpî nê. *
22 Yepê, Witi woo woni knî tpyé ngê ntee
dpî ma té, yepê, pi woni knî yinté dé, a
kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, ngmênê dyámê
u tpile knî y:oo a kópu dyuu yinté dpî ma
ngmê. Yepê, Yi yéli nté ndapî, tpile yilî yi
p:uu a nuw:o nyédi, a p:uu daa nuw:o nyédi,
yi gha vy:o a kópu dyuu nt:u d:uudpî kaalî.
*
23 Yepê, Witi woo woni knî têpê mb:aa
mbêmê yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê ntee
dpî kaalî, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu
ngê yi gha dmi dpî ntówo té, yi gha vy:o
nt:u yinté mb:aamb:aa ngê dpî kaalî, woni
knî yi mênê yonoy:a dé, woni knî yi mênê
wonoy:a dé, woni knî yi mênê pyoloy:a dé.

Witi yâpwo têdê u dyede u mgongo danêmbum

24 Yesu ngê pi knî ye yepê, Chóó Lémi u
yoo ndêndê ntee adî kaakaa, yi kópu p:uu
nmye n:aa mgongo. Yepê, Pi ngmê ngê u
witi yâpwo têdê ngmê yó, têpê mwiyé chó,
witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé.
25 Yepê, Mgîdî vy:o dini ghi n:ii ngê pi
yintómu doo dpî, pi dono ngma a loo, yi witi
yâpwo têdê kn:aa yini w:uu mê yilî dyîngo,
wod:oo p:o mê diyé wo.
26 Yepê, Yi yini witi nipi pii dniye, nipi
mye kaa dniye, yi nt:u dmi kwodonkwodo
mê kele.
27 Yepê, Dpodo pyu knî y:oo yâpwo têdê
chóó ka kwo, Mââwe. Kwo, Nyâpwo têdê
witi u mo nyi ntówo. Kwo, Kî yini w:uu
anyedê pwiyé dmi?
28 Yepê, Pi dono ngmê ngê yinê ntówo too.
Yepê, U yi u ngwo a kwo, Nê ka dpodo ndîî
ngê paa pyaa we. U kwo póó dniye, Kwo, U
yi nga a kwo wu yini wanmîmo y:ee té?
29 Yepê, Kêle, nangê y:ee té. Yepê, Dini ghi
n:ii ngê wu yini woo nmyinê paapaa t:oo,
witi woo yi p:uu wa kaa dmi, amyenmyinê
pêêdî t:oo.
30 Yepê, Mudny:oo kwo. Yepê, Dini ghi
n:ii ngê witi kpê wa kyopwo, a dpodo pyu
knî ye wanî vyi, yenê, Wu yini woo mwiyé
dpo châpwo tóó, dmi dpî kê tóó, ndiya dpî
kéé tóó. Yenê, Witi woo kuwó dpo châpwo
tóó, w:uu péé a ngomo k:oo dpo ńuw:o tóó.
*

Kwee u mgongo danêmbum
Mak 4:30-32; Luukî 13:18-19

31-32 Yesu ngê pi knî ye mgongo m:uu
kwólu, yepê, Kwee ntee dpî k:aa, Chóó Lémi
u yoo yinté yilî ngê amî pyódu. Yepê, K:omo
tpile kwee pii tp:oo daa ndîî ngê wunê kwo
yédi, ngmênê dini ghi n:ii ngê yi nkwodo
dpî kee, dpî tîpîtîpî mb:anê, pywápê ye ya
yédi.

Yis u mgongo danêmbum
Luukî 13:20-21

33 Yesu ngê pi knî ye mgongo m:uu kwólu,
yepê, Mbîdédi nk:êênî têdê pyââ ngê yis knî

* **13:17:** 1 Pita 1:10-12 * **13:20-21:** Kîlosa 2:7 * **13:22:** Luukî 12:16-21; 1 Tim 6:9-10,17 * **13:30:** Mát 3:12; Tpyuu 14:14-20

tp:oo dpo ngî, k:omo tpile kpo ndîî u mênê dpî yé, ngmênê u kuwó dini ghi ngê kpo yintómu dpî mbó.

Yesu pi knî ye u ngwo dpîmo mgongo, yi kópu u kn:ââ

Mak 4:33-34

34 Yi kópu knî yi p:uu Yesu pi knî ye doo mgongo. Kópu módó ye daangmê vyu. Dye ghi yintómu ye dpîmo mgongo.

35 Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê wunê a d:êê ngê, Yesu ngê u ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

Pi knî ye anî mgongo.

Kópuni ye anî vyi té, ngmee u kópu dé,

Chóó Lémi ngê dini ghi n:ii ngê dyámê pê mwo a l:âmo ngê,

yi ngwo a ngmo too.

Yâpwo têdê dyede u mgongo u kakêmê chámêchámê

36 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo a kuwo ngê, ngomo k:oo mê kee wo. P:uu ndiye pyu yoo u kuwó ghê dniye, kwo, Yâpwo têdê dyede p:uu mgongoni ye chi kwolo, u nt:u lukwe?

37 Yesu ngê yepê, A chóó nê yâpwo têdê chóó,

38 a yâpwo têdê u nt:u kópu, dyámê pê. Yepê, Witi woo dé yi nt:u kópu, yélini a yoo vy:o a wee, wu yini woo dé yi nt:u kópu, mgîdî u yoo. *

39 Yepê, Pi dono, n:ii ngê wu yini w:uu mî ntówo too, u pi Setan. Yepê, Wéni n:ii ngê witi kpê dpî kyopwo, u nt:u kópu kuwókuwó wéni. Yepê, Dpodo pyu yoo yi nt:u kópu enjel yoo.

40 Dpodo pyu knî y:oo wu yini woo dmi ndiya ntee dpî kéé t:oo, kuwókuwó wéni ngê yinté kópu angmê pyódu. *

41 Yepê, A enjel yoo dyámê wope wope yinté wanê dy:ââ té, yoo dono wa a ngî t:oo, ndiya wa kéé t:oo. Yepê, N:ii knî y:oo u yi adî kwo, Nê u yoo nmî dyênê, yi yéli amyedê ngî t:oo, ndiya amye kéé t:oo.

42 Y:i adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa.

43 Yepê, Yi ngwo a yoo M:aa kóó k:oo wanî kââ. Yepê, Kââdî ntee a pil:apil:a yédi, mgîdî u mênê daa ya yédi, a yoo mye yinté, dyââpe yi p:uu daadîn:aa ya. *

Kópu mb:aa u pyw:êmî u mgongo danêmbum dê

44 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo, yi kópu ndîî kópu. Yepê, Dyámê mbêmê kópu yilî yintómu têdê kópu dé. Yepê, Yi kópu p:uu n:aa mgongo. Yepê, Pi ngmê, kn:aa pini u têpê ghi mbêmê doon:aa dpodo, nkól y:i ngmêmînê pyw:ângo. Yepê, U lama doo ya, nkól u pywuu pââ ndîî, yi têpê ghi u mênê knî m:uu ka kwo. Yepê, U gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, A tpile yilî yintómu mwo p:aa dé, pi knî ye y:ee too, u kwo pwila tumo, yi ndapî ngê yi têpê ghi u ngwo mî pwila ngê, nkól mê yilî y:i a pyw:ângo, u ndapî ndîî ngê u ngwo pyodo.

45 Yepê, Yinté kópu m:uu ala. Yepê, Pi ngmê, moodo kpapê pi knî ye dpîmon:aa pywupwi dé, ndáápi knî y:oo u nkwo u kwo dnyimo pywupwi dé.

46 Yepê, Dini ghi n:ii ngê moodo kpapê pââ ndîî ngma a pyw:ângo, u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, A tpile yilî yintómu mwo p:aa dé, pi knî ye y:ee too, u kwo pwila tumo, yi ndapî ngê yi moodo kpapê pââ ndîî u ngwo pwila ngê.

Pwoo u dyimê pywuu

47 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Vyuwó têdê pwoo k:oo te dyêêdî daa ngmidi dpo ghîî.

48 Yepê, Pi knî y:oo te mb:aa a myeme tumo, n:ii mb:aamb:aa dé nee k:oo dpî ché t:oo, n:ii dono dé dpî kéé t:oo.

49 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê mye yinté kópu ayi pyódu, enjel knî y:oo yoo yinté amî mya ngmê, n:ii mb:aamb:aa dé Chóó Lémi kóó k:oo wa kaa t:oo,

50 n:ii dono dé ndiya wa kéé t:oo. Yepê, Y:i adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti dmi kelekele adnyin:aa paa.

Yesu ngê kópu mbwee kópu kamî yi p:uu kópuni vyu

* **13:38:** Mát 25:31-46; 1 Kódin 3:9 * **13:40:** Tpyuu 14:17-20 * **13:43:** Tpyuu 14:14-16

51 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó wo,
yepê, Yi kópu yilî dmyinê w:ee t:oo? Kwo,
Nyââ.
52 Yepê, N:ii u lama Chóó Lémi u kópu
dyuu mbwee mb:aamb:aa ngê a kwo, a yoo
vy:o myoo ghê, a p:uu a ndiye yédi, yi pini u
ndiye têdê miyó. Yepê, Yoo yi wátiwáti têdê
kópu mbwee dpo ngî té, pi knî ye dpî vyi
té, kópu kamî myedo ngî té, pi knî ye myoo
vyi té. Yepê, Kópu dyuu mb:aa yila, tpileni
u pywuu ndîî, mye yinté kópu dyuu.

Yesu u ngwo mb:ii ngópu, Nasalet
Mak 6:1-6; Luukî 4:16-30

53 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi knî ye
mgongo a kêlî ngê, yi p:aani a kuwo ngê,
54 p:aani n:ii a kaa wo y:i mê diyé wo,
Nasalet. Y:i pi knî ye ngêpê ngomo k:oo
doon:aa dêêpî. Dêêpî kópuni ye vyi too, yi
nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye, noko
yepê, Kî kópu yilî anyi wunê ng:êênî té?
Noko yepê, Mumdoo mbwudu yilî mye
chapî ngê?
55 Noko yepê, Kî daa pi ngmê. Noko yepê,
Ngomo wuwó pyu tp:oo, u pye u pi Méli,
Njems Njósép Saimon Njudas yi mbwó.
56 Noko yepê, U tîdê yoo yintómu al:ii
ka pyede. Noko yepê, Yi kópu yilî anyi
m:iiwunê ng:êênî?
57 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu mb:ii ngópu.
Yesu ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu
kn:aa p:aani dp:uu châpu ngmê, ngmênê
u p:o tpémi y:oo d:uudpî châpu ngmê,
ngmênêni knî y:oo myed:uudpî châpu
ngmê.
58 Yesu ngê mbwudu yilî y:i daa chópu,
mu kópu u dîy:o u kwo dêdnye kêlîmî.

14

Antipas Helodi ngê Njon Baptist u ngwo vyâ
Mak 6:14-29; Luukî 9:7-9

1 Yi dini ghi ngê Nkálili tpémi yi king ngê
Yesu u pi yi nyongo. Yi king u pi Antipas
Helodi.
2 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu kópu dyuu yi
nyongo, u dpodo pyu knî ye yepê, Na a ka
Njon Baptist mêyedê pyidu. Yepê, Yi kópu
u l:êê dîy:o mbwudu yilî a chapî ngê. Yi
kópu ye vyu, mu kópu u dîy:o Njon Baptist
mbwámê mwiyé a châpwo, u nuw:onuw:o u
kópu ngê u ngwo pyodo. Yi danêmbum ala.
3-4 Mwiyémwiyé, Antipas Helodi ngê u
mbwó Pilipi u kpâm t:âmo ngê, yi pyópu u
pi Helodiyas. Yi kópu Njon ngê Antipas ka
dpîmo kwódukwódu. Yi kwódu yé u l:êê dîy:o
Antipas ngê Njon mbwa k:oo kmungo.
5 U yi u ngwo doo kwo, Njon nî vy:a,
ngmênê ghêlî daa vyâ. Apê, Wanî vya
knomomê, ye Nju tpémi y:oo u nkwo wa
vya nê. Apê, Yinê ye pi mb:aa, Chóó Lémi
u komo kapî pyu ngmê.
6 Antipas Helodi u taataa u wo dini ghi
n:ii ngê dyimê wo, chóó u l:êê dîy:o naa
ndîî ngmê kpo, mââwe ndîî yoo a danê
ngê. Yi nááli têdê Helodiyas tp:oo módó yi
ngópu doo ndens. Yi dmââdî kwodo mb:aa,
mââwe yoo a pwaa too,
7 wod:oo Antipas u kwo kpaa wo, kwo,
Lukwe u yi nga ngma a kwo? Kwo, Ntémwi
u pi a ka nye tpapê, yi ntémwi nga nînê
kuwo.
8 Yi dmââdî u pye ngê yi dmââdî ka kópuni
vyu, Antipas ka u nkwo vyu, kwo, Njon
Baptist mbodo ala ngwo nmoko yedê a ka
a ki.
9 Wod:oo king u gha dono ngê pyodo,
ngmênê doo u ntââ wépi daapî puwâ, mu
kópu u dîy:o yi kópu pi yilî yi ngîma vyu, mye
kpaa wo.
10 Yi kópu u l:êê dîy:o lede ngmê dy:ââ
ngê, kwo, Njon Baptist mbwámê nyinê
chepwe, mbodo dpo ńuw:e. Wod:oo yi lede
mbwa k:oo loo, Njon Baptist mbwámê mînê
châpwo,
11 mbodo nmoko yedê a kââ, ńuwo, yi
kwodo ka mî y:ângo, wod:oo yi kwodo ngê
u pye ka u nkwo mî y:ângo.
12 Njon p:uu ndiye pyu yoo lee dniye,
Njon ntóó mînê ngî ngópu, mî kmênê ngópu,
u kuwó dini ghi ngê Yesu ka mdoo u nkwo
ńuw:o ngópu.

Yesu ngê pi limo yono yono y:a u ngwo mbono ngê
Mak 6:30-44; Luukî 9:10-17; Njon 6:1-14

13 Antipas Helodi ngê Yesu p:uu kópuni
vyu, yi kópu Yesu ngê dini ghi n:ii ngê ny-
ongo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi p:aani a
kuwo ngópu, dinki k:oo wo dniye, pi kwéli
dêpwo a ya, yi mo y:i mî tee dniye. Dini ghi

n:ii ngê pi knî y:oo ny:ee ngópu, apê, Yesu p:uu y:oo kada kêdê y:ee ngmê, wod:oo pi yilî y:oo yi p:aa a kuwo tumo, kada a y:ee ngópu, yélî maa kalê ngópu, Yesu u kada mwiyé mî taa dniye.

14 Dini ghi n:ii ngê Yesu dinki k:oo a ghay wo, yoo ndîî yi módu, u kwo ch:anê dniye, pwopwokopwe n:ii yi vy:o dnye kwo, pyi too.

15 Kââdî dini ghi n:ii ngê daa kêmakêma doo wupwo, p:uu ndiye pyu yoo u kwo lee dniye, kwo, Kââdî daa kêmakêma a wupwo, daa p:o nmo pyede. Kwo, Kî yéli dy:ââ té, p:aani p:aani dny:oon:aa nté pywupwi.

16 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o wanî dy:ââ té. Yepê, Nmyi chóó nté pee knî ye ngmê y:ee yó.

17 Kwo, Doo u ntââ. Kwo, Yi ntoo ntini nmî ngópu daa tóó. Kwo, Mbîdédi tp:oo limi, te miyó nmî ngópu ka pyede, mê ntini daamo a tóó.

18 Yesu ngê yepê, A ka a ńuw:o tóó.

19 Pi knî ye yepê, Mbiye mbêmê mbwódo yaa dmyeno, wod:oo mbwódo yaa dniye. Yesu ngê mbîdédi limi knî a ngî too, te dê myedê ngî doo, mbóó p:uu vyu wo, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, mbîdédi pwaa too, te dê mye pwaa doo, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî ye u nkwo y:ee tumo.

20 Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Nté kmono n:ii mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo péé y:a mê miyó mê ntówo ngópu.

21 Yélini y:i doo kmaapî yintómu limo yono yono y:a. Mââ yoo yedê kp:aa tumo, ngmênê pyââ yoo, tp:ee dmââdîma yi k:ii, dêpê kp:aa tumo.

Yesu kpé lêê u kwo u ngwo doo paa
Mak 6:45-52; Njon 6:15-21

22 Kmaapî u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo dmyeno, mwada kpéni pee a kada dmyinê kwo.

23 Yi kuwó yoo yi p:o p:o dy:ââ too, u mo doo ya, mbu mbêmê kee wo, y:i doon:aa ngêpê. Mgîdî y:i u ngwo a ghay wo.

24 Yi ngwo dinki kpé lêê ńuknîńuknî u kwo doon:aa mbêpê. Yópu yi kêpa doo a wupe, vyuwó vy:o dnya a vyile.

25 Mw:aamw:aa Yesu ngê yi kêlî ghi a kuwo ngê, kpé mbêmê paa kn:ââ chópu, p:uu ndiye pyu knî ye doo lêpî.

26 Dini ghi n:ii ngê p:uu ndiye pyu knî y:oo m:uu ngópu, apê, Kpé mbêmê lukwe kîyedê pwiyé knî? Apê, Kmêna? Apê, Mbwee? Ghê yi mênê ghipé wo, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.

27 Yesu ngê yepê, Namê nkîngê, Ala nê.

28 Pita ngê kwo, Mumdoo nyi nmî Lémi knomomê, ye u ntââ nga wanî lê?

29 Yesu ngê kwo, A pwiyé. Wod:oo Pita dinki k:oo ghay wo, u yi u ngwo doo kwo, Kpé mbêmê nî paa, Yesu ka u ngwo nî lê.

30 Ngmênê dini ghi n:ii ngê vyuwó ndîî yi m:uu too, nkîngê mbê wo, kpé lêê u mênê doo a wupwo, Yesu ka ka wo, kwo, A Lémi, anyi ngee nédi.

31 Yi ngwo Yesu kwulo kele, dpodombiy:e mgîmî ngê, kwo, Ngêlîmî têdê. Kwo, Lukwe dîy:o dnyinté a ka nyinê kêlîmî.

32 Wod:oo dinki k:oo mê wo knopwo, yópu machedê ngê mê pyodo.

33 Yélini dinki k:oo dnye kwo Yesu ka yi yi mbodo dmi ngê k:ame ghê dniye, kwo, Nyi Chóó Lémi Tp:oo, ndêndê ngê nmî pwo nye tóó.

Yesu ngê pwopwokopwe u ngwo doo pyipyi dé, Nkenesadet
Mak 6:53-56

34 Dini ghi n:ii ngê kpé lêê ngmêê ngópu, Nkenesadet mî tee dniye, dinki lyoko a kuwo ngópu,

35 wod:oo pi knî y:oo Yesu yi mya ngópu, pi knî ngmê p:aani p:aani dy:ââ tumo, yepê, Mbii pyu yintómu Yesu ka a pwiyé dniye. Wod:oo mbii pyu yilî Yesu ka dnya a ńeńe dé,

36 Yesu ka dnye nkêpê, kópu, K:omo tpile mbii pyu woni knî yi pwo ngêê dê daanyi yé dê, ngmênê u ntââ ngmîdî kwódo p:uu kêê a yiyé ngmê, yed:oo a pyiyépyiyé té. N:ii knî y:oo Yesu u kpîdî kwódo p:uu kêê a t:ee ngópu, yintómu pyiyé dniye.

15

Nju tpémi yi chóó yi dêêpî kópu dyuu
Mak 7:1-13

1 Pádisi knî ngmê, dêêpî pyu ngmê knî yi
k:ii Njedusalem a ndê dniye, Nkálili Wee u
kwo Yesu ka lee dniye,
2 kwo, Lukwe dîy:o m̱:uu ndiye pyu knî
y:oo nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu daa
chââchââ tumo. Kwo, Dini ghi n:ii ngê
kmaapî têdê dpî yaa dmi, yi kêê dmi mwiyé
d:uudpî ghêê t:oo.
3 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi ngê yi dêêpî
kópu dêpê vyu, pi knî y:oo yi chóó y:oo néti
ngópu. Yepê, Kópu u nkwo nmye ngmêngînî
póó. Yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u dêêpî
kópu dyuu woni nmyi kéé tumo, nmyi chóó
nmyi dêêpî kópu dyuu nmyinê ngî tumo.
4 Yepê, Mósisi ngê Chóó Lémi u kópu
alanté a d:êê ngê, apê, Nmyi pye mî dmyinê
chââchââ dé. Yepê, Ala kópu mye d:êê ngê,
apê, N:ii ngê kópu dono u pye mî yi p:uu dê
vyi knomomê, yi pini dpî vya yó.
5 Yepê, Mósisi ngê yi kópu d:êê ngê,
ngmênê nmyi kópu u mo. Yepê, Dyimê py-
wuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Pi ngmê
u pye mî ye wa a tpêpwo knomomê, mbodo
l:âmo lîmî k:ii wa ngêpa, yewo, Tpileni dpo
pîd:a kê, Chóó Lémi ka wanî y:oo, yewo,
yi tpile dpo mêdaanî kê. Yepê, K:omo tpile
yi pini u nuw:o dîyo mb:aamb:aa ngê moo
pyódu, u yi u ngwo adî kwo, Niye M:aa ye
yi tpile nî y:oo, yepê, ngmênê yi pini ka
yi kópu nmye kwódukwódu ngópu, u kwo
nmye tpapê ngópu, kwonmyimo, Ye tpile
m̱ye m̱î ye daanyi y:oo, mu kópu u dîy:o
ṉ́yóó nyi vyu, Chóó Lémi u nêni. Yepê, Pi knî
ye yi pye mî chââchââ, têdê kópu ngê nmyi
pyódu ngópu.
6 Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu yinté nmyi
kéé ngópu, nmyi chóó nmyi kópu dyuu
nmyinê ngî ngópu.
7 Yepê, Nmyi komo knî y:oo Chóó Lémi
módó nmye chaa kîgha ngópu, ngmênê
nmyi nuw:o dmi dono dé. Yepê, Dini ghi
n:ii ngê Yisaya wunê nmyi p:uu doo a d:êê,
ndêndê ngê dêpê kn:aadi ngê. Yepê, Chóó
Lémi u kópu dyuu alanté a d:êê ngê, apê,

8 Kî yéli y:oo yi komo ngê wunê chaa
kîgha noo,

ngmênê yi gha dmi kuughê a ka wunê
pyede.

9 Apê, Daa ndêndê ngê wunê chaa kîgha
noo,

mu kópu u dîy:o yi chóó yi nuw:o ngê
pi knî ye a komo dpî kaa ngmê,
yi chóó yi dêêpî kópu ngê
pi knî ye a dêêpî nyédi.

Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê dpî pyódu

Mak 7:14-23

10 Yesu ngê yoo a danê ngê, yepê, Kópu
nmye ngmên:aa tpapê, dpî ny:ee yó, myedo
w:ee yó.
11 Yepê, Tpileni pi u mênê dpî ghîî, doo
u ntââ yi tpile ngê yi pini Chóó Lémi ka
tupwótupwó ngê daawa pyódu. Yepê, Kêle.
Yepê, Kópuni pi u kwo dpo pwii, yi kópu ngê
yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê yinê
dpî pyódu. *
12 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo a kuwo
ngê, p:uu ndiye pyu yoo u kwo lee dniye,
kwo, L̲ama daa tóó, kópuni pi knî ye chi
vyi, Pádisi knî ye daa yi nuu u kópu ngê dê
pyódu.
13 Wod:oo Yesu ngê mgongo ye ngmê
kwólu, yepê, M:aa u myângo vy:o yini n:ii
M:aa ngê daa ntówo, dîyo wa kp:anê té.
14 Yepê, Pádisi yoo yi p:uu nuw:o ngê kêê
nangê t:oo. Yepê, K:omo kada pini yoo,
my:oo a pyede. Yepê, Ngwolokopwe kwulo
pini n:ii a ya yédi, yi pini ngwolokopwe ngê
adî ya knomomê, ye maa wa kn:aadi ngmê,
dnyinté ghê amî dyimê knî. *
15 Pita ngê kwo, Mgongoni pi knî ye chi
kwolo, u kakêmê nmo chámê ngi.
16 Yesu ngê yepê, Nmyo wu yéli yi pénta
dé?
17 Yepê, Mumdoo yi kópu myedmy:oo
w:ee ngópu? Yepê, Ntini n:ii pi u mênê dpî
ghîî, doo u ntââ yi ntini ngê yi pini Chóó
Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu,
yepê, mu kópu u dîy:o doo u nuw:o mênê
dpî lê, ngmênê km:oo mênê dpî lê, yepê, u
kuwó dini ghi ngê yi ntini moon:aa yé.
18 Yepê, Kópuni pi u kwo wunê py-
wuwópywuwó yédi, yi kópu ngê yi pini Chóó
Lémi ka tupwótupwó ngê yinê dpî pyódu,
19 yepê, mu kópu u dîy:o pini n:ii u nuw:o
u mênê nuw:o ghi dono a pywuwópywuwó
nyédi, yepê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê

* **15:11:** Mát 12:34 * **15:14:** Mát 23:16,24; Luukî 6:39; Lóma 2:19

kópu dono yilî dpî d:uu, yepê, pi dpî vy:a, pi u kuwó dpî pwiyé, a pyââ ti yédi, a kpaa yédi, k:omodanê mbêmê pi u pi a dyede too, kóté têdê módó myoo ndyîko té. *

20 Yepê, Yi kópu knî y:oo Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê yinê dpî pyódu ngmê, ngmênê n:ii ngê Pádisi yoo yi kópu dyuu daa chââchââ ngê, kóó dê mwiyé d:uudpî ghêê dê, kmaapî têdê u ngwo dpî yââ, yi kópu ngê Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê d:uudpî pyódu.

Pyââ ngmê u danêmbum, Yesu ka ndêndê ngê dpîmo kêlîmî
Mak 7:24-30

21 Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Nju tpémi yi dyámê pee a kuwo ngópu, Ntii Pââ Ndîî u kêténi mî lee dniye, Taiya p:aani dê Saidon yi wee dê yi kwo mî taa dniye.

22 Kenan pyââ ngmê ye a loo. Yi pyópu daa Nju pyââ, ngmênê Yesu ka kwo, A lémi, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanî ch:anê. Kwo, A tp:ee módó ngê u kmêna ngma a kwo, u dono yilî wunê vyîmî ngê.

23 Ngmênê Yesu ngê kópu u kwo daa vyu. U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Mwada y:i dy:ââ ngi. Kwo, Mb:uu kîyedê yâmuyâmu nmo.

24 Yesu ngê yepê, Yisîléli tpémi y:oo yi Lémi ndêndê u maa kêdê kn:aadi ngmê. Yepê, Yi diyédiyé kîgha u l:êê dîy:o M:aa ngê al:ii a dy:ââ noo, daa kn:aa yéli yi l:êê dîy:o nê loo.

25 Wod:oo yi pyópu Yesu ka yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, kwo, A lémi, ngee nédi.

26 Yesu ngê kwo, Tp:ee u nté n:êê ntee daanyinê ngî, w:ââ ka daanyi y:oo, kwo, yinté kn:aa yéli daangmanî ngee, kwo, Nju tpémi mwiyé n:aa ngêêpî té.

27 Yi pyópu ngê kwo, Nyââ, a lémi. Kwo, Ndê kópu. Kwo, Ngmênê kmaapî têdê w:ââ knî y:oo nté kmono ntee a pîpî tumo, kwo, kópuni u pi nga dî vyi, mye yinté, kwo, yi kópu nga daa ndîî kópu, nga myedaa dpodo ndîî.

28 Wod:oo Yesu ngê yi pyópu ka kwo, Ntênê a ka cha kêlîmî mb:anê. Kwo, Kópuni u yi nga a kwo, yinté pyaa we. Vyîlo yi dini ghi ngê tp:oo módó u mbii machedê ngê a pyodo.

Yesu ngê pi yilî u ngwo pyi ngê
Mak 7:31-37

29 U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, yi p:aani mêdê kuwo ngópu, P:aa Y:a Knî yi wee knî yi kwo máádi mî kalê ngópu, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê mî taa dniye. Mbu ngmê mbêmê kee dniye, y:i mbwódo mî yaa dniye.

30 Pi yilî tp:oo témi tap y:i ye a loo. Ngópuch:anê yilî Yesu ka ńuw:o tumo, knî ngmê yi yu kwolo ngmê dé, knî ngmê yi kêê kwolo ngmê dé, knî ngmê yi ngwolo kopwe dé, knî ngmê knî y:oo dnye dêdnye kîgha. Mbii pyu mê yilî u kwo myedê ńuw:o tumo. Yi ngópuch:anê yoo yintómu Yesu u kêma ngmêngmênté dnyen:aa kapî dé, yintómu pyi too.

31 Yélini y:oo yi ngópuch:anê yoo ńuw:o tumo, yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, apê, Yélini dêdnyimo danêmbum, mêka danêmbum té, apê, yélini yi kêê kwolo ngmê dé, kêdê wáti té, apê, yélini dêdnyimo m:ii, mêka m:ii té, apê, yélini dêdnyimo vyuwo, yélî mêka y:enê ngmê. Noko yepê, Yisîléli tpémi yi yâpwo ngê mbwudu yilî kêdê chaa. Wod:oo dnye chaa kîgha.

Yesu ngê pi podo yono yono y:a u ngwo mbono ngê
Mak 8:1-10

32 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo a danê ngê, yepê, Kî yéli a ka atédê ch:anê dmi, mu kópu u dîy:o wo pyile a p:uu kêdê chedê ngmê, yi nté kîmyaa chedê ngmê. Yepê, U ya a nga daa kwo, Dómudómu nî dy:ââ té, mu kópu u dîy:o maa p:uu yi gha l:âmo dmi awêde wunê ngêpangêpa.

33 P:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Daa p:o nmo pyede. Kwo, Yintoo yéli yi ntââ ntini ló y:i anmo pyw:oo?

34 Yesu ngê yepê, Mbîdédi nmyi ngópu yémi a kwo? Kwo, Pyudu. Kwo, Te tp:oo knî myooka tóó.

35 Yesu ngê yi yéli ye yepê, Mbwódo yaa dmyeno, wod:oo mbwódo yaa dniye.

36 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê mbîdédi pyudu knî a ngî too, te tp:oo knî myedê

* **15:19:** Nkal 5:19-21

ngî too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, pwaa too, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî ye u nkwo y:ee tumo.
37 Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Nté kmono n:ii mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo péé pyudu mê ntówo ngópu.
38 Yélini y:i doo kmaapî, yintómu podo yono yono y:a. Mââ yoo yedê kp:aa tumo, ngmênê pyââ yoo, tp:ee dmââdîma yi k:ii, dêpê kp:aa tumo.
39 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê yi yéli yi p:o yi p:o mê dy:ââ too, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii dinki k:oo wo dniye, Makadan Wee u kwo mî tee dniye.

16

Kada pini knî y:oo Yesu u ngwo dnya a tókótókó
Mak 8:11-13; Luukî 12:54-56; 11:29-32

1 Wo ngmê ngê Pádisi yoo Sadyusi yoo Yesu ka knî ngma a loo. U yi y:e doo kwo, Yesu nmo tókó. Alanté dnye nuw:o, apê, Pini n:ii nmo t:âât:ââ kî pini wo vyîlo, ye Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o mbwudu ngmêpaa chaa. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka kwo, Mââwe, u yi nmo a kwo, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. *
2 Yesu ngê yepê, Kââdî dini ghi n:ii ngê dpî ghîî, ala kópu nmye tpapê ngópu, nye, Mbu vyuwo kpêm kêdê d:ii, mââ kââdî y:ay:a wa pwiyé.
3 Yepê, Dini ghi n:ii ngê nkalî nmye mumu ngópu, ala kópu nmye tpapê ngópu, nye, Nkalî ngmêka kwo, daa kêmakêma tpii wunê ghayghay. Yepê, Lukwe dîy:o my:oo nmye pyede. Yepê, Kópuni mbóó p:uu nmye mumu tumo, mb:aamb:aa ngê nmyinê wopwe tumo, ngmênê kópuni n:aa d:uud:uu too, lukwe dîy:o dênmyinê wopwe t:oo. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee myeme nê.
4 Yepê, Nmyo yoo dono, Chóó Lémi dnyinté nmyi lama a tóó. Yepê, Yinté kópu nmyi ngópu daangmanî d:uu, ngmênê dîyo kópu ndîî mu ngmidi wanmyi m:uu ngmê. Yepê, Kópuni Njóna ngê a pyodo, yinté kópu dîyo a nga ngmêwa pyódu. Wod:oo yi yéli a kuwo ngê. *

Yesu yis p:uu u ngwo doo mgongo
Mak 8:14-21

5 Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, dinki k:oo wo dniye, kpé lêê mwada pee dnye lêpî. Dini ghi n:ii ngê mî tee dniye, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo mbîdédi yimî nuw:o kalê ngópu, noko yepê, Mbîdédi pi doo ńuwo.
6 Yesu ngê yepê, Nmye dmyina a vyuwo. Yepê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi yis ngê kîngî dyênê nmyo.
7 Wod:oo yi kópu p:uu noko dnye danê, noko yepê, Wu kópu kêdê vyi, mu kópu u dîy:o mbîdédi nmî ngópu daa kwo.
8 Kópuni dnye tpapê dé, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o ala kópu nmye tpapê ngmê, Mbîdédi nmî ngópu daa kwo. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté a ka nmye kêlîmî té.
9 Yepê, Dini ghi n:ii ngê pi yilî nî mbono ngê, yepê, mumdoo yi kópu dmyongê w:ee ngópu? Yepê, Dini ghi n:ii ngê mbîdédi limi knî munî pwaa too, pi limo yono yono y:a u ngwo munî mbono too, yepê, nté kmono péé yémi nmyi ntówo ngópu?
10 Yepê, Dini ghi n:ii ngê mbîdédi pyudu knî mumy:aa pwaa too, pi podo yono yono y:a u ngwo muy:aa mbono too, yepê, nté kmono péé yémi nmyi ntówo ngópu?
11 Yepê, Lukwe dîy:o dmyongê w:ee ngópu. Yepê, Dómu ngê daawa ngee nmo. Yepê, Daa mbîdédi p:uu nmye n:aa mgongo. Yepê, Nmye dmyina a vyuwo. Yepê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi yis ngê kîngî dyênê nmyo.
12 Yi ngwo p:uu ndiye pyu knî y:oo yi mgongo mînê w:ee ngópu, apê, Daa mbîdédi nk:êênî u yis p:uu nmo a mgongo. Apê, Pádisi yoo Sadyusi yoo yi kópu dyuu p:uu nmo a mgongo.

Pita ngê Yesu p:uu kópuni vyu
Mak 8:27-30; Luukî 9:18-21

13 Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, kada a y:ee ngópu, Sisadiya Pilipay wee u kwo lee dniye, wod:oo Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó wo, yepê, Pi knî ye yinê ye nê n:uu?
14 Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, Nyi Njon Baptist. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, Nyi Ilacha. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê,

* **16:1:** Mát 12:38; Njon 6:30 * **16:4:** Mát 12:39-40; Luukî 11:29

apu, Nyi Njedîmaiya. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, ngmêkêda pyidu, nyi vyîlo.

15 Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye nê n:uu?

16 Pita ngê kwo, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê, nyi vyîlo. Kwo, Yâpwoni ghê a t:a, nyi Tp:oo.

17 Yesu ngê kwo, Saimon, Njóna tp:oo. Kwo, M:aa ngê ndêndê ngê da ngee ngi. Kwo, Yi kópu daa n̲yóó nyinê w:ee ngê, daa pi ngê n̲ga yinê mye vyu, kwo, M:aa ngê yinê n̲ga da vyi.

18 Kwo, Kópu n̲ga ngmên:aa tpapê. Kwo, Chêêpî kpiyé pââ ndîî ntee a kwo, nyi yinté tpile. Kwo, T:ââ ngê d:uuwodê y:oo, myed:uudpî ghêdê kwolo. Kwo, Yinté a yoo kamî yi kn:ââ ngê dî pyódu ngi. Kwo, Kópuni u l:êê dîy:o wanî dy:ââ nmyo, yi kópu anmyin:aa d:uud:uu. Kwo, Setan u yoo knî y:oo nmyi maa dmi daawa nkoko ngmê, wa dêê dmi, yi pwo wanmyi lee dmi. *

19 Kwo, A yoo yi tpii kââ dmi n̲gêê yedê wanî yé, a ngomo u kii tîpî n̲gêê yedê amy:aa yé. Kwo, M:aa u pono mb:aamb:aa ngê anyin:aa vyápê. Kwo, Kópuni dyámê mbêmê pi knî ye anyinê kwódu, M:aa ngê ye amyedê kwódu. Kwo, Kópuni dyámê mbêmê pi knî ye daanyi kwódu, M:aa ngê ye myedaawa a kwódu.

20 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pi knî ye nangê vyi, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:ii nmo t:ât:ââ, yi pini wunê kî ta.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê

Mak 8:30-9:1; Luukî 9:22-27

21 Yi ngwo dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu danê u kn:ââ chópu. Yepê, Dpodoni M:aa ngê a ka a kpo, doo u ntââ u wépi daanî puwâ. Yepê, Dîyo Njedusalem wanmî lee dmi, y:i nmî kada pini knî y:oo wamî mb:ii nê. Yepê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo wa mb:ii nê, dêêpî pyu knî y:oo wamye mb:ii nê. Yepê, Dono kópu yilî a nga wa d:uu ngmê, wa vya nê, wo pyoloni ngê amênê pyidu.

22 Wod:oo Pita ngê Yesu u mo kuwa ńuwo, kwo, A Lémi. Kwo, Ye kópu kidimê tpapê. Kwo, Chóó Lémi ka wanyinê ch:anê. Kwo, Yinté n̲ga daawa pyódu.

23 Ngmênê Yesu yi diyé wo, Pita ka kwo, A nkîgh:ê a yumwe. Kwo, Nyi Setan ntee pini. Kwo, Kn:aa máádi p:uu anyi kapî nê. Kwo, Daa Chóó Lémi u komo y:ee kapî, ye pi knî yi komo y:ee kapî.

24 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Nê u yoo vy:o nî ghê, yi pini ngê choo a yâmuyâmu nê, u gha d:ud:umbiy:e a ka dpo kê ngê, chóó u kópu knî yi p:uu mêkîngî nuw:o, k:omo tpile a l:êê dîy:o dê pw:oo knomomê, ngmênê dpo ngm:êê nêne. *

25 Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kîngê vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya.

26 Yepê, Pini n:ii chóó u tpile knî yi p:uu adî nuw:o, u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa mb:ii, yi pini dini ghi n:ii ngê wa pw:onu, yed:oo dono wa a pyw:oo. Yepê, K:omo tpile dyámê u tpile yintómu yi pini u ngópu adî ya knomomê, ngmênê doo u ntââ ghê kamî u ngwo daawa pwila, dono wa a pyw:oo.

27 Yepê, A kuwó a l:êê dîy:o adnyi kpadak-pada nmyo, ngmênê mu dini ghi ngê a enjel knî yi k:ii anmo diyé dmi. Yepê, Yi dini ghi ngê a pi ndîî ngê adî ya, M:aa u pi ntoo, a pi yintoo ngê wa pyódu. Yepê, Yoo yi ngwo an:uu chámê. Yepê, A yoo mb:aa a kêê k:oo wanî kaa té, yoo dono wanî kpada té. *

28 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, Pi knî nmyi vy:o ngma a kwo, ghêlî daawa pw:oo dmi, noko yewo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u pi ndîî ngê kêdê pyódu, u yoo y:enê kn:ââ wunê kêdê chaa.

17

Yesu u dyépi pyile knî ye u mo u nâmo u

* **16:18:** Njon 1:42; 1 Kódin 3:11; Nkal 2:6-9; Epeso 2:20 * **16:24:** Luukî 14:27 * **16:27:** Lóma 2:6; Tpyuu 22:12

ngwo mînê ghê wo
Mak 9:2-13; Luukî 9:28-36

1 Wo wéni mî loo, u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê u dyépi pyile njini mbu mbêmê ńuwo, yi pi dmi Pita, Njems mbwémi Njon.
2 U dyépi pyile knî yi ngópu, Yesu u mo u nâmo ye mînê ghê wo, kââdî ntee a pil:apil:a yédi, kwódo ng:oo dmi yinté ye a pyodo. U kpîdî d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî ngê pyodo, myedoo a wuu mbele. *
3 Yi dini ghi ngê yi pini pyile knî y:oo Ilacha pini dê Mósisi Yesu u k:ii danêmbum têdê m:uu tumo.
4 Pita ngê Yesu ka kwo, A lémi. Kwo, U p:o chi yé, cha ńuw:o nmo. Kwo, U yi n̲ga choo kwo knomomê, ye ngomo pee pyile nînê t:emî, kwo, n̲êni ngmê, Mósisi u nêni ngmê, Ilacha u nêni ngmê.
5 Pita ngê danêmbum ghêlî dêpê kêlî ngê, wod:oo nkalî too pee kpaapîkpaapî yi pwo ngmê yó. Yi nkalî too pee u mênê dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a tp:ee njini, u nuu ghi a nódo a tóó, dye ghi yintómu a nuu u kópu ye d:uud:uu too. Yepê, U kwo ntênê dmyinê ng:aa.
6 Dini ghi n:ii ngê u dyépi pyile knî y:oo yi dnyeni yi ny:ee ngópu, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, kwódokwódombiy:e têpê mbêmê dyimê dniye.
7 Wod:oo Yesu ye a loo, kêê yi p:uu yó, yepê, Namê nkîngê, a pii dmyeno.
8 Yi vyu dniye, apê, Pi u chii daa kwo. Apê, Yesu u mo mu kwo.
9 Mbu paa dini ghi n:ii ngê dnya a wupwo, Yesu ngê yepê, Kópuni dmyi m:uu ngmê, pi ka ghêlî nangê vyi. Yepê, Kpêênî mwiyé anê pyidu, pi knî ye u ngwo dpî vyi yó.
10 Wod:oo yi tpóknî Yesu ka póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o dêêpî pyu knî y:oo ala kópu a tpapê ngmê, apu, Ilacha mwiyé wa t:aa, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini dîyo kuwó ada a kwo? *
11 Yesu ngê yepê, Nyââ. Yepê, Ilacha u taataa mwiyé, tpile yintómu yi l:âmol:âmo u l:êê dîy:o.
12 Yepê, Ngmênê ala kópu ny:ee yó. Yepê, Ilacha ntee pini wunê kî ta, a maa yinê a yó, ngmênê kada pini knî y:oo daa mya ngópu, kópuni dono yi nuw:o ngê ye vyu, yi kópu u ngwo d:uu ngópu. Yepê, Myenté, yinté kópu a nga amyeyi d:uu ngmê. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê daa myeme noo. *
13 Ilacha p:uu kópuni ye mwiyé a vyu, yi ngwo mînê w:ee ngópu, apê, Kî Njon Baptist p:uu nmo danêmbum. *

Yesu ngê tp:ee ngmê pyi ngê, nyuno pwopwo u ngwo doo ya.
Mak 9:14-29; Luukî 9:37-43a

14 Yesu, u dyépi pyile knî yi k:ii, dini ghi n:ii ngê yoo vy:o mêdê diyé dniye, pi ngmê Yesu ka a loo, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo,
15 kwo, A lémi. Kwo, U ntââ a tp:ee n̲ga wa ch:anê? Kwo, Nyuno pwopwo u ngwo a t:a, a mgînî vyîmî ndîî yédi. Kwo, Dye ghi knî ngmê ngê ndiya dpî d:ii, dye ghi knî ngmê ngê mbwaa paa dpî d:ii.
16 Kwo, M̲:uu ndiye pyu knî ye kîd:a ńuw:o, ngmênê a ka doo pyi ngópu.
17 Yesu ngê yepê, Nmyo yoo dono, lukwe dîy:o Chóó Lémi ka dp:ee kêlîmî té? Yepê, M:ââ yémi nmyi vy:o anî kwo, u dî Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê anmyin:aa kêlîmî? Yepê, Yi tpémi a ka a ńuw:o yó.
18 Yi tpémi ngê kmênani dpîmo kwo, Yesu ngê ngm:ii kwólu, yi tpémi yi ngwo mê pyiyé wo.
19 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi mo dnyen:aa ya, u kwo póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o dp:oo u ntââ dé, yi kmêna dp:oo ngm:ii kwólu? *
20 Yesu ngê yepê, Mu kópu u dîy:o nmyi kêlîmî têdê. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, Chipa w:uu u mênê w:uu n:ii a kwo, yi tpile daa ndîî tp:oo, apii? Yepê, Nmyi kêlîmî wo yintoo, ye kî mbwini ka pîdmyi vyi ngmê, Kada a yéni, mwada y:i nyi ghé, yepê, yi kópu ntênê paa d:uu, mwada y:i paan:aa ghê. Yepê, Kópu ngmê doo u ntââ ngê nmye daapê tóó. *
21 (-)

* **17:2:** 2 Pita 1:16-18 * **17:10:** Mal 4:5 * **17:12:** Mát 11:14 * **17:13:** Luukî 1:17 * **17:19:** Mát 10:1 * **17:20:** Mát 21:21; Mak 11:23; 1 Kódin 13:2

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye modoo danê
Mak 9:30-32; Luukî 9:43b-45

22 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Nkálili Wee u kwo mê diyé dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo nipi a danê too, yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê yoo dono yi kêê k:oo wanî ghê.
23 Yepê, Yi yéli y:oo wa vya nê, ngmênê wo pyoloni ngê amênê pyidu. Yi ngwo p:uu ndiye pyu yoo yi nuw:o dmi d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo.

Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi pywupwi

24 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Kîpêêniyêm mî taa dniye, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi dnyimo a ngêêpî, yi yéli Pita ka knî ngmê loo, u kwo póó dniye, kwo, Nmyi kada pini ngê Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o tákisi a pywupwi ngê, apii?
25 Pita ngê yepê, Nyââ. Wod:oo Pita ngomo k:oo mî kee wo. U yi u ngwo doo kwo, Yesu ka n:uu póó, ngmênê ghêlî u kwo daa póó wo, Yesu u kwo mwiyé póó wo, kwo, Saimon. Kwo, Nuwo lónté a tóó? Kwo, Dyámê mbêmê king knî ye tákisi ló yéli y:oo a pywupwi ngópu? Kwo, Yi tp:ee knî y:oo, ó kn:aa yéli y:oo?
26 Pita ngê kwo, Kn:aa yéli y:oo y:oo a pywupwi ngópu. Yesu ngê kwo, Ndê kópu. Kwo, Yi chóó yi tp:ee knî y:oo tákisi ye daa pywupwi ngópu. Kwo, Nê king ndêndê tp:oo, u l:êê dîy:o u ngomo tákisi daanî pwila. Kwo, A yoo kamî mye yi king ndêndê tp:oo yoo, u l:êê dîy:o tákisi myedaawa pwila ngmê.
27 Kwo, Ngmênê u ya a nga daa kwo, Wu tákisi ngêêpî pyu knî y:oo mb:ii nmîne. Kwo, Chi lêpî, kpé lêê u nkîgh:ê chin:aa kpîpî. Kwo, Mwiyémwiyé téni n:ii che dóó knomomê, ndapî u kwo ngmênyinê pyw:êmî, kwo, nyi tákisi u ntââ ndapî. Kwo, Nyi tákisi u ngwo dp:uu pwila ngi.

18

Yoo yi kada wowo u danêmbum
Mak 9:33-37; Luukî 9:46-48

1 Yi dini ghi ngê Yesu ka p:uu ndiye pyu yoo a lee dniye, u kwo póó dniye, kwo, Nyoo kamî yi vy:o, n:uu kada pini ngê angmê pyódu? *
2 Yesu tp:ee ngmê ka mbwolo, yi ngîma kââ,
3 yepê, Ala tpémi u lama lémi lémi daa tóó. Yepê, Lukwe dîy:o nmyo ngmêngmênté nmyi nuw:o dmi alanté a tóó, nmyimo, Yoo yi kada nmî ghê dmi. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Nmyi nuw:o dmi daanmyi ngmêê knomomê, ala tpémi u nt:anê daanmyi yaa knomomê, ye M:aa kóó k:oo daanmy:uu ghê dmi. *
4 Yepê, N:ii ngê lémi lémi ngê kêê d:uuwodê t:oo, ala tpémi ntee tpémi ngê adî ya, yepê, yi pini kada pini ngê vyîlo ayi pyódu. *
5 Yepê, Pini n:ii alanté tpémi ka a l:êê dîy:o adî vyuwo, daa yi tpémi ka u mo adî vyuwo, ngmênê a ka amyeda a vyuwo, amyedî chââchââ nê. *

Pi ngê Yesu kîngî kéé, u danêmbum
Mak 9:42-48; Luukî 17:1-2

6 Yesu ngê yepê, Tpémi dmââdîni yoo a ka wunê kêlîmî té, pi ngmê ngê yi kêlîmî l:âmo kîdangmê ngee. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi pini dnyinté daawa kpada. Yepê, Pi knî y:oo yi pini mwiyé wo mgîmî ngópu, chêêpî pââ ndîî nódo ngmêwo kudu ngópu, mbéli u kwo wumê kalê ngópu, ye yi dono ndîî daapî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e daapaa kpada.
7 Yepê, Kópuni knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo maa mb:aa wa kn:aadi ngmê, yi kópu dyuu maa nkîgh:ê adnyi kwo, ngmênê n:ii ngê yinté kópu a maa u nkîgh:ê ngmada a ńeńe, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê.
8 Yepê, Máádini p:uu anmyi ghê dmi, ó kópuni anmyi d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi, yi ndyuw:e daawa pw:onu. Yepê, Yi kópu u kwee mwiyé anmyinê châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ghê kamî anmyimo

* **18:1:** Luukî 22:24 * **18:3:** Mát 19:14 * **18:4:** Mak 10:43-44 * **18:5:** Njon 13:20

pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo. Yepê, K:omo tpile maa woni knî nmti lama daadnyi ya, kópu woni knî daanmyi d:uu t:oo, ngmênê ghê kamî wanmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo.

9 Yepê, Tpileni nmyi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, yi p:uu anmyi nuw:odono, yed:oo wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Yi nuw:odono u kwee lîmîlîmî ngê anmyi châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê mb:aamb:aa ngê anmyin:aa ya, Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê nmye adîn:aa a vyuwo.

Sipi tp:oo l:âmo ngêêpî u mgongo danêmbum
Luukî 15:3-7

10 Yesu ngê yepê, Yélini yi pi dmi daa ndîî, ye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. Yepê, K:omo tpile ngê nmye wa pyaa knomomê, ye Chóó Lémi ngê u nkwo wa kpada nmyo. Yepê, Yi yéli yi enjel yoo yi l:êê dîy:o dye ghi yintómu Chóó Lémi ka a ngêpê nyédi.

11 (-)

12 Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo, p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Pi ngmê, u sipi yonoy:a adî kwo. Yepê, W:amî mbêmê wa ńuw:o té, y:i adnyin:aa kmaapî. Yepê, Ntumokwodo dini ghi ngê, awo, P:o m:aa ńuw:o té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê wa a kp:aa té, yonoy:a daawa m:uu knomomê, tonoy:a mê chu ayi m:uu knomomê, lukwe, ye ala kópu wa vyi, awo, Yonoy:ani mwo a p:aa, monyi pw:oo we? Yepê, Doo u ntââ, yi kópu daawa vyi. Yepê, Tonoy:a mê chu kmaapî têdê wa a kuwo té, yonoy:ani adîn:aa nmy:uu.

13 Yepê, Ayimênê pyw:ee knomomê, u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu, woni knî yi p:uu daadî nuw:o.

14 Yepê, Myenté, nmyi Mî ngê u yi daa kwo, Yélini yi pi dmi têdê yi l:âmo ngmênê ngee.

Kópu l:âmol:âmo u danêmbum
Luukî 17:3

15 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Nmyi mbwó ngmê ngê dono kópu nmyi vy:o pini ngmê ngê angmê d:uu knomomê, ye yi pini u mbwó ka tumu dpî lee we, yi kópu u kwo dp:uu vyi ngê, yi pini dê y:oo yi kópu yi mo moo chedê y:e. Yepê, U mbwó u kwo wa ng:aa mbê knomomê, ye nipi modo kââdî y:e. *

16 Yepê, U kwo daawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini ngê u mbwó ngmidi ó miyó dpî nya ngê, yi mbwó ka dpî lee dniye, yi kópu dp:uu l:âmo y:e. Yepê, Yi pini ye myedaawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini pyile knî y:oo kópu mu ngmidi pi knî ye dp:uu vyi y:e. *

17 Yepê, Yélini yi p:aani a yoo vy:o adnyi kwo, dpo danê teńe, yi ngópu nmyi mbwó dpî kóté kalê yó. Yepê, Yi pini a yoo yintómu knî ye daawa ng:aa mbê knomomê, ye yi pini a yoo kuwa dpî kaa y:e, pi tupwótupwó ngê ye dpî pyaa we, tákisi ngêêpî pyu ntee pini ngê ye myoo pyaa we.

Chóó Lémi u pono vyápê
Mátiyu 16:19

18 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, M:aa u pono mb:aamb:aa ngê anmyin:aa vyápê. Yepê, M:aa ngê kópuni a yoo knî yi l:êê dîy:o mbóó p:uu wa a kwódu, yi kópu wanmyinê w:ee ngmê, a yoo knî ye dyámê mbêmê anmy:uu kwódu ngmê. Yepê, Kópuni M:aa ngê yi l:êê dîy:o mbóó p:uu daawa a kwódu, dyámê mbêmê ye daanmy:uu kwódu ngmê. *

19 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Kópuni u l:êê dîy:o nmyi vy:o pini miyó dê y:oo yi nuw:o ngmidi ngê wa pyódu ngmê, dyámê mbêmê u l:êê dîy:o adpo a ngêpê, M:aa ngê yi kópu ndêndê ngê yi l:êê dîy:o wa a d:uu, mbóó p:uu, *

20 mu kópu u dîy:o a yoo vy:o pi miyó pyile nipi adnya a ngêpê, daa yi mo adnyi ya, yi vy:o amy:aa kwo.

Nódo kelekele u mgongo danêmbum

21 Yi ngwo dini ghi ngê Pita Yesu ka póó wo, kwo, A Lémi, a mbwó ngê dono kópu a nga ngmêwa d:uu knomomê, ye a kuwó wanî kéé, mêdaanê ngî. Kwo, Ngmênê yi pini ngê yi dono kópu a nga amêdê d:uud:uu, kwo, mumdoo pyud:o yi kópu a nga amê d:uu, ntââ myedaanê vy:u?

* **18:15:** Luukî 17:3; Nkal 6:1 * **18:16:** Njon 8:17 * **18:18:** Mát 16:19; Njon 20:23 * **18:19:** Mak 11:24; Njon 15:7

22 Yesu ngê kwo, Pyud:o doo u ntââ. Kwo,
Ye têdê. Kwo, Pyud:oy:a mye têdê. Kwo, Dye
ghi yintómu yi dono nguwó chi kéké, ntââ
nangê vy:u, yi dono nódo myekîngê kaalî.
23 Kwo, M:aa ngê u yoo ntee wunê y:enê,
yi kópu p:uu dyimê pywuu nga ngmênînê
kuwo. Kwo, Ala danêmbum p:uu chi nuw:o.
Kwo, King ngmê, u dpodo pyu yilî doo ya.
Kwo, Woni knî y:oo ndapî knî u kwo ngmê
dmy:ee ngópu, ghêlî k:ii u kwo daa wumo
tumo. Kwo, Wo ngmê ngê yi king ngê u yi
doo kwo, A dpodo pyu knî y:oo yi tp:uu dmi
a piy:e yi chóó wumo teńe.
24 Kwo, Woni knî y:oo yi tp:uu yilî chedê
tumo, ngmênê pi ngmê doo u ntââ ngê doo
ya, u tp:uu mo daa mo tp:oo komo.
25 Kwo, Doo u ntââ yi pini ngê u tp:uu
daapêdê kêlî ngê, wod:oo yi king ngê u
dpodo pyu knî ye yepê, Kî pini mgîmî yó,
u tpile yilî yintómu dpî nya tóó, a ka dpî
ńuw:o tóó. Yepê, Kn:aa yélî y:oo a ka wa
pwila t:oo. Yepê, Kn:aa pini ngmê ngê kî
pini mupwoknî a ka wa pwila té, wop p:uu
adnyin:aa dpodo.
26 Kwo, Yi pini yu mbodo dê y:e king ka
k:ame ghê wo, kwo, Ye kópu a nga kidingê
d:uu, mwiyé chi t:ââ, a tp:uu yilî dîyo wanê
wumo.
27 Yesu ngê kwo, Yi pini king ka ch:anê
wo, wod:oo yi king ngê yi pini u tp:uu yilî
chóó mêdê kêlî ngê, yi pini mê kwólu.
28 Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi pini kuwa pwii
wo, dpodo pyu ngmê módu, pini n:ii u tp:uu
têdê. Kwo, Dpodombiy:e u kwo mbwolo,
kwo, A piy:e chi wumwe.
29 Yi pini yu mbodo dê y:e k:ame u kwo
ghê wo, kwo, Mwiyé chi t:ââ, a tp:uu dîyo
wanî wumo.
30 Yesu ngê kwo, Ngmênê yi pini u kwo
daa ch:anê wo, mgîmî ngê, mbwa k:oo
kmungo, kwo, Dini ghi n:ii ngê a ndapî
any:uu wumo, kuwa u ngwo any:uu pwii.
31 Yesu ngê kwo, Dini ghi n:ii ngê king
u dpodo pyu knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu,
nod:e dniye, king ka yuu mînê y:ee ngópu.
32 Kwo, Wod:oo king ngê yi pini ka u lede
yoo dy:ââ too, yepê, Yi pini a ka a ńuw:o yó.
Kwo, Dini ghi n:ii ngê u kwo ńuw:o ngópu,
kwo, D:ii gha pi. Kwo, A piy:e ńm:uu pââ
ndîî ngmêdoo kwo, a chóó m:aa chedê ngê.
33 Kwo, Wu pini u tp:uu miy:e daa ndîî ye
kwo, lukwe dîy:o nga doo ch:anê wo. Kwo,
Kópuni nga dî d:uu, lukwe dîy:o wu pini ngê
choo d:uu ngê.
34 Yesu ngê kwo, Yi king yi pini
ka d:ud:umbiy:e nod:e wo, mbwa k:oo
kmungo, kwo, Ńm:uu yilî a piy:e any:uu
wumo, mbwa u mênê u ngwo any:uu pwii.
35 Yesu ngê yepê, Dono kópuni nmyi
mbwó knî y:oo nmye wa d:uu t:oo, nmyi
kuwó daanmyi kéé t:oo, ye M:aa ngê yinté
kópu nmye ayimî d:uu, nmyi dono u kuwó
daawa kéé té. Yepê, Myenté, yepê, yoo yi
dono kópu nmyi nódo kîngmê ya. *

19

Kpîpî te u danêmbum
Mak 10:1-12

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi danêmbum
a kêlî ngê, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Nkálili
Wee a kuwo ngópu, Njuda Wee u kwo
mî lee dniye, Njódan mbwááni mê ngmêê
ngópu, Pédiya Wee u kwo mî taa dniye.
2 Pi yilî tp:oo témi tap knî y:oo dnye
yâmuyâmu dé. Pwopwokopwe yoo n:ii u
kwo ńuw:o tumo, Yesu ngê pyi too.
3 Pádisi yoo u kwo ngmê loo, u yi y:e doo
kwo, Yesu danêmbum têdê nmî dóó, kwo,
Nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u
ntââ mââ ngê kópu yilî yintómu yi l:êê dîy:o
u kpâm wa kpîpî?
4 Yesu ngê yepê, Kópuni puku yedê a tóó
dmyongê kp:aa ngópu? Yepê, Mwiyémwiyé
dini ghi ngê, Chóó Lémi ngê pyââ mââ l:âmo
doo, yepê, Noko mb:aamb:aa ngê choo ya. *
5 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o mââ u pye mî
yi kêlê dpo pwii, u kpâm k:ii ngmidi ngê dpî
pyaa knî. *
6 Yepê, Wod:oo yéé yepe daa miyó a tóó,
ngmênê mu ngmidi. Yepê, Cha cha n:ii
Chóó Lémi ngê dpo kââdî dê, pi ngê d:uudpî
chámê dê.
7 Pádisi knî y:oo Yesu ka kwo, Lukwe dîy:o
Mósisi ngê ala dêêpî kópu dyuu nmo a kpo,
apê, Mââ ngê u kpâm dî kpîpî knomomê, u
kópu dyuu dpî d:êê ngê, u kwo dpî y:ee ngê,
u ngwo dpî dy:ââ ngê.

* **18:35:** Mát 6:15; Mak 11:25; Epeso 4:32; Kîlosa 3:13 * **19:4:** Gen 1:27 * **19:5:** Gen 2:24; Epeso 5:31

8 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê yi kópu nmye
mu d:êê ngê, mu kópu u dîy:o nmyi kpâm
knî ye vyuwo dnyinté nmyi lama a tóó,
Chóó Lémi u dnye dnyinté my:ee nyêmî
ngópu. Yepê, Ngmênê mwiyékmîntoo Chóó
Lémi ngê u yi u ngwo dêpwo kwo, Mââ ngê
u kpâm choo kpîpîkpîpî.
9 Yepê, Ala kópu nmye n:aa tpapê, pini n:ii
u kpâm u tumu mââ daadî ya, yi pini ngê
u kpâm kîngî kpîpî, kn:aa pyópu kîmungê
nya. Yepê, Wa kpîpî knomomê, kn:aa pyópu
muwa nya knomomê, ye daa yééyéé u kópu
ayi d:uu, ngmênê pyââ ti u kópu ayi d:uu.
10 Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu ka
kwo, Mumdoo cha cha yi kópu dyuu yinté
a kwo knomomê, ye pi ngê pyââ kîmungê
nya. *
11 Yesu ngê yepê, M:aa u kópu wunê nmye
kîdî vyi, nmyedê, Mââ u pye mî yi kêlê dpo
pwii, u kpâm k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî.
12 Yepê, Ngmênê pi woni knî y:e yi kópu
doo u ntââ, d:uudpî yéé dmi. Yepê, Knî
ngmê yinté a taa dniye, knî ngmê pi knî
y:oo doo u ntââ ngê dpî pyódu t:oo, knî
ngmê a p:uu dpodo u l:êê dîy:o d:uudpî yéé
dmi. Yepê, N:ii ka yi kópu u ntââ, yi pini ngê
choo d:uud:uu.

Pi knî y:oo yi tp:ee dmââdîma Yesu ka u ngwo ńuw:o tumo

Mak 10:13-16; Luukî 18:15-17

13 Pi knî y:oo Yesu ka yi tp:ee dmââdîma
ńuw:o tumo, apê, Kóó yi mbêmê nyi yé ngê,
yi l:êê dîy:o myechoo ngêpê. Yesu p:uu
ndiye pyu knî y:oo yi kópu ye kwódu ngópu,
14 ngmênê Yesu ngê yepê, A ka a ńuw:o
teńe, ye namê kwódu yé, mu kópu u dîy:o
tp:ee dmââdîma ntee yéli Chóó Lémi ngê
chóó adî y:enê dé.
15 Wod:oo Yesu ngê kêê yi mbêmê doo
yiyé, yi l:êê dîy:o myedoo ngêpê. U kuwó
dini ghi ngê p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii kada
a y:ee ngópu.

Ndáápi ngmê u danêmbum

Mak 10:17-31; Luukî 18:18-30

16 Pi ngmê Yesu ka loo, u kwo póó wo,
kwo, Mââwe. Kwo, Ló kópu mb:aa ngmanî
d:uu, ghê kamî u ngwo anê pyw:oo, ghéni
n:ii chedê ngê daawa pyódu?
17 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o kópu
mb:aa p:uu a ka chi póó. Kwo, Pi chóó
mb:aamb:aa ngê daawa pyódu, Chóó Lémi
mu ngmidi yi mb:aamb:aa. Kwo, Ghê kamî
u pyw:êmî u yi n̲ga choo kwo knomomê, ye
Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu chi chââchââ.
18 Yi pini ngê kwo, Ló dêêpî kópu knî yi
p:uu a ka nye mbumu? Yesu ngê kwo, Pi
nangmê vy:a, pi u kuwó nangmê pwiyé, pi
u tpile nangmê t:âmo, pi nangmê yipe, pi
nangmê dóó, *
19 m̲ye m̲î chi chââchââ dê. Kwo, Ń̲yóó
n̲uu ghi n̲ódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi
n̲ódo yinté myechoo ya.
20 Yi pini ngê kwo, Yi kópu dyuu n:aa
chââchââ too, ló kópu ngmê ngê doo u ntââ
ngê n:aa tóó?
21 Yesu ngê kwo, U yi n̲ga a kwo, nyimo,
D:ud:umbiy:e u ntââ mbêmê nî yââ, kwo,
ye chi lêpî, kwo, tpile yilîni ngópu a tóó,
ngópuch:anê knî ye nyi yéépi, yed:oo dpo
ngm:êê nédi, cha a yâmuyâmu nê, kwo, ya
mb:aa mbóó p:uu u ngwo anyimo pyw:oo.
22 Dini ghi n:ii ngê yi pini ngê yi kópu
nyongo, u gha dono ngê pyodo, apê, A tpile
yilî angênté anî yêê, wod:oo Yesu a kuwo
ngê, mu kópu u dîy:o ndáápi ndîî, u tpile yilî.
23 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
N:ii ndáápi ndîî, a maa p:uu paa dpodo ndîî
ngê u kwo wa pyódu, Chóó Lémi kóó k:oo
angênté amî ghê.
24 Yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê,
Mbwêmê ndîî, tee kn:ââ puu u mênê daawa
kee, yepê, myenté Chóó Lémi kóó k:oo
ndáápi d:uudpî ghê.
25 P:uu ndiye pyu knî y:oo dini ghi n:ii ngê
ny:ee ngópu, ghê yi mênê ghipé wo, noko
yepê, Wu lónté kópu? Noko yepê, Ndáápi
yoo Chóó Lémi kóó k:oo daangmêwa ghê
knomomê, ye n:uu ngmê u ntââ y:i amî
ghê?
26 Yesu ngê doo y:enê dé, yepê, Doo u ntââ
Chóó Lémi kóó k:oo pi chóó daangmêmî
ghê, ngmênê Chóó Lémi chóó u ntââ, pi
chóó kóó k:oo wa kââ. Yepê, Kópu yilî
yintómu Chóó Lémi u ntââ.
27 Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo,
Tpile yilî yintómu nmo kuwo ngê, anmînê

* **19:10:** 1 Kódin 7:1-2,7-9 * **19:18:** Ex 20:12-16; Deut 5:16-20; Lev 19:18; Lóma 13:9

yâmuyâmu ngi. Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o ló kópu ngmanmo pyw:oo?

28 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê tpile yilî yintómu kamî ngê anî pyódu té, yi ngwo a pi ndîî ngê wa pyódu, pi yintómu yi kada pini ngê anê pyódu, mu kópu u dîy:o nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Yepê, Yi ngwo Yisîléli tpémi yi yoo dyêêdî y:a mê miyó wanmyi y:enê dé, mu kópu u dîy:o nmyinê yâmuyâmu nê. *

29 Yepê, Pini n:ii ngê a l:êê dîy:o u p:aa dpo kuwo, u tîdê mbwó yoo dpo kuwo té, u pye mî dpo kuwo dê, u tp:ee dmââdîma dpo kuwo té, u yâpwo têdê dmi myedo kuwo té, yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yilî amêdê pyw:oo. Yepê, Pini n:ii ngê a kópu dyuu u l:êê dîy:o tpile ngmidi wa a kuwo, yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yono y:a amêdê pyw:oo. Yepê, Mu dini ghi ngê yi pini ngê ghê kamî amînê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

30 Yepê, Kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada. Yepê, Ala ngwo ndáápi yoo kada a wee, ngmênê dîyo kuwó amêdê ghê dmi.

20

Kuwó pini pini dê kada pini yi mgongo danêmbum

1 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, M:aa ngê u yoo ndêndê alanté adî y:enê. Yepê, Wain kpê chóó ngmê ngê u yi u ngwo doo kwo, Pi knî ngmê a wain kpê u mênê dny:oon:aa dpodo. Yepê, Mw:aandiye pi knî ngma a pyw:ângo,

2 yepê, A wain kpê u mênê dmyinên:aa dpodo, awêde nmye mînî pywupwi, pi ngmê ndapî ngmê.

3 Yesu ngê yepê, U kuwó dini ghi ngê kââdî liy:aa pyile mî loo, pi knî m:uu a pyw:ângo, apê, Módó mu wee, daa dpodo té.

4 Yepê, A wain kpê u mênê dmyinên:aa dpodo, yi dpodo ntênê nmye n:aa pywupwi, daanî dóó nmyo.

5 Yesu ngê yepê, Wod:oo lee dniye. Yepê, Kââdî mââ kêlî pi knî m:uu a pyw:ângo, yi kópu yinté ye mye vyu, dpodo têdê dy:ââ too. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kââdî t:ono mî ghê wo, pi knî m:uu a pyw:ângo, yi kópu yinté ye mye vyu, dpodo têdê dy:ââ too.

6 Yepê, Dini ghi n:ii ngê apê, Kââdî liy:aa mu ngmidi ngee tóó, apê, kââdî u ngwo a wupwo, yepê, yi ngwo pi knî m:uu a pyw:ângo, yepê, Lukwe dîy:o wo módó dmyi chedê ngmê?

7 Kwo, Pi ngê doo dpodo kalê nmoo. Yepê, A wain kpê u mênê dmyinê lêpî, y:i dmyinên:aa dpodo.

8 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê ntumokwodo dini ghi yi yó, wain kpê chóó ngê dpodo u y:enê pyu ka kwo, Dpodo pyu yoo a pwiyé dniye. Kwo, Yi dpodo u pywuu ye yéni. Kwo, Yélini dpodo têdê kuwó dê lee dmi, yi pywuu ye mwiyé yéni. Kwo, Yélini mwiyé dê lee dmi, yi pywuu kuwó ye dpî yéni.

9 Yesu ngê yepê, Yélini dpodo têdê kuwó lee dniye, wo d:umu u dpodo u pywuu ngmêngmênté a ngee ngópu, pi ngmê ndapî ngmê.

10 Yepê, Yélini mw:aandiye dpodo têdê mwiyé lee dniye, alanté dnye nuw:o, apê ngmênê, Ndapî ndîî yinmînê ngêêpî, ngmênê vyîlo yintoo ndapî myeyedê ngee ngópu, pi ngmê ndapî ngmê.

11 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi ndapî a ngee ngópu, wain kpê chóó ka nod:e dniye,

12 kwo, Kî yéli kââdî liy:aa mu ngmidi chi dpodo kalê té, ngmênê mw:aandiye dpo yaa dmi, kââdî ndîî vy:o nmî dpodo té. Kwo, Lukwe dîy:o ngmidi mbêmê chi pwila nmo.

13 Yepê, Wain kpê chóó ngê ngmê ka kwo, Kî pini. Kwo, D:oo dóó nyoo. Kwo, Kópuni n̲ga dî vyi, ntênê kîdî d:uu, ndapî n̲ga ngmêkîd:a kê.

14 Kwo, N̲apî n̲gêê yedê choo ya, p:o chi lêpî. Kwo, U ya a nga a kwo, Kuwó pini kada pini mu ngmidi mbêmê nî pwila dê.

15 Kwo, A chóó a ndapî ngê dî pwila nmyo. Kwo, Ń̲yóó n̲uw:o u pono daanî vyápê mb:anê. Kwo, D:aa mtîkó pyu, módó dî yeede té. Kwo, Lukwe dîy:o ń:ee ye chi kââ?

16 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada. Yepê, A yoo vy:o mwiyé nmyi ghê

* **19:28:** Tpyuu 4:4

dniye, kuwó yéli ye ń:ee nangê kââ.

Yesu pyolombó u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê
Mak 10:32-34; Luukî 18:31-34

17 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Njedusalem dnye lêpî, Yesu ngê p:uu ndiye pyu y:a mê miyó yoo vy:o a pw:ii too, maa p:uu yepê,
18 Ala kópu ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê dini ghi n:ii ngê Njedusalem anm:uu taa dmi, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, a vyee u dy:oo wa a châpwo ngmê, wa mgîmî nê, wa kóté kalê nê, wamye ch:ee nê, Lóma tpémi yi kêê k:oo wa kaa nê.
19 Yepê, Yi tpóknî y:oo wadnyi nkwitinkwiti nê, wadnyi kpakakpaka nê, kîdosi ńedê wa t:ee nê, yinté wa vya nê, yepê, ngmênê wo pyoloni ngê wamênî pyidu.

Njems mbwémi Njon yi pye ngê Yesu ka kópuni doo dmyinê
Mak 10:35-45

20 U kuwó dini ghi ngê Sepédi kpâm ghee knî Yesu ka lee dniye, yi pye yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, yi pye ngê kópu ngmê u pyinê u kwo ngwódu.
21 Yesu ngê kwo, Lukwe u yi nga ngma a kwo? Yi pyópu ngê kwo, Dini ghi n:ii ngê mi ndîî ngê wa pyódu, Chóó Lémi u yoo anyi y:enê, kwo, a tp:ee dê nyoo yi kada pini ngê dpî pyódu dé.
22 Yesu ngê kwo, Kópuni a ka chi dmyinê, daa lama chi mbwólu. Tp:oo dê ye yepê, Dpî u ntââ dê, pi knî y:oo kópuni a nga wa d:uu ngmê, u ntââ dpo amye d:uu ngmê? Kwo, Nyo u ntââ dê.
23 Yesu ngê yepê, Kópuni pi knî y:oo a nga wa d:uu ngmê, ndêndê ngê dpo amye d:uu ngmê, ngmênê doo u ntââ a che p:ââ pee a chóó daanî ngmidi. Yepê, M:aa ngê yi kópu yinê wa a vyi. Yepê, Pini n:ii kada adî kwo, yi pini wunê ka a ngmidi ngê.
24 Yesu p:uu ndiye pyu yoo wo y:a knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Njems mbwémi Njon ye nod:e dniye.
25 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo nipi a danê ngê, yepê, Nmyi lama a tóó, Yélini daa Nju tpémi, yi vy:o pini n:ii kada pini ngê dpî pyódu, a lémilémi yédi, yoo yinê a y:enê ngê, yinê a dpodo kîgha too. *
26-27 Yepê, Ngmênê nmyi vy:o yinté daadî ya. Yepê, Nmyi vy:o pini n:ii ngê u yi adî kwo, Kada pini ngê nî pyódu, yi pini ngê choo ngêêpî nmyo, nmyi p:uu choo dpodo.
28 Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê, ngmênê daa lémilémi u l:êê dîy:o nê loo, yoo p:ee n:aa ngêêpî too, yi l:êê dîy:o wanî pw:onu, pi yilî yi pywuu ngê amy:aa pyódu. *

Yesu ngê ngwolo kopwe miyó u ngwo pyi doo, Njédikó
Mak 10:46-52; Luukî 18:35-43

29 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njédikó kada dnya a yém, pi yilî knî y:oo dnye yâmuyâmu dé.
30 Ngwolo kopwe miyó maa nkîgh:ê dpîmo ya. Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Yesu kîyedê pwiyé knî, wod:oo u kwo dpîmo kââ, kópu, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ntee pini, u ntââ nga wanyi ch:anê knî?
31 K:omo tpile pi yilî yintómu ye a tpêpwo dniye, yepê, Tumu choo ya, ngmênê yi dnye dmi daa ny:ee ngópu, dpodombiy:e mêdpîmo kââ, kópu, Nmî Lémi, Dépidi ntee pini. Kópu, U ntââ nga wanyi ch:anê knî?
32 Wod:oo Yesu ngê paa u dî puwâ, yepê, Yi tpódu a ka a pwiyé dniye. Pi knî y:oo u kwo yi ńuw:o dumo, wod:oo Yesu ye póó wo, yepê, Lukwe dpo ngmanî mdo?
33 Kwo, Nyi Lémi. Kwo, U yi nye a kwo, Yélî m:ii m:uu.
34 Yesu ka ch:anê knopwo, wod:oo yi ngwolo páádi knî yi p:uu kêê yó. Yi ngwo yélî mê m:uu ngópu, Yesu u kuwó mye ghê knopwo.

21

Njedusalem u ngwo vy:êê ngópu
Mak 11:1-11; Luukî 19:28-40; Njon 12:12-19

1 Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njedusalem ghêlî daa nî dniye, yi kada p:aa ngmê doo ya, u pi Petepake, mbu y:i ngma a kwo, u pi Olipi, mu kópu u dîy:o nté kn:ââ kpê yi mbwini mbêmê ngmêdoo ya, yi yini yi pi dmi mye olipi. Dini ghi n:ii ngê yi

* **20:25:** Luukî 22:25-26 * **20:28:** Luukî 22:27; Pilipay 2:7

mbwini mbêmê kee dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu kada miyó kââ,
2 yepê, Mu p:aani nmî kada choo kwo.
Yepê, Dini ghi n:ii ngê y:i dpo taataa mo,
ndonki ghee dpo mumu d:oo, yedê ńedê a t:a mo.
Yepê, Dpo pywálî dóó, a ka dpo ńuw:o dóó.
3 Yepê, Pini n:ii ngê kópu dpo ngmêdê vyi knomomê,
ye ala kópu u kwo dpî vyi nyoo,
kwipi, Nmî lémi ngê yi yi dê u ngwo wunê kwo mo.
Yepê, Yi ngwo dpo wunê kuwo dê.
4 Chóó Lémi u kópu n:ii pi ngmê ngê wunê a d:êê ngê,
Yesu ngê yi ngwo ntiye ngê.
Yi kópu ala,
5 Njedusalem tpémi,
nmyi king wunê pwiyé knî,
ndonki pyipwo wunê tóó.
Daa l:êê pyu ndîî, daa hósi pyipwo wunê tóó,
ndonki tp:oo pyipwo wunê tóó. *
6 Yesu ngê yi tpódu ye kópuni vyu, yinté mî d:uu ngópu,
7 ndonki ghee Yesu ka a ńuw:o dumo,
yi nkuwo kpîdî dê yi mbwo a ngee dumo,
ndonki ghee yi pyipwo talê dumo,
Yesu ndonki pyipwo u nkwo yaa wo.
Kada a y:ee ngópu, Njedusalem dnye lêpî,
maa p:uu ndonki ngê Yesu doo dnyinêdnyinê.
8 King ntee dnyimo chââchââ,
Yesu yinté mye châpu ngópu,
woni knî y:oo yi nkuwo kpîdî a ngee tumo,
Yesu u kada maa p:uu talê tumo,
woni knî y:oo yi knî ngmê vy:êê ngópu,
nkoo vyi u kadakada yidi ngópu,
ndonki ghee yi mbêmê dpumo paa,
Yesu ndonki pyipwo doo ya. *
9 Yoo u kada ngmêdoo kwo,
yoo u kuwó mudoo kwo,
Yesu yi kêlê ghê doo paa,
Njedusalem nipi dnye lêpî,
u nkwo dnye kââkââ,
kópu, Munmîkó Nmî Lémi, Dépidi ntee pini.
Kópu, Chóó Lémi ngê a ngee nyine.
Kópu, U pi ngê nyinê loo.
Kópu, Chóó Lémi chaa kîgha koo.
10 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye,
yélini y:i doo kwo yintómu ngwéti dniye,
noko dnye póó, yipu,
Pi knî y:oo ló king yi châpu ngmê?
11 Yoo woni knî y:oo yepê, Yesu, pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê.
Yepê, Nasalet pi, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó.

Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo u ngwo a pw:oo ngê

Mak 11:15-19; Luukî 19:45-48; Njon 2:13-22

12 Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mî kee dniye,
apê, Pi knî y:oo tpile tp:oo mu pywupwi t:oo,
kpêê yiyé u l:êê dîy:o.
Apê, Kn:aa dyámê ndapî nmî ndapî ngê mu ngmêêpî t:oo.
Apê, Yélini al:ii a dpodo nyédi, yoo mu dódó t:oo,
yi ndapî mu chedêchedê t:oo.
Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê yi yéli a pw:oo ngê,
kuwa pw:ii too,
ndapî ngmêêpî têdê yi tépîl ye a pii too,
ndapî tpii yi kpópu, ńmê tp:oo pywupwi têdê yi p:o a ngî too,
yi ya têdê dnyi mye dy:ee too.
13 Chóó Lémi u kópu Yisaya ngê n:ii a d:êê ngê,
yi kópu ye vyu, yepê,
Puku yedê ala kópu mu tóó,
A ngomo kwéli a kwo,
ngêpê têdê ngê choo ya,
yepê, ngmênê kpaa têdê ngê dmye pyódu ngmê.
14 Yélini yi yi dmi kwolo ngmê dé,
yi ngwolo kopwe dé,
Yesu ka y:i ńuw:o tumo,
yintómu pyi too.
15 Ngmênê yi kópu u l:êê dîy:o dêêpî pyu yoo Yesu ka nod:e dniye,
kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo u kwo mye nod:e dniye.
Noko yepê, Tp:ee dmââdîma y:oo Chóó Lémi u ngomo chedê lukwe dîy:o a chaa kîgha ngmê.
Noko yepê, Lukwe dîy:o dpodom-biy:e a kââ té, apu, Dépidi ntee pini chaa kîgha koo.
16 Wod:oo Yesu ka póó dniye, kwo, Kî kópu ka tpapê ngmê, nyi nyêmî?
Kwo, Lukwe dîy:o a chaa kîgha ngi.
Yesu ngê yepê, Nyââ, anî nyêmî.
Yepê, Kópuni tp:ee dmââdîma y:oo a d:uud:uu ngmê, mumdoo yi kópu puku yedê dmyongê kp:aa ngópu?
Yepê, Yi kópu alanté a tóó, Dépidi ngê Chóó Lémi ka kwo,
U yi nga a kwo,
Tp:ee dmââdîma y:oo dny:oo chaa kîgha ngi.

* **21:5:** Zech 9:9 * **21:8:** 2 Kings 9:13; Psalm 118:25-26

17 Wod:oo Yesu ngê a kuwo too, p:uu
ndiye pyu knî yi k:ii Petani lee dniye, Nje-
dusalem u nkîgh:ê p:aani n:ii tp:oo a tóó. Y:i
mî dpî dniye.

Yesu ngê yi ngmê nt:ââ ngê, Yisîléli tpémi yi p:uu mgongo u ngwo ngmê kwólu
Mak 11:12-14,20-24

18 Womumo mw:aandiye Yesu, p:uu
ndiye pyu knî yi k:ii, Njedusalem mê diyé
dniye. Maa p:uu Yesu ngê dómu kele.
19 Maa nkîgh:ê kuwe kn:ââ ngmê módu,
apê ngmênê, Kîgha p:uu ngma a kwo. Yesu
yi yini km:ee yi loo, apê, K:omo tpile yââ
yilî nkwodo mu kwo, ngmênê kîgha p:uu
daangma a kwo. Wod:oo Yesu ngê p:uu
ndiye pyu yoo yi ngópu mgongo ntee kópu
ngmê d:uu ngê, yi yini ka kwo, Nté kîgha
m:uu daamuwa ghê. Yi ngwo yi yini
pwene.
20 Dini ghi n:ii ngê p:uu ndiye pyu knî
y:oo yi kópu m:uu ngópu, ngwéti dniye.
Noko yepê, Kî yini lukwe dîy:o lîmîlîmî ngê
da yââ? Yi mgongo dnyinté a w:ee ngópu.
21 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye
ngmên:aa tpapê. Yepê, A ka dpodombiy:e
anmya a kêlîmî knomomê, nmyi nuw:o
dmi ngmidi ngê adnyi ya knomomê, ye
kópuni wanmyi vyi t:oo, wa pyaa dmi. Yepê,
Mgongo ntee kópu n:ii wu yini ngê nmyi
ngópu dî d:uu, u nt:u kópu ntênê wanmyi
d:uu ngmê. Yepê, Myenté, kî mbwini ka
wanmyi vyi ngmê, kwonye, A yumwe,
nt:ee nyi ghé, yepê, yi kópu wa d:uu. *
22 Yepê, A ka ntênê anmya a kêlîmî
knomomê, ye kópuni M:aa ka anmyinê
dmy:ee ngmê, yi kópu nmyi l:êê dîy:o ntênê
wa a d:uu. *

Yesu pini n:ii u pi mbêmê doo dpodo
Mak 11:27-33; Luukî 20:1-8

23 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Chóó Lémi
u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo kee dniye,
Yesu ngê yoo y:i doo ndiye kîgha dé. Kada
pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo
yi k:ii, Yesu ka a lee dniye, kwo, Chóó Lémi
u ngomo nmî chóó nmo y:enê. Kwo, Kópuni
nye d:uud:uu too, n:uu ngê nga vyu, u ngwo
nye d:uud:uu too? Kwo, N:uu u pi mbêmê
ye kópu yilî nye d:uud:uu ngê?
24 Yesu ngê yepê, Kópu nmye mwiyé
ngmên:aa poopoo. Yepê, Yi kópu nmyinê
vyee ngmê, ye pini n:ii ngê a dy:ââ noo, u
pi nmye u ngwo n:aa tpapê.
25 Yepê, N:uu u pi mbêmê Njon ngê pi
mbwaa lêê u mênê dpîmo kmênêkmênê dé?
Yepê, Chóó Lémi u pi mbêmê ó chóó u pi
mbêmê? Noko yepê, Ló kópu u kwo ng-
manmî vyi? Noko yepê, Ala kópu u kwo
nmo tpapê, Chóó Lémi u pi mbêmê, noko
yepê, ala kópu nmo a tpapê, Lukwe dîy:o
Njon ka dpîp:e kêlîmî mbê dniye.
26 Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê,
Chóó u pi mbêmê, noko yepê, pi knî y:oo
ló kópu nmo angmê d:uu ngmê, mu kópu u
dîy:o yinê ye Njon Chóó Lémi u komo kapî
pyu ngmê.
27 Yi kópu u l:êê dîy:o kede dniye, Yesu
ka kwo, Nmî lama daa tóó. Myenté, Yesu
ngê yepê, pini n:ii u pi mbêmê kópu yilî n:aa
d:uud:uu ngê, nmye myedaanî vyi.

Pi mbwémi miyó yi mgongo danêmbum

28 Yesu ngê kada pini knî ye yepê,
Danêmbum ngmê ngî ny:ee yó, p:uu dmyinê
nuw:o. Yepê, Pi ngmê, tp:oo miyó doo ya.
Yepê, Yi pini ngê tp:oo kaa ka kwo, A tp:ee,
wain kpê u mênê chin:aa dpodo.
29 Yepê, Tp:oo ngê u mî ka kwo, U p:o,
ngmênê daa n:ee.
30 Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi pini tp:oo
tpuu ka u nkwo adî lê, kópu mu ngmidi
u kwo mye vyu. Yepê, Yi tpémi ngê kwo,
Daanî nî, ngmênê u kuwó dini ghi ngê yi
tpémi ngê u nuw:o mê ngmópu, dpodo têdê
mê loo.
31 Yesu ye póó wo, yepê, Yi tpémi dê yi
mî ka n:uu ngmê ng:aa mbê wo? Kada
pini knî y:oo kwo, Tp:ee tpuu ni. Yesu
ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê.
Yepê, Tákisi ngêêpî pyu yoo, téli pyââ yoo,
pi dono yilî mye yi k:ii, yi nuw:o dmi ka
ngmêêpî t:oo, Chóó Lémi kóó k:oo ka wowo
té. Yepê, Vyîlo yi yéli u kwo ye ng:aa té.
Yepê, K:omo tpile nmyi komo knî y:oo Chóó
Lémi nmye chââchââ ngópu, ngmênê u nuu
u kópu dp:ee d:uud:uu tumo. Yepê, Doo u
ntââ, kóó k:oo daangmanmyi ghê.

* **21:21:** Luukî 17:6; 1 Kódin 13:2; Njon 14:12 * **21:22:** Mát 7:7-11; 18:19; Njon 14:13-14

32 Yepê, Njon Baptist ngê maa mb:aa nmye mênê kêma ngê, ngmênê u kwo dpîp:e kêlîmî mbê dniye, u wépi nmyi pwaa ngópu. Yepê, Tákisi ngêêpî pyu yoo, téli pyââ yoo, yoo dono mye yi k:ii, vyîlo dé u kwo yi kêlîmî mbê dniye. Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi u wépi mwiyé a pwaa ngópu, ngmênê kuwó yi nuw:o dmi mê ngmêê ngópu, u kwo ntênê ng:aa mbê dniye. Yepê, K:omo tpile yi kópu nmyi m:uu ngópu, ngmênê lukwe dîy:o nmyi nuw:o dmi dpîp:e ngmêê ngópu, Njon ka myedpîp:e kêlîmî mbê dniye.

Yesu Nju tpémi yi kada pini knî yi p:uu u ngwo doo mgongo

Mak 12:1-12; Luukî 20:9-19

33 Yesu ngê kada pini knî ye yepê, Danêmbum m:uu ala, mye ny:ee yó. Yepê, Pi ngmê ngê wain kpê ngmê yó, mbwa ngê a yina ngê, wain kîgha u vyilêvyilê têdê ngmê l:âmo ngê. Yepê, Ghi my:oo l:âmo ngê, yi wain kpê y:enê pyu u ya têdê. Yepê, Wain kpê chóó ngê pi ngmê knî ye yepê, A wain kpê ka dmyinê vyuwo, dini ghi n:ii ngê nt:u dê kaa knomomê, kîgha dmyina a ngêêpî dé, dmyinê vyilêvyilê dé, wain u ngwo dmyinê l:âmol:âmo, knî a ka ngmêdmyina a dyede, woni nmyi nêni. Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi pini ngê wain kpê a kuwo ngê, kn:aa p:aani loo, dye ghi daadîî y:i doon:aa ya.

34 Yepê, Wain kpê dini ghi n:ii ngê kyopwo wo, wain kpê chóó ngê pi knî ngmê dy:ââ ngê, yepê, A wain kpê u mênê dmyinê lêpî, u y:enê pyu knî y:oo a wain knî nmye ngmêdo kê y:e, a ka dpo ńuw:o yó.

35 Yepê, Dini ghi n:ii ngê y:i mî taa dniye, wain kpê y:enê pyu knî y:oo mgîmî tumo, ngmê kpaka ngópu, ngmê taa ngê vya ngópu, ngmê chêêpî ngê vya ngópu.

36 Yepê, Myombó wain kpê chóó ngê pi mê yilî ye dy:ââ ngê, ngmênê kópu mu ngmidi y:e myemînê d:uu ngópu.

37 Yepê, U kuwó dini ghi ngê tp:oo ye u nkwo dy:ââ ngê, apê, A tp:ee amînê châpu ngmê, daawa a vya ngmê.

38 Yepê, Ngmênê yi wain kpê y:enê pyu knî y:oo daa châpu ngópu. Noko yepê, Kî wain kpê chóó tp:oo. Noko yepê, Vya koo, yed:oo wain kpê nmo wa ghay.

39 Yepê, Wod:oo mgîmî ngópu, vya ngópu, ntóó chii mênê mî kéé ngópu. *

40 Yesu ye póó wo, yepê, Dini ghi n:ii ngê yi wain kpê chóó wa a lê, yi tpóknî y:e ló kópu angmê d:uu?

41 Kada pini knî y:oo kwo, Wa a lê, pi dono yoo wa vya té, kn:aa yéli y:oo yi d:aa dmi u nkwo amênê kââdî ngmê. Kwo, Yi yéli y:oo mgî daadnyi pwapî, lîmîlîmî ngê nt:u knî u kwo angmêdnyi dyede.

42 Wod:oo Yesu ngê yepê, Kópuni puku yedê a tóó, a w:ee yó. Yepê, Yi kópu ala, yepê,

Yi pââni ngomo wuwó pyu knî y:oo kéé ngópu,

yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo.

Nmî Lémi ngê yi kópu yinté d:uu ngê,

nyepênyepê u kópu yi d:uu ngê. *

43 Yesu ngê yepê, Pw:eni ndêndê nmyi kéé ngópu, Chóó Lémi ngê u nkwo wa kéé nmyo, u wain kpê mêdaanmyi y:enê, kn:aa yéli y:oo nmyi d:aa dmi wa a kââdî ngmê. Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu yi yéli yi mênê nt:u mb:aamb:aa ngê wa kaalî.

44 Yepê, Nê chêêpî kpiyé ntee tpile. Yepê, N:ii yi chêêpî kpiyé p:uu wa a lvêêdî, mbodo wa pwââ. Yepê, N:ii mbêmê yi chêêpî kpiyé wa a ghay, koo dyuu ngê wa pyódu.

45 Pádisi yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, yi ngwo a w:ee ngópu, apê, Kî nmî p:uu a mgongo.

46 U yi y:e doo kwo, Yesu nmî mgîmî, ngmênê kêê u ngwo dêpê t:ee ngópu, mu kópu u dîy:o pi knî ye nkîngê mbê dniye, yinê ye Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê.

22

Yééyéé kmaapî ndîî u mgongo danêmbum

Luukî 14:15-24

1 Yesu pi knî ye modoo mgongo.

2 Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo alanté. Yepê, King ngmê, tp:oo daa kêmakêma doo yééyéé, u l:êê dîy:o kmaapî ndîî ngma a puwâ. Yepê, Yi kmaapî u wo mwiyé a ngmidi ngê, u lémi ch:ama mînê dóó kwólu,

* **21:39:** Hipîlu 13:12 * **21:42:** Dpodo 4:11; Lóma 9:33; 1 Pita 2:6-8

yepê, A tp:ee u kmaapî têdê dp:uu taa dmyeno.

3 Yesu ngê yepê, Yi wéni dini ghi n:ii ngê dyimê wo, u dpodo pyu knî ngmê dy:ââ ngê, yepê, Yoo a pwiyé we, ngmênê u yi y:e dêpwo kwo.

4 Yepê, Wod:oo dpodo pyu knî m:uu dy:ââ ngê, yepê, Yélini nê dóó kwólu, ye dp:uu vyi yó, yipi, Ala ngwo kmaapî. Yipi, Nê ngê ala kmaapî u l:êê dîy:o tpile tp:oo n:ii kaa too, wunê kêdê vya t:oo, tpile yilî yintómu u ntââ mbêmê ka pyede. Yipi, A pwiyé dmyeno.

5 Yesu ngê yepê, Ngmênê yi yéli ye daa ng:aa mbê dniye, yinê ye têdê kópu, yi chóó yi dpodo têdê dpodo têdê lee dniye. Yepê, Woni yâpwo têdê lee dniye, woni tpile pywupwi têdê lee dniye.

6 Yepê, Yoo ngmê ngê king u dpodo pyu yoo mgîmî tumo, dnye nkwitinkwiti dé, u nkwo vya tumo.

7 Yepê, King yi yéli ye d:ud:umbiy:e nod:e wo, wod:oo u lede knî ngmê dy:ââ ngê, yi ntââ dmi mînê vy:ee ngópu, yi yéli u nkwo vya tumo, yi p:aa myemînê vyuwó ngópu.

8 Yepê, U kuwó dini ghi ngê u dpodo pyu yoo a danê ngê, yepê, Kmaapî u tpile yilî u ntââ mbêmê ka pyede, ngmênê yélini nê dóó kwólu, yoo dono, doo u ntââ ala ntini daawa ma ngmê.

9 Yepê, P:aani p:aani dmyinê lêpî, pi yimi nmyinê pyw:êmî ngmê, dpo ńuw:o tóó.

10 Yesu ngê yepê, Wod:oo yi dpodo pyu yoo p:aani p:aani lee dniye, pi yilî mînê pyw:ee ngópu, dono mb:aamb:aa myedê ńuw:o tumo. Yepê, Ngomoni k:oo dnye kmaapî, yi ngomo pi ngê a nt:ee ngê.

11 Yesu ngê yééyéé kmaapî u mgongo ye m:uu kwólu, yepê, King kmaapî têdê yi yaa wo, yoo yi k:ii dnye yakmaapî, ngmênê pi yi vy:o ngmê módu, yi pini ngê u yééyéé kpîdî u mbwo daangmê t:ângo.

12 Yepê, Yi king u kwo póó wo, kwo, Kî pini. Kwo, Al:ii lónté cha kee, yééyéé u kpîdî mwo daa t:a. Yepê, Yi pini ngê kópu u kwo daangmê vyu.

13 Yepê, King ngê u dpodo pyu knî ye yepê, Mgîmî yó, kóó yu kudu tóó, kuwa d:ii yó. Yepê, Mgîdî vy:o choon:aa mbê, kpéngi ti dmi kelekele mudny:oon:aa paa.

14 Yesu ngê yepê, Pi yintómu knî ye n:aa tpapê ngê, yenîmo, A pwiyé dmyeno, ngmênê Chóó Lémi ngê yilî daawa a ng-midi.

Tákisi pywupwi u danêmbum
Mak 12:13-17; Luukî 20:20-26

15 U kuwó dini ghi ngê Pádisi yoo kuwa pwii dniye, kn:aa p:aani pee mê lee dniye, Yesu u dódó u l:êê dîy:o nipi y:i dnyen:aa danêmbum.

16 Yi lama doo ya, Lóma tpémi ye tákisi pywupwi Nju tpémi ye daa yi nuu u kópu ngê a tóó, wod:oo yi p:uu ndiye pyu knî ngmê ngmidi ngópu, king Helodi u kwo téni pee yéli yi k:ii Yesu ka dy:ââ tumo, kwo, Mââwe, kwo, nmî lama ka tóó, Ndêndê ngê nye danêmbum. Kwo, Pi knî ye d:ee nkîngê yédi, ngmênê Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye ndêndê ngê nye tpapê ngê.

17 Kwo, Nmo vyi ngi, kwo, nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u ntââ Lóma tpémi yi king ndîî ka tákisi wanmî pywupwi, ó daanmî pywupwi?

18 Yesu ngê yi kópu a w:ee ngê, apê, Ngee k:omodanê té. Yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo, lukwe dîy:o nmye dódó nê.

19 Yepê, Tákisi ndapî a ngópu ngmê tpyé yó, ngmênî m:uu. U kwo yi ńuw:o ngópu,

20 ye póó wo, yepê, Ala ndapî p:uu n:uu u kââ ye tóó, n:uu u pi myeye tóó?

21 Kwo, Lóma tpémi yi king ndîî u kââ u pi ye tóó mo. Wod:oo Yesu ngê yepê, Tpileni Lóma tpémi yi king ndîî ngmênêni, u kwo mêdmyinê yémî. Yepê, Tpileni Chóó Lémi ngmênêni, Chóó Lémi ka mêdmyinê yémî. *

22 Yi kópu yi ny:ee ngópu, yi nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo, wod:oo Yesu a kuwo ngópu.

Pyidepyide u danêmbum
Mak 12:18-27; Luukî 20:27-40

23 Yi wéni ngê yoo ngmê Yesu ka loo, yi yéli Sadyusi yoo. Yi nuw:o dmi alanté doo ya, apê, Pi dpî pw:onu, mêd:uuwodê pyidu. U yi y:e doo kwo, Yesu u pi nmî dyênê, u l:êê dîy:o Yesu alanté dnye dódó.

* **22:21:** Lóma 13:7; 1 Pita 2:17

24 Yesu ka kwo, Mósisi ngê ala dêêpî kópu a d:êê ngê, apê, Pi angmê pw:onu, u kuknwe adî ya knomomê, yi tp:ee daadî ya knomomê, ye yi pini u mbwó ngê yi kuknwe moo ndê ngê, u mbwó u l:êê dîy:o tp:ee angmê tpyé ngmê.
25 Kwo, Pi mbwémi pyudu nmî vy:o doo kwo, kaani yéé wo, tp:ee daa tpyó, u ngwo pwene.
26 Kwo, Kaapeeni ngê yi kuknwe mê ndê ngê, yi pyópu ngê tp:ee myedêpê ngêêdî, kaapeeni yinté u nkwo mye pwene. Kwo, Yi mbwémi knî yintómu yi pyópu mu ng-midi yinté dnye ny:ee, yintómu pw:oo dniye, tp:ee yi pyópu ngê dêpêngmê ngî ngópu.
27 Kwo, U kuwó dini ghi ngê yi pyópu mye pwene.
28 Kwo, Lukwe dîy:o pyidepyide u pi nye tpapê. Kwo, Yoo wa a pii knomomê, ye yi pyópu ngê lukwe angmê pyódu, ló pini u kpâm ngê amî pyódu? Kwo, Doo u ntââ, mu kópu u dîy:o yi mbwémi pyudu knî yi pyópu mu ngmidi p:uu yéé dniye.
29 Yesu ngê yepê, Dmye kn:aadi ngmê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kópu dyuu nmyi lama daa kwo, u wêdêwêdê nmyi lama myedaa tóó.
30 Yepê, Enjel yoo ntee d:uudpî yéé dmi, dini ghi n:ii ngê yoo wa a pii dmi, yinté adnyi ya, pyââ mââ numo p:uu mêdaawa yéé knî.
31 Yepê, Yoo yi pyidepyide p:uu nmye n:aa danê. Yepê, Yi kópu p:uu kópuni Mósisi ngê wunê a d:êê ngê, lukwe, dmyongê kp:aa ngópu? Yepê, Yi puku pee yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ngê Mósisi ka kwo,
32 Nê, n̲g:ââ Epîlaham u yâpwo, myenté tp:oo Yisak u yâpwo, myenté Yisak tp:oo Njakóp u yâpwo. Yepê, Chóó Lémi yi tpóknî yi yâpwo, yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile a pw:oo dniye, ngmênê yi ghê a pyede. Yepê, Chóó Lémi daa ntóó knî yi yâpwo, ngmênê n:ii dé yi ghê a pyede, vyîlo yi yéli yi yâpwo.
33 Pi knî y:oo yi kópu yi ny:ee ngópu, yi nyepênyepê u kópu ngê ye pyodo.

Dêêpî kópu n:ii kada a tóó
Mak 12:28-34; Luukî 10:25-28

34 Dini ghi n:ii ngê Pádisi knî y:oo ny:ee ngópu, apê, Yesu ngê Sadyusi yoo kêdê châpwo té, wod:oo u kwo lee dniye.
35 Yi vy:o pini ngmê ngê u yi doo kwo, Danêmbum têdê Yesu nî dóó. Yi pini ngê dêêpî kópu dyuu pi knî ye dpîmo tpiyé dé.
36 Yesu ka póó wo, kwo, Mââwe. Kwo, Dêêpî kópu dyuu yi vy:o, lóni kada ngma a tóó?
37-38 Yesu ngê kwo, Ala dêêpî kópu kada a tóó, Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo mb:aamb:aa ngê choo ya. Kwo, Chóó Lémi nmyi gha vy:o choo ya, dye ghi yintómu p:uu dmyinê nuw:o, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé. *
39 Kwo, Yi dêêpî kópu u kuwó alani a tóó, kwo, N̲yóó n̲uu ghi n̲ódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi n̲ódo yinté myechoo ya. *
40 Kwo, Yi kópu dê yi mbêmê, dêêpî kópu yilî yintómu a pyede. Kwo, Kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, yintómu yi kn:ââ yi kópu dê yi mbêmê a kwo.

Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:uu ntee pini ngê adî ya?
Mak 12:35-37; Luukî 20:41-44

41 Yesu Pádisi knî ye póó wo,
42 yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmyinê nmye n:uu u tii ńedê pini? Kwo, Dépidi u tii ńedê pini ngmê.
43 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o Dépidi ngê chóó u pi a ghîpî ngê, yi pini u pi kmungo? Yepê, Yi kópu p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Yi pini kada a tóó, Dépidi u kuwó a tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Dépidi yinê a ngópu, ala kópu u ngwo a d:êê ngê, apê,
44 Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,
M̲i ndîî ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey,
pi yintómu chi y:enê dé.
Yélini m̲:uu a l:êê té, dîyo anî vya té,
n̲yi yodo u maknopwo wanî yé té.
45 Yesu ngê yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ngê apê, Yi pini a kada pini. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, yi pini daa Dépidi ntee pini, ngmênê pi knî yi pwo pini ntee pini.

* **22:37-38:** Deut 6:5 * **22:39:** Lev 19:18; Lóma 13:9-10; Nkal 5:14

46 Yesu u kópu dyuu pi ngmê ngê daa vyâ. U kuwó dini ghi ngê Yesu ka kópu daamu poo ngópu.

23

Yesu pi knî ye dêêpî pyu yoo yi p:uu u ngwo doo danê

Mak 12:38-40; Luukî 11:37-54; 20:45-46

1 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye doo danêmbum, pi knî ye myedoo danêmbum,
2 yepê, Chóó Lémi ngê dêêpî pyu yoo, Pádisi yoo nmyi kada kaa too, Mósisi u dêêpî kópu dyuu nmye y:oo a tpiyé tumo.
3 Yepê, Yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, kópuni nmye dny:oo tpapê dé, dmyinê d:uud:uu dé. Yepê, Ngmênê kópuni a d:uud:uu tumo, yi kópu yi kêlê nangmê ngee, mu kópu u dîy:o kópuni nmye a tpapê tumo, yi chóó daa d:uud:uu tumo.
4 Yepê, Mósisi ngê yoo u ntââ dêêpî kópu dyuu yi d:êê ngê, ngmênê dêêpî pyu knî y:oo yi chóó yilî ngê pyódu tumo, pi knî ye dpodo ndîî ngê u nkwo pyodo, ngmênê yi dpodo têdê yoo daa ngêêpî tumo.
5 Yepê, Kópu yilî yintómu n:ii a d:uud:uu tumo, yi chaa kîgha u l:êê dîy:o a d:uud:uu tumo, dpo, Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha nmo. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o dêêpî kópu dyuu pweepwee pee yedê dpî d:êê t:oo, yi kêpa dpî t:ee t:oo. Yepê, Myenté, yedê ghi tp:oo n:ii yi kpîdî kwódo knî yi p:uu dpî t:ee t:oo, daadîî ngê dpî pyódu t:oo, dpo, Pi knî y:oo ala kópu nmî p:uu pîdny:oo tpapê, Dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a chââchââ t:oo.
6 Yepê, Ngêpê ngomo k:oo yi chóó kada dp:uu yaa dmi, naa têdê yi chóó kada myoon:aa yaa dmi.
7 Yepê, U yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo naa têdê mb:aamb:aa ngê dny:oo chââchââ nmo, ala kópu nmî p:uu pîdny:oo tpapê, Nmî ndiye kîgha pyu ndîî dé.
8 Yesu ngê yepê, Pi knî y:oo nmyi p:uu kîngî vyi ngmê, Nmî ndiye kîgha pyu yoo, mu kópu u dîy:o nmyo numo tîdê mbwó yoo, nmyi ndiye kîgha pyu mu ngmidi.
9 Yepê, Dyámê mbêmê pi ngmê ka nangê vyi, M:aa, mu kópu u dîy:o nmyi Mî mu ngmidi, mbóó p:uu wunê tóó.
10 Yepê, Myenté, pi knî y:oo Kada Pini u pi nmyi pyimo kîngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o nmyi kada pini mu ngmidi, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmyi kada kââ.
11 Yepê, Pini n:ii nmyi kada pini ngê adî ya, yi pini nmyi p:uu choo dpodo.
12 Yepê, N:ii ngê u pi chóó a kmîmî ngê, Chóó Lémi ngê yi pini u pi têdê ngê wa a pyódu, n:ii ngê chóó u pi wunê ghîpîghîpî ngê, Chóó Lémi ngê yini u pi ndîî ngê wa pyódu.

Yesu ngê Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yi pi dmi u ngwo dyênê ngê

Mak 12:40; Luukî 11:39-42,44,52; 20:47

13 Yesu ngê kada pini knî ye yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi chóó nmyi dêêpî kópu yilî nmyi d:êê ngópu, pi knî ye Chóó Lémi kóó k:oo wowo dpodo ndîî ngê u ngwo nmyi pyódu ngópu. Yepê, Nmyi chóó y:i dp:ee koko nyédi, lukwe dîy:o yoo yi maa nmyi nkoko ngópu.
14 (-)
15 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Kn:aa dyámê kn:aa dyámê nmye lêpî nyédi, nyimo, Ndiye pyu knî m:uu nmîmo pyw:oo, nmî yoo vy:o paa ghê dniye. Yepê, Yi dpodo p:uu dpodombiy:e nmye dpodo nyédi. Yepê, Pini n:ii nmyi yoo vy:o dpî ghê, nmyi nt:anê dpî yââ. Yepê, Yi pini ngê nmyi dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a chââchââ ngê, ngmênê pi ka vyuwo u lama daa ya yédi. Yepê, Yinté pini ngê nmyi maa p:uu dpo kp:anê nmyo, ngmênê yi máádi u dî ndiya.
16 Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, U yi nmye a kwo, Pi knî ye maa nmo kêma, ngmênê nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Pi knî ye ala kópu nmye tpapê ngópu, yenmyimo, Pi ngmê, kópu ngmê u l:êê dîy:o Chóó Lémi u ngomo u pi ngê wa kp:aa, ye yi kópu daa ndîî kópu, ngmênê yi ngomo k:oo nkól n:ii a tóó, yi pini yi nkól ngê wa kp:aa, ye kópuni u l:êê dîy:o dpî kp:aa, ntênê dpî d:uu ngê.
17 Yepê, Nmyi mbodo dmi podo dé, nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Nkól daa

yâpwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo kee wo, yâpwo ngê u ngwo pyodo.

18 Yepê, Myenté, ala kópu ye my:ee tpapê ngópu, yenmyimo, Pi ngmê, kópu ngmê u l:êê dîy:o kpêê yiyé têdê u pi ngê wa kp:aa, ye yi kópu daa ndîî kópu. Yenmyimo, Yi pini ngê yi kópu daawa d:uu knomomê, ye u kópu daa tóó. Yenmyimo, Ngmênê tpile tp:oo n:ii kpêê ngê dpî yé ngmê, yi pini yi tpile tp:oo u pi ngê wa kp:aa, ye ndîî kópu yu d:uu, kópuni u l:êê dîy:o dpî kp:aa, ntênê dpî d:uu ngê.

19 Yepê, Nmyi ngwolo dmi kopwe dé. Yepê, Tpile tp:oo daa yâpwo. Yepê, Kpêê yiyé têdê yi yâpwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê tpile tp:oo kpêê ngê dpî yé ngmê, yâpwo ngê u ngwo dpî pyódu.

20 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o n:ii kpêê yiyé têdê u pi ngê dpî kp:aa, tpile tp:oo n:ii kpêê ngê dpî yé ngmê, u ngwo myoo kp:aa.

21 Yepê, N:ii Chóó Lémi u ngomo ngê dpî kp:aa, ye Chóó Lémi ngê dpî kp:aa, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi y:i a tóó.

22 Yepê, N:ii mbóó u pi ngê dpî kp:aa, Chóó Lémi ngê dpî kp:aa, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi y:i wunê tóó, y:i wunê y:enê nmo.

23 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Lukwe dîy:o pi knî ye dp:ee vyuwo nyédi, ngópuch:anê knî ye myedp:ee vyuwo nyédi, lukwe dîy:o yoo nmye dódó tumo. Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, Têdê kópu ndîî kópu ngê nmyi pyódu tumo, ndîî kópu têdê kópu ngê nmyi pyódu tumo. Yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu a vyu, yepê, Ntini n:ii pi ngê yâpwo têdê dpo ńuw:o, dyuu y:a dpo pyidu ngê, yononi dyuu Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye dpî y:ee ngê. Yepê, Yi kópu dnyinté dp:ee chââchââ ngmê. Yepê, K:omo tpile nkêpe w:uu y:a, ó kpono w:uu y:a nmyinê pyw:êmî ngópu, ngmênê myenmyinê kpââ ngópu, Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye yononi ntênê nmye yémî ngópu. Yepê, Yi kópu ndîî kópu ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Kópuni Chóó Lémi ka ndîî kópu, lukwe dîy:o têdê kópu ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Têdê kópu dmyinê d:uud:uu dé, kópuni Chóó Lémi ka ndîî kópu dé, myedmyinê d:uud:uu dé.

24 Yepê, Nmyi ngwolo kopwe dé, yoo dnyinté ghîghê anmyi ńeńe t:oo. Yepê, Kpitimw:ee ngê dpî kiye nmyo, ye lîmîlîmî ngê nmye vyee tumo, lukwe dîy:o kulu yilî nmyi p:uu a kiye nyédi, dp:ee vyee tumo. Yepê, Têdê kópu ntênê nmye chââchââ tumo, lukwe dîy:o ndîî kópu dnyinté nmye chââchââ tumo.

25 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi d:ââ pîléti yi kpadama yinmye ghêêghêê tumo, lukwe dîy:o yi kó dp:ee ghêêghêê t:oo. Yepê, Nmyi too pee yinmye ghêêghêê tumo, ngmênê nmyi gha dmi tupwótupwó dé. Yepê, Nmyo ndapî u mb:aami yoo, nmyi gha dmi dono dé.

26 Yepê, Pádisi yoo, lukwe dîy:o my:oo nmye pyede. Yepê, Nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyódu tóó, kópu mb:aa yilî u ngwo anmyi d:uu t:oo.

27 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Poki n:ii u mênê pi ntóó dpî yé ngmê, nmyo yinté tpile dé. Yepê, Kuwa mb:aamb:aa, k:oo dono. Yepê, Nmyi gha dmi nkîpwi dé.

28 Yepê, Nmyi too pee mbêmê pi knî ye yinê ye nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé, yoo nmye dódó tumo.

Yesu ngê Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yi kpadakpada p:uu yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo Luukî 11:47-51

29 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi too pee mbêmê nmyo mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dmi dono dé. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê kwéli a kmênê tumo, ngomo mb:aa yi pwo nmyi wuwó tumo, yi mti ngê a pyede. Yepê, Chóó Lémi u nuu u pi yoo yi kpî dmi mb:aamb:aa ngê my:ee kpîlêkpîlê tumo.

30 Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Nmî kn:ââ yoo yi dye ghi ngê wonmee a ya, ye yi vy:o daap:oo ghê dniye,

Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo nmî k:ii daap:oo vya too.
31 Yepê, Yi kópu mbêmê nmyi chóó nmyi komo knî y:oo ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Yélini y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo a vya tumo, nmo yi tp:ee yoo. Nmyimo, Nmî kn:ââ knî y:oo kópuni kn:ââ a chaa ngópu, nmo chedêchedê. *
32 Yepê, Nmyi kn:ââ yoo máádini p:uu a ghê dniye, yi máádi p:uu my:ee wee. Yepê, Lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, nmyimo, Yi máádi p:uu nmî t:ee kalê té. Yepê, Lukwe dîy:o a vyee u yi nmye a kwo.
33 Yepê, K:omodanê pyu yoo, nkwépi ntee yéli. Yepê, Chóó Lémi ngê ntââ nmye amînê vy:u, daamî kede, ndiya amî kéé nmyo. *
34 Yepê, Pi mb:aa knî a chóó nmye u nkwo angmanê dy:ââ, woni knî y:oo a komo ad-nyin:aa kapî, woni yoo nuw:o ndîî mbêmê nmye adnyin:aa danê, woni yoo a p:uu nmye adnyin:aa dêêpî. Yepê, Ngmênê yi wépi dmi wanmyi pwaa ngmê, wanmyi mgîmî t:oo, woni yoo taa ngê wanmyi vya t:oo, woni yoo kîdosi ńedê wanmyi t:ee t:oo. Yepê, Woni yoo ngêpê ngomo y:enê pyu knî y:oo wa kóté kalê t:oo, wa kpaka t:oo, woni yoo p:aani p:aani wa ngm:ii kalê t:oo. *
35 Yepê, Dye ghi yintómu nmyi kn:ââ knî y:oo pi mb:aa yoo yidnya a vyee dé, kn:ââ Kéén ngê Epel mwo a vyâ, nkoo nmo, a vyee u yi nmye mye kwo. Yepê, Kêlî ghê, king Njehu u dye ghi ngê, dini ghi n:ii ngê Mbadakaiya tp:oo Sekîdaiya Chóó Lémi u ngomo chedê vya ngópu, Chóó Lémi ngê dnyinté a kpada too, Sidiya tpémi dy:ââ too, Njedusalem tpémi yi ndapî mî t:âmo tumo, yi tpile yilî mye t:âmo tumo, ngmênê yi p:aa dêpê pw:oo ngópu. *
36 Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi ngê u komo kapî pyu ndêndê nmye da dy:ââ, dmy:oo mya ngópu. Yepê, Wanmyi vya knomomê, Chóó Lémi ngê dnyinté u nkwo daawa kpada nmyo, nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a pw:ono. Yepê, Nmyi kn:ââ yoo yi yikî dmi nmyi pwo wa ghay.

Yesu ngê Njedusalem tpémi yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo
Luukî 13:34-35

37 Yesu ngê Njedusalem tpémi ye yepê, Ee Njedusalem tpémi, nmye vyuwo pyu lukwe dîy:o dmyongê mya ngópu. Yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo nmye dnyimo a kapî, nmyimo a kpadakpada dé, woni yoo chêêpî ngê nmyi vya tumo. Yepê, Kêmkêm ngê tp:oo w:uu ńuupee dê yi maknopwo ntee dpî w:êê té, daa ng:êêntómu nê, Yinté nî w:êê nmyo, ngmênê a wépi nmyi pwaa ngópu.
38 Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a kuwo, amyinê kuwo, mêdaamunmyi m:uu nê,
39 u dî wéni n:ii ngê ala kópu anmyi vyi ngmê, anye, Pini n:ii Chóó Lémi u pi mbêmê a m:ii, Chóó Lémi ngê ntênê choo a ngêêpî.

24

Yesu Chóó Lémi u ngomo pw:oopw:oo p:uu u ngwo ye doo danê
Mak 13:1-2; Luukî 21:5-6

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo doo a kuwokuwo, p:uu ndiye pyu knî y:oo ngomo u kwo dnya a kêmakêma dé.
2 Yepê, Ala ngwo mb:aamb:aa ngê yimi ngî m:uu tóó, mu dini ghi ngê chedê ngê wa pyaa dmi. Yepê, Chêêpî pywápê ngmê n:ii ngê kî ngomo a wuwó tumo, mu dini ghi ngê numo u pwo u pwo daangmadî ya. Yepê, Kn:aa lede knî y:oo kî ngomo pê d:ud:umbiy:e wa pwaa t:oo. *

Kópu dono yilî yi danêmbum
Mak 13:3-13; Luukî 21:7-19

3 Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, Nje-dusalem a kuwo ngópu, mbwaa tp:oo ngmê ngmêê ngópu, mbwini n:ii u pi Olipi, yi mb-wini mbêmê mî kee dniye, y:i dnyen:aa ya. Yi ngwo p:uu ndiye pyu knî ngmê Yesu ka yi mo lee dniye, kwo, Chóó Lémi u ngomo ngî mwini. Kwo, Ló dini ghi ngê wa a pw:oo ngmê? Kwo, Ló kópu ngmanmî ny:oo, nmî lama u ngwo wa yââ, nê, Nyi daa kêmakêma wunê diyédiyé, dyámê pê machedê ngê a pyodopyodo?

* **23:31:** Dpodo 7:52 * **23:33:** Mát 3:7 * **23:34:** 1 Tes 2:15 * **23:35:** Gen 4:8; Hipîlu 11:4 * **24:2:** Luukî 19:43-44

4 Yesu ngê yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê
dmyina a vyuwo, pi ngmê ngê kîngî dóó
nmyo.
5 Yepê, Pi yilî wa a lê, u yi y:e adî kwo, Nê
u d:aa nmo kââdî, nmyewo, Pini n:ii Chóó
Lémi ngê a ngmidi ngê, ala nê vyîlo. Yepê,
Pi yilî yinté wa dóó t:oo.
6 Yepê, L:êê pââ ndîî u pi ngmanmyi ny:ee
ngmê, nmyi nkîgh:ê amyidnyi l:êê, ngmênê
nkîngê ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Yi kópu
daawa têda dmi, ngmênê nangê vyi, Ala d:o
kuwókuwó dini ghi.
7 Yepê, Kn:aa dyámê tpémi kn:aa dyámê
tpémi yi p:uu adnyi l:êê, yepê, daa
ng:êêntómu m:uu wa ghîdî, yoo adnyi
dómudómu, amyidnyi pwopwo, yepê,
dyámê pee knî ngmê wadî ghêdê, pi yilî wa
pw:oo dmi.
8 Yepê, K:omo tpile yinté kópu yilî yi pi
dmi wanmyi ny:ee ngmê, ngmênê nangê
vyi, Ala d:o dyámê pê dpî chedê. Yepê, Yi
kópu yilî têdê dé, ngmênê dono kópu ndîî dé
dîyo kuwó wa pyaa dmi.
9 Yepê, Yi dini ghi ngê pi dono knî y:oo u
yi y:e adî kwo, Nê u yoo nmî chedê, yepê, u
l:êê dîy:o nmyi p:uu adnyi d:uu. Yepê, Ad-
nyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, nmyi vy:o woni
yoo adnyin:aa kpadakpada dé, woni yoo
wa vya t:oo. Yepê, A l:êê dîy:o pi yintómu knî
ye wanmy:uu diya dmi.
10 Yepê, Yi ngwo pi yilî knî y:oo wa kéé
nê, yoo dono knî ye a yoo wa kêma t:oo, ye
anmyi diya dmi.
11 Yepê, Yi ngwo pi daa ngmidi knî y:oo
Chóó Lémi u komo k:omodanê mbêmê ad-
nyin:aa kapî, pi yilî u ngwo wa dóó t:oo.
12 Yepê, Yi ngwo yoo yi dono ndîî ngê wa
pyódu, yi nuu ghi dmi numo nódo dnyinté
adîn:aa ya.
13 Yepê, Ngmênê n:ii knî y:oo yi kópu dono
adnya a vyîmî dé, myedaawa mb:ii nê, mu
dini ghi ngê M:aa kóó k:oo wan:uu kaa té.
14 Yepê, Dyámê pee yintómu knî yi mbêmê
Chóó Lémi kóó k:oo wowo u pi pi knî y:oo
mwiyé wa ny:ee ngmê, u kuwó dini ghi ngê
dyámê pê machedê ngê u ngwo wa pyódu.

Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlî dêpê pw:oo ngópu, yi kópu p:uu Yesu u ngwo ye doo danêmbum
Mak 13:14-23; Luukî 21:20-24

15 Yesu ngê yepê, Njuda Wee u kwo yélini
adnyi ya, tpile dyede u tpile dono yâpwo
ghê angmê m:uu ngmê. Yepê, Yi tpile p:uu
Dániyél ngê Chóó Lémi u komo wunê a kââ.
(Pini n:ii ngê ala puku choo a kpââ, yi kópu
mb:aamb:aa ngê choo a wopwe.) *
16 Yepê, Yi tpile dono dini ghi n:ii ngê
wa t:aa, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya,
dpî mbêpê dniye, mbu knî yi vyuwo dp:uu
mbwolo dniye.
17 Yepê, Pini n:ii u ngomo maknopwo adî
ya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, u ngomo
k:oo mêkîngî kee, u tpile kîdangmên:aa ngî.
18 Yepê, Pini n:ii yâpwo têdê adîn:aa
dpodo, u p:o mêkîngî diyé, u tpile kîngmê
nya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, mbu
mbêmê dp:uu mbwolo we.
19 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi kópu wa pyódu,
mbwili knî y:oo dpodo ndîî wa a pyw:ee
ngmê, p:aa knî y:oo dpodo ndîî amyedê
pyw:ee ngmê.
20 Yepê, Chóó Lémi ka dny:oo ngêpê, Tpii
yópu yi dye ghi ngê daapîdny:oo mbêpê,
lîme wo ngê yi kópu daapaa pyaa we. Yepê,
Kî p:aani u mbwa keńe kuwo ngmê ngê adî
ya, ye angênté wa mbêpê dmi.
21 Yepê, Yi dini ghi ngê Nju tpémi y:oo
dono ndîî wa a pyw:ee ngmê. Yepê, Dono
kópuni pi knî y:oo wunê a pyw:ee tumo,
yini têdê dé, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê
mwo a l:âmo ngê, u dî ala ngwo. Yepê, Yi
dono ndîî u kuwó dini ghi ngê, yintoo dono
daamuwa a pyw:ee ngmê.
22 Yepê, Chóó Lémi ngê yinê a vyu, apê,
Yélini nê ngmidi ngê yi l:êê dîy:o, yi yéli yi
pw:oopw:oo u dye ghi dêêkwédi ngê wanî
pyódu. Yepê, Wodaa vyu, ye pi yintómu pî
pw:oo dniye.
23 Yepê, Yi dini ghi ngê, pini n:ii ngê
nmye wa vyi, nmyewo, Chóó Lémi ngê n:ii
a ngmidi ngê vyîlo ka kwo, yepê, yi pini ka
kîdmyongê kêlîmî mbê dmi.
24 Yepê, Pi yilî knî y:oo kêêmî wa kaa t:oo,
pi knî ye wadnyi k:omodanê, yewo, Chóó
Lémi ngê a ngmidi noo. Yepê, Pi knî y:oo
yoo wamye dóó ngmê, Chóó Lémi u komo
k:omodanê ngê wa kaa ngmê. Yepê, Yi pini

* **24:15:** Dan 9:27; 11:31; 12:11

knî y:oo mbwudu yilî wa chaa ngmê, mu kópu u dîy:o u yi y:e adî kwo, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê, nmî dóó té. *
25 Yepê, Yi k:omodanê pyu knî y:oo kîngî
dóó nmyo. Yepê, Kópuni wa pyaa dmi, yi
kópu knî yi p:uu nmyi ng:aa dmi yidî t:oo.
26 Yepê, Pi knî y:oo nmye wa vyi ngmê,
Nê chii mênê kîyedê tóó, ye y:i nangmê nî.
Yepê, Nmye wa vyi ngmê, Ngomo k:oo kêdê
mbwolî, ye ng:aa ngê kêê nangê t:oo.
27 Yepê, Daa p:aa ngmidi tpémi y:oo Chóó
Lémi u Pi Ndêndê wa m:uu ngmê, ngmênê
pi yintómu knî y:oo wa m:uu ngmê. Yepê,
Lîmî ntee dpî pywálî, pi yintómu knî y:oo
ntee dpî m:uu ngmê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê
yinté amye m:uu ngmê.
28 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê mgongo
ye ngmê kwólu, yepê, Chaapyu w:uu nt:ee
ngmanmyi m:uu ngmê, anmyinê w:ee
ngmê, anye, Mgomo k:ii a kwo. Yepê, Doo
u ntââ yi kópu daanmyi kn:aadi ngmê.

Chóó Lémi u Pi Ndêndê dini ghi n:ii ngê wa a diyé
Mak 13:24-27; Luukî 21:25-28

29 Yesu ngê yepê, Yi dye ghi dono u kuwó
dini ghi ngê, d:ââ kââdî wa a mgêdê knî,
mêdaadpî pil:apil:a, pudu yilî yintómu wa a
ghay dmi, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu tpile
dé yi dînê dmi wa ghêê té. *
30 Yepê, U kuwó dini ghi ngê dyámê
mbêmê pi dyêêdî yintómu knî y:oo ayi
m:uu nê, tpéé kópu amî vyi ngmê, adnyi
nkîngê, amyednyi mbê. Yi ngwo wa m:uu
nê, wamye mya nê, awo, Chóó Lémi u Pi
Ndêndê kîyedê pwiyé knî, u pi ndîî ngê dê
pyódu, u wêdêwêdê ndîî ngê myaa pyódu,
nkalî too pee dmi mbêmê ka kwo. *
31 Yepê, Pi knî y:oo nkéli dpuwo u dnye
ndîî angmê ny:ee ngmê, enjel yoo wanê
dy:ââ té, dyámê mbêmê ghi yintómu y:i wa
lee dmi, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê
wa a danê t:oo, y:i ye anîn:aa vyuwo. *

Yesu Njedusalem u pw:oopw:oo p:uu u ngwo doo mgongo
Mak 13:28-31; Luukî 21:29-33

32 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye
mgongo ngmê kwólu. Yepê, Dini ghi n:ii
ngê kpêdê vyi dpî ghê, nmyi lama u ngwo
dpî yââ, nmyimo, Daa kêmakêma nt:eemi
wunê mbumu.
33 Yepê, Kpêdê ngê ntee nmye dpî vyi,
Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu,
yepê, kópuni p:uu nmye nî danê, dini ghi
n:ii ngê yi kópu wanmyi m:uu t:oo, yinté
nmyi lama u ngwo wa yââ, anye, Yi kópu
daa kêmakêma a pyodopyodo.
34 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê.
Yepê, Yélini ala ngwo a pyede, ghêlî daawa
pw:oo dmi, Njedusalem p:uu kópuni nmye
dî vyi, yi kópu mwiyé wa pyódu.
35 Yepê, Mbóó dyámê chedê ngê wa pyaa
knî, ngmênê a kópu dyuu chedê ngê daawa
pyódu.

Pi ngmê u lama daa tóó Yesu ló wéni ngê wa a diyé
Mak 13:32-37; Luukî 17:26-30,34-36

36 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê dyámê
mbêmê amênê diyé, yi wéni pi u lama daa
tóó. Yepê, Enjel yoo yi lama myedaa tóó.
Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi tp:oo, a
lama myedaa tóó. Yepê, Ngmênê M:aa mu
ngmidi u lama wunê tóó. *
37 Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo ntee doo
a kwo, wéni n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê
amêdê diyé, yoo yinté amyaa kwo. *
38 Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo dêdnyimo
a nkîngê, dnya a kmaapî, dnya a mbwaa
ndanî, dnyimo a yééyéé, u dî wéni n:ii ngê
Nówa p:uu nkéli k:oo wo dniye,
39 wo yéli vyi ngê vyâ, daa yi lama pw:oo
dniye. Yepê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê wéni
n:ii ngê wa a diyé, yinté wa t:aa. *
40 Yepê, Yi dini ghi ngê pi miyó yâpwo
têdê adpî dpodo, enjel knî y:oo woni wa ngî
ngmê, woni wa a kuwo ngmê.
41 Yepê, Pyââ miyó adpî ghee, enjel knî
y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo
ngmê.
42 Yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê t:ââ, mu
kópu u dîy:o wéni n:ii ngê nmyi Lémi wa a
diyé, nmyi lama daa tóó.

---

* **24:24:** 2 Tes 2:9; Tpyuu 13:13-14 * **24:29:** 2 Pita 3:10; Tpyuu 6:12-13 * **24:30:** Tpyuu 1:7 * **24:31:** 1 Kódin 15:52; 1 Tes 4:16 * **24:36:** Dpodo 1:7; 1 Tes 5:1-2 * **24:37:** Gen 6:5-8 * **24:39:** Gen 6:13–7:24; 2 Pita 3:6

43 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Nmyi
lama daa tóó wéni n:ii ngê kpáápi ngê nmyi
ngomo wa pwââ. Yepê, Yi wéni nmyi lama
adî ya knomomê, wanmyi t:ââ ngmê, am:ii
ngm:ii kalê ngmê. *
44 Yepê, Yinté myedmyinê t:ât:ââ nê, mu
kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê nmyinê nmye
Chóó Lémi u Pi Ndêndê daawa t:aa, yepê,
vyîlo yi dini ghi ngê wanê t:aa.
45 Yesu ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê,
Lémi ngmê ngê pi ngmê wa ngmidi, u
dpodo pyu yoo yi kada pini ngê wa pyódu, u
kwo wa vyi, kwowo, Dy:oo ye cha a châpwo,
yi nté ndapî ye chi yémî dê. Yepê, Yi lémi
kuughê wa lê, dye ghi daadîî y:i adîn:aa ya.
Yepê, Pini n:ii wa ngmidi, dpodo pyu yoo yi
kada wa kââ, yepê, yi pini u nuw:o ndîî ngê
adî ya knomomê, u l:êê ghi mb:aamb:aa
ngê a myaa ya, ye yi pini lónté adî dpodo?
46 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi lémi u p:o
amêdê diyé, tpile yilî yintómu mb:aamb:aa
ngê wa m:uu té, ye u gha mb:aamb:aa ngê
wa pyódu,
47 dpodo pyu yoo yi kada pini wa chaa
kwolo, u tpile yilî yintómu u kwo wa y:ee té,
yi kada pini ngê wa pyódu.
48 Yepê, Ngmênê yi lémi ghêlî daawa taa
knomomê, dpodo pyu knî yi kada pini
alanté adî nuw:o, awo, Nmî lémi kêma
amêdê diyé, yepê, yi pini pi dono ngê wa
pyódu,
49 adî ńuknweńuknwe, mbwaa ndanî pyu
knî yi vy:o adîn:aa mbwaa ndanî, dpodo
pyu dpodo módó yoo adî kpakakpaka dé,
50 ye dpodo pyu yoo yi kada pini doo u
lama, yi lémi ayi t:aa.
51 Yepê, Yi kópu dini ghi n:ii ngê wa ny:ee
té, d:ud:umbiy:e yi pini ka wa nod:e, dny-
inté daawa kpada, k:omodanê pyu yoo yi
vy:o wa kââ, y:i adnyin:aa mbê, yi kpéngi ti
dmi kelekele adnyin:aa paa.

25

Kwodo y:a knî yi mgongo danêmbum

1 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu,
yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo alanté.
Yepê, Pi ngmê, daa kêmakêma doo yééyéé.
Yepê, Yééyéé u wo ngmidi ngópu, yi wéni
ntumokwodo dmââdî u yoo knî y:oo yi pini
dnye t:ât:ââ. Yepê, Yi dmââdî u yoo vy:o
kwodo y:a doo kwo, apê, Nmî mbwó u
pyipe dini ghi n:ii ngê a taataa, nmî mbwó
nmo ng:uu, yééyéé kmaapî têdê nipi nmîmo
taataa té. Yepê, Yi kwodo y:a knî y:oo yi lam
ńuw:o tumo, naa chóó p:aa ngmê dnyen:aa
t:ât:ââ. *
2 Yepê, Dmââdî limi nuw:o mbêmê dnye
paa, mê limi daa nuw:o mbêmê dnye paa.
3-4 Yepê, Dmââdîni yoo nuw:o mbêmê
dnye paa, yi lam ńuw:o tumo, yi kedîsin
pód:a mye ńuw:o tumo, wo limi knî y:oo yi
lam ńuw:o tumo, ngmênê yi kedîsin pód:a
daa ńuw:o tumo.
5 Yepê, Naa chóó ngê mgî a puwâ, wod:oo
yi dmââdî yoo dnye dpîîdpîî, u kuwó dini
ghi ngê dpî dniye.
6 Yepê, Mgîdî ńuknîńuknî p:uu pi ngmê
ngê yepê, A pii dmyeno, naa chóó maadî
kîyedê kwo.
7 Yepê, Wod:oo yi dmââdî y:a knî a pii
dniye, n:ii yoo nuw:o mbêmê dnye paa, yi
lam knî yi k:oo kedîsin yé ngópu.
8 Yepê, N:ii yoo daa nuw:o mbêmê dnye
paa, yi pyipe knî ye yepê, Nmî lam ka
pwopwo té, kedîsin knî nmo ngma a kê yó.
9 Yepê, Yini knî y:oo yepê, Doo u ntââ,
kedîsin kudu chedê. Yepê, P:o dmyinê lêpî,
nmyi chóó pi knî ye knî ngmênmyi dmy:ee
yó.
10 Yesu ngê yepê, Wod:oo kada a y:ee
ngópu, kedîsin mgîpî têdê lee dniye. Yepê,
Yi kuwó naa chóó p:uu taa dniye, dmââdîni
limi knî y:oo dnye t:ât:ââ p:uu kaa dniye,
yééyéé u kmaapî têdê lee dniye. Yepê, Y:i
taa dniye, ngomo k:oo kee dniye, keńe a
kuwo ngópu.
11 Yepê, U kuwó dini ghi ngê dmââdîni
limi knî kedîsin mgîpî têdê lee dniye, yedê
diyé dniye, keńe p:uu dnye depedepe, naa
chóó ka kwo, Keńe nmo a kpêmî ngi. *
12 Yepê, Ngmênê yi nááli chóó ngê keńe ye
daa kpêmî ngê, yepê, Dp:ee a lama yéli.
13 Wod:oo Yesu ngê yepê, Nuw:o mbêmê
dmyinê paa, u ngwo dmyinê t:ât:ââ nê.
Yepê, Wéni n:ii ngê amênê diyé, yi wéni
nmyi lama daa tóó. *

* **24:43:** Tpyuu 3:3 * **25:1:** Luukî 12:35 * **25:11:** Luukî 13:25-27 * **25:13:** Luukî 12:40

Dpodo pyu pyile yi mgongo danêmbum Luukî 19:11-27

14 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, A yoo vy:o ya alanté. Yepê, Lémi ngmê, kn:aa dyámê pee p:uu doo lêpî. Yepê, Ghêlî daa n:ee, u dpodo pyu pyile knî a danê too, u ndapî yi kêê yedê yó, yepê, A ndapî ka mb:aamb:aa ngê a kuwó dmyinê vyuwo.

15 Yesu ngê yepê, N:ii u nuw:o ndîî, yi pini ka ndapî ndîî y:ângo, n:ii u nuw:o têdê, ndapî têdê u kwo y:ângo. Yepê, N:ii u nuw:o ndîî, yi pini ka ndapî limo yono yono y:a (5,000) y:ângo, pi m:uu ka my:oo yono yono y:a (2,000) y:ângo, pyoloni ka yono yono y:a (1,000) y:ângo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi lémi ngê a kuwo too, kn:aa dyámê pee p:uu loo. *

16 Yepê, Dpodo pyu n:ii ka limo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê nkéli tp:oo u ngwo ngmê pwila ngê. Yepê, Yi pini ngê yi nkéli mb:aamb:aa ngê doo mbêpê kîgha, ndapî mê limo yono yono y:a u ngwo kmênê ngê.

17 Yepê, Myenté, pini n:ii ka my:oo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê stówa ngmê pyidu ngê. Yepê, Yi stówa mb:aamb:aa ngê doo mbêpê kîgha, ndapî mê my:oo yono yono y:a u ngwo kmênê ngê.

18 Yepê, Ngmênê n:ii ka yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê mgî ngmêmî chó, u lémi u ndapî y:i mî ngmo ngê.

19 Yesu ngê yepê, Dye ghi daadîî yi lémi kn:aa dyámê pee p:uu doon:aa ya, u kuwó dini ghi ngê mêdê diyé wo, yi dpodo pyu pyile knî a danê too, yepê, Ndapîni nmye nê kê too, mê wumo tóó.

20 Yepê, N:ii ka limo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, Limo yono yono y:a n:ii a ka nyinê kpo, mê limo yono yono y:a u ngwo m:aa kmênê ngê. Kwo, Yi ndapî ala, wod:oo u kwo y:ângo.

21 Yepê, Yi lémi ngê kwo, Y:ay:a chi pwiyé, d:ii pi dódó pyu. Kwo, Daa ndîî dpodo nga yinî kpo, yi dpodo mb:aamb:aa ngê nyi dóó, dpodo yilî yi kada pini ngê n:aa pyépi ngi. Kwo, Ng:ii mb:aamb:aa ngê nyi yakmaapî knî. *

22 Pini n:ii ka my:oo yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, My:oo yono yono y:a n:ii a ka nyinê kpo, mê my:oo yono yono y:a u ngwo m:aa kmênê ngê. Kwo, Yi ndapî ala, wod:oo u kwo y:ângo.

23 Yepê, Yi lémi ngê kwo, Y:ay:a chi pwiyé, d:ii pi dódó pyu. Kwo, Daa ndîî dpodo nga yinî kpo, yi dpodo mb:aamb:aa ngê nyi dóó, dpodo yilî yi kada pini ngê n:aa pyépi ngi. Kwo, Ng:ii mb:aamb:aa ngê nyi yakmaapî kmêle.

24 Yepê, Pini n:ii ka yono yono y:a y:ângo, yi pini ngê u lémi ka kwo, A lémi. Kwo, A lama ka tóó, Nyi nkéli kmungo pyu. Kwo, Pi knî ye ntoo ndapî n:ii nye yémî ngê, daa yintoo ndapî mêyinyinê pwapî ngê, pââ ndîî yinyinê pwapî ngê, ntini woo n:ii d:ii kapî ngê, vyîlo y:ee pîpî ngê.

25 Kwo, Nga nî nkîngê mbê wo, nê, Ndapî l:âmo wanî ngee, nê, angênté a ka wa t:aa. Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o napî mgî k:oo nî ngmo ngê. Kwo, Ńyóó napî mê ala.

26 Yesu ngê yepê, Yi lémi ngê kwo, D:ii dpodo pyu mb:aa, nyi pweekaa pyu. Kwo, Ńyóó ngópu knî yi l:êê dîy:o n:aa kpadak-pada ngi. Kwo, Lama modoo ya, Pi knî ye têdê yinî yémî ngê, pââ ndîî mêyinînê pwapî ngê, ntini woo n:ii dînî kapî ngê, vyîlo yinî pîpî ngê.

27 Kwo, Lukwe dîy:o a ndapî, ndapî u ngomo k:oo dipi yó, ndapî knî m:uu pînê puwâ.

28 Yesu ngê yepê, Yélini yoo y:i dnye kwo, yi lémi ngê yepê, A ndapî kwulo a ngee yó, pini n:ii u ngópu yono yono yono y:a a tóó, u kwo y:ee yó.

29 Yepê, N:ii u ngópu tpile yilî a tóó, mu dini ghi ngê mê yilî wa a pyw:oo, n:ii u ngópu tpile pyile njini a tóó, yi tpile knî yi l:âmo wa a ngee té. *

30 Yepê, Kî dpodo pyu mgee kuwa d:ii yó, mgîdî vy:o choon:aa ya. Yepê, Y:i choon:aa mbê, u kpéngi ti dmi kelekele choon:aa paa.

Pi ka vyuwo mbêmê yoo chámêchámê u danêmbum

31 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê a pi ndîî ngê wa pyódu, enjel knî yi k:ii nipi anmo diyé dmi, a yoo y:enê têdê wan:uu yââ, *

32 dyámê mbêmê pi yintómu anê danê té, a ngîma adnyin:aa kwo. Yepê, Tpile tp:oo

* **25:15:** Lóma 12:6-8; 1 Kódin 12:4-11 * **25:21:** Luukî 16:10 * **25:29:** Mak 4:25 * **25:31:** Mát 16:27; Tpyuu 20:11-13

y:eey:ee pyu ngê sipi nunukwéti ntee dpî chámê té,
33 yoo yintómu yinté wanî chámê té. Yepê, Yoo mb:aa, sipi ntee yéli, a wéni pee wanî kaa té, wo yéli nunukwéti ntee yéli, a t:anê pee wanî kaa té.
34 Yepê, A wéni pee yéli ye ala kópu wanî vyi, yenê, M:aa ngê a ngmidi nmyoo, myedê ngee nmyoo. Yenê, Dyámê pê ghêlî dêpwo a kwo, M:aa ngê apê, A nuu u yoo a kêê k:oo wa ghê dmi. Yenê, Ala u dye ghi, kóó k:oo anyi ghê dmyeno.
35 Mu kópu u dîy:o, yenê, Dómu a nga mudoo a ya, nmyi mbono noo. Yenê, Mbwaa a nga mudoo a ya, a ka nmyinê kê ngópu. Yenê, Kn:aa p:aani munê ndê wo, nmyi p:o munê ta, a ka nmyee a vyuwo.
36 Yenê, Kn:ââ mbwii munoo a kwo, kpîdî a ka nmyinê kê ngópu. Yenê, Munoo a mbii, mb:aamb:aa ngê a ka nmyee a vyuwo. Yenê, Mbwa k:oo munoo a kwo, a gha nmyeen:aa wêdêwêdê kîgha.
37 Yepê, Yi ngwo yoo mb:aa knî y:oo a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Nmî Lémi. A ka wo, Ló dini ghi ngê dómudómu têdê nmî m:uu nyoo, u ngwo nmî mbono nyoo? A ka wo, Ló dini ghi ngê mbwaambwaa têdê nmî m:uu nyoo, mbwaa nga u ngwo nmo kpo?
38 A ka wo, Ló dini ghi ngê nmî p:o ny:uu ta, nga u ngwo nmee a vyuwo? A ka wo, Ló dini ghi ngê kn:ââ mbwii nmî m:uu nyoo, kpîdî nga u ngwo nmo a kpo?
39 A ka wo, Ló dini ghi ngê mbii têdê ó mbwa k:oo nmî m:uu nyoo, nga u ngwo nm:uu wêdêwêdê kwólu?
40 Yi yéli ye yenê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yenê, A yoo vy:o pini ngmê, k:omo tpile u pi daa ndîî, ngmênê yi pini yinté nmyi ngee ngópu, yenê, daa yi pini vy:ii ngee ngópu, nê vy:ii ngee noo. *
41 Yepê, Yi ngwo yélini a t:anê pee adnyi kwo, yenê, Nmyo Chóó Lémi u vyîda yoo, a nkîgh:ê a y:ee dmyeno. Yenê, Ndê ngê a pîpî nmyo. Yenê, Yi ndyuw:e chedê ngê daawa pyódu. Yenê, Yi ndyuw:e M:aa ngê Setan u dpodo pyu knî yi k:ii yi l:êê dîy:o kpó, adî pîpî dé, amyaa pîpî nmyo. *
42 Mu kópu u dîy:o, yenê, munoo a dómudómu, dpîp:e mbono noo. Yenê, Mbwaa a nga mudoo a ya, a ka dpîp:e kê ngópu.
43 Yenê, Kn:aa p:aani munê ndê wo, nmyi p:o munê ta, a ka dênmyee a vyuwo. Yenê, Kn:ââ mbwii munoo a kwo, kpîdî a ka dpîp:e kê ngópu. Yenê, Mbwa k:oo munoo a kwo, mumyenoo a mbii, ngmênê a ka dênmyee a vyuwo.
44 Yi ngwo yi yéli y:oo a ka wo, Nmî Lémi, ló dini ghi ngê dómudómu têdê nmî m:uu nyoo, mbwaambwaa têdê nmî m:uu nyoo, nmî p:o ny:uu ta, kn:ââ mbwii nmî m:uu nyoo, mbii têdê ó mbwa k:oo nmî m:uu nyoo, ngmênê yi ngwo y:i dpîpî ngee nyoo?
45 Yi yéli ye yenê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yenê, Pini n:ii u pi daa ndîî yinté p:ee ngee ngópu, yenê, daa yi pini yip:ee ngee ngópu, nê yip:ee ngee noo.
46 Yepê, Yi kpadakpada têdê wanî dy:ââ té, y:i adnyin:aa ya, chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Yoo mb:aa knî y:oo ghê kamî wa a pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

26

Kada pini knî y:oo Yesu u pwele u ngwo a châpwo ngópu
Mak 14:1-2; Luukî 22:1-2; Njon 11:45-53

1 Yesu ngê u danêmbum dini ghi n:ii ngê pi knî ye a kêlî ngê, p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
2 Nmyi lama ka tóó, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u naa m:ii wanmî kê. Yepê, Yi ngwo kada pini knî y:oo Lóma lede yoo yi kêê k:oo wa kaa nê, kîdosi ńedê u nkwo wamî t:ee nê.
3 Yi ngwo kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî u ngomo k:oo mînê wó. Yi pini u pi Kayapas.
4 Yi kada pini knî y:oo Yesu u pwele yi ngwo a châpwo ngópu.
5 Noko yepê, Naa ndîî m:ii. Noko yepê, Yi kópu naa kpo nakî d:uu. Noko yepê, Pi yilî kêdê t:aa, wa gheteghete mbê dmi.

Tpileni tuu mb:aamb:aa pyââ ngmê ngê Yesu u pwo u ngwo a pii ngê
Mak 14:3-9; Njon 12:1-8

* **25:40:** Hipîlu 6:10 * **25:41:** Mát 7:23; Tpyuu 20:10

6 Yesu Petani doon:aa ya, Saimon u ngomo k:oo doon:aa kmaapî. Yi pini p:uu too pee mbii leprîsi mwiyé doo ya.
7 Yi kmaapî têdê pyââ ngmê ngê pód:a ngma a ńuwo, tuu mb:aamb:aa, Yesu mbêmê d:ud:umbiy:e a pii ngê. Yi tpile u pywuu ndîî.
8 Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu yi m:uu ngópu, yi pyópu ka nod:e dniye, noko yepê, Lukwe dîy:o dê dyênê.
9 Noko yepê, Kî pyópu ngê nmo woda kê, ye ndapî ndîî pudu kmênê, yi ndapî ndîî pinté knî ye pudu y:oo.
10 Kópuni tumu dnye nyepênyepê, Yesu ngê a w:ee ngê, yepê, Lukwe dîy:o dmye mywenemywene kalê ngmê. Yepê, A nuu u kópu a nga yi d:uu.
11 Yepê, Dye ghi yintómu u ntââ pinté yoo anmya a pyw:êmî dé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê u yi nmye adî kwo, Nmî ngee té, yepê, u ngwo dmyinê ngêêpî dé. Yepê, Mu dini ghi ngê nmyi vy:o mêdaanî kwo.
12 Yepê, Tpileni tuu mb:aamb:aa pi ntóó p:uu ntee anyi d:ii, u ngwo any:uu kmênê, yepê, kî pyópu ngê yinté kópu a pwopwo u l:êê dîy:o myeyi d:uu.
13 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pi knî y:oo a kópu mb:aa dyámê ghi knî yi mbêmê kwéli adnyin:aa nyêm, kî pyópu ngê kópuni a nga dê d:uu, amyimî ny:ee ngmê. Yepê, Kópuni a nga dê d:uu, u mgamê ngê adîn:aa ya.

Njudas ngê kada pini knî ye u ngwo vyu, yepê, Yesu kwódo ngê anî ghê
Mak 14:10-11; Luukî 22:3-6

14 Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Njudas, Kédiyót pi. Yi ngwo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye loo,
15 yepê, Yesu u kwódo ngê anî ghê knomomê, ye lukwe a ka ngmanmyinê kê ngmê? Wod:oo ndapî pyoloy:a u kwo y:ee ngópu.
16 Yi ngwo Njudas ngê dye ghi doo y:enê, apê, Yesu kwódo ngê wu dini ghi ngê anî ghê.

Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u nté l:âmol:âmo
Mak 14:12-16; Luukî 22:7-13

17 Wéni n:ii ngê Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dnyimo kuwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté u ngwo myednyimo l:âmol:âmo. Yi wéni ngê Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u nté ló y:i nmîmo l:âmol:âmo?
18 Yesu ngê pi miyó pi ngmê ka dy:ââ doo, Njedusalem. Yepê, Ala kópu u kwo dp:uu vyi nyoo, kwipi, Nyi mââwe ngê nga atédê dy:ââ nyo. Kwipi, U dye ghi machedê, u p:uu ndiye pyu knî yi k:ii naa u nté ngomo k:oo nmîmo pîpî.
19 Wod:oo kada a y:ee ngópu, Njedusalem lee knopwo, kópuni Yesu ngê ye vyu, yinté mî d:uu ngópu, yi nááli u nté yi ngomo k:oo mî l:âmo ngópu.

Yesu u k:ii kuwókuwó kmaapî u ngwo dóó ngópu
Mak 14:17-26; Luukî 22:14-23; Njon 13:21-30; 1 Kódin 11:23-25

20 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, Yesu, p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi k:ii, yi kmaapî têdê yaa dniye.
21 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a wowo.
22 P:uu ndiye pyu knî yi nuw:o dmi dono ngê pyodo, ngmêngmênté u kwo doo póó, kópu, Nê kuu, apii?
23 Yesu ngê yepê, K:omo tpile d:ââ mu ng-midi k:oo mbîdédi n:êê nmo kmênêkmênê té, ngmênê nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a wowo.
24 Yepê, Ala kópu puku yedê ló dini mwo a d:êê ngópu, apê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u kwódo ngê pi angmê ghê, pi knî y:oo wa mgîmî ngmê, wa kpaka ngmê, wa vya ngmê. Yepê, Pini n:ii ngê yi kópu a ntiyentiye, a kwódo ngê a wowo, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e wa kpada. Yepê, Yi pini ngê u kpadakpada têdê ala kópu wamî vyi, awo, L:omo m:aa ta, yi dono daap:aa d:uu ngê.
25 Pini n:ii Yesu u kwódo ngê doo wowo, Njudas, yi pini ngê kwo, Nê kuu, apii? Yesu ngê kwo, Ńyóó kîchi vyi.
26 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê mbîdédi a ngêêdî, Chóó Lémi kwuno ngê,

puwâ, p:uu ndiye pyu knî ye y:ângo, yepê, Ala a chóóchóó, nê.
27 U kuwó dini ghi ngê kapî a y:ângo, wain k:oo a pii ngê, kumu mbee ngê, Chóó Lémi kwuno ngê, p:uu ndiye pyu knî ye mye y:ângo, yepê, Nmyo yintómu nda yó. *
28 Yepê, Ala a wêê. Yepê, Pi yilî yi dono chedêchedê u l:êê dîy:o, wêê a p:uu wa pwii. Yepê, Yi wêê ngê Chóó Lémi ka pi yilî wa a kââdî.
29 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Wain daamunî nda, u dî wéni n:ii ngê a pi ndîî ngê amî pyódu, pi yintómu anîn:aa y:enê, M:aa kóó k:oo kmaapî ndîî u ngwo anm:uu dóó, wain kamî u ngwo anm:uu nda.
30 U kuwó dini ghi ngê wéti ngma a ngî ngópu, Njedusalem a kuwo ngópu, mbu mbêmê mî kee dniye, mbwini n:ii u pi Olipi.

Yesu ngê Pita ka u wópuwópu u pi u ngwo vyu

Mak 14:27-31; Luukî 22:31-34; Njon 13:36-38

31 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo awêde mgîdî vy:o a mgîmîmgîmî nê, nmyinê kuwokuwo nê, nmye mbêpêmbêpê té. Yepê, Puku yedê alanté a tóó, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sipi y:enê pyu wa vy:a, sipi w:uu wa mbêpê dmi.
32 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê amênî pyidu, nmyi kada anî ghê, Nkálili anî lê.
33 Pita ngê kwo, K:omo tpile kî tpóknî y:oo wunê kuwokuwo ngi, ngmênê nê mu ngmidi daanê kuwo ngi.
34 Yesu ngê Pita ka kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê. Kwo, Mgîdî vy:o kêmkêm ghêlî k:ii daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê, pi knî ye ala kópu nye tpapê, yenye, D:aa p:uu dniye pyu ngmê.
35 Pita ngê kwo, A Lémi. Kwo, Yi kópu daanî d:uu. Kwo, K:omo tpile l:êê dîy:o wamye vya nê, myedaanê wópu ngi. Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu ka yinté mye vyi ngópu.

Yesu Nketsemane u ngwo doon:aa ngêpê

Mak 14:32-42; Luukî 22:39-46

36 U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, ghi ngmê lee dniye, u pi Nketsemane. Yesu ngê yepê, Al:ii dmyinê ya, mwi nîmo ngêpê.
37 Yesu ngê pi pyile kyedekyede mu mwada y:i ńuw:o too, Pita Sepédi tp:oo dê. Yesu u gha dono ngê pyodo, u ghê myedê kee wo.
38 Yi pini pyile knî ye yepê, A nuw:o dono ngê ayi chedêchedê nê. Yepê, Al:ii dmyinê ya, dpî ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dmyinê t:âât:ââ nê, a l:êê dîy:o myedmyinê ngêpê. *
39 Yesu ngê a kuwo too, pee tp:oo mwada y:i loo, têpê mbêmê kwódokwódombiy:e mî dyimê wo, u mî ka doo ngêpê, kwo, M:aa. Kwo, Tpile yilî yintómu n̲ga u ntââ. Kwo, U ntââ ala dono u mbwaa daanî nda? Kwo, Ngmênê n̲gwépi daanî puwâ. Kwo, K:omo tpile ala kópu u ya a nga daa kwo, ngmênê a nga dpî d:uu ngi, mu kópu u dîy:o a kada nye tóó. *

40 U kuwó dini ghi ngê Yesu yedê diyé wo, apê, A p:uu ndiye pyu yoo mu dpî té. Pita ka kwo, Lukwe dîy:o doo u ntââ, dye ghi dêêkwédi ntênê daanmyi ya? Kwo, Lukwe dîy:o a l:êê dîy:o dp:ee ngêpê té.
41 Yesu ngê yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, dpodombiy:e dmyinê ngêpê, pi ngê dpodombiy:e kêdangê tókó nmyo, dono nmye daapêdê nî we. Yepê, K:omo tpile kópu mb:aa nmye tpapê tumo, ngmênê nmyi tókótókó têdê wanmyi dêê dmi. *

42 Myombó Yesu ngêpê têdê mê loo, u mî ka kwo, M:aa. Kwo, Kîd:a w:ee. Kwo, Dono mbwaa daanî nda knomomê, ye yoo angênté wanî ngee. Kwo, Yi dono mbwaa u wépi daanî puwâ, ńyóó n̲uw:o u pono n:aa vyápê.
43 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu pyile knî ye mê diyé wo, apê, Mu dpî té. Dpî vyîlê ngê dyaa ye chedê ngê.
44 Pyolombó Yesu modoon:aa ngêpê. Mwiyémwiyé ntee doo ngêpê, yinté modoon:aa ngêpê. *
45 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî ye yedê diyé wo, yepê, Mwo anmyi dpî té? Yepê, Angênté, dmyongê nyaa dniye? Yepê, Munto. Yepê, Ala u dye ghi. Yepê, Pi dono knî y:oo ala ngwo a mgîmîmgîmî nê.

* **26:27:** Ex 24:8; Jer 31:31-34; 1 Kódin 10:16; Hipîlu 9:20 Hipîlu 4:15 * **26:38:** Njon 12:27 * **26:39:** Hipîlu 5:7-8 * **26:41:** **26:44:** 2 Kódin 12:8

46 Yepê, A pii dmyeno. Yepê, Paa ala. Yepê, Óó! Yepê, A kwódo ngê pini n:ii dê ghê, yepê, ka pwiyé knî.

Yesu u ngwo mgîmî ngópu
Mak 14:43-50; Luukî 22:47-53; Njon 18:1-11

47 Yesu ngê danêmbum ghêlî daa chedê ngê, wod:oo lede yoo taa dniye, Njudas yi kada doo kwo, pini n:ii Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pwii wo, Yesu yinê dóó. Yi lede knî y:oo kaa taa ńuw:o tumo. Yi yéli Nju tpémi yi kada pini knî y:oo dy:ââ tumo, yepê, Yesu nyinê mgîmî yó.

48 Maa p:uu Njudas ngê yepê, Pini n:ii nînê chipéchipé, yepê, yi pini yi vyîlo. Yepê, Dpî mgîmî yó.

49 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Njudas Yesu ka loo, kwo, Mw:ââkó Mââwe. Njudas ngê Nju tpémi yi chipéchipé ngê Yesu u ngwo a chipé ngê, ń:uu Yesu kpââ pee p:uu dyîngo.

50 Yesu ngê kwo, Kópuni u pyinê cha ng-mêê, d:uu ngi. Wod:oo lede knî y:oo Yesu dpodombiy:e mgîmî ngópu.

51 Yesu p:uu ndiye pyu ngmê ngê u yi doo kwo, Lede yoo nî vya té, wod:oo u taa a ngêêdî, lede ngmê mbwámê pêdê châpwo, ngmênê kn:aadi ngê, ngwene ngmê ngópu. Yi lede kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u dpodo pyu ngmê.

52 Wod:oo Yesu ngê kwo, Ǹaa u dópo mênê mê kédi. Kwo, N:ii ngê taa ngê l:êê dpî dóó, yi l:êê têdê dpî pw:onu.

53 Kwo, Ḷama daa tóó M:aa ka wodî vyi, ye enjel yilî tp:oo témi tap a ka pêdê dy:ââ, paan:aa ngee nmo.

54 Kwo, Yi enjel yoo wodî dmy:ee té, ye ala yéli y:oo angênté paa mgîmî nê, kópuni puku yedê a tóó angênté myepaa ntiye ngmê.

55 Yesu ngê yi lede knî ye yepê, D:aa l:êê pyu ngmê. Yepê, Lukwe dîy:o kaa taa kêlê a ka dmyinê lee dmi. Yepê, Wo yilî yi k:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nmyi vy:o kînoo a kwo, y:i nîmon:aa dêêpî. Yepê, Lukwe dîy:o y:i dpîp:e mgîmî noo.

56 Yepê, Ngmênê alanté dmye mgîmî nê, mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a d:êê tumo, doo u ntââ daapîdmye kn:aadi ngmê.

Yi ngwo Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu a kuwo ngópu, mbêpê dniye.

Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu u ngwo kóté kalê ngópu
Mak 14:53-65; Luukî 22:54-55,63-71; Njon 18:13-14,19-24

57 N:ii knî y:oo Yesu mgîmî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî Kayapas u ngomo k:oo ńuw:o ngópu. Yi ngomo k:oo kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, mwiyé nipi a wó.

58 Pita ngê Yesu doo yâmuyâmu, tumu-tumu yi kuwó doo a kwo, daa chono doo a paa. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngomo k:oo mî kee wo, Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo myimî kee wo, lede knî yi vy:o mî yaa wo, apê, Yesu ngê kópuni a d:uud:uu ngmê, a ngópu paa d:uu y:e.

59 Yi ngomo k:oo Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu dnyen:aa kóté kîgha. U yi y:e doo kwo, Yesu kn:ââ nmî ché, u ngwo nmî vy:a. Pi yilî knî y:oo yi chóó yi yipe tee kópu Yesu p:uu yilî t:ee ngópu,

60 ngmênê pi miyó dê y:oo yi kópu ngmidi ngê daa pyódu ngópu, yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi ye doo u ntââ ngê pyodo, Yesu daapî ndyîko ngópu. U kuwó dini ghi ngê pi miyó dê y:oo kópu mu ngmidi ngmê vyi ngópu,

61 kada pini knî ye yepê, Kî pini ngê ala kópu nmo a vyu, nmopê, Nê u ntââ, Chóó Lémi u ngomo anê pw:ono, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó. *

62 Wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî ghêêdî wo, Yesu ka póó wo, kwo, Kópuni m̱:uu dê vyi ngmê, daanyinê vy:a?

63 Ngmênê Yesu tumu doo ya. Myombó Yesu ka kwo, Yâpwoni ghê a t:a, yi yâpwo ngê a y:enê ngi. Kwo, Nmo kidimê k:omodanê. Kwo, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Tp:oo n:ii nmo t:âât:ââ, kwo, mumdoo nyi vyîlo? *

64 Yesu ngê kwo, Ǹyóó kîchi vyi. Kwo, Mu dini ghi ngê wanmyi m:uu nê, wanmyi vyi ngmê, anye, Kî Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Anye, U pi ndîî ngê dê pyódu, Chóó Lémi u

* **26:61:** Njon 2:19-21 * **26:63:** Mát 27:12; Is 53:7 * **26:64:** Mát 24:30; Dan 7:13

che p:ää pee ngê dê pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê muyedê pwiyé knî. *
65 Yesu ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê u kwo vyu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê chóó u mbwo kpîdî a chópu, yi mâäwe knî ye yepê, Kî pini u châpwo pyu u yi nmo daamu a kwo. Yepê, Chóóchóó kêdê ndyîko. Yepê, Ala kópu nmo dê vyi, Chóó Lémi u d:aa anê käädî.
66 Yepê, Nmyi nuw:o dmi angênté a tóó? Kada pini yintómu knî y:oo kwo, Chóó u pye dê yé. Kwo, Vya koo, pw:oo we, daadî ya. *
67 U kuwó dini ghi ngê kêpa dnye tpyîpwi, kîlî myednye kpakakpaka, *
68 dnye nkwitinkwiti, kpîdî pee ngê ngwolo dê wópu dumo, u nkwo dnye vyee, kópu, N:aa dê vya ngi? Kópu, Chi dîpî. Kópu, W:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, ye pini n:ii ngê dê vya ngi, u pi nmo pîchi vyi. Kwo, Lukwe dîy:o nangê Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo.

Pita ngê Yesu u ngwo a wópu ngê
Mak 14:66-72; Luukî 22:56-62; Njon 18:15-18,25-27

69 Dini ghi n:ii ngê Yesu dnye kóté kîgha, yi ngwo Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo doo ya. Dpodo módó ngmê u kwo a loo, kwo, Nyi ngmê, Yesu Nkálili pi p:uu nye ya yédi.
70 Ngmênê Pita ngê yoo yi ngîma u kwo a wópu ngê, kwo, Ye kópu d:oo w:ee ngê.
71 Wod:oo Pita pywuwópywuwó têdê u nkîgh:ê doon:aa kwo. Dpodo módó m:uu ngê y:i mye módu, pi knî ye yepê, Kî pini Yesu Nasalet pi p:uu kîdoo ya.
72 Myombó Pita ngê mêdê wópu ngê, ye kpaa wo, yepê, Ye pini daa a lama pini.
73 Daa ndîî dye ghi yimî loo, yi yéli Pita ka knî m:uu loo, kwo, Nye k:omodanê. Kwo, Nyi yi pini p:uu ndiye pyu ngmê. Kwo, Nye kînga dpî mya. Kwo, Dpî wee mu ngmidi, Nkálili Wee.
74 Wod:oo Pita ye mê kpaa wo, yepê, Ye pini daa a lama pini. Vyîlo yi dini ghi ngê kêmkêm ngmê ka wo,
75 wod:oo Pita ngê Yesu u kópu mî nuw:o kwólu, apê, Yesu ngê a ka moda vyi, Kêmkêm ghêlî k:ii daawa kää, pyolo nyinê wópuwópu nê. Wod:oo Pita u gha d:ud:umbiy:e dyênê wo, kuwa pwii wo, y:i doon:aa mbê.

27

Yesu Paléti ka u ngwo ńuw:o ngópu
Mak 15:1; Luukî 23:1-2; Njon 18:28-32

1 Mw:aa mgîdî vy:o Nju tpémi yi kada pini yoo nipi dnyen:aa danêmbum, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii. Yi danêmbum têdê Yesu u vyee u dy:oo a châpwo ngópu.
2 U kuwó dini ghi ngê Yesu kóó dê kudu dumo, Lóma lede yoo yi mâäwe ndîî Paléti ka ńuw:o ngópu.

Njudas ngê chóóchóó u ngwo a nâkâ ngê
Dpodo 1:18-19

3 Pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo, Njudas, dini ghi n:ii ngê u lama yaa wo, apê, Yesu kêdê ndyîko ngmê, daa kêmakêma mye vyee ngmê, u nuw:o d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo, apê, Dono kópu ngma atédî d:uu. Wod:oo Yesu kwódo ngê wowo u l:êê dîy:o ye ndapîni u kwo y:ee ngópu, yi ndapî pyolo y:a kada pini knî ye mêmî y:ângo.
4 Yepê, Dono ndîî ngmêdî d:uu. Yepê, Pini n:ii u dono daa tóó mo daa tóó, u kwódo ngê kîdî ghê, daa kêmakêma nmye vyee ngmê. Njudas ka kwo, Nmo mêkidimên:aa mbumu. Kwo, Ye kópu ńyóó nyi l:âmo ngi.
5 Wod:oo Njudas Chóó Lémi u ngomo k:oo kee wo, yi ndapî dyuu y:i mî dy:ee too, wod:oo kuwa pwii wo, chóóchóó mînê nâkâ ngê, yed:oo pwene.
6 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo yi ndapî mêdê ngî tumo, noko yepê, Ala ndapî Chóó Lémi u ngomo k:oo daadî ya, mu kópu u dîy:o wu pini ngê pi vyee u l:êê dîy:o kmênê ngê.
7 Yi ndapî p:uu noko dnye danêmbum, yed:oo têpê ghi u ngwo ngmê pwila ngópu, noko yepê, Pi my:oo n:ii Njedusalem adîn:aa pwopwo, y:i paan:aa kmênêkmênê koo. Yi têpê ghi d:ää l:âmol:âmo pyu ka pwila ngópu.
8 Pi knî y:oo yi têpê ghi u pi ntaa ngópu, apê, Wêê u têpê ghi. Awêde u pi yinté mwo tóó.

* **26:66:** Lev 24:16; Njon 19:7 * **26:67:** Is 53:5

9 Chóó Lémi u komo kapî pyu Njedîmaiya
ngê kópuni wunê a d:êê ngê, yi ngwo ntiye
ngópu. Yi kópu ala,
Ndapîni u pi Yisîléli tpémi y:oo yi pini u
l:êê dîy:o vyi ngópu,
yi ndapî pyolo y:a a ngî ngópu,
10 d:ää l:âmol:âmo pyu ka u têpê ghi u
ngwo pwila ngópu.
Nmî Lémi ngê yinté a ka a vyu.

Paléti ngê Yesu u ngwo doo póópóó
Mak 15:2-5; Luukî 23:3-5; Njon 18:33-38

11 Dini ghi n:ii ngê Yesu Lóma lede yoo yi
kada pini Paléti ka ńuw:o ngópu, yi ngwo u
pwopwo u nt:u kópu u kwo mye vyi ngópu.
Wod:oo Paléti u kwo póó wo, kwo, Mum-
doo nyi Nju tpémi yi king? Yesu ngê kwo,
Ńyóó kîchi vyi.
12 Kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi
kada pini yoo mye yi k:ii, Yesu p:uu yipe tee
kópu yilî t:ee ngópu, ngmênê Yesu ngê kópu
daangmê vyu.
13 Paléti ngê kwo, Kêêmî m̱:uu yilî ngee
kapî ngmê. Kwo, Yi kópu yilî nye nyêmî té.
Kwo, Lukwe dîy:o tumu nye kwo.
14 Ngmênê Yesu tumu doo kwo, kópu daa
vyu, wod:oo Paléti ngê apê, Kî lónté pini?
Apê, Lukwe dîy:o kópu daa tpapê?

Paléti ngê Yesu u vyee têdê u ngwo dy:ää ngê
Mak 15:6-15; Luukî 23:13-25; Njon 18:39-19:16

15 M:ää k:oo Nju tpémi yi naa ndîî u dye
ghi ngê, yélini mbwa k:oo dnyimo kwo,
Paléti ngê ngmêdpîmo pw:iipw:ii, apu, Nju
tpémi yi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê paa
pyaa we. Pini n:ii u pi pi knî y:oo u kwo
dnyimo tpapê, yini yidpîmo pw:iipw:ii.
16 Yi m:aani ngê mbwa u mênê pi
ngmêdoo kwo, u pi Mbadapas. Pi yintómu
yi lama yi pini u pi doo ya.
17 Dini ghi n:ii ngê yoo kwodonkwodo a
wó, Paléti ye póó wo, yepê, Ló pini u yi
nmye ngma a kwo, nî pw:ii? Yepê, Mbada-
pas ay:aa pw:ii ó Yesu ay:aa pw:ii, pini n:ii
p:uu ala kópu a tpapê ngópu, apu, Pini n:ii
Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, wu vyîlo.
18 Paléti ngê yi kópu ye poo ngê, mu kópu
u dîy:o u lama doo ya, Nju tpémi yi kada
pini knî y:oo Yesu ka ń:ee dê kaa ngmê, a
kêê k:oo u l:êê dîy:o dê kaa ngmê.

19 Yi ngwo Paléti kóté têdê doo ya, u kpâm
ngê pi u kwo ngmê dy:ää ngê, Paléti ka kwo,
A Lémi. Kwo, Ṉgmâm ngê ṉga até da dy:ää
nê, a ka dê, Nyi ngê ye pini ngê kópu kîngmê
d:uu. A ka dê, Pi mb:aa yila. A ka dê, Mgîdî
vy:o a wóó k:oo kîdî m:uu, u ngwo dî nkîngê
mb:anê.

20 Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé
pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii,
yi tpóknî y:oo yoo yi mbodo dmi vyuwo
ngópu, yepê, Paléti ngê Mbadapas dpo pw:ii
ngê, Yesu dpî vya ngê.
21 Wod:oo Paléti ye póó wo, yepê, Ló
pini nmyi l:êê dîy:o ngmanî pw:ii? Kwo,
Mbadapas yi pw:ii ngi.
22 Yepê, Yesu ngê ló kópu ngmanî md:o,
pini n:ii p:uu ala kópu a tpapê ngópu, apu,
Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê. Kwo, Kîdosi
ńedê t:ee ngi.
23 Paléti ngê yepê, Doo u ntää. Yepê, Dono
kópu ndîî daangmê d:uu ngê. Ngmênê
pi yilî yintómu Paléti ka dpodombiy:e mb-
wolo, kwo, Vya ngi. Kwo, Kîdosi ńedê t:ee
ngi.
24 Wod:oo Paléti ngê a w:ee ngê, apê,
Doo u ntää yi nuw:o dmi daanî ngmêê.
Apê, Ye daanî ng:aa mbê knomomê, ye wa
gheteghete mbê dmi. Apê, Ala pini u vyee
têdê módó n:aa dyede, ngmênê yi dono a
p:uu kîngî kaalî. Wod:oo u dpodo pyu ngmê
ka kwo, Mbwaa d:ää a ka ngma a ńuw:e.
U kwo yedê ńuwo, Paléti ngê kóó dê pi
yintómu yi ngópu ghêê doo, yepê, Ala pini
u vyee têdê módó nmye dyede ngmê. Yepê,
Yi dono nmyi p:uu choo ya. Yepê, Nê kuu, a
pi daa t:a, a kêê dê dî ghêê dê.
25 Pi yintómu knî y:oo kwo, Pi dono yila,
pw:oo we. Kwo, Chóó Lémi ngê u ntää
daawa a vy:u. Kwo, Mu dini ghi ngê u
ntää wa vy:ee a knomomê, ye nmî p:uu
dpo vy:ee ngê, nmî tp:ee dmäädîma yi p:uu
myedo vy:ee ngê.
26 Wod:oo Paléti ngê Mbadapas mbwa
k:oo pw:ii ngê, lede knî ye yepê, Yesu kpaka
yó. Wod:oo yedê kpê dmi ngê kpaka ngópu.
U kuwó dini ghi ngê Paléti ngê yepê, Ńuw:o
yó, kîdosi ńedê nyi t:ee yó.

Lóma lede knî y:oo Yesu u ngwo dnye nkwitinkwiti
Mak 15:16-20; Njon 19:2-3

27 Lóma lede knî y:oo Yesu Paléti u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo ńuw:o ngópu, ledeni yoo dnyen:aa lîme, nipi a danê tumo.
28 Yesu u mbwo kpîdîni doo ya, a ngee ngópu, kpîdî pee king knî y:oo yi mbwo ntee dnyimo t:emî dé, yinté kpîdî u mbwo ngmê t:ee ngópu.
29 Noko yepê, King knî yi mbêmê kîdon ntee a kwo nyédi, kî pini mbêmê yinté tpile my:oo kaa koo, wod:oo yi kóó diidii a ngî tumo, a kmongo tumo, kîdon ntee tpile u ngwo ngmê l:âmo ngópu, Yesu mbêmê kaa ngópu. Noko yepê, King knî y:oo kiyé ntee a tpyé tumo, kî pini ka yinté tpile my:oo y:ee koo, wod:oo yimbwi ngma a ngî ngópu, u kwo y:ee ngópu, kwo, Chi tpyé, nmî kada pini ngê chi ya. U kuwó dini ghi ngê dnye yumuyumu, k:omodanê ngê dnya a chipéchipé, kópu, Munmîkó nmî Mââwe ndîî, Nju tpémi yi king.
30 P:uu dnye tpyîpwi, yimbwi n:ii doo tpyé, u kuwó dini ghi ngê kwulo mêdê ngee ngópu, mbêmê dnye kpêêpî.
31 U nkwitinkwiti dini ghi n:ii ngê yé ngópu, kpîdî mb:aa n:ii u mbwo t:ee ngópu, mêdê ngee ngópu, chóó u kpîdî u mbwo mê t:ee ngópu, wod:oo ńuw:o ngópu, apê, Kîdosi ńedê nm:uu t:oo.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu
Mak 15:21-32; Luukî 23:26-43; Njon 19:17-27

32 Dini ghi n:ii ngê Lóma lede knî y:oo Yesu u vyee têdê dnye ńeńe, maa p:uu Sadéni pi ngmê m:uu ngópu, u pi Saimon. Lede knî y:oo yi pini ka dpodombiy:e kwo, Kî pini u kîdosi dnyinê ngi.
33 Kwéli lee dniye, yi ghi u pi Mbodo Dînê, Nju tpémi yi dnye ngê, Nkolkota.
34 U yi y:e doo kwo, Yesu ka wiwi ndîî ngê daapaa pyaa we, wod:oo yi komo ngmê wain d:ââ k:oo a vyilê ngópu, Yesu ka y:ee ngópu, ngmênê Yesu ngê dini ghi n:ii ngê d:uu ngê, wépi ye puwâ.
35 Yesu u mbwo kpîdî a ngee tumo, kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu. Wod:oo u kpîdî yêê tumo, yi kpîdî knî yi l:êê dîy:o dnye ng:oo, noko yepê, Alani nanê wa a ngî, woni nanê wa a ngî.
36 U kuwó dini ghi ngê mbwódo yaa dniye, dnye y:enê, apê, Pi ngê wa a ngee.
37 U pwopwo u nt:u kópu kîdosi ńedê u pwo t:ee ngópu, apê, Yesu, Nju tpémi yi king.
38 Pi miyó yi wéni ngê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ńedê mye t:ee dumo. Woni u wéni pee t:ee ngópu, woni u t:anê pee t:ee ngópu. Yi tpódu y:oo pi mwiyé dpîmo a vyee dé, yi tpile myedpîmo a t:âmot:âmo dé.
39 Yélini maa p:uu dnye paa, dini ghi n:ii ngê Yesu kîdosi ńedê a m:uu ngópu, dnye nkwitinkwiti,
40 kópu, Nyi lónté pini? Kópu, U yi n̲ga doo kwo, Chóó Lémi u ngomo nê pw:ono, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó. Kópu, Mumdoo nyi Chóó Lémi Tp:oo, ye ń̲yóó kîdosi ńedê a ghidi, ń̲yóóchóó mê ngee ngi.
41 Kada pini yoo, dêêpî pyu yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii, yinté myednye nkwitinkwiti.
42 Noko yipu, Kn:aa pini yoo yidoo ngêêpî dé, ngmênê doo u ntââ chóóchóó daawa ngee. Noko yipu, Mumdoo Chóó Lémi ngê nmî kada pini ngê a pyódu ngê, kîdosi ńedê chóó wunê wupwo knomomê, ye u ngwo u kwo nmo kêlîmî té.
43 Noko yipu, U nuw:o Chóó Lémi p:uu a kwo, apu, Nê tp:oo. Noko yipu, U nuu ghi Chóó Lémi nódo wo tóó, ye pêdê ngee.
44 Kpaa pyu n:ii dê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ńedê t:ee dumo, Yesu yinté myedpîmo nkwitinkwiti.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo pwene
Mak 15:33-41; Luukî 23:44-49; Njon 19:28-30

45 Kââdî mââ kêlê dini ghi ngê, yi dyámê pee mbêmê mgîdî a ghay wo. Dini ghi n:ii ngê kââdî ngê liy:aa pyile a kuwo ngê, mê wa wo.
46 Yi dini ghi ngê Yesu dpodombiy:e ka wo, apê, Ilay, Ilay, lama sapaktáni. Yi kópu u nt:u kópu, A Yâpwo éé. A Yâpwo éé. Lukwe dîy:o a mo cha kuwo nê? Lukwe dîy:o n̲ga d:oo ch:anê wo? *
47 Yélini y:i doo kwo, Yesu u dnye yi ny:ee ngópu. Yi yéli woni knî y:oo noko yepê, Ilacha ka ka kââ.

* **27:46:** Psalm 22:1

48 Pi mbêpêmbêpê ngmê loo, tpênê n:êê
ngmê ńuwo, wain d:ââ k:oo kmênê ngê,
yimbwi ńedê kââ, Yesu komo t:âmo mbee
ngê, apê, Nda ngê.
49 Ngmênê pi woni knî y:oo kwo, Ngî t:ââ
kmêle. Kwo, Ilacha wunê pwiyé knî, ó
daawa nî. Kwo, Ilacha ngê kî pini kîdosi
ńedê yinê wunê ngêêpî?
50 Myombó Yesu dpodombiy:e mêyi ka
wo, yed:oo pwene.
51 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo
kpîdî ndîî n:ii doo ya, yi kpîdî ngê yoo yi
maa dpîmo nkokonkoko, apê, Chóó Lémi
u yâpwo ghi k:oo daapaa nî dniye. Yesu
kîdosi ńedê dini ghi n:ii ngê pwene, wod:oo
yi kpîdî chóó mînê chaa wo, châpwochâpwo
ngê nkwodo a yaa wo, knâpwo dî. Yi ngwo
yi dyámê pee mye ghêdê mbê wo, t:aanî
chaa dniye, *
52 pi ntóó kpomo n:ii knî yi mênê a kmênê
tumo, mye kweńe dniye. Chóó Lémi u nuu
u yoo, yélini wunê a pw:oo dniye, yi ngwo a
pii dniye.
53 Yesu dini ghi n:ii ngê a pii wo, yi yéli
yi kpî k:oo a pwii dniye, Njedusalem lee
dniye, pi yilî knî y:oo mî m:uu tumo.
54 Lede n:ii knî y:oo Yesu kîdosi ńedê t:ee
ngópu, yi mââwe ndîî u k:ii kîdosi u nkîgh:ê
dnyen:aa kwo, Yesu dnye y:enê. Dini ghi
n:ii ngê dyámê pee ghêdê mbê wo, yi kópu
yilî yi ngópu mye pyaa dniye, nkîngê mbê
dniye, noko yepê, Kî ndêndê ngê Yâpwo ndîî
tp:oo.
55 Pyââ y:i yilî doo kwo, daa chono dnya
a kwo, y:i dnya a vyuwo. Yi pyópu knî
y:oo Yesu Nkálili Wee u kwo dnyimo a
yâmuyâmu, myednyimo a ngêêpî. *
56 Yi vy:o pyââ pyile doo kwo, Méli
Makîdala pyââ ngmê, Méli myomo, Njems
mbwémi Njósép yi pye, Sepédi u kpâm py-
olo, Njems mbwémi Njon yi pye.

Yesu ntóó u ngwo kmênê ngópu

Mak 15:42-47; Luukî 23:50-56; Njon 19:38-42

57 Daa kêmakêma kââdî doo wupwo,
Adamátiya pi ngmê ta, u pi Njósép. Yi pini
ndáápi ngmê, myenté Yesu p:uu ndiye pyu
ngmê.
58 Paléti ka loo, Yesu ntóó u kwo mînê
ch:ee ngê, wod:oo Paléti ngê u lede knî ye
yepê, Wu pini ntóó ala pini ka nyi y:ee yó.
59 Wod:oo Njósép adî lê, kpîdî mb:aa
ngmê pwila ngê, Yesu ntóó kîdosi ńedê a
ngópu, yi kpîdî ngê a kmongo ngê.
60 Ntóó ńuwo, chóó u kpomo u mênê mî
yó, chêêpî ndîî yi kpomo t:âmo ngmê tpiyé
wupu kwólu, u ngwo nkoko ngê, wod:oo p:o
loo. Yi kpomo pi knî y:oo t:aanî paa mwiyé
a ché ngópu, yi Njósép mupwoknî yi ntóó
kmênêkmênê u l:êê dîy:o.
61 Méli Makîdala pyââ, u pénta Méli k:ii,
kpomo chedê dpîmo ya, Njósép ngê Yesu
ntóó yi ngópu kmênê ngê.

Kada pini knî y:oo lede knî ngmê kpomo chedê u ngwo mînê kuwo tumo

62 Womumo mw:aandiye, Sátîdé ngê,
kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, Pádisi
yoo yi k:ii, Paléti ka lee dniye,
63 kwo, Nmî lémi, k:omodanê pyu n:ii ma
nmyi vya ngmê, u kópu dyuu ngma até dp:o
nuw:o kwolo. Kwo, Pi knî ye ala kópu dpîmo
tpapê, yipu, Wa vya nê, wo pyile amî lê, u
ngwo amênê pyidu. *
64 Kwo, P:uu ndiye pyu knî y:oo ntóó wa
t:âmo knomomê, pi knî ye wa vyi ngmê,
yewo, Kîmêdê pyidu, ye yi k:omodanê kópu
mbêmê u pi ndîî ngê wa pyódu. Kwo, U
ntââ lede knî ngmanyi dy:ââ, ntóó kwéli
kmênê ngmê, awêde mââ y:i dny:oon:aa
t:ââ, yed:oo p:uu ndiye pyu knî y:oo ntóó
daawa t:âmo ngmê.
65 Paléti ngê yepê, U ntââ. Yepê, Lede knî
ngmê ńuw:o yó, yi kópu mb:aamb:aa ngê
dp:uu l:âmo yó.
66 Wod:oo Paléti ngê lede knî yi p:uu
ngmê t:ângo, kpomo chedê nipi lee dniye.
Chêêpîni kpomo t:âmo doo kwo, yi chââ u
l:ii p:uu t:ee ngópu, noko yepê, Pi ngmê
ngê wa kpêmî knomomê, u ngwo anmo
w:ee. Yed:oo yi lede yoo a kuwo tumo, yepê,
Mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, kî kpomo
u mênê pi kîngmê kee.

28

* **27:51:** Ex 26:31-33; Hipîlu 6:19; 10:19-20 * **27:55:** Luukî 8:2-3 * **27:63:** Mát 12:40; 16:21; Njon 2:19-21

Yesu u ngwo a pii wo
Mak 16:1-10; Luukî 24:1-12; Njon 20:1-10

1 Sandé mw:aa mgîdî vy:o, Méli Makîdala pyââ, u pénta Méli k:ii, kpomo chedê lee knopwo, Yesu kwéli kmênê ngópu.
2 Yi taa knopwo, têpê dpodombiy:e doo ghêdê, nmî Lémi u enjel ngmê mbóó p:uu a ndê wo, chêêpîni kpomo t:âmo doo kwo, tpiyé wupu kwólu, mbêmê yaa wo.
3 U pââ doo a wuu mbele, lîmî u wuu ntoo, mye yintoo. U kpîdî dmi d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî. *
4 Lede n:ii knî y:oo kpomo dnye y:enê, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, mbwee ntóó k:ii pyaa dniye.
5 Enjel ngê yi pyópu dê ye yepê, Namê nkîngê. Yepê, A lama ka tóó, Yesu ka dpo vyuwo mo, pini n:ii kîdosi ńedê t:ee ngópu.
6 Yepê, Al:ii daa tóó. Yepê, Kêda pyidu. Yepê, A pwiyé cho, ntóó kwéli yé ngópu, yi ghi anyi m:uu nyoo.
7 Yi ghi yi m:uu ngópu, enjel ngê yepê, Lîmîlîmî ngê lee cho, p:uu ndiye pyu knî ye mdoo ńuw:o nyoo, yipi, Yesu kêda pyidu, nmyi kada a kwo, Nkálili. Yipi, Y:i anmy:uu m:uu ngmê. Enjel ngê yepê, Yi kópu dpo yidîn:aa vyi. *
8 Wod:oo yi pyópu dê y:oo lîmîlîmî ngê kpomo a kuwo ngópu. Dpîmo nkîngê, ngmênê w:aa myedê pyw:ee ngópu. Mbêpê a pwaa ngópu, apê, P:uu ndiye pyu knî ye mdoo nyi ńuw:o.
9 Maa p:uu Yesu a pyódu ngópu, yepê, Mw:ââkó dp:o. U kwo lee knopwo, yu km:ee dyimê knopwo, yu dê dpîmo tpyé dê.
10 Yesu ngê yepê, Namê nkîngê. Yepê, A mbwó knî ye mdoo ńuw:o nyoo, yipi, Nkálili Wee u kwo dmyinê lêpî, yipi, Nê y:i anmy:uu m:uu ngmê. *

Lede knî y:oo kada pini knî ye mdoo u ngwo ńuw:o ngópu

11 Dini ghi n:ii ngê yi pyópu dê maadî dpîmon:aa kwo, lede knî ngmê Njedusalem lee dniye, kópuni yi ngópu pyaa dniye, yi kópu yilî yi yuu dmi kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye mînê y:ee tumo.
12 Kada pini yoo yintómu nipi a wó, yi nuw:o dmi ngmidi ngê pyódu ngópu, lede knî ye ndapî yilî y:ee ngópu,
13 yepê, Kópuni dê pyódu, pi ka nangê vyi. Yepê, Pi knî ye ala kópu dmyinê tpapê, yipi, Dini ghi n:ii ngê nmî dpî té, p:uu ndiye pyu knî y:oo daa nmî lama ntóó kêdê t:âmo ngmê.
14 Yepê, Paléti ngê yi kópu a nyêmî knomomê, nmyi kpadakpada u pi a tpapê knomomê, ye u nuw:o nmo l:âmol:âmo, kópu nmye daangmêwa d:uu.
15 Wod:oo yi lede knî y:oo yi ndapî yi kêlê a ngee ngópu, kópuni ye vyi ngópu, yi kópu pi knî ye ntênê dnyen:aa tpapê. Nju tpémi y:oo yi k:omodanê kópu awêde mu nyepênyepê ngmê.

Yesu ngê chóóchóó p:uu ndiye pyu knî ye u ngwo a kêma ngê
Mak 16:14-18; Luukî 24:36-49; Njon 20:19-23; Dpodo 1:6-8

16 Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê ngmê Nkálili Wee u kwo lee dniye. Yesu ngê mbwini n:ii u pi ye vyu, yi mbwini mbêmê lee dniye.
17 Dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, yi yi mbodo dmi ngê k:ame u kwo ghê dniye, ngmênê knî ngmê yi nuw:o miyó ngê dnye ya, yinê ye daa vyîlo.
18 Yesu yi nkîgh:ê a loo, nipi dnye danêmbum, yepê, M:aa ngê mbóó p:uu kópu yilî yintómu yi kada pini ngê dê pyódu nê, dyámê mbêmê kópu yilî yintómu yi kada pini ngê myaa pyódu nê. *
19 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o dyámê mbêmê ghi yintómu dpî lee dmyeno, pi yilî a p:uu ndiye pyu ngê dp:uu pyódu tóó. Yepê, Dmyinên:aa mbápitisîm kîgha dé. Yepê, M:aa u Ghê Dmi, myenté M:aa u k:ii, nmî kêê k:oo dmyinên:aa kapî dé. *
20 Yepê, Dêêpî kópu n:ii nmye nî vyi too, yi nuwo dp:uu kalê tóó, mb:aamb:aa ngê dny:oo chââchââ dé. Yepê, Nkîngê ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dye ghi yintómu nmyi p:uu anî ya, u dî, kuwókuwó wéni amî d:ii.
Wu u dî. *

* **28:3:** Mát 17:2 * **28:7:** Mát 26:32 * **28:10:** Hipîlu 2:11 * **28:18:** Epeso 1:20-22 * **28:19:** Dpodo 1:8 * **28:20:** Njon 14:23; 15:17; Hipîlu 13:8

MAK

Yesu Kédisu dyámê mbêmê dini ghi ngê doo paa, p:uu ndiye pyu yoo doo ndiye kîgha dé. U kuwó dini ghi ngê pwene, mêda pii wo, u mî ka mê kee wo, u kuwó dini ghi ngê Pita pi knî ye Yesu p:uu dpîmon:aa danêmbum, Mak ngê Pita dpîmo yâmuyâmu. Pita ngê kópuni dpîmo tpapê dé, Mak ngê Kîdiki dnye ngê ye mêdpîmo tpiye dé. M:ââ pyolo y:a mê limi mî loo, yed:oo Pita pwene, Mak ngê yi danêmbum Kîdiki dnye ngê u ngwo d:êê ngê. Ala yi danêmbum.

Njon Baptist ngê Yesu u maa u ngwo a yó
Mátiyu 3:1-12; Luukî 3:1-18; Njon 1:19-28

1 Ala Yesu Kédisu u kópu mb:aa, pini n:ii
Chóó Lémi Tp:oo.
2 Chóó Lémi ngê kópuni u kwo a vyu, u
komo kapî pyu Yisaya ngê wunê a d:êê ngê,
apê,
A kópu y:eey:ee pyu ŋgada wanî kââ,
ma yinê amînê yé.
Yisaya ngê ala kópu mye d:êê ngê, *
3 W:amî mbêmê pi ngma adî kââ, yewo,
Nmî Lémi u maa a yé yó,
maa mb:aa yidó yé yó.
*
4 M:ââ yilî mî loo, Njon ngê Yisaya u kópu
u ngwo ntiye ngê. Yesu ngê u dpodo kn:ââ
ghêlî daangê chópu, Njon ngê Chóó Lémi
u kópu pi knî ye doo tpapê, yi nuw:o dmi
doo ngmêêpî dé, Yesu u maa u ngwo doo a
yiyé. Njon w:amî mbêmê dpîmo ya, yélini
u kwo dpîmo lêpî, ye dpîmo danêmbum.
Yipu, Nmyo ndêndê ngê Nju tpémi, ngmênê
Chóó Lémi u chââchââ nmyi lama daa tóó,
kn:aa dyámê tpémi ntee dé, nmyo yinté dé.
Yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, mbwaa ngê
n:aa mbápitisîm kîgha nmyo, Chóó Lémi ngê
nmyi dono yilî u kuwó wa kéé té, mêdaawa
a ngî té, Chóó Lémi u yoo njini ngê u ngwo
wanmyi pyaa dmi.
5 Njuda tpémi Njon ka yilî loo, Nje-
dusalem tpémi yilî mye loo, dnyen:aa
ng:aang:aa. Yi dono yilî yi yuu dmi Njon
ka dnyimon:aa a yémî, wod:oo mbwaa
ndîî paa Njódan dpîmo kmênêkmênê dé,
mbápitisîm ye dpîmo yém, yi dono yilî u
ngwo dpîmo ghêêghêê dé.
6 Chóó Lémi u komo kapî pyu Ilacha ngê
kpîdî gh:aagh:aa ntee dpîmo t:emî, Njon
ngê yinté kpîdî myedpîmo t:emî, kámêl
gh:aa kpîdî. Pudumakó too pee u mbalêti
ngê pyódu ngê, u paa vyîlo yidpîmo t:emî.
Mty:aa ndâpu kpele numo ch:ee dpîmo
kuwo dê, mu kópu u dîy:o nté y:i dêpwo ya.
*
7 Pi knî ye yepê, Pini n:ii a kuwó wunê
kwo, u pi ndîî. Yepê, Nê têdê. Yepê, D:oo u
ntââ, u nkîgh:ê daanî nî. Yepê, Nê tp:ee.
8 Yepê, Mbwaa ngê munî mbápitisîm
kîgha nmyo, ngmênê yi pini ngê Chóó Lémi
u Ghê Dmi ngê wa mbápitisîm kalê nmyo.

Njon ngê Yesu u ngwo mbápitisîm kwólu
Mátiyu 3:13-17; Luukî 3:21-22

9 Yi dini ghi ngê Yesu Nkálili doo ya, p:aa
u pi Nasalet. Yi p:aani a kuwo ngê, Nkálili
Wee myedê kuwo ngê, Njódan mbwááni a
ńuwo, Njon ka u ngwo loo, kwo, Mbápitisîm
kalê nédi, yed:oo Njon ngê mbwaa lêê u
mênê Yesu kmênê ngê.
10 Dini ghi n:ii ngê Yesu mbwaa lêê u
mênê a pii wo, apê, Mbóó mêdê kpêmî.
Myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi vy:êmê k:ii
ntee tpile ngê u pwo a ghêpê wo.
11 Mbóó p:uu dnye ngmê ny:ee ngópu,
kwo, Nyi a tp:ee njini, ŋuu ghi a nódo ka tóó,
dye ghi yintómu a nuu u kópu nye d:uud:uu
too.

Setan ngê Yesu u ngwo doo dódó
Mátiyu 4:1-11; Luukî 4:1-13

12 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi
ngê Yesu w:amî mbêmê dy:ââ ngê.
13 Y:i doon:aa ya, wo podo y:a, Setan ngê
y:i doon:aa tókótókó. Chii tpile tp:oo y:i
myednyen:aa kwo, enjel yoo a lee dniye,
Yesu mê ngee ngópu.

Yesu ngê u dpodo kn:ââ u ngwo chópu
Mátiyu 4:12-17; Luukî 4:14-15

14 U kuwó dini ghi ngê Njon ngê
King Helodi ka u dono kópu yilî dpîmo
kwódukwódu dé. Yi kwódu yé u l:êê dîy:o
Helodi ngê Njon mbwa k:oo kmungo, Yesu
Nkálili u ngwo loo, pi knî ye dpîmon:aa

* **1:2:** Mal 3:1; Luukî 7:27 * **1:3:** Is 40:3 * **1:6:** 2 Kings 1:8

danêmbum, Chóó Lémi u kópu mb:aa p:uu ye dpîmon:aa danêmbum.
15 Yipu, Dye ghi mbwee machedê. Yipu, Chóó Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ daa kêmakêma a chap. Yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, yipu, Chóó Lémi ka diyé dmyeno, u kópu mb:aa ka kêlîmî mbê dmyeno.

Yesu ngê u mwiyémwiyé p:uu ndiye pyu yoo u ngwo ngmidi too

Mátiyu 4:18-22; Luukî 5:1-11; Njon 1:35-51

16 Dini ghi n:ii ngê Yesu Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê doo m:ii, te yâmuyâmu pyu miyó módu, Saimon mbwémi Andru, apê, Mu vyuwó mo.
17 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, A ngm:êê nódó. Yepê, Te u vyuwó ntee dpî lama a tóó, pi vyuwó yinté dpî lama n:aa kîgha. Yepê, Pi yilî Chóó Lémi ka wanmo ńuw:o.
18 Yi ngwo dini ghi ngê yi pwoo a kuwo ngópu, Yesu ngm:êê ngópu.
19 Até yidnye lêpî, mwada y:i myenté Yesu ngê pi mbwémi mê miyó até yi m:uu doo, Njems mbwémi Njon, Sepédi tp:oo dê. Yi mî k:ii dinki k:oo dnye kwo, yi pwoo dnye l:âmol:âmo.
20 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê m:uu doo, yepê, A pwiyé cho. Yepê, A p:uu anyi kaa cho. Wod:oo yi mî Sepédi, u dpodo pyu yoo yi k:ii, dinki k:oo a kuwo tumo, wod:oo Yesu u kuwó ghê knopwo.

Yesu ngê kmêna ngmê u ngwo ngm:ii kwólu

Luukî 4:31-37

21 P:aa ndîî ngmê u pi Kîpêêniyêm, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê p:aani ngmê. Yi pini páádi knî Yesu u k:ii Kîpêêniyêm lee dniye, y:i dnyen:aa ya. U kuwó dini ghi ngê, lîme wo ngê, ngêpê ngomo k:oo kee dniye, Yesu ye doon:aa dêêpî.
22 Kópuni ye vyi too, yi nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye, mu kópu u dîy:o dêêpî pyu yoo ntee dnyimo dêêpî, daa yinté dpîmo dêêpî. Kópuni Yesu ngê ye dpîmo tpapê dé, daa ndiye pyu ndîî yoo yi pi dmi mbêmê dpîmo tpapê dé, chóó u pi mbêmê dpîmo tpapê dé. Noko yipu, U kópu yilî yintómu ndê kópu dé. *
23 Pi ngmaté yi ta, u kmêna u ngwo ngmêdoo kwo. Ngêpê ngomo k:oo adî kee, yi kmêna u komo kââ, Yesu ka dpodombiy:e adî mbwólu, kwo, Yesu Nasalet pi.
24 Kwo, Lukwe nmo ngmanyi md:o? Kwo, Wanyi dyênê nmo? Kwo, A lama nye tóó, Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo, nyi u nuu u pi.
25 Yesu ngê yi kmêna ka kwo, Tumu chi ya. Kwo, Ye pini a kuwo ngi.
26 Yi kmêna ngê yi pini ka nyuno pwopwo adî y:oo, dpodombiy:e adî kââ, wod:oo yi kmêna ngê yi pini a kuwo ngê.
27 Pi yintómu ngwéti dniye, noko dnye póó, noko yepê, Kî lónté kópu? Ndiye têdê kamî. Noko yepê, Yesu kmêna yoo yi pwo a tóó, u dnye a nyêmî ngmê.
28 U kuwó dini ghi ngê yi kópu u mdoo yedê ńuw:o ngópu, Nkálili wee lîmîlîmî ngê a ngêêdî.

Yesu ngê Saimon u mbywé pyââ u ngwo pyi ngê

Mátiyu 8:14-17; Luukî 4:38-41

29 Ngêpê ngomo k:oo dini ghi n:ii ngê a pwii dniye, Yesu p:uu ndiye pyu páádi knî yi k:ii Saimon mbwémi Andru yi p:aa pee lee dniye.
30 Saimon u mbywé pyââ ngmîtédmi mbêmê doo dpî, mbii ndîî u ngwo ngmêdoo ya. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Yesu ka yi pyópu yuu adê y:ee ngmê.
31 Yesu loo, yi pyópu kwulo kele, a pyidu ngê, wod:oo yi mbii ngê a kuwo ngê, yi pyópu ngê nté ye mê y:ângo.
32 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, yi ngwo Nju tpémi yi lîme wo machedê ngê pyodo. U kuwó dini ghi ngê mbii pyu yintómu Yesu ka ńuw:o tumo, n:ii dé y:e yi kmêna dnye kwo, u kwo mye ńuw:o tumo.
33 Yi ngomo t:âmo ghi a nt:ee wo, pi dêpwo a ya.
34 Yesu ngê pwopwokopwe yilî pyi ngê, mbii dyêêdî daa ngmidi yedoo ya. N:ii knî y:e yi kmêna dnye kwo, yi kmêna yilî Yesu ngê ngm:ii kalê too. Yesu ngê kmêna knî ye danêmbum kwódu ngê, mu kópu u dîy:o yi lama doo ya, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, kî yi pini. Yesu ngê u yi dêpwo kwo, Pi yintómu yi lama yi kópu yaa we.

* **1:22:** Mát 7:28-29

Yesu ngê Kîpêêniyêm u ngwo a kuwo ngê Luukî 4:42-44

35 Mw:aamw:aa ghêlî daa wa wo, Yesu ngê p:aa u ngwo a kuwo ngê, pi kwéli dêpwo a paa, y:i doon:aa ngêpê, u mî ka.
36 Saimon mbwémi mbwémi ma adî lee dmi, Yesu dnyen:aa nmy:uu.
37 Dini ghi n:ii ngê a pyw:ee ngópu, kwo, Pi yilî knî y:oo ka nmy:uu ngi.
38 Ngmênê Yesu ngê yepê, Kn:aa p:aani lee kmêle, yepê, kópu mb:aa y:i ye ngmênîmo tpapê. Yepê, Yi kópu u dîy:o até d:a lê.
39 Wod:oo lee dniye, Nkálili wope wope yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimon:aa koko, Yesu y:i ye dîmon:aa dêêpî. N:ii knî y:e yi kmêna dnyimo kwo, Yesu ngê yi kmêna dpîmo ngm:ii kîgha dé.

Yesu ngê pi ngmê pyi ngê, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya

Mátiyu 8:1-4; Luukî 5:12-16

40 Pi ngmê Yesu ka loo, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, u kwo nkêpê mbê wo, kwo, A lémi. Kwo, U yi nga choo kwo knomomê, ye u ntââ kópuni ngê tupwótupwó ngê pyódu noo, wanyi chedê.
41 Yi pini Yesu ka ch:anê wo, wod:oo Yesu ngê kêê p:uu yó, kwo, U ya a nga ka kwo. Kwo, Ńupwó dî chedê.
42 Yi ngwo yi mbii ngê yi pini a kuwo ngê, mb:aamb:aa ngê mê pyodo.
43-44 Yesu ngê kwo, Kî pini. Kwo, Ala kópu ny:ee ngi. Kwo, Kópuni nga dî d:uu, pi ngmê ka kidingê vyi. Kwo, Ala ngwo Njedusalem chi lêpî, kpêê yiyé pyu ngê amî m:uu ngi. Kwo, Mósisi ngê kópuni a d:êê ngê, yi kópu dp:uu d:uu ngi, ńmê miyó dp:uu ńuw:o ngi, kpêê yiyé pyu ka dp:uu y:ee dé, wamî nk:êê dê, kópuni nga dî d:uu, u ngwo pêdê w:ee y:e.
45 Ngmênê yi pini ngê Yesu u dnye daa nyongo, p:aani p:aani loo, p:êê mî chaa ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o, dini ghi n:ii ngê Yesu p:aa ndîî n:ii dpîmo lêpî, pi yilî yintómu u kwo dnyimo lêpî, u nkîgh:ê dnyimon:aa wowo, pyiyépyiyé u kwo dnyimo dmyinê. Pi dêdpîmo a ya, Yesu ka doo u ntââ ngê u kwo dpîmo pyodopyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi ngmê ngê yintoo p:aani k:oo daam:uu n:ee. Pi kwéli dêdpîmo a paa, y:i dpîmo a ya, pi yilî yintómu y:i u kwo dnyimo a lêpî, daa p:aa ngmidi dnyimo a ndiyendiye.

2

Yesu ngê u knêyómu ya pyu u ngwo pyi ngê

Mátiyu 9:1-8; Luukî 5:17-26

1 Wo miyó pyile mî loo, Yesu p:uu Kîpêêniyêm u ngwo mêdê diyé dniye. Pi knî yi lama yi yaa wo, apê, Yesu p:o a tóó.
2 Pi yintómu u kwo a lee dniye, ngomo a nt:ee ngópu, pi kuwa mî ghay wo. Yesu ngê chóó u p:êê kópu dyuu ye doo tpapê dé.
3 Yesu ka mbii pyu ngma a ńuw:o ngópu, kpâlî dê ntóó dê. Ngmîtédmi mbêmê a yé ngópu, pi páádi knî y:oo dnyinê ngópu.
4 Doo u ntââ yi pini Yesu ka daapê ńuw:o ngópu, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo maa nkoko ngópu. Yi pini páádi knî y:oo yi ngomo pywápê ngmê pw:ono adî ńuw:o ngmê, Yesu kwéli doo a ya, ngomo pw:ono puu y:i ngmêmînê t:ee ngópu. Ngomo pw:ono têpê a wéli ngópu, puu y:i ngmêmînê t:ee ngópu, yi pini yedê ngê y:i ghîpî ngópu, u ngmîtédmi mbêmê doo ya.
5 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê m:uu too, a w:ee ngê, apê, N:ii knî y:oo kî pini a ka da ńuw:o ngmê, ndêndê ngê a ka wunê kêlîmî té. Yesu ngê yi pini ka kwo, A tp:ee. Kwo, Nono yilî yintómu dî chedê, Chóó Lémi ngê mêdaawa kpada ngi. *
6-7 Nju tpémi yi dêêpî pyu yoo y:i ngmêdoo kwo, yi kópu yi ny:ee ngópu, yi gha vy:o a vyi ngópu, apê, Kî pini ngê lukwe dîy:o yi kópu dê vyi? Apê, U yi u ngwo a kwo, Chóó Lémi u d:aa nê kââdî. Apê, Chóó Lémi mu ngmidi ngê yinê wa vyi, awo, Nono yilî dî chedê. Apê, Doo u ntââ, pi ngmê ngê yinté kópu d:uudpî vyi. *
8 Kópuni tumu dnye nuw:onuw:o dé, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o yenté nmye nuu mbumu té?
9-11 Yepê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, u ntââ ngê yinê a pyódu noo, u ntââ dyámê mbêmê pi ka wanî vyi, Nono yilî dî chedê,

* **2:5:** Luukî 7:48 * **2:6-7:** Is 43:25; 1 Njon 1:9

Chóó Lémi ngê nono yilî u kuwó dê kéé té, mêdaawa a ngî té. Yepê, K:omo tpile a kópu ka módó daanmyi kêlîmî mbê dmi, ngmênê kópuni kî kpâlî ntóó ngê n:aa d:uud:uu, a kópu ka u ngwo nmye kêlîmî té. Wod:oo Yesu ngê yi kpâlî ntóó ka kwo, Gh:êêdé, ngmîtédmi a ngini, p:o lili.

12 Wod:oo yi pini ghêêdî wo, u ngmîtédmi a ngêêdî, pi yintómu yi ngópu mî pwii wo. Pi yintómu ngwéti dniye, Chóó Lémi chaa kalê ngópu, noko yepê, Kînté kópu pi doongmê módu. *

Yesu ngê Lipi u ngwo ngmidi ngê
Mátiyu 9:9-13; Luukî 5:27-32

13 Yesu p:uu Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê mê diyé dniye. Pi yilî yintómu u kwo a lee dniye, y:i doon:aa ndiye kîgha dé.

14 Dini ghi n:ii ngê kada a y:ee ngópu, maa p:uu tákisi ngêêpî pyu ngmê m:uu ngópu, u pi Lipi, Alîpayas tp:oo. Yi pini ndapî ngêêpî ngomo ghi k:oo doo ya. Yesu ngê kwo, A ngm:êê nédi. Wod:oo ghêêdî wo, Yesu u kuwó ghê wo.

15 U kuwó dini ghi ngê u ngomo k:oo kee dniye, Yesu, p:uu ndiye pyu yoo, tákisi ngêêpî pyu yoo, kn:aadi te pyu yoo mye yi k:ii. Yinté pini mê yilî Yesu p:uu dnye ya. Nipi dnye kmaapî, yi ngomo k:oo.

16 Dêêpî pyu yoo n:ii dé Pádisi yoo yi vy:o dnye kwo, y:i knî ngmê ta. Apê, Yesu kn:aadi te pyu yoo yi k:ii mu kmaapî té. Yi tpóknî Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó dniye, yepê, Lukwe dîy:o nmyi kada pini kn:aadi te pyu yoo tákisi ngêêpî pyu yoo yi k:ii a kmaapî té? *

17 Yesu ngê yi kópu yi nyongo, yepê, N:ii mb:aamb:aa dé, yi yéli ye kpeede d:uudpî nî. Yepê, Kpeede mbii pyu knî ye dpî lê. Yepê, Yélini yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, daa yi yéli yi dîy:o al:ii nê loo, yepê, ngmênê kn:aadi te pyu yoo yi dîy:o nê loo. *

Nté kpîpîkpîpî u danêmbum
Mátiyu 9:14-17; Luukî 5:33-39

18 Wo ngmê knî yi k:oo Pádisi knî y:oo nté dnyimo kpîpîkpîpî. Chóó Lémi ka dpodombiy:e u ngwo dnyimo ngêpê. Yi wéni knî ngmê ngê, Njon p:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu myednyimo d:uud:uu, nté myednyimo kpîpîkpîpî. Yi wéni ngmê ngê pi knî Yesu ka ngma a loo, u kwo póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o Pádisi knî y:oo nté dê kpîpî ngmê, kwo, Njon p:uu ndiye pyu knî y:oo nté mya kpîpî ngmê, kwo, ngmênê m̱:uu ndiye pyu knî ye nté chuu kwódu ngê?

19 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê pi cha dpî yéé knî, pi ngê nté pi ka d:uudpî kwódu. Yepê, A p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyede, doo u ntââ nté ye daanî kwódu. Yepê, Wéni n:ii ngê pi dpî pw:onu, u yoo yi gha dmi dono ngê dpî pyódu, dye ghi knî ngmê ngê nté dpî kpîpî ngmê.

20 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o mêdaanî kwo, yi ngwo yi gha dmi yinté dono ngê wa pyódu. Yepê, Yi wéni ngê yi chóó nté wa kpîpî ngmê.

21 Yepê, Kópu kamî ngma atéd:a ńuw:o, nmyi l:êê ghi mbwee dmi daa kópu kamî yi pee dé. Mgongo ye ngmê kwólu, yepê, N:ii u kpîdî mbwee dpo chópu, doo u ntââ kpîdî pee kamî daawa pwila, kpîdî mbwee p:uu daawa t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê ayi ghodo, kpîdî pee kamî dêêkwédi ngê wa a pyódu, kpîdî mbwee d:ud:umbiy:e wa a chópu. Yepê, Kpîdî pee kamî, kpîdî pee mbwee daa numo yi pee dê, myenté l:êê ghi mbwee a kópu kamî daa numo yi pee dê. *

22 Yepê, Wain kamî nmye ngmêd:a ńuw:o, doo u ntââ u yiyé têdê mbwee knî yi k:oo daanî yé, wa dyênê té, mbwódo amî d:ii. Yepê, U ntââ kamîni knî yi k:oo n:aa yiyé, daawa dyênê té. Yepê, Nmyi l:êê ghi mbwee dmi yi dye ghi machedê. Yepê, Nté kpîpîkpîpî mêdaa ndîî kópu. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o a p:uu ndiye pyu knî ye nté daanî kwódu.

Yesu ngê lîme wo p:uu kópuni vyu
Mátiyu 12:1-8; Luukî 6:1-5

23 Lîme wo ngmê ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii witi yâpwo têdê dnyen:aa paa. P:uu ndiye pyu knî y:oo witi w:uu mtyé dnya a ngêêpî dé, yi kêê yedê dnye vyuw:avyuw:a dé, too pee dnye wupî dé, w:uu u nkwo dnye pîpî dé. Daa dpodo ndîî

* **2:12:** Mát 9:33 * **2:16:** Mát 11:19; Luukî 15:1-2 * **2:17:** Luukî 19:10; 1 Tim 1:15 * **2:21:** 1 Kódin 10:21; 2 Kódin 6:16 * **2:23:** Deut 23:25

yidnye dódó, ngmênê Pádisi knî ye yinê ye dnye dpodo, *
24 Yesu ka kwo, Lukwe dîy:o m̲:uu ndiye pyu yoo nmî lîme wo ngê a dpodo té?
25 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi u yoo knî yi k:ii mudnya a dómudómu, kópuni yi ngwo a d:uu ngópu, angênté, yi kópu dp:eengê kp:aa ngópu? Yepê, Dini ghi n:ii ngê Apiyata kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê doo a ya, Dépidi ngê Sóól u ngwo a kuwo ngê, u yoo knî yi k:ii mbêpê dniye, nté daa ńuw:o ngópu. Yepê, Dómu ngê pî ngee too, *
26 wod:oo Dépidi Chóó Lémi u wónu ngomo k:oo kee wo, yâpwo mbîdédi knî ngma a ngêêdî, u lede knî yi k:ii ma tumo. Yepê, Yinté mbîdédi kpêê yiyé pyu knî y:oo y:oo dnyimo pîpî dé, doo u ntââ kn:aa pini ngê daapî ma too.
27-28 Yepê, Ngmênê Dépidi ka pi ngê yey ngê kêê dêpê t:ângo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, king ngê a pyódu ngê. Yepê, My:aanté, yepê, Chóó Lémi ngê myedê ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê. Yepê, U l:êê dîy:o nê u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu dyuu nmye n:aa tpapê. Yepê, Pádisi yoo. Yepê, Nmyi nuw:o dmi alanté, Lîme wo kada a tóó, yoo kuwó a kwo. Yepê, Yinté daa tóó. Yepê, Chóó Lémi ngê lîme wo yó, pi knî yi ghê vyîmî u l:êê dîy:o, daa lîme wo u l:êê dîy:o yoo l:âmo ngê. *

3

Yesu ngê kóó ntóó u ngwo pyi ngê
Mátiyu 12:9-14; Luukî 6:6-11

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ngêpê ngomo k:oo mê kee dniye. Yi ngomo k:oo pi ngmêdoo kwo, kóó ntóó.
2 Yi ngomo k:oo Pádisi yoo myednye kwo. Yi ngwolo dmi Yesu p:uu doo kwo, dêpê y:ee tumo, apê, Nmî lîme wo ngê pi ngma a pyipyi knomomê, u ngwo nmo ndyîkondyîko.
3 Yesu ngê yi pini kóó ntóó ka kwo, A pwiyé. Kwo, Pi knî yi ngîma a nkîgh:ê anyinê ghé.
4 Wod:oo pi knî ye póó wo, yepê, Nmî dêêpî kópu dyuu lónté? Yepê, Lîme wo ngê kópu mb:aa ngmanyi d:uu, ó dono kópu ay:ii d:uu? Yepê, Pi ngmanyi ngee, ó anyi vy:a? Ngmênê pi knî y:oo kópu u kwo daangmê vyi ngópu.
5 Yesu ye nod:e wo, kwódo ng:oo dmi l:âmo a ngêpa wo. U gha vy:o vyu, apê, Lukwe dîy:o kî pini kóó ntóó ye doo ch:anê wo? Apê, Lukwe dîy:o yi dêêpî kópu ngmidi p:uu a nuw:o té? Wod:oo yi pini ka kwo, Ngêê kpêd:e ngi. Wod:oo yi pini ngê kóó kpêd:e ngê, yed:oo mb:aamb:aa ngê mê py-odo.
6 Yi ngwo Pádisi yoo pwii dniye, King Helodi u kwo téni pee yéli yi k:ii dnyen:aa danêmbum, yi danêmbum têdê Yesu u vyee u dy:oo mînê châpwo ngópu.

Yesu u ngwo dpîmo dêêpî myedpîmo pi pyipyi
Mátiyu 4:23-25; Luukî 6:17-19

7-8 Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii Nkálili Kpéni Lêê ndîî u nkîgh:ê lee dniye. Pi yilî yintómu knî y:oo Yesu myednye yâmuyâmu. Pi yilî tp:oo témi tap. Nkálili tpémi, Njuda tpémi, Njedusalem tpémi, Yidumiya tpémi, Pédiya tpémi, Taiya tpémi, Saidon tpémi, daa wee ngmidi tpémi Yesu ka yedê loo, mu kópu u dîy:o Yesu ngê kópuni yilî doo d:uud:uu, yi kópu yilî yi pi dmi a ny:ee tumo.
9-10 Yesu ngê mbii pyu yilî dpîmo pyipyi, yed:oo mbii pyu knî y:oo pi dpodombiy:e dnye papî dé, Yesu ka u ngwo dnye lêpî, u yi y:e doo kwo, Yesu p:uu kêê nm:uu yé, yed:oo nmî mbii machedê ngê u ngwo a pyodopyodo. U l:êê dîy:o Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye u ngwo vyu, yepê, Dinki a ńuw:o yó, yepê, yoo a pwo wa a wó.
11 N:ii knî y:e yi kmêna dnye kwo, dini ghi n:ii ngê Yesu m:uu ngópu, yu km:ee dyimê dnye, dpodombiy:e u kwo mbwóó dniye, kwo, Nyi Chóó Lémi tp:oo.
12 Yesu ngê kmêna knî ye yepê, Yi kópu daamunmyi vyi ngmê, nê n:uu. Yi kópu ye kwódu ngê.

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó u ngwo ngmidi too
Mátiyu 10:1-4; Luukî 6:12-16

* **2:25:** 1 Sam 21:1-6 * **2:27-28:** Deut 5:14

13 U kuwó dini ghi ngê Yesu mbu paa loo,
u yoo chóó mî myââ, yélini u yi dmi u ngwo
doo kwo, yepê, A pwiyé dmyeno.
14 Yi yéli yi vy:o, pi y:a mê miyó ngmidi
ngê, u dyépi yoo, u aposêl yoo. Yepê, Dî
ngmidi nmyo, a p:uu dmyinê ya. Yepê, Dîyo
a dpodo têdê wanî dy:ââ nmyo, pi knî ye a
kópu dyuu anmyin:aa tpapê.
15 Yepê, U ntââ ngê wanî pyódu nmyo, pi
knî y:e yi kmêna anmyin:aa ngm:ii kîgha dé.
16 Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó ngmidi
ngê, ala yi pi dmi. Saimon ngmê, pini n:ii
Yesu ngê u pi nt:ângo, apê, Pita.
17 Saimon u mbwó Andru myomo, Njems
mbwémi Njon pyolo podo, Sepédi tp:oo dê.
Yesu ngê Njems mbwémi Njon yi pi dê ntaa
doo, apê, Komo pwááti dê, yi chóó yi dnye
ngê, Mbówanêênjîs.
18 Pilipi Mbatolomyu limo wono, Mátiyu
Tomas pii wolo, Njems tówo, Alîpayas tp:oo.
Tádiyas yono, Saimon mê ngmê, pini n:ii
yoo woni knî yi k:ii u yi y:e doo kwo, Lóma
lede yoo nmî ngm:ii kalê té, mu kópu u dîy:o
u yi y:e dêpwo kwo, Lóma tpémi y:o dny:oo
y:enê nmo.
19 Njudas Kédiyót pi mê myomo, pini n:ii
Yesu u kwódo ngê ghê wo.

Yesu u pyimo Setan u pi u ngwo t:ee ngópu
Mátiyu 12:22-32; Luukî 11:14-23; 12:10

20 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu p:o
mê lee dniye. Wunê ntee u ngwo dpîmo
pyodopyodo, yinté u ngwo mîmî pyodo, pi
yilî u kwo loo, yi kópu u l:êê dîy:o u pi knî yi
k:ii yi kmaapî u dye ghi dêpwo ya.
21 Dini ghi n:ii ngê u pye ghee knî y:oo yi
kópu a ny:ee ngópu, wod:oo lee dniye, apê,
Nmî nya. Mu kópu u dîy:o pi knî y:oo noko
yepê, Kêdê ghéti. Yinté dnye tpapê.
22 Dêêpî pyu n:ii yoo Njedusalem a ndê
dniye, noko yepê, Kmêna yoo yi kada pini
Setan ngê wu pini yinê a mbêpê kîgha.
Noko yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê
kmêna yoo yinê a ngm:ii kîgha too.
23 Wod:oo Yesu ngê yi yéli a danê ngê,
yepê, Setan ngê pi knî y:e kmêna daawa
ngm:ii kalê té. Yepê, Daa Setan u wêdêwêdê
mbêmê kmêna n:aa ngm:ii kîgha too,
ngmênê Chóó Lémi u Ghé Dmi u wêdêwêdê
mbêmê n:aa ngm:ii kîgha too.
24 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,
Yélini wee ngmidi u kwo a pyede, yoo
wa chaa knomomê, numo p:uu adnyi l:êê
knomomê, ye yi chóóchóó yi wee wa dyênê
ngmê.
25 Yepê, Myenté, mupwoknî ngmê, numo
p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóóchóó yi
pi dmi wamye dyênê ngmê.
26 Yepê, Setan u yoo mye yinté. Yepê,
Numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye
angênté adnyi ya. Yepê, Dmye kn:aadi
ngmê, daa Setan u wêdêwêdê mbêmê
kmêna n:aa ngm:ii kîgha too.
27 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,
Tpileni l:âmo dy:ââ ngê dpî t:âmo té, u
ngomo k:oo dpî km:êê té, doo u ntââ u
ngomo k:oo daanyi kee, mêdaanyimo ngî té.
Yepê, Ngmênê n:ii u wêdêwêdê ndîî, yi pini
u ntââ, yi l:âmo dy:ââ dpî mgîmî, kóó yu
dpî kudu té, u ngomo k:oo dpî kee, tpileni
mwiyé a t:âmo too, tpile chóó knî ye yi
tpile moo y:ee té. Yepê, Setan l:âmo dy:ââ
ntee pini, u wêdêwêdê ndîî. Yepê, Ala yéli
yinê mgîmî ngê, n:ii dé y:e yi kmêna a wee.
Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi a mênê a tóó,
u wêdêwêdê mbêmê Setan kóó yu dî kudu
té, yélini y:e yi kmêna a wee, dpî pyi té, yi
kmêna n:aa ngm:ii kîgha too. *
28-29 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa
tpapê. Yepê, K:omo tpile pi knî y:oo ló dono
kópu yilî a d:uud:uu t:oo, ló kópu dono Chóó
Lémi p:uu ngmêdpî vyi ngmê, ngmênê Chóó
Lémi ka yi yéli wa diyé dmi, ye Chóó Lémi
ngê yi dono kópu yilî u kuwó wa kéé té, ntââ
y:e mêdaangmêwa a vy:u. Yepê, Ngmênê pini
n:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi p:uu adî peede
tpapê, yi pini Chóó Lémi ka daawa diyé,
Chóó Lémi ngê u dono yilî u kuwó daawa
kéé té. *
30 Yesu ngê yi kópu ye vyu, mu kópu u
dîy:o pi knî y:oo noko yepê, Yesu ngê kmêna
ngma a kwo.

Yesu u pye ghee knî y:oo Yesu u ngwo dnye nmy:uu
Mátiyu 12:46-50; Luukî 8:19-21

* **3:27:** 1 Njon 3:8; Tpyuu 20:2 * **3:28-29:** Hipîlu 6:4-6

31 Yi dini ghi ngê Yesu u pye ghee knî taa dniye. Doo u ntââ Yesu ka daapî nî dniye, mu kópu u dîy:o pi yilî, ngomo a nt:ee wo. Wod:oo kuwa dnya a kwo, kópu u kwo dy:ââ ngópu.
32 Yi yéli y:oo Yesu ka y:oo vyi ngópu, kwo, Mye ghee knî kuwa ka wee, kwo, ka poopoo ngi.
33 Yesu ngê yepê, N:uu ngmê a pye? Yepê, N:uu dé ye a mbwó yoo?
34 Yélini yi vy:o doo kwo, doo y:enê dé, yepê, K:omo tpile niye ghee knî kuwa a wee, ngmênê a yoo njini ala ngomo k:oo a kwo.
35 Yepê, Yélini y:oo Chóó Lémi u nuu u kópu ye d:uud:uu tumo, yi yéli yi niye ghee knî.

4

Witi nt:ene u mgongo danêmbum
Mátiyu 13:1-9; Luukî 8:4-8

1 Wo ngmê ngê Yesu Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê doon:aa ya, pi yilî yintómu y:i doon:aa ndiye kîgha dé. Pi dêpwo a ya, Yesu ka lee dniye. Yesu ka pi yilî ngê pyodo, apê, A pwo wa a wó, wod:oo dinki k:oo wo wo, k:oo doon:aa ya, y:i doon:aa ndiye kîgha dé. Pi yilî yi kpéni lêê u nkîgh:ê dnyen:aa kwo, Yesu y:i dnyen:aa ng:aang:aa.
2 Ye doo mgongo danêmbum, kópu yilî yi nuwo y:i doon:aa kîgha.
3 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Pi ngmê witi w:uu nt:ene têdê loo, têpê mwiyé chó, witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé.
4 Yepê, Witi w:uu woni dé maa p:uu mî dyimê dniye, ńmê knî y:oo mî ma tumo.
5 Yepê, Witi w:uu woni dé t:aanî mbêmê mî dyimê dniye, têpê mdoo kwéli dêpwo ya.
6 Yepê, Yi witi w:uu dé lîmîlîmî ngê pii dniye, ngmênê dini ghi n:ii ngê kââdî ndîî yi kee wo, wod:oo pw:oo dniye, mu kópu u dîy:o yi km:êê dmi têpê mênê yimi daa ghêpê dniye.
7 Yepê, Witi w:uu woni dé tpyé vy:o mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, tpyé ngê ma too, yi nt:u dmi daa kaa dniye.
8 Yepê, Witi w:uu woni dé têpê ghi mb:aa mbêmê mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê kaa dniye, yepê, knî ngmê yi nkwodo w:uu pyoloy:a kele, yepê, knî m:uu yi nkwodo wonoy:a kele, yepê, knî m:uu yi nkwodo yonoy:a kele.
9 Yepê, Kópuni nmye dî vyi, yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

Kópuni u dîy:o Yesu ye doo mgongo
Mátiyu 13:10-17; Luukî 8:9-10

10 Dini ghi n:ii ngê yoo ndîî yi p:o p:o mê loo, Yesu p:uu ndiye pyu yoo, u dyépi y:a mê miyó knî yi k:ii, yi mgongo danêmbum knî yi dîy:o u kwo póó dniye.
11-12 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo tumu kópu ngê doo ya. Yepê, Yi tumu kópu yilî nmye wanî tpapê dé, ngmênê kn:aa yéli ye nt:u p:uu daana a dêêdêê, ye anî mgongo, mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê a d:êê ngê, yi yéli y:oo yi kópu paa ntiye y:e. Yi kópu ala,

U mumu ngê a mumu ngmê,
u nyêmî ngê a nyêmî ngmê,
u wopwe ngê mêdêdê wopwe ngmê.

Wa a w:ee ngmê, ye Chóó Lémi ka wa diyé dmi,
yi dono yilî u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té. *

Witi nt:ene u mgongo u nt:u kópu
Mátiyu 13:18-23; Luukî 8:11-18

13 Yesu ngê yepê, Angênté? Yepê, Yi mgongo danêmbum dmyongê w:ee ngópu? Yepê, Ló mgongo ngmanmyinê w:ee ngmê?
14 Yepê, Witi w:uu pi ngê ntee a dimi too, yepê, Chóó Lémi u kópu pi knî yi ngîma yinté a yiyé tumo. Yepê, Yi kópu pi woni knî yi mênê nt:u dpî kaalî, woni knî yi mênê nt:u d:uudpî kaalî.
15 Yepê, Witi w:uu woni knî maa p:uu ntee dpî dyimê dmi, ńmê knî y:oo ntee dpî ma t:oo, yepê, pi woni knî yinté wêdêwêdê dé, yi ngópu dpî kuwo t:oo, kópu yi gha vy:o d:uudpî kee, yi nt:u dmi d:uudpî kaalî, mu kópu u dîy:o Setan ngê yi kópu dpî t:âmo té.
16-17 Yepê, Witi w:uu woni knî t:aanî mbêmê ntee dpî dyimê dmi, w:uu dpî pii dmi, lîmî k:ii ngê moo pw:oo dmi, yepê, pi woni knî yinté dé, dini ghi n:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yi kópu

* **4:11-12:** Is 6:9-10; Njon 12:40; Dpodo 28:26-27; 1 Kódin 2:10

daa dye ghi daadîî yi gha vy:o a ya yédi. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kn:aa yéli y:oo a kópu dyuu u l:êê dîy:o a yoo adnyi kpakakpaka dé, yepê, yi yéli y:oo lîmî k:ii wa kpîpî nê. *

18 Yepê, Witi woo woni knî tpyé ngê ntee dpî ma té, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, ngmênê dyámê u tpile knî y:oo a kópu dyuu yinté dpî ma ngmê. *

19 Yepê, Yi yéli nté ndapî, tpile yilî yi p:uu a nuw:o nyédi, a p:uu daa nuw:o nyédi, yi gha vy:o a kópu dyuu nt:u d:uudpî kaalî.

20 Yepê, Witi woo woni knî têpê mb:aa mbêmê yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê ntee dpî kaalî, yepê, pi woni knî yinté dé, a kópu ngê yi gha dmi dpî ntówo té, yi gha vy:o nt:u yinté mb:aamb:aa ngê dpî kaalî, woni knî yi mênê pyoloy:a dé, woni knî yi mênê wonoy:a dé, woni knî yi mênê yonoy:a dé.

21 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, Dini ghi n:ii ngê mgîdî dpo ghay, n:ii ngê lam dpo vyuwó, doo u ntââ tpile u pwo k:ame daawa kââ, mu kópu u dîy:o lukwe ngê mgîdî wa chaa? Yepê, Yi pini ngê lam dpo y:oo, ya nkwodo dpî kââ, yoo u ngwo dpî numo m:uu.

22 Yesu ngê yepê, Tumu kópu yintómu dîyo wa a pywálî dmi, ngmee u kópu dyuu wamyedê pywálî dmi.

23 Yepê, Yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

24 Yesu ngê yepê, A ka ntênê dmyina a ng:aa, a kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dmyina a wopwe,

25 mu kópu u dîy:o n:ii ngê a kópu dyuu wa a w:ee, dîyo knî m:uu u kwo wanî y:oo. Yepê, N:ii ngê a kópu dyuu daawa a w:ee, têdêni kópu ayedê w:ee, yi kópu l:âmo wa a ngee, u nuwo wa a kuwo.

Nté woo u pyidepyide u danêmbum

(Yi dini ghi ngê Nju tpémi yi nuw:o ghi dmi alanté doo ya. Noko yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê pi ngmê wa a ngmidi, yi pini nmî kada adî kwo, Chóó Lémi ngê l:êê têdê wa ngee nmo, nmî mbodo dmi mudu y:i wa yââ, kn:aa dyámê tpémi yintómu nmî maknopwo adnyi ya. Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê chóó ada a y:enê nmo.)

26 Yesu Nju tpémi ye doo mgongo, yepê, Chóó Lémi ngê u yoo yi y:enê kn:ââ lónté wa chaa? Yepê, Yi kópu alanté wa pyódu. Yepê, Dini ghi n:ii ngê pi ngê u nté woo a nt:ene ngê, u nté woo dpî ntówo, mo dpo kuwo, yi ntini woo chóó a pyidepyide yédi.

27 Yepê, Yi pini p:o dpî lê, kn:aa dpodo p:uu mêwumê dpodo yédi, mgîdî vy:o a dpî yédi, dye ghi yintómu yi ntini woo chóó a pyidepyide yédi. Yepê, Yi pini u lama daa ya yédi, nté woo lónté dpî pyidu.

28 Yepê, Têpê ngê chóó dpî pyidepyide kwolo, pii mwiyé dpî chópu, u kuwó dini ghi ngê nté woo ndââ dpî chaa, u kuwó dini ghi ngê nt:u dpî kaalî, yed:oo dpî mdo.

29 Yepê, Dini ghi n:ii ngê u nté dpî mdo, yed:oo dpî ché.

Kwee u mgongo danêmbum
Mátiyu 13:31-32,34; Luukî 13:18-19

30 Yesu ye póó wo, yepê, Chóó Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ lónté wa chaa? Yepê, Yi kópu p:uu lónté anî mgongo?

31-32 Yepê, Kwee ntee dpî k:aa, Chóó Lémi u yoo yinté yilî ngê amî pyódu. Yepê, K:omo tpile kwee pii tp:oo daa ndîî ngê wunê kwo yédi, ngmênê dini ghi n:ii ngê yi nkwodo dpî kee, dpî tîpîtîpî mb:anê, pywápê ye ya yédi.

33 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u kópu dyuu pi knî ye doo tpapê, yinté mgongo yilî ye kwólu, u dî doo u ntââ pi knî y:oo yi mgongo daapêdê w:ee tumo.

34 Dini ghi n:ii ngê pi yilî knî ye dpîmo danêmbum, dye ghi yintómu ye dpîmo mgongo. U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî ye yi mgongo u kakêmê mêdpîmo chámêchámê.

Yesu ngê yópu ndîî u ngwo chedê ngê
Mátiyu 8:23-27; Luukî 8:22-25

35 Yi wéni ntumokwodo, Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo dmyeno, kpé lêê mwada pee lee kmêle.

36 Wod:oo dinki k:oo wo dniye, yoo a kuwo ngópu. Dinki knî m:uu loo, Yesu mye ngm:êê ngópu.

37 Yópu ndîî ngma a pwaa wo, vyuwó dinki k:oo dnyen:aa kn:êê, daa kêmakêma dinki pî vy:êê wo.

* **4:16-17:** Kîlosa 2:7 * **4:18:** Mát 19:23-24; 1 Tim 6:9-11

38 Yesu dinki kn:ââ ghê doo dpî, u piló mbodo knâpwo doo a ya. P:uu ndiye pyu knî y:oo u dpî ny:ââ ngópu, kwo, Mââwe. Kwo, L̲ama daa tóó n̲ga anmî pwopwo té?
39 Yesu a pii wo, yópu ka kwo, Munto. Vyuwó knî ye yepê, Dmyinê nd:omo. Wod:oo yópu a ngópu, dye ndîî mê kââ.
40 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o nmye nkîngê té? Yepê, Lukwe dîy:o a ka dp:ee kêlîmî té?
41 Nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, noko yepê, Kî lónté pini? Noko yepê, Vyuwó yópu y:oo u dnye kêdê ny:ee ngmê, kîmyaa châpu ngmê.

5

Nkedîsa pi ngmê u danêmbum
Mátiyu 8:28-34; Luukî 8:26-39

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu Nkálili Kpéni Lêê mwada pee yimî tee dniye, Nkedîsa tpémi kwéli dnya a ya.
2 Yesu dinki k:oo a ghay wo, pi ngmê até u kwo yi loo, u kmêna u ngwo ngmêdoo kwo. Yi pini kpomo mênê a pwii wo, pi ntóó kwéli dnyimo yiyé dé.
3 Y:i dpîmo ya, dye ghi yintómu. Doo u ntââ pi ngê puwóma ti ngê daapî kudu ngê.
4 Daa ng:êêntómu puwóma ti ngê kóó yu kudu tumo, ngmênê dpîmo pwapî dé, mu kópu u dîy:o l:âmo dy:ââ. Dêê dniye, daa kudu ngópu.
5 Dye ghi yintómu mbu knî yi mbêmê dpîmo lêpî, kpomo knî yi mênê myedpîmo lêpî, dpîmon:aa kââkââ, chóó chêêpî ngê myedpîmo châpwo.
6 Dini ghi n:ii ngê yi pini ngê Yesu kuughê a módu, mbêpê a puwâ, Yesu ka loo, yu mbodo dê y:e Yesu ka k:ame ghê wo.
7-8 Dpodombiy:e u kwo mbwolo, kwo, Yesu. Kwo, Yâpwo ndîî tp:oo. Kwo, Lukwe a nga ngmanyi md:o? Yesu ngê kwo, Kmêna. Kwo, Ye pini a kuwo ngi. Yi pini ngê Yesu ka kwo, Yâpwo ndîî u pi mbêmê n̲ga da mbwólu, nangê kpada nê.
9 Yesu u kwo póó wo, kwo, M̲i n:uu? Yi pini ngê kwo, Nmî pi dîdyênî, mu kópu u dîy:o nmo yilî.
10 Yesu ka doo dmyinê, kwo, Kn:aa dyámê pee p:uu nangê dy:ââ nmo.
11 Mbwêmê w:uu ndîî yi nkîgh:ê ngmêdoo kwo, w:amî mbêmê dnye kmaapî.
12 Yi Kmêna knî yoo Yesu ka nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ kî mbwêmê w:uu vy:o wanyi dy:ââ nmo.
13 Yesu ngê yepê, U ntââ. Wod:oo yi kmêna knî y:oo yi pini a kuwo ngópu, mbwêmê w:uu yi p:uu mî kaa dniye. Yi mbwêmê yintómu my:oo yono yono y:a mbêpê dniye, paa ghi p:uu ghîpîla dniye, kpé lêê u kwo mî dyimê dniye, wod:oo vy:êê dniye.
14 Pini n:ii yoo mbwêmê w:uu ka dnye vyuwo, yi yéli mye mbêpê wo, yi p:o lee dniye, pi knî ye mdoo ńuw:o ngópu, ghi yintómu mye lee dniye, pi knî ye mdoo mye ńuw:o ngópu. N:ii knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, u yi y:e doo kwo, yi kópu nm:uu m:uu, wod:oo Yesu ka lee dniye.
15 Apê, Pini n:ii kmêna knî y:oo mwo a dyênê ngópu, ka tóó. Apê, Nmo ntee pini ngê mêka tóó, mêdaa ghétighéti, kpîdî u paa ngmêka t:a. Nkîngê ngê y:ay:a u ngwo pwiyé dniye.
16 Yélini yi ngópu yi kópu ghéti ngê py-odo, wo yéli ye yi kópu a nté ngópu, kópuni mbwêmê knî y:e pyodo, ye myedê nté ngópu.
17 U l:êê dîy:o Nkedîsa tpémi Yesu ka nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ ala wee anyinê kuwo. Wod:oo Yesu p:uu dinki k:oo wo dniye, apê, Kada nmo y:oo.
18 Dini ghi n:ii ngê Yesu dinki k:oo doo wowo, pini n:ii ngê u kmêna u ngwo dnye kwo, yi pini ngê Yesu ka kwo, U ntââ wanî ngm:êê ngi?
19 Ngmênê Yesu ngê kwo, Kêle. Kwo, Daanyi nî. Kwo, Chóó Lémi ka chi ch:anê, awêde mb:aamb:aa ngê da ngee ngi. Kwo, Po mê dini, yi kópu n̲yoo knî ye dpîmo nté ngi.
20 Wod:oo yi pini adî lê, P:aa Y:a Knî yi k:oo doon:aa m:ii. Kópuni Yesu ngê u ngwo d:uu ngê, pi knî ye doon:aa a nj:ii. N:ii knî y:oo ny:ee ngópu, ngwéti dniye, noko yepê, Vyuw! Yepê, Kópu kamî.

Yesu ngê Njayidus tp:oo módó u ngwo mêdê pyidu ngê
Mátiyu 9:18-26; Luukî 8:40-56

21 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu y:oo Nkálili Kpéni Lêê ngmêê ngópu, Nkálili Wee u kwo mî tee dniye, pi yilî knî y:oo a yina ngópu, kpé lêê u nkîgh:ê dnye ya. Pi dêpwo a ya.

22 Pi ngmê u pi Njayidus, ngêpê ngomo u y:enê pyu ngmê, yi ngwo y:i mye ta. Dini ghi n:ii ngê Yesu módu, yu km:ee mî dyimê wo, u kwo nkêpê mbê wo,

23 kwo, A tp:ee módó kîyedê mbii, kwo, Y:ay:a dê pwiyé. Kwo, U ntââ wanyinê lê, ngêê dê u pwo any:uu yé dê, any:uu pyi, yed:oo mêdaawa pw:onu.

24 Wod:oo Yesu yi pini u kuwó ghê wo. Pi mê yilî yi k:ii lee dniye, maa p:uu dnye kadakada, u yi y:e doo kwo, U nkîgh:ê nm:uu ghê dmi.

25 Pyââ yi vy:o ngmêdoo kwo, kmene muwó. Dye ghi yintómu yinté dpîmo ya, m:ââ y:a mê miyó ndîî, wêê p:uu dêpê vyâ.

26 Yi pyópu p:uu kpeede yilî dpîmo dpodo, yimi mêdnyimo mgînî vyîmî kîgha, nk:ââ ye dpîmo ngêêpî dé, u ndapî yinté chedê ngê, ngmênê dêdnyimo pyipyi, dono ngê p:ee mêdnyimo pyépi.

27 Yi pyópu ngê Yesu u pi dini ghi n:ii ngê nyongo, wod:oo Yesu u kuwó mî ghê wo.

28 Apê, Yesu u kpîdî kwódo p:uu a kêê n:aa yé, yed:oo wêê wunê vyee.

29 Dini ghi n:ii ngê Yesu u kpîdî kwódo p:uu kêê yó, wod:oo wêê a vyâ, yi pyópu ngê a w:ee ngê, apê, A mbii machedê ngê dê pyódu.

30 Yesu u lama até yi yaa wo, apê, Ala a wââ pi ngmê p:uu dê kee, wod:oo u kuwó até yi diyé wo, yepê, A kpîdî p:uu kêê n:aa dê yé?

31 P:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Lukwe dîy:o nye póó? Kwo, Lukwe dîy:o chi vyi, A kpîdî p:uu kêê n:aa dê yé? Kwo, Pi kînga dîdyênî.

32 Yesu doo yeda vyuwo, yoo doo y:enê, apê, Ala kópu n:aa dê d:uu?

33 Yi pyópu ngê a w:ee ngê, kópuni u ngwo pyodo, wod:oo nkîngê mbê wo, Yesu ka adî lê, yu km:ee k:ame ad:uu ghê, u mbii u danêmbum yintómu u kwo adê nt:o.

34 Yesu ngê kwo, A ch:am. Kwo, A ka che kêlîmî mb:anê, u ngwo chi pyiyé. Kwo, Chi lêpî, mii chedê ngê dê pyódu, u nuw:onuw:o ngê kêê kîdangê t:oo. Kwo, P:o mê dini.

35 Yesu ngê u danêmbum ghêlî dêpê kêlî ngê, Njayidus u ngomo k:oo pi knî ngma a ndê wo, Njayidus ka kwo, Ńm:ee módó ngê pi nga da dy:ââ. Kwo, Doo u ntââ kî mââwe ngê mêdaawa ngee ngi. Kwo, Ngomo k:oo mêkidingê ńuw:o.

36 Kópuni dnye tpapê dé, Yesu ngê kêê yi kêlê dêpê ngópu, ngmênê Njayidus ka kwo, Namê nkîngê. Kwo, Chi kêlîmî.

37 Pi daangmê ńuwo, ngmênê Pita, Njems mbwémi Njon vyîlo dé yi ńuw:o too.

38 Njayidus u p:o dini ghi n:ii ngê taa dniye, Yesu ngê yoo yi módu, apê, Mu mbê té, mu kââkââ té.

39 Yesu ngomo k:oo adî kee, mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Ala lukwe u dnyengi ayi kwo? Yepê, Lukwe dîy:o nmye mbê té? Yepê, Ye dmââdî doo pwene, ngmênê a dpî.

40 Yesu dnye yumuyumu, ngmênê kuwa pw:ii too, yi dmââdî u pye mî, p:uu ndiye pyu pyile knî yi k:ii, ngomo ghi k:oo adî kee dmi, yi dmââdî ntóó kwéli doo ya.

41 Yesu yi dmââdî kwulo kele, yi dnye ngê kwo, Tálita kum, u nt:u kópu, Kî dmââdî, a piidi.

42 Wod:oo a pii wo, modoo paambwi. Yi dmââdî u m:ââ y:a mê miyó ngê doo ya. Dini ghi n:ii ngê yi dmââdî Yesu ngê a pyidu ngê, ngwéti dniye, apê, Yesu ngê ló kópu adî d:uu?

43 Yesu ngê yepê, Ala kópu nmyi mênê dpo ghêpê we, pi ka nangê vyi. Yepê, Nté pee u kwo ngmê y:ee nyoo.

6

Yesu u ngwo mb:ii ngópu, Nasalet
Mátiyu 13:53-58; Luukî 4:16-30

1 Yesu kwéli doo ya, yi ghi a kuwo ngê, p:aani n:ii a kaa wo y:i mê diyé wo, Nasalet, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii.

2 Lîme wo ngê ngêpê ngomo k:oo kee dniye, Yesu ngê doo ndiye kîgha dé. Pi y:i mê yilî doo ya. Dini ghi n:ii ngê yi kópu yilî ny:ee ngópu, ngwéti dniye. Noko yepê, Ala kópu yilî anyi wunê ng:êênî? Noko yepê, Nuw:o ghi ndîî nanê u kwo a yémî té? Noko yepê, Mbwudu yilî angênté dpî chaa?

3 Noko yepê, Kî daa pi ngmê. Noko yepê, Ngomo wuwó pyu. Noko yepê, Kî Méli tp:oo, Njems Njósés Njudas Saimon yi

mbwó. Noko yepê, U tîdê yoo al:ii myeka kwo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu mb:ii ngópu.

4 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu kn:aa p:aani dp:uu châpu ngmê, ngmênê u p:o tpémi y:oo d:uudpî châpu ngmê, ngmênêni knî y:oo myed:uudpî châpu ngmê.

5 Doo u ntââ Yesu ngê mbwudu yilî y:i daapî chópu, ngmênê pwopwokopwe knî ngmê yi mbêmê kêê yó, u ngwo pyi too.

6 Yesu ngê u gha vy:o apê, Lukwe dîy:o kî yéli a ka dêdê kêlîmî té?

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani u ngwo dy:ââ too

Mátiyu 10:5-15; Luukî 9:1-6

Yesu ngê Nasalet a kuwo ngê, u nkîgh:ê p:aani n:ii dnye ya, yi wee u kwo loo, Chóó Lémi u kópu p:uu doon:aa ndiye kîgha dé.

7 Wo ngmê ngê p:uu ndiye pyu yintómu y:a mê miyó a danê ngê, p:aani p:aani miyó miyó doo dyede. Yepê, U ntââ ngê n:aa pyépi nmyo, pi knî y:e yi kmêna anmyin:aa ngm:ii kîgha dé.

8 Yepê, U ntââ nmyi kiyé avy:ee ńuw:o t:oo, ngmênê tpile n:aamu ńuw:o. Yepê, Nté n:aangmê ńuw:o, nmyi tpile péé myen:aangmê ńuw:o, ndapî nmyi mênê myekîngmê kwo.

9 Yepê, Nmyi yi dópo dmi nmyi yiye yi t:ee yó, ngmênê nmyi mbwo kpîdî myomoni n:aangmê t:oo.

10 Yepê, P:aani p:aani pi miyó miyó dpî lee we. Yepê, P:aani n:ii pini n:ii dê d:uu taa knomomê, ngomoni k:oo adpî koko, y:i dny:oo ya, u dî yi p:aani mêdny:oo a kuwokuwo.

11 Yepê, Pini n:ii dê p:aani n:ii adpîn:aa taataa, yi p:aani tpémi y:oo yi yi dê y:e daachoo kwo knomomê, yepê, yi dnye dê daadnyimo nyêmî knomomê, ye yi pini dê y:oo yi p:aani dny:oo a kuwokuwo, yi p:aani u têpê yi yi yodo p:uu dny:oo vyavya. Yepê, Yi p:aani tpémi y:oo ala kópu u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Yinê ye dp:oo Nju tpémi, dp:oo Chóó Lémi u yoo. *

12 Wod:oo Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó p:aani p:aani lee dniye, ala kópu pi knî ye dnyen:aa tpapê, yipu, Nmyi dono kópu yilî yintómu kéé tóó.

13 Pi yilî knî y:e yi kmêna mî ngm:ii kalê tumo, yâpwo wulu mbii pyu yilî yi mbêmê dnyen:aa a pipi, u ngwo dnye pyipyi dé. *

Antipas Helodi ngê Njon Baptist u ngwo vyâ

Mátiyu 14:1-12; Luukî 9:7-9

14 Yesu ngê kópuni doo d:uud:uu dé, King Antipas Helodi ngê yi kópu yilî nyongo, mu kópu u dîy:o Yesu u pi pi yilî yintómu yi lama doo ya, ngmênê Helodi ngê Yesu daangê módu. Pi knî ngmê y:oo Yesu p:uu apê, Njon Baptist kîmêdê pyidu, wu vyîlo. Apê, Yi kópu u l:êê dîy:o mbwudu yilî a chapî ngê.

15 Ngmê knî y:oo apê, Ilacha kîmaa t:aa, wu vyîlo. Ngmê knî y:oo apê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, apê, wunê Chóó Lémi u komo ntee dnyimo a kapî, yinté pini ngmê kîmêdê pyidu, wu vyîlo.

16 Dini ghi n:ii ngê King Helodi ngê Yesu u pi nyongo, apê, Njon Baptist. Apê, Mbwámê kînî châpwo, apê, kîmêdê pyidu, wu vyîlo. Ala Njon Baptist u vyee u danêmbum.

17-19 Mwiyémwiyé, Antipas Helodi ngê u mbwó Pilipi u kpâm t:âmo ngê, yi pyópu u pi Helodiyas. Yi kópu Njon ngê Antipas ka dpîmo kwódukwódu. Yi kwódu yé u l:êê dîy:o yi pyópu ka Njon u ngwo diya wo, yed:oo Antipas ka u ngwo vyu, kwo, Njon vya ngi. Antipas ngê Njon mbwa k:oo adî knî, ngmênê ghêlî daa vyâ.

20 Antipas Njon ka dpîmo nkîngê, mu kópu u dîy:o u lama dpîmo ya, Njon pi mb:aa, ndêndê ngê Chóó Lémi u nuu u pi. Yi kópu u l:êê dîy:o, pi knî ye kwódu ngê, yepê, Njon nangê vy:a. Wo knî ngmê ngê u lede knî ye dpîmo tpapê, yipu, Njon nga a pwiyé we, u kópu dyuu ngmên:aa nyêm. K:omo tpile Njon u kópu knî yi l:êê dîy:o Antipas u gha l:âmo dpîmo a ngêpw:angêpw:a, ngmênê u yi u ngwo dpîmo kwo, Njon a ka choon:aa dêêpî.

21 Antipas Helodi u taataa u wo dini ghi n:ii ngê dyimê wo, chóó u l:êê dîy:o naa ndîî ngmê kpo, mââwe ndîî yoo a danê ngê, mââwe ndîî dêpwo a ya, Nkálili.

* **6:11:** Dpodo 13:51; 18:6 * **6:13:** Njems 5:14

22 Yi nááli têdê Helodiyas tp:oo módó doo
ndens, kwodo mb:aa. Yi kwodo ngê yi
nááli têdê mââwe yoo a pwaa too, wod:oo
Antipas ngê kwo, Lukwe u yi nga ngma a
kwo? Kwo, K:omo tpile lukwe u pi ngmênye
tpapê, u ntââ nga nînê kuwo. Kwo, Ntémwi
u pi a ka nye tpapê, yi ntémwi nga nînê
kuwo.
23 Kwo, Daanî dóó ngi, mu kópu u dîy:o
Chóó Lémi ngê wunê y:enê nê.
24 Wod:oo yi kwodo adî lê, u pye ka ad:uu
póó, kwo, King ka lukwe ngmanî dmyinê?
U pye ngê kwo, Njon mbodo yu dmy:ee ngi.
25 Wod:oo yi kwodo mbêpêmbêpê ngê mê
diyé wo, king ka kwo, Njon mbodo ala
ngwo nmoko yedê a ka a ki.
26 Wod:oo king u gha dono ngê pyodo,
ngmênê doo u ntââ wépi daapî puwâ, mu
kópu u dîy:o yi kópu pi yilî yi ngîma vyu, mye
kpaa wo.
27 Wod:oo lede ngmê dy:ââ ngê, kwo,
Njon mbwámê nyinê chepwe, kwo, mbodo
dpo ńuw:e. Wod:oo yi lede mbwa mî k:oo
kee wo, Njon mbwámê mînê châpwo,
28 mbodo nmoko yedê a kââ, ada ńuw:o,
yi kwodo ka mî y:ângo, wod:oo yi kwodo
ngê u pye ka u nkwo mî y:ângo. Helodiyas
u gha u ngwo mî pyodo.
29 Njon p:uu ndiye pyu knî y:oo dini ghi
n:ii ngê ny:ee ngópu, lee dniye, Njon ntóó
mînê ngî ngópu, kpomo u mênê mî kmênê
ngópu.

Yesu ngê pi limo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mátiyu 14:13-21; Luukî 9:10-17; Njon 6:1-14

30 Yesu u dyépi yoo Yesu ka mê diyé
dniye, kópuni mî d:uu tumo u kwo mînê nté
tumo. Pi knî yi lama kópuni dnyen:aa kîgha
dé, u kwo myedê nté tumo.
31 Yi dini ghi ngê Yesu u nkîgh:ê pi dêpwo
ghêdê, a yina ngópu, doo u ntââ kmaapî
u dye ghi dêpwo ya, mu kópu u dîy:o yoo
mudoo a lîwe, Yesu u pyinê dnya a ng:uu,
yi pyipyi u l:êê dîy:o. Wod:oo Yesu ngê
p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Ghi mb:aa
ngmênyinê pyw:ee koo, pi kwéli daa m:ii,
ghê y:i nye vy:êê koo.
32 Wod:oo dinki k:oo wo dniye, kada a
y:ee ngópu, pi kwéli dêpwo a m:ii, y:i lee
dniye.
33 Ngmênê pi yilî y:oo m:uu tumo, mya
tumo, yi p:aa a kuwo tumo, yélî maa kalê
ngópu, dinki kwéli doon:aa koko, yoo y:i
mwiyé mî ta.
34 Dini ghi n:ii ngê Yesu dinki k:oo a ghay
wo, yoo ndîî yi módu, u kwo ch:anê dniye,
mu kópu u dîy:o apê, Na a ka sipi w:uu n:ii
yi y:eey:ee pyu daa tóó, pi ye daa vyuwo. Yi
kópu u l:êê dîy:o daa kópu ngmidi yi lama
doo kîgha.
35-36 Dini ghi n:ii ngê kââdî doo wupwo,
p:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Wunê kââdî
kînga dê ghîî, kwo, p:aa al:ii daa tóó, kwo,
kî yéli dy:ââ té, ala wee u kwo p:aani p:aani
dny:oon:aa nté pywupwi.
37 Yesu ngê yepê, Nmyi chóó nté pee knî
ye ngmê y:ee yó. Kwo, Doo u ntââ. Kwo, Yi
ntoo ndapî nmî ngópu daa tóó.
38 Yesu ngê yepê, Mbîdédi yémi nmyi
ngópu a kwo? Yepê, Lee dmyeno, nyinê
kp:aa yó. Dini ghi n:ii ngê mênê kp:aa
ngópu, kwo, Mbîdédi limi, te miyó.
39 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye
yepê, Pi yêê yó, yoo yoo a pyódu yó, mbiye
mbêmê mbwódo yaa dniye.
40 Wod:oo yoo chámê ngópu, yoo yoo a
pyidu ngópu, yoo ngmê limoy:a, yoo ngmê
yonoy:a, yinté mbwódo yaa dniye.
41 Yesu ngê Mbîdédi limi knî a ngî too, te
dê myedê ngî doo, mbóó p:uu vyu wo, Chóó
Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, mbîdédi pwaa
too, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî
ye u nkwo y:ee tumo. Te dê mye pwaa doo,
mbîdédi u ch:êê kê dumo.
42 Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a
kee wo.
43 Nté kmono n:ii mî kê wo, Yesu p:uu
ndiye pyu knî y:oo péé y:a mê miyó mê
ntówo ngópu.
44 Yélini doo kmaapî yintómu limo yono
yono y:a. Mââ yoo yi mo yedê kp:aa tumo.

Yesu kpé mbêmê u ngwo doo paa

Mátiyu 14:22-33; Njon 6:15-21

45 Kmaapî u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê
p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dinki k:oo wo
dmyeno, yepê, Mbetîsaida mwada kpéni lêê

pee a kada dmyinê kwo. Yepê, Yoo yi p:o p:o n:aa dyede té.

46 Yi kuwó yoo yi p:o yi p:o dy:ââ too, mbu mbêmê kee wo, y:i doon:aa ngêpê.

47 Dini ghi n:ii ngê mgîdî doo a ghayghay, dinki kpé lêê ńuknîńuknî u kwo doon:aa mbêpê, Yesu yélî p:uu u mo doo a ya.

48 Yi vyu wo, apê, Dinki ngê dono mînê pyw:êmî, mu kópu u dîy:o kêpa yópu ngê ye a ghê wo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê mw:aamw:aa yi kêlî ghi a kuwo ngê, kpé mbêmê paa kn:ââ chópu, p:uu ndiye pyu knî ye doo lêpî.

49 Yi kêma chono mî m:uu ngópu, apê, Kpé mbêmê lukwe kîyedê pwiyé knî? Apê, Kmêna? Apê, Mbwee? Ghê yi mênê ghîpé wo, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.

50 Yintómu yi m:uu ngópu. Yesu ngê yepê, Namê nkîngê. Yepê, Ala nê.

51 Wod:oo dinki k:oo ye wo wo, yi ngwo yópu mêdê ngópu. Yi kópu p:uu ndiye pyu yoo yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo.

52 K:omo tpile yoo ndîî, nté têdê, Yesu ngê yoo u ngwo mbono ngê, ngmênê p:uu ndiye pyu knî y:oo myedêpê w:ee ngópu, pini n:ii ngê tpile yintómu l:âmo ngê, yi pini yi vy:o doo kwo. Doo u ntââ, daa pêdê w:ee ngópu.

Yesu ngê pwopwokopwe u ngwo doo pyipyi dé, Nkenesadet

Mátiyu 14:34-36

53-54 Dini ghi n:ii ngê kpé lêê ngmêê ngópu, Nkenesadet mî tee dniye, dinki lyoko a kuwo ngópu, wod:oo pi knî y:oo Yesu adî mya ngmê.

55-56 Dini ghi n:ii ngê Yesu mya ngópu, mbêpê dmi a pwaa ngópu, p:aani p:aani lee dniye, mdoo ńuw:o ngópu, wod:oo pwopwokopwe Yesu ka a ńuw:o tumo. Yesu p:o p:o kwéli dpîmo lêpî, yi pwopwokopwe dnyimo dnyinêdnyinê dé, Yesu ka dnyimo ńeńe dé, yi ngmîtédmi mbêmê kââ puu ghê dnyimon:aa yiyé dé. Yesu ka dnye nkêpê, kópu, K:omo tpile mbii pyu woni knî yi pwo ngêê dê daanyi yé dê, ngmênê u ntââ ngmîdî kwódo p:uu kêê a yiyé ngmê, yed:oo a pyiyépyiyé té. N:ii knî y:oo Yesu u kpîdî kwódo p:uu kêê a t:ee ngópu, yintómu pyiyé dniye.

7

Nju tpémi yi chóó yi dêêpî kópu dyuu

Mátiyu 15:1-9

1 Dêêpî pyu ngmê knî y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, Nkálili lee dniye, Pádisi ngmê knî yi k:ii Yesu ka lee dniye.

2 Yi yéli y:oo noko yepê, Lukwe dîy:o Yesu p:uu ndiye pyu yoo kînté a kmaapî té, yi kêê tupwótupwó dé? Noko yepê, Chóó Lémi ka yoo dono ngê wa pyaa dmi. Noko yepê, Lukwe dîy:o nmî kn:ââ yoo yi l:êê ghi kpîpî tumo? Noko yepê, Lukwe dîy:o yi kêê daa ghêêghêê tumo?

3-4 Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Nju tpémi yintómu knî y:oo yi kn:ââ yoo yi l:êê ghi dmi yedê ngee ngópu, ngmênê Pádisi knî y:oo yi lémi ghi dmi ndêndê ngê a ngee ngópu, yi kêê mwiyé dpî ghêê t:oo, nté kuwó dpî ma ngmê, nté mwiyé dpî ghêê ngmê, kuwó moo ma ngmê. Yi kn:ââ yoo yi tpile ghêêghêê yedê ngee ngópu, yi d:ââ ghêêghêê myeyedê ngee ngópu. Ala kópu a tpapê ngmê, Nju tpémi y:oo yi tpile mb:aamb:aa ngê daawa ghêê t:oo, ye Chóó Lémi ka yoo dono ngê wa pyaa dmi.

5 Yi kópu u l:êê dîy:o Pádisi yoo dêêpî pyu yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o m̱:uu ndiye pyu knî y:oo nmî w:êê tpémi yi l:êê ghi dmi kpîpî tumo, kwo, lukwe dîy:o kêê tupwótupwó ngê a kmaapî té?

6 Yesu ngê yepê, Nmyi komo knî y:oo Chóó Lémi módó nmye chaa kîgha ngópu, ngmênê nmyi gha dmi tupwótupwó dé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Yisaya wunê nmyi p:uu doo a d:êê, ndêndê ngê dîpê kn:aadi ngê. Yepê, Chóó Lémi u kópu dyuu alanté a d:êê ngê, apê,

Kî yéli y:oo yi komo ngê wunê chaa kîgha noo,
ngmênê yi gha dmi kuughê a ka wunê pyede.

7 Apê, Daa ndêndê ngê wunê chaa kîgha noo,
mu kópu u dîy:o yi chóó yi nuw:o ngê
pi knî ye a komo dpî kaa ngmê,
yi chóó yi dêêpî kópu ngê
pi knî ye a dêêpî nyédi.

8 Yesu ngê yepê, Yoo yi dêêpî kópu dyuu nmye nyêmî ngópu, ngmênê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu dp:ee nyêmî ngópu.

9 Yesu Pádisi knî ye doo danêmbum, Dêêpî pyu knî ye myedoo danêmbum, yepê, Nmyinê nmye mb:aamb:aa ngê nmye nuw:o té, ngmênê dnyinté nmye nuw:o té. Yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu woni nmyi kéé tumo, nmyi chóó nmyi dêêpî kópu dyuu nmyinê ngî tumo?

10 Yepê, Mósisi ngê Chóó Lémi u kópu alanté a d:êê ngê, apê, Nmyi pye mî dmyinê chââchââ dé. Yepê, Ala kópu mye d:êê ngê, apê, N:ii ngê kópu dono u pye mî yi p:uu dê vyi knomomê, yi pini dpî vya yó.

11 Yepê, Mósisi ngê yi kópu d:êê ngê, ngmênê nmyi kópu u mo. Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Pi ngmê u pye mî ye wa a tpêpwo knomomê, mbodo l:âmo lîmî k:ii wa ngêpa, yewo, Tpileni dpo pîd:a kê, Chóó Lémi ka wanî y:oo, yewo, yi tpile dpo mêdaanî kê.

12 Yepê, K:omo tpile yi pini u nuw:o dîyo mb:aamb:aa ngê moo pyódu, u yi u ngwo adî kwo, Niye M:aa ye yi tpile nî y:oo, ngmênê yi pini ka yi kópu nmye kwódukwódu ngópu, u kwo nmye tpapê ngópu, kwonmyimo, Ye tpile mye mî ye daanyi y:oo, mu kópu u dîy:o ńyóó nyi vyu, Chóó Lémi u nêni. Yepê, Pi knî ye yi pye mî chââchââ têdê ngê nmyi pyódu ngópu.

13 Yepê, Yoo yi lama kîgha têdê Chóó Lémi u kópu dyuu yinté nmyi kéé ngópu. Yepê, Dye ghi yintómu yinté kópu nmye d:uud:uu tumo.

Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê dpî pyódu
Mátiyu 15:10-20

14 Yesu ngê yoo mêdê danê ngê, yepê, A ka dmyina a ng:aa, nmyo yintómu. Yepê, Ala kópu dpo w:ee tóó.

15 Yepê, Tpileni pi u mênê dpî ghîî, doo u ntââ yi tpile ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu. Yepê, Kêle. Yepê, Kópuni pi u kwo dpo pwii, yi kópu ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê yinê dpî pyódu.

16 Yepê, Yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

17 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yoo a kuwo ngê, ngomo k:oo mî kee wo, p:uu ndiye pyu yoo yi mgongo danêmbum p:uu u kwo póó dniye.

18-19 Yesu ngê yepê, Nmyo kî yéli yi pénta dé? Yepê, Myedmyongê w:ee ngópu? Yepê, Ntini n:ii pi u mênê dpî ghîî, doo u ntââ yi ntini ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu, yepê, mu kópu u dîy:o doo u nuw:o mênê dpî lê, ngmênê km:oo mênê dpî lê, yepê, u kuwó dini ghi ngê yi ntini moo n:aa yé. (Mósisi ngê ntini n:ii yilî Nju tpémi ye a kwódu ngê, Yesu ngê yi kwódu yé yinté chedê ngê pyódu ngê.)

20-22 Yesu ngê yepê, Kópuni pi u kwo wunê pywuwópywuwó yédi, yi kópu ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê yinê dpî pyódu, yepê, mu kópu u dîy:o pini n:ii u nuw:o u mênê nuw:o ghi dono a pywuwópywuwó nyédi, yepê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê kópu dono yilî dpî d:uu, yepê, a pyââ ti yédi, a kpaa yédi, pi dpî vy:a, pi u kuwó dpî pwiyé, a mtîkó yédi, yepê, daa dono kópu ngmidi dpî d:uu. Yepê, Pi dpî dóó, pyââ p:uu a nuw:o yédi, chóó a ya yédi, k:omodanê mbêmê pi u pi a dyede too, a chaa yédi, dêêpî u mênê daa ya yédi. *

23 Yepê, Yi dono kópu yintómu yi pini u gha mênê dpo pwii dmi, Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê u ngwo dpî pyódu.

Pyââ ngmê u danêmbum, Yesu ka ndêndê ngê dpîmo kêlîmî
Mátiyu 15:21-28

24 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê Nju tpémi yi dyámê pee a kuwo ngê, Ntii Pââ Ndîî u kêténi mî loo, p:aa ndîî ngmê u nkîgh:ê loo, u pi Taiya. Ngomo k:oo mî kee wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Pi a ka ngma a kee we, ngmênê yi kópu daa pyodo.

25 Pyââ ngmê, tp:oo módó ngê u kmêna ngmêdoo kwo. Yi pyópu ngê dini ghi n:ii ngê Yesu u pi yi nyongo, tp:oo módó p:o a kuwo ngê, Yesu ka loo, yu km:ee dyimê wo.

26 Yi pyópu daa Nju pyââ, Taiya wee u kwo pyââ. Yesu ka kwo, Mw:ââkó a Lémi. Kwo, A tp:ee módó ngê kmêna ngmêka kwo. Kwo, U ntââ wanyi ngm:ii kwolo.

27 Yesu ngê kwo, A yoo Nju tpémi mwiyé n:aa ngêêpî té. Kwo, Kn:aa yéli mwiyé daangmanî ngee, kwo, mu kópu u dîy:o

* **7:20-22:** Lóma 1:29-31; Nkal 5:19-21

tp:ee u nté n:êê ntee daanyinê ngî, w:ââ ka daanyi y:oo, kwo, yinté kn:aa yéli mwiyé daangmanî ngee, kwo, Nju tpémi mwiyé n:aa ngêêpî té.

28 Yi pyópu ngê kwo, Nyââ, a lémi. Kwo, Ndê kópu. Kwo, Ngmênê kmaapî têdê w:ââ knî y:oo nté kmono ntee a pîpî tumo, kwo, kópuni u pi nga dî vyi, mye yinté, kwo, yi kópu nga daa ndîî kópu, nga myedaa dpodo ndîî.

29 Yesu ngê ala kópu a w:ee ngê, apê, Kî pyópu mb:aamb:aa ngê a ka wunê kêlîmî, wod:oo yi pyópu ka kwo, Mb:aamb:aa ngê kîchi vyi. Kwo, P:o mê dini. Kwo, Kmêna ngê ńm:ee módó ala ngwo kêda kuwo.

30 Wod:oo yi pyópu p:o mê diyé wo, tp:oo módó dpî têdê mî módu, apê, Ndê kópu, kmêna ngê atéda kuwo.

Yesu ngê pi ngmê u ngwo pyi ngê, yi pini ngópu, dnye dnyinté doo kîgha

31 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê Taiya wee a kuwo ngê, Saidon máádi mî kwólu, P:aa Y:a Knî yi kwo mî loo, Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê mî ta.

32 Yesu ka pi ngmê ńuw:o ngópu, yi pini ngê dnye dêpwo nyêm, dnye dnyinté mye-doo kîgha. Yesu ka kwo, U ntââ ala pini mbêmê ngêê wanyi yé?

33 Yesu ngê pi knî yi vy:o a pw:ii ngê, kóó pyââ dê ngópu mênê kaa doo, kóó tpyîpwi ngê, dóó yedê yó.

34 Yed:oo Yesu mbóó p:uu vyu wo, yi pini ka kwo, Kweńe. (Yi dnye ngê, Etpata.)

35 Yesu ka dpodo ndîî ngê pyodo, yi pini ngê dnye u ngwo nyongo, dnye mb:aamb:aa ngê u ngwo mye kwólu.

36 Yesu ngê yepê, Kópuni dî d:uu, yepê, pi knî ye mênangên:aa vyi. K:omo tpile Yesu ngê ye kwódu ngê, ngmênê u dnye daa ny:ee ngópu, pi knî ye mêmînê nté ngópu.

37 Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Vyuw! Apê, Mââwa! Apê, Angênté dê pyi. Apê, Kópu yilî mb:aamb:aa ngê u lama a tóó. Apê, K:omo tpile ngópu dé, dnye daa kîgha ngmê, apê, ngmênê Yesu u ntââ, wa pyi té.

8

Yesu ngê pi podo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mátiyu 15:32-39

1-2 Yi dini ghi ngê pi dêpwo ghêdê, Yesu kwéli ye doo danêmbum. Yi nté y:i chedê ngópu, wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kî yéli a ka atédê ch:anê dmi, mu kópu u dîy:o wo pyile a p:uu kêdê chedê ngmê, yi nté kîmya chedê ngmê.

3 Yepê, Yi p:o yi p:o módó n:aa dyede té, ye maa p:uu yi gha l:âmo dmi wunê ngêpangêpa. Yepê, Woni knî kuughê a ndê dniye.

4 P:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Nté al:ii daa tóó, kwo, yâpwo têdê myedaa tóó, kwo, yi ntoo ntini ló y:i anmo pyw:oo, yoo u ngwo anmî mbono?

5 Yepê, Mbîdédi nmyi ngópu yémi a kwo? Kwo, Pyudu.

6 Yesu ngê pi knî ye yepê, Mbwódo ya dmyeno. Wod:oo mbîdédi pyudu knî a ngî too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, pwaa too, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, pi knî ye u nkwo y:ee tumo.

7 Te tp:oo pyile njini myedê ngî too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o mye kwuno ngê, p:uu ndiye pyu knî ye mye y:ee too, yoo u ngwo mbono ngópu.

8-9 Pi yintómu podo yono yono y:a doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Ntini n:ii mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo a wó ngópu, péé pyudu mê ntówo ngópu, wod:oo Yesu ngê yoo yi p:o yi p:o mê dy:ââ too.

10 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii dinki k:oo wo dniye, Dalîmanuta wee u kwo lee dniye.

Pádisi knî y:oo Yesu u ngwo dnya a tókótókó

Mátiyu 16:1-4

11 Pádisi knî ngma a loo, Yesu ka dnyen:aa kwopwepe. U yi y:e doo kwo, Yesu nmo tókó. Alanté dnye nuw:o, apê, Pini n:ii nmo t:ât:ââ, kî pini wo vyîlo, ye Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o mbwudu ngmêpaa chaa. Yi kópu u l:êê dîy:o, Yesu ka kwo, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi.

12 Wod:oo Yesu u gha dono ngê pyodo, yepê, Lukwe dîy:o a ka nmye tpapê ngmê, Mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. Yepê, Yi kópu daanî d:uu. Yepê, Kópu yilî wunê kîdî

d:uu. Yepê, Yi kópu dmi yi p:uu dmyinê nuw:o.
13 Wod:oo a kuwo too, p:uu ndiye pyu yoo a danê ngê, dinki k:oo wo dniye, kada a y:ee ngópu, kpé lêê ndîî mwada pee mî tee dniye.

Yesu yis p:uu u ngwo doo mgongo
Mátiyu 16:5-12

14 Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo mbîdédi mu ngmidi dinki k:oo a ńuw:o ngópu, yi nuwo a kuwo wo, knî daam:uu ńuw:o ngópu.
15 Dini ghi n:ii ngê Nkálili Kpéni Lêê dnye ngmêêpî, Yesu ngê yepê, Nmye dmyina a vyuwo. Yepê, Pádisi yoo yi yis ngê kîngî dyênê nmyo, yepê, King Helodi u yis ngê myekîngî dyênê nmyo.
16 Yi kópu p:uu yi chóó noko dnye danê, noko yepê, Wu kópu kêdê vyi, mu kópu u dîy:o mbîdédi dp:oom:uu ńuwo.
17 Kópuni p:uu dnye danê, Yesu u lama yaa wo, wod:oo ye adî póó, yepê, Lukwe dîy:o nmye danê té, nmyimo, Mbîdédi nmî ngópu daamu a kwo. Yepê, Mumdoo? Yepê, Nmyi lama daa tóó? Yepê, Lukwe dîy:o dmyongê w:ee ngópu?
18 Yepê, K:omo tpile nmyi ngwolo dmi a kwo, ngmênê mêdp:ee mumu ngmê, yepê, nmyi ngópu a pyede, myedp:ee nyêmî ngmê.
19 Yepê, Lukwe? Nmyi nuwo da kuwo, dini ghi n:ii ngê mbîdédi limi knî munê pwaa too, pi limo yono yono y:a u ngwo munê mbono too, yepê, nté kmono péé yémi nmyi ntówo ngópu? Kwo, Y:a mê miyó.
20 Yepê, Dini ghi n:ii ngê mbîdédi pyudu knî mumy:aa pwaa too, pi podo yono yono y:a u ngwo mumy:aa mbono too, yepê, nté kmono péé yémi my:ee ntówo ngópu? Kwo, Pyudu.
21 Yepê, Mudmyongê w:ee ngópu? Yepê, Dómu ngê daawa ngee nmo. Yepê, Daa mbîdédi p:uu nmye n:aa mgongo. Yepê, Pádisi yoo yi l:êê ghi dé kîdmyongê d:uu t:oo, Helodi u l:êê ghi myekîdmyongê d:uu ngmê.

Yesu ngê Mbetîsaida ngwolo kopwe u ngwo pyi ngê

22 Mbetîsaida yi tee dniye, Yesu ka ngwolo kopwe ngmê ńuw:o ngópu, kwo, U ntââ ngêê p:uu wanyi yé.
23 Yesu ngwolo kopwe kwulo kele, yi p:aani kuwa ńuwo, y:i p:uu doon:aa dpodo, tpî ngîma pywé ngê, kóó dê ngîma yé doo, kwo, Yélî nye y:enê?
24 Yi pini ngê kwo, Nyââ. Kwo, Yoo anî y:enê, ngmênê na a ka yi kn:ââ ye m:ii té.
25 Myombó Yesu ngê kóó dê ngîma mê yé doo, wod:oo yi pini ngê ngwolo dê dpodombiy:e vyuwo kalê doo, tpile yintómu mb:aamb:aa ngê mê módu.
26 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê yi pini p:o mê dy:ââ ngê, kwo, Ala ngwo kî p:aani mêkidingê diyé.

Pita ngê Yesu p:uu kópuni vyu
Mátiyu 16:13-20; Luukî 9:18-21

27 Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii kada a y:ee ngópu, p:aani n:ii u pi Sisadiya Pilipay, u wee u kwo lee dniye. Maa p:uu ye póó wo, yepê, Pi knî ye yinê ye nê n:uu?
28 Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, Nyi Njon Baptist. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, Nyi Ilacha. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, ngmê kêda pyidu, nyi vyîlo.
29 Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye nê n:uu? Pita ngê kwo, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê, nyi vyîlo.
30 Yepê, Yi kópu pi knî ye nangê vyi.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê
Mátiyu 16:21-28; Luukî 9:22-27

31 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu danê u kn:ââ chópu. Yepê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, yinê a ngmidi noo, ngmênê nmî kada pini knî y:oo wa mb:ii nê. Yepê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo wa mb:ii nê, dêêpî pyu knî y:oo wamye mb:ii nê. Yepê, Dono kópu yilî a nga wa d:uu ngmê, wa vya nê, wo pyoloni ngê amênê pyidu.
32 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yi kópu dêpê wópu ngê, mb:aamb:aa ngê ye vyu, wod:oo Pita ngê Yesu u mo kuwa ńuwo, kwo, A Lémi. Kwo, Ye kópu kidimê tpapê. Kwo, Yinté nga daawa pyódu.

33 Ngmênê Yesu yi diyé wo, p:uu ndiye pyu knî yi ngópu Pita ka kwo, A nkîgh:ê a yumwe. Kwo, Nyi Setan ntee pini. Kwo, Daa Chóó Lémi u komo y:ee kapî, ye pi knî yi komo y:ee kapî.

34 Yesu ngê yoo a danê ngê, p:uu ndiye pyu yoo mye yi k:ii, yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Nê u yoo vy:o nî ghê, yi pini ngê choo a yâmuyâmu nê, u gha d:ud:umbiy:e a ka dpo kê ngê, chóó u kópu knî yi p:uu mêkîngê nuw:o, k:omo tpile a l:êê dîy:o dê pw:oo knomomê, ngmênê dpo ngm:êê nêne.

35 Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kîngê vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya.

36-37 Yepê, Pini n:ii chóó u tpile knî yi p:uu adî nuw:o, u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa mb:ii, yi pini dini ghi n:ii ngê wa pw:onu, yed:oo dono wa a pyw:oo. Yepê, K:omo tpile dyámê u tpile yintómu yi pini u ngópu adî ya knomomê, ngmênê doo u ntââ ghê kamî u ngwo daawa pwila, dono wa a pyw:oo.

38 Yepê, Mgîdî u yoo yi l:êê ghi dmi dono dé, Chóó Lémi yi lama daa tóó. Yepê, Dye ghi knî ngmê ngê a yoo knî yi p:uu adnyi d:uu. Yepê, Yi dini ghi n:ii ngê pini n:ii ngê wa mb:ii nê, yewo, Nê kuu, nangê kpada nê, yepê, yi pini u nkwo wanî mb:ii, dini ghi n:ii ngê anê diyé, enjel knî yi k:ii. Yepê, Yi dini ghi ngê a pi ndîî ngê wa pyódu, M:aa u pi ntoo, a pi yintoo ngê wa pyódu.

9

1 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pi knî nmyi vy:o ngma a kwo, ghêlî daawa pw:oo dmi, Chóó Lémi ngê chóó nmyi y:enê kn:ââ u wêdêwêdê mbêmê mwiyé wa chaa.

Yesu u dyépi pyile knî ye u mo u nâmo u ngwo mînê ghê wo

Mátiyu 17:1-13; Luukî 9:28-36

2 Wo wéni mî loo, u kuwó dini ghi ngê Yesu ngê u dyépi pyile njini mbu mbêmê ńuwo, yi pi dmi Pita, Njems mbwémi Njon. U dyépi pyile knî yi ngópu, Yesu u mo u nâmo mînê ghê wo,

3 u kpîdî d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî ngê pyodo, myedoo a wuu mbele. Doo u ntââ dyámê mbêmê pi ngê yinté kpîdî kpaapîkpaapî ntee kpîdî daawa ghodo.

4 Yi dini ghi ngê yi pini pyile knî y:oo Ilacha pini dê Mósisi Yesu k:ii danêmbum têdê m:uu tumo.

5 Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, U p:o chi yé, cha ńuw:o nmo. Kwo, Ngomo pee pyile nmînê t:emî, kwo, n̲êni ngmê, Mósisi u nêni ngmê, Ilacha u nêni ngmê.

6 Yi kópu u kwo vyu, mu kópu u dîy:o u pyipe dê yi k:ii nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye. Yi kópu Pita ka d:ud:umbiy:e ndîî ngê pyodo, apê, Ló kópu ngmanî vyi.

7 Nkalî too pee yi pwo ngmê yó, yi nkalî too pee u mênê dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a tp:ee njini, u nuu ghi a nódo a tóó. Yepê, U kwo ntênê dmyinê ng:aa. *

8 Yi vyu dniye, apê, Pi u chii daa kwo. Apê, Yesu u mo mu kwo.

9 Mbu paa dini ghi n:ii ngê dnya a wupwo, Yesu ngê yepê, Kópuni dmye m:uu ngmê, pi ka ghêlî nangê vyi. Yepê, Kpêênî mwiyé anê pyidu, pi knî ye u ngwo dpî vyi yó.

10 Yi wéni ngê kópuni pyodo, pi ka ghêlî daa vyi ngópu, ngmênê yi chóó yi kópu p:uu dnyimo danêmbum. Noko yepê, Lukwe dîy:o Yesu ngê u pyidepyide u pi nmo dê vyi?

11 Wod:oo Yesu ka póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o dêêpî pyu knî y:oo a tpapê ngmê, apu, Ilacha mwiyé wa t:aa, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini dîyo kuwó ada a kwo?

12 Yesu ngê yepê, Nyââ. Yepê, Ilacha u taataa mwiyé, tpile yintómu yi l:âmol:âmo u l:êê dîy:o. Yepê, Lukwe dîy:o puku yedê alanté a tóó, Pi knî y:oo Chóó Lémi u Pi Ndêndê wa mb:ii ngmê, dono yilî u ngwo wa d:uu ngmê? *

13 Yepê, Ngmênê ala kópu ny:ee yó. Yepê, Ilacha ntee pini wunê kî ta, a maa yinê a yó, ngmênê kada pini knî y:oo dono u ngwo d:uu ngópu, kópuni dono yi nuw:o ngê ye

* **9:7:** 2 Pita 1:17-18 * **9:12:** Mal 4:5; Is 53:3

vyu, yi kópu u ngwo d:uu ngópu. Yepê, Yi kópu puku yedê yinté a tóó.

Yesu ngê tp:ee ngmê pyi ngê, nyuno pwopwo u ngwo doo ya.

Mátiyu 17:14-20; Luukî 9:37-43a

14 Yesu, u dyépi pyile knî yi k:ii, dini ghi n:ii ngê mbu mbêmê a ndê dniye, mbu vyuwo yedê ghêpê dniye, pi yilî m:uu ngópu, Yesu p:uu ndiye pyu woni knî yi k:ii. Dêêpî pyu yoo Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi kwo dnye kwopwepe.

15 Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo Yesu m:uu ngópu, ngwéti dniye, wod:oo mbêpê dmi a pwaa ngópu, u kwo lee dniye, mînê chipé ngópu.

16 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó wo, yepê, Lukwe p:uu noko nmye kwopwepe té?

17 Pi ngmê yoo vy:o doo kwo, yi pini ngê kwo, Mââwe. Kwo, A tp:ee n̲ga atéd:a ńuw:o, kwo, mu kópu u dîy:o u kmêna u ngwo ngma a kwo, yi kópu u l:êê dîy:o daa danêmbum, nyuno pwopwo u ngwo mye t:a.

18 Kwo, Dini ghi n:ii ngê u kmêna ngê dpî vy:a, ntóó têpê mbêmê dpî d:ii, tpî ch:aa pee dê u kwo dpî pwii knî, kpéngi ti dê numo kêpa dpî ghê knî. Kwo, A dîdmidîdmi yédi. Kwo, M̲:uu ndiye pyu knî ye kîdî vyi, yed:ê, A tp:ee ka u kmêna ngm:ii kalê yó, ngmênê kêdê dêê dmi.

19 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi ka dp:ee kêlîmî té? Yepê, M:ââ yémi nmyi vy:o anî kwo, u dî Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê anmyin:aa kêlîmî? Yepê, Yi tpémi a ka a ńuw:o yó.

20 Wod:oo yi tpémi u kwo adî ńuw:o ngmê. Dini ghi n:ii ngê u kmêna ngê Yesu módu, yi tpémi y:i vyâ, nyuno pwopwo u kwo y:ângo, wod:oo yi tpémi têpê mbêmê dyimê wo, doo a kpêpî, tpî ch:aa pee dê u kwo pwii knopwo.

21 Yesu yi tpémi u mî ka adî póó, kwo, M:ââ yémi mî loo, ala kópu u ngwo u kwo a pyodo? Yi pini ngê kwo, Tp:ee têdê ngê doo a ya, u ngwo u kwo a pyodo.

22 Kwo, Daa ng:êêntómu u kmêna ngê dpo, Nî vy:a, ndiya nî kéé, mbwaa paa nî kéé, d:ud:umbiy:e pw:oo we. Kwo, U ntââ n̲ga anmî ch:anê dmi, nyi u ntââ knomomê, wanyi ngee nmo.

23 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o a ka chi vyi, Nyi u ntââ knomomê? Kwo, N:ii Chóó Lémi ka a kêlîmî yédi, yi pini ka kópu yintómu u ntââ ngê a ya nyédi.

24 Wod:oo yi pini Yesu ka adî mbwólu, kwo, Chóó Lémi ka anî kêlîmî, ngmênê daa d:ud:umbiy:e. Kwo, Ngee nédi.

25 Pi yilî Yesu ka loo, wod:oo Yesu ngê yi kmêna ka kwo, Kî kmêna. Kwo, Lukwe dîy:o ye tpémi ngópu ngê nyi pyódu ngê, dnye lukwe dîy:o u mênê nyi chedê ngê? Kwo, Ye tpémi a kuwo ngi, u ngwo mêkidingê ghê.

26 Wod:oo yi kmêna ngê yi tpémi adî vy:a, yi tpémi dpodombiy:e ka wo, nyuno pwopwo u ngwo y:ay:a pwiyé wo, wod:oo kmêna ngê yi tpémi a kuwo ngê. Dini ghi n:ii ngê kmêna ngê yi tpémi a kuwo ngê, yi tpémi mêdêpwo a kpêpî, ntóó têpê mbêmê doo ya, wod:oo pi knî y:oo apê, E! Kêdê pw:onu.

27 Ngmênê daa pwene. Yesu ngê kóó ngê mgîmî ngê, a pyidu ngê, ghêêmî kââ.

28 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi yilî a kuwo ngê, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii ngomo k:oo kee dniye, u kwo póó dniye, kwo, Lukwe dîy:o dp:oo u ntââ dé, yi kmêna dp:oo ngm:ii kwólu?

29 Yesu ngê yepê, Ngêpê ngê u ntââ. Yepê, Alanté kmêna u ngm:ii kîgha daa m:uu a tóó.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye modoo danê

Mátiyu 17:22-23; Luukî 9:43b-45

30-31 Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii yi kêlê ghi a kuwo ngópu, Nkálili Wee dnyen:aa chii. Yesu ngê u yi u ngwo dêpwo kwo, Pi knî y:oo a pyw:ee nmîne, mu kópu u dîy:o p:uu ndiye pyu yoo u pwopwo p:uu doon:aa ndiye kîgha dé. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê yoo dono yi kêê k:oo wanî ghê, yi yéli y:oo wa vya nê, yepê, ngmênê wo pyoloni ngê amênê pyidu.

32 P:uu ndiye pyu yoo alanté dnye nuw:o, apê, Lukwe dîy:o kînté nmo a mbumu. Apê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, u pi ndîî ngê wa pyódu, dono daawa a pyw:oo. Yi kópu dêpê w:ee ngópu, u kwo myedaa

póó dniye, mu kópu u dîy:o nkîngê mbê dniye.

Yoo yi kada wowo u danêmbum
Mátiyu 18:1-5; Luukî 9:46-48

33 Dini ghi n:ii ngê Kîpêêniyêm taa dniye, ngomo k:oo kee dniye, Yesu p:uu ndiye pyu knî ye póó wo, yepê, Maa p:uu ló kópu p:uu noko nmye kwopwepe té?

34 Mywenemywene mbê dniye, kópu u kwo daa vyi ngópu, mu kópu u dîy:o maa p:uu noko kwopwepe n:ii a kalê ngópu, apê, Yesu u che p:ââ pee ngê n:uu angmê yââ.

35 Wod:oo Yesu mbwódo yaa wo, p:uu ndiye pyu yoo a danê ngê, yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Yoo yi kada pini ngê nî ya, yepê, yi pini pi yintómu yi kuwó choo kwo, dye ghi yintómu pi knî yi p:uu choo dpodo.

36 Yesu ngê tp:ee ngma a ngêêdî, p:uu ndiye pyu yoo yi ngópu kââ, yi tpémi kóó dê yi kêlê kââ, yepê,

37 Pini n:ii alanté tpémi ka a l:êê dîy:o adî vyuwo, daa yi tpémi ka u mo adî vyuwo, ngmênê a ka amyeda a vyuwo, amyedî chââchââ nê. Yepê, Myenté, yepê, pini n:ii ngê adî cââchââ nê, daa a mo adî chââchââ nê, ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, amyedî chââchââ.

Yesu ngê u ngwo ye vyu, yepê, N:ii nmî p:uu daa d:uu, nmî pee pini
Luukî 9:49-50

38 Njon ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Pi ngmêkudu m:uu, kwo, m̱i ngê pi knî yi kmêna kî ngm:ii kîgha té. Kwo, Yi kópu u kwo kudu kwódu, mu kópu u dîy:o daa nmî yoo vy:o pini ngmê.

39 Yesu ngê yepê, U kwo nangê kwódu. Yepê, Pini n:ii ngê a pi wa vyi, mbwudu u ngwo angmê chaa, doo u ntââ yi pini ngê u kuwó dini ghi ngê kópu dono a p:uu daawa vyi.

40 Yepê, N:ii nmî p:uu daa d:uu yédi, nmî pee pini.

41 Yepê, Pini n:ii ngê a l:êê dîy:o wa ngee nmyo, kópu mb:aa yi pini ngê ngmanî d:uu. Yepê, Mbwaa knî nmye angma a kê, k:omo tpile daa tpile ndîî nmye ayedê kê, ngmênê kópu mb:aa ndêndê ngê yi pini ngê ngmanî d:uu.

Pi ngê Yesu kîngî kéé, u danêmbum
Mátiyu 18:6-9; Luukî 17:1-2

42 Yesu ngê yepê, Tpémi dmââdîni yoo a ka wunê kêlîmî té, pi ngmê ngê yi kêlîmî l:âmo kîdangmê ngee. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi pini dnyinté daawa kpada. Yepê, Pi knî y:oo yi pini mwiyé wo mgîmî ngópu, chêêpî pââ ndîî nódo ngmêwo kudu ngópu, mbéli u kwo wumê kalê ngópu, ye yi dono ndîî daapî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e daapaa kpada.

43-44 Yepê, Kópuni ngmanmyi d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi, yi ndyuw:e daawa pw:onu. Yepê, Yi kópu u kwee mwiyé anmyinê châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ghê kamî anmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo. Yepê, Dono kópuni pi knî ye mb:aamb:aa dé, k:omo tpile yi p:eeni kópu daanmyi d:uu t:oo, ngmênê ghê kamî wanmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo.

45-46 Yepê, Máádini p:uu anmyi ghê dmi, nmyi nuu u maa ngmanmyi kalê ngmê, u l:êê dîy:o wanmyi mb:ii nê, yi máádi dono u maa, u dî ndiya, y:i anmy:uu ghêpê dmi. Yepê, Nmyi chóó nmyi maa daanmyi kalê ngmê, a maa anmyinê kalê ngmê, ghê kamî wanmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo. Yepê, K:omo tpile maa woni knî nmyi lama daadnyi ya, ngmênê ghê kamî anmyimo pyw:ee ngmê, a kêê k:oo anmyin:aa kwo.

47-49 Yepê, Tpileni nmyi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, yi p:uu anmyi nuw:odono, yed:oo wanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê ndiya anmy:uu ghêpê dmi, yi ndyuw:e daawa pw:onu, yimbile knî y:oo wamye ma nmyo, chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Yi kêlê ghê ndê ngê adî pîpî nmyo. Yepê, Yi nuw:odono u kwee lîmîlîmî ngê anmyi châpwo ngmê, yed:oo daanmyi mb:ii nê, mu dini ghi ngê Chóó Lémi kóó k:oo anmy:uu ghê dmi.

50 Yepê, Ntii mb:aamb:aa. Yepê, Nté tpyópu u mênê ntii daanyi yé knomomê, ye u n:uu daadî ya, pwópwó ngê wa pyódu. Yepê, Ntii nté tpyópu u mênê ntee anyi yé,

yepê, a kópu dyuu yinté nmyi mênê choo kwo, noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. *

10

Kpîpî te u danêmbum
Mátiyu 19:1-12; Luukî 16:18

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Nkálili Wee a kuwo ngópu, Njuda Wee u kwo lee dniye, Njódan mb-wááni ndîî mî ngmêê ngópu, Pédiya Wee u kwo lee dniye. Nkálili wee u kwo Yesu ngê pi yilî ntee dpîmo ndiye kîgha dé, y:i yinté myedoo ndiye kîgha dé.

2 Pádisi yoo u kwo ngmê loo, u yi y:e doo kwo, Yesu danêmbum têdê nmî dóó, kwo, Nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u ntââ mââ ngê u kpâm wa kpîpî?

3 Yesu ngê yepê, Kópuni Mósisi ngê a d:êê ngê, yi kópu a ka vyi yó.

4 Kwo, Mósisi ngê ala kópu nmo kî ch:ee ngê, apê, Mââ ngê u kpâm dî kpîpî knomomê, u kópu dyuu dpî d:êê ngê, u kwo dpî y:ee ngê, u ngwo dpî dy:ââ ngê.

5 Yesu ngê yepê, Mósisi ngê yi kópu nmye mu d:êê ngê, mu kópu u dîy:o nmyi kpâm knî ye vyuwo dnyinté nmyi lama a tóó, Chóó Lémi u dnye dnyinté my:ee nyêmî ngópu.

6 Yepê, Mwiyémwiyé dini ghi ngê, Chóó Lémi ngê pyââ mââ l:âmo doo, yepê, Noko mb:aamb:aa ngê choo ya. *

7 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o mââ u pye mî yi kêlê dpo pwii, u kpâm k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî. *

8 Yepê, Wod:oo yéé yepe daa miyó a tóó, ngmênê mu ngmidi.

9 Yepê, Cha cha n:ii Chóó Lémi ngê dpo kââdî dê, pi ngê d:uudpî chámê dê.

10 Dini ghi n:ii ngê ngomo k:oo mê diyé dniye, Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi kópu p:uu u kwo póó dniye.

11 Yesu ngê yepê, Pini n:ii ngê u kpâm dpî kpîpî, yi pini ngê kn:aa pyópu kîmungê nya. Yepê, Yi pini ngê kn:aa pyópu muwa nya knomomê, ye daa yééyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê pyââ ti u kópu ayi d:uu. *

12 Yepê, Myenté, pyópu n:ii ngê u moo wa kpîpî, kn:aa pini p:uu amî yéé, yepê, daa yééyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê mââ ti u kópu ayi d:uu.

Pi knî y:oo yi tp:ee dmââdîma Yesu ka u ngwo ńuw:o tumo
Mátiyu 19:13-15; Luukî 18:15-17

13 Pi knî y:oo Yesu ka yi tp:ee dmââdîma ńuw:o tumo, apê, Kóó yi mbêmê nyi yé ngê, ngmênê Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo ye kwódu ngópu.

14 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê m:uu too, p:uu ndiye pyu knî ye nod:e wo, yepê, Ye namê kwódu yé, a ka a ńuw:o teńe, mu kópu u dîy:o tp:ee dmââdîma ntee yéli Chóó Lémi ngê chóó adî y:enê dé.

15 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Tp:ee ngê u mî u dnye ntee a nyêmî ngê, n:ii ngê Chóó Lémi u dnye yinté daadî nyêm, Chóó Lémi ngê yi pini wa mb:ii, kóó k:oo daawa kââ.

16 Wod:oo Yesu ngê tp:ee dmââdîma doo a ng:êênî dé, u pa doo t:emî dé, kêê yi mbêmê doo yiyé, doo kpaapîkpaapî dé, yipu, Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.

Ndáápi ngmê u danêmbum
Mátiyu 19:16-30; Luukî 18:18-30

17 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê kada doo a yém, pi ngmê mbêpêmbêpê ngê u kwo loo, yu mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo, u kwo póó wo, kwo, Nmî ndiye pyu mb:aa. Kwo, Ló kópu ngmanî d:uu, ghê kamî u ngwo anê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu?

18 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o mb:aamb:aa u pi a pyimo chi t:oo? Kwo, Pi mb:aamb:aa daangma a tóó, Chóó Lémi mu ngmidi yi mb:aamb:aa.

19 Kwo, Dêêpî kópu dyuu lama a kwo, kwo, Pi nangmê vy:a, pi u kuwó nangmê pwiyé, pi u tpile nangmê t:âmo, pi nangmê yipe, pi nangmê dóó, mye mî chi chââchââ dê.

20 Yi pini ngê kwo, Mââwe, kwo, tp:ee têdê noo a ya, yi kópu dyuu noo a chââchââ, ala ngwo myenî chââchââ té.

21 Yesu ngê até doo y:enê, u gha vy:o apê, Kî pini a nuu u pi. Yi pini ka kwo, Kópu mu

* **9:50:** Mát 5:13; Luukî 14:34; Kîlosa 4:6; 1 Tes 5:13 * **10:6:** Gen 1:27 * **10:7:** Gen 2:24; Epeso 5:31 * **10:11:** 1 Kódin 7:10-11

ngmidi chuungê d:uu ngê, kwo, Chi lêpî, kwo, tpile yilîni ngópu a tóó, ngópuch:anê knî ye nyi yéépi, yed:oo dpo ngm:êê nédi, cha a yâmuyâmu nê, kwo, ya mb:aa mbóó p:uu u ngwo anyimo pyw:oo.

22 Dini ghi n:ii ngê yi pini ngê yi kópu nyongo, u gha dono ngê pyodo, apê, A tpile yilî angênté anî yêê, wod:oo Yesu a kuwo ngê, mu kópu u dîy:o ndáápi ndîî, u tpile yilî.

23 Yesu yi diyé wo, p:uu ndiye pyu knî ye yepê, N:ii ndáápi ndîî, a maa p:uu paa dpodo ndîî ngê u kwo wa pyódu, Chóó Lémi kóó k:oo angênté amî ghê.

24 Yesu p:uu ndiye pyu yoo ngwéti dniye, apê, E! Apê, Kî lónté kópu? Yesu ngê yepê, Kî tp:eema. Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo dpodo ndîî.

25 Yepê, Mbwêmê ndîî, tee kn:ââ puu u mênê daawa kee, yepê, myenté Chóó Lémi kóó k:oo ndáápi d:uudpî ghê.

26 P:uu ndiye pyu knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, ghê yi mênê ghipé wo, noko yepê, Wu lónté kópu? Noko yepê, Ndáápi yoo Chóó Lémi kóó k:oo daangmêwa ghê knomomê, ye n:uu ngmê u ntââ y:i amî ghê?

27 Yesu ngê doo y:enê dé, yepê, Doo u ntââ Chóó Lémi kóó k:oo pi chóó daangmêmî ghê, ngmênê Chóó Lémi chóó u ntââ, pi chóó kóó k:oo wa kââ. Yepê, Kópu yilî yintómu Chóó Lémi u ntââ.

28 Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Tpile yilî yintómu nmo kuwo ngê, anmînê yâmuyâmu ngi.

29-30 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Pini n:ii ngê a l:êê dîy:o u p:aa dpo kuwo, u tîdê mbwó yoo dpo kuwo té, u pye mî dpo kuwo dê, u tp:ee dmââdîma dpo kuwo té, u yâpwo têdê dmi myedo kuwo té, yepê, ala dini ghi ngê yi pini ngê yinté tpile yilî amêdê pyw:oo. Yepê, Pini n:ii ngê a kópu dyuu u l:êê dîy:o tpile ngmidi wa a kuwo, yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yonoy:a amêdê pyw:oo, yepê, ngomo dé, u tîdê mbwó yoo, u pye mî yoo, u tp:ee dmââdîma, u yâpwo têdê dmi. Yepê, Nyââ, yepê, ala dini ghi ngê yi pini ngê u tpile yilî yinté amêdê pyw:ee té, yepê, dye ghi knî ngmê ngê pi knî y:oo a l:êê dîy:o yi pini wamye kpaka ngmê. Yepê, Mu dini ghi ngê yi pini ngê ghê kamî amînê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

31 Yepê, Kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada. Yepê, Ala ngwo ndáápi yoo kada a wee, ngmênê dîy:o kuwó amêdê ghê dmi.

Yesu pyolombó u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê

Mátiyu 20:17-19; Luukî 18:31-34

32 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu maa p:uu dnye m:ii, Njedusalem dnye lêpî, Yesu yi kada doo kwo. Yi kópu u dyépi yoo yi nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo, yélini y:oo dnye yâmuyâmu dé, mye nkîngê mbê dniye. Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo kn:aa ńuw:o too, u pwopwo p:uu yi mo ye doon:aa danê.

33 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê dini ghi n:ii ngê Njedusalem anm:uu taa dmi, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, a vyee u dy:oo wa a châpwo ngmê, wa mgîmî nê, wa kóté kalê nê, wamye ch:ee nê, Lóma tpémi yi kêê k:oo wa kaa nê.

34 Yepê, Yi tpóknî y:oo wadnyi nkwitinkwiti nê, a p:uu wadnyi tpyîpwi, wadnyi kpakakpaka nê, wa vya nê, yepê, ngmênê wo pyoloni ngê wamênî pyidu.

Njems mbwémi Njon y:oo Yesu ka kópuni dpîmo dmyinê

Mátiyu 20:20-28

35 U kuwó dini ghi ngê Sepédi tp:oo dê Yesu ka lee knopwo, Njems mbwémi Njon. Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, U yi nye a kwo, Kópu nye ngmê d:uu ngi.

36 Yesu ngê yepê, Ló kópu dp:o ngmanî d:uu?

37 Kwo, Dini ghi n:ii ngê mi ndîî ngê wa pyódu, Chóó Lémi u yoo anyi y:enê, u yi nye a kwo, Yoo yi kada dpî kaa nyédi.

38 Yesu ngê yepê, Kópuni a ka dpo dmyinê ngmê, daa dpî lama dpo mbumu mo. Yepê, Dpî u ntââ dê, pi knî y:oo kópuni a nga wa d:uu ngmê, u ntââ dpo amye d:uu ngmê?

39 Kwo, Nyo u ntââ dê. Yesu ngê yepê, Kópuni pi knî y:oo a nga wa d:uu ngmê, ndêndê ngê dpo amye d:uu ngmê. *

* **10:39:** Dpodo 12:2; Tpyuu 1:9

40 Yepê, Ngmênê doo u ntââ a che p:ââ pee
a chóó daanî ngmidi. Yepê, Chóó Lémi ngê
yi kópu yinê wa a vyi. Yepê, Pini n:ii kada
adî kwo, yi pini wunê ka a ngmidi ngê.

41 Yesu p:uu ndiye pyu yoo wo y:a knî
y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Njems
mbwémi Njon ye nod:e dniye.
42 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo
nipi a danê ngê, yepê, Nmyi lama a tóó,
yélini daa Nju tpémi, yi vy:o pini n:ii kada
pini ngê dpî pyódu, yoo yinê a y:enê ngê,
yinê a dpodo kîgha too.
43-44 Yepê, Ngmênê nmyi vy:o yinté daadî
ya. Yepê, Nmyi vy:o pini n:ii ngê u yi adî
kwo, Kada pini ngê nî pyódu, yi pini ngê
choo ngêêpî nmyo, nmyi p:uu choo dpodo.
45 Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê a
ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê, ngmênê daa
lémilémi u l:êê dîy:o nê loo, yoo p:ee n:aa
ngêêpî too, yi l:êê dîy:o wanî pw:onu, pi yilî
yi pywuu ngê amy:aa pyódu. *

Yesu ngê ngwolo kopwe u ngwo pyi ngê, Njédikó

Mátiyu 20:29-34; Luukî 18:35-43

46 Njédikó taa dniye, y:i dnye ya, dini
ghi n:ii ngê Njédikó dnya a kuwokuwo, pi
yilî yi k:ii, pi ngmê maa nkîgh:ê doo ya, u
pi Mbatîmeyas, Tîmeyas tp:oo. Yi pini ng-
wolo dê kopwe dê, daa dpodo u ntââ, maa
nkîgh:ê dpîmo ya, pi knî ye ndapî dpîmo
dmyinê.
47 Yi pini ngê dini ghi n:ii ngê nyongo,
apê, Yesu Nasalet pi kîyedê pwiyé knî,
wod:oo dpodombiy:e ka wo, kwo, Yesu.
Kwo, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê,
Dépidi ntee pini, u ntââ n̲ga wanê ch:anê?
48 K:omo tpile pi yilî yintómu u kwo a
tpêpwo dniye, kwo, Tumu chi ya, ngmênê
yi dnye dmi daa nyongo, dpodombiy:e
modoo kââ, kwo, Dépidi ntee pini. Kwo, U
ntââ n̲ga wanê ch:anê?
49 Wod:oo Yesu ngê paa u dî puwâ, yepê,
Kî pini a ka a pwiyé we. U kwo até yi
mbwóó dniye, kwo, N̲ga mb:aamb:aa ngê
pyaa we, gh:êêdé. Kwo, Yesu ngê apu, A ka
a pwiyé we.

50 Ngwolo kopwe ngê u nkuwo kpîdî a
pywálî ngê, m:ii kéé ngê, mbêka wo, Yesu ka
loo.
51 Yesu u kwo póó wo, kwo, Lukwe n̲ga
ngmanî mdo? Yi ngwolo kopwe ngê kwo,
Mââwe. Kwo, U ya a nga a kwo, Yélî m:aa
m:uu.
52 Yesu ngê kwo, U ntââ, kwo, mêchi lêpî.
Kwo, N̲gêlîmî mbêmê chi pyiyé. Wod:oo yi
ngwo yélî mê módu, Yesu u kuwó maa p:uu
mye ghê wo.

11

Njedusalem u ngwo vy:êê ngópu

Mátiyu 21:1-11; Luukî 19:28-40; Njon 12:12-19

1 Yesu p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii Nje-
dusalem ghêlî daa nî dniye, yi kada p:aa
miyó doo ya, Petani p:aani dê Petepake,
mbu y:i ngma a kwo, u pi Olipi, mu kópu
u dîy:o nté kn:ââ kpê yi mbwini mbêmê
ngmêdoo ya, yi yini yi pi dmi mye olipi.
Dini ghi n:ii ngê yi mbwini mbêmê kee
dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu kada miyó
kââ,
2 yepê, Mu p:aani nmî kada choo kwo.
Yepê, Dini ghi n:ii ngê y:i dpo taataa mo,
ndonki tp:oo dpo mumu ngmê, yedê ńedê
a t:a. Yepê, Yi ndonki tp:oo pyipwo pi
doongmê yaa wo. Yepê, Dpo pywálî nyoo,
a ka dpo ńuw:o nyoo.
3 Yepê, Pini n:ii ngê dpo dê vyi knomomê,
Ndonki tp:oo lukwe dîy:o dpo ńeńe ngmê,
yepê, ye ala kópu u kwo dpî vyi nyoo, kwipi,
Nmî lémi ngê u yi u ngwo wunê kwo. Mgî
daawa a puwâ, dîyo mêwunê diyédiyé kîgha.
4 Wod:oo adî lee knî, yi p:aani ad:uu taa
knî, apê, Ndonki tp:oo yedê ńedê mu t:a,
ngomo t:âmo.
5 Dini ghi n:ii ngê dpîmo a pywálîpywálî,
pi ngmê knî y:oo yepê, Lukwe dîy:o ye
ndonki tp:oo dpo pywálîpywálî ngmê?
6 Kópuni Yesu ngê ye a vyu, yi tpódu y:oo
yi p:aani tpémi ye yinté vyi ngópu, wod:oo
yi p:aani tpémi y:oo kópu mêdaa vyi ngópu,
Ka, yepê, d:ââ ńuw:o nyoo.
7 Wod:oo yi ndonki Yesu ka ńuw:o ngópu,
yi nkuwo kpîdî dê yi mbwo a ngee dumo,
ndonki pyipwo talê dumo, Yesu pyipwo u

* **10:45:** 1 Tim 2:5-6

nkwo yaa wo. Kada a y:ee ngópu, Njedusalem dnye lêpî, maa p:uu ndonki ngê Yesu doo dnyinêdnyinê.

8 King ntee dnyimo chââchââ, Yesu yinté mye châpu ngópu, woni knî y:oo yi nkuwo kpîdî a ngee tumo, Yesu u kada maa p:uu talê tumo, woni knî y:oo yi knî ngmê vy:êê ngópu, nkoo vyi u kadakada yidi ngópu, ndonki yi mbêmê doo paa, Yesu pyipwo doo ya.

9 Yoo u kada ngmêdoo kwo, yoo u kuwó mudoo kwo, Yesu yi kêlê ghê doo paa, Njedusalem nipi dnye lêpî, u nkwo dnye kââkââ, kópu, Munmîkó Nmî Lémi. Kópu, Chóó Lémi ngê a ngee nyine. Kópu, U pi ngê nyinê loo.

10 Kópu, Dépidi ntee pini. Kópu, Lîmî k:ii yoo yi kada pini ngê paa pyédi. Kópu, Chóó Lémi chaa kîgha koo.

11 Dini ghi n:ii ngê Yesu yi p:aani ndîî mî ta, Njedusalem, Chóó Lémi u ngomo k:oo mî kee wo, tpile yilî y:i mî módu, wod:oo Njedusalem mêda kuwo ngópu, Petani mê diyé dniye, mu kópu u dîy:o yi dini ghi ngê kââdî doo wupwo.

Yesu ngê yi ngmê nt:ââ ngê Yisîléli tpémi yi p:uu mgongo u ngwo ngmê kwólu

Mátiyu 21:18-19

12 Womumo mw:aandiye Petani a kuwo ngópu, Njedusalem dnye lêpî. Maa p:uu Yesu ngê dómu kele.

13 Maa nkîgh:ê kuwe ngmê m:uu ngópu, yââ vyi ndîî. Yesu yi yini km:ee adî lê, apê ngmênê, Kî yini p:uu kîgha ngma a kwo. Y:i n:ee, apê, Kîgha p:uu daa kwo, mu kópu u dîy:o doo u kyopwokyopwo u dye ghi ngê módu.

14 Yesu ngê yi yini ka kwo, Pi ngê ngîgha daamuwa ma. Yi yini ka kópuni vyu, p:uu ndiye pyu knî y:oo ny:ee ngópu.

Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo u ngwo a pw:oo ngê

Mátiyu 21:12-17; Luukî 19:45-48; Njon 2:13-22

15 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mî kee dniye, apê, Pi knî y:oo tpile tp:oo mu pywupwi t:oo, kpêê yiyé u l:êê dîy:o. Apê, Kn:aa dyámê ndapî nmî ndapî ngê mu ngmêêpî t:oo. Apê, Yélini al:ii a dpodo nyédi, yoo mu dódó t:oo, yi ndapî mu chedêchedê t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê yi yéli a pw:oo ngê, kuwa pw:ii too, ndapî ngmêêpî têdê yi tépîl ye a pii too, ndapî tpii yi kpópu, ńmê tp:oo pywupwi têdê yi p:o a ngî too, yi ya têdê dnyi mye dy:ee too.

16 Yélini Njedusalem dnyimo dpodo, tpile dnyimo dnyinêdnyinê dé, u yi y:e dêdpîmo kwo, Chóó Lémi u ngomo kuwa máádi nmîmo kwolo, mu kópu u dîy:o kuughê, u yi y:e dpîmo kwo, Kêlî nmî pwii dmi, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo máádi nmî kwolo, chono nmî pwii dmi, Yesu ngê yi kópu yi yéli ye kwódu ngê.

17 Chóó Lémi u kópu Yisaya ngê n:ii a d:êê ngê, yi kópu ye vyu, yepê, Puku yedê ala kópu mu tóó,

A ngomo kwéli a kwo,

dyámê pê yintómu pi knî yi ngêpê têdê ngê choo ya,

yepê, ngmênê kpaa têdê ngê dmye pyódu ngmê.

18 Kópuni Yesu ngê d:uu ngê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, u yi y:e doo kwo, Yesu nmî vy:a. Yesu ka nkîngê mbê dniye, mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu y:oo u dêêpî dnyimon:aa nyêm.

19 Yi ntumokwodo Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Njedusalem a kuwo ngópu.

Yini n:ii Yesu ngê nt:ââ ngê, u pwopwo

Mátiyu 21:20-22

20 Womumo mw:aandiye, dini ghi n:ii ngê Njedusalem dnye diyédiyé, yini n:ii Yesu ngê nt:ââ ngê, yi yini maa nkîgh:ê yi m:uu ngópu, Apê, Atédê pw:onu, d:ud:umbiy:e.

21 Yi kópu dini ghi n:ii ngê Pita ngê nuw:o kwólu, Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Yini n:ii nyi nt:ââ, ntóó ngî mwini.

22-23 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, A ka dpodombiy:e anmya a kêlîmî knomomê, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê adnyi ya knomomê, ye kópuni wanmyi vyi t:oo, wa pyaa dmi. Yepê, Kî mbwini ka wanmyi vyi ngmê, kwonye, A yumwe, nt:ee nyi ghé, yepê, yi kópu wa d:uu.

24 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o nmye n:aa
tpapê, Dini ghi n:ii ngê ngêpê têdê Chóó
Lémi ka tpile ngmanmyi dmyinê, nmyi gha
vy:o wanmyi vyi ngmê, anye, Ndêndê ngê
Chóó Lémi ngê nmo wunê kuwo, yepê, yi
kópu anmyinê pyw:ee ngmê.
25-26 Yepê, Dono kópuni pi knî y:oo nmye a
d:uud:uu tumo, nmyi nuw:o ńedê adnyi ya,
nmyi kuwó daanmyi kéé t:oo, yepê, k:omo
tpile Chóó Lémi ka anmyi ngêpê, ngmênê
kópu dononi nmyi d:uu tumo, Chóó Lémi
ngê mbodo kn:ää vyuwo daawa kéé té, yi
l:êê dîy:o ntää nmye wa vy:u. Yepê, Pi knî yi
dono nmyi kuwó mwiyé dpî kéé tóó, yed:oo
Chóó Lémi ngê nmyi dono u kuwó u nkwo
wa kéé té, mêdaadî nuw:onuw:o dé.

Yesu pini n:ii u pi mbêmê doo dpodo
Mátiyu 21:23-27; Luukî 20:1-8

27-28 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Nje-
dusalem mê taa dniye, Chóó Lémi u ngomo
mbwa kalê ngmê k:oo mê kee dniye,
wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo,
dêêpî pyu yoo, yoo yi kada pini yoo mye
yi k:ii Yesu ka lee dniye, kwo, Chóó Lémi u
ngomo nmî chóó nmo y:enê. Kwo, Kópuni
nye d:uud:uu too, n:uu ngê nga vyu, u ngwo
nye d:uud:uu too? Kwo, N:uu u pi mbêmê
ye kópu yilî nye d:uud:uu ngê?
29 Yesu ngê yepê, Kópu nmye mwiyé
ngmên:aa poopoo. Yepê, Yi kópu nmyinê
vyee ngmê, ye pini n:ii ngê a dy:ää noo, u
pi nmye u ngwo n:aa tpapê.
30 Yepê, N:uu u pi mbêmê Njon ngê pi
mbwaa lêê u mênê dpîmo kmênêkmênê dé?
Yepê, Chóó Lémi u pi mbêmê ó chóó u pi
mbêmê?
31 Noko yepê, Ló kópu u kwo ngmanmî
vyi? Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê,
Chóó Lémi u pi mbêmê, noko yepê, ala kópu
nmo a tpapê, Lukwe dîy:o Njon ka dpîp:e
kêlîmî mbê dniye.
32 Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê,
Chóó u pi mbêmê, noko yepê, pi knî y:oo
ló kópu nmo angmê d:uu ngmê. Pi knî ye
nkîngê mbê dniye, mu kópu u dîy:o yinê ye
Njon Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê.
33 Yi kópu u l:êê dîy:o kede dniye, Yesu
ka kwo, Nmî lama daa tóó. Myenté, Yesu
ngê yepê, Pini n:ii u pi mbêmê kópu yilî n:aa
d:uud:uu ngê, nmye myedaanî vyi.

12

Yesu Nju tpémi yi kada pini knî yi p:uu u ngwo doo mgongo
Mátiyu 21:33-46; Luukî 20:9-19

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu pi yilî knî ye
doo mgongo. Yepê, Pi ngmê ngê wain kpê
ngmê yó, mbwa ngê a yina ngê, wain kîgha
u vyilêvyilê têdê ngmê l:âmo ngê. Yepê, Ghi
my:oo l:âmo ngê, yi wain kpê y:enê pyu u ya
têdê. Yepê, Wain kpê chóó ngê pi ngmê knî
ye yepê, A wain kpê ka dmyinê vyuwo, dini
ghi n:ii ngê nt:u dê kaa knomomê, kîgha
dmyina a ngêêpî dé, dmyinê vyilêvyilê dé,
wain u ngwo dmyinê l:âmol:âmo, knî a
ka ngmêdmyina a dyede, woni nmyi nêni.
Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi pini ngê wain
kpê a kuwo ngê, kn:aa p:aani loo, dye ghi
daadîî y:i doon:aa ya.
2 Yepê, Wain kpê dini ghi n:ii ngê kyopwo
wo, wain kpê chóó ngê u dpodo pyu ngmê
dy:ää ngê, kwo, A wain kpê mênê chi lêpî, u
y:enê pyu knî y:oo a wain knî nga ngmêdo
kê y:e, a ka dpo ńuw:o ngi.
3 Yepê, Ngmênê yi pini dini ghi n:ii ngê
wain kpê mênê mî ta, u y:enê pyu knî y:oo
wain knî u kwo daa y:ee ngópu, yi pini
mgîmî ngópu, kpaka ngópu, wain kpê chóó
ka módó mê dy:ää ngópu.
4 Yepê, U kuwó dini ghi ngê wain kpê
chóó ngê u dpodo pyu myomoni dy:ää ngê,
yinté kópu mu ngmidi u ngwo myedê d:uu
ngópu, dpodombiy:e kpaka ngópu, wain
kpê chóó ka módó mye dy:ää ngópu.
5 Yepê, Myenté, wain kpê chóó ngê kn:aa
pini m:uu dy:ää ngê, yi pini vya ngópu, daa
pyiyé wo. Yepê, Wain kpê chóó ngê pi yilî
ye dy:ää ngê, woni kpaka tumo, woni vya
tumo, wain u kwo daa dy:ää ngópu.
6 Yepê, U kuwó dini ghi ngê tp:oo ye u
nkwo dy:ää ngê, apê, A tp:ee amînê châpu
ngmê, daawa a vya ngmê.
7 Yepê, Ngmênê yi wain kpê y:enê pyu knî
y:oo daa châpu ngópu. Noko yepê, Kî wain
kpê chóó tp:oo. Noko yepê, Vya koo, yed:oo
wain kpê nmo wa ghay.

* **12:8:** Hipîlu 13:12

8 Yepê, Wod:oo mgîmî ngópu, vya ngópu,
ntóó chii mênê mî kéé ngópu. *
9 Yesu ye póó wo, yepê, Yi wain kpê chóó
ngê ló kópu y:e angmê d:uu? Yepê, Wa a lê,
pi dono yoo wa vya té, kn:aa yéli y:oo yi d:aa
dmi u nkwo amênê kââdî ngmê.
10 Yepê, Ala kópu puku yedê nmyinê
kp:aa ngópu, apii, yepê,
Yi pââni ngomo wuwó pyu knî y:oo kéé
ngópu,
yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo.
*
11 Nmî Lémi ngê yi kópu yinté d:uu ngê,
nyepênyepê u kópu yi d:uu ngê.
12 Nju tpémi yi kada pini knî y:oo u yi y:e
doo kwo, Yesu nmî mgîmî, mu kópu u dîy:o
a w:ee ngópu, apê, Kî nmî p:uu a mgongo.
Ngmênê pi yilî knî ye nkîngê mbê dniye,
wod:oo Yesu mêdaa mgîmî ngópu, a kuwo
ngópu, wod:oo lee dniye.

Tákisi pywupwi u danêmbum
Mátiyu 22:15-22; Luukî 20:20-26

13 Pádisi yoo, Helodi u kwo téni pee yéli yi
k:ii Yesu ka lee dniye, u yi y:e doo kwo, Yesu
nmî dóó. *
14 Yi lama doo ya, Lóma tpémi ye tákisi
pywupwi Nju tpémi ye daa yi nuu u kópu
ngê doo ya, wod:oo yi p:uu ndiye pyu knî
ngmê ngmidi ngópu, king Helodi u kwo téni
pee yéli yi k:ii Yesu ka dy:ââ tumo, kwo,
Mââwe, kwo, nmî lama ka tóó, Ndêndê ngê
nye danêmbum. Kwo, Pi knî ye d:ee nkîngê
yédi, ngmênê Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî
ye ndêndê ngê nye tpapê ngê. Kwo, Nmo
vyi ngi, kwo, nmî dêêpî kópu dyuu lónté a
kwo, kwo, u ntââ Lóma tpémi yi king ndîî
ka tákisi wanmî pywupwi? Kwo, Wanmî
pwila, ó daanmî pwila?
15 Yesu ngê yi kópu a w:ee ngê, apê, Ngee
k:omodanê té. Yepê, Lukwe dîy:o nmye
dódó nê? Yepê, Tákisi ndapî a ka ngma a
ńuw:o yó, ngmênî m:uu.
16 U kwo yi ńuw:o ngópu, yepê, Ala ndapî
p:uu n:uu u kââ ye tóó, n:uu u pi myeye tóó?
Kwo, Lóma tpémi yi king ndîî u kââ u pi ye
tóó mo.
17 Wod:oo Yesu ngê yepê, Tpileni Lóma
tpémi yi king ndîî ngmênêni, u kwo
mêdmyinê yémî. Yepê, Tpileni Chóó Lémi
ngmênêni, Chóó Lémi ka mêdmyinê yémî. Yi
kópu yi ny:ee ngópu, yi nuw:onuw:o u kópu
ngê pyodo, wod:oo Yesu a kuwo ngópu. *

Pyidepyide u danêmbum
Mátiyu 22:23-33; Luukî 20:27-40

18 Yoo ngmê Yesu ka loo, yi yéli Sadyusi
yoo. Yi nuw:o dmi alanté doo ya, apê, Pi dpî
pw:onu, mêd:uuwodê pyidu. U yi y:e doo
kwo, Yesu u pi nmî dyênê, u l:êê dîy:o Yesu
alanté dnye dódó. *
19 Yesu ka kwo, Mósisi ngê ala dêêpî
kópu a d:êê ngê, apê, Pi angmê pw:onu, u
kuknwe adî ya knomomê, yi tp:ee daadî
ya knomomê, ye yi pini u mbwó ngê yi
kuknwe moo ndê ngê, u mbwó u l:êê dîy:o
tp:ee angmê tpyé ngmê. *
20 Kwo, Pi mbwémi pyudu doo ya, kaani
yéé wo, tp:ee daa tpyó, u ngwo pwene.
21 Kwo, Kaapeeni ngê yi kuknwe mê ndê
ngê, yi pyópu ngê tp:ee myedêpê ngêêdî,
kaapeeni yinté u nkwo mye pwene.
22 Kwo, Yi mbwémi knî yintómu yi pyópu
mu ngmidi yinté dnye ny:ee, yintómu
pw:oo dniye, tp:ee yi pyópu ngê dêpangmê
ngî ngópu. Kwo, U kuwó dini ghi ngê yi
pyópu mye pwene.
23 Kwo, Lukwe dîy:o pyidepyide u pi nye
tpapê. Kwo, Yoo wa a pii knomomê, ye yi
pyópu ngê lukwe angmê pyódu, ló pini u
kpâm ngê amî pyódu. Kwo, Doo u ntââ, mu
kópu u dîy:o yi mbwémi pyudu knî yi pyópu
mu ngmidi p:uu yéé dniye.
24 Yesu ngê yepê, Dmye kn:aadi ngmê,
mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kópu dyuu
nmyi lama daa kwo, u wêdêwêdê nmyi
lama myedaa tóó.
25 Yepê, Enjel yoo ntee d:uudpî yéé dmi,
dini ghi n:ii ngê yoo wa a pii dmi, yinté
adnyi ya, pyââ mââ numo p:uu mêdaawa
yéé knî.
26 Yepê, Yoo yi pyidepyide p:uu nmye
n:aa danê. Yepê, Mósisi u puku pee
dp:eengê w:ee ngópu, ndê ngê yi tp:oo kwéli
doo pîpî. Yepê, Yi puku pee yedê alanté a
tóó, Chóó Lémi ngê Mósisi ka kwo, Nê, ng:ââ
Epîlaham u yâpwo, myenté tp:oo Yisak u

* **12:10:** Psalm 118:22-23; Dpodo 4:11; 1 Pita 2:6-8 * **12:13:** 3:6 * **12:17:** Lóma 13:7 * **12:18:** Dpodo 23:8
* **12:19:** Deut 25:5 * **12:26:** Ex 3:2-6

yâpwo, myenté Yisak tp:oo Njakóp u yâpwo. *

27 Yepê, Chóó Lémi yi tpóknî yi yâpwo, yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile a pw:oo dniye, ngmênê yi ghê a pyede. Yepê, Chóó Lémi daa ntóó knî yi yâpwo, ngmênê n:ii dé yi ghê a pyede, vyîlo yi yéli yi yâpwo. Yepê, Ndêndê ngê dmye kn:aadi ngmê.

Dêêpî kópu n:ii kada a tóó
Mátiyu 22:34-40; Luukî 10:25-28

28 Dêêpî pyu ngmê y:i doo ya, Yesu u danêmbum doo ng:aang:aa. Yi pini ngê apê, Yesu ngê Sadyusi yoo yi kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dê vy:a, wod:oo Yesu ka póó wo, kwo, Dêêpî kópu dyuu yi vy:o, lóni kada ngma a tóó?

29 Yesu ngê kwo, Ala dêêpî kópu kada ye tóó, kwo, Yisîléli tpémi. Kwo, Ala kópu ny:ee yó. Kwo, Chóó Lémi nmî yâpwo njini, nmî kada pini. Kwo, Daa m:uu a tóó. *

30 Kwo, U nuu ghi nmyi nódo mb:aamb:aa ngê choo ya. Kwo, Chóó Lémi nmyi gha vy:o choo ya, dye ghi yintómu p:uu dmyinê nuw:o, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé.

31 Kwo, Yi dêêpî kópu u kuwó alani a tóó, kwo, Ńyóó n̲uu ghi n̲ódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi n̲ódo yinté myechoo ya. Kwo, Yi dêêpî kópu dê kada a tóó mo. *

32 Yi dêêpî pyu ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Ndêndê ngê kîchi vyi, Chóó Lémi mu ngmidi yi yâpwo, yâpwo kn:aa daa m:uu a tóó.

33 Kwo, Pi nódo Chóó Lémi u nuu ghi mb:aamb:aa ngê choo ya, Chóó Lémi u gha vy:o choo ya, dye ghi yintómu p:uu choo nuw:o, u dpodo p:uu myechoo dpodo. Kwo, Pi nódo chóó u nuu ghi ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi yi pini nódo yinté myechoo ya. Kwo, Yi dêêpî kópu dê ndîî dê, kwo, Chóó Lémi ka kpêê yiyé ngmênê u kwo têdê. *

34 Yesu ngê apê, Kî pini ngê gha kópu ngmêkêdê vyi, yi pini ka kwo, Daa kêmakêma Chóó Lémi kóó k:oo nye wowo. U kuwó dini ghi ngê Yesu ka kópu daam:uu poo ngópu.

Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:uu ntee pini ngê adî ya?
Mátiyu 22:41-46; Luukî 20:41-44

35 Yesu dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo doon:aa dêêpî, pi knî ye póó wo, yepê, Lónté? Yepê, Dêêpî pyu knî y:oo lukwe dîy:o ala kópu a tpapê ngmê, apu, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, king Dépidi u tii ńedê pini ngmê?

36 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o Dépidi ngê chóó u pi a ghîpî ngê, yi pini u pi kmungo? Yepê, Yi kópu p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Yi pini kada a tóó, Dépidi u kuwó a tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Dépidi yinê a ngópu, ala kópu u ngwo a d:êê ngê, apê,

Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,
M̲i ndîî ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey, pi yintómu chi y:enê dé.
Yélini m̲:uu a l:êê té, dîyo anî vya té,
n̲yi yodo u maknopwo wanî yé té.

37 Yesu ngê yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ngê apê, Yi pini a kada pini. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, yi pini daa Dépidi ntee pini, ngmênê pi knî yi pwo pini ntee pini.

Yélini dnye lémilémi, Yesu ngê yi pi dmi yinté a ghîpî ngê, yoo yi nuw:o dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê u ngwo pyodo.

Yesu pi knî ye Dêêpî pyu yoo yi p:uu u ngwo doo danê
Mátiyu 23:1-36; Luukî 20:45-47

38 Dêêpî têdê Yesu ngê yepê, Dêêpî pyu yoo yi nj:ii ngê kêê nangmê t:oo, n:ii knî y:e u yi a kwo, Nmî pi dmi ndîî ngê pyaa we, nmî kpîdî dmi mb:aa kêlê nmî m:ii, pi knî y:oo mb:aamb:aa ngê pîdny:oo chââchââ nmo.

39 Yepê, Yinté yéli ngêpê ngomo k:oo yi chóó kada dp:uu yaa dmi, naa têdê yi chóó kada myoon:aa yaa dmi.

40 Yepê, K:omo tpile kuknwe dpî dóó t:oo, yi tpile dpî t:âmo t:oo, ngmênê pi knî yi ngîma Chóó Lémi ka a ngêpê nyédi, ngêpê daadîî ngê dpî pyódu t:oo. Yepê, K:omodanê pyu yoo. Yepê, Chóó Lémi ngê yinté yéli dpodombiy:e wa kpada té.

* **12:29:** Deut 6:4-5 * **12:31:** Lev 19:18; Nkal 5:14; Lóma 13:9; Njems 2:8 * **12:33:** 1 Sam 15:22; Hos 6:6

Kuknwe ngmê ngê Chóó Lémi ka tpileni y:ângo
Luukî 21:1-4

41-42 Wo ngmê ngê Yesu Chóó Lémi u ngomo k:oo doo ya, yoo doo y:enê, Chóó Lémi ka ndapî kwéli dnye yém. Ndáápi yilî knî y:oo ndapî ndîî yilî kéé ngópu, ngmênê kuknwe ngma a loo, ndapî kmono miyó njini kéé ngê. *

43-44 Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo a danê ngê, yepê, Ndêndê ngê kî kuknwe ngê ndapî ndîî yi kéé, ndáápi knî y:oo têdê yi kéé ngmê, mu kópu u dîy:o yi yéli yi ngópu ndapî ndîî ye tóó, têdê yi kéé ngmê, yepê, kî kuknwe u ngópu ndapî n:ii kmono dê tóó mo, vyîlo dê yi kéé dê, u ngópu mêdêdêmu tóó. *

13

Yesu Chóó Lémi u ngomo pw:oopw:oo p:uu u ngwo ye doo danê
Mátiyu 24:1-2; Luukî 21:5-6

1 Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, Chóó Lémi u ngomo dini ghi n:ii ngê dnya a kuwokuwo, ngmê ngê kwo, Mââwe. Kwo, Kî lóntoo chêêpî dé, kî ngomo u ngwo kî wó tumo.

2 Yesu ngê kwo, Kî ngomo pââ ndîî chi m:uu té? Kwo, Mu dini ghi ngê chedê ngê wa pyaa dmi. Kwo, Chêêpî pywápê ngmê n:ii ngê kî ngomo a wuwó tumo, mu dini ghi ngê numo u pwo u pwo daangmadî ya. Kwo, Kn:aa lede knî y:oo kî ngomo pê yintómu wa pwaa t:oo. *

Kópu dono yilî yi danêmbum
Mátiyu 24:3-14; Luukî 21:7-19

3 Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, Njedusalem a kuwo ngópu, mbwaa tp:oo ngmê ngmêê ngópu, mbwini n:ii u pi Olipi, yi mbwini mbêmê mî kee dniye, y:i dnyen:aa ya. Yesu ka p:uu ndiye pyu páádi loo, yi pi dmi Pita mbwémi Andru, Njems mbwémi Njon.

4 Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Chóó Lémi u ngomo ngî mwini. Kwo, Ló dini ghi ngê wa a pw:oo ngmê? Kwo, Ló kópu ngmanmî ny:oo, nmî lama u ngwo wa yââ, nê, Yi kópu daa kêmakêma a pyodopyodo?

5 Yesu ngê yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo, pi ngmê ngê kîngî dóó nmyo.

6 Yepê, Pi yilî wa a lê, u yi y:e adî kwo, Nê u d:aa nmo kââdî, nmyewo, Ala nê vyîlo. Yepê, Pi yilî yinté wa dóó t:oo. *

7 Yepê, Dini ghi n:ii ngê l:êê pââ ndîî u pi ngmanmyi ny:ee ngmê, ó nmyi nkîgh:ê amyidnyi l:êê, yepê, nkîngê ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Yi kópu daawa têda dmi, ngmênê nangê vyi, Ala d:o kuwókuwó dini ghi.

8 Yepê, Kn:aa dyámê tpémi kn:aa dyámê tpémi yi p:uu adnyi l:êê, yepê, dyámê pee knî ngmê wadî ghêdê, pi yilî wa pw:oo dmi, daa ng:êêntómu m:uu wa ghîdî, yoo adnyi dómudómu, amyidnyi pwopwo. Yepê, K:omo tpile yinté kópu yilî yi pi dmi wanmyi ny:ee ngmê, ngmênê nangê vyi, Ala d:o dyámê pê dpî chedê. Yepê, Yi kópu yilî têdê dé, ngmênê dono kópu ndîî dé dîyo kuwó wa pyaa dmi.

9 Yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. Yepê, Dye ghi knî ngmê ngê pi dono knî y:oo u yi y:e adî kwo, Nê u yoo nmî chedê. Yepê, Yi ngwo a l:êê dîy:o nmyi p:uu adnyi d:uu. Yepê, Ngêpê ngomo knî yi y:enê pyu knî y:oo adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, adnyin:aa kóté kîgha nmyo, u nkwo adnyin:aa kpakakpaka nmyo. Yepê, A l:êê dîy:o king knî y:oo, kada pini knî y:oo amyidnyin:a kóté kîgha nmyo. Yepê, A p:uu ye anmyin:aa danê.

10 Yepê, A kópu mb:aa pi yilî yintómu knî y:oo mwiyé dpî ny:ee y:e, u kuwó dini ghi ngê dyámê pê chedê ngê wa pyódu. *

11 Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi kópu knî yi p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê adnyin:aa kóté kîgha nmyo, kópuni Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê nmye choo tpapê, yi kópu kada pini knî ye dmyinê tpapê. Yepê, Daa nmyi chóó nmyi kópu ayinmyin:aa tpapê dé, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi u kópu ayinmyin:aa tpapê dé.

12 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a yoo adnyi vyee dé, pi knî y:oo yi chóó yi mbwó yoo wa ch:ee t:oo, mââ knî y:oo yinté yi tp:ee yoo

* **12:41-42:** 2 Kings 12:9 * **12:43-44:** 2 Kódin 8:12 * **13:2:** Luukî 19:43-44 * **13:6:** 13:21-22; 1 Njon 2:18
* **13:10:** Mát 28:19

amye ch:ee t:oo, pi knî y:oo yinté yi chóó yi pye mî yoo amye ch:ee t:oo, kada pini knî y:oo wamye vya t:oo.
13 Yepê, A l:êê dîy:o pi yintómu knî ye wanmyi diya dmi, ngmênê n:ii knî y:oo myedaawa mb:ii nê, mu dini ghi ngê M:aa kóó k:oo wan:uu kaa té. *

Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlî dêpê pw:oo ngópu, yi kópu p:uu Yesu u ngwo ye doo danêmbum

Mátiyu 24:15-28; Luukî 21:20-24

14 Yesu ngê yepê, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya, tpile dyede u tpile dono doo u kwo têdê angmê m:uu ngmê. (Pini n:ii ngê ala puku choo a kpââ, yi kópu mb:aamb:aa ngê choo a wopwe.) Yepê, Yi tpile dono dini ghi n:ii ngê wa t:aa, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya, dpî mbêpê dniye, mbu knî yi vyuwo dp:uu mbwolo dniye.
15 Pini n:ii u ngomo maknopwo adî ya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, u ngomo k:oo mêkîngî kee, u tpile kîdangmên:aa ngî.
16 Yepê, Pini n:ii yâpwo têdê adîn:aa dpodo, u p:o mêkîngî diyé, u tpile kîngmê nya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, mbu mbêmê dp:uu mbwolo we.
17 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi kópu wa pyódu, mbwili knî y:oo dpodo ndîî wa a pyw:ee ngmê, p:aa knî y:oo dpodo ndîî amyedê pyw:ee ngmê.
18 Yepê, Chóó Lémi ka dny:oo ngêpê, Tpii yópu yi dye ghi ngê daapîdny:oo mbêpê.
19 Yepê, Yi dini ghi ngê Nju tpémi y:oo dono ndîî wa a pyw:ee ngmê. Yepê, Dono kópuni pi knî y:oo wunê a pyw:ee tumo, yini têdê dé, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê mwo a l:âmo ngê, u dî ala ngwo. Yepê, Yi dono ndîî u kuwó dini ghi ngê, yintoo dono daamuwa a pyw:ee ngmê.
20 Yepê, Chóó Lémi ngê yinê a vyu, apê, Yélini nê ngmidi ngê yi l:êê dîy:o, yi yéli yi pw:oopw:oo u dye ghi dêêkwédi ngê wanî pyódu. Yepê, Wodaa vyu, ye pi yintómu pî pw:oo dniye.
21 Yepê, Yi dini ghi ngê, yepê, pini n:ii ngê nmye wa vyi, nmyewo, Chóó Lémi ngê n:ii a ngmidi ngê vyîlo ka kwo, yepê, yi pini ka kîdmyongê kêlîmî mbê dmi.
22 Yepê, Pi yilî knî y:oo kêêmî wa kaa t:oo, pi knî ye wadnyi k:omodanê, yewo, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo. Yepê, Pi knî y:oo yoo wamye dóó ngmê, Chóó Lémi u komo k:omodanê ngê wa kaa ngmê. Yepê, Yi pini knî y:oo mbwudu yilî wa chaa ngmê, mu kópu u dîy:o u yi y:e adî kwo, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê, nmî dóó té. *
23 Yepê, Yi k:omodanê pyu knî y:oo kîngî dóó nmyo. Yepê, Kópuni wa pyaa dmi, ala yi kópu knî yi p:uu nmyi ng:aa dmi yidî t:oo.

Chóó Lémi u Pi Ndêndê dini ghi n:ii ngê wa a diyé

Mátiyu 24:29-31; Luukî 21:25-28

24-25 Yesu ngê yepê, Yi dye ghi dono u kuwó dini ghi ngê, d:ââ kââdî wa mgêdê knî, mêdaadpî pil:apil:a, pudu yilî yintómu wa a ghay dmi, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu tpile dé yi dînê dmi wa ghêê té. *
26 Yepê, U kuwó dini ghi ngê pi knî y:oo wa m:uu nê, wamye mya nê, awo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê kîyedê pwiyé knî, u pi ndîî ngê dê pyódu, u wêdêwêdê ndîî ngê myaa pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê ka kwo. *
27 Yepê, Enjel yoo wanê dy:ââ té, dyámê mbêmê ghi yintómu y:i wa lee dmi, Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê wa danê t:oo, y:i ye anîn:aa vyuwo. *

Yesu Njedusalem u pw:oopw:oo p:uu u ngwo doo mgongo

Mátiyu 24:32-35; Luukî 21:29-33

28 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kpêdê vyi dpî ghê, nmyi lama u ngwo dpî yââ, nmyimo, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu.
29 Yepê, Kpêdê ngê ntee nmye dpî vyi, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu, yepê, kópuni p:uu nmye nî danê, dini ghi n:ii ngê yi kópu wanmyi m:uu t:oo, yinté nmyi lama u ngwo wa yââ, anye, Yi kópu daa kêmakêma a pyodopyodo.
30 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Yélini ala ngwo a pyede, ghêlî daawa pw:oo dmi, Njedusalem p:uu kópuni nmye dî vyi, yi kópu mwiyé wa pyódu.

* **13:13:** Njon 15:18-21 * **13:22:** Deut 13:1-3; 2 Tes 2:9; Tpyuu 13:13 * **13:24-25:** 2 Pita 3:10; Tpyuu 6:12-14 * **13:26:** Tpyuu 1:7 * **13:27:** 1 Tes 4:16-17

31 Yepê, Mbóó dyámê chedê ngê wa pyaa knî, ngmênê a kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu.

Pi ngmê u lama daa tóó Yesu ló wéni ngê wa a diyé

Mátiyu 24:36-44

32 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê dyámê mbêmê amênê diyé, yi wéni pi u lama daa tóó. Yepê, Enjel yoo yi lama myedaa tóó. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi tp:oo, a lama myedaa tóó. Yepê, Ngmênê M:aa mu ngmidi u lama a tóó.

33 Yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê t:ââ, mu kópu u dîy:o wéni n:ii ngê yi kópu wa pyódu, nmyi lama daa tóó.

34 Yepê, Alanté adî ya. Yepê, Mââwe ndîî kn:aa p:aani angmê lê, u dpodo pyu yoo wa a kuwo té, yi dpodo ńedê dpodo ńedê wa kaa té, ngomo y:enê pyu ka wa vyi, kwowo, Chi t:ât:ât nê.

35 Yepê, Dmyinê t:ââ, mu kópu u dîy:o nmyi mââwe ndîî wéni n:ii ngê wa t:aa, nmyi lama daadî ya. Yepê, Apê ntumokwodo wa t:aa, apê mgîdî vy:o wa t:aa, apê mw:aamw:aa wa t:aa, apê mw:aandiye wa t:aa.

36 Yepê, Tumutumu wa a lê, dpî têdê kîngmê m:uu nmyo.

37 Yepê, Kópuni nmye dî vyi, pi yilî yintómu yi l:êê dîy:o n:aa tpapê, yepê, dmyinê t:ââ.

14

Kada pini knî y:oo Yesu u pwele u ngwo a châpwo ngópu

Mátiyu 26:1-5; Luukî 22:1-2; Njon 11:45-53

1 Nju tpémi y:oo yi naa ndîî dê daa kêmakêma dnye kuwo dê. Yi nááli dê yi pi dê Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa, Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa. Dêêpî pyu knî ngmê, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii Yesu u pwele yi ngwo a châpwo ngópu.

2 Noko yepê, Naa ndîî m:ii. Noko yepê, Yi kópu naa kpo nakî d:uu. Noko yepê, Pi yilî kêdê t:aa, wa gheteghete mbê dmi.

Tpileni tuu mb:aamb:aa pyââ ngmê ngê Yesu u pwo u ngwo a pii ngê

Mátiyu 26:6-13; Njon 12:1-8

3 Yesu Petani doon:aa ya, Saimon u ngomo k:oo doon:aa kmaapî. Yi pini p:uu too pee mbii leprîsi mwiyé doo ya. Yi kmaapî têdê pyââ ngmê ngê pód:a ngma a ńuwo, tuu mb:aamb:aa. Yi tpile u pywuu ndîî, u pi naadî, tód:o ntee tpile, tuu mb:aamb:aa. Yi pyópu ngê yi pód:a komo puwâ, naadî Yesu mbêmê d:ud:umbiy:e a chedê ngê.

4 Yélini y:oo yi kópu m:uu ngópu, woni yoo nod:e dniye, noko yepê, Kî pyópu ngê lukwe dîy:o kî kópu dê d:uu? Apê, Naadî lukwe dîy:o dê dyênê?

5 Apê, Kî pyópu ngê nmo woda kê, ye ndapî pyolo yono y:a pudu kmênê, yi ndapî ndîî pinté knî ye pudu y:oo. Wod:oo yi yéli yi pyópu ka a tpêpwo dniye.

6 Yesu ngê yepê, U kwo namê mbumu. Yepê, Lukwe dîy:o dmye mywenemywene kalê ngmê. Yepê, A nuu u kópu a nga yi d:uu.

7 Yepê, Dye ghi yintómu u ntââ pinté yoo anmya a pyw:êmî dé. Yepê, Dini ghi n:ii ngê u yi nmye adî kwo, Nmî ngee té, yepê, u ngwo dmyinê ngêêpî dé. Yepê, Mu dini ghi ngê nmyi vy:o mêdaanî kwo.

8 Yepê, Kî pyópu ngê u ntââ kópu a nga yi d:uu. Yepê, Dini ghi n:ii ngê anî pw:onu, wa kmênê nê. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, tpileni pi ntóó p:uu anyi d:ii, kî pyópu ngê a p:uu vyîlo yii d:ii.

9 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pi knî y:oo a kópu mb:aa dyámê ghi knî yi mbêmê kwéli adnyin:aa nyêm, kî pyópu ngê kópuni a nga dê d:uu, amyimî ny:ee ngmê. Yepê, Kópuni a nga dê d:uu, u mgamê ngê adîn:aa ya.

Njudas ngê kada pini knî ye u ngwo vyu, yepê, Yesu kwódo ngê anî ghê

Mátiyu 26:14-16; Luukî 22:3-6

10 Yesu u dyépi y:a mê miyó knî yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Njudas, Kédiyót pi. Yi Njudas kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye loo, yepê, Yesu u vyee u yi nmye a kwo. Yepê, Kwódo ngê anî ghê.

11 Kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, Njudas ka kwo, Wanmî yi, u ye ndapî nga anmo kê. Wod:oo Njudas ngê

dye ghi doo y:enê, apê, Yesu kwódo ngê wu dini ghi ngê anî ghê.

Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u nté l:âmol:âmo
Mátiyu 26:17-19; Luukî 22:7-13

12 Wéni n:ii ngê Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dnyimo kuwo, Nju tpémi y:oo sipi tp:oo u ngwo dnyimo vyee dé, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté u ngwo dnyimo l:âmol:âmo. Yi wéni ngê Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u nté ló y:i nmîmo l:âmol:âmo?

13 Yesu ngê pi miyó dy:ââ ngê, yepê, Njedusalem choo lêpî, pi ngmê ngê maa p:uu wunê pyépi dp:o, yi pini nkono mbwaa d:umu ngmêdpo mumu ngmê.

14 Yepê, U ngomo k:oo dpî ngm:êê nyoo, ngomo chóó ka dp:uu póó cho, kwipi, Nyi mââwe ngê atédê dy:ââ nyo, ada, Naa u nté ló ngomo ghi k:oo wanm:uu ma, a p:uu ndiye pyu knî yi k:ii?

15 Yepê, Yi ngomo chóó ngê podo ngomo ghi ndîî dpo ngmêwunê kêmakêma, yepê, nmî ntââ tpile yilî yintómu y:i a tóó. Yepê, Nmî naa nté y:i dp:uu l:âmo nyoo.

16 Wod:oo p:uu ndiye pyu dê y:oo kada a y:ee ngópu, Njedusalem lee knopwo, kópuni Yesu ngê ye vyu, yi tpile yilî mî m:uu ngópu, yi nááli u nté yi ngomo k:oo adî l:âmo ngmê.

Yesu u k:ii u kuwókuwó kmaapî u ngwo dóó ngópu
Mátiyu 26:20-30; Luukî 22:14-23; Njon 13:21-30; 1 Kódin 11:23-25

17 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi k:ii yi ngomo ghi k:oo mî kee dniye, nté kwéli a l:âmo ngópu.

18 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, k:omo tpile nipi nmo kmaapî té, ngmênê nmyi vy:o pini ngmê daa kêmakêma a kwódo ngê a wowo.

19 P:uu ndiye pyu yoo yi nuw:o dmi dono ngê pyodo, ngmêngmênté u kwo doo póó, kópu, Nê kuu, apii?

20 Yesu ngê yepê, Ye y:a mê miyó anmyi tóó, yepê, k:omo tpile d:ââ mu ngmidi k:oo mbîdédi n:êê nmo kmênêkmênê té, ngmênê nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a wowo.

21 Yepê, Ala kópu puku yedê ló dini mwo a d:êê ngópu, apê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u kwódo ngê pi angmê ghê, pi knî y:oo wa mgîmî ngmê, wa kpaka ngmê, wa vya ngmê. Yepê, Pini n:ii ngê yi kópu a ntiyentiye, a kwódo ngê a wowo, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e wa kpada. Yepê, Yi pini ngê u kpadakpada têdê ala kópu wamî vyi, awo, L:omo m:aa ta, yi dono daap:aa d:uu ngê.

22 Dini ghi n:ii ngê dnye kmaapî, Yesu ngê mbîdédi a ngêêdî, Chóó Lémi kwuno ngê, puwâ, p:uu ndiye pyu knî ye y:ângo, yepê, Ala a chóóchóó, nê.

23 U kuwó dini ghi ngê kapî a y:ângo, wain k:oo a pii ngê, kumu mbee ngê, Chóó Lémi kwuno ngê, p:uu ndiye pyu knî ye mye y:ângo, yintómu nda ngópu.

24 Yesu ngê yepê, Ala a wêê. Yepê, Pi yilî yi l:êê dîy:o wêê a p:uu wa pwii. Yepê, Yi wêê ngê Chóó Lémi ka pi yilî wa a kââdî. *

25 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Wain daamunî nda, u dî wéni n:ii ngê a pi ndîî ngê amî pyódu, pi yintómu anî y:enê, Chóó Lémi kóó k:oo kmaapî ndîî u ngwo anm:uu dóó, wain kamî u ngwo anm:uu nda.

26 U kuwó dini ghi ngê wéti ngma a ngî ngópu, Njedusalem a kuwo ngópu, mbu mbêmê mî kee dniye, mbwini n:ii u pi Olipi.

Yesu ngê Pita ka u wópuwópu u pi u ngwo vyu
Mátiyu 26:31-35; Luukî 22:31-34; Njon 13:36-38

27 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo a mgîmîmgîmî nê, nmyinê kuwokuwo nê, nmye mbêpêmbêpê té. Yepê, Puku yedê alanté a tóó, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê sipi y:enê pyu wa vy:a, sipi w:uu wa mbêpê dmi.

28 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê amênî pyidu, nmyi kada anî ghê, Nkálili anî lê.

29 Pita ngê kwo, K:omo tpile kî tpóknî y:oo wunê kuwokuwo ngi, kwo, nê mu ngmidi daanê kuwo ngi.

30 Yesu ngê Pita ka kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê. Kwo, Mgîdî vy:o kêmkêm ghêlî k:ii my:oo daawa kââ, pyolo nyinê

* **14:24:** Ex 24:8; Jer 31:31-34; 1 Kódin 10:16; Hipîlu 9:20

wópuwópu nê, pi knî ye ala kópu nye tpapê, yenye, D:aa p:uu dniye pyu ngmê.

31 Pita ngê kwo, A Lémi. Kwo, Yi kópu daanî d:uu. Kwo, K:omo tpile l̲:êê dîy:o amye vya nê, myedaanê wópu ngi. Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu ka yinté mye vyi ngópu.

Yesu Nketsemane u ngwo doon:aa ngêpê
Mátiyu 26:36-46; Luukî 22:39-46

32 Kwéli lee dniye, yi kêlê ghi u pi Nketsemane. Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Al:ii dmyinê ya, nîmo ngêpê.

33 Yesu ngê pi pyile ngmidi ngê, Pita ngmê, Njems myomo, Njon pyolo, yi k:ii lee dniye. Yesu nkîngê mbê wo, u ghê a kee wo.

34 Yi pini pyile knî ye yepê, A nuw:o dono ngê ayi chedêchedê nê. Yepê, Al:ii dmyinê ya, dpî ngê kêê nangê t:oo, dmyinê t:âât:ââ nê, a l:êê dîy:o myedmyinê ngêpê. *

35 Yesu ngê a kuwo too, pee tp:oo mwada y:i loo, têpê mbêmê mî dyimê wo, u mî ka doo ngêpê, kwo, M:aa. Kwo, U ntââ ala dono kópu daanê pyw:oo?

36 Kwo, Tpile yilî yintómu n̲ga u ntââ. Kwo, U ntââ ala dono u mbwaa daanî nda? Kwo, Ngmênê n̲gwépi daanî puwâ. Kwo, K:omo tpile ala kópu u ya a nga daa kwo, ngmênê a nga dpî d:uu ngi, mu kópu u dîy:o a kada nye tóó.

37 U kuwó dini ghi ngê Yesu yedê diyé wo, apê, A p:uu ndiye pyu yoo mu dpî té. Yesu ngê Pita ka kwo, Saimon. Kwo, Lukwe dîy:o nye dpî? Kwo, D:ee ngêpê. Kwo, Lukwe dîy:o doo u ntââ, dye ghi dêêkwédi ntênê daanyi ya?

38 Yesu ngê yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, dpodombiy:e dmyinê ngêpê, pi ngê dpodombiy:e kêdangê tókó nmyo, dono nmye daapêdê nî we. Yepê, K:omo tpile kópu mb:aa wanmyi vyi t:oo, ngmênê nmyi tókótókó têdê wanmyi dêê dmi.

39 Myombó Yesu ngêpê têdê mê loo, mwiyémwiyé ntee doon:aa ngêpê, yinté modoon:aa ngêpê.

40 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu pyile knî ye mê diyé wo, apê, Mu dpî té. Dpî vyîlê ngê dyaa ye chedê ngê. Yesu dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, mywene ye ghê wo, kópu u kwo daa vyi ngópu.

41 Pyolombó Yesu modon:aa ngêpê, p:uu ndiye pyu knî ye yedê diyé wo, yepê, Mwo anmyi dpî té? Yepê, Angênté, dmyongê nyaa dniye? Yepê, Munto. Yepê, Ala u dye ghi. Yepê, Pi dono knî y:oo ala ngwo a mgîmîmgîmî nê.

42 Yepê, A pii dmyeno. Yepê, Paa ala. Yepê, Óó! Yepê, A kwódo ngê pini n:ii dê ghê, yepê, ka pwiyé knî.

Yesu u ngwo mgîmî ngópu
Mátiyu 26:47-56; Luukî 22:47-53; Njon 18:1-11

43 Yesu ngê danêmbum ghêlî daa chedê ngê, wod:oo lede yoo taa dniye, Njudas yi kada doo kwo, pini n:ii Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pwii wo, Yesu yinê dóó. Yi lede knî y:oo kaa taa ńuw:o tumo. Yi yéli Nju tpémi yi kada pini knî y:oo dy:ââ tumo, yepê, Yesu nyinê mgîmî yó.

44 Maa p:uu Njudas ngê yepê, Pini n:ii nînê chipéchipé, yepê, yi pini yi vyîlo. Yepê, Dpî mgîmî yó, nmî kada pini knî ye dpî ńuw:o yó.

45 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Njudas Yesu ka loo, kwo, Mââwe. Njudas ngê Nju tpémi yi chipéchipé ngê Yesu u ngwo a chipé ngê, ń:uu Yesu kpââ pee p:uu dyîngo.

46 Wod:oo lede knî y:oo Yesu dpodombiy:e mgîmî ngópu.

47 Yesu p:uu ndiye pyu ngmê ngê u yi doo kwo, Lede yoo nî vya té, wod:oo u taa a ngêêdî, lede ngmê mbwámê pêdê châpwo, ngmênê kn:aadi ngê, ngwene ngmê ngópu. Yi lede kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u dpodo pyu ngmê.

48 Yesu ngê yi lede knî ye yepê, D:aa l:êê pyu ngmê. Yepê, Lukwe dîy:o kaa taa kêlê a ka dmyinê lee dmi.

49 Yepê, Wo yilî yi k:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nmyi vy:o kînoo a kwo, y:i nîmon:aa dêêpî. Yepê, Lukwe dîy:o y:i dpîp:e mgîmî noo. Yepê, Kópuni puku yedê a tóó, awêde até dmye ntiye ngmê.

50 Wod:oo Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu a kuwo ngópu, mbêpê dniye.

* **14:34:** Njon 12:27; Hipîlu 5:7-8

51 U kuwó dini ghi ngê pi mgêmî ngmê ngê Yesu u yâmuyâmu kn:ââ chópu. Lede knî y:oo apê, My:oo mgîmî.
52 Yi pini u kpîdî ngê kaa dniye, mbêpê dini ghi n:ii ngê a puwâ, u kpîdî yi kêê yedê a kuwo ngê, wod:oo kn:ââ mbwii mbêpê wo.

Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu u ngwo kóté kalê ngópu
Mátiyu 26:57-68; Luukî 22:54-55,63-71; Njon 18:13-14,19-24

53 Yesu dini ghi n:ii ngê mgîmî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî u ngomo k:oo ńuw:o ngópu. Yi ngomo k:oo Nju tpémi yi kada pini yoo nipi lee dniye, dêêpî pyu yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii.
54 Pita ngê Yesu doo yâmuyâmu, tumu-tumu yi kuwó doo a kwo, daa chono doo a paa. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngomo k:oo mî kee wo, Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo myimî kee wo, ndoo chedê yaa wo, lede knî yi k:ii dnye ndê vyîlî.
55-56 Yi ngomo k:oo Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu dnyen:aa kóté kîgha. U yi y:e doo kwo, Yesu kn:ââ nmî ché, u ngwo nmî vy:a. Pi yilî knî y:oo yi chóó yi yipe tee kópu Yesu p:uu yilî t:ee ngópu, ngmênê pi miyó dê y:oo yi kópu ngmidi ngê daa pyódu ngópu, yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi ye doo u ntââ ngê pyodo, Yesu daapî ndyîko ngópu.
57-58 U kuwó dini ghi ngê pi knî ngmê ghêêdî wo, k:omo ngê yepê, Kî pini ngê ala kópu mwo a vyu, nmopê, Chóó Lémi u ngomo anê pw:ono, pi knî y:oo n:ii wó ngópu, wo pyile amî lê, kamîni m:uu anî wó, daa pi ngê kîlî wa wó.
59 Daa ngmidi mbêmê dnye danê, yi kópu u mo u mo dé, wod:oo kada pini knî y:oo noko yepê, Ka k:omodanê té.
60 U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî ghêêdî wo, Yesu ka póó wo, kwo, Kópuni m̲:uu dê vyi ngmê, daanyinê vy:a?
61 Ngmênê Yesu tumu doo ya, kópu myedaa vyu. Yi pini myombó u kwo mê póó wo, kwo, Ndêndê ngê Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo? Kwo, Mumdoo nyi Tp:oo?
62 Yesu ngê kwo, Nyââ. Kwo, Mu dini ghi ngê wanmyi m:uu nê, wanmyi vyi ngmê, anye, Kî Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Anye, U pi ndîî ngê dê pyódu, Chóó Lémi u che p:ââ pee ngê dê pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê muyedê pwiyé knî.
63 Yesu ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê u kwo vyu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê chóó u mbwo kpîdî a chópu, yi mââwe knî ye yepê, Kî pini u châpwo pyu u yi nmo daamu a kwo. Yepê, Chóóchóó kêdê ndyîko.
64 Yepê, Ala kópu nmo dê vyi, Chóó Lémi u d:aa anê kââdî. Yepê, Nmyi nuw:o dmi angênté a tóó? Kada pini yintómu knî y:oo kwo, Chóó u pye dê yé. Kwo, Vya koo, pw:oo we, daadî ya.
65 Knî ngmê Yesu p:uu dnye tpyîpwi. U kuwó dini ghi ngê Yesu ngwolo dê kpîdî pee ngê wópu dumo, u nkwo dnye vyee, kópu, N:aa dê vya ngi? Kópu, Chi dîpî. Kópu, W:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, pini n:ii ngê dê vya ngi, u pi nmo pîchi vyi. U kuwó dini ghi ngê lede knî ye Yesu y:ee ngópu, wod:oo dnye kpakakpaka.

Pita ngê Yesu u ngwo a wópu ngê
Mátiyu 26:69-75; Luukî 22:56-62; Njon 18:15-18,25-27

66 Dini ghi n:ii ngê Yesu dnye kóté kîgha, yi dini ghi ngê Pita yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo doo ya. Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî u dpodo módó ngma a loo.
67 Pita dini ghi n:ii ngê ndê vyîlî têdê módu, doo myeme, kwo, Nyi ngmê, Yesu Nasalet pi p:uu nye ya yédi, apii?
68 Ngmênê Pita ngê u kwo a wópu ngê, kwo, Ye kópu a lama daa tóó, myed:oongê w:ee ngê. Wod:oo Pita pywuwópywuwó têdê u nkîgh:ê doon:aa kwo, kêmkêm u ngwo ka wo.
69 Yélini y:i doo kwo, yi pyópu ngê yepê, Kî pini Yesu p:uu ndiye pyu ngmê.
70 Pita ngê mêdê wópu ngê. Daa ndîî dye ghi yimî loo, yi yéli y:oo Pita ka kwo, Nye k:omodanê. Kwo, Nyi yi pini p:uu ndiye pyu ngmê. Kwo, Dpî wee mu ngmidi, Nkálili Wee.
71 Wod:oo Pita ye kpaa wo, yepê, Pini n:ii u pi a ka nmye tpapê ngmê, yepê, yi pini daa a lama pini.
72 Vyîlo yi dini ghi ngê kêmkêm my:oo ka wo, wod:oo Pita ngê Yesu u kópu mî nuw:o kwólu, apê, Yesu ngê a ka moda vyi,

Kêmkêm ghêlî k:ii my:oo daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê. Wod:oo Pita ngê mbê a puwâ.

15

Yesu Paléti ka u ngwo ńuw:o ngópu
Mátiyu 27:1-2,11-16; Luukî 23:1-5,13-25; Njon 18:28-19:16

1 Mw:aa mgîdî vy:o Nju tpémi yi kada pini yoo nipi dnyen:aa danêmbum, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo mye yi k:ii. Yi danêmbum têdê Yesu u vyee u dy:oo a châpwo ngópu. U kuwó dini ghi ngê Yesu kóó dê kudu dumo, Lóma lede yoo yi mââwe ndîî Paléti ka ńuw:o ngópu.

2 Paléti u kwo póó wo, kwo, Mumdoo nyi Nju tpémi yi king? Yesu ngê kwo, Ńyóó kîchi vyi.

3-4 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo Yesu p:uu yipe tee kópu yilî t:ee ngópu, wod:oo Paléti u kwo mê póó wo, kwo, Angênté, yi kópu yilî daanyinê vy:a? Kwo, Kêêmî m̲:uu yilî kînga dê kaa ngmê.

5 Ngmênê Yesu ngê kópu daa vyu, Paléti ngê apê, Kî lónté pini? Apê, Lukwe dîy:o kópu daawa vyi?

6 M:ââ k:oo Nju tpémi yi naa ndîî u dye ghi ngê, yélini mbwa k:oo dnyimo kwo, Paléti ngê ngmêdpîmo pw:iipw:ii, apu, Nju tpémi yi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê paa pyaa we. Pini n:ii u pi pi knî y:oo u kwo dnyimo tpapê, yini yidpîmo pw:iipw:ii.

7 Yi m:aani ngê mbwa u mênê pi ngmêdoo kwo, u pi Mbadapas. Yi pini ngê u yi doo a kwo, Lóma lede yoo nmî ngm:ii kalê té. U yoo yi kada mwiyé a ghê wo, Lóma lede woni a vya tumo, u l:êê dîy:o u yoo knî yi k:ii mbwa k:oo u ngwo kee dniye.

8 Dini ghi n:ii ngê Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Wo dyimê wo, pi yilî Paléti ka lee dniye, kwo, Kópuni nye d:uud:uu ngê, ala ngwo yinté mê d:uu ngi, kwo, mbwa k:oo pi ngmê pw:ii ngi.

9 Wod:oo Paléti ye póó wo, yepê, Nju tpémi. Yepê, U yi nmye a kwo, nmyi king anî pw:ii?

10 Paléti ngê yi kópu ye poo ngê, mu kópu u dîy:o u lama doo ya, apê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo Yesu ka ń:ee dê kaa ngmê, a kêê k:oo u l:êê dîy:o dê kaa ngmê.

11 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo yoo yi mbodo dmi vyuwo ngópu, yepê, Paléti ngê yi pini kîngê pw:ii, ngmênê Mbadapas yu pw:ii ngê.

12 Paléti pi knî ye mê póó wo, yepê, Nju tpémi. Yepê, Pini n:ii u pi nmye tpapê ngmê, Nmî king, yepê, lukwe u ngwo ngmanî md:o?

13 U kwo mbwó dniye, kwo, Kîdosi ńedê t:ee ngi.

14 Paléti ngê yepê, Doo u ntââ. Yepê, Dono kópu ndîî daangmê d:uu ngê. Ngmênê pi yilî yintómu Paléti ka dpodombiy:e mb-wolo, kwo, Vya ngi. Kwo, Kîdosi ńedê t:ee ngi.

15 Paléti ngê u yi doo kwo, Yoo yi gha dmi mb:aamb:aa ngê nî pyódu, wod:oo Mbada-pas mbwa k:oo pw:ii ngê, lede knî ye yepê, Yesu kpaka yó. Wod:oo yedê kpê dmi ngê kpaka ngópu. U kuwó dini ghi ngê Paléti ngê yepê, Ńuw:o yó, kîdosi ńedê nyi t:ee yó.

Lóma lede knî y:oo Yesu u ngwo dnye nkwitinkwiti
Mátiyu 27:27-31; Njon 19:2-3

16 Lóma lede knî y:oo Yesu Paléti u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo ńuw:o ngópu. Ledeni yoo dnyen:aa lîme, nipi a danê tumo.

17 Kpîdî pee king knî y:oo yi mbwo ntee dnyimo t:emî dé, yinté kpîdî u mbwo my:oo t:ee ngópu. Noko yepê, King knî yi mbêmê kîdon ntee a kwo nyédi, kî pini mbêmê yinté tpile my:oo kaa koo, wod:oo yi kóó diidii a ngî tumo, a kmongo tumo, kîdon ntee tpile u ngwo ngmê l:âmo ngópu, Yesu mbêmê kaa ngópu.

18 U kuwó dini ghi ngê k:omodanê ngê dnya a chipéchipé, kópu, Mw:ââkó nmî mââwe, Nju tpémi yi king.

19 Yimbwi mbêmê dnye kpêêpî, p:uu dnye tpyîpwi, yi mbodo ngê k:ame u kwo dnye wowo, yinté dnye nkwitinkwiti.

20 U nkwitinkwiti dini ghi n:ii ngê yé ngópu, kpîdî mb:aa n:ii u mbwo t:ee ngópu, mêdê ngee ngópu, chóó u kpîdî u mbwo mê t:ee ngópu, wod:oo ńuw:o ngópu, apê, Kîdosi ńedê nm:uu t:oo.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu
Mátiyu 27:32-44; Luukî 23:26-43; Njon 19:17-27

21 Maa p:uu pi ngmê m:uu ngópu, u pi Saimon, Njedusalem doo lêpî. Lede knî y:oo yi pini ka dpodombiy:e kwo, Kî pini u kîdosi dnyinê ngi. (Yi pini Saimon, Sadéni pi, Aleksándê mbwémi Lupas yi mî.)

22 Yesu ghi ngmê ńuw:o ngópu, yi ghi u pi Mbodo Dînê, Nju tpémi yi dnye ngê, Nkolkota.

23 U yi y:e doo kwo, Yesu ka wiwi ndîî ngê daapaa pyaa we, wod:oo yi komo ngmê wain d:ââ k:oo a vyilê ngópu, Yesu ka y:ee ngópu, ngmênê Yesu ngê wépi ye puwâ.

24 Yesu u mbwo kpîdî a ngee tumo, kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu, wod:oo u kpîdî yêê tumo, yi kpîdî knî yi l:êê dîy:o dnye ng:oo, Noko yepê, Alani nanê wa a ngî, woni nanê wa a ngî?

25 Yesu mw:aandiye u kêténi pee kîdosi ńedê t:ee ngópu.

26 U pwopwo u nt:u kópu kîdosi ńedê u pwo mye t:ee ngópu, apê, Nju tpémi yi king.

27 Pi miyó yi wéni ngê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ńedê mye t:ee dumo. Woni u wéni pee t:ee ngópu, woni u t:anê pee t:ee ngópu. Yi tpódu y:oo pi mwiyé dpîmo a vyee dé, yi tpile myedpîmo a t:âmot:âmo dé.

28 (-)

29 Yélini maa p:uu dnye paa, dini ghi n:ii ngê Yesu kîdosi ńedê a m:uu ngópu, dnye nkwitinkwiti, kópu, Nyi lónté pini? Kópu, U yi nga doo kwo, Chóó Lémi u ngomo nê pw:ono, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó.

30 Kópu, Ńyóó kîdosi ńedê a ghidi, ńyóóchóó mê ngee ngi.

31 Dêêpî pyu yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii, yinté myednye nkwitinkwiti. Noko yipu, Kn:aa pini yoo yidoo ngêêpî dé, ngmênê doo u ntââ chóóchóó daawa ngee.

32 Noko yipu, Mumdoo Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada pini ngê a pyódu ngê, kîdosi ńedê chóó wunê wupwo knomomê, ye u ngwo u kwo nmo kêlîmî té. N:ii dê Yesu u nkîgh:ê kîdosi ńedê t:ee dumo, Yesu myedpîmo nkwitinkwiti.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo pwene
Mátiyu 27:45-56; Luukî 23:44-49; Njon 19:28-30

33 Kââdî mââ kêlê dini ghi ngê, yi dyámê pee mbêmê mgîdî a ghay wo. Dini ghi n:ii ngê kââdî ngê liy:aa pyile a kuwo ngê, mê wa wo.

34 Yi dini ghi ngê Yesu dpodombiy:e ka wo, apê, Ilay, Ilay, lama sapaktáni. Yi kópu u nt:u kópu, A Yâpwo éé. A Yâpwo éé. Lukwe dîy:o a mo cha kuwo nê? Lukwe dîy:o nga d:oo ch:anê wo?

35 Yélini y:i doo kwo, Yesu u dnye yi ny:ee ngópu. Yi yéli woni knî y:oo noko yepê, Ilacha ka ka kââ.

36 Pi mbêpêmbêpê ngmê loo, tpênê n:êê ngmê ńuwo, wain d:ââ k:oo kmênê ngê, yimbwi ńedê kââ, Yesu komo t:âmo mbee ngê, apê, Nda ngê. Yi pini ngê yepê, Ngî t:ââ kmêle. Yepê, Ilacha wunê pwiyé knî, ó daawa nî. Yepê, Ilacha ngê kî pini kîdosi ńedê yinê wunê ngêêpî?

37 Yesu dpodombiy:e yi ka wo, yed:oo pwene.

38 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo kpîdî ndîî n:ii doo ya, yi kpîdî ngê yoo yi maa dpîmo nkokonkoko, apê, Chóó Lémi u yâpwo ghi k:oo daapaa nî dniye. Yesu kîdosi ńedê dini ghi n:ii ngê pwene, wod:oo yi kpîdî chóó mînê chaa wo, châpwochâpwo ngê nkwodo a yaa wo, knâpwo dî. *

39 Lede n:ii knî y:oo Yesu kîdosi ńedê t:ee ngópu, yi mââwe ndîî kîdosi u nkîgh:ê doon:aa kwo. Dini ghi n:ii ngê Yesu u ngópu ka wo, u ngópu pwene, apê, E! Apê, Kî ndêndê ngê Yâpwo ndîî Tp:oo.

40 Pyââ knî y:i ngmêdoo kwo, daa chono dnya a kwo, y:i dnya a vyuwo. Yi pyópu knî yi vy:o pyââ pyile doo kwo, yi pi dmi Salóme ngmê, Méli Makîdala pyââ myomo, Méli pyolo, Njems mbwémi Njósés yi pye.

41 Yi pyópu knî y:oo Yesu dnyimo a yâmuyâmu, myednyimo a ngêêpî, dini ghi n:ii ngê Nkálili Wee u kwo dpîmo a paa. Pyââ mê yilî Yesu u pwopwo têdê y:i dnye kwo, n:ii dé Nkálili a ndê dniye, Yesu k:ii Njedusalem lee dniye.

* **15:38:** Ex 26:31-33; Hipîlu 9:3-4; 10:19-20

Yesu ntóó u ngwo kmênê ngópu
Mátiyu 27:57-61; Luukî 23:50-56; Njon 19:38-42

42 Daa kêmakêma kââdî doo wupwo, Adamátiya pi ngmê ta, u pi Njósép. U yi u ngwo doo kwo, Yesu ntóó n:uu kmênê.
43 Yi pini Nju tpémi y:oo dnyimo chââchââ, yi kada pini knî yi vy:o dpîmo kwo. Yi pini ngê apu, Chóó Lémi ngê nmî y:enê kn:ââ lîmî k:ii ngê paa chaa ngê. U gha vy:o apê, Awêde Pîdade, mââ nmî lîme wo. Apê, Yi kópu u l:êê dîy:o kââdî ghêlî kîngî ghîî, Yesu ntóó mwiyé nî kmênê. Wod:oo u nkîngê kuwa a kuwo ngê, Paléti ka loo, Yesu ntóó u kwo mînê ch:ee ngê.
44 Paléti ngê apê, Mumdoo? Apê, Ye pini lukwe dîy:o lîmîlîmî ngê dê pw:onu? Ledeni knî y:oo Yesu kîdosi ńedê t:ee ngópu, yi mââwe ndîî ka Paléti u kwo póó wo, kwo, Ye pini ló dini ghi ngê dê pw:onu?
45 Yi pini ngê Paléti ka kwo, Wunê modê pw:onu. Wod:oo Paléti ngê Njósép ka kwo, Chi lêpî, nyi kmênê ngi.
46 Wod:oo Njósép adî lê, kpîdî mb:aa ngmê pwila ngê, Yesu ntóó kîdosi ńedê a ngópu, yi kpîdî ngê a kmongo ngê, ntóó ńuwo, kpomo u mênê mî yó, chêêpî ndîî yi kpomo t:âmo ngmê tpiyé wupu kwólu, u ngwo nkoko ngê. Yi kpomo pi knî y:oo t:aanî paa mwiyé ché ngópu, pi ntóó kmênêkmênê u l:êê dîy:o.
47 Méli Makîdala pyââ, Méli Njósés u pye, yi pyópu dê yi ngópu, Njósép ngê Yesu ntóó kmênê ngê.

16

Yesu u ngwo a pii wo
Mátiyu 28:1-8; Luukî 24:1-12; Njon 20:1-10

1 Sádêdé ngê kââdî dini ghi n:ii ngê gho, Nju tpémi yi lîme wo machedê ngê pyodo. U kuwó dini ghi ngê pyópuni yoo yi ngópu Yesu pwene, yi pyópu pyile knî y:oo kponî mtyîmî ntee tpile knî ngmê pwila ngópu, apê, Yesu ntóó p:uu nm:uu t:ee té. Yi pyópu yoo yi pi dmi Salóme ngmê, Méli Makîdala pyââ myomo, Méli Njems u pye pyolo.
2 Sandé mw:aa mgîdî vy:o kpomo chedê lee dniye.
3 Maa p:uu dnye lêpî, noko yepê, Chêêpî kpomo t:âmo nanê nmo wa tpiyé wupu kwolo?
4 Mu kópu u dîy:o chêêpî pââ ndîî, doo u ntââ, yi chóó daapî tpiyé wupu kalê ngópu. Yi taa dniye, apê, Chêêpî lukwe ngê atédê tpiyé wupu kwolo?
5 Kpomo mênê adî kee dmi, pi mgêmî ngmê m:uu ngópu, u kpîdî dmi kpaapîkpaapî, apê, Wéni pee u kêténi mu tóó. Ngwéti dniye.
6 Yepê, Nuku ngwéti. Yepê, A lama ka tóó, Yesu ka nmye vyuwo té, Nasalet pi, pini n:ii kîdosi ńedê t:ee ngópu. Yepê, Al:ii daa tóó. Yepê, Kêda pyidu. Yepê, A pwiyé dmyeno, ntóó kwéli yé ngópu, yi ghi anyi m:uu yó.
7 Yepê, Lee dmyeno, yepê, p:uu ndiye pyu knî ye mdoo ńuw:o yó, Pita ka mdoo mye ńuw:o yó. Yepê, Ye dp:uu vyi yó, yipi, Yesu nmyi kada a kwo, Nkálili. Yipi, Y:i anmy:uu m:uu ngmê, wunê ntee nmye a vyu.
8 Wod:oo pyââ yoo pwii wo, kpomo u mênê, mbêpê dmi a pwaa ngópu, kpomo a kuwo ngópu, mu kópu u dîy:o nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye. Yi nkîngê u l:êê dîy:o pi ka kópu ghêlî daa vyi ngópu.

Kópuni Mak ngê d:êê ngê, wu u dî. U kuwó dini ghi ngê kópu daamu d:êê ngê. Ala danêmbum pi knî yi lama doo ya, Yesu dini ghi n:ii ngê a pii wo, p:uu ndiye pyu knî y:oo m:uu ngópu. Yi danêmbum u kuwó dini ghi ngê d:êê ngópu, kópuni Mak ngê d:êê ngê, yi danêmbum dê nipi a kââdî dumo. Kópuni pi knî y:oo u kuwó dini ghi ngê d:êê ngópu, ala yi danêmbum.

Yesu ngê Méli Makîdala pyââ ka chóóchóó u ngwo a kêma ngê
Mátiyu 28:9-10; Njon 20:11-18

9 Sandé mw:aa mgîdî vy:o, Yesu dini ghi n:ii ngê a pii wo, Méli Makîdala pyââ ka chóóchóó mwiyé a kêma ngê. Wunê yi pyópu u kmêna Yesu ngê pyudu a ngm:ii kwólu.
10 Yi pyópu ngê Yesu dini ghi n:ii ngê módu, wod:oo loo, p:uu ndiye pyu knî ye mdoo ńuwo, yepê, Yesu kêda pyidu.
11 Dnye yii, dnye mbê. Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi pyópu ka daa kêlîmî mbê dniye.

Yesu ngê p:uu ndiye pyu miyó dê ye chóóchóó u ngwo a kêma ngê
Luukî 24:13-35

12 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu miyó dê y:oo Yesu u nkwo m:uu ngópu, dini ghi n:ii ngê Njedusalem a kuwo ngópu, p:aa tp:oo ngmê y:i dpîmo lêpî. Yesu u mo u nâmo ye a ghê wo, chóóchóó ye a kêma ngê.
13 Yi pini dê dini ghi n:ii ngê Njedusalem a diyé knopwo, yi pyipe knî ye mî vyi ngópu, yepê, Yesu kîdnye m:uu. Yi pyipe yoo ye daa kêlîmî mbê dniye.

Yesu ngê chóóchóó p:uu ndiye pyu knî ye u ngwo a kêma ngê
Mátiyu 28:16-20; Luukî 24:36-49; Njon 20:19-23; Dpodo 1:6-8

14 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê ngmê knî y:oo kmaapî têdê Yesu u nkwo m:uu ngópu, chóóchóó ye a kêma ngê. Ye nod:e wo, mu kópu u dîy:o k:omo tpile u pyidepyide p:uu daa ng:êêntómu ye doo a danêmbum, ngmênê dêdnye kêlîmî, pini n:ii knî y:oo Yesu m:uu ngópu, apê, Kêda pyidu, yi yéli ye myedaa kêlîmî mbê dniye.
15 Yesu ngê yepê, Dyámê pee yintómu knî yi mbêmê dmyinê lêpî, pi knî ye a kópu dyuu dmyinên:aa tpapê.
16 Yepê, N:ii dé a ka wunê kêlîmî té, a pi ngê mbwaa paa am:ii kmênê t:oo, yini yoo wanî ngee té, a kêê k:oo wanî kaa té. Yepê, N:ii dé a ka daadnya a kêlîmî, yi yéli yi dono machedê ngê daawa pyaa dmi, dono wa a pyw:ee ngmê.
17 Yepê, N:ii dé a ka wadnya a kêlîmî, u ntââ ngê adnyi ya, mbwudu yilî adnyi chap. Yepê, A pi ngê kmêna adnyi ngm:ii kîgha dé, daa dyámê ngmidi dnye ngê adnyi mbumu.
18 Yepê, K:omo tpile tpile pê ngê wa kiye té, ó ló wa nda ngmê, myedaawa pw:oo dmi. Yepê, N:ii dé a ka wadnya a kêlîmî, yi yéli y:oo pwopwokopwe knî yi mbêmê kêê adnyi yiyé dé, yed:oo yinté adnyi pyipyi dé. *

Yesu u Mî ka u ngwo kee wo
Luukî 24:50-53; Dpodo 1:9-11

19 U kuwó dini ghi ngê Yesu u Mî ka kee wo, u che p:ââ pee ngê pyodo. *
20 P:uu ndiye pyu yoo dyámê mbêmê dyámê mbêmê lee dniye, Yesu u kópu mb:aa pi knî ye dnyen:aa tpapê. Pi yilî ye kêlîmî mbê wo, mu kópu u dîy:o daa yi mo dnyen:aa dpodo, nmî Lémi ngê modoo a ngêêpî dé, mbwudu yilî u ngwo dnyimo chap. *

Wu u dî.

* **16:18:** Luukî 10:19 * **16:19:** Dpodo 2:33-34; Epeso 1:20; 1 Pita 3:22 * **16:20:** Dpodo 14:3; Hipîlu 2:3-4

LUUKÎ

Ala puku pini n:ii ngê d:êê ngê, u pi Luukî, daa Nju pi, ngmênê Antiyóka pi, Kîdiki dnye ngê dpîmo mbumu. Ndiye pyu ngmê, kpeede ngê doo ya, Yesu u yoo vy:o mye ghê wo. Puku dmi miyó d:êê ngê, ngmê ala puku dmi, myomoni u pi Yesu u dyépi yoo yi dpodo.

Yesu dini ghi n:ii ngê mwo a pwene, m:ââ pyoloy:a mê pyile mî loo, Luukî ngê u puku dê u ngwo a d:êê doo. U kuwó dini ghi ngê m:ââ mê limi mî loo, Lóma lede knî y:oo Njedusalem u ngwo a pw:oo ngópu.

1 Mw:ââkó nmî lémi, Tiyopilas,
Yesu u danêmbum nyi nyongo, u kwo nyi kêlîmî mbê wo. Kópuni yilî Yesu ngê dyámê mbêmê d:uu too, pi yilî knî y:oo yi kópu ka d:êêd:êê t:oo.
2 Yélini y:oo yi kópu knî yi chóó yi ngwolo ngê m:uu tumo, pi knî ye u nkwo a tpapê tumo, u ngwo nmî ny:ee too.
3 Yi kópu yilî yi p:uu mb:aamb:aa ngê noo ndiye, yi kn:ââ dmi nî chó, u mâlo nî yé too, l:êê dîy:o yi danêmbum n:aa d:êêd:êê.
4 A lémi, Yesu p:uu kópuni nyi ndê too, u ya a nga a kwo ndê kópu ngê nga dny:oo ya.

Enjel ngê Sekîdaiya ka kópuni vyu

5 Dini ghi n:ii ngê Helodi Njuda tpémi yi king ngê doo ya, kpêê yiyé pyu ngmê, u pi Sekîdaiya, Apaicha u yoo vy:o pini ngmê. U kpâm u pi Elisîpet, kpêê yiyé pyu tp:oo módó ngmê.
6 Chóó Lémi u nuu u pi cha, u nuu u kópu yidpîmo d:uud:uu dé, u dêêpî kópu yintómu myedpîmo chââchââ dé.
7 K:omo tpile pi cha mb:aa dê, ngmênê tp:ee daa tpyé ngópu. U yi y:e doo kwo, Nyi tpamê knî, ngmênê Elisîpet daa tpete u ntââ ngê doo ya, u dî cha miyó dê mî vy:ene knopwo.
8 Wiki n:ii ngê Apaicha u yoo Chóó Lémi ka dnyen:aa kpêê yiyé, Sekîdaiya yi vy:o doo kwo.
9 Yi l:êê ghi alanté dpîmo ya, mtyîmî nk:êênî pyu ng:oo ngê dnyimo a pyw:êmî. Sekîdaiya yinté a pyw:ee ngópu, Chóó Lémi u ngomo k:oo yâpwo ghê dy:ââ ngópu, y:i doon:aa mtyîmî nk:êênî.
10 Yi ngomo k:oo dini ghi n:ii ngê mtyîmî doo nk:êênî, yoo kuwa doo a kwo, dnya a ngêpê.
11-12 Yi dini ghi ngê Sekîdaiya ngê Chóó Lémi u enjel ngmê módu, Sekîdaiya ngwéti wo, nkîngê mbê wo, apê, Mtyîmî nk:êênî têdê u wéni pee, apê, enjel ngmê kwo.
13 Enjel ngê kwo, Sekîdaiya, kwo, namê nkîngê. Kwo, Chóó Lémi ngê ngêpê kêda ny:oo, kwo, ngmâm Elisîpet wa a ngee, tp:ee angmê tpyé, Njon u pyimo dpî téni, mu kópu u dîy:o yi tpémi Chóó Lémi u módó yeedeyeede.
14 Kwo, Dini ghi n:ii ngê wa t:aa, nga mb:aamb:aa ngê wa pyódu, w:aa anyinê pyw:oo. Kwo, Pi yilî knî y:oo w:aa amyedê pyw:ee ngmê,
15 mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u komo kapî pyu ndîî ngê wa pyódu. Kwo, Ghêlî daawa t:aa, Chóó Lémi u Ghê Dmi u mênê wa yââ, d:ud:umbiy:e wa a nt:ono. Kwo, Wain kîngmê nda, yinté mbwááni myekîngmê nda. Kwo, Pi knî y:oo u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Kî Chóó Lémi u momu pini.
16 Kwo, Yisîléli tpémi yilî Chóó Lémi ka amêdê diyédiyé kalê té, pini n:ii yi yâpwo ndêndê.
17 Kwo, Yi tpémi nmî Lémi u kada wa ghê, u maa yinê amênê yé. Kwo, Ilacha ntee pini ngê wadî ya, pi mupwo mupwoknî, n:ii noko kpeme a pyede, amêdê kââdî té, n:ii knî y:oo dnye daa nyêmî ngmê, yi nuw:o dmi wa ngmêê té, yoo mb:aa ngê amîmî pyódu té, nmî Lémi u yoo ndêndê ngê u ngwo wa pyódu té. *
18 Sekîdaiya ngê enjel ka kwo, Ye kópu ndê kópu ngê a nga angênté wa pyódu? Kwo, Nê pi vy:ee, a kpâm mye pyââ vy:ee.
19 Enjel ngê kwo, Lama daa tóó kî pini, nê Nkepîlel, Chóó Lémi u nkîgh:ê n:aa kwo, yinê nga da dy:ââ nê, ala kópu mb:aa nga yedên:aa vyi. *
20 Kwo, K:omo tpile a ka chuu kêlîmî mbê wo, ngmênê kópuni nga dî vyi, dîyo ndêndê ngê wa pyódu. Kwo, Dnye u kîgha doo u ntââ ngê dî pyódu ngi, kwo, kópu daamunyi vyi, u dî wéni n:ii ngê yi kópu wa pyódu.

* **1:17:** Mát 17:11-13; Mal 3:1; 4:5-6 * **1:19:** Hipîlu 1:14

Kwo, Dnye m̲ênê dî chedê, kópu daamunyi vyi, mu kópu u dîy:o a ka chuu kêlîmî mbê wo.
21 Yélini kuwa doo kwo, yi nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo, apê, Sekîdaiya ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo lukwe dîy:o mgî dîmo puwâ.
22 Dini ghi n:ii ngê a pwii wo, doo u ntââ kópu ye daapî vyu, kóópyââ ngê ye doo danêmbum, u ngwo a w:ee ngópu, apê, Kî pini ngê tpile ngmêdê m:uu, kî ngomo k:oo.
23 Apaicha u yoo knî y:oo dini ghi n:ii ngê yi dpodo u wiki a kêlî ngópu, Chóó Lémi p:uu dpodo têdê, yi p:o p:o mê diyé dniye, Sekîdaiya u p:o mye loo.
24 U kuwó dini ghi ngê u kpâm Elisîpet mbwili ngê pyodo, yi gha dê mb:aamb:aa ngê pyaa knopwo,
25 Elisîpet ngê apê, Chóó Lémi ngê dê ngee nê, kópuni u l:êê dîy:o yoo a p:uu dnye danê, yinê dê chedê, a p:uu mêdaadnyi danê. Ngmênê yoo vy:o dêdpîmo paa, apê, Pi knî y:oo wadnyi yumuyumu nê, a ka daawa a kêlîmî mbê dmi. Yi kópu u l:êê dîy:o d:ââ limi ngomo k:oo doo kwo.

Enjel ngê Méli ka kópuni vyu

26-27 Elisîpet d:ââ wéni u mbwili ngê doo kwo, Chóó Lémi ngê u enjel Nkepîlel kwodo ngmê ka u ngwo dy:ââ ngê, u pi Méli. Pini n:ii u yémî p:uu yidoo kwo, u pi Njósép, king Dépidi u tii ńedê pini ngmê. Nasalet dpîmo ya, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó. *
28 Yi enjel Méli ka loo, kwo, Mw:ââkó Méli. Kwo, Nmî Lémi ngê da ngmidi ngi, n̲ga myewunê vyuwo.
29 Méli ngê yi kópu dêpê w:ee ngê, u nuw:onuw:o kópu ngê pyodo.
30 Enjel ngê kwo, Namê nkîngê. Kwo, Chóó Lémi ngê da ngmidi ngi.
31 Kwo, Mbwili ngê wanyi pyódu, tp:ee mââ ngmanyi tpyé, u pi dpî nténi, Yesu. *
32 Kwo, U pi d:ud:umbiy:e ndîî ngê wa pyódu, nmî yâpwo njini ngê u kwo wa a vyi, kwo wo, Nyi a tp:ee njini. Kwo, Nmî Lémi ngê yi tpémi king ngê wa pyódu, u kn:ââ Dépidi u d:aa yinê wa a kââdî.
33 Kwo, Njakóp u yoo yintómu yi king ngê adî ya, chedê ngê daawa pyódu.
34 Méli ngê enjel ka kwo, Ye kópu a nga angênté wa pyódu? Kwo, Nê kwodo, d:oongê yéé wo.
35 Enjel ngê kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wa nt:ee ngi, u wêdêwêdê mbêmê yi kópu n̲ga wa pyódu. Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o yi tpémi yâpwo ndîî tp:oo, u momu pini ngê adî ya.
36 Kwo, Elisîpet p:uu nuw:o ngî kwéli, pyópuni u k:ii dpî p:uu ngmidi. Kwo, K:omo tpile daa tpete módó, mye pyââ vy:ee, ngmênê ala ngwo d:ââ wéni u mbwili.
37 Kwo, Chóó Lémi ngê kópuni dpî vyi, yi kópu ndêndê ngê dpî d:uu, daawa kn:aadi.
38 Méli ngê kwo, Nmî Lémi p:uu mb:aamb:aa ngê n:aa dpodo yédi, u ntââ ye kópu a nga dpî pyaa we. Wod:oo enjel ngê Méli a kuwo ngê.

Méli Elisîpet ka u ngwo loo

39 Daa dye ghi daadîî yimî loo, Méli u yoo knî yi k:ii kada a y:ee ngópu, Njuda Wee u kwo lee dniye, mbu kwéli a wee.
40 Sekîdaiya u p:o dini ghi n:ii ngê taa dniye, u ngomo k:oo kee dniye, Méli Elisîpet ka mbwolo.
41 Dini ghi n:ii ngê Elisîpet ngê Méli u dnye nyongo, tp:ee u mênê paa mbê wo. Yi ngwo dini ghi ngê Elisîpet Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a nt:ee ngê,
42 Méli ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Pyââ yintómu knî yi vy:o m̲i ndîî ngê dê pyódu, ń̲m:ee u pi ndîî ngê amye pyódu.
43 Kwo, A pi têdê, nyi nmî Lémi u pye, kwo, lukwe dîy:o chin:aa m:uu nê?
44 Kwo, Dini ghi n:ii ngê n̲ye dî ny:oo, a tp:ee u gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu, a mênê dê mbêka.
45 Kwo, N̲ga mb:aamb:aa ngê dê pyódu, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kópu ka chi kêlîmî mb:anê. Kwo, Kópuni n̲ga vyu, ndêndê ngê wa pyódu.

Méli ngê Chóó Lémi u ngwo chaa kwólu

46 Méli ngê apê,
Chóó Lémi n:aa chaa kîgha,
47 a gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu,
mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê wa ngee nê,

* **1:26-27:** Mát 1:16,18; Luukî 2:5 * **1:31:** Is 7:14; Mát 1:21-23

48-49 k:omo tpile a pi têdê, ngmênê da ngmidi nê,
kópu ndîî a nga ngmêdê d:uu.
Mu dini ghi ngê pi yintómu yi lama yi kópu wadî ya,
yi nuwo daawa a kuwo.
Chóó Lémi nmî yâpwo ndêndê, u kópu yilî yintómu mb:aamb:aa dé,
50 yélini y:oo ntênê a chââchââ ngmê,
yi yéli yi nuu ghi dmi nódo a tóó,
daawa kéé té, anyi dî angêw:êê.
51 U wêdêwêdê mbêmê kópu ndîî yilî a d:uud:uu,
mbodo ndîî mbodo ndîî u yoo daa kêmakêma a ngm:ii kîgha té.
52 King ndîî yilî yi lémilémi a chedêchedê,
yélini yi pi dmi têdê, yi pi dmi ndîî ngê a pyépi.
53 Ngópuch:anê knî ye kópu mb:aa yilî a yém,
ngmênê ndáápi knî ye kópu mb:aa daawa y:oo.
54 Nmî kn:ââ knî ye ndê kópuni a vyu,
atédê ntiye, u nuwo dêpê kuwo wo.
U yoo Yisîléli tpémi, yinêwa ngee té.
55 Chóó Lémi nódo Epîlaham u nuu ghi a tóó,
u yoo u nuu ghi dmi nódo mye tóó,
chedê ngê daawa pyódu.
56 Méli Elisîpet p:uu doon:aa ya, d:ââ pyile, u kuwó dini ghi ngê u p:o mê diyé wo.

Njon Baptist u ngwo pyodo

57 Elisîpet ngê pwopwo kele, ghêpê wo, tp:ee mââ ngmê tpyó.
58 Elisîpet u yoo, p:aa tpémi yi k:ii, yi kópu yi ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, Nmî Lémi ngê kópu ndîî u ngwo ngmêdê d:uu.
59 Wo woloni ngê Chóó Lémi u l:ii yi tpémi p:uu t:ee ngópu. U yi y:e doo kwo, U mî Sekîdaiya u pi u pyimo nmî t:oo,
60 ngmênê u pye ngê yepê, Kêle. Yepê, U pi Njon.
61 Kwo, Ńoo pee vy:o pi ngmê u pyimo Njon daa t:a.
62 Sekîdaiya ka yi kêêpyââ ngê póó dniye, kwo, U pi n:uu?
63 Sekîdaiya ngê kóópyââ ngê d:êê têdê u tpile ye ngmê dmy:ee ngê, tp:oo u pi y:i d:êê ngê, apê, U pi Njon. Ngwéti dniye.
64 Yi ngwo dini ghi ngê Sekîdaiya ngê dnye mê pw:ii ngê, wod:oo Chóó Lémi doo chaa kîgha.
65 Yi p:aani tpémi ngwéti dniye, mye nkîngê mbê dniye. Yi kópu yilî Njuda Wee u kwo p:aani p:aani ny:ee ngópu.
66 Pi yintómu knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, dnye nuw:onuw:o, apê, Lónté pini ngê wa pyódu, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kwo wunê vyuwo.

Sekîdaiya u wéti

67 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Njon u mî Sekîdaiya a nt:ee ngê, Sekîdaiya ngê Chóó Lémi Tp:oo p:uu kópu u ngwo a w:ee ngê, ala kópu dyuu u ngwo vyu, apê,
68 Yisîléli tpémi, nmî Lémi chaa kîgha koo,
pini n:ii nmî yâpwo njini,
mu kópu u dîy:o chóó u yoo knî ye a lêpî,
yinê wa ngee té.
69 Nmî Mbwámê ndêndê nmo wunê dyede,
u dpodo pyu Dépidi u tii ńedê pini ngmê.
70 Yi kópu chóó u komo kapî pyu knî y:oo ló dini a vyi ngópu,
ala ngwo atédê ntiye.
71 N:ii knî ye nmî diya dniye,
yi kêlê yinê wa dyé nmo.
72-73 Nmî nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ka tóó,
mu kópu u dîy:o Epîlaham ka ndêndê kópu n:ii mwiyé a vyu, kwo,
Ńyoo knî ye ana a vyuwo,
yi kópu daa kn:aadi ngê, nmî kn:ââ knî ye doo a vyuwo. *
74 Epîlaham ka ala ndêndê kópu mye vyu,
kwo, Yélini ńyoo knî yi p:uu adnyi l:êê,
yi kêlê wanî dyé té,
mu kópu u l:êê dîy:o daapîdny:oo nkîngê,
a p:uu u ngwo pîdny:oo dpodo,
75 a yoo mb:aa, u momu yéli ngê pîdny:oo kwo,
chedê ngê daawa pyódu.
76 Sekîdaiya ngê tp:oo Njon ka kwo, A tp:ee.
Kwo, Chóó Lémi ngê da ngmidi ngi,

* **1:72-73:** Gen 17:7; Gen 22:16-17 * **1:76:** Is 40:3; Mal 3:1; Mát 3:3; 11:10

u komo kapî pyu ndîî ngê wanyi pyódu,
nmî Lémi u kada wanyi ghê,
u maa anyimo yé. *
77 Kwo, Ala kópu u yoo knî ye any:uu vyi,
yenye, Nmyi dono kéé tóó,
nmî Lémi ngê u ngwo wa ngee nmyo.
78 Sekîdaiya ngê yepê,
Chóó Lémi ka dpî ch:anê dmi.
Yepê, Kââdî ngê mgîdî ntee dpî chaa,
nmî Mbwámê yinté nmo wa t:a. *
79 Yepê, K:omo tpile mgîdî vy:o nmo pyede,
pwopwo ka nmo nkîngê té,
ngmênê yi mgîdî yinê wa chaa,
Chóó Lémi ka maa nmo yinê wa a kêma. *

80 Dini ghi n:ii ngê Njon kaa wo, mââwe ngê pyodo, Chóó Lémi u kópu yilî a w:ee too. Daa yoo vy:o doo kwo, u dye ghi doo t:ât:ât, Yisîléli tpémi ye Chóó Lémi u kópu dyuu u tpapê kn:ât ghêlî daa chópu. *

2

Yesu Kédisu u ngwo pyodo
Mátiyu 1:18-25

1 Dini ghi n:ii ngê Njon pyodo, Lóma tpémi yi king ndîî Okastas ngê u yi doo kwo, Kada pini knî y:oo yoo a kp:aa y:e. Lóma tpémi y:oo Nju tpémi dêpêngê kp:aa tumo, ala yi mwiyémwiyé.
2 Yi dini ghi ngê Kwîdiniyês Sidiya tpémi yi kada pini ngê doo ya.
3 Pi kpââ u l:êê dîy:o pi yintómu yi p:o p:o loo.
4-5 Njósép ka kwo, Nyi Dépidi u tii ńedê pini ngmê, Dépidi kwéli a pyodo, Petîlem, mi y:i dp:uu yé. U yémî p:uu Méli k:ii Nasalet a kuwo ngópu, Njuda Wee u kwo lee knopwo, Petîlem mî taa knopwo. Pi kpââ têdê p:aa a nt:ee wo.
6-7 K:omo tpile Méli mbwili pââ ndîî, ngmênê dpî ngomo knî yi k:oo yi p:aa dêpwo ya, hósi ndonki knî yi ngomo k:oo mî kee knopwo. Y:i ghêpê wo, tp:oo kaa y:i tpyó, kpîdî pee ngê kwédi kê ngê, hósi knî yi kmaapî têdê y:i yó.

Sipi y:eey:ee pyu knî y:oo Yesu u ngwo mî m:uu ngópu

8 Yi dyámê pee p:uu sipi w:uu y:enê pyu yoo ngmêdoo kwo, mgîdî vy:o w:amî mbêmê sipi w:uu dnye y:enê dé.
9 Nmî Lémi u enjel ye ngmê ta, nmî Lémi u wuu yi pwo mî kéé ngê. D:ud:umbiy:e nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.
10 Enjel ngê yepê, Namê nkîngê. Yepê, Kópu mb:aa nmye yed:a ńuw:o, u l:êê dîy:o pi yintómu knî y:oo w:aa wa a pyw:ee ngmê.
11 Yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, ala mgîdî vy:o Dépidi u p:o kêda t:aa. Yepê, Yi pini nmî Lémi ndêndê, mye nmyi Mbwámê.
12 Yepê, Alanté nmye myeme ngmê, tp:ee kamî nmyinê pyw:êmî ngmê, kpîdî ngê kwédi kê ngmê, hósi knî yi kmaapî têdê a dpî.
13 Dini ghi ngê enjel ngê u danêmbum ye a kêlî ngê, Chóó Lémi u enjel mê yilî m:uu ngópu, dnye wéti, Chóó Lémi dnye chaa kîgha, apu,
14 Chóó Lémi nmî pwo a tóó,
nmo chaa kîgha.
Nmyi Mbwámê dyámê mbêmê da dy:ât,
mu kópu u dîy:o u kwo nmyi ch:anê dniye.
15 Dini ghi n:ii ngê enjel knî y:oo sipi w:uu y:enê pyu yoo a kuwo tumo, Chóó Lémi ka mê diyé dniye, yi tpóknî y:oo noko yepê, Petîlem lee kmêle, nmî Lémi ngê kópuni u pi nmo dê vyi, nye m:uu koo.
16 Wod:oo kada a y:ee ngópu, Petîlem lîmîlîmî ngê mî taa dniye, Méli ghee a pyw:ee dumo, Njósép u k:ii dnye ya, apê, Tpómu kamî hósi knî yi kmaapî têdê mu dpî.
17 Yi m:uu ngópu, apê, Kî vyîlo. Kópuni enjel ngê yi tpémi p:uu ye vyi too, pi knî yi ngêêdî a nté tumo.
18 N:ii knî y:oo yi kópu dyuu ny:ee tumo, ngwéti dniye.
19 Méli ngê yi kópu yilî u gha vy:o yé too, doo nuw:onuw:o dé.
20 U kuwó dini ghi ngê sipi w:uu y:enê pyu yoo mê diyé dniye, maa p:uu dnye wéti, kópuni ny:ee tumo, kópuni m:uu tumo, yi kópu knî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi dnye chaa kîgha. Enjel ngê kópuni ye mî vyi too, yi tpémi yinté mînê pyw:ee ngópu.

* **1:78:** Is 60:1-2 * **1:79:** Is 9:2; Mát 4:16 * **1:80:** Mát 3:1-6; Njon 8:12

Yesu u pi u ngwo ntaa ngópu

21 Wo pyudu mî loo, woloni ngê Chóó
Lémi u l:ii Yesu p:uu t:ee ngópu, u pi ntaa
ngópu, apê, Yesu, enjel ngê n:ii u pi Méli ka
vyu, ghêlî k:ii mbwili ngê daa pyodo.

Tpómu Chóó Lémi ka u ngwo ńuw:o ngópu

22-24 Mósisi ngê u dêêpî kópu dyuu
vy:o kópu ngma a d:êê ngê, apê, Pyópuni
dê tpamê knomomê, Chóó Lémi ka
tupwótupwó ngê a ya yédi, Chóó Lémi u
ngomo mbwa kalê ngmê k:oo kîngî nî. Apê,
Wo podoy:a choo t:ää, vy:êmê miyó Chóó
Lémi ka choo ńeńe dê, kpêê yiyé pyu ngê
adî nk:êênî dê, u tupwó machedê ngê u
ngwo adî pyodopyodo. Yi kópu u ntiyentiye
u l:êê dîy:o Njósép mupwoknî Njedusalem
lee dniye. Mósisi ngê kópu m:uu a d:êê ngê,
mye ntiye ngópu. Yi kópu ala. Tp:ee mää
kaani yintómu Chóó Lémi u nêni dé, yi pye
mî knî y:oo Chóó Lémi ka dny:oo pywupwi
dé. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu Chóó Lémi u
ngomo mbwa kalê ngmê k:oo ńuw:o ngópu.

25 Pi vy:ee ngmêdoo ya, Njedusalem, u
pi Simiyón, k:uuchêm u pi, Chóó Lémi
mb:aamb:aa ngê dpîmo chäächää, alanté
dpîmo nuw:o, apu, Chóó Lémi ngê pini n:ii a
ngmidi ngê, pini n:ii nmî Mbwámê ngê wa
pyódu, lîmîlîmî ngê taa we. Chóó Lémi u Ghê
Dmi p:uu doo ya,

26 ala kópu u kwo a vyu, kwo, Ghêlî
daanyi pw:onu, ngmênê nmyi Mbwámê
mwiyé wa t:aa.

27 Dini ghi n:ii ngê Yesu u pye mî y:oo
Yesu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê
k:oo ńuw:o ngópu, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê
Simiyón y:i mye dy:ää ngê.

28 Simiyón ngê tpómu yi kêlê a ngópu,
u kede paa t:ângo, wod:oo Chóó Lémi doo
chaa kîgha, kwo,

29 Mw:ääkó a Lémi, dpodoni a ka nyinê
kpo, mo kalê nédi.

Kwo, Ngêê k:oo kaa nédi.

Kwo, Kópuni a ka nyinê vyu,

awêde chi ntiye.

30 Kwo, Pini n:ii nyinê ngmidi ngê, nmî
Mbwámê,

a chóó a ngwolo dê y:oo atédî m:uu. *

31 Kwo, Pi dyêêdî yintómu yi ngópu nye
tpyuu.

32 Kwo, Yélini daa Nju tpémi yi pywápê
ngê wa pyódu,

ala tpémi u l:êê dîy:o nyoo Yisîléli tpémi yi
pi dmi ndîî ngê wa pyódu.

33 Simiyón ngê kópuni vyi too, Yesu p:uu,
Njósép cha yi ngwétingwéti u kópu ngê pyaa
dniye.

34-35 Simiyón yi l:êê dîy:o doo ngêpê, u
kuwó dini ghi ngê Yesu u pye Méli ka kwo,
Chóó Lémi ngê ala tpémi a ngmidi ngê,
Yisîléli tpémi yinê wa chámê té. Kwo, Yi
chóó yi gha dmi yi l:êê dîy:o wa numo
chámê té, woni yoo ala tpémi ngê wa ngee
té, woni knî y:oo u wépi wa pwaa ngmê, yi
chóó wa dyênê dmi. Kwo, Nmî ng:aa t:emî
u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê da dy:ää, ngmênê
pi yilî u kwo adnyi kwopwepe, yinê ye
k:omodanê pyu ngê adîn:aa ya. Kwo, Mu
dini ghi ngê anyin:aa nyepê, mbê ngê y:ay:a
wanyi pwiyé. *

36-38 Pyää ngmê yi dini ghi ngê myedê
loo, u pi Ana, u mî u pi Panuwel, Asê u
tii ńedê pyópu ngmê. Pyää vy:ee, u m:ää
woloy:a mê päädi, u moo k:ii m:ää pyudu
ma ngópu, yed:oo u moo pwene. Yi kuknwe
dye ghi yintómu Chóó Lémi u ngomo mbwa
kalê ngmê k:oo dpîmo ya, yi kêlî ghi dêpê
kuwo ngê, w:êênî mgîdî vy:o Chóó Lémi ka
dpîmo ngêpê, u ngêpê wêdêwêdê kîgha u l:êê
dîy:o, dye ghi knî ngmê ngê nté dêdpîmo
pîpî. Dini ghi n:ii ngê Njósép mupwoknî
m:uu too, Chóó Lémi kwuno ngê. U kuwó
dini ghi ngê Njedusalem tpémi yi vy:o, n:ii
knî y:oo nmî Mbwámê dnye t:äät:ää, yi yéli
ye yi tpémi p:uu dpîmo danêmbum. *

Njósép mupwoknî Nasalet u ngwo mê diyé dniye

39 Mósisi ngê tpómu kamî knî yi p:uu
kópuni a d:êê too, Njósép cha y:oo yi kópu
dini ghi n:ii ngê d:uu tumo, yi p:o mê diyé
dniye, Nasalet, p:aani n:ii Nkálili Wee u
kwo a tóó.

40 Yi tp:ee yi kaa wo, wêdêwêdê u mênê
yaa wo, Chóó Lémi u kwo dpîmo a vyuwo,
u nuw:o myedê ńépwi ngê.

Yesu ngê chóó u maa u ngwo a yó

* **2:30:** Taitas 2:11 * **2:34-35:** Is 8:14-15; 1 Kódin 1:23; 1 Pita 2:6-8 * **2:36-38:** 1 Tim 5:5

41 M:ââ yintómu yi k:oo Njósép mupwoknî Njedusalem dnyimo lêpî, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa têdê. *
42 Dini ghi n:ii ngê Yesu u m:ââ y:a mê miyó ngê doo ya, yi nááli têdê mye lee dniye.
43 Dini ghi n:ii ngê yi nááli machedê ngê pyodo, yoo mê nyalê wo, yi p:o p:o mê diyé dniye, ngmênê Yesu daa loo, Njedusalem a yaa wo. U pye mî yi lama dêpwo ya, Dpo kuwo ngmê.
44 Yinê ye, Nyi yoo knî yi k:ii kada dê ghê dmi. Yi wéni a kêlî ngópu, dêdpîmo nuw:onuw:o. Maa p:uu p:aani n:ii dpî dniye, yi p:aani dini ghi n:ii ngê taa dniye, wod:oo yi tp:ee dpîmo nmy:uu, yi yoo knî ye yi pyipe knî ye dpîmo póó, yipu, Nyi tp:ee angênê?
45 Dêpê pyw:ee ngópu, wod:oo womumo mw:aandiye Njedusalem mê diyé knopwo, ntumokwodo mî taa knopwo, y:i dpî knopwo.
46 Womumo mw:aandiye Chóó Lémi u ngomo chedê mênê pyw:ee ngópu, apê, Ndiye pyu ndîî knî yi k:ii mu pyede, apê, mu ng:aang:aa té, apê, ye myeka póó.
47 Yélini y:oo dnye ng:aang:aa dé, yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, noko yipu, Kî tpémi u nuw:o ndîî, mââwe knî yi k:ii mb:aamb:aa ngê ka danêmbum té.
48 U pye mî y:oo dini ghi n:ii ngê a pyw:ee ngópu, ngwéti knopwo, u pye ngê kwo, Kî tpémi. Kwo, Lukwe dîy:o ye kópu nye chi d:uu. Kwo, M̲î k:ii kîny:oo nmy:uu ngi, nuw:onuw:o u wo my:ee chedê.
49 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o dpo nmy:uu nê? Yepê, Angênté, dpî lama daa tóó M:aa ngê u dpodo têdê dê kaa nê?
50 Kópuni ye vyu, Njósép cha y:oo dêpê w:ee ngópu.

51 Nasalet kwéli a ndê dniye, Yesu u k:ii y:i mê diyé dniye, Yesu ngê yi dnye dê mb:aamb:aa ngê doo nyêmî dê. U pye ngê yi kópu yilî u gha vy:o doo yiyé dé.
52 Dini ghi n:ii ngê Yesu kaa wo, nuw:o ndîî u mênê yi yaa wo, pi knî ye pi mb:aa ngê doo ya, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê myedoo ya.

3

Njon Baptist ngê Yesu u maa u ngwo a yó
Mátiyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Njon 1:19-28

1 Lóma tpémi yi king Okastas dini ghi n:ii ngê pwene, u wo tp:ee Taipidiyas ngê u d:aa a kââdî ngê. M:ââ y:a mê limi mî loo, Sekîdaiya tp:oo Njon ngê u dpodo kn:ââ u ngwo chópu. Yi dini ghi ngê Lóma lede knî y:oo Nju tpémi dnye y:enê dé, yi kada pini u pi Pontiyas Paléti. Antipas Helodi ngê Nkálili tpémi doo y:enê dé, mu kópu u dîy:o Lóma tpémi y:oo yi kada pini ngê y:oo pyódu ngópu. U mbwó Pilipi ngê Itudiya tpémi Tîdakonaitis tpémi yinê doo y:enê dé, Laisaniyas ngê Apîlini tpémi yinê doo y:enê dé.
2 Yi dini ghi ngê Nju tpémi yi kpêê yiyé pyu ndîî miyó doo ya, Anas pini dê Kayapas. Yi yéli doo kwo, Sekîdaiya tp:oo Njon w:amî mbêmê doon:aa ya, daa yoo vy:o. Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u kópu dyuu y:i mînê nyongo, u dpodo kn:ââ u ngwo chópu.
3 Njon mbwaa ndîî Njódan wope wope p:aani p:aani dpîmo lêpî, pi knî ye dpîmon:aa dêêpî, yipu, Nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi u yoo kuwa nmyi chóó nmyi ghê dniye. Yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó, n:aa mbápitisîm kîgha nmyo, Chóó Lémi ngê nmyi dono yilî u kuwó u ngwo wa kéé té, mêdaawa a ngî té, Chóó Lémi u yoo njini ngê u ngwo wanmyi pyaa dmi.
4 Kópuni Yisaya ngê u puku yedê wunê a d:êê ngê, Njon ngê yi ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala.

W:amî mbêmê pi ngma adî kââ, yewo,
Nmî Lémi u maa a yé yó,
maa mb:aa yidó yé yó. *
5 Ghi nkîlînkîlî a nmy:ee tóó,
paa ghi dpî ché tóó,
mbu mbodo myoo ché tóó,
maa kwolo ngmê dé ntênê dpo yé tóó,
nmî Lémi u maa p:uu duu kîngmê kwo.
6 U kuwó dini ghi ngê nmî Mbwámê ngê yi máádi wa a kwolo,
pi yintómu knî y:oo yi pini u ngwo wa m:uu ngmê.
7 Njon ngê yoo kwéli dpîmo mbápitisîm kîgha, y:i pi yilî u kwo loo, u yi y:e doo kwo, Nye mbápitisîm kalê nmîne. Njon ngê

* **2:41:** Ex 12:1-14,24-27 * **3:4:** Is 40:3-5

yi gha dmi módó, yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Lukwe dîy:o nmyinê nmye, Mbápitisîm mbêmê Chóó Lémi ngê daawa kpada nmo.

8 Yepê, Nmyi dono yilî mwiyé kéé tóó. Yepê, Dono kópu n:aamungî d:uu, kópu mb:aa yilî dmyinên:aa d:uud:uu, u ngwo anê w:ee, nê, Yi nuw:o dmi ndêndê ngê dê ngmêê t:oo. Yepê, Ala kópu namê tpapê, Epîlaham nmî kn:ââ, Chóó Lémi ngê daawa kéé nmo, p:ee nmo ada a vyuwo. Yepê, Yi kópu ló dini mwo a vyu, ngmênê nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o ntênê wa kéé nmyo. Yepê, Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîî, u ntââ, ala chêêpî dyuu wa a ngî, pi ngê wa pyódu té, nmyi d:aa dmi y:oo wa a kââdî ngmê. Yepê, Vyîlo yi yéli ye ada a vyuwo. *

9 Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi maadî kîyedê kwo, u myângo wumê mumu. Yepê, Yi myângo vy:o yini n:ii nt:u mb:aamb:aa ngê daa kelekele, wa kpono, pââ ndiya wa kéé.

10 Pi knî y:oo kwo, Ló kópu ngmanmî d:uu?

11 Yepê, N:ii u mb:êê pee ndîî, pinté yoo mîchoo a wopwe dé. Yepê, Nté myenté, n:ii u ngópu nté a tóó, choo yêêpî.

12 Tákisi ngêêpî pyu yoo myedê lee dniye, apê, Njon ngê nye mbápitisîm kalê nmîne. Njon ka póó dniye, kwo, Mââwe, ló kópu ngmanmî d:uu? *

13 Yepê, Tákisi ndapî u ntââ mbêmê dmyina a ngêêpî. Yepê, Yoo namê dódó, nmyi chóó nmyi ndapî ndîî nama a ngêêpî.

14 Helodi u lede ngmê knî y:oo kwo, Nmo angênté dé? Kwo, Ló kópu ngmanmî d:uu? Yepê, Pi u tpile módó nangmê ngî, pi p:uu kêêmî nangmê kââ. Yepê, Nmyi dpodo u pywuu p:uu namê danê, u ntââ ngê nmye choo ya.

15 Pi yintómu yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê, ndoo apê wu Njon vyîlo. Apê, Nmî kada wa ghê, Lóma tpémi wanmî ngm:ii kalê té, yed:oo nmî chóó anmî ya.

16 Njon ngê pi yintómu knî ye yepê, Nê kuu. Yepê, A kada pini kîyedê pwiyé knî, pini n:ii u pi ndîî. Yepê, Nê têdê, d:oo u ntââ, u nkîgh:ê daanî nî. Yepê, Nê tp:ee. Yepê, Mbwaa ngê munî mbápitisîm kîgha nmyo, ngmênê yi pini ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wa mbápitisîm kalê nmyo, ndyuw:e ngê wamye mbápitisîm kalê nmyo.

17 Yepê, Pini n:ii wunê pwiyé knî, daa kêmakêma a taataa. Yepê, Dini ghi n:ii ngê wa t:aa, nmyo yintómu daawa ngee nmyo, wa chámê nmyo. Yepê, N:ii yoo mb:aamb:aa dé, wa a ngî té, n:ii yoo dono dé, wa kéé té, ndê ngê wa ma té, yi ndyuw:e chedê ngê daawa pyódu.

18 Yesu u kópu mb:aa p:uu Njon ngê yoo daa kópu ngmidi p:uu doo ndiye kîgha dé.

19 Ngmênê Njon Antipas Helodi p:uu myedpîmo danê, mu kópu u l:êê dîy:o Antipas Helodi ngê u kpâm kpîpî ngê, u mbwó kpâm Helodiyas t:âmo ngê, kópu dono mê yilî dpîmo d:uud:uu. *

20 U kuwó dini ghi ngê Antipas Helodi ngê kópu dono ndîî ngmê d:uu ngê, Njon mbwa k:oo kmungo.

Njon ngê Yesu u ngwo mbápitisîm kwólu
Mátiyu 3:13-17; Mak 1:9-11

21 Antipas Helodi ngê Njon mbwa k:oo ghêlî daa kmungo, Yesu Njon ka loo. Dini ghi n:ii ngê Njon ngê pi yintómu mbwaa paa kmênê too, Yesu mbwaa paa mye kmênê ngê. U kuwó dini ghi ngê Yesu doo ngêpê, u mî ka, mbóó u ngwo u kwo a kpêmî ngê,

22 Chóó Lémi u Ghê Dmi vy:êmê k:ii ntee tpile ngê u pwo a ghêpê wo. Mbóó p:uu dnye ngmê ny:ee ngópu, kwo, Nyi a tp:ee njini, ṉuu ghi a nódo ka tóó, dye ghi yintómu a nuu u kópu nye d:uud:uu too.

Yesu Kédisu u tii
Mátiyu 1:1-17

23 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dpodo kn:ââ chópu, yi ngwo u m:ââ pyoloy:a ngê doo ya. Yoo alanté dnye nuw:o, apê ngmênê, Yesu Njósép tp:oo, Eli u kee.

24 Eli u mî Matati. Matati u mî Lipi.
Lipi u mî Melîki. Melîki u mî Njanay.
Njanay u mî Njósép.

25 Njósép u mî Matataiyas.
Matataiyas u mî Emos. Emos u mî Nahum.

* **3:8:** Dpodo 26:20 * **3:12:** Luukî 7:29 * **3:19:** Mát 14:3-4; Mak 6:17-18

Nahum u mî Esîli. Esîli u mî Nankay.
26 Nankay u mî Maati. Maati u mî
Matataiyas.
Matataiyas u mî Seméni. Seméni u mî
Njóséki.
Njóséki u mî Njóda.
27 Njóda u mî Njówanan.
Njówanan u mî Lésa. Lésa u mî Sedapapel.
Sedapapel u mî Siyaltiyéli. Siyaltiyéli u
mî Nédi.
28 Nédi u mî Melîki. Melîki u mî Adi.
Adi u mî Kósam. Kósam u mî Elîmadam.
Elîmadam u mî Edi.
29 Edi u mî Njósuwa.
Njósuwa u mî Eliyesa. Eliyesa u mî
Njódim.
Njódim u mî Matati. Matati u mî Lipi.
30 Lipi u mî Simiyón. Simiyón u mî Njuda.
Njuda u mî Njósép. Njósép u mî Njónam.
Njónam u mî Elayakim.
31 Elayakim u mî Méliya.
Méliya u mî Mena. Mena u mî Matata.
Matata u mî Natan. Natan u mî Dépidi.
32 Dépidi u mî Njési. Njési u mî Opédi.
Opédi u mî Mbówas. Mbówas u mî
Salîmon.
Salîmon u mî Nason.
33 Nason u mî Aminatap.
Aminatap u mî Adîmin. Adîmin u mî Ani.
Ani u mî Hesîdon. Hesîdon u mî Pedes.
Pedes u mî Njuda.
34 Njuda u mî Njakóp.
Njakóp u mî Yisak. Yisak u mî Epîlaham.
Epîlaham u mî Tela. Tela u mî Nahó.
35 Nahó u mî Seduki. Seduki u mî Leyu.
Leyu u mî Peléki. Peléki u mî Epédi.
Epédi u mî Sila.
36 Sila u mî Kainan.
Kainan u mî Apakîsadi. Apakîsadi u mî
Sem.
Sem u mî Nówa. Nówa u mî Laméki.
37 Laméki u mî Mîtusîla. Mîtusîla u mî
Inóki.
Inóki u mî Njadédi. Njadédi u mî Maha-
lalil.
Mahalalil u mî Kainan.
38 Kainan u mî Inos.
Inos u mî Séti. Séti u mî Adam.
Adam u mî Chóó Lémi.

4

Setan ngê Yesu u ngwo doo dódó
Mátiyu 4:1-11; Mak 1:12-13

1 Dini ghi n:ii ngê Njon ngê Yesu mbwaa
paa kmênê ngê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê
Yesu d:ud:umbiy:e a nt:ee ngê. Yesu ngê
Njódan mbwááni a kuwo ngê, Chóó Lémi u
Ghê Dmi ngê w:amî mbêmê ńuwo.
2 Setan ngê y:i doon:aa dódó, u yi u ngwo
doo kwo, Dpodoni Chóó Lémi ngê u kwo a
y:ângo, apê, yi dpodo pêdê kuwo ngê.
Wo podoy:a Yesu ngê nté dêpwo pîpî.
3 Dini ghi n:ii ngê dómu u ngwo kele, Se-
tan ngê kwo, Mumdoo nyi Chóó Lémi Tp:oo,
kî chêêpî ngma a ngini, nté ngê pyódu ngi,
ma ngi.
4 Yesu ngê kwo, Puku yedê alanté a tóó,
Nté u mo doo u ntââ, pi u ngwo daa ya
yédi.
Nté daa nté njini,
Chóó Lémi u kópu dyuu, yi nté njini. *
5 U kuwó dini ghi ngê Setan ngê Yesu
mbu mbêmê kmungo, dyámê pee yintómu
lîmîlîmî ngê y:i u kwo mênê kêma too. *
6 Setan ngê kwo, Ala tpile yilî nga wanî kê
té, yoo yintómu yi kada wanî kaa ngi, wanyi
y:enê dé. Kwo, Yi tpile yintómu a chóó a
nêni dé, a chóó n:aa y:enê té. Kwo, Pini n:ii
anî ngmidi, u ntââ adî y:enê dé.
7 Kwo, A dnye nye nyêmî knomomê, ye
ala tpile yintómu yi kada pini ngê n:aa pyépi
ngi.
8 Yesu ngê kwo, Puku yedê alanté a tóó,
Chóó Lémi nmî Yâpwo njini chi chââchââ,
kn:aa pini u dnye nangmê ny:oo. *
9 U kuwó dini ghi ngê Yesu ka ngmênê
u kwo, Setan ngê Njedusalem dê ńuw:o nê,
M:aa u ngomo pw:ono y:i d:uu kaa nê. Se-
tan ngê kwo, Mumdoo nyi Chóó Lémi tp:oo,
mumdoo mî ngê amyedê ngee ngi, ye ala
ngomo pw:ono a mbêka,
10 mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,
Chóó Lémi ngê u enjel yoo wunê dyede
té, a ngêêpî ngi.
11 Kwo, Ala kópu puku yedê mye tóó,
Enjel yoo yi kêê yedê anyi kwo,
nyi dê chêêpî u mênê daanyinê dêê dê.

* **4:4:** Deut 8:3 * **4:5:** Njon 12:31; 14:30 * **4:8:** Deut 6:13-14

12 Yesu ngê kwo, Doo u ntââ M:aa yinté
daanê tókó, mu kópu u dîy:o puku yedê ala
kópu a tóó,
Chóó Lémi nmî Yâpwo njini kidima a
tókótókó. *
13 Setan ngê Yesu doo dódó, u kópu
yintómu chedê ngê, ngménê dêê wo,
wod:oo Yesu mwiyé mêdê kuwo ngê. *

Yesu ngê u dpodo kn:ââ u ngwo chópu
Mátiyu 4:12-17; Mak 1:14-15

14-15 Yesu Nkálili Wee u kwo mê diyé
wo, Chóó Lémi u Ghê Dmi u wêdêwêdê
mbêmê y:i dpîmon:aa dpodo, p:aani p:aani
yi ngêpê ngomo knî yi k:oo lîme wo ngê
myedpîmon:aa dêêpî. Yi wee u kwo pi
yintómu knî y:oo u pi yi ny:ee ngópu, dny-
imo chaa kîgha.

Yesu u ngwo mb:ii ngópu, Nasalet
Mátiyu 13:53-58; Mak 6:1-6

16 Yesu Nasalet kwéli kaa wo, y:i mê diyé
wo. Lîme wo dini ghi n:ii ngê dyimê wo, yoo
yi k:ii ngêpê ngomo k:oo kee dniye. Dnye
ngêpê, u kuwó dini ghi ngê kópu yilî n:ii
Mósisi ngê a d:êê too, pi ngmê ngê knî ngma
a kp:aa ngê, Yesu u nkwo ghêêdî wo, puku
kpââ u l:êê dîy:o yi kada mînê ghê wo.
17 Chóó Lémi u kópu dyuu n:ii Yisaya ngê
wunê a d:êê ngê, yi ngomo t:ât:ât pyu ngê
yi puku Yesu ka a ńuwo. Yi puku até yi
pywálî ngê, ala kópu dyuu y:i a pyw:ângo, pi
knî yi ngêêdî a kp:aa ngê, yepê,
18 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a mbêpê
kîgha nê.
Yinê a ngmidi noo, a ka pê,
Ngópuch:anê knî ye a kópu mb:aa
chin:aa tpapê dé.
A ka pê, Mbwa k:oo yélini a wee, ala kópu
ye dp:uu vyi,
Chóó Lémi ngê a pw:iipw:ii nmyo.
A ka pê, Yélini my:oo a pyede, ala kópu ye
dp:uu vyi,
Chóó Lémi ngê nmyi ngwolo dmi a
pywálîpywálî té.
A ka pê, Yélini pi dono kwulo a pyede,
kwulo dp:uu dyé té. *
19 A ka pê, Pi knî ye dp:uu vyi ngi,
Daa kêmakêma nmî Lémi ngê u yoo a
ngêêpî.
20 Yesu ngê puku dmi mê kuwo ngê,
ngomo t:ât:ât pyu ka mê y:ângo. Chóó u ya
têdê mêdaa diyé wo, yi kada mînê yaa wo, u
ngwo a w:ee ngópu, apê, Ala ngwo a dêêpî.
Ngêpê ngomo k:oo pi yintómu knî y:oo dnye
y:enê.
21 Wod:oo dêêpî kn:ââ ye chópu, yepê,
Kópuni nmye d:a kp:aa, awêde a chóó dî
ntiye.
22 Kópu mb:aa ye yilî vyu, yi nuu u kópu
ngê pyaa dniye. Noko yepê, Kî kópu mb:aa
lónté a tpapê té, daa ndiye pyu ndîî, Njósép
tp:oo.
23 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê yepê, Ala
mgongo kópu a ka wanmyinê vyi ngmê, a
ka nye, Mumdoo nyi kpeede, ye ńyóóchóó
mê pyi ngi. Yepê, Ala kópu a ka am:ii vyi
ngmê, Pi knî y:oo ala kópu nmo a vyi ngópu,
Nê ngê kópu ndîî yilî Kîpêêniyêm a d:uud:uu
ngê, a ka nye, ala ngwo yinté kópu knî
nmî ngópu ngmê d:uu ngi, ye u ngwo nga
wanmo kêlîmî mbê dmi.
24 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye
ngmên:aa tpapê. Yepê, Pini n:ii ngê Chóó
Lémi u komo a kapî ngê, chóó u p:aa tpémi
y:oo d:uudpî châpu ngmê.
25 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Ilacha
u dye ghi ngê Yisîléli tpémi Chóó Lémi ka
dêdnya a kêlîmî. Yepê, Chóó Lémi kéé ngópu,
u komo kapî pyu Ilacha ka dêdnya a ng:aa.
Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê tpii
dêpê gh:ay ngê, m:ââ pyile d:ââ wéni. Yepê,
Yi ngwo m:uu ghê wo, nté chedê ngópu,
dnye dómudómu. *
26 Yepê, Yisîléli tpémi yi vy:o kuknwe yilî
doo dómudómu, ngmênê Chóó Lémi ngê
Ilacha ngmê ka daa dy:ââ ngê, Ilacha ngê
daangmê ngópu. Yepê, Chóó Lémi ngê
Yisîléli tpémi u ngwo mb:ii too, Ilacha kn:aa
dyámê pee p:uu dy:ââ ngê, Sadepata pyââ
y:i ngmêmî ngópu, yi m:uu u dye ghi ngê yi
pyópu daa pwene. *
27 Yepê, Yinté kópu mu ala, Ilasa u dye
ghi ngê, k:omo tpile Yisîléli tpémi yi vy:o
pi yilî yi p:uu too pee mbii leprîsi doo ya,
ngménê Ilasa ngê daangmê ngópu. Yepê,

* **4:12:** Deut 6:16; 1 Kódin 10:9 * **4:13:** Hipîlu 2:18; 4:15 * **4:18:** Is 61:1-2 * **4:25:** 1 Kings 17:1,7; 18:1; Njems 5:17 * **4:26:** 1 Kings 17:8-16 * **4:27:** 2 Kings 5:1-14

Pi mu ngmidi pyi ngê, daa Yisîléli pi, u pi Naaman, Sidiya pi. *
28 Yi ngêpê ngomo k:oo pi yintómu knî y:oo dini ghi n:ii ngê yi kópu ny:ee tumo, a w:ee ngópu, apê, Kî pini nmî p:uu a mgongo.
29 D:ud:umbiy:e u kwo nod:e dniye, ghêêdî dniye, Yesu mgîmî ngópu, kuwa ńuw:o ngópu. Yi p:aani u maknopwo paa ghi ngmêdoo ya. Yesu y:i ńuw:o ngópu, apê, Y:i nm:uu d:ii, apê, pw:oo we.
30 Ngmênê yi kêlê a pwii wo, yi vy:o mî loo.

Yesu ngê kmêna ngmê u ngwo ngm:ii kwólu
Mak 1:21-28
31 Yesu Kîpêêniyêm loo, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó. Lîme wo knî yi k:oo yoo dpîmo ndiye kîgha dé.
32 Kópuni ye vyi too, yi nyepênyepê u kópu ngê pyaa dniye, mu kópu u dîy:o kópuni ye dpîmo tpapê dé, daa ndiye pyu ndîî yoo yi pi dmi mbêmê dpîmo tpapê dé, chóó u pi mbêmê dpîmo tpapê dé. Noko yipu, U kópu yilî yintómu ndê kópu dé.
33 Lîme wo ngmê ngê ngêpê ngomo k:oo pi ngmêdoo ya, kmêna u ngwo ngmêdoo kwo. Yi pini ngê yi kmêna u komo kââ, Yesu ka dpodombiy:e mbwolo,
34 kwo, Yesu Nasalet pi. Kwo, Lukwe nmo ngmanyi md:o? Kwo, Wanyi dyênê nmo? Kwo, A lama nye tóó, Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo, nyi u nuu u pi.
35 Yesu ngê yi kmêna ka kwo, Tumu chi ya. Kwo, Ye pini a kuwo ngi. Yi kmêna ngê yi pini yi ngópu mbwódo danê ngê, dyââpe u ngwo daa t:ângo, wod:oo yi pini a kuwo ngê.
36 Pi yintómu ngwéti dniye, noko yepê, Kî lónté kópu. Noko yepê, U wêdêwêdê ndîî, u pi mye ndîî, kmêna knî y:oo u dnye dpî ny:ee ngmê, u ngwo dpî ngm:ii kalê té.
37 Yi kópu dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, Yesu u pi ngê yi wee a ngêêdî.

Yesu ngê Saimon u mbywé pyââ u ngwo pyi ngê
Mátiyu 8:14-17; Mak 1:29-34
38 Ngêpê ngomo k:oo dini ghi n:ii ngê a pwii dniye, Yesu Saimon u p:aa pee loo, u ngomo k:oo kee wo. Saimon u mbywé pyââ doo mbii, Yesu ka yuu até yedê y:ee ngópu, kwo, U ntââ wany:uu pyi?
39 Yesu u kwo loo, u nkîgh:ê mî ghê wo, yi mbii ka kwo, Ye pyópu a kuwo ngi. Wod:oo yi mbii ngê a kuwo ngê, yi pyópu mê ghêêdî wo, nté ye mê y:ângo.
40 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, yi ngwo Nju tpémi yi lîme wo machedê ngê pyodo. U kuwó dini ghi ngê yélini yi yoo dnye mbii, yi yéli y:oo yi pwopwokopwe yoo Yesu ka a ńuw:o tumo. K:omo tpile daa mbii ngmidi ye doo ya, ngmênê Yesu ngê kêê yi mbêmê ngmêngmênté doo yiyé, doo pyipyi dé.
41 Mbii pyu yoo yi vy:o n:ii knî y:e yi kmêna dnye kwo, yi kmêna yoo yi komo y:oo dnye kapî, dnye kââ, Yesu ka kópu, Nyi Chóó Lémi Tp:oo. Yesu ngê danêmbum ye doo kwódukwódu, mu kópu u dîy:o ala kópu yi lama doo ya, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, kî vyîlo. U yi u ngwo dêpwo kwo, Yi kópu pi yintómu yi lama ghêlî k:ii yaa we. Yesu ngê yi kmêna yintómu ngm:ii kalê too.

Yesu ngê Kîpêêniyêm u ngwo a kuwo ngê
Mak 1:35-39
42 Womumo mw:aa mgîdî vy:o, Yesu ngê kada a y:ângo, pi kwéli dêpwo a ya, y:i loo. Pi knî y:oo dnye nmy:uu. Dini ghi n:ii ngê a pyw:ee ngópu, kwo, Ng:ii mwiyé mî ya kmêle.
43 Yepê, Doo u ntââ ala p:aani u mo daanî ya. Yepê, P:aani p:aani kópu mb:aa ye myenîn:aa tpapê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye nîmo danêmbum. Yepê, Yi dpodo ńedê Chóó Lémi ngê a kaa noo.
44 Yi dyámê pee p:uu p:aani p:aani dpîmo lêpî, yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dpîmon:aa dêêpî.

5

Yesu ngê u mwiyémwiyé p:uu ndiye pyu yoo u ngwo ngmidi too
Mátiyu 4:18-22; Mak 1:16-20; Njon 1:35-51
1 Dye ghi ngmê ngê Yesu Nkenesadet Kpé Lêê u nkîgh:ê atédoo kwo, Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye doo tpapê. Pi yilî ngê pyodo, dnye kadakada, u yi y:e doo kwo, Yi kópu dyuu mb:aamb:aa ngê nmî ny:oo.

2 Yesu ngê tii pââ p:uu dinki miyó até yi módu, woni Saimon mbwémi Andru yi dinki, woni Njems mbwémi Njon yi dinki. Yi yéli nipi dnyimo dpodo. Yesu ngê apê, Yi dinki dê atédê pêêdî d:oo, apê, yi peede u pwoo dê mu ghêêghêê d:oo.

3 Yesu ngê Saimon ka kwo, Saimon. Kwo, N̲inki gh:ay yó, k:oo n:aa wowo, kyedekyede mu mwada y:i ńuw:o nédi, pi knî ye y:i nîmo dêêpî. Saimon p:uu y:oo yi kópu d:uu ngópu, dinki mwada kêténi ńuw:o ngópu, Yesu k:oo doo a ya, yoo u ngwo doon:aa ndiye kîgha dé.

4 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi knî ye u danêmbum a kêlî ngê, Saimon ka kwo, Dinki kpé u kwo ńuw:o koo, pwoo y:i anyi kéé yó. *

5 Saimon ngê kwo, Mââwe. Kwo, Ala mgîdî dp:o vy:u, pwoo k:oo te doo gho. Kwo, Ngmênê kópuni a ka chi vyi u l:êê dîy:o, pwoo kpé u kwo nmono kéké.

6 Dini ghi n:ii ngê pwoo kéé ngópu, te yilî a gho, daa kêmakêma te knî y:oo pwoo pî chaa ngópu,

7 wod:oo yi pyipe knî ye dnye kpede, yepê, Nmyi dinki al:ii a ńuw:o yó, anyi ngee nmédi. Wod:oo yi pyipe yoo y:i loo, mî ngee tumo, dinki dê yi k:oo te yilî ché ngópu, daa kêmakêma pî vy:êê knopwo.

8 Dini ghi n:ii ngê Saimon Pita ngê yi kópu yi módu, Yesu yu km:ee dyimê wo, yu mbodo dê y:e k:ame ghê wo, Yesu ka kwo, A Lémi, kwo, nyi nmî pwo pini ndêndê. Kwo, A nkîgh:ê a yumwe, mu kópu u dîy:o nê pi dono. Kwo, Doo u ntââ a nkîgh:ê daanyi kwo.

9 Saimon u yoo knî yi k:ii yi ngwétingwéti u kópu ngê pyodo,

10 Sepédi tp:oo dê Njems mbwémi Njon yi ngwétingwéti u kópu ngê mye pyodo. Yesu ngê Saimon ka kwo, Namê nkîngê. Kwo, Ntee nye te vyuwó yédi, mu dini ghi ngê yinté anyin:aa pi vyuwó. *

11 Wod:oo yi dinki dê tii pââ p:uu a pêêdî dumo, yi tpile yilî yintómu y:i a kuwo tumo, Yesu u kuwó ghê dniye.

Yesu ngê pi ngmê pyi ngê, too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya

Mátiyu 8:1-4; Mak 1:40-45

12 Yesu p:aa ngmê doo ya, y:i pi ngmê u kwo a loo. Yi pini p:uu too pee mbii leprîsi u ngwo doo ya. Dini ghi n:ii ngê Yesu módu, yu km:ee dyimê wo, kwodokwodombiy:e k:ame ghê wo, u kwo nkêpê mbê wo, kwo, Mââwe. Kwo, U yi n̲ga choo kwo knomomê, ye u ntââ kópuni ngê tupwótupwó ngê pyódu noo, wanyi chedê.

13 Yesu ngê kêê p:uu yó, kwo, U ya a nga ka kwo. Kwo, Ń̲upwó dî chedê. Yi ngwo yi mbii ngê yi pini a kuwo ngê.

14 Yesu ngê yi pini ka kwo, Kópuni n̲ga dî d:uu, pi ngmê ka kidingê vyi. Kwo, Njedusalem dpî lili, kpêê yiyé pyu ngê amî m:uu ngi. Kwo, Mósisi ngê kópuni a d:êê ngê, yi kópu dp:uu d:uu ngi, ńmê miyó dp:uu ńuw:o ngi, kpêê yiyé pyu ka dp:uu y:ee dé, wamî nk:êê dê, kópuni n̲ga dî d:uu u ngwo pêdê w:ee y:e. *

15 Ngmênê yi pini ngê Yesu u dnye daa nyongo, p:êê mî chaa ngê, pi yintómu knî y:oo Yesu u pi mî ny:ee ngópu. U kuwó dini ghi ngê pi dêpwo a ya, Yesu dnye yâmuyâmu, woni knî y:oo u yi doo kwo, U kópu dyuu nm:uu ny:oo, woni knî y:oo u yi doo kwo, Nyi pyi nmîne.

16 Yesu ngê dpîmo a kuwokuwo dé, pi kwéli dêdpîmo a ya, y:i dpîmo lêpî, u Mî ka y:i dpîmon:aa ngêpê. *

Yesu ngê u knêyómu ya pyu u ngwo pyi ngê

Mátiyu 9:1-8; Mak 2:1-12

17 Wo ngmê ngê Yesu ngomo ngmê k:oo doo kwo, yoo doo ndiye kîgha dé. Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo y:i myednye kwo. Yi yéli daa p:aa ngmidi a ndê dniye, woni yoo Nkálili Wee u kwo a ndê dniye, woni yoo Njuda Wee u kwo a ndê dniye, woni yoo Njedusalem a ndê dniye. Pi pyipyi u l:êê dîy:o, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê Yesu u ntââ ngê doo ya.

18 Pi ngmê knî y:oo ngmîtédmi mbêmê pi ngma a dnyinê ngópu, Yesu kwéli doo ya, yi p:aani pee a ńuw:o ngópu. Yi pini kpâlî dê ntóó dê. U yi y:e doo kwo, Nmî pyipe Yesu u ngópu nm:uu tpyé, nyi pyi ngê.

* **5:4:** Njon 21:3-7 * **5:10:** Luukî 11:23 * **5:14:** Lev 14:1-32; Luukî 17:12-14 * **5:16:** Mak 1:35

19 Ngmênê maa dêpwo ya, pi yilî ngê pyodo, ngomo a nt:ee ngópu, pi kuwa mî ghay wo. Wod:oo yi pini ngomo pw:ono km:êê ngópu, ngomo pw:ono puu ngmêmînê t:ee ngópu, yi pini u ngmîtédmi mbêmê yedê ngê y:i a ghîpî ngópu, Yesu u ngîma mî yé ngópu.
20 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê m:uu too, a w:ee ngê, apê, N:ii knî y:oo kî pini a ka da ńuw:o ngmê, ndêndê ngê a ka wunê kêlîmî té. Yesu ngê yi pini ka kwo, A mbwó, n̲ono yilî yintómu dî chedê, Chóó Lémi ngê mêdaawa kpada ngi.
21 Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo noko dnye danêmbum, noko yepê, Kî pini ngmênê u kwo n:uu, u yi u ngwo a kwo, Chóó Lémi u d:aa nê kââdî. Noko yepê, Chóó Lémi mu ngmidi ngê yinê wa vyi, awo, N̲ono yilî dî chedê. Noko yepê, Doo u ntââ pi ngê yinté kópu d:uudpî vyi.
22 Kópuni tumu vyi tumo, Yesu ngê a w:ee too, yepê, Lukwe dîy:o yenté nmye nuu mbumu té.
23-24 Yepê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, u ntââ ngê yinê a pyódu noo, u ntââ dyámê mbêmê pi ka wanî vyi, N̲ono yilî dî chedê, Chóó Lémi ngê n̲ono yilî u kuwó dê kéé té, mêdaawa a ngî té. Yepê, K:omo tpile a kópu ka módó daanmyi kêlîmî mbê dmi, ngmênê kópuni kî kpâlî ntóó ngê n:aa d:uud:uu, a kópu ka u ngwo nmye kêlîmî té. Wod:oo Yesu ngê yi kpâlî ntóó ka kwo, Gh:êêdé, n̲gmîtédmi a ngini, p:o lili.
25 Yi ngwo yi pini yi vy:o ghêêdî wo, ngmîtédmi n:ii mbêmê doo dpî a ngêêdî, Chóó Lémi u chaa kîgha kn:ââ y:i a chópu, u p:o dî.
26 Pi yintómu ngwéti dniye, mye nkîngê mbê dniye, apê, Nmî pwo pini nmî vy:o ayi kwo. Chóó Lémi chaa kalê ngópu, apê, Nyepênyepê u kópu knî awêde ngmudu m:uu.

Yesu ngê Lipi u ngwo ngmidi ngê
Mátiyu 9:9-13; Mak 2:13-17

27 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii kada a y:ee ngópu, maa p:uu tákisi ngêêpî pyu ngmê m:uu ngópu, u pi Lipi. Yi pini ndapî ngêêpî u ngomo ghi k:oo doo ya. Yesu ngê kwo, A ngm:êê nédi.
28 Wod:oo ghêêdî wo, u tpile yintómu a kuwo ngê, Yesu u kuwó ghê wo.
29 U kuwó dini ghi ngê Lipi ngê Yesu u l:êê dîy:o kmaapî ndîî ngma a pwââ, u ngomo k:oo. Yi kmaapî têdê tákisi ngêêpî pyu yilî mî ta, pi yilî mye ta, nipi dnye kmaapî.
30 Pádisi yoo dêêpî pyu yoo daa yi nuu u kópu ngê pyodo, Yesu p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Lukwe dîy:o tákisi ngêêpî pyu yoo kn:aadi te pyu yoo yi k:ii nmye kmaapî té, nmye mbwaa ndanî té.
31 Yesu ngê yepê, N:ii mb:aamb:aa dé, yi yéli ye kpeede d:uudpî nî. Yepê, Kpeede mbii pyu knî ye dpî lê.
32 Yepê, Yélini yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, daa yi yéli yi dîy:o al:ii nê loo, yepê, ngmênê kn:aadi te pyu yoo yi dîy:o nê loo, yenipi, Nmyi dono kéé tóó, Chóó Lémi ka mê diyé dmyeno.

Nté kpîpîkpîpî u danêmbum
Mátiyu 9:14-17; Mak 2:18-22

33 Yesu ka kwo, Njon p:uu ndiye pyu knî y:oo wiki yintómu wo miyó knî yi k:oo nté dpî kpîpî ngmê, Chóó Lémi ka dpodombiy:e u ngwo a ngêpê nyédi. Kwo, Pádisi yoo yi p:uu ndiye pyu knî y:oo yinté mye d:uud:uu ngópu. Kwo, Lukwe dîy:o m̲:uu ndiye pyu knî y:oo nté d:uudpî kpîpî ngê, dye ghi yintómu a kmaapî nyédi, a mbwaa ndanî nyédi. Kwo, Yinté myedny:oo d:uud:uu, nté myedny:oo kpîpîkpîpî.
34 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê pi cha dpî yéé knî, pi ngê nté pi ka d:uudpî kwódu. Yepê, A p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyede, doo u ntââ nté ye daanî kwódu. Yepê, Wéni n:ii ngê pi dpî pw:onu, u yoo yi gha dmi dono ngê dpî pyódu, dye ghi knî ngmê ngê nté dpî kpîpî ngmê.
35 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a p:uu ndiye pyu yoo yi vy:o mêdaanî kwo, yi ngwo yi gha dmi yinté dono ngê wa pyódu. Yepê, Yi wéni ngê yi chóó nté wa kpîpî ngmê.
36 Yesu ngê yepê, Kópu kamî ngma atéd:a ńuw:o, nmyi l:êê ghi mbwee dmi daa kópu kamî yi pee dé. Mgongo ye ngmê kwólu, yepê, N:ii ngê kpîdî kamî dpî pwila, daawa chaa, kpîdî mbwee p:uu puu u ngwo daawa a kââdî. Yepê, Yi kópu wa d:uu knomomê, u kpîdî kamî wa dyênê, kpîdî pee kamî daa kpîdî mbwee u pee, miyó dê dono ngê wa pyaa knî. Yepê, Kpîdî pee kamî, kpîdî pee

mbwee daa numo yi pee dê, myenté l:êê ghi mbwee a kópu kamî daa numo yi pee dê.
37 Yepê, Wain kamî nmye ngmêd:a ńuw:o,
doo u ntââ u yiyé têdê mbwee knî yi k:oo
daanî yé, wa dyênê té, mbwódo amî d:ii.
38 Yepê, U ntââ kamîni knî yi k:oo n:aa
yiyé, daawa dyênê té.
39 Yepê, Wain mbwee n:ii nmye ndanî
ngmê, u nt:u kópu nmyi l:êê ghi mbwee dé.
Yepê, N:ii ngê wain mbwee dpî nda, kamîni
dini ghi n:ii ngê dpî d:uu, dpî mb:ii, dpo,
Wain mbwee yi mb:aamb:aa. Yepê, N:ii ngê
u l:êê ghi mbwee daawa kéé té, a kópu kamî
u mênê daawa yââ.

6

Yesu ngê lîme wo p:uu kópuni vyu
Mátiyu 12:1-8; Mak 2:23-28

1 Lîme wo ngmê ngê Yesu p:uu ndiye
pyu knî yi k:ii witi yâpwo têdê dnyen:aa
paa. P:uu ndiye pyu knî y:oo witi w:uu
mtyé dnya a ngêêpî dé, yi kêê yedê dnye
vyuw:avyuw:a dé, too pee dnye wupî dé,
w:uu u nkwo dnye pîpî dé. Daa dpodo ndîî
yidnye dódó, ngmênê Pádisi knî ye yinê ye
dnye dpodo, *
2 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Lukwe
dîy:o nmî lîme wo ngê nmye dpodo té? *
3 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi u
yoo knî yi k:ii mudnya a dómudómu, kópuni
yi ngwo a d:uu ngópu, angênté, yi kópu
dp:eengê kp:aa ngópu? *
4 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Dépidi ngê Sóól
a kuwo ngê, u yoo knî yi k:ii mbêpê dniye,
nté daa ńuw:o ngópu. Yepê, Dómu ngê pî
ngee too, wod:oo Dépidi Chóó Lémi u wónu
ngomo k:oo kee wo, yâpwo mbîdédi knî
ngma a ngêêdî, u lede knî yi k:ii ma tumo.
Yepê, Yinté mbîdédi kpêê yiyé pyu knî y:oo
y:oo dnyimo pîpî dé, doo u ntââ kn:aa pini
ngê daapî ma too.
5 Yepê, Ngmênê Dépidi ka pi ngê yey
ngê kêê dêpê t:ângo, mu kópu u dîy:o Chóó
Lémi ngê a ngmidi ngê, king ngê a pyódu
ngê. Yepê, My:aanté, yepê, Chóó Lémi ngê
myedê ngmidi noo, nê u Pi Ndêndê. Yepê,
U l:êê dîy:o nê u ntââ, lîme wo u dêêpî kópu
dyuu nmye n:aa tpapê.

Yesu ngê kóó ntóó u ngwo pyi ngê
Mátiyu 12:9-14; Mak 3:1-6

6 Lîme wo m:uu ngê Yesu p:uu ngêpê
ngomo k:oo kee dniye, yoo doo ndiye kîgha
dé. Pi yi vy:o ngmêdoo kwo, u wéni pee kóó
ntóó.
7 Dêêpî pyu yoo Pádisi yoo y:i myednye
kwo. Yi ngwolo dmi Yesu p:uu doo kwo,
dêpê y:ee tumo, apê, Nmî lîme wo ngê pi
ngma a pyipyi knomomê, u ngwo nmo
ndyîkondyîko. *
8 Kópuni dnye nuw:onuw:o dé, Yesu ngê
a w:ee too, kóó ntóó ka kwo, A gh:êêdé, pi
knî yi ngîma a nkîgh:ê anyinê ghé. Wod:oo
yi pini ghêêdî wo, Yesu ka loo, yoo yi ngîma
mînê ghê wo.
9 Yesu ye póó wo, yepê, Nmî dêêpî kópu
dyuu lónté? Yepê, Lîme wo ngê kópu mb:aa
ngmanyi d:uu, ó dono kópu ay:ii d:uu?
Yepê, Pi ngmanyi ngee, ó anyi vy:a? *
10 Doo y:enê dé, kóó ntóó ka kwo, Ngêê
kpêd:e ngi. Yinté d:uu ngê, kóó mb:aamb:aa
ngê mê pyodo.
11 Yi kópu kada pini yoo yi nódo dnyinté
daa kele, d:ud:umbiy:e u kwo nod:e dniye,
noko yepê, Ló kópu u ngwo ngmanmî d:uu.
*

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó u ngwo ngmidi too
Mátiyu 10:1-4; Mak 3:13-19

12 U kuwó dini ghi ngê Yesu mbu ngmê
mbêmê loo, Chóó Lémi ka doon:aa ngêpê,
mgîdî mê wââ kwólu.
13 Dini ghi n:ii ngê wa wo, p:uu ndiye pyu
knî ye ka wo, yepê, Al:ii a pwiyé dmyeno. Pi
y:a mê miyó ngmidi ngê, u dyépi ngê pyódu
too.
14 Yi pi dmi Saimon ngmê, pini n:ii Yesu
ngê u pi nt:ângo, apê, Pita. Saimon u mbwó
Andru myomo, Njems mbwémi Njon pyolo
podo, Pilipi Mbatolomyu limo wono,
15 Mátiyu Tomas pii wolo, Njems tówo,
Alîpayas tp:oo. Saimon yono, pini n:ii yoo
woni knî yi k:ii u yi y:e doo kwo, Lóma lede
yoo nmî ngm:ii kalê té, mu kópu u dîy:o u yi
y:e dêpwo kwo, Lóma lede knî y:oo dny:oo
y:enê nmo.

* **6:1:** Deut 23:25 * **6:2:** Ex 20:10 * **6:3:** 1 Sam 21:1-6 * **6:7:** Luukî 13:14; 14:1-5 * **6:9:** Njon 7:21-23 * **6:11:** Luukî 11:53-54

16 Njudas mê ngmê, Njems tp:oo. Njudas Kédiyót pi mê myomo, pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo.

Yesu u ngwo dpîmo dêêpî, myedpîmo pi pyipyi

Mátiyu 4:23-25

17 Mbu mbêmê dini ghi n:ii ngê mêdê ghêpê dniye, mbu vyuwo kuwó ndîî ngmê mbêmê taa dniye. Y:i pi dêpwo ghêdê, Yesu u paa u dî pwaa ngópu. Yi yéli yi vy:o p:uu ndiye pyu yilî doo kwo. Yélini Yesu ka lee dniye, daa p:aa ngmidi a ndê dniye, Njuda Wee u kwo p:aani p:aani a ndê dniye, Njedusalem tpémi myedê lee dniye. Ntii chedê yoo myedê loo, Taiya p:aani dê Saidon a ndê dniye. Yi yéli daa Nju tpémi.

18 Woni knî y:e u yi doo kwo, Yesu u dêêpî kópu dyuu nm:uu ny:oo, woni knî y:e u yi doo kwo, Nyi pyi nmîne. Wod:oo Yesu ngê pyi too. Yélini kmêna knî y:oo dyênê tumo, mye pyi too.

19 N:ii knî y:oo kêê p:uu dnyimo yiyé, u wêdêwêdê mbêmê dnyimo pyiyépyiyé. Yi kópu u l:êê dîy:o yoo dnye kadakada.

Yesu mbu paa u ngwo doo dêêpî

Mátiyu 5:1-12

20 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu yoo doo y:enê dé, yepê,

K:omo tpile nmyo pinté yoo,

ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya,

mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi nmyoo,

kóó k:oo wa kaa nmyo.

21 Yepê, K:omo tpile ala ngwo nmye dómudómu té,

ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya,

mu kópu u dîy:o dîyo wanmy:uu pile dmi.

Yepê, K:omo tpile ala ngwo nmye mbê té,

ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya,

mu kópu u dîy:o dîyo anmyin:aa yumu. *

22 Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê a l:êê dîy:o pi knî ye wanmyi diya dmi, wa mb:ii nmyo, amye kéé nmyo. *

23 Yepê, Yi dono vy:o nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyaa dniye, myoo pywálî dniye, dono ngê kîngî pyaa dmi, mu kópu u dîy:o yi mgînî vyîmî u pywuu mb:aa wanmyimo ngee ngmê, mbóó p:uu. Yepê, Yi kópu daa nmyi mo nmye wa pyódu. Yepê, Yinté kópu knî yi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:e wunê kîmyedê d:uu tumo.

24 Yepê, N:ii dé ndáápi yoo, dmyinê nkîngê.

Yepê, K:omo tpile nmyi ndapî ndîî dé,

mb:aamb:aa ngê nmye pyede,

ngmênê dîyo yi kópu machedê ngê wa pyaa dmi,

dono anmyinê pyw:ee ngmê. *

25 Yepê, N:ii dé u ntââ mbêmê nmye pyede,

dmyinê nkîngê, dîyo anmyin:aa dómudómu.

Yepê, N:ii dé a yumu té,

dmyinê nkîngê, dîyo anmyin:aa mbê.

26 Yepê, Pi yintómu knî y:oo adnyi chaa kîgha nmyomomê, ye dmyinê nkîngê. Yepê, Yélini y:oo Chóó Lémi u komo ndêndê ngê dnyimo a kapî, pi knî y:oo dênyimo a chââchââ dé. Yepê, Yélini y:oo yi chóó yi kópu dyuu dnyimo a tpapê dé, pi knî y:oo vyîlo yidnyimo chaa kîgha dé.

Yesu u dêêpî kópu dyuu

Mátiyu 5:38-48; 7:12

27 Yesu ngê yepê, Yélini a ka nmyinê ng:aa té, ala kópu ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile pi knî y:oo dono nmye adnyi d:uud:uu, ngmênê ntââ ye nangê vy:u. Yepê, Yélini ye anmyi diya dmi, yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya, kópu mb:aa y:e dmyinê d:uud:uu dé. *

28 Yepê, N:ii ngê dono nmye wa d:uu, u l:êê dîy:o dmyinê ngêpê. Yepê, N:ii ngê nmyi mgapî u yi adî kwo, u mb:aamb:aa Chóó Lémi ka moo dmy:ee yó. *

29 Yepê, Pini n:ii ngê nmyi teknâpwo dê dêê knomomê, wopee u kwo my:oo y:ee yó, y:i myedo dêê ngê. Yepê, Pi ngê nmyi nkuwo kpîdî dê t:âmo knomomê, nmyi mbwo kpîdî myoo t:âmo ngê, u kwo nangê kwódu.

---

* **6:21:** Tpyuu 7:16-17 * **6:22:** Njon 16:1-2; 1 Pita 4:14 * **6:24:** Njems 5:1-6 * **6:27:** Lóma 12:20; 1 Pita 3:9 * **6:28:** Lóma 12:14

30 Yepê, N:ii ngê tpileni nmye dê dmy:ee knomomê, u kwo dpî y:ee yó. Yepê, Pini n:ii ngê nmyi tpile ngmêdê ngî knomomê, u kwo nangê vyi, A ka mêdê ki.

31 Yepê, Kópuni u yi nmye adnyi kwo, Pi knî y:oo nmo dny:oo d:uud:uu dé, yi kópu y:e mwiyé dmyinê d:uud:uu dé.

32 Yepê, Yélini yi nódo nmyi nuu ghi dmi a tóó, yi yéli yi mo yi nuu ghi dmi nmyi nódo adî ya knomomê, nmyinê nmye kópu ndîî ayinmyi d:uud:uu? Yepê, Lukwe, nmyinê nmye Chóó Lémi ngê yi kópu mb:aamb:aa ngê nmye wa pwila? Yepê, Kêle, Pi dono knî y:oo yi kópu dpî d:uu ngmê. Yepê, Ngmênê pi yintómu yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya.

33 Yepê, Nmyi yoo knî yi k:ii anmyi numo ngêêpî knomomê, yi kópu Chóó Lémi ka daa ndîî kópu. Yepê, Yoo dono mye yinté dé, a numo ngêêpî nyédi. Yepê, N:ii dé doo u ntââ dé, daawa ngee nmyo, wanmyi ngee t:oo, ye Chóó Lémi ngê kópu mb:aa nmye ngmêwa d:uu.

34 Yepê, Pi ka ndapî anyi y:oo, u kuwó dini ghi ngê amoo wumo knomomê, Chóó Lémi ka yi kópu daa ndîî kópu. Yepê, Yoo dono y:oo yi kópu mye d:uud:uu ngópu, noko ndapî a yémî ngópu, numo piy:e mê wumwe nyédi. Yepê, Ngópuch:anê knî ye ndapî ngmanmyi y:ee ngmê, wumwe u pi ye daanmyi vyi ngmê, ye Chóó Lémi ngê kópu mb:aa nmye ngmêwa d:uu.

35 Yepê, Ala kópu kamî dmyinê d:uud:uu. Yepê, Yélini y:oo dono nmye a d:uud:uu ngópu, ye mêdmyinê mb:aamb:aa. Yepê, Ngópuch:anê knî ye ndapî dmyinê yémî, wumwe u pi ye mênangê vyi. Yepê, Yinté anmyi d:uud:uu, ye u Dîghê Lémi ntee a tóó, yinté anmyi ya. Yepê, K:omo tpile yoo dono dé, Chóó Lémi daa kwunokwuno ngópu, ngmênê kópu mb:aa ye yilî wunê d:uud:uu ngê.

36 Yepê, Nmyi Mî ka yoo ntee dpî ch:anê dmi, yinté yoo nmye myedny:oo ch:anêch:anê. *

Pi u pi dyede
Mátiyu 7:1-5

37 Yesu ngê yepê, Pi u pi módó nangmê dyênê, nmyi pi dmi u nkwo daawa dyênê t:oo. Yepê, Pi knî yi kn:aadi te kópu ndîî ngê nangmê pyódu, nmyi kn:aadi te kópu ndîî ngê u nkwo daawa pyódu t:oo. Yepê, Pi knî yi dono kópu nmyi kuwó dpî kéé tóó, nmyi dono kópu yinté yi kuwó u nkwo wa kéé t:oo. *

38 Yepê, Ngópuch:anê yoo dmyinê yeedeyeede dé, Chóó Lémi ngê u nkwo ada a yeedeyeede nmyo, mtîkó ngê kêê nmye daawa a t:oo, mb:aamb:aa ngê wa a nt:ââ. Yepê, Pi knî ye angêntoo yeedeyeede ayinmyi kîgha, Chóó Lémi ngê yintoo yeedeyeede nmye amyedê kwolo. *

39 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Ngwolokopwe kwulo pini n:ii a ya yédi, yi pini ngwolo dê dono ngê myekîngî pyaa knî. Yepê, Miyó dê ngwolo kopwe dê, ye lónté adpî paa? Yepê, Maa wa kn:aadi ngmê, dnyinté ghê amî dyimê knî. Yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Pi knî ye maa mb:aa nê kêma, yi pini u lama maa mb:aamb:aa ngê choo ya, yi máádi kîngî kn:aadi.

40 Yepê, Pwoo l:âmol:âmo n:ii ngê nmyi nuw:o adî kîgha, doo u ntââ yi pini u kada daanmyimo y:aa dmi. Yepê, Kópuni yilî u mênê adnyi ya, anmyi ndê t:oo, doo u ntââ kn:aa kópu daamunmyi ndê ngmê. Yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Yoo yi l:êê ghi dmi nî wáti té, yi pini u dono kópu kîngmê ya, mu kópu u dîy:o yi kópu dmi p:uu amye ndê ngmê.

41 Yepê, Kn:aa pini ngîma tpile kmono pee ngmadî ya knomomê, lukwe dîy:o ndîî kópu ngê nmye wa pyódu? Yepê, Nmyi lama daadî ya tpile kmono pee ndîî nmyi ngîma mye pyede.

42 Yepê, Lukwe dîy:o yi pini ka wanmyi vyi ngmê, Nmî mbwó, tpile kmono pee ngîma nmo wupî. Yepê, Lukwe dîy:o nmyi lama daa tóó nmyi chóó nmyi ngîma tpile kmono pee ndîî mye pyede. Yepê, Nmyo k:omodanê pyu yoo. Yepê, Tpile kmono pee ndîî nmyi ngîma mwiyé dpo ngî tóó, u kuwó dini ghi ngê yélî mb:aamb:aa ngê am:ii m:uu ngmê, nmyi mbwó ngîma tpile kmono pee u ngwo dpî wêê yó. Yepê, Nmyi chóó nmyi dyââpe mwiyé daanmyi pwaa

* **6:36:** Epeso 4:32 * **6:37:** Mát 6:14; Njems 2:13 * **6:38:** Prov 19:17

t:oo, ye kn:aa yéli yi dyââpe nangê pwaa té.

Nté kîgha u mgongo danêmbum
Mátiyu 7:16-20; 12:33-35

43 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Chikini n:ii nkwodo kîgha nj:iinj:ii yu kaa dmi, pwópwó yi yini nkwodo d:uudpî kaalî, myenté pwópwó n:ii nkwodo dpî kaa dmi, kîgha nj:iinj:ii nkwodo mêd:uudpî kaalî.
44 Yepê, Chikini n:ii chóó dpî pyidu, lama daadî ya, mb:aamb:aa ó dono, nj:iinj:ii ó pwópwó. Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpî dââ, kîgha anyi d:uu, u ngwo anyinê w:ee, anye, Kî chikini mb:aamb:aa, kîgha nj:iinj:ii dé. Yepê, Myenté, L:êê yini nkwodo kéme kîgha daanyinê ngee, dpumo nkwodo t:aa kîgha myedaanyinê ngee.
45 Yepê, Yoo myenté. Yepê, Kópuni ngê pi u gha dpo nt:ono, yi kópu vyîlo ye tpapê ngê. Yepê, N:ii mb:aamb:aa, kópu mb:aa knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu mb:aa ye tpapê too. Yepê, N:ii dono, kópu dono knî y:oo u gha dpo nt:ee ngmê, kópu dono ye tpapê too. *

Ngomo wuwó pyu dê yi mgongo danêmbum
Mátiyu 7:24-27

46 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o a pi ndîî ngê nmye pyépi ngmê, a ka nmyimo, Nmî Lémi. Yepê, A dnye daa nmyi ng:aa. *
47 Yepê, Pini n:ii a ka wunê lêpî yédi, a kópu dyuu wumê ng:aang:aa ngê, myewumê chââchââ too, yi pini p:uu mgongo nmye ngmên:aa kîgha. *
48 Yepê, Ngomo dini ghi ngê dpî wó, k:ââ u mgî mb:aamb:aa ngê dpo tpênê té, k:ââ kn:ââ mb:aamb:aa ngê dpî wiye té, ngomo wêdêwêdê kpetekpete yu wó. Yepê, K:omo tpile ló yópu ndîî ngmêdo pwópu, ngmênê yi ngomo d:uudpî tpaa.
49 Yepê, N:ii ngê a kópu dyuu dpî ny:oo, daa chââchââ too, yi pini p:uu mgongo nmye my:oon:aa kîgha. Yepê, Yi pini ngê u ngomo dnyinté dpî wó, k:ââ u mgî dnyinté dpî ché té, k:ââ kn:ââ dnyinté dpî wiye té. Yepê, Yópu ndîî dini ghi n:ii ngê dpo pwópu, u ngomo lîmî k:ii dpî tpaa, dpî tpikimbiy:e.

7

Yesu ngê Lóma lede yoo yi kada pini u dpodo pyu u ngwo pyi ngê
Mátiyu 8:5-13

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi knî ye u danêmbum a kêlî ngê, yed:oo Kîpêêniyêm loo.
2 Lóma lede yoo yi kada pini ngmê y:i doo ya. Yi pini u dpodo pyu yoo yi vy:o u dpodo pyu ngmê, u nuu u pi, doo mbii, daa kêmakêma doo pwopwo.
3 Dini ghi n:ii ngê kada pini ngê Yesu u pi nyongo, Nju tpémi yi ngêpê ngomo u kada pini knî u kwo ngmê dy:ââ ngê, yepê, Ala kópu u kwo nyi vyi yó, U ntââ wa a lê, a dpodo pyu amî pyi.
4 Yesu ka a lee dniye, yi kópu u kwo mî vyi ngópu, kwo, K:omo tpile daa Nju pi, Lóma pi, ngmênê pi mb:aa. Kwo, U ntââ u dpodo pyu wany:uu pyi.
5 Kwo, Nmî yoo Nju tpémi yi k:ii nmî nuu ghi dmi mb:aamb:aa ngê u nódo a tóó, chóó u ndapî ndîî kéé ngê, nmî ngêpê ngomo u ngwo nmî wó.
6 Wod:oo Yesu ngê ngm:êê too. Kada pini u ngomo chedê daa kêmakêma dnye taataa, kada pini ngê u pyipe yoo Yesu ka m:uu dy:ââ ngê, kwo, Kada pini ngê atéda dy:ââ nmo, nmodê, Nyi a ngomo k:oo kîdangê nî, mu kópu u dîy:o d:aa u ntââ, nmodê, doo u ntââ a ngomo k:oo daawa a kee.
7 Nmodê, Yi kópu u l:êê dîy:o u kwo d:oo n:ee. Nmodê, Nyi muchoo a ya, ngmênê kópu ngma a vyi ngê, a dpodo pyu u ngwo a pyiyépyiyé.
8 Nmodê, Kópuni nyi ngê wunê tpapê, ndêndê ngê a pyodopyodo. Nmodê, Kópuni a kada pini ngê a ka dpo vyi, dpî d:uu. Nmodê, Kópuni a lede knî ye dpî vyi, dpî d:uu ngmê. Nmodê, Kópuni a dpodo pyu ka dpî vyi, ntênê dpî d:uu. Nmodê, Nyi ngê a dpodo pyu u l:êê dîy:o pyiyépyiyé u pi a vyi ngê, yed:oo u ngwo wumê pyiyépyiyé.
9 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi kópu dyuu yi nyongo, u nyepênyepê u kópu ngê u kwo pyaa dniye. Pini n:ii knî y:oo dnye yâmuyâmu ye diyé wo, yepê, Yisîléli tpémi yi vy:o wuntoo kêlîmî pyu d:oongmê módu.

* **6:45:** Njems 3:10-12 * **6:46:** Mát 7:21 * **6:47:** Njems 1:22

10 Kada pini ngê yélini Yesu ka dy:ââ too,
dini ghi n:ii ngê u ngomo k:oo diyé dniye,
apê, Kada pini u dpodo pyu kîmaa pyiyé.

Yesu ngê kuknwe tp:oo u ngwo mêdê pyidu ngê

11 U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye
pyu yoo, pi mê yilî yi k:ii p:aa ngmê lee
dniye, u pi Néénî.
12 Dini ghi n:ii ngê yi p:aani chêêpî mbwa
chedê taa dniye, yi p:aani tpémi y:oo pi ntóó
kuwa ngma a pw:ii ngópu, u kmênêkmênê
têdê dnye ńeńe. Pini n:ii ntóó dnye dny-
inêdnyinê, yi pini kuknwe ngmê tp:oo, u
tîdê mbwó dêpwomu ya, d:o mu ngmidi. Yi
p:aani pi yilî yi kuknwe u k:ii dnye ya.
13 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê yi
kuknwe módu, u kwo ch:anê wo, kwo,
Namê mbê. *
14 Wod:oo ntóó u pyinê ngwódu,
ngmîtédmi p:uu kêê yó. N:ii knî y:oo dnye
dnyinêdnyinê yi paa u dî dmi puwâ, wod:oo
Yesu ngê yi pini ntóó ka kwo, Kî pini, a dnye
nyeni, a pyidu, ntênê yey.
15 Wod:oo yi pini a pii wo, ntênê yaa wo,
danêmbum kn:ââ mê chópu, Yesu ngê u pye
ka mê y:ângo. *
16 Pi yintómu nkîngê mbê dniye, Chóó
Lémi dnye chaa kîgha, noko yepê, Chóó
Lémi u komo kapî pyu ndîî nmî vy:o ng-
matédê t:aa. Noko yepê, Chóó Lémi ngê u
yoo y:enê kn:ââ da chaa.
17 Kópuni Yesu ngê d:uu ngê yi wee u kwo
p:aani p:aani yi nuwo yaa wo, Njuda Wee u
kwo p:aani p:aani yi nuwo mye yaa wo.

Njon Baptist ngê pi miyó Yesu ka u ngwo dy:ââ doo

Mátiyu 11:2-19

18 Dini ghi n:ii ngê Njon Baptist mbwa
k:oo doo kwo, chóó p:uu ndiye pyu knî y:oo
Yesu ngê kópuni yilî doo d:uud:uu, u kwo
a nté tumo, wod:oo Njon p:uu ndiye pyu
miyó ye mbwolo,
19 nmî Lémi ka dy:ââ doo, yepê, U kwo dpî
póó cho, kwipi, Pini n:ii nmo t:ât:ââ, mum-
doo nyi vyîlo ó kn:aa pini yuno t:ât:ââ?
20 Dini ghi n:ii ngê Yesu ka lee knopwo,
kwo, Njon Baptist ngê nga atédê dy:ââ nyo,
nyedê, U kwo dpî póó cho, kwipi, Pini n:ii
nmo t:ât:ââ, mumdoo nyi vyîlo ó kn:aa
pini yuno t:ât:ââ?
21 Yi ngwo dini ghi ngê, yi tpódu yi ngópu
Yesu ngê mbii pyu daa ngmidi pyi ngê,
woni yi mbii u mo u mo dé, ngwolo kopwe
daa ngmidi mye pyi ngê. Yélini y:e yi kmêna
dnyimo kwo, yi kmêna ye ngm:ii kalê too.
22 Njon p:uu ndiye pyu dê ye yepê, Kópuni
dpî m:uu t:oo, kópuni dpî ny:ee t:oo, yi kópu
yilî Njon ka dpumo nté tóó. Yepê, U kwo
dp:uu vyi nyoo, kwipi, Kópuni yilî Yisaya
ngê wunê a d:êê too, nê ngê ka ntiyen-
tiye té. Kwipi, Yélini dêdnyimo vyuwo, yélî
mêka y:enê ngmê. Kwipi, Yélini dêdnyimo
m:ii, mêka paa té. Kwipi, Yélini yi p:uu
too pee mbii doo ya, kîmaa pyi té. Kwipi,
Yélini ngwene pwââ dé, dnye mêka nyêmî
ngmê. Kwipi, Yélini pw:oo dniye, mêkîyedê
pyidupyidu té. Kwipi, Ngópuch:anê knî y:oo
Kópu Mb:aa a nyêmî ngmê. *
23 Kwipi, Pini n:ii ngê a wépi daawa a
puwâ, mb:aamb:aa wa a pyw:oo.
24 Dini ghi n:ii ngê Njon p:uu ndiye pyu
dê y:oo kada a y:ee ngópu, Njon ka mê
diyé knopwo, Yesu pi knî ye Njon p:uu
doo danêmbum, yepê, Dini ghi n:ii ngê Njon
w:amî mbêmê modoo a dpodo, lukwe u py-
inê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Mumdoo
u yi nmye doo kwo, Nmîn:aa yópu u dnye
nyêmî? Yepê, Kêle.
25 Yepê, Lukwe u pyinê y:i nmyi ngm:êê
ngópu? Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé
u pyinê nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Kêle.
Yepê, Pini n:ii u kpîdî mb:aa dé, u nté ndapî
yilî, w:amî mbêmê daa dpodo yédi, yi pini
king p:uu a ya yédi, ngomo mb:aa k:oo a
kwo yédi.
26 Yepê, A ka vyi yó. Yepê, Lónté pini u
pyinê y:i nmyi ngm:êê ngópu? Yepê, Chóó
Lémi u komo kapî pyu ngmê, apii? Yepê,
Nyââ, yi pini yi vyîlo, ngmênê Chóó Lémi u
komo kapî pyu yintómu mêdê kuwo too, yi
pwo pini ngê mê tóó.
27 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê
ala kópu a ka a vyu, u komo kapî pyu ngmê
ngê yi ngwo a d:êê ngê, apê,
A kópu y:eey:ee pyu ngada wanî kââ,

* **7:13:** Luukî 8:41-42,49-55 * **7:15:** 1 Kings 17:21-24; 2 Kings 4:36 * **7:22:** Is 35:5-6; 61:1; Mát 15:30-31; Mak 7:32-37; Luukî 4:18; 5:12-13; 7:12-16

m̲aa yinê amînê yé.

28 Yesu ngê yepê, Njon ngê a maa a yó, yoo mbwee yi pwo pini ngê u ngwo pyodo, ngmênê n:ii yoo a yoo kamî vy:o wa ghê dmi, Njon amêdê kuwo ngmê, u pwo pini ngê amê pyaa dmi.

29 Yepê, Tákisi ngêêpî pyu yoo, pi yilî mye yi k:ii, Njon u kópu dyuu ny:ee ngópu, apê, Ndê kópu, apê, Chóó Lémi u maa mb:aa kînmî kn:aadi ngê. Yepê, Yi yéli yintómu Njon ngê mbápitisîm kalê too,

30 ngmênê Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii Chóó Lémi u maa kn:aadi ngópu, Njon u wépi pwaa ngópu. *

31 Yepê, Yi yéli lónté yéli. Yepê, Lukwe dîy:o Njon u wépi pwaa ngópu, a wépi myaa pwaa ngmê. Yepê, Nganê pyu yoo.

32 Yepê, Yi p:uu n:aa mgongo. Yepê, Tp:ee ngmê ngê u mbwó knî ye wa vyi, yewo, Tpile we a nté koo, u kwo wa nganê mbê dmi. Yepê, Ala kópu u nkwo ye wa vyi, yewo, Pi ntóó kmênêkmênê a nté koo, yi kópu u wépi u kwo amye pwaa ngmê. Yepê, Nganê pyu yoo.

33 Yepê, Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo mye yinté yéli, nganê pyu yoo. Yepê, K:omo tpile Njon Baptist ngê nté dpîmo kpîpîkpîpî, wain myedêdpîmo ndanî, Chóó Lémi u kópu dyuu ye dpîmo tpapê, ngmênê u wépi pwaa ngópu, ala kópu p:uu vyi ngópu, apê, Kmêna u ngwo ngma kwo, kêdê ghéti.

34 Yepê, K:omo tpile nté dînî kpîpîkpîpî ngê, wain n:aa ndanî ngê, ngmênê a wépi myaa pwaa ngmê, ala kópu a p:uu dpî vyi ngmê, dpo, Nkéli ńuknwe nmye yila, mye nkéli mbwaa ndanî pyu ndîî. Dpo, Tákisi ngêêpî pyu yoo pi dono yoo yi pyipe. Yepê, Njon u wépi kêdê pwaa ngmê, a wépi kîmyaa pwaa ngmê. Yepê, Ló kópu u yi y:e m:uu a kwo. *

35 Yepê, Ngmênê n:ii Chóó Lémi u nuw:o mbêmê a dpodo yédi, u dpodo nt:u dpî kaalî, pi knî y:oo u ngwo pêdê w:ee y:e, yi pini Chóó Lémi u dpodo pyu ngmê.

Yesu ngê pyópuni u dono yilî chedê ngê

36 Pádisi ngmê, u pi Saimon, Yesu ka kwo, A p:aa pee nté dp:uu ndii, wod:oo yi pini u ngomo k:oo kee dniye, kmaapî têdê dnye ya.

37 Yi p:aani pyââ ngmêdoo ya, mââ ti módó. Yi pyópu ngê yi nyongo, apê, Yesu Saimon u ngomo k:oo ka tóó, u k:ii ka kmaapî té. Yi pyópu ngê pód:a ngma a ńuwo, tuu mb:aamb:aa.

38 Saimon u ngomo k:oo kee wo, Yesu u nkîgh:ê mî ghê wo, yu km:ee dyimê wo, y:i doo mbê, Yesu yu kpâpu dê ngimi ngê a ndê doo. Dini ghi n:ii ngê mbê a kêlî ngê, mbodo gh:aa dmi pywálî ngê, Yesu yu dê u ngwo mê pyi doo, mye nt:uu kalê doo, tpileni d:ââ a ńuwo, yu kpâpu dê yi mbêmê a pii ngê.

39 Yi Pádisi ngê dini ghi n:ii ngê módu, u gha vy:o apê, Kî pini ngê Chóó Lémi u komo ndêndê ngê wo kapî, ye pyópu n:ii ngê a vyêpîvyêpî, pêdê w:ee, pêdê, Kî pyópu ngê pyââ dono, u wépi paa puwâ.

40 Yesu ngê Pádisi ka kwo, Saimon. Kwo, Kópu n̲ga ngmên:aa tpapê. Saimon ngê kwo, Mââwe. Kwo, Vyi ngi.

41 Yesu ngê kwo, Pi miyó dê y:oo ndáápi ngmê ka ndapî knî ngmê dmy:ee ngópu, kwo, Dîyo am:ii wumo té. Yesu ngê kwo, Woni ngê limoy:a dmy:ee ngê, woni ngê limo yono y:a dmy:ee ngê.

42 Kwo, Yi pini dê y:e wumwe doo u ntââ ngê pyodo, wod:oo yi ndáápi ngê yi tpódu yi tp:uu dê chóó mêdê kêlî doo. Kwo, Saimon. Kwo, N̲ga n:aa póó. Kwo, Ló pini nódo yi ndáápi u nuu ghi ntênê wa yââ?

43 Saimon ngê kwo, Ndoo. Kwo, N:ii u tp:uu ndîî yedê kêlî ngê. Yesu ngê kwo, Ndê kópu yichi vyi.

44 Yi pyópu ka diyé wo, Saimon ka kwo, Ala pyópu p:uu chi nuw:o. Kwo, Dini ghi n:ii ngê n̲gomo k:oo d:a kee, mbwaa a ka choo kpo, a yi dê u ngwo pîdî ghêê dê, ngmênê ala pyópu ngê mbê n:ii dê kwolo, u ngimi ngê a yi dê u ngwo dê ghêê dê, chóó u mbodo gh:aa dmi ngê maa pyi dê.

45 Kwo, Dnyinté che chipé nê, ń̲:uu a kpââ pee p:uu choo dyîngo, ngmênê yidî t:aa ala pyópu ngê a yi dê yi p:uu muka nt:uu, doongê yó.

46 Kwo, Dnyinté che chipé nê, olipi wulu a mbêmê choo yó, ngmênê ala pyópu ngê tpileni d:ââ da ńuw:o, tuu mb:aa, a yi dê yi

* **7:30:** Mát 21:32 * **7:34:** Luukî 5:30; 15:2

mbêmê da pii.
47 Kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê. Kwo, Ala pyópu ngê kópu mb:aa n:ii yilî a nga dê d:uu, u ngwo d:a w:ee, d:ê, Ala pyópu nódo a nuu ghi dnyinté daa tóó, mu kópu u dîy:o u tp:uu ndîî kîd:a kêlî, u dono yilî dî chedê té. Kwo, N:ii u tp:uu daa ndîî yed:a kêlî, a nuu ghi nódo dnyinté a tóó.
48 Yesu ngê yi pyópu ka kwo, Nono yilî dî chedê té.
49 Yélini yi kmaapî têdê dnye ya, noko yepê, Kî pini ngmênê u kwo n:uu? Noko yepê, Mumdoo dono dpî chedê té?
50 Ngmênê Yesu ngê yi pyópu ka kwo, A ka che kêlîmî mb:anê, nono yilî u ngwo dî chedê té. Kwo, Nono yilî mênangê nuw:onuw:o dé, chi lêpî, mb:aamb:aa ngê mêchin:aa ya.

8

Pyópuni yoo Yesu p:uu dnye ya

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi k:ii p:aani p:aani lee dniye, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu kópu mb:aa pi knî ye dpîmon:aa tpapê. *
2 Pyââ ngmê knî y:oo Yesu mye ngm:êê ngópu. Yi pyópu yoo woni knî Yesu ngê wunê a pyi too, woni knî y:e yi kmêna mye ngm:ii kalê too. Yi pyópu knî yi vy:o pyââ pyile doo kwo, yi pi dmi Méli Makîdala pyââ ngmê, Yesu ngê pyópuni u kmêna pyudu knî wunê a ngm:ii kalê too.
3 Pyââ myomoni u pi Njówana, u moo u pi Chusa, King Helodi p:uu dpodo pyu yoo yi kada pini. Pyââ pyoloni u pi Susana. Yi pyópu knî y:oo yi chóó yi ndapî dnyimo kéké, Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii u ngwo dnyimo mbonombono dé.

Witi nt:ene u mgongo danêmbum
Mátiyu 13:1-9; Mak 4:1-9

4 Pi yilî tp:oo témi tap Yesu ka loo, daa p:aa ngmidi a ndê dniye. Dini ghi n:ii ngê nipi a wó, Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê,
5 Pi ngmê witi w:uu nt:ene têdê loo, têpê mwiyé chó, witi w:uu y:i u nkwo doo dimi dé. Yepê, Witi w:uu woni dé maa p:uu mî dyimê dniye, yoo yi pwo doo m:ii, ńmê knî y:oo ma tumo.
6 Yepê, Witi w:uu woni dé t:aanî mbêmê mî dyimê dniye, têpê mdoo kwéli dêpwo ya. Yepê, Dini ghi n:ii ngê pii dniye, kââdî ngê nt:ââ too, mu kópu u dîy:o têpê daa nt:umunt:umu, nkumu u mênê dêpwo ya.
7 Yepê, Witi w:uu woni dé tpyé vy:o mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, tpyé ngê ma too.
8 Yepê, Witi w:uu woni dé têpê ghi mb:aa mbêmê mî dyimê dniye, y:i mî pii dniye, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê kaa dniye, yintómu yi nkwodo yonoy:a yonoy:a kele. Dini ghi n:ii ngê mgongo ye a kêlî ngê, dpodombiy:e ye mbwolo, yepê, Kópuni nmye dî vyi, yi kópu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o.

Kópuni u dîy:o Yesu ye doo mgongo
Mátiyu 13:10-17; Mak 4:10-12

9 Yesu p:uu ndiye pyu yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Mgongoni chi kwolo, u nt:u kópu lukwe?
10 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo, tumu kópu ngê doo ya. Yepê, Yi tumu kópu yilî nmye wanî tpapê dé, ngmênê kn:aa yéli ye nt:u p:uu daana a dêêdêê, ye anî mgongo, mu kópu u dîy:o k:omo tpile dpî m:uu ngmê, d:uudpî mya ngmê, dpî ny:ee ngmê, myed:uuwodê w:ee ngmê.

Witi nt:ene u mgongo u nt:u kópu
Mátiyu 13:18-23; Mak 4:13-25

11 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Mgongoni dî kwolo, ala u nt:u kópu. Yepê, Witi w:uu pi ngê ntee a dimi too, pi ngê Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye yinté a tpapê too. Yepê, Yi kópu pi woni knî yi mênê nt:u dpî kaalî, woni knî yi mênê nt:u d:uudpî kaalî. *
12 Yepê, Witi w:uu woni knî maa p:uu ntee dpî dyimê dmi, ńmê knî y:oo ntee dpî ma t:oo, yepê, pi woni knî yinté wêdêwêdê dé, yi ngópu dmi dpî kuwo t:oo, kópu yi gha vy:o d:uudpî kee, yi nt:u dmi d:uudpî kaalî, mu kópu u dîy:o Setan ngê yi kópu dpî t:âmo té.
13 Yepê, Witi w:uu woni knî t:aanî mbêmê ntee dpî dyimê dmi, w:uu dpî pii dmi, lîmî k:ii ngê moo pw:oo dmi, yepê, pi woni knî

* **8:1:** Mát 27:55-56; Mak 15:40-41; Luukî 23:49; 24:10 * **8:11:** 1 Pita 1:23

yinté dé, dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u kópu dpî ny:ee ngmê, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yi kópu daa dye ghi daadîî yi gha vy:o a ya yédi. Yepê, Yi tókótókó têdê lîmî k:ii ngê dpo ghay dmi, u ngwo dpî kpîpî nê.

14 Yepê, Witi woo woni knî tpyé ngê ntee dpî ma té, yepê, pi woni knî yinté dé, Chóó Lémi u kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, ngmênê dyámê u tpile knî y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu yinté dpî ma ngmê. Yepê, Yi yéli nté ndapî, tpile yilî yi p:uu a nuw:o nyédi, Chóó Lémi p:uu daa nuw:o nyédi, yi gha vy:o u kópu dyuu nt:u d:uudpî kaalî. *

15 Yepê, Witi woo woni knî têpê mb:aa mbêmê yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê ntee dpî kaalî, yepê, pi woni knî yinté dé, yoo mb:aa, Chóó Lémi u dnye y:oo a nyêmî ngmê, Chóó Lémi d:uudpî kpîpî ngmê, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê dpî kaalî. *

16 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, Dini ghi n:ii ngê mgîdî dpo ghay, n:ii ngê lam dpo vyuwó, doo u ntââ tpile u pwo k:ame daawa kââ, mu kópu u dîy:o lukwe ngê mgîdî wa chaa. Yepê, Yi pini ngê lam dpo y:oo, ya nkwodo dpî kââ. Yepê, Yélini u kwo dpî lee dmi, tpile yilî u ngwo dpî m:uu ngmê.

17 Yepê, Tumu kópu yintómu dîyo wa a pywálî dmi, ngmee u kópu dyuu wamyedê pywálî dmi.

18 Yepê, A ka ntênê dmyina a ng:aa, a kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dmyina a wopwe, mu kópu u dîy:o n:ii ngê a kópu dyuu wa a w:ee, dîyo knî m:uu u kwo wanî y:oo. Yepê, N:ii ngê a kópu dyuu daawa a w:ee, têdêni kópu ayedê w:ee, yi kópu l:âmo wa ngee, u nuwo wa a kuwo.

Yesu u pye ghee knî y:oo Yesu u ngwo dnye nmy:uu
Mátiyu 12:46-50; Mak 3:31-35

19 Yesu kwéli doo dêêpî, u pye ghee knî y:i taa dniye. U yi y:e doo kwo, Nm:uu m:uu. Doo u ntââ ngê ye pyodo, mu kópu u dîy:o Yesu yoo vy:o a gho.

20 Pi ngmê ngê Yesu ka kwo, Mye ghee knî kuwa ka wee, ka poopoo ngi.

21 Ngmênê Yesu ngê yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a nyêmî ngmê, yini yoo yi niye ghee knî. *

Yesu ngê yópu ndîî u ngwo chedê ngê
Mátiyu 8:23-27; Mak 4:35-41

22 Wo ngmê ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, dinki k:oo até yi wo dniye. Yesu ngê yepê, Kpé lêê mwada pee lee kmêle. Wod:oo kada a y:ee ngópu.

23 Dini ghi n:ii ngê kédi ngópu, wod:oo Yesu dpî wo. U kuwó dini ghi ngê yópu ndîî ngma a pwaa wo, vyuwó ndîî ngê pyaa dniye, daa kêmakêma dinki pî vy:êê wo, pwopwo yidnye nuw:onuw:o.

24 Wod:oo Yesu u dpî ny:ââ ngópu, kwo, Mââwe, Mââwe. Kwo, Awêde nmo pwopwo té. Yesu yedê pii wo, vyuwó yópu ye yepê, Munto. Yi ngwo vyuwó yópu chedê ngê pyaa knopwo, dye ndîî mê kââ.

25 P:uu ndiye pyu knî ye yepê, Lukwe dîy:o a ka dp:ee kêlîmî té. Ngwéti dniye, nkîngê ngê y:ay:a mye pwiyé dniye, noko yepê, Kî lónté pini? Noko yepê, Vyuwó yópu y:oo u dnye kêdê ny:ee ngmê, kîmyaa châpu ngmê.

Nkedîsa pi ngmê u danêmbum
Mátiyu 8:28-34; Mak 5:1-20

26 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu Nkálili Kpéni Lêê mwada pee yimî tee dniye, Nkedîsa tpémi kwéli dnya a ya.

27 Yesu lyoko yi ghay wo, yi p:aani pi u kwo ngma a loo, kmêna yilî u ngwo doo kwo. Yi pini ngê u p:aa ló dini a kuwo ngê, kn:ââ mbwii dpîmo m:ii. Kpomo u mênê, pi ntóó kwéli dnyimo yiyé dé, yi kpomo knî yi mênê dpîmo kwo.

28 Dini ghi n:ii ngê Yesu módu, yu km:ee dyimê wo, dpodombiy:e u kwo mbwolo, kwo, Yesu. Kwo, Yâpwo Ndîî Tp:oo. Kwo, Lukwe a nga ngmanyi md:o? Kwo, Nga atédê nkêpê mb:anê, nangê kpada nê.

29 Yi kópu u kwo vyu, mu kópu u dîy:o Yesu ngê kmêna ka mwiyé vyu, kwo, Ye pini a kuwo ngi. Daa ng:êêntómu yi kmêna ngê yi pini dpîmo mbêpê kîgha. K:omo tpile yi p:aani tpémi y:oo yi pini dnyimo mgîmîmgîmî, kóó yu puwóma ti ngê dnyimo kudukudu dé, ngmênê mêdpîmo pwapî dé,

* **8:14:** Luukî 18:18-27 * **8:15:** Njems 1:22 * **8:21:** Luukî 11:27-28; Njon 1:11-13

pi kwéli dêdpîmo a ya, yi kmêna ngê y:i dpîmo ńeńe.
30 Yesu u kwo póó wo, kwo, Mi n:uu? Yi pini ngê kwo, Nmî pi dîdyênî. Yi kópu vyu, mu kópu u dîy:o kmêna yilî u ngwo doo kwo.
31 Yi kmêna knî y:oo Yesu ka kwo, Munmîkó, nmî kpadakpada têdê nangê dy:ââ nmo.
32 Mbwêmê w:uu ndîî yi nkîgh:ê ngmêdoo kwo, w:amî mbêmê dnye kmaapî. Yi kmêna yoo Yesu ka nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ kî mbwêmê w:uu vy:o wanyi dy:ââ nmo. Yesu ngê yepê, U ntââ.
33 Wod:oo yi kmêna knî y:oo yi pini a kuwo ngópu, mbwêmê knî yi p:uu mî kaa dniye. Yi mbwêmê w:uu yintómu paa ghi p:uu ghîpîla dniye, kpé lêê u kwo mî dyimê dniye, wod:oo vy:êê dniye.
34 Pini n:ii yoo mbwêmê w:uu ka dnye vyuwo, dini ghi n:ii ngê yi kópu m:uu ngópu, mbêpê dniye, yi p:o lee dniye, pi knî ye mdoo ńuw:o ngópu, ghi yintómu mye lee dniye, pi knî ye mdoo mye ńuw:o ngópu.
35 N:ii knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, u yi y:e doo kwo, Yi kópu nm:uu m:uu, wod:oo Yesu ka lee dniye. Pini n:ii u kmêna ngm:ii kalê too, Yesu yu km:ee doo ya, apê, Nmo ntee pini ngê mêka tóó, mêdaa ghétighéti, kpîdî u paa mêka t:a. Nkîngê ngê y:ay:a u ngwo pwiyé dniye.
36 Yélini yi ngópu Yesu ngê yi pini u kmêna ngm:ii kalê too, wo yéli ye yi kópu a nté ngópu.
37 Nkedîsa Wee u kwo tpémi d:ud:umbiy:e nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, wod:oo Yesu ka nkêpê mbê dniye, kwo, U ntââ anyinê kuwo nmo. Wod:oo Yesu p:uu dinki k:oo wo dniye, apê, Kada nmo y:oo.
38 Pini n:ii u kmêna yoo Yesu ngê ngm:ii kalê too, yi pini ngê Yesu ka kwo, U ntââ wanî ngm:êê ngi? Ngmênê Yesu ngê kwo, Kêle, chi ya.
39 Kwo, P:o mê dini, Chóó Lémi ngê kópu ndîî n:ii nga dê d:uu, pi knî ye chin:aa tpapê. Wod:oo kada a y:ee ngópu. U kuwó dini ghi ngê yi pini yi wee u kwo p:aani p:aani loo, Yesu ngê kópuni u ngwo d:uu ngê, pi knî ye doon:aa a nj:ii.

Yesu ngê Njayidus tp:oo módó u ngwo mêdê pyidu ngê
Mátiyu 9:18-26; Mak 5:21-43

40 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu y:oo Nkálili Kpéni Lêê ngmêê ngópu, Nkálili Wee u kwo mî tee dniye, pi yilî m:uu ngópu. Yi yéli y:oo Yesu dnye t:ât:ât:ât

50 Yesu ngê yi kópu yi nyongo, ngmênê Njayidus ka kwo, Namê nkîngê. Kwo, Chi kêlîmî, mê pyiyépyiyé.
51 Dini ghi n:ii ngê ngomo chedê taa dniye, Yesu ngê ngomo k:oo pi daa kmungo, ngmênê Pita, Njems mbwémi Njon, yi dmââdî u pye mî yi k:ii vyîlo dé yi km:êê too.
52 Pi yintómu knî y:oo yi dmââdî ntóó dnye mbumu, u l:êê dîy:o myednye mbê. Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Munto mbê. Yepê, Ye dmââdî doo pwene, ngmênê a dpî.
53 Yesu dnye yumuyumu, mu kópu u dîy:o yi lama doo ya, apê, Kêdê pw:onu.
54 Ngmênê Yesu yi dmââdî kwulo kele, kwo, Kî dmââdî, a pyidu.
55 Wod:oo u ghê dmi u kwo mêdê diyé wo, yi ngwo mêdê pii wo. Yesu ngê u pye mî ye yepê, Nté pee u kwo ngmê y:ee nyoo.
56 U pye mî yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, ngmênê Yesu ngê ye kwódu ngê, yepê, Kópuni dî d:uu, pi knî ye nangê vyi.

9

Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó p:aani p:aani u ngwo dy:ââ too

Mátiyu 10:5-15; Mak 6:7-13

1 Yesu ngê p:uu ndiye pyu y:a mê miyó nipi a danê ngê, yepê, A pi ngê n:aa dyede nmyo, u ntââ ngê myinê pyépi nmyo, anmyin:aa pi pyipyi, n:ii knî y:e yi kmêna a wee, yi kmêna anmyin:aa ngm:ii kîgha dé.
2 Yepê, Pi knî ye n:aa dyede nmyo, ala kópu ye dmyinên:aa tpapê, yipi, Dini ghi n:ii nmo t:ât:ât, Chóó Lémi ngê chóó u ngwo ada a y:enê nmo, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê. Yepê, Myedmyinên:aa pi pyipyi.
3 Yepê, Nmyi tpile nangmê ńuw:o. Yepê, Nmyi kiyé nangmê ńuw:o, nmyi tpile péé nangmê ńuw:o, nté nangmê ńuw:o, ndapî nangmê ńuw:o, nmyi nkuwo kpîdî myomoni myenangmê ńuw:o. *
4 Yepê, P:aani p:aani pi miyó miyó dpî lee we. Yepê, P:aani n:ii pini n:ii dê d:uu taa knomomê, ngomoni k:oo adpî koko, y:i dny:oo ya, u dî yi p:aani mêdny:oo a kuwokuwo.
5 Yepê, Pini n:ii dê p:aani n:ii adpîn:aa taataa, yi p:aani tpémi y:oo yi yi dê y:e daachoo kwo knomomê, yepê, yi dnye dê daadnyimo nyêmî knomomê, ye yi pini dê y:oo yi p:aani dny:oo a kuwokuwo, yi p:aani u têpê yi yi yodo p:uu dny:oo vyavya. Yepê, Yi p:aani tpémi y:oo ala kópu u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Yinê ye dp:oo Nju tpémi, dp:oo Chóó Lémi u yoo. *
6 Wod:oo Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo Yesu a kuwo ngópu, p:aani p:aani lee dniye, Yesu p:uu kópu mb:aa pi knî ye dnyen:aa tpapê, myednyen:aa pi pyipyi.

Antipas Helodi Yesu p:uu u ngwo doo nuw:o

Mátiyu 14:1-12; Mak 6:14-29

7 Dini ghi n:ii ngê yi kópu dnyimo pyodopyodo, Antipas Helodi Nkálili tpémi yi king ngê doo ya. Yi kópu knî yi pi dmi yi nyongo, u nuw:o yilî ngê u ngwo u kwo pyodo, mu kópu u dîy:o pi ngmê knî y:oo kópu, Njon Baptist kîmêdê pyidu.
8 Woni knî y:oo kópu, Ilacha kîmaa t:aa, woni knî y:oo kópu, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, ngmê kêda pyidu.
9 Helodi ngê u gha vy:o apê, Njon Baptist mbwámê kînî châpwo. Apê, Pini n:ii u kópu dyuu n:aa nyêmî té, apê, wu n:uu? Apê, Yi pini a chóó u nkwo ngêp:aa m:uu.

Yesu ngê pi limo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mátiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Njon 6:1-15

10 Dini ghi n:ii ngê Yesu ka u dyépi yoo mêdê diyé dniye, kópuni mî d:uu tumo, u kwo mînê nté tumo. Yesu ngê yi mo ńuw:o too, p:aa ngmê mî tee dniye, u pi Mbetîsaida.
11 Yoo yi nt:anê kada a y:ee ngópu. Kwéli mî tee dniye, yoo ndîî y:i mye loo. Yesu ngê a chipé too, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye doo danêmbum, n:ii dé dnye mgînî vyîmî mye pyi too.
12 Dini ghi n:ii ngê kââdî t:ono ghê wo, p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî u kwo lee dniye, kwo, Kî yéli mê dy:ââ té, p:aani p:aani dny:oon:aa nté pywupwi, yi chóó

* **9:3:** Luukî 10:4-11 * **9:5:** Luukî 10:11; Dpodo 13:51

yi dpî têdê dmi ngmênyinê pyw:ee y:e, mu kópu u dîy:o daa p:o nmo pyede.
13 Ngmênê Yesu ngê yepê, Nmyi chóó nté pee knî ye ngmê y:ee yó. Kwo, Doo u ntââ. Kwo, Yintoo ntini nmî ngópu daa tóó. Kwo, Mbîdédi tp:oo limi, te miyó nmî ngópu ka pyede, mê ntini daamo a tóó. Kwo, U yi nga a kwo, Kî yéli yi ntââ ntini anm:uu pwila?
14 (Mââ limo yono yono y:a y:i doo ya.) Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pi yêê yó, yoo ngmê limoy:a, yoo ngmê limoy:a a pyódu yó, mbwódo yaa dniye.
15 Yinté d:uu ngópu, mbwódo yaa kalê tumo.
16 Yesu ngê mbîdédi limi knî a ngî too, te dê myedê ngî doo, mbóó p:uu vyu wo, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno ngê, pwaa too, p:uu ndiye pyu knî ye y:ee too, apê, Pi knî ye yee téne.
17 Pi yintómu doo kmaapî, yi ghê dmi a kee wo. Nté kmono n:ii mî kê wo, Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo péé y:a mê miyó mê ntówo ngópu.

Pita ngê Yesu p:uu kópuni vyu
Mátiyu 16:13-19; Mak 8:27-29

18 Wo ngmê ngê Yesu u mo até yidoo ngêpê, p:uu ndiye pyu yoo u kwo yedê lee dniye, ye póó wo, yepê, Pi knî ye yinê ye nê n:uu?
19 Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, Nyi Njon Baptist. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, Nyi Ilacha. Kwo, Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngmê, apu, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, ngmêkêda pyidu, nyi vyîlo.
20 Yesu u nkwo ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye nê n:uu? Pita ngê kwo, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê, nyi vyîlo.
21 Yesu ngê yi kópu dpodombiy:e ye kwódu ngê, yepê, Pi ka nangê vyi.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê
Mátiyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1

22 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye chóó p:uu ye modoo danêmbum, yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, yinê a ngmidi noo, ngmênê kada pini knî y:oo wa mb:ii nê, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo wa mb:ii nê, dêêpî pyu knî y:oo wamye mb:ii nê. Yepê, Yi yéli y:oo dono kópu yilî a nga wa d:uu ngmê, wa vya nê, wo pyoloni ngê amênê pyidu.
23 Yesu ngê pi yintómu knî ye yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Nê u yoo vy:o nî ghê, yi pini ngê choo a yâmuyâmu nê, u gha d:ud:umbiy:e a ka dpo kê ngê, chóó u kópu knî yi p:uu mêkîngê nuw:o, k:omo tpile a l:êê dîy:o adî wélîlî mgînî vyîmî, ngmênê dpo ngm:êê nêne. *
24 Yepê, Pini n:ii u ghê p:uu adî nuw:o, awo, Kîngî vya nê, u ngwo wa kede, a yoo vy:o daawa ghê, yepê, yi pini ndêndê ngê wa pw:onu, ndê ngê amî ma. Yepê, Pini n:ii a l:êê dîy:o wa pw:onu, yi pini amêdê pyidu, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, mb:aamb:aa ngê adîn:aa ya. *
25 Yepê, Pini n:ii chóó u tpile knî yi p:uu adî nuw:o, u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa mb:ii, yi pini dini ghi n:ii ngê wa pw:onu, yed:oo dono wa a pyw:oo. Yepê, K:omo tpile dyámê u tpile yintómu yi pini u ngópu adî ya knomomê, ngmênê doo u ntââ ghê kamî u ngwo daawa pwila, dono wa a pyw:oo.
26 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a l:êê dîy:o nmyi p:uu adnyi d:uu, n:ii ngê wa mb:ii nê, yewo, Nê kuu, nangê kpada nê, yepê, yi pini u nkwo wanî mb:ii, dini ghi n:ii ngê anê diyé. Yepê, Yi dini ghi ngê a pi ndîî ngê wa pyódu, M:aa, u enjel knî yi k:ii yi pi dmi ntoo, a pi yintoo ngê wa pyódu. *
27 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Pi knî nmyi vy:o ngma a kwo, ghêlî daawa pw:oo dmi, Chóó Lémi ngê chóó nmyi y:enê kn:ââ mwiyé wa chaa.

Yesu u dyépi pyile knî ye u mo u nâmo u ngwo mînê ghê wo
Mátiyu 17:1-8; Mak 9:2-8

28 Wiki ngmê mî loo, Yesu ngê u dyépi pyile njini mbu mbêmê ńuwo, y:i dnyen:aa ngêpê. Yi pini pyile knî yi pi dmi Pita, Njems mbwémi Njon.
29 Dini ghi n:ii ngê Yesu doo ngêpê, kwódo ng:oo dmi tpalê wo, u kpîdî d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî ngê pyodo, myedoo a wuu mbele.

* **9:23:** Mát 10:38-39 * **9:24:** Njon 12:25 * **9:26:** Luukî 12:9; 2 Tim 2:12

30 Yi ngwo pi miyó Yesu u k:ii dnye danêmbum, yi pi dê Mósisi pini dê Ilacha.
31 Yi tpódu myedpîmo a wuu mbele. Mósisi ngê Nju tpémi dono vy:o Yichip u mênê ntee a pw:ii too, Yesu u lama doo ya, Daa kêmakêma yinté kópu Njedusalem ngmênîmo d:uud:uu. Yi kópu p:uu dnye danêmbum.
32 Yi dini ghi ngê Pita u pyipe dê yi k:ii dnye dpî. Yi nyaa dniye, Yesu u wuu yi pwo yimî kéé ngê, Yesu u nkîgh:ê Mósisi pini dê Ilacha m:uu dumo. *
33 Dini ghi n:ii ngê yi tpódu y:oo Yesu dpîmo a kuwokuwo, Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, U p:o chi yé, cha ńuw:o nmo. Kwo, Ngomo pee pyile nmînê t:emî, kwo, n̲êni ngmê, Mósisi u nêni ngmê, Ilacha u nêni ngmê. Ngmênê doo u lama doo mbumu.
34 Pita ngê danêmbum ghêlî dêpê kêlî ngê, wod:oo nkalî too pee yi pwo ngmê yó, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.
35 Yi nkalî too pee u mênê dnye ngmê ny:ee ngópu, yepê, Kî a Tp:ee, a chóó nê ngmidi ngê, u kwo ntênê dmyinê ng:aa. *
36 Yi dnyeni machedê ngê yi pyodo, apê, Yesu u mo mu kwo. Kópuni yi ngópu pyodo, pi ka ghêlî daa vyi ngópu. Yi kópu tumu yi mênê doo ya.

Yesu ngê tp:ee ngmê pyi ngê nyuno pwopwo u ngwo doo ya
Mátiyu 17:14-18; Mak 9:14-27

37 Womumo mw:aandiye, dini ghi n:ii ngê Yesu u dyépi pyile knî yi k:ii mbu vyuwo a ghêpê dniye, pi yilî Yesu ka loo.
38 Yi yéli yi vy:o Yesu ka pi ngma a ka wo, kwo, Mââwe. Kwo, U ntââ a tp:ee mu ngmidi wany:uu m:uu? Kwo, N̲ga daawa ch:anê?
39 Kwo, Dini ghi n:ii ngê u kmêna ngê dpî vy:a, a kââ yédi, ntóó têpê mbêmê dpî d:ii, tpî ch:aa pee dê u kwo dpî pwii knî. Kwo, Dye ghi yintómu yi kmêna ngê a tp:ee dpodombiy:e a kpakakpaka ngê.
40 Kwo, M̲:uu ndiye pyu knî ye kîdî nkêpê mb:anê, yed:ê, U ntââ wu kmêna anmyi ngm:ii kalê ngmê? Kwo, Ngmênê doo u ntââ ngê y:e dê pyódu.
41 Yesu ngê yepê, Nmyo lónté yéli. Yepê, Nmyo yoo dono, lukwe dîy:o Chóó Lémi ka dp:ee kêlîmî té. Yepê, M:ââ yémi nmyi vy:o anî kwo, u dî Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê anmyin:aa kêlîmî. Yi pini ka kwo, N̂m:ee al:ii a ńuw:e.
42 Dini ghi n:ii ngê yi tpémi Yesu u kêténi doo lêpî, u kmêna ngê dpodombiy:e vyâ, têpê mbêmê danê ngê. Yesu ngê yi kmêna ngm:ii kwólu, yi tpémi pyi ngê, u mî ka mê y:ângo.
43 Pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê yi kópu m:uu ngópu, ngwéti dniye, Chóó Lémi u pi ndîî ngê u ngwo pyódu ngópu.

Yesu p:uu ndiye pyu knî ye u pwopwo p:uu u ngwo ye modoo danê
Mátiyu 17:22-23; Mak 9:30-32

Yesu ngê pi knî yi ngópu kópuni doo d:uud:uu dé, pi knî y:oo yi kópu dnyimo nyepênyepê dé, ngmênê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,
44 Ala kópu nmyi nuwo kîdangê kuwo, yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, ngmênê yoo dono yi kêê k:oo wanî ghê.
45 P:uu ndiye pyu yoo alanté dnye nuw:o, apê, Lukwe dîy:o kînté nmo a mbumu. Apê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, u pi ndîî ngê wa pyódu, dono daawa a pyw:oo. Yinê ye ngmee u kópu ye yi vyu, dêpê w:ee ngópu, u kwo myedaa póó dniye, mu kópu u dîy:o nkîngê mbê dniye.

Yoo yi kada wowo u danêmbum
Mátiyu 18:1-5; Mak 9:33-37

46 Yesu p:uu ndiye pyu yoo noko dnye kwopwepe. Yi vy:o pini n:ii u pi ndîî ngê doo ya, yi kópu p:uu dnye kwopwepe. *
47 Tumu kópuni dnye tpapê dé, Yesu ngê a w:ee too, wod:oo tp:ee ngma a ngêêdî, u nkîgh:ê kââ, yepê,
48 Pini n:ii alanté tpémi ka a l:êê dîy:o adî vyuwo, daa yi tpémi ka u mo adî vyuwo, ngmênê a ka amyeda a vyuwo, amyedî chââchââ nê. Yepê, Myenté, Pini n:ii ngê adî chââchââ nê, daa a mo adî chââchââ nê, ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, amyedî

* **9:32:** Njon 1:14; 2 Pita 1:16-18 * **9:35:** Luukî 3:22 * **9:46:** Luukî 14:11; 22:24-27 * **9:48:** Luukî 10:16; Njon 13:20

chââchââ. Yepê, Nmyi vy:o pini n:ii u pi daa ndîî, vyîlo yi pini yidmyinê chââchââ. *

Yesu ngê u ngwo ye vyu, yepê, N:ii nmî p:uu daa d:uu, nmî pee pini
Mak 9:38-40

49 Njon ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Pi ngmêkudu m:uu, kwo, m̱i ngê pi knî yi kmêna kî ngm:ii kîgha té. Kwo, Yi kópu u kwo kudu kwódu, mu kópu u dîy:o daa nmî yoo vy:o pini ngmê.

50 Yesu ngê yepê, U kwo nangê kwódu. Yepê, N:ii nmî p:uu daa d:uu yédi, nmî pee pini.

Samédiya tpémi y:oo Yesu u wépi u ngwo pwaa ngópu

51 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê a w:ee ngê, apê, Daa kêmakêma a dye ghi dyámê mbêmê machedê ngê a pyodopyodo, pi knî y:oo Njedusalem wa vya nê, ye daa kede wo, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii paa u nuw:o Njedusalem mê yé ngópu.

52 Maa p:uu p:aa ngmê u nkîgh:ê taa dniye, Samédiya tpémi yi p:aa ngmê. Yesu ngê u yi doo kwo, Y:i nm:uu dpî dmi, wod:oo pi kada miyó kââ, apê, Tpile yilî nmî kada paan:aa l:âmo y:e.

53 Ngmênê yi p:aani tpémi y:oo u wépi pwaa ngópu, mu kópu u dîy:o Njedusalem dnye lêpî. Apê, Yinê ye nmo yoo dono. Apê, Lukwe dîy:o ala p:aani wa dpî dmi. *

54 Dini ghi n:ii ngê Njems mbwémi Njon y:oo yi kópu ny:ee ngópu, nod:e knopwo, Yesu ka kwo, Nmî Lémi, Chóó Lémi ka ala kópu vyi koo, Mbóó p:uu ndyuw:e ngma a ghêpê we, wu p:aani tpémi ndê ngê paa ma téne. *

55 Ngmênê Yesu ye diyé wo, yi kópu ye kwódu ngê,

56 wod:oo kn:aa p:aani mê lee dniye.

Pi ngê komo ngê kîngî vyi Yesu anî yâmuyâmu
Mátiyu 8:19-22

57 Dini ghi n:ii ngê maa p:uu dnye paa, pi ngmê ngê Yesu ka kwo, Kwéli anyi lê, ana a yâmuyâmu ngi.

58 Yesu ngê kwo, Mumdoo anya a yâmuyâmu nê? Kwo, Chii w:ââ w:uu yi dpî têdê dmi a pyede, y:i a dpî nyédi, ńmê knî yi ny:uu a pyede, y:i a dpî nyédi, ngmênê a ngomo daa kwo, a dpî têdê daa tóó, a ghê vyîmî têdê myedaa tóó. Kwo, Mumdoo nyi u ntââ, anya a yâmuyâmu nê?

59 Pi m:uu ka kwo, Cha a yâmuyâmu nê. Ngmênê yi pini ngê kwo, M:aa a ngópu mwiyé paa pw:oo we, an:uu kmênê, u ngwo ana a yâmuyâmu ngi. *

60 Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu, kwo, N:ii yi ghê daa pyede, yinté kópu p:uu dny:oo nuw:o, ngmênê nyi, a ngm:êê nédi, yoo Chóó Lémi u yoo vy:o a chin:aa kapî dé.

61 Pi m:uu ngê Yesu ka kwo, A Lémi, ana a yâmuyâmu ngi, ngmênê a yoo knî ye nd:uu mwiyé nîmo tpapê.

62 Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu, kwo, Nee k:oo tpiipi kn:aa ada a vyuwo, nee wo mbêmê wa knî. Kwo, N:ii kn:aa adî nuw:o, Chóó Lémi p:uu angênté adîn:aa dpodo. *

10

Yesu ngê pi pyud:oy:a mê miyó yi dpodo têdê dpodo têdê u ngwo dy:ââ too

1 U kuwó dini ghi ngê nmî Lémi ngê pi mê pyud:oy:a mê miyó ngmidi ngê, yepê, P:aani p:aani a kada miyó miyó choo kwo.

2 Yepê, Chóó Lémi u yâpwo têdê y:i nté dêdê ghêdê, ngmênê nté mgîpî pyu mdoo daa tóó. Yepê, Yâpwo têdê chóó ka dmyinê ngêpê, nté mgîpî u l:êê dîy:o pi knî nmye mupêdê kê ngê.

3 Yepê, Dpî lee dmyeno. Yepê, Y:ee tîmêlyu yi vy:o kêmkêm tp:oo w:uu ntee tpile ngê anmyi pyaa dmi.

4 Yepê, Ndapî nangmê ńuw:o, ndapî yiyé têdê u tpile nangmê ńuw:o, nmyi yi dópo kn:aani nangmê ńuw:o. Yepê, Gha pi yoo nmye adnyin:aa a vyuwo. Yepê, Maa p:uu danêmbum ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Lîmîlîmî ngê dmyinên:aa dpodo, mgî kîdmyengê pwaa ngmê.

5 Yepê, P:aani p:aani a kada miyó miyó choo kwo. Yepê, Pini n:ii dê ngomoni k:oo dpîmo koko knomomê, yi ngomo chóó ka ala kópu dny:oo tpapê, Mw:ââkó, Chóó Lémi ngê ṉyoo knî yi k:ii a ngee nmyine.

* **9:53:** Luukî 10:33; Njon 4:9 * **9:54:** 2 Kings 1:9-16 * **9:59:** Luukî 14:26,33 * **9:62:** Pilipay 3:13

6 Yepê, Yi ngomo chóó ngê yi pini dê yi wépi dê adî pwapî dê, ye kópuni mwiyé u kwo adpî tpapê, yi kópu ye amêda a diyédiyé. Yepê, Yi ngomo chóó ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi ngê a ngee nmîne, ye wa ngee té.
7 Yepê, Pini n:ii dê ngomoni k:oo adpî koko, y:i dny:oo kwo, kn:aa mêkîngê lee knî. Yepê, Yi tpódu yi ngomo k:oo dny:oo kwo, y:i dny:oo kmaapî, mu kópu u dîy:o pi módó daa dpodo yédi, u dpodo u pywuu dpo ngee. *
8 Pini n:ii dê p:aani n:ii dpîmo taataa knomomê, yi p:aani tpémi y:oo yi tpódu yi dnye dê dpîmo nyêmî knomomê, ntini n:ii yi l:êê dîy:o adnyi l:âmol:âmo, dny:oo pîpî,
9 yi p:aani u pwopwokopwe dpî pyi téne, ala kópu ye dny:oo tpapê, Dini ghi n:ii nmo t:âât:ââ, Chóó Lémi ngê u yoo chóó u ngwo ada a y:enê, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê.
10 Yepê, Pini n:ii dê p:aani n:ii adpîn:aa taataa, pi knî y:oo yi wépi dê adnya a pwapî dê, ye yi ngópu kââ puu ghê dny:oo a wowo, ala kópu tââ ye dny:oo tpapê,
11 Nmyi p:aa u têpê nyi yi yodo p:uu nye vyavya, ala kópu u ngwo dpo w:ee yó, Ala dp:oo Chóó Lémi u yoo. Yepê, Ala kópu ye myedny:oo tpapê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê u yoo chóó ada a y:enê, yi dini ghi daa kêmakêma a dyimêdyimê, ngmênê Chóó Lémi ngê daada a y:enê nmyo, wa mb:ii nmyo, mu kópu u dîy:o dmyi mb:ii nyo. *
12 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê Sodom a pw:oo ngê, dnyinté a kpada too. Yepê, P:aani n:ii tpémi y:oo adnya a mb:iimb:ii nmyo, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kpada té.
13 Yepê, Kódasin tpémi dny:oo nkîngê, Mbetîsaida tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, K:omo tpile mbwudu yi ngópu yilî nî chópu, ngmênê yi dono doongê kéé tumo. Yepê, Taiya p:aani dê Saidon tpémi yi ngópu yinté kópu ndîî w:aangmê d:uu ngê, ye k:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yi dono yilî lîmîlîmî ngê pî kéé tumo, yi mbodo dmi pêdê ny:ii ngópu, tpéé kópu myepî vyi ngópu.
14 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê dnyinté wa kpada té, ngmênê Kódasin p:aani dê Mbetîsaida tpémi dnyinté daawa kpada té.
15 Yepê, Kîpêêniyêm tpémi myedny:oo nkîngê. Yepê, Yi chóó yi pi dmi mbóó p:uu a kmîmî t:oo, ngmênê yi kpadakpada têdê wa lee dmi.
16 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pini n:ii ngê nmyi dnye dmi a nyêmî ngê, daa nmyi mo nmyi dnye dmi ye nyêmî ngê, a dnye myeye nyêmî ngê. Yepê, N:ii ngê dpî mb:ii nmyo, daa nmyi mo dpî mb:ii nmyo, myoo mb:ii nê, daa a mo dpî mb:ii nê, n:ii ngê a dy:ââ noo, myoo mb:ii.

Yesu ka u dpodo pyu pyud:oy:a mê miyó u ngwo mêdê diyé dniye

17 Dini ghi n:ii ngê Yesu ka u dpodo pyu pyud:oy:a mê miyó mêdê diyé dniye, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Dpodo têdê w:aa nm:uu pyw:ângo. Kwo, Mi mbêmê daa mbii pyu yoo yi mo nmeen:aa pyipyi dé, n:ii knî y:e yi kmêna dnye kwo, my:oo pyi too, yi kmêna y:e nmî ngm:ii kalê too.
18 Yesu ngê yepê, Nyââ, Lîmî u wuu ndîî ngê ntee a tóó, ngmênê mêdaa ya yédi, yinté tpile ngmênî módu. Yepê, K:omo tpile dyámê mbêmê tpémi yi pwo Setan u pi ndîî ngê doo ya, ngmênê ala ngwo da ghay, mbwódo d:uu d:ii. *
19 Yepê, U ntââ ngê dî pyódu nmyo, k:omo tpile mg:ee tpile pê yi vy:o anmyin:aa m:ii, ngmênê kópu nmye daangmêwa pyódu. Yepê, Setan ngê ló kópu nmye ngmadî d:uud:uu, wa dîpî. *
20 Yepê, Ala kópu nangê vyi, W:aa dpo pyw:oo, pi knî y:e yi kmêna nmî ngm:ii kalê too, ngmênê ala kópu dpî vyi yó, W:aa dpo pyw:oo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u yoo kamî vy:o dê kaa nmo. *

Yesu ngê u Mî u ngwo doo chaa kîgha Mátiyu 11:25-27; 13:16-17

21 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu a nt:ee ngê, w:aa a pyw:ângo, u Mî ka kwo, M:aa. Kwo, Nyi mbóó dyámê

* **10:7:** 1 Kódin 9:6-14; 1 Tim 5:18 * **10:11:** Dpodo 13:50-51; 18:6 * **10:18:** Njon 12:31; Tpyuu 12:8-9 * **10:19:** Mak 16:18 * **10:20:** Pilipay 4:3; Tpyuu 3:5; 20:12

yi kada pini ndêndê. Kwo, Nînê chaa kîgha ngi, mu kópu u dîy:o kópuni dyuu a ka nyinê kpo, nyi ngmo too. Kwo, Ndiye pyu ndîî knî y:oo dêpê w:ee tumo, ngmênê yélini yi pi dmi daa ndîî, y:ooda w:ee t:oo. Kwo, Ńyóó nuw:o u pono nye vyápê. *

22 Yesu ngê pi knî ye yepê, Kópu yilî n:ii n:aa tpapê too, M:aa ngê yinê a ka dpo vyi té. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, Nê lónté pini, M:aa u lama u mo a tóó. Yepê, Pi ngmê u lama daa tóó, M:aa lónté pini, a mo a lama a tóó. Yepê, N:ii ka M:aa mb:aamb:aa ngê anê kêma, yi pini u lama M:aa ndêndê ngê adî ya. *

23 Yesu p:uu ndiye pyu knî ye yi diyé wo, yi mo ye yepê, Kópuni nmye mumu t:oo yi l:êê dîy:o, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya.

24 Yepê, Yélini y:oo Chóó Lémi u komo wunê dnyimo a kapî, king yoo yi k:ii, u yi y:e doo kwo, Nê u kópu yilî nmî ny:ee té, my:oo m:uu té, ngmênê daa m:uu tumo, myedaa ny:ee tumo, wunê a pw:oo dniye. *

Yesu pi ka vyuwo p:uu pi knî ye u ngwo doo mgongo

25 Yélini y:oo Yesu dnye ng:aang:aa, yi vy:o dêêpî pyu ngmêdoo kwo. U yi u ngwo doo kwo, Yesu nî dóó, wod:oo ghêêdî wo, Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Ló kópu ngmanî d:uu, ghê kamî u ngwo anê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu?

26 Yesu ngê kwo, Nangê lónté? Kwo, Puku yedê angênté a tóó?

27 Yi pini ngê Yesu ka kwo, Ala dêêpî kópu kada a tóó, Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo mb:aamb:aa ngê choo ya. Kwo, Chóó Lémi nmyi gha vy:o choo ya, dye ghi yintómu p:uu dmyinê nuw:o, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé. Kwo, Yi dêêpî kópu u kuwó alani a tóó, kwo, Ńyóó nuu ghi nódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi nódo yinté myechoo ya. *

28 Yesu ngê kwo, Ndê kópu yichi vyi. Kwo, Yi kópu dê anyi d:uud:uu dê, ye ghê kamî u ngwo anyinê pyw:oo. *

29 Pi yilî yi nuu ghi dmi yi dêêpî pyu nódo dêpwo ya, wod:oo u yi u ngwo doo kwo, Yesu ngê ala kópu a ka vyi ngê, Daa pi yintómu yi nuu ghi dmi nódo yichoo ya. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ka póó wo, kwo, Ló yéli yi nuu ghi dmi a nódo ngmadî ya?

30 Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu, kwo, Nju pi ngmê, Njedusalem a ndê wo, Njédikó doo lêpî. Maa p:uu kpáápi knî y:oo mgîmî ngópu, dnye vyee, u ndapî t:âmo ngópu, u kpîdî mye t:âmo tumo, ntóó kéé ngópu, maa p:uu a kuwo ngópu, ngmênê ghê tp:oo doo ya.

31 U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu ngmê ngê yi máádi a kwólu. Dini ghi n:ii ngê yi pini módu, daa ngópu, u kwo mî loo.

32 Kwo, U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo dpodo pyu ngmê ngê yi máádi myedê kwólu. Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi pini ntóó módu, myedaa ngópu, u kwo myimî loo.

33 Kwo, U kuwó dini ghi ngê Samédiya pi ngmê ngê yi máádi até myeyedê kwólu. Kwo, K:omo tpile Samédiya tpémi nmyinê nmye yoo dono dé, ngmênê yi Nju pi Samédiya pi ka ch:anê wo.

34 Kwo, U kwo loo, yimo knî yi p:uu wain a pii ngê, olipi wulu myedê pii ngê, yimo kwéli dnye ya, kpîdî pee ngê kwédi kê too, apê, Mb:aamb:aa ngê mê paa pyaa we. Kwo, U kuwó dini ghi ngê yi pini ntóó chóó u ndonki pyipwo yó, p:aa ngmê ńuwo. Kwo, Yi p:aani ngomo ngmêdoo kwo, maa p:uu n:ii knî ye mgîdî dpîmo a ghayghay, y:i dnyimo dpî. Kwo, Yi ngomo k:oo kee knopwo, Samédiya pi Nju pi ka y:i doo vyuwo.

35 Kwo, Womumo mw:aandiye Samédiya pi ngê yi ngomo chóó ka ndapî miyó y:ângo, kwo, Ala pini ka chi vyuwo. Ndapî ntémwi p:uu anyi dyênê, amêma amênê wumo té.

36 Yesu yi dêêpî pyu ka póó wo, kwo, Kpaa pyu knî y:oo pini n:ii vya ngópu, u nuu ghi wu pini pyile knî yi vy:o n:uu nódo yó?

37 Dêêpî pyu ngê kwo, Pini n:ii ka ch:anê wo. Yesu ngê kwo, Yinté kópu vyîlo yichin:aa d:uud:uu.

Mata mbwémi Méli yi danêmbum

38 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii p:aani p:aani dnye lêpî, p:aa ngmê taa dniye. Yi p:aani pyââ mbwémi miyó

* **10:21:** 1 Kódin 1:26-28 * **10:22:** Njon 3:35; 10:15 * **10:24:** 1 Pita 1:10 * **10:27:** Deut 6:5; Lev 19:18 * **10:28:** Lóma 10:5; Nkal 3:12

doo ya, yi pi dê Mata mbwémi Méli. Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu y:i taa dniye, Mata ngê mênê dóó kalê too, yepê, Dîyo a ngomo k:oo nté dp:uu ma yó.

39 Y:i taa dniye, mbwódo yi yaa dniye, Yesu ngê yoo doo ndiye kîgha dé. Méli a loo, yu km:ee mî yaa wo, Yesu doon:aa ng:aang:aa. *

40 Mata u nuw:o dono ngê pyodo, apê, Kî mââwe yi t:aa, lukwe dîy:o nté dyêêdî ngmidi dnye chono, wod:oo Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Nga d:oo ch:anê wo, a mo anî nté ch:eech:ee? Kwo, Méli daanyinê dy:ââ, daamî ngee nê?

41 Yesu ngê kwo, Mata. Kwo, Kidimê nod:enod:e. Kwo, Kópu yilî kidimê nuw:onuw:o.

42 Kwo, Kópu mu ngmidi u ntââ. Kwo, Méli u nuw:o kópuni p:uu a kwo, yi kópu yi mb:aamb:aa. Kwo, Yi kópu u kwo daanî kwódu. *

11

Yesu ngê kópuni vyu, nmî Mî ka ngêpê p:uu
Mátiyu 6:9-13; 7:7-11

1 Wo ngmê ngê Yesu ghi ngmê até yedoo ngêpê. Dini ghi n:ii ngê u ngêpê a kêlî ngê, p:uu ndiye pyu ngmê ngê kwo, Nmî Lémi, Njon Baptist ngê p:uu ndiye pyu yoo yi nuwo ngêpê ntee kwólu, kwo, yinté nmî nuwo my:oo kwéli. *

2 Yesu ngê yepê, Ala ngêpê yidmyina a ng:êênî, apii
Munmîkó M:aa,
pi knî y:oo ntênê dny:oo chââchââ ngi.
Nmî y:enê kn:ââ lîmî k:ii a chépi.

3 Wonêwodiyédiyé u ntââ ntini nmo cha a kuwo.

4 Pi knî yi dono kópu ntee nmî kuwó nmî kéé too,
nmî dono kópu yinté nguwó myoo kéé té,
mêdaanyi nuw:onuw:o dé.

Nmî tókótókó ndîî têdê nangê ńuw:o nmo.

5 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, mgîdî ńuknîńuknî p:uu u mbwó ka wa lê, awo, A mbwó, nté pee a ka ngma a ki.

6 Kwowo, A pyipe ala ngwo ngmêdê t:aa, nté a ngópu daa tóó, ló ntini u kwo ngmanî y:oo.

7 Yepê, Yi pini ngê u mbwó ka ala kópu wa vyi, awo, Ala dpî dye ghi, nté a ka mêkidimên:aa dmyinê. Kwowo, Keńe kînga dp:o kuwo, nmî mupwoknî aténgê dpî dpî dmi. Kwowo, Daanê pyidu, myedaanî ngee ngi. Kwowo, W:êênî wochi t:aa.

8 Yepê, K:omo tpile yi pini daawa pyidu, u mbwó ka nté daawa y:ee knomomê, ngmênê u mbwó ngê dyaa u kwo wa chedê, mywene u ngwo myedaadî kwo, ye wa pyidu, u mbwó ngê tpileni u yi adî kwo, u kwo wa y:oo. *

9 Yepê, Kópuni u l:êê dîy:o anmyi ngêpê, yi kópu p:uu nmyi Mî ka dyaa dmyinê chedêchedê. Yepê, Kópuni u kwo anmyi dmyinê, nmye wa a kê, kópuni anmyi nmy:uu, anmyinê pyw:ee ngmê, keńeni p:uu anmyin:aa depedepe, nmye wa kpêmî. *

10 Yepê, Pini n:ii ngê u kwo wa dmyinê, yi pini ka wa y:oo, pini n:ii ngê adî nmy:uu, wa a pyw:oo, pini n:ii adî depedepe, keńe u kwo wa kpêmî.

11 Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, tp:oo ngê te mbyuu u kwo wa dmyinê, ye mt:enge mbyuu u kwo daawa y:oo, awêde wa pw:onu.

12 Yepê, Myenté, tp:oo ngê kpéé w:uu u kwo wa dmyinê, pêla ngê mg:ee daawa ngî, u kwo daawa y:oo, awêde wa kiye.

13 Yepê, K:omo tpile dono nmyi mênê a tóó, ngmênê nmyi tp:ee dmââdîma ye tpile mb:aa vy:ee yémî tumo. Yepê, Pi ka vyuwo têdê nmyi Mî ngê a t:ee kîgha nmyoo. Yepê, Mbóó p:uu wunê tóó, dono u mênê daa tóó. Yepê, N:ii ngê u Ghê Dmi u kwo wa dmyinê, daawa dóó, ndêndê ngê u kwo wa a y:oo.

Yesu u pyimo Setan u pi u ngwo t:ee ngópu
Mátiyu 12:22-30; Mak 3:20-27

14 Wo ngmê ngê Yesu ngê pi ngmê pyi ngê. Yi pini ngê u kmêna ngmêdoo kwo. Yi kmêna ngê yi pini ló dini a dyênê ngê, dnye dêpwo kîgha. Dini ghi n:ii ngê kmêna ngê a kuwo ngê, wod:oo yi pini modoo

* **10:39:** Njon 11:1-2; 12:2-3 * **10:42:** Mát 6:33; Njon 6:27 * **11:1:** Luukî 5:33 * **11:8:** Luukî 18:5 * **11:9:** Njon 14:13-16

danêmbum. Pi knî yi mênê ghê ghipé wo, yi nyepênyepê u kópu ngê mye pyodo.

15 Ngmênê woni knî y:oo noko yepê, Setan ntee pini nmye yila, n:ii kmêna knî yi kada pini. Noko yepê, Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna yoo yinê a ngm:ii kîgha too.

16 Woni knî y:oo Yesu dnya a tókótókó, kwo, Mumdoo Chóó Lémi p:uu nye dpodo, ye mbwudu nmî ngópu ngmê chépi.

17 Kópuni dnye nuw:onuw:o dé, yi kópu yilî Yesu ngê yi gha vy:o m:uu too, mgongo ye u ngwo ngmê kwólu, yepê, Yélini wee ngmidi u kwo a pyede, yoo wa chaa knomomê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóóchóó yi wee wa dyênê ngmê. Yepê, Myenté, mupwoknî ngmê, numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye yi chóóchóó yi pi dmi wamye dyênê ngmê.

18 Yepê, Setan u yoo mye yinté. Yepê, Numo p:uu adnyi l:êê knomomê, ye angênté adnyi ya. Yepê, Dmye kn:aadi ngmê, daa Setan u wêdêwêdê mbêmê kmêna n:aa ngm:ii kîgha too.

19 Yepê, Nmye ngênî póó. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo n:uu u wêdêwêdê mbêmê kmêna a ngm:ii kîgha tumo? Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngmê, N:ii ngê kmêna a ngm:ii kîgha too, yi pini ngê yi kada pini Setan u wêdêwêdê mbêmê a ngm:ii kîgha too. Yepê, Nmyi vy:o yéli y:oo yi kópu nmye wa wópu ngmê, nmyewo, K:omodanê kópu yila. Nmyewo, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kmêna nmo ngm:ii kîgha too.

20 Yepê, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kmêna ntênê n:aa ngm:ii kîgha too. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmyi lama choo ya, Chóó Lémi ngê u yoo daa kêmakêma chóó adî y:enê. Yepê, U yoo kuwa kîngî kaa nmyo.

21 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, Tpileni l:âmo dy:ââ ngê dpî t:âmo té, u ngomo k:oo dpî km:êê té, doo u ntââ u ngomo k:oo daanyi kee, mêdaanyimo ngî té, awêde u kaa taa ngê wa vya ngi.

22 Yepê, Ngmênê n:ii u wêdêwêdê ndîî, yi pini u ntââ, yi l:âmo dy:ââ dpî mgîmî, u kaa taa dpo ngî té, u ngomo k:oo dpî kee, tpileni mwiyé a t:âmo too, tpile chóó knî ye yi tpile moo y:ee té. Yepê, Setan l:âmo dy:ââ ntee pini, u wêdêwêdê ndîî. Yepê, Ala yéli yinê mgîmî ngê, n:ii knî y:e yi kmêna a wee. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi a mênê a tóó, u wêdêwêdê mbêmê Setan kóó yu dî kudu té, yélini y:e yi kmêna a wee, dpî pyi té, yi kmêna n:aa ngm:ii kîgha too. *

23 Yepê, N:ii daa a pee pini, a p:uu a d:uu yédi. Yepê, A p:uu ndiye pyu knî yi k:ii nmo vyuwó té. Yepê, N:ii ngê daa ngêêpî nmo, te nmo dpî ngm:ii kalê té. *

Pi ka u kmêna u ngwo modo diyé
Mátiyu 12:43-45

24 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o yéli y:oo pi ka u kmêna dpî ngm:ii kalê ngmê, yepê, yi kmêna wee dono u kwo wumê paambwi yédi, u yââyââ têdê ka wumê vyuwo yédi, dpo, Y:i n:uu yââ. Yepê, U yââyââ têdê d:uuwodê pyw:ee knomomê, ye u nuw:o k:oo dpo, Kwéli nê ndê wo, y:i mînê diyédiyé.

25 Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpo diyé, dpo, Ngomoni k:oo nê pwii wo, kamî ngê aténgê maa pyódu, tpile dono k:oo daa tóó, u y:enê pyu daa tóó.

26 Yepê, Wod:oo dpî lê, u pyipe mê pyudu dpî nya, n:ii knî yi l:êê ghi dmi d:ud:umbiy:e dono. Yepê, Yi kmêna wááli knî yi ngomo k:oo a kwo nyédi. Yepê, Yi pini u ya d:ud:umbiy:e dono ngê dpî pyódu, wunê ntee dpîmo a ya, mêdaa yinté. *

Pyââ ngmê ngê Yesu ka kópuni vyu, u pye p:uu

27 Dini ghi n:ii ngê Yesu pi knî ye doo danêmbum, yi yéli yi vy:o pyââ ngmê Yesu ka dpodombiy:e a mbwolo, kwo, Pyópuni ngê tpyé nyoo, u ngmo ngê myedê mbono nyoo, u gha mb:aamb:aa ngê choo ya.

28 Ngmênê Yesu ngê kwo, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu adnyi nyêmî dé, amyidnyi chââchââ dé, vyîlo yi yéli Chóó Lémi ngê wa ngee té, yi gha dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê u ngwo wa pyaa dmi.

Yesu Njóna p:uu u ngwo ye doo danêmbum
Mátiyu 12:38-42

* **11:22:** Tpyuu 20:2 * **11:23:** Luukî 9:50 * **11:26:** Njon 5:14

29 Dini ghi n:ii ngê pi yilî Yesu ka lee dniye, yepê, Lukwe dîy:o dnyinté a ka nmyinê kêlîmî té. Yepê, Nmyo yoo dono. Yepê, Lukwe dîy:o a ka dmye vyi ngmê, Mumdoo Chóó Lémi p:uu nye dpodo, ye mbwudu nmî ngópu ngmê chépi. Yepê, Yinté kópu nmyi ngópu daangmanî d:uu, ngmênê dîyo kópu ndîî mu ngmidi wanmyi m:uu ngmê. Yepê, Kópuni Njóna ngê a pyodo, yinté kópu dîyo a nga ngmêwa pyódu.

30 Yepê, Ninipe tpémi y:oo ntee a w:ee ngópu, apê, Yâpwo Ndêndê ngê kî Njóna nmo yinê a dy:ââ ngê, yepê, yélini ala ngwo a pyede, ala kópu yinté myepêdê w:ee y:e, awo, Wu Chóó Lémi ngê u Pi Ndêndê nmo yinê a dy:ââ ngê. *

31-32 Yepê, Kuwókuwó wéni ngê, dini ghi n:ii ngê pi yintómu wa a pii dmi, Ninipe tpémi y:oo wa m:uu nmyo, nmyi pi dmi wa dyênê ngmê, wamye ndyîko nmyo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Njóna u kópu dyuu ny:ee tumo, yi dono kópu yintómu yi kuwó kéé tumo. Yepê, K:omo tpile Njóna dyámê mbêmê pi, ngmênê Ninipe tpémi y:oo u dnye ny:ee ngópu. Yepê, Nê Njóna u pwo pini, lukwe dîy:o a dnye dp:ee nyêmî ngmê. Yepê, Myenté, yepê, kuwókuwó wéni ngê Sipa tpémi yi kwin ngê wamye ndyîko nmyo, mu kópu u dîy:o kuughê a ndê wo, Solomon u gha kópu dyuu doon:aa ng:aang:aa dé. Yepê, K:omo tpile Solomon dyámê mbêmê pi, ngmênê Sipa tpémi yi kwin ngê châpu ngê. Yepê, Nê Solomon u pwo pini. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee chââchââ nê.

Lam ndêndê u danêmbum
Mátiyu 5:15; 6:22-23

33 Yesu ngê mgongo ye m:uu kwólu, yepê, Dini ghi n:ii ngê mgîdî dpo ghay, n:ii ngê lam dpo vyuwó, doo u ntââ tpile u pwo k:ame daawa kââ, myedaawa a mgiye, mu kópu u dîy:o lukwe ngê mgîdî wa chaa. Yepê, Yi pini ngê lam dpo y:oo, ya nkwodo dpî kââ. Yepê, Yélini u kwo dpî lee dmi, tpile yilî u ngwo dpî m:uu ngmê.

34 Yepê, Nmyi ngwolo dmi lam ntee tpile dé. Yepê, N:ii ngê u ngwolo dê dê kuwo dê, doo mya noo, yi pini ngê u lam da mgiye, u kópu yilî yintómu mgîdîmgîdî dé. Yepê, N:ii ngê u ngwolo dê dê pywálî dê, dê mya nê, yi pini u lam ya nkwodo a kwo, u kópu yilî yintómu lam wo a pyede.

35 Yepê, Nmyi ngwolo dmi pywálî tóó, nmyi lam kîdmyinêngê mgiye t:oo.

36 Yepê, N:ii ngê u lam d:uuwodê mgiye, u kópu mgîdî vy:o d:uungmêdpî ngmo, mu dini ghi ngê yi pini ngê Chóó Lémi u lam wo kópu yilî yintómu wa m:uu té.

Yesu ngê Pádisi yoo dêêpî pyu yoo yi pi dmi u ngwo a ghîpî ngê
Mátiyu 23:1-36; Mak 12:38-40

37 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê pi knî ye danêmbum a kêlî ngê, Pádisi ngmê ngê u ngomo k:oo kmaapî têdê ńuwo.

38 Yesu ngê kóó dê mwiyé daa ghêê doo, kmaapî têdê u ngwo yaa wo. Pádisi ngê dini ghi n:ii ngê módu, ghê u mênê ghipé wo, apê, Kî pini ngê lukwe dîy:o nmî dêêpî kópu doo châpu ngê, kmaapî têdê módó dê yââ, kóó dê doo ghêê doo. *

39 Ngmênê nmî Lémi ngê kwo, Nmyo Pádisi yoo nmyi d:ââ pîléti yi kpadama yinmye ghêêghêê tumo, lukwe dîy:o yi kó dp:ee ghêêghêê t:oo. Yepê, Nmyi too pee yinmye ghêêghêê tumo, ngmênê nmyi gha dmi tupwótupwó dé. Yepê, Nmyo ndapî u mb:aami yoo, nmyi gha dmi dono dé.

40 Yepê, Nuw:o nmyi mênê daa tóó. Yepê, N:ii ngê nmyi too pee l:âmo too, nmyi gha dmi yinê mye l:âmo too. Yepê, Lukwe dîy:o too pee u kópu dé nmyinê nmye ndîî kópu dé, gha u kópu dé nmyinê nmye têdê kópu dé.

41 Yepê, Nmyi kêê yedê tpileni a pyede, ngópuch:anê knî ye dmyinê yémî dé, yed:oo nmyi gha k:oo tupwó mêdaadî ya, nmyi too pee p:uu tupwó myedaadî ya.

42 Yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ knî ye ala kópu a vyu, yepê, Ntini n:ii pi ngê yâpwo têdê dpo ńuw:o, dyuu y:a dpo pyidu ngê, yononi dyuu Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye dpî y:ee ngê. Yepê, Yi kópu dnyinté dp:ee chââchââ ngmê. Yepê, K:omo tpile nkêpe w:uu y:a, ó kpono w:uu y:a nmyinê pyw:êmî ngópu, ngmênê myenmyinê kpââ ngópu, Chóó Lémi u dpodo pyu knî ye yononi ntênê nmye yémî ngópu. Yepê, Yi kópu ndîî kópu

* **11:30:** Njóna 3:4-10; 1 Kings 10:1-10 * **11:38:** Mát 15:2

ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Kópuni Chóó Lémi ka ndîî kópu, lukwe dîy:o têdê kópu ngê nmyi pyódu ngópu. Yepê, Lukwe dîy:o pi knî ye dp:ee vyuwo nyédi, ngópuch:anê knî ye myedp:ee vyuwo nyédi, lukwe dîy:o nmyi nódo Chóó Lémi u nuu ghi daa tóó. Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, Têdê kópu ndîî kópu ngê nmyi pyódu tumo, ndîî kópu têdê kópu ngê nmyi pyódu tumo. Yepê, Têdê kópu dmyinê d:uud:uu dé, kópuni Chóó Lémi ka ndîî kópu dé, myedmyinê d:uud:uu dé.

43 Yepê, Pádisi yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, Ngêpê ngomo k:oo nmyi chóó kada nmyimo yââyââ nyédi, u yi nmye a kwo yédi, Pi knî y:oo naa têdê mb:aamb:aa ngê dny:oo chââchââ nmo.

44 Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, Kwodombê mbwee maa p:uu ngma ya yédi, n:ii u lama daa ya yédi, kpî knî yi pwo a m:ii yédi. Yepê, Yi kpî ntee dé, nmyo yinté yéli, pi knî yi lama daa ya yédi, tupwó ndîî nmyi gha vy:o a tóó.

45 Dêêpî pyu ngmê ngê Yesu ka kwo, Ye kópu kîchi vyi té, nmî pi dmi myeche ghîpî.

46 Yesu ngê kwo, Dêêpî pyu yoo, myedmyinê nkîngê. Yepê, Mósisi ngê yoo u ntââ dêêpî kópu dyuu yi d:êê ngê, ngmênê nmyi chóó yilî ngê nmyi pyódu ngópu, pi knî ye dpodo ndîî ngê nmyi pyódu tumo, yi dpodo têdê d:ud:umbiy:e dp:ee ngêêpî tumo.

47 Yepê, Dmyinê nkîngê. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê kwéli a kmênê tumo, ngomo mb:aa yi pwo nmyi wó tumo, yi mti ngê a pyede. Yepê, Ngmênê nmyi chóó nmyi kn:ââ knî y:oo y:oo a vya tumo.

48 Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo mwâ a vya tumo, nmyinê nmye gha kópu yi d:uu ngópu, mu kópu u dîy:o y:oo a vya tumo, yi pwopwo u mti dmi u nkwo nmyi t:ee tumo.

49 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê ala gha kópu a vyu, apê, Ala yéli ye a komo kapî pyu yoo a dyépi yoo wanê dy:ââ té, ngmênê ala yéli y:oo wa mb:ii t:oo, woni wa kpaka t:oo, woni amye vya t:oo.

50-51 Yepê, Dye ghi yintómu nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo dnya a vyee dé, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê mwâ a l:âmo ngê, Kéén ngê Epel mwâ a vyâ, nkoo nmo, a vyee u yi nmye mye kwo. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo dnyinté a mya tumo, Chóó Lémi ngê dnyinté u nkwo kpada too. Yepê, Kêlî ghê, king Njehu u dye ghi ngê, dini ghi n:ii ngê Sekîdaiya Chóó Lémi u ngomo chedê vya ngópu, Chóó Lémi ngê dnyinté a kpada too, Sidiya tpémi dy:ââ too, Njedusalem tpémi yi ndapî mî t:âmo tumo, yi tpile yilî mye t:âmo tumo, ngmênê yi p:aa dêpê pw:oo ngópu. Yepê, Ala ngwo Chóó Lémi ngê u komo kapî pyu ndêndê nmye da dy:ââ, dmy:oo mya ngópu. Yepê, Wanmyi vya knomomê, ye Chóó Lémi ngê dnyinté u nkwo daawa kpada nmyo, nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a pw:ono. Yepê, Nmyi kn:ââ yoo yi yikî dmi nmyi pwo wa ghay. *

52 Yepê, Dêêpî pyu yoo, dmyinê nkîngê. Yepê, N:ii u lama puku kpââ a tóó, yi pini ngê u ntââ Chóó Lémi puku yedê wa a pyw:oo. Yepê, Yi puku dmi ngomo ntee tpile, u kii nmyi ngópu a tóó, ngmênê pi knî ye yi ngomo dp:ee kpêmîkpêmî ngmê. Yepê, Nmyi chóó yi ngomo k:oo dp:ee koko nyédi, n:ii ngê u yi a kwo, dpo, Yi ngomo u mênê nî kee, u maa u kwo nmye nkokonkoko ngópu.

53 Pádisi yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, Yesu ka d:ud:umbiy:e nod:e dniye, Yesu ngê yi p:aani pee u ngwo a kuwo ngê. U kuwó dini ghi ngê dpodombiy:e dnya a tókótókó, kópu yilî yi p:uu u kwo dnye póó.

54 U yi y:e doo kwo, Yesu nmî dóó, kn:aadi te kópu ngmê vyi ngê, u ngwo p:oo ndyîko.

12

Yesu pi dódó p:uu u ngwo doo danêmbum
Mátiyu 10:26-27

1 Pi yilî tp:oo témi tap Yesu ka lee dniye, u kwo dnye kadakada. Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pádisi yoo yi nj:ii ngê kêê nangê t:oo. Yepê, Pi dódó pyu yoo, kópuni a tpapê tumo, daa d:uud:uu tumo. Yepê, K:omo tpile pi dódó daa ndîî nmyi vy:o adî ya, ngmênê d:ud:umbiy:e wa dyênê nmyo.

* **11:50-51:** Gen 4:8; 2 Chr 24:20-21

2 Yepê, Tumu kópu yintómu dîyo wa a pywálî dmi, ngmee u kópu dyuu wamyedê pywálî dmi.
3 Yepê, Tumu kópuni mgîdî vy:o anmyi vyi t:oo, w:êênî wa ny:ee t:oo. Yepê, Tumu kópuni d:omo yu kn:ââ u mênê kwayi ngê anmyi vyi t:oo, dîyo naa têdê tââ wa kaa dmi.

Yesu pi ka nkîngê p:uu u ngwo ye doo danêmbum

Mátiyu 10:28-33; 12:32; 10:19-20

4 Yesu ngê yepê, A pyipe yoo, pi knî ye namê nkîngê. Yepê, A l:êê dîy:o wa vya nmyomomê, am:ii pw:oo dmi, ye ló kópu nmye m:uu wa d:uu ngmê. Yepê, Doo u ntââ, kópu nmye daamuwa d:uu ngmê.
5 Yepê, Ye anmyi nkîngê knomomê, a wépi u ngwo anmyi pwaa ngmê, ye Chóó Lémi ngê nmyi wépi dmi u nkwo wa puwâ, ndiya wa kéé nmyo. Yepê, Chóó Lémi p:ee vyîlo, u kwo yidmyinê nkîngê.
6 Yepê, Kópuni dî vyi, nmye mênî tpapê, Pi knî ye namê nkîngê. Yepê, Mtyîmwe daa ndîî ńméni tp:oo, knî ngmêdê pw:oo knomomê, nmyinê nmye k:omo tpile, ngmênê Chóó Lémi ye wunê vyuwo yédi.
7 Yepê, Nmye myewunê vyuwo yédi, dp:ee mtyîmwe ntee yéli, dnyinté nmye dêdê vyuwo. Yepê, Nmyo yintómu u lama nmye pyede, nmyi mbêmê mbêmê mbodo gh:aa ntémwi a kwo, u lama mye tóó, doo u lama daangmêwa a ghay. Yepê, D:ud:umbiy:e pi ka namê nkîngê.
8 Yepê, Pini n:ii ngê pi knî ye daawa a wópu nê, yewo, Nyââ, Chóó Lémi u Pi Ndêndê p:uu n:aa dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi u enjel knî yi ngîma yi pini u nkwo daanîmo wópu, a kêê k:oo wan:uu kââ.
9 Yepê, N:ii ngê pi knî yi ngîma wa a wópu nê, yewo, Ye pini daa Chóó Lémi u Pi Ndêndê, p:uu dînê dpodo, ye kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi u enjel knî yi ngîma yi pini u nkwo wanîmo wópu, a kêê k:oo daan:uu kââ.
10 Yepê, Pini n:ii ngê daawa mya nê, a p:uu adî peede tpapê, u kuwó dini ghi ngê yi pini ngê yi dono kópu u kuwó amê kéé knomomê, u ntââ Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kéé, mêdaawa a ngî, ngmênê n:ii Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo p:uu adî peede tpapê, yi pini Chóó Lémi ka daawa diyé, Chóó Lémi ngê u dono yilî u kuwó daawa kéé té.
11 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngêpê ngomo y:enê pyu knî y:oo adnyin:aa kóté kîgha nmyo, kada pini knî y:oo ó king knî y:oo adnyin:aa kóté kîgha nmyo, kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi kópu knî ye nuw:o ngê kêê nangê t:oo.
12 Yepê, Kópuni ye anmyin:aa tpapê dé, yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê nmyi nuw:o ńedê mwiyé ada a t:emî dé.

Yesu kmungo pyu yoo yi p:uu u ngwo doo mgongo

13 Yesu yélini ye doo danêmbum, yi vy:o pi ngmê ngê kwo, Mââwe. Kwo, M:aa dini ghi n:ii ngê pwene, a mbwó ngê tpile yintómu u mo a ngî too. Kwo, U kwo vyi ngi, Knî a ka ngma a kê ngê.
14 Yesu ngê kwo, Kî pini. Kwo, N:uu ngê nmyi kóté kîgha pyu ngê pyódu noo.
15 Pi knî ye yepê, Kmungo pyu yoo yi nj:ii ngê kêê u ngwo nangê t:oo, mu kópu u dîy:o pi u ghê ndêndê daa tpile knî yi p:uu a tóó. *
16 Wod:oo Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Ndáápi ngmê, ndapî u ngópu dêpwo ghêdê, tpile u ngópu myedêpwo ghêdê. *
17 Yepê, Chóó u nuw:o k:oo apê, Pudumakó w:uu ngmên:aa kaakaa, ndapî ndîî u ngwo wanî kmênê.
18 Apê, A stówa my:oon:aa pyidupyidu, a ndapî d:ud:umbiy:e ndîî ngê u ngwo wa pyódu.
19 Apê, U kuwó dini ghi ngê a gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu, anê, Nê pi ngmê, tpile ka mêdînê nuw:o, m:ââ yilî yi k:oo anî lîme, anî kmaapî, daanî dpodo, d:ud:umbiy:e anî gha vyîlê. *
20 Yesu ngê yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê kwowo, Modo podo. Nyi mtîkó pyu ndîî. Awêde mgîdî vy:o nye pwopwo, ńmile yintómu n:uu ngê wa ghay dmi.
21 Yesu ngê yepê, N:ii ndapî mu ngmidi p:uu adî nuw:o, Chóó Lémi p:uu daadî

* **12:15:** 1 Tim 6:9-10 * **12:16:** 1 Tim 6:17 * **12:19:** Njems 4:13-15

nuw:o, yi pini yinté pini ngê wa pyódu, mbodo podo.

Tpile p:uu nuw:o u danêmbum
Mátiyu 6:25-34

22 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, Ntini n:ii nmye pîpî ngmê, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî pyódu, kpîdîni nmye t:emî ngmê, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê myekîngî pyódu.
23 Yepê, Nté kpîdî daa ndîî kópu dê, nmyi ghê dmi yi ndîî kópu.
24 Yepê, Ńmê knî yi p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Nté woo d:uudpî kaa ngmê, nté nt:u d:uudpî t:ee ngmê, p:o d:uuwodê ńuw:o ngmê, ngomo k:oo d:uuwumê yé ngmê. Yepê, Kêle, Chóó Lémi ngê yinê dpo mbono té. Yepê, Dp:ee ńmê ntee tpile dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wamyedê mbono nmyo. *
25 Yepê, Dini ghi n:ii ngê anmya a pwopwo, k:omo tpile nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê adî pyodopyodo, ngmênê doo u ntââ nmyi ya daadîî ngê daanmya a pyépi.
26 Yepê, Yi kópu nmye doo u ntââ, lukwe dîy:o kn:aa kópu knî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê a pyede.
27 Yepê, Yinênê knî yi p:uu ngî nuw:o mbê dmyeno. Yepê, Yi kpîdî p:uu daa dpodo nyédi, myedaa kpile nyédi. Yepê, K:omo tpile Solomon u ndapî ndîî, u kpîdî mb:aa dé, ngmênê yinênê knî y:oo Solomon u kpîdî mêdê ch:ii tumo. *
28 Yepê, K:omo tpile chii mênê yi awêde a kwo, mââ m:ii ndê ngê dpî ma, ngmênê Chóó Lémi ngê nênê yi nkwodo dpî kââ, kpile ye yinê wunê yémî. Yepê, Dp:ee yi ntee tpile dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wamye kpîlê nmyo. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté u kwo nmye kêlîmî té.
29 Yepê, Nté mbwaa yi pyw:êmî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngî ya.
30 Yepê, Yélini Chóó Lémi ka daa kêlîmî nyédi, vyîlo yi kópu knî yi p:uu yi nuw:o dmi a mbêpê té. Yepê, Nmyi Mî u lama ka tóó, yi tpile daadnyi ya knomomê, ye nmyi ya dono ngê wa pyódu.
31 Yepê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo ndîî kópu ngê nmye choo ya, yi tpile dé nmye u ngwo wa a kê té.
32 Yepê, K:omo tpile dp:ee yoo ndîî, ngmênê pi knî ye nkîngê ngê kêê kîdmyenêngê t:ee ngmê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi Mî ngê u yoo chóó adî y:enê, yi yéli yi kada pini knî y:oo wa pyódu nmyo. *

Daa tpile ndapî yi p:uu nuw:o u danêmbum
Mátiyu 6:19-21

33-34 Yesu ngê yepê, Pini n:ii u ngópu ndapî a tóó, dyámê mbêmê, wonêwodiyédiyé a nuw:onuw:o ngê, dpo, L:âmo mokîdangê ngee ó pi ngê kîngî t:âmo. Yepê, U kpîdî mb:aa knî yi p:uu mye nuw:o yédi, dpo, Tpile we ngê kîngî dyênê té. Yepê, Nmyi tpile yilî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê nmye kîngî pyaa dmi, nmyi ndapî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê myekîngî pyódu. Yepê, Nmyi tpile yilî kwéli a pyede, dye ghi yintómu nmyi nuw:o dmi y:i adî kwo. Yepê, Nmyi nuw:o dmi dyámê mbêmê kîngî kwo, ngmênê mbóó p:uu choo kwo. Yepê, Nmyi tpile yilî pi knî ye dpî y:ee tóó, nmye wa pwila t:oo, yi ndapî dpo ngî yó, ngópuch:anê knî ye dpî y:ee yó. Yepê, Yi ndapî Chóó Lémi ngê mbóó p:uu ya mb:aa ngê nmye amîmê wumo. Yepê, Doo u ntââ yi yáni mb:aa kpáápi knî y:oo daawa t:âmo ngmê, tpile we knî y:oo myedaawa dyênê ngmê.

Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye kópuni vyu, u t:âât:ââ p:uu

35 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, A kuwó mgîdî wa a ghay, ngmênê dpî ngê kêê kîdmyenêngê t:ee ngmê, nmyi dpodo u kpîdî dmi nmyi mbwo kîdmyenêngê ngee t:oo, nmyi lam dmi kîngî pw:oo dmi, dny:oo pîpî. *
36 Yepê, Lémi knî y:oo yi dpodo pyu yoo wunê kuwokuwo tumo, yedpo, Dmyinê t:âât:ââ nmo, kîd:oongê dpî dmi. Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi lémi yoo dpo diyé dmi, keńe p:uu wunê depedepe nyédi, yi dpodo pyu knî y:oo keńe ye dpî kpêmî t:oo, yi lémi yoo yi nté dpo têêdî ngmê.

* **12:24:** Psalm 147:9; Luukî 12:7 * **12:27:** 1 Kings 10:23-25 * **12:32:** Luukî 22:29-30 * **12:35:** Mát 25:1-13; 1 Pita 1:13; Mak 13:32-37

37-38 Yepê, Yi lémi ngmê ngê mgî wa a pwaa knomomê, mgîdî ńuknîńuknî p:uu wamî t:aa, u dpodo pyu knî yi p:uu ada a nuw:o, awo, A dpî té, ó a t:âât:ââ nê? Yepê, N:ii u dpodo pyu yoo daadnyi dpî, yi kada pini adnyi t:âât:ââ, yi pini u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu. Yepê, K:omo tpile u dpodo pyu yoo, ngmênê chóó u nté wa a têêdî, ye wa y:oo. Yepê, Wamye chaa kalê té, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê wamye pyaa dmi.

39 Yi kópu p:uu Yesu ye myedoo mgongo, yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Nmyi lama daa tóó wéni n:ii ngê kpáápi ngê nmyi ngomo wa pwââ. Yepê, Yi wéni nmyi lama adî ya knomomê, wanmyi t:ââ ngmê, am:ii ngm:ii kalê ngmê. *

40 Yepê, Yinté myedmyinê t:âât:ââ nê, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê nmyinê nmye Chóó Lémi u Pi Ndêndê daawa t:aa, yepê, vyîlo yi dini ghi ngê wanê t:aa.

Yesu chóó u yoo yi kada pini knî yi p:uu u ngwo doo mgongo

Mátiyu 24:45-51

41 Pita Yesu ka póó wo, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Ye mgongo nmî mo nmo chi kwolo, ó pi yintómu knî yi k:ii?

42 Nmî Lémi ngê yepê, A yoo yi kada pini ngê wanmyi pyaa dmi. Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Lémi ngmê ngê pi ngmê wa ngmidi, u dpodo pyu yoo yi kada pini ngê wa pyódu, u kwo wa vyi, kwowo, Dy:oo ye cha a châpwo, yi nté ndapî ye chi yémî dê. Yepê, Yi lémi kuughê wa lê, dye ghi daadîî y:i adîn:aa ya. Yepê, Pini n:ii wa ngmidi, dpodo pyu yoo yi kada wa kââ, yepê, yi pini u nuw:o ndîî ngê adî ya knomomê, u l:êê ghi mb:aamb:aa ngê a myaa ya, ye yi pini lónté adî dpodo?

43 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi lémi u p:o amêdê diyé, tpile yilî yintómu mb:aamb:aa ngê wa m:uu té, ye u gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu,

44 dpodo pyu yoo yi kada pini wa chaa kwolo, u tpile yilî yintómu u kwo wa y:ee té, yi kada pini ngê wa pyódu. *

45 Yepê, Ngmênê yi lémi ghêlî daawa taa knomomê, dpodo pyu knî yi kada pini alanté adî nuw:o, awo, Nmî lémi kêma amêdê diyé, yepê, yi pini pi dono ngê wa pyódu, adî ńuknweńuknwe, mbwaa adî ndanî, u ngwo adî ghétighéti, dpodo pyu dpodo módó yoo adî kpakakpaka dé,

46 ye dpodo pyu yoo yi kada pini doo u lama, yi lémi ayi t:aa. Yepê, Yi kópu dini ghi n:ii ngê wa ny:ee té, d:ud:umbiy:e yi pini ka wa nod:e, dnyinté daawa kpada, kuwa yéli yi vy:o wa kââ.

47 Yesu ngê yepê, Dpodo pyu n:ii u lama u lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a kwo yédi, ngmênê a mgeemgee yédi, u dpodo daawa dóó knomomê, ye u lémi ngê yi pini dpodombiy:e wa kpada. *

48 Yepê, Ngmênê n:ii u lama dnyinté a ya yédi, ngmêdpî kn:aadi, u lémi ngê dpodombiy:e d:uudpî kpada. Yepê, N:ii u lama a kópu dyuu dnyinté a kwo, dnyinté adî chââchââ. Yepê, N:ii u lama a kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a kwo, d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê choo chââchââ.

Yesu yoo chámêchámê p:uu u ngwo doo danêmbum

Mátiyu 10:34-36

49 Yesu ngê yepê, M:aa u yâpwo têdê chââ ntee tpile ngê dê pyódu, nté woo kapî y:i doo u ntââ. Yepê, Ala kópu u l:êê dîy:o nê loo, nê, Yi chéli nîmo vyuwó. Yepê, U ya a nga a kwo, Yi chéli d:ââ nîmo vyuwó.

50 Yepê, Daa kêmakêma dono u mênê anînê wupwo, yi dono p:uu nuw:o ngê dê dyênê nê, u dî yi p:eeni kópu a nga wa pyódu.

51 Yesu ye póó wo, yepê, Nmyinê nmye yoo kââdîkââdî u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nê loo, apii? Yepê, Ngmênê kêle, daa yoo kââdîkââdî u l:êê dîy:o nê loo, nê, Yoo n:uu chámê.

52 Yepê, Yoo chámêchámê kn:ââ wunê kîdî chaa, dye ghi yintómu a l:êê dîy:o yoo adnyi numo chámêchámê. Yepê Pi mupwoknî limi knî kwéli adnyi ya, a l:êê dîy:o wanîmo chámê té, pyile miyó dê yi p:uu adî d:uu, miyó myenté pyile knî yi p:uu adî d:uu.

53 Yepê, Yi pini mupwo noko dnyinté adpî ya, u kpâm tp:oo módó k:ii noko

* **12:39:** Mát 24:43-44; 1 Tes 5:2 * **12:44:** Mát 25:19-23 * **12:47:** Njems 4:17

dnyinté adpî ya, u ń:ââ k:ii noko dnyinté amyidu ya.

Yesu ngê pi knî ye u ngwo vyu, yepê, Lukwe dîy:o dp:ee myeme nê

Mátiyu 16:2-3

54 Yesu ngê Nju tpémi ye yepê, Dini ghi n:ii ngê nkalî nmye mumu ngópu, nye, Daa kêmakêma tpii wunê ghayghay, yepê, yed:oo tpii dpo ghay.

55 Yepê, Dini ghi n:ii ngê mgîdî vy:o pudu yilî a kwo yédi, nye, Mââ kââdî y:ay:a wa pwiyé, yepê, yed:oo womumo kââdî y:ay:a dpî pwiyé.

56 Yepê, Lukwe dîy:o my:oo nmye pyede. Yepê, Kópuni mbóó p:uu nmye mumu tumo, mb:aamb:aa ngê nmyinê wopwe tumo, ngménê kópuni n:aa d:uud:uu too, lukwe dîy:o dênmyinê wopwe t:oo. Yepê, Lukwe dîy:o dp:ee myeme nê.

Yesu yoo yi kóté kîgha p:uu u ngwo doo danê

Mátiyu 5:25-26

57 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o nmyi nuw:o kwolo ngmê dé.

58 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngmanmyi kn:aadi ngmê, n:ii ngê u yi adî kwo, Nî kóté kalê nmyo, dini ghi n:ii ngê kóté têdê adî ńeńe nmyo, yi kópu maa p:uu d:ââ dpî l:âmo yó, yed:oo kóté y:enê pyu u ngîma mêdaanmy:uu ghê dmi, mbwa k:oo mêdaamî km:êê nmyo.

59 Yepê, Mbwa k:oo wa km:êê nmyomomê, y:i anmyin:aa ya, u dî nmyi dono ntênê wanmyi pwila t:oo. Yepê, Daa kêmakêma kóté têdê n:aa ńeńe nmyo, nmyi kópu dmi d:ââ l:âmo tóó.

13

Dono kuwokuwo u danêmbum

1 Yi dini ghi ngê pi knî ngmê ta, Yesu ka mdoo a ńuwo ngópu, kwo, Nkálili pi knî ngmê y:oo Chóó Lémi ka kpêê dnye yiyé, kwo, Lóma lede knî y:oo kî vya tumo.

2 Yesu ye póó wo, yepê, Lukwe dîy:o yinté pw:oo dniye? Yepê, Yélini pw:oo dniye, nmyinê nmye yi dono ndîî, wo yéli yi dono daa ndîî, apii?

3 Yepê, Kêle, yinté daa tóó. Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Nmyi dono daanmyinê kuwo t:oo, ye yi yéli ntee pw:oo dniye, yinté am:ii pw:oo dmi.

4 Yepê, Dini ghi n:ii ngê ngomo daadîî pwaa wo, Sailówam, pi y:a mê wááli vyâ, yepê, lukwe, yi yéli yi dono ndîî, wo yéli yi dono daa ndîî?

5 Yepê, Kêle. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, nmyi dono yilî daanmyinê kuwo knomomê, ye yi yéli yi nt:anê wanmyi yaa dmi, wam:ii pw:oo dmi.

Yesu Nju tpémi yi p:uu u ngwo doo mgongo

6 Yesu ngê Nju tpémi ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Lémi ngmê, u kuwe kn:ââ ngmêdoo kwo. Yepê, U yi u ngwo doo kwo, Kuwe kîgha ngmênî ma, ngménê dêpê pyw:ângo, *

7 wod:oo u dpodo pyu ka kwo, M:ââ pyile kî yini kîgha d:oongmê ndîî, kwo, kp:anê ngi, daadî kwo. *

8 Yepê, Ngménê yi dpodo pyu ngê kwo, A lémi, ghêlî nangê kpono, m:ââ mu ngmidi u kwo yéni. Kwo, Têpê ngê mênî wuwó, tpile tp:oo knî yi kn:êê u ménê n:aa yiyé. *

9 Kwo, Kî m:aani ngê nt:u nkwodo daawa kaa knomomê, ye u ngwo dpî kp:anê ngi.

Yesu ngê duwoduwo módó u ngwo pyi ngê

10 Lîme wo ngmê ngê Yesu ngêpê ngomo k:oo doo dêêpî. *

11 Pyââ y:i ngmêdoo ya, kmêna u ngwo ngmêdoo kwo, yi pyópu duwoduwo kwólu, m:ââ y:a mê wááli yinté doo m:ii, ntênê paa doo u ntââ ngê u kwo dpîmo ya.

12 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê módu, kwo, A pwiyé, wod:oo Yesu ka loo. Kwo, A ch:am. Kwo, Kópuni ngê dyênê nyoo, dî chedê.

13 Wod:oo Yesu ngê kóó dê kpadama yé doo, kwo, Mbwó a pyidu ngi. Yi ngwo yi pyópu ngê mbwó yedê pyidu ngê, Chóó Lémi doo chaa kîgha.

14 Yi ngêpê ngomo u kada pini nod:e wo, mu kópu u dîy:o Yesu ngê lîme wo ngê yi pyópu pyi ngê, wod:oo pi knî ye yepê, Wo wéni dpodo u wo, yi wéni knî y:oo nmyi

* **13:6:** Mát 21:19; Mak 11:13 * **13:7:** Luukî 3:9 * **13:8:** 2 Pita 3:9,15 * **13:10:** Luukî 6:1-11; Njon 5:16; Ex 20:9-10

pyipyi u l:êê dîy:o dmyina a lêpî, ngmênê daa lîme wo ngê.

15-16 Yesu ngê yi pini ka kwo, Nmyo k:omodanê pyu yoo, kópuni nmye tpapê tumo, yi kópu dp:ee d:uud:uu tumo. Kwo, Setan ngê ala pyópu ló dini a kudu ngê, m:ââ y:a mê wááli doo duwoduwo. Kwo, Lîme wo ngê yi yedê dî pywálî, nmyinê nmye dono kópu yidî d:uu, ngmênê yinté kópu kîmy:ee d:uud:uu tumo. Kwo, Lîme wo ngê nmyi hósi ndonki knî yi yedê kînmye pywálîpywálî tumo, mbwaa paa nmye ńeńe tumo, mbwaa y:i dp:uu nda ngmê. Kwo, Daa hósi ntee tpile yidî pywálî, ala lîme wo ngê. Kwo, Epîlaham u tii ńedê pyópu ngmê yidî pywálî. *

17 Yélini Yesu p:uu dnye d:uu, yi kópu u mywene ye ghê wo, wo yéli yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, Nmî nuu u kópu ye d:uud:uu too. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o dnye chaa kîgha.

Kwee u mgongo danêmbum
Mátiyu 13:31-32; Mak 4:30-32

18 Yesu ye póó wo, yepê, Chóó Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ lónté wa chaa? Yepê, Yi kópu p:uu lónté anî mgongo?

19 Yepê, Kwee ntee dpî k:aa, Chóó Lémi u yoo yinté yilî ngê amî pyódu. Yepê, K:omo tpile kwee pii tp:oo daa ndîî ngê wunê kwo yédi, ngmênê dini ghi n:ii ngê yi nkwodo dpî kee, dpî tîpîtîpî mb:anê, pywápê ye ya yédi.

Yis u mgongo danêmbum
Mátiyu 13:33

20 Myombó Yesu ngê yepê, Chóó Lémi u yoo kaakaa p:uu lónté anî mgongo.

21 Yepê, Alanté. Yepê, Mbîdédi nk:êênî têdê pyââ ngê yis knî tp:oo dpo ngî, k:omo tpile kpo ndîî u mênê dpî yé, ngmênê u kuwó dini ghi ngê kpo yintómu dpî mbó.

Keńe kwólu puu têdê u danêmbum
Mátiyu 7:13-14,21-23

22 U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Njedusalem dnye lêpî, maa p:uu p:aani p:aani yoo doo ndiye kîgha dé.

23 Pi ngmê Yesu ka póó wo, kwo, Nmî lémi, pi yilî Chóó Lémi kóó k:oo wa ghê, ó daa yilî?

24 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi keńeni t:âmo wunê tóó, yi keńe kwólu puu daa ndîî. Yepê, Yi keńe t:âmo koko, ndîî kópu ngê nmye choo ya, dpodombiy:e ghê dmyeno, yi keńe t:âmo paa kee dmyeno. Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, pi yilî y:oo u yi y:e wadî kwo, awo, Yi keńe t:âmo nm:uu kee dmi, ngmênê wa dêê dmi. *

25 Yepê, Ngomo chóó wa gh:êêdê, keńe nmye wa a kuwo. Yepê, Kuwa anmya a kwo, keńe p:uu anmya a depedepe, kwonye, Nmî Lémi, keńe nmo a kpêmî ngi. Nmyewo, Dp:ee a lama yéli, kwéli dmyinê ndê dmi, a lama myedaa tóó.

26 Kwonye, Ng:ii kînmee a yakmaapî, nmî p:o kînyoo a ndiye kîgha nmo.

27 Nmyewo, Dp:ee a lama yéli, kwéli dmyinê ndê dmi a lama myedaa tóó. Nmyewo, A nkîgh:ê a y:ee dmyeno, nmyi l:êê ghi dmi dono dé.

28 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Epîlaham mupwo káámi, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi k:ii Chóó Lémi kóó k:oo wanmyi m:uu t:oo, ngmênê kuwa anmyi kwo, yi ngwo tpéé kópu wanmyi vyi ngmê, anmyi mbê, anmyi nod:enod:e, nmyi kpéngi ti dmi kelekele adnyi paa. *

29 Yepê, Kn:aa dyámê kn:aa dyámê tpémi Chóó Lémi kóó k:oo am:ii m:uu t:oo, anye, Nipi ka yakmaapî té. *

30 Yepê, Yi ngwo kada yéli mê kuwó, kuwó yéli mê kada.

Pádisi knî y:oo k:omo ngê Yesu ka mbwó u ngwo yé ngópu
Mátiyu 23:37-39

31 Yi dini ghi ngê Yesu Nkálili Wee u kwo modoo ya, ghêlî dêpê kuwo ngê, Pádisi knî u kwo ngmê loo, kwo, Kn:aa chi lêpî, king Antipas Helodi u wee a kuwo ngi, u yi u ngwo a kwo, Nyi nî vy:a.

32 Yesu ngê yepê, Ye pini chii w:ââ ntee pini, ala kópu u kwo nyi vyi yó, kwipi, Nê ngê yoo yi kmêna ka ngm:ii kîgha té, myeka pi pyipyi, mââ m:ii kêlê u dpodo wa chedê, kada u ngwo wa a y:oo.

* **13:15-16:** Luukî 14:1-6 * **13:24:** Pilipay 3:12-14 * **13:28:** Mát 8:11-12 * **13:29:** Luukî 14:15

33 Yepê, Doo u ntââ al:ii daanî ya. Yepê, Mââ m:ii kêlê Nkálili Wee anê kuwo, Njedusalem anî lê. Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê Njedusalem a ngmidi ngê, u nuu u p:aa ngê pyódu ngê, ngmênê yi p:aani tpémi y:oo u komo kapî pyu yoo y:oodnyimo a vyee dé. Yepê, Chóó Lémi u komo wodînî kapî, ye al:ii pîdmyi vya nê.

34 Yi Pádisi knî ye yepê, Ee Njedusalem tpémi, nmye vyuwo pyu lukwe dîy:o dmyongê mya ngópu. Yepê, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo nmye dnyimo a kapî, nmyimo a kpadakpada dé, woni yoo chêêpî ngê nmyi vya tumo. Yepê, Kêmkêm ngê tp:oo w:uu ńuupee dê yi maknopwo ntee dpî w:êê té, daa ng:êêntómu nê, Yinté nî w:êê nmyo, ngmênê a wépi nmyi pwaa ngópu.

35 Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê nmyi p:aa d:ud:umbiy:e wa a kuwo, amyinê kuwo, mêdaamunmyi m:uu nê, u dî wéni n:ii ngê anmyi vyi ngmê, anye, Pini n:ii Chóó Lémi u pi mbêmê a m:ii, Chóó Lémi ngê ntênê choo a ngêêpî.

14

Yesu mgî k:oo ghayghay p:uu u ngwo ye doo danê

1 Lîme wo ngmê ngê Pádisi yoo yi kada pini ngmê u ngomo k:oo Yesu doon:aa kmaapî. Yélini y:i dnye ya yi ngwolo dmi Yesu p:uu doo kwo, dêpê y:ee tumo.

2 Pi ngmê, kóó kpâlî mbó ngmê dé, Yesu ka loo,

3 wod:oo Yesu dêêpî pyu knî ye Pádisi knî ye póó wo, yepê, Nmî dêêpî kópu dyuu angênté a kwo? Yepê, Lîme wo ngê pi ngmanyi pyi, ó doo u ntââ?

4 Ngmênê u póó u kwo daa vya ngópu, kópu u kwo myedaa vyi ngópu. Wod:oo Yesu ngê yi pini pyi ngê, p:o mê dy:ââ ngê.

5 Wod:oo ye mê póó wo, yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, tp:oo lîme wo ngê mgî k:oo wa ghîî knomomê, doo u ntââ chóó mêdaawa a kee, yepê, lukwe, lîme wo u l:êê dîy:o u mî ngê yi tpémi yi mgini k:oo wa a kuwo? Yepê, Kêle, daawa a kuwo, lîmîlîmî ngê amêdê pêêdî. Yepê, K:omo tpile daa tp:oo yedê ghîî, ngmênê u pudumakó ayedê ghîî, k:omo tpile lîme wo, wamyedê pêêdî. Yepê, Daa pudumakó ntee tpile yidî pyi, ngmênê pi yidî pyi.

6 Yesu ka u kópu daangmê vya ngópu, dêê dniye.

Yesu kada yââyââ p:uu u ngwo ye doo mgongo

7 Dini ghi n:ii ngê kmaapî têdê dnye koko, kada pini yoo yââyââ têdê mb:aa mî yaa dniye. Wod:oo Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, *

8 Dini ghi n:ii ngê pi ngmê ngê kmaapî têdê amênê dóó kalê nmyo, yââyââ têdê mb:aa ghêlî k:ii kada nangmên:aa yââ. Yepê, Nmyi lama daadî ya, yi pini ngê kada pini ndîî ngmêdumu dóó kwolo.

9 Yepê, Yi pini ngê ala kópu nmye wa vyi, nmyewo, Ghêlî k:ii kada pini u ya têdê dmyen:aa yaa dmi, nmyewo, mwada y:i nyinê yaa dmyeno, kada pini yoo al:ii a yââyââ té. Yepê, Mywene nmye wa ghê, pi kamî yoo yi vy:o anmy:uu yaa dmi.

10 Yepê, Yélini yi pi dmi têdê, yi vy:o p:ee dmyina a yââyââ, naa chóó ngê ala kópu chóó nmye choo a tpapê, A léma, a pwiyé dmyeno, léma yi vy:o myanyi yaa dmyeno. Yepê, Pi knî yi ngîma nmyi pi dmi ndîî ngê u ngwo wa pyódu.

11 Yepê, N:ii ngê u pi chóó a kmîmî ngê, Chóó Lémi ngê yi pini u pi têdê ngê wa a pyódu, n:ii ngê chóó u pi wunê ghîpîghîpî ngê, Chóó Lémi ngê yini u pi ndîî ngê wa pyódu.

*

12 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê ngomo chóó ka kwo, Dini ghi n:ii ngê nté nyimo l:âmol:âmo knomomê, m̲yipe yoo, m̲wó yoo, n̲êni yoo, ndáápi ndîî yoo nama a dóó kîgha dé, mu kópu u dîy:o dîyo yi kmaapî têdê kmaapî têdê u nkwo adnya a dóó kîgha ngi, yi ntini u ngwo moo ngomontaa ngmê. *

13 Kwo, Ngópuch:anê yoo, kóó kpêê dé, kpâlî kpêê dé, ngwolo kopwe dé p:ee yicha a dóó kîgha dé.

14 Kwo, K:omo tpile doo u ntââ dé, yi ntini daawa ngomontaa ngmê, ngmênê Chóó Lémi ngê dini ghi n:ii ngê yoo mb:aa kpêênî wa a pyidu té, wamyedê pyidu ngi, ya mb:aa u ngwo wanyimu pyw:oo.

* **14:7:** Mát 23:2-3,6 * **14:11:** Luukî 18:9-14 * **14:12:** Luukî 6:32-35

Yesu Chóó Lémi kóó k:oo kmaapî ndîî p:uu u ngwo ye doo mgongo
Mátiyu 22:1-10

15 Yélini y:i dnye kmaapî, yi vy:o pi ngmê ngê Yesu ka kwo, Dyámê mbêmê nipi kmaapî daa ndîî kópu. Kwo, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê kmaapî têdê kóó k:oo wa a dóó kalê nmo, yi ngwo w:aa d:ud:umbiy:e wanmîmo pyw:oo, apii. *
16 Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Lémi ngmê ngê kmaapî ndîî u l:êê dîy:o wo ngmê ngmidi ngê, pi yilî mînê dóó kwólu, yepê, a kmaapî têdê dp:uu taa dmyeno.
17 Yesu ngê yepê, Yi wéni dini ghi n:ii ngê dyimê wo, u dpodo pyu ngmê dy:ââ ngê, kwo, Yoo a pwiyé we, ala kópu ye nyi vyi, Tpile yilî yintómu machedê, kmaapî ala.
18 Yepê, Wod:oo yi pini ye loo, u lémi u kópu ye doon:aa tpapê, ngmênê u kwo nganê mbê dniye. Yepê, Pi ngmê ngê kwo, Doo u ntââ daanî nî. N̲gada pini ka dpî vyi ngi, A yâpwo têdê kamî kwéli adî ya, yi ghi nîmo mumu.
19 Yepê, Ngmê ngê kwo, Doo u ntââ daanî nî. N̲gada pini ka dpî vyi ngi, Pudumakó y:a dî pwila, p:o nînê ńeńe té.
20 Yepê, Ngmê ngê kwo, Doo u ntââ daanî nî. N̲gada pini ka dpî vyi ngi, Ala ngwo até dî yéé. *
21 Yepê, Yi dpodo pyu u lémi ka mê diyé wo, yi kópu yilî u kwo mînê nté ngê, wod:oo yi lémi d:ud:umbiy:e nod:e wo, apê, A wépi lukwe dîy:o da pwaa ngmê. Yepê, U dpodo pyu ka kwo, P:aani pee p:aani pee chi lêpî, ngópuch:anê yoo, kóó kpêê dé, kpâlî kpêê dé, ngwolokopwe dé a ńuw:o té.
22 Yepê, Wod:oo loo, yi ngópuch:anê yoo a ńuw:o too, u lémi u ngomo k:oo km:êê too, u kuwó dini ghi ngê u lémi ka kwo, Pi knî m:uu yi p:aa dmi ka tóó.
23 Yepê, Wod:oo yi lémi ngê kwo, Kn:aa p:aani tpémi al:ii myedê ńuw:o té, a ngomo pêdê nt:ee y:e.
24 Kwo, Yélini mwiyé nê dóó kalê too, a nté pee tp:oo daangmêwa ma ngmê.

Mwiyé nuw:o u dyimê pywuu dê
Mátiyu 10:37-38

25 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê kada a y:ângo, doo paa, maa p:uu pi yilî knî y:oo dnye yâmuyâmu, wod:oo ye diyé wo, *
26 yepê, N:ii ngê a p:uu dpodo u l:êê dîy:o, u pye mî, u kpâm ghee knî, u tîdê mbwó yoo u mbodo kn:ââ vyuwó daawa yé té, doo u ntââ a p:uu daawa kaalî. Yepê, Myenté, n:ii ngê chóó u nuu u kópu dé u mbodo kn:ââ vyuwó daawa yé té, doo u ntââ a p:uu myedaawa kaalî.
27 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Mu dini ghi ngê pi dono knî y:oo a yoo vy:o yéli adnyin:aa kpakakpaka dé, woni amyimî vya t:oo. Yepê, N:ii ngê a l:êê dîy:o dono daawa a vy:u, a l:êê dîy:o myedaawa pw:onu, yepê, yi pini wa dîpî, a kêê k:oo daamî ghê. *
28 Yepê, A yâmuyâmu ngê ghêlî k:ii kêê nangê t:oo, yi kópu p:uu mb:aamb:aa ngê mwiyé dmyinê nuw:o, anmya a yâmuyâmu nê, ó daanmya a yâmuyâmu nê. Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, Nkéli ndîî ngmênî pwila, lémi ngê u ngwo nî pyódu, yepê, yi pini ngê chóó u ndapî mb:aamb:aa ngê mwiyé dpo kp:aa ngê, mu kópu u dîy:o nkéli ńuknî a tóó.
29 Yepê, Chóó u ndapî mwiyé dnyinté wa a kp:aa knomomê, u ndapî doo u ntââ ngê wa pyódu, u nêni knî ye amêdîn:aa nkêpê. Yepê, Wa dêê knomomê, nkéli daawa pwila knomomê, ye pi knî y:oo wa yumu ngmê, wamye nkwiti ngmê.
30 Yepê, Yi pini p:uu adnyi danê, noko yewo, U yi u ngwo doo kwo, Kópu ndîî ngmênî d:uu, ngmênê kêdê dîpî. Yepê, A yâmuyâmu ngê ghêlî k:ii kêê nangê t:oo, yi kópu p:uu mb:aamb:aa ngê mwiyé dmyinê nuw:o.
31 Yepê, Myenté, dyimê pywuu nmye munînê kuwo. Yepê, Lede yoo yi kada pini ngmê, dini ghi n:ii ngê ala kópu wa ny:oo, awo, Kn:aa lede yoo yilî kîyedê pwiyé dniye, nmî lede yoo daa yilî, yepê, yi pini mbwódo wa yââ, mb:aamb:aa ngê adî nuw:o.
32 Yepê, U yoo doo u ntââ ngê adî ya knomomê, ye yi pini ngê u pi knî angmê dy:ââ, wo lede yoo yi kada pini ka kwowo, L:êê u yi nmo daa kwo, mb:aamb:aa u

* **14:15:** Luukî 13:29; Tpyuu 19:9 * **14:20:** 1 Kódin 7:33 * **14:25:** Luukî 18:28-30 * **14:27:** Luukî 9:23

yi nmo ye kwo, kópu mb:aamb:aa ngê mêpaa l:âmo koo. Yepê, Mwiyé daadî nuw:o knomomê, u lede yoo l:êê têdê wa dy:ââ tumomê, wo yéli y:oo wa vya t:oo, kada pini wamye pw:onu.

33 Yepê, Myenté, mb:aamb:aa ngê mwiyé dmyinê nuw:o. Yepê, N:ii ngê chóó u kópu dé daawa kéé té, doo u ntââ a p:uu daawa kaalî. *

K:omo ntii u mgongo danêmbum
Mátiyu 5:13; Mak 9:50

34 Yepê, Ntii mb:aamb:aa. Yepê, Nté tpyópu u mênê ntii daanyi yé knomomê, u n:uu daadî ya, pwópwó ngê wa pyódu, nanê wa ma. Yepê, Ntii vy:êmî têdê nmyi tp:ee ngmanmyi dy:ââ knomomê, pye nkwodo ntii wa vy:êê knomomê, yini pwópwó, u n:uu daadî ya, ye lónté mb:aamb:aa ngê wa pyódu?

35 Yepê, Doo u ntââ. Yepê, U dpodo daadî ya, wanmyi pii ngmê. Yepê, N:ii knî yi ngópu puu a pyede, yi kópu ny:ee y:e, p:uu dny:oo nuw:o. Yepê, N:ii ngê k:omo ngê wunê yâmuyâmu nê, mye yinté pini, u dpodo daadî ya, wanî kéé.

15

Sipi tp:oo l:âmo ngêêpî u mgongo danêmbum
Mátiyu 18:12-14

1 Wo ngmê ngê tákisi ngêêpî pyu yilî Yesu ka lee dniye, yélini Pádisi knî y:oo mwiyé kéé tumo, u kwo mye lee dniye, danêmbum têdê dnyen:aa ng:aang:aa. *

2 Yesu yi vy:o doo kwo, mywene u ngwo myedêpwo kwo, wod:oo Pádisi yoo dêêpî pyu yoo dnye nuu mbumu, noko yepê, Lukwe dîy:o kî pini pi dono knî yi k:ii a yakmaapî té.

3 Wod:oo Yesu ngê mgongo ye ngmê kwólu, yepê, Kópu nmye ngmên:aa poopoo.

4 Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê, u sipi yonoy:a adî kwo. Yepê, W:amî mbêmê wa ńuw:o té, y:i adnyin:aa kmaapî. Yepê, Ntumokwodo dini ghi ngê, awo, P:o m:aa ńuw:o té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê wa a kp:aa té, yonoy:a daawa m:uu knomomê, tonoy:a mê chu ayi m:uu knomomê, lukwe, ye ala kópu wa vyi, awo, Yonoy:ani mwo a p:aa, monyi pw:oo we? Yepê, Doo u ntââ, yi kópu daawa vyi. Yepê, Tonoy:a mê chu kmaapî têdê wa a kuwo té, yonoy:ani adîn:aa nmy:uu.

5 Yepê, Dini ghi n:ii ngê amênê pyw:oo, u gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu, wa dnyinê, u nkono wa yé, p:o wa ńuw:o.

6 Yepê, U kuwó dini ghi ngê u pyipe knî ye, ngmênêni knî mye yi k:ii, ye wa mbwólu, yewo, A da we, a sipi tp:oo n:ii nî nmy:uu, kîmêd:a pyw:oo, u kmaapî tp:oo dóó koo. *

7 Yepê, N:ii ngê dono u maa dpo kuwo, Chóó Lémi ka dpo diyé, yi pini u l:êê dîy:o Chóó Lémi u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. Yepê, Yini sipi yonoy:ani ntee pini. Yepê, N:ii yoo yi nuw:o dmi alanté a tóó, apu, Nmo mb:aamb:aa dé, yepê, yi yéli Chóó Lémi ka daawa diyé dmi. Yepê, Yi l:êê dîy:o Chóó Lémi u gha mb:aamb:aa ngê daawa pyódu.

Ndapî l:âmo ngêêpî u mgongo danêmbum

8 Yepê, Pyââ ngmê u ndapî y:a njini adî ya, yononi l:âmo wa a ngee knomomê, lukwe, ala kópu wa vyi, Mwo a p:aa? Yepê, Kêle, yi kópu daawa vyi. Yepê, Wadî nmy:uu, u tpile yintómu wa w:ee té, u ngomo maknopwo ghi wa a gh:ii, u dî amênê pyw:oo.

9 Yepê, Dini ghi n:ii ngê amêdê pyw:oo, u pyipe knî ye, ngmênêni knî mye yi k:ii, yewo, A da we, ndapî l:âmo n:ii nê ngópu, até mêd:a pyw:oo.

10 Yepê, Myenté, dini ghi n:ii ngê pi ngê u dono yilî dpo kuwo té, Chóó Lémi ka dpo diyé, enjel yintómu yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. Yepê, Yélini a ka wunê lêpî nyédi, yi dono wunê kuwokuwo tumo, Chóó Lémi ka mêwunê diyédiyé té. Yepê, Yi l:êê dîy:o nmyi gha dmi lukwe dîy:o mb:aamb:aa ngê daa tóó.

Pini n:ii tp:oo l:âmo a ngêpa wo u mgongo danêmbum

11 Yesu ngê Pádisi knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Pi ngmê, tp:oo miyó doo ya.

12 Yepê, Kaapeeni ngê u mî ka kwo, M:aa, n̈mile yilî a mbwó k:ii ala ngwo nye yéépi.

* **14:33:** Mát 5:27-28 * **15:1:** Luukî 5:29-30 * **15:6:** Luukî 19:10

Yepê, Wod:oo yi mî ngê u tpile yintómu ye yópu.
13 Yepê, Wo wéni knî yi k:oo kaapeeni
ngê u tpile woni pi knî ye y:ee too, u kwo
pwila tumo, wod:oo kada a y:ângo. Yepê,
Dyámê pee ngmê mbêmê chono daa loo, y:i
doon:aa ya, u ndapî yilî u pyipe knî yi p:uu
mî dyênê ngê, nipi dnyen:aa mbwaa ndanî.
14 Yepê, U tpile yilî yintómu l:âmo mînê
ngópu, yed:oo yi dyámê pee p:uu m:uu ndîî
ngmê ghê wo, nté chedê ngê pyodo, yi pini
ngê dómudómu myedê pyw:ângo.
15 Yepê, Yi p:aani pi ngmê p:uu doon:aa
dpodo, u mbwêmê w:uu ka dpîmon:aa
vyuwo, ngmênê u dpodo u pywuu doo
u ntââ yidpîmo a ngêêpî, nté pee tp:oo
yidpîmo pîpî.
16 Yepê, Ntini n:ii mbwêmê knî y:oo dny-
imo a pyw:êmî, u yi u ngwo dpîmo kwo, Yi
ntini my:aa ma, ngmênê doo u ntââ, yi ntini
daapî ndîî.
17 Yepê, U nuw:o u kwo yimênê diyé wo,
apê, Ng:aanî dómudómu. Apê, M:aa p:uu
dpodo pyu knî y:oo dye ghi yintómu u ntââ
ntini yiwunê pîpî ngmê.
18 Apê, M:aa ka p:o mênê lêpî, M:aa ka
ala kópu an:uu vyi, M:aa, Chóó Lémi ka noo
dono, n̲ga myenoo dono.
19 Doo u ntââ ń̲m:ee ngê mêdaanî ya,
n̲modo pyu ngê pyódu nédi.
20 Yesu ngê yepê, Wod:oo kada a y:ângo, u
mî ka p:o mê diyé wo.

Yepê, Chono dêpwo a m:ii, u mî ngê y:i a
módu. Yepê, Tp:oo u mî ka ch:anê wo, u mî
ngê mbêpê a puwâ, maa p:uu mînê pyódu
ngê, tp:oo u kede paa t:ângo, dmi ngmidi
kpo, ń:uu kpââ pee p:uu dyîngo.
21 Yepê, Tp:oo ngê kwo, M:aa, Chóó Lémi
ka noo dono, n̲ga myenoo dono, doo u ntââ
ń̲m:ee ngê mêdaanî ya.
22 Yepê, U mî u kwo daa nod:e wo, u
dpodo pyu knî ye yepê, Ngomo k:oo kpîdî
mb:aa ngmê nya yó, lîmîlîmî ngê u mbwo
nyi t:ee yó, yu dópo dê yuwo mye t:ee dóó,
pi yintómu yi lama yaa we, Ala a tp:ee njini.
23 Yepê, Pudumakó tp:oo n:ii p:uu ntênê
yilî a t:a, ngmênyi vya yó, kmaapî ndîî
ngma a pwaa koo,
24 mu kópu u dîy:o a tp:ee na a ka kî
pwene, kîmêdê pyidu, na a ka l:âmo a ngêpa
wo, ngmênê até maa t:aa. *
25 Yesu ngê yepê, Yi dini ghi ngê tp:oo
kaa dpodo têdê doo ya. Yepê, Dini ghi n:ii
ngê p:o mêdoo a diyédiyé, maa p:uu apê,
M:aa k:ii nyi ngomo k:oo lukwe u dnyengi
ka kwo, lukwe dîy:o ka yumu té, ka wéti té,
ka kââkââ té.
26 Yepê, U mî u dpodo pyu ngmê ka kpede
mbê wo, u kwo póó wo, kwo, K:ii lukwe
ngma a pyodopyodo, ló mââwe ngmêyi
t:aa?
27 Yepê, Yi dpodo pyu ngê kwo, M̲wó
kîmêdê diyé, m̲î ngê nté pee u l:êê dîy:o
ngmêkêdê l:âmo, mu kópu u l:êê dîy:o dîmî
pwene, mêkêda diyé, vyîlo yi dnyengi ye
kwo.
28 Yepê, Tp:oo kaani d:ud:umbiy:e u mî ka
nod:e wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Yi ngomo
k:oo nî kee. Yepê, Wod:oo u mî kuwa u kwo
a pwii wo, kwo, Ngomo k:oo a kee.
29 U mî ka kwo, Kî m:aani yilî kînê
vy:ungo, m̲:uu wâpu noo dpodo. Kwo,
N̲gópu yilî dîpîngmê kn:aadi ngê, ngmênê
yenté kópu a nga dipingmê d:uu ngê,
nunukwéti a pyipe knî yi k:ii nmo
myedipengmê kpo.
30 Kwo, N̲m:ee ngê n̲apî yilî téli pyââ knî
yi p:uu mî dyênê ngê. Dini ghi n:ii ngê p:o
mêdê diyé, pudumakó u l:êê dîy:o lukwe
dîy:o ngmêchi vy:a.
31 U mî ngê kwo, A tp:ee, al:ii dye ghi
yintómu n̲g:ii nye tóó mo, tpile yilîni a ngópu
a tóó, n̲êni dé.
32 Kwo, Doo u ntââ m̲wó módó daapaa
t:aa, mu kópu u dîy:o na a ka mînî pwene,
kîmêdê pyidu, l:âmo mînê ngêpa wo, kîmêd:a
pyw:oo.

Yesu ngê Pádisi knî ye yepê, Nmyo yi pini
tp:oo kaa ntee pini dé.

16

Lémi dódó pyu u mgongo danêmbum

1 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo
ngmê kwólu, yepê, Ndáápi ngmê, u stówa
ndîî ngmêdoo kwo. Yepê, Pini n:ii ngê
yi stówa dpîmo y:enê, ndáápi p:uu dpîmo
dpodo, u lémi u ndapî chóó dpîmo pîpî.

* **15:24:** Epeso 2:1,5; 5:14; Kîlosa 2:13

Yepê, Ndáápi ngê yi kópu u tuu kââ pee dini ghi n:ii ngê nyongo,
2 stówa y:enê pyu ka pi ngmê dy:ââ ngê, kwo, A pwiyé we. Yepê, Ndáápi ka loo, ndáápi ngê kwo, Ngópu ngmêkîdî ny:oo, lukwe dîy:o a ndapî nye pîpî. A stówa k:oo tpile yilî mb:aamb:aa ngê nyi l:âmo té, n:aa dyede ngi, a p:uu mêdaanyi dpodo.
3 Yepê, Stówa y:enê pyu ngê ala kópu vyu, apê, A lémi ngê kuwa ka kapî nê, angênté wanî pyódu. Apê, Nê pi vy:ee, mêd:aa kîlî dpodo u ntââ, myenté doo u ntââ a nêni knî ye daanîn:aa ndapî dmyinê, mywene a nga amî ghê.
4 Yesu ngê yepê, U kuwó dini ghi ngê nuw:o ghi ngma a pyw:ângo, apê, Pi yilî a pyipe ngê n:aa pyépi, dini ghi n:ii ngê a lémi ngê kuwa wa kaa nê, yi ngomo k:oo ngomo k:oo u nkwo anîn:aa kmaapî.
5 Yepê, N:ii dé yi tp:uu yilî yi ndáápi u piy:e dnye kwo, yini knî ye pi dy:ââ ngê, yepê, A pwiyé dniye. Yepê, Ngmêngmênté doo taataa, stówa y:enê pyu k:ii tumutumu dpîmon:aa danêmbum.
6 Yepê, Stówa y:enê pyu ngê ngmê ka kwo, Ńm:uuni a lémi u piy:e a kwo, yonoy:a. Kwo, N:aa ngêêpî ngi, puku yedê limoy:a módó n:aa vyee, mwo mo u p:aa, mê limoy:a ńyóó modo kêlî ngi. Kwo, Kópuni dî d:uu, pi ka nangê vyi.
7 Yepê, Myomoni ka kwo, Ńm:uu yono yonoy:a a lémi u piy:e a kwo, n:aa ngêêpî ngi, puku yedê my:oo yonoy:a módó n:aa vyee, mwo mo u p:aa, wolo yonoy:a ńyóó modo kêlî ngi. Kwo, Kópuni dî d:uu, pi ka nangê vyi. Yepê, Stówa y:enê pyu ngê yinté doo kê, pi yilî u pyipe ngê u ngwo pyódu ngê.
8 Nmî Lémi ngê yi stówa y:enê pyu dono chaa kwólu, mu kópu u dîy:o nuw:o ndîî u kópu yi d:uu ngê. Dyámê mbêmê tpémi nuw:o ndîî mbêmê yi chóó ye wunê vyuwo nyédi, ngmênê pywápê u yoo, nuw:o têdê mbêmê yi chóó ye wunê vyuwo nyédi.
9 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê yepê, Chóó Lémi nmyi pyipe ngê pyódu yó. Yepê, Ndapîni nmyi ngópu a tóó, ngópuch:anê yoo u ngwo dmyinê ngêêpî dé, Chóó Lémi ngê u nkwo wa ngee nmyo, ya mb:aa n:ii chedê ngê daawa pyódu, u ngwo anmyimo pyw:ee ngmê. *
10 Yepê, Tpile pywupwi têdê pi ngmanyi dy:ââ, u l:êê dîy:o ndapî u kwo anyi y:oo, n:ii ka ndapî têdê ngmanyi y:oo, daangmêwa mgîpa kwolo, u ntââ yi pini ka ndapî ndîî am:ii y:oo, myedaawa mgîpa kwolo. Yepê, Ngmênê n:ii ka ndapî têdê ngmanyi y:oo, wa dóó ngi, napî wa mgîpa kwolo, yi pini ka ndapî ndîî nangmê y:oo, wamye dóó ngi. *
11 Yepê, Chóó Lémi ngê ngópuch:anê knî yi l:êê dîy:o ndapîni nmyeda kê, ye daanmyi y:ee knomomê, anmyi mgîpa kalê knomomê, ye tpile mb:aa ndêndê nmye daawa a kê.
12 Yepê, U ndapî wanmyi mgîpa kalê knomomê, ye tpile mb:aa nmye daamuwa a kê.
13 Yepê, Doo u ntââ pi ngmidi lémi miyó dê yi p:uu daadî dpodo. Yepê, Woni u kwo adî diya, woni u nuu u pi ngê adî ya, woni ka dnyinté adî ng:aa, woni u dnye mb:aamb:aa ngê adî nyêmî. Yepê, Doo u ntââ ndapî Chóó Lémi yi p:uu kwodonkwodo daanyi dpodo. Yepê, Chóó Lémi chââchââ ndîî kópu ngê nmye choo ya, ndapî kmênêkmênê têdê kópu ngê nmye choo ya.
14 Yi danêmbum têdê Pádisi yoo ngmêdoo kwo, Yesu u danêmbum dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, dnye yumuyumu, mu kópu u dîy:o ndapî u yi mb:aamb:aa ngê y:e doo kwo.
15 Wod:oo Yesu ngê Pádisi knî ye yepê, Pi knî yi ngîma nmyi chóó nmyi pi dmi nmye kmîmî tumo, ngmênê Chóó Lémi ngê nmyi gha dmi u lama dé. Yepê, Kópuni nmyi gha vy:o dpo m:uu, ngmênê u kwo dono, mu kópu u dîy:o pi knî yi nuu u kópu dé, Chóó Lémi ka ngmênê u kwo doo u nuu u kópu dé.

Yesu ngê Pádisi yoo yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo.

16 Yesu ngê yepê, Dêêpî kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, dye ghi daadîî pi knî ye yi kópu dyuu kînmyee a tpapê dé, myenmyee a tpiye dé. Yepê,

* **16:9:** Luukî 12:33-34; 14:12-14 * **16:10:** Luukî 19:17-26

Nmyi chóó nmyi dêêpî kópu dyuu pi knî ye myenmyee tpapê dé, nmyi pi dmi u ngwo nmyee a kmîmî, ngmênê yi dêêpî kópu dyuu yi chââchââ pi knî ye doo u nt:ââ ngê dpî pyódu, u nkwo nmyimo kéké dé, yi yoo kuwa nmyimo kapî dé. Yepê, Ngmênê Njon Baptist ngê kópu kamî kn:ââ ngmê chópu. Yepê, Ala ngwo pi knî ye yenîmo, Nmyi dono a kuwo tóó, Chóó Lémi kóó k:oo ghê dmyeno. Yepê, Yi dono u nkwo wunê kuwokuwo tumo, a kadakada nyédi, apu, Chóó Lémi kóó k:oo nmî kee dmi.

17 Yepê, Ngmênê mbóó dyámê ntee chedê ngê ghêlî k:ii daawa pyaa knî, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu ndêndê yinté chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Nmyi dono yilî daanmyinê kuwo knomomê, ye Chóó Lémi ngê yi dêêpî kópu dyuu mbêmê wa ndyîko nmyo, wamye kpada nmyo. *

18 Yepê, Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Yepê, Yééyéé u dêêpî kópu dyuu ndêndê chedê ngê daawa pyódu, doo u ntââ myedaanmyi ngmêê ngmê. Yepê, Pini n:ii ngê u kpâm dpî kpîpî, yi pini ngê kn:aa pyópu kîmungê nya. Yepê, Yi pini ngê kn:aa pyópu muwa nya knomomê, ye daa yééyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê pyââ ti u kópu ayi d:uu. Yepê, Myenté, pyópuni u moo ngê mwiyé dpî kpîpî, n:ii ngê yi pyópu wa nya, daa yééyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê pyââ ti u kópu ayi d:uu. *

Ndáápi pini dê Lasadas yi danêmbum

19 Yesu ngê Pádisi knî yi p:uu mgongo ngmê kwólu, yepê, P:êê nmye ngmênînê nj:ii, p:uu dmyinê nuw:o. Yepê, Pi miyó, woni ndáápi ndîî, woni pinté. Yepê, Ndáápi u kpîdî mb:aa dé, u nté mb:aa, u tpile yilî yintómu mb:aamb:aa dé.

20 Yepê, Pinté u pi Lasadas, ngópuch:anê, u pââ yimo vyi, dye ghi yintómu ndáápi u ngomo nkîgh:ê dpîmon:aa ya, y:i myedpîmon:aa dpî.

21 Yepê, U yi u ngwo doo kwo, Ndáápi ngê ngee nêne, nté kmononi d:uu kê, a ka a kê ngê, ngmênê yi ndáápi ngê dêdpîmo ngêêpî, u kwo myedaa ch:anê wo. Yepê, Doo dómudómu, mye mg:eme wo, k:omo tpile w:ââ knî y:oo u yimo dnyimon:aa dêêdêê dé, ngmênê doo u ntââ daapodo ngm:ii kîgha dé, ndáápi ka myedaa ch:anê wo.

22 Yepê, Dini ghi n:ii ngê pwene, enjel knî y:oo Chóó Lémi kóó k:oo ńuw:o ngópu, Epîlaham u nkîgh:ê mî yé ngópu, y:i doon:aa ya. Yepê, U kuwó dini ghi ngê ndáápi mye pwene, ntóó kmênê ngópu, yed:oo ndiya mî gho, wélîlî ndîî mînê pyw:ângo.

23 Yepê, Yi vyu wo, apê, Lasadas Epîlaham u nkîgh:ê moda tóó ó!

24 Yepê, Wod:oo Epîlaham ka mbwolo, kwo, Kââkââ, nga d:oo ch:anê wo, u ntââ Lasadas anyinê dy:ââ, mbwaa kuu k:oo kóó pyââ a kmênêkmênê, a dêê yedê wumî nkênkê kîgha, mu kópu u dîy:o mgînî vyîmî ndîî atéd:a pyw:oo, ndiya.

25 Yepê, Epîlaham ngê kwo, A kee, dyámê mbêmê munyoo a ya, y:i nuw:o ngî kwéli. Kwo, Tpile mb:aa ngópu dêpwo a ghêdê, Lasadas u ya dono, tpile u ngópu dêpwo a ya. Kwo, Ala ngwo ya mb:aa até dumu pyw:oo, ngmênê anyinê wélîlî mgînî vyîmî.

26 Myenté, kwo, nmî kêlî ghê nkéli weelyunkoo ntee ghi ye tóó, y:i maa daa t:a. Kwo, N:ii ngê u yi adî kwo, Nmye nê lê, doo u ntââ, nmye daawa a lê, myenté n:ii ngê u yi amya a kwo, Al:ii nê lê, myedoo u ntââ, daawa a lê.

27 Yepê, Ndáápi ngê kwo, Kââkââ, u ntââ Lasadas M:aa u p:o wanyi dy:ââ, a mbwó y:i limi kîyedê tóó.

28 Kwo, Ala kópu ye dp:uu vyi ngê, Nmyi mbwó nt:anê nangmê yââ, mînê wélîlî mgînî vyîmî.

29 Yepê, Epîlaham ngê kwo, Kópuni Mósisi ngê a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo puku yedê ka pyede. Kwo, Mwó knî y:oo dny:oo a kpââ dé.

30 Yepê, Ndáápi ngê kwo, Kââkââ, kwo, yenté doo u ntââ, ngmênê pi kpêênî ngmêwa a pyidu, ye wa lê, yed:oo yi dono wa kéé t:oo, a nt:anê daawa a yaa dmi.

31 Yepê, Epîlaham ngê kwo, Kópuni puku yedê a pyede daawa ny:ee t:oo, ye k:omo tpile pi kpêênî ngmêwa pyidu, u kwo myedaawa ng:aa mbê dmi, yi nuw:o dmi myedaawa ngmêê t:oo. *

* **16:17:** Mát 5:18 * **16:18:** Mak 10:11-12; 1 Kódin 7:10-11 * **16:31:** Njon 11:44-48

17

Yesu ngê kópuni vyu, dono p:uu
Mátiyu 18:6-7,21-22; Mak 9:42

1 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Kópuni knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo maa mb:aa wa kn:aadi ngmê, yi kópu dyuu maa nkîgh:ê adnyi kwo, ngmênê n:ii ngê yinté kópu yi máádi nkîgh:ê ngmada a ńeńe, yi pini d:ud:umbiy:e choo nkîngê.

2 Yepê, Pini n:ii u l:êê ghi mbêmê pi kamî knî y:oo maa mb:aa wa kn:aadi ngmê, Chóó Lémi ngê yi pini dnyinté daawa kpada. Yepê, Pi knî y:oo yi pini mwiyé wo mgîmî ngópu, chêêpî pââ ndîî nódo ngmêwo kudu ngópu, mbéli u kwo wumê kalê ngópu, ye yi dono ndîî daapî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê dpodombiy:e daapaa kpada.

3 Yepê, Nmyi chóó nmye dmyina a vyuwo.

Yepê, Nmyi mbwó ngê dono kópu angmê d:uu, ye u kwo dpî kwódu yó. Yepê, U dono dpo kuwo knomomê, ye u dono nmyi mbodo kn:ââ vyuwo dpî kéé yó. Yepê, Ntââ u ngwo nangê vy:u. *

4 Yepê, K:omo tpile wo ngmidi k:oo yi pini nmyi p:uu pyud:o adî dono knomomê, tpéé kópu pyud:o wa vyi knomomê, nmyewo, Dî kn:aadi, daamunî d:uu, ye u dono nmyi mbodo kn:ââ vyuwo pyud:o dpî kéé yó, mênangê ngî. Yepê, Ntââ u ngwo myenangê vy:u.

Yesu ngê kópuni vyu, kêlîmî p:uu

5 Yesu u dyépi knî y:oo nmî Lémi ka kwo, Nmî kêlîmî ndîî ngê pyódu ngi. *

6 Nmî Lémi ngê yepê, Lukwe dîy:o nmyi kêlîmî daa ndîî tp:oo? Yepê, Chipa w:uu u mênê w:uu n:ii a kwo, yi tpile daa ndîî tp:oo, apii? Yepê, Nmyi kêlîmî wo yintoo, ye kî nkêpe ka pîdmyi vyi ngmê, Kada yéni, nt:ee nyi ghé, yepê, yi kópu ntênê paa d:uu, nt:ee paan:aa ghê. *

Yesu ngê u yoo yi pi dmi kmîmî u ngwo ye kwódu ngê

7 Yesu ngê u yi dêpwo kwo, A yoo knî y:oo yi pi dmi dny:oo kmîmî dé, yi kópu u l:êê dîy:o dyimê pywuu ye ngmê y:ângo, yepê, Pi mupwoknî ngmê yâpwo têdê adnyin:aa dpodo. Yepê, Lukwe, ntumokwodo yi pini ngê u kpâm ka wa vyi, kwowo, Chi lîme, nté n:aa ch:eech:ee?

8 Yepê, Kêle. Yepê, Yi pini ngê u kpâm ghee knî p:o kada wa kaa té, u kpâm ka kwowo, Chin:aa nté ch:eech:ee, kuwó nînê kwo. Yepê, Yi pini p:o dini ghi n:ii ngê wa t:aa, nté tpyópu ndiya wa m:uu, lukwe, u kpâm wa chaa kwolo, kwowo, Y:ay:a chi pwiyé?

9 Yepê, Kêle, u dpodo y:i a tóó.

10 Yepê, Nmyo myenté dé. Yepê, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yintómu wanmyi châpu t:oo, ye nmyi chóó nmyi pi dmi nangê knî. Yepê, Ala kópu dpî vyi yó, Dpodoni nmo a kpo, vyîlo yidu dóó, daa chaa kîgha u dpodo yidu dóó.

Yesu ngê pi y:a u ngwo pyi ngê n:ii knî yi p:uu too pee mbii leprîsi doo ya

11 Dini ghi n:ii ngê Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii, Njedusalem dnye lêpî, Nkálili Wee Samédiya Wee yi kêlî ghê dnye paa.

12 Daa kêmakêma p:aa ngmê dnye taataa, pi y:a maa p:uu a pyódu ngópu, too pee mbii leprîsi ye doo ya. Yi pini y:a knî y:oo Mósisi u dêêpî kópu dyuu châpu ngópu, Yesu p:uu yi nkîgh:ê daa nî dniye, *

13 dpodombiy:e u kwo mbó dniye, kwo, Yesu, nmî lémi, nga dp:oo ch:anê dniye?

14 Yesu ngê yi m:uu too, yepê, Njedusalem lee dmyeno, kpêê yiyé pyu ngê amî m:uu nmyo, wod:oo kada a y:ee ngópu. Maa p:uu too pee mbii yi p:uu machedê ngê pyodo. *

15 Yi vy:o pini ngmê ngê dini ghi n:ii ngê a w:ee ngê, apê, Aténgê dî pyiyé, mêdê diyé wo, Chóó Lémi dpodombiy:e tââ doo chaa kîgha.

16 Yesu yu km:ee dyimê wo, doo kwunokwuno. Yi pini daa Nju pi, Samédiya pi. *

17 Yesu ngê pi knî ye yepê, Pi y:a kîdî pyi, angênê mê chu.

18 Yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u yoo vy:o pini chu knî y:oo, Chóó Lémi doon:aa kwuno ngópu, kn:aa p:aani pi ngmê ngê u mo até d:uu kwuno.

19 Wod:oo Yesu ngê kwo, Gh:êêdé, kada a yéni, ngêlîmî u l:êê dîy:o chi pyiyé.

---

* **17:3:** Mát 18:15-17 * **17:5:** Mak 9:24 * **17:6:** Mát 17:20; 21:21 * **17:12:** Lev 13:45-46 * **17:14:** Lev 14:1-4; Luukî 5:14 * **17:16:** Njon 4:9

Chóó Lémi ngê dini ghi n:ii ngê u yoo chóó ada a y:enê

Mátiyu 24:23-28,37-41

20 Pádisi knî ngmê Yesu ka póó dniye, kwo, Chóó Lémi ngê u yoo y:enê kn:ââ chóó anté dini wa chaa? Yesu ngê yepê, Chóó Lémi u yoo y:enê doo u ntââ ngwolo ngê daanmyi m:uu ngmê. *

21 Yepê, Doo u ntââ pi ngê daawa vyi, Al:ii kn:ââ kêdê chaa, ó mwi kn:ââ kêda chaa, mu kópu u dîy:o wod:oo yi kópu nmyi vy:o ka tóó.

22 Wod:oo Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Dîyo Chóó Lémi u Pi Ndêndê wanmy:uu tpy:oo ngmê, anmyi t:âât:ââ, ngmênê lîmîlîmî ngê daawa t:aa. *

23 Yepê, Dye ghi knî ngmê ngê pi knî y:oo ala kópu nmye wa vyi ngmê, nmyewo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê al:ii ka tóó, ó mu p:aani kîyedê tóó. Yepê, Ye n:uungmê ng:aa mb:anê, y:i nangmê nî.

24 Yepê, Daa p:aa ngmidi tpémi y:oo Chóó Lémi u Pi Ndêndê wa m:uu ngmê, ngmênê pi yintómu knî y:oo wa m:uu ngmê. Yepê, Lîmî ntee dpî pywálî, pi yintómu knî y:oo ntee dpî m:uu ngmê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê yinté amye m:uu ngmê.

25 Yepê, Ngmênê ala dini ghi u yoo knî y:oo mwiyé wa mb:ii ngmê, dono u ngwo wa d:uu ngmê.

26 Yepê, U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê amêdê diyé. Wéni n:ii ngê amêdê diyé, pi lama daadî ya. Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo ntee doo a kwo, wéni n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê amêdê diyé, yoo yinté amyaa kwo.

27 Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo dêdnyimo a nkîngê, dnya a kmaapî, dnya a mbwaa ndanî, dnyimo a yééyéé, u dî wéni n:ii ngê Nówa p:uu nkéli k:oo wo dniye, wo yéli vyi ngê vyâ.

28 Yepê, Nówa u dye ghi ngê yoo daa yi lama ntee a pw:oo dniye, Loté u dye ghi ngê mye yinté. Yepê, Yoo dnya a kmaapî, dnya a mbwaa ndanî, dnya a tpile pywupwi, dnya a nté woo kapî, dnya a ngomo wuwó.

29 Yepê, Wéni n:ii ngê Loté ngê Sodom a kuwo ngê, ndê mbóó p:uu ngma a ndê wo, yi p:aani d:ud:umbiy:e a vyuwó ngê, pi yintómu ma too.

30 Yepê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê amêdê diyé, mye yinté, yoo dono daa yi lama yi kpadakpada têdê wa lee dmi.

31 Yepê, Yi wéni ngê n:ii u ngomo maknopwo adî ya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we, u ngomo k:oo mêkîngê kee, u tpile kîdangmên:aa ngî. Yepê, Myenté pini n:ii u yâpwo têdê adîn:aa dpodo, u p:o mêkîngê diyé, u tpile kîngmê nya, lîmîlîmî ngê dpî mbêpê we. *

32 Yepê, Loté u kpâm p:uu nuw:o ngî kalê yó, pyópuni mêdê diyé wo, apê, A p:aa ndê ngê modo pîpî, u ngwo pwene.

33 Yepê, N:ii chóó u ghê p:uu adî nuw:o, u ghê l:âmo wa a ngee, n:ii u ghê p:uu daadî nuw:o, ghê ndêndê wa a pyw:oo.

34 Yepê, Yi mgîdî ngê pi miyó ngmîtédmino adpî dpî, enjel knî y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo ngmê.

35 Yepê, Pyââ miyó adpî ghee, enjel knî y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo ngmê.

36 Yepê, Pi miyó yâpwo têdê adpî dpodo, enjel knî y:oo woni wa ngî ngmê, woni wa a kuwo ngmê.

37 Yesu ka p:uu ndiye pyu yoo u kwo póó dniye, kwo, Nmî Lémi, yi kópu ló y:i wa pyódu? Yesu ngê yi póó ye daa vyâ, ngmênê ala mgongo ye yi kwólu, yepê, Chaapyu w:uu nt:ee ngmanmyi m:uu ngmê, anmyinê w:ee ngmê, anye, mgomo k:ii a kwo. Yepê, Doo u ntââ yi kópu daanmyi kn:aadi ngmê.

18

Kóté y:enê pyu dono u mgongo danêmbum

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, u nt:u kópu, dye ghi yintómu Chóó Lémi ka dny:oo ngêpê, kîngî yé ngmê. *

2 Yepê, P:aa ngmê, kóté y:enê pyu ngmêdoo ya, Chóó Lémi dêdpîmo chââchââ, yoo myedêdpîmo chââchââ.

3 Yepê, Yi p:aani kuknwe ngmêdoo ya, pi ngmê ngê u tpile knî mwiyé ngma a t:âmo ngê. Yi kuknwe kóté y:enê pyu ka dpîmo

* **17:20:** Njon 3:3; 18:36 * **17:22:** Luukî 21:7-8 * **17:31:** Mak 13:15-16 * **18:1:** Lóma 12:12; Kîlosa 4:2; 1 Tes 5:17

lêpî, kópu, Ngee nédi, pini n:ii ngê a tpile t:âmo too, u kwo vyi ngi, a ka mêdê kê téne.
4 Yepê, Dye ghi daadîî kóté y:enê pyu ngê yi kuknwe dêdpîmo ngêêpî, u kuwó dini ghi ngê apê, K:omo tpile Chóó Lémi dînî chââchââ, yoo myedînî chââchââ,
5 ngmênê kî kuknwe ngê dyaa yono a ka dê chedê, a ngîma dê kaalî, ala ngwo n:aa ngêêpî, yi kpáápi n:aa kóté kîgha, kuknwe ka u tpile yintómu u kwo mêwunê diyédiyé kîgha.
6 Nmî Lémi ngê yepê, Kópuni yi kóté y:enê pyu dono ngê vyu, yi kópu p:uu dmyinê nuw:o.
7 Ye póó wo, yepê, W:êênî mgîdî vy:o Chóó Lémi ka chóó u yoo adnyi ngêpê knomomê, lukwe, u kwo wa ch:anê dmi, ó daawa ch:anê dmi, lîmîlîmî ngê wa ngee té, ó daawa ngee té? *
8 Yepê, Mgî daawa puwâ, lîmîlîmî ngê wa ngee té. Yepê, Ngmênê dini ghi n:ii ngê amênê diyé, a yoo vy:o pi yémi adî kwo. Yepê, Kuwa yéli y:oo kîngî chedê nmyo. Yepê, Yi kuknwe dmyina a nj:ii, ngêpê têdê chaa dmyinê chedêchedê, Chóó Lémi ngê u ngwo wa a ngee nmyo, wo yéli wa dêê dmi, daawa chedê nmyo.

Pádisi pini dê tákisi ngêêpî pyu yi mgongo danêmbum

9 Yélini y:oo apu, Nmo mb:aamb:aa dé, wo yéli dono dé, yi yéli yi p:uu Yesu ngê mgongo ngmê kwólu,
10 yepê, Pi miyó, Chóó Lémi u ngomo k:oo ngêpê têdê lee knopwo, woni Pádisi, woni tákisi ngêêpî pyu.
11 Yepê, Pádisi ghêêdî wo, yoo yi ngîma u mo mînê ghê wo, alanté doo ngêpê, Chóó Lémi ka kwo, Mw:ââkó a Lémi, dye ghi yintómu nyinê ngêêpî noo, u l:êê dîy:o a l:êê ghi mb:aamb:aa dé, pi yilî ntee, d:aa yinté, d:aa kmungo pyu, d:aa kêêmî kapî pyu, d:aa pyââ ti pyu, d:aa kî tákisi ngêêpî pyu ntee pini. *
12 Kwo, Wiki yintómu knî yi k:oo wo miyó dê yi k:oo nté dînî pîpî ngê, nga u ngwo nînê ngêpê yédi. Kwo, Ntini n:ii dpo pyw:oo, dînî mgîpa kîgha ngê, dyuu y:a dp:o pyidu, yononi mbwó nmodo pyu knî ye dpî y:oo. *
13 Yesu ngê yepê, Pádisi yinté doo ngêpê, ngmênê tákisi ngêêpî pyu mwada y:i u mo a ghê wo, u dono knî yi l:êê dîy:o k:ame doo kwo, tpéé kópu yilî doo tpapê, mbodo a ny:ii ngê, Chóó Lémi ka kwo, A Lémi, nga d:oo ch:anê wo, a dono yilî nguwó wanyi kéé té?
14 Yesu ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Tákisi ngêêpî pyu u dono yilî p:ee chedê ngê pyodo, ngmênê daa Pádisi, mu kópu u dîy:o n:ii ngê chóó u pi a kmîmî ngê, Chóó Lémi ngê yi pini u pi têdê ngê wa a pyódu, n:ii ngê chóó u pi wunê ghîpîghîpî ngê, Chóó Lémi ngê yini u pi ndîî ngê wa pyódu.

Pi knî y:oo yi tp:ee dmââdîma Yesu ka u ngwo ńuw:o tumo

Mátiyu 19:13-15; Mak 10:13-16

15 Pi ngmê knî y:oo yi tp:ee mbópó Yesu ka a ńuw:o tumo, apê, Kóó yi mbêmê nyi yé ngê, ngmênê Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo yi m:uu tumo, ye kwódu ngópu.
16 Ngmênê Yesu ngê yepê, A ka a ńuw:o teńe, ye namê kwódu yé, mu kópu u dîy:o tp:ee dmââdîma ntee yéli Chóó Lémi ngê chóó adî y:enê dé.
17 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, yepê, Tp:ee ngê u mî u dnye ntee a nyêmî ngê, n:ii ngê Chóó Lémi u dnye yinté daadî nyêmî, Chóó Lémi ngê yi pini wa mb:ii, kóó k:oo daawa kââ.

Ndáápi ngmê u danêmbum

Mátiyu 19:16-30; Mak 10:17-31

18 Kada pini ngmê Yesu ka póó wo, kwo, Nmî ndiye kîgha pyu mb:aa. Kwo, Ló kópu ngmanî d:uu, ghê kamî u ngwo anê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu?
19 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o mb:aamb:aa u pi a pyimo chi t:oo? Kwo, Pi mb:aamb:aa daangma a tóó, Chóó Lémi mu ngmidi yi mb:aamb:aa.
20 Kwo, Dêêpî kópu dyuu lama a kwo, kwo, Pi u kuwó nangmê pwiyé, pi nangmê vy:a, pi u tpile nangmê t:âmo, pi nangmê yipe, mye mî chi chââchââ dê. *
21 Yi pini ngê kwo, Tp:ee têdê noo a ya, yi kópu dyuu noo a chââchââ, ala ngwo myenî chââchââ té.

* **18:7:** Tpyuu 6:9-11 * **18:11:** Luukî 16:15 * **18:12:** Mát 23:23,28 * **18:20:** Ex 20:12-16; Deut 5:16-20

22 Yesu ngê yi kópu yi nyongo, kwo, Kópu
mu ngmidi chuungê d:uu ngê, tpile yilîni
n̲gópu a tóó, ngópuch:anê knî ye nyi yéépi,
yed:oo dpo ngm:êê nédi, cha a yâmuyâmu
nê, kwo, ya mb:aa mbóó p:uu u ngwo any-
imo pyw:oo. *
23 Dini ghi n:ii ngê yi pini ngê yi kópu
nyongo, u gha dono ngê pyodo, mu kópu u
dîy:o ndáápi ndîî, u tpile yilî.
24 Yesu ngê a w:ee ngê, apê, Wu pini u
tpile yilî yi p:uu a nuw:o, wod:oo pi knî
ye yepê, N:ii ndáápi ndîî, a maa p:uu paa
dpodo ndîî ngê u kwo wa pyódu, Chóó Lémi
kóó k:oo angênté amî ghê.
25 Yepê, Mbwêmê ndîî, tee kn:ââ puu u
mênê daawa kee, yepê, myenté Chóó Lémi
kóó k:oo ndáápi d:uudpî ghê.
26 N:ii knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, noko
yepê, Wu lónté kópu? Noko yepê, Ndáápi
yoo Chóó Lémi kóó k:oo daangmêwa ghê
knomomê, ye n:uu ngmê u ntââ y:i amî
ghê?
27 Yesu ngê yepê, Doo u ntââ Chóó Lémi
kóó k:oo pi chóó daangmêmî ghê, ngmênê
Chóó Lémi chóó u ntââ, pi chóó kóó k:oo wa
kââ. Yepê, Kópu yilî yintómu Chóó Lémi u
ntââ.
28 Pita ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo,
Nmî p:aa dmi nmo kuwo too, anmînê
yâmuyâmu ngi.
29 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye
ngmên:aa tpapê, pini n:ii ngê a l:êê dîy:o u
p:aa dpo kuwo, u kpâm ghee knî dpo kuwo
té, u tîdê mbwó yoo dpo kuwo té, u pye mî
dpo kuwo dê,
30 yepê, yi pini ngê yinté tpile mê yilî ala
dini ghi ngê amêdê pyw:oo, mu dini ghi
ngê ghê kamî amyemînê pyw:oo, ghéni n:ii
chedê ngê daawa pyódu.

Yesu pyolombó u pwopwo p:uu u ngwo ye doo danê

Mátiyu 20:17-19; Mak 10:32-34

31 Yesu ngê u dyépi y:a mê miyó kn:aa
ńuw:o too, yi mo yepê, Ala kópu ny:ee yó.
Yepê, Ala ngwo Njedusalem nmo lêpî té,
Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo Chóó
Lémi u Pi Ndêndê p:uu kópuni a d:êê tumo,
yi kópu yilî y:i wumê ntiyentiye té.
32 Yepê, Lóma tpémi yi kêê k:oo wa kaa
nê, wadnyi nkwitinkwiti nê, a p:uu wadnyi
peede tpapê, a p:uu wadnyi tpyîpwi.
33 Yepê, Wadnyi kpakakpaka nê, wa vya
nê, ngmênê wo pyoloni ngê wamênî pyidu.
34 P:uu ndiye pyu knî y:oo yi kópu dyuu
d:ud:umbiy:e dêpê w:ee tumo, apê, Lukwe
dîy:o kînté nmo a mbumu. Apê, Chóó Lémi
u Pi Ndêndê u pi ndîî ngê wa pyódu, dono
daawa a pyw:oo. Yinê ye ngmee u kópu ye
yi vyu, dêpê w:ee ngópu.

Yesu ngê ngwolo kopwe ngmê pyi ngê, Njédikó

Mátiyu 20:29-34; Mak 10:46-52

35 Daa kêmakêma Yesu p:uu Njédikó dnye
taataa, maa nkîgh:ê pi ngmêdoo ya, ngwolo
dê kopwe dê. Daa dpodo u ntââ, dye ghi
yintómu maa nkîgh:ê dpîmo ya, pi knî ye
ndapî dpîmo dmyinê.
36 Dini ghi n:ii ngê yoo u nkîgh:ê doon:aa
lêpî, yi dnye dmi yi ny:ee too, ye póó wo,
yepê, Lukwe ngmêdê pyódu?
37 Kwo, Yesu Nasalet pi kîyedê pwiyé knî.
38 Wod:oo dpodombiy:e ka wo, kwo,
Yesu. Kwo, N:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi
ngê, Dépidi ntee pini, u ntââ n̲ga wanê
ch:anê?
39 K:omo tpile yélini u kada dnye kwo,
u kwo a tpêpwo dniye, kwo, Tumu chi ya,
ngmênê yi dnye dmi daa nyongo, dpodom-
biy:e modoo kââ, kwo, Dépidi ntee pini.
Kwo, U ntââ n̲ga wanê ch:anê?
40 Wod:oo Yesu ngê paa u dî puwâ, yepê,
Kî pini a ka a ńuw:o yó. Dini ghi n:ii ngê u
kwo a ńuw:o ngópu, Yesu u kwo póó wo,
41 kwo, Lukwe n̲ga ngmanî mdo? Yi pini
ngê kwo, A Lémi. Kwo, U ya a nga a kwo,
Yélî m:aa m:uu.
42 Yesu ngê kwo, Yélî mê mwini. Kwo,
N̲gêlîmî mbêmê chi pyiyé.
43 Wod:oo yi ngwo yélî mê módu, Yesu
u kuwó mye ghê wo, Chóó Lémi doo chaa
kîgha. N:ii knî y:oo m:uu ngópu, Chóó Lémi
myednye chaa kîgha.

19

Sîkiyîs u danêmbum

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu Njédikó taa
dniye, tákisi ngêêpî pyu yoo yi kada pini

* **18:22:** Mát 6:20; Luukî 12:33

ngê yi nyongo, apê, Yesu Nasalet pi kêdê t:aa.
2 Yi pini u pi Sîkiyîs, ndáápi pââ ndîî.
3 U yi u ngwo doo kwo, Yesu nî m:uu, ngmênê u kwo, angênté pini, ngmênê pi ghi dêêkwédi, pi knî yi vy:o a dêê wo,
4 wod:oo mbêpê a puwâ, Yesu u kada maa nkîgh:ê yi ngmêmî vy:ungo.
5 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu yi yini km:ee lee dniye, yi vyu dniye, apê, Sîkiyîs yi nkwodo mu kwo. Yesu ngê kwo, Sîkiyîs, lîmî k:ii a ghidi, awêde nmyi ngomo k:oo nîmo dpî.
6 Wod:oo Sîkiyîs u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, lîmîlîmî ngê a ghêpê wo, Yesu kóó mgîmî ngê, kwo, A p:aa pee lee kmêle.
7 Njédikó tpémi yélini y:i doo kwo, dnye nuu mbumu, noko yepê, Lukwe dîy:o kî pini pi dono u p:aa pee a lêpî.
8 Wod:oo Sîkiyîs mî ghê wo, nmî Lémi ka kwo, Nmî Lémi. Kwo, Tpileni yilî a ngópu a tóó, dyuu miyó ngê wanî pyódu, woni dyuu ngópuch:anê knî ye wanî y:oo, woni dyuu a ka wa a mbêpê. Kwo, N:ii dé wunê nî dóó too, yi ndapî nê t:âmo too, ntémwi nê t:âmo ngê, yi ntémwi ye mêdaanî y:oo, ngmênê páádi páádi ye am:aa y:oo. *
9 Yesu ngê kwo, Chóó Lémi ngê awêde da ngee ngi, nono yilî dî chedê té. Pi knî ye yepê, Nmyi mo dp:ee Epîlaham u yoo vy:o yéli, ala pini mye Epîlaham u tii ńedê pini ngmê.
10 Yepê, Yélini y:oo maa kn:aadi ngópu, vyîlo yi yéli yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u Pi Ndêndê nmyi vy:o u ngwo a dy:ââ ngê, kwo, Chin:aa nmy:uu dé, a kêê k:oo myechin:aa kapî dé. *

Yesu chóó u yoo y:enê p:uu u ngwo doo mgongo

Mátiyu 25:14-30

11 N:ii knî y:oo yi kópu dyuu ny:ee tumo, yi nuw:o dmi alanté doo ya, apê, Daa kêmakêma Njedusalem nmo taataa té, Chóó Lémi ngê Yesu nmî king ngê u ngwo wunê pyépi. Yesu u lama doo ya, daa yi ngwo king ngê anî pyódu, wod:oo yi kópu p:uu mgongo ye ngmê kwólu,
12 yepê, Lémi ngmê, king ndîî ngê a ng-midi ngê, pi knî ngmê u kwo dy:ââ too, yepê, Yi lémi dpo pwiyé we, chóó u yoo yi king ngê wanî pyódu, u kuwó dini ghi ngê amê diyé, chóó u yoo adîn:aa y:enê dé.
13 Yepê, Kada ghêlî dêpê y:ângo, u dpodo pyu y:a knî a danê too, nkól pee ngmêngmênté ye y:ângo, yi nkól pee yi pywuu ndîî dé, d:ââ pyile yi dpodo u pywuu ntoo, nkól pee ngmê u pywuu mye yintoo. Yepê, Yi lémi ngê u dpodo pyu knî ye yepê, Ndapîni nmye d:a kê té, dpî dpodo kalê tóó, a l:êê dîy:o knî mu u ngwo dpî kmênê yó, u dî dini ghi n:ii ngê amênê diyé.
14 Yesu ngê yepê, Wod:oo kada a y:ângo, kn:aa dyámê pee p:uu king ndîî ka loo. Yepê, Chóó u dyámê tpémi ye diya wo, wod:oo kópu u kuwó dy:ââ ngópu, king ndîî ka kwo, U yi nmo daa kwo, Yi pini nmî king ngê pyaa we. *
15 Yepê, Ngmênê king ndîî ngê yi kópu daa nyongo, yi pini yi king ngê pyódu ngê. Yepê, U kuwó dini ghi ngê u dyámê pee p:uu mêdê diyé wo, u dpodo pyu y:a knî até yedê danê too, ye póó wo, yepê, Ndapîni nmye nê kê too, nmyi dpodo kalê tumo, ndapî yémi u ngwo m:ii kmênê ngópu?
16 Yesu ngê yepê, Mwiyémwiyéni u kwo loo, kwo, A lémi, nkól peeni a ka nyinê kpo, mê y:a u ngwo nê kmênê ngê.
17 Yi lémi ngê kwo, Y:ay:a chi pwiyé, nyi dpodo pyu mb:aa. Kwo, Daa ndîî dpodo nga yinî kpo, yi dpodo mb:aamb:aa ngê nyi dóó, p:aa y:a knî yi kada pini ngê n:aa pyépi ngi. *
18 Yesu ngê yepê, Myomoni u nkwo u kwo até yedê loo, kwo, A lémi, nkól peeni a ka nyinê kpo, mê limi u ngwo nê kmênê ngê.
19 Yi lémi ngê kwo, P:aa limi knî yi kada pini ngê n:aa pyépi ngi.
20 Yepê, U kwo m:uu até yedê loo, kwo, A lémi, nkól peeni a ka nyinê kpo, mê ala, kînoo ng:uu ńeńe.
21 Kwo, Nga nî nkîngê mbê wo, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, d:ii dódó u pi, nê, Ndapî l:âmo wanê ngee, nê, angêntéa ka wa t:aa. Kwo, Pi knî ye ntooni nye yémî ngê,

* **19:8:** Ex 22:1 * **19:10:** Njon 3:17; 1 Tim 1:15 * **19:14:** Njon 1:11 * **19:17:** Luukî 16:10-11

daa yintoo mêyinyinê pwapî ngê, pââ ndîî yinyinê pwapî ngê, ntini woo n:ii d:ii kapî ngê, vyîlo y:ee pîpî ngê.
22 Yepê, Yi lémi ngê kwo, Nyi dnyinté dpodo pyu. Kwo, Ńyóó ngópu knî yi l:êê dîy:o n:aa kpadakpada ngi. Kwo, Ḷama ngee tóó, d:aa dódó u pi, pi knî ye ntooni n:aa yémî ngê, daa yintoo mêyinînê pwapî ngê, ntini woo n:ii dînî kapî ngê, vyîlo yinî pîpî ngê.
23 Kwo, Lukwe dîy:o a ndapî, ndapî u ngomo k:oo dipi yó, ndapî knî m:uu pînî puwâ.
24 Yesu ngê yepê, Yélini yoo y:i dnye kwo, yi lémi ngê yepê, Nkól pee kwulo a ngee yó, pini n:ii u ngópu y:a a tóó, u kwo y:ee yó.
25 Yesu ngê yepê, Yi yéli y:oo yi lémi ka kwo, Nmî lémi lukwe dîy:o? Kwo, U ngópu y:a ka tóó.
26 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, N:ii u ngópu tpile yilî a tóó, mu dini ghi ngê knî m:uu wa a pyw:oo, n:ii u ngópu tpile pyile njini a tóó, yi tpile knî yi l:âmo wa a ngee té. *
27 Yepê, N:ii knî y:oo a wépi pwaa ngópu, apê, Nê nmî king ngê kîngî pyódu, yepê, a ńuw:o tóó, a ngópu anyi vya tóó.
28 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê danêmbum ye a kêlî ngê, kada a y:ee ngópu, Njedusalem dnye lêpî, p:uu ndiye pyu yoo yi kada doo kwo.

Njedusalem u ngwo vy:êê ngópu

Mátiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Njon 12:12-19

29 Yesu, p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Njedusalem ghêlî daa nî dniye, yi kada p:aa miyó doo ya, Petani p:aani dê Petepake, mbu y:i ngma a kwo, u pi Olipi, mu kópu u dîy:o nté kn:ââ kpê yi mbwini mbêmê ngmêdoo ya, yi yini yi pi dmi mye olipi. Dini ghi n:ii ngê yi mbwini mbêmê kee dniye, Yesu ngê p:uu ndiye pyu kada miyó kââ,
30 yepê, Mu p:aani nmî kada choo kwo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê y:i dpo taataa mo, ndonki tp:oo dpo mumu ngmê, yedê ńedê a t:a. Yepê, Yi ndonki tp:oo pyipwo pi doongmê yaa wo. Yepê, Dpo pywálî nyoo, a ka dpo ńuw:o nyoo.
31 Yepê, Pini n:ii ngê dpo dê vyi knomomê, Ndonki tp:oo lukwe dîy:o dpo ńeńe ngmê, yepê, ala kópu u kwo dpî vyi nyoo, kwipi, Nmî lémi ngê u yi u ngwo wunê kwo.
32 Pini n:ii dê Yesu ngê dy:ââ doo, yi p:aani lee knopwo, ndonki p:uu kópuni ye vyu, yinté a pyw:ee ngópu.
33 Yedêni ndonki nódo doo ya, dini ghi n:ii ngê k:ââ ghi p:uu dpîmo a pywálîpywálî, yi ndonki chóó knî y:oo yepê, Lukwe dîy:o dpo pywálîpywálî ngmê.
34 Yi tpódu y:oo yepê, Nmî lémi ngê u yi u ngwo wunê kwo.
35 Wod:oo Yesu ka ńuw:o ngópu, yi nkuwo kpîdî dê yi mbwo a ngee dumo, ndonki pyipwo talê dumo, Yesu pyipwo u nkwo yaa wo. Kada a y:ee ngópu, Njedusalem dnye lêpî, maa p:uu ndonki ngê Yesu doo dnyinêdnyinê.
36 King ntee dnyimo chââchââ, Yesu yinté mye châpu ngópu, woni knî y:oo yi nkuwo kpîdî a ngee tumo, Yesu u kada maa p:uu talê tumo. *
37 Dini ghi n:ii ngê mbu vyuwo a ghêpê dniye, Njedusalem u nkîgh:ê, yélini yilî u kwo dnye kêlîmî, yi yéli y:oo Chóó Lémi dpodombiy:e dnye kwunokwuno, myednye chaa kîgha, mu kópu u dîy:o Yesu ngê kópu ndîî yilî yi ngópu mwiyé a d:uu too.
38 Kópu, Munmîkó Nmî king. Kópu, Chóó Lémi ngê a ngee nyine. Kópu, U pi ngê nyinê loo. Kópu, Chóó Lémi ngê nmî Mbwámê ngê a pyódu nyoo, chaa kîgha koo. *
39 Wod:oo Pádisi knî ngmê, yélini yoo vy:o dnya a kwo, Yesu ka kwo, Kî pini, m̱:uu ndiye pyu knî y:oo lukwe dîy:o a chaa kîgha ngi. Kwo, Ye kwódu ngi. *
40 Yesu ngê yepê, Doo u ntââ ala p:aani módó daanî vy:u. Yepê, Tumu wo pyede, ye chêêpî knî y:oo y:oopê chaa kîgha nê.

Yesu Njedusalem tpémi yi dîy:o u ngwo doo mbê

41 Yesu p:uu Njedusalem modnyen:aa lêpî, Yesu ngê Njedusalem doo y:enê, u nuw:o p:uu doo kwo, u yoo u kwo ch:anê

* **19:26:** Mát 13:12; Luukî 8:18 * **19:36:** 2 Kings 9:13 * **19:38:** Psalm 118:26 * **19:39:** Mát 21:14-16 * **19:41:** Njon 11:35; Luukî 13:34-35

wo, wod:oo yi l:êê dîy:o doo mbê, myedoo tpyóókaa yiiyaa, *
42 apê, Ayii! Njedusalem tpémi ee! Apê,
Lukwe dîy:o my:oo nmye pyede, daanmyi
mya nê. Apê, Kópuni a nga wanmyi d:uu
ngmê, M:aa ngê ntââ nmye wa a vy:u. Apê,
Awêde wodmyi mya nê, ye pîdmyi châpu nê,
M:aa ngê a ntââ nmye daapêdê vy:u. *
43 Apê, Mu dini ghi ngê Lóma lede knî y:oo
nmyi p:aa téli k:oo wa kaa ngmê, mbwa
pw:ono maa ngmê wa a yé ngmê, mbêmê
u ngwo wa lóó dmi,
44 d:ud:umbiy:e wa vya nmyo, nmyi
ngomo dé, nmyi p:aa u mbwa dé
d:ud:umbiy:e wa dyênê t:oo, wa pwaa t:oo,
chêêpîni knî y:oo nmyi wó tumo, yi p:uu
ngmidi myedaadî ya. Apê, Yi kópu nmye
wa pyódu, mu kópu u dîy:o nmyi Mbwámê
dpîp:e mya ngópu.

Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo u ngwo kee dniye

Mátiyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Njon 2:13-22

45 Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo mbwa
kalê ngmê k:oo yimî kee dniye, apê, Pi knî
y:oo tpile tp:oo mu pywupwi t:oo, kpêê yiyé
u l:êê dîy:o. Apê, Yélini al:ii a dpodo nyédi,
yoo mu dódó t:oo, yi ndapî mu chedêchedê
t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê a pw:oo
too,
46 Chóó Lémi u kópu Yisaya ngê n:ii a d:êê
ngê, yi kópu ye vyu, yepê, Puku yedê ala
kópu mu tóó,

A ngomo kwéli a kwo,
ngêpê têdê ngê choo ya,
yepê, ngmênê kpaa têdê ngê dmye pyódu
ngmê. *
47 U kuwó wéni knî yi k:oo Yesu ngê Chóó
Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo
doo ndiye kîgha dé. Kpêê yiyé pyu yoo yi
kada pini yoo, dêêpî pyu yoo, yoo yi kada
pini yoo mye yi k:ii, u yi y:e doo kwo Yesu
nmî vy:a, *
48 ngmênê doo u ntââ ngê ye pyodo, mu
kópu u dîy:o pi yintómu u kwo dnye ng:aa,
kada pini knî y:oo u mo dêpê pyw:ee ngópu.
*

20

Yesu pini n:ii u pi mbêmê doo dpodo

Mátiyu 21:23-27; Mak 11:27-33

1 Wo ngmê ngê Yesu Chóó Lémi u ngomo
mbwa kalê ngmê k:oo doo kwo, yoo doo
ndiye kîgha dé, u yi u ngwo doo kwo, Yoo
yi nuw:o dmi nî ngmêê, Chóó Lémi kóó k:oo
nî kaa té. Yi ngwo kpêê yiyé pyu yoo yi
kada pini yoo, dêêpî pyu yoo, yoo yi kada
pini yoo mye yi k:ii kwodonkwodo u kwo
lee dniye,
2 kwo, Chóó Lémi u ngomo nmî chóó nmo
y:enê. Kwo, Kópuni nye d:uud:uu too, n:uu
ngê nga vyu, u ngwo nye d:uud:uu too?
Kwo, N:uu u pi mbêmê ye kópu yilî nye
d:uud:uu ngê?
3 Yesu ngê yepê, Kópu nmye mwiyé
ngmên:aa poopoo, yepê, a ka vyi yó,
4 n:uu u pi mbêmê Njon ngê pi mbwaa lêê
u mênê dpîmo kmênêkmênê dé? Yepê, Chóó
Lémi u pi mbêmê ó chóó u pi mbêmê?
5 Noko yepê, Ló kópu u kwo ngmanmî
vyi? Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê,
Chóó Lémi u pi mbêmê, noko yepê, ala kópu
nmo a tpapê, Lukwe dîy:o Njon ka dpîp:e
kêlîmî mbê dniye.
6 Noko yepê, Ala kópu u kwo nmo tpapê,
Chóó u pi mbêmê, noko yepê, pi knî y:oo
chêêpî ngê wa vya nmo, mu kópu u dîy:o
yinê ye Njon Chóó Lémi u komo kapî pyu
ngmê.
7 Yi kópu u l:êê dîy:o kede dniye, Yesu ka
kwo, Pini n:ii u pi ngê a loo, nmî lama daa
tóó.
8 Myenté, Yesu ngê yepê, Pini n:ii u pi
mbêmê kópu yilî n:aa d:uud:uu ngê, nmye
myedaanî vyi.

Yesu Nju tpémi yi kada pini knî yi p:uu u ngwo doo mgongo

Mátiyu 21:33-46; Mak 12:1-12

9 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê pi knî
ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Pi ngmê
ngê wain kpê ngmê yó, pi ngmê knî ye
yepê, A wain kpê ka dmyinê vyuwo, dini
ghi n:ii ngê nt:u dê kaa knomomê, kîgha
dmyina a ngêêpî dé, dmyinê vyilêvyilê dé,
wain u ngwo dmyinê l:âmol:âmo, knî a
ka ngmêdmyina a dyede, woni nmyi nêni.

* **19:42:** Mát 13:14; Lóma 11:8 * **19:46:** Is 56:7; Jer 7:11 * **19:47:** Njon 18:20 * **19:48:** Mát 21:46

Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi pini ngê wain kpê a kuwo ngê, kn:aa p:aani loo, dye ghi daadîî y:i doon:aa ya.

10 Yepê, Wain kpê dini ghi n:ii ngê ky-opwo wo, wain kpê chóó ngê u dpodo pyu ngmê dy:ââ ngê, kwo, A wain kpê mênê chi lêpî, u y:enê pyu knî y:oo a wain knî nga ngmêdo kê y:e, a ka dpo ńuw:o ngi. Yepê, Ngmênê yi pini dini ghi n:ii ngê wain kpê mênê mî ta, u y:enê pyu knî y:oo wain knî u kwo daa y:ee ngópu, yi pini mgîmî ngópu, kpaka ngópu, wain kpê chóó ka módó mê dy:ââ ngópu.

11 Yepê, U kuwó dini ghi ngê wain kpê chóó ngê u dpodo pyu myomoni dy:ââ ngê, yinté kópu mu ngmidi u ngwo myedê d:uu ngópu, dpodombiy:e kpaka ngópu, wain kpê chóó ka módó mye dy:ââ ngópu.

12 Yepê, U kuwó dini ghi ngê pyoloni ye mye dy:ââ ngê, wain kpê y:enê pyu knî y:oo myemînê kpaka ngópu, ngm:ii kalê ngópu.

13 Yepê, U kuwó dini ghi ngê wain kpê chóó até yedoo nuw:o, apê, Ló kópu ngmanî d:uu? Apê, A tp:ee njini ye n:aa dyede. Apê, U nuu ghi a nódo ka tóó, doo u ntââ, daamînê mb:ii ngmê.

14 Yepê, Ngmênê dini ghi n:ii ngê wain kpê y:enê pyu knî y:oo m:uu ngópu, noko yepê, Kî wain kpê chóó tp:oo. Noko yepê, Vya koo, yed:oo wain kpê nmo wa ghay.

15 Yepê, Wod:oo vya ngópu, ntóó chii mênê mî kéé ngópu.

Yesu ye póó wo, yepê, Yi wain kpê chóó ngê ló kópu y:e angmê d:uu?

16 Yepê, Wa a lê, yi tpóknî wa vya té, kn:aa yéli y:oo yi d:aa dmi u nkwo amênê kââdî ngmê. Yi mgongo danêmbum yedê w:ee ngópu, Yesu ka kwo, Doo u ntââ, ye kópu nmo kîngê pyódu.

17 Wod:oo Yesu ngê doo y:enê dé, ye póó wo, yepê, Yi kópu mumdoo nmye daawa pyódu? Yepê, Kópuni puku yedê a tóó, a w:ee yó. Yepê, Yi kópu ala, yepê,

Yi pââni ngomo wuwó pyu knî y:oo kéé ngópu,

yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo. *

18 Yepê, Nê chêêpî kpiyé ntee tpile. Yepê, N:ii yi chêêpî kpiyé p:uu wa a lvêêdî, mbodo wa pwââ. Yepê, N:ii mbêmê yi chêêpî kpiyé wa a ghay, koo dyuu ngê wa pyódu. *

19 Yi ngwo dini ghi ngê dêêpî pyu yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, u yi y:e doo kwo, Yesu nmî mgîmî, mu kópu u dîy:o a w:ee ngópu, apê, Kî nmî p:uu a mgongo, ngmênê kêê u ngwo dêpê t:ee ngópu, mu kópu u dîy:o pi knî ye nkîngê mbê dniye. *

Tákisi pywupwi u danêmbum
Mátiyu 22:15-22; Mak 12:13-17

20 Doo u ntââ kada pini knî y:oo Yesu yoo vy:o daapî mgîmî ngópu, wod:oo dpodom-biy:e dnye y:enê, apê, Kn:aadi te kópu nmî ngópu ngma a tpapê knomomê, ye Lóma lede yoo yi kada pini ndîî ka yuu nmînê yémî, u ngwo wa kpada. Tumutumu pi knî u kwo ngmê dy:ââ ngópu, yepê, Dmy-inên:aa dódó.

21 Wod:oo Yesu ka yi lee dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Nmî lama ka tóó, Ndêndê ngê nye danêmbum. Kwo, Pi knî ye d:ee nkîngê yédi, ngmênê Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye ndêndê ngê nye tpapê ngê.

22 Kwo, Nmo vyi ngi, kwo, nmî dêêpî kópu dyuu lónté a kwo, kwo, u ntââ Lóma tpémi yi king ndîî ka tákisi wanmî pywupwi, ó daanmî pywupwi?

23 Ngmênê Yesu ngê yi kópu a w:ee ngê, apê, Kînga a dódó nê.

24 Yepê, Tákisi ndapî a ngópu ngmê tpyé yó, ngmênî m:uu. U ngópu yi tpyé ngópu, ye póó wo, yepê, Ala ndapî p:uu n:uu u kââ ye tóó, n:uu u pi myeye tóó? Kwo, Lóma tpémi yi king ndîî u kââ u pi ye tóó mo.

25 Wod:oo Yesu ngê yepê, Tpileni Lóma tpémi yi king ndîî ngmênêni, u kwo mêdmyinê yémî. Yepê, Tpileni Chóó Lémi ngmênêni, Chóó Lémi ka mêdmyinê yémî.

26 Yoo yi ngîma u dódó ngê dêê dniye, kn:aadi te kópu daangmê vyu, wod:oo tumu yaa dniye, yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo.

Pyidepyide u danêmbum
Mátiyu 22:23-33; Mak 12:18-27

27 Yoo ngmê Yesu ka loo, yi yéli Sadyusi yoo. Yi nuw:o dmi alanté doo ya, apê, Pi dpî pw:onu, mêd:uuwodê pyidu. U yi y:e doo

* **20:17:** Psalm 118:22 * **20:18:** Is 8:14-15 * **20:19:** Luukî 19:47-48

kwo, Yesu u pi nmî dyênê, u l:êê dîy:o Yesu alanté dnye dódó.

28 Yesu ka kwo, Mósisi ngê ala dêêpî kópu a d:êê ngê, apê, Pi angmê pw:onu, u kuknwe adî ya knomomê, yi tp:ee daadî ya knomomê, ye yi pini u mbwó ngê yi kuknwe moo ndê ngê, u mbwó u l:êê dîy:o tp:ee angmê tpyé ngmê. *

29 Kwo, Pi mbwémi pyudu doo ya, kaani yéé wo, tp:ee daa tpyó, u ngwo pwene.

30 Kwo, Kaapeeni ngê yi kuknwe mê ndê ngê, yi pyópu ngê tp:ee myedêpê ngêêdî, kaapeeni yinté u nkwo mye pwene.

31 Kwo, Yi mbwémi knî yintómu yi pyópu mu ngmidi yinté dnye ny:ee, yintómu pw:oo dniye, tp:ee yi pyópu ngê dêpangmê ngî ngópu.

32 Kwo, U kuwó dini ghi ngê yi pyópu mye pwene.

33 Kwo, Lukwe dîy:o pyidepyide u pi nye tpapê. Kwo, Yoo wa a pii knomomê, ye yi pyópu ngê lukwe angmê pyódu, ló pini u kpâm ngê amê pyódu? Kwo, Doo u ntââ, mu kópu u dîy:o yi mbwémi pyudu knî yi pyópu mu ngmidi p:uu yéé dniye.

34 Yesu ngê yepê, Ala dini ghi ngê pyââ mââ numo p:uu a yééyéé nyédi,

35 ngmênê Chóó Lémi ngê yélini yi p:uu wa a vyi, awo, Kî a yoo mb:aamb:aa, kpêênî u ngwo wa a pyidu té, kóó k:oo wa kaa té, yi yéli numo p:uu mêdaadnyi yééyéé.

36 Yepê, Mêdaawa pw:oo dmi, mu kópu u dîy:o enjel ntee pini ngê adnyi ya. Yepê, Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê adnyi ya, mu kópu u dîy:o kpêênî chóó wa a pyidu té. *

37 Yepê, W:êê mââwe n:ii ndêndê ngê nmye chââchââ ngópu, Mósisi, yi pini pyide-pyide p:uu myedoo a d:êê. Yepê, U puku yedê, ndê ngê yi tp:oo kwéli doo pîpî, Chóó Lémi p:uu ala kópu a d:êê ngê, apê, Chóó Lémi, Epîlaham u yâpwo, myenté tp:oo Yisak u yâpwo, myenté Yisak tp:oo Njakóp u yâpwo. *

38 Yepê, Chóó Lémi yi tpóknî yi yâpwo, yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile a pw:oo dniye, ngmênê u kwo yi ghê dmi a pyede. Yepê, Chóó Lémi daa ntóó knî yi yâpwo, ngmênê n:ii dé yi ghê a pyede, vyîlo yi yéli yi yâpwo. *

39 Dêêpî pyu ngmê knî y:oo kwo, Mââwe, yi póó ye mb:aamb:aa ngê chi vy:a, doo dóó nyoo.

40 Yi ngwo póó u kwo daamu y:ee ngópu.

Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:uu ntee pini ngê adî ya?

Mátiyu 22:41-46; Mak 12:35-37

41 Yesu ngê dêêpî pyu knî ye yepê, Lukwe dîy:o ala kópu nmye tpapê ngmê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, King Dépidi u tii ńedê pini ngmê?

42 Yepê, Yi pini kada a tóó, Dépidi u kuwó a tóó, mu kópu u dîy:o wéti u puku yedê Dépidi ngê ala kópu chóó a d:êê ngê, apê,

Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,

Mi ndîî ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey, pi yintómu chi y:enê dé. *

43 Yélini m:uu a l:êê té, dîyo anî vya té, nyi yodo u maknopwo wanî yé té.

44 Yesu ngê yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Dépidi ngê apê, Yi pini a kada pini. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, yi pini daa Dépidi ntee pini, ngmênê pi knî yi pwo pini ntee pini.

Yesu pi knî ye dêêpî pyu yoo yi p:uu u ngwo doo danê

Mátiyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luukî 11:37-54

45 Pi yilî yi ngópu Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê,

46 Dêêpî pyu yoo yi nj:ii ngê kêê nangê t:oo, n:ii knî y:oo u yi a kwo, Nmî pi dmi ndîî ngê pyaa we, nmî kpîdî dmi mb:aa kêlê nmî m:ii, pi knî y:oo mb:aamb:aa ngê pîdny:oo chââchââ nmo. Yepê, Yinté yéli ngêpê ngomo k:oo yi chóó kada dp:uu yaa dmi, naa têdê yi chóó kada myoon:aa yaa dmi.

47 Yepê, K:omo tpile kuknwe dpî dóó t:oo, yi tpile dpî t:âmo t:oo, ngmênê pi knî yi ngîma Chóó Lémi ka a ngêpê nyédi, ngêpê daadîî ngê dpî pyódu t:oo. Yepê, K:omodanê pyu yoo. Yepê, Chóó Lémi ngê yinté yéli dpodombiy:e wa kpada té.

---

* **20:28:** Deut 25:5 * **20:36:** 1 Njon 3:1-2 * **20:37:** Ex 3:2-6 * **20:38:** Lóma 14:8-9 * **20:42:** Psalm 110:1

21

Kuknwe ngmê ngê Chóó Lémi ka tpileni y:ângo

Mak 12:41-44

1 Yesu p:uu Chóó Lémi u ngomo k:oo dnye ya, pi knî y:oo ndapî Chóó Lémi ka kwéli dnye yémî. Yesu ngê doo y:enê dé, apê, Ndáápi knî y:oo ndapî ndîî yilî mu kéké ngmê.

2 Kuknwe my:oo módó, apê, Ndapî kmono miyó njini adî kéé.

3 Pi knî ye yepê, Ndêndê ngê kî kuknwe ngê ndapî ndîî yi kéé, ndáápi knî y:oo têdê yi kéé ngmê, *

4 mu kópu u dîy:o yi yéli yi ngópu ndapî ndîî ye tóó, têdê yi kéé ngmê, yepê, kî kuknwe u ngópu ndapî n:ii kmono dê tóó mo, vyîlo dê yi kéé dê, u ngópu mêdêdêmu tóó.

Yesu Chóó Lémi u ngomo pw:oopw:oo p:uu u ngwo ye doo danê

Mátiyu 24:1-2; Mak 13:1-2

5 Yesu p:uu ndiye pyu knî ngmê Chóó Lémi u ngomo p:uu dnye danêmbum, apê, Kî lóntoo chêêpî ngomo, k:uuchêm u tpile p:uu myeka pyede, apê, tpileni pi knî y:oo y:ee tumo, k:ii kî t:ee tumo.

6 Yesu ngê yepê, Ngomoni p:uu nmye danêmbum té, mu dini ghi ngê chedê ngê wa pyódu. Yepê, Chêêpî pywápê ngmê n:ii ngê kî ngomo a wuwó ngópu, mu dini ghi ngê numo u pwo u pwo daangmadî ya. Yepê, Kn:aa lede knî y:oo kî ngomo d:ud:umbiy:e wa pwaa ngmê. *

Kópu dono yilî yi danêmbum

Mátiyu 24:3-14; Mak 13:3-13

7 Yesu p:uu ndiye pyu knî ngmê Yesu ka póó dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Chóó Lémi u ngomo ló dini ghi ngê wa a pw:oo ngmê? Kwo, Ló kópu ngmanmî ny:oo, nmî lama u ngwo wa yââ, nê, Yi kópu daa kêmakêma a pyodopyodo?

8 Yesu ngê yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo, pi ngmê ngê kîngî dóó nmyo. Yepê, Pi yilî wa a lê, a pi adnyi tpapê, nmyewo, Ala nê vyîlo. Nmyewo, Dini ghi n:ii nmo t:âât:ââ, ala yi dini ghi. Yepê, Ye ng:aa ngê kêê nangê t:oo.

9 Yepê, Dini ghi n:ii ngê l:êê pââ ndîî u pi ngmanmyi ny:ee ngmê, ó yoo yi kada pini knî yi p:uu amyidnyi l:êê, ye nkîngê ngê kêê nangê t:oo, mu kópu u dîy:o yinté kópu knî mwiyé angmêdnyi pyodopyodo, daawa têda dmi, yepê, ngmênê nangê vyi, Ala d:o kuwókuwó dini ghi.

10 Yepê, Kn:aa dyámê tpémi kn:aa dyámê tpémi yi p:uu adnyi l:êê, yepê,

11 dyámê pee knî ngmê wadî ghêdê, pi yilî wa pw:oo dmi, daa ng:êêntómu m:uu wa ghîdî, yoo adnyi dómudómu, amyidnyi pwopwo, dye ghi knî ngmê ngê mbii ngmê ngê pi yilî adî ńeńe. Yepê, Nkîngê u kópu dé adnyi pyodopyodo, mbóó p:uu kópu ndîî amyidnyi pyodopyodo.

12 Yepê, Yi kópu yilî ghêlî daawa pyódu, pi dono knî y:oo u yi y:e adî kwo, Nê u yoo nmî chedê, yepê, u l:êê dîy:o nmyi p:uu adnyi d:uu. Yepê, Adnyin:aa mgîmîmgîmî nmyo, ngêpê ngomo knî yi y:enê pyu knî y:oo adnyin:aa kóté kîgha nmyo, mbwa k:oo u ngwo adnyi kmîmî nmyo. Yepê, A l:êê dîy:o king knî y:oo, kada pini knî y:oo amyidnyin:aa kóté kîgha nmyo. *

13 Yepê, A p:uu ye anmyin:aa danê.

14 Yepê, Nmyi kóté kîgha u l:êê dîy:o, nmyi kópu dyuu u kadakada mwiyé kîdmyinêngê kapî,

15 mu kópu u dîy:o a chóó a komo nmyi kwo ayin:aa kwo. Yepê, Nmyi nuw:o dmi a chóó wana a ńepwińepwi, yélini nmyi p:uu adnyi d:uu, nmyi kóté kîgha ngê wa dêê dmi, yi pwo anmyin:aa a dimi. *

16 Yepê, Nmyi pye mî knî y:oo, nmyi tîdê mbwó knî y:oo, nmyi nêni knî y:oo, nmyi pyipe knî y:oo, y:oo adnyi ndyîkondyîko nmyo, nmyi vy:o woni knî u ngwo adnyi pwopwo.

17 Yepê, A l:êê dîy:o pi yintómu knî ye wanmy:uu diya dmi,

18 ngmênê nmyi vy:o pi l:âmo daangmêwa a ngêpa.

19 Yepê, Kîdmyengê kede dmi, myekîdmyengê mb:ii nê, nmyi l:âmo dmi u nkwo daawa ngêpa. *

---

* **21:3:** 2 Kódin 8:12 * **21:6:** Luukî 19:43-44 * **21:12:** Luukî 12:11-12 * **21:15:** Dpodo 6:10 * **21:19:** Hipîlu 10:36

Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlî dêpê pw:oo ngópu, yi kópu p:uu Yesu u ngwo ye doo danêmbum

Mátiyu 24:15-21; Mak 13:14-19

20 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê lede yilî knî y:oo Njedusalem wa a yina ngmê, u ngwo dpo w:ee yó, apii, Daa kêmakêma ala p:aani wunê pw:oopw:oo ngmê. *
21 Yepê, Njuda Wee u kwo yélini adnyi ya, dpî mbêpê dniye, mbu knî yi vyuwo dp:uu mbwolo dniye. Yepê, Yélini Njedusalem adnyi ya, dpî mbêpê dniye, yélini kn:aa adnyin:aa m:ii, Njedusalem mêkîngê diyé dmi.
22 Yepê, Yi dini ghi ngê a ntââ u ngwo wa a vy:ee ngmê, mu kópu u dîy:o kópuni yilî puku yedê a tóó, yi ngwo adnyi ntiyentiye dé. *
23 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi kópu wa pyódu, mbwili knî y:oo dpodo ndîî wa a pyw:ee ngmê, p:aa knî y:oo dpodo ndîî amyedê pyw:ee ngmê. Yepê, Nju tpémini ala wee u kwo adnyi ya, dono ndîî wa a pyw:ee ngmê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi yi p:uu adî d:uu. *
24 Yepê, Lede knî y:oo wa vya t:oo, woni kn:aa dyámê pee knî yi p:uu wa ńuw:o t:oo, y:i wop adnyin:aa dpodo. Yepê, Njedusalem d:ud:umbiy:e wa a pw:oo ngmê, yélini daa Nju tpémi dye ghi yintómu Njedusalem y:oo adnyi y:enê, u dî Chóó Lémi ngê wa vyi, awo, Yi yéli yi dye ghi machedê. *

Chóó Lémi u Pi Ndêndê dini ghi n:ii ngê wa a diyé

Mátiyu 24:29-31; Mak 13:24-27

25 Yesu ngê yepê, Pi knî y:oo kópu ndîî d:ââ kââdî, pudu knî yi p:uu adnyi mumu dé, u ngwo wa nkîngê mbê dmi. Yepê, Chaa kwodo chaa kwodo vyuwó ndîî ngê wa pyaa dmi, yi dnye dmi ndîî ngê wa pyaa dmi, yoo amyidnyi nkîngê. *
26 Yepê, Chóó Lémi ngê mbóó p:uu tpile dé yi dînê dmi wa ghêê té, pi knî y:oo awo, Dyámê mbêmê ló kópu ngma a pyodopyodo, nkîngê ngê y:ay:a wa pwiyé dmi, yed:oo wa a vyóó dmi.
27 Yepê, U kuwó dini ghi ngê pi knî y:oo wa m:uu nê, wamye mya nê, awo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê kîyedê pwiyé knî, u pi ndîî ngê dê pyódu, u wêdêwêdê ndîî ngê myaa pyódu, nkalî too pee dmi mbêmê ka kwo. *
28 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi kópu yilî yi kn:ââ dmi adî chapî, dpî ghêêdî dmyeno, mbóó p:uu dpî vyu dmyeno, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyaa we, apii, Nmî Mbwámê kîyedê pwiyé knî. *

Yesu Njedusalem u pw:oopw:oo p:uu u ngwo doo mgongo

Mátiyu 24:32-35; Mak 13:28-31

29 Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu. Yepê, Kpêdê p:uu ngî nuw:o mbê dmyeno, myenté yi woni knî mye yi k:ii.
30 Yepê, Dini ghi n:ii ngê kpêdê vyi dpî ghê, nmyi lama u ngwo dpî yââ, nmyimo, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu.
31 Yepê, Kpêdê ngê ntee nmye dpî vyi, Daa kêmakêma nt:eemi wunê mbumu, yepê, kópuni p:uu nmye nî danê, dini ghi n:ii ngê yi kópu wanmyi m:uu t:oo, yinté nmyi lama u ngwo wa yââ, anye, Daa kêmakêma Chóó Lémi ngê kóó k:oo a kapî nmo.
32 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Yélini ala ngwo a pyede, ghêlî daawa pw:oo dmi, Njedusalem p:uu kópuni nmye dî vyi, yi kópu mwiyé wa pyódu.
33 Yepê, Mbóó dyámê chedê ngê wa pyaa knî, ngmênê a kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu.

Kuwókuwó wéni u t:âât:ââ u danêmbum

34 Yesu ngê yepê, Nmyi chóóchóó nmye dmyina a vyuwo. Yepê, Nté ndapî y:oo nmyi nuw:o dmi kîdangê y:ee ngmê, mbwaa ndanî ngê nmyi nuw:o dmi myekîdangê y:oo. Yepê, Kópuni dyámê mbêmê tpémi y:oo a nuw:onuw:o t:oo, yi kópu knî y:oo nmyi nuw:o dmi kîdangê y:ee ngmê. Yepê, Yi kópu knî y:oo nmyi nuw:o dmi wa y:ee knomomê, ye kuwókuwó wéni daa nmyi lama wa d:ii. *
35 Yepê, Chii ngê kpéé ntee dpî lvêêdî, yi wéni ngê yinté kîngê lvêêdî nmyo, mu

* **21:20:** Luukî 19:41-44 * **21:22:** Luukî 23:27-31 * **21:23:** 1 Kódin 7:26 * **21:24:** Tpyuu 11:2; Lóma 11:25 * **21:25:** Tpyuu 6:12-13 * **21:27:** Tpyuu 1:7 * **21:28:** Lóma 13:11 * **21:34:** Luukî 17:27; Lóma 13:13; Epeso 5:18; 1 Tes 5:3

kópu u dîy:o pi yilî yintómu dyámê mbêmê yi wéni ye wa d:ii.
36 Yepê, Namê mgeemgee, dye ghi yintómu dmyinê ngêpê, yi kópu knî yi vy:o mb:aamb:aa ngê paan:aa lee dmyeno, Pi Ndêndê u ngîma paan:aa ghê dmyeno.
37 W:êênî Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo dpîmon:aa ndiye kîgha dé, ntumokwodo dini ghi ngê p:uu ndiye pyu knî yi k:ii Njedusalem dnyimo a kuwokuwo, mbwini n:ii u pi Olipi, yi mbwini mbêmê dnyimo lêpî, kââ puu ghê y:i dnyimon:aa dpî.
38 Mw:aandiye yintómu pi yilî Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo u kwo mêdnyimo lêpî, y:i dnyimon:aa ng:aang:aa.

22

Kada pini knî y:oo Yesu u pwele u ngwo a châpwo ngópu

Mátiyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Njon 11:45-53

1 Nju tpémi y:oo yi naa ndîî daa kêmakêma dnye kuwo. Yi nááli u pi Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa, u pi mye Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa.
2 Dêêpî pyu knî ngmê, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii Yesu u pwele yi ngwo a châpwo ngópu. U yi y:e dêpwo kwo, Yesu yoo vy:o nmî mgîmî, mu kópu u dîy:o pi knî ye dnyimo nkîngê.

Njudas ngê kada pini knî ye u ngwo vyu, yepê, Yesu kwódo ngê anî ghê

Mátiyu 26:14-16; Mak 14:1-11

3 Yesu u dyépi y:a mê miyó knî yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Njudas, Kédiyót pi. Yi dini ghi ngê Setan yi Njudas u mênê kee wo,
4-5 wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî ye loo, yepê, Yesu u vyee u yi nmye a kwo. Yepê, Kwódo ngê anî ghê. Kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, Njudas ka kwo, Wanmî yi, u ye ndapî nga anmo kê. U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu yoo yi kada pini yoo mye yi k:ii nipi dnyen:aa danêmbum, Yesu u mgîmîmgîmî u nuw:o ghi dyuu yidnya a pyw:êmî.
6 Njudas u nuw:o yi kópu ngmidi mbêmê doo ya, dye ghi doo y:enê, apê, Pi yilî kwéli daadî m:ii, Yesu kwódo ngê yi ngwo anî ghê.

Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u nté l:âmol:âmo

Mátiyu 26:17-19; Mak 14:12-16

7 Wéni n:ii ngê Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dnyimo kuwo, Nju tpémi y:oo sipi tp:oo u ngwo dnyimo vyee dé, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté u ngwo dnyimo l:âmol:âmo.
8 Yesu ngê Pita pini dê Njon dy:ââ doo, yepê, Choo lêpî, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u nté kwéli nmîmo pîpî, tpile yilî y:i nmî kada nyi l:âmo nyoo.
9 Yesu ka póó knopwo, kwo, Tpile yilî ló y:i any:uu l:âmo?
10 Yepê, Njedusalem choo lêpî, pi ngmê ngê maa p:uu wunê pyépi dp:o, yi pini nkono mbwaa d:umu ngmêdpo mumu ngmê. Yepê, U ngomo k:oo dpî ngm:êê nyoo,
11 ngomo chóó ka dp:uu póó cho, kwipi, Nyi mââwe ngê atédê dy:ââ nyo, ada, Naa u nté ló ngomo ghi k:oo wanm:uu ma, a p:uu ndiye pyu knî yi k:ii?
12 Yepê, Yi ngomo chóó ngê podo ngomo ghi ndîî dpo ngmêwunê kêmakêma, yepê, nmî ntââ tpile yilî yintómu y:i a tóó. Yepê, Nmî naa nté y:i dp:uu l:âmo nyoo.
13 Wod:oo p:uu ndiye pyu dê y:oo kada a y:ee ngópu, Njedusalem lee knopwo, kópuni Yesu ngê ye vyu, yi tpile yilî mî m:uu ngópu, yi nááli u nté yi ngomo k:oo adî l:âmo ngmê.

Yesu u k:ii u kuwókuwó kmaapî u ngwo dóó ngópu

Mátiyu 26:20-30; Mak 14:17-26; Njon 13:21-30; 1 Kódin 11:23-25

14 Kââdî dini ghi n:ii ngê gho, Yesu, u dyépi yoo yi k:ii, yi ngomo ghi k:oo mî kee dniye, kmaapî têdê yi yaa dniye.
15 Yesu ngê yepê, A mgînî vyîmî u dye ghi n:ii noo t:âât:ââ, u ya a nga dêpwo kwo, Yi kópu ghêlî k:ii a nga pyaa we. Yepê, Yi ngwo a nga wodê pyodo, ye ala Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté nipi daapudu ma.
16 Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Ala a kuwókuwó nááli, a k:ii mêdaamunmî kê, u dî Chóó Lémi ngê chóó ada a y:enê nmyo. Yepê, Kópuni ala nááli u mgamê ngê a tóó, ala yi kópu, Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ yoo Yichip tpémi yi kêê k:oo mwo a pw:ii too, apii. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê

dono kwulo yinté d:ud:umbiy:e wa a pw:ii nmyo.
17 Wod:oo Yesu ngê kapî ngma a y:ângo,
wain k:oo a pii ngê, kumu mbee ngê, Chóó
Lémi kwuno ngê, u dyépi knî ye yepê, Ala
wain kapî a ngee yó, knîknî nda yó,
18 mu kópu u dîy:o wain daamunî nda,
u dî wéni n:ii ngê a pi ndîî ngê amî pyódu,
pi yintómu anî y:enê, kmaapî ndîî u ngwo
anm:uu dóó.
19 U kuwó dini ghi ngê mbîdédi a ngêêdî,
Chóó Lémi kwuno ngê, puwâ, p:uu ndiye
pyu knî ye y:ângo, yepê, Ala a chóóchóó,
nê, nmye yed:a kê. Yepê, Kópuni dî d:uu,
myedmyinê d:uud:uu, a mgamê ngê choo
ya. *
20 Kmaapî u kuwó dini ghi ngê kapî mêdê
y:ângo, wain k:oo a pii ngê, ye y:ângo, yepê,
Ala a wêê. Yepê, Nmyi l:êê dîy:o wêê a p:uu
wa pwii, Chóó Lémi ka kââdî te kamî ngê
yinê wa a kââdî nmyo. *
21 Yepê, Ngmênê nmyi vy:o pini mu ng-
midi kuu. Yepê, K:omo tpile u k:ii nipi nmo
kmaapî té, ngmênê daa kêmakêma yi pini a
kwódo ngê a wowo. *
22 Yepê, Chóó Lémi ngê kópuni a p:uu ló
dini a vyu, yi kópu ndêndê ngê a pyodopy-
odo, ngmênê pini n:ii a kwódo ngê a wowo,
d:ud:umbiy:e choo nkîngê.
23 Wod:oo noko dnye póó, noko yipu,
Nmî vy:o pini n:uu ngê kî kópu a d:uud:uu?

Lémilémi u danêmbum

24 U kuwó dini ghi ngê Yesu p:uu ndiye
pyu yoo noko dnye kwopwepe, noko yipu,
Yesu u kuwó n:uu ngma tóó, nmî kada pini
ngê vyîlo ayi pyódu.
25 Yesu ngê yepê, Yélini daa Nju tpémi, yi
vy:o yélini kada pini ngê dpî pyaa dmi, a
lémilémi nyédi, yi chóó yi pi dmi a kmîmî
tumo, apu, Nmo yoo yi mbwámê dé.
26 Yepê, Ngmênê yi kópu nmyi vy:o kîngê
ya. Yepê, Tp:ee ngê pyââwe mââwe ntee
a chââchââ too, nmyi vy:o pini n:ii u pi
ndîî ngê dê pyaa knomomê, yi pini ngê u
tîdê mbwó yoo yinté myechoo chââchââ dé.
Yepê, Pini n:ii nmyi kada adî kwo, u tîdê
mbwó yoo myechoo ngêêpî dé. *
27 Yepê, Nee k:oo ló pini yi lémi ndîî, n:ii
a lîme yédi, ó n:ii a mbiye yédi? Yepê, N:ii a
lîme yédi, yini lémi ndîî, apii, ngmênê nmyi
vy:o dênoo lîme, myedênoo lémilémi. Yepê,
Yinté myedmyinê d:uud:uu, lémilémi ngê
kêê nangê t:oo. *
28 Yepê, Ngmênê mu dini ghi ngê nmyi pi
dmi ndîî ngê wa pyódu. Yepê, K:omo tpile
a tókótókó têdê pi knî y:oo a pi têdê ngê
a pyódu ngópu, ngmênê dpîp:e kuwo noo,
nmyi pi dmi têdê ngê myedê pyódu ngópu.
29-30 Yepê, M:aa ngê ntee a ngmidi noo,
yoo yi kada pini ngê a pyódu noo, yepê,
yinté mu dini ghi ngê Yisîléli tpémi yi yoo
dyêêdî y:a mê miyó wanmyi y:enê dé. Yepê,
Yi dini ghi ngê a kêê k:oo nipi anmîn:aa
yakmaapî.

Yesu ngê Pita ka u wópuwópu u pi u ngwo vyu

Mátiyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Njon 13:36-38

31 Yesu ngê Pita ka kwo, Saimon. Kwo,
Ala kópu ngî nyeni. Kwo, Setan ngê wunê
kêda ch:ee nmyo, u yi u ngwo a kwo, Nê tókó
té. *
32 Kwo, Ngmênê l:êê dîy:o kîn:aa ngêpê
yédi, k:omo tpile nyinê wópuwópu nê,
ngmênê ngêlîmî a ka d:ud:umbiy:e chedê
ngê daawa pyódu. Kwo, Dini ghi n:ii ngê
a ka amênyinê tpélimbiy:e, mwó yoo dpî
wêdêwêdê kalê té, yi kêlîmî ndîî ngê dpî
pyódu ngi. *
33 Pita ngê kwo, A Lémi, daanê wópu ngi.
Kwo, K:omo tpile mbwa k:oo wa km:êê ngi,
a k:ii amy:ii kee knî, k:omo tpile l:êê dîy:o
wa vya nê, myedaanê wópu ngi.
34 Yesu ngê kwo, Pita. Kwo, Ndê kópu nga
ngmên:aa tpapê. Kwo, Kêmkêm ghêlî k:ii
daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê, pi
knî ye ala kópu nye tpapê, yenye, Ye pini
daa a lama pini.

Yesu dye ghi kamî p:uu u ngwo doo danêmbum

35 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê
p:aani p:aani munî dy:ââ nmyoo, nmyi
tpile dpîp:engmê ńuw:o ngópu, ndapî
dpîp:e ńuw:o ngópu, nmyi yi dópo kn:aani

* **22:19:** Luukî 24:30 * **22:20:** Jer 31:31-34 * **22:21:** Psalm 41:9; Njon 13:21-22 * **22:26:** Mát 23:11; Mak 9:35
* **22:27:** Njon 13:12-15 * **22:31:** Njópi 1:6-12; 2:1-6; 2 Kódin 2:11 * **22:32:** Njon 17:9-15; 21:15-17

myedpîp:e ńuw:o ngópu, yepê, lukwe, tpile ngmê u p:aa nmye ngmêmî yó? Kwo, Kêle, u ntââ mbêmê nmeen:aa ya, yoo mb:aamb:aa ngê nmo dnya a vyuwo. *

36 Yesu ngê yepê, Ngmênê dye ghi kamî ngma ala, yinté nmye mêdaamudnya a vyuwo. Yepê, N:ii u ngópu paambwi u tpile n:ii a pyede, dpî ńuw:o teńe, n:ii u ngópu ndapî a tóó, myoo ńuw:o ngê. Yepê, N:ii u ngópu l:êê taa daa tóó, u nkwo kpîdî pi ngmê ka dpî y:ee ngê, u kwo wa pwila, u l:êê taa u ngwo ngmêpaa pwila ngê,

37 mu kópu u dîy:o kópuni a p:uu ló dini a d:êê ngópu, pi knî y:oo a ntiyentiye ngmê. Yi kópu ala,

Yi pini p:uu pi knî y:oo wa vyi ngmê, Pi dono yila. *

Yepê, Kópu yilî n:ii a p:uu a d:êê tumo, pi knî y:oo a ntiyentiye t:oo.

38 P:uu ndiye pyu knî y:oo kwo, Nmî Lémi. Kwo, Nmî l:êê taa miyó ala. Yesu ngê yepê, Yinté danêmbum munto.

Yesu Nketsemane u ngwo doon:aa ngêpê
Mátiyu 26:36-46; Mak 14:32-42

39 Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi k:ii, mgîdî vy:o ntee dnyimo lêpî, yi mgîdî ngê yinté mye lee dniye, Njedusalem a kuwo ngópu, mbwini n:ii u pi Olipi, yi mbwini mbêmê lee dniye.

40 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Yesu ngê yepê, Dmyinê ngêpê, nmyi tókótókó ndîî ngê daapaa pyaa we.

41 Wod:oo a kuwo too, ntee daa kuughê loo, yu mbodo dê y:e y:i mî ghê wo, y:i doon:aa ngêpê.

42 U Mî ka kwo, M:aa. Kwo, U ntââ ala dono u mbwaa daanî nda? Kwo, Ngmênê ngwépi daanî puwâ. Kwo, K:omo tpile ala kópu u ya a nga daa kwo, ngmênê a nga dpî d:uu ngi, mu kópu u dîy:o a kada nye tóó.

43 Wod:oo enjel ngmê mbóó p:uu a ndê wo, Yesu yimi mê wêdêwêdê kwólu.

44 U nuw:o dyênê wo, u ghê a kee wo, dpodombiy:e modoo ngêpê, wod:oo kiyé t:ââ u ngwo yedoo ya.

45 U kuwó dini ghi ngê ngêpê yedê kêlî ngê, p:uu ndiye pyu knî ye yi diyé wo, dpî têdê m:uu too, mu kópu u dîy:o yi nuw:o dmi d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo.

46 Wod:oo yepê, Lukwe dîy:o nmye dpî té. Yepê, A pii dmyeno, dmyinê ngêpê, nmyi tókótókó ndîî ngê daapaa pyaa we.

Yesu u ngwo mgîmî ngópu
Mátiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Njon 18:1-11

47 Yesu ngê danêmbum ghêlî daa chedê ngê, wod:oo lede yoo taa dniye, Njudas yi kada doo kwo, pini n:ii Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê miyó knî yi vy:o pwii wo, Yesu yinê dóó. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Njudas Yesu ka loo, Nju tpémi yi chipéchipé ngê Yesu u ngwo a chipé ngê, ń:uu Yesu kpââ pee p:uu dyîngo.

48 Ngmênê Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o chipéchipé mbêmê Chóó Lémi u Pi Ndêndê pi dono knî ye nyinê kêmakêma?

49 Yesu p:uu ndiye pyu knî y:oo dini ghi n:ii ngê a w:ee ngópu, apê, Yesu awêde a mgîmîmgîmî ngmê, wod:oo Yesu ka póó dniye, kwo, Nmî Lémi, yi p:uu l:êê kmêle, apii?

50 Wod:oo ngmê ngê u taa a ngêêdî, apê, Lede yoo nî vya té, apê, ngmê mbwámê nê châpwo, ngmênê kn:aadi ngê, u wéni pee ngwene ngópu. Yi lede kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u dpodo pyu ngmê.

51 Ngmênê Yesu ngê yepê, Yi p:uu l:êê munto, wod:oo yi lede ngwene mê kââ.

52 Yélini Yesu u mgîmîmgîmî u l:êê dîy:o a lee dniye, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, Chóó Lémi u ngomo t:ât:ââ pyu yoo, kada pini yoo mye yi k:ii, yi yéli ye Yesu ngê yepê, D:aa l:êê pyu ngmê. Yepê, Lukwe dîy:o kaa taa kêlê a ka dmyinê lee dmi.

53 Yepê, Wo yilî yi k:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nmyi vy:o kînoo a kwo, y:i nîmon:aa dêêpî. Yepê, Lukwe dîy:o y:i w:êênî dpîp:e mgîmî noo. Yepê, Nmyo mgîdî u yoo, Setan ka nmye ng:aa té, mgîdî vy:o dmye mgîmî nê.

Pita ngê Yesu u ngwo a wópu ngê
Mátiyu 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72
Njon 18:12-18,25-27

* **22:35:** Luukî 9:3; 10:4 * **22:37:** Is 53:12; Luukî 22:52; 23:32-33

54 Dini ghi n:ii ngê Yesu mgîmî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî u ngomo k:oo ńuw:o ngópu, u kóté kîgha u l:êê dîy:o. Pita ngê doo yâmuyâmu dé, tumutumu yi kuwó doo a kwo, daa chono doo a paa, wod:oo yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo myimî kee wo.

55 Nkuwo u l:êê dîy:o ndyuw:e ndîî y:i ngmê kpê ngópu, Pita u k:ii ndoo chedê yaa dniye.

56 Dpodo módó ngmê ngê ndyuw:e u wo Pita yi módu, doo y:enê, pi knî ye yepê, Pini n:ii dmyinê ńuw:o ngmê, kî pini p:uu kîdpîmo ya.

57 Ngmênê Pita ngê a wópu ngê, kwo, Kî dmââdî, ye pini daa a lama pini.

58 U kuwó dini ghi ngê pi ngmê ngê myeyi módu, kwo, Nyi wu pini p:uu ndiye pyu ngmê. Ngmênê Pita ngê kwo, Kî pini, nê kuu.

59 Daa ndîî dye ghi yimî loo, pi m:uu ngê u pyipe knî ye yepê, Kî pini nmo ka k:omodanê, u dnye ngî ny:ee yó, Nkálili pi nmye yila, yi dnyeni nmye ka kîgha.

60 Ngmênê Pita ngê kwo, Kî pini, kópuni p:uu a ka nye danê, a lama daa tóó. Danêmbum ghêlî dêpê kêlî ngê, wod:oo kêmkêm ka wo.

61 Yesu yi ngwo Pita ka diyé wo, doo y:enê, wod:oo Pita ngê nmî Lémi u kópu mê nuw:o kwólu, apê, Ala kópu a ka moda vyi, Kêmkêm ghêlî k:ii daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê,

62 wod:oo Pita u gha d:ud:umbiy:e dyênê wo, kuwa pwii wo, y:i doon:aa mbê.

Yesu u ngwo dnye nkwitinkwiti
Mátiyu 26:67-68; Mak 14:65

63 Yélini yi kêê k:oo Yesu doo kwo, yi yéli y:oo dnye nkwitinkwiti, myednye kpakakpaka.

64 Dini ghi n:ii ngê dnye nkwitinkwiti, kpîdî pee ngê u ngwolo dê wópu dumo, u nkwo dnye vyee, kópu, N:aa dê vya ngi? Kópu, Chi dîpî. Kópu, W:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, ye pini n:ii ngê dê vya ngi, u pi nmo pîchi vyi.

65 U pi dyênê ngópu, daa gha kópu u kwo yilî vyi ngópu.

Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu u ngwo kóté kalê ngópu
Mátiyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Njon 18:19-24

66 Dini ghi n:ii ngê wa wo, Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo yi k:ii, nipi a da wo, Yesu u ngwo dnye kóté kîgha.

67 Kwo, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:ii nmo t:âât:ââ, nyi vyîlo y:ii kwo knomomê, ye nmo vyi ngi. Yepê, Nmye n:aa tpapê knomomê, Ala nê vyîlo, ye a ka daanmyinê kêlîmî mbê dmi. *

68 Yepê, Myenté, nmye n:aa póó knomomê, kópu a ka myedaanmyinê vyi ngmê,

69 ngmênê daa kêmakêma Pi Ndêndê Chóó Lémi u nkîgh:ê wumê yâây ââ, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, anye, Kî Chóó Lémi u che p:ââ pee. *

70 U kwo póó dniye, kwo, Mumdoo nyi Chóó Lémi Tp:oo? Yepê, Nmyi chóó kîdmye vyi ngmê.

71 Wod:oo noko yepê, Kî pini u châpwo pyu u yi nmo daamu a kwo, chóóchóó kêdê ndyîko, chóó u kópu dyuu nmî chóó kudu ny:oo, u yi u ngwo a kwo, Chóó Lémi u d:aa nê kââdî. Noko yepê, Pw:oo we, daadî ya.

23

Yesu Paléti ka u ngwo ńuw:o ngópu
Mátiyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Njon 18:28-38

1 Kada pini yintómu yi ngwo a ghêêdî dniye, Lóma lede yoo yi kada pini ndîî Paléti ka Yesu ńuw:o ngópu,

2 p:uu yipe tee kn:ââ yi ngwo a chaa ngópu, kwo, Ala pini aténgê dp:o mgîmî, pi knî ye ala kópu a tpapê ngê, yipu, Kada pini n:ii Lóma wunê tóó, tákisi u kwo namê pywupwi. Kwo, Yi kópu mbêmê pi yilî da pyidu té, u yoo vy:o u ngwo dê kaa té. Kwo, Ala kópu ye mye tpapê ngê, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, nmyi king ngê wunê pyépi nê. *

3 Paléti ngê p:oo ngê, kwo, Mumdoo nyi Nju tpémi yi king? Yesu ngê kwo, Ńyóó kîchi vyi. *

* **22:67:** Njon 10:24-26; 3:12; 8:45 * **22:69:** Dpodo 7:56 * **23:2:** Luukî 20:20-26 * **23:3:** 1 Tim 6:13

4 Wod:oo Paléti ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, pi yilî yi k:ii, yepê, Ala pini u kpadakpada u kópu d:oongmê pyw:ângo.
5 Ngmênê Paléti ka dyaa dnye chedêchedê, kópu, Pi yilî wunê pyidupyidu too, dnyinté wunê tpyuu té. Kópu, Nkálili Wee u kwo kn:ââ a chópu, Njuda Wee u kwo p:aani p:aani yoo myemênê pyidu too, u dî ala Njedusalem myimî ta.

Paléti ngê Antipas Helodi ka Yesu u ngwo dy:ââ ngê

6 Dini ghi n:ii ngê Paléti ngê yi kópu yi nyongo, pi knî ye póó wo, yepê, Mumdoo ala pini Nkálili pi? Kwo, Nyââ, Nkálili a ndê wo.
7 Dini ghi n:ii ngê Paléti ngê a w:ee ngê, apê, Yesu Helodi kóó k:oo pini ngmê, wod:oo Helodi ka dy:ââ ngê, mwada p:aani pee. Yi ngwo Helodi Njedusalem naa têdê myedoo ya. *
8 Helodi ngê Yesu yi módu, u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, mu kópu u dîy:o u pi ló dini a nyongo, dye ghi daadîî u yi u ngwo doo kwo, Nî m:uu, mbwudu a ngópu ngmê chaa ngê. *
9 Wod:oo Helodi ngê Yesu doo póópóó, ngmênê Yesu ngê kópu u kwo daangmê vyu.
10 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, dêêpî pyu yoo mye yi k:ii, dpodombiy:e ghê dniye, Yesu p:uu yipe tee kópu yilî t:ee ngópu.
11 U kuwó dini ghi ngê Helodi u lede knî yi k:ii, Yesu dnye nkwitinkwiti, d:ud:umbiy:e daa châpu ngópu. Kpîdî mb:aa u mbwo ngmê t:ee ngópu, Paléti ka u ngwo mê dy:ââ ngópu.
12 Yi wéni ngê Paléti pini dê Helodi numo pyipe ngê mê pyaa knopwo, mu kópu u dîy:o Paléti ngê Helodi châpu ngê, kóó k:oo pini u kwo ngmê dy:ââ ngê. Mwiyé noko dpîmo a diya.

Paléti ngê Yesu u vyee têdê u ngwo dy:ââ ngê

Mátiyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Njon 18:39-19:16

13 Paléti ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, yoo yi kada pini yoo, pi yilî mye yi k:ii, nipi mêdê danê ngê,
14 yepê, Ala pini a ka kîdmyinê ńuw:o ngmê, a ka kîdmye vyi ngmê, a ka nyimu, Yoo yilî kîyedê pyidupyidu té, chóó u pee ngê ka kapî té. Yepê, Wunê nmyi ngópu kîdî kóté kwolo, pwopwo u kópu p:uu d:oongmê pyw:ângo,
15 Helodi ngê yinté kópu p:uu myedoo pyw:ângo, a ka kîmêda dy:ââ. Yepê, Pwopwo u kópu p:uu daa t:a mo daa t:a.
16 Yepê, A lede knî y:oo a kpakakpaka ngmê, yed:oo n:aa pw:iipw:ii.
17 M:ââ k:oo Nju tpémi yi naa ndîî u dye ghi ngê, yélini mbwa k:oo dnyimo kwo, Paléti ngê ngmêdpîmo pw:iipw:ii, apu, Nju tpémi yi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê paa pyaa we. Pini n:ii u pi pi knî y:oo u kwo dnyimo tpapê, yini yidpîmo pw:iipw:ii.
18 Paléti ngê u yi doo kwo, Yesu nî pw:ii, ngmênê pi yintómu dpodombiy:e u kwo mbó dniye, kwo, Daanyi pw:ii. Kwo, Vya ngi. Kwo, Mbadapas yi pw:ii ngi.
19 (Yi Mbadapas ngê u yi doo a kwo, Lóma lede yoo nmî ngm:ii kalê té. U yoo yi kada mwiyé a ghê wo, Lóma lede woni a vya tumo, u l:êê dîy:o u yoo knî yi k:ii mbwa k:oo u ngwo kee dniye.)
20 Paléti ngê u yi doo kwo, Yesu nî pw:ii, wod:oo pi knî ye mbwolo, yepê, Kêle. Yepê, Yesu vyîlo yinî pw:iipw:ii,
21 ngmênê pi knî y:oo dpodombiy:e kwo, Kîdosi ńedê t:ee ngi. Kwo, Pw:oo we, daadî ya.
22 Paléti pyolombó ye mê póó wo, yepê, Ló dono kópu ndîî ngmê d:uu ngê? Yepê, Pwopwo u kópu p:uu d:oongmê pyw:ângo. Yepê, A lede knî y:oo a kpakakpaka ngmê, yed:oo n:aa pw:iipw:ii.
23 Ngmênê Paléti ka dêdnye ng:aa, dpodombiy:e u kwo modnye kââ, kópu, Kîdosi ńedê t:ee ngi. Yinté dnye kââ ee, u dî yi pono mî vyápê wo,
24 lede knî ye yepê, kîdosi ńedê nyi t:ee yó.
25 Paléti yi pono vyápê wo. Pini n:ii l:êê pyu ndîî Mbadapas, pi vyee u l:êê dîy:o mbwa k:oo mwiyé a kee wo, pwopwo y:i doon:aa t:âât:ââ, yi pini pw:ii ngê, ngmênê Yesu u vyee têdê dy:ââ ngê.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu

Mátiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Njon

* **23:7:** Luukî 3:1 * **23:8:** Luukî 9:9

19:17-27

26 Lóma lede knî y:oo Yesu u vyee têdê ńuw:o ngópu. Maa p:uu pi ngmê m:uu ngópu, u pi Saimon, Sadéni pi, Njedusalem doo lêpî. Lede knî y:oo yi pini mgîmî ngópu, Yesu u kîdosi u kîgha yé ngópu, kwo, Kî pini u kîdosi dnyinê ngi. Wod:oo Yesu u kuwó doo kwo, u kîdosi doo dnyinêdnyinê.

27 Pi yilî yi kuwó doo kwo, dnye yâmuyâmu dé. Pyââ knî yi vy:o my:oodoo kwo, Yesu u l:êê dîy:o dnye mbê.

28 Yesu ye mênê diyé wo, yepê, Njedusalem pyââ yoo. Yepê, A l:êê dîy:o mbê mu yé yó, nmyi chóó nmyi l:êê dîy:o dmyinê mbê, nmyi tp:ee dmââdîma yi l:êê dîy:o myedmyinê mbê.

29 Yepê, Dye ghi ngmê kîyedê pyiyé knî, yi ngwo nmyi kpadakpada ndîî wanmyinê pyw:ee ngmê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi tp:ee dmââdîma nmyi ngópu adnyi vyee dé, ala kópu wanmy:uu vyi ngmê, anye, L:omo m:aa tpamê wo, a tp:ee l:omo m:aa tpyó.

30 Yepê, Yi ngwo nkîngê ngê y:ay:a wanmyi pwiyé dmi, u yi nmye adî kwo, anye, Mbu nmî pwo a vyuwó dniye, lîmîlîmî ngê u ngwo p:oo pw:oo dmi. *

31 Yepê, Ala lede yoo yi p:uu dênoo d:uu, ngmênê dono a nga a d:uud:uu ngmê. Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi p:uu anmyin:aa d:uu, angêntoo dono u nkwo nmye angmê d:uu ngmê.

32 Pi mê miyó yi vyee têdê mye ńuw:o dumo, pi dono dê.

33 Kwéli lee dniye, yi ghi u pi Mbodo Dînê. Yesu kîdosi ńedê y:i mî t:ee ngópu, pi dono dê kîdosi ńedê y:i myimî t:ee dumo, woni u wéni pee t:ee ngópu, woni u t:anê pee t:ee ngópu.

34 Yesu ngê u mî ka kwo, M:aa. Kwo, Kî yéli y:oo kópuni a nga dê d:uu ngmê, daa yi lama dê d:uu ngmê. Kwo, Yi kópu m̱odo kn:ââ vyuwo dpî kéé ngi, mênangê ngî. Yesu u kpîdî yêê tumo, yi kpîdî knî yi l:êê dîy:o dnye ng:oo, noko yepê, Alani nanê wa a ngî, woni nanê wa a ngî? *

35 Yélini y:i doo kwo, yi yéli y:oo dnye y:enê. Yi ngópu Nju tpémi yi kada pini knî y:oo dnye nkwitinkwiti, noko yipu, Mumdoo Chóó Lémi ngê kî pini a ngmidi ngê, yoo ntee doo ngêêpî dé, ye chóóchóó yinté mye ngee ngê. *

36 Lede knî y:oo myednye nkwitinkwiti, k:omo ngê wain u kwo dnye dp:eedp:ee,

37 kópu, Mumdoo nyi Nju tpémi yi king, ńyóóchóó mê ngee ngi.

38 U pwopwo u nt:u kópu kîdosi ńedê u pwo t:ee ngópu, apê, Nju tpémi yi king.

39 Pini n:ii dê u nkîgh:ê t:ee dumo, ngmê ngê kwo, Chi dîpî. Kwo, Nyi lónté kada pini. Kwo, Mumdoo Chóó Lémi ngê a ngmidi nyoo, ye ńyóóchóó mê ngee ngi, mye ngee nyédi.

40 Ngmênê woni ngê yi kópu u kwo kwódu ngê, kwo, U kwo kidimê mbumu. Kwo, Lukwe, Chóó Lémi ka d:ii nkîngê? Kwo, U ngmidi ngmê u pi vyîlo y:ii nkwitinkwiti. Kwo, Nipi nganmo mgînî vyîmî té.

41 Kwo, Kópuni nyi kn:aadi too, u dîy:o nye mgînî vyîmî mo, ngmênê kî pini ngê kópu daangmê kn:aadi ngê. Kwo, Lukwe dîy:o nye nkwitinkwiti.

42 Yesu ka kwo, Yesu, dini ghi n:ii ngê king ngê anyi pyódu, ngêê k:oo dpî kaa nédi.

43 Yesu ngê kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê, awêde ghi mb:aa nipi nye lêpî mo.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo pwene

Mátiyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Njon 19:28-30

44 Yi dini ghi ngê kââdî mbóó ńuknîńuknî p:uu doo kwo, yi dyámê pee mbêmê mgîdî a ghay wo. Dini ghi n:ii ngê kââdî ngê liy:aa pyile a kuwo ngê, mê wa wo. *

45 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo kpîdî ndîî n:ii doo ya, yi kpîdî ngê yoo yi maa dpîmo nkokonkoko, apê, Chóó Lémi u yâpwo ghi k:oo daapaa nî dniye. Yesu kîdosi ńedê dini ghi n:ii ngê pwene, wod:oo yi kpîdî chóó mînê chaa wo, châpwochâpwo ngê nkwodo a yaa wo, knâpwo dî. *

46 Yesu kîdosi ńedê modoo ya, u mî ka dpodombiy:e ka wo, kwo, M:aa, a ghê dmi nga d:a kê, a ngini. Yi kópu yi vyu, wod:oo pwene.

* **23:30:** Hos 10:8; Tpyuu 6:16 * **23:34:** Mát 5:44; Psalm 22:18 * **23:35:** Psalm 22:7-8 * **23:44:** Luukî 18:31; Amos 8:9 * **23:45:** Hipîlu 9:2-3,6-8

47 Lede n:ii knî y:oo Yesu kîdosi ńedê t:ee
ngópu, yi lede yoo yi mââwe ndîî kîdosi u
nkîgh:ê doon:aa kwo. Dini ghi n:ii ngê Yesu
u ngópu pwene, Chóó Lémi chaa kwólu, apê,
Kî ndêndê ngê pi mb:aa, u kn:aadi te kópu
daa tóó.
48 Pi yilî, n:ii knî y:oo Yesu u pwopwo têdê
dnyen:aa y:enê, dini ghi n:ii ngê yi ngópu
pwene, yi nuw:o dmi dono ngê pyodo, u
l:êê dîy:o dnye yii, yi p:aa pee p:aa pee mê
diyé dniye.
49 Yélini Yesu u lama dnye ya, daa chono
dnya a kwo, y:i dnya a y:enê. Pyópuni yoo
Nkálili Wee u kwo Yesu p:uu mwiyé a kaa
dniye, u k:ii Njedusalem lee dniye, yi yéli yi
vy:o myednye kwo.

Yesu ntóó u ngwo kmênê ngópu
Mátiyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Njon 19:38-42

50-51 Kada pini ngmê, u pi Njósép,
Adamátiya pi. Yi p:aani Njuda Wee u kwo
a tóó. Yi pini pi mb:aa, apu, Chóó Lémi ngê
nmî y:enê kn:ââ lîmî k:ii ngê paa chaa ngê.
K:omo tpile kada pini knî yi vy:o doo kwo,
ngmênê Yesu u pwele châpwo têdê, u vyee
têdê yi vy:o daa ghê wo.
52 Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, yi pini
Paléti ka loo, Yesu ntóó u kwo mînê ch:ee
ngê.
53 Paléti ngê kwo, U ntââ, wod:oo Njósép
loo, Yesu ntóó kîdosi ńedê a ngópu, kpîdî pee
ngê a kmongo ngê, ntóó ńuwo, kpomo u
mênê mî yó. Yi kpomo pi knî y:oo t:aanî paa
mwiyé a ché ngópu, pi ntóó kmênêkmênê u
l:êê dîy:o.
54 Yi wéni Pîdade, womumo lîme wo.

55 Pyópuni knî y:oo Yesu Nkálili Wee u
kwo dnya a yâmuyâmu, Njedusalem u k:ii
myimî taa dniye, yi pyópu knî y:oo Njósép
ngm:êê ngópu, Yesu ntóó kpomo u mênê yi
ngópu mî kmênê ngê.
56 U kuwó dini ghi ngê yi p:aa pee mê diyé
dniye, apê, Tpileni tuu mb:aamb:aa dé, knî
ngmênmî nya, Yesu ntóó p:uu nm:uu d:ii té,
ngmênê yi ngwo kââdî gho, yi lîme wo kn:ââ
chópu, mêdaa lee dniye. Yi dêêpî kópu dyuu
châpu ngópu, lîme wo ngê dnye lîme.

24

Yesu u ngwo a pii wo
Mátiyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Njon 20:1-10

1 Pyópuni knî y:oo tpileni tuu mb:aa
mwiyé a l:âmo tumo, Sandé mw:aa mgîdî
vy:o ńuw:o tumo, apê, Yesu ntóó p:uu nm:uu
d:ii té.
2 Kpomo chedê dini ghi n:ii ngê taa dniye,
apê, Chêêpî ndîî kpomo t:âmo lukwe ngê
atédê tpiyé wupu kwolo,
3 wod:oo kpomo u mênê kee dniye,
ngmênê nmî Lémi Yesu ntóó daa m:uu
ngópu.
4 Yi kópu dêpê w:ee ngópu, yi nuw:onuw:o
u kópu ngê pyodo, wod:oo pi miyó anya a
pwiyé knopwo, apê, Mu kwo mo, yi kpîdî
dmi dê muyedê wuu mbele mo. *
5 Nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, yi tpódu
châpu dumo, mbwódo dyimê dniye, k:ame
ye ghê dniye. Yi tpódu y:oo yepê, Pini
n:ii ghê a t:a, lukwe dîy:o kpêênî m:een:aa
nmy:uu ngmê.
6 Yepê, Al:ii daa tóó, yepê, kêda pyidu.
Yepê, Yi kópu dyuu wunê munmya a vyu,
dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o modoo a kwo,
Nkálili Wee u kwo. Yepê, Ala kópu nmye
mwo a vyu,
7 nmyepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi u Pi
Ndêndê, ngmênê pi dono knî y:oo wa mgîmî
nê, kîdosi ńedê wa t:ee nê, wo pyoloni k:oo
amênê pyidu. *
8 Wod:oo yi pyópu knî y:oo yi kópu dyuu
yimî nuw:o kalê ngópu,
9 kpomo a kuwo ngópu, Yesu u dyépi y:a
mê ngmê knî ye mdoo ńuw:o ngópu, Yesu u
yoo woni knî ye mdoo mye ńuw:o ngópu.
10 Yi pyópu knî yi vy:o pyââ pyile doo
kwo, yi pi dmi Méli Makîdala pyââ ngmê,
Njówana myomo, Méli Njems u pye pyolo.
K:omo tpile yi pyópu knî y:oo dyépi knî ye
yi kópu yilî mênê nté tumo, *
11 ngmênê dyépi yoo ye daa kêlîmî mbê
dniye, yinê ye daa ndê kópu ye tpapê ngmê.
12 Ngmênê Pita ngê mbêpê a puwâ,
kpomo chedê loo, yedê tepe mbê wo, Yesu
ntóó p:uu kpîdîni t:ee tumo, vyîlo yi m:uu
too, tpile daamu módu, wod:oo u p:aa pee

* **24:4:** Dpodo 1:10 * **24:7:** Luukî 9:22; 18:31-33 * **24:10:** Luukî 8:2-3

mê diyé wo, yi kópu u nuw:onuw:o u ngwo ghê wo.

Pi miyó dê y:oo Yesu u ngwo m:uu ngópu
Mak 16:12-13

13 Yi Sandé ngê Yesu p:uu ndiye pyu miyó dê y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, p:aa tp:oo ngmê yidpîmo lêpî, u pi Emeyîs, ntee daa kuughê dpîmo lêpî. (12 km.)
14 Kópuni yilî Yesu ngê pyaa dniye, maa p:uu yi p:uu dpîmo danêmbum.
15 Yi kópu knî yi p:uu dini ghi n:ii ngê dpîmo danêmbum, Yesu anya a pwiyé wo, yi kuwó doo kwo, dini ghi n:ii ngê a kp:anê doo, u k:ii nipi mîdnye paa.
16 Yi m:uu ngópu, ngmênê daa mya ngópu.
17 Yesu ye póó wo, yepê, Maa p:uu ló kópu p:uu dpo danêmbum mo? Wod:oo ghê knopwo, ndîdî yi ngîma kele,
18 u kwo ngmê póó wo, pini n:ii u pi Kliyópas, kwo, Njedusalem kópuni pyaa dniye, pi yintómu yi lama a pyede, mum-doo yi kópu knî lama daangma tóó?
19 Yesu ye póó wo, yepê, Ló kópu dé? Kwo, Yesu Nasalet pi ngê kópuni pyaa dniye. Kwo, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, mye u nuu u pi, mb:aamb:aa ngê dpîmo dêêpî, mbwudu yilî dpîmo chap, pi knî y:oo myednyimo chââchââ.
20 Kwo, Ngmênê nmî kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo yi k:ii, kî mgîmî ngópu, u vyee têdê dy:ââ ngópu, lede knî y:oo kîdosi ńedê u nkwo mî t:ee ngópu.
21-22 Kwo, Ngmênê alanté nmee nuw:o, Yisîléli tpémi yintómu knî yi k:ii nmî kada vyîlo ayi ghê, Lóma tpémi u ngwo wanmî ngm:ii kalê té. Kwo, Ala kópu m:uu, k:omo tpile m:ii tuwo a vya ngópu, ngmênê awêde nmî vy:o pyââ ngmê knî y:oo ghê nmî mênê dê ghipé ngmê, mw:aa mgîdî vy:o kpomo chedê kêdê lee dmi, *
23 ngmênê yi pini ntóó doo m:uu ngópu. Kwo, Nmo yedê diyé dmi, nmodê, Enjel miyó kudun:aa m:uu, yedê, Yi pini kîmêda pyidu.
24 Kwo, Nmî vy:o pi knî ngmê kpomo chedê myaa lee dmi, yi pyópu knî y:oo ntee nmo dumu nté ngmê, yinté myaan:aa m:uu ngmê, ngmênê yi pini ntóó doo m:uu ngópu. *
25 Wod:oo Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o dpî mbodo dê dîngîdîngî dê. Yepê, Kópuni yilî Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a d:êê tumo, lukwe dîy:o yi kópu knî ye dêdpîdê kêlîmî mo.
26 Yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, doo u ntââ yi dono u wépi daapî puwâ. Yepê, Yi dono u wépi wo puwâ, u dpodo ndêndê lónté pî dóó, u pi ndîî ngê lónté u nkwo pî pyodo.
27 Wod:oo kópuni puku yedê chóó p:uu ló dini a d:êê tumo, u kakêmê yilî ye chámê ngê, kn:ââ Mósisi ngê kópuni a d:êê too, nkoo Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni myedê d:êê tumo.
28 P:aani n:ii tp:oo dpîmo lêpî, y:i yimî taa dniye, yi tpódu ye yinê ye yi pini kn:aa p:aani doo lêpî,
29 ngmênê yi tpódu y:oo u dî pwaa ngópu, kwo, Nakî nî, kââdî daa kêmakêma a wupwo. Kwo, Ng:ii dpî kmêle, wod:oo ngomo k:oo u k:ii nipi mê kee dniye.
30 Dini ghi n:ii ngê kmaapî têdê yaa dniye, mbîdédi a ngêêdî, Chóó Lémi kwuno ngê, yi puwâ, ye yi y:ângo.
31 Yi ngwo mb:êê yi ngîma a ngópu, apê, E, kî Yesu, ngmênê y:i anyi ye mê pwiyé wo.
32 Noko kwo, Maa p:uu nyi gha dê kêdê pywálî knî, apii, kópuni puku yedê a pyede u kakêmê yilî nye kêdê chámê.
33 Yi ngwo dini ghi ngê yi tpódu ghêêdî knopwo, Njedusalem d:âmo mê diyé knopwo, Yesu p:uu ndiye pyu y:a mê ngmê, yi pyipe knî yi k:ii, ye yi taa knopwo,
34 yi tpóknî y:oo yepê, Nmî Lémi ndêndê ngê kêda pyidu, Saimon ngê kêdê m:uu.
35 Wod:oo yi tpódu y:oo yepê, Kîmyednye m:uu. Yepê, Moma u k:ii kudu lee dmi, dny:oo myââ. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kmaapî têdê dpî yaa dmi, mbîdédi yi pwââ, u ngwo dnye mya.

Yesu ngê chóóchóó p:uu ndiye pyu knî ye u ngwo a kêma ngê
Mátiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Njon 20:19-23; Dpodo 1:6-8

* **24:21-22:** Luukî 19:11; Dpodo 1:6 * **24:24:** Njon 20:3-10

36 Dini ghi n:ii ngê yi kópu p:uu dnye danêmbum, Yesu anya a pwiyé wo, yi vy:o ghê wo, yepê, Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, ala nê, namê nkîngê.
37 Ngmênê nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye, apê ngmênê, Kmêna ye kwo.
38 Yesu ngê yepê, Lukwe dîy:o nmye nkîngê té. Yepê, Lukwe dîy:o dnyinté nmye kêlîmî té.
39 Yepê, A kêê yi ngî m:uu tóó, nmyi kêê dmi a p:uu yé yó, yepê, Ala nê vyîlo. Yepê, D:aa kmêna, myed:aa mbwee. Yepê, Kmêna mbwee yi mênê dînê daa kwo, yi p:uu mbyuu too daa t:a mo.
40 Yi kópu yi vyu, wod:oo kóó yu yi ngópu tpyé too.
41 Ngmênê doo u ntââ u kwo myedaapê kêlîmî mbê dniye, mu kópu u dîy:o yi gha dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo, mye ngwéti dniye. Wod:oo ye póó wo, yepê, Nté pee nmyi ngópu ngma tóó, n:aa pîpî.
42 Te mbyuu ch:ee ngmê u kwo ngmê y:ee ngópu,
43 yi kêlê a ngópu, yi ngópu ndîî.

Yesu p:uu kópuni puku yedê a pyede, p:uu ndiye pyu knî y:oo u ngwo a w:ee tumo

44 Yesu u Mî ka ghêlî daa diyé wo, p:uu ndiye pyu yoo modoo ndiye kîgha dé, yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o munoo a kwo, a pwopwo p:uu munmyenîmo a danê. Yepê, Kópuni Mósisi ngê a p:uu a d:êê too, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo myedê d:êê tumo, n:ii wéti u puku yedê mye pyede, doo u ntââ yi kópu dyuu daap:aa kn:aadi ngê.
45 U kuwó dini ghi ngê yi nuw:o dmi ńedê mb:êê a ngópu, apê, Puku yedê kópuni a pyede, pêdê w:ee téne.
46 Yi kópu yilî yi nt:u mu ngmidi, yi nt:u dmi alanté, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê dini ghi n:ii ngê wa t:a, wa mgîmî ngmê, wa vya ngmê, wa kmênê ngmê, wo pyoloni ngê amêdê pyidu,
47 u yoo knî y:oo u pi pi knî ye adnyin:aa tpapê, kn:ââ Njedusalem wa chaa ngmê, nkoo dyámê pê wopee wopee, n:ii knî y:oo u pi wa ny:ee ngmê, u pi mbêmê yi dono yilî wa kéé t:oo, Chóó Lémi ngê yi dono yilî mbodo kn:ââ vyuwo u nkwo wa kéé té, mêdaawa a ngî té.
48 Yesu ngê yepê, Yi kópu yilî nmyi chóó kînmyi m:uu tumo. Yepê, Pi knî ye dmyinên:aa tpapê dé,
49 ngmênê n:ii ngê a d:aa amênê kââdî, mwiyé dmyinê t:ât:ââ, nmye anîmo dy:ââ. Yepê, Yi pini M:aa u Ghê Dmi, yinê amî wêdêwêdê kalê nmyo. Yepê, Mwiyé nmye munê vyu, nmyenê, M:aa ngê nmyi ngêêpî pyu nmye wa a dy:ââ. Yepê, Njedusalem ghêlî k:ii kêdmyinêngê kuwo ngmê, nmyi wêdêwêdê kîgha pyu mwiyé dmyinê t:ât:ââ.

Yesu u Mî ka u ngwo kee wo
Mak 16:19-20; Dpodo 1:9-11

50 U kuwó dini ghi ngê Yesu, p:uu ndiye pyu yoo yi kada ghê wo, Njedusalem a kuwo ngópu, Petani u nkîgh:ê yi taa dniye, wod:oo ghê dniye, kóó dê yi pwo mbee doo,
51 yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka doo ngêpê. Dini ghi n:ii ngê yi l:êê dîy:o doo ngêpê, u Mî ngê a y:ângo, mbóó p:uu kmungo.
52 Wod:oo p:uu ndiye pyu yoo Njedusalem mê diyé dniye, yi gha dmi maa p:uu d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo,
53 wo yintómu Chóó Lémi u ngomo k:oo dnyimon:aa koko, Chóó Lémi dnyimon:aa chaa kîgha.

Wu u dî.

NJON

Pini n:ii ngê ala danêmbum d:êê ngê, u pi Njon, Sepédi tp:oo, Yesu u dyépi ngmê.

1 Mwiyémwiyé dini ghi ngê, nmî Kêlî Pini doo ya. Yi pini nmî Mî Tp:oo, nmî Mî nmo yinê a kêma ngê. Nmî Mî k:ii dpîmo ya, yi gha ngmidi ngê doo ya. *
2 Dyámê pê ghêlî daangê l:âmo ngê, ngmênê nmî Mî k:ii nipi dpîmo ya.
3 Tpile yilî yintómu nipi l:âmo ngópu, wu tpile Kêlî Pini k:ii daa l:âmo ngópu, daa tóó. *
4 Kêlî Pini Ghê Njini u Kn:ââ, kamî ngê yinê dpî pyódu nmo. Yi Ghéni Kn:ââ nmî pywápê ngê vyîlo yi pyodo. *
5 Yi pywápê ngê mgîdî yinê chópu. Mgîdî dêê wo, yi pywápê daa nt:ââ ngê. *
6-7 Yi pywápê, nmî Mî Tp:oo. Ghêlî daa ta, u mdoo tpapê pyu ngmê Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmo a dy:ââ ngê. Yi pini u pi Njon Baptist. Pi knî ye yi pywápê p:uu doon:aa danêmbum, mu kópu u dîy:o apê, Pi yintómu u kwo paa kêlîmî mbê dniye.
8 Chóó vyîlo daa pywápê, ngmênê pywápê p:uu pi knî ye doon:aa danêmbum.
9 Pywápê njini p:uu ye doon:aa danêmbum. Pi yintómu yi l:êê dîy:o yi pywápê dyámê mbêmê doo a lêpî.
10 Nyââ, nmî pywápê dyámê mbêmê doo ya, dyámêni Chóó Lémi k:ii l:âmo ngópu, ngmênê yi dyámê tpémi y:oo daa mya ngópu.
11 Chóó u dyámê pee p:uu a loo, chóó u yoo y:oo u wépi pwaa ngópu.
12 Ngmênê ngmê knî y:oo daa mb:ii ngópu, u kwo kêlîmî mbê dniye. Yi yéli Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê pyódu too.
13 Daa pi ngê yinté pyódu too, daa yi chóó Chóó Lémi u yoo vy:o ghê dniye, ngmênê Chóó Lémi ngê chóó tp:oo módó tp:oo mââ ngê pyódu too. *
14 Kêlî Pini pi ngê pyodo, nmî vy:o doo kwo. Ala kópu nmo w:ee ngê, Kî nmî Mî Tp:oo mu ngmidi. Nmî ngêêpî pyu ndîî, u kópu yintómu ndê kópu dé. *
15 Nmî Kêlî Pini pi ghêlî daa myââ, Njon Baptist yi pini p:uu nmo doo danêmbum. Pi knî yi k:ii dpodombiy:e nmo mbwolo, nmopê, Pini n:ii p:uu nmye noo danêmbum, munmyenê, A kuwó wunê kwo, nmopê, yi pini a kada pini ngê a tóó, mu kópu u dîy:o ghêlî dîpîngê ta, ngmênê yi pini dye ghi yintómu doo a ya.
16 Nmo yintómu kópu mb:aa yilî Kêlî Pini ngê nmo wunê d:uud:uu. Kópu mb:aa nmo daangmê w:êê ngê.
17 Mósisi ngê kópu mb:aa ngmê d:uu ngê, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu nmo a ńuwo, ngmênê Yesu Kédisu ngê daa yintoo kópu yi d:uu ngê, kópu ndîî yi d:uu ngê. Yesu ngê Chóó Lémi u módó yeedeyeede ndîî nmo a kpo, u Mî ka maa njini u ngwo a yó.
18 Pi ngê Chóó Lémi doo u kpêê. Chóó Lémi Tp:oo mu ngmidi, pini n:ii u nuu ghi Chóó Lémi nódo a tóó, Chóó Lémi nmî nuw:o yinê kwólu.

Njon Baptist ngê Yesu u maa u ngwo a yó
Mátiyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Luukî 3:1-18

19 Dini ghi n:ii ngê Njon Baptist mbwaa ndîî Njódan u nkîgh:ê doo dpodo, Nju tpémi yi kada pini yoo yi nuw:o dmi alanté pyodo, apê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, ndoo apê wu vyîlo. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u ngomo k:oo dpodo pyu knî ngmê u kwo a dy:ââ tumo, yepê, U kwo nye póó dmyeno, kwipi, Nyi n:uu?
20 Njon Baptist ngê yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, ndêndê ngê d:aa vyîlo.
21 Kwo, Chóó Lémi ngê wunê kópuni a vyu, apê, Ilacha dîyo dyámê mbêmê amêdê diyé, yi kópu vyîlo yichi ntiye? Yepê, D:aa vyîlo. Kwo, Mósisi pini n:ii p:uu nmî kn:ââ knî ye doo a danêmbum, yepê, Chóó Lémi ngê pi ngmê wa a ngmidi, komo yinê adîn:aa kapî, kwo, lukwe, nyi vyîlo? Yepê, Kêle.
22 Kwo, Pini n:ii knî y:oo a dy:ââ nmoo, módó ye mêdaanmî diyé dmi. Kwo, Ngakêmê ńyóó nmo mê chámê ngi.

* **1:1:** Njon 17:5; 1 Njon 1:1-2; Tpyuu 19:13 * **1:3:** 1 Kódin 8:6; Kîlosa 1:16-17; Hipîlu 1:2 * **1:4:** Njon 5:26 * **1:5:** Njon 8:12 * **1:13:** Njon 3:3-6; Njems 1:18; 1 Pita 1:23 * **1:14:** Nkal 4:4; Pilipay 2:7; Hipîlu 2:14

23 Njon Baptist ngê yepê, Yisaya ngê ala kópu mwo a d:êê ngê, yepê,

W:amî mbêmê pi ngma adî kââ, yewo,
Nmî Lémi u maa mb:aamb:aa ngê a yé yó.

Njon Baptist ngê yepê, Yi kópu vyîlo yinî ntiyentiye.

24-25 Yélini Pádisi knî y:oo u kwo a dy:ââ tumo, yi yéli y:oo kwo, D:ii nmî Lémi, d:ii Ilacha, d:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu. Kwo, Lukwe dîy:o pi yilî mbwaa paa nye kmênêkmênê?

26 Njon Baptist ngê yepê, Yoo mbwaa ngê mun:aa mbápitisîm kîgha too, ngmênê yi dpodo daa ndîî, têdê. Yepê, Nmî Lémi nmî vy:o ka kwo, ngmênê dmyongê mya ngópu.

27 Yepê, K:omo tpile u kada d:a ghê, ngmênê nê têdê. Yepê, N:ii a kuwó wunê kwo, u pi ndîî. Yepê, Doo u ntââ u nkîgh:ê daanî nî.

28 Yi kópu yintómu Petani pyodo, daa Njedusalem u nkîgh:ê p:aani n:ii a tóó, ngmênê Njódan mwada mbwááni pee Petani, Njon Baptist ngê mbwaa paa yoo kwéli doo kmênêkmênê dé, yi Petani.

Sipi tp:oo n:ii Chóó Lémi ngê nmo a kpo

29 Womumo Njon Baptist ngê Yesu yi módu, nmopê, Ó. Kî pini kîyedê pwiyé knî, pini n:ii p:uu nmye noo danê. Nmopê, Sipi tp:oo n:ii Chóó Lémi ngê nmo a kpo, kî vyîlo. Nmopê, Pi ngê chóó u dono u l:êê dîy:o sipi tp:oo ntee dpî vy:a, kî pini yinté sipi tp:oo ngê wa pyódu, pi knî y:oo wa vya ngmê. Nmopê, Dyámê mbêmê tpémi nmo yintómu nmî yikî dmi u pwo wa ghay. *

30 Nmopê, Pini n:ii p:uu nmye noo danêmbum, vyîlo nmye kîyedê pwiyé knî. Nmopê, Munmyenê, A kuwó kîyedê kwo, ngmênê a kada pini ngê a tóó, mu kópu u dîy:o ghêlî dîpîngê ta, ngmênê yi pini dye ghi yintómu doo a ya.

31 Nmopê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, ghêlî dîpî módu, Yisîléli tpémi ye noo danêmbum, mbwaa paa myenoo kmênêkmênê dé, mu kópu u dîy:o nê, Yi ngwolo dmi paa pywálî y:e, yi pini paa mya y:e.

32-33 Nmopê, Chóó Lémi ngê a dpodo dini ghi n:ii ngê a ka a kpo, a ka pê, Mu dini ghi ngê a Ghê Dmi wanyi m:uu, pi ngmê u pwo wa ghîî, p:uu adî ya. A ka pê, Yi pini ngê a Ghê Dmi mbêmê yoo yi gha dmi wa ghêê té. Njon Baptist ngê nmopê, Kî pini nmye vyîlo, Chóó Lémi u Ghê Dmi mbóó p:uu a ndê wo, vy:êmê k:ii ntee tpile ngê u pwo a gho, mbêmê doo kwo.

34 Nmopê, Yi kópu ndêndê ngê kînî módu. Nmopê, Ala kópu ny:ee yó, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, kî vyîlo.

Yélini Yesu p:uu mwiyé kele

35 Womumo Njon Baptist u k:ii y:i nmee ya, p:uu ndiye pyu ngmê mye u k:ii.

36 Yesu paambwi têdê nmî módu, Njon Baptist ngê nyepê, Sipi tp:oo n:ii Chóó Lémi ngê nmo a kpo, kî vyîlo. *

37 Dini ghi n:ii ngê nyi nyongo, Njon Baptist nyinê kuwo ngê, Yesu nyi ngm:êê ngê.

38 Yesu nye mênê diyé wo, nyepê, Lukwe u pyinê dpo ngmêê ngmê? Kwonyenê, Mââwe. Kwonyenê, Ló y:i nyinê tóó?

39 Nyepê, A pwiyé choo, anye m:uu nyoo. Wod:oo nyi ngm:êê ngê, kwéli doo a ya, yi ghi ny:uu módu. Ntumokwodo nmî lee dniye, wo y:i nm:uu chedê ngê.

40 Pini n:ii k:ii Yesu nyi ngm:êê ngê, u pi Andru, Saimon Pita u mbwó.

41 Yi ngwo Andru ngê u mbwó até yedê pyw:ângo, kwo, Kédisu kîdnyinê pyw:oo. (Kédisu u nt:u kópu, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê.)

42 Andru ngê u mbwó Saimon Yesu ka adê ńuw:o. Yesu ngê até doo y:enê, kwo, Nyi Saimon, Njon tp:oo, ngmênê m̱i dî nt:ââ, Pita. (Pita u nt:u kópu, chêêpî kpiyé.) *

Yesu ngê Pilipi pini dê Nêtániyel u ngwo ngmidi doo

43 Womumo Yesu ngê u yi doo kwo, Nkálili nî lê. Pilipi ada pyw:oo, kwo, A ngm:êê nédi.

44 (Pilipi Mbetîsaida pi, Andru mbwémi Pita yi k:ii yi p:aa mu ngmidi.)

45 Pilipi ngê Nêtániyel ada pyw:oo, kwo, Mósisi pini n:ii p:uu doo a d:êê, yi pini kîdp:o pyw:oo. Kwo, Chóó Lémi u komo kapî pyu

* **1:29:** Is 53:6-7; 1 Pita 1:18-19 * **1:36:** Njon 1:29 * **1:42:** Mát 16:18 * **1:45:** Deut 18:18

yoo p:uu myednya a d:êê. Kwo, Yi pini Yesu, Njósép tp:oo, Nasalet pi. *
46 Nêtániyel ngê kwo, Doo u ntââ. Kwo, Yintoo pini Nasalet daawa chaa. Pilipi ngê kwo, A pwiyé, ńyóó anyi mwini. Wod:oo Yesu ka adî lee knî. *
47 Yesu ngê Nêtániyel yi módu, nmopê, Daa dnyinté Yisîléli pi ngmêkîyedê pwiyé knî, k:omodanê pee tp:oo p:uu daa t:a.
48 Nêtániyel ngê yi kópu yi nyongo, Yesu ka kwo, Lónté lama n:aa tóó? Yesu ngê kwo, Pilipi ngê ghêlî doon:aa pyw:ee nyoo, dini ghi n:ii ngê yi km:ee nyinê ngêpê, a nuw:o k:oo d:a pyw:ee ngi, a lama u ngwo chi yââ.
49 Nêtániyel ngê kwo, A Lémi. Kwo, Nyi Chóó Lémi Tp:oo, Yisîléli tpémi yi k:ii nyi nmî king.
50 Yesu ngê kwo, Kópuni nga dî vyi, yi km:ee ngêpê têdê mudî m:uu ngi, yi kópu u dîy:o mumdoo a ka che kêlîmî mb:anê? Kwo, Yi kópu têdê. Kwo, Dîyo ndîî kópu knî wanyi m:uu té.
51 Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Nmopê, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê. Nmopê, Njakóp ngê máádini a wâdîvyîngo, enjel knî y:oo mudnye vy:eevy:ee ńuw:ońuw:o, yi máádi ntee máádi ngê wanî pyódu. Nmopê, Chóó Lémi ka u ngwo wanê kââdî nmyo. Nmopê, Yi kópu wanmyinê w:ee ngmê, ndê kópu ngê nmye wa pyódu. *

2

Yesu ngê mbwaa wain ngê u ngwo tpólu

1 Wo miyó mî loo, yééyéé u naa Kéna u ngwo ngmê kê ngópu, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó. Yesu u pye yi nááli têdê mî ta.
2 Pi knî y:oo Yesu u k:ii myemînê dóó kalê nmoo, u ngwo nm:uu taa dniye.
3 Yi nááli têdê wain chedê ngópu, Yesu u pye ngê tp:oo ka kwo, Wain u ndanî ngê kêdê chedê ngmê.
4 Yesu ngê kwo, Mw:ââkó Niye. Kwo, A pi lukwe dîy:o yenté chi vyi? Kwo, A wêdêwêdê u mumu u dye ghi doongê yó. *
5 Yesu u pye ngê naa u dpodo pyu knî ye yepê, Kópuni nmye a tpapê, dpî d:uu yó.
6 Mbwaa d:ââ ndîî y:i wéni doo kwo, pi knî y:oo yi dêêpî kópu dyuu u l:êê dîy:o yi kêê dmi kwéli dnyimo ghêêghêê dé. Yi d:âmu ndîî dé chêêpî ngê l:âmo tumo, mu daa mu tp:oo k:omo dé.
7 Yesu ngê naa u dpodo pyu knî ye yepê, Kî d:âmu mbwaa ngê ntówo tóó, wod:oo d:ud:umbiy:e a nt:ee tumo.
8 Yepê, Yi mbwááni knî ngma a vy:êê yó, naa u kada pini ka ńuw:o yó, amî d:uu.
9 Yi mbwááni tpalê wo, wain ngê pyodo. Dpodo pyu knî y:oo naa u kada pini ka knî ngmê ńuw:o ngópu, yi d:uu ngê, apê, Wain mb:aa ala. U lama dêpwo ya, Ala wain anye da pwiyé, ngmênê dpodo pyu n:ii knî y:oo a vy:êê ngópu, yi lama doo ya.
10 Naa u kada pini ngê naa chóó ka kwo, A pwiyé. Kwo, Ala wain até dî d:uu, mb:aamb:aa. Kwo, Kópu kamî ngmêchi d:uu. Kwo, Pi ngmudu yéé, u pyipe knî ye wain mb:aa ye mwiyé dpî y:oo, n:ii pee tp:oo mb:aamb:aa kuwó ye dpî y:oo, mu kópu u dîy:o yi dini ghi ngê d:uuwodê w:ee ngmê, yinê ye lónté wain yuno ndanî. Kwo, Ngmênê yinté chuu d:uu ngê. Kwo, Wain n:ii d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa kuwó nmo cha kê.
11 Yesu ngê u mwiyémwiyé mbwudu yinté chópu, u wêdêwêdê u l:ii yinté nmî módu. Yinté nmo w:ee ngê, nê, Kî Chóó Lémi Tp:oo. U ngwo u kwo nmî kêlîmî mbê dniye. Yi kópu Kéna pyodo, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó. *
12 U kuwó dini ghi ngê Yesu u pye ghee knî yi k:ii Kîpêêniyêm nmî lee dniye, wo knî ngmê y:i nmeen:aa ya.

Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo yoo u ngwo a pw:oo ngê

Mátiyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luukî 19:45-46

13 Nmî naa ndîî, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Wo, daa kêmakêma doo dyimêdyimê, wod:oo Yesu u k:ii Njedusalem nmî lee dniye.
14 Chóó Lémi u ngomo k:oo nmee koko, yi ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nmî kee dniye. Kwéli nmî kee dniye, yélini daa Nju tpémi, u ntââ Chóó Lémi ka y:i pêdyimo ngêpê. Yi kêlî ghê pi yilî nmî módu, nê,

* **1:46:** Njon 7:41,52 * **1:51:** Gen 28:12 * **2:4:** Njon 7:30; 8:20 * **2:11:** Njon 1:14; 4:54

Pi knî y:oo tpile tp:oo mu pywupwi t:oo. Nê, Kpêê yiyé u l:êê dîy:o pudumakó, sipi, ndêêdî mu pywupwi t:oo, nê, kn:aa dyámê ndapî nmî ndapî ngê mye ngmêêpî t:oo. Yesu ngê yi m:uu too, doo u nuu u kópu ngê pyodo.

15 Yesu ngê yedê kpê dmi ngmê l:âmo ngê, tpile tp:oo yintómu u ngwo ngm:ii kalê too, pudumakó sipi yintómu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo pw:ii too. Yélini knî y:oo ndapî dnye ngmêêpî dé, yi tépîl ye tpaa too, yi ndapî tpii yi kpópu.

16 N:ii knî y:oo pywupwi u ńmê tp:oo a ńuw:o tumo, Yesu ngê yepê, Ye ńmeni tp:oo mye pw:ii tóó. Yepê, M:aa u ngomo lukwe dîy:o tpile tp:oo u pywupwi u ngomo ngê nmyi pyódu ngópu?

17 Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê u kópu dyuu n:ii puku yedê a kwo, yi kópu y:i nm:uu nuw:o kwólu. Ala yi kópu,

A Lémi, ngomo a nuu u ngomo.

Pi ngê wa dyênê, ndyuw:e k:ii ntee tpile a gha vy:o wa dnyapwi. *

18 Nju tpémi yi kada pini yoo Yesu ka póó dniye, kwo, Ye kópu lukwe dîy:o chi d:uu? Kwo, Lóntoo mbwudu ngmanyi chaa, u ngwo anmo w:ee, Chóó Lémi ngê nyi vyîlo yedê ngmidi nyoo?

19 Yesu ngê yepê, Ala Chóó Lémi u ngomo anmyinê pw:oo ngmê, wo pyile amî lê, u ngwo am:aa wó.

20 Kwo, Nye k:om. Kwo, Wo pyile k:oo mêdaanyi wó. Kwo, L̲ama daa tóó nmee wuwó, m:ââ podoy:a mê wéni.

21 Kópuni Yesu ngê ye vyu, dêpê w:ee ngópu. Daa ngomo p:uu ye doo danê, chóó p:uu ye doo danê. *

22 Yesu dini ghi n:ii ngê kpêênî a pii wo, u kópu yi ngwo nm:uu nuw:o kwólu, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi kópu ka nmî kêlîmî mbê dniye, Yesu ka my:oo kêlîmî mbê dniye. *

23 Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa dye ghi ngê, Njedusalem dini ghi n:ii ngê nmee ya, Yesu ngê mbwudu yilî chópu, pi yilî u ngwo u kwo kêlîmî mbê wo.

24 Ngmênê Yesu ngê p:uu daa t:ee too, mu kópu u dîy:o apê, Kî yéli y:oo a dpodo doongê w:ee ngópu, apê, daa a nuu u maa p:uu wa kaa nê.

25 Yesu u lama pi yintómu yi gha dmi doo ya. K:omo tpile pi ngê Yesu ka yoo yi kakêmê dmi daa chámê ngê, ngmênê yi l:êê ghi dmi u lama doo ya.

3

Nikódimês u danêmbum

1 Nju tpémi yi kada pini ngmê, u pi Nikódimês, mye Pádisi knî yi vy:o pini ngmê. *

2 Mgîdî ngmê ngê Yesu ka a loo, kwo, Mââwe. Kwo, Nmî lama ka tóó Chóó Lémi ngê lama kîgha pyu ngê a pyódu nyoo. Kwo, Mbwudu n:ii nye chapî té, yinté kópu pi ngê módó daawa d:uu, ngmênê Chóó Lémi ngê wa a ngee, yinté kópu u ngwo wa d:uu té.

3 Yesu ngê kwo, Ndê kópu n̲ga ngmên:aa tpapê. Kwo, N:ii myombó mêdaawa pyódu, yini Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê. *

4 Nikódimês ngê kwo, Pini n:ii dpî k:aa, angênté amê pyódu? Kwo, Doo u ntââ pi u pye u mênê mêdaawa kee, yinté mêdaawa t:aa.

5 Yesu ngê kwo, Ndê kópu n̲ga yinî tpapê, Chóó Lémi kóó k:oo pi módó daawa ghê. Kwo, Pi cha y:oo tp:ee kamî ntee dpî tpyé ngmê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê pini n:ii kamî ngê yinté dpî pyódu, vyîlo yi pini Chóó Lémi kóó k:oo ayi ghê. *

6 Kwo, Pyââ ngê pi ntee pini yu tpyé, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê pini n:ii moo pyódu, yi pini u nuw:o dpî ngmêê. *

7 Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o n̲ga dê vyi, n̲gadê, Moo pyaa dmyeno. Kwo, Yi kópu lukwe dîy:o kópu kamî ngê n̲ga dê pyódu?

8 Kwo, Yópu wunê wupe, chóó u nuw:o u pono a vyápê. Kwo, U dnye anyi ny:oo, ngmênê daanyi m:uu. Kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi mye yinté. Kwo, L̲ama daa tóó pi kamî ngê lónté dpî pyódu.

9 Nikódimês ngê kwo, Yinté kópu lónté dpî pyódu?

---

* **2:17:** Psalm 69:9 * **2:21:** 1 Kódin 6:19 * **2:22:** Luukî 24:6-8; Njon 12:16; 14:26 * **3:1:** Njon 7:50; 19:39 * **3:3:** Mát 18:3; 1 Pita 1:23 * **3:5:** Ezek 36:25-27; Taitas 3:5 * **3:6:** Njon 1:13

10 Yesu ngê kwo, Nyi Yisîlé̱li tpémi yi ndiye kîgha pyu ngmê. Kwo, Lukwe dîy:o choongê w:ee ngê?
11 Kwo, Ndê kópu nga yinî tpapê, kópuni nmye nmo tpapê té, ndêndê ngê vyîlo nmî lama ye pyede, vyîlo myey:uu m:uu too, ngmênê nmî kópu dyuu ka dp:ee kêlîmî té.
12 Kwo, Dyámê mbêmê kópu knî yi p:uu a ka dp:ee kêlîmî té. Kwo, Chóó Lémi u kópu knî yi p:uu angênté a ka anmyinê kêlîmî mbê dmi?
13 Kwo, Pi Chóó Lémi ka doongmê n:ee, myedoongmê diyé wo, kwo, ngmênê pi mu ngmidi u kwo a ndê wo, pini n:ii u Pi Ndêndê.
14-15 Kwo, Mósisi ngê yoo yi pyipyi u l:êê dîy:o nkéli chêêpî tpile pê tââ ntee a t:ângo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê tââ yinté wamye t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o pini n:ii u kwo adê kêlîmî, u nuw:o kamî ngê paa pyaa we, ghê kamî pêdê pyw:ee ngê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
16 Dyámê mbêmê tpémi yi nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo dnyinté daa tóó, wod:oo chóó Tp:oo mu ngmidi nmo a kpo, mu kópu u dîy:o n:ii u kwo adî kêlîmî, daawa dyênê, u nuw:o kamî ngê wa pyódu, ghê kamî wamyedê pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
17 Chóó Lémi ngê Tp:oo daa nmî kpadakpada u l:êê dîy:o a dy:ââ ngê, ngmênê nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê. *
18 Pini n:ii u kwo adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê daawa kpada. Pini n:ii u kwo daa kêlîmî, yi pini ngê u kpadakpada ye t:âât:ââ, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi Tp:oo mu ngmidi u wépi puwâ, u kwo daa kêlîmî.
19 Yi kpadakpada yi chóó a pyw:ee ngópu, mu kópu u dîy:o dyámê u pywápê u wépi pwaa ngópu. Chóó Lémi ngê nmî pywápê nmo a dy:ââ ngê, nmî vy:o a kwo, ngmênê pi knî y:oo mgîdî u yi y:e mê kwo, mu kópu u dîy:o dono a d:uud:uu ngmê.
20 N:ii ngê dono kópu a d:uud:uu té, pywápê u kwo dpî diy:a, u wo d:uudpî nî, dpo, A dono kópu a p:uu angmê m:uu ngmê.
21 N:ii ndê kópu dyuu u pono a vyápê yédi, pywápê u wo dpo lê, dpo, Pi knî y:oo pêdê w:ee y:e, awo, Chóó Lémi ngê nê wunê ngêêpî, kópu mb:aa u ngwo a d:uud:uu té.

Yesu pini dê Njon Baptist

22 U kuwó dini ghi ngê Yesu u k:ii Njedusalem nmo kuwo ngê, Njuda Wee u kwo nmeen:aa ya, mbwaa paa yoo nmee kmênêkmênê dé.
23 Njon Baptist Enon doo ya, Sálim u nkîgh:ê, Samédiya Wee u kwo, mbwaa paa myedoo pi kmênêkmênê, mu kópu u dîy:o mbwaa y:i yilî doo ya.
24 Yi ngwo Njon Baptist mbwa k:oo ghêlî daa kee wo.
25 Wo ngmê ngê Nju pi ngmê Njon Baptist p:uu ndiye pyu knî yi k:ii noko dnye kwopwepe. Yi Nju pi ngê yepê, Mbwaa paa pi kmênêkmênê n:ii nmye kîgha ngmê, yini ngê Chóó Lémi ka pi mb:aamb:aa ngê dnyinté a pyépi. Yepê, Yesu ngê n:ii a d:uud:uu, yini yi mb:aamb:aa.
26 Wod:oo Njon Baptist p:uu ndiye pyu yoo yi kada pini ka lee dniye, kwo, Mââwe. Kwo, Pini n:ii Njódan mwada pee nmo nyinê kêma ngê, mu nmo nye vyu, nye, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, wu vyîlo, kwo, Lukwe dîy:o yi pini myeka pi kmênêkmênê, pi yintómu u kwo ka lêpî té.
27 Njon Baptist ngê yepê, Pi ngê kópu u mo daawa d:uu, Chóó Lémi ngê yinê dpo ngee, yi kópu u ngwo dpî d:uu. Yepê, Chóó Lémi ngê yi pini wunê ngêêpî, yoo u kwo a lêpî té.
28 Yepê, Nmyi ngêêdî pi knî ye munê vyu, yenê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, d:aa vyîlo. Yepê, U maa yiyé u l:êê dîy:o u kada nê ghê wo.
29 Njon Baptist ngê p:uu ndiye pyu knî ye mgongo ngmê kwólu, yepê, Pini n:ii dpî yéé, pyââ u kwo dpî lê, u mbwó ka d:uudpî nî, ngmênê u mbwó u gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. Yepê, Kópuni a ka dmyi vyi ngmê, yi kópu u dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dê pyódu.
30 Yepê, Yi pini u pi ndîî ngê choo pyodopyodo, a pi têdê ngê choo a pyodopyodo.

Pini n:ii Chóó Lémi ka a ndê wo

31 Pini n:ii Chóó Lémi ka a ndê wo, u pi ndîî, nmo têdêtêdê dé. Nmo dyámê

* **3:14-15:** Num 21:9; Njon 12:32 * **3:16:** Lóma 5:8; 1 Njon 4:9-10; Njon 3:36; 6:47 * **3:17:** Luukî 19:10; Njon 5:22; 12:47; Dpodo 17:31

mbêmê tpémi, dyámê mbêmê nmî pyaa dniye, dyámê u kópu knî yi p:uu nmo danê té. Chóó Lémi ka pini n:ii a ndê wo, nmo yintómu nmî pwo a tóó.

32 Kópuni a m:uu too, kópuni a ny:ee too, nmo vyîlo ye tpapê té, ngmênê pi knî y:oo yi kópu daa nyêmî ngmê.

33 N:ii knî y:oo u kópu a nyêmî ngmê, u nuu u kópu dé ye d:uud:uu t:oo, pi knî y:oo u ngwo dpo w:ee ngmê, apu, Chóó Lémi u kópu dyuu p:uu k:omodanê pee tp:oo daa t:a mo daa t:a.

34 Pini n:ii Chóó Lémi ngê nmo a dy:ââ ngê, Chóó Lémi u kópu dyuu yedoon:aa tpapê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi d:ud:umbiy:e u kwo a y:ângo.

35 U Mî nódo Tp:oo nuu ghi a tóó, tpile yintómu u kada pini ngê a pyódu ngê.

36 Yélini Tp:oo ka a kêlîmî nyédi, yi nuw:o dmi kamî ngê dpî pyódu, ghê kamî dpo pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yélini Tp:oo ka daa kêlîmî té, u dnye daa nyêmî ngmê, yi yéli yi nuw:o dmi kamî ngê daawa pyaa dmi, ngmênê Chóó Lémi ngê adî kpadakpada dé. Yi kpadakpada chedê ngê daawa pyódu.

4

Yesu ngê Samédiya pyââ ka mbwaa u ngwo dmy:ee ngê

1 Dini ghi n:ii ngê yoo mbwaa paa nmee kmênêkmênê dé, Pádisi knî y:oo ala kópu ny:ee ngópu, apê, Pi yilî Yesu p:uu ka ndiye té, mbwaa paa yinê a kmênêkmênê té, ngmênê Njon ka pi mdoo daa lêpî.

2 Pi knî y:oo mdoo dnyinté ye ńuw:o ngópu. Yesu ngê pi mbwaa paa dêpwo kmênêkmênê dé, ngmênê yélini yi k:ii Yesu p:uu nmee ndiye, nmî chóó nmee kmênêkmênê dé.

3 Yesu u lama dini ghi n:ii ngê yaa wo, apê, Pádisi knî y:oo ala kópu dê ny:ee ngmê, Yesu ka pi yilî a lêpî, wod:oo Njuda Wee nmo kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo m:oo diyé dniye.

4 K:omo tpile Nju tpémi Samédiya tpémi noko dnye diya, ngmênê Samédiya máádi nm:uu kwólu.

5 Samédiya Wee u kwo, p:aa ngmê u pi Saika. Yi p:aani ghêlî dpîpî nî dniye, têpê ghi ngmê mbêmê nmî taa dniye, têpê ghini nmî kn:ââ Njakóp ngê tp:oo Njósép ka wunê a y:ângo. Kââdî mââ kêlî dini ghi ngê y:i nmî taa dniye. *

6 Njakóp ngê mbwaa mgî n:ii chó, y:i nmî módu. Yi mgini k:oo mbwaa p:ââ y:i dpîmo a ya, Samédiya tpémi y:oo mbwaa y:i dnyimo a vy:êmî. Yesu ka paa diya wo, wod:oo yi mgini u nkîgh:ê yaa wo. Yesu y:i nmo kuwo ngê, Saika nté pywupwi têdê nmî lee dniye.

7-8 Nté pywupwi têdê nmeen:aa ya, nmî kuwó Saika pyââ ngmê mbwaa vy:êmî têdê loo. Yesu yi mgini u nkîgh:ê módu, yi pyópu ka kwo, Mbwaa knî a ka ngma a ki.

9 Yi pyópu ngê kwo, Nyi Nju pi, nê Samédiya pyââ, mumdoo mbwaa a ka chi dmyinê? Yi kópu u kwo vyu, mu kópu u dîy:o Samédiya tpémi y:oo tpileni k:oo mbwaa dpî nda ngmê, Nju tpémi y:oo y:i d:uudpî nda ngmê, mu kópu u dîy:o yinê ye tupwótupwó dé. *

10 Yesu ngê mgongo u kwo ngmê kwólu, kwo, Kópuni Chóó Lémi ngê módó nga wa a kê, yi kópu lama waa yââ, wuchimye mya nê, ye yi kópu a ka pîchi dmyinê, mbwááni n:ii ghê a t:a, yi mbwááni nga pîd:a kê. *

11 Yi pyópu ngê kwo, Mââwe. Kwo, Mbwaa vy:êmî u tpile ngópu daa tóó, yedê kpê ngópu myedaa tóó. Kwo, Mbwaa chono daa tóó, mgî k:oo p:ââ y:i wunê tóó ó! Kwo, Mbwááni n:ii ghê a t:a, yi mbwááni ló y:i anyinê vy:oo?

12 Kwo, Nmî kn:ââ Njakóp, u dpodo pyu knî yi k:ii ala mbwááni u mgî y:oo a tpênê ngópu. Kwo, Mbwááni n:ii u mênê a pyw:ee ngópu, yi mbwááni chóó ndââ, tp:oo knî y:oo mye ndaa ngópu, u tpile tp:oo knî y:oo mye ndaa ngópu. Kwo, Ala kópu mumdoo a ka chi vyi, Mi ndîî, Njakóp u pi têdê?

13 Yesu ngê kwo, Ala mbwaanté mbwaa ala. Kwo, N:ii ngê wa nda, mââ m:ii amaa mbwaambwaa.

14 Kwo, N:ii ka mbwááni n:ii anî y:oo, wa nda, yi pini mêdaadî mbwaambwaa. Kwo, Yi mbwááni yi pini u gha vy:o ada a kmîmî, yi pini u nuw:o kamî ngê u ngwo wa pyódu,

* **4:5:** Gen 33:19 * **4:9:** Luukî 9:52-53 * **4:10:** Njon 7:37-38; Tpyuu 21:6 * **4:14:** Njon 6:35

ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

15 Yi pyópu ngê kwo, Mââwe. Kwo, Yi mbwááni knî a ka ngma a ki, daap:aa mbwaambwaa, ala mbwááni mêdaapînên:aa vy:oo.

16 Yesu ngê kwo, Chi lêpî, m̱oo a pwiyé we.
17 Yi pyópu ngê kwo, A moo daa tóó. Yesu ngê kwo, Ndê kópu, m̱oo daa tóó.
18 Kwo, Pi limi yi p:uu nyi yéé wo, ala ngwo n:ii k:ii dpo tóó mo, yini ngê módó a y:eńey:eńe ngi. Kwo, Ndê kópu a ka yichi vyi.
19 Yi pyópu ngê kwo, Ala kópu kîd:a w:ee, nyi Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê, mu kópu u dîy:o a nuw:o kîchi m:uu.
20 Kwo, Nmo Samédiya tpémi nmî kn:ââ knî y:oo kî mbwini mbêmê Chóó Lémi ka kpêê dnyimo yiyé, ngmênê nmyo Nju tpémi, nmyinê nmye Njedusalem mu ngmidi Chóó Lémi ka u mo kpêê yiyé têdê.
21-22 Yesu ngê kwo, Nmyo Samédiya tpémi nmyi lama daa tóó pini n:ii ka nmye kpêê yiyé té, ngmênê nmo Nju tpémi, n:ii ka nmo kpêê yiyé té, nmî lama ka tóó, mu kópu u dîy:o nmo Nju tpémi u ngmidi ngmê u yoo, nmî vy:o Chóó Lémi ngê pi ngma a ngmidi ngê, daa yoo ngmidi yi Mbwámê ngê vyîlo ayi pyódu. Kwo, A ch:am. Kwo, Ala kópu ka chi kêlîmî. Kwo, Mu dini ghi ngê pi knî y:oo kî mbwini mbêmê kpêê daamo wa yé ngmê, Njedusalem kpêê myedaamuwa yé ngmê.
23 Kwo, Mu dini ghi ngê dye ghi kamî ngmêwa d:ii, yi dini ghi kn:ââ wunê kînî chópu. Kwo, Yi dini ghi ngê yélini y:oo Chóó Lémi ndêndê ngê adnyi chââchââ, mêdaadnyi kpêê yiyé, yi yéli yi gha vy:o nmî Mî ka ntênê adnyi ngêpê. Kwo, Yinté ngêpê pyu yoo yi yi dmi nmî Mî ngê a kwo.
24 Kwo, Chóó Lémi, Ghê Dmi ye tóó. Kwo, Yélini u kwo a ngêpê té, daa módó adnyi ngêpê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê choo a ngêêpî dé, ndêndê ngê u ngwo u kwo dny:oo ngêpê. *

25 Yi pyópu ngê kwo, Kédisu nmo t:ât:ââ, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê. Kwo, A lama ka tóó, yi pini dini ghi n:ii ngê wa t:aa, kópu yilî nmî nuwo yinê amî kwolo.
26 Yesu ngê kwo, Ala nê vyîlo ṉga yinî danêmbum.
27 Yi dini ghi ngê nmo diyé dniye, nmî ngwéti dniye, noko nmomo, Kî lukwe? Nmomo, Yesu pyââ k:ii ka danêmbum mo. Nmî ngwéti dniye, mu kópu u dîy:o pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u kópu p:uu yoo a ndiye kîgha too, Nju tpémi y:oo yinté pini knî ye pyââ u k:ii danêmbum ye kwódu ngópu. K:omo tpile nmî ngwéti dniye, ngmênê yi pyópu ka dpîpî vyu, Lukwe ka nye vyuwo? Yesu ka myedpîpî vyu, Lukwe dîy:o ye pyópu k:ii dpî danêmbum mo?
28 Wod:oo yi pyópu ngê u mbwaa pwódo y:i a kuwo ngê, yi p:aani mê diyé wo, p:aa tpémi ye yepê, Nga a pwiyé dmyeno.
29 Yepê, Pi ngmê ka tóó, nganyi m:uu yó. Yepê, Kópuni yilî nê d:uu too, chóó kêda w:ee té. Yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê ndoo apê wu vyîlo.
30 Wod:oo yi p:aani a kuwo ngópu, Yesu ka a lee dniye.

31 Yi pyópu u kuwó Yesu ka kwonmo, Nté pee ngmê ma ngi.
32 Yesu ngê nmopê, Ntini n:ii n:aa pîpî, nmyi lama daa tóó.
33 Noko nmî póó dniye, nmomo, Pi ngmê ngê nté pee u kwo ngmêda ńuw:o?
34 Yesu ngê nmopê, Ntini n:ii p:uu nmye anî danê, ala yi ntini. Nmopê, Pini n:ii ngê a dy:ââ noo, yi pini u pono n:aa vyápê, dpodoni a ka a kpo, yi dpodo n:aa chedêchedê. Nmopê, Yi kópu ye a nté njini. *

35 Yesu ngê witi nt:ene u mgongo nmo ngmê kwólu, nmopê, Ala kópu nmye tpapê ngmê, Nté nt:u kêma wa kaalî, ngmênê ala kópu nmye n:aa tpapê, Yâpwo têdê n:ii u mênê nmo pyede, ngî m:uu yó, nt:u wunê kêdê kaalî. *
36 Nmopê, Ala nté mgîpî u dye ghi. Nmopê, Yâpwo têdê nté ntee nmo ny:ee ngê, ala p:aani pi yilî yinté a ńuw:o téme, yi nuw:o dmi kamî ngê u ngwo paa pyaa we, ghê kamî pêdê pyw:ee y:e, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Nmopê, Nté woo

* **4:24:** Lóma 12:1; Pilipay 3:3 * **4:34:** Njon 6:38; 17:4 * **4:35:** Luukî 10:2

kapî pyu, nté mgîpî pyu y:oo wo ngmidi ngê w:aa pêdê pyw:ee y:e.
37 Nmopê, Pi ngê witi dpî ntówo, dpî k:aa, nt:u dini ghi n:ii ngê dpî kaalî, pi knî y:oo dpî ghada ngmê.
38 Nmopê, Nté woo al:ii dpîp:e kaa ngópu, ngmênê al:ii nmye nté mgîpî té. Nmopê, Kn:aa yéli al:ii wunê yedoo dpodo, yi dpodo u nt:u nmye dê kaalî.
39 Samédiya Wee u kwo tpémi yi p:aani yélini doo kwo, Yesu ka kêlîmî mbê dniye, mu kópu u dîy:o yi pyópu ngê yepê, Kópuni yilî nê d:uu too, chóó kêda w:ee té.
40 Yesu ka dini ghi n:ii ngê a lee dniye, kwo, U ntââ nmî p:o anyinê lê, nmî vy:o anyin:aa kwo. Wod:oo yi p:aani nmî lee dniye, wo miyó y:i nm:uu chedê ngê.
41-42 Samédiya pi mê yilî y:oo Yesu u kópu ny:ee tumo, u ngwo u kwo kêlîmî mbê dniye, yi pyópu ka kwo, Daa n̲gópu dyuu mu ngmidi u l:êê dîy:o kî pini ka dpî kêlîmî mbê dmi, ngmênê kópuni nmo dê vyi té, yi kópu knî yi l:êê dîy:o u kwo dpî kêlîmî mbê dmi. Kwo, Nmî lama dê yââ, Kî ndêndê ngê dyámê mbêmê tpémi yintómu nmî Mbwámê.

Yesu ngê mââwe ndîî tp:oo u ngwo pyi ngê

43-44 Wo miyó Samédiya Wee u kwo nmee ya, womumo Nkálili nmî lee dniye, mu kópu u dîy:o Yesu u nuw:o alanté doo ya, Pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê, chóó u p:aa tpémi y:oo d:uudpî châpu ngmê.
45 Ngmênê Nkálili dini ghi n:ii ngê nmî taa dniye, yi yéli y:oo Yesu mb:aamb:aa ngê châpu ngópu, mu kópu u dîy:o kópu ndîî yilî n:ii Njedusalem naa têdê mwiyé mî d:uu too, yi yéli yi ngópu yi kópu yilî mî d:uu too.
46 Nkálili Wee u kwo nmee paa, Kéna nm:uu taa dniye, p:aani n:ii Yesu ngê mbwaa wain ngê mwiyé kwéli a tpólu. Mââwe ndîî ngmê, Kîpêêniyêm doo a ya, tp:oo doo a mbii. *
47 Dini ghi n:ii ngê u lama yaa wo, apê, Yesu ngê Njuda Wee ka a kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo ka tóó, wod:oo nmo a loo, Yesu ka kwo, A tp:ee kîyedê mbii, Kîpêêniyêm, daa kêmakêma ka pwopwo, kwo, u ntââ wany:uu pyi.
48 Yesu ngê kwo, Mbwudu nmyi ngópu daangmanî chaa knomomê, ye a ka daanmya a kêlîmî. *
49 Yi pini ngê Yesu ka kwo, A lémi, mwiyé a ngmêê nédi, a tp:ee wa a pw:onu.
50 Yesu ngê kwo, M̲o mê dini, ń̲m:ee kêdê pyiyé. Yi pini Yesu u kópu ka kêlîmî mbê wo, wod:oo mê diyé wo.
51 U dpodo pyu knî y:oo maadî a pyódu ngópu, mdoo u kwo y:oo a ńuw:o ngópu, kwo, N̲m:ee kêda pyiyé.
52 Yi pini ye póó wo, yepê, Ló dini ghi ngê dê pyiyé? Kwo, Ma, kââdî mââ kêlî u kuwó dini ghi ngê pyiyé.
53 Yi pini ngê mî nuw:o kwólu, apê, Yesu ngê a ka pê, N̲m:ee kêda pyiyé, apê, wu vyîlo yi dini ghi. Yi kópu u l:êê dîy:o u yoo knî yi k:ii Yesu ka kêlîmî mbê dniye.
54 Mwiyémwiyé Yesu u k:ii Njuda Wee nmo kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo nmî lee dniye, Kéna Yesu ngê mbwaa wain ngê a tpólu, u ngwo u kwo nmî kêlîmî mbê dniye. Myombó Njuda Wee mono kuwo ngê, Nkálili Wee u kwo nmî lee dniye, Kéna nmee ya, mââwe ndîî tp:oo Yesu ngê u ngwo pyi ngê, yi mââwe u yoo knî yi k:ii u ngwo u kwo kêlîmî mbê dniye. *

5

Mbwaa lêê u nkîgh:ê Njedusalem Yesu ngê pi ngmê u ngwo pyi ngê

1 Njedusalem naa ndîî ngma a pwaa wo, Yesu u k:ii yi nááli têdê nm:uu taa dniye.
2 Njedusalem u chêêpî mbwa u keńe knî yi vy:o, ngmê u pi, sipi knî yi koko têdê. Yi keńe u nkîgh:ê mbwaa lêê ngma a kwo, u pi Mbetîsaida. Yi mbwááni lêê u nkîgh:ê chêêpî ngomo tp:oo limi doo kwo.
3 Yi ngomo knî yi k:oo pwopwokopwe yilî dpîmo kwo, ngwolo kopwe dé, yu kwolo ngmê dé, kpâlî kpêê dé.
4 Y:i pêpê dnyimo ya, Chóó Lémi u enjel dnyimo t:âât:ââ, mu kópu u dîy:o dye ghi knî ngmê ngê yi enjel ngê yi mbwááni lêê dpîmo ghêdê kîgha. Yi dini ghi ngê yi mbwááni lêê u kwo pini n:ii mwiyé dpîmo wupwo, yed:oo dpîmo pyiyépyiyé.

* **4:46:** Njon 2:1-11 * **4:48:** Njon 2:18; 1 Kódin 1:22 * **4:54:** Njon 2:11,23

5 Pi ngmê y:i doo ya, m:ââ pyoloy:a mê wááli u knêyómu doo ya.
6 Yesu ngê yi pini yi módu, a w:ee ngê, apê, Kî pini dye ghi daadîî kî kópu u ngwo u ngwo a pyodo, wod:oo u kwo póó wo, kwo, Pyiyépyiyé u yi nga a kwo?
7 Yi pini ngê kwo, A lémi. Kwo, A ngêêpî pyu daa tóó. Kwo, Mbwaa dini ghi n:ii ngê a ghêdê yédi, a ngêêpî pyu wodoo ya, mbwaa lêê u kwo yinê pî kmênê noo, u ngwo p:aa pyiyé wo. Kwo, Mbwaa dini ghi n:ii ngê a ghêdê yédi, pi knî y:oo dpo kuwo nê, nmî vy:o pini ngmê n:ii kî mbwááni lêê u kwo mwiyé dpî ghîî, u ngwo dpî pyiyé.
8 Yesu ngê yi pini ka kwo, Gh:êêdé. Kwo, Ngmîtédmi a ngini, a kmongo ngi, yed:oo chi paa.
9 Yi pini até yi pyiyé wo, u ngmîtédmi a ngêêdî, wod:oo kada a y:ângo.
10 Wéni n:ii ngê yi kópu pyodo, yi wéni lîme wo, wod:oo pini n:ii Yesu ngê pyi ngê, Nju tpémi yi kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, yi pini ka póó dniye, kwo, Nmî lîme wo ngê lukwe dîy:o nye dpodo? Kwo, Ngmîtédmi lukwe dîy:o nye dnyinêdnyinê? Kwo, Apuu! Kwo, Nmî dêêpî kópu dyuu chuu châpu ngê. *
11 Yi pini ngê yepê, Pini n:ii ngê dê pyi nê, yi pini ngê a ka dê, Ngmîtédmi a ngini, a kmongo ngi, yed:oo chi paa.
12 U kwo póó dniye, kwo, Pini n:ii ngê yi kópu nga dê vyi, u pi n:uu?
13 Ngmênê yi pini u lama dêpwo ya, Yesu daa myââ, u chii myedêpwo kwo. Yi kêlî ghê pi dêpwo ghêdê, pi ngê Yesu daa módu.
14 Yesu ngê pini n:ii pyi ngê, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo mîmî módu, kwo, Kî pini. Kwo, Chi pyiyé. Kwo, Dono kópu n:aamungê d:uu. Kwo, Dono u maa p:uu am:ii ghê knomomê, dono ndîî u ngwo m:uu anyinê pyw:oo. *
15 Wod:oo yi pini Nju tpémi yi kada pini knî ye loo, yepê, Pini n:ii ngê dê pyi nê, u pi Yesu, Nasalet pi.
16 Yi kópu kn:ââ ngê pyodo. Yesu lîme wo ngê dpîmo pi pyipyi, wod:oo Nju tpémi yi kada pini yoo p:uu u nkwo dnyimo d:uu, u dî mîmî vya ngópu.
17 Yesu ngê yepê, Lîme wo ngê M:aa daa lîme yédi. Yepê, M:aa dye ghi yintómu ntee a dpodo, yinté myinê dpodo.
18 Nju tpémi yi kada pini knî ye yi kópu ndîî kópu ngê pyodo, Yesu u vyee u dîy:o u ngwo a châpwo ngópu. Noko yepê, Ala dono kópu a d:uud:uu, lîme wo u dêêpî kópu dyuu daa chââchââ, ngmênê ala ngwo dono kópu ndîî ngmêkêdê d:uu, nmodê, Nê Chóó Lémi Tp:oo. Noko yepê, Nmî Mî u pi ntoo, chóó u pi yintoo ngê myeka pyépi. *

Chóó Lémi ngê dpodoni Yesu ka a kêma too yi danêmbum

19 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, K:omo tpile nê Chóó Lémi Tp:oo, ngmênê a mo a kópu daangmanî d:uu. Yepê, M:aa p:uu kópuni n:aa mumu too, yi kópu yinî d:uud:uu té. Yepê, M:aa ngê kópuni a d:uud:uu too, yi kópu vyîlo yinî d:uud:uu té.
20 Yepê, A nuu ghi M:aa nódo a tóó, kópuni chóó a d:uud:uu too, a ka wunê kêmakêma too. Yepê, Kópu ndîî a ka amyedê kêma té, u nkwo anî d:uu té, ghê dmi nmyi mênê u ngwo wa ghipé.
21 Yepê, Yélini pw:oo dniye, M:aa ngê ntee dpo pyidu té, yinté yélini anî ch:ii, yi yéli ye ghê kamî anî y:oo, yi nuw:o dmi am:aa ngmêê.
22-23 Yepê, M:aa ngê chóó pi daawa kóté kwolo, ngmênê pi yilî yintómu yi kóté kîgha pyu ngê dê pyódu nê, mu kópu u dîy:o pi yintómu knî y:oo M:aa ntee a chââchââ ngmê, yinté myedny:oo chââchââ nê. Yepê, Pini n:ii ngê daadî chââchââ nê, M:aa myedaadî chââchââ, n:ii ngê a dy:ââ noo. *
24 Yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê, N:ii ngê a dnye adî nyêm, M:aa ka amyedê kêlîmî, yi pini u nuw:o kamî ngê wunê dê pyódu, ghê kamî wunê da pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Yi pini daanî kóté kwolo, myedaanî kpada. Yepê, Yi pini pwopwo u yoo vy:o wunê da pwii, ghê kamî u mênê wunê dê yââ. *
25 Yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê, Kópu kamî u dye ghi ngmêkîyedê pwiyé knî. Yepê, N:ii knî y:oo ghê kamî doongê pyw:ee

* **5:10:** Jer 17:21; Luukî 13:14 * **5:14:** Njon 8:11 * **5:18:** Njon 10:30,33 * **5:22-23:** Pilipay 2:10-11 * **5:24:** Njon 3:16-18

ngópu, a dnye yi ngwo wa ny:ee ngmê, ghê kamî u ngwo ye wa t:aa. Yepê, Yi yéli y:oo wa mya nê, awo, Wu Chóó Lémi Tp:oo nmo yedê mbwólu. Yepê, Ala kópu nmye yinî tpapê, Yi dini ghi mye ala. *

26 Yepê, M:aa Ghê Kamî u Kn:ââ ngê ntee a tóó, yinté Ghê Kamî u Kn:ââ ngê mye pyódu noo.

27 Yepê, Pi yintómu yi kóté kîgha pyu ngê mye pyódu noo, mu kópu u dîy:o nê u Pi Ndêndê.

28-29 Yepê, Ghê dmi nmyi mênê lukwe dîy:o dê ghipé. Yepê, Dye ghi ngmêkîyedê pwiyé knî, dini ghi n:ii ngê kpêênî yéli y:oo a dnye wa ny:ee ngmê, u ngwo wa a pii dmi. Yepê, Yélini y:oo mb:aamb:aa dnyimo d:uud:uu, yi yéli y:oo ghê kamî wa a pyw:ee ngmê, yélini y:oo dono dnyimo d:uud:uu, yi kpadakpada têdê wa lee dmi.

30 Yepê, Doo u ntââ a chóó a kópu daangmanî d:uu. Yepê, Yoo ndêndê ngê anî kóté kwolo, mu kópu u dîy:o daa a chóó a pono n:aa vyápê, ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, yi pini u pono n:aa vyápê.

Kópuni dê y:oo Yesu a kêma ngópu

31 Yesu ngê yepê, Ala kópu a ka anmyi vyi knomomê, a ka nye, Kópuni nmo chi vyi, mo nmo chi vyi, ngópu dyuu ndê kópu ngê lónté nmo anyi pyódu.

32 Yepê, Pi ngma tóó, n:ii a p:uu a danê. Yepê, A lama ka tóó, kópuni a p:uu a tpapê, ndê kópu.

33 Yepê, Njon ka pi knî ngmênmyi dy:ââ ngópu, kópuni a p:uu ye vyi too, yi kópu ndê kópu dé.

34 Yepê, K:omo tpile pi u kópu a ka daa ndîî kópu, ngmênê yi kópu nmye kîdî vyi, mu kópu u dîy:o a ka pêdmyina a kêlîmî, u ngwo p:aa ngee nmyo.

35 Yepê, Njon pywápê k:ii ntee tpile yedoo pîpî, u wu ngê nmyi mgîdî mwiyé mî chópu.

36 Yepê, A ka kêlîmî kn:ââ miyó. Yepê, Kópuni Njon ngê a p:uu nmye a vyu, wu ngmê. Yepê, Myomoni, kópu ndîî n:ii n:aa d:uud:uu too. Yepê, Yini ndîî. Yepê, M:aa ngê yi dpodo yilî a ka a kpo, yi dpodo knî y:oo nmye yinê wunê kêmakêma noo. *

37 Yepê, M:aa ngê ndêndê ngê a dy:ââ noo, ndê kópu yilî a p:uu yinê a tpapê. Yepê, U dnye dmy:oongê ny:ee ngópu, myedmy:oongê m:uu ngópu.

38 Yepê, K:omo tpile nmye yinê a dy:ââ noo, ngmênê a ka dp:ee kêlîmî té. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o u kópu dyuu nmyi mênê daa kwo.

39 Yepê, M:aa u kópu dyuu puku yedê nmyinê kpââ ngópu, mu kópu u dîy:o alanté nmye nuw:o nyédi, ghê kamî u ngwo anmo pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

40 Yepê, K:omo tpile yi kópu dyuu ngê wunê kêmakêma noo, ngmênê a wépi nmye pwapî ngmê, yi ghéni kamî dênmyinê pyw:êmî ngmê.

41 Yepê, K:omo tpile anmyi chaa kîgha nê, ó daanmyi chaa kîgha nê, yi kópu a ka daa ndîî kópu.

42 Yepê, A lama ka tóó, Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo daa tóó.

43 Yepê, K:omo tpile M:aa u pi ngê nê loo, ngmênê a wépi nmye pwapî ngmê. Yepê, Pini n:ii chóó u pi ngê dpo lê, u wépi dp:uuw:ee pwaa ngmê.

44 Yepê, U yi nmye a kwo, Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha nmo, ngmênê kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê choo a chaa kîgha nmyo, yinté kópu dmy:oongmê d:uu ngópu. Yepê, Pini n:ii yâpwo ndêndê ngê a tóó daanmyi chââchââ. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o a ka dp:ee kêlîmî té.

45 Yepê, Nê kuu, M:aa ka a chóó daanî ndyîko nmyo, ngmênê Mósisi ngê yinê wa ndyîko nmyo, pini n:ii nmyinê nmye nmyi mbwámê.

46 Yepê, Mósisi u kópu dyuu ka ndêndê ngê w:ee kêlîmî té, ye a ka myep:ee kêlîmî té, mu kópu u dîy:o a p:uu doo a d:êê. *

47 Yepê, U kópu dyuu ka dp:ee kêlîmî té, a ka myedp:ee kêlîmî té. *

6

Yesu ngê pi limo yono yono y:a u ngwo mbono ngê

Mátiyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luukî 9:10-17

* **5:25:** Epeso 2:5-6 * **5:36:** Njon 14:11 * **5:39:** Luukî 24:27,44 * **5:46:** Dpodo 3:22 * **5:47:** Luukî 16:31

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu u k:ii Nkálili
Kpéni Lêê nmî ngmópu. Yi kpéni lêê u pi
mye Taipidiyas.
2 Pi yilî tp:oo témi tap knî y:oo dnya a
yâmuyâmu nmo, mu kópu u dîy:o Yesu ngê
mbwudu yi ngópu yilî dpîmo chap, pwop-
wokopwe dpîmo pyipyi dé.
3 Yesu u k:ii mbu mbêmê nmî kee dniye,
y:i mbwódo nm:uu yaa dniye.
4 Nju tpémi yi naa ndîî, Tp:ee Kaa
W:êêw:êê u Naa, daa kêmakêma doo dy-
imêdyimê.
5 Yesu ngê ngwolo dê yi kalê doo, apê, Yoo
ndîî ngmêyedê pwiyé knî. Pilipi ka póó wo,
kwo, Nté knî ló y:i ngmanmî pwila, kî yéli
ndîî u ngwo wanmî mbono té?
6 Pilipi doo a tókótókó, yi kópu u ngwo
u kwo vyu. Yesu u lama doo ya, Kî yéli
yi ngópu mbwudu ngmên:aa chap, u ngwo
n:aa mbonombono té.
7 Pilipi ngê kwo, Yoo ló mye ntoo. Kwo,
Ndapî my:oo yono y:a doo u ntââ. Kwo, Nté
pee tp:oo ye pîpî ngmê, awêde daawa pile
dmi.
8-9 Yesu p:uu ndiye pyu m:uu, Saimon
Pita u mbwó Andru, yi pini ngê Yesu ka
kwo, Tp:ee ngmê ala. Kwo, Mbîdédi tp:oo
limi yi tpyé, te miyó. Kwo, Ngmênê daa yoo
u ntââ.
10 Yesu ngê nmopê, Ye vyi yó, Mbiye
mbêmê yaa dniye. (Yi kêlî ghê mbiye dêpwo
ghêdê.) Pi yilî yintómu mbwódo yaa dniye,
yintómu limo yono yono y:a (5,000).
11 Yesu ngê yi mbîdédi limi knî a ngî too,
pwaa too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o kwuno
ngê, mbîdédi n:êê kuu nmo a kpo, yi yéli ye
nmî y:ângo, yoo u ngwo nmî mbono ngê.
Yi kópu te miyó dê y:e mye d:uu ngê, pi
yintómu dnye kmaapî, pile dniye, nté daa
chedê ngópu.
12 Dini ghi n:ii ngê yi ghê dmi a kee wo,
Yesu ngê nmopê, Ntini n:ii kmono d:uu kê,
mêdê wó yó, nté kmono pi daawa dyênê.
13 Wod:oo yi ntini kmono nmo wó, péé
y:a mê miyó nmî ntówo.
14 Yélini y:oo yi ntini ma ngópu noko yepê,
Yesu ngê mbwudu nmo ngmêdê chaa.
Noko yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu n:ii
nmo t:âât:ââ, kî vyîlo. *
15 Yesu ngê a w:ee ngê, apê, Kî yéli y:oo
wunê ny:ee nê, lede knî yi kada pini ngê a
pyépi nê. Yesu ngê u yi dêpwo kwo, Yinté
kada pini ngê pyódu nêne, wod:oo kada a
y:ângo, mbu mbêmê u mo mî kee wo. *

Yesu kpé mbêmê u ngwo doo paa
Mátiyu 14:22-33; Mak 6:45-52

16-17 Ntumokwodo dini ghi yi yó, Yesu
p:uu yélini nmee ndiye, dinki k:oo nmî wo
dniye, kada nmo y:ângo, Kîpêêniyêm nmee
lêpî. Mgîdî maa p:uu nmo a ghay wo, Yesu
nmo dêpêngê loo.
18 Yópu ndîî nmo ngma a pwaa wo,
vyuwó mbêmê kpaapî ghê wo.
19 Daa kêmakêma Kîpêêniyêm nmee
todotodo, Yesu ntii mbêmê paa têdê
nmî módu, nmî nkîngê mbê dniye, noko
nmomo, Lukwe nmî kêténi kîyedê pwiyé
knî?
20 Yesu ngê nmopê, Namê nkîngê, ala nê.
21 U yi nmo doo kwo, Yesu dinki k:oo nmî
ché, ngmênê lyoko yi dini ghi ngê nmî kee
dniye.

Pi knî y:oo Yesu u ngwo dnye nmy:uu

22 Womumo mw:aandiye, Yesu ngê yoo
kwéli mbono too, yoo y:i nipi a wó, Yesu
dnye t:âât:ââ, mu kópu u dîy:o alanté dnye
nuw:o, Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii ma
dinki mu ngmidi ngê a lee dmi, p:uu ndiye
pyu yoo yi dinki ngê yi mo mê diyé dmi.
Noko yepê, Yesu al:ii ló y:i a tóó?
23-24 Dnye nmy:uu, ngmênê dêpê pyw:ee
ngópu, noko yepê, Al:ii daa tóó, p:uu ndiye
pyu yoo al:ii myedaa pyede. Dinki knî
ngmê Taipidiyas a ndê dniye, nmî Lémi ngê
Chóó Lémi kwéli kwuno ngê, yoo kwéli mye
mbono ngê, y:i mî tee dniye. Yoo yi dinki
knî yi k:oo wo dniye, Kîpêêniyêm u ngwo a
lee dniye, Yesu dnyen:aa nmy:uu.

Yesu u kwo kêlîmî p:uu u ngwo ye doo mgongo

25 Pi knî y:oo Yesu dini ghi n:ii ngê
Kîpêêniyêm a pyw:ee ngópu, kwo, Mââwe.
Kwo, Al:ii anté nyi t:aa?
26 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye
ngmên:aa tpapê. Yepê, Anmye nmy:uu nê,
mu kópu u dîy:o ma ntini n:ii nmye nê kê,
yi ntini ngê nmyi pile dmi. Yepê, Yi ntini

* **6:14:** Deut 18:15; Njon 5:46 * **6:15:** Njon 18:36

p:uu nmye nuw:o té, dpodoni nî dóó, yi kópu p:uu dp:ee nuw:o té.
27 Yepê, Ntini n:ii chedê ngê dpî pyódu, yi ntini p:uu namê dpodo, ngmênê ntini n:ii chedê ngê daawa pyódu, yi ntini p:uu dmyinê dpodo, ghê kamî u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Yi ntini Chóó Lémi u Pi Ndêndê ngê nmye yinê wa a kê, pini n:ii Chóó Lémi ngê a myââ, nmye myedê kêma ngê.
28 Yesu ka póó dniye, kwo, Ló dpodo ngmê Chóó Lémi u nuu u dpodo vyîlo ay:uu dóó, ghê kamî u ngwo anmo pyw:oo?
29 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi ngê ala dpodo u yi ye kwo, Pini n:ii nmye a dy:ââ ngê, u kwo dmyinê kêlîmî.
30 Yesu ka kwo, Lóntoo mbwudu nmî ngópu ngmanyi chaa, u ngwo nga anmo kêlîmî mbê dmi? Kwo, Ló kópu ngmanyi d:uu?
31 Kwo, Nmî kn:ââ knî y:oo nko mênê mana yidnya a pîpî. Kwo, Puku yedê alanté a tóó, Ntini n:ii mbóó p:uu doo a ndiyendiye, vyîlo ye yedoo a yém. *
32 Yesu ngê yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê, Ntini n:ii mbóó p:uu doo a ndiyendiye, daa Mósisi ngê vyîlo nmye yedê kpo. Yepê, M:aa ngê nté njini nmye wunê kuwo. Yepê, Chóó Lémi ngê ntini n:ii nmye wunê kuwo, daa nté ntee ntini,
33 ngmênê pini n:ii mbóó p:uu a ndê wo, ghê kamî nmye yinê wunê kuwo, wu vyîlo.
34 Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Dye ghi yintómu yinté ntini nmo yicha a kuwo.
35 Yesu ngê yepê, Nê nmyi nté njini. Yepê, N:ii a yoo vy:o dpî ghê, yini daa dómudómu yédi. Yepê, N:ii a ka ada a kêlîmî, yini myedaadî mbwaambwaa. *
36 Yesu ngê yepê, Ala kópu wunê mu nmye nî vyu, K:omo tpile nmyi m:uu noo, ngmênê a ka dp:ee kêlîmî té.
37 Yepê, M:aa ngê yélini a ka wunê kuwo, yi yéli yintómu a ka wa a lee dmi, yi wépi dmi daanî puwâ, *
38 mu kópu u dîy:o daa a chóó a pono vyápê u l:êê dîy:o mbóó p:uu nê ndê wo, ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, yi pini u pono vyápê u l:êê dîy:o nê loo.
39 Yepê, Yélini a ka a kpo, l:âmo daangmanî ngee, ngmênê kuwókuwó wéni ngê anê pyidu té. Yepê, Vyîlo yi kópu u l:êê dîy:o nê loo. *
40 Yepê, M:aa ngê ala kópu u yi ye kwo, Yélini y:oo a tp:ee wa m:uu ngmê, u kwo amyidnyi kêlîmî, yi yéli yi nuw:o dmi kamî ngê pyaa we, ghê kamî a pyw:ee y:e, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Kuwókuwó wéni ngê yi yéli wanê pyidu té.
41 Kópuni Yesu ngê Nju tpémi ye mwiyé vyu, yepê, Ntini n:ii mbóó p:uu a ndê wo, ala nê vyîlo, yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi u ngwo dnye nuu mbumu.
42 Noko yepê, Kî pini Njósép tp:oo, u pye mî nmî lama dê. Noko yepê, Ala kópu lukwe dîy:o dê vyi, Mbóó p:uu nê ndê wo.
43 Yesu ngê yepê, Noko namê nuu mbumu.
44 Yepê, Pi módó a yoo vy:o daangmêwa a ghê, ngmênê M:aa ngê a ka yinê wa a ńuw:o, yi pini a yoo vy:o u ngwo wa ghê, kuwókuwó wéni ngê yi pini anê pyidu.
45 Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê ala kópu a d:êê ngê, apê, Pi yilî yintómu Chóó Lémi p:uu adnyi ndiye. Yepê, N:ii knî y:oo M:aa u dnye a nyêmî ngmê, p:uu a ndiye té, yi yéli a ka vyîlo yiwunê lêpî.
46 Yepê, K:omo tpile u dnye a nyêmî ngmê, ngmênê daa mumu ngmê. Yepê, Nê mu ngmidi M:aa a mo n:uu módu, mu kópu u dîy:o nipi nyipu a ya.
47 Yesu ngê yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê, N:ii a ka ada a kêlîmî, yi pini u nuw:o anî ngmêê, ghê kamî u ngwo wa a pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.
48 Yepê, Nê nmyi nté njini.
49 Yepê, K:omo tpile nmyi kn:ââ knî y:oo mana nko mênê dnya a pîpî, ngmênê mye pw:oo dniye.
50 Yepê, Nté njini n:ii mbóó p:uu a ndê wo, daa mana ntee ntini. Yepê, Pini n:ii ngê yi ntini ndêndê wa ma, daawa pw:onu.
51 Yepê, Nê nmyi nté njini, mbóó p:uu nê ndê wo, ghê njini a mênê a tóó. Yepê, N:ii ngê ala ntini wa ma, u ghê chedê ngê daawa pyódu. Yepê, Ntini n:ii u kwo anî y:oo, a chóó a mbyuu u kwo ay:ii y:oo, mu

* **6:31:** Ex 16:14-15 * **6:35:** Njon 4:14 * **6:37:** Njon 17:6-8 * **6:39:** Njon 10:28-29; 17:12

kópu u dîy:o dyámê mbêmê tpémi y:oo ghê kamî pêdê pyw:ee y:e.

52 Yesu u kópu dyuu u l:êê dîy:o Nju tpémi noko kwopwepe mbê dniye, noko yepê, Kî pini ngê chóó u mbyuu pee lónté nmo wa a kê, wanmî ma?

53 Yesu ngê yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê, Chóó Lémi u Pi Ndêndê mbyuu daanmyi ma knomomê, u wêê myedaanmyi nda knomomê, ye ghê kamî nmyi mênê daawa yââ.

54 Yepê, N:ii ngê a mbyuu wa ma, a wêê amye nda, yini u mênê ghê kamî wa yââ, kuwókuwó wéni ngê anê pyidu.

55 Yepê, Nté ntee ntini u pîpî daa ndîî kópu, a mbyuu u pîpî yi ndîî kópu. Yepê, Mbwaa ntee mbwááni u ndanî daa ndîî kópu, a wêê u ndanî yi ndîî kópu.

56 Yepê, N:ii ngê a mbyuu wa ma, a wêê amye nda, yini k:ii ngmidi ngê anyi pyaa knî.

57 Yepê, M:aa, ghê u kn:ââ. Yepê, Yinê a dy:ââ noo. Yepê, M:aa u ghê a mênê ntee a tóó, pini n:ii ngê wa ma nê, a ghê u mênê yinté adî ya.

58 Yepê, Nté njinini mbóó p:uu a ndê wo, ala vyîlo yi ntini. Yepê, Daa mana ntee ntini. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo w:amî mbêmê mana dnya a pîpî, myedê pw:oo dniye, ngmênê n:ii ngê ala ntini wa ma, yini daawa pw:onu, adî ya, chedê ngê daawa pyódu.

59 Yi kópu dyuu Yesu ngê u dêêpî têdê ye vyu, dini ghi n:ii ngê Kîpêêniyêm ngêpê ngomo k:oo doo dêêpî.

Yesu p:uu ndiye pyu yilî knî y:oo Yesu u ngwo a kuwo ngópu

60 Yesu p:uu ndiye pyu woni knî y:oo yi kópu dyuu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, noko yepê, Wu kópu dyuu u nyêm nmo doo u ntââ. Nanê wa ny:ee té.

61 Yesu ngê yi kópu chóó a w:ee ngê, apê, A p:uu ndiye pyu yoo ka nuu mbumu té. Yesu ngê yepê, Yi kópu dyuu u l:êê dîy:o a wépi wanmyi pwaa ngmê?

62 Yepê, Mbóó p:uu kwéli nê ndê wo dini ghi n:ii ngê nmyi ngópu am:aa diyé, ye yi ngwo a ka anmyinê kêlîmî mbê dmi?

63 Yepê, Kópuni nmyi chóó wanmyi d:uu t:oo, doo u ntââ dé, ghê kamî u ngwo daanmyinê pyw:ee ngmê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi mu ngmidi u ntââ, ghê kamî nmye yinê wa a kê. Yepê, A kópu dyuu Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê nmye dî vyi, ghê kamî u ngwo wanmyinê pyw:ee ngmê, ngmênê nmyi vy:o ngmê knî daa kêlîmî té. *

64 Yesu ngê yi kópu vyu, mu kópu u dîy:o yélini u kwo dêdnye kêlîmî, yi yéli wunê mwiyé a m:uu too, pini n:ii u kwódo ngê ghê wo, wunê myedê módu.

65 Yesu ngê yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o nmyenê, Pi ngmê a yoo vy:o módó daangmêwa ghê. M:aa ngê u ntââ ngê mwiyé wa a pyódu, a yoo vy:o u ngwo wa ghê. *

66 Yi kópu dyuu u l:êê dîy:o, yélini y:oo Yesu dnye yâmuyâmu, yi yéli yi vy:o pi yilî knî y:oo Yesu a kuwo ngópu, mêdêdnye yâmuyâmu.

67 Wod:oo nmo y:a mê miyó, Yesu ngê nmopê, U yi nmye a kwo, Amy:ee lee dmi?

68 Saimon Pita ngê kwo, A Lémi. Kwo, N:uu ka am:oo lee dmi? Kwo, Kópuni dyuu nye tpapê, yi kópu dyuu mbêmê ghê kamî anmo pyw:oo.

69 Kwo, Nga dp:o kêlîmî mbê dmi. Kwo, Ala kópu nmî lama kêdê yââ, Nyi Chóó Lémi u ngmidi ngmê u pi. *

70 Yesu ngê nmopê, K:omo tpile nmyi y:a mê miyó a chóó nê ngmidi nmyoo, ngmênê nmyi vy:o Setan u pénta ngma a kwo.

71 Njudas p:uu nmo doo mbumu, pini n:ii Saimon tp:oo, Kédiyót pi. K:omo tpile nmî y:a mê myomoni, ngmênê Yesu u lama doo ya, A kwódo ngê vyîlo ayi ghê.

7

Yesu u mbwó knî y:oo kópuni Yesu ka vyi ngópu

1 Yesu ngê Nkálili Wee ghêlî dêpê kuwo ngê, p:aani p:aani y:i doon:aa dpodo. U yi u ngwo dêpwo kwo, Njuda Wee u kwo nî lê, mu kópu u dîy:o Nju tpémi yi kada pini knî y:oo u vyee u yi y:e doo kwo. *

* **6:63:** 2 Kódin 3:6 * **6:65:** Njon 6:44 * **6:69:** Mát 14:33; 16:16 * **7:1:** Njon 5:18

2 Nju tpémi yi nté ghada u naa daa kêmakêma doo dyimêdyimê, pi yintómu yi nááli têdê Njedusalem dnye lêpî.
3 Yesu u mbwó knî y:oo Yesu ka kwo, Ala p:aani a kuwo ngi, Njuda Wee u kwo chi lêpî, kópuni nye d:uud:uu té, m̲:uu ndiye pyu knî y:oo y:i nye m:uu téne.
4 Kwo, N:ii ngê u yi adî kwo, Yoo yi lama nî yââ, yi pini mêdaa mbwolomb-wolo paa yédi. Kwo, Mumdoo yi kópu nye d:uud:uu té, ye pi knî yi ngópu dp:uu d:uu té, ńyóóchóó ye nyinê kêma ngi.
5 (K:omo tpile u mbwó yoo, u kwo myedêdnye kêlîmî.) *
6 Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii n:aa t:âât:ââ, yi dini ghi doongê yó, ngmênê dye ghi yintómu nmyi dye ghi dé.
7 Yepê, Doo u ntââ pi knî ye daanmyi diya dmi, ngmênê p:ee ye dî diy:a, mu kópu u dîy:o yi kópu dono ye n:aa kwódukwódu too. *
8 Yepê, Yi nááli têdê dmyinê lêpî, nê dînî lêpî, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii n:aa t:âât:ââ, yi dini ghi doongê dyimê wo.
9 Yi kópu ye vyi too, Nkálili ghêlî dêpê kuwo ngê, y:i doo ya.

Yesu u k:ii nté ghada u naa têdê u ngwo nmî lee dniye

10 Yesu u mbwó yoo nté ghada u naa têdê dini ghi n:ii ngê lee dniye, yi kuwó my:oo ghê dniye, Yesu u k:ii naa têdê my:oo lee dniye. Yi nááli têdê daa pi lama nmî taa dniye, ngmênê tumutumu nmî taa dniye.
11 Nju tpémi y:oo yi nááli têdê Yesu dnye nmy:uu, noko yepê, Angênê yi pini?
12 Kwayi ngê p:uu dnye danê. Ngmê knî y:oo apê, Pi mb:aa. Ngmê knî y:oo apê, Kêle. Apê, Pi yilî a dódó.
13 Yesu p:uu tââ dêdnye danê, mu kópu u dîy:o kada pini knî ye dnye nkîngê. *
14 Yi nááli u wo knî yi ńuknîńuknî p:uu dnye ya, Yesu u k:ii Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo nm:uu kee dniye, Yesu ngê dêêpî kn:ââ ye ngmê chópu.
15 Nju tpémi yi mênê ghê dmi ghipé wo, noko yepê, Kî pini ndiye pyu ndîî p:uu dêpwo ndiye, ngmênê puku yedê kópu dyuu u lama mb:aamb:aa ngê a kwo.
16 Yesu ngê yepê, Ala daa a chóó a kópu dyuu nmye yinî tpapê, ngmênê n:ii ngê a dy:ââ noo, u kópu dyuu nmye yinî tpapê.
17 Yepê, Pini n:ii Chóó Lémi u pono a vyápê, yi pini ngê chóó wa a w:ee, awo, Nê ngê daa chóó u kópu dyuu ye tpapê, ngmênê Chóó Lémi u kópu dyuu ye tpapê.
18 Yepê, Pini n:ii ngê chóó u kópu dyuu a tpapê ngê, u yi u ngwo a kwo yédi, A chóó a pi nî knî. Yepê, Ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, u ya a nga a kwo, Yi pini u pi nî knî. Yepê, Dînî dódó nmyo, myedînî k:omodanê.
19 Yepê, Ala kópu nmye ndîî kópu, Mósisi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu daa kn:aa yéli ye y:ângo, ngmênê nmo a kpo. Yepê, K:omo tpile Mósisi u dêêpî kópu dyuu nmy-inê nmye ndîî kópu dyuu, ngmênê dp:ee chââchââ ngmê. Yepê, Lukwe dîy:o a vyee módó nmyi mênê a tóó?
20 Pi knî y:oo Yesu ka kwo, Chi ghéti. Kwo, Myee u yi n:uu ngê a kwo?
21-23 Yesu ngê yepê, Lîme wo ngê nmyi ngópu pi ngmênî pyi ngê. Yepê, Lukwe dîy:o nmyi nyepênyepê u kópu ngê pyodo? Yepê, Lîme wo ngê kîmy:ee dpodo nyédi. Yepê, Mósisi ngê ala kópu a d:êê ngê, apê, nmyi tp:ee mââ choo taataa, wo woloni ngê Chóó Lémi u l:ii p:uu dmyinê t:emî. (Yi kópu kn:ââ daa Mósisi ngê yinê a chópu, ngmênê u kn:ââ knî y:oo y:oo a chaa ngópu.) Yepê, K:omo tpile tp:ee mââ u wo woloni lîme wo ngê dpî d:ii, ngmênê yi wéni ngê Chóó Lémi u l:ii yi tpémi u ghi ngmidi p:uu mye t:emî ngópu, yi ghi mb:aamb:aa ngê u ngwo dpî pyódu. Yepê, Pini n:ii lîme wo ngê nî pyi ngê, u nt:u ghi yintómu mb:aamb:aa ngê nî pyódu too. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o lukwe dîy:o módó nmye nod:enod:e té. *
24 Yepê, Too pee pw:ono kîdmyemê nuw:o, u mênê ntênê dmyinên:aa nuw:o. *

Chóó Lémi u ngmidi ngmê u pi p:uu u ngwo dnye danê

25 Njedusalem pi ngmê knî y:oo noko yepê, Nmî kada pini knî y:oo pini n:ii u vyee u yi a kwo, kî vyîlo, apii?

* **7:5:** Mát 13:55; Dpodo 1:14 * **7:7:** Njon 15:18 * **7:13:** Njon 12:42; 19:38 * **7:21-23:** Lev 12:3 * **7:24:** Njon 8:15

26 Noko yepê, Lukwe dîy:o tumutumu
daa m:ii, nmî ngópu pi yintómu knî ye mêka
danêmbum, ngmênê kada pini knî y:oo kópu
u kwo myedaa tpapê ngmê. Noko yepê,
Mumdoo nmî kada pini knî ye yinê ye pini
n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, kî vyîlo?
27 Noko yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a
ngmidi ngê, kwéli wa a ndê nmî lama daa
tóó, ngmênê kî pini kwéli a ndê wo, nmo
yintómu nmî lama ka tóó. *
28 Yesu ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo dini
ghi n:ii ngê yoo doo ndiye kîgha, dpodom-
biy:e ye mbwolo, yepê, Ye mumdoo nmyi
lama n:aa tóó, kwéli nê ndê wo, yi ghi nmyi
lama mye tóó? Yepê, Daa a chóó nê loo,
ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, yi pini pi
ndêndê. *
29 Yepê, Daa nmyi lama pini, ngmênê a
lama pini, mu kópu u dîy:o u kwo nê ndê
wo, yinê a dy:ââ noo.
30 Wod:oo pi knî y:oo u yi doo kwo, Yesu
nmî mgîmî, ngmênê kêê u ngwo dêpê t:ee
ngópu, mu kópu u dîy:o u vyee u dye ghi
daangê yó. *
31 Yi yéli yi vy:o pi yilî u kwo kêlîmî mbê
wo, noko yepê, Kî pini ngê mbwudu yilî dê
chaa, doo u ntââ pi ngê daawa t:ee kwolo.
Noko yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi
ngê, kî vyîlo. *

Yesu u mgîmîmgîmî ngê u ngwo dêê dniye

32 Pi knî y:oo Yesu p:uu kópuni kwayi ngê
dnye tpapê dé, Pádisi knî y:oo yi kópu ny:ee
tumo, wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada
pini knî yi k:ii kwodonkwodo a wó, Chóó
Lémi u ngomo t:ât:ât:ââ pyu yoo dy:ââ tumo,
yepê, Yesu nyinê mgîmî yó, nmo a ńuw:o yó.
33 Ghêlî daa mgîmî ngópu, Yesu ngê pi knî
ye yepê, Daa ndîî la ghi tp:oo nmyi vy:o
mwiyé mînê kwo, u kuwó dini ghi ngê n:ii
ngê a dy:ââ noo, yi pini ka am:aa diyé.
34 Yepê, Wanmyi nmy:uu nê, ngmênê
daanmyinê pyw:ee nê, mu kópu u dîy:o
kwéli anî lê, doo u ntââ y:i daangmanmyinê
nî.
35 Nju tpémi y:oo noko yepê, Ló y:i wa lê,
doo u ntââ u ngwo daanmo pyw:oo? Noko
yepê, Lukwe, kn:aa dyámê pee mbêmê wa
lê, Kîdiki tpémi y:i adîn:aa ndiye kîgha dé?
36 Noko yepê, Ala kópu a tpapê, Anmyi
nmy:uu nê, ngmênê daanmyinê pyw:ee nê.
Kwéli anî lê, doo u ntââ y:i daangmanmy-
inê nî. Noko yepê, Yi kópu knî yi nt:u kópu
lukwe?

Mbwaa yeedeyeede u dyimê pywuu

37 Yi nááli têdê, wéni n:ii Nju tpémi ye
ndîî ngê doo ya, yi wéni u kuwókuwó wéni.
Yi wéni ngê Yesu ghêêdî wo, pi knî ye
dpodombiy:e mbwolo, yepê, Pini n:ii a mb-
waambwaa, a ka myewunê kêlîmî, yi pini a
pwiyé we, mbwaa knî ngmanyi nda ngê. *
38 Yepê, Puku yedê alanté a tóó, Mbu ngê
mbwaa ntee dpî yeede té, yi pini ngê pi yilî
mbwaa njini ngê yinté wa yeede té.
39 Yesu Chóó Lémi u Ghê Dmi p:uu ye doo
danê. Yélini yi k:ii u kwo nmee kêlîmî, Chóó
Lémi ngê yi Ghéni Dmi ghêlî nmo dêpêngê
kpo, mu kópu u dîy:o Yesu ghêlî k:ii u Mî ka
daangê diyé wo. *

Yoo u ngwo chaa ngópu

40 Yesu ngê kópuni vyu, pi knî y:oo yi kópu
yi ny:ee ngópu, ngmê knî y:oo apê, Chóó
Lémi u komo kapî pyu n:ii nmo t:ât:ât:ââ,
ndêndê ngê kî vyîlo. *
41 Ngmê knî y:oo apê, Chóó Lémi ngê pini
n:ii a ngmidi ngê, kî vyîlo. Ngmênê woni
knî y:oo apê, Kêle. Apê, Pini n:ii Chóó Lémi
ngê a ngmidi ngê, daa Nkálili wa t:aa.
42 Apê, Puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi
ngê pini n:ii a ngmidi ngê, Petîlem wa t:aa,
Dépidi p:aani n:ii ta, mu kópu u dîy:o Dépidi
u tii ńedê pini ngmê. *
43 Wod:oo pi knî y:oo Yesu u l:êê dîy:o yoo
chaa ngópu. *
44 Ngmê knî y:oo u yi doo kwo, Nmî
mgîmî, ngmênê kêê p:uu daa yé ngópu.

Chóó Lémi u ngomo t:ât:ât:ââ pyu yoo kada pini knî ye módó u ngwo diyé dniye

45 Chóó Lémi u ngomo t:ât:ât:ââ pyu yoo
kada pini knî ye dini ghi n:ii ngê diyé dniye,
kada pini knî y:oo yepê, Lukwe dîy:o yi pini
dmy:oo ńuw:o ngópu? *

* **7:27:** Njon 7:41-42 * **7:28:** Mát 11:27 * **7:30:** Njon 8:20; 13:1 * **7:31:** Njon 2:23 * **7:37:** Njon 4:10,14
* **7:39:** Njon 15:26; Dpodo 2:4 * **7:40:** Deut 18:15; Dpodo 3:22 * **7:42:** Micah 5:2; Mát 2:4-6 * **7:43:** Njon 9:16
* **7:45:** Njon 7:32 * **7:46:** Mak 1:22

46 Ngomo t:âât:ââ pyu knî y:oo yepê, Yi pini u momu pini. Yepê, Ntee a mbumu, pi yinté daangma a mbumu. *
47 Pádisi knî y:oo yepê, Aa, ye dê dóó nmyo.
48 Yepê, Kada pini u kwo daangmê kêlîmî mbê wo, Pádisi u kwo myedaangmê kêlîmî mbê wo. *
49 Yepê, Yélini u kwo dê kêlîmî mb:anê, dêêpî kópu dyuu yi lama dnyinté a kwo. Yepê, Chóó Lémi u maa dê kn:aadi ngmê, yinê amê kpada té.
50 Nikódimês Yesu ka wunê pini n:ii loo, yi pini yi yéli yi vy:o doo kwo, yepê, A léma. *
51 Yepê, Dêêpî kópu dyuu mbêmê nmo m:ii té, apii? Yepê, Doo u ntââ yi pini módó daanmî ndyîko. Yepê, U kópu dyuu mwiyé ny:ee koo, ló kópu ngma a d:uud:uu.
52 Nikódimês nkwiti ngópu, kwo, Lukwe dîy:o yi Nkálili pi u pee cha ghê. Kwo, Lukwe, m:ii Nkálili pi? Kwo, Puku mêdê kp:aa té. Kwo, Chóó Lémi u komo kapî pyu Nkálili daangmêwa a ndê.
53 Pi yintómu p:o p:o lee dniye, ngmênê Yesu mbu Olipi mbêmê mî kee wo.

8

Yepeni u tumu mââ dpîmo ya Yesu ka u ngwo ńuw:o ngópu

1-2 Womumo mw:aandiye Yesu Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mê diyé wo, mbwódo yaa wo. Pi knî y:oo a yina ngópu, wod:oo doo ndiye kîgha dé.
3 Dêêpî pyu yoo Pádisi knî yi k:ii pyââ ngma a ńuw:o ngópu. Yi pyópu u tumu mââ k:ii pi knî y:oo mgîdî vy:o a pywálî dumo. Yi pyópu Yesu ka ńuw:o ngópu, pi knî yi ngîma kaa ngópu.
4 Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, Ala pyópu u tumu mââ k:ii pi knî y:oo da pywálî d:oo.
5 Kwo, Mósisi ngê nmî dêêpî kópu dyuu alanté nmo a kpo, apê, Yinté kópu n:ii ngê choo d:uud:uu knomomê, yini chêêpî ngê dmyinê vyee, ghê dmyina a ng:êênî. Kwo, Yi kópu p:uu ló kópu nmo ngmanyi vyi? *
6 Yesu dnye dódó, alanté dnye nuw:o, apê, Yesu ngê ala kópu nmo a tpapê, Kî pyópu vya yó, ye Lóma tpémi ye u nkwo wanmî vyi, Yesu ngê u yi a kwo, Nmyi d:aa dmi nê kââdî. Ngmênê ala kópu wa vyi knomomê, Nangê vy:a, ye pi knî ye wanmî vyi, Yesu ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu daa chââchââ. Yinté dnye nuw:o, ngmênê Yesu ngê kópu ye daa vyu, k:ame ye ghê wo, wod:oo kóópyââ ngê têpê mbêmê doo d:êê.
7 Y:i dnye kwo, u kwo mudnye póó, Yesu ngê mbwó ye yedê pyidu ngê, yepê, N:ii ngê dono daangmê d:uu ngê, yini ngê mwiyémwiyé chêêpî a ngî ngê, ala pyópu ngê d:ee ngê, u ngwo vya ngê.
8 Wod:oo k:ame mê ghê wo, têpê mbêmê mêdoo d:êê.
9 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, ngmêngmênté doo lêpî, vy:ee mwiyé lee dniye. Pi knî y:oo yi pyópu Yesu ka a kuwo ngópu.
10 Yesu ngê mbwó mêdê pyidu ngê, yi pyópu ka kwo, Pi anyi dê pwiyé dmi? Kwo, Nyîkondyîko pyu daangma a tóó?
11 Yi pyópu ngê kwo, Mââwe, pi daangma a tóó. Yesu ngê kwo, Myedaanî ndyîko ngi. Kwo, Chi lêpî, dono kidimongê d:uu. *

Yesu chóó pywápê p:uu u ngwo ye doo danêmbum

12 U kuwó dini ghi ngê Yesu pi knî ye modoo danêmbum, yepê, Ala nê, ala dyámê pê u pywápê. Yepê, N:ii ngê ada a yâmuyâmu nê, mgîdî vy:o daadî paa, pywápê u wo adî paa. Yepê, Yi pywápê Ghê Kamî u Kn:ââ.
13 Pádisi knî y:oo kwo, Ye kópu mo nmo chi vyi. Kwo, Ló pini m:uu ngê dê ngee ngi? Kwo, Doo u ntââ ye kópu ndê kópu ngê nmo daanyi pyódu.
14 Yesu ngê yepê, K:omo tpile pi ngê daa ngêêpî nê, ngmênê ndê kópu nmye yinî tpapê, mu kópu u dîy:o kwéli nê ndê wo a lama ka tóó, kwéli am:aa diyé, a lama mye tóó. Yepê, Kwéli nê ndê wo nmyi lama daa tóó, kwéli am:aa diyé nmyi lama myedaa tóó.
15 Yepê, Lukwe dîy:o dyámê u l:êê ghi dmi mbêmê nmye kóté kîgha nê.
16 Yepê, Pi dînîngmê kóté kîgha. Yepê, Pi wonî kóté kîgha té, ndêndê ngê pînî kóté kîgha té, mu kópu u dîy:o daa a mo n:aa tóó. Yepê, N:ii ngê a dy:ââ noo, u k:ii nye tóó mo.

* **7:48:** Njon 12:42 * **7:50:** Njon 3:1-2 * **8:5:** Lev 20:10; Deut 22:22-24 * **8:11:** Njon 5:14

17 Yepê, Dêêpî kópu dyuu puku yedê alanté a kwo, Pi miyó dê y:oo kópu mu ngmidi ayi vyi ngmê, yi kópu ndê kópu.
18 Yepê, Daa a mo a kópu yidî vyi, ngmênê n:ii ngê a dy:ââ noo, u kópu vyîlo myeyidê vyi. Yepê, M:aa yi vyîlo, myeyinê wunê kêmakêma noo.
19 Pádisi knî y:oo kwo, Angênê mi̱î? Yesu ngê yepê, Dmyongê mya noo, M:aa nmyi lama myedaa tóó. Yepê, W:ee mya noo, ye M:aa nmyi lama myepî tóó.
20 Yi kópu yilî Yesu ngê ye vyi too, dini ghi n:ii ngê doo ndiye kîgha dé. Chóó Lémi u ngomo k:oo vyi too, pi knî y:oo Chóó Lémi ka ndapî kwéli dnyimo yém. Kada pini knî y:oo u yi y:e doo kwo, Yesu nmî mgîmî, ngmênê daa mgîmî ngópu, mu kópu u dîy:o u vyee u dye ghi daangê yó.

Yesu u pwopwo p:uu u ngwo ye doo mgongo

21 Yesu ngê pi knî ye yepê, Dini ghi n:ii ngê anî lê, wanmyi nmy:uu nê, daanmyinê pyw:ee nê. Yepê, Chóó Lémi ngê nmyi dono u kuwó daawa kéé té, yinté amy:ee pw:oo dmi. Yepê, Kwéli anî lê, doo u ntââ y:i daangmanmyi nî. *
22 Nju tpémi y:oo noko yepê, Ala kópu ka tpapê, Kwéli wanî lê, doo u ntââ y:i daangmanmyi nî. Noko yepê, Yi kópu u nt:u kópu lukwe, ndoo apê chóóchóó wa vy:a?
23 Yesu ngê yepê, Nmyo dyámê mbêmê tpémi. Yepê, D:aa dyámê mbêmê pi, ngmênê nmyi pwo nê ndê wo.
24 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o u ngwo nmye dî vyi, nmyed:ê, Chóó Lémi ngê nmyi dono u kuwó daawa kéé té, yinté amy:ee pw:oo dmi. Yepê, A pi, A chóó n:aa tóó. Yepê, Yi kópu ka daanmyi kêlîmî mbê dmi, ye Chóó Lémi ngê nmyi dono u kuwó daawa kéé té, yinté amy:ee pw:oo dmi.
25 Nju tpémi y:oo kwo, Nyi n:uu? Yesu ngê yepê, A pi dye ghi yintómu munmyenoo a tpapê, ngmênê a ka dp:ee kêlîmî té.
26 Yepê, Kópu yilî nmyi p:uu anî vyi, u ngwo anî ndyîko nmyo, ngmênê a chóó a kópu dyuu nmye daanî vyi té. Yepê, Pini n:ii ngê a dy:ââ noo, k:omodanê pee tp:oo p:uu daa t:a. Yepê, Kópuni a ka a vyi too, yi kópu vyîlo nmye yinî tpapê too.
27 Nmî Mî p:uu ye doo danê, ngmênê pini n:ii p:uu ye doo danê, yi pini dêpê w:ee ngópu.
28 Dêpê w:ee ngópu, wod:oo Yesu ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê mudu y:i wanmyi km:êê ngmê, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, a pi, A chóó n:aa tóó. Yepê, Ala kópu amyenmyinê w:ee ngmê, A mo kópu daangmanî d:uu, M:aa ngê kópuni a ka a vyi too, vyîlo nmye yinî tpapê té, kópu nmye daamonî vyi. *
29 Yepê, N:ii ngê a dy:ââ noo a p:uu a t:a, a mo dêpê kuwo noo, mu kópu u dîy:o dye ghi yintómu u nuu u kópu yinî d:uud:uu too. *
30 Yélini y:oo yi kópu ny:ee tumo, yi yéli yi vy:o pi yilî Yesu ka kêlîmî mbê wo.

Módó dpodo pyu yoo yi danêmbum

31-32 Nju tpémi yi vy:o yélini Yesu ka kêlîmî mbê wo, Yesu ngê yepê, Dye ghi yintómu a ka anmya a ng:aa, ye ndêndê ngê a p:uu ndiye pyu ngê anmyi pyaa dmi, Pi Ndêndê nmyi lama wa yââ, dpodoni módó nmye dódó ngmê, yinêwa chedê.
33 Yesu ka kwo, Nmî kn:ââ mu ngmidi Epîlaham, nmo u yoo. Kwo, Pi p:uu módó dênmee dpodo. Kwo, Lukwe dîy:o módó dpodo u pi nmo chi vyi?
34 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye yinî tpapê, pini n:ii ngê dono a d:uud:uu, yini Setan p:uu módó a dpodo, doo u ntââ u módó dpodo u wépi daawa puwâ. *
35-36 Yepê, Doo u ntââ yi módó dpodo u mênê daanmyi pwii dmi, ngmênê mââwe ndîî tp:oo u ntââ, yinêwa pw:ii nmyo. *
37 Yepê, K:omo tpile nmyo Epîlaham u yoo, ngmênê a vyee u yi nmye a kwo, mu kópu u dîy:o a kópu dyuu u wépi dmye pwaa ngmê.
38 Yepê, M:aa ngê kópuni a ka kêma too, yi kópu vyîlo nmye yinî tpapê té, ngmênê kópuni nmyi mî ngê nmye a vyi too, vyîlo vy:ee d:uud:uu t:oo. *
39 Yesu ka kwo, Nmî mî Epîlaham, nmo u yoo.

* **8:21:** Njon 7:34-36 * **8:28:** Njon 3:14; 5:19 * **8:29:** Njon 16:32 * **8:34:** Lóma 6:16; 2 Pita 2:19 * **8:35-36:** Nkal 5:1 * **8:38:** Njon 8:44

Yesu ngê u ngwo ye vyu, yepê, Nmyi mî Setan

Yesu ngê yepê, Nmyi too pee dmi Epîlaham u tii ńedê a pyede, ngmênê na a ka dp:ee u yoo vy:o yéli. Yepê, W:ee Epîlaham u yoo ndêndê, ye kópuni doo d:uud:uu dé, yi kópu myep:ee d:uud:uu t:oo.

40 Yepê, Chóó Lémi ngê ndê kópu n:ii a ka vyi too, dye ghi yintómu yi ndê kópu vyîlo nmye yinî tpapê too, ngmênê a vyee nmyi mênê a tóó. Yepê, Epîlaham ngê yinté kópu daangmê d:uu ngê.

41 Yepê, Nmyi mî ngê kópuni a d:uud:uu too, yi kópu vyîlo vy:ee d:uud:uu t:oo. Yesu ka kwo, Dp:oo maadî tp:ee dé. Kwo, Nmî Mî mu ngmidi, Chóó Lémi.

42 Yesu ngê yepê, Chóó Lémi ndêndê ngê wo nmyi mî, ye a nuu ghi nmyi nódo pê tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê yinê a dy:ââ noo, al:ii u ngwo nê loo. Yepê, Daa a chóó nê loo, ngmênê yinê a dy:ââ noo. *

43 Yepê, Kópuni nmye n:aa tpapê too, lukwe dîy:o dênmyinê wopwe t:oo? Yepê, Mu kópu u dîy:o a kópu dyuu u yi nmye daa kwo.

44 Yepê, Nmyi mî Setan, nmyo u yoo. Yepê, U kópu dyuu vyîlo vy:ee yâmuyâmu ngmê. Yepê, Mwiyémwiyé dini ghi ngê pi vyee pyu ngê doo a ya, k:omodanê pyu ndîî, ndê kópu pee tp:oo u mênê daa tóó. Yepê, Dini ghi n:ii ngê a k:omodanê yédi, chóó u nuu u kópu ye d:uud:uu too, mu kópu u dîy:o k:omodanê pyu, mye k:omodanê u kn:ââ. *

45 Yepê, Ndê kópu nmye yinî tpapê ngê, yi kópu u l:êê dîy:o a ka dênmyinê kêlîmî nyédi.

46 Yepê, Nmyi vy:o n:uu ngê dono a p:uu ngmêdê m:uu? Yepê, A dono daa tóó. Yepê, A kópu yintómu ndê kópu dé, lukwe dîy:o a ka dp:ee kêlîmî té? *

47 Yepê, Yélini Chóó Lémi u yoo, Chóó Lémi u dnye a nyêmî ngmê. Yepê, W:ee Chóó Lémi u yoo, a dnye p:ee nyêmî ngmê.

Yesu pini dê Epîlaham yi danêmbum

48 Nju tpémi y:oo Yesu ka kwo, Ala kópu ndêndê ngê m̲:uu nmî vyu, Nyi pi dódó pyu, my:ii ghéti. *

49 Yesu ngê yepê, Kêle, d:aa ghéti. Yepê, M:aa u pi n:aa kmîmî, a pi nmyinê ghîpîghîpî ngmê.

50 Yepê, A chóó a pi daanî kmîmî. Yepê, Pi ngmêka tóó, n:ii ngê u yi a kwo, Nê u pi ndîî ngê pyaa we, yi pini ngê nmyi kópu dyuu yinêwa vya té.

51 Yepê, Ndê kópu nmye yinî tpapê, N:ii ngê a kópu dyuu adî d:uud:uu, yini daawa pw:onu. *

52 Nju tpémi y:oo kwo, Ala ngwo ntênê nmî lama kêdê yââ, Ndêndê ngê chi ghéti. Kwo, K:omo tpile Epîlaham pwene, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo mye pw:oo dniye, ngmênê ala kópu nmo chi vyi, N:ii ngê a kópu dyuu adî d:uud:uu, yini daawa pw:onu. Kwo, Chi ghéti.

53 Kwo, Nmî kn:ââ Epîlaham pwene. Kwo, Lukwe dîy:o Epîlaham nye chêêlîchêêlî. Kwo, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo kîmye pw:oo dniye. Kwo, M̲i nanê dê knî?

54 Yesu ngê yepê, A chóó a chili wonî dimi ngê, ye a pi k:omodanê ngê pê koko. Yepê, N:ii ngê a chili ndêndê ngê a dimi ngê, yi pini M:aa, pini n:ii p:uu ala kópu nmye tpapê ngmê, yi pini nmî yâpwo.

55 Yepê, Daa nmyi lama pini, ngmênê a lama pini. Yepê, Ala kópu nmye wudî vyi, Daa a lama pini, ye nmye pînê k:omodanê, p:aa nmyo ntee pini. Yepê, Ngmênê a lama pini, u kwo n:aa ng:aa, u pono n:aa vyápê. *

56 Yepê, Nmyi kn:ââ Epîlaham u nuw:o mb:aamb:aa ngê a pyodo, mu kópu u dîy:o a l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wéni n:ii a ngmidi ngê, yi wéni u nuw:o k:oo doo a y:enê, u gha mb:aamb:aa ngê u ngwo a pyodo.

57 Nju tpémi y:oo kwo, Kidimê k:omodanê. Kwo, Nyi tp:ee. Kwo, M̲:ââ daa limoy:a, Epîlaham dipi módu.

58 Yesu ngê yepê, Ndê kópu nmye yinî tpapê, Epîlaham ghêlî daa ta, ngmênê a pi alanté doo a ya, A chóó n:aa tóó. *

59 Nju tpémi y:oo noko yepê, Lukwe dîy:o kî pini ngê Chóó Lémi u pi u pyimo a t:emî. Noko yepê, Vya koo, wod:oo chêêpî knî ngma a ngî ngópu, daa kêmakêma Yesu ngê pî dy:ee tumo, ngmênê p:ee ye y:aa wo,

* **8:42:** Njon 16:28 * **8:44:** 1 Njon 3:8; Gen 3:4 * **8:46:** 2 Kódin 5:21 * **8:48:** Njon 7:20 * **8:51:** Njon 5:24 * **8:55:** Njon 7:28-29 * **8:58:** Njon 1:1 * **8:59:** Njon 10:31

Chóó Lémi u ngomo a kuwo ngê. *

9

My:oo pini n:ii ta, u danêmbum

1 Yélini yi k:ii Yesu p:uu nmee ndiye, Yesu u k:ii nipi nmee paa. Yi ngwo pi ngmênmî módu, my:oo doo ya, yinté a ta.

2 Nmî vy:o pini ngmê Yesu ka póó wo, kwo, Mââwe. Kwo, Kî pini my:oo ka tóó, n:uu u dono u l:êê dîy:o my:oo ta, chóó u dono u l:êê dîy:o ó u pye mî yi dono u l:êê dîy:o? *

3 Yesu ngê nmopê, Kî pini ngê dono daa d:uu ngê, u pye mî y:oo dono myedaa d:uu ngópu, ngmênê kî pini my:oo a ta, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo Chóó Lémi u wêdêwêdê p:uu paa m:uu y:e. *

4-5 Nmopê, Pini n:ii ngê a dy:ââ noo, doo u ntââ u dpodo u wépi daanmo puwâ, mu kópu u dîy:o ala w:êênî nmo pyede. Nmopê, Nê, ala dyámê u wuu. Nmopê, Dini ghi n:ii ngê wa ńuw:o nê, yi ngwo mgîdî wa a ghay, doo u ntââ dpodo daamunmyi dóó ngmê.

6 Yi kópu nmo yi vyu, wod:oo tpî kuwó têpê mbêmê pywé ngê, têpê u ngwo kn:êê kwólu, yi pini ngwolo dê u ngwo tpidi doo, yi pini ka kwo, Chi lêpî, Sailówam mbwááni lêê u kwo nyi kwidi.

7 (Yi mbwááni lêê u pi nmînê nmo, Dyede u mbwaa.) Wod:oo yi pini loo, yi mbwááni lêê u kwo mî kpêê wo, yélî mî módu, u ngwo mêdê diyé wo.

8 Yélini yi vy:o yi pini dpîmo kwo, myenté yélini y:oo ndapî dmyinê têdê dnyimo mumu, yi pini u l:êê dîy:o noko dnye póó, noko yepê, Pini n:ii dpîmo ndapî dmyinê, kî vyîlo, apii?

9 Ngmê knî y:oo apê, Kî vyîlo, woni knî y:oo apê, Kêle, daa vyîlo, ngmênê yi pini ntee pini. Yi pini ngê chóó yepê, Ala nê vyîlo.

10 U kwo póó dniye, kwo, Ngwolo dê lukwe ngê dê pywálî dê?

11 Yepê, Pi ngmê u pi Yesu, yi pini ngê têpê dê kn:êê kwolo, a ngîma dê d:ii, a ka dê, Chi lêpî, Sailówam mbwááni lêê u kwo nyi kwidi. Wod:oo dî lê, dîn:aa kudu, yélî u ngwo dîn:aa m:uu.

12 Kwo, Angênê yi pini? Yepê, Ndoo, a lama daa tóó.

Pini n:ii my:oo ta, Pádisi knî ye u ngwo ńuw:o ngópu

13 Pini n:ii my:oo ta, Pádisi knî ye ńuw:o ngópu.

14 Wéni n:ii ngê Yesu ngê têpê kn:êê kwólu, yi pini ngîma dyîngo, ngwolo dê u ngwo pyi doo, yi wéni lîme wo.

15 Pádisi yoo yi pini ka mye póó dniye, kwo, Ngwolo dê lónté nyi pywálî dê? Yi pini ngê yepê, Yesu ngê têpê kn:êê kwolo, a ngîma d:ii, nî lê, n:uu kudu, ala ngwo yéli m:aanî y:enê.

16 Pádisi ngmê knî y:oo apê, Kî kópu pini n:ii ngê d:uu, daa Chóó Lémi ka a ndê wo, yi dpodo lîme wo ngê dóó. Woni knî y:oo apê, Kêle. Apê, Chóó Lémi ngê nmo a dy:ââ ngê. Apê, N:ii ngê dono dpî d:uu, yi pini ngê yinté dpodo ndîî d:uudpî dóó. Yi nuw:o miyó ngê pyodo.

17 Wod:oo yi pini ka mê póó dniye, kwo, Pini n:ii ngê ngwolo dê pywálî dê, nangê lónté pini? Yi pini ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê.

18 Kada pini yoo u kwo daa kêlîmî mbê dniye, apê, Kî pini nmo ka k:omodanê, apê, my:oo dêpwo a ya u ngwo daa ta. Wod:oo yi pini u pye mî ye pi knî ngmê dy:ââ ngópu, yepê, A pwiyé dniye.

19-21 Yi taa knopwo, wod:oo ye póó dniye, yepê, Mumdoo kî dpî tp:ee?

Yepê, Nyââ, kî nyi tp:ee.

Yepê, Mumdoo my:oo doo ya, u ngwo a ta?

Yepê, Nyââ, my:oo doo ya, u ngwo a ta.

Yepê, Yélî lónté maa m:uu?

Yepê, Ndoo, yi kópu nyi lama daa tóó. Yepê, Pini n:ii ngê ngwolo dê pywálî dê nyi lama myedaa tóó. Yepê, Mââwe yila, nmyi chóó u kwo póó dmyeno.

22 Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u dîy:o kada pini knî ye nkîngê mbê knopwo. Kada pini knî y:oo ala kópu wunê mwiyé a vyi ngópu, apê, N:ii ngê wa vyi, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, vyîlo yi Yesu, yi pini dpî kéé yó, u yoo kuwa dpî kaa yó.

* **9:2:** Ex 20:5; Ezek 18:20; Luukî 13:2,4 * **9:3:** Njon 11:4

23 Yi kópu u l:êê dîy:o yi pini u pye mî nkîngê mbê knopwo, kada pini knî ye yepê, Mââwe yila, nmyi chóó u kwo póó dmyeno.

24 Pini n:ii my:oo doo ya myombó kwo, Chóó Lémi ngê kp:aani, ndêndê ngê chi danê. Kwo, Nmî lama ka tóó, pini n:ii u pi nmo chi vyi, yi pini dono pyu.

25 Yi pini ngê yepê, A lama daa tóó, dono pyu ó daa dono pyu. Yepê, Kópu mu ngmidi a lama ka tóó, my:oo noo ya, ala ngwo yélî mênî y:enê.

26 U kwo póó dniye, kwo, Lukwe n̲ga ngmê md:o? Kwo, N̲gwolo dê lónté pywálî dê?

27 Yi pini ngê nkwiti too, yepê, Wunê nmye kîdî vyi, a ka dpîp:e ng:aa té. Yepê, Lukwe dîy:o yi kópu am:ii ny:ee ngmê? Yepê, U yi nmye a kwo, P:uu ndiye pyu ngê am:ii pyaa dmi?

28 U ngwo u kwo a tpêpwo dniye, kwo, Nyi yi pini p:uu ndiye pyu, nmo Mósisi p:uu ndiye pyu yoo.

29 Kwo, Nmî lama ka tóó Chóó Lémi Mósisi ka doo a danê, ngmênê yi pini kwéli a ndê wo nmî lama daa tóó.

30 Yi pini ngê yepê, Ye lónté kópu? Yepê, K:omo tpile a ngwolo dê kî pywálî dê, ngmênê kwéli a ndê wo, nmyi lama daa tóó.

31 Yepê, Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi dono pyu ka d:uudpî ng:aa mb:anê, ngmênê pini n:ii ngê Chóó Lémi a chââchââ ngê, u nuu u kópu ye d:uud:uu too, yi pini ka Chóó Lémi dpî ng:aa mb:anê.

32 Yepê, K:omo tpile my:oo nî ta, ngmênê yi pini ngê a ngwolo dê kî pywálî dê. Yepê, Yinté kópu pi doongmê nyongo, pi ngmê ngê doongmê d:uu ngê, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê mwâ a l:âmo ngê, nkoo nmo.

33 Yepê, Yi pini Chóó Lémi ka wodêpê ndê wo, ye yi kópu ndîî daapî d:uu.

34 Yi pini ka kwo, Nyi pi dono tp:oo, dono vy:o nyi kaa wo. Kwo, Doo u ntââ daanyi ndiye kîgha nmo. Wod:oo yi pini u yoo kuwa kaa ngópu.

35 Yesu ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê ny-ongo, apê, Yi pini u yoo kuwa kêdê kaa ngmê, wod:oo y:i a pyw:ângo, u kwo póó wo, kwo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê ka nye kêlîmî?

36 Yi pini ngê Yesu ka kwo, Mââwe. Kwo, U pi a ka vyi ngi, u ngwo u kwo anî kêlîmî.

37 Yesu ngê kwo, Awêde chi m:uu. Kwo, Pini n:ii k:ii dpo danêmbum mo, nê vyîlo.

38 Yi pini Yesu yu km:ee yu mbodo dê y:e ghê wo, Yesu ka kwo, A Lémi, n̲ga nînê kêlîmî.

39 Yesu ngê kwo, Dyámê mbêmê nê loo, mu kópu u dîy:o nê, Yoo n:uu chámê. Nê, Yélini my:oo a pyede, yi ngwolo an:uu pywálî té, yélî amê m:uu ngmê, nê, yélini yinê ye kópu mb:aamb:aa ngê wunê nuw:onuw:o too, yi nuw:o dmi anîmo mbuknwe, pi my:oo ntee pini ngê wa pyaa dmi.

40 Pádisi knî ngmê y:i myednye ya, Yesu ka kwo, Lukwe, ala kópu nye tpapê, My:oo nmyeno pyede?

41 Yesu ngê yepê, Pini n:ii my:oo a tóó, maa dpî kn:aadi. Yepê, Ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Tpile yintómu mb:aamb:aa ngê nmo y:enê té. Yepê, Lukwe dîy:o maa mb:aa nmyi kn:aadi ngópu. Yepê, Lukwe dîy:o nmyi chóó my:oo nmyi yaa dniye, maa mb:aa u ngwo nmyi kn:aadi ngópu. Yepê, Nmyi dono yilî chedê ngê daawa pyaa dmi. Yepê, Maa mb:aa u kópu dyuu wodpîp:e ny:ee ngópu, ye daap:ee kn:ââ dé, u ntââ nmyi dono chedê ngê pî pyaa dniye.

10

Sipi w:uu u mgongo danêmbum

1 Yesu ngê Nju tpémi ye yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê. Yepê, Sipi w:uu mbwa k:oo dini ghi n:ii ngê a wee, n:ii ngê keńe ye d:uuwodê kpêmî, ngmênê mbwa mbêmê dpî lóó, ye yi pini kpáápi.

2 Yepê, Pini n:ii ngê keńe dpî kpêmî, mbwa k:oo u ngwo dpî kee, yi pini sipi y:eey:ee pyu.

3 Yepê, Mbwa y:enê pyu ngê keńe yi pini ka dpî kpêmî, k:oo u ngwo dpî kee, ye dpî mbwólu, yi pi dmi ngmêngmênté a tpapê too, yi kada dpî ghê, nté nmy:uu u l:êê dîy:o u ngwo dpî pwii dmi.

4 Yepê, Dini ghi n:ii ngê dpo pwii dmi, yi kada dpî ghê, a yâmuyâmu ngópu, u dnye yi lama. *

* **10:4:** Njon 10:27

5 Yepê, Kn:aa pini p:uu daawa kaa dmi,
awêde u kwo wa mbêpê dmi, mu kópu u
dîy:o u dnye daa yi lama.
6 Yi kópu dêpê w:ee ngópu, mu kópu u
dîy:o Yesu ye doo mgongo, *
7 wod:oo Yesu ngê mgongo ye m:uu
kwólu, yepê, Ala ndê kópu nmye yinî tpapê.
Yepê, Nê sipi knî yi keńe t:âmo ndêndê.
8 Yepê, Yélini y:oo sipi w:uu a y:enê ngmê,
kpáápi pââ ndîî dé, ngmênê sipi knî y:oo yi
dnye dmi daa nyêmî ngópu.
9 Yepê, Nê keńe t:âmo ndêndê. Yepê, N:ii a
pi ngê wa a kee, wanî ngee, adî koko, amaa
pywuwópywuwó, u nté adîn:aa a pyw:êmî. *
10 Yepê, Kpáápi u nuw:o mu ngmidi, u yi
u ngwo a kwo, Sipi w:uu nî t:âmo té, my:aa
vya té. Yepê, Ala kópu u l:êê dîy:o nê loo,
nê, Yi nuw:o dmi n:uu ngmêê, ghê kamî ye
n:uu y:oo, yi ya mb:aamb:aa ngê u ngwo
paa pyaa we.

Sipi y:eey:ee pyu mb:aa u danêmbum

11 Yesu ngê yepê, Nê sipi y:eey:ee pyu
mb:aa. Yepê, U ntââ a sipi knî yi l:êê dîy:o
wa vya nê, ye daanî mbêpê. *
12 Yepê, N:ii daa sipi w:uu chóó, n:ii ngê
sipi ka vyuwo têdê ndapî a kmênêkmênê
ngê, yi pini daa sipi y:eey:ee pyu mb:aa.
Yepê, N:ii ndapî u l:êê dîy:o a dpodo yédi,
dini ghi n:ii ngê chii w:ââ w:uu dpo lê, ye
sipi w:uu dpo kuwo, dpî mbêpê, dpo, W:ââ
ngê wa kiye nê. Yepê, Wod:oo w:ââ knî y:oo
sipi woni a vyee tumo, woni a ngm:ii kîgha
tumo.
13 Yepê, Yi pini dpî mbêpê, mu kópu u
dîy:o daa yi sipi w:uu chóó, u kwo d:uudpî
ch:anê dmi.
14-15 Yepê, Nê sipi w:uu chóó. Yepê, M:aa
u lama ntee n:aa tóó, sipi knî yi lama yinté
myenî tóó. Yepê, M:aa A lama ntee a tóó,
sipi w:uu a lama yinté mye kwo. Yepê,
U ntââ sipi knî yi l:êê dîy:o wa vya nê, ye
daanî mbêpê. *
16 Yepê, Sipini knî kuwa a m:ii té, daa
ala sipi w:uu vy:o sipi dé, ngmênê yi sipi
mya a sipi dé, yintómu anê ńuw:o té, a dnye
amyednyi nyêm, ala sipi w:uu vy:o anê kaa
té, sipi w:uu mu ngmidi ngê amî pyódu, yi
kada pini mu ngmidi ngê yinê adî y:eey:ee
dé. *
17 Yepê, A nuu ghi M:aa nódo a tóó, mu
kópu u dîy:o daanî kede, pwopwo u wépi
daanê puwâ. Yepê, A ghê wanî y:oo, my-
ombó amênê dy:o. *
18 Yepê, A vyee ye wanî kwódu knomomê,
ye doo u ntââ daawa vya nê. Yepê, Ngmênê
ye daanî kwódu, a chóó a nuw:o ngê a ghê
wanî y:oo. Yepê, M:aa u pi ngê a ghê wanî
y:oo, myombó amênê dy:o. Yepê, M:aa ngê
a ka pê, Yi kópu dê dpî d:uu dé. *
19 Yi kópu knî yi l:êê dîy:o Nju tpémi yi
nuw:o dmi u mo u mo ngê mê pyaa dniye.
20 Woni knî y:oo wo yéli ye yepê, Kî pini
nkono kmêna ngma a kwo, u ngwo dê ghéti.
Yepê, U kwo kîdmyemê ng:aa.
21 Wo yéli y:oo u nkwo yepê, Pini n:ii
u kmêna a kwo yédi, yinté daa danê yédi.
Yepê, Doo u ntââ kmêna ngê ngwolo kopwe
d:uudpî pyi.

Nju tpémi y:oo Yesu u ngwo mb:ii ngópu

22 M:ââ yintómu yi k:oo tpii yópu yi dye
ghi ngê, Nju tpémi y:oo naa ngma a kuwo
ngópu, Chóó Lémi u ngomo u l:êê dîy:o.
23 Yesu u k:ii yi nááli têdê nmî lee dniye,
Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo
nmî kee dniye, ghini n:ii u pi Solomon u
ngomo ghi, y:i nmee paa.
24 Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu
a yina ngópu, u kwo póó dniye, kwo, Dye
ghi nmo mêkidimê dówodówo. Kwo, T:ââ
nmo dê diy:a. Kwo, Nmo namê k:omodanê.
Kwo, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê,
n:ii nmo t:ât:ââ, ye nyi vyîlo?
25 Yesu ngê yepê, Wunê nmye monî vyu,
ngmênê a ka dpîp:e kêlîmî mbê dniye. Yepê,
M:aa u pi ngê kópuni yilî n:aa d:uud:uu ngê,
yi kópu knî y:oo nmye yinê wodê kêma noo,
26 ngmênê nmyi ngwolo dmi nmyi kuwo
ngópu, yi kópu yilî dpîp:e m:uu ngópu, mu
kópu u dîy:o dp:ee a sipi w:uu vy:o yéli.
27 Yepê, A sipi knî y:oo a dnye yi ng:aa, a
lama ka pyede, wunê yâmuyâmu noo.
28 Yepê, Ghéni n:ii chedê ngê daawa
pyódu, ye n:aa yémî ngê, u l:êê dîy:o

* **10:6:** Njon 16:25 * **10:9:** Njon 14:6 * **10:11:** Psalm 23:1; Njon 15:13; Tpyuu 7:17 * **10:14-15:** 1 Njon 3:16
* **10:16:** Njon 11:52 * **10:17:** Pilipay 2:8-9 * **10:18:** Njon 19:11

daangmêwa dyênê. Yepê, Pi ngmê ngê a kêlê myedaangmêwa a pwââ.

29 Yepê, N:ii ngê u yi adî kwo, awo, Kwulo nê pwaa té, yepê, yi pini wa dîpî, mu kópu u dîy:o u wêdêwêdê têdê. Yepê, M:aa ngê a ka yinê a kê too, u wêdêwêdê pââ ndîî, pi ngê kwulo daawa a pwaa té.

30 Yepê, M:aa ntee, nê mye yinté.

31 Nju tpémi y:oo noko yepê, Lukwe dîy:o kî pini ngê Chóó Lémi u d:aa wunê kââdîkââdî. Noko yepê, Vya koo, wod:oo myombó chêêpî knî ngma a ngî ngópu, apê, Yesu ngê nmî dy:ee té.

32 Yesu ngê yepê, M:aa u pi ngê nmyi ngîma kópu mb:aa yilî nî d:uu ngê. Yepê, Lóni u l:êê dîy:o a vyee u yi nmye a kwo?

33 Nju tpémi y:oo kwo, Daa kópu mb:aa ngmê u l:êê dîy:o myee u yi nmo a kwo, ngmênê k:omo tpile nyi nmo ntee pini, ngmênê ala kópu nye tpapê, Chóó Lémi u pi ntoo, a pi yintoo ngê n:aa pyépi.

34-36 Yesu ngê yepê, Yélini y:oo Chóó Lémi u kópu wunê a ny:ee ngópu, Chóó Lémi ngê yepê, Nmyo nê ntee yéli. Yepê, Nmyi chóó nmyi puku yedê yi kópu a tóó, doo u ntââ u wépi daanmyi pwaa ngmê. Yepê, Chóó Lémi ngê dyámê mbêmê chóó yinê a dy:ââ noo, u ngwo nmye nî vyu, nmyenoo, Nê Chóó Lémi Tp:oo, yepê, doo u ntââ yi kópu u wépi myedaanmyi pwaa ngmê. *

37 Yepê, M:aa u dpodo wodînî dódó ngê, ye a ka daap:ee ng:aa té.

38 Yepê, Ngmênê M:aa u dpodo dye ghi yintómu ndêndê ngê n:aa dódó ngê. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile a kópu dyuu daanmyi ny:ee ngmê, ngmênê kópuni n:aa d:uud:uu too, yi l:êê dîy:o a ka dmyina a kêlîmî, mu kópu u dîy:o ala kópu nmyi lama ndêndê ngê pîchoo ya, M:aa ntee a tóó, nê my:aa vyîlo, yinté myinî tóó. *

39 Yi kópu u l:êê dîy:o myombó u yi y:e mêdoo kwo, Nmî mgîmî, ngmênê yi kêlê a pwii wo.

40 Yesu u k:ii Njedusalem nmo kuwo ngê, mbwaa ndîî Njódan nmî ngmópu, Njon Baptist ngê yoo mbwaa paa kwéli dpîmo kmênêkmênê dé, y:i nmeen:aa ya.

41 Pi yilî nmo a loo, noko yepê, K:omo tpile Njon ngê mbwudu daangmê chópu, ngmênê kópuni yilî Yesu p:uu vyu, yintómu ndê kópu dé, k:omodanê kópu yi p:uu daa t:a.

42 Wod:oo pi yilî y:i Yesu ka kêlîmî mbê wo.

11

Lasadas u ngwo pwene

1-2 Pi ngmê, u pi Lasadas, u tîdê dê yi k:ii p:aa ngmê dnyimo ya, Petani. U tîdê dê yi pi dê Mata mbwémi Méli. (Pyópuni ngê nmî Lémi yu p:uu mbwááni n:ii tuu mb:aa a pii ngê, chóó u mbodo gh:aa dmi ngê mê pyi ngê, yi pyópu vyîlo yi Méli.) *

3 Yi pyópu dê yi tîdê Lasadas mbila wo, wod:oo Yesu ka kópu dy:ââ ngópu, kwo, Myipe mb:aa kêdê mbil:a, y:ay:a dê pwiyé. *

4 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê a nyongo, nmopê, Wu mbii daa pwopwo u mbii, ngmênê u nt:u kópu ala, Chóó Lémi u pi ndîî ngê paa pyaa we, Tp:oo u pi ndîî ngê u ngwo myepaa pyaa we. *

5 Yesu nódo Lasadas lémi knî yi nuu ghi dmi mb:aamb:aa ngê doo ya.

6 K:omo tpile Lasadas u mbii u pi a nyongo, ngmênê ghêlî u kwo daa n:ee. Kwéli nmee ya, wo mê miyó y:i nmî chedê ngê.

7 U kuwó dini ghi ngê nmopê, Njuda Wee u kwo mê diyé kmêle.

8 Kwonmo, Mââwe. Kwonmo, Nju tpémi y:oo m:ii tuwo chêêpî ngê mupî vya nyoo, lukwe dîy:o y:i mono diyédiyé té. *

9 Yesu ngê nmopê, Ghêlî daawa vya nê. Nmopê, Kââdî nmo doongê ghêpê wo. Nmopê, N:ii w:êênî a dpodo yédi, ńedê d:uudpî kaalî, mu kópu u dîy:o w:êênî a dpodo yédi, tpile yilî a y:enê ngê.

10 Nmopê, Ngmênê kââdî dini ghi n:ii ngê dpî ghîî, n:ii ngê u dpodo d:uudpo kêlî, mgîdî vy:o a dpodo yédi, ńedê u ngwo dpî kaalî, mu kópu u dîy:o wo daa ya yédi.

11 Yi kópu nmo yi vyu, u kuwó dini ghi ngê nmopê, Nmî pyipe Lasadas kîyedê dpî, n:aa lêpî, u dpî nîmo ny:ââny:ââ. *

* **10:34-36:** Psalm 82:6; Njon 5:17-20 * **10:38:** Njon 14:10-11 * **11:1-2:** Luukî 10:38-39; Njon 12:3 * **11:3:** Njon 11:36 * **11:4:** Njon 9:3; 11:40 * **11:8:** Njon 8:59; 10:31 * **11:11:** Luukî 8:52

12 Kwonmo, Mââwe. Kwonmo, Wunê dpî
knomomê, ye chóó mê pyiyépyiyé.
13 Nmînê nmo u mbii machedê ngê
wunê pyodopyodo, wunê dpî, ngmênê
Yesu Lasadas u pwopwo p:uu nmo doo
mgongo.
14 Wod:oo Yesu ngê yimi nmopê, Lasadas
kêdê pw:onu,
15 ngmênê nmyi l:êê dîy:o a gha
mb:aamb:aa ngê dê pyódu. Nmopê, U
kwo w:aa loo, ye kópu têdê yip:ee m:uu
ngópu, d:ud:umbiy:e a ka daap:ee kêlîmî
mbê dniye. Nmopê, U kwo lee kmêle, nmyi
kêlîmî ndîî ngê paa pyaa we.
16 Nmî vy:o pini ngmê Tomas, pini n:ii
u mbwó k:ii nipi taa knopwo, yi pini ngê
nmopê, Nmî mââwe u k:ii nipi lee kmêle, u
k:ii nipi paa pw:oo kmêle. *

Yesu nmî pyidepyide u kn:ââ mye nmî ghê u kn:ââ

17 Dini ghi n:ii ngê Petani nmî taa dniye,
nmopê, Lasadas paa tuwo kî kmênê ngópu.
18-19 Nmopê, Pi yilî Njedusalem kêda ndê,
Mata mbwémi Méli ye kêdê lee dmi, yi
nuw:o dê ka l:âmol:âmo d:oo, yi tîdê u l:êê
dîy:o. (Petani Njedusalem u nkîgh:ê a tóó,
daa kuughê, 3 km.)
20 Dini ghi n:ii ngê Mata ngê nyongo, apê,
Yesu maa p:uu kîyedê pwiyé knî, wod:oo u
mbwó Méli ngomo k:oo a kuwo ngê, maa
p:uu mênê pyódu nmoo.
21 Yesu ka kwo, A Lémi. Kwo, Al:ii
wonyoo ya, a tîdê daapî pwene, *
22 ngmênê a lama ka tóó Chóó Lémi
ka kópuni nye dmyinê, yi kópu vyîlo ye
d:uud:uu.
23 Yesu ngê kwo, Ǹîdê mêwunê pyide-
pyide.
24 Mata ngê kwo, A lama ka tóó,
kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê pi
yintómu wa pyidu té. Kwo, A tîdê u ngwo
amêdê pyidu. *
25 Yesu ngê kwo, A chóó nê yoo yi pyide-
pyide u kn:ââ, mye yi ghê kamî u kn:ââ.
Kwo, N:ii a ka ada a kêlîmî, k:omo tpile wa
pw:onu, ghê amaa ya.
26 Kwo, N:ii u ghê a t:a dyámê mbêmê, a ka
ada a kêlîmî, ghê kamî wa a pyw:oo, ghéni
n:ii chedê ngê daawa pyódu. Kwo, Yi kópu
ka nye kêlîmî?
27 Mata ngê kwo, A Lémi. Kwo, Yi kópu
ka n:aa kêlîmî. Kwo, A lama ka tóó, Pini
n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, n:ii nmo
t:âât:ââ, nyi vyîlo, Chóó Lémi Tp:oo. *

Yesu ngê mbê u ngwo a puwâ

28 Mata ngê maa p:uu a kuwo nmoo,
Petani mê diyé wo, u mbwó Méli ka tumu
u kwo mbwolo, kwo, Mââwe kêda t:a, ka
poopoo ngi.
29 Dini ghi n:ii ngê Méli ngê nyongo,
wod:oo ghêêdî wo, Yesu u k:ii nmo a loo.
30 (Ghêlî k:ii p:o pi dêmî ta, Mata ngê maa
p:uu kwéli a pyódu nmoo, y:i nmee ya.)
31 Dini ghi n:ii ngê Méli lîmîlîmî ngê
ghêêdî wo, ngomo k:oo a pwii wo, Nju
tpémini Méli u nuw:o l:âmol:âmo u l:êê dîy:o
yi ngomo k:oo dnye kwo, mye ghêêdî dniye,
Méli mye ngmêê ngópu. Apê ngmênê, Kpê
chedê dê lê, wumê mbê.
32 Dini ghi n:ii ngê Méli ngê Yesu módu,
u kwo a loo, yu km:ee dyimê wo, kwo, A
Lémi. Kwo, Al:ii wonyoo ya, ye a tîdê daapî
pwene.
33 Yesu ngê Méli yi módu, apê, Mu mbê.
Apê, Kî yéli myeka mbê té. U gha dyênê wo,
kwodo ng:oo dmi mye tpalê wo.
34 Yepê, Ló y:i nmyi kmênê ngópu? Kwo,
Nmî Lémi. Kwo, Lee kmêle, nga anyi
mwini.
35 Yesu ngê mbê u ngwo myedê puwâ. *
36 Nju tpémi y:oo noko apê, U pyipe
mb:aa.
37 Pi ngmê knî y:oo apê, Kî pini ngê ng-
wolo kopwe angênté pyi ngê, lukwe dîy:o
Lasadas daa pyi ngê. *

Yesu ngê Lasadas u ngwo mêdê pyidu ngê

38 Myombó Yesu u gha mê dyênê wo,
wod:oo kpê chedê nmî lee dniye. Kpomo u
mênê ntóó y:i mî kmênê ngópu, chêêpî ndîî
u kpê komo t:âmo ngmê kaa ngópu.
39 Yesu ngê yepê, Chêêpî tpiyé wupu kalê
yó. Mata ngê Yesu ka kwo, Tuu wunê yiyé.
Kwo, Paa tuwo nmî kmênê ngê.
40 Yesu ngê kwo, Ala kópu nga dî vyi, A ka
nye kêlîmî, ye Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîî

* **11:16:** Mak 14:31 * **11:21:** Njon 11:32 * **11:24:** Njon 5:29; 6:39-40 * **11:27:** Njon 6:68-69 * **11:35:** Luukî 19:41 * **11:37:** Njon 9:6-7

awêde nye mumu. Kwo, Lukwe. Kwo, Yi kópu ka d:ee kêlîmî?
41 Wod:oo chêêpî a tpiyé wupu kalê ngópu. Yesu mbóó p:uu vyu wo, u Mî ka kwo, Mw:ââkó M:aa. Kwo, Kópuni ṉga d:a dmyinê, kîcha d:uu.
42 Kwo, A lama ka tóó, dye ghi yintómu a ka nyinê ng:aa, ngmênê ala yéli yi l:êê dîy:o yi kópu dî vyi, mu kópu u dîy:o ala kópu ka paa kêlîmî mbê dniye, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a dy:ââ ngê, kî vyîlo.
43 Yi kópu yi vyu, wod:oo dpodombiy:e mbwolo, apê, Lasadas, a pwii.
44 Wod:oo ntóó a ghêêdî wo, kpomo u mênê a pwii wo. Ntee kmênê ngópu, yinté mêdê pii wo, kóó yu yi p:uu kpîdî pee n:ii t:ee tumo, yinté p:uu dnye ya, kpîdî pee n:ii ngê mbodo a kmongo ngópu, yi kpîdî pee mbêmê myedoo ya. Yesu ngê yepê, Kî pini p:uu kpîdî pee a ngee tóó. Yepê, Paa wunê yém.

Yesu u vyee u dy:oo u ngwo a châpwo ngópu

Mátiyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luukî 22:1-2

45 Nju tpémini Méli ka lee dniye, u nuw:o l:âmol:âmo u l:êê dîy:o, yi yéli yi ngópu Yesu ngê Lasadas a pyidu ngê.
46 Pi yilî u kwo kêlîmî mbê wo, ngmênê woni knî Njedusalem mê diyé dniye, Pádisi knî ye yi kópu u yuu ye mênê y:ee ngópu.
47 Wod:oo Pádisi yoo, kpêê yiyé pyu yoo, kada pini yintómu nipi a wó, noko yepê, Lukwe ngmanmî md:o, wu pini ngê kópu yilî ka d:uud:uu.
48 Noko yepê, Yi kópu adî d:uud:uu dé, pi yintómu u kwo wa kêlîmî mb:anê, Lóma tpémi y:oo wa ny:ee ngmê, awo, Wu pini ngê u pi lukwe dîy:o mudu y:i a kmîmî. Noko yepê, U kuwó dini ghi ngê lede yilî ala Njuda Wee u kwo wa a dy:ââ ngmê, wamî vya nmo, Chóó Lémi u ngomo wamye pwaa ngmê.
49 Pi ngmê yi vy:o doo kwo, u pi Kayapas, yi m:aani ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê doo ya. Yi pini ngê yepê, Nuw:o nmyi mênê daa tóó.
50 Yepê, Ala kópu dmyongê w:ee ngópu. Yepê, Pi ngmidi pi yintómu yi l:êê dîy:o paa pw:oo we, ye Lóma tpémi y:oo daawa a pw:oo nmo. *
51 Yi pini doo u lama doo mbumu, ngmênê ndê kópu yedoo tpapê. Yi m:aani ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê doo ya, Chóó lémi u komo u ngwo kââ.
52 A tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó, Yesu Nju tpémi yi l:êê dîy:o pwene, kn:aa yéli yi l:êê dîy:o mye pwene, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo dyámê mbêmê dyámê mbêmê yélini a kwo, yoo ngmidi ngê u ngwo paa pyaa we. Kayapas u lama yi kópu dêpwo ya, ngmênê yinté kópu ye yi vyu. *
53 Yi wéni ngê Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Yesu u vyee u dy:oo a châpwo ngópu,
54 wod:oo Yesu tumutumu doo paa, Njuda Wee nmo kuwo ngê, pi kwéli dêpwo paa, y:i nmî lee dniye, p:aa ngmê u pi Epîdayim y:i nmeen:aa ya. *
55 Nju tpémi yi naa ndîî, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa, daa kêmakêma doo dy-imêdyimê, wod:oo pi yilî Njedusalem loo, daa dyámê ghi mu ngmidi tpémi y:i mî taa dniye. Yi nááli ghêlî daa kê ngópu, Njedusalem u ngwo lee dniye, Chóó Lémi ka tupwóni yi p:uu doo ya, u ngwo chedê ngópu.
56 Yesu dnye nmy:uu, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo noko dnye póó, noko yipu, Naa têdê daawa t:aa, apii?
57 Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Pádisi yoo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî yi k:ii, ala kópu pi knî ye mwiyé vyi ngópu, yepê, N:ii u lama Yesu choo ya, yi pini ngê nmo dpî vyi ngê, yed:oo nmo mgîmîmgîmî.

12

Tpileni tuu mb:aamb:aa Méli ngê Yesu u pwo u ngwo a pii ngê

Mátiyu 26:6-13; Mak 14:3-9

1 Dini ghi n:ii ngê Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa ndîî nê wámê, Yesu u k:ii Petani nmî lee dniye, Lasadas kwéli doo a ya, pini n:ii Yesu ngê kpêênî a pyidu ngê. *
2 Yesu u l:êê dîy:o nté pee ngmê l:âmo ngópu, Lasadas u k:ii nmee kmaapî. Mata

* **11:50:** Njon 18:14 * **11:52:** Njon 10:16; 17:21; 1 Njon 2:2 * **11:54:** Njon 7:1 * **12:1:** Njon 11:1,43

ngê nté doo a teetee, nté kuu dmi nmî kêmê doo kapî dé. *

3 U mbwó Méli ngê mbwááni n:ii tuu mb:aa pód:a ngma a ńuwo, yi mbwááni u pywuu pââ ndîî, u pi naadî. A ngêêdî, komo puwâ, Yesu mbêmê knî ngma a pii ngê, yu dê u ngwo mye ghêê doo, chóó u mbodo gh:aa dmi ngê yu dê u ngwo mê pyi doo. Yi tpile tuu mb:aa ngê ngomo kó a ngêêdî.

4 Nmî vy:o pini ngmê, Njudas Kédiyót pi, pini n:ii Yesu u kwódo ngê daa kêmakêma doo wowo, yi Njudas ngê nmopê,

5 Kî pyópu ngê lukwe dîy:o naadî dê dyênê. Nmopê, Nmo woda kê, ndapî ndîî pudu kmênê, yi ndapî pinté knî ye pudu y:oo. *

6 Yi kópu vyu, ngmênê daa pinté knî yi p:uu doo nuw:o, chóó p:uu doo nuw:o. Kpáápi ngê doo ya, nmî ndapî péé yinê dpîmo y:enê, ngmênê yinê mêdpîmo pîpî.

7 Yesu ngê kwo, U kwo kidimê mbumu. Kwo, A pwopwo u l:êê dîy:o wiye ngê.

8 Nmopê, Dye ghi yintómu u ntââ pinté yoo anmyinê pyw:ee t:oo. Nmopê, Dini ghi n:ii ngê u yi nmye adî kwo, Nmî ngee té, nmopê, u ngwo dmyinê ngêêpî dé. Nmopê, Mu dini ghi ngê nmyi vy:o mêdaanî kwo.

Lasadas u vyee u dy:oo u ngwo a châpwo ngópu

9 Nju tpémi yilî y:oo yi ny:ee ngópu, apê, Yesu Petani ka tóó, wod:oo y:i lee dniye. Daa Yesu u mo u l:êê dîy:o lee dniye, ngmênê u yi y:e myedoo kwo, Lasadas nm:uu m:uu, pini n:ii Yesu ngê kpêênî a pyidu ngê.

10 Wod:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo Lasadas u vyee u dy:oo myedê châpwo ngópu,

11 mu kópu u dîy:o Lasadas u l:êê dîy:o Nju pi yilî knî y:oo yi chóó yi kada pini dnya a kuwokuwo dé, Yesu ka dnye kêlîmî.

Njedusalem u ngwo nmî vy:ungo

Mátiyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luukî 19:28-40

12 Womumo pi yilî n:ii Njedusalem naa têdê ta, yi yéli y:oo yi ny:ee ngópu, apê, Yesu awêde al:ii a taataa.

13 Wod:oo king ntee dnyimo chââchââ, Yesu yinté mye châpu ngópu, dpumo nkoo dmi knî ngma a ńuw:o ngópu, maa p:uu a pyódu nmoo, dnye kââ, kópu, Munmîkó Nmî Lémi. Kópu, Chóó Lémi ngê a ngee nyine. Kópu, U pi ngê nyinê loo. Kópu, Nmo Yisîléli tpémi, nyi nmî king, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê choo a ngêêpî ngi. *

14 Yesu ngê ndonki ngma a pyw:ângo, pyipwo yaa wo, Njedusalem u ngwo loo. Kópuni puku yedê a tóó, Yesu ngê vyîlo yi ntiye ngê. Yi kópu ala.

15 Njedusalem tpémi, namê nkîngê.
Nmyi king wunê pwiyé knî,
ndonki tp:oo pyipwo wunê tóó. *

16 K:omo tpile p:uu nmee ndiye, ngmênê yi ngwo pi dêpê w:ee ngê. Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, mêdê pii wo, u Mî ka mê kee wo, u ngwo nmo w:ee ngê, kópuni Yesu p:uu ló dini a d:êê ngópu u ngwo nmî nuw:o kwólu, noko nmîmo, Yesu ngê yi wéni ngê nmî d:uu ngê. *

17-18 Yi yéli ndîî y:oo Yesu châpu ngópu, mu kópu u dîy:o Lasadas u danêmbum mwiyé ny:ee ngópu. Yélini yi ngópu Yesu ngê Lasadas kpêênî a pyidu ngê, yi yéli y:oo pi yintómu knî ye mênê nté ngópu.

19 Wod:oo Pádisi yoo y:oo noko yepê, Dmyinê w:ee ngmê, dpî dêê dmi. Noko yepê, Pi yintómu u pee kêdê ghê. *

Yesu chóó u pwopwo p:uu u ngwo doo mgongo

20 Yélini Njedusalem naa têdê lee dniye, woni knî Kîdiki tpémi.

21 Pilipi ka lee dniye, pini n:ii Mbetîsaida pi, p:aani n:ii Nkálili Wee u kwo a tóó. Kwo, Mââwe, u yi nmo a kwo, Yesu nmo mumu.

22 Yi kópu Pilipi ngê Andru ka mî vyu, yi tpódu nipi lee knopwo, Yesu ka u nkwo mî vyi ngópu.

23 Yesu ngê yepê, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi u Pi Ndêndê u pi ndîî ngê wa pyódu, yi wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê, ngmênê u pi têdê ngê mwiyé wunê pyodopyodo. *

24 Mgongo ye ngmê kwólu, ye póó wo, yepê, Witi w:uu ngmanyinê ngî, kîlî anyi tpyé, mb:aamb:aa ngê u kwo anyi vyuwo,

* **12:2:** Luukî 10:39 * **12:5:** Mát 19:21 * **12:13:** Psalm 118:25-26 * **12:15:** Zech 9:9 * **12:16:** Njon 2:22 * **12:19:** Njon 11:48 * **12:23:** Njon 17:1

lukwe, yilî ngê u ngwo wa pyódu? Yepê, Doo u ntââ. Yepê, Têpê mbêmê wanyi pw:ono, têpê u mênê wa kee, ye mu dini ghi ngê wa pyidu, nt:u wa kaalî, w:uu yilî ngê u ngwo wa pyódu. *

25-26 Yepê, N:ii ngê a p:uu dpodo u yi adî kwo, ye yini a maa p:uu choo m:ii, choo a yâmuyâmu nê, kwéli anî lê, y:i dpo lee we. Yepê, N:ii a p:uu yinté adî dpodo, yini u pi M:aa ngê ndîî ngê wa pyódu. Yepê, Ngmênê n:ii chóó u ghê p:uu adî nuw:o, u l:êê dîy:o a wépi wa puwâ, yini ngê u ghê kamî l:âmo wa a ngee. Yepê, Dyámê mbêmê n:ii chóó u ghê p:uu daadî nuw:o, a p:uu dpodo têdê daawa kede, yini ngê u ghê kamî l:âmo daawa a ngee, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

27 Yesu ngê nmopê, A ghê da kee. Nmopê, M:aa ka ala kópu n:aa dmyinê, kwonê, A ngee nédi, pi knî y:oo yi dono kópu a nga kîngmê d:uu ngmê. Nmopê, Yi kópu M:aa ka wanê dmyinê? Nmopê, Kêle. Nmopê, Yi kópu u kwo daanê dmyinê, mu kópu u dîy:o yi dono kópu u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nê loo.

28 Nmopê, M:aa ka ala kópu n:aa tpapê, M:aa, m̲i ndîî ngê pyódu ngi. Yi kópu nmo yi vyu, u kuwó dini ghi ngê, nê, Mbóó p:uu dnye ngmê wîle, Yesu ka kwo, A pi ndîî ngê wunê nî pyódu ngê, myombó ndîî ngê mênî pyépi.

29 Yélini yi vy:o nmee kwo yi dnyeni mye ny:ee ngópu, ngmênê dnyinté a w:ee ngópu. Ngmê knî y:oo apê ngmênê, Mwini yi mbwólu. Woni knî y:oo apê ngmênê, Enjel u kwo yi mbwólu.

30 Yesu ngê yepê, Wu dnyeni daa a l:êê dîy:o da kwolo, ngmênê nmyi l:êê dîy:o da mbwólu.

31 Yepê, Dyámê mbêmê tpémi yi chámêchámê kn:ââ daa kêmakêma a chapî. Yepê, Ala ngwo Setan ngê dyámê pê yintómu yinê a mbêpê kîgha, ngmênê u ngm:ii kîgha kn:ââ daa kêmakêma n:aa chapî. *

32 Yepê, Dini ghi n:ii ngê têpê mbêmê wa a ngî nê, tââ wa km:êê nê, ye pi yintómu a chóó a kêténi wanê pêêdî. *

33 Yi kópu ye vyu, chóó u pwopwo p:uu u ngwo ye doo mgongo.

34 Pi knî y:oo kwo, Puku yedê alanté kópu ngmêka tóó, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ng-midi ngê, dini ghi n:ii ngê wa t:a, dyámê pê adî y:enê, chedê ngê daawa pyódu. Kwo, N̲yóó m̲:uu ala kópu nye tpapê ngê, nyimo, Nê Chóó Lémi u Pi Ndêndê, kwo, ala ngwo ala kópu kîchi vyi, Tââ wa km:êê nê. Kwo, Chóó Lémi u Pi Ndêndê u kakêmê nmo chámê ngi. *

35 Yesu ngê yepê, Nmyi pywápê daa kêmakêma a pwopwo. Yepê, Pywápê wo dmyinê m:ii, mgî nangê puwâ. Yepê, Mgîdî nmyi pwo kîdangê ghay. Yepê, N:ii mgîdî vy:o a m:ii, maa dpî kn:aadi.

36 Yepê, Nmyi pywápê a pwopwo, lîmîlîmî ngê u kwo kêlîmî mbê dmyeno, yed:oo wo u yoo ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. *

Yesu u mb:iimb:ii

Yesu ngê yi kópu yi vyi too, yi yéli a kuwo ngê, yi vy:o mî mbwolo wo.

37 K:omo tpile mbwudu yilî yi ngópu chópu, ngmênê u kwo dêdnye kêlîmî,

38 kópuni Yisaya ngê wunê a d:êê ngê, yi ngwo mî ntiye ngópu. Yi kópu ala,

A Lémi, lukwe dîy:o nmî kópu ka daa kêlîmî mbê dniye,
n̲gwêdêwêdê ndîî lukwe dîy:o daa mya ngópu. *

39 Doo u ntââ daapê kêlîmî mbê dniye, mu kópu u dîy:o Yisaya ngê Chóó Lémi u komo alanté myedê kââ, apê,

40 Yi ngwolo dmi my:oo nî yó,
nê, Yélî daapaa m:uu y:e,
yi nuw:o l:âmo dmi nê ngópu,
nê, Daapêdê w:ee y:e,
a ka daapêdê diyé dniye,
yi pyipyi u l:êê dîy:o. *

41 Yisaya ngê yi kópu a d:êê ngê, mu kópu u l:êê dîy:o Yesu u pi ndîî mwiyé a módu, p:uu u ngwo doo a d:êê. *

42 K:omo tpile Nju pi yilî u kwo dêdnye kêlîmî, ngmênê mê yilî u kwo dnye kêlîmî, kada pini knî ngmê yi vy:o myednye kwo. Yi yéli y:oo kópu daa vyi ngópu, ngmênê tumutumu u kwo dnye kêlîmî, mu kópu u

* **12:24:** 1 Kódin 15:36 * **12:31:** Luukî 10:18; Njon 16:11 * **12:32:** Njon 3:14-15 * **12:34:** Dan 7:13-14 * **12:36:** Epeso 5:8 * **12:38:** Is 53:1 * **12:40:** Is 6:10 * **12:41:** Is 6:1

dîy:o Pádisi knî ye dnye nkîngê, apu, Wa kéé nmo, nmî yoo kuwa wa kaa nmo. *
43 Yélini tumutumu dnye kêlîmî, u yi y:e doo kwo, Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha nmo. Yi kópu yinê ye ndîî kópu. K:omo tpile daa Chóó Lémi u nuu u kópu yidnye d:uud:uu, ngmênê yi kópu yinê ye têdê kópu. *

Mgîdî u yoo yi ndyîkondyîko

44 U kuwó dini ghi ngê Yesu pi knî ye dpodombiy:e mbwolo, yepê, N:ii a ka wunê kêlîmî, daa a mo a ka wunê kêlîmî, ngmênê pini n:ii ngê a dy:ââ noo, u kwo mye kêlîmî.
45 Yepê, N:ii ngê dê mya nê, pini n:ii ngê a dy:ââ noo, yi pini myaa mya.
46 Yepê, Dyámê pê u pywápê ngê nê loo, nê, N:ii a ka ada a kêlîmî, mgîdî vy:o daadî kwo, pywápê u wo adî ya. *
47 Yepê, N:ii u lama a kópu dyuu adî kwo, daadî chââchââ dé, nê kuu, a chóó daanî ndyîko. Yepê, Daa yoo yi ndyîkondyîko u l:êê dîy:o nê loo, ngmênê yi ngêêpî u l:êê dîy:o nê loo. *
48 Yepê, N:ii ngê a wépi wa puwâ, a kópu dyuu u wépi amye puwâ, yini ngê chóóchóó dê ndyîko, kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê wa kpada, *
49 mu kópu u dîy:o daa a mo a kópu dyuu yinî tpapê, M:aa ngê yinê a dy:ââ noo, kópuni a ka doo a tpapê dé, nmye vyîlo yinoo tpapê dé.
50 Yepê, Kópuni M:aa ngê a ka a vyu, a lama ka tóó, a ka pê, Ghê kamî pêdê pyw:ee y:e, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yepê, M:aa ngê kópuni a ka a vyi too, vyîlo nmye yinî tpapê té. *

13

Yesu ngê nmî yi dmi u ngwo ghêê too

1 Nê mââ Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa. Yesu u lama doo ya, apê, Daa kêmakêma dyámê pê nînê kuwokuwo, M:aa ka mînî diyédiyé. Yélini yi k:ii u kwo nmee kêlîmî, nmî nuu ghi dmi ndêndê ngê nódo doo ya. Yi kópu yi wéni ngê ndêndê ngê nmo w:ee ngê, dini ghi n:ii ngê Yesu ngê ala ndîî kópu nmo d:uu ngê. *
2 Yesu u k:ii mgîdî vy:o kmaapî têdê nmee ya. Setan ngê Njudas ka Yesu u kwódo ngê wowo u pi wunê mwiyé a vyu. Yi Njudas u mî Saimon, Kédiyót pi.
3 Yesu u lama doo ya, apê, M:aa ngê tpile yintómu a kêê yedê yó, u kwo nê ndê wo, u kwo mînî diyédiyé.
4 Wod:oo Yesu kmaapî têdê ghêêdî wo, u kpîdî mb:aa u mbwo a ngópu, tââli daadîî u paa ngmê t:ângo,
5 mbwaa kuu nmoko yedê ngmê ntówo, nmî yi dmi ngmêngmênté doo ghêêghêê, tââli ngê doo pyipyi dé.
6 Saimon Pita ka u nkwo yi loo, yu dê daa kêmakêma doo ghêêghêê dê, wod:oo Pita ngê kwo, Mââwe. Kwo, Nyi nmî kada pini, nê tp:ee. Kwo, Doo u ntââ a yi dê daanyi ghêê dê.
7 Yesu ngê kwo, Kópuni n:aa d:uud:uu, choongê w:ee ngê, dîyo wanyinê w:ee.
8 Pita ngê kwo, A lémi, nê tp:ee. Kwo, Doo u ntââ mo doo u ntââ, a yi dê daanyi ghêê dê. Yesu ngê kwo, Nyi dê daanî ghêê knomomê, a yoo vy:o daamonyi kwo.
9 Saimon Pita ngê kwo, A Lémi, a yi dê yi mo kidingê ghêê dê. Kwo, A kêê dê dpî ghêê dé, a mbodo myoo ghêê ngi.
10 Yesu ngê kwo, Pini n:ii dpî kudu, maa p:uu yu dê tupwótupwó ngê moo pyaa knî, yi pini mêd:uudpî kudu, yu dê mêyu ghêê dê, yed:oo tupwó p:uu mêdaa ya yédi. Yesu ngê nmopê, Nmyo yintómu tupwó nmyi p:uu daa t:a, ngmênê mu ngmidi tupwótupwó.
11 Pini n:ii Yesu u kwódo ngê doo wowo, Yesu u lama mwiyé yaa wo. Yi kópu u l:êê dîy:o u ngwo nmo vyu, nmopê, Nmyo yintómu tupwó nmyi p:uu daa t:a, ngmênê mu ngmidi tupwótupwó.

12 Nmî yi dmi ghêêghêê dini ghi n:ii ngê chedê ngê, Yesu ngê tââli u paa mêdê ngópu, u kpîdî mb:aa u mbwo mê t:ângo, kmaapî têdê mê yaa wo. Nmo póó wo, nmopê, Kópuni nmye dî d:uu, yi kópu dmyinê w:ee ngmê?
13 Nmopê, A ka nmyinê mbumu nyédi, nyimo, Nmî ndiye kîgha pyu, nmî Lémi. Nmopê, U ntââ mbêmê a ka nmyinê

* **12:42:** Njon 9:22 * **12:43:** Njon 5:44 * **12:46:** Njon 1:9; 8:12 * **12:47:** Njon 3:17 * **12:48:** Hipîlu 4:12
* **12:50:** Njon 8:26,28 * **13:1:** Pilipay 2:7-8

mbumu té, mu kópu u dîy:o ndêndê ngê nê vyîlo.
14 Nmopê, K:omo tpile nê nmyi kada pini,
nmyi ndiye kîgha pyu, a pi ndîî, ngmênê
tp:ee u dpodo ngmêdê dóó, nmyi yi dmi dî
ghodo. Nmopê, Lémi lémi ngê kêê nangê
t:oo, dmyinê numo ngêêpî. *
15 Nmopê, Yi kópu nmye dî d:uu, mu kópu
u dîy:o pêdmyina a nj:ii nê. *
16 Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa
tpapê, dpodo pyu u pi têdê, u kada pini u
pi ndîî, dyede pi u pi têdê, n:ii ngê a dy:ââ
ngê u pi ndîî. Nmopê, Nê nmyi kada pini,
lémi lémi ngê kêê dêp:a t:ângo, kêê u ngwo
myenangê t:oo.
17 Nmopê, Yi ndê kópu dyuu ala ngwo
dmyinê w:ee ngmê. Nmopê, Wanmyi
d:uud:uu dé, M:aa ngê mb:aamb:aa ngê adî
ngêêpî nmyo, noko mb:aamb:aa ngê anmyi
ya.
18 Nmopê, Daa nmyo yintómu nmyi p:uu
yi kópu dî vyi. Nmopê, Nmyi gha dmi a
lama dé, a chóó nê ngmidi nmyoo, ngmênê
pi nmyi vy:o ngma kwo, n:ii ngê ala kópu
a ntiyentiye, kópuni puku yedê a tóó, apê,
A nté pini n:ii ngê doo pîpî, dono a nga dê
d:uu.
19 Nmopê, Yi kópu ghêlî doongê pyodo, u
ngwo nmye dî vyi, mu kópu u dîy:o ala kópu
nmyi lama choo ya, a pi, A chóó n:aa tóó.
20 Nmopê, Ala kópu nmye kîdî vyi, Namê
lémi lémi, ngmênê ndê kópu nmye m:uu
n:aa tpapê, Nmyo a dyede pi yoo. N:ii ngê
adî chââchââ nmyo, amyedî chââchââ nê.
Nmopê, Ndê kópu m:uu ala, N:ii ngê adî
chââchââ nê, M:aa amyedî chââchââ, pini
n:ii ngê a dy:ââ noo.

Yesu ngê Njudas u ngwo nmo a kêma ngê, pini n:ii u kwódo ngê ghê wo

Mátiyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luukî 22:21-23

21 U kuwó dini ghi ngê Yesu u ghê a
kee wo, nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa
tpapê, nmyi vy:o pini ngmê a kwódo ngê a
wowo.
22 Munmye nîmo y:enê, nê, Ala n:uu p:uu
a danê?
23 Yesu u nkîgh:ê noo ya, mu kópu u l:êê
dîy:o nê u nuu u pi. *
24 Saimon Pita ngê u mbodo ngê a ka pê,
U kwo ngê péé, N:uu p:uu a danêmbum.
25 Wod:oo Yesu u nkîgh:ê yimi nî loo,
tumutumu kwonoo, A Lémi, n:uu p:uu nye
danêmbum?
26 A ka pê, Alanté nga nînê kêmakêma,
Pini n:ii ka nté n:êê ngmên:aa yém, yi pini
yi vyîlo. Wod:oo nté n:êê ngma a ngêêdî, nté
nyii kuu k:oo kmênê ngê, Njudas ka y:ângo,
pini n:ii Saimon Kédiyót pi tp:oo.
27 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê nté n:êê u
kwo y:ângo, yi ngwo Setan u mênê kee wo.
Yesu ngê kwo, Kópuni mênê a tóó, kwo,
lîmîlîmî ngê d:uu ngi.
28 Kópuni Njudas ka vyu, a mo nê w:ee
ngê. A pyipe knî y:oo dêpê w:ee ngópu.
29 Woni knî y:oo apê ngmênê, Njudas ngê
nmî ndapî yinê a y:enê. Apê ngmênê, Yesu
ngê ala kópu u kwo yi vyi, Mââ naa têdê
nté pee n:ii u yi nmo adî kwo, knî m:uu nyi
pwila ngi. Alanté mye nuw:o mbê dniye,
apê ngmênê, Ala kópu u kwo yi vyi, Pinté
knî ye ndapî knî ngmênyi y:eni. *
30 Njudas ngê dini ghi n:ii ngê nté n:êê
ndîî, wod:oo kuwa pwii wo, mgîdî vy:o.

Dêêpî kópu kamî

31 Njudas yi loo, Yesu ngê nmopê, Daa
kêmakêma pi knî y:oo wunê wopwe ngmê,
Chóó Lémi u Pi Ndêndê u pi ndîî ngê dê
pyódu, Chóó Lémi u pi ndîî ngê u ngwo
amye pyódu ngmê.
32 Nmopê, Yi kópu u l:êê dîy:o M:aa ngê u
che p:ââ pee ngê wa pyódu nê. Nmopê, Yi
kópu daa kêmakêma a d:uud:uu.
33 Nmopê, A mbwó yoo. Nmopê, Daa dye
ghi daadîî nmyi vy:o n:aa kwo. Nmopê,
Wanmyi nmy:uu nê, ngmênê daanmyinê
pyw:ee nê. Nmopê, Kópuni kada pini knî ye
nî vyu, nmye myinê tpapê, kwéli anî lê, doo
u ntââ y:i daangmênmyinê lê. *
34 Nmopê, Dêêpî kópu kamî nmye
ngmên:aa tpapê. Nmopê, Nmyi nuu ghi
dmi nîmo nódo choo ya, mb:aamb:aa ngê
noko dmyinê vyuwo. Nmopê, Nmye

* **13:14:** Luukî 22:27 * **13:15:** Pilipay 2:5; 1 Pita 2:21 * **13:23:** Njon 21:7,20 * **13:29:** Njon 12:6; Psalm 41:9
* **13:33:** Njon 7:33-34 * **13:34:** Njon 15:12,17; 1 Njon 3:23; 2 Njon 1:5

ntee nînê vyuwo, yinté noko myedmyinê vyuwo. *
35 Nmopê, Noko mb:aamb:aa ngê anmyi vyuwo, ye pi knî yi lama wa yââ, awo, Nmyo a p:uu ndiye pyu yoo.

Yesu ngê Pita ka u wópuwópu u pi u ngwo vyu

Mátiyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luukî 22:31-34

36 Saimon Pita Yesu ka póó wo, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Ló y:i nye lêpî? Yesu ngê kwo, Kwéli n:aa lêpî, doo u ntââ ala ngwo daanyinê ngmêê nê, ngmênê dîyo yi máádi anyinê kwolo.
37 Pita ngê kwo, A Lémi, lukwe dîy:o ala ngwo daanî ngm:êê ngi? Kwo, K:omo tpile l:êê dîy:o amye vya nê, ngmênê myedaanê kuwo ngi.
38 Yesu ngê kwo, Mumdoo a l:êê dîy:o wanyi pw:onu? Kwo, Ndê kópu nga ngmên:aa tpapê. Kwo, Kêmkêm ghêlî k:ii daawa kââ, pyolo nyinê wópuwópu nê, yenye, D:aa p:uu ndiye pyu ngmê.

14

Yesu nmî maa, Nmî Mî ka

1 Yesu ngê nmopê, Nmyi ghê dmi kîdangê kee, nmyi nuw:o dmi myekîngê dyênê. Nmopê, Chóó Lémi ka dmyinê kêlîmî, a ka myedmyina a kêlîmî. *
2 Nmopê, M:aa u p:o ngomo dêdê ghêdê. Nmopê, N:aa lêpî, nmyi p:aa dmi nmyi kada nîmo l:âmol:âmo. Nmopê, Yi kópu wodaa ndê kópu, ye nmye daapîdî vyi.
3 Nmopê, Nmyi p:aa dmi l:âmol:âmo u kuwó dini ghi ngê, amênê diyé, a chóó anê nya nmyo, p:o anî ńuw:o nmyo, kwéli anîn:aa ya, y:i amyenmyin:aa ya.
4 Nmopê, Kwéli n:aa lêpî nê, yi máádi nmyi lama ka t:a.
5 Tomas ngê kwo, Nmî Lémi. Kwo, Máádini nye kîgha, yi máádi nmî lama daa t:a. Kwo, Ló y:i nye lêpî?
6 Yesu ngê kwo, A chóó nê nmyi maa, ndê kópu yintómu knî yi kn:ââ, mye ghê u kn:ââ. Kwo, M:aa ka maa daamo a t:a, nê nmyi maa mu ngmidi. *
7 Nmopê, A kn:ââ nmyi lama ndêndê ngê wodoo ya, ye M:aa nmyi lama myepê tóó. Nmopê, Ala ngwo M:aa ntênê nmyi lama dê yââ, kîmyedmye m:uu ngmê.
8 Pilipi ngê kwo, Nmî Lémi. Kwo, Mî nmo a kêma ngi, ye u ntââ mbêmê nmo yââyââ té.
9 Yesu ngê kwo, Ló dini nmyi vy:o nî ghê wo, lukwe dîy:o choongê mya noo, kî pini. Kwo, Anmye y:enê nê, ye nê vyîlo. Kwo, Lukwe dîy:o a ka chi vyi, M:aa nmo a kêma ngi. *
10 Kwo, Lukwe dîy:o alanté d:ee nuw:o, Nê, myenté M:aa, mu ngmidi. Yesu ngê nmopê, Kópu yilî n:ii nmye nî vyi too, daa a chóó a mo a kópu dé. Nmopê, M:aa k:ii ngmidi ngê nye tóó mo, chóó u dpodo yinoo dódó.
11 Nmopê, Ala kópu ka dmyinê kêlîmî, M:aa k:ii ngmidi ngê nye tóó mo. Nmopê, Yi kópu ka kêlîmî dpodo ndîî ngê nmye dê pyaa knomomê, ye kópuni nî d:uu too, yi kópu knî yi l:êê dîy:o a ka dmyina a kêlîmî.
12 Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Pini n:ii a ka ada a kêlîmî, kópuni noo d:uud:uu dé, yi pini ngê yi kópu amyedî d:uud:uu dé, kópu ndîî knî myowa d:uu, mu kópu u dîy:o M:aa ka n:aa lêpî.
13 Nmopê, A pi ngê kópuni a ka anmyinê dmy:ee ngmê, wanê d:uu, M:aa u pi ndîî ngê u ngwo wanî pyódu. *
14 Nmopê, A pi ngê kópuni anmyinê dmy:ee ngmê, wanê d:uu.

Yesu Chóó Lémi u ghê dmi p:uu u ngwo doo danê

15 Yesu ngê nmopê, A nuu ghi nmyi nódo adî ya, ye a dêêpî kópu dyuu anmyi chââchââ. *
16 Nmopê, M:aa ka nmyi ngêêpî pyu ng-manê dmyinê, chóó u Ghê Dmi. Nmopê, Nmyi p:uu adî ya, daawa a kuwo nmyo. *
17 Nmopê, Mgîdî u yoo yi mênê daawa kee, mu kópu u dîy:o daawa m:uu ngmê, myedaawa mya ngmê. Nmopê, Nmyi lama pini, mu kópu u dîy:o nmyi vy:o ka kwo, mu dini ghi ngê nmyi mênê amyaa ya. *

* **14:1:** Njon 14:27 * **14:6:** Epeso 2:18; Njon 11:25 * **14:9:** Kîlosa 1:15; Hipîlu 1:3 * **14:13:** Mát 7:7; Njon 16:23-24; 15:7 * **14:15:** 1 Njon 5:3 * **14:16:** Njon 14:26; 15:26 * **14:17:** Lóma 8:26

18 Nmopê, Nmyi mo daanê kuwo nmyo, ngmênê nmye wamênê diyé.
19 Nmopê, Mââ m:ii mgîdî u yoo knî y:oo mêdaamowa m:uu nê, ngmênê nmyi mo wanmyi mumu nê. Nmopê, A ghê adî ya, yi kópu u l:êê dîy:o ghê njini nmyi mênê a myaa ya.
20 Nmopê, Yi wéni ayi d:ii, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, M:aa k:ii nye ngmidi, a k:ii ngmidi ngê amy:oo pyaa dmi.
21 Nmopê, N:ii ngê a dêêpî kópu dyuu a nyêmî too, wunê ng:êênî too, u mênê a yii too, a chââchââ too, vyîlo yi pini nódo a nuu ghi a tóó. Nmopê, Yi pini u nuu ghi M:aa nódo adî ya, a nódo amyaa ya, a chóóchóó u kwo amyenê kêma.
22 Nmî vy:o pini ngmê, Njudas, daa pini n:ii Yesu kwódo ngê ghê wo, yi Njudas Yesu ka póó wo, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Lukwe dîy:o nmî mo wanmî m:uu ngi, wo yéli y:oo daawa m:uu ngi?
23 Yesu ngê kwo, Mu kópu u dîy:o n:ii nódo a nuu ghi adî ya, yi pini ngê a kópu dyuu adî chââchââ, M:aa nódo yi pini nuu ghi adî ya, M:aa k:ii u kwo anyinê lee knî, u k:ii anmîn:aa ya. *
24 Kwo, N:ii nódo a nuu ghi daa tóó, a kópu dyuu ka myedaa ng:aa. Kwo, Kópuni dyuu nmye nî vyi too, daa a mo a kópu dyuu, ngmênê M:aa u kópu dyuu, pini n:ii ngê a dy:ââ noo.
25 Nmopê, Ala ngwo nmyi vy:o anî kwo, yi kópu knî u ngwo nmye dî vyi té.
26 Nmopê, A kuwó M:aa ngê chóó u Ghê Dmi a pi ngê nmye wa a dy:ââ, yinê adî ngêêpî nmyo, kópu yilî yintómu yi p:uu adî ndiye kîgha nmyo, kópu yintómu n:ii nmye nî vyi too, nmyi nuw:o ńedê yimi amê t:ee té. *
27 Nmopê, Nkîngê nmyi mênê anê ngî, a chóó a gha ntee, nmyi gha dmi yinté adî ya. Nmopê, Pi knî y:oo yi komo ngê a tpapê ngópu, apu, Namê nkîngê, ngmênê a chóó nmyi nkîngê machedê ngê n:aa pyépi. Nmopê, Nmyi ghê dmi kîdangê kee, myenangmê nkîngê mb:anê. *
28 Nmopê, Ala kópu mwiyé nmye kîdî vyi, nmyed:a, Nînê kuwokuwo nmyo, dîyo nmye amênê diyé. Nmopê, Nmye wanî yipê, ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Nmopê, A nuu ghi ndêndê ngê nmyi nódo wo tóó, ye w:aa pêdmyinê pyw:ee ngmê, mu kópu u dîy:o M:aa ka diyédiyé a ka mb:aamb:aa. Nmopê, Ala ngwo a pi têdê, yi ngwo a pi ndîî ngê wamî pyódu, M:aa u che p:ââ pee ngê an:uu pyódu.
29 Nmopê, Yi kópu knî ghêlî doongê pyaa dniye, u ngwo nmye dî vyi té, mu kópu u dîy:o a ka pêdmyina a kêlîmî.
30 Nmopê, Doo u ntââ dye ghi daadîî noko daanmî danê, mu kópu u dîy:o Setan u lede yoo daa kêmakêma wunê pwiyé dniye. *
31 Nmopê, Setan u kópu a p:uu daa t:a, yinê daa y:enê nê, ngmênê kópuni awêde a nga a d:uud:uu, u kwo daanî kwódu. Nmopê, Yi kópu u l:êê dîy:o M:aa ngê al:ii a dy:ââ noo. Nmopê, Pi yintómu yi lama pîchoo ya, dye ghi yintómu M:aa u dnye n:aa nyêmî ngê. Nmopê, Ghêêdî kmêle, kn:aa lee kmêle.

15

Nté kn:ââ u mgongo danêmbum

1 Yesu ngê mgongo nmo ngmê kwólu, nmopê, M:aa ngê nté kn:ââ ngmê kââ, nê vyîlo.
2 Nmopê, A kpâlî woni knî yi p:uu nt:u d:uudpî kaalî, M:aa ngê dpo châpwo té, dpî kéé té. Nmopê, N:ii knî yi p:uu nt:u dpî kaalî, yini mb:aamb:aa dé. Nmopê, M:aa ngê mb:aamb:aa ngê dpî pyódu té, dyââpe n:ii p:uu a ya yédi, dpo châpwo té, dpî kéé té, dpo, Nt:u mb:aamb:aa ngê paa kaa we.
3 Nmopê, Kópuni nmye nî vyi too, yi kópu knî y:oo mb:aamb:aa ngê wunê kî pyódu nmyoo.
4 Nmopê, Ngmidi ngê ya kmêle. Nmopê, Nangê kéé nê, myedaanî kéé nmyo. Nmopê, Yi kpâlî ngmanyinê châpwo, dpî pw:onu, nt:u p:uu d:uudpî kaalî. Nmopê, Nmyo myentee dé, anmyinê kuwo nê, nmyi nt:u dmi daawa kaalî.
5 Nmopê, Nê nté kn:ââ, nmyo a kpâlî dé. Nmopê, N:ii ngê daawa a kuwo nê, ngmidi ngê u k:ii any:oo ya, yi pini nt:u mb:aamb:aa ngê wa kaalî. *

* **14:23:** Tpyuu 3:20 * **14:26:** Njon 15:26; 16:7 * **14:27:** Pilipay 4:7 * **14:30:** Njon 12:31; Epeso 2:2 * **15:5:** Njon 15:16; 1 Kódin 12:27; 2 Kódin 3:4-5

6 Nmopê, Wanmyinê kuwo nê, ye nmyi chóó kópu mb:aa daangmanmyi d:uu ngmê. Nmopê, N:ii ngê wa a kuwo nê, M:aa ngê wa kéé. Nmopê, Yi yini kpâlî wa pw:onu, ntóó ngê wa pyódu, ndiya wa kéé, ndê ngê wa ma.
7 Nmopê, A k:ii ngmidi ngê anmî ya, a kópu dyuu p:uu anmyi nuw:o, ye M:aa ka kópuni anmya a dmyinê, nmyi l:êê dîy:o wa a d:uu.
8 Nmopê, Dmyina a nj:ii nê, nmyi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê dpî kaa we, ye pi knî y:oo Chóó Lémi u pi ndîî ngê u ngwo wa pyódu ngmê. *
9 Nmopê, A nuu ghi M:aa nódo ntee a tóó, nmyi nuu ghi dmi yinté a nódo mye tóó. Nmopê, Dye ghi yintómu a nuu u yoo ngê dmyinê kwo.
10 Nmopê, Kópuni nmye nî vyi too, anmyi d:uud:uu dé, ye a nuu u yoo ngê anmyi kwo. Nmopê, M:aa u nuu u pi ngê n:aa tóó, mu kópu u dîy:o kópuni yintómu a ka a vyi too, nî d:uu too. *
11 Nmopê, Yi kópu knî nmye yidî vyi té, mu kópu u dîy:o M:aa p:uu w:aa ntee nê pyw:ângo, w:aa d:ud:umbiy:e a p:uu yinté myedmyina a pyw:êmî.
12 Nmopê, Ala a dêêpî kópu, Nmye ntee nînê vyuwo, noko yinté myedmyinê vyuwo. *
13 Nmopê, Nmye nînê vyuwo, kópu ndîî amy:aa d:uu, nmyi l:êê dîy:o a ghê wanî y:oo, u ngwo anî pw:onu, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi a nódo dnyinté daa tóó. Nmopê, Dmyina a nj:ii nê, nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya. *
14 Nmopê, A kópu dyuu anmyi d:uud:uu dé, ye nmyo ndêndê ngê a pyipe yoo.
15 Nmopê, Nmyo a pyipe yoo. Nmye daamonî vyi, A dpodo pyu yoo, mu kópu u dîy:o kópuni lémi ndîî ngê a d:uud:uu ngê, u dpodo pyu knî ye daa tpapê ngê, u pyipe knî ye a tpapê ngê. Nmopê, M:aa ngê kópuni yilî a ka a vyi too, wunê nmye kîdî vyi té. Nmopê, A pyipe yoo, M:aa k:ii nuw:oni nyi mênê a tóó, nmyi mênê myeka tóó.
16 Nmopê, Dpîp:e ngmidi noo, a chóó p:ee nê ngmidi nmyoo. Nmopê, Dpodo têdê n:ii nî kaa nmyoo, yi dpodo têdê nmyi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê dp:uu kaa we, yi dpodo chedê ngê kîngî pyódu. Nmopê, Yi dpodo têdê M:aa ka a pi ngê kópuni anmyi dmy:ee ngmê, nmye wa a kê.
17 Nmopê, Ala kópu dmyinê d:uud:uu, numo ka mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo.

Yesu u yoo yi diyadiya, mgîdî u yoo knî ye

18 Yesu ngê nmopê, Kópu ngmê p:uu nmyi ng:aa dmi n:aa t:emî. Nmopê, Mgîdî u yoo knî ye ntee n:aa diya yédi, yinté ye am:ii diya dmi.
19 Nmopê, Mgîdî u yoo knî yi k:ii ngmidi ngê w:ee pyede, ye yi nuu u yoo ngê p:ee pyede, ngmênê yi yéli yi vy:o nê ngmidi nmyoo, yi vy:o mêdp:ee wee, yi kópu u l:êê dîy:o ye dmyi diya dmi.
20 Nmopê, Ala kópu wunê nmye kîdî vyi, Dpodo pyu u pi têdê, u kada pini u pi ndîî. Nmopê, Yi kópu p:uu dmyinê nuw:o, u nt:u kópu m:uu ala, Mgîdî u yoo knî y:oo dono a nga a d:uud:uu ngmê, nmye amyednyi d:uud:uu. Nmopê, Wo chââchââ nê, pê chââchââ nmyo, a kópu dyuu wo ny:ee ngópu, ye nmyi kópu dyuu myepaa ny:ee ngmê.
21 Nmopê, Yi dono kópu yilî nmye wa d:uu ngmê, mu kópu u dîy:o nmyo a yoo, daa mya noo, n:ii ngê a dy:ââ noo, yi lama myedaa tóó.
22 Nmopê, Yi yéli ye danêmbum têdê wodîp:a loo, ye daapî mb:ii noo, yi dono ndîî ngê daapî pyodo, ngmênê dono ndîî ngmê d:uu ngópu, kî mb:ii noo, M:aa ngê dpodombiy:e u ngwo wa kpada té.
23 Nmopê, Pini n:ii knî ye nî diya wo, yi pini knî ye M:aa mye diya wo.
24 Nmopê, Kópu ndîî n:ii yi vy:o noo d:uud:uu dé, yintoo kópu wunê pi ngê daangmê d:uu ngê. Nmopê, Yi kópu ndîî yi vy:o wodîpî d:uu too, ye yi dono ndîî ngê daapî pyodo. Nmopê, K:omo tpile yi kópu knî m:uu tumo, ngmênê mye mb:ii noo, ye nî diya wo, M:aa ye mye diya wo.
25 Nmopê, Kópuni puku yedê a tóó ndêndê ngê a ntiyentiye ngmê, doo u ntââ daawa kn:aadi ngmê. Nmopê, Yi kópu ala, D:ud:umbiy:e módó ye nî diya wo.

* **15:8:** Mát 5:16 * **15:10:** 1 Njon 2:5 * **15:12:** Njon 13:34 * **15:13:** Lóma 5:8; 1 Njon 3:16

26-27 Yesu ngê nmopê, Wo yéli ye nî diya wo, ngmênê dini ghi n:ii ngê M:aa u Ghê Dmi nmye wanê dy:ââ, yinê wa ngee nmyo, pi knî ye a p:uu anmyin:aa danê, nmyi kópu dyuu ndê kópu ngê ye yinê wa pyódu té. Nmopê, Kópuni nî vyi too, kópuni nî d:uu too, nmyi lama mb:aamb:aa ngê ka pyede. A dpodo kn:ââ dini ghi n:ii ngê nê chópu, a p:uu u ngwo nmyinê kaa dniye, dye ghi daadîî nipi nmee a ya, u dî awêde.

16

1 Nmopê, Dono kópu n:ii nmye wadnyi d:uud:uu dé, nmyi ng:aa dmi n:aa t:emî,

2 mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê nmye wa pyaa dmi, u ya a nga daa kwo, Ala kópu paa vyi yó, Nê ngê lukwe dîy:o dóó nmoo, dono vy:o anmî wee, u nkwo nmo kpîpîkpîpî. Nmopê, Nju tpémi y:oo kópu dono yilî nmye adnyi d:uud:uu dé, wa kéé nmyo, nmyi yoo kuwa wa kaa nmyo, yi ngêpê ngomo k:oo koko nmye wa kwódu ngmê. Nmopê, U kuwó dini ghi ngê amyed-nyi vyee nmyo, nmyi vy:o woni yi ghê wa a ngî t:oo, ala kópu u ngwo adnyi tpapê, awo, Ala Chóó Lémi u dpodo yino dódó.

3 Nmopê, Yi kópu yilî nmye adnyi d:uud:uu, mu kópu u dîy:o M:aa k:ii yi lama d:ii tóó mo.

4 Nmopê, Yi kópu knî yi pi dmi nmye kîdî vyi té, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê nmye wa pyaa dmi, nmyinê nmye daa kópu kamî ngê adnyi ya, ngmênê u ngwo anmy:uu nuw:o kalê ngmê, anye, Nê ngê yi pi dmi mwiyé nmo mwo a vyu.

Chóó Lémi u Ghê Dmi u dpodo

Yesu ngê nmopê, Kópuni nmye dî vyi té, wunê nmye dîpî vyi too, mu kópu u dîy:o dye ghi yintómu nmyi vy:o noo kwo.

5 Nmopê, Pini n:ii ngê a dy:ââ noo, ala ngwo u kwo mênê diyédiyé, ngmênê a ka daanmyi vyi ngmê, Ló y:i nye lêpî.

6 Nmopê, Kópuni nmye dî vyi té yi l:êê dîy:o nmyi gha dmi dono ngê dê pyódu.

7 Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Nmyi mb:aamb:aa u l:êê dîy:o n:aa lêpî. Nmopê, Daanî nî knomomê, ye nmyi ngêêpî pyu daawa a nî, ngmênê dini ghi n:ii ngê anî lê, nmyi ngêêpî pyu nmye anîmo dy:ââ. *

8-11 Nmopê, Pi yoo yi nuw:o dmi ala ngwo alanté a tóó, apu, Nmo Chóó Lémi u yoo mb:aa, dono ndîî dpîpîngmê d:uu ngê. Nmopê, Chóó Lémi u Ghê Dmi dini ghi n:ii ngê wa t:aa, yoo woni yi nuw:o dmi yinê wa ngmêê, u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, kînmî mb:ii ngê, dono ndîî u ngwo ngmênmî d:uu ngê. Nmopê, Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo wa vya nê, ala kópu wa vyi ngmê, awo, Ndêndê kópu yino d:uud:uu, daa kn:aadi te kópu yino d:uud:uu. Nmopê, Ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi dini ghi n:ii ngê wa t:aa, yoo woni yi nuw:o dmi yinê wa ngmêê, u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Kn:aadi te kópu ndîî ngmêkînmî d:uu ngê, pini n:ii nmî vyâ, pi mb:aa, u dono daa tóó, kpêênî daa mgee wo, Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê, u kwo mê diyé wo, nmî vy:o mêdaa kwo. Nmopê, Pi yoo yi nuw:o dmi ala ngwo alanté a tóó, Chóó Lémi ngê pi doongmê kóté kwólu, myedaawa kóté kalê nmo. Nmopê, Ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi dini ghi n:ii ngê wa t:aa, mgîdî u yoo woni yi nuw:o dmi wa ngmêê té, u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Chóó Lémi ngê Setan wunê dê kóté kwolo, ntââ u ngwo wa a vy:u, nmo amyedê vy:u. *

12 Yesu ngê nmopê, Kópu ndîî yilî a mênê ka tóó. Nmopê, U ya a nga ka kwo, Nmye nî vyi té, ngmênê u nyêmî ngê dp:ee ntââ dé ala ngwo.

13-14 Nmopê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi wa t:aa, ndê kópu yintómu knî yi maa komo nmye yinê wa a kêma. Nmopê, Kópuni ghêlî doongê pyaa dniye, nmye u ngwo amî vyi té. Nmopê, Doo u kópu dyuu nmye ayidên:aa tpapê, ngmênê a kópu dyuu nmye ayidên:aa tpapê, a pi ndîî ngê u ngwo amî pyódu. *

15 Nmopê, Nmye d:oo vyu, M:aa u kópu dyuu nmye ayidên:aa tpapê, ngmênê nmyed:ê, A kópu dyuu nmye ayidên:aa tpapê, mu kópu u dîy:o kópuni M:aa u nêni dé, mya a nêni dé.

Yesu u pwopwo p:uu u ngwo nmo doo

* **16:7:** Njon 14:16 * **16:8-11:** Njon 12:31 * **16:13-14:** Njon 14:26; 1 Njon 2:27

danê

16 Yesu ngê nmopê, Daa ndîî la ghi tp:oo ala ngwo nmyi vy:o anî kwo, ye daamunmyi m:uu nê. Nmopê, U kuwó dini ghi ngê daa ndîî la ghi tp:oo ayimî lê, u ngwo am:ii m:uu nê.
17 P:uu ndiye pyu knî ngmê noko dnye póó, apu, Lukwe p:uu nmo ka danê? Apu, Ala kópu a tpapê, Daa ndîî la ghi tp:oo ala ngwo nmyi vy:o anî kwo, ye daamunmyi m:uu nê. U kuwó dini ghi ngê daa ndîî la ghi tp:oo ayimî lê, u ngwo am:ii m:uu nê. Apu, Ala kópu mye tpapê, Mu kópu u l:êê dîy:o M:aa ka n:aa lêpî.
18 Apu, Yi daa ndîî la ghi tp:oo u nt:u kópu lukwe? Apu, Kópuni a tpapê, dp:oongê w:ee ngê.
19 Yesu u lama doo ya, apê, U yi y:e a kwo, Yi kópu u nt:u kópu nê ka nmî poo, wod:oo nmopê, Ala kópu u l:êê dîy:o noko nmye póó té, Daa ndîî la ghi tp:oo ala ngwo nmyi vy:o anî kwo, ye daamunmyi m:uu nê, u kuwó dini ghi ngê daa ndîî la ghi tp:oo ayimî lê, u ngwo am:ii m:uu nê. *
20 Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Anmyi mbê, amyenmyi yii, ngmênê mgîdî u yoo yi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê wa pyódu. Nmopê, Nmyi nuw:o dmi dono ngê adî ya, ngmênê u kuwó dini ghi ngê nmyi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê amê pyódu, nmyi gha dmi amye ndê. *
21 Nmopê, Dini ghi n:ii ngê mbwili ngê pwopwo dpî kaalî, mgînî vyîmî n:ii a kîgha ngê, u nuw:o dono ngê dpî pyódu, ngmênê dini ghi n:ii ngê tp:ee dpî t:a, u mgînî vyîmî anyi dpî yé, mu kópu u dîy:o u gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, dpo, A tp:ee kêdê t:a.
22 Nmopê, Nmyo myentee dé, nmyi nuw:o dmi dono ngê dê pyódu, ngmênê am:aa m:uu nmyo, nmyi nuw:o dmi mb:aamb:aa ngê amê pyódu, w:aa amyenmyinê pyw:ee ngmê, doo u ntââ pi ngmê ngê yi w:aa nmyi mênê daawa a ngî.
23 Nmopê, Yi wéni ngê kópu a ka daangmanmyi poo ngmê. Nmopê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Kópuni M:aa ka a pi ngê wanmyi dmy:ee ngmê, nmye wa a kê. *
24 Nmopê, Kópu a pi ngê dmy:oongmê dmy:ee ngópu. Nmopê, A dpodo u l:êê dîy:o kópuni u yi nmye adî kwo, M:aa ka dmyinê dmyinê, nmye ada a kuwo, mu kópu u dîy:o w:aa ndêndê ngê pêdê pyw:ee yó.
25 Yesu ngê nmopê, Kópu yilî yi p:uu nmye noo mgongo, ngmênê mu dini ghi ngê nmye mêdaanî mgongo, M:aa p:uu ntênê nmye anîn:aa danê. *
26 Nmopê, Yi dini ghi ngê kópuni u yi nmye adî kwo, M:aa ka a pi ngê dpî dmy:ee yó. Nmopê, Ala kópu dînî tpapê, Yi kópu nmyi l:êê dîy:o M:aa ka wanî dmyinê, mu kópu u dîy:o M:aa chóó nmye wunê vyuwo.
27 Nmopê, Nmyi nuu ghi dmi M:aa nódo a tóó, mu kópu u dîy:o a nuu ghi nmyi nódo a tóó, mye ala kópu u l:êê dîy:o, ala kópu ka nmyi kêlîmî mbê dniye, Nê M:aa ka a ndê wo. *
28 Nmopê, Nyââ, M:aa ka nê ndê wo, dyámê mbêmê nmye nê loo, ala ngwo dyámê mênînê kuwokuwo, M:aa ka mênê diyédiyé.
29 Yi kópu y:oo nyongo, wod:oo ala kópu u kwo nmî vyu, kwonmo, Kópu yilî mb:aamb:aa ngê anmînê wopwe, mêd:ee mgongo.
30 Kwonmo, Ala ngwo nmî lama dê yââ, kópu yintómu lama ka tóó. Kwonmo, K:omo tpile kópu nga daanmî póó, ngmênê kópuni nmî mênê a pyede, wunê kîchi m:uu té. Kwonmo, Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu ka dpî kêlîmî mbê dmi, Chóó Lémi ka nyinê ndê wo.
31-32 Yesu ngê nmopê, Ala ngwo nmye kêlîmî té, ngmênê daa kêmakêma nmyi p:o p:o nmye mbêpêmbêpê té, a mo nmyinê kuwokuwo nê. Nmopê, Daa d:ud:umbiy:e a mo nmyinê kuwokuwo nê, ngmênê M:aa a p:uu a t:a. *
33 Nmopê, Yi kópu nmye dî vyi té, mu kópu u dîy:o nmyi nuw:o dmi a p:uu daapaa dyênê we. Nmopê, Mgîdî u yoo knî y:oo dono kópu nmyi p:uu yilî wa d:uu ngmê, ngmênê nkîngê ngê kêê nangê t:oo, mu kópu u dîy:o a wêdêwêdê yi pwo dê lê, wa dêê dmi. *

* **16:19:** Njon 17:14 * **16:20:** Njon 13:16 * **16:23:** Luukî 10:16 * **16:25:** Psalm 69:4 * **16:27:** Njon 14:21,23 * **16:31-32:** Mát 26:31,56; Njon 8:29 * **16:33:** 2 Tim 3:12; 1 Njon 5:4

17

Yesu nmî l:êê dîy:o u ngwo doo ngêpê

1 Yesu ngê u danêmbum dini ghi n:ii ngê nmo a kêlî ngê, mbóó p:uu vyu wo, Chóó Lémi ka kwo, M:aa. Kwo, Kópuni u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nê loo, yi kópu u dye ghi ala. Kwo, Yoo yi ngwolo dmi a pywálî ngi, ala kópu paa vyi y:e, Kî Chóó Lémi Tp:oo. Kwo, Mi ndîî ngê u ngwo wa pyódu.

2 Kwo, Pi yintómu knî yi l:êê dîy:o nyinê dy:ââ noo, mu kópu u dîy:o yélini a ka nyinê kpo, nîmo, Yi nuw:o dmi kamî ngê p:aa pyódu, ghê kamî ye p:aa y:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

3 Kwo, N:ii ngê ala kópu dpî vyi, dpo, Chóó Lémi nmî yâpwo ndêndê, daamo a tóó, dpo, pini n:ii a ngmidi ngê, wu Yesu Kédisu, kwo, yi pini ngê ghê kamî dpo pyw:oo. *

4 Kwo, M:aa. Kwo, Dpodoni a ka nyinê kê too, kînî chedê too, dyámê mbêmê mi ndîî ngê nî pyódu ngê. *

5 Kwo, Dyámê pê ghêlî dêpwo a kwo, dini ghi n:ii ngê nipi nyipu a ya, a pi ndîî ngê ntee doo a ya, yintoo ngê mêdê pyódu ngi. *

6 Yesu ngê kwo, M:aa, yélini mgîdî u yoo vy:o nyinê y:ee too, a ka nyinê kê too, yi yéli ye ntênê nê kêma nyoo. Kwo, Yi yéli nyoo vy:o yéli, a ka nyinê kê too, ngópu dyuu ka mb:aamb:aa ngê ng:aa mbê dniye.

7 Kwo, Yi lama ka tóó, A kópu yintómu daa a mo a kópu dé, ngmênê a ka nyinê kê too.

8 Kwo, Kópuni a ka nyinê vyi too, ye kînî vyi too, kî ny:ee tumo. Kwo, Ala kópu ndêndê ngê yi lama a tóó, Nga nê ndê wo, ala kópu ka mye kêlîmî mbê dniye, ńyóó nyinê dy:ââ noo. *

9 Yesu ngê kwo, M:aa, Yi kópu knî yi dîy:o ala yéli yi l:êê dîy:o nga nînê ngêpê. Kwo, Daa mgîdî u yoo knî yi l:êê dîy:o nga nînê ngêpê, ngmênê yélini a ka nyinê kpo yi l:êê dîy:o nga nînê ngêpê, mu kópu u dîy:o ńyóó nyoo. *

10 Kwo, Yélini a yoo, myenté nyoo, yélini nyoo, myenté a yoo. Kwo, Yi l:êê dîy:o pi knî y:oo a pi wa km:êê ngmê.

11 Kwo, Daa kêmakêma nga nînê lêpî, mgîdî u yoo vy:o a yoo nînê kuwokuwo. Kwo, M:aa. Kwo, Nyi mu ngmidi yâpwo ndêndê. Kwo, Mi ngê nê loo, mb:aamb:aa ngê ye nê kêma nyoo, ye mb:aamb:aa ngê micha a vyuwo, a yoo vy:o kîngê pwii dmi, mu kópu u dîy:o ngmidi ngê ntee nye tóó mo, yinté ngmidi ngê pîdny:oo ya. *

12 Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi vy:o noo kwo, mi mbêmê mb:aamb:aa ngê ye noo vyuwo, yi l:âmo dêp:êngmê ngópu, ngmênê mu ngmidi l:âmo d:a ngee, pini n:ii ngê doo u ntââ dono u maa d:uuwodê kuwo. Kwo, Puku yedê kópuni a tóó, yi pini ngê yinê a ntiyentiye. *

13 Kwo, Ala ngwo nga anînê lêpî, dyámê pê ghêlî d:oongê kuwo ngê, yi kópu knî u ngwo nga d:a vyi té, mu kópu u dîy:o w:aani a mênê a tóó, nyi yoo yi mênê d:ud:umbiy:e myepîchoo ya. *

14 Kwo, Kópu dyuu n:ii a ka nyinê kpo, yi kópu dyuu ye kînî vyi too, mgîdî u yoo knî ye yi yéli u ngwo wa diya dmi. Kwo, Mgîdî u yoo knî yi nuw:o u mo, a nuw:o u mo. Kwo, Nyi yoo myenté, yi nuw:o u mo, mgîdî u yoo yi nuw:o u mo. Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o mgîdî u yoo knî ye nmî diya dniye.

15 Kwo, Nga dênînê tpapê, Nyi yoo dyámê mbêmê a ngî té, ngmênê Setan kwulo dpî dyé té. *

16 Kwo, Ala kópu nga mud:a vyi, A nuw:o u mo, mgîdî u yoo yi nuw:o u mo, nyi yoo myenté, yi nuw:o u mo, mgîdî u yoo yi nuw:o u mo.

17 Kwo, M:aa. Kwo, Yélini yi l:êê dîy:o nga nînê ngêpê, nyoo mb:aa ngê a pyódu té. Kwo, Ngópu dyuu ndêndê yi mênê choo kwo. Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o daa yi chóó yi p:uu pîdny:oo dpodo, ngmênê m:uu dny:oo dpodo.

18 Kwo, Mgîdî u yoo vy:o ntee nyinê dy:ââ noo, nyi yoo mgîdî u yoo vy:o yinté myidî dy:ââ té.

19 Kwo, A chóóchóó nga d:a kê, mu kópu u dîy:o nye ntênê n:aa nyêmî, nye ntênê myedny:oo nyêmî. *

20 Kwo, Daa ala yéli yi mo yi l:êê dîy:o nga

* **17:3:** 1 Njon 5:20 * **17:4:** Njon 4:34 * **17:5:** Njon 17:24 * **17:8:** Njon 16:30 * **17:9:** Njon 6:37,44 * **17:11:** Njon 17:21 * **17:12:** Dpodo 1:18 * **17:13:** Njon 15:11 * **17:15:** 2 Tes 3:3 * **17:19:** Hipîlu 10:10

nînê ngêpê, ngmênê ala yéli yi kópu dyuu mbêmê dîyo yélini a ka wa a kêlîmî mbê dmi, yi yéli yi l:êê dîy:o n̲ga myenînê ngêpê.
21 Kwo, Yi nuw:o dmi ngmidi ngê dny:oo ya. Kwo, M:aa. Kwo, Ngmidi ngê ntee nye tóó mo, yi yéli yi k:ii yinté ngmidi ngê myepaa ya kmêle. Kwo, Ngmidi ngê pîdny:oo ya, mu kópu u dîy:o pi yoo ala kópu ka paa kêlîmî mbê dniye, N̲yóó nyinê dy:ââ noo. *
22 Kwo, A nuu ghi ntee n̲ódo a tóó, ala yéli yi nuu ghi dmi yinté a nódo my:aa yó, mu kópu u dîy:o ngmidi ngê ntee nye tóó mo, yinté ngmidi ngê myedny:oo ya. *
23 Kwo, Nyi nuw:o dê ntee a tóó mo, yi nuw:o dmi yinté myedê pyódu ngi, mu kópu u dîy:o d:ud:umbiy:e ngmidi ngê pîdny:oo ya, yoo yi lama u ngwo paa yaa we, awo, Chóó Lémi ngê nê yinê a dy:ââ ngê, nê ka ntee doo a vyuwo, nê u yoo knî ye yinté myekîyedê vyuwo.
24 Yesu ngê kwo, M:aa. Kwo, Ala yéli a ka nyinê kpo, kwéli n:aa lêpî, u ya a nga a kwo y:i myepêdê lee dniye, y:i ntee noo a lémilémi, yi lémilémi paan:aa m:uu y:e. Kwo, Dyámê pê ghêlî dêpwo a kwo, a nuu ghi n̲ódo doo a ya, lémi ngê u ngwo nyinê pyódu noo.
25 Kwo, M:aa. Kwo, Kn:aadi te kópu l̲ama daa tóó. Kwo, Mgîdî u yoo yi lama d:ii tóó, ngmênê a lama nye tóó, ala yéli yi lama ala kópu mye tóó, n̲yóó nyinê dy:ââ noo.
26 Kwo, Ntênê ye nê kêma nyoo, n̲gakêmê ye my:aa chámê ngê, ngmênê ye am:aa a tpapê, mu kópu u dîy:o n̲uu u pi ngê ntee noo a ya, n̲uu u yoo ngê yinté myepêdny:oo a ya, yi k:ii nmî nuw:o ngmidi ngê pêchoo ya.

18

Yesu u ngwo mgîmî ngópu

Mátiyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luukî 22:47-53

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u Mî ka ngêpê chedê ngê, Njedusalem nmo kuwo ngê, mbwaa tp:oo ngmênmî ngmópu, u pi Kidîlon, myângo ndîî ngmê u mênê nmî ch:iy:e dniye.
2 Pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo, Njudas, yi pini u lama yi myângo doo ya, mu kópu u dîy:o Yesu ngê Njudas u k:ii daa ng:êêntómu y:i ńuw:o nmoo.
3 Wod:oo Njudas ngê yi mgîdî ngê y:i a pyw:ee nmoo. Yoo ngmê yi kada doo kwo. Yi yéli yi vy:o Lóma lede yilî doo kwo, Chóó Lémi u ngomo t:ât:ât pyu yoo yi vy:o myednye kwo. Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yoo, Pádisi yoo yi k:ii yi yéli y:oo a dy:ââ tumo. Yi kaa taa a ńuw:o tumo, yi pywápê dmi yi lam dé myedê ńuw:o tumo, nmo u ngwo a lee dniye.
4 Yesu u lama yaa wo, apê, Daa kêmakêma kópu yilî yintómu a nga a d:uud:uu ngmê, wod:oo ye loo, yepê, N:uu ka nmye vyuwo té?
5 Kwo, Yesu, pini n:ii Nasalet pi. Yesu ngê yepê, Ala nê vyîlo, a chóó n:aa tóó. Pini n:ii Yesu u kwódo ngê ghê wo, Njudas, yi vy:o doo kwo.
6 Yesu ngê Chóó Lémi u pi dini ghi n:ii ngê ye vyu, yepê, A chóó n:aa tóó, u ngwo ngwéti dniye, wod:oo a mbee ngópu, yoo woni têpê mbêmê tpalê dniye.
7 Myombó Yesu ye mê póó wo, yepê, N:uu ka nmye vyuwo té? Kwo, Yesu, pini n:ii Nasalet pi.
8 Yesu ngê yepê, Wunê nmye kîdî vyi, Ala nê vyîlo, a chóó n:aa tóó. Yepê, Pini n:ii ka nmye vyuwo té, kîdmyinê pyw:ee ngmê, ngmênê a p:uu ndiye pyu knî yi p:uu kêê nangmê yé, dpî dy:ââ tóó.
9 (Yi kópu ye vyu, mu kópu u dîy:o u Mî ka kópuni vyu, ndê kópu ngê pyaa we, kwo, M:aa, yélini a ka nyinê kpo yi l:âmo dêpêngmê ngópu.)
10 Saimon Pita ngê u yi doo kwo, Lede yoo nî vya té, wod:oo u taa a ngêêdî, lede ngmê mbwámê pêdê châpwo, ngmênê kn:aadi ngê, u wéni pee ngwene ngópu. Yi lede u pi Mélika, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u dpodo pyu ngmê.
11 Yesu ngê Pita ka kwo, N̲aa u dópo mênê mê kédi. Kwo, Lukwe, u yi n̲ga a kwo, M:aa ngê dono u mbwaa n:ii a ka a kpo u wépi nî puwâ? Kwo, Kêle, n:aa ndanî.

Anas u ngîma Yesu u ngwo mî kaa ngópu

* **17:21:** Nkal 3:28 * **17:22:** Dpodo 4:32

12 Lede yoo yi kada pini ngê yepê, Mgîmî yó, yedê ngê kudu yó, wod:oo lede knî y:oo Nju tpémi yi k:ii Yesu mgîmî ngópu, kóó dê kudu dumo,
13 Anas ka mwiyé ńuw:o ngópu, pini n:ii tp:oo módó Kayapas ngê nyââ.
14 Kayapas kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê doo ya, yi m:aani ngê. Yi Kayapas ngê Nju tpémi yi kada pini knî ye mwiyé a vyu, yepê, Maa mb:aa ala, pi ngmidi pi yintómu yi l:êê dîy:o paa pw:oo we. *

Pita ngê Yesu u ngwo a wópu ngê.
Mátiyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luukî 22:55-57

15 Dini ghi n:ii ngê Yesu mgîmî ngópu, Njedusalem ńuw:o ngópu, Saimon Pita k:ii nyipu yâmuyâmu dé. Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo dini ghi n:ii ngê Yesu km:êê ngópu, Pita kuwa nê kuwo ngê, a k:ii nmî kee dniye, mu kópu u dîy:o kada pini u lama noo ya.
16 Myombó mênê diyé wo, keńe dmââdîni ngê doo t:âât:ââ, kwonê, Kî pini a kmini.
17 Pita yedê kee wo, yi dmââdî ngê kwo, D:ii wu pini p:uu ndiye pyu ngmê, apii? Pita ngê kwo, Nyââ, nê kuu.
18 Yi dini ghi ngê nkuwo ndîî ngê py-odo, wod:oo ndyuw:e ngmê kpê ngópu, yi ngomo chóó u dpodo pyu yoo, Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu yoo yi k:ii, ndoo chedê dnye kwo. Pita yi vy:o myimî ghê wo, myedoon:aa ndê vyîlî.

Anas ngê Yesu u ngwo doo poopoo
Mátiyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luukî 22:66-71

19 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini Yesu ka p:uu ndiye pyu knî yi l:êê dîy:o doo póó, kópuni nmo doo tpapê dé yi l:êê dîy:o u kwo myedoo póó.
20 Yesu ngê kwo, Pi yilî yi ngîma nîmo danêmbum. Kwo, Nju tpémi kwéli wunê wó ngê, Chóó Lémi u ngomo k:oo, ngêpê ngomo knî yi k:oo, y:i ye nîmo a danêmbum. Kwo, Tumu kópu d:oongmê vyu.
21 Kwo, Lukwe dîy:o nye p:oop:oo nê. Kwo, A kópu dyuu n:ii knî y:oo ny:ee tumo, ye ngî péé, yi kópu yi lama a pyede.
22 Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê yi kópu yi vyu, lede ngmê ngê kopwe u te knâpwo puwâ, kwo, Lukwe dîy:o nmî kada pini u dnye nye vyee.
23 Yesu ngê kwo, Pi knî ye kópu dono w:aangmê vyu, ye ala léma ye yi kópu yuu pîcha y:oo. Kwo, Ntênê n:aa mbumu, lukwe dîy:o kopwe a te knâpwo chi puwâ.
24 U kuwó dini ghi ngê Anas ngê Kayapas ka Yesu dy:ââ ngê. Yedê kwulo daa pywálî ngópu, p:uu modoo ya.

Pita ngê Yesu u ngwo mêdê wópu ngê
Mátiyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luukî 22:58-62

25 Yi dini ghi ngê Pita ndoo chedê modoo kwo. Pi ngmê knî y:oo kwo, D:ii wu pini p:uu ndiye pyu ngmê, apii? Pita ngê a wópu ngê, yepê, Nê kuu.
26 Pita ngê pini n:ii ngwene ngópu, yi pini u mbwó kada pini u dpodo pyu ngmê, ndoo chedê myedoo ya, Pita ka kwo, Ndoo apê nyi vyîlo, wu pini p:uu myângo vy:o kîdî m:uu ngi.
27 Pita ngê mêdê wópu ngê, wod:oo kêmkêm ka wo.

Yesu Paléti ka u ngwo ńuw:o ngópu
Mátiyu 27:1-2,11-14; Mak 15:1-20; Luukî 23:1-5,13-25

28 Kââdî dini ghi n:ii ngê a kee wo, Yesu Kayapas u ngomo k:oo a pw:ii ngópu, Lóma lede yoo yi mââwe ndîî Paléti ka ńuw:o ngópu. Nju tpémi yi kada pini yoo Paléti u ngomo k:oo daa kee dniye, mu kópu u dîy:o apê, Daa Nju pi u ngomo. Apê, Nmo koko té, ye dono pee nmî p:uu ngma a kelekele, Chóó Lémi ka dono ngê nmo pyodopyodo té, yed:oo Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa nté doo u ntââ daanmî ma.
29 Yi Nju tpémi Paléti u ngomo k:oo daa kee dniye, wod:oo kuwa ye a pwii wo, yepê, Wu pini ngê ló dono kópu ngmêdê d:uu?
30 Paléti ka kwo, Dono kópu wodaa d:uu ngê, ye nga daapód:oo ńuw:o.
31 Paléti ngê yepê, Ńuw:o yó, nmyi chóó nmyi dêêpî kópu dyuu mbêmê nyi kóté kalê yó. Kwo, Machedê. Kwo, Wunê kudu kóté kwolo, ala d:o pw:oo we. Kwo, Ngmênê pi vyee nmo nmyi kwódu ngópu. Kwo, Nmyi

* **18:14:** Njon 11:49-51 * **18:31:** Dpodo 18:15

l:êê ghi mbêmê nyi vya ngi, kîdosi ńedê nyi t:ee ngi. *
32 (Yesu ngê kópuni wunê a vyu, nmopê, Tââ wa km:êê nê, u pwopwo p:uu kîdosi ńedê u ngwo doo danê, yi kópu Nju tpémi y:oo ala ngwo d:uu ntiye ngmê.) *
33 Paléti u ngomo k:oo mê diyé wo, lede knî ye yepê, Yesu al:ii a ńuw:o yó, wod:oo u kwo ńuw:o ngópu. Yesu ka kwo, Mumdoo nyi Nju tpémi yi king?
34 Yesu u kwo póó wo, kwo, Ye kópu ńyóó m̱ênê cha ngî, ó pi knî y:oo n̲ga y:oodê vyi ngmê?
35 Paléti ngê kwo, D:aa Nju pi. Kwo, Ń̲yóó n̲yoo knî y:oo, yi kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî yi k:ii y:oo a ka da ńuw:o ngi. Kwo, Ló dono kópu ngmêchi d:uu?
36 Yesu ngê kwo, Daa dyámê mbêmê tpémi y:oo king ngê y:oo pyódu noo. Kwo, W:aa dyámê pê u king ntee pini, ye a dpodo pyu yoo a l:êê dîy:o pî l:êê té, Nju tpémi y:oo daapaa mgîmî nê. Kwo, Daa dyámê mbêmê tpémi y:oo king ngê y:oo pyódu noo.
37 Paléti ngê kwo, Mumdoo nyi king? Kwo, Yi kópu awêde dî ny:oo. Yesu ngê kwo, Ń̲yóó n̲uw:o ngê chi vyi, nyimo, Nê king. Kwo, Ngmênê ala kópu mu ngmidi u l:êê dîy:o dyámê mbêmê nî pyodo, nê, Pi knî y:oo ndê kópu yintómu knî yi kn:ââ paa m:uu y:e. Kwo, N:ii knî y:oo ndê kópu knî yi maa a kîgha ngmê, a dnye y:oo nyêmî ngmê. *
38 Paléti ngê kwo, N:uu u ntââ, ndê kópu dé yi kn:ââ dpo pyw:oo? Wod:oo Paléti kuwa mê pwii wo, Nju tpémi ye yepê, Wu pini u kpadakpada u kópu d:oongmê pyw:ângo.
39 Yepê, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa dye ghi ngê mbwa k:oo tpémi yi vy:o pi ngmên:aa pw:iipw:ii ngê. Yepê, Nju tpémi. Yepê, U yi nmye a kwo, Nmyi king nî pw:ii?
40 Dpodombiy:e u kwo mbwó dniye, kwo, Daa ye pini. Kwo, Mbadapas yi pw:ii ngi. (Yi Mbadapas Lóma lede yoo yi p:uu mwiyé dpîmo a l:êê, mbwa k:oo u ngwo kee wo.)

19

Paléti Yesu u pw:iipw:ii ngê u ngwo dêê wo

1 Wod:oo Paléti ngê lede knî ye yepê, Yesu ńuw:o yó, yedê kpê dmi ngê nyi kpaka yó, wod:oo mî kpaka ngópu.
2 Lede knî y:oo Yesu dnye yumuyumu, noko yipu, King knî yi mbêmê kîdon ntee a kwo nyédi, kî pini mbêmê yinté tpile my:oo kaa koo, wod:oo yi kóó diidii a ngî tumo, a kmongo tumo, kîdon ntee tpile u ngwo ngmê l:âmo ngópu, Yesu mbêmê kaa ngópu. Kpîdî pee mb:aa ngmê, king knî y:oo yi mbwo ntee dnyimo t:emî dé, yinté kpîdî pee mtyemtye u mbwo ngmê t:ee ngópu.
3 U kuwó dini ghi ngê u kwo dnye lêpî, k:omodanê ngê dnya a chipéchipé, kópu, Munmîkó nmî mââwe ndîî, Nju tpémi yi king, u nkwo dnye vyee.
4 Paléti kuwa mêdê pwii wo, Nju tpémi ye yepê, Wu pini ngomo k:oo nmye mênînê pw:iipw:ii, nmyi ngîma n:aa kapî, mu kópu u dîy:o nmyi lama paa yaa we, u kn:aadi te kópu d:oongmê pyw:ângo.
5 Wod:oo Yesu kuwa a pw:ii ngê, yi kóó diidii dmi mbêmê modoo ya, kpîdî mb:aa u mbwo myedoo ya. Paléti ngê Nju tpémi ye yepê, Yi pini ala.
6 Kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, dpodombiy:e mbwó dniye, Paléti ka kwo, Kîdosi ńedê t:ee ngi. Kwo, Daadî ya. Wod:oo Paléti ye nod:e wo, yepê, Yi kópu nmyi lama ma tóó. Yepê, Nmyi chóó nuw:o yó, kîdosi ńedê nyi t:ee yó. Yepê, U pwopwo u kópu d:oo pyw:ângo, daa tóó modaa tóó.
7 Nju tpémi y:oo Paléti ka kwo, Nmî dêêpî kópu alanté, Pini n:ii ngê Chóó Lémi u pi k:omodanê ngê dpî vyi, yi pini anyi vy:a. Kwo, Ye pini ngê chóó u komo ngê ala kópu vyu, Nê Chóó Lémi Tp:oo. Kwo, Daadî ya, pw:oo we. *
8 Dini ghi n:ii ngê Paléti ngê yi kópu ny-ongo, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé wo,
9 u ngomo k:oo mê kee wo, Yesu ka kwo, Ló y:i nyinê ndê wo? Yesu ngê kópu u kwo daa vyu. *
10 Paléti ngê kwo, Lukwe dîy:o kópu a ka daanyi vyi. Kwo, L̲ama daa tóó, a kêê k:oo nye kwo? Kwo, Ye n:aa tpapê, Vya yó,

* **18:32:** Njon 12:32-33 * **18:37:** 1 Tim 6:13 * **19:7:** Lev 24:16; Njon 5:18 * **19:9:** Mát 27:12; Luukî 23:9

yed:oo a vyee ngi. Kwo, Ye n:aa tpapê, N:aa pw:iipw:ii, ye kêê nga daawa t:ee ngmê.
11 Yesu ngê kwo, Pini n:ii nmî pwo a tóó nmî kada pini ngê wodaa pyódu nyoo, ye ngêê k:oo daapîdî ghê. Kwo, Yi pini u dnye chuu nyongo, módó nye kpadakpada nê. Kwo, Yélini y:oo nga da ńuw:o nê yi dnye dmi yichi ny:oo, dono u ngwo chi d:uu. Kwo, Ngmênê yi yéli yi dono d:ud:umbiy:e ndîî. *
12 Paléti ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê nyongo, d:ud:umbiy:e u yi u ngwo doo kwo, Yesu nî pw:ii, ngmênê Nju tpémi dpodombiy:e u kwo mbwó dniye, kwo, Ye pini ngê apu, Nê king. Kwo, U yi u ngwo a kwo, Pini n:ii nmî king ndîî ngê wunê tóó, Lóma, u d:aa nê kââdî. Kwo, Yinté pini king ndîî p:uu a d:uu yédi. Kwo, Ye pini nye pw:iipw:ii knomomê, ye king ndîî ngê yi kópu wa a ny:oo, doo u nuu u pi ngê anyi pyódu. *
13 Paléti ngê yi kópu yi nyongo, Yesu kuwa ye a pw:ii ngê, pi kwéli dpîmo kóté kîgha dé, y:i ńuwo. (Yi kêlî ghê chêêpî u kadakada mwiyé yé tumo, Nju tpémi yi dnye ngê u pi Nkapata.)
14 Wéni n:ii ngê Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u l:êê dîy:o tpile yilî dnye wiyewiye, yi wéni ngê yi kópu yilî u ngwo pyodo. Kââdî mââ kêlî dini ghi ghêlî daa yó, Paléti ngê Yesu kuwa ye a pw:ii ngê, Nju tpémi ye yepê, Ala nmyi king.
15 Dpodombiy:e u kwo mbwó dniye, kwo, Pw:oo we. Kwo, Vya ngi. Kwo, Kîdosi ńedê t:ee ngi. Paléti ngê yepê, Mumdoo nmyi king kîdosi ńedê wanî t:oo? Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo kwo, Nmî king mu ngmidi, king ndîî n:ii Lóma wunê tóó.
16 Wod:oo Paléti ngê lede knî ye yepê, Yesu ńuw:o yó, kîdosi ńedê nyi t:ee yó.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu
Mátiyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luukî 23:26-43

Lóma lede knî y:oo Yesu ńuw:o ngópu,
17 Njedusalem a kuwo ngópu, ghi ngmê ńuw:o ngópu, yi ghi u pi Mbodo Dînê. (Nju tpémi yi dnye ngê Nkolkota.) Maa p:uu Yesu ngê u kîdosi chóó doo dnyinêdnyinê.
18 Yi mbwini mbêmê Yesu kîdosi ńedê mî t:ee ngópu, pi u nkîgh:ê mê miyó kîdosi ńedê t:ee dumo, u wéni pee ngmê t:ee ngópu, u t:anê pee ngmê t:ee ngópu, Yesu yi kêlî ghê kîdosi ńedê doo ya.
19-20 Paléti ngê u dpodo pyu ngmê ka kwo, Yesu u nt:u kópu d:êê ngi, apii, Yesu Nasalet pi, Nju tpémi yi king. Yi pini ngê yi kópu dyuu pyolo d:êê ngê, Nju dnye ngê d:êê ngê, Kîdiki dnye ngê d:êê ngê, Lóma dnye ngê mye d:êê ngê. Yi kópu dyuu Yesu u pwo kîdosi ńedê t:ee ngópu. Nju tpémi yilî knî y:oo yi kópu dyuu a kp:aa ngópu, mu kópu u dîy:o Njedusalem u nkîgh:ê Yesu kîdosi ńedê mî t:ee ngópu, daa kuughê.
21 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo Paléti ka kwo, Lukwe dîy:o chi d:êê, Nju tpémi yi king. Kwo, Alanté wochi d:êê, Kî pini ngê apu, Nê Nju tpémi yi king.
22 Paléti ngê yepê, Kópuni dî d:êê, muchoo ya. Yepê, Daanî ngmêê.
23 Dini ghi n:ii ngê Yesu kîdosi ńedê t:ee ngópu, lede knî y:oo u kpîdî yêê tumo, tpile dyuu páádi ngê pyódu ngópu, lede ngmê u tpile dyuu ngmê. U kpîdî ngmê mb:aamb:aa, kpîdî d:umu daadîî, kêlî ghê daa dmy:ee ngmê.
24 Lede knî y:oo noko yepê, nangê chaa, ng:oo kmêle, n:uu ngê wunê ng:êênî. Kópuni nmî Mî u puku yedê a tóó, yi Lóma lede páádi knî y:oo daa yi lama yi kópu ntiye ngópu. Yi kópu ala,

A tpile dê yêê t:oo,
A kpîdî mb:aa u dîy:o mye ng:oo té. *

25 Yesu u kîdosi u nkîgh:ê pyââ páádi yi k:ii nmee kwo, Niye mbwémi Yesu u pye miyó, Méli Kîlópas u kpâm pyolo, Méli Makîdala pyââ podo. *
26 Yesu ngê u pye a nkîgh:ê módu, kwo, Niye. Kwo, Kî ńm:ee.
27 A ka pê, Kî mye, u kwo mb:aamb:aa ngê chi vyuwo. U kuwó dini ghi ngê u kwo noo vyuwo, a ngomo k:oo doo kwo.

Yesu kîdosi ńedê u ngwo pwene
Mátiyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luukî 23:44-49

28 Yesu u lama doo ya, A dpodo yilî yintómu daa kêmakêma n:aa chedêchedê. U

* **19:11:** Njon 10:18; Dpodo 2:23; Lóma 13:1 * **19:12:** Luukî 23:2; Dpodo 17:7 * **19:24:** Psalm 22:18 * **19:25:** Mát 27:55-56

yi u ngwo doo kwo, Kópuni puku yedê a tóó nî ntiye, wod:oo yepê, Mbwaa a nga dê chópu. *
29 Wain d:ââ y:i ngmêdoo kwo. Pi ngmê ngê tpênê n:êê ngma a ngêêdî, wain d:ââ k:oo kmênê ngê, yimbwi ńedê kââ, Yesu komo t:âmo mbee ngê. *
30 Yesu ngê yi wain yi ndââ, yepê, Machedê, wod:oo mbodo k:ame a ghê wo, pwene. *

Yesu u ngwo dmya ngópu

31 Wéni n:ii ngê Yesu pwene, yi wéni Pîdaidé, womumo lîme wo ndîî ngmê, ntóó yi wéni ngê kîdosi ńedê daapêdoo ya. Yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi yi kada pini knî ngmê Paléti ka lee dniye, kwo, Yélini kîdosi ńedê a pyede, u ntââ yi kpâlî dmi wa pwaa t:oo, lîmîlîmî ngê u ngwo paa pw:oo dniye, yed:oo awêde mîpaa kmênê téne. *
32 Wod:oo lede yoo lee dniye, Yesu u nkîgh:ê kîdosi ńedê n:ii dê dpîmo ya, yi kpâlî páádi knî pwaa tumo,
33 ngmênê Yesu u kîdosi chedê y:i nî dniye, yi vyu dniye, apê, Até dê pw:onu, wod:oo kpâlî dê mêdaa pwaa dumo.
34 Lede ngmê ngê u kaa a ngêêdî, Yesu podo pee dmi kêpa dóó, u kaa yedê pêêdî ngê, wêê mbwaa kwodonkwodo a mbêpê knopwo.
35 Yi kópu yilî a chóó a ngwolo dê y:oo nî módu, ntênê dî d:êê té, mu kópu u dîy:o yi kópu knî ye paa kêlîmî mbê dmyeno. *
36-37 Lede knî y:oo daa yi lama puku yedê kópu miyó ntiye ngópu, ngmê alanté, Dînê daangmêwa pwaa ngmê, woni alanté, Pini n:ii wa dmya ngmê, pi knî y:oo adnyi y:enê. *

Yesu ntóó u ngwo kmênê ngópu

Mátiyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luukî 23:50-56

38 Pi ngmê, u pi Njósép, Adamátiya pi. Yi pini Yesu ka myedpîmo kêlîmî, ngmênê tumutumu, mu kópu u dîy:o kada pini knî ye dpîmo nkîngê. Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, yed:oo yi Njósép Paléti ka loo, kwo, U ntââ Yesu ntóó wan:uu kmênê. Paléti ngê kwo, U ntââ, wod:oo Yesu u kîdosi chedê nmo a loo, ntóó nmo ngópu. *
39 Pi m:uu nmo myeda loo, u pi Nikódimês, pini n:ii Yesu ka mgîdî vy:o mwiyé a loo. Yi pini ngê, u dpodo pyu knî yi k:ii mtyîmî ntee tpile péé knî ngma a ńuw:o ngópu, tuu mb:aamb:aa. Yi tpile péé dmi yi dîngîdîngî ndîî. *
40 Yi mââwe dê y:oo yi mtyîmî ntee tpile Yesu ntóó p:uu dpîmo t:emî, kpîdî ngê ntóó u nkwo dpîmo a kmongokmongo, mu kópu u dîy:o nmî Nju tpémi nmî pi ntóó kmênêkmênê yinté a tóó.
41 Yesu kîdosi ńedê kwéli pwene u nkîgh:ê myângo ngmêdoo ya. Yi myângo vy:o kpomo kamî ngmêdoo ya, wunê pi ntóó y:i daangmê kmênê ngópu.
42 Yi lémi dê y:oo Yesu ntóó yi kpomo u mênê kmênê ngópu, mu kópu u dîy:o mgîdî doo a ghayghay, doo u ntââ kuughê daapî ńuw:o ngópu.

20

Yesu u ngwo a pii wo

Mátiyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luukî 24:1-12

1 Sandé mw:aa mgîdî vy:o, Méli Makîdala pyââ kpomo chedê yi loo, Yesu kwéli kmênê ngópu. Apê, Chêêpî pââ ndîî n:ii kpomo t:âmo kaa ngópu, apê, Lukwe ngê atédê tpiyé wupu kwolo.
2 Wod:oo mbêpê a puwâ, Saimon Pita k:ii mdoo nye a ńuwo, nyepê, Nmî Lémi ntóó kpomo u mênê kêdê ngî ngmê, kwéli d:uu yé ngmê, nmî lama daa tóó.
3 Pita k:ii kpomo u chedê nyi lee knopwo.
4 Maa p:uu nipi nyipu mbêpê, mbêpê têdê Pita nê kuwo ngê, kpomo u chedê mwiyé n:uu ta, ngmênê kpomo u mênê ghêlî dîpî kee wo.
5 Kpomo u mênê nê tepe mbê wo, Yesu ntóó p:uu kpîdîni t:ee tumo, nî m:uu too.
6 Pita dini ghi n:ii ngê ta, yi ngwo kpomo u mênê kee wo, kpîdî mye m:uu too.
7 Kpîdîni ngê mbodo a kmongo ngópu, apê, U mo mu tóó, kmongo ngmê.

* **19:28:** Psalm 22:15 * **19:29:** Psalm 69:21 * **19:30:** Njon 4:34 * **19:31:** Deut 21:22-23 * **19:35:** Njon 21:24
* **19:36-37:** Ex 12:46; Tpyuu 1:7 * **19:38:** Njon 7:13; 12:42 * **19:39:** Njon 3:1-2

8 Myenté kpomo u mênê my:aa kee wo, yi kópu knî y:aa m:uu too, ala kópu ka u ngwo nî kêlîmî mbê wo, nê, Nmî Lémi kêda pyidu.
9 Yesu u pyidepyide p:uu kópuni puku yedê a pyede, yi ngwo ghêlî dpîp:o w:ee too.
10 U kuwó dini ghi ngê p:o m:ee diyé knopwo.

Yesu ngê Méli Makîdala pyââ ka chóóchóó u ngwo a kêma ngê
Mátiyu 28:9-10; Mak 16:9-11

11 Méli kpomo chedê doo kwo, doo mbê. Kpomo u mênê yedê tepe mbê wo,
12 enjel miyó módu, yi kpîdî dê kpaapîkpaapî dê. Yesu ntóó mwiyé kwéli doo ya, yi kêlî ghê dpîmo ya, mbodo kwéli yé ngópu, woni y:i doo ya, woni yu dmyîno doo ya.
13 Ngmê ngê Méli ka kwo, Lukwe dîy:o nye mbê. Yepê, Nmî Lémi ntóó até da ngî ngmê, anyi d:uu yé ngmê.
14 Wod:oo Méli yi diyé wo, Yesu yi módu, ngmênê daa myââ. *
15 Yesu ngê kwo, Lukwe dîy:o nye mbê. Kwo, N:uu ka nye vyuwo? Méli ngê apê ngmênê, Myângo u y:enê pyu ye kwo, kwo, Ala pini ntóó dmyinê ngî ngmê, kwéli dmyin:a a yé ngmê a ka vyi ngi, n:aa lêpî, ntóó mênîn:aa ng:êênî.
16 Yesu ngê kwo, Méli. Yi ngwo dini ghi ngê Méli ngê myââ, apê, Kîngê Yesu. Nju dnye ngê kwo, Laponi, u nt:u kópu nmînê nmo, Nmî Lémi. Wod:oo Yesu u nkîgh:ê loo.
17 Yesu ngê kwo, Kalê nédi, mu kópu u dîy:o M:aa ka d:oongê kee wo. Kwo, A mî mye nmyi Mî, a yâpwo mye nmyi yâpwo. Kwo, Yi pini ka n:aa koko. Kwo, A mbwó knî ye yi kópu dp:uu vyi ngi. *
18 Wod:oo Méli Makîdala pyââ nmo a loo, nmopê, Nmî Lémi kîdî m:uu. Méli ka kópuni a vyi too, nmo mînê nté too.

Yesu u ngwo nmî módu
Mátiyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luukî 24:36-49

19 Yi Sandé ntumokwodo n:ii knî yi k:ii Yesu p:uu nmee ndiye, ngomo k:oo nmee kwo. Keńe nmo kuwo too, mu kópu u dîy:o Nju tpémi yi kada pini knî ye nmî nkîngê mbê dniye. Wod:oo Yesu anya a pwiyé wo, nmî vy:o ghê wo, nmopê, Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, ala nê, namê nkîngê.
20 U kuwó dini ghi ngê kóó dê nmî ngópu tpyé doo, kaa kwéli dóó ngópu, nmî ngópu mye tpyó. Dini ghi n:ii ngê nmî myââ, nmî gha dmi d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo. *
21 Myombó Yesu ngê nmopê, Namê nkîngê. Nmopê, M:aa ngê dyámê mbêmê ntee a dy:ââ noo, pi knî ye yinté u nkwo n:aa dyede nmyo. *
22 Wod:oo Yesu nmo kó wââ mbê wo, nmopê, M:aa u Ghê Dmi nmyi mênê dî yé.
23 Nmopê, N:ii yi dono wanmyi chedê t:oo, M:aa ngê yi dono u mbodo kn:ââ vyuwo wa kéé té, mêdaawa a ngî té. Nmopê, N:ii p:uu M:aa u Ghê Dmi mbêmê ala kópu wanmyinê w:ee ngmê, anye, Kî pini ngê u dono dê mgîmî té, mêdaawa kéé té, nmopê, yi pini ka wanmyi vyi ngmê, Nono knî y:oo dê dyênê ngi, ye yi pini u dono M:aa ngê u mbodo kn:ââ vyuwo daawa kéé té.

Tomas ngê Yesu u ngwo módu

24 Wéni n:ii ngê Yesu nmî módu, nmî vy:o pini ngmê Tomas, pini n:ii u mbwó k:ii nipi taa knopwo, yi pini nmî vy:o dêpwo kwo, *
25 wod:oo dini ghi n:ii ngê Tomas nmî módu, kwonmo, Nmî Lémi kudu m:uu. Tomas ngê nmopê, Kpêêpî u kwéli kóó dê yi p:uu daanî m:uu knomomê, a kêêpyââ yi kwéli p:uu daanî yé knomomê, kaa kwéli dóó ngópu a kêê y:i daanî yé knomomê, ye daanî kêlîmî mb:anê.
26 Wiki ngmidi mî loo, Tomas u k:ii ngomo k:oo nipi nmee kwo. K:omo tpile keńe nmo kuwo too, ngmênê Yesu anya a pwiyé wo, nmî vy:o ghê wo, Nmopê, Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo.
27 Tomas ka kwo, A kêê dê ngî m:uu dé, ngêêpyââ yi p:uu kédi, a podo pee dmi kêpa ngêê mye yé. Kwo, Lukwe dîy:o d:ii kêlîmî. Kwo, Chi kêlîmî.
28 Tomas ngê kwo, A Lémi, nyi nmî yâpwo ndêndê.
29 Yesu ngê kwo, Wochoo m:uu noo, daapîchi kêlîmî mb:anê. Kwo, Yélini a ka adnya a kêlîmî, k:omo tpile daawa m:uu nê,

* **20:14:** Luukî 24:16; Njon 21:4 * **20:17:** Lóma 8:29; Hipîlu 2:11-12 * **20:20:** Njon 19:34; 16:22; 1 Njon 1:1
* **20:21:** Njon 17:18 * **20:24:** Njon 11:16; 14:5

a ka amyednya a kêlîmî, yi yéli yi gha dmi M:aa ngê d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu té. *

Kópuni u l:êê dîy:o ala puku dmi nî d:êê ngê

30 K:omo tpile Yesu ngê mbwudu yilî nmî ngópu chópu, ngmênê ala puku yedê pyile njini nî d:êê ngê. *

31 Nî d:êê too, mu kópu u dîy:o ala kópu ka paa kêlîmî mbê dmyeno, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada pini ngê pyódu ngê, yi pini Yesu, pini n:ii Chóó Lémi Tp:oo. U ya a nga a kwo Yesu ka kêlîmî mbê dmyeno, u pi mbêmê ghê kamî u ngwo pêdê pyw:ee yó. *

21

Yesu pyolombó u ngwo nmî módu

1 U kuwó dini ghi ngê Yesu ngê chóóchóó nmî ngópu mê tpyó. Dini ghi n:ii ngê Nkálili Kpéni Lêê u nkîgh:ê nmee ya, yi kópu nmo u ngwo pyodo.

2 Nmî pyudu nmee ya Saimon Pita ngmê, Tomas myomo, pini n:ii u mbwó k:ii nipi taa knopwo, Nêtániyel pyolo, Kéna pi, Nkálili Wee u kwo p:aani n:ii a tóó, a mbwó k:ii nye podo limo, Yesu p:uu ndiye pyu mê miyó yi k:ii.

3 Saimon Pita ngê nmopê, Vyuwó têdê n:aa lêpî. Kwonmo, Nmî k:ii lee kmêle. Wod:oo dinki k:oo nm:uu wo dniye, munmeen:aa vyuwó. Yi mgîdî nmo dyé ngê, pwoo k:oo te dêpê gho.

4 Mw:aamw:aa dini ghi ngê Yesu tii vyuwo nmî módu, ngmênê pi daa myââ.

5 Nmopê, Kî tpóknî. Nmopê, Pwoo k:oo te doo gho? Kwonmo, Nyââ, te doo gho. *

6 Nmopê, Nmyi pwoo dinki mwada pee kéé yó, y:i knî ngmê wunê wupwo. Wod:oo pwoo dinki mwada pee nmî kéé ngê, te yilî a gho, doo u ntââ pwoo dinki k:oo daap:ono pêêdî ngê. *

7 Pita ka kwonoo, Kî nmî Lémi vyîlo ye kwo. Saimon Pita ngê yi nyongo, apê, Nmî Lémi ye kwo, wod:oo u paa kpîdî u paa ngmê t:ângo, tpuu a ndê ngê, kpé lêê u kwo mbêka wo, Yesu ka chââchââ mî kee wo.

8 Dinki k:oo a kuwo nmoo, nmînê pwoo nmee a paapaa. Yesu kwéli doo a kwo daa kuughê, pwoo y:i nm:uu têêdî ngê.

9 Dini ghi n:ii ngê lyoko nmî tee dniye, nê, Yesu ngê ndyuw:e ngmê atédê kpê, te ngmê nk:êênî, mbîdédi knî my:oo kwo.

10 Yesu ngê nmopê, Te n:ii da ghêpê dmi, knî ngma a ńuw:o yó.

11 Saimon Pita dinki kn:ââ ghê nmo a loo, pwoo nipi lyoko nmo pêêdî ngê. K:omo tpile te ndîî yono y:a limo y:a mê pyile y:i a ghê, ngmênê pwoo daa chaa ngópu.

12 Yesu ngê nmopê, A pwiyé dmyeno, nté anyi ma yó. U kwo nmî nkîngê mbê dniye, u kwo mêdaap:oo póó dniye, Nyi n:uu, mu kópu u dîy:o nmî lama doo ya, Kî nmî Lémi.

13 Wod:oo Yesu ngê mbîdédi a ngêêdî, nmo a kpo, te nmo myedê kpo.

14 Yesu ngê yinté chóóchóó pyolombó nmo a kêma ngê, kpêênî mwâ a pii wo. *

Yesu Pita k:ii u ngwo dpîmo danêmbum

15 Kmaapî yinmo kêlî ngê, Yesu ngê Saimon Pita ka kwo, Njon tp:oo. Kwo, Mumdoo kî yéli yi nódo a nuu ghi dnyinté a tóó, ngmênê nyi mu ngmidi a nuu ghi ndêndê ngê n̲ódo a tóó? Pita ngê kwo, Nyââ, a Lémi. Kwo, L̲ama ka tóó nê, n̲uu ghi a nódo ka tóó. Yesu ngê kwo, A sipi w:uu chi mbonombono. *

16 Myombó Yesu ngê Saimon ka kwo, Njon tp:oo. Kwo, A nuu ghi n̲ódo a tóó? Pita ngê kwo, Nyââ, a Lémi. Kwo, L̲ama ka tóó, n̲uu ghi a nódo ka tóó. Yesu ngê kwo, A sipi w:uu chi y:enê. *

17 Pyolombó Yesu ngê Saimon ka kwo, Njon tp:oo. Kwo, Mumdoo a nuu ghi n̲ódo a tóó? Pita u nuw:o dono ngê pyodo, mu kópu u dîy:o Yesu u kwo pyolo póó wo, kwo, A nuu ghi n̲ódo a tóó. Yesu ka kwo, A Lémi, kópu yilî yintómu l̲ama ka pyede. Kwo, L̲ama ka tóó, n̲uu ghi a nódo ka tóó. Yesu ngê kwo, A sipi w:uu chi mbonombono, mb:aamb:aa ngê cha a chedêchedê y:amîy:amî dé.

18 Kwo, Ndê kópu n̲ga ngmên:aa tpapê. Kwo, Dini ghi n:ii ngê pi mgêmî ngê nyoo a ya, m̲alêti m̲aa nyimo t:emî, n̲uw:o ngê

* **20:29:** 1 Pita 1:8 * **20:30:** Njon 21:25 * **20:31:** Njon 3:15; Lóma 1:17; 1 Njon 5:13 * **21:5:** Luukî 24:41 * **21:6:** Luukî 5:4-7 * **21:14:** Njon 20:19,26 * **21:15:** Mát 26:33 * **21:16:** Dpodo 20:28; 1 Pita 5:2

ghini u pi dpîmo tpapê, y:i nyimo lêpî. Kwo, Dini ghi n:ii ngê vy:enevy:ene kêpa anyin:aa kwo, pi ngmê ngê yedê ńedê amî t:ee ngi, ghini u yi n̲ga daadî kwo, y:i wa ńuw:o ngi, n̲gêê dê y:i wa chámê dê, u ngwo wa km:êê ngi. *

19 Kwo, Cha a nj:ii nê. Yesu ngê Pita u pwopwo u maa yinté nmo a kêma ngê, u ngwo nmo w:ee ngê, nê, Pita ngê Chóó Lémi u pi yi pwopwo têdê wa knî.

Kópuni Yesu ngê a p:uu vyu

20-21 Pita u kuwó yi diyé wo, yi m:uu noo, apê, Pini n:ii Yesu u nuu u pi ngê a tóó, mu kwo. Apê, Kmaapî têdê Yesu ka vyîlo yi póó wo, kwo, N:uu n̲gwódo ngê angmê ghê. Wod:oo Pita Yesu ka póó wo, kwo, A Lémi, Kî pini ngê lukwe ngmêwa pyódu? *

22 Yesu ngê kwo, K:omo ngê u ya a nga wo kwo, Kî pini choo ya, u dî anê diyé, ye lukwe dîy:o yi kópu p:uu nye nuw:o. Kwo, Cha a nj:ii nê.

23 Kópuni Yesu ngê Pita ka vyu, yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u yoo knî y:oo ala kópu a tpapê ngmê, apu, Nê daawa pw:onu. Ngmênê Yesu ngê daa vyu, Nê daawa pw:onu. Ala kópu yi vyu, K:omo ngê u ya a nga wo kwo, Nê choo ya, u dî anê diyé, ye lukwe dîy:o yi kópu p:uu nye nuw:o.

A kuwókuwó kópu

24 Yi kópu yilî a ngópu pyodo, a ngwolo dê y:oo m:uu tumo, u ngwo dî d:êê té. K:omodanê kópu d:oongmê d:êê ngê. *

25 Yesu ngê kópu mê yilî d:uu ngê. Yi kópu yilî yintómu w:oo d:êê too, pi knî ye doo u ntââ ngê paa pyódu, daapêdê kp:aa t:oo.

Wu u dî. *

---

* **21:18:** 2 Pita 1:14; Njon 13:36 * **21:20-21:** Njon 13:23-25 * **21:24:** Njon 19:35 * **21:25:** Njon 20:30

YESU U DYÉPI YOO YI DPODO

Yesu u yoo yilî ngê u ngwo pyodo, ala u danêmbum. Nkéli dnye ngê u pi *Acts*, Misima dnye ngê u pi Toualali, nmînê nmo, Yesu u dyépi yoo yi dpodo. Pini n:ii ngê d:êê ngê, u pi Luukî, Antiyóka pi, yi pini kpeede ngê doo ya. Dye ghi knî ngmê ngê Póól dpîmo yâmuyâmu, yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu yinê d:êê ngê, apê, Tîdówas nmo kuwo ngê, Samótîdési nmî lee dniye. (Dpodo 16:11)

Mââwe ndîî ngmê, u pi Tiyopilas. Luukî ngê u yi doo kwo, Tiyopilas ngê Yesu u yoo yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê pêdê w:ee ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o Luukî ngê u puku miyó d:êê ngê, ngmê Yesu u danêmbum, woni ala puku, u pi Yesu u dyépi yoo yi dpodo.

Nmî lama mb:aamb:aa ngê daa tóó, Luukî ngê ala puku ló m:aani ngê a d:êê ngê. Ndoo apê Yesu m:aani n:ii ngê pwene, m:ââ 28 mî loo, Luukî ngê ala puku u ngwo a d:êê ngê. U kuwó dini ghi ngê m:ââ mê 9 mî loo, Lóma tpémi y:oo Njedusalem u ngwo a pw:oo ngópu. Yi m:aani 70, ala ngwo 1970 u pwo.

Luukî ngê Tiyopilas ka u puku dê yi kakêmê u ngwo chámê ngê

1 Mw:ââkó Tiyopilas.

Ala kópu yilî a mwiyémwiyé puku yedê nî d:êê ngê, Yesu ngê kópuni yilî d:uu ngê, myenté pi knî yi nuwo kópuni yilî kwólu, u dî, wéni n:ii ngê u Mî ka mî kee wo.

Yesu ngê p:uu ndiye pyu knî ye chóóchóó u ngwo ye a kêma ngê

2 Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, mêda pii wo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ngópu, u dyépi knî ye u kópu yilî a kuwo ngê, yélini mwiyé a ngmidi ngê. *

3 Yi dpodo p:uu wo podo y:a chedê ngê, daa ng:êêntómu chóóchóó ye dpîmo a kêmakêma, wod:oo yi lama mb:aamb:aa ngê yaa wo, apê, Kî pini ndêndê ngê mêdê pii wo. Yi dini ghi ngê Yesu ngê daa ng:êêntómu chóóchóó ye a kêma ngê, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye dpîmo danêmbum. *

4 Dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu ndiye pyu knî yi k:ii nipi dnye ya, Yesu ngê yepê, Njedusalem kêdmyenêngê kuwo ngmê. Yepê, M:aa u yeedeyeede mwiyé dmyinê t:ât:ât, kópuni p:uu nmye noo a danêmbum. Yepê, Yinê wa wêdêwêdê kalê nmyo. *

5 Yepê, Njon ngê mbwaa paa yoo dpîmo a kmênêkmênê dé, ngmênê mââ m:ii M:aa ngê chóó u Ghê Dmi u mênê wa kmênê nmyo. *

Yesu u Mî ka u ngwo kee wo
Mak 16:19-20; Luukî 24:50-53

6 Dini ghi n:ii ngê Yesu u dyépi knî yi k:ii nipi a wó, u kwo póó dniye, kwo, Nmî Lémi. Kwo, W:êê tpémi y:oo ala kópu m:uu ka a vyi ngópu, apê, Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê wa a ngee nmo, nmo Yisîléli tpémi nmî mbodo dmi mudu y:i wa yââ, kn:aa yéli yi kada pini ngê am:oo pyaa dmi. Kwo, Yi kópu ala ngwo a pyodopyodo?

7 Yesu ngê yepê, Kópuni wa pyódu, M:aa ngê yi dini ghi u kópu chóó wa vyi. Yepê, Yi dini ghi nmyi lama daawa yââ. *

8 Yepê, M:aa u Ghê Dmi dini ghi n:ii ngê nmyi pwo wa a ghîî, yepê, d:ud:umbiy:e wa wêdêwêdê kalê nmyo, pi knî ye a p:uu u nkwo anmyin:aa danê, Njedusalem tpémi ye, Njuda tpémi ye, Samédiya tpémi ye, myenté dyámê ghi yintómu knî yi mbêmê. *

9 U danêmbum dini ghi n:ii ngê a kêlî ngê, wod:oo Chóó Lémi ngê mbóó p:uu yi ngópu kmungo, apê, Nkalî too pee vy:o ad:uu t:iy:e.

10 Dini ghi n:ii ngê mbóó p:uu kee wo, p:uu ndiye pyu knî y:oo yi ngwolo dmi dêpê y:ee ngópu, mbóó p:uu mudnye vyuwo, wod:oo pi yi nkîgh:ê miyó adî m:uu ngmê, yi kpîdî dê kpaapîkpaapî dê.

11 Yi tpódu y:oo yepê, Nkálili tpémi. Yepê, Lukwe dîy:o al:ii nmye kwo té? Yepê, Lukwe anmye y:enê ngmê, mbóó p:uu? Yepê, Ye pini Yesu, pini n:ii nmyi ngópu dê

* **1:2:** Luukî 24:51 * **1:3:** Luukî 24:36-49; Dpodo 10:41 * **1:4:** Luukî 24:49; Njon 14:16-17; Dpodo 2:33 * **1:5:** Mát 3:11 * **1:7:** Mak 13:32 * **1:8:** Mát 28:19; Dpodo 2:32; 5:32; Epeso 3:16

kee, u Mî ka, yepê, mbóó p:uu u Mî ka ntee dê kee, dîyo dyámê mbêmê yinté amêdê diyé. *

Mêtayas ngê Njudas u d:aa u ngwo a kââdî ngê

12 U kuwó dini ghi ngê Yesu u dyépi knî y:oo mbu mbodo Olipi a kuwo ngópu, Njedusalem mê diyé dniye, daa ndîî máádi ghi tp:oo yi kalê ngópu. (1 km.)

13 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem taa dniye, yi ngomo ghi u mênê mî kee dniye, kwéli dnya a ya. Yi pi dmi Pita ngmê, Njon myomo, Njems pyolo, Andru podo, Pilipi limo, Tomas wono, Mbatolomyu pii, Mátiyu wolo, Njems Alîpayas tp:oo tówo, Saimon yono, n:ii ngê u yi doo kwo, Lóma tpémi nmî ngm:ii kalê té, Njudas Njems tp:oo mê ngmê.

14 Dye ghi yintómu nipi dnyimo ngêpê, pyââ knî yi k:ii, myenté Méli Yesu u pye ghee knî mye yi k:ii.

15-16 Wo ngmê ngê pi yonoy:a mê myoy:a nipi dnye ya, yélini Yesu ka dnye kêlîmî. Wod:oo Pita yi vy:o ghêêdî wo, yepê, A tîdê mbwó yoo. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Dépidi ka Njudas p:uu kópuni a vyu, yi kópu Dépidi ngê puku yedê u nkwo a d:êê ngê, yepê, doo u ntââ Njudas ngê yi kópu daapî kn:aadi ngê, ndêndê ngê ntiye ngê. Yepê, Yi Njudas Yesu u kwódo ngê vyîlo yi ghê wo, dini ghi n:ii ngê Yesu mî mgîmî ngópu. *

17 Yepê, Njudas nmî vy:o pini ngmê, mu kópu u dîy:o Yesu ngê a ngmidi ngê, u k:ii nipi nmîmo dpodo.

18 (Dini ghi n:ii ngê Njudas Yesu u kwódo ngê ghê wo, Nju tpémi yi mââwe ndîî knî y:oo u kwo yi ngópu, yi ye ndapî ngê Njudas ngê têpê ghi ngmê pwila ngê. Njudas ngê tpéé kópu vyu, apê, Ayii! Yesu u kwódo ngê m:aa ghê wo. Wod:oo chóóchóó mbwámê a nâkâ ngê, têpê mbêmê dyimê wo, daa pyiyé wo. Ntóó mbwó wo, km:oo pwaa wo, ńuknî a pwii wo. *

19 Njedusalem tpémi y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi têpê ghi u pi ntaa ngópu, apê, Wêê u têpê ghi, yi chóó yi dnye ngê, Akeldama.)

20 Pita ngê yepê, Dépidi ngê wéti puku yedê ala kópu a d:êê ngê, apê,

U ngomo podo ngê paa pyaa we,
pi y:i daapîchoo ya.

Yepê, ala kópu myedê d:êê ngê, apê,

Kn:aa pini ngmê ngê dpodo têdê u d:aa pêdê kââdî ngê, *

21-22 Pita ngê yepê, Pi ngmê ngê Njudas u d:aa modo kââdî ngê, pini n:ii u lama a tóó, Ndêndê ngê Yesu a pii wo. Yepê, Yi pini ngê pi knî ye choon:aa tpapê, Yesu ndêndê ngê a pii wo. Yepê, Alanté pini u ntââ, pini n:ii dye ghi yintómu nmî vy:o doo kwo, kn:ââ Njon ngê Yesu mbwaa paa mwo a kmênê ngê, u dî Yesu u Mî ka mî kee wo.

23 U kuwó dini ghi ngê pi miyó a pyw:ee ngópu, Mêtayas pini dê Njósép Sapasî tp:oo, u pi mo a tóó, Njastas.

24 Dini ghi n:ii ngê a pyw:ee dumo, Yesu ka dnye ngêpê, kwo, Mw:ââkó nmî Lémi, doo u ntââ ala pini dê daanmî chámê dê, ngmênê nyi u ntââ, mu kópu u dîy:o pi yintómu yi gha dmi lama dé. Kwo, Pini n:ii nyinê ngmidi ngê, kwo, nmî nuw:o ńedê yimi a téni.

25 Kwo, Yi pini nyépi ngê wa pyódu, nipi u k:ii anmî dpodo, Njudas u d:aa yinê wa a kââdî, mu kópu u dîy:o Njudas ngê ka a kuwo nmoo, chóó angênté kî pyodo.

26 U kuwó dini ghi ngê Pita yi ngópu doo ng:oo, Mêtayas u ngwo a pyw:ângo, wod:oo yi pini ngê Njudas u d:aa yinê a kââdî ngê, dyépi y:a mê ngmê knî yi vy:o mî ghê wo.

2

Yesu u yoo knî ye Chóó Lémi u Ghê Dmi u ngwo a gho

1 Dini ghi n:ii ngê Yesu pwene, wo limoy:a mî loo, Nju tpémi yi naa ngma a pwaa wo, u pi Péntikos. *

2 N:ii dé Yesu ka dnyimo kêlîmî, yi nááli têdê nipi a da wo, wod:oo mbóó p:uu yópu ndîî u dnye ngmê ny:ee ngópu. Ngomoni k:oo dnye kwo, pi yintómu knî y:oo mye ny:ee ngópu.

* **1:11:** Luukî 21:27; Tpyuu 1:7 * **1:15-16:** Psalm 41:9 109:8 * **2:1:** Deut 16:9-11 * **2:3:** Mát 3:11; Njon 3:8 * **1:18:** Mát 27:3-10; Luukî 22:22 * **1:20:** Psalm 69:25;

3 Wod:oo ndê dóó yilî m:uu ngópu, chaa wo, yi ndéni dóó yi mbêmê ntémwintémwi ghê wo. *
4 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi yéli yintómu yi gha dmi a nt:ee too, u ntââ ngê pyódu too, wod:oo daa dnye ngmidi ngê dnye mbumu. Yélini Njedusalem doo kwo, yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo yoo nipi a wó. *
5 Yi dini ghi ngê Nju tpémi daa dyámê pee ngmidi mbêmê dnya a ya. Epîlaham yi kn:ââ mu ngmidi, Chóó Lémi yi yâpwo mu ngmidi, ngmênê yi dnye u mo u mo dé. Dye ghi knî ngmê ngê Njedusalem naa têdê dnyimo lêpî.
6-8 Yi yéli y:oo Yesu u yoo yi dnye dmi dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Kî lónté kópu? Apê, K:omo tpile kî yéli yintómu Nkálili tpémi, yi dnye mu ngmidi, ngmênê nmî dnye ngê nmî dnye ngê ka mbumu té. Apê, Lukwe y:e ngmêdê pyódu?
9-10 Apê, Nmo knî ngmê Pátiya tpémi, Midiya tpémi, Elam tpémi, Mbápilon tpémi, Njuda tpémi, Kapadosiya tpémi, Pontós tpémi, Esiya tpémi, Pîdichiya tpémi, Pamîpiliya tpémi, Yichip tpémi. Apê, Nmo knî ngmê Sadéni tpémi, Lipiya wee u kwo nmo ndê dniye.
11 Apê, Nmo knî ngmê Lóma tpémi, woni knî yi kn:ââ Epîlaham, woni knî yi chóó Nju pi ngê pyaa dniye. Apê, Nmo knî ngmê Kîditi tpémi, nmo knî ngmê Alépiya tpémi. Apê, K:omo tpile nmî dnye daa ngmidi, ngmênê kî yéli y:oo nmî dnye ngê nmî dnye ngê ka mbumu té, Chóó Lémi ngê ndîî kópuni d:uu too, nmo ka tpapê t:oo. *
12 Kópuni pyodo d:ud:umbiy:e dêpê w:ee ngópu, noko yepê, Kî lónté kópu?
13 Pi yilî knî y:oo yi kópu vyi ngópu, ngmênê woni knî y:oo noko yepê, Kêdê ghéti dmi, mbwaa dê nda ngmê.

Pita u kópu dyuu

14 U kuwó dini ghi ngê Yesu u dyépi y:a mê miyó yintómu ghêêdî dniye, Pita pi knî ye dpodombiy:e mbwolo, yepê, Nju tpémi. Yepê, Yélini Njedusalem dmyinê dââ, yepê, a ka nga a ng:aa mbê dmyeno. Yepê, Kópuni dê pyódu, u kakêmê nmye n:aa chámêchámê.
15 Yepê, Ala kópu dmye vyi ngmê, Kî tpóknî y:oo mbwaa dê nda ngmê. Yepê, Kêle, ngmênê mbwaa dp:oo ndâ, mu kópu u dîy:o doo u dye ghi, kââdî ngê daa ndîî mbóó ghi yedê kuwo.
16 Yepê, Kî tpóknî yi k:ii daa mbwaa yidpî nda, ngmênê kópu kamî nmo ngmêyi t:aa, Njowel wunê kópuni p:uu doo a danê, Chóó Lémi u komo u ngwo mwo a kââ. Yepê, Njowel ngê Chóó Lémi u kópu wunê alanté mwo a d:êê ngê, apê,
17 Dini ghi n:ii ngê tpile yilî yintómu machedê ngê wadî pyodopyodo,
a Ghê Dmi mwiyé wanê dy:ââ,
pi yilî yintómu yi mênê wa kee.
Nmyi tp:ee dmââdîma y:oo a komo pi knî ye adnyin:aa kapî,
mââwe knî ye yi wóó k:oo a kópu dyuu ana a tpapê dé. *
18 Yi dini ghi ngê daa kada pini knî ye yi mo a Ghê Dmi wanê dy:ââ,
ngmênê a yoo yintómu knî ye a Ghê Dmi amyenê dy:ââ,
yélini a ka adnya a ng:aa.
Yi yéli y:oo a komo y:oo adnyin:aa kapî.
19-20 Mbóó p:uu kópu ndîî yilî anîn:aa d:uud:uu, dyámê mbêmê yinté amyenîn:aa d:uud:uu dé. Yi ngwo dini ghi ngê wêê wa pwii, ndê wa t:aa, dpudu ndîî ngê wa pyódu, kââdî mgêê nkaa vy:o wa ch:iy:e, d:ââ wêê kuu ngê wa pyódu, u kuwó dini ghi ngê pi yilî wanî kpada.
21 Yi dini ghi ngê pini n:ii ngê a ka wa vyi, Ngee nédi,
yi pini wanî ngee.
22 Pita ngê yepê, Yisîléli tpémi. Yepê, A kópu dyuu dpî ny:ee yó. Yepê, Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Pi knî yi lama paa yaa we, awo, Chóó Lémi ngê Yesu yinê a dy:ââ ngê. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Yesu yinê a wêdêwêdê kwólu, mbwudu yilî u ngwo doo chap. Yepê, Yi kópu nmyi lama ka tóó, mu kópu u dîy:o Yesu ngê yi kópu yilî nmyi ngópu doo d:uud:uu. *
23 Yepê, Chóó Lémi ngê u dy:oo wunê a châpwo, apê, Dîyo Yesu amî mgîmî ngmê,

* **2:4:** Njon 14:17; Dpodo 4:31; 10:44-46; 19:6; Mak 16:17 * **2:11:** Tpyuu 7:9 * **2:17:** Joel 2:28-32 * **2:22:** Njon 3:2

amî vya ngmê. Yepê, Yi kópu nmyi ntiye ngópu, Yesu nmyi mgîmî ngópu, Lóma tpémi ye nmyi y:ee ngópu, vya ngópu, kîdosi ńedê t:ee ngópu. *

24 Yepê, Yesu nmyi vya ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê. Yepê, Yi dono vy:o mêdê y:ângo, mu kópu u dîy:o doo u ntââ pwopwo ngê daapêdoo tpyé.

25 Yepê, King Dépidi ngê Yesu u kópu dyuu wunê alanté a d:êê ngê, apê,

A lama a tóó, A lémi ngê daawa kuwo nê,
yinê a ngêêpî nê, dono daangmanê pyw:oo. *

26 Yi kópu u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê a tóó,

Chóó Lémi n:aa chaa kîgha ngê.

A Lémi, k:omo tpile wanî pw:onu, wanyinê ngee nê.

27 Yélini pw:oo dniye, yi yéli yi vy:o daanyinê kuwo nê, wanyinê ngî nê, têpê ngê daawa ma nê,

mu kópu u dîy:o nyi mu ngmidi a kada nye tóó.

28 A ghê a ka amênyinê diyédiyé kwolo.

Dini ghi n:ii ngê am:aa m:uu ngi,

a gha mb:aamb:aa ngê am:ii pyódu.

29 Pita ngê Nju tpémi ye yepê, A tîdê mbwó yoo. Yepê, Nmî mââwe ndîî Dépidi u kakêmê nmye n:aa chámêchámê. Yepê, Wunê ló dini mwo a pwene, kî kmênê ngópu, awêde kpê ala p:aani ka tóó. *

30 Yepê, Chóó Lémi u komo yinê dpîmo a kapî, kópuni Chóó Lémi ngê u kwo a vyu, yi kópu u lama mb:aamb:aa ngê doo ya, kwo, Ńii ńedê pi ngmanê ngmidi, yi pini ṉyoo yi king ngê wa pyódu. Kwo, Ntee nye tóó, yintoo king ngê wa pyódu. *

31 Yepê, Dépidi u lama doo ya, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, dini ghi n:ii ngê wa pw:onu, têpê ngê daawa ma, amêdê pyidu. Yepê, U l:êê dîy:o Dépidi ngê yi kópu u ngwo d:êê ngê. *

32 Yepê, Dépidi pini n:ii p:uu doo a danêmbum, yi pini ndêndê ngê Yesu. Yepê, Dini ghi n:ii ngê pwene, Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê, nmo yintómu nmî ngwolo knî y:oo kînmî módu, Yesu mêka a pii wo. *

33 Yepê, Chóó Lémi ka mê kee wo, u nkîgh:ê mîmî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. Yepê, Nmî Mî ngê kópuni wunê a vyu, yi kópu u ngwo dê d:uu, Yesu ka chóó u Ghê Dmi dê y:oo, nmo yinê myedê dy:ââ.

34 Yepê, Yesu mbóó p:uu ntee kee wo, Dépidi yinté mêdaa kee wo, ngmênê Dépidi ngê chóó u kópu dyuu alanté wunê a d:êê ngê, apê,

Chóó Lémi ngê a kada pini ka kwo,
Ṃi ndîî ngê n:aa pyépi
a che p:ââ pee ngê chi ya,
pi yintómu chi y:enê dé. *

35 Yélini ṃ:uu a l:êê té,
dîyo anî vya té,
ṉyi yodo u maknopwo wanî yé té.

36 Pita ngê yepê, Yisîléli tpémi. Yepê, Ala kópu ka dmyinê kêlîmî, Yesu pini n:ii kîdosi ńedê nmyi t:ee ngópu, yi pini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, nmî kada kââ.

37 Pi knî y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, tpéé kópu mî vyi ngópu, yi gha dmi d:ud:umbiy:e dono ngê pyodo, Pita u pyipe knî yi k:ii nipi ye póó dniye, yepê, Nmî mbwó yoo, ló kópu ngmanmî d:uu? Yepê, Chóó Lémi ngê ntââ nmo awêde wunê vyîmî. *

38 Pita ngê yepê, Nmyo ngmêngmênté nmyi dono a kuwo tóó, Yesu u pi ngê mbwaa paa nmo kmênêkmênê nmyo, yed:oo nmyi dono mêdaadî ya, Chóó Lémi ngê u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té. Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede nmye wa a kê, chóó u Ghê Dmi nmyi mênê wa kee.

39 Yepê, Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi nmye wa a dy:ââ, nmyi tp:ee dmââdîma yi k:ii, yélini kuughê wunê kwo mye yi k:ii. Yepê, Chóó Lémi ngê yélini wa a ngmidi, yi yéli u yoo vy:o wa kââ, chóó u Ghê Dmi ye wa a dy:ââ, yi mênê wa kee. *

40 Pita ngê pi knî ye daa kópu ngmidi vyu, doo kwunokwuno dé, yepê, Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, yélini knî y:oo Yesu vya ngópu,

* **2:23:** Dpodo 4:27-28; 1 Pita 1:20 * **2:25:** Psalm 16:8-11 * **2:29:** 1 Kings 2:10; Dpodo 13:36 * **2:30:** Psalm 132:11 * **2:31:** Psalm 16:10 * **2:32:** Dpodo 1:4,8; 7:55-56; 1 Pita 3:22 * **2:34:** Psalm 110:1 * **2:37:** Dpodo 16:30-33 * **2:39:** Epeso 2:12-13,17

yi yéli mwo a kuwo tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê daa pêdê kpada nmyine.
41 Pi yilî Pita ka kêlîmî mbê dniye, yi yéli dyépi knî y:oo Yesu u pi ngê mbwaa paa dnye kmênêkmênê dé, pi pyolo yono yono y:a yi wéni ngê Yesu u yoo vy:o ghê dniye. *
42 Yi yéli dyépi knî yi p:uu dnyimo ndiye, yi nuw:o dmi ngmidi ngê dpîmo ya, nipi dnyimo ngêpê, nipi dnyimo kmaapî, Yesu ngê mbîdédi ntee puwâ, wain ntee ye y:ângo, yi kópu yinté u nkwo dnyimo d:uud:uu.

Yesu u yoo ntee dnyimo ya

43 Yesu u dyépi knî y:oo mbwudu yilî dnyimo chap, pi yoo yi nyepênyepê u kópu ngê dpîmo pyodopyodo, apu, Kî tpóknî y:oo lónté kópu ka d:uud:uu t:oo. *
44 Yélini Yesu ka dnyimo kêlîmî, yi nuw:o dmi ngmidi ngê dpîmo ya, yi tpile noko dnyimo yémî dé. *
45 Yi tpile kuwa dnyimon:aa yémî dé, pi knî y:oo ye dnyimon:aa pywupwi dé. Yi tpile knî yi pywuu dnyimo a ńeńe, yi vy:o pinté knî ye dnyimon:aa yémî.
46 Dye ghi yintómu Chóó Lémi u ngomo k:oo nipi dnyimo a wó, yi ngomo k:oo yi ngomo k:oo nté nipi dnyimo pîpî, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpîmo ya, dnyimo numo yeedeyeede, noko dêdnyimo mtîkó, Chóó Lémi dnyimo chaa kîgha. *
47 Kuwa tpémi y:oo apu, K:uuchêm u yoo. Dye ghi yintómu nmî Lémi ngê pi dpîmo ngêêpî dé, u ngwo u kwo dnyimo kêlîmî, u yoo vy:o dnyimon:aa wowo, u yoo yinté yilî ngê dpîmo pyodopyodo. *

3

Pita Njon y:oo kpâlî kpêê u ngwo pyi ngópu

1 Wo yintómu knî yi k:oo Nju tpémi Chóó Lémi u ngomo k:oo dnyimon:aa ngêpê, dini ghi n:ii ngê kââdî t:ono dpîmo wowo, u ngwo dnyimo koko. Wo ngmê ngê Pita pini dê Njon yi ngêpê têdê até yi lee knopwo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo dpîmo koko, keńe n:ii u pi K:uuchêm u keńe,
2 yi keńe nkîgh:ê pi ngmê m:uu ngópu, kpâlî dê kpêê dê. Yi pini dini ghi n:ii ngê mwo a ta, yinté dpîmo ya, kpâlî dê kpêê dê, dêdpîmo m:ii. Dye ghi yintómu yi pini u pyipe knî y:oo dnyimo dnyinêdnyinê, yi keńe nkîgh:ê dnyimon:aa yiyé. Yélini ngêpê têdê dnyimo koko, yi kpâlî kpêê ngê ndapî ye dpîmo dmyinê. *
3 Dini ghi n:ii ngê yi kpâlî kpêê ngê Pita pini dê Njon m:uu doo, yepê, Ndapî a ka ngma a kê nyoo.
4 Até yidpîmo y:enê, Pita ngê kwo, Ngî m:uu nyédi.
5 Wod:oo ye até yi vyu wo, apê ngmênê, Tpile a ka ngmê wunê kuwo ngmê.
6 Pita ngê kwo, Ndapî a ngópu daa tóó, ngmênê kópuni a mênê a tóó, vyîlo nga yinînê kuwo. Kwo, Yesu Kédisu Nasalet pi u pi ngê n:aa ghêêmî kapî ngi. *
7 Kwo, Gh:êêdé. Wod:oo u wéni pee kele, ghêêmî kââ. Yi dini ghi ngê yi pini yu nd:oo dê wêdêwêdê ngê pyaa knopwo, mbêka wo, ghêêmî ghê wo, wod:oo doo paa.
8 Wod:oo yi pini Pita pini dê Njon yi p:uu kele, Chóó Lémi u ngomo k:oo nipi mê kee dniye. Yi ngomo k:oo doo m:ii, doo mbêka, Chóó Lémi modoo chaa kîgha.
9-10 Pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, mya ngópu, apê, Kî kpâlî kpêê. Apê, Dye ghi yintómu K:uuchêm u keńe t:âmo kîdpîmo yââyââ, pi knî ye y:i dpîmo ndapî dmyinê. Apê, Ala ngwo mb:aamb:aa ngê mêka m:ii, Chóó Lémi myeka chaa kîgha. Apê, Kî lónté kópu? Apê, Lukwe u ngwo ngmêdê pyódu?

Pita ngê kpâlî kpêê p:uu kópuni vyu

11 Pita Njon y:oo pini n:ii pyi ngópu, yi pini yi kêlê kele, yi kêê dê mgîmî doo. Chóó Lémi u ngomo dini ghi n:ii ngê dnya a kuwokuwo, ghi ngmê y:i lee dniye, u pi Solomon u ngomo ghi. Yi kêlî ghê pi yintómu a da wo, Noko yepê, Vyuw! Apê, Kî tpódu y:oo kî pini lónté dê pyi ngmê?
12 Pita ngê yoo dini ghi n:ii ngê módu, yepê, Yisîléli tpémi. Yepê, Lukwe dîy:o nmye liya té? Yepê, Lukwe dîy:o nmye y:enê nyo? Yepê, Daa nyi chóó nyi

* **2:41:** Dpodo 4:4; 5:14 * **2:43:** Dpodo 5:11-12 * **2:44:** Dpodo 4:32-35 * **2:46:** Luukî 24:53 * **2:47:** Dpodo 6:7; 11:21,24 * **3:2:** Dpodo 14:8 * **3:6:** Dpodo 3:16; 16:18

wêdêwêdê ngê dnye pyi. Yepê, Daa nyi chóó nyi l:êê ghi u dîy:o kî pini dê pyiyé.
13 Yepê, Kêle. Yepê, Chóó Lémi ngê yinê dê pyi. Yepê, Nmî yâpwo njini, pini n:ii ka nmî kn:ââ Epîlaham dpîmo a ngêpê, tp:oo Yisak u kwo myedpîmo a ngêpê, Njakóp u kwo myedpîmo a ngêpê, yepê, pini n:ii ka nmî kn:ââ yoo dnyimo a ngêpê, yepê, yi yâpwo ngê ala pini yinê dê pyi, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, A dpodo pyu Yesu u pi ndîî ngê paa pyaa we. Yepê, Yi pini nmyi mgîmî ngópu, Paléti ka nmyi y:ee ngópu. Yepê, K:omo tpile Paléti ngê u yi doo kwo, Yesu nî pw:ii, yepê, ngmênê nmyi mb:ii ngópu. *
14 Yepê, Yesu ngê Chóó Lémi mu ngmidi u dnye doo nyêm, kópu dono daangmê d:uu ngê, ngmênê u wépi nmyi pwaa ngópu, Paléti ka nmyi vyi ngópu, kwonye, Yesu vya ngi, Mbadapas pw:ii ngi.
15 Yepê, Mbadapas pi vyee pyu, yi pini nmyi pw:ii ngópu, Ghê u Kn:ââ nmyi vya ngópu. Yepê, Nmyi vya ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêda pyidu ngê. Yepê, Yi kópu nmî chóó nmî módu. *
16 Yepê, Vyîlo yi Yesu u wêdêwêdê mbêmê ala kpâlî kpêê dnye pyi. Yepê, Kópuni dmye m:uu ngmê, kópuni nmyi lama a tóó, yepê, yi kópu Yesu u pi ngê dnye d:uu, mu kópu u dîy:o u kwo nye kêlîmî mo. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala pini nmyi ngópu dê pyiyé. Yepê, Nmyo yintómu kîdmye m:uu ngmê.
17 Yepê, A tîdê mbwó yoo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmyi kada pini knî yi k:ii Yesu nmyi vya ngópu, nmyi lama dêpwo ya, Yi pini Chóó lémi ngê a ngmidi ngê. *
18 Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê yinté kópu a vyi ngópu, apê, Dîyo Chóó Lémi ngê pi ngmê wa a ngmidi, yi pini ngê dono wa a pyw:oo. Yepê, Chóó Lémi ngê yi kópu yinté ntiye ngê. *
19-20 Yepê, Nmyi dono a kuwo tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno, yed:oo nmyi dono yintómu wa chedê, mb:aamb:aa ngê amê pyódu nmyo, Yesu amyedê dy:ââ, pini n:ii nmyi l:êê dîy:o a ngmidi ngê.
21 Yepê, Mbóó p:uu a tóó. Yepê, Kópu yintómu n:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a vyi tumo dini ghi n:ii ngê wa pyaa dmi, yepê, Yesu dyámê mbêmê u ngwo wa a diyé.
22 Yepê, Mósisi ngê ala kópu a vyu, apê, Nmî Lémi nmî yâpwo ngê ntee a ngmidi noo, nê ntee pini nmyi vy:o mu wa a pyw:oo, nmye wa a dy:ââ. U dnye ka mb:aamb:aa ngê dmyinê ng:aa. *
23 Pini n:ii ngê yi pini u dnye daadî nyêm, yi pini Chóó Lémi ngê u yoo vy:o wa a pw:ii, wamye kpada.
24 Yepê, Pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, kn:ââ Samuwel, nkoo nmo, yi komo kapî pyu yintómu nmî dye ghi p:uu dnyimo a danê.
25 Yepê, Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a vyi tumo, yi kópu nmyi vy:o a pyodopyodo té. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Epîlaham pini dê Chóó Lémi a numo kââdî doo, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, N̲ii ńedê pi ngmê ngê dyámê mbêmê pi yintómu wa ngee té. *
26 Yepê, Chóó Lémi ngê yi pini wunê ka a dpodo kwólu, nmye mwiyé a dy:ââ ngê, yinê wa ngee nmyo, nmyi l:êê ghi dono knî yi vy:o yinê amyedê y:ee nmyo.

4

Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Pita pini dê Njon u ngwo kóté kalê dumo

1 Pita pini dê Njon y:oo pi knî ye danêmbum ghêlî k:ii dêpê kêlî ngópu, kpêê yiyé pyu yoo, Sadyusi yoo, Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu u k:ii y:i u ngwo taa dniye.
2 Yi yéli nod:e dniye, Pita pini dê Njon ye, mu kópu u dîy:o yi pini dê y:oo pi knî ye dpîmo tpapê, yipu, Yesu kî pwene, kîmêdê pii wo. Sadyusi knî y:oo noko vyi ngópu, apê, Lukwe dîy:o kî pini dê y:oo ala kópu a tpapê ngmê, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu. Apê, Yinté daa tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o nod:e dniye.
3 Wod:oo yi pini pyile knî mgîmî tumo, mbwa k:oo kalê tumo, mu kópu u dîy:o apê, Mgîdî wunê ghayghay. Apê, Mââ wanmî kóté kalê té. *

* **3:13:** Ex 3:6,15; Luukî 23:13-25 * **3:15:** Dpodo 2:32; 5:30 * **3:17:** Luukî 23:34; 1 Tim 1:13 * **3:18:** Luukî 24:27 * **3:22:** Deut 18:15,18-19 * **3:25:** Gen 22:18; Nkal 3:8 * **4:3:** Dpodo 5:18

4 N:ii knî y:oo Pita u kópu ny:ee ngópu, yi yéli yi vy:o yilî u kwo kêlîmî mbê wo. Yesu u yoo ndîî ngê u ngwo pyodo, mââ yintómu limo yono yono y:a. (5,000) *

5-6 Womumo mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini yoo, mââwe ndîî yoo, dêêpî pyu yoo Njedusalem mênê wó, kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ndîî Anas u yoo knî yi k:ii, myenté Kayapas, Njon pini dê Aleksándê mye yi k:ii.

7 Yi yéli y:oo Yesu u dyépi dê kóté kalê dumo, yepê, Angênté dpî d:uu ngmê? Yepê, Ló wêdêwêdê mbêmê dpî d:uu ngmê? Yepê, N:uu u pi ngê dpî d:uu ngmê? *

8 Wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pita a nt:ee ngê, yepê, A léma, nmî kada pini yoo.

9 Yepê, U yi nmye a kwo, Nmyi lama yaa we, kpâlî kpêê nanê pyi, kópu mb:aa n:uu ngê u ngwo d:uu, apii?

10 Yepê, Nmyi lama choo ya, Yisîléli tpémi yintómu yi lama myechoo ya, Yesu Kédisu Nasalet pi, pini n:ii kîdosi ńedê nmyi t:ee ngópu, Chóó Lémi ngê mêda pyidu ngê, yi pini u wêdêwêdê mbêmê, u pi mbêmê ala kpâlî kpêê nyi pyi. Yepê, Ngî m:uu yó, mb:aamb:aa ngê mêka m:ii. *

11 Yepê, Vyîlo Yesu p:uu ala kópu wunê a d:êê ngópu, apê,

Yi pââni nmyi kéé ngópu,
yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo.
*

12 Yepê, Yesu mu ngmidi nmî mbwámê. Yepê, Dyámê mbêmê pi yilî yi vy:o Chóó Lémi ngê pi mu ngmidi a ngmidi ngê, u ntââ yinê wa ngee nmo. *

13 Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Pita u kópu dyuu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, ghê dmi yi mênê ghipé wo, apê, Á! Apê, K:omo tpile daa ndiye pyu ndîî dê, ngmênê doo kede knopwo, nmo ka danêmbum mo. U kuwó dini ghi ngê a w:ee ngópu, apê, Kî pini dê Yesu p:uu dpîmo ya.

14 Yed:oo kópu mêdaa vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Pita pini dê Njon y:oo pini n:ii pyi ngópu, yi pini yi nkîgh:ê m:uu ngópu.

15 Wod:oo yi pini pyile knî kuwa mwiyé mê dy:ââ tumo. *

16 Noko yepê, Lukwe y:e ngmanmî md:o? Noko yepê, Njedusalem pi yintómu yi lama a tóó, Wu pini dê y:oo mbwudu ngmê chaa ngmê. Noko yepê, Doo u ntââ daanmî vyi, A k:omodanê mo.

17 Noko yepê, Ala kópu ndîî ngê kîngê pyódu, mwada y:i kîngê nî. Noko yepê, Wu pini dê ye paa kwódu koo, pi knî ye Yesu u pi mêkîngê vyi ngmê. *

18 Wod:oo yi pini pyile knî a dyé tumo, Pita Njon ye yepê, Kî tpódu. Yepê, Yesu u pi ngê pi kudungmê ndiye kalê ngmê.

19 Pita Njon y:oo yepê, Nmyi chóó dpî vyi yó, nmyi dnye dmi ayiny:oo nyêm, ó Chóó Lémi u dnye ayiny:oo nyêm.

20 Yepê, Kópuni nyinê m:uu too, kópuni nyinê ny:ee too, pi knî ye vyîlo y:ee tpapê té, ye danêmbum daanyi yé.

21 Nju tpémi yi kada pini knî y:oo d:ud:umbiy:e ye kwódu ngópu, yed:oo mê kalê tumo. Doo u ntââ daapê kpada dumo, mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu yi lama doo ya, Kî tpódu y:oo kpâlî kpêê y:oo pyi ngmê, Chóó Lémi u ngwo dnye chaa kîgha.

22 Yi kpâlî kpêê mââwe ndîî, u m:ââ podo y:a ka mê mbêpê wo.

Yesu u yoo Chóó Lémi ka u ngwo dnye ngêpê

23 Pita Njon kada pini knî y:oo dini ghi n:ii ngê kalê dumo, Yesu u yoo vy:o mê diyé knopwo, Nju tpémi yi kada pini knî y:oo kópuni ye vyi ngópu, yi kópu Yesu u yoo knî ye mîmî vyi ngópu.

24 Yi yéli y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Chóó Lémi ka dnye ngêpê, kwo, Nmî Lémi. Kwo, Mbóó dyámê ntii nyi l:âmo too, tpileni y:i a pyede m:ii l:âmo too.

25 Kwo, Nmî kn:ââ Dépidi m̲:uu doo a dpodo, ńyóó Ngê Dmi ngê yinê a ngópu, ala kópu u ngwo a d:êê ngê, apê,

Kn:aa dyámê tpémi lukwe dîy:o Chóó Lémi ka a nod:enod:e nyédi?

A Lémi u pwele lukwe dîy:o a châpwo ngópu?

Dpî dêê dmi. *

26 Dyámê u kada pini yoo nipi dpo wó,
u yi y:e a kwo yédi,

* **4:4:** Dpodo 2:41; 5:14 * **4:7:** Mát 10:19-20 * **4:10:** Dpodo 3:6,13-16 * **4:11:** 1 Pita 2:4,7 * **4:12:** Njon 14:6 * **4:15:** Njon 11:47 * **4:17:** Dpodo 5:28-29,40 * **4:25:** Psalm 2:1-2

Chóó Lémi p:uu nmî l:êê,
pini n:ii a ngmidi ngê, p:uu myenmî l:êê.
27 Kwo, Yi kópu ndêndê ngê pyodo, dini ghi n:ii ngê Helodi pini dê Pontiyas Paléti y:oo a kââdî ngópu, Yisîléli tpémi kn:aa dyámê tpémi mye yi k:ii myedê kââdî ngópu, Yesu u ngwo mb:ii ngópu. Kwo, K:omo tpile nyinê ngmidi ngê, m̲:uu doo dpodo, kn:aa pini p:uu dêpwo dpodo, ngmênê mye mb:ii ngópu. *
28 Kwo, Yi kópu d:uu ngópu, mu kópu u dîy:o wunê nyinê vyu, anye, Yi kópu dîyo wa pyódu. *
29 Kwo, K:omo tpile kada pini knî y:oo nmo dê kwódu ngmê, nkîngê nmî mênê a ngini, a ngee nmédi, n̲gópu dyuu pi knî ye anmîn:aa tpapê. *
30 Kwo, N̲gwêdêwêdê mbêmê pi yilî dpî pyi ngi, dpî ngee nmédi, yed:oo n̲modo pyu mb:aa Yesu u pi ngê mbwudu yilî anmî chap.
31 Dini ghi n:ii ngê ngêpê a kêlî ngópu, kwéli dnye ngêpê, yi ghi doo ghêdê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi gha dmi a nt:ee ngê, yed:oo dêdnyimo nkîngê, Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye mêdnyimon:aa tpapê.

Yesu u yoo y:oo yi tpile noko u ngwo dnyimo yêêpî

32 Yesu ka yélini dnyimo ng:aa, yi gha dmi mu ngmidi, yi nuw:o dmi mu ngmidi. Pi ngê daa vyu, Ala a mo a tpile, ngmênê tpileni yilî yi ngópu dpîmo ya, noko dnyimo yêêpî. *
33 Yesu u dyépi knî y:oo pi knî ye dnyimon:aa tpapê, yipu, Ndêndê ngê Yesu ka a pii wo, nmî chóó nmî ngwolo knî y:oo nmî módu. Chóó Lémi ngê dpîmo wêdêwêdê kîgha dé, mbwudu yilî u ngwo dnyimo chap.
34 Yesu u yoo vy:o pinté dêpwo kwo, mu kópu u dîy:o yélini yoo yi chóó yi têpê ghi dnyimo ya, ó yi ngomo dnyimo kwo, kuwa tpémi y:oo yi tpile yilî ye dnyimo pywupwi dé. *
35 Yélini knî y:oo ndapî yinté dnyimo kmênêkmênê, yi ndapî dyépi knî ye dnyimo yémî, yi ndapî p:uu nipi mêdnyimo kmaapî.
36 Lipi u tii ńedê pini ngmê ngê yinté kópu ngmê d:uu ngê, u pi Njósép. Yi pini Saipîdîs pyodo. Dyépi knî y:oo yi pini u pi ntaa ngópu, apê, Mbanapas (u nt:u kópu, dêêpî pyu mb:aa). *
37 Yi pini ka kn:aa pini ngmê ngê u têpê ghi pwila ngê, wod:oo Mbanapas ngê yi ndapî dyépi knî ye a ńuwo, ye mî y:ângo.

5

Ananayas cha dyépi knî ye u ngwo my:aayede mbê knopwo

1 Pi ngmê u pi Ananayas, u kpâm u pi Sapada. Yi têpê ghi kn:aa pini ngmê ka y:ee ngópu, ye pwila ngê.
2 U kpâm k:ii ndapî knî ngmê mgîpa kalê ngópu, Ananayas ngê woni knî dyépi knî ye ńuw:o too, ye mî y:ee too, yepê, Ala a têpê ghi u pywuu. *
3 Pita ngê kwo, Ananayas. Kwo, Lukwe dîy:o Setan ngê n̲ga dê nt:ono, n̲ga yinê dê vyi, Chóó Lémi u Ghê Dmi u ngwo chi dóó. Kwo, Lukwe dîy:o ń̲êpê ghi u pywuu knî m:uu chi mgîpa kwolo. *
4 Kwo, Têpê ghi ń̲yóó ń̲êpê ghi, u pywuu nyinê ngópu, ndapî mye n̲apî. Kwo, Dini ghi n:ii ngê ndapî knî ngmê muchi mgîpa kwolo, lukwe dîy:o nmo chi vyi, Ala a têpê ghi u pywuu d:ud:umbiy:e. Kwo, Daa nmo nye k:omodanê, ngmênê Chóó Lémi ka nye k:omodanê.
5 Dini ghi n:ii ngê Ananayas ngê yi kópu nyongo, wod:oo a vyóó wo, yed:oo y:i pwene. Noko yepê, K:omo tpile Ananayas ngê tumu kópu yi d:uu, ngmênê nmî Lémi ngê da m:uu. Noko yepê, Pi ngê dono kópu kîngmê d:uu. Pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye.
6 Pi mgêmî yoo ngma a loo, ntóó mî kwede ngópu, dnyinê ngópu, mî kmênê ngópu.
7 Kââdî liy:aa pyile mî loo, Ananayas u kpâm yi ngomo k:oo u nkwo ta. U lama dêpwo ya, M̲oo kêdê pw:onu.

* **4:27:** Luukî 23:7-11 * **4:28:** Dpodo 2:23 * **4:29:** Epeso 6:19 * **4:32:** Dpodo 2:44 * **4:34:** Dpodo 2:45
* **4:36:** Dpodo 11:22-26; 13:2-3 * **5:2:** Dpodo 4:34-35 * **5:3:** Njon 13:2; 1 Kódin 12:8

8 Pita ngê kwo, Mumdoo, kwo, têpê ghini dpî y:ee ngópu, ala d:ud:umbiy:e u pywuu? Yi pyópu ngê kwo, Nyââ, kwo, ye d:ud:umbiy:e yi têpê ghi u pywuu.
9 Pita ngê kwo, Lukwe dîy:o m̲oo k:ii nmî Lémi u Ghê Dmi dpî dóó ngmê? Kwo, Wunê u Ghê Dmi ngê até da pywálî dp:o. Kwo, Pini n:ii knî y:oo m̲oo dê kmênê ngmê keńe t:âmo ngee wee, ń̲óó mye kmênêkmênê ngmê. *
10 Wod:oo yi pyópu y:i myedê vyóó wo, mye pwene. Pi mgêmî yoo a lee dniye, ntóó yi m:uu ngópu, apê, Atémya pw:onu. Wod:oo mye dnyinê ngópu, u moo u nkîgh:ê mî kmênê ngópu.
11 Yesu u yoo yintómu knî y:oo dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye, pi woni knî y:oo myeyi ny:ee ngópu, mye nkîngê mbê dniye, nkîngê ngê y:ay:a pwiyé dniye.

Dyépi knî y:oo pwopwokopwe yilî u ngwo dnyimo pyipyi

12 Dyépi knî y:oo pi knî yi ngópu mbwudu yilî dnyimo chap. Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo, ngomo ghi ngmêdoo ya, u pi Solomon u ngomo ghi. Yesu u yoo yintómu yi ngomo ghi k:oo nipi dnyimon:aa a wó. *
13 K:omo tpile kuwa tpémi y:oo Yesu u yoo dnyimo chaa kîgha dé, noko yipu, K:uuchêm u yoo, ngmênê ye dnyimo nkîngê, yi ngomo ghi k:oo dêdnyimo koko, yi vy:o dêdnyimon:aa wowo, apu, Ngmanmî pw:onu.
14 Ngmênê woni yoo, dini ghi n:ii ngê Yesu ka ndêndê ngê kêlîmî mbê dniye, u yoo vy:o u ngwo ghê dniye, Yesu u yoo ndîî ngê u ngwo dpîmo pyodopyodo.
15 Dyépi knî y:oo kópuni dnyimo d:uud:uu dé, yi kópu knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo mbii pyu yoo dnyimo dnyinêdnyinê dé, maa p:uu yi ngmîtédmi yedê dnyimon:aa yiyé dé, apu, Pita dini ghi n:ii ngê pêdê lee we, u kââ mbii pyu knî yi pwo paan:aa kéé ngê, u ngwo paa pyiyé dniye.
16 Njedusalem u nkîgh:ê p:aani n:ii dnye ya, yi p:aani tpémi y:oo yi mbii pyu yoo Njedusalem dnyimo a ńeńe dé. N:ii dé y:e yi kmêna dnye kwo, Njedusalem myednyimo a ńeńe dé. Dyépi knî y:oo yi yéli yintómu dnyimo pyipyi dé. *

Dyépi yoo u ngwo kpaka tumo

17 Yi dini ghi ngê kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ndîî, u pyipe yoo Sadyusi yoo yi k:ii Yesu u dyépi knî ye ń:ee kaa ngópu. *
18 Wod:oo Chóó Lémi u ngomo t:âât:ââ pyu yoo dy:ââ tumo, yi yéli y:oo dyépi yoo mînê mgîmî tumo, ńuw:o tumo, mbwa k:oo mî kalê tumo.
19-20 Yi mgîdî ngê, Chóó Lémi u enjel ngmê ngê mbwa keńe ye kpêmî ngê, dyépi yoo kuwa pw:ii too, yepê, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo dmyinê lêpî, pi knî ye ghê kamî dmi p:uu dmyinên:aa danê. *
21 Dyépi knî y:oo u dnye ny:ee ngópu, yi wa wo, wod:oo Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo kee dniye, pi knî ye ghê kamî dmi p:uu dnyen:aa danêmbum.
U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u pyipe knî yi k:ii Nju tpémi yi kada pini yintómu a danê ngópu, pi knî ngmê dy:ââ ngópu, yepê, Yesu u yoo mbwa k:oo nye pw:ii tóó, nmo a ńuw:o tóó.
22-23 Yi yéli dini ghi n:ii ngê taa dniye, mbwa yi kpêmî ngópu, apê, Pi u chii daa kwo. Wod:oo mê diyé dniye, Nju tpémi yi kada pini knî ye mdoo ńuw:o ngópu, yepê, Dini ghi n:ii ngê mbwa chedê dpî taa dmi, keńe kuwo ngmê dpî m:uu, d:ê, Mbwa t:âât:ââ pyu dê mu kwo mo. Yepê, Mbwa keńe dini ghi n:ii ngê dpî kpêmî, mbwa k:oo pi dp:oo módu.
24 Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu, kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii yi kópu dêpê w:ee ngópu, noko yepê, Lukwe ngê dê pw:ii té? Noko yepê, Dîyo lukwe nmo angmê pyódu?
25 Pi ye ngma até yedê loo, yepê, A léma. Yepê, Pini n:ii yoo mbwa k:oo munmyi km:êê t:oo, Chóó Lémi u ngomo mbwa kalê ngmê k:oo mêmînê wee, pi knî ye mînê dêêpî té.
26 Wod:oo Chóó Lémi u ngomo y:enê pyu u lede knî yi k:ii lee dniye, dyépi yoo mê nya tumo. Daa gheteghete ngê nya tumo, mu kópu u dîy:o nkîngê mbê dniye, apê, Pi knî y:oo chêêpî ngê wa vya nmo.

* **5:9:** 1 Kódin 10:9; 12:8 * **5:12:** Dpodo 2:43; 14:3 * **5:16:** Mak 6:56; Dpodo 19:11-12 * **5:17:** Dpodo 4:1-3,6
* **5:19-20:** Dpodo 12:7-10

27 Dyépi yoo Nju tpémi yi kada pini knî ye ńuw:o tumo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê yepê, Kî tpóknî.
28 Yepê, Yesu u pi tpapê nmye munmî kwódu ngê, ngmênê Njedusalem wope wope u pi yi nuwo kîdmye kalê ngmê. Yepê, Pi knî ye nmye tpapê ngópu, yenmyimo, Nmî kada pini yoo kn:ââ dé, Yesu y:oo vya ngópu. *
29 Pita u pyipe knî yi k:ii kada pini knî ye yepê, Daa yoo yi dnye dmi yinmo nyêm, ngmênê Chóó Lémi u dnye vyîlo yinmo nyêm.
30 Yepê, K:omo tpile Yesu nmyi vya ngópu, kîdosi ńedê nmyi t:ee ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê, yâpwoni ka nmî kn:ââ yoo dnyimo a ngêpê, yi yâpwo ngê mêdê pyidu ngê.
31 Yepê, Chóó Lémi ngê Yesu dini ghi n:ii ngê a pyidu ngê, u che p:ââ pee ngê pyódu ngê, nmî kada kââ, nmî mbwámê ngê pyódu ngê. Yepê, Yisîléli tpémi yi maa yinê a yó, u yi u ngwo a kwo, Yi dono mwiyé kéé téne, ala máádi u ngwo pêdê kalê y:e, Chóó Lémi yi dono p:uu mêdaapîchoo nuw:o. *
32 Yepê, Yi kópu yilî ndêndê ngê nmî chóó kînmî módu. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu myewunê kêmakêma, mu kópu u dîy:o daa Yisîléli tpémi yintómu ye Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi a dy:ââ ngê, ngmênê Yesu u yoo mu ngmidi u Ghê Dmi ye a dy:ââ ngê, yélini y:oo Chóó Lémi u dnye a nyêmî ngmê. *
33 Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi yi kada pini knî y:oo Pita u kópu ny:ee ngópu, dyépi knî ye nod:e dniye, u yi y:e doo kwo, Nmî vya té.
34 Ngmênê pi yi vy:o ngmê ghêêdî wo, u pi Nkamaliyel. Yi pini Pádisi yoo yi vy:o pini ngmê, pi knî ye Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê dpîmo tpapê, pi knî y:oo u nkwo dnyimo chââchââ. Yi pini ngê Chóó Lémi u ngomo t:ât:ât pyu knî ye yepê, Yesu u dyépi yoo mwiyé mê pw:ii tóó. Wod:oo kuwa pw:ii tumo.
35 U kuwó dini ghi ngê Nkamaliyel ngê kada pini knî ye yepê, Yisîléli tpémi. Yepê, Kî tpóknî ghêlî k:ii nangê vya té.
36 Yepê, M:ââ pyolo y:a d:uu lê, pi ngmê ngê u pi ndîî ngê chóó doo pyépi, yi pini u pi Téyódas. Yepê, K:omo tpile pi podo yono y:a yi Téyódas dnye yâmuyâmu, dini ghi n:ii ngê yi pini mî vya ngópu, u yoo mbêpê wo, yi kópu dmi machedê ngê pyodo.
37 Yepê, Myenté, yepê, u kuwó dini ghi ngê, pi u kpââ u dye ghi ngê, pi ngmê ngê u yoo myedê danê ngê, u pi Njudas, Nkálili pi. Yepê, Yi pini dini ghi n:ii ngê vya ngópu, u yoo mye mbêpê wo.
38-39 Nkamaliyel ngê yepê, Yesu ngê u yoo myedê danê ngê, mye pwene, u yoo wamye mbêpê dmi. Yepê, Chóó Lémi ngê daadî ngêêpî dé, ye yi kópu dmi machedê ngê wa pyódu. Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê adî ngêêpî dé, ye doo u ntââ yi kópu dmi daanmyi chedê ngmê. Yepê, Nmyi lama daa tóó, Kî tpóknî n:uu p:uu a dpodo té. Yepê, Doo u ntââ daanmyi vya t:oo. Yepê, Chóó Lémi p:uu kîdmyemê d:uu.
40 Kada pini knî y:oo Nkamaliyel u dnye ny:ee ngópu, Chóó Lémi u ngomo t:ât:ât pyu yoo dy:ât tumo, yepê, Yesu u dyépi yoo nya tóó, al:ii a ńuw:o tóó, yedê dmi ngê dpî kpaka tóó. Wod:oo ńuw:o tumo, mî kpaka tumo. U kuwó dini ghi ngê kada pini knî y:oo Yesu u dyépi knî ye yepê, Yesu u pi ngê ndiye ngê kêê namungê t:oo. Wod:oo dy:ât tumo. *
41 Yesu u dyépi yoo yi lama ala kópu yi yaa wo, Chóó Lémi ngê yinê da vyi, apu, Kî a yoo mb:aamb:aa. Apu, K:omo tpile wa kpaka t:oo, ngmênê Yesu u dpodo daawa kalê ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo. *
42 Dye ghi yintómu dyépi yoo pi knî ye dnyimon:aa dêêpî, Chóó Lémi u ngomo k:oo, ó p:o p:o. Pi knî ye Yesu p:uu kópu mb:aa y:i ye dnyimon:aa tpapê dé, pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini p:uu dnyimon:aa danêmbum. *

6

Ndapî yêêpî pyu pyudu yi danêmbum

* **5:28:** Dpodo 4:18-19; Mát 27:25 * **5:31:** Epeso 1:20; Hipîlu 12:2 * **5:32:** Dpodo 1:8 * **5:40:** Dpodo 4:18 * **5:41:** Mát 5:10-12; 1 Pita 4:13 * **5:42:** Dpodo 17:3

1 Dyépi yoo Yesu p:uu yélini ye dnyi-
mon:aa danêmbum, woni knî Yesu ka kêlîmî
mbê dniye. Yi yéli Yesu u yoo vy:o ghê
dniye, Yesu u yoo yinté ndîî ngê doo pyo-
dopyodo. Yesu u yoo vy:o woni knî Kîdiki
dnye ngê dnyimo mbumu, woni knî Nju
dnye ngê dnyimo mbumu. Yi yéli yi kêlî
dîdîpwódu ngmê ghê wo, mu kópu u dîy:o
n:ii dé Kîdiki dnye ngê dnyimo mbumu, yi
yéli y:oo woni knî ye yepê, Lukwe dîy:o
nmyi kuknwe yoo mb:aamb:aa ngê nmy-
inê wopwe t:oo, ngmênê nmî kuknwe yoo
dnyinté nmyinê wopwe t:oo?

2 Yi kópu u l:êê dîy:o dyépi knî y:oo Yesu u
yoo yintómu nipi a danê ngópu, yepê, Doo
u ntââ pi knî ye Chóó Lémi u kópu tpapê
daanmî yé, doo u ntââ ndapî nmî chóó
kuknwe knî ye daanmî yêêpî.

3 Yepê, Nmî tîdê mbwó yoo. Yepê, Nmyi
vy:o pi pyudu a pyw:ee yó, n:ii dé Chóó Lémi
u Ghê Dmi ngê da nt:ee té, n:ii dé yi nuw:o
mbêmê a nuw:o té. Yepê, Yi yéli ndapî yêêpî
u kada pini ngê anmî pyódu té.

4 Yepê, U kuwó dini ghi ngê nmî chóó
dpodo mu ngmidi ayinmî dódó, Chóó Lémi
ka ngêpê, pi knî ye u kópu dyuu tpapê.

5 Yesu u yoo y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê
ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê
pyodo, wod:oo pi pyudu a pyw:ee ngópu,
Stipen ngmê, pini n:ii Yesu ka dpodombiy:e
dpîmo kêlîmî, pini n:ii Chóó Lémi u Ghê
Dmi ngê myedê nt:ee ngê, Pilipi myomo,
Pîdokodos pyolo, Nikano podo, Timon limo,
Pamenas wono, Nikólas pii, Antiyóka pi,
pini n:ii Nju pi ngê chóó mî pyodo.

6 Yesu u yoo y:oo yi pini pyudu knî dyépi
knî ye a ńuw:o tumo, dyépi knî y:oo yi kêê
dmi yi mbêmê yé tumo, Chóó Lémi ka dnye
ngêpê, yi dpodo u kada pini ngê u ngwo
pyódu tumo. *

7 U kuwó dini ghi ngê yélini Chóó Lémi
u kópu ka dnye kêlîmî, Njedusalem, yi yéli
doo kaakaa, ndîî ngê doo pyodopyodo.
Kpêê yiyé pyu yilî yi kópu ka mye kêlîmî
mbê dniye, Yesu u yoo vy:o mye ghê dniye.
*

8 Chóó Lémi ngê Stipen mb:aamb:aa ngê
doo a ngêêpî, u wêdêwêdê ndîî ngê pyódu
ngê, pi knî yi vy:o mbwudu yilî dpîmo chap.

9 Ngmênê Nju tpémi yoo ngmê u kwo
dnye kwopwepe, yi yéli yi pi dmi, Lipîtini.
Woni yoo Sadéni a ndê dniye, woni yoo
Aleksándîdiya a ndê dniye. Nju pi knî ngmê
yi vy:o ghê dniye, woni yoo Silisiya a ndê
dniye, woni yoo Esiya a ndê dniye. Yi yéli
yintómu Stipen ka dnye kwopwepe.

10 Ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê
Stipen ka nuw:o mb:aa y:ângo, wod:oo
kwopwepe têdê Stipen mbodo mudu y:i
yaa wo, yi yéli dêê dniye, Stipen dêpê vy:oo
ngópu. *

11 Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngmê knî ye ndapî
y:ee ngópu, wod:oo yi yéli y:oo ala kópu
k:omo ngê vyi ngópu, Nju tpémi ye yepê,
Stipen ngê dono kópu knî ngmê kêdê vyi,
Chóó Lémi pini dê Mósisi yi p:uu. *

12 Yi kópu u mdoo dini ghi n:ii ngê a ńuw:o
ngópu, yi kópu ngê Nju tpémi yi kada pini
yoo yi némi dmi dyênê ngê, dêêpî pyu yoo
yi némi dmi mye dyênê ngê, yoo yi némi
dmi mye dyênê ngê, wod:oo Stipen ka lee
dniye, mgîmî ngópu, Nju tpémi yi kada pini
yintómu a danê ngópu, Stipen a ngî ngópu,
yi ngîma mî kaa ngópu.

13 N:ii dé y:oo Stipen yipe ngópu, Yi yéli
kóté têdê myeda ńuw:o tumo, yi yéli y:oo
yepê, Kî pini ngê Chóó Lémi u ngomo p:uu
dono kópu yilî ka a tpapê ngê, dêêpî kópuni
Mósisi ngê a d:êê too, yi dêêpî kópu knî yi
p:uu dono kópu yilî myeka a tpapê ngê.

14 Yepê, Ala kópu nmî ngêêdî kî vyu, Yesu
Nasalet pi ngê Chóó Lémi u ngomo wa a
vy:oo, l:emi ghi n:ii Mósisi ngê nmî kn:ââ knî
ye y:ee too, yi l:emi ghi wa ngmêê té.

15 Pi yilî yintómu y:oo Stipen dnye y:enê,
apê, Kî pini kwodo ng:oo dmi kêdê tpâlî,
ka dnyednye. Enjel kwodo ng:oo dmi ntee,
Stipen kwodo ng:oo dmi yinté mye pyodo.

7

Stipen u ngwo mgîmî ngópu

Stipen Epîlaham p:uu u ngwo ye doo danêmbum

* **6:6:** Dpodo 13:3 * **6:7:** Dpodo 16:5 * **6:10:** Luukî 21:15 * **6:11:** Mát 26:59-61

1 Kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ngê
Stipen ka kwo, Kópuni dê vyi ngmê, yi kópu
mumdoo ndê kópu?
2 Stipen ngê yepê, A léma, a mbwó yoo.
Yepê, A ka a ng:aa mbê dmyeno. Yepê, Dini
ghi n:ii ngê nmî kn:ââ Epîlaham Mbápilon
Wee u kwo doo a ya, Chóó Lémi ngê
chóóchóó u kwo a kêma ngê, pini n:ii yâpwo,
u pi ndîî. Yepê, Chóó Lémi ngê kwo, Nyoo a
kuwo ngi, nyámê pee myedê kuwo ngi. *
3 Kwo, Kn:aa dyámê pee p:uu chi lêpî, ghi
n:ii nga nîmo kêmakêma, y:i dpî lili.
4 Yepê, Wod:oo Epîlaham ngê Mbápilon
wee a kuwo ngê, Halan loo, y:i doon:aa ya.
Yepê, Epîlaham u mî dini ghi n:ii ngê pwene,
u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê ala
dyámê pee p:uu u ngwo mêda ńuwo, awêde
kwéli nmo pyede.
5 Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê
Epîlaham ka têpê ghi daangmê y:ângo, têpê
ghi tp:oo u kwo myedaa y:ângo, ngmênê
Chóó Lémi ngê Epîlaham ka ndêndê ngê
a vyu, kwo, Mu dini ghi ngê ala dyámê
pee nga wanê kê, mwada dini ghi ngê
ala dyámê pee nyoo knî yi têpê ghi ngê
amyedîn:aa ya. Yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó
Lémi ngê Epîlaham ka yi kópu ndêndê ngê
vyu, yi ngwo Epîlaham tp:oo dêpwo ya. *
6 Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê Epîlaham
ka kwo, Nyoo dini ghi n:ii ngê wamî ch:aa,
kn:aa dyámê pee mbêmê adnyin:aa ya, wop
adnyin:aa dpodo, pi knî y:oo y:i adnyin:aa
kpakakpaka dé, dono ngê adnyin:aa ya,
m:ââ podo yono y:a. *
7 Kwo, Ngmênê u kuwó dini ghi ngê yélini
yi p:uu wop adnyin:aa dpodo, yi yéli wanî
kpada, nyoo yi vy:o wanê pw:ii, ala dyámê
pee mbêmê wanê ńuw:o té, al:ii a ka ad-
nyin:aa kpêê yiyé, a ka amyednyin:aa a
ngêpê.
8 Stipen ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Chóó
Lémi ngê Epîlaham ka yi kópu a vyu, u kuwó
dini ghi ngê a numo kââdî doo, kwo, Awêde
dî ngmidi ngi, nyoo ka mb:aamb:aa ngê
amy:aa a vyuwo. Kwo, A l:ii m:uu alanté
dpî téni, mi njini too dpî chepwe, myenté
nyoo vy:o mââ yintómu knî yi p:uu a l:ii
yinté my:oon:aa kaa we. Kwo, Pini n:ii p:uu
a l:ii adî ya, yini ka ana a vyuwo. Stipen ngê
yepê, U kuwó dini ghi ngê Epîlaham tp:oo
Yisak ta, wo wááli mî loo, Epîlaham ngê
Chóó Lémi u l:ii tp:oo p:uu u ngwo t:ângo.
Yepê, Myenté, yepê, Yisak mye tpamê wo,
tp:oo Njakóp p:uu Chóó Lémi u l:ii mye
t:ângo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Njakóp
myimî tpamê wo, Chóó Lémi u l:ii tp:oo y:a
mê miyó knî yi p:uu mye t:ângo. *

Stipen Njakóp tp:oo y:a mê miyó yi p:uu u ngwo ye doo danêmbum

9 Yepê, Njakóp tp:oo knî y:oo yi mbwó
Njósép ka ń:ee kaa ngópu, wod:oo mgîmî
ngópu, kn:aa pini knî ye y:ee ngópu. Yepê, Yi
yéli y:oo Njósép u mbwó knî ye pwila ngópu,
Yichip ńuw:o ngópu, pi ngmê ngê ye pwila
ngê, yi pini p:uu wop doon:aa dpodo. *
10 Yepê, Ngmênê Chóó Lémi ngê Njósép
y:i doo a ngêêpî, k:omo tpile dono kópu
yilî u ngwo pyodo, ngmênê Chóó Lémi ngê
yi dono chedê too. Yepê, Chóó Lémi ngê
Njósép u nuw:o ndîî ngê pyódu ngê, Yichip
tpémi yi king Pééló ka pi mb:aa ngê pyódu
ngê, wod:oo Pééló ngê Njósép u che p:ââ pee
ngê pyódu ngê. *
11-12 Yepê, Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê
Njósép myedê ngópu, u lama kwólu, kwo,
Mu dini ghi ngê kââdî ndîî angmê kee,
Yichip tpémi Kenan tpémi yi nté wa chedê.
Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o Njósép ngê witi a
danê ngê, king u ngomo knî yi k:oo doo a
ghada. Yepê, Dini ghi n:ii ngê kââdî ndîî
kee wo, Yichip tpémi Kenan tpémi yi nté
chedê ngê, yi yéli y:oo dómudómu a pyw:ee
ngópu. Yepê, Doo u ntââ nmî kn:ââ knî y:oo
nté daapêdê pyw:ee ngópu, ngmênê Yichip
tpémi y:oo Njósép ka witi dnyimon:aa py-
wupwi. Yepê, Njósép u mî Njakóp ngê yi
kópu dini ghi n:ii ngê nyongo, tp:oo yoo
Yichip dy:ââ too, Njósép ka dnyen:aa witi
pywupwi, ngmênê daa mya ngópu, yi lama
dêpwo ya, Kî nmî mbwó. Yepê, U kuwó dini
ghi ngê Kenan mê diyé dniye. *
13 Yepê, Witi dini ghi n:ii ngê kmaapî ngê
mî chedê ngópu, yi mî ngê Yichip mê dy:ââ
too. Yepê, Yi dini ghi ngê Njósép ngê u

* **7:2:** Gen 11:31–12:7 * **7:5:** Gen 17:8 * **7:6:** Gen 15:13-14; Ex 3:12 * **7:8:** Gen 17:9-14; 21:4 * **7:9:** Gen 37:11,28; 39:21-23 * **7:10:** Gen 41:37-44 * **7:11-12:** Gen 42:1-5

mbwó knî ye yepê, A mbwó yoo, ala nê. Stipen ngê yepê, Yi ngwo Pééló u lama yaa wo, apê, Njósép u mî mupwoknî Kenan wunê dómudómu té. *

14-15 Yepê, Wod:oo Njósép ngê u mbwó knî ye yepê, M:aa nya yó, nmyi kpâm gheegheema mye nya tóó, al:ii a pwiyé dmyeno. Yepê, Wod:oo Njakóp mupwoknî káámi knî ń:eemi knî Yichip lee dniye, yintómu pyudu y:a mê limi. Dye ghi daadîî y:i dnyen:aa ya, y:i myemî pw:oo dniye. *

16 Yepê, Njakóp mupwo Njósép yi ntóó dê Sekem mî kmênê dumo, Epîlaham kwéli kmênê ngópu. Yepê, Wunê yi têpê ghi Epîlaham ngê Hamó u yoo knî ye pwila ngê. *

Stipen Mósisi p:uu u ngwo ye doo danêmbum

17 Stipen ngê kada pini knî ye yepê, Nmî kn:ââ yoo m:ââ yilî Yichip dnya a ya, yilî ngê y:i a pyodo. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê apê, Epîlaham ka wunê kópuni nê vyu, yi kópu daa kêmakêma n:aa d:uud:uu. *

18 Yepê, Yi dini ghi ngê kn:aa king m:uu yaa wo, yi king u lama Njósép u pi dêpwo ya.

19 Yepê, Yi king ngê nmî kn:ââ yoo wop dpodo kalê too, yi dpodo têdê myednye kpakakpaka dé. Yepê, U kuwó dini ghi ngê Yichip tpémi y:oo nmî kn:ââ yoo yi tp:ee mââ tpómuni dnyimo vyee dé, pye paa dnyimo kéké dé. *

20 Yepê, Yi dini ghi ngê Mósisi mye ta, k:uuchêm u tp:ee, d:ââ pyile u pye ngê ngomo k:oo doo w:êêw:êê. *

21 Yepê, U kuwó dini ghi ngê Pééló tp:oo módó ngê yinê a nmyââ, chóó tp:oo ngê pyódu ngê.

22 Yepê, Yichip tpémi y:oo yi chóó yi kópu yilî Mósisi u lama kalê ngópu, mââwe ndîî ngê pyodo, u nuw:o ndîî ngê mye pyodo, kópu ndîî yilî dpîmo d:uud:uu.

23 Yepê, Dini ghi n:ii ngê Mósisi u m:ââ podo y:a ngê doo ya, apê, A yoo Yisîléli tpémi ngîn:uu m:uu té. *

24 Yepê, Ye y:i n:ee, apê, Yi dpodo têdê Yichip pi ngmê ngê Yisîléli pi ngmêmî vyee. Yepê, Wod:oo Mósisi ngê Yisîléli pi ngópu, ntââ Yichip pi ngê a vy:ungo, u nkwo vyâ.

25 Yepê, Mósisi ngê u gha vy:o apê, Yisîléli tpémi y:oo wa a w:ee ngmê, Chóó Lémi ngê wa ngee nê, Yichip u mênê wanî pw:ii té, ngmênê Yisîléli tpémi y:oo dêpê w:ee ngópu, Kî nmî dyédyé pyu.

26 Yepê, Womumu Mósisi ngê Yisîléli pi miyó módu, apê, Mu l:êê mo. Apê, Nî dyé dê, nê kââdî dê. Yepê, Wod:oo Mósisi ngê yepê, Kî tpódu, dpî mbwémi, lukwe dîy:o dpo l:êê mo?

27 Yepê, Ngmênê n:ii ngê woni doo vyee, Mósisi dny:ii dyîngo, kwo, N:uu ngê nmî kada pini ngê pyódu nyoo, nanê nga vyu, Anyi kóté kîgha nmo?

28 Kwo, Ma Yichip pi ntee nyi vy:a, lukwe yinté am:ii vya nê?

29 Yepê, Yi kópu Mósisi ngê dini ghi n:ii ngê nyongo, Yichip tpémi ye nkîngê mbê wo, wod:oo mbêpê wo, Yichip Wee a kuwo ngê, Midiyên Wee u kwo loo, y:i mî yéé wo, tp:ee y:i miyó mî tpyó.

30 Yepê, M:ââ podo y:a mî loo, u kuwó dini ghi ngê Mósisi ka enjel ngmê ta. Yepê, Mósisi ngê daa pi ntee tpile yi módu, ngmênê yi vyu wo, apê, Yi tp:oo ndê ngê ngmêmî pîpî, ngmênê chedê ngê daa pyo-dopyodo. Yepê, Pi kwéli dêpwo ya, mbu ndîî vyuwo Sainay, Mósisi ngê yi yini tp:oo p:uu ndê y:i mî módu. *

31 Yepê, Mósisi ngê yi kópu yi módu, apê, E! Kî lónté tpile? Apê, Ngîn:uu m:uu, wod:oo u nkîgh:ê chono loo.

32 Yepê, Nmî Lémi ndîî y:i u kwo a mb-wolo, kwo, Nî ng:ââ knî yi yâpwo, Epîlaham u yâpwo, tp:oo Yisak mupwo Njakóp yi yâpwo. Yepê, Mósisi nkîngê mbê wo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Yi ghi m:aa m:uu.

33 Yepê, Nmî Lémi ndîî ngê kwo, Nyi dupó dê a ngee dé, mu kópu u dîy:o yâpwo ghê nye kwo.

34 Kwo, Ndêndê ngê kîdî m:uu, a yoo Yichip dnyinté mînê kwo, kwo, Yichip tpémi y:oo dpodo têdê a kpakakpaka t:oo. Kwo, A ka dê ch:anê dmi, até d:a ghîî, dîn:aa

* **7:13:** Gen 45:1-18 * **7:14-15:** Gen 46:1-7; 49:33 * **7:16:** Gen 33:19 * **7:17:** Ex 1:7-8 * **7:19:** Ex 1:10-22 * **7:20:** Ex 2:1-10 * **7:23:** Ex 2:11-15,21-22 * **7:30:** Ex 3:1-10

ngee té. Kwo, Yichip n:aa dyede ngi.

35 Stipen ngê yepê, K:omo tpile Chóó Lémi ngê Mósisi a ngmidi ngê, ngmênê Yisîléli tpémi y:oo u wépi pwaa ngópu. Yepê, Ala kópu u kwo vyi ngópu, kwo, N:uu ngê nga vyu, nmî kada pini ngê anyi ya, anyi kóté kîgha nmo? Yepê, Yi pini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi kada pini ngê pyódu ngê, yi mbwámê ngê mye pyódu ngê. Yepê, Daa chóó kada pini ngê pyodo, ngmênê yi yini tp:oo p:uu enjel n:ii módu, yi enjel ngê kada pini ngê yinê pyódu ngê.

36 Yepê, Mósisi ngê nmî kn:ââ yoo Yichip u mênê yinê a pw:ii too, mbwudu y:i yilî a chópu, Ntii Mtyemtye u nkîgh:ê mbwudu m:uu a chópu. Yepê, Maa p:uu nko mênê mbwudu mê yilî a chópu, m:ââ podo y:a k:oo. *

37 Yepê, Yi Mósisi ngê Yisîléli tpémi ye yepê, Chóó Lémi ngê nê ntee pini nmyi vy:o m:uu wa a pyw:oo, nmye wa a dy:ââ, komo yinê amaan:aa kapî. *

38 Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo Sainay mbu ndîî vyuwo dnyen:aa kwo, enjel mbu mbêmê u kwo doo a mbumu, yi Mósisi yi kêlî vyîlo yedoo kwo. Yepê, Yi Mósisi ngê Chóó Lémi u kópu dyuu nmo yinê a ńuwo, yi kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu. *

39 Yepê, K:omo tpile Mósisi ngê yi kópu yilî d:uu ngê, ngmênê nmî kn:ââ yoo u kwo daa ng:aa mbê dniye, mye mb:ii ngópu, u yi y:e doo kwo, Yichip moo diyé dmi. *

40 Yepê, Wod:oo pi knî y:oo Mósisi u mbwó Alon ka kwo, Yâpwo knî ngmê l:âmo ngi. Kwo, Yi yâpwo knî nmî kada vyîlo ayi ghê dmi, Yichip y:oo amê diyédiyé kalê nmo. Kwo, Nmî lama daa tóó, Mósisi ngê lukwe angmê pyódu, pini n:ii ngê Yichip u mênê a pw:ii nmoo. *

41 Yepê, Wod:oo k:omo yâpwo ngmê l:âmo ngópu, pudumakó tp:oo mââ ntee tpile yi l:âmo ngópu. Tpileni yi chóó l:âmo ngópu, u kwo dnye kpêê yiyé, u naa mye kê ngópu.

42 Yepê, Yi dini ghi ngê k:omo yâpwo ka ngêpê kn:ââ u ngwo a chaa ngópu, m:ââ wono yono y:a mî loo, u kuwó dini ghi ngê king Manasa u dye ghi ngê yi kópu ndîî ngê yimî pyodo, wod:oo Chóó Lémi ngê yi dyaa mbâlâ dyuu yi pwo kéé ngê, pudu knî ye dnyimo ngêpê, yi tp:ee dnyimo vyee dé, pudu knî ye kpêê ngê dnyimo yiyé dé. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngmê ngê Chóó Lémi u komo u ngwo kââ, ala kópu d:êê ngê, apê,

Yisîléli tpémi. Dini ghi n:ii ngê nmyi kn:ââ yoo w:amî mbêmê u ngwo dnya a paa, m:ââ podo y:a,

na a ka daa a ka dnyimo a tpile tp:oo nk:êênî.

43 Apê, Na a ka daa a wónu ngomo yidnyimo a dnyinêdnyinê,

ngmênê yi chóó yi k:omo yâpwo Molokî u wónu ngomo yidnyimo a dnyinêdnyinê,

puduni u pi Lepanî u kwo myednyimo ngêpê.

Apê, Na a ka yi chóó tpileni l:âmo tumo, yi tpile knî ye dnye ngêpê.

Apê, Nmyo yinté yéli, yi kópu u l:êê dîy:o Mbápilon mwada pee wanî dy:ââ nmyo.

Stipen Chóó Lémi u ngomo p:uu u ngwo ye doo danêmbum

44 Stipen ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo w:amî mbêmê dnya a paa, Chóó Lémi u wónu ngomo ngmê l:âmo ngópu. Yepê, Chóó Lémi ngê Mósisi u lama ntee kwólu, yinté l:âmo ngópu. Yepê, Yi lama doo ya, Chóó Lémi yi wónu ngomo u mênê a kwo. Yepê, Ghi ngmê dini ghi n:ii ngê dnyimo a kuwokuwo, yi wónu ngomo dnyimo a kmongokmongo, dnyimo dnyinêdnyinê, kwéli dnyimon:aa taataa, wónu ngomo y:i dnyimon:aa wuwó.

45 Yepê, Yi yéli dini ghi n:ii ngê pw:oo dniye, yi tp:ee knî y:oo Chóó Lémi u wónu ngomo Kenan u nkîgh:ê y:oo mî t:aa ngópu. Yepê, Yi dini ghi ngê Mósisi pwene, Njósuwa ngê u d:aa yinê a kââdî ngê, yi yéli yi kada ghê wo, Kenan ńuw:o too. Yepê, Chóó Lémi ngê Kenan tpémi ngm:ii kalê too, Yisîléli tpémi y:oo yi têpê ghi yi kêlê a pwaa tumo. Yepê, Chóó Lémi u wónu ngomo Kenan ńuw:o ngópu, y:i mî wó ngópu, y:i doo kwo, dye ghi daadîî, king Dépidi u dye ghi ngê y:i myedoo kwo.

* **7:36:** Ex 7:3; 14:21; Num 14:33 * **7:37:** Deut 18:15 * **7:38:** Ex 19:3; Deut 9:10 * **7:39:** Num 14:3 * **7:40:** Ex 32:1-6

46 Yepê, Dépidi Chóó Lémi u nuu u pi ngê pyodo, Chóó Lémi ka kwo, Nmî Lémi, Njakóp u yâpwo, u ntââ ngomo mb:aa ng-manî wó, y:i anyi kwo. *
47 Yepê, Ngmênê Dépidi ngê Chóó Lémi u ngomo daa wó, tp:oo Solomon ngê yinê mî wó. *
48 Yepê, K:omo tpile Solomon ngê Chóó Lémi u ngomo wó, ngmênê Chóó Lémi pââ ndîî, dyámê mbêmê ngomo ngmê k:oo daawa a vyil:a. Yepê, Wunê pi ngmê ngê Chóó Lémi u komo alanté a kââ, apê, *
49 Nmyinê nmye dyámê pê ndîî, na a ka têdê.
Apê, A ntââ ngomo lónté ngmanmyi wó ngmê, y:i anê vyil:a?
50 Apê, Kî tpile yilî yintómu a chóó nî l:âmo ngê,
ló tpile a l:êê dîy:o ngmanmyi l:âmo ngmê?
51 Stipen ngê yepê, Nmyo nkéli wépi dnyangê pyu yoo. Yepê, Dye ghi yintómu Chóó Lémi nmye mb:iimb:ii ngópu, u kópu dyuu dp:ee nyêmî ngópu. Yepê, Nmyi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi wépi ntee dnyimo a pwapî, yinté u wépi my:ee pwapî ngmê. *
52 Yepê, Pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, nmyi kn:ââ knî y:oo daa ngmê châpu ngópu, ngmênê dono kópu yilî y:e dnyimo a d:uud:uu. Yepê, Wunê pini n:ii yoo Chóó Lémi u Dpodo Pyu Mb:aa p:uu dnyimo a danê, n:ii knî y:oo pi knî ye yipu, Dîyo Chóó Lémi ngê yi pini nmo wa a dy:ââ, yepê, yi yéli nmyi kn:ââ knî y:oo a vya tumo. Yepê, Mwolo yi pini kwódo ngê munmyi ghê dniye, my:ee vya ngópu. *
53 Yepê, K:omo tpile enjel knî y:oo nmî kn:ââ knî ye Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu a y:ee tumo, nmyi ny:ee tumo, ngmênê mêdp:ee chââchââ tumo. *

Stipen chêêpî ngê u ngwo vya ngópu

54 Nju tpémi yi kada pini knî y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee tumo, yi kópu ngê dyênê too, yi kpéngi ti dmi kelekele dnye paa.
55-56 Ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Stipen a nt:ee ngê, mbóó p:uu vyu wo, Chóó Lémi u wuu ndîî módu, pi knî ye yepê, Mbóó kêdê kpêmî, Yesu Chóó Lémi u nkîgh:ê ka kwo, u che p:ââ pee ngê dê pyódu. *
57-58 Wod:oo noko dpodombiy:e mbó dniye, noko yepê, Kî pini ngê Chóó Lémi u pi ndîî kn:aa pini ka lukwe dîy:o dê ńuw:o? Noko yepê, Kî pini ka namê ng:aa, wod:oo yi ngópu nkoko tumo, u kwo tpé dniye, mgîmî ngópu, p:aa pee ńuw:o ngópu, a ngî ngópu, dny:ii d:ii ngópu, mwada y:i mî danê ngópu, wod:oo chêêpî ngê yidnye vyee. Yélini y:oo Stipen chêêpî ngê dnye vyee, yi yéli y:oo yi nkuwo kpîdî a ngee tumo, pi lvulu ngmê ka y:ee tumo, ye doo vyuwo. Yi pini u pi Sóól. *
59 U dî daa pwaa ngópu, Stipen chêêpî ngê mudnye vyee, wod:oo Stipen doo ngêpê, apê, Yesu a Lémi, a ghê dmi a ngépi. *
60 Yu mbodo dê y:e ghê wo, dpodombiy:e ka wo, Yesu ka kwo, A Lémi, kópu dononi a nga ka d:uud:uu ngmê, yi kópu modo kn:ââ vyuwo dpî yé té, kidangmê ngî. Yi kópu dyuu dini ghi n:ii ngê vyu, wod:oo pwene. Pi knî y:oo Stipen dini ghi n:ii ngê vya ngópu, Sóól u nuu u kópu ngê mye pyodo. *

8

Nju tpémi ye Yesu u yoo u ngwo doo diya

1-2 Yélini y:oo Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê dnyimo chââchââ, yi yéli y:oo Stipen ntóó kmênê ngópu, u l:êê dîy:o myednye mbê. Yi wéni ngê Nju tpémi y:oo Yesu u yoo yi kpadakpada kn:ââ chaa ngópu, Njedusalem. Yesu u yoo yintómu knî y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, p:aani p:aani lee dniye, woni Njuda Wee u kwo p:aani p:aani lee dniye, woni Samédiya Wee u kwo p:aani p:aani lee dniye, ngmênê dyépi knî y:oo Njedusalem dêpê kuwo ngópu. *
3 Sóól ngê u yi dpîmo kwo, Yesu u yoo nî chedê, wod:oo ngomo k:oo ngomo k:oo dpîmon:aa koko, Yesu u yoo dpîmon:aa

* **7:46:** 2 Sam 7:1-16 * **7:47:** 1 Kings 6:1,14 * **7:48:** Is 66:1-2 * **7:51:** Ex 32:9; Jer 9:26; Is 63:10 * **7:52:** 2 Chr 36:16 * **7:53:** Dpodo 7:38; Hipîlu 2:2 * **7:55-56:** Kîlosa 3:1 * **7:57-58:** Dpodo 22:20 * **7:59:** Luukî 23:46 * **7:60:** Luukî 23:34 * **8:1-2:** Dpodo 11:19 * **8:3:** Dpodo 9:1-2; 26:9-11

mgîmîmgîmî dé, pyââ pyââ mââ mââ mbwa k:oo dpîmon:aa kmîmî dé. *

Samédiya tpémi Yesu ka u ngwo kêlîmî mbê dniye

4 Yesu u yoo yéli n:ii mbêpê wo, yi yéli p:aani p:aani lee dniye, pi knî ye Yesu u kópu mb:aa dnyen:aa tpapê.
5 Pini n:ii pyudu knî mwiyé a pyw:ee tumo, ndapî yêêpî u kada pini ngê a pyódu tumo, yi vy:o pini ngmê u pi Pilipi. Yi pini ngê Njedusalem a kuwo ngê, Samédiya loo, pi knî ye yepê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini wunê kî ta, ngmênê nmî kada pini knî y:oo daa mya ngópu, kî vya ngópu, myombó Chóó Lémi ngê kîmêdê pyidu ngê. Yepê, Yi pini u pi Yesu.
6 Samédiya tpémi Pilipi ka mb:aamb:aa ngê ng:aa mbê dniye, mu kópu u dîy:o Pilipi ngê yi ngópu mbwudu yilî dpîmo chap.
7 Pi yilî yi kmêna Pilipi ngê ngm:ii kalê too, wod:oo yi kmêna yoo dpodombiy:e u ngwo dnye kââ. Myenté kóó ntóó kpâlî ntóó yilî mye pyi ngê, yélini dnyinté dny-imo paa, mye pyi too. *
8 Yi kópu u l:êê dîy:o Samédiya tpémi yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo.
9 Yi p:aani pi ngmêdoo ya, u pi Saimon, pipi kópu knî yi mbêmê kópu ndîî yilî dpîmo d:uud:uu, Samédiya tpémi yinté dpîmo liya kîgha dé. Pi knî ye yipu, Nê pi ngmê.
10 Tp:ee vy:o, dmââdî vy:o, lémi vy:o, ch:am vy:o apu, Vyuw! Apu, Kî pini nmînê nmo Chóó Lémi ntee pini, u wêdêwêdê ndîî. Wod:oo yoo yintómu u kwo dnyimo ng:aa.
11 Nyââ, dye ghi daadîî kópu ndîî yilî dpîmo d:uud:uu, yi kópu u l:êê dîy:o yoo u ngwo dnyimo liya, u kwo mb:aamb:aa ngê myednyimo ng:aa.
12 Pilipi Yesu Kédisu p:uu ye dpîmo danêmbum, Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye myedpîmo danêmbum. Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi kópu dyuu ka kêlîmî mbê dniye, wod:oo Pilipi ngê pyââ pyââ mââ mââ mbwaa paa kmênê too, Yesu u yoo vy:o kaa too.
13 Saimon myenté mye kêlîmî mbê wo, Pilipi ngê mbwaa paa mye kmênê ngê, wod:oo Saimon Pilipi p:uu kele. Dini ghi n:ii ngê Pilipi ngê mbwudu dpîmo chapî dé, Saimon ngê yidpîmo mumu dé, u ngwo mêdpîmo liya.
14 Dini ghi n:ii ngê Yesu u dyépi knî y:oo yi kópu Njedusalem a ny:ee ngópu, apê, Samédiya tpémi Chóó Lémi u kópu dyuu ka kêdê kêlîmî mbê dmi, wod:oo Pita pini dê Njon Samédiya dy:ââ dumo.
15-16 Dini ghi n:ii ngê taa knopwo, a w:ee ngópu, apê, K:omo tpile Pilipi ngê kî yéli Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê too, ngmênê Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi ye doongê y:ângo.
17 Wod:oo Pita Njon y:oo kêê yi mbêmê dpîmo yiyé dé, yi l:êê dîy:o dpîmo ngêpê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi u ngwo ye dpîmo yém. *
18 Dini ghi n:ii ngê Saimon ngê yi kópu módu, apê, Dini ghi n:ii ngê Pita Njon y:oo kêê nmî mbêmê dê yé ngmê, apê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi u ngwo nmo da kê.
19 Wod:oo Saimon ngê Pita pini dê Njon ye ndapî kêlê ngmê yó, apê, Ye nî y:oo. Yepê, U ntââ u ntââ ngê u nkwo wadpî pyódu nê, pini n:ii mbêmê a kêê dê anî yé dê, yi pini ka Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi ada a yém.
20 Ngmênê Pita ngê kwo, Napî ngópu choo ya, kumu chi tpyé, ndiya u ngwo nyi ghidi, mu kópu u dîy:o nga vy:o chi vyi, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ndapî ngê nî pwila.
21 Kwo, Doo u ntââ ala dpodo p:uu daanyi ngee nyo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u lama a tóó, nga daa ntênê a tóó.
22 Kwo, Yi dono kópu ndîî a kuwo ngi, nmî Lémi ndîî ka chi ngêpê, u kwo dpî vyi ngi, kwipi, A Lémi, dono kópuni dî d:uu, u ntââ nguwó wanyi kéé, yi kópu mêdaanyi nuw:onuw:o.
23 Kwo, Nga kîdî m:uu, ye ń:ee nye yichi kââ, doo u ntââ dono u wépi daanyi puwâ.
24 Saimon ngê yepê, U ntââ a l:êê dîy:o amêdpî ngêpê, kópuni a ka dpî vyi t:oo, yi kópu a nga kîngmê pyódu.
25 Pita Njon y:oo Yesu p:uu kópuni m:uu tumo, Samédiya tpémi ye yi kópu mî vyi tumo, u kuwó dini ghi ngê Njedusalem mê diyé knopwo. Maa p:uu Samédiya Wee u

* **8:7:** Mát 10:1; Mak 16:17 * **8:17:** Dpodo 9:17; 19:6; 2 Tim 1:6

kwo p:aa yilî a kêlî ngópu, Yesu p:uu kópu mb:aa pi knî ye dpîmo tpapê, yed:oo Njedusalem mîmî taa knopwo.

Yitiyópiya pi ngmê Yesu ka u ngwo kêlîmî mbê wo

26 Enjel ngmê ngê nmî Lémi u kópu Pilipi ka a ńuwo, kwo, Gh:êêdé, kwo, chi lêpî, Njedusalem Nkaasa yi kêlî máádi dpî kwéli. (Yi wee u kwo pi daa tóó, kpî yi mye daa kwo, mbwaa mye doo u p:aa.)

27-28 Wod:oo Pilipi ghêêdî wo, kada a y:ângo. Yi máádi p:uu pi ngmê módu, Njedusalem a ndê wo, Nkaasa doo lêpî. Yi pini mââwe ndîî ngmê, Yitiyópiya tpémi yi ch:am ndîî p:uu dpîmo dpodo, u ndapî yinê dpîmo y:enê. Yi pini Chóó Lémi ka ngêpê têdê a ndê wo, Njedusalem, u p:o modoo diyédiyé. U chádiyót mbêmê doo ya, hósi dê y:oo dpîmo a paapaa, kópuni Yisaya ngê d:êê ngê, yi pini ngê maadî doo a kpââ. *

29 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pilipi ka kwo, Kî pini u nkîgh:ê máádi nyi kwéli.

30 Wod:oo Pilipi mbêpêmbêpê loo, u nkîgh:ê máádi mî kwólu, apê, Chóó Lémi u kópuni Yisaya ngê a d:êê ngê, apê, muyedê kpââ, wod:oo u kwo adî póó, kwo, Kópuni nyinê kpââ, kwo, cha w:ee?

31 Yi pini ngê kwo, Lónté wanê w:ee? U kakêmê nanê a ka wa chámê? Kwo, A pwiyé, a chádiyót k:oo a kee, a nkîgh:ê anyi yey, u kakêmê a ka anyi chámê ngi. Wod:oo Pilipi yi chádiyót k:oo kee wo.

32 Kópuni yi pini ngê doo a kpââ, ala yi kópu.

Sipi u vyee têdê ntee d:uudpî ghete tóp, u vyii têdê myed:uudpî kââ, yi pini ngê yinté kópu daangmê vyu. *

33 Pi knî y:oo yi pini p:uu yipe tee u kópu yilî t:ee ngópu,

yi kópu u l:êê dîy:o kpaka ngópu, mye nkwiti ngópu.

Tp:oo knî yi p:uu pi ngê kópu d:uudpî vyi, mu kópu u dîy:o dyámê mbêmê u ya machedê ngê dê pyódu.

34 Yitiyópiya pi Pilipi ka póó wo, kwo, Chóó Lémi u komo kapî pyu ló pini p:uu doo a danêmbum? Kwo, Chóó p:uu doo a danêmbum ó kn:aa pini p:uu doo a danêmbum?

35 Pilipi ngê ala kópu a w:ee ngê, apê, Chóó Lémi u komo kapî pyu Yesu p:uu doo a danêmbum, wod:oo Pilipi ngê danêmbum kn:ââ Yitiyópiya pi ka adî chaa, Yesu u kópu mb:aa u ngwo u kwo vyu.

36 U kuwó dini ghi ngê maa p:uu mbwaa ngmê m:uu ngópu, wod:oo Yitiyópiya pi ngê Pilipi ka kwo, Óó. Kwo, Mbwaa ngmêka t:a. Kwo, U ntââ Yesu u pi ngê yi mbwááni paa wanyi kmênê nê?

37 (-)

38 Wod:oo chádiyót u tpiipi ka kwo, U dî y:i pwáádi, wod:oo u dî y:i adî puwâ. Pilipi k:ii mbwaa paa nipi ghêpê knopwo, Pilipi ngê yi pini y:i mî kmênê ngê.

39 Mbwaa paa dini ghi n:ii ngê a kee knopwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Pilipi a y:ângo, Yitiyópiya pi ngê Pilipi mêdaa módu, ngmênê u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, chádiyót k:oo mê wo wo, wod:oo kada mêdê y:ângo.

40 Pilipi Asîdót mî ta, u kuwó dini ghi ngê p:aani p:aani doo lêpî, Yesu u kópu mb:aa pi knî ye doon:aa tpapê, u kuwó dini ghi ngê Sisadiya mî ta. *

9

Sóól ngê u nuw:o u ngwo ngmópu, Yesu ka u ngwo kêlîmî mbê wo

Dpodo 22:6-16; 26:12-18

1 Dini ghi n:ii ngê yi kópu dnye pyodopyodo, Sóól ngê u yi dpîmo kwo, Yesu u yoo nmî vya té, yi vyee u pi pi knî ye dpodombiy:e dpîmo tpapê. *

2 U yi u ngwo myedoo kwo, Dîmaskîs nî lê, yélini Yesu u maa p:uu a m:ii, yi yéli n:uu mgîmî té, pyââ mââ yoo yi kpadakpada têdê Njedusalem mênê diyédiyé kalê té. Yi kópu u l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ka loo, yi kópu u kwo mî vyu, kwo, Nju tpémi yélini a kwo, Dîmaskîs, u ntââ yi kada pini knî ye wanyi dy:ââ nê, a kakêmê ye am:ii chámê, u ngwo ye n:aa lêpî. Kwo, Kópu dyuu ngmê d:êê ngi, ye n:aa ńeńe. Wod:oo Sóól ngê pi knî ngmê ńuwo,

* **8:27-28:** Is 56:3-7 * **8:32:** Is 53:7-8 * **8:40:** Dpodo 21:8 * **9:1:** Dpodo 8:3

Njedusalem a kuwo ngópu, Dîmaskîs dnye lêpî.
3 Daa kêmakêma Dîmaskîs dnye taataa, tpile u wuu ndîî mbóó p:uu yi pwo ngma a kwólu.
4 Sóól ngê yi tpile u wuu ndîî dini ghi n:ii ngê módu, wod:oo têpê mbêmê dyimê wo, dnye ngmê nyongo, kwo, Sóól, Sóól. Kwo, Lukwe dîy:o dono kópu ndîî yilî a nga nye d:uud:uu?
5 Sóól ngê kwo, A Lémi. Kwo, Nyi n:uu? Nmî Lémi ngê kwo, Nê Yesu, pini n:ii ngê dono kópu ndîî yilî nye d:uud:uu. *
6 Kwo, A pyidu, kwo, Dîmaskîs chi lêpî. Kwo, Kópuni u ya a nga a kwo, y:i n̲ga an:uu vyi, dîyo yi kópu anyin:aa d:uud:uu.
7 Pini n:ii knî y:oo Sóól dnye yâmuyâmu, mbóó p:uu dnye dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi paa u dî dmi puwâ, noko kópu daa vyi ngópu, myenté pi myedaa m:uu ngópu.
8 Sóól têpê mbêmê yeda pii wo, ngwolo dê yi pywálî doo, ngmênê yélî daa módu, wod:oo kwulo kaa dniye, Dîmaskîs ńuw:o ngópu.
9 Wo pyile knî yi k:oo yélî dêpwo y:enê, tpéé kópu yi ngwo mî vyu, nté mbwaa chóó u kwo kwódu doo, Chóó Lémi ka doo ngêpê, kwo, U ntââ a dono yilî n̲guwó wanyi kéé.
10 Yesu u yoo vy:o pi ngmê Dîmaskîs doo ya, u pi Ananayas. Yi pini ngê nmî Lémi módu, kwo, Ananayas. Ananayas ngê kwo, A Lémi, ala nê.
11 Nmî Lémi ngê kwo, Ala p:aani ghi a kuwo ngi, máádini u pi Kpêêlî Ghi Daa Tóó, yi máádi dp:uu kwéli, yi máádi p:uu Njudas u ngomo a kwo. Kwo, Yi ngomo k:oo pi ngma a tóó, u pi Sóól, Taasîs pi. Kwo, Yi pini ye dpî poo ngi.
12 Kwo, Yi pini wunê ngêpê, kwo, u nuw:o k:oo kêdê m:uu ngi, kwo, ala kópu dê vyi, Pi ngmê wunê pwiyé knî, u pi Ananayas, kóó dê a mbêmê wumê yiyé dê, yed:oo yélî mb:aamb:aa ngê mênê mumu.
13 Ananayas ngê kwo, A Lémi. Kwo, Pi yilî knî y:oo ye pini u pi a ka ka tpapê ngmê, n̲yoo knî y:e kópu dono yilî doo d:uud:uu, Njedusalem.
14 Kwo, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo ala kópu u kwo a vyi ngópu, Dîmaskîs chi lêpî, Yesu u yoo nyinê mgîmî tóó.
15 Nmî Lémi ngê kwo, Chi lêpî, mu kópu u dîy:o yi Sóól d:a ngmidi, a p:uu pîchoo dpodo, Yisîléli tpémi ye, king knî ye, myenté kn:aa yéli ye a pi yi lama myepaan:aa kalê ngê. *
16 Kwo, Dono kópu yilîni pi knî y:oo a l:êê dîy:o u ngwo wadnyi d:uud:uu dé, a chóó u kwo wanê kêma té. *
17 Wod:oo Ananayas ngê Sóól yi ngomo k:oo a pyw:ângo, kóó dê mbêmê yé doo, kwo, Sóól a mbwó. Kwo, Nmî Lémi ngê até dê dy:ââ nê, amêma pini n:ii nyinê módu, yi pini Yesu, chóó n̲ga até dê dy:ââ nê. Kwo, Ala p:eeni kópu u dîy:o até dê dy:ââ nê, yélî m:ee mumu, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê wunê nt:eent:ee ngi.
18 Te too pee ntee tpile dê Sóól ngîma yi ngwo a ghay knopwo, wod:oo yélî mê módu. Yi ghêêdî wo, wod:oo Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê ngópu.
19 U kuwó dini ghi ngê nté yi ndîî, u wêdêwêdê u kwo mêdê diyé wo.

Sóól Yesu p:uu u ngwo ye doo danêmbum, Dîmaskîs

20 Yesu u yoo yélini Dîmaskîs dnye ya, Sóól ngê wo knî ngmê yi vy:o chedê ngê, wod:oo Nju tpémi yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dpîmon:aa koko, ye dpîmon:aa danêmbum, yipu, Yesu ndêndê ngê Chóó Lémi tp:oo.
21 N:ii knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, ghê dmi yi mênê ghipé wo, noko yepê, Pini n:ii ngê Yesu u yoo doo vyee dé, Njedusalem, mumdoo kî vyîlo? Apê, Mumdoo al:ii a loo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Yesu u yoo n:uu mgîmî té, kpêê yiyé pyu knî yi kada pini knî ye n:uu y:ee té, Njedusalem? Apê, Lukwe dîy:o Yesu u pee ngê maa ghê?
22 Ngmênê Sóól ngê pi knî yi pwo mînê dyîngo. Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a d:êê tumo, Sóól ngê pi knî yi ngópu u nkwo dpîmo a kpââ dé, yipu, Ala kópu yilî Yesu ngê ndêndê ngê ntiye ngê. Yipu, Yi kópu u l:êê dîy:o, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini Yesu. Yi kópu Sóól ngê wêdêwêdê ngê ye dpîmo tpapê dé, Nju

* **9:5:** Dpodo 5:39 * **9:15:** Dpodo 25:23; Lóma 1:5 * **9:16:** 2 Kódin 11:23-28

tpémini Dîmaskîs dnye ya, doo u ntââ Sóól u dnye daapî vya ngópu.
23 Wo yilî mî loo, u kuwó dini ghi ngê Nju tpémi nipi a wó, noko yepê, Sóól paa vya koo, ngmênê Sóól ngê yi kópu u tuu kââ pee ngmê nyongo.
24 Nju tpémi y:oo noko yepê, Sóól kîngê mbêpê, Dîmaskîs kîdangê kuwo. Yi kópu u l:êê dîy:o yi p:aani mbwa keńe w:êênî dnyimo t:âât:ââ, mgîdî vy:o myednyimo t:âât:ââ. U yi y:e doo kwo, Sóól nmî vy:a.
25 Ngmênê mgîdî ngmê ngê Sóól p:uu ndiye pyu knî y:oo Sóól a ngî ngópu, kpéni ndîî k:oo ché ngópu, yi kpéni kpê t:ee ngópu, yi p:aani mbwa mbêmê l:uu ngópu, kuwa kalê ngópu. P:uu ndiye pyu knî yedê kpê p:uu dnya a ya, yi yedê ngê kpéni dnye ghîpîghîpî, Sóól k:oo doo kwo, dini ghi n:ii ngê mbwódo mî ghê wo, wod:oo Sóól mbêpê wo.

Sóól Njedusalem u ngwo loo

26 Dini ghi n:ii ngê Sóól Njedusalem mî ta, u yi u ngwo doo kwo, Yesu u yoo yi p:uu n:uu kaalî, ngmênê u kwo daa kêlîmî mbê dniye, apê, Ngmênê daa Yesu u yoo vy:o pini ngmê. Yintómu u kwo nkîngê mbê dniye.
27 Ngmênê pi ngmê u kwo daa nkîngê mbê wo, u pi Mbanapas. Mbanapas ngê Yesu u dyépi knî yi vy:o yinê ńuwo, yepê, Dini ghi n:ii ngê Sóól Dîmaskîs doo lêpî, nmî Lémi maa p:uu módu, Sóól ka y:i a mbwolo. Yepê, Sóól Dîmaskîs Yesu u pi ngê dpodombiy:e doo dêêpî, myedaa nkîngê mbê wo.
28 Wod:oo Sóól Njedusalem doo ya, p:aani pee p:aani pee dpîmon:aa dêêpî, Yesu u pi ngê dpodombiy:e doon:aa dêêpî, myedaa nkîngê mbê wo.
29 Nju tpémini Kîdiki dnye ngê dnyimo mbumu, Sóól ye dpîmon:aa dêêpî, Sóól u k:ii noko myednyimon:aa kwopwepe, ngmênê u yi y:e doo kwo, Sóól nmî vy:a.
30 Yesu u yoo knî y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Sóól Sisadiya ńuw:o ngópu, u p:aa njini Taasîs mî dy:ââ ngópu.
31 U kuwó dini ghi ngê Yesu u yoo mb:aamb:aa ngê dnye ya, pi ngê kópu dono y:e daa d:uu ngê. Ala wee pyile knî yi kwo dnye ya, Njuda Wee ngmê, Nkálili Wee myomo, Samédiya Wee pyolo. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê doo a ngêêpî dé, pi yilî Yesu ka kêlîmî mbê dniye, u yoo yilî ngê u ngwo doo pyodopyodo. Nmî Lémi mb:aamb:aa ngê dnyimo chââchââ.

Pita ngê mbwudu n:ii dê chaa doo

32 Dye ghi yintómu Pita p:aani p:aani dpîmo lêpî, Yesu u yoo dpîmon:aa mumu dé. Wo ngmê ngê Lida u nkwo até yi loo.
33 Yi p:aani pi ngmêdoo ya, u pi Aniyês. Yi pini yu dê ntóó dê, paa doo u ntââ ngê u kwo dpîmo ya. M:ââ wááli ngmîtédmi mbêmê dpîmo ya.
34 Pita ngê kwo, Aniyês. Kwo, Yesu Kédisu ngê ala ngwo dê pyi ngi, ngmîtédmi mbêmê a pyidu, ngmîtédmi a kmongo ngi. Wod:oo Aniyês ada pyidu.
35 Yi wee ndîî u kwo yélini dnye kwo, Aniyês paa têdê dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, yi yéli nmî Lémi ka u ngwo mêdê diyé dniye.
36 Njopa Yesu u yoo vy:o pyââ ngmêdoo kwo, u pi Tapîta. (Kîdiki dnye ngê u pi Dókîs.) Dye ghi yintómu yi pyópu ngê kópu mb:aa yilî dpîmo d:uud:uu, pinté knî y:e.
37 Yi dini ghi ngê mbii u ngwo ngmê kele, yed:oo mye pwene. Ntóó ghêê ngópu, a ngî ngópu, ngomo k:oo yé ngópu.
38 Yesu u yoo n:ii Njopa doo kwo, yi lama doo ya, Pita chono a tóó, Lida, wod:oo pi miyó dê ye yepê, Lida choo lêpî, Pita lîmî k:ii ngê dpo pwiyé we.
39 Wod:oo Pita ka lee knopwo, yi pini dê yi p:uu a kele, Njopa lee dniye. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, yi pyópu ntóó ngomoni k:oo doo ya, Pita y:i km:êê ngópu. Kuknwe knî y:oo a yina ngópu, dnye mbê. Yi pyópu ngê kpîdîni dmya too, ye y:ee too, yi kpîdî Pita u ngópu dnye tpyuu dé.
40 Pita ngê yi ngomo ghi k:oo pi yintómu pw:ii ngê, yu mbodo dê y:oo ghê wo, wod:oo doo ngêpê. Yi pyópu ntóó ka diyé wo, kwo, Tapîta, a pyidu. Wod:oo ngwolo dê pywálî doo, Pita yi módu, wod:oo ntênê yaa wo.
41 Wod:oo Pita ngê yi pyópu ka kóó dp:ee ngê, kwulo kele, ghêêmî kââ. U kuwó dini ghi ngê Pita Yesu u yoo knî ye mbwolo, kuknwe knî ye mye mbwolo, yepê, A pwiyé dmyeno, ala pyópu ghê até maa kaalî.

42 Njopa tpémi ye yi kópu u mdoo yi ńuw:o ngópu, pi yilî nmî Lémi ka kêlîmî mbê wo.
43 Pita Njopa doo ya, wo yilî. Pini n:ii u ngomo k:oo doo kwo, yi pini u pi Saimon, tpile tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu.

10

Kóniliyês u danêmbum

1 Lóma lede Sisadiya yilî doo ya. Yi kada pini knî yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Kóniliyês. Lede yoo n:ii yi vy:o Kóniliyês doo kwo, yi yéli yi pi dmi Yitali lede yoo.
2 K:omo tpile Kóniliyês daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê dpîmo kêlîmî, dye ghi yintómu u kwo dpîmo ngêpê. Yi pini u kpâm ghee knî, u dpodo pyu yoo Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê myednyimo ng:aa. Nju tpémi yi vy:o pinté yoo yilîni dnyimo kwo, Kóniliyês ngê dpîmo a wopwe dé.
3 Kóniliyês ngê Nju tpémi yi l:êê ghi dmi dpîmo d:uud:uu dé, kââdî dini ghi n:ii ngê t:ono dpîmo wowo, Chóó Lémi ka u ngwo dpîmo ngêpê. Wo ngmê ngê u ngêpê têdê enjel ngmê módu, kwo, Kóniliyês.
4 Kóniliyês ngê enjel dini ghi n:ii ngê módu, nkîngê mbê wo, enjel doo y:enê, kwo, A lémi, lukwe pyinê ché ngmêê? Enjel ngê kwo, Chóó Lémi ngê ngêpê kêdê ny:oo, mu kópu u dîy:o pinté yoo nyinê wopwe too. Kwo, Ala ngwo u nkwo wunê ngêêpî ngi.
5 Kwo, Ala ngwo pi knî ngmê dy:ââ ngi, Njopa, pi ngmê nya y:e, u pi Saimon Pita.
6 Kwo, Yi pini ntii chedê a tóó, ngomoni k:oo a kwo, yi ngomo chóó u pi mye Saimon, tpile tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu. *
7 Enjel ngê Kóniliyês ka danêmbum dini ghi n:ii ngê a kêlî ngê, wod:oo y:aa wo. Kóniliyês u dpodo pyu miyó dê ye adî mbwólu, u lede ngmê ka mya adî mbwólu, yepê, Nga a pwiyé dmyeno. Yi lede Kóniliyês u t:âât:ââ pyu ngmê, Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê myedpîmo kêlîmî.
8 Kóniliyês ngê kópuni pyodo, yi kópu yi ngêêdî ada nt:o, wod:oo adî dy:ââ té, Njopa.
9 Womumo kââdî mââ kêlê, dini ghi n:ii ngê Njopa u nkîgh:ê dnyen:aa paa, Pita yi chêêpî ngomo pywápê ngmê pwono kee wo, y:i doon:aa ngêpê.
10 Dómu ndîî u ngwo ngmê kele, u yi u ngwo doo kwo, Nté pee ngmênî ma.
11 Dini ghi n:ii ngê nté dnye ch:eech:ee, Pita yi vyu wo, apê, Mbóó ada kpêmî, apê, wónu k:ii ntee tpile yélî vyââ yi kêlî ngmêyedê ghêpê knî, kwódo páádi.
12 Yi wónu k:ii ntee tpile k:oo tpile tp:oo knî ngmêdoo kwo, dyêêdî daa ngmidi, tpile pê dé, pyaa dé, ńmê dé yi tpile k:oo myednye kwo. Yi tpile Pita ka p:ââp:ââ doo a wupwo. Yi tpile tp:oo dyêêdî yintómu Nju tpémi ye tupwótupwó dé, Nju tpémi y:oo dêdnyimo pîpî dé.
13 Pita ngê mbóó p:uu dnye ngmê nyongo, kwo, Gh:êêdé, kî tpile tp:oo ngmê vyee, ma ngi.
14 Ngmênê Pita ngê kwo, A Lémi, kî tpile tp:oo dyêêdî yintómu kwódu yé u tpile tp:oo dé, nmînê nmo tupwótupwó dé, doo u ntââ daa ngma anî ma. Kwo, Yinté tpile tp:oo tupwótupwó d:oongmê ndîî. *
15 Pita ngê myombó yi dnyeni mê nyongo, kwo, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu ala kópu dê vyi, Kî tpile mb:aamb:aa, kwo, yi tpile p:uu ńyóó kidingê vyi, Yi tpile tupwótupwó.
16 Yi ntini u wépi Pita ngê pyolo puwâ, yi kópu dyuu mu ngmidi pyolo nyongo, wod:oo yi wónu k:ii ntee tpile mbóó p:uu mê kee wo.
17-18 Pita ngê kópuni módu, yi kópu doo nuw:onuw:o, u nt:u kópu dêpêngê pyw:ângo, wod:oo pini n:ii pyile knî Kóniliyês ngê dy:ââ too, Saimon u ngomo pi knî y:oo ye adê kêma ngmê, wod:oo keńe t:âmo dnyen:aa kwo, yi ngomo chóó ka adî mbwó dmi, kwo, Pi al:ii ngma kwo, u pi Saimon Pita?
19 Pita ngê kópuni módu, u yi u ngwo doo kwo, U nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kwo, Pita. Kwo, Pi pyile knî y:oo ka nmy:uu ngi. *
20 Kwo, Ghidi, kidimê nuw:o kîgha nédinuw:o, nyi ngm:êê té, mu kópu u dîy:o a chóó nê dy:ââ té.
21 Wod:oo Pita adî ghîî, yepê, Pini ka nmye vyuwo té, ala nê. Yepê, Lukwe u

* **10:6:** Dpodo 9:43 * **10:14:** Lev 11:1-47; Ezek 4:14 * **10:19:** Dpodo 10:28; 11:12

pyinê dmyinê ngmêê ngmê?
22 Kwo, Nmî kada pini Kóniliyês ngê yinê
a dy:ââ nmo. Kwo, Yi pini pi mb:aa ngmê,
k:omo tpile daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi
mb:aamb:aa ngê a chââchââ. Kwo, Nju
tpémi yi nuu u pi ngê a tóó. Kwo, Chóó
Lémi u enjel ngmê ngê ala kópu u kwo vyi,
kwopê, Saimon Pita ngomo k:oo dpo pwiyé
we, nga adîn:aa danêmbum.
23 Pita ngê kópuni yélî vyââ yi kêlî módu,
yi kópu yi nuw:o kwólu, wod:oo ala kópu
daa vyu, Kî pini pyile knî daa Nju pi dé, nmî
ngomo k:oo kêdangê kee dmi. Yi kópu daa
vyu, ngmênê yi pini pyile knî ngomo k:oo
adî km:êê té, yi k:ii dpî dniye.
Womumo mw:aandiye Pita ngê Kóniliyês
u dpodo pyu pyile knî adî ngm:êê té, Yesu u
yoo Njopa yélini doo kwo, yi yéli woni knî
yi k:ii mye lee dniye.
24 Maa p:uu dpî dniye, womumo Sisadiya
mî taa dniye. Kóniliyês u yoo knî yi k:ii yi
yéli dnye t:ât:ât dé.
25 Pita dini ghi n:ii ngê Kóniliyês u ngomo
k:oo doo koko, Kóniliyês ngê yi módu, yu
mbodo dê y:e k:ame u kwo ghê wo.
26 Ngmênê Pita ngê ghêêmî mê kââ, kwo,
Ghêêmî ghé. Kwo, D:aa enjel ntee pini.
Kwo, Nê dyámê mbêmê pi.
27 Pita Kóniliyês ka modoo danêmbum,
ngomo k:oo u ngwo mî kee knopwo, pi yilî
y:i m:uu ngópu.
28 Pita ngê yepê, Nmyi lama ka tóó, Nju pi
ngmê kn:aa pini u ngomo k:oo d:uudpî kee,
kópu y:e myed:uudpî d:uu, ngmênê Chóó
Lémi ngê yi kópu a ka a kwódu ngê, doo u
ntââ pi p:uu daanî vyi, kî pini tupwótupwó.
29 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o dini ghi
n:ii ngê nmyinê nya noo, até dâ lê, kópu
dîpîngmê vyu. Yepê, Lukwe dîy:o nmyinê
nya noo?
30 Kóniliyês ngê kwo, Pyile tuwo alanté
dini ghi ngê, dini ghi n:ii ngê kââdî t:ono
ghê wo, a ngomo k:oo kînoo ngêpê, pi ngmê
até y:ii módu, u kpîdî dnye wu mbele, a
kada mî ghê wo.
31 Yi pini ngê a ka pê, Kóniliyês, Chóó Lémi
ngê ngêpê kîyedê nyêm, tpileni yilî pinté knî
ye nye yémî, yi tpile yilî chóó Lémi u nuw:o
k:oo kîyedê pyede.
32 A ka pê, Pi Njopa ngmê dy:ââ ngi, pi
ngmêdpo pwiyé we, u pi Saimon Pita. A ka
pê, Yi pini ntii chedê a tóó, pini n:ii u ngomo
k:oo a kwo, yi pini u pi mye Saimon, tpile
tp:oo too pee l:âmol:âmo pyu.
33 Kóniliyês ngê kwo, Yed:oo pi pyile nga
kînî dy:ââ ngê, u ngwo cha lê. Kwo, Awêde
al:ii até dp:o wó, Chóó Lémi u ngîma, kwo,
anmî t:ât:ât:ât ngi, nmî Lémi ngê kópuni nga
dê vyi, yi kópu nmo ngmê vyi.

Pita Kóniliyês u ngomo k:oo u ngwo doon:aa dêêpî

34 Pita ngê danêmbum kn:ââ dini ghi n:ii
ngê chópu, yepê, Ndêndê ngê kîd:a w:ee, yoo
daa ngmidi Chóó Lémi ngê ada a ngêêpî. *
35 Yepê, Pini n:ii ngê Chóó Lémi adî
chââchââ, kópu mb:aa u ngwo adî d:uud:uu
dé, yepê, k:omo tpile yi pini daa Nju pi,
ngmênê Chóó Lémi ngê wa ngee, u yoo vy:o
wa kââ.
36 Yepê, Ala kópu dyuu nmyi lama a kwo,
Chóó Lémi ngê kópu mb:aa nmo ngma a
dy:ââ ngê, Yisîléli tpémi yi k:ii, nmopê, Yesu
Kédisu ngê a ka yinê wa a kââdî nmyo. Yepê,
Yi pini Yesu Chóó Lémi ngê nmo yintómu
nmî kada kââ. *
37 Yepê, Nkálili wee u kwo, Njuda wee
u kwo, kópu ndîî n:ii dnye pyodopyodo, yi
kópu nmyi lama ka pyede. Yepê, Dini ghi
n:ii ngê Njon doo a dêêpî, yoo mumyedoo a
mbápitisîm kîgha dé, yi dini ghi ngê yi kópu
ndîî kn:ââ u ngwo a chópu.
38 Yepê, Yesu Nasalet pi u danêmbum
nmyi lama a tóó, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi
u mênê u ngwo a yó, u wêdêwêdê ndîî ngê u
ngwo pyódu ngê. Yepê, Yi pini p:aani p:aani
dpîmon:aa paa, kópu mb:aa yilî dpîmon:aa
d:uud:uu, pini n:ii yoo Setan ngê dyênê too,
Yesu ngê mê pyi too, mu kópu u dîy:o Chóó
Lémi ngê doo a ngêêpî.
39 Yepê, Yesu ngê Nju tpémi yi vy:o kópuni
doo d:uud:uu dé, yi kópu yilî nmî chóó nmî
ngwolo ngê nmî módu. *
40 Yepê, Nju tpémi y:oo Yesu vya ngópu,
kîdosi ńedê t:ee ngópu, ngmênê Chóó Lémi
ngê wo pyoloni ngê mêdê pyidu ngê,
chóóchóó nmî ngópu mê tpyó.

* **10:34:** Lóma 2:11; Nkal 2:6 * **10:36:** Epeso 2:13-14 * **10:39:** 1 Kódin 15:4-7

41 Yepê, Dini ghi n:ii ngê a pii wo, daa pi yintómu knî y:oo m:uu ngópu, ngmênê yélini yi k:ii nmee yâmuyâmu, Yesu nmî chóó nmî módu. Yepê, Chóó Lémi ngê yi kópu u l:êê dîy:o mwiyé a ngmidi nmoo. Yepê, Dini ghi n:ii ngê a pii wo, u kuwó dini ghi ngê u k:ii nmee kmaapî, u k:ii nmee mbwaa ndanî. *
42 Yepê, Mu dini ghi ngê yinê wa kóté kalê nmo, n:ii mwiyé wa pw:oo dmi, n:ii adnyi ya, nipi wa kóté kalê nmo. Yepê, Chóó yinê dpodo kalê nmoo, wod:oo pi knî ye nmo tpapê ngê, yenmîmo, Chóó Lémi ngê vyîlo yedê ngmidi ngê, nmî kóté kîgha pyu ngê a pyódu ngê.
43 Yepê, Pini n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, yi pini yintómu Yesu p:uu dnyimo a danê, yipu, Pini n:ii yoo yi pini ka adnyi kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi dono yilî u kuwó wa kéé té, mêdaadî nuw:onuw:o dé, yi pini u pi u l:êê dîy:o. *

Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi Kóniliyês u yoo knî ye u ngwo y:ângo

44 Pita dini ghi n:ii ngê ye doo danêmbum, yélini y:oo dnye ng:aang:aa, yi yéli ye Chóó Lémi u Ghê Dmi a gho.
45 Yesu u yoo vy:o pini n:ii yoo Pita u k:ii Njopa a ndê dniye, yi yéli yintómu Nju tpémi, mî ngwéti dniye, apê, Kî yéli daa Nju tpémi. Apê, Chóó lémi ngê chóó u Ghê Dmi ye kîmyeda dy:ââ.
46 Apê, Kn:aa dyámê dnye ngê kn:aa dyámê dnye ngê myeka mbumu té, Chóó Lémi myeka chaa kîgha ngmê. *
47 Pita ngê u pyipe knî ye yepê, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi wunê ntee nmo a kpo, kî yéli ye yinté kîmyeda y:oo. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ pi ngê daawa vyi, Kî yéli mbwaa ngê nangê mbápitisîm kalê té.
48 Wod:oo u pyipe knî ye yepê, Kî yéli Yesu Kédisu u pi ngê mbápitisîm kalê tóó. U kuwó dini ghi ngê Kóniliyês u yoo y:oo Pita ka kwo, Wo miyó pyile ng:ii mwiyé mê ya kmêle. *

11

Kóniliyês u danêmbum u nkoo

1 Yesu u yoo yintómu, Njuda wee u kwo yélini doo kwo, yi yéli Yesu u dyépi knî yi k:ii ala kópu nipi ny:ee ngópu, apê, Kn:aa dyámê tpémi y:oo Chóó Lémi u kópu kîmya ny:ee ngmê.
2 Dini ghi n:ii ngê Pita Njedusalem loo, yi yéli y:oo kwo, Ngmênyi kn:aadi ngê.
3 Kwo, Lukwe dîy:o kn:aa dyámê tpémi yi ngomo k:oo ny:uu kee wo. Kwo, Lukwe dîy:o nté y:i myin:aa ndîî. Kwo, Yi kópu Nju pi ngmê ngê d:uudpî d:uu.
4 Wod:oo Pita ngê yi kópu u nt:u kópu mb:aamb:aa ngê ye ada nt:o.
5 Pita ngê yepê, Njopa kînoo ngêpê, tpile y:i ngmêkînî módu, Yélî vyââ yi kêlî a ghêpê wo, wónu k:ii ntee tpile, kwódo páádi.
6 Yepê, Yi tpile a nkîgh:ê dini ghi n:ii ngê a ghêpê wo, u mênê tpile tp:oo yilî nî módu, dyêêdî daa ngmidi, tpile pê dé, pyaa dé, ńmê dé y:i nî m:uu too.
7 Yepê, Dnye ngmênî nyongo mbóó p:uu, a ka pê, Pita. A ka pê, Gh:êêdé, kî tpile tp:oo ngmê vyee, ma ngi.
8 Kwono, A Lémi. Kwono, Yi kópu daanî d:uu, mu kópu u dîy:o kî tpile tp:oo dyêêdî yintómu nmo kwódu yé u tpile tp:oo dé, nmînê nmo tupwótupwó dé, doo u ntââ daa ngma anî ma. Kwono, Yinté tpile tp:oo tupwótupwó d:oongmê ndîî.
9 Yepê, Yi dnyeni mbóó p:uu myombó m:aa nyongo, a ka pê, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu ala kópu dê vyi, Kî tpile mb:aamb:aa, a ka pê, yi tpile p:uu ala kópu ńyóó kidingê vyi, Yi tpile tupwótupwó.
10 Yepê, Yi kópu pyolo a nga pyodo, u kuwó dini ghi ngê yi wónu k:ii ntee tpile mbóó p:uu mê kee wo.
11 Yepê, Yi ngwo pi pyile a ka taa dniye, Sisadiya a ndê dniye.
12 Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ka pê, Ngm:êê té, nuw:o kîgha nédinuw:o ngê kêê kidangê t:oo. Yepê, Nmî mbwó yoo, kî pini wéni knî ka wee, yoo yi k:ii Njopa nmo ndê dniye, Sisadiya nmî lee dniye, Kóniliyês u ngomo k:oo nm:uu kee dniye.
13 Yepê, Yi pini ngê enjel n:ii módu, u p:êê nmî ngêêdî até yedê nté ngê. Yepê, Yi enjel ngê ala kópu u kwo vyu, kwopê, Pi ngmê

* **10:41:** Luukî 24:42-43 * **10:43:** Is 53:5-6; Jer 31:34 * **10:46:** Dpodo 2:4; 19:6; 1 Kódin 12:10 * **10:48:** Dpodo 2:38; Mát 28:19

dy:ãã ngi, Njopa. Kwopê, Pi ngmê nya y:e, u pi Saimon Pita.

14 Kwopê, Yi pini ngê kópuni u mdoo nmye wa a ńuw:o, nmî Lémi ngê u ngwo wa ngee nmyo, kóó k:oo wa kaa nmyo. *

15 Yepê, Dini ghi n:ii ngê danêmbum kn:ãã nî chópu, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi mwiyé ntee nmo a kpo, yinté ye myedê y:ângo. *

16 Pita ngê yepê, Kópuni Yesu ngê nmo a vyu, yi kópu yi ngwo n:uu nuw:o kwólu, nmopê, Njon ngê mbwaa paa yoo dpîmo kmênêkmênê dé, ngmênê M:aa ngê chóó u Ghê Dmi u mênê wa kmênê nmyo. *

17 Yepê, Chóó Lémi ngê yeedeyeedeni nmo a kpo, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmî kêlîmî mbê dniye, vyîlo yi yeedeyeede yi yéli ye myedê y:ângo. Yepê, K:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yi yeedeyeede ye mye y:ângo. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o, kópuni Chóó Lémi ngê a d:uud:uu, doo u ntãã daap:aa vyu, Yi kópu u dî nî puwã.

18 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Pita ka kópu daamu vyi ngópu, Chóó Lémi mê chaa kalê ngópu, noko yepê, Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê tpémi ye maa kîmyedê yé, yi dono yilî u ngwo pêdê kuwo téne, ghê kamî myepêdê pyw:ee y:e. *

Antiyóka tpémi Yesu u yoo vy:o u ngwo ghê dniye

19 Nju tpémi y:oo Stipen dini ghi n:ii ngê vya ngópu, Yesu u yoo mye kpada tumo, Yesu u yoo woni mbêpê dniye, kn:aa p:aani kn:aa p:aani mî taa dniye. Wo yéli chono daa lee dniye, woni yoo Antiyóka mî taa dniye, woni yoo Pênisiya Wee u kwo lee dniye, woni knî y:oo ntii mî ngmêê ngópu, Saipîdîs dyámê w:uu mbêmê lee dniye. Kwéli dnyimon:aa taataa, yi yéli y:oo Yesu u kópu Nju tpémi ye yi mo dnyimo tpapê, kn:aa dyámê tpémi ye dêdnyimo tpapê.

20 U kuwó dini ghi ngê Yesu u yoo ngmê Antiyóka lee dniye, woni yoo Saipîdîs tpémi, woni yoo Sadéni tpémi. Yi yéli y:oo nmî Lémi Yesu u kópu daa Nju tpémi ye yi mo dnyimon:aa tpapê, kn:aa yéli ye myednyimon:aa tpapê.

21 Yi yéli yi p:uu nmî Lémi u wêdêwêdê ndêndê ngê kele, pi yilî y:oo yi yéli yi dnye dmi ny:ee ngópu, nmî Lémi ka u ngwo mênê diyé dniye, u kwo mê kêlîmî mbê dniye, yi kada pini ngê pyódu ngópu. *

22 Yesu u yoo Njedusalem yélini dpîmo a kwo dini ghi n:ii ngê yi kópu ny:ee ngópu, apê, Daa Nju tpémi Yesu u yoo vy:o kîmya ghê dmi, Antiyóka, yed:oo Mbanapas y:i dy:ãã ngópu. *

23 Mbanapas Antiyóka dini ghi n:ii ngê ta, apê, Yesu u yoo yilî ngê até dê pyódu, u gha mb:aamb:aa ngê pyodo. Yesu u yoo knî ye yepê, Nmî Lémi mb:aamb:aa ngê dmyinê chãâchãâ, u nuw:o ghi p:uu dmyinê mbêpê, dye ghi yintómu. *

24 Mbanapas pi mb:aa, nmî Lémi ka u kêlîmî ndîî, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u gha d:ud:umbiy:e myedê nt:ee ngê. Pi yilî Yesu u yoo vy:o yinê kãã.

25 U kuwó dini ghi ngê Mbanapas Taasîs loo, Sóól ka doon:aa vyuwo.

26 Dini ghi n:ii ngê a pyw:ângo, Antiyóka ńuwo. Yi tpódu y:oo Antiyóka m:ãã ngmê ma ngópu, Yesu u yoo knî ye dpîmon:aa dêêpî. Antiyóka tpémi y:oo Yesu u yoo yi ngwo ntaa tumo, apê, Yi pi dmi Kîdistên yoo.

27 Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê knî y:oo Njedusalem a kuwo ngópu, Antiyóka lee dniye.

28 Yi vy:o pini ngmê, u pi Akapas, yi pini Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a wêdêwêdê kwólu, yi pini ghêêdî wo, yepê, Dyámê mbêmê daa kêmakêma nté machedê ngê a pyodopyodo. (Dini ghi n:ii ngê Kîlódiyas Lóma tpémi yi kada pini ngê doo ya, dyámê mbêmê m:uu u ngwo ghê wo. M:aani n:ii ngê Yesu pwene, m:ãã y:a mê pyile mî loo, yi m:uu u ngwo ghê wo.) *

29 Yesu u yoo Antiyóka yélini doo kwo noko yepê, Nmî ndapî a kããdî koo, yepê, ndapî tp:oo nt:eemwint:eemwi m:uu koo, yepê, nmî tîdê mbwó knî ye paa dy:ãã koo, Njuda. *

* **11:14:** Dpodo 16:31 * **11:15:** Dpodo 2:4 * **11:16:** Dpodo 1:5 * **11:18:** Dpodo 14:27 * **11:21:** Dpodo 2:41
* **11:22:** Dpodo 4:36 * **11:23:** Dpodo 14:22 * **11:28:** Dpodo 21:10 * **11:29:** Lóma 15:26 * **11:30:** Dpodo 12:25

30 Wod:oo ndapî a kââdî ngópu, Mbanapas pini dê Sóól ye y:ee ngópu, yepê, Ala ndapî ńuw:o nyoo, Yesu u yoo yi kada pini knî ye dp:uu y:ee nyoo, Njedusalem. *

12

King Helodi ngê Pita mbwa k:oo u ngwo kmungo

1 Yi dini ghi ngê Akîdipa Helodi Nju tpémi yi king ngê doo ya, Lóma tpémi yi maknopwo. U lede yoo dy:ââ too, Yesu u yoo woni mgîmî tumo, mgînî vyîmî kalê tumo,
2 Njems Njon u mbwó taa ngê mye vya ngópu. *
3 Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi y:oo ny:ee ngópu, apê, Helodi ngê Njems kêdê vy:a, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, apê, Munmîkó, Yesu u yoo yi kada pini ngmêdê vya ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o Helodi ngê Pita mye mgîmî ngê, mbwa k:oo kmungo. (Yi kópu Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa dye ghi ngê d:uu ngê.)
4 Dini ghi n:ii ngê Pita mbwa k:oo kee wo, lede páádi páádi knî y:oo Pita dnye t:ât:ââ, lede páádi dye ghi ngmê. Helodi ngê u yi doo kwo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u kuwó dini ghi ngê Pita p:aa pw:ii, Nju tpémi yi ngópu p:aa kóté kwolo.
5 Nyââ, Pita mbwa k:oo doo kwo, ngmênê Yesu u yoo Chóó Lémi ka u l:êê dîy:o mîdnye ngêpê. *

Pita mbwa k:oo u ngwo pwii wo

6 Wéni n:ii ngê Helodi ngê u yi doo kwo, apê, Mââ Pita nî pw:ii, pi knî yi ngópu nî kóté kwolo, yi mgîdî ngê Pita lede dê yi kêlî doo dpî. Puwóma té dê y:oo kóó dê kudu dumo, lede miyó kuwa dpîmo paa, mbwa y:oo dpîmo t:ât:ââ.
7 Wod:oo enjel ngma até yedê loo, u wuu mbwa k:oo mî kéé ngê, Pita kwulo kele, u dpî ny:ââ ngê, kwo, Lîmîlîmî ngê a piidi. Yedê pii wo, wod:oo puwóma té dê kwulo yi chóó mînê pywálî knopwo. *
8 Enjel ngê kwo, Mālêti māa téni, nyi dópo dê nye t:ee dé. Wod:oo Pita ngê yinté d:uu ngê, enjel ngê kwo, Nguwo u kpîdî mwo mye téni, kwo, a pwiyé, a ngm:êê nédi.
9 Wod:oo Pita ngê enjel até yi ngm:êê ngê, ngmênê u kwo doo wóó. Nanê kwopê, Enjel ngê ndêndê ngê dê pw:ii ngi?
10 Mbwa t:ât:ââ pyu yoo ngmê a kuwo ngópu, myomoni yoo myedê kuwo ngópu, nkéli chêêpî keńe u nkîgh:ê yi nî knopwo, apê, Keńe lukwe ngê até dê kpêmî? Wod:oo pwii knopwo, daa ndîî máádi ghi tp:oo yi kalê ngópu, wod:oo enjel ngê Pita a kuwo ngê.
11 Pita ka u nuw:o yi mênê diyé wo, apê, Ala ndê kópu, apê, Nmî Lémi ngê enjel ngmêda dy:ââ, apê, Helodi kóó k:oo até dumo y:ee nê, apê, Nju tpémi yi ngópu mêdaawa kóté kalê nê.
12 Dini ghi n:ii ngê Pita ngê yi kópu a w:ee ngê, wod:oo Njon Mak u pye Méli u p:aa pee loo. Pi yilî y:i doo kwo, dnye ngêpê.
13 Yi ngomo u koko têdê u keńe p:uu Pita doo depedepe, dpodo módó ngmê, u pi Lóda, keńe t:âmo mî ghê wo.
14 Yi dmââdî ngê Pita u dnye adî mya, wod:oo u gha mb:aamb:aa ngê pyodo, keńe daa kpêmî ngê, adî lê, u pyipe knî ye mdoo adî ńuw:o, yepê, Pita kuwa ka kwo.
15 U kwo daa kêlîmî mbê dniye, kwo, Kidima k:om. Kwo, Chi ghéti. Ngmênê yepê, Dînî k:omodanê. Yepê, Ndêndê ngê kuwa ka kwo. Kwo, Daa vyîlo ye kwo, kwo, u enjel ye kwo.
16 Pita ngê keńe p:uu depedepe daa yó, u kuwó dini ghi ngê keńe u kwo adî kpêmî ngmê. Dini ghi n:ii ngê m:uu ngópu, ghê dmi yi mênê ghipé wo.
17 Pita ngê kêê yi ngîma mgîmî ngê, kwayi ngê ye vyu, yepê, Tumu. Yepê, A pi tââ namê tpapê. Yepê, Nmî lémi ngê u enjel a ka ngmêda dy:ââ, mbwa k:oo yinê dê pw:ii nê. Yepê, Njems ka mdoo dpî ńuw:o yó, yepê, nmî tîdê mbwó knî ye myoo vyi yó. Yed:oo Pita ngê a kuwo too, kn:aa p:aani mê loo. *
18 Dini ghi n:ii ngê wa wo, lede yoo yi ghê dmi a kee wo, noko dnye póó, noko yepê, Pita anye atédê pwiyé?
19 Helodi ngê lede yoo dy:ââ too, yepê, Lee dmyeno, Pita dmyinên:aa nmy:uu. Ngmênê dêê dniye, dêpê pyw:ee ngópu, wod:oo lede n:ii knî ye Pita pwii wo, yi

* **12:2:** Mát 4:21 * **12:5:** Epeso 6:18; Njems 5:16 * **12:7:** Dpodo 5:19; 16:26 * **12:17:** Dpodo 12:7-8

lede yoo Helodi ngê kóté kalê too, yepê, Pita lónté nmye dê pwii? Yepê, Ala ngwo u nkwo n:aa vyee nmyo. Wod:oo dy:ââ too, kn:aa lede knî y:oo u nkwo mî vya tumo.

U kuwó dini ghi ngê Helodi ngê Njuda Wee a kuwo ngê, Sisadiya doon:aa ya.

Helodi u ngwo pwene

20 Taiya tpémi Saidon tpémi ye king Helodi ye nod:e wo, wod:oo yi nuw:onuw:o u kópu ngê pyodo, apê, Helodi ngê nté nmo wa mgîmî, u dyámê pee p:uu nté daa-munmî pwila. Yi kópu u l:êê dîy:o Helodi u dpodo pyu yoo yi kada pini yi pee ngê kaa ngópu, u pi Pîlastas, kwo, U ntââ Helodi nmo wanyi kpéki. Wod:oo Helodi yinê ye kpéki ngê, kwo, Kî yéli y:e mb:aamb:aa u yi y:e a kwo.

21 Helodi ngê wéni n:ii ye ngmidi ngê, yi wéni ngê nipi a wó, Helodi kpêlê wo, u lémilémi u kpîdî dmi u mbwo t:ângo, u yââyââ têdê yaa wo, wod:oo pi knî ye doo danêmbum.

22 Yoo dpodombiy:e doo kââ, apu, Daa nmo ntee pini ye danêmbum, apu, ngmênê nmî yâpwo ye danêmbum.

23 Chóó Lémi u enjel ngmê ngê Helodi yi danêmbum têdê atéyi vyâ, mu kópu u dîy:o pi knî ye daa vyu, D:aa yâpwo. Ala kópu myedaa vyu, Nê nmyo ntee pini. Helodi u mênê mwi pê dnye kmaapî, u gha a kêlî ngópu, wod:oo pwene.

24 Yi ngwo Yesu u yoo y:oo Chóó Lémi u kópu pi knî ye mudnye tpapê, Yesu u yoo yinté yilî ngê u ngwo dpîmo pyodopyodo. *

25 Mbanapas pini dê Sóól y:oo yi dpodo a kêlî ngópu, Njedusalem a kuwo ngópu, Njon Mak ńuw:o ngópu, Antiyóka mê diyé dniye. *

13

Mbanapas pini dê Sóól Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ngwo a ngmidi doo

1 Yesu u yoo vy:o Antiyóka, dêêpî pyu yoo ngmêdoo kwo, Chóó Lémi u komo y:oo dnyimo kapî, yi pi dmi Mbanapas ngmê, Simiyón myomo (u pi Too Pee Kpêdêkpêdê), Lusiyas pyolo, Sadéni pi, Manayén podo (pini n:ii Helodi k:ii nipi kaa knopwo), Sóól limo. *

2 Wo ngmê ngê nté yi chóó noko kwódu ngópu, dpodo mu ngmidi yidnye dódó, nmî Lémi ka dnye ngêpê. Yi dini ghi ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yepê, Mbanapas pini dê Sóól d:a ngmidi dê, yi dpodo têdê dpî dy:ââ dóó. *

3 Nté ghêlî daa ma ngópu, nmî Lémi ka u ngwo dnye ngêpê, yi pini dê yi mbêmê yi kêê dmi yé ngópu, yi l:êê dîy:o dnye ngêpê, wod:oo dy:ââ dumo. *

Saipîdîs kópuni pyodo

4 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Mbanapas pini dê Sóól dy:ââ doo, Njon Mak mye ńuw:o ngópu, Antiyóka a kuwo ngópu, Selyusiya lee dniye, liyé nkéli k:oo y:i mî wo dniye, dyámê w:uu ngmê mbêmê mî tee dniye, u pi Saipîdîs.

5 P:aani n:ii mî tee dniye, u pi Salamîs. Y:i dnye ya, Nju tpémi yi ngêpê ngomo knî yi k:oo dnyimo koko, Chóó Lémi u kópu p:uu ye dnyimon:aa danê.

6 U kuwó dini ghi ngê yi dyámê w:uu mwada pee lee dniye, Papós mî taa dniye, pi y:i ngmê m:uu ngópu, u pi Mba-Yesu, Nju pi, Kîdiki dnye ngê u pi Elimas, pipi kópu knî yi mbêmê kópu ndîî yilî dpîmo d:uud:uu. Pi knî ye k:omodanê ngê dpîmo tpapê, yipu, Nê nmî yâpwo ndîî u komo kapî pyu ngmê. *

7 Yi pini ngê yi dyámê w:uu u kada pini dpîmo yâmuyâmu, u pi Sêênjîs Póólîs. Yi dyámê w:uu u kada pini mb:aamb:aa ngê dpîmo nuw:o, u yi u ngwo doo kwo, Yâpwo ndîî u kópu ngmênî ny:oo, u l:êê dîy:o pi knî ye yepê, Mbanapas pini dê Sóól a pwiyé dniye.

8 Dini ghi n:ii ngê kópu u kwo ngmêdpîmo tpapê, Elimas yi kwo doo kwopwepe, mââwe ka kópu, Ye kidimê ng:aa, ngee k:omodanê mo. U yi u ngwo dêpwo kwo, Yi mââwe Yesu u yoo vy:o ghê we.

9 Wod:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Sóól a nt:ee ngê, u pi mye Póól, Elimas ka ngwolo dy:ââ ngê vyu wo, kwo, Nyi Setan ntee pini. *

* **12:24:** Is 55:11; Dpodo 6:7; 19:20 * **12:25:** Dpodo 11:29-30; 12:12; 3:13; 15:37 * **13:1:** Dpodo 11:27 * **13:2:** Dpodo 9:15; Nkal 1:15-16 * **13:3:** Dpodo 6:6 * **13:6:** 2 Tim 3:8 * **13:9:** Dpodo 4:8; Njon 8:44

10 Kwo, Doo u ntââ kópu mb:aa daang-
manyi d:uu, kwo, nmî Lémi u ndêndê kópu
dyuu u wépi nyi puwâ, kwo, k:omodanê
kópu yilî nyinê ngêêdî.
11 Kwo, Nmî Lémi ngê ala ngwo wunê
kpadakpada ngi, kwo, ngwolo kopwe ngê a
pyépi ngi, yélî daanyi y:enê, u dî yinê amêdê
vyi. Yi ngwo mgo kpêdêkpêdê Elimas ngîma
até yi kéé ngê, wod:oo doo maa nmy:uu,
apê, A ngêêpî pyu ngmênê pyw:oo, maa a
ka yinê pêdê kêma ngê.
12 Dyámê w:uu u kada pini ngê yi kópu
dini ghi n:ii ngê módu, wod:oo nmî Lémi ka
kêlîmî mbê wo. Nmî Lémi u kópu dyuu u
nyepênyepê u kópu ngê u kwo pyaa dniye.

Ántiyóka n:ii Pisidiya Wee u kwo a tóó,
Yesu u kópu y:i u ngwo ye mî vyi ngópu

13 Póól u pyipe knî yi k:ii liyé nkéli
k:oo mê wo dniye, Papós a kuwo ngópu,
Pamîpiliya mî tee dniye, Pêêka u ngwo mî
lee dniye. Njon Mak ngê u pyipe dê y:i mînê
kuwo doo, Njedusalem mêdê diyé wo.
14 Póól Mbanapas y:oo Pêêka a kuwo
ngópu, Pisidiya Wee u kwo lee knopwo,
p:aa ndîî ngmê taa knopwo, u pi mye An-
tiyóka, mwiyé p:aani n:ii a ndê knopwo, yi
p:aani dê yi pi mu ngmidi. Nju tpémi yi
lîme wo dini ghi n:ii ngê dyimê wo, ngêpê
ngomo k:oo yi k:ii kee dniye, mbwódo yaa
dniye.
15 Pi ngmê ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu
ghi ngma a kp:aa ngê, pi myomoni ngê
Chóó Lémi u komo kapî pyu u kópu dyuu
ghi myedê kp:aa ngê, u kuwó dini ghi ngê
ngêpê ngomo y:enê pyu knî y:oo Póól pini
dê Mbanapas ye pi ngma a dy:ââ ngópu,
yepê, Nmî mbwó dê. Yepê, U ntââ pi knî
ye kópu ngma dpî vyi ngmê, yi gha dmi
wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o.
16 Wod:oo Póól a ghêêdî wo, kóó ntênê ye
kââ, danêmbum kn:ââ ye chópu.

Yepê, Mw:ââkó a lémi ch:ama, Yisîléli
tpémi, yélini yi k:ii Chóó Lémi ka nmye
ngêpê té, yepê, ala kópu ny:ee yó.
17 Yepê, Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo
Yisîléli tpémi Yichip mudnya a ya, yepê, daa
yi chóó yi dyámê pee p:uu dnya a ya, yepê,
yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi yéli yilî
ngê pyódu ngê, u wêdêwêdê mbêmê Yichip
u mênê a pw:ii too. *
18 Yepê, K:omo tpile Chóó Lémi u nódo
kópu yilî a t:ee ngópu, ngmênê myedaa kéé
too, yepê, maa p:uu m:ââ podo y:a a ma
ngópu, Kenan u ngwo mî taa dniye. *
19 Yepê, Chóó Lémi ngê Kenan yoo dyêêdî
pyudu a pw:oo ngê, yi dyámê pee chóó u
yoo knî ye y:ângo. Yepê, M:ââ podo yono y:a
mê limo y:a mî loo, (450) yi kópu yintómu u
ngwo a pyaa dniye.
20 Yepê, U kuwó dini ghi ngê yi yéli
yi kada pini knî ngma a pyw:ângo,
kuwókuwóni u pi Samuwel, Chóó Lémi u
komo kapî pyu ngmê.
21 Yepê, Dini ghi n:ii ngê yi yéli y:oo king
u yi y:e ngmêdoo kwo, wod:oo Chóó Lémi
ngê Sóól yi king ngê pyódu ngê, yi pini Kisi
tp:oo, Mbenjîmîn u tii ńedê pini ngmê. *
22 Yepê, Yi king ngê doo ya, m:ââ podo
y:a, wod:oo Chóó Lémi ngê Sóól mî ngmópu,
Dépidi yi king ngê mê pyódu ngê. Yepê,
Chóó Lémi ngê ala kópu p:uu ye vyu, yepê, A
gha ntee, Njési tp:oo Dépidi u gha mye yinté,
a nuu u kópu amyedê d:uud:uu dé. *
23 Póól ngê yepê, Chóó Lémi u komo kapî
pyu knî y:oo ala kópu dnyimo a tpapê, apu,
Dîyo Dépidi u yoo vy:o Chóó Lémi ngê pi
ngmê wa a ngmidi, yi pini ngê Yisîléli tpémi
yinê wa ngee té. Póól ngê yepê, A tîdê
mbwó yoo. Yepê, Yi kópu wunê kêdê pyódu.
Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê,
yi pini nmî Mbwámê, u pi Yesu. *
24 Yepê, Yesu ngê u dpodo kn:ââ ghêlî
daa chópu, Njon Yisîléli tpémi ye doon:aa
danêmbum, yipu, Nmyi dono yilî kéé tóó,
mbwaa paa n:aa kmênêkmênê nmyo. *
25 Yepê, Njon ngê u dpodo ghêlî dêpê kêlî
ngê, pi knî ye ala kópu dpîmo tpapê, yipu,
Nmyinê nmye nê n:uu? Yipu, Pini n:ii nmye
t:âât:ââ ngmê, d:aa vyîlo. Yipu, Nê têdê.
Yipu, Doo u ntââ u nkîgh:ê daa nî nî. Yipu,
Yi pini ngê u dpodo kn:ââ doongê chópu. *
26-27 Póól ngê yepê, A tîdê mbwó yoo,
yélini yi k:ii nmî kn:ââ Epîlaham, myenté
yélini Chóó Lémi ka nmye ngêpê té. Yepê,

* **13:17:** Ex 6:6; 12:51 * **13:18:** Ex 16:35 * **13:21:** 1 Sam 8:5,19 * **13:22:** 1 Sam 13:14; 16:13; Psalm 89:20
* **13:23:** Is 11:1 * **13:24:** Mát 3:1-2 * **13:25:** Njon 1:20,27

Yesu daa pi yintómu yi mbwámê ngê pyodo, mu kópu u dîy:o yélini Njedusalem a kwo, yi kada pini knî mye yi k:ii, nmî Mbwámê Yesu dpîp:e mya ngópu, yepê, yi kópu u l:êê dîy:o yi yéli y:oo Yesu mb:ii ngópu. Yepê, K:omo tpile lîme wo yintómu knî yi k:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi kópu dyuu pi knî y:oo yi ngêêdî dnyimo a kpââ dé, yepê, ngmênê yi kópu dyuu vyîlo yi ntiye ngópu, noko yepê, Yesu paa vya koo, paa pw:oo we.

28 Póól ngê yepê, K:omo tpile Yesu u pwopwo u nt:u kópu dêpê pyw:ee ngópu, ngmênê Paléti ka kwo, Vya ngi. Kwo, Pw:oo we. *

29 Yepê, Yesu p:uu kópuni puku yedê a pyede, yi kópu yilî ntiye ngópu, kîdosi ńedê t:ee ngópu, u kuwó dini ghi ngê mêdê ngee ngópu, kmênê ngópu.

30-31 Yepê, Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê, wo yilî yi k:oo p:uu ndiye pyu knî y:oo dnyimo mumu. Yepê, Yesu ghêlî daa pwene yélini yi k:ii Nkálili Wee a kuwo ngópu, Njedusalem u ngwo lee dniye, yepê, yi yéli y:oo ala ngwo pi knî ye a tpapê ngmê, yipu, Yesu ndêndê ngê a pii wo, nmî ngwolo knî y:oo nmî módu. *

32-33 Yepê, Ala ngwo nmyi ngîma anye kwo mo, ala kópu mb:aa nmye ngmênye tpapê. Yepê, Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ knî ye kópuni wunê a vyu, yi kópu nmî l:êê dîy:o kêdê pyódu, Chóó Lémi ngê Yesu a pyidu ngê. Yepê, Wéti myomoni u mênê Chóó Lémi u kópu dyuu alanté a kwo, nmî Mbwámê ka kwo, Nyi a tp:ee, awêde m̱î ngê dî pyódu. *

34 Yepê, Chóó Lémi ngê yi pini a pyidu ngê, mêdaawa pw:onu, kpêênî daawa mg:ee. Yepê, Chóó Lémi ngê u nuu u yoo knî ye yepê, Tpileni p:uu Dépidi ka ndêndê ngê noo a danê, yi tpile nmye wanê kê. *

35 Póól ngê yepê, Puku yedê kópu m:uu a tóó, apê, Chóó Lémi u nuu u pi kpêênî daawa mg:ee. *

36 Póól ngê yepê, Daa Dépidi p:uu dnya a d:êê, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Dépidi doo a ya, Chóó Lémi p:uu doo a dpodo, yed:oo pwene, u kn:ââ knî yi nkîgh:ê mî kmênê ngópu, kpêênî mgee wo. *

37 Yepê, Ngmênê pini n:ii Chóó Lémi ngê a pyidu ngê, yi pini kpêênî daa mgee wo.

38-39 Yepê, A tîdê mbwó yoo. Yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Yi pini Yesu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê nmî dono yilî u kuwó wa kéé té. Yepê, Komo tpile dono yilî knî y:oo mgîmî nmyoo, Mósisi u dêêpî kópu dyuu dêê wo, daa pywálî nmyoo, ngmênê pini n:ii Yesu ka wa kêlîmî mb:anê, Yesu ngê yi dono vy:o u ngwo wa a y:oo. *

40 Yepê, Mb:aamb:aa ngê dmyinê paa. Yepê, Chóó lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni a d:êê ngópu, yi kópu nmye kîngê pyódu.

41 Yepê, Chóó Lémi u kópu yedê d:êê ngópu, apê,

A ka wépi dnyangê pyu yoo, ala kópu ny:ee yó.

Tpéé kópu wanmyi vyi ngmê, yed:oo wanmyi pw:oo dmi,

mu kópu u dîy:o kópuni nmyi dye ghi ngê wanî d:uu,

yi kópu ka daanmyi kêlîmî,

k:omo tpile pi ngê nmye wa vyi, u kwo myedaanmyi kêlîmî. *

42 Dini ghi n:ii ngê pwii dniye, pi knî y:oo Póól Mbanapas ye yepê, Pyimê modo diyé cho, yepê, yi kópu knî nmo m:uu dp:uu vyi nyoo.

43 Dini ghi n:ii ngê nyalê wo, Nju pi yilî y:oo Póól Mbanapas dnye yâmuyâmu dê, kn:aa yéli mye yi k:ii, wunê yélini Nju pi ngê a pyaa dniye. Yi tpódu y:oo yepê, Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a kpo, nmî Mbwámê ngê vyîlo yi pyódu ngê. Yepê, Dpodombiy:e u kwo dmyinê kêlîmî.

Nju tpémi y:oo Yesu u kópu wépi u ngwo pwaa ngópu, Antiyóka

44 U kuwó lîme wo ngê mêdê diyé knopwo, Antiyóka pi dêpwo a ya, u yi y:e doo kwo, Lémi Ndîî u kópu u nkwo ngmênm:uu ny:oo.

45 Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi y:oo yi yéli m:uu tumo, ń:ee ye kaa ngópu, kópuni Póól ngê doo tpapê dé, yi kópu mîdnya a

* **13:28:** Mát 27:22-23 * **13:30-31:** Dpodo 2:24; 1:3,8 * **13:32-33:** Psalm 2:7 * **13:34:** Is 55:3 * **13:35:** Psalm 16:10 * **13:36:** Dpodo 2:29 * **13:38-39:** Dpodo 10:43; Lóma 10:4 * **13:41:** Hab 1:5

wópuwópu dé, Póól p:uu myednye peede tpapê, yepê, Kî pini nmye ka k:omodanê, u kwo kîdmyoma ng:aa. Póól u kópu yinté dnya a wópuwópu dé. *

46 Ngmênê Póól pini dê Mbanapas daa nkîngê mbê knopwo, Nju tpémi ye yepê, Doo u ntââ nyi chóó daanyi kéé nmyo, Chóó Lémi u kópu nmye mwiyé nyi vyu, ngmênê yi kópu u yi nmye daa kwo. Yepê, Ghê kamîni chedê ngê daawa pyódu, u wépi dmye pwaa ngmê, wod:oo nyinê ku-wokuwo nmyo, kn:aa yéli ye nye lêpî mo. *

47 Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, yi pini ka ala kópu u kwo a vyu, kwo,

Daa Nju tpémi yi mo yi pywápê ngê dî pyódu ngi,

dyámê mbêmê tpémi yintómu yi mbwámê ngê wanyi pyódu.

Yepê, Yi kópu awêde até dmye ntiye ngmê. *

48 Yélini daa Nju tpémi, yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, nmî Lémi u kópu dyuu mê chaa kalê ngópu. Chóó Lémi ngê yélini a ngmidi ngê, apê, Yi yéli y:oo ghê kamî dmi pêdê pyw:ee y:e, yi yéli Yesu ka kêlîmî mbê dniye.

49 Nmî Lémi u kópu ngê yi wee u kwo yélî a ngêêdî.

50 Ngmênê Nju tpémi y:oo Antiyóka u kada pini yoo yi mbodo dmi vyuwo ngópu, ch:am ndîî knî ngmê, n:ii dé Chóó Lémi ka dnye ngêpê, yi mbodo dmi mye vyuwo ngópu, Póól pini dê Mbanapas ngm:ii kalê dumo, yepê, Ala wee u kwo n:aamungê nî.

51 Yi tpódu y:oo yi p:aani u têpê yi yi yodo p:uu vyaa ngópu, yinté Nju tpémi ye yepê, Dp:ee Chóó Lémi u yoo. Kada u ngwo a y:ee ngópu, Yikóniyêm lee knopwo.

52 Yesu u yoo yélini Antiyóka doo kwo, w:aa a pyw:ee ngópu, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê myedê nt:ee too.

14

Póól Mbanapas Yikóniyêm u ngwo lee knopwo

1 Kópuni Antiyóka y:e a pyodo, yinté kópu Yikóniyêm y:e myimê pyodo. Póól pini dê Mbanapas Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo kee knopwo, Yesu u kópu ye adê vyi ngmê, wod:oo Nju pi yilî, kn:aa yéli mye yi k:ii Yesu ka kêlîmî mbê dniye.

2 Ngmênê Nju tpémi, n:ii dé daa kêlîmî mbê dniye, yi yéli y:oo kn:aa yéli yi mbodo dnye vyuwovyuwo dé, Yesu u yoo yi p:uu myednye d:uu. *

3 Ngmênê yi tpódu y:i dpîmo ya, dye ghi daadîî. Daa nkîngê mbê knopwo, nmî Lémi u kópu dyuu ye mêdpîmo tpapê, kópuni nmo a kpo, yi kópu p:uu ye dpîmo danê. Nmî Lémi ngê u wêdêwêdê yi tpódu ye y:ângo, pwopwokopwe yilî yi wêdêwêdê mbêmê pyi ngópu, kópu yilî mye d:uu ngópu, nmî Lémi ngê yi tpódu yi kópu dyuu pi knî ye ndê kópu ngê yinté u ngwo pyódu ngê. *

4 Yikóniyêm tpémi y:oo yoo yêê ngópu, woni yoo Yesu u dyépi dê yi p:uu dnye d:uu, woni yoo yi pee ngê a ghê dniye.

5 U kuwó dini ghi ngê Nju tpémi, kn:aa dyámê tpémi, kada pini knî yi k:ii, nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Yi tpódu nmî mgîmî dê, chêêpî ngê nmî vya dê, d:o pw:oo dniye. *

6 Dini ghi n:ii ngê yi tpódu y:oo yi kópu u tuu kââ pee yi ny:ee ngópu, wod:oo mbêpê knopwo, Lisitîda, Ndêêpi, Likiyóniya, yi wee pyile knî yi kwo dpîmon:aa ya.

7 Yi wee u kwo p:aani p:aani pi knî ye Yesu u kópu mb:aa mêdpîmon:aa tpapê.

Lisitîda kpâlî kpêê u ngwo pyi ngópu

8 Lisitîda pi ngmêdoo ya, kpâlî dê kpêê dê, paa daa tpyó, yinté a ta. *

9 Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Yesu u kópu ye doo tpapê, yi pini myedoo ng:aa. Póól ngê u ngwo a w:ee ngê, apê, Kî pini u kêlîmî ndîî, apu, Yesu u ntââ, yinê a pyipyi nê.

10 Wod:oo Póól u kwo vyu wo, u kwo até yi mbwolo, kwo, Kî pini. Kwo, Gh:êêdé. Kwo, Ghêêmî ghé. Wod:oo yi pini mbêka wo, paambwi kn:ââ chópu.

11 Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo yi kópu m:uu ngópu, Likiyóniya dnye ngê dpodom-biy:e mbwó dniye, apê, Nmî yâpwo dê pi k:ii ntee tpile ngê atédê pyaa knî, nmo até myedê ghêpê knî.

* **13:45:** Dpodo 14:2; 17:5 * **13:46:** Dpodo 18:6 * **13:47:** Is 49:6 * **14:2:** Dpodo 13:45 * **14:3:** Mak 16:20; Dpodo 19:11; Hipîlu 2:4 * **14:5:** Dpodo 14:19; 2 Tim 3:11 * **14:8:** Dpodo 3:2

12 Yi yéli Chóó Lémi ka dêdnyimo ngêpê, kn:aa yâpwo yilî knî ye dnyimo ngêpê, yi yâpwo knî yi kada pini u pi Susî. Mbanapas u pyimo yi yâpwo u pi t:ee ngópu, apê, Susî, Póól u pyimo Hêêmis t:ee ngópu, mu kópu u dîy:o ye vyîlo yedoo danêmbum.
13 Yi p:aani u nkîgh:ê ngomo ngmêdoo kwo, pi knî y:oo Susî ka kpêê kwéli dnyimo yé. Yi yâpwo u kpêê yiyé pyu knî y:oo yi nênê té vy:ee tumo, pudumakó u ngwo kpîlê tumo, yi p:aani u mbwa keńe t:âmo mî kaa tumo. Yi p:aani tpémi kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Nmî yâpwo dê ye kpêê nmî yé.
14 Dini ghi n:ii ngê Mbanapas pini dê Sóól y:oo ny:ee ngópu, yi kpîdî dê a chaa dumo, yoo pee dê yi kêlî mbêpê dê a pwaa dumo, ye mbwó knopwo, yepê, Kî yéli.
15 Yepê, Lukwe dîy:o ye kópu nmye d:uud:uu ngmê? Yepê, D:ee yâpwo dê, nyo nmyo ntee pini dê. Yepê, Kópu mb:aa p:uu nmye nye danêmbum mo. Yepê, U yi nye a kwo, Nmyi k:omodanê kópu knî yi p:uu nyinê diyédiyé kîgha nmyo. Yepê, Yâpwo njini ka dmyinê ngêpê, n:ii ghê a t:a, n:ii ngê mbóó dyámê l:âmo doo, ntii mbwaa mye l:âmo doo, tpileni yi ghê a pyede té, yinê mye l:âmo too. *
16 Yepê, Wunê dini ghi ngê pi yilî y:oo yi chóó yi kópu ń:uu yidnye ng:uu dé, Chóó Lémi ngê kalê too, ye mye daa kwódu ngê.
17 Yepê, Dye ghi yintómu Chóó Lémi ngê chóóchóó nmye doo a kêmakêma, tpii nmye doo a dyede, kââdî nmye doo a dyede, nmyi yâpwo têdê nté nt:u mb:aamb:aa ngê doo kelekele, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê doo pyépi, kópu mb:aa nmye yilî doo a d:uud:uu, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Pi knî y:oo a pyw:ee nêne.
18 Pi knî y:oo daa kêmakêma yi tpódu ye kpêê pî yé ngópu, yi tpódu y:oo kópu yilîni ye vyi ngópu, yi dî dmi u ngwo pwaa ngópu.
19 U kuwó dini ghi ngê Nju pi knî ngmê Antiyóka p:aani dê Yikóniyêm a ndê dniye, Lisitîda tpémi yi pee a kaa tumo, Póól chêêpî ngê vya ngópu, ntóó dnya a paapaa, kuwa ńuw:o ngópu, alanté dnye nuw:o, apê ngmênê, Dê pw:onu. *
20 Dini ghi n:ii ngê Yesu u yoo kwodonkwodo a wó, ntóó a yina ngópu, wod:oo Póól mêdê pii wo, yi p:aani mê diyé wo. Womumo mw:aandiye Mbanapas k:ii yi p:aani a kuwo ngópu, Ndêêpi lee knopwo.

Póól pini dê Mbanapas Antiyóka u ngwo mê diyé knopwo

21 Póól pini dê Mbanapas y:oo Ndêêpi tpémi ye Yesu u kópu mb:aa mî vyi ngópu, wod:oo pi yilî Yesu u yoo vy:o ghê wo. U kuwó dini ghi ngê Lisitîda, Yikóniyêm, Antiyóka, yi p:aani pyile knî yi kwo mê diyé knopwo.
22 P:aani p:aani Yesu u yoo wêdêwêdê kalê tumo, yepê, Yesu ka dpodombiy:e dmyinê kêlîmî. Yepê, Pi knî y:oo dono yilî nmî p:uu wa d:uu ngmê, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ka anmî lee dmi. *
23 P:aani p:aani Yesu u yoo vy:o pi knî ngmê a ngmidi ngópu, yi kada pini ngê pyódu tumo. Nté yi chóó ye kwódu ngópu, Chóó Lémi ka u ngwo dnye ngêpê, Lémini ka kêlîmî mbê dniye, yi Lémi ka a kuwo tumo, yepê, Nmî Lémi nmye wada a vyuwo.
24 Pisidiya Wee a kuwo ngópu, Pamîpiliya mîmî taa knopwo.
25-26 Yesu u kópu dyuu Pêêka tpémi ye vyi ngópu, u kuwó dini ghi ngê Atáliya lee knopwo, liyé nkéli k:oo y:i mî wo knopwo, Sidiya mî tee knopwo, Antiyóka u ngwo mê diyé knopwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kwéli a ngmidi doo, Yesu u yoo yi l:êê dîy:o mwiyé kwéli dnye ngêpê. *
27 Dini ghi n:ii ngê Antiyóka taa knopwo, Yesu u yoo a danê ngópu, kópuni Chóó Lémi ngê y:e doo d:uud:uu dé, kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o n:ii mê kaa tumo, yi kópu yilî yi ngêêdî a nté ngópu. *
28 Yi p:aani Yesu u yoo vy:o dpîmo kwo, dye ghi daadîî.

15

Mósisi u dêêpî kópu dyuu u ngwo dnye tpiditpidi pêêdîpêêdî

1 Nju pi ngmê knî y:oo Njuda Wee a kuwo ngópu, Antiyóka lee dniye, Yesu u yoo knî ye ala kópu dnyimon:aa tpapê, yipu, Kópuni

* **14:15:** Dpodo 17:22-31; Lóma 1:19-20 * **14:19:** Dpodo 17:13; 2 Kódin 11:25; 2 Tim 3:11 * **14:22:** Dpodo 18:23; 2 Tim 3:12 * **14:25-26:** Dpodo 13:1-2 * **14:27:** Dpodo 15:4,12

Mósisi ngê a d:êê ngê, yi kópu dpî d:uu yó, Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu dpî kaa we. Yipu, Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee p:uu daawa kaa knomomê, nmî l:êê ghi dmi daanmyi d:uud:uu knomomê, yipu, ye Chóó Lémi ngê kóó k:oo daawa kaa nmyo. *

2 Póól pini dê Mbanapas y:oo yi yéli yi kópu dpîmo vyee dé, u kuwó dini ghi ngê yi kópu nipi mêdnyimo tpiditpidi pêêdîpêêdî. Yesu u yoo y:oo Póól pini dê Mbanapas, kn:aa yéli yi k:ii Njedusalem dy:ââ tumo, yepê, Nmî Lémi u dyépi knî ye, kada pini knî ye dmyinê lêpî, yepê, ala kópu y:oo amî l:âmo ngmê.

3 Yélini dy:ââ ngópu, Antiyóka a kuwo ngópu, Pênisiya Wee u kwo mî lee dniye, Samédiya mî taa dniye. P:aani p:aani dnyen:aa lêpî, Yesu u yoo knî ye dnye tpapê, yipu, Chóó Lémi ngê kópu ndîî yi d:uu ngê, p:aani p:aani pi yilî Yesu u yoo vy:o yinê kaa too, yipu, daa Nju tpémi yi mo, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii. Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê pyodo, w:aa u ngwo a pyw:ee ngópu.

4 Njedusalem dini ghi n:ii ngê taa dniye, Yesu u dyépi yoo, kada pini yoo, yélini Yesu u yoo vy:o dnye kwo, yi yéli yintómu y:oo kwuno tumo, yi kêê dmi mye mgîmî ngópu. Póól pini dê Mbanapas y:oo kópuni Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê dpîmon:aa d:uud:uu dé, yi kópu yilî ye adê nté ngmê. *

5 Ngmênê yélini Yesu u yoo vy:o doo kwo, woni yoo Pádisi yoo. Yi yéli ghêêdî dniye, yepê, Kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o yélini ghê wo, Chóó Lémi u l:ii yi too pee p:uu dpî kaa we, Mósisi u dêêpî kópu yintómu myedny:oo chââchââ dé.

6 Kada pini yoo dyépi yoo nipi ada wó, yi kópu p:uu dnye danê.

7 Dye ghi daadîî yimî loo, u kuwó dini ghi ngê Pita ghêêdî wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Nmyi lama ka tóó, wunê dini ghi ngê nmyi vy:o Chóó Lémi ngê ka a ngmidi noo, kn:aa yéli ye dy:ââ noo, Yesu u kópu mb:aa ye nîmo nté ngê, u ngwo Yesu ka kêlîmî mbê dniye. *

8 Yepê, Pini n:ii ngê nmî gha dmi u kpêê, chóó u Ghê Dmi ntee nmo a dy:ââ ngê, kn:aa yéli ye yinté myedê dy:ââ ngê, yepê, u ngwo nê w:ee ngê, nê, Chóó Lémi ngê kn:aa yéli myedê mya té, yi wépi dmi daa puwâ.

9 Yepê, Daa chámê nmoo, kópuni nmo doo d:uud:uu dé, kn:aa yéli y:e myedoo d:uud:uu dé, yepê, yi dono yilî u kuwó kéé too, mu kópu u dîy:o Yesu ka mye kêlîmî mbê dniye.

10 Yepê, Lukwe dîy:o Chóó Lémi mbodo l:âmo nmyinê ngêêpî ngmê. Yepê, Yesu u yoo ye dpodo ndîî yilî namê yém. Yepê, Nmî kn:ââ yoo dêê dniye, Mósisi u dêêpî kópu dyuu yilî ngê y:e pyodo, doo u ntââ yi kópu yintómu daapî d:uu ngópu. Yepê, Nmo my:oo ntee dé, yi dêêpî kópu yilî ngê nmo myaa pyódu.

11 Yepê, Daa dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê Chóó Lémi ngê wa ngee nmo. Yepê, Nmo Nju tpémi, kn:aa yéli yi k:ii nmo yoo mu ngmidi, nmî Lémi Yesu ngê wâpu wunê ngêêpî nmo, u kwo nmo kêlîmî té, yinê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. *

12 Dini ghi n:ii ngê Póól pini dê Mbanapas ghêêdî knopwo, pi yilî yintómu tumu yaa wo. Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kn:aa yéli yi vy:o mbwudu n:ii dpîmon:aa chapî dé, pini n:ii dpîmon:aa pyipyi dé, yi kópu yi ngêêdî a nté tumo.

13 Yi danêmbum dini ghi n:ii ngê a kêlî ngópu, wod:oo Njems ghêêdî wo, yepê, A mbwó yoo, ala kópu ngî ny:ee yó.

14 Yepê, Chóó Lémi ngê kn:aa yéli mwiyé a ngmidi too, u yoo vy:o mye kaa too, nmî lama u ngwo yaa wo, nmîmo, Chóó Lémi kn:aa yéli ye mye vyuwo, yepê, yi kópu ala ngwo Saimon Pita ngê nmo kêdê vyi.

15 Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo yinté kópu myeyi d:êê ngópu, Chóó Lémi u kópu yi d:êê ngópu, apê,

16 K:omo tpile Dépidi u yoo y:oo dono a pyw:ee ngópu,

ngmênê mu dini ghi ngê amênê diyé,

yi yéli am:aanê wêdêwêdê kalê té. *

17 Kn:aa yéli yintómu y:oo adnyi nmy:uu nê,

k:omo tpile daa Nju tpémi, ngmênê yélini nê ngmidi ngê,

* **15:1:** Nkal 2:12; 5:2 * **15:4:** Dpodo 14:27 * **15:7:** Dpodo 11:4-17 * **15:11:** Nkal 2:16; Epeso 2:5-8 * **15:16:** Amos 9:11-12

yi yéli a yoo vy:o wanî kaa té.

18 Nmî Lémi ngê yi kópu ló dini a vyu.

19 Njems ngê yepê, A nuw:o ghi alanté, Chóó Lémi ka kn:aa yélini wunê diyédiyé, doo u ntââ yi yéli ye dpodo ndîî daanmî y:oo.

20 Yepê, Pweepwee pee ngmê d:êê koo, nmî tîdê mbwó knî ye paa dy:ââ koo, ala kópu pyile knî ye paa d:êê téme. Yepê, Mwiyéni alanté, Tpile tp:oo n:ii kn:aa pini ngê k:omo yâpwo u l:êê dîy:o dpî vy:a, yi tpile tp:oo Yesu u yoo y:oo daapaa ma y:e. Yepê, Myomoni alanté, Pyââ ti mââ ti ngê kêê daapêdê t:ee y:e. Yepê, Pyoloni mye alanté, Tpile tp:oo kîdnyingê ntapî, ngmênê tpile tp:oo dny:oo vyee, wêê choo pywuwópywuwó, u ngwo dny:oo pîpî, yi tpile tp:oo wêê kîngê nda ngmê. *

21 Yepê, U ntââ ngê doo ya, kn:aa yéli y:oo Mósisi u dêêpî kópu wunê pêdê ny:ee tumo, mu kópu u dîy:o m:ââ yilî yi k:oo nmî w:êê mââwe knî y:oo yi ngêpê ngomo knî yi k:oo yi kópu dyuu dnyimo a kpââ dé, yi p:uu myednyimo a dêêpî.

Dyépi knî y:oo kópuni d:êê ngópu

22 U kuwó dini ghi ngê dyépi yoo, kada pini yoo, Yesu u yoo yintómu yi k:ii nipi a wó, u yi y:e doo kwo, Nmî vy:o pi miyó nmî ngmidi, Póól pini dê Mbanapas yi p:uu nmî t:ee dê, Antiyóka nmî dy:ââ té. Wod:oo yi kada pini miyó ngmidi dumo, Sailas pini dê Njudas, pini n:ii u pi mye Mbasapas.

23 Pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, yi tpóknî ye y:ee ngópu. Yi pweepwee pee alanté d:êê ngópu, yepê,

Nmo Yesu u dyépi yoo, kada pini yoo yi k:ii, ala pweepwee pee nmye dpo dy:ââ. Yélini daa Nju tpémi, Yesu u yoo vy:o n:ii ghê dniye, yélini Sidiya Wee u kwo, Silisiya Wee u kwo, Antiyóka yélini a kwo, munmîkó nmî tîdê mbwó yoo.

24 Yepê, Nmî lama até d:uu yââ, nmî vy:o pini knî ngmê nmye a lee dniye, Mósisi u dêêpî kópu p:uu nmye dnyen:aa danê, u ngwo mî dyênê nmyoo, ngmênê yi yéli dpîp:o dy:ââ too, yi chóó nmye dnyen:aa danêmbum. *

25 Yepê, Nipi até dp:o wó, nmî nuw:o ngmidi ngê até dpî pyódu, pi miyó kudu ngmidi, nmye nmînê dyede dê, Mbanapas pini dê Póól yi p:uu wunê kelekele mo, nipi nmye wunê lêpî té.

26 Yepê, Mbanapas pini dê Póól nmî nuu u pi dê, k:omo tpile pi knî y:oo pî vya dumo, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu u dpodo dêpê kuwo ngópu.

27 Yepê, Nyââ, Njudas pini dê Salas nmye dp:o dy:ââ dê, kópuni dp:o d:êê, yi chóó yi komo ngê nmye amîmênê nté ngmê.

28 Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi u k:ii nmî nuw:o dmi ngmidi ngê dê pyódu, dpodo ndîî nmye daanmo kê, ala kópu pyile njini dmyinê d:uud:uu. *

29 Yepê, Nju tpémi n:ii nmyi vy:o a wee, Yesu u yoo vy:o, yi yéli yi l:êê dîy:o, tpile tp:oo n:ii pi ngê k:omo yâpwo u l:êê dîy:o dpî vy:a, myenté tpile tp:oo n:ii ntapî u tpile tp:oo, wêê p:uu d:uudpî pw:ii ngmê, yepê, yinté tpile tp:oo myekîdmyengmê ma ngmê, mu kópu u dîy:o Nju tpémi ye tupwótupwó dé, kwódu ngmê u tpile tp:oo dé, d:uudpî ma ngmê. Yepê, Pyââ ti mââ ti ngê kêê kîdmyengê t:ee ngmê. Yepê, Yi kópu knî yi p:uu kêê daanmyi yé ngmê, ye Nju tpémi yi k:ii mb:aamb:aa ngê anmyi ya. Yepê, Nmî kópu dyuu wu u dî. *

30 Wod:oo yi pini páádi knî y:oo pweepwee pee adî ńuw:o ngmê, Antiyóka lee dniye, Yesu u yoo yintómu a danê ngópu, wod:oo pweepwee pee ye adî y:ee ngmê.

31 Dini ghi n:ii ngê a kp:aa ngópu, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê mê pyodo.

32 Njudas pini dê Sailas, daa kópu ngmidi p:uu ye dpîmo danêmbum, yimi mê wêdêwêdê kalê tumo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u komo myedpîmo kapî.

33 Wiki miyó pyile y:i dpîmo ya, u kuwó dini ghi ngê nd:uu ye mê vyi ngópu, Njedusalem mê diyé knopwo.

34 (-)

35 Póól pini dê Mbanapas Antiyóka dpîmo ya, dye ghi daadîî. Lama pini yilî yi k:ii nmî Lémi p:uu pi knî ye dnyimo danêmbum.

Póól Mbanapas u ngwo numo chámê doo

* **15:20:** Lev 17:10-16 * **15:24:** Dpodo 15:1 * **15:28:** Mát 23:4 * **15:29:** Dpodo 15:20

36 U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Mbana-
pas ka kwo, Nmî Lémi u kópu p:uu kwéli
nyipun:aa danêmbum, y:i mêpaa lee knî,
nmî tîdê mbwó yoo angênté wunê pyede té,
mêpaan:aa m:uu téme.
37-38 Mbanapas ngê u yi doo kwo, Njon
Mak nye ńuw:o, ngmênê Póól ngê u yi dêpwo
kwo, Nye ńuw:o, mu kópu u dîy:o, mwiyé
Pamîpiliya mînê kuwo doo, yi tpódu y:oo yi
dpodo ghêlî dêpa kêlî ngópu, u ngwo mînê
kuwo doo. *
39 Wod:oo noko nod:e knopwo, wod:oo
adê numo chámê dê. Mbanapas ngê Mak
ńuwo, liyé nkéli k:oo wo knopwo, Saipîdîs
mî tee knopwo.
40 Póól ngê Sailas adî ngmidi, kwo,
Dpodo têdê ng:ii paa lee knî. Yesu u yoo
y:oo Chóó Lémi ka dmy:ee ngópu, kwo, U
ntââ kî tpódu wanya a y:enê dê, p:aani n:ii
a lêpî mo.
41 Wod:oo Póól Sailas y:oo Antiyóka a
kuwo ngópu, Sidiya Silisiya yi wee dê yi
kwo lee knopwo. P:aani n:ii dpîmo taataa,
Yesu u yoo y:i dpîmo wêdêwêdê kîgha dé.

16

Timoti Póól pini dê Sailas yi p:uu u ngwo kele

1 Póól pini dê Sailas Ndêêpi taa knopwo,
u kuwó dini ghi ngê Lisitîda lee knopwo.
Yesu u yoo vy:o pini ngmê, y:i doo ya, u pi
Timoti, u pye Nju pyââ, Yesu u yoo vy:o mye
ghê wo. U mî daa Nju pi, ngmênê Kîdiki pi.
*
2 Yesu u yoo yélini doo kwo Lisitîda p:aani
dê Yikóniyêm, apê, Timoti k:uuchêm u pi. *
3 Póól ngê u yi doo kwo, Timoti nî ńuw:o,
wod:oo Chóó Lémi u l:ii p:uu t:ângo, Nju pi
ngê u ngwo pyódu ngê, mu kópu u dîy:o
p:aani p:aani Nju tpémi yi lama doo ya,
Timoti u mî Kîdiki pi, tp:oo p:uu Chóó Lémi
u l:ii daa t:ângo. *
4 P:aani p:aani lee dniye, kópuni Yesu u
dyépi knî y:oo Njedusalem a d:êê ngópu,
yi kópu Yesu u yoo ye dnyimon:aa tpapê,
yepê, Ala kópu dyuu dmyinê chââchââ dé.
*
5 Wod:oo p:aani p:aani Yesu u yoo
wêdêwêdê ngê pyaa dniye, yilî ngê yinté
doo pyodopyodo.

Luukî Póól p:uu u ngwo kele

6 Póól u pyipe dê yi k:ii Pîdichiya Wee
Nkalásiya Wee yi kêlî ghê lee dniye. Ésiya
Wee u kwo daa nî dniye, mu kópu u dîy:o
Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u yi dêpwo
kwo, Esiya Wee u kwo Yesu u kópu p:uu
dny:oon:aa danê.
7 Dini ghi n:ii ngê Misiya Wee u nkîgh:ê
taa dniye, u yi y:e doo kwo, Mbitiniya Wee
u kwo nmî lee dmi, ngmênê Yesu u Ghê Dmi
ngê yi kópu ye kwódu ngê.
8 Wod:oo Misiya Wee mwada pee lee
dniye, Tîdówas mî taa dniye, ntii chedê
kwéli noo ya.
9 Mgîdî ngmê ngê Póól até doo wóó, u
wóó k:oo Másîdóniya pi ngmê módu, apê,
Mu kwo. Yi pini Póól ka ngêpê mbê wo,
kwo, Másîdóniya dpo pwiyé, dp:uu ngee
nmédi.
10 Dini ghi n:ii ngê Póól a pii wo, wóó nmo
yedê nté ngê, wod:oo ala kópu noko nmî
vyu, Másîdóniya lee kmêle, mu kópu u dîy:o
Chóó Lémi ngê u yi a kwo, A kópu mb:aa yi
yéli ye ngmênyi vyi y:e.

Lidiya Yesu ka u ngwo kêlîmî mbê wo, Pilipay

11 Liyé nkéli k:oo nmî wo dniye, Tîdówas
nmo kuwo ngê, Samótîdési nm:uu tee
dniye. Womumo mw:aandiye Samótîdési
mun:oo kuwo ngê, Niyapolis nm:uu tee
dniye.
12 Yi ndini nmî yó, Pilipay nm:uu taa
dniye, p:aa ndîî. Másîdóniya Wee u ghi
páádi knî yi vy:o, mwiyéni ghi u kwo, yi
p:aani a tóó. Lóma tpémi yi p:aa ngmê, mu
kópu u dîy:o Lóma pi yilî y:oo Lóma wunê a
kuwo ngópu, Pilipay a lee dniye, yi p:aani
y:oo mî gh:ii ngópu.
13 Wo miyó pyile yi p:aani nmee ya, lîme
wó dini ghi n:ii ngê dyimê wo, yi p:aani u
nkîgh:ê mbwááni paa nmî lee dniye, Nju
tpémi kwéli dnyimon:aa a wó, ngêpê u l:êê
dîy:o. Mbwódo nmî yaa dniye, pyââ knî ye
até nmee danêmbum.

---

* **15:37-38:** Dpodo 12:12,25; 13:13; Kîlosa 3:10 * **16:1:** 2 Tim 1:5 * **16:2:** Pilipay 2:19-22 * **16:3:** Nkal 2:3-5
* **16:4:** Dpodo 15:23-29

14 Yi yéli yi vy:o pyââ ngmêdoo kwo, u pi Lidiya, Tayátida pyââ. Pi knî y:oo yi pyópu ka kpîdî yadî mb:aamb:aa dnyimo pywupwi dé. Yi pyópu daa Nju pyââ, ngmênê Chóó Lémi ka dpîmo ngêpê. Nmî Lémi ngê yi kyîmwi u gha a pywálî ngê, Póól ka kêlîmî mbê wo.
15 U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Yesu u pi ngê mbwaa paa kmênê ngê, u yoo yintómu, yélini u ngomo k:oo doo kwo, Yesu u pi ngê mbwaa paa mye kmênê too. Yi kyîmwi ngê nmopê, K:omo tpile d:aa Nju pyââ, ngmênê a ngm:êê nódó, a ngomo k:oo nmyi k:ii nye ya kmêle, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ka ntênê n:aa kêlîmî. Wod:oo yi kyîmwi ngê nmî nuw:o dmi mê ngmópu, u kuwó nmî ghê dniye, nmî ngm:êê ngê. *

Póól pini dê Sailas mbwa u mênê u ngwo kee knopwo, Pilipay

16 Wo ngmê ngê ngêpê têdê até nmî lee dniye, maa p:uu dpodo módó ngmênmî módu. Yi pyópu ngê u kmêna ngmêdoo kwo. Yi kmêna ngê yi dmââdî pi knî yi kpeede ngê pyódu ngê, u kwo dpîmo tpapê, kópu, Mu dini ghi ngê wu kópu wa pyódu. Pini n:ii knî yi p:uu yi dmââdî wâpu dpîmo dpodo, yi yéli y:oo ndapî ndîî dnyimo kmênêkmênê, dini ghi n:ii ngê yi dmââdî ngê pi knî ye dpîmo tpapê, yipu, Mu dini ghi ngê wu kópu wa pyódu.
17 Póól u k:ii nmîmo paa, yi dmââdî ngê myedpîmo yâmuyâmu nmo, pi knî ye dpîmo kââ, yipu, Kî tpóknî u dîghê yâpwo p:uu a dpodo té. Yipu, Nmyi Mbwámê ngê pini n:ii pyodo, u kópu vyîlo nmye ka tpapê ngmê. *
18 Wo yilî yi k:oo yi dmââdî nmî kuwó dpîmo a kââ, u kuwó dini ghi ngê Póól mbodo l:âmo a ngêpa wo, yi dmââdî ka diyé wo, yi kmêna ka kwo, Yesu Kédisu u pi ngê nga d:a mbwólu, Ye dmââdî a kuwo ngi, wod:oo kmêna ngê yi dmââdî a kuwo ngê. *
19 Dini ghi n:ii ngê yi dmââdî u kada pini knî y:oo a w:ee ngópu, apê, Wod:oo ndapî daamunmî kmênê, wod:oo Póól pini dê Sailas mgîmî dumo, kóté têdê ńuw:o dumo.
20 Yi p:aani u kada pini dê ye yepê, Kî tpódu Nju pi dê, nmî némi dmi dê dyênê ngmê.
21 Yepê, Kî tpódu y:oo l:êê ghi kamî p:uu ka ndiye kîgha nmo, lémi ghi n:ii nmî kn:ââ knî y:oo nmo kwódu tumo. Yepê, Nmo Lóma tpémi, doo u ntââ yi lémi ghi p:uu daanmî ndiye.
22 Pi yilî yintómu y:e a kââdî wo, Póól pini dê Sailas yi p:uu dnye d:uu. Yi p:aani u kada pini dê y:oo lede knî ye yepê, Mgîmî dóó, yi kpîdî dê yi mbwo dpo chaa dóó, kpêê ghi ngê dpî kpaka dóó. *
23 Wod:oo lede knî y:oo dpodombiy:e kpaka dumo, mbwa k:oo km:êê dumo, mbwa y:enê pyu ka kwo, Mb:aamb:aa ngê chi y:enê dê. Kwo, Kîngê pwii knî.
24 Yi kópu u l:êê dîy:o mbwa y:enê pyu ngê d:omo yu kn:ââ u mênê mênê kuwo doo, yi kpâlî páádi knî yi pââ ghi dê yi kêlî yé tumo.
25 K:omo tpile Póól pini dê Sailas dpîmo mgînî vyîmî, ngmênê mgîdî ńuknîńuknî p:uu Chóó Lémi ka dpîmo ngêpê, myedpîmo wéti. Yélini mbwa k:oo doo kwo, yi yéli y:oo myednye ng:aang:aa dê.
26 Wod:oo têpê doo ghêdê, mbwa dpodombiy:e myedoo ghêdê, keńe yintómu kpêmî too, puwóma té mînê ghay dniye, yélini mbwa k:oo dnye kwo u ntââ pî pwii dniye, ngmênê daa pwii dniye.
27 Mbwa y:enê pyu yi nyaa wo, apê, Keńe dmi lukwe ngê mêdê kpêmî? Apê ngmênê, Pi yintómu dê mbêpê. Wod:oo u taa u paa a mbywongo, u yi u ngwo doo kwo, A chóóchóó nî vy:a.
28 Póól u kwo adî mbwólu, kwo, Apuu! Kwo, Ńyóóchóó kidingê vy:a. Kwo, Nmo yintómu anmî pyede té.
29 Mbwa y:enê pyu ngê pi ngmê ka kwo, Lam ngma a ńuw:e, wod:oo mbwa k:oo kee wo, Póól pini dê Sailas yi kêmatâmo dyimê wo, doo nkîngê.
30 Wod:oo pw:ii doo, yepê, A lémi dê, ló kópu ngmanî d:uu, dpî yâpwo ngê u nkwo wa ngee nê?
31 Yi tpódu y:oo kwo, Nmî Lémi Yesu ka chi kêlîmî, u l:êê dîy:o wa ngee ngi, yélini m:uu a t:a, wamye ngee té.

* **16:15:** Dpodo 16:33; 18:8 * **16:17:** Mak 1:24 * **16:18:** Mak 16:17 * **16:22:** 2 Kódin 11:25; Pilipay 1:30; 1 Tes 2:2

32 Wod:oo nmî Lémi u kópu p:uu u kwo dpîmo danêmbum, u kpâm ghee knî mye yi k:ii.
33 Yi mgîdî ngê yi pini ngê Póól pini dê Sailas yi kpadama mbwómtyé adî ghêê té, wod:oo Póól ngê Yesu u pi ngê yi pini mupwoknî yi mbêmê mbwaa adî yé. *
34 Wod:oo yi pini ngê yi tpódu u ngomo k:oo adî ńuw:o dê, ad:uu mbono dê. Yi pini mupwoknî y:oo w:aa a pyw:ee ngópu, mu kópu u dîy:o yi ngwo Chóó Lémi ka kêlîmî mbê dniye.
35 Womumo mw:aandiye yi p:aani u kada pini dê y:oo lede knî ye yepê, Nju pi dê nye pw:ii dóó.
36 Lede knî y:oo mbwa y:enê pyu ka yi kópu mî vyi ngópu, wod:oo yi pini ngê Póól ka kwo, Kada pini dê y:oo ala kópu da vyi ngmê, Nju pi dê nye pw:ii dóó. Póól ka kwo, Pwii choo, kwo, mb:aamb:aa ngê mîchoo lêpî.
37 Ngmênê Póól ngê lede knî ye yepê, Lóma u pi nyi p:uu a t:a, lukwe dîy:o nmyi kpaka nyo. Yepê, K:omo tpile pi knî y:oo yipe nyo, kada pini dê y:oo dnyinté mye kóté kalê nyo, ngmênê pi yintómu yi ngîma nmyi kpaka nyo, mbwa k:oo módu my:ee km:êê nyo. Yepê, Kada pini dê y:oo yi chóó paa pw:ii nyo. *
38 Lede knî y:oo yi kópu kada pini dê ye dini ghi n:ii ngê vyi ngópu, wod:oo nkîngê mbê knopwo, apê, Nyi lama daa ya, Yi tpódu nyo ntee pini dê, Lóma u pi yi p:uu mye t:a. Apê, Yinté pini módu pi d:uudpî kpaka.
39 Yi kópu u l:êê dîy:o kada pini dê mbwa chedê yi chóó lee knopwo, Póól pini dê Sailas ye mb:aamb:aa mîmê y:ee ngópu, mbwa k:oo yi chóó mê pw:ii dumo, yepê, Nyi lémi dê, U ntââ ala p:aani mb:aamb:aa ngê wadpo kuwo ngmê.
40 Póól pini dê Sailas y:oo mbwa a kuwo ngópu, Lidiya u p:aa pee lee knopwo, u ngomo k:oo mî kee knopwo, Yesu u yoo y:i mî m:uu tumo, y:imê mê wêdêwêdê kalê tumo, yed:oo lee knopwo.

17

Póól pini dê Sailas Tesalonika u ngwo lee knopwo

1 Póól Sailas y:oo Pilipay a kuwo ngópu, Ambipolis mî taa knopwo, yi ndini yé ngópu, Apoloniya mî taa knopwo, yi ndini mê yé ngópu, Tesalonika mî taa knopwo, Nju tpémi yi ngêpê ngomo kwéli doo kwo. *
2 Póól ngê p:aani p:aani kópuni dpîmo a d:uud:uu, Tesalonika myimî d:uu ngê, lîme wo ngê ngêpê ngomo k:oo yi kee wo. Lîme wo pyile knî yi k:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi kópu dyuu yi ngêêdî doo a kpââ, u kakêmê ye doo chámêchámê. *
3 Yepê, Ala kópu dmyinê w:ee ngmê. Yepê, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê yi nuw:o ghi alanté doo a ya, apê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê pi ngmêwa a ngmidi, yi pini ngê dono wa a pyw:oo, wa vya ngmê, u kuwó dini ghi ngê amêdê pyidu. Yepê, Yi pini u pi ala ngwo nmye n:aa tpapê. Yepê, U pi Yesu, pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo yi kópu yinê ntiye too.
4 Nju pi knî ngmê yi kópu ka kêlîmî mbê dniye, Póól pini dê Sailas yi p:uu kaa dniye, Kîdiki pi yilî yi k:ii, yélini Chóó Lémi ka dnyimo ngêpê, ch:am ndîî knî ngmê mye yi k:ii, Póól pini dê Sailas yi p:uu mye kaa dniye.
5 Ngmênê Nju tpémi n:ii knî y:oo Yesu u kópu u wépi pwaa ngópu, ń:ee ye kaa ngópu, paambwi pyu dono knî ye ka dniye, yi mbodo dmi mye vyuwo ngópu, yi p:aani tpémi yintómu yi pee kaa ngópu, dnyengi dnyeng:aa ndîî ngma a pwaa ngópu, Njeson u p:aa pee lee dniye. U yi y:e doo kwo, Njeson u ngomo keńe nmî pwââ, Póól pini dê Sailas nmo pw:ii dê, pi knî yi ngîma nmî kaa dê.
6 Ngmênê dêpê pyw:ee dumo, wod:oo Njeson Yesu u yoo knî ngmê yi k:ii mgîmî tumo, yi p:aani u kada pini knî ye ńuw:o tumo, kada pini knî ye dpodombiy:e ye mbó dniye, yepê, Pini n:ii knî y:oo wee wee p:aani p:aani yi némi dmi dnyimo a dyede, mê miyó al:ii kêda lê, nmî némi dmi myaan:aa dyênê ngmê. *
7 Yepê, Yi pini dê Njeson u ngomo k:oo

* **16:33:** Dpodo 16:15 * **16:37:** Dpodo 22:25 * **17:1:** 1 Tes 2:1-2 * **17:2:** Luukî 24:26-27; Dpodo 9:22 * **17:6:** Dpodo 16:20

dpîmo ya. Yepê, Yi yéli y:oo Lóma tpémi yi king ndîî u kópu dyuu daa chââchââ ngmê, ngmênê u mo king u pi mu ka tpapê ngmê, u pi Yesu. *

8 Yi p:aani tpémi y:oo yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, Lóma tpémi ye nkîngê mbê dniye, dnyengi u ngwo kaa ngópu.

9 Kada pini knî y:oo Njeson ka kwo, Nyoo knî yi k:ii ndapî kéé yó. Kwo, Alanté dnyengi daamuwa ghê knomomê, ndapî nmye amêdê diyé. Kwo, Muwa ghê knomomê, ndapî nmye mêdaawa diyé. Wod:oo Njeson u pyipe knî yi k:ii yi ndapî kéé ngópu, yed:oo pwii dniye.

Póól pini dê Sailas Mbédiya u ngwo lee knopwo

10 Yesu u yoo knî y:oo u yi y:e dêpwo kwo, Póól Sailas pw:oo dniye, wod:oo mgîdî dini ghi n:ii ngê a ghay wo, Mbédiya dy:ââ dumo, y:i lee knopwo. Lîme wo yi k:ii y:i ye dyimê wo, Nju tpémi yi k:ii yi ngêpê ngomo k:oo mye kee dniye.

11 Tesalonika tpémi y:oo Yesu u kópu ntee mb:ii ngópu, Mbédiya tpémi y:oo yi kópu yinté daa mb:ii ngópu, ngmênê yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi gha dmi pywálî wo. U yi y:e doo kwo, Nmî lama yaa we, kópuni Póól ngê a tpapê té, ndê kópu dé ó daa ndê kópu dé, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê kópuni a d:êê tumo, dye ghi yintómu dnyimo a kpââ dé. *

12 Nju pi yilî Yesu u kópu ka kêlîmî mbê dniye, Kîdiki lémi ch:ama mye yi k:ii. *

13 Ngmênê Nju tpémi n:ii Tesalonika doo kwo dini ghi n:ii ngê a ny:ee ngópu, apê, Póól ngê yi pini u kópu Mbédiya tpémi ye myemînê tpapê, wod:oo Mbédiya lee dniye, pi yilî yi mbodo dmi y:i mye vyuwo ngópu. *

14 Yesu u yoo y:oo Póól ntii kêpa até yi dy:ââ ngópu, ngmênê Sailas pini dê Timoti Mbédiya dpîmo a ya.

15 Póól pini n:ii knî y:oo ntii kêpa ngm:êê ngópu, liyé nkéli k:oo wo dniye, Aténi mî tee dniye, y:i mînê kuwo ngópu, yi yéli Mbédiya mê diyé dniye. Póól ngê yepê, Sailas pini dê Timoti ala ngwo a pwiyé dniye.

Póól ngê kópuni d:uu ngê, Aténi

16 Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Sailas pini dê Timoti Aténi doon:aa t:ât:ââ dê, u gha dono ngê pyodo, apê, Ala p:aani tpémi yi k:omo yâpwo daa ghêdê, apê, yi kópu ngê a nuw:o dê dyênê.

17 Wod:oo Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo kee wo, Nju tpémi yi k:ii Yesu u kópu p:uu nipi dnye danê, myenté kn:aa yéli n:ii Chóó Lémi ka dnye ngêpê mye yi k:ii. Póól Aténi tpémi yi danêmbum têdê myedpîmo lêpî, pi knî yi k:ii myednyimon:aa danêmbum.

18 Kîdiki tpémi yi lama pini knî ngmê, Póól u k:ii nipi dnye danêmbum, yi yéli yi vy:o pi dyêêdî miyó doo ya, Epikudiyên yoo ngmê, Stókî yoo myomo. Pi ngmê knî y:oo apê, Kî pini mtye k:ii nmo ka danêmbum. Apê, Doo u lama ka danê. Pi ngmê knî y:oo apê, Kn:aa dyámê tpémi yi yâpwo dê yi p:uu nmo ka danêmbum. Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Póól Yesu p:uu ye doo danê, u pyidepyide p:uu ye myedoo danê.

19 Yélini y:oo lama pini yoo dnyimo y:enê, pi knî y:oo yi yéli ye Póól ńuw:o ngópu. Yi yéli y:oo kwo, Kópuni p:uu nye danê, nmî nuwo kwéli.

20 Kwo, Kópu kamî n:ii chi vyi té, yi kakêmê nmo chámê ngi.

21 (Yi kópu vyi ngópu mu kópu u dîy:o Aténi tpémi yintómu knî y:oo kópu kamî ngmêdnyimo nyêm, wo y:i dnyimo chedêchedê dé.)

22 Yi yéli yi ngîma Póól ghêêdî wo, yepê, Aténi tpémi. Yepê, A lama ka tóó, yâpwo yilî ye nmye ngêpê té.

23 Yepê, Ala p:aani nmyi yâpwo ka ngêpê têdê yilî nî módu, yi vy:o ngmênî módu, yi chêêpî kaa p:uu alanté d:êê ngópu, apê, Yâpwoni u pi nmî lama daa tóó. Yepê, Yâpwoni ka daa nmyi lama nmye ngêpê té, yi yâpwo u pi nmye mînî tpapê, u pi Chóó Lémi, pini n:ii ngê mbóó dyámê l:âmo doo, tpile yintómu yinê mye l:âmo ngê.

24 Yepê, Daa ngomo k:oo a tóó, mu kópu u dîy:o mbóó dyámê yi kada pini. *

* **17:7:** Luukî 23:2 * **17:11:** Njon 5:39 * **17:12:** Dpodo 13:50; 17:4 * **17:13:** Dpodo 14:19 * **17:24:** Dpodo 7:48

25 Yepê, Doo u ntââ tpile u kwo daangmênmî y:oo, mu kópu u dîy:o tpile yilî yintómu yinê nmo wunê kuwo, ghê nmo yinê myewunê kuwo.
26 Yepê, K:omo tpile pi dyêêdî daa ngmidi, ngmênê nmî kn:ââ mu ngmidi Chóó Lémi ngê yinê l:âmo ngê. Yepê, Chóó Lémi ngê pi dyêêdî yintómu yi wee u kwo yi wee u kwo dy:ââ too, kwéli wumê pyede, yi kêlî ghi u nuw:o ngê mwiyé a pyw:ee too.
27 Yepê, U yi u ngwo doo kwo, A ka pîdnya a vyuwo, pîdnyi nmy:uu nê, pêdê pyw:ee nêne. Yepê, Ngmênê Chóó Lémi daa kuughê wunê tóó, nmî nkîgh:ê chono a tóó.
28 Yepê, Pi ngmê ngê ala kópu d:êê ngê, apê,

Wo daa vyîlo, daapóno pyede,
myedaapóno m:ii té,
nmî ghê dmi myedaapê t:a.

Yepê, Nmyi vy:o pini ngmê ngê ala kópu mye d:êê ngê, apê,

Nmo my:oo tp:oo yoo.

29 Yepê, Chóó Lémi nmî mî, yi kópu u l:êê dîy:o, nmo ntee dé, nmî Mî mye yinté pini, daa chêêpî ntee tpile, daa pi u kââ ntee tpile. Yepê, K:omo tpile pi u kââ silîpê ngê wanmyi l:âmo ngmê, nkól ngê wanmyi l:âmo ngmê, ngmênê nmî Mî daa yinté pini. *
30 Yepê, Chóó Lémi ngê wunê kópu nmye dêpêngmê vyu, mu kópu u dîy:o nmyi lama dêpwo a ya, ngmênê ala ngwo nmyo yintómu nmye kîdî vyi, u l:êê dîy:o nmyi kópu dono yilî a kuwo tóó.
31 Yepê, Chóó Lémi ngê wunê wo ngma a yó, wéni n:ii ngê pi yintómu ndêndê ngê wa kóté kwolo. Yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, yi pini ngê yinê wa kóté kalê nmo. Yepê, Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê yi pini kpêênî a pyidu ngê. *
32 Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Yesu u pyidepyide u kópu ye yi vyu, woni knî y:oo Póól dnye yumuyumu, woni knî y:oo kwo, Mu dini ghi ngê yenté kópu nmo m:uu dp:uu vyi.
33 Wod:oo Póól ngê yi yéli a kuwo ngê.
34 Pi knî ngmê p:uu kaa dniye, Yesu ka kêlîmî mbê dniye, yi vy:o pi ngmêdoo kwo, u pi Dayonisiyas, lama pini yoo yi kada pini ngmê. Pyââ yi vy:o my:oodoo kwo, u pi Damadîs.

18

Póól Kódin u ngwo doon:aa dpodo

1 Póól ngê Aténi a kuwo ngê, Kódin loo.
2 Yi p:aani Nju pi ngmê módu, u pi Akwila, yi pini Pontós Wee u kwo ta. Yi pini u kpâm u pi Pîdisila, cha yi ngwo Yitali a ndê knopwo, mu kópu u dîy:o Lóma tpémi yi king ndîî Kîlódiyas ngê Nju tpémi l:êê too, yepê, Lóma a kuwo yó, kn:aa p:aani dmyinê lêpî. (Yesu m:aani n:ii ngê ta, m:ââ podoy:a mê chu mî loo, Nju tpémi y:oo Lóma u ngwo a kuwo ngópu.)
3 Póól ngê Akwila cha mî m:uu doo, yi ngomo k:oo u k:ii dnye ya, mu kópu u dîy:o dpodo ngmidi p:uu dnye dpodo, tpile tp:oo too pee ngê dnyimo tpile lâmolâmo. *
4 Lîmé wo ngê Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo dpîmo koko, Nju tpémi Kîdiki tpémi yi k:ii Yesu p:uu y:i nipi dnyimon:aa danêmbum.
5 Dini ghi n:ii ngê Sailas pini dê Timoti y:oo Másîdóniya Wee a kuwo ngópu, Kódin mî taa knopwo, Póól ngê u ndapî p:uu dpodo a kêlî ngê, dye ghi yintómu Nju tpémi ye dpîmo danêmbum, yipu, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, wunê kî ta, u pi Yesu. *
6 Ngmênê Póól ka daa ng:aa mbê dniye, u kwo dnye kwopwepe, u kwo myednye peede tpapê, wod:oo Póól ngê u kpîdî u mbwo a ngópu, vyêêdî ngê, yepê, Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, yi pini dmye mb:ii ngmê. Yepê, Dp:ee Chóó Lémi u yoo njini. Yepê, Nmyi tupwó a kpîdî p:uu daadî ya. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê wa mb:ii nmyomomê, kîdmyongê yipe nê, nê kuu, nmyi chóó nmyo kn:ââ dé. Yepê, Wod:oo d:a kuwo nmyo, ala ngwo kn:aa yéli ye n:aa lêpî, yélini daa Nju tpémi. *
7 Wod:oo yi ngêpê ngomo a kuwo ngê, u chedê ngomo n:ii doo kwo, yi ngomo k:oo mî kee wo, pi knî ye y:i dpîmon:aa

* **17:29:** Gen 1:27; Dpodo 19:26 * **17:31:** Njon 5:22; Dpodo 10:42 * **18:3:** 1 Kódin 4:12 * **18:5:** Dpodo 17:14-15 * **18:6:** Dpodo 13:46

danêmbum. Yi ngomo chóó u pi Titiyas Njastas, daa Nju pi, ngmênê Chóó Lémi ka myedpîmo ngêpê.
8 Nju tpémi yi kada pini u pi Kîdisîpês. Yi pini mupwoknî nmî Lémi ka kêlîmî mbê dniye, Kódin pi yilî y:oo Yesu u kópu mye ny:ee ngópu, u kwo mye kêlîmî mbê dniye, Yesu u pi ngê mbwaa yi mbêmê mye yé ngópu.
9 Mgîdî ngmê ngê Póól até yedoo wóó. U wóó k:oo nmî Lémi ngê kwo, Namê nkîngê. Kwo, A p:uu danêmbum kidingê yé, a pi ye muchi tpapê. *
10 Kwo, Ala p:aani pi yilî a ka wa kêlîmî mbê dmi, yi kópu u l:êê dîy:o ana a ngêêpî ngi, doo u ntââ pi ngmê ngê daawa vya ngi.
11 Wod:oo Póól y:i doo ya, m:ââ n:êê ngmê d:umu ngmê Chóó Lémi u kópu p:uu doo ndiye kîgha dé.
12 Dini ghi n:ii ngê Lóma tpémi y:oo Nkáliyó Kódin dy:ââ ngópu, Kîdiki tpémi yi kada pini ngê u ngwo pyódu ngópu, yi dini ghi ngê Nju tpémi y:oo a kââdî ngópu, Póól mgîmî ngópu, Nkáliyó u ngópu kóté kalê ngópu.
13 Nkáliyó ka kwo, Mósisi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu n:ii a d:êê too, ala pini ngê u yi a kwo, Pi knî y:oo yi kópu dyuu kéé y:e, daa yi dêêpî kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi ka pîdny:oo ngêpê.
14 Póól ngê u yi doo kwo, Yi kópu nê wópu, ngmênê Nkáliyó ngê u dnye vyâ, Nju tpémi ye yepê, Nju tpémi. Yepê, Kî pini ngê kópu dono wongmê d:uu ngê, yepê, ye nmyi dnye dmi pîdî ny:oo.
15 Yepê, Ngmênê kópu dyuu u dîy:o, pi u pi u dîy:o, nmyi chóó nmyi l:êê ghi dmi u dîy:o u ngwo nmye nod:enod:e té, wod:oo yi kópu nmyi chóó moo lâmo yó. Yepê, Yinté kópu daangmanî lâmo. Yepê, Nê kuu.
16 Wod:oo kóté têdê pw:ii too.
17 Yélini Chóó Lémi ka dêdnye ngêpê, yi yéli y:oo Nju tpémi yi kada pini mgîmî ngópu, mye kpaka ngópu. Yi pini u pi Sosîténi. Nkáliyó ngê yi kópu yi módu, ngmênê ye daa kwódu ngê.

Póól Ántiyóka u ngwo mê diyé wo

18 Póól ngê u gha nmî Lémi ka d:ud:umbiy:e y:ângo, wod:oo Nju tpémi yi kópu ngmê d:uu ngê, yi kópu u l:ii yi t:ângo, nkéli mbwaa wain kpîpî ngê, mbodo mgamê kwólu, myedêpê châpwo. Wo yilî Kódin doo ya, Yesu u yoo vy:o, wod:oo Akwila cha yi k:ii kada a y:ee ngópu, Sénkîdiya lee dniye. Yi p:aani Póól ngê u mgamê yimênê ngêêdî, mbodo a châpwo, mbwaa mye ndâ.
19 U kuwó dini ghi ngê liyé nkéli k:oo wó dniye, Epeso mî tee dniye, Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo mî kee wo, yi tpóknî yi k:ii Yesu p:uu dnyen:aa danêmbum. *
20 Yi yéli y:oo kwo, Dye ghi daadîî ng:ii mwiyé mî ya kmêle. Ngmênê Póól ngê yepê, Kêle. Yepê, Doo u ntââ.
21 Yepê, Chóó Lémi ngê a ka yinê wa vyi, u ngwo amênê diyé. Wod:oo Póól liyé nkéli k:oo wo wo, Epeso a kuwo ngê, Akwila cha y:i myedê kuwo doo. *
22 Póól dini ghi n:ii ngê Sisadiya mî tee wo, Njedusalem mî loo, Yesu u yoo y:i mî módu, Ántiyóka u ngwo mê diyé wo.
23 U kuwó dini ghi ngê Ántiyóka mêdê kuwo ngê, Nkalásiya Wee u kwo loo, p:aani p:aani dpîmo taataa, Yesu u yoo dpîmo wêdêwêdê kîgha dé, u kuwó dini ghi ngê Pîdichiya Wee u kwo yinté mye loo.

Apolosa u danêmbum

24 Nju pi ngmê, u pi Apolosa, pini n:ii Aleksándîdiya ta, yi pini Epeso loo. Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni d:êê tumo, Apolosa u lama yi kópu mb:aamb:aa ngê dnyimo ya, yi kópu knî yi p:uu pi knî ye mb:aamb:aa ngê dpîmo dêêpî.
25 Nmî Lémi u kópu dyuu u lama doo kwo, yi kópu dyuu u nuu u kópu dyuu, pi knî ye mb:aamb:aa ngê dpîmo tpapê dé, ngmênê yi pini daa Yesu u pi ngê mbápitisîm kalê ngópu, wunê Njon ngê yoo ntee dpîmo a mbápitisîm kîgha dé, yi pini yinté mye mbápitisîm kalê ngópu. *
26 Apolosa daa nkîngê mbê wo, Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo Yesu p:uu danêmbum kn:ââ yi chópu. Dini ghi n:ii ngê Akwila cha y:oo u kópu dyuu ny:ee ngópu, yi chóó yi

* **18:9:** 1 Kódin 2:3 * **18:19:** Dpodo 17:17 * **18:21:** Lóma 1:10; 1 Kódin 4:19; Njems 4:15 * **18:25:** Dpodo 19:3

ngomo k:oo ńuw:o ngópu, Chóó Lémi u kópu p:uu u nuw:o yimîmê wáti ngópu.

27 Apolosa ngê u yi doo kwo, Kîdiki nî lê, wod:oo Yesu u yoo n:ii Epeso doo kwo, pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, Apolosa u kakêmê y:i chámê ngópu, Apolosa ka y:ee ngópu. Apolosa dini ghi n:ii ngê Kîdiki Wee u kwo mî tee wo, yi pweepwee pee u mbwó knî ye y:ângo. Kîdiki doo ya, Yesu u yoo mb:aamb:aa ngê doo ngêêpî, yélini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê. *

28 Nju tpémi yi kópu dyuu dpîmo vyee dé, yipu, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, vyîlo yi Yesu. Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni wunê a d:êê tumo, Apolosa ngê pi knî yi ngêêdî dpîmo a kpââ dé, Yesu u kópu yinté ndê kópu ngê ye dpîmo pyépi. *

19

Póól ngê Epeso kópuni d:uu ngê

1 Dini ghi n:ii ngê Apolosa Kódin doo ya, Póól ngê Pîdichiya Wee a kuwo ngê, Epeso mî ta. *

2 Yesu u yoo y:i ngmê módu, ye póó wo, yepê, Dini ghi n:ii ngê Yesu ka munmye kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmye a kpo? Kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi u pi awêde dpî ny:oo. *

3 Póól ngê yepê, Lónté mbápitisîm yinmyinê ngee ngópu? Kwo, Njon ngê wunê pi ntee dpîmo mbápitisîm kîgha dé, yinténi yino ngópu.

4 Póól ngê yepê, Yélini y:oo yi dono dnyimo kéké dé, Njon ngê vyîlo yidpîmo mbápitisîm kîgha dé. Yepê, Yisîléli tpémi ye ala kópu dpîmo tpapê, yipu, Pini n:ii a kuwó wunê kwo, yi pini ka dpî kêlîmî mbê dmyeno. Póól ngê yepê, Nmî lama ka tóó, yi pini u pi Yesu. *

5 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Póól ngê Yesu u pi ngê mbápitisîm kalê too.

6 Póól ngê kóó dê yi mbêmê doo yiyé dê, Chóó Lémi u Ghê Dmi yi pwo doo a wupwo, kn:aa dyámê dnye ngê kn:aa dyámê dnye ngê dnye mbumu, Chóó Lémi u komo myednye kapî. *

7 Yi yéli yintómu y:a mê miyó.

8 D:ââ pyile knî yi k:oo, Póól Nju tpémi yi ngêpê ngomo k:oo dpîmo koko, pi knî yi k:ii nipi dnyimo danêmbum, mywenemywene ngê kêê ye dêpê t:ângo. U yi u ngwo doo kwo, Pi knî y:oo pêdê w:ee y:e, Pini n:ii Chóó Lémi ngê nmî kada a kââ, yinê adî y:enê nmo, yi pini u pi Yesu.

9 Ngmênê ngmê knî y:oo Póól u dnye daa ny:ee ngópu, u kwo daa kêlîmî mbê dnye, Yesu p:uu kópu dono pi knî yi ngîma yilî vyi ngópu, wod:oo Póól ngê a kuwo too, Yesu u yoo yi k:ii pwii dniye. Wo yintómu knî yi k:oo Tidanas u ndiye ngomo k:oo Póól dpîmo koko, pi knî yi k:ii y:i nipi dnyimo danêmbum. *

10 Póól ngê Epeso m:ââ miyó ndîî. Nju tpémi, Kîdiki tpémi, Esiya Wee u kwo yélini doo kwo, yi yéli y:oo Chóó Lémi u kópu u ngwo ny:ee ngópu.

Yesu u pi ndîî ngê u ngwo pyodo, Epeso

11 Póól ngê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilî dpîmo chap. *

12 K:omo tpile Póól p:aani p:aani dêdpîmo lêpî, ngmênê pi knî y:oo u kpîdî dmi u kwo dnyimo a ny:ee dé, pwopwokopwe knî ye dnyimo ńeńe dé, yed:oo yi pwopwokopwe knî dnyimo pyiyépyiyé, kmênani pi knî y:e dnyimo kwo, yi yéli myednyimo a kuwokuwo dé. *

13-14 Nju pi knî ngmê yi wee u kwo p:aani p:aani dnyimon:aa lêpî, pi knî yi kmêna yoo dnyimo ngm:ii kîgha dé. Pi mbwémi pyudu knî yinté kmêna dnyimo ngm:ii kîgha dé, yi mî u pi Sepa, Nju tpémi yi kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngmê. Yi mbwémi knî y:oo apê, Yesu u pi ngê kmêna paa ngm:ii kîgha téme, wod:oo kmêna ngmê ka vyi ngópu, kwo, Póól ngê pini n:ii u pi nmo a tpapê, Yesu, kwo, yi pini u pi ngê ye pini a kuwo ngi.

15 Ngmênê yi kmêna ngê yepê, Yesu a lama, Póól u pi nî nyongo, ngmênê nmyo ló yéli? Yepê, K:omo ngê Yesu u pi dmye vyi

* **18:27:** 2 Kódin 3:1; Kîlosa 4:10 * **18:28:** Dpodo 9:22 * **19:1:** 1 Kódin 3:6 * **19:2:** Dpodo 2:38; 8:15-16 * **19:4:** Mát 3:1-2,11 * **19:6:** Dpodo 2:4; 8:17; 10:44,46 * **19:9:** 2 Kódin 6:14-18 * **19:11:** Dpodo 14:3 * **19:12:** Dpodo 5:15 * **19:15:** Mak 1:24,34

ngmê. Yepê, Yesu ka dmy:oongê kêlîmî mbê dniye, u wêdêwêdê nmyi mênê daa tóó. *

16 Pini n:ii yi kmêna ngê doo mbêpê kîgha, yi pini ngê vya too, yi kpîdî a chaa too, u ngomo k:oo ngm:ii kalê too, wod:oo mbêpê dniye.

17 Nju tpémi y:oo yi mo yi kópu daa ny:ee ngópu, ngmênê Epeso pi yintómu knî y:oo mye ny:ee ngópu, nkîngê mbê dniye, nmî Lémi Yesu u pi ndîî ngê u ngwo pyódu ngópu.

18 Yesu u yoo y:oo yi tîdê mbwó knî ye yi dono yu dnyimon:aa a yémî dé.

19 Pini n:ii knî y:oo pipi kópu knî yi mbêmê dono mwiyé dnyimo d:uud:uu, yi kópu kpîpî ngópu, yi pipi kópu u puku dmi a ńuw:o tumo, pi knî yi ngópu mî nk:êê tumo. Yi puku dmi yi pywuu a pyw:ee tumo, a kââdî ngópu, ndapî yintómu limo yono yono yono y:a. (50,000) *

20 Yi kópu knî yi mbêmê Yesu u yoo dpîmo kaakaa, ndîî ngê u ngwo dpîmo pyodopy-odo.

Epeso tpémi Póól ka u ngwo nod:e dniye

21 U kuwó dini ghi ngê Póól ngê u yi doo kwo, Másîdóniya Wee u kwo nî lê, Kîdiki Wee u kwo my:aa lê, u kuwó dini ghi ngê Njedusalem u ngwo p:aan:aa lê, yi ndini p:aa yé, Lóma p:aan:aa lê. *

22 Wod:oo u ngêêpî pyu dê, Timoti pini dê Edastas, u kada kaa doo, Másîdóniya dy:ââ doo, chóó ngmênê Esiya Wee u kwo doo ya.

23 Yi dini ghi ngê Yesu u kópu u l:êê dîy:o kópu ndîî Epeso ngmê pyodo. *

24 Epeso tpémi yi yâpwo u pi Atémîs, u ngomo ndîî y:i ngmêdoo kwo. Pi ngmê ngê yi ngomo u kââ tp:oo silîpê ngê dpîmo l:âmol:âmo dé, pi knî y:oo u nkwo u kwo dnyimo pywupwi dé. Yi pini u pi Dîmitîdiyas. U dpodo pyu knî yi k:ii yi dpodo p:uu ndapî ndîî yilî dnyimo kmênêkmênê.

25 Yi pini ngê u dpodo pyu yoo a danê ngê, yélini yinté dpodo p:uu myednyimo dpodo, yi yéli myedê danê ngê. Yepê, A léma. Yepê, Nmyi lama ka tóó, ala dpodo p:uu ndapî ndîî yuno kmênêkmênê.

26 Yepê, Kópuni Póól ngê a d:uud:uu, mb:aamb:aa ngê nmyi lama mye tóó. Yepê, Póól ngê ala kópu a tpapê, apu, Pi ngê yâpwoni kîlî a l:âmol:âmo, yini daa yâpwo njini. Yepê, Pi yilî Póól ka dê kêlîmî mbê dmi, daa Epeso tpémi yi mo dê kêlîmî mbê dmi, ngmênê Esiya Wee u kwo tpémi mye yi k:ii myaa kêlîmî mbê dmi. *

27 Yepê, Ala dpodo dpî dyênê, pi knî y:oo tpile nmo daamuwa pwila ngmê. Yepê, Ala kópu mye ny:ee yó. Yepê, K:omo tpile Esiya tpémi yintómu Atémîs ka a ngêpê té, kn:aa p:aani tpémi u kwo mye ngêpê té, ngmênê Atémîs u pi têdê ngê wa pyódu, u ngomo ndîî k:omo tpile ngê amye pyódu.

28 Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo yi kópu ny:ee ngópu, Póól ka nod:e dniye, wod:oo kââ kn:ââ chaa ngópu, apu, Atémîs nmî yâpwo njino!

29 Epeso pi yilî yi yéli yi pee ghê dniye, Másîdóniya pi miyó mgîmî ngópu, p:êê kpo ńuw:o dumo, Póól u pyipe dê, yi pi dê Nkayas pini dê Adistakas. *

30 Póól ngê u yi doo kwo, Pi knî ye kópu ngmên:uu vyi, ngmênê Yesu u yoo y:oo kwo, Apuu! Kidingê nî.

31 Yi wee u kada pini knî ngmê, yélini Póól u pyipe yoo, pi u kwo dy:ââ ngópu, kwo, P:êê kpo kidingê nê.

32 Yi p:êê kpo dnyengi ndîî ngmê kaa ngópu, yi ngwo pi ka ng:aa dêpwo ya, ngmê knî y:oo kópu ngmêdnye tpapê, kââ paa dnye t:emî, woni knî y:oo kópu m:uu dnye tpapê, kââ paa myednye t:emî, mu kópu u dîy:o pi yilî yi lama dêpwo ya, Lukwe dîy:o nipi dp:o wó.

33 Kópuni u dîy:o dnye kââ u nt:u kópu Nju pi ngmê Aleksándê ka adî vyi ngmê, wod:oo Nju tpémi y:oo ńuw:o ngópu, pi knî yi ngîma mînê kaa ngópu, kwo, Ala kópu ye dpî vyi ngi, Nmî kuu dé, wod:oo kóó ntênê ye kââ, yepê, Epeso tpémi.

34 Ngmênê dini ghi n:ii ngê mya ngópu, apê, Kî Nju pi, wod:oo kââ kn:ââ mê chaa ngópu, kópu mu ngmidi mîdnye tpapê, apu, Atémîs nmî yâpwo njino! Atémîs nmî yâpwo njino! Yinté dnye kââ, kââdî liy:aa miyó mî loo.

* **19:19:** Deut 18:10-12 * **19:21:** Lóma 1:13 * **19:23:** 2 Kódin 1:8 * **19:26:** Dpodo 17:29 * **19:29:** Dpodo 27:2

35 U kuwó dini ghi ngê Epeso tpémi yi
kada pini, pini n:ii Lóma lede knî y:oo kada
pini ngê wunê a pyódu ngópu, yi pini até
yi ghêêdî wo, wod:oo yoo mbwódo yaa wo.
Yepê, Epeso tpémi. Yepê, Nmyi dnyengi
munto. Yepê, Pi yintómu yi lama ala
kópu ka tóó, Epeso tpémi Atémîs u ngomo
ka mb:aamb:aa ngê a vyuwo té, yâpwo
chêêpîni mbóó p:uu a ghay wo, u kwo mye
vyuwo té.
36 Yepê, Pi ngê yi kópu nmo daawa a
wópu. Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o mb:aamb:aa
ngê dmyinê ya, nmyi mbodo l:âmo dmi
kîdnyimê a ngêpangêpa.
37 Yepê, K:omo tpile ala pini dê y:oo
nmî yâpwo u ngomo k:oo tpile daa ngmê
t:âmo ngópu, nmî yâpwo p:uu dono kópu
myedaangmê vyi ngópu, ngmênê al:ii até
dmyinê ńuw:o d:oo.
38 Yepê, Dîmitîdiyas u dpodo pyu knî yi k:ii
pi ngmê p:uu yi d:uu kópu ngma t:a, yepê,
kóté têdê dpî ńuw:o y:e, kada pini knî yi
ngîma noko dp:uu vyi y:e.
39 Yepê, Kópu nmyi mênê m:uu adî ya
knomomê, ye pi yintómu anê dono, yi kópu
nipi paa l:âmo koo.
40 Yepê, Lóma tpémi y:oo ala kópu awêde
a tpapê ngmê, Epeso tpémi yi mênê dêêpî
daa tóó, yepê, yed:oo wa kpada nmo. Yepê,
Ala dnyengi ndîî u nt:u kópu daa tóó. Yepê,
Lóma tpémi ye ló kópu ngmanmî vyi?
41 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ye vyu, yoo yi
p:o p:o mê dy:ää too.

20

Póól Epeso a ndê wo, Kîdiki u ngwo mê diyé wo

1 Dini ghi n:ii ngê dnyengi pwaa wo, Póól
ngê Yesu u yoo a danê ngê, mê wêdêwêdê
kalê too, nd:uu ye vyu, wod:oo kada a
y:ângo, liyé nkéli k:oo wo wo, Másîdóniya mî
tee wo.
2 Yi wee u kwo p:aani p:aani dpîmo lêpî,
Yesu u yoo dpîmon:aa wêdêwêdê kîgha dé. U
kuwó dini ghi ngê liyé nkéli k:oo y:i mê wo
wo, Kîdiki u ngwo mî tee wo.
3 D:ää pyile nt:ää ngê, y:i doo ya. Póól ngê
u yi doo kwo, Nju tpémi yi k:ii nkéli k:oo nipi
nmî wo dmi, Njedusalem naa têdê nipi nmî
lee dmi, ngmênê dini ghi n:ii ngê nyongo,
apê, Nju tpémi y:oo a vyee u dy:oo kêdê
châpwo ngmê, apê, nkéli k:oo mbywémî wa
kéé nê, wod:oo yi nkéli k:oo mêdaa wo wo,
u mo nkéli k:oo mê wo wo, Másîdóniya mîmî
tee wo.
4 U pyipe pyudu knî yi k:ii lee dniye,
Sopata ngmê, Pidas tp:oo, Mbédiya pi,
Nkayas myomo, Ndêêpi pi, Adistakas pini
dê Sîkandas pyolo podo, Tesalonika pi dê,
Tikikas pini dê Tîdopimas limo wono, Esiya
pi dê, Timoti pii, Lisitîda pi. *
5 Póól ngê yepê, Nmî kada dmyinê kwo,
Tîdówas dmyinên:aa t:äät:ää nmo.
6 Mbîdédi Pywápê Ngmê u Naa u kuwó
dini ghi ngê liyé nkéli k:oo nmî wo dniye,
Pilipay nmo kuwo ngê, liyé nkéli k:oo wo
limi nmî chedê ngê, Tîdówas u ngwo nm:uu
tee dniye, y:i nmee ya, wiki ngmê.

Póól ngê pi mgêmî wó u ngwo t:ângo, Tîdówas

7 Lîme wo ntumokwodo, käädî dini ghi
n:ii ngê gho, nipi nmo wó, u yi nmo doo
kwo, Nté nipi nmî ma, Yesu ngê mbîdédi
ntee puwâ, wain p:uu ndiye pyu knî ye ntee
y:ângo, yinté kópu my:oonmî d:uu. Póól
nmo doo danêmbum, danêmbum daa yó, mu
kópu u dîy:o apê, Mää mw:aandiye paa anê
y:oo.
8 Mudu ngomo ghi k:oo, kwéli nmee
danêmbum, lam yilî doo pîpî.
9 Pi mgêmî nmî vy:o ngmêdoo kwo, u pi
Yutikas. Yi pini windówa t:âmo doo ya,
Póól y:i doo ng:aang:aa, wod:oo dpîîdpîî
kn:ää chópu. Póól doo danêmbum, mgîdî
ńuknîńuknî p:uu dini ghi yi yó, wod:oo Yu-
tikas ngiy:a wo, yi ngomo dyêêdî pyoloni
ghi k:oo mênê ghay wo, têpê mbêmê mê
dyimê wo. Yinmo ngêêdî, nê ngmênê, Dê
pw:onu.
10 Wod:oo Póól mbêpêmbêpê a ghêpê wo,
u pwo dpî wo, dpodombiy:e mgîmî ngê,
nmopê, Kîdmyimê nuw:onuw:o, ghê ka t:a.
11 U kuwó dini ghi ngê Póól tää mê kee
wo, mbîdédi puwâ, pi knî ye y:ângo, ma
ngópu. Póól ye modoo danêmbum, u dî
käädî mênê kee wo, wod:oo a kuwo too.

* **20:4:** Dpodo 19:29; 21:29; Epeso 6:21

12 Pi mgêmîni mînê ghay wo, p:o adê ńuw:o ngmê, wod:oo yi gha dmi mb:aamb:aa ngê mê pyodo.

Póól ngê Tîdówas ndini a yó, Militas u ngwo loo

13 Mgîdî vy:o Póól ngê nmopê, A kada ghê dmyeno, nkéli k:oo wo dmyeno, dêdê nînê lêpî, Asos dmyinên:aa t:âât:ââ nê.
14 Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Asos mî m:uu nmoo, nmî p:uu y:i mê kele, nkéli k:oo u k:ii m:oo wo dniye, yi ndini nmî yó, Mitilini nm:uu tee dniye.
15-16 Yi ndini m:oo yó, u kuwó wéni ngê Kiyos nm:uu tee dniye. Womumo Epeso dpîpî tee dniye, mu kópu u dîy:o Póól ngê u yi dêpwo kwo, Esiya Wee u kwo mgî nî puwâ, apê, lîmîlîmî ngê Njedusalem nî lê, apê, Péntikos u wo a kada wa d:ii. Yi kópu u l:êê dîy:o Epeso dpîpî tee dniye, ngmênê Samos nm:uu tee dniye, u kuwó wéni ngê Militas nm:uu tee dniye.

Yesu u yoo ye Epeso, Póól ngê nd:uu u ngwo ye mênê vyu

17 Póól ngê pi ngmê Epeso dy:ââ ngê, kwo, Yesu u yoo yi kada pini yoo ala Militas a pwiyé dniye.
18 Dini ghi n:ii ngê taa dniye, yepê, A mbwó yoo. Yepê, A dpodo kn:ââ Esiya Wee u kwo dini ghi n:ii ngê nî chópu, u dî Epeso mênên:aa kuwo ngê, yepê, kópuni noo d:uud:uu dé, yi kópu nmyi lama mb:aamb:aa ngê ka pyede.
19 Yepê, Lémilémi ngê kêê dîp:ê t:ângo, a yoo yi l:êê dîy:o nîmo mbê, yepê, k:omo tpile a yoo y:oo a vyee u dy:oo dnyimo a châpwo, ngmênê nmî Lémi u dpodo p:uu mênîmo dpodo.
20 Yepê, Pi knî yi ngîma ntee noo danêmbum, nmyi p:o nmyi p:o yinté nmye myenoon:aa danêmbum. Yepê, Kópuni knî y:oo a ngêêpî nmyo, yi kópu yilî yintómu nmye kînî vyu, myedêpêngmê wópu ngê.
21 Yepê, Pi yintómu knî ye yenê, Nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wa kpada nmyo. Yenê, Nmyi dono kéé tóó, yi yuu Chóó Lémi ka a y:ee tóó. Yenê, Nmî Lémi Yesu Kédisu ka dmyinê kêlîmî, yinê wa ngee nmyo.
22 Póól ngê yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê até dê dy:ââ nê, Njedusalem n:aa lêpî, a lama daa tóó ló kópu y:i a nga angmamî pyódu. *
23 Yepê, P:aani p:aani nîmo lêpî, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ka dpîmo tpapê, Mu dini ghi ngê dono anyinê pyw:oo, mbwa k:oo wa km:êê ngi. *
24 Yepê, K:omo tpile wanî pw:onu, ngmênê nmî Lémi Yesu ngê dpodoni a ka a kpo, nîmo, Yi dpodo nî chedê. Yepê, Yi dpodo alanté, pi knî ye ala kópu mb:aa u tpapê, Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Nî ngee té. *
25 Yepê, Dye ghi daadîî nmyi vy:o noon:aa paa, munmyenê, Chóó Lémi u dnye dmyinê nyêm, yinê ada a y:enê nmyo. Yepê, Ngmênê ala ngwo nînê kuwokuwo nmyo, daamunmyi m:uu nê.
26 Yepê, Ndê kópu nmye ngmên:aa tpapê, Nmyi vy:o pini ngmê ngê Chóó Lémi u maa wa kn:aadi knomomê, chóó kn:ââ, nê kuu.
27 Yepê, Mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê kópu yilî n:ii yi dy:oo a châpwo too, yi kópu yilî nmye kînî vyu, dêp:angmê wópu ngê.
28 Yepê, Nmyi chóó nmye dmyinê a vyuwo, Chóó Lémi u yoo ye mb:aamb:aa ngê myedmyinê vyuwo, yélini tp:oo u wêê ngê pwila ngê, yi yéli chóó u yoo ngê u ngwo pyódu ngê. Yepê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi yéli yi y:eey:ee pyu ngê yinê pyódu nmyoo. *
29 Yepê, Ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, mu kópu u dîy:o a kuwó kêêmî kapî pyu yoo adnya a lêpî, Yesu u yoo yi némi dmi adnyin:aa dyede, yi kêlîmî wamye dyênê ngmê. *
30 Yepê, Myenté, yepê, nmyi vy:o pini knî y:oo yinté kópu knî my:oowa d:uu ngmê, daa ndêndê kópu yilî amyidnyi tpapê, u yi y:e adî kwo, Yesu u yoo kn:aa máádi p:uu nmî ńuw:o té.
31 Yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. Yepê, Ala kópu dmyinê nuw:onuw:o, nmyi nuwo kêdangê kuwo, m:ââ pyile knî yi k:oo, w:êênî nmye noo dêêpî, mgîdî vy:o nmye myenoo dêêpî, nmyi l:êê dîy:o myenîmo mbê.

* **20:22:** Dpodo 19:21 * **20:23:** Dpodo 21:11 * **20:24:** 2 Tim 4:7 * **20:28:** 1 Pita 5:2-4 * **20:29:** Mát 7:15

32 Póól ngê yepê, Ala ngwo nînê kuwokuwo nmyo, Chóó Lémi nmye ada a vyuwo. Yepê, Kópuni nmo a kpo, nmye kînê vyu, yepê, yi kópu ngê yinê wa wêdêwêdê kalê nmyo. Yepê, Dye ghi yintómu yi kópu dyuu dmyinê vyîlîvyîlî, yed:oo kópu mb:aa n:ii Chóó Lémi ngê u yoo njini ngê wa d:uu, yi kópu nmye wamye d:uu. *

33 Yepê, U ya a nga dêdpîmo kwo, Pi ngê ndapî a ka ngma a kê ngê, ó kpîdî a ka my:oo a kê ngê.

34 Yepê, Nmyi lama ka tóó, a chóó a kêê dê y:e noo dpodo, yepê, yi tpile yilî u ngwo nî kmênê ngê, yélini a p:uu doo ya yi tpile yilî my:aa kmênê ngê. *

35 Yepê, Dye ghi yintómu dpodombiy:e noo dpodo, pwopwokopwe yoo noo ngêêpî dé, mu kópu u dîy:o ala kópu nmî Lémi Yesu ngê vyu, Pini n:ii ngê tpile wa ngî té, u gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu, ngmênê n:ii ngê u tpile wa yêê, yini u gha Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa pyódu. Póól ngê yepê, Dmyinê a nj:ii nê, ntee noo dpodo, yinté myedmyinê dpodo, pinté yoo myedmyinê ngêêpî dé.

36 Dini ghi n:ii ngê Póól ngê danêmbum a kêlî ngê, wod:oo yi mbodo dmi ngê ghê dniye, nipi dnye ngêpê.

37 Wod:oo dnye mbê, nt:uunt:uu vyêpîvyêpî u ngwo dóó tumo.

38 Kópuni Póól ngê ye vyu, yepê, Daamunmyi m:uu nê, yi kópu ngê yi gha dmi d:ud:umbiy:e yinê dyênê ngê. Wod:oo lee dniye, Póól ngm:êê ngópu, nkéli k:oo mî ché ngópu. *

21

Póól Njedusalem u ngwo loo

1 Nd:uu ye nm:uu vyu, wod:oo kada nmo y:ângo, Kosî nm:uu tee dniye. Womumo Lodési nm:uu tee dniye, yi ndini nmî yó, Patada nm:uu tee dniye.

2 Nkéli y:i ngmênmî módu, Pênisiya doo lêpî, wod:oo yi nkéli k:oo nmî wo dniye, kada nmo y:ângo.

3 Dini ghi n:ii ngê Saipîdîs nmî módu, y:i pi daa tee wo, nmî kuwa kwólu, Sidiya Wee u nkîgh:ê nm:uu lee dniye, Taiya nm:uu tee dniye, p:aani n:ii tpile gh:ay ngópu.

4 Yesu u yoo vy:o pini knî y:i ngmênmî módu, yi k:ii nmee ya, wiki ngmê. Yi yéli y:oo Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê ala kópu a w:ee ngópu, apê, Njedusalem tpémi y:oo Póól ngê dono kópu angmêmî d:uu ngmê. Yi kópu a w:ee ngópu, wod:oo Póól ka vyi ngópu, kwo, Njedusalem n:uungmê nî.

5 Dini ghi n:ii ngê yi wiki nmo kêlî ngê, kada nmo y:ângo, Yesu u yoo yintómu yi kpâm gheegheema yi k:ii nkéli chedê mî dy:ûâ nmoo. Tii vyuwo nmî yi mbodo dmi ngê nm:uu ghê dniye, y:i nmeen:aa ngêpê.

6 Wod:oo nd:uu noko nmî vyu, nkéli k:oo nmî wo dniye, yi yéli yi p:o mê diyé dniye.

7 Taiya nmo kuwo ngê, Tpolîmas nm:uu tee dniye, Yesu u yoo y:i m:uunmî módu, yi k:ii nmee ya, wo ngmidi.

8 Womumo kada mono y:ângo, Sisadiya nm:uu tee dniye, Pilipi u ngomo k:oo nmeen:aa kwo, pini n:ii ngê Samédiya tpémi ye Yesu u kópu yinê ńuwo. Pini n:ii pyudu knî Njedusalem a ngmidi tumo, yi Pilipi yi yéli yi piini. *

9 Tp:oo módó kwodo páádi doo kwo, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo kapî. *

10 Wo pyile páádi y:i nmî chedê ngê, Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ta, Njuda Wee u kwo a ndê wo, u pi Akapas. *

11 Nmo até yedê loo, Póól u mbalêti a ngêêdî, chóó kóó yu u ngwo kudu too, nmopê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ala kópu da vyi, apu, Ala mbalêti chóó Nju tpémi y:oo Njedusalem alanté wa kudu ngmê, kn:aa yéli ye wa y:ee ngmê. *

12 Yi kópu dini ghi n:ii ngê nmî nyongo, Póól ka kwonmo, Munmîkó Njedusalem kidingê nî.

13 Ngmênê Póól ngê nmopê, Lukwe dîy:o nmye mbê té? Nmopê, Lukwe dîy:o nmye nkîngê kîgha nê? Nmopê, K:omo tpile wa kudu nê, Njedusalem, wamye vya nê, nmopê, u ntââ nmî Lémi Yesu u pi ngê amy:aa pw:onu. *

14 U nuw:o l:âmol:âmo ngê nmî dêê dniye, wod:oo yi kópu u kwo dpîpîmu vyu,

* **20:32:** Kîlosa 1:12; 2:7 * **20:34:** Dpodo 18:3; 1 Tes 2:9 * **20:38:** Dpodo 20:25 * **21:8:** Dpodo 8:5,40; 6:5 * **21:9:** Dpodo 2:17 * **21:10:** Dpodo 11:28 * **21:11:** Dpodo 21:33 * **21:13:** Dpodo 20:24

kwonmo, Chóó Lémi ngê kópuni u yi a kwo, yi kópu paa pyaa we.

15 U kuwó dini ghi ngê nmî tpile nmî wiye too, Sisadiya nmo kuwo ngê, Njedusalem nmî lee dniye.

16 Yesu u yoo vy:o pini knî ngmê y:oo Njedusalem mînê kuwo nmoo. Pi ngmê u ngomo k:oo y:i nmeen:aa kwo, yi pini u pi Nmason, Saipîdîs pi. Yi pini Yesu u yoo vy:o ló dini a ghê wo.

Póól ngê Njems u ngwo módu, Njedusalem

17 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem nmî taa dniye, Yesu u yoo y:oo mb:aamb:aa ngê a chipé nmoo.

18 Womumo mw:aandiye Póól u k:ii Njems ka nmî lee dniye, Yesu u yoo yi kada pini yintómu y:i myednye kwo.

19 Póól ngê kwuno too, u dpodo u danêmbum yi ngêêdî adê nt:o. Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê tpémi yi vy:o kópu yilîni yintómu u ngwo mînê d:uu too, yi danêmbum yi ngêêdî vyîlo yedê nté ngê. *

20 Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Chóó Lémi dnye chaa kîgha. Póól ka kwo, Nmî mbwó. Kwo, Nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê dê pyódu, ngmênê kópu ngmê anmî nuw:onuw:o. Kwo, Ala kópu lama a tóó. Kwo, Nju tpémi yilî tp:oo témi tap Yesu u yoo vy:o kî ghê dniye. Kwo, Mósisi ngê dêêpî kópuni d:êê too, yi yéli y:oo yi kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a chââchââ ngmê.

21 Kwo, Nmodo p:uu ala kópu ny:ee ngópu, apê, Nju tpémini kn:aa dyámê pee p:uu wumê pyede, Póól ngê yi yéli ye yipu, Mósisi u dêêpî kópu dyuu kéé tóó, nmyi l:êê ghi dmi mye kéé tóó, nmyi tp:ee yoo yi p:uu Chóó Lémi u l:ii namungê t:oo. Kwo, K:omo tpile yi kópu dipi vyi too, ngmênê yélini Yesu ka daa kêlîmî té, yi nuw:o dmi yinté a tóó, u yi y:e a kwo, Nyi nmî vy:a.

22 Kwo, Dini ghi n:ii ngê yi lama wa yââ, nyi Njedusalem kêdê t:aa, kwo, wa nod:e dmi, myee u yi y:e adî kwo, wa vya ngi. Kwo, Lónté anmo vyilê té?

23 Kwo, Alanté. Kwo, Ala kópu dpî d:uu ngi. Kwo, Pi páádi nmî vy:o a kwo, n:ii knî yi p:uu mgamê a t:a.

24 Kwo, Yi pini páádi knî y:oo kn:aadi ngópu, Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê u ngwo pyaa dniye. Kwo, Yi tupwó alanté wa chedê ngmê, yi mbodo dmi wa vyi ngmê, kpêê yiyé pyu ka tpile tp:oo knî angmê y:ee ngmê. Kwo, Yi pini páádi knî yi p:uu dpî kááli, modo myedo vyi ngi, tpile tp:oo yintómu ńyóó dpî pwila té. Kwo, Yi kópu pi knî yi lama dini ghi n:ii ngê wa yââ, ala kópu wa vyi ngmê, awo, Mwiyé kópuni nmî nyongo, yi kópu daa ndê kópu. Awo, Nyi ngê Mósisi u dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a chââchââ té.

25 Kwo, Wu Nju tpémi yi kópu, ngmênê kn:aa yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yi yéli yi kópu alanté. Kwo, Pweepwee pee wunê ye ngmêkînmî dy:ââ ngê, ntini n:ii k:omo yâpwo ka mwiyé dpî y:ee ngmê, yi ntini ye kînmî kwódu ngê, ntapî u tpile tp:oo n:ii p:uu wêê d:uudpî pwii ye nmî kwódu ngê, pyââ ti mââ ti ye my:oo kwódu ngê. *

26 Womumo mw:aandiye Póól ngê yi pini páádi knî ngm:êê too, Nju tpémi yi l:êê ghi yingmêmê d:uu ngópu, yi tupwó mê ghêê ngópu. U kuwó dini ghi ngê Póól loo, Chóó Lémi u ngomo k:oo mî kee wo, kpêê yiyé pyu ka kwo, Pyimê amênê diyé, kwo, yi pini páádi knî yi tpile tp:oo knî anê ńuw:o té. *

Póól Chóó Lémi u ngomo k:oo u ngwo mgîmî ngópu

27 Wo limi wéni mî loo, Nju pi knî ngmê, yélini Esiya Wee u kwo a ndê dniye, Póól Chóó Lémi u ngomo k:oo yi m:uu ngópu, pi yilî yintómu tpaa ngópu, Póól mgîmî ngópu.

28 Pi knî ye mbwó dniye, yepê, Yisîléli tpémi. Yepê, Ngee nmédi. Yepê, Pini n:ii ngê p:aani p:aani pi knî ye dpîmon:aa tpapê, yipu, Mósisi u dêêpî kópu dyuu kéé yó, Chóó Lémi u ngomo k:oo kpêê n:aamuu yé, yipu, k:omo tpile d:ii Nju pi, Chóó Lémi ngê wamye ngee ngi, yepê, yi pini ala. Yepê, Kópu m:uu kêdê d:uu, kn:aa pini knî m:uu ala ngomo k:oo kêda ńuw:o té, yi yéli daa Nju tpémi, yepê, ala ngomo Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê u ngwo dê pyódu.

* **21:19:** Dpodo 15:12 * **21:25:** Dpodo 15:28-29 * **21:26:** 1 Kódin 9:20

29 (Yi kópu vyi ngópu, mu kópu u dîy:o Tîdopimas Epeso pi Póól u k:ii Njedusalem paambwi têdê mwiyé m:uu dumo. Nuw:o kn:aadi ngópu, apê ngmênê, Póól ngê Tîdopimas Chóó Lémi u ngomo k:oo dê knî.)
30 Dnyengi chaa wo, Nju pi yintómu Póól ngê tpalê dniye, wod:oo mgîmî ngópu, dnya a paapaa, kuwa pw:ii ngópu. N:ii yoo Chóó Lémi u ngomo ka dnye vyuwo, yi yéli y:oo ngomo keńe a kuwo tumo.
31 Yélini y:oo Póól a pw:ii ngópu, myednye vyee, u yi y:e doo kwo, Ghê nmo ngî. Wod:oo pi ngmê ngê Lóma lede yoo yi kada pini ka mdoo ńuwo, kwo, Pi yintómu ka l:êê té.
32 Kada pini ngê lede yoo até yedê danê ngê, yoo vy:o ch:iy:e dniye. Pi knî y:oo lede yoo dini ghi n:ii ngê m:uu tumo, Póól u vyee u ngwo yé ngópu.
33 Kada pini Póól ka loo, lede knî ye yepê, Kî pini mgîmî yó, puwóma té miyó dê y:oo kóó dê kudu dóó. Pi knî ye adî póó, yepê, Ala ló pini? Yepê, Ló dono kópu ngmêdê d:uu? *
34 Ngmê knî y:oo kópu ngmêdnye tpapê, kââ paa dnye t:emî, woni knî y:oo kópu m:uu dnye tpapê, kââ paa myednye t:emî, kada pini ka u nuw:o chaa ngópu, wod:oo kada pini ngê lede knî ye yepê, Kî pini mbwa k:oo ńuw:o yó.
35-36 Wod:oo ńuw:o ngópu, yoo u kuwó dnya a mbêpê, kââ paa ala kópu dnya a t:emî, yipu, Vya yó. Vya yó. Pi knî y:oo lede knî yi kêlê Póól pêdê pwaa ngópu. Dini ghi n:ii ngê k:anê pê kn:ââ vyuwo lee dniye, lede knî y:oo tââ dnyinê ngópu, u ngwo w:êê ngópu. *

Póól Njedusalem tpémi ye u ngwo doo danêmbum

37 Mbwa k:oo ghêlî daa km:êê ngópu, Póól ngê Kîdiki dnye ngê kada pini ka kwo, U ntââ kópu nga ngmanî vyi? Kada pini ngê kwo, E! Kwo, Kîdiki dnye lama ka tóó.
38 Kwo, Mumdoo. Kwo, D:ii Yichip pi, pini n:ii ngê Nju pi yilî a danê ngê, lede ngê pyódu too, nko u mênê ńuw:o too, nmî p:uu l:êê têdê mî pw:oo dniye?
39 Póól ngê kwo, D:aa yi pini, kwo, ngmênê nê Nju pi, Taasîs nî ta, p:aani n:ii Silisiya Wee u kwo a tóó. Kwo, A p:aa u pi ndîî. Kwo, U ntââ kópu knî pi knî ye ngmanî vyi.
40 Kada pini ngê kwo, U p:o yila. Wod:oo Póól k:anê pê nyedê a ghê wo, pi knî ye kóó a pyidu ngê, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Yoo tumu yaa we. Dini ghi n:ii ngê tumu yaa dniye, Póól Hipîlu dnye ngê ye doo danêmbum.

22

1 Yepê, A léma, a mbwó yoo. Yepê, A ka a ng:aa mbê dmyeno. Yepê, Kópuni u dîy:o noo dpodo nmyi ngêêdî nînê nj:ii.
2 Dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, apê, Nmî chóó nmî dnye ngê mu mbumu. Wod:oo yimi tumu mê yaa dniye.
3 Póól ngê yepê, Nê Nju pi, Taasîs nî ta, Silisiya Wee u kwo p:aani, ngmênê ala Njedusalem n:uu kaa wo, Nkamáliyel p:uu noo ndiye. Yepê, Nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e yimi nî ndê ngê. Yepê, Nmyi gha dmi Chóó Lémi ka ntee nmyi y:ee ngópu, a gha yinté u kwo my:aa y:ângo. *
4 Yepê, N:ii knî y:oo Yesu u maa dnye kîgha, noo a kpadakpada dé, woni pw:oo dniye. Yepê, Pyââ pyââ mââ mââ mbwa k:oo noo kmîmî dé. *
5 Yepê, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini, nmî kada pini yoo yintómu mye yi k:ii, yi kópu ndê kópu ngê nmye y:oo wa pyódu ngmê. Yi Lémi knî y:oo a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee ngmê d:êê ngópu, a ka a kê ngópu, mu kópu u dîy:o u ya a nga doo kwo, Dîmaskîs nî lê, Yesu u yoo y:i n:uu mgîmî té, Njedusalem nê ńuw:o té, kada pini knî y:oo paan:aa kpada téne.

Póól u nuw:o ngmêêpî p:uu u ngwo ye doo danê
9:1-19; 26:12-18

6 Póól ngê yepê, Dini ghi n:ii ngê Dîmaskîs u nkîgh:ê noo paa, kââdî mââ kêlî tpile u wuu ndîî mbóó p:uu a pwo ngma a kwólu.
7 Yepê, Têpê mbêmê nî dyimê wo, dnye y:i ngmênî nyongo, a ka pê, Sóól, Sóól. A ka pê,

* **21:33:** Dpodo 21:11 * **21:35-36:** Dpodo 22:22; Luukî 23:18 * **22:3:** Dpodo 5:34 * **22:4:** Dpodo 8:3; 22:19

Lukwe dîy:o dono kópu ndîî yilî a nga nye d:uud:uu?
8 Kwuno, A Lémi, Nyi n:uu? A ka pê, Nê
Yesu, Nasalet pi, pini n:ii ngê dono kópu
ndîî yilî nye d:uud:uu.
9 Póól ngê yepê, Pini n:ii knî yi k:ii
nmee paa, yi tpile u wuu mye m:uu ngópu,
ngmênê pini n:ii a ka a mbwolo, u dnye
dêpê w:ee ngópu.
10 Yepê, Ala kópu u kwo nî vyu, kwono, A
Lémi, lukwe ngmanî md:o? Yepê, Nmî Lémi
ngê ala kópu a ka a vyu, a ka pê, Gh:êêdé,
Dîmaskîs chi lêpî, kópuni Chóó Lémi ngê u yi
wunê kwo, apê, Nê ngê paan:aa d:uu ngê,
a ka pê, dîyo yi kópu n̲ga an:uu vyi, yed:oo
dp:uu d:uu ngi.
11 Yepê, Yi tpile u wuu ngê a ngwolo dê
dono ngê pyódu doo, wod:oo a pyipe yoo a
kêlê kaa dniye, Dîmaskîs ńuw:o noo.
12 Póól ngê yepê, Dîmaskîs pi ngmêdoo ya,
u pi Ananayas. Yepê, Yi pini ngê Chóó
Lémi mb:aamb:aa ngê doo chââchââ, nmî
dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê myedoo
chââchââ. Yepê, Nju tpémi yilîni Dîmaskîs
dpîmo kwo, apu, K:uuchêm u pi.
13 Yepê, Yi pini a ka a loo, a nkîgh:ê mî ghê
wo, a ka pê, Sóól a mbwó, Yélî mê m:uu ngi.
Yepê, Yélî até yim:aa módu, nê, Yi pini mu
kwo.
14 Yepê, Ala kópu a ka vyu, a ka pê, Nmî
kn:ââ knî yi yâpwo ngê da ngmidi ngi, u
Dpodo Pyu Mb:aa nyi módu, chóó u dnye
my:ee nyongo.
15 A ka pê, Yinê dê dy:ââ ngi, kópuni nyi
módu, kópuni nyi nyongo, pi yintómu knî ye
yi kópu anyin:aa nj:ii.
16 A ka pê, Kidingê t:ââ, gh:êêdé, nmî Lémi
u pi ngê mbwaa paa nmîmo kmênêkmênê
ngi, n̲ono yilî yintómu yinê a ghêêghêê té.
Yepê, Yi wéni ngê Yesu u pi ngê mbwaa paa
kmênê noo, Yesu u yoo vy:o u ngwo nî ghê
wo.

Póól u dyede, kn:aa dyámê tpémi ye, Nju tpémi ye yi kópu u ngwo a nté ngê

17 Póól ngê yepê, Wo yilî Dîmaskîs nî
chedê ngê, Njedusalem u ngwo m:aa diyé
wo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u ngomo
k:oo noo ngêpê, nmî Lémi nî módu.
18 A ka pê, Lîmîlîmî ngê Njedusalem a
kuwo ngi, mu kópu u dîy:o kópuni a p:uu
anyin:aa tpapê, yélini al:ii a kwo, yi kópu ka
daawa kêlîmî mbê dmi.
19 Yepê, Ala kópu u kwo nî vyu, kwono,
A Lémi. Kwono, Ngêpê ngomo knî yi k:oo
kîn̲oo koko, yélini n̲ga wumê kêlîmî, kîn̲oo
a mgîmîmgîmî dé, mbwa k:oo noo kîgha dé,
myenoo kpakakpaka dé. *
20 Kwono, Dini ghi n:ii ngê n̲modo pyu
ngmê Stipen vya ngópu, yi vy:o noo kwo, a
nuu u kópu ngê pyodo, n:ii knî y:oo dnye
vyee, yi kpîdî dyuu noo t:ât:ââ. Kwono,
Yi kópu yilî yintómu ala yéli yi lama ka tóó,
ndoo apê a ka wa a ng:aa mbê dmi, ala kópu
wa vyi ngmê, Kî pini u nuw:o n:uu ngê dê
ngmêê? *
21 Yepê, Ngmênê nmî Lémi ngê a ka pê,
Chi lêpî, daa chono dî dy:ââ ngi, daa Nju
tpémi yi vy:o dî dy:ââ ngi. *
22 Pi knî y:oo Póól dnye ng:aang:aa,
ngmênê kn:aa dyámê tpémi yi pi dmi dini
ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo dpodom-
biy:e dnye kââ, Lóma lede knî yi kada pini
ka kwo, Vya ngi. Kwo, U némi dyênê ngi.
Kwo, Doo u ntââ daadî ya.
23 Wod:oo dnye kââ, yi kpîdî dnye
kpêêkpêê dé, têpê kookoo dnye dyimî, wââ
mbóó p:uu doo ntéémtéé.
24 Kada pini ngê u lede knî ye yepê, Kî
pini mbwa k:oo ńuw:o yó, u kwo dpî póó
dmyeno, kwipi, Lukwe dîy:o Nju tpémi n̲ga
a dnyengi té. Yepê, Yedê kê dmi ngê dmy-
inên:aa kpakakpaka, u dî nt:u kópu nmye
amî vyi.
25 Wod:oo mbwa k:oo ńuw:o ngópu, kudu
ngópu, apê, Nmî kpaka, ngmênê Póól ngê
yi lede yoo yi mââwe ndîî ka kwo, Lukwe
dîy:o wanyi kpaka nê? Kwo, L̲ama daa tóó,
Lóma u pi a p:uu a t:a? Kwo, Pini n:ii p:uu
Lóma u pi a t:a, yini módó pi d:uudpî kpaka.
Kwo, Pi ngê doongê kóté kalê noo, doo u
ntââ daanyi kpaka nê. *
26 Mââwe ndîî ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê
nyongo, wod:oo kada pini ka adî lê, kwo, A
Lémi. Kwo, Lukwe dîy:o nmo chi vyi, Wu
pini kpaka yó. Kwo, Lóma u pi p:uu a t:a.
27 Wod:oo kada pini adî lê, chóó Póól ka

* **22:19:** Dpodo 8:3 * **22:20:** Dpodo 7:58 * **22:21:** Dpodo 9:15 * **22:25:** Dpodo 16:37-38

ad:uu póó, kwo, Mumdoo Lóma u pi m̲:uu a t:a? Póól ngê kwo, Nyââ.

28 Kada pini ngê Póól ka kwo, Ndapî ndîî ngmênî kéé ngê, Lóma u pi a p:uu u ngwo kele. Póól ngê kwo, Ndapî dîpî kéé ngê, ngmênê a kn:ââ knî y:oo Lóma tpémi ngee tumo, Lóma u pi wâpu yi p:uu u ngwo kele.

29 Ledeni knî y:oo apê, Póól nmî kpaka, yi kópu yi ny:ee ngópu, wod:oo mêdê mbee ngópu. Kada pini mye nkîngê mbê wo, apê, Kî pini p:uu Lóma u pi a t:a, lukwe dîy:o kîpîdî kpaka.

Póól Nju tpémi yi kada pini knî yi ngîma u ngwo ghê wo

30 Kada pini ngê u yi doo kwo, Nju tpémi yi dnyengi u nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo womumo mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini yintómu nipi a danê ngê, Póól mbwa k:oo pw:ii ngê, yi ngîma mî kââ.

23

1 Póól Nju tpémi yi kada pini knî yi ngîma doo vyuwo, kn:aa daa vyu wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Monî ta, Chóó Lémi u ngîma noo a paa, kópu dono dîpîngmê d:uu ngê.

2 Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini Ananayas ngê Póól u nkîgh:ê yéli ye yepê, Kî pini komo t:âmo ngmê kpêê yó, wod:oo ngmê ngê komo t:âmo puwâ.

3 Póól ngê kpêê yiyé pyu knî yi kada pini ka kwo, Ndêndê ngê Chóó Lémi ngê u nkwo wa vya ngi. Kwo, Pi knî yi ngîma nyi mb:aamb:aa, ngmênê n̲ga dono. Kwo, Anye kóté kîgha nê, ngmênê nmî dêêpî kópu ńyóó chuu châpu ngê, wâpu ye chi vyi, Kî pini komo t:âmo ngmê kpêê yó.

4 Póól u nkîgh:ê yéli y:oo Póól ka kwo, Lukwe dîy:o Chóó Lémi u kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ndîî ka nye dono kópu tpapê.

5 Póól ngê yepê, A lama wo tóó, Yi pini kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini, ye yi kópu daapîdî vyi, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, apê, N̲yoo yi kada pini p:uu dono kópu kidingmê vyi. *

6 Póól ngê dini ghi n:ii ngê a w:ee ngê, apê, Kada pini yoo woni Pádisi yoo, woni Sadyusi yoo, yi yéli ye kaa wo, yepê, A mbwó yoo. Yepê, Nê Pádisi, a kn:ââ yoo mye Pádisi yoo. Yepê, Awêde nmye kóté kîgha nê, mu kópu u dîy:o ala kópu ka nî kêlîmî mbê wo, nê, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu. *

7 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, wod:oo Pádisi yoo Sadyusi yoo noko kwop-wepe mbê dniye, yoo chaa ngópu.

8 (Yoo chaa ngópu, mu kópu u dîy:o Sadyusi knî y:oo apu, Pi dpî pw:onu, mêd:uuwodê pyidu, myenté apu, Enjel daa tóó, ghê dmi myedaa m:ii. Ngmênê Pádisi yoo pyidepyide ka a kêlîmî té, enjel knî ye a kêlîmî té, ghê dmi knî ye mye kêlîmî té.) *

9 Wod:oo dnyengi ndîî ngê pyodo, Dêêpî pyu knî ngmê, n:ii dé Pádisi yoo, ghêêdî dniye, ye a tpêpwo dniye, yepê, Kî pini ngê dono kópu daa d:uu ngê. Yepê, Ndoo apê ghê dmi u kwo yidoo danêmbum ó enjel u kwo yidoo danêmbum.

10 Dnyengi ndîî ngê mê pyodo, wod:oo Lóma lede yoo yi kada pini ngê apê, Póól wa yéti ngmê, wod:oo lede knî ye yepê, Póól yi vy:o a y:ee yó, mbwa k:oo mê km:êê yó.

11 Yi mgîdî vy:o nmî Lémi Póól u nkîgh:ê ghê wo, kwo, Namê nkîngê. Kwo, Ala Nje-dusalem a kópu ntee ye chi vyi, Lóma yinté ye myoon:aa vyi. *

Póól u vyee u dy:oo u ngwo a châpwo ngópu

12 Womumo mw:aandiye Nju pi ngmê knî y:oo Póól u vyee u dy:oo a châpwo ngópu, noko Chóó Lémi ngê kpaa dniye, apê, Nté ghêlî daanmî ma, mbwaa ghêlî myedaanmî nda, Póól mwiyé anm:uu vy:a.

13 N:ii knî y:oo Póól u vyee u dy:oo a châpwo ngópu yintómu podo y:a pwodo doon:aa ya.

14 Nju tpémi yi kada pini knî ye lee dniye, yepê, Chóó Lémi ngê nipi dpî kpaa dmi, nté ghêlî daanmî ma, mbwaa ghêlî myedaanmî nda, Póól mwiyé anm:uu vy:a.

15 Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o Lóma lede yoo yi kada pini ka pi ngmê dy:ââ yó, Póól a ńuw:o ngê, u póópóó u l:êê dîy:o. Yepê, Anmî t:ât:ââ, al:ii ghêlî daamî t:aa, maa p:uu anmo vy:a.

* **23:5:** Ex 22:28 * **23:6:** Dpodo 24:15,21 * **23:8:** Mát 22:23 * **23:11:** Dpodo 28:16,23

16 Ngmênê Póól u chênê ngê u kênê u vyee u pi yi nyongo, wod:oo mbwa k:oo kee wo, u kênê ka yi kópu yuu adumu y:oo.
17 Wod:oo Póól lede yoo yi mââwe ndîî ngmê ka mbwolo, kwo, Nga a pwiyé. Kwo, A chênê kada pini ka ńuw:e, kópu u mênê ngmêka tóó, u kwo amî vyi.
18 Wod:oo mââwe ngê yi pini adî ńuw:o, kada pini ka, kwo, Pini n:ii mbwa k:oo a kwo Póól, a ka kêda mbwólu, a ka dê, A chênê kada pini ka ńuw:e, kópu u mênê ngma tóó, u kwo amî vyi.
19 Kada pini Póól u chênê kwulo kele, mwada y:i ńuwo, y:i u kwo mî póó wo, kwo, Ló kópu m̱ênê ngma tóó?
20 Póól u chênê ngê kwo, Mââ mw:aandiye Nju tpémi yi kada pini knî y:oo n̲ga amî vyi ngmê, Póól dpo pwiyé we, u yi nmo a kwo, U kwo yimi nmî póó dmi.
21 Kwo, Ngmênê ye ng:aa ngê kêê kidangê t:oo, mu kópu u dîy:o pi podo y:a pwodo wumê t:a, wa mbwolo dmi, maa p:uu wa t:ââ ngmê. Kwo, Dê kpaa dmi, nté ghêlî daawa ma ngmê, mbwaa ghêlî myedaawa nda ngmê, Póól mwiyé amî vya ngmê. Kwo, Yi kópu wunê kêdê l:âmo ngmê, ka t:ââ̱t:ââ ngi.
22 Kada pini ngê kwo, Pi ngmê ka kidingê vyi, Nê ka yuu mîdîn:aa y:oo. Wod:oo kada pini ngê Póól u chênê mê dy:ââ ngê.

Lede knî y:oo Póól Sisadiya u ngwo mênê kuwo ngópu

23-24 Kada pini ngê lede yoo yi mââwe ndîî miyó dê ye yepê, Sisadiya n:aa dyede dp:o, nmî kada pini Piliks ka Póól dpî ńuw:o nyoo. Yepê, Taa ngê l:êê pyu yoo my:oo yono y:a dpî ńuw:o nyoo, keete ngê l:êê pyu yoo my:oo yono y:a myoo ńuw:o nyoo, hósi mbêmê l:êê pyu yoo pyudu y:a myoo ńuw:o nyoo, Póól hósi mbêmê dpî yé nyoo, mgîdî vy:o kada dpo y:ee yó, Sisadiya dpî lee dmyeno.
25 U kuwó dini ghi ngê kada pini ngê Piliks u pweepwee pee ngmê d:êê ngê, yi mââwe dê ye y:ângo.
26 Pweepwee pee p:uu ala kópu yi d:êê ngê, apê, Nê Kîlódiyas Lisiyas, Mw:ââkó a Lémi Piliks.
27 Kwo, M:ii tuwo Nju tpémi y:oo ala pini a mgîmî ngópu, kîpî vya ngópu. Kwo, A lama kî yaa wo, Lóma u pi ala pini p:uu a t:a, wod:oo lede yoo nî ńuwo, nm:uu dyé ngê. *
28 Kwo, U ya a nga doo kwo, Nju tpémi yi dnyengi u nt:u kópu nê pyw:oo, wod:oo yi kada pini yoo ma nipi nê dono, ala pini yi ngîma kînî kââ. *
29 Kwo, Ngmênê u pwopwo u kópu dîp:ê pyw:oo, u mbwa k:oo kmîmî u kópu myedîp:ê pyw:oo. Kwo, Yi chóó yi dêêpî kópu dyuu u dîy:o kîdnyi dnyengi. *
30 Kwo, Dini ghi n:ii ngê u vyee u pi dî ny:oo, u ngwo n̲ga d:a dy:ââ. Kwo, Yélini p:uu a d:uu té, ala kópu ye wanî vyi, yenê, Yi pini Piliks ka kîdî dy:ââ, u ngópu dp:uu kóté kalê yó.
31 Yi mgîdî vy:o lede knî y:oo kada a y:ee ngópu, Póól ńuw:o ngópu, Antipatîdis mw:aa mgîdî vy:o taa dniye.
32 Ledeni yoo dêdê doo paa Njedusalem mê diyé dniye, n:ii dé hósi mbêmê dnye paa Póól Sisadiya mînê kuwo ngópu.
33 Pweepwee pee Piliks kóó yedê mî yé ngópu, Póól u kwo mînê kuwo ngópu.
34 Piliks ngê pweepwee pee yedê kp:aa ngê, wod:oo Póól ka póó wo, kwo, Nyi ló dyámê ghi pi? Póól ngê kwo, Nê Silisiya Wee u kwo pi.
35 Piliks ngê kwo, W:ii Helodi u k:oo ghi pi, ye yinê paa kóté kalê ngi. Kwo, N:ii dé m̱:uu a d:uu té, wa taa dmi, u ngwo anê kóté kalê ngi. Piliks ngê lede knî ye yepê, Ala pini a ngomo ghi ngmê k:oo nye km:êê yó, y:i dmyinên:aa y:enê, kîngî pwii.

24

Piliks ngê Póól u ngwo kóté kwólu

1 Wo limi mî loo, u kuwó dini ghi ngê Nju tpémi yi kada pini yoo Sisadiya lee dniye, kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini Ananayas u k:ii lee dniye, pini n:ii u lama Lóma tpémi yi dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê doo kwo u k:ii mye lee dniye, yi pini mye Nju pi, u pi Têêtulas. Piliks ngîma ghê dniye, Póól ka kópuni u dîy:o dnye nod:enod:e, yi kópu u nt:u kópu Piliks ka vyi ngópu.

* **23:27:** Dpodo 21:30-33; 22:25-27 * **23:28:** Dpodo 22:30 * **23:29:** Dpodo 18:14-15

2 Dini ghi n:ii ngê Póól a ńuw:o ngópu, Têêtulas ngê kóté kpêmî ngê, Piliks ka kwo, Munmîkó nmî Lémi, mb:aamb:aa ngê nyinê y:enê nmo, dye ghi daadîî pi l:êê ngê kêê doongê t:ângo, dono kópu yilî nyi ngmópu, ya mb:aa u ngwo dp:o pyw:oo.

3 Kwo, Dye ghi yintómu p:aani p:aani nmo chaa kîgha ngi, myeno kwunokwuno ngi.

4 Kwo, Kópu yilî nga daanî vyi, mwada y:i daanî nî, nga anî tpapê, a dnye nyeni.

5 Kwo, Ala pini nkéli dono u pye yiyé pyu, Nasalet pi u yoo yi kada pini ngmê, dyámê pee yilî yi mbêmê Nju tpémi yi vy:o dnyengi u pye yilî a yiyé. *

6 Kwo, Ala kópu mye d:uu ngê, u yi u ngwo doo kwo, Yélini daa Nju tpémi Chóó Lémi u ngomo k:oo my:aa km:êê té, wod:oo y:i nmî mgîmî ngê. *

7 (-)

8 Kwo, Ala pini chi p:oo knomomê, kwo, kópuni u dîy:o u kwo nmo nod:enod:e té, yi kópu chóó nga wa vyi.

9 Dini ghi n:ii ngê Têêtulas ngê u danêmbum yó, Nju tpémi y:oo Piliks ka kwo, Kópu yilî n:ii nga dê vyi, yi kópu yilî yintómu ndê kópu dé.

Póól ngê Piliks ka kópuni vyu

10 Piliks ngê Póól ka kwo, Ló kópu mênê ngma a tóó? Póól ngê kwo, Mw:ââkó a Lémi, m:ââ yilî yi k:oo ala dyámê pee ńyóó nye y:enê, nmî l:êê ghi dmi yintómu lama a tóó, kwo, yi kópu u l:êê dîy:o a lama ka tóó, ndêndê ngê nye kóté kîgha nê.

11 Kwo, Daa dye ghi daadîî yimî loo, y:omye m:ii ngê Chóó Lémi ka ngêpê têdê nî loo, Njedusalem. Kwo, Pi knî y:oo yinté nga amye vyi ngmê.

12 Kwo, Chóó Lémi u ngomo k:oo pi knî ye kwopwepe ngê kêê dîp:ê t:ângo, ngêpê ngomo knî yi k:oo yi mbodo dmi myedîpî vyuwo ngê, yi p:aani u ghi yintómu knî yi k:oo yinté kópu myedîpî d:uu ngê.

13 Kwo, Ala ngwo kópuni nga dê vyi t:oo, doo u ntââ yi kópu dyuu ndê kópu ngê nga daawa pyódu t:oo.

14 Kwo, Kópuni dyuu nga dê vyi ngmê, mu ngmidi ndê kópu, nga daanê wópu, kwo, Yesu Nasalet pi u yoo vy:o nî ghê wo. Kwo, K:omo tpile Nju tpémi y:oo ala kópu a tpapê ngmê, apu, Nasalet pi ngê máádini a yó, yi máádi daa ndêndê, kwo, ngmênê yi máádi n:aa kîgha, nmî kn:ââ yoo yi yâpwo ka ndêndê ngê u ngwo anî lê. Kwo, Ngmênê kópu yilî n:ii Mósisi ngê a d:êê ngê, myenté Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni mye d:êê tumo, yi kópu knî ye n:aa kêlîmî.

15 Kwo, Kî yéli kópuni ka a kêlîmî té, yi kópu ka myinê kêlîmî. Kwo, Yi kópu alanté, Pi yilî yintómu mwiyé wa pw:onu, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê amêdê pyidu té, yoo dono yoo mb:aa chóó wa chámê dê. *

16 Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu dpodombiy:e anî dpodo, kópu mb:aa anî d:uud:uu dé, Chóó Lémi ngê a ka daapaa vyi ngê, Chi kn:aadi, pi knî y:oo yi kópu a ka myedaapaa vyi y:e.

17 Póól ngê kwo, M:ââ ngmê knî yi k:oo Njedusalem dênoo ya. Dini ghi n:ii ngê Njedusalem nê diyé wo, Nju tpémi yi vy:o pinté knî ye yi ndapî knî ngmênî ńuwo, u ya a nga myedoo kwo, nê, Chóó Lémi ka kpêê n:uu yé. *

18 Kwo, A tupwó mwiyé nî ghêê ngê, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi u ngomo k:oo nî kee wo, kpêê yiyé u l:êê dîy:o. Kwo, Pi a p:uu dêpwo ya, pi ngê dnyengi ngê kêê myedîp:ê t:ângo. *

19 Kwo, Ngmênê Nju tpémini Esiya Wee u kwo dnyimo a ya, yi yéli y:oo mgîmî noo. Kwo, Lukwe dîy:o yi yéli al:ii daa kwo? Kwo, Wo ndê kópu y:aa d:uu ngê, ye pêdê lee dmi, yi kópu nga paan:aa vyi ngmê.

20 Kwo, Yélini y:oo Njedusalem kóté kalê noo, yi yéli awêde kêdê taa dmi. Kwo, Ye ngî péé, Kóté têdê ló kópu a p:uu ngma a pyw:ee ngópu.

21 Kwo, Yi vy:o kópu mu ngmidi nî d:uu ngê, ye nî mbwolo, yenê, Awêde anmye kóté kîgha nê, mu kópu u dîy:o ala kópu ka n:aa kêlîmî, Pi wa pw:onu, amêdê pyidu. *

22 Piliks ngê yepê, Nmyi kada pini Lisiyas dini ghi n:ii ngê wa t:aa, yepê, Póól p:uu

* **24:5:** Dpodo 17:6 * **24:6:** Dpodo 21:28-30 * **24:15:** Njon 5:28-29 * **24:17:** Lóma 15:25-26 * **24:18:** Dpodo 21:26-27 * **24:21:** Dpodo 23:6

kópu u ngwo nmye ngmanî vyi. Wod:oo Piliks ngê kóté chedê ngê, mu kópu u dîy:o Yesu ngê máádini a yó, yi máádi p:uu kópu yilî u lama dnye ya, pi knî y:oo Piliks u ngêêdî mwiyé dnyimo a tpapê dé.

23 Ledeni ngê Póól dpîmo y:enê, Piliks ngê yi pini ka kwo, Póól mbwa k:oo mê km:êê ngi, y:i choon:aa ya, y:i choon:aa paambwi. Kwo, U pyipe knî y:oo u yi adî kwo, Tpile u kwo ngmênm:uu y:oo, kwo, ye kidingê kwódu.

Póól ngê Piliks cha ye kópuni vyu

24 Wo knî ngmêmî loo, Piliks cha y:oo u yi y:e doo kwo, Póól nyi ngêêdî choo danêmbum. (Piliks u kpâm Dîdusila Nju pyââ.) Wod:oo Piliks ngê pi ngmê dy:ââ ngê, kwo, Póól a pwiyé we. Póól dini ghi n:ii ngê ta, Piliks cha ye Yesu Kédisu ka kêlîmî p:uu ye doo danêmbum. Yi kópu dyuu dpîmo nyêmî dé.

25 U kuwó dini ghi ngê Póól ngê yepê, Doo u ntââ dono kópu yilî daanmî d:uud:uu, ngmênê nmî chóó nmî l:êê ghi dmi ka vyuwo kmêle, mu kópu u dîy:o mu dini ghi ngê Yesu ngê wa kóté kalê nmo. Piliks ngê yi kópu dini ghi ngê nyongo, nkîngê mbê wo, Póól ka kwo, Ala ngwo chi lêpî. Kwo, Dini ghi n:ii ngê a dpodo daadî ya, a chóó nga an:uu vyi, u ngwo modo pwiyé.

26 Wo knî ngmê ngê Piliks ngê pi ngmê ka dpîmo tpapê, kópu, Póól a ka dpo ńuw:e. Daa ng:êêntómu u k:ii danêdanê knopwo, mu kópu u dîy:o Piliks ngê u yi dpîmo kwo, Póól ngê ndapî ndîî a ka ngmêpêda kê ngê, u ngwo p:aa pw:ii.

27 M:ââ miyó mî loo, Pósiyas Pestas ngê Piliks u d:aa a kââdî ngê, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Nju tpémi kn:aa yéli yi k:ii numo p:uu dnye l:êê, Sisadiya, Piliks ngê lede yoo dy:ââ too, Nju tpémi yi kada pini yilî vya ngópu. Nju tpémi y:oo Lóma tpémi yi king ka pweepwee pee yilî d:êê ngópu, wod:oo yi king ngê apê, Piliks Lóma modo diyé we. Piliks ngê u yi doo kwo, Nju tpémi y:oo kópu dono a p:uu daamupaa vyi y:e, wod:oo Póól mbwa k:oo a kuwo ngê, Lóma u ngwo mê diyé wo.

25

Pestas ngê Póól u ngwo kóté kwólu

1 Pestas Sisadiya ta, wo pyile mî loo, Njedusalem u ngwo loo.

2 Nju tpémi yi kada pini yoo, kpêê yiyé pyu yoo yi k:ii u yi y:e doo kwo, Póól nmî ndyîko, wod:oo yi kópu dyuu Pestas ka vyi ngópu.

3 Kwo, Munmîkó nmî Lémi, u yi nmo a kwo, Póól al:ii nmo dpo ńuw:e, u ngwo anmî kóté kwolo. Yi kópu u kwo vyi ngópu, mu kópu u dîy:o u yi y:e doo kwo, Maa p:uu Póól p:oo vy:a. *

4 Pestas ngê yepê, Póól Sisadiya mbwa u mênê kîyedê kwo. Yepê, Daa kêmakêma y:i mînê diyédiyé.

5 Yepê, Nmyi kada pini yoo a p:uu dpî t:ee tóó, Sisadiya yi k:ii wanmî lee dmi. Yepê, Póól u ndyîkondyîko u kópu yi chóó u ngópu paan:aa vyi téne.

6 Pestas ngê wo wááli ó wo y:a yi vy:o mê chedê ngê, u kuwó dini ghi ngê Sisadiya mê diyé wo. Womumo kóté têdê yaa wo, yepê, Póól a pwiyé we.

7 Póól dini ghi n:ii ngê kóté têdê kee wo, Nju tpémi yélini Njedusalem a ndê dniye, yi tpóknî y:oo Póól a yina ngópu, u ndyîkondyîko u kópu ndîî yilî vyi ngópu, ngmênê doo u ntââ yi kópu ndê kópu ngê daapî pyódu tumo. *

8 Póól ngê yi kópu yilî a wópu ngê, Pestas ka kwo, Nju tpémi yi dêêpî kópu dyuu dîpîngmê puwâ, Chóó Lémi u ngomo k:oo dono kópu dîpî d:uu ngê, Lóma king p:uu kópu dono myedîpî vyu.

9 Pestas ngê u yi doo kwo, Nju tpémi y:oo kópu mb:aa a p:uu pîdnyi tpapê dé, wod:oo Póól ka póó wo, kwo, U ntââ Njedusalem wanyi lê, y:i an:uu kóté kalê ngi? *

10 Póól ngê kwo, Kêle. Kwo, Lóma u dêêpî kópu dyuu mbêmê anye kóté kîgha nê. Kwo, Doo u ntââ Njedusalem daany:uu kóté kalê nê, mu kópu u dîy:o Nju tpémi y:e kópu dono dîpîngmê d:uu ngê. Kwo, Yi kópu lama mb:aamb:aa ngê ka tóó.

11 Kwo, Dêêpî kópu w:aangmê puwâ, ó pwopwo u kópu w:aangmê d:uu ngê, ye p:aa pwene, daap:aa mbêpê wo. Kwo,

* **25:3:** Dpodo 23:15 * **25:7:** Dpodo 24:5-6,13 * **25:9:** Dpodo 24:27

Ngmênê a ndyîkondyîko u kópu dyuu ndê kópu ngê nga doo pyodo, yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ ye daa nyi y:ee nê. Kwo, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne.

12 Wod:oo yélini y:oo nuw:o ghi mb:aa Pestas ka dnyimo yém, yi yéli yi k:ii nipi dnye danêmbum, Pestas ngê Póól ka kwo, U yi nga a kwo, Nmî king ndîî ngê yinê paan:aa kóté kalê nyine, yed:oo yi king ka anyi lê, Lóma.

Pestas Póól p:uu Akîdipa ka u ngwo doo danêmbum

13 Wiki knî ngmê mîmî loo, Akîdipa Helodi lémi Mbêênis u k:ii Sisadiya lee knopwo, noko yepê, Pini n:ii ngê Piliks u d:aa da kââdî, nye m:uu ngmê.

14 Wo knî ngmê Akîdipa lémi y:i dpîmo ya, Pestas ngê Akîdipa u ngêêdî Póól u p:êê adê nt:o, kwo, Pi mbwa k:oo ngmêka kwo, Piliks ngê ka a kuwo ngê.

15 Kwo, Dini ghi n:ii ngê Njedusalem nî loo, Nju tpémi yi kada pini yoo kpêê yiyé pyu knî yi k:ii u ndyîkondyîko u kópu dé a ka ka a vyi tumo, a ka pê, Dpî vya ngi.

16 Kwo, Ala kópu ye nî vyu, yenê, Nmo Lóma tpémi ye daa nmî l:êê ghi. Yenê, Pi u kpakakpaka têdê módó daanmî dy:ââ. Yenê, U ndyîkondyîko u kópu dyuu mwiyé paa ny:ee ngê, u wópuwópu kuwó paa d:uu ngê.

17 Kwo, Dini ghi n:ii ngê al:ii a lee dniye, t:ââ ngê kêê dîp:ê t:ângo, ngmênê womumo yi pini nî kóté kwólu.

18 Kwo, Yélini p:uu dnye d:uu daa dono kópu ndîî knî yi p:uu dnye danê. *

19 Kwo, Yi chóó yi yâpwo ka ngêpê p:uu dnye danê, pi ngmê p:uu myednye danê, u pi Yesu, pini n:ii pwene, ngmênê Póól ngê yepê, Yi pini mêdê pii wo.

20 Kwo, Yi kópu yilî dêp:êngmê ngêêdî, wod:oo Póól ka nî póó wo, kwonê, U ntââ Njedusalem wanyi lê, y:i an:uu kóté kalê ngi?

21 Kwo, Ngmênê a ka pê, Doo u ntââ. A ka pê, Ńyóó chi y:enê nê, u kuwó dini ghi ngê Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne. Kwo, Yed:oo mbwa k:oo m:aa kmungo, nê, Dîyo nmî king ka p:aa dy:ââ. *

22 Akîdipa ngê Pestas ka kwo, U ya a nga kwo, Yi pini chóó a ka choo danêmbum. Pestas ngê kwo, Dîyo mââ nga adî danêmbum.

23 Womumo Akîdipa lémi dnye nyêm u ngomo k:oo lémilémi u l:êê ghi ngê kee knopwo, lede knî yi kada pini yoo yi k:ii, Sisadiya u kada pini yoo mye yi k:ii yi ngomo k:oo nipi a wó. Pestas ngê lede knî ye yepê, Póól a pwiyé we. *

24 Póól dini ghi n:ii ngê ta, Pestas ngê yi lémi ch:ama ye yepê, Mw:ââkó a lémi ch:ama, king Akîdipa lémi yi k:ii, yepê, pini n:ii p:uu Nju tpémi a d:uu té, ala vyîlo. Yepê, Nju tpémi yélini ala p:aani a kwo, myenté Njedusalem yélini wunê kwo, kââ paa ala kópu a t:emî ngópu, apu, Kî pini vya ngi, kîmê ya, pw:oo we. *

25 Yepê, Ngmênê u pwopwo u kópu dêp:êngmê pyw:ângo. Yepê, Yi pini ngê ala kópu a ka yinê vyu, a ka pê, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne, yepê, yed:oo Lóma wanî dy:ââ.

26 Yepê, Ngmênê u kópu njini d:oongmê pyw:ângo, ló kópu a Lémi ka ngmanî d:êê? Yepê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala pini nmyi ngîma u ngwo dî kââ, ngmênê nyi, king Akîdipa, ngîma kîdî kââ, mu kópu u dîy:o kópuni nipi wanmo pyw:oo, yi kópu a Lémi ka u nkwo anî dy:ââ.

27 Yepê, Mu kópu u dîy:o pi módó daanyi dy:ââ, ngmênê u nt:u kópu mb:aamb:aa ngê anyi d:êê, u ngwo anyi dy:ââ.

26

Póól ngê Akîdipa ka kópuni vyu, u kn:ââ chap

1 Akîdipa ngê Póól ka kwo, Ńyóó l:êê dîy:o nmo chi danêmbum. Póól ngê kwo, Mw:ââkó a lémi.

2 Kwo, A nuw:o vyilêvyilê ngê a ka dê pyódu, mu kópu u dîy:o Nju tpémi y:oo kópuni dyuu vyi ngópu, a ndyîkondyîko u kópu dyuu ngîma anînê wópuwópu té.

3 Kwo, A nuw:o vyilêvyilê ngê ala kópu u dîy:o a ka dê pyódu, Nju tpémi yi l:êê ghi dmi lama mb:aamb:aa ngê a pyede, yi kwopwepe u kópu dé lama mb:aamb:aa ngê mye pyede. Kwo, A kópu dyuu mb:aamb:aa ngê

* **25:18:** Dpodo 23:29 * **25:21:** Dpodo 25:11-12 * **25:23:** Mát 10:18 * **25:24:** Dpodo 22:22

nyinê wopwe. Kwo, U ntââ mb:aamb:aa ngê a ka anya a ngédingada.
4 Kwo, Kópuni yilî yintómu noo d:uud:uu dé, Nju tpémi yintómu yi lama a pyede. Dini ghi n:ii ngê tp:ee têdê noo a ya, a yoo vy:o Njedusalem noo a kwo. Kwo, Pádisi ngê noo a ya, nmî vy:o yélini y:oo kópu yilî a kwódukwódu ngmê. *
5 Kwo, Yi kópu Nju tpémi yintómu yi lama ka tóó. Kwo, Lukwe dîy:o a kóté kîgha têdê daa vyi ngópu.
6 Kwo, Ala kópu u l:êê dîy:o dnye kóté kîgha nê, Chóó Lémi ngê nmî kn:ää knî ye ndê kópuni a vyu, yi kópu ka n:aa kêlîmî. *
7 Kwo, Nju tpémi yi pi dyêêdî y:a mê miyó u yi y:e a kwo, Kópuni Chóó Lémi ngê nmo wa a kê, nmo vyîlo yipêdê kê ngê. Kwo, W:êênî mgîdî vy:o Chóó Lémi ka a ngêpê té, yi kópu a t:ât:ää ngmê. Kwo, Vyîlo yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi y:oo a ndyîkondyîko u yi y:e a kwo.
8 Kwo, Lukwe dîy:o ala kópu ka dp:ee kêlîmî té, Pi wa pw:onu, Chóó Lémi ngê amêdê pyidu.
9 Kwo, Mwiyé u ya a nga doo kwo, Yesu u yoo chedêchedê nî chedê. *
10 Kwo, Njedusalem yi kópu vyîlo yinoo a d:uud:uu. Kwo, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini u pi mbêmê, Chóó Lémi u yoo mbwa k:oo yilî nî kmungo. Kwo, Dini ghi n:ii ngê kada pini knî y:oo yi vyee u pi vyi ngópu, yi kópu my:aa vyu, yenê, Momye pw:oo dniye.
11 Kwo, Dye ghi yintómu nîmon:aa kpakakpaka dé, mu kópu u dîy:o u ya a nga doo kwo, ala kópu paa vyi y:e, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi pini doongê ta, Yesu daa vyîlo. Kwo, Ye noo nod:enod:e, k:omo tpile kn:aa dyámê pee p:uu dnyimo mbêpêmbêpê y:i nîmon:aa kpakakpaka dé. *

Póól Akîdipa ka u nuw:o ngmêêpî p:uu u ngwo doo danê

Dpodo 9:1-19; 22:6-16

12 Póól ngê kwo, A lémi. Kwo, Yesu u yoo yi kpakakpaka u l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê Dîmaskîs dy:ää noo.
13 Kwo, Maa p:uu kâädî mää kêlî tpile u wuu ndîî mbóó p:uu ngmênî módu, kâädî u wuu têdê ngê pyodo. Kwo, A pyipe knî yi k:ii yi tpile u wuu nmî pwo a kwólu.
14 Kwo, Nmo yintómu têpê mbêmê nmî dyimê dniye, nê, Dnye ngmê wule. Nmî chóó nmî dnye ngê a ka a mbwolo, Hipîlu dnye ngê. A ka pê, Sóól, Sóól. A ka pê, Lukwe dîy:o nye kpakakpaka nê? A ka pê, Ḷama daa tóó, ńyóó ṉgada pini anyi vyee, dîyo ṉga u nkwo anî diyé, u nkwo anî vya ngi.
15 Kwonê, A Lémi. Kwonê, Nyi n:uu? A ka pê, Nê Yesu, pini n:ii nye kpakakpaka.
16 A ka pê, Gh:êêdé. A ka pê, A chóóchóó ṉga d:a kêma, a dpodo pyu ngê dî pyódu ngi, kópuni awêde chi m:uu, pi knî ye dp:uu vyi ngi, mu dini ghi ngê kópuni ṉga anê kêma té, pi knî ye myoon:aa vyi té.
17 A ka pê, Yélini ye anî dy:ää ngi, u yi y:e adî kwo, Nmî vy:a, yi yéli yi kêlê anî dyé ngi, Nju tpémi yi kêlê wanî dyé ngi, kn:aa yéli yi kêlê amy:aa dyé ngi.
18 A ka pê, Yi ngwolo dp:uu pywálî té, mgîdî u mênê dpo y:ee té, w:êênî dpo ńuw:o té, Setan u maknopwo myedo ngî té, Chóó Lémi u maknopwo dpo ńuw:o té. A ka pê, A ka wa kêlîmî mbê dmi, Chóó Lémi ngê yi dono u kuwó u ngwo wa kéé té, u nuu u yoo ngê wa pyódu té.

Póól Akîdipa ka u dpodo p:uu u ngwo doo danê

19 Póól ngê kwo, Akîdipa a lémi. Kwo, Kópuni yilî mbóó p:uu pini ngê a ka a vyu, yi kópu yilî ntênê noo d:uud:uu dé.
20 Kwo, Yi kópu yilî Dîmaskîs mwiyé noo a d:uud:uu dé, Njedusalem myenoon:aa d:uud:uu dé, kuwó Njuda Wee u kwo p:aani n:ii a pyede, y:i noon:aa d:uud:uu dé, kn:aa yéli yi vy:o myenoon:aa d:uud:uu dé. Kwo, Pi yintómu knî ye yenê, Nmyi dono yintómu a kuwo tóó, Chóó Lémi ka diyé dmyeno, u maa mb:aamb:aa ngê kalê yó, kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu, pi knî y:oo ala kópu paa vyi y:e, Yi nuw:o dmi kêdê ngmêê ngmê.
21 Kwo, Yi kópu u l:êê dîy:o Nju tpémi y:oo Chóó Lémi u ngomo k:oo mî mgîmî noo, myepî vya noo.

---

* **26:4:** Dpodo 22:13; Pilipay 3:5-6 * **26:6:** Dpodo 28:20 * **26:9:** Dpodo 8:3 * **26:11:** Dpodo 9:1-2

22 Kwo, Ngmênê Chóó Lémi ngê doo a ngêêpî nê, u dî ngîma anîmo kwo, nmyo yintómu ndê kópu nmye yinî tpapê, kada pini knî ye myenté pinté knî ye yi kópu myinê tpapê ngê. Kwo, Ala kópu daa kópu kamî, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê kópuni a d:êê ngópu, ala vyîlo yinî tpapê.

23 Kwo, Ala kópu yedê d:êê ngópu, apê, Pini n:ii Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, dono mwiyé wa a pyw:oo, wamye pw:onu, kuwó amêdê pyidu, daa Nju tpémi yi mo yi Mbwámê ngê wa pyódu, kn:aa yéli yi Mbwámê ngê wamye pyódu. *

24 Póól ngê yi kópu dini ghi n:ii ngê vyu, Pestas Póól ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Ye lukwe, Póól. Kwo, Chi ghéti. Kwo, Kópu yilî n:ii lama dê yââ, yi kópu knî y:oo dê ghétighéti kalê ngi.

25 Póól ngê kwo, A lémi, d:oo ghéti wo. Kwo, Dînî k:omodanê, myedînî yumudnyadê kîgha nmyo, ngmênê ala ndê kópu yinî tpapê.

26 Kwo, Nmî lémi Akîdipa ka n:aa tpapê, mywenemywene ngê kêê daanê t:oo, mu kópu u dîy:o yi kópu yilî yintómu u lama ka pyede. Kwo, Kópu yilîni Yesu ngê pyodo daa tumu kópu dé, ngmênê pi yilî knî yi ngîma pyaa dniye. *

27 Póól ngê Akîdipa ka kwo, A lémi. Kwo, Kópu yilîni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo a d:êê tumo, yi kópu knî ye nye kêlîmî, apii?

28 Akîdipa ngê kwo, Ye kópu pyile njini ngê Yesu u yoo vy:o mumdoo wanyi kaa nê?

29 Póól ngê kwo, K:omo tpile kópu pyile njini ngê ó kópu yilî ngê, ngmênê Chóó Lémi ka anî ngêpê, kwonîmo, U ntââ ala yéli nê ntee pini ngê wanyi pyódu té, ngmênê daa mbwa k:oo adnyi kwo.

30 Wod:oo Akîdipa lémi Mbêênis ghêêdî knopwo, Pestas léma yi k:ii mye ghêêdî dniye, yi ngomo a kuwo ngópu,

31 noko yepê, Wu pini ngê pwopwo u kópu daangmê d:uu ngê, mbwa mênê koko u kópu myedaa d:uu ngê. *

32 Akîdipa ngê Pestas ka kwo, Wu pini ngê nga wodaa vyu, Lóma king ngê yinê paan:aa kóté kalê nêne, kwo, ye módó paa pwii.

27

Sisadiya u ngwo nmo kuwo ngê

1 Dini ghi n:ii ngê Pestas ngê u yi doo kwo, Póól Lóma nî dy:ââ, lede knî yi kada pini Njuliyas p:uu t:ângo, mbwa k:oo pini knî ngmê mye yi k:ii. Yi Njuliyas Lóma king u kópu y:eey:ee pyu yoo yi vy:o pini ngmê.

2 Nkéli ngmê k:oo nmî wo dniye. Yi nkéli Adamitiyam modoo diyédiyé, apê, Esiya wee u kwo yinê amînê kuwo nmo. Adistakas u k:ii nmî wo dniye, Tesalonika pi, Másîdóniya Wee u kwo p:aani n:ii a tóó.

3 Kada nmo y:ângo, womumo Saidon nm:uu tee dniye. Njuliyas, pini n:ii ngê Póól doo y:enê, nmo mb:aamb:aa ngê doo ya, Póól ka lyoko ghayghay daa kwódu ngê, wod:oo nmî pyipe knî ye nmî lee dniye, tpileni u yi nmo doo kwo, nmo dnya a kuwo.

4 Saidon ndini nmî yó, yópu kêpa yópu ngê a ghê wo, Saipîdîs u kêténi nmî yó, yópu mdoo kwéli dêpwo ya.

5 Silisiya u nkîgh:ê nm:uu lee dniye, Pamîpiliya u nkîgh:ê my:oon:aa lee dniye, Maida nm:uu tee dniye, p:aani n:ii Lisiya Wee u kwo a tóó.

6 Njuliyas ngê nkéli y:i ngma a pyw:ângo, yi nkéli k:oo ché nmoo. Yi nkéli Aleksándîdiya a ndê wo, Lóma doo lêpî.

7 Yi ndini nmî yó, wo pyile páádi nkéli kyedekyede doo mbêpê, paa dpodo ndîî ngê nmo pyodo, Knidus dpîpî tee dniye. Kêpa yópu ngê nmo a pii ngê, yi máádi dpîpî kwólu, Kîditi máádi nm:uu kwólu, Salîmone ńuwo nmomo y:aa dniye, Kîditi u kêténi nmî yó, yópu mdoo kwéli dêpwo ya.

8 Dyámê w:uu u nkîgh:ê chono nmee paa, paa dpodo ndîî ngê nmo mê pyodo, kpéé kn:ââ ngmênmî vy:ungo, u pi Kpéé Kn:ââ Mb:aa, yi ghi p:aa ngmê u nkîgh:ê a tóó, u pi Laseya.

9 Y:i nmee ya, dye ghi daadîî, yópu ndîî u dye ghi daa kêmakêma doo dyimêdyimê, nê, Anmî lee knomomê, ye maa p:uu dono

* **26:23:** Luukî 24:44-47 * **26:26:** Njon 18:20 * **26:31:** Dpodo 25:25

anmo pyw:oo. Póól ngê gha nuw:o ghi ye ngmê y:ângo.
10 Yepê, Léma. Yepê, Nmo lêpî té, ye maa p:uu dono awêde nmînê pyw:êmî, nkéli k:oo tpile yilî nmo kîgha, nkéli myeno kîgha, myeno pwopwo té.
11 Njuliyas Póól ka daa ng:aa mbê wo, ngmênê nkéli chóó pini dê tpiipi ye ng:aa mbê wo.
12 Nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo noko yepê, Ala kpéni kn:ââ doo u ntââ, yópu ndîî vy:o nkéli al:ii daadî ya, noko yepê, Piniks paa ngî d:uu koo. Noko yepê, Yi kpéni kn:ââ mb:aamb:aa, yópu ndîî ngê y:i nkéli daawa dyênê. Noko yepê, Yópu ndîî y:i nye t:ât:ââ koo, yópu mwiyé pêdê ngee ngê, u ngwo paa lee kmêle.

Yópu ndîî u ngwo a pwaa wo

13 Yópu chaa yópu ngê a ghê wo, daa dpodombiy:e a ghê wo, noko yepê, Ala yópu u ntââ, ala ngwo Piniks lee kmêle, wod:oo anka a pêêdî ngópu, kada nmo y:ângo, yi dyámê w:uu u nkîgh:ênkîgh:ê nmî t:ângo.
14-15 Daa dye ghi daadîî nmee mbêpê, wod:oo kpâpu yópu ngê nmo a ghê wo, yópu pââ ndîî ngê pyodo, nkéli t:âmo ngê, vyuwó ndîî vy:o nmee mbêpê.
16 Dyámê w:uu tp:oo ngmênmo y:amê kwólu, u pi Kóda. Vyuwó ndîî y:i dêpwo kwo, wod:oo dinki dpodombiy:e nmo pêêdî ngê, nkéli k:oo nmî chângo.
17 Noko yepê, Nkéli kudu koo, kpêêpî wa a pwii dmi, yimbwi wa pywálî dmi, nkéli nmo wa yapê. Yi kópu u l:êê dîy:o nkéli u maknopwo yedê mênê y:amê kalê tumo, pwono dpodombiy:e mîmî kudu tumo. U yi y:e dêpwo kwo, Lipiya tii pââ p:uu nmî pw:oo dmi, wod:oo liyé a vy:oo ngópu, vyuwó ndîî knî yi l:êê dîy:o tpii dê wiye dumo, doo u ntââ pi ngê daapodo tpyé dê.
18-19 Yinté nmee ntééntéé, yópu dêpê ngópu, wod:oo womumo mw:aandiye nkéli u mb:êê pee knî ngmê kéé ngópu, womumo mw:aandiye nkéli u nj:ee kîlî mye kéé ngópu.
20 Wo yilî knî yi k:oo kââdî dpîpî módu, pudu myedpîpî módu, yópu ndîî mudoo a wupe, wod:oo noko nmomo, Daanmî pyiyé dmi, nmo pwopwo té.
21 Wo knî ngmê yi k:oo nté dêdnye pîpî, u kuwó dini ghi ngê Póól yi ngîma ghêêdî wo, yepê, A léma. Yepê, A ka wonmyinê ng:aa mbê dniye, ye Kîditi daapîno kuwo ngê, nkéli daapî dyênê wo, tpile daap:oo kéé too. *
22 Yepê, Ngmênê namê nkîngê. Yepê, Daangmênmyi pw:onu, ngmênê nkéli mu ngmidi yinmo kîgha.
23 Yepê, Yâpwoni p:uu n:aa dpodo, yi yâpwo, a vyuwo pini, mgîdî vy:o u enjel a ka ngmêda dy:ââ, a ka dê, Póól. *
24 A ka dê, Namê nkîngê. A ka dê, Ghêlî daanyi pw:onu, ngmênê Lóma king u ngîma mwiyé any:uu ghê. A ka dê, Chóó Lémi ngê ngêpê kêda ny:oo, yélini yi k:ii nmye wee, daangmêwa pw:onu.
25 Póól ngê yepê, Kî léma, namê nkîngê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka n:aa kêlîmî, a lama ka tóó, kópuni enjel ngê a ka dê vyi, yi kópu ndêndê ngê wa pyódu.
26 Yepê, Pi daawa pw:onu, ngmênê dyámê w:uu ngmê mbêmê anmî kee dmi. *
27 Wéni n:ii ngê Kîditi nmo kuwo ngê, wo y:a mê páádi maadî nmee mbêpê, yópu ndîî modoo a wupe, mgîdî ńuknîńuknî p:uu nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo a w:ee ngópu, apê, Ala dyámê w:uu u nkîgh:ê chono nmo m:ii té.
28 Wod:oo nkichi pee yedê ngê nt:ee ngmê kalê ngópu, dini ghi n:ii ngê mbwódo mî yaa wo, mêdê pêêdî ngópu, ntii u mti u ngwo a ngee ngópu, apê, Podo y:a p:uu até d:uu kaalî. (40 m.) U kuwó dini ghi ngê yedê mê kalê ngópu, ntii pyolo y:a p:uu mîmî kele, (30 m.) noko yepê, Ala ghodo nmo m:ii té, daa kêmakêma dyámê w:uu mbêmê nmo koko té.
29 Noko yepê, Nkéli mgîdî vy:o kîd:ongê dopo, wod:oo anka páádi knî nkéli kn:ââ ghîghê mênê kéé tumo, wo u dîy:o dnye ngêpê, apê, Lîmî k:ii wa we.
30 Nkéli k:oo dpodo pyu knî y:oo u yi doo kwo, Dinki nmî gh:ay, nmî mbêpê dmi, wod:oo dinki gh:ay ngópu, nmopê, Nkéli ńuwo anka nmîmo kéké té.

* **27:21:** Dpodo 27:9-10 * **27:23:** Dpodo 23:11 * **27:26:** Dpodo 28:1

31 Ngmênê dnye k:omodanê, Póól ngê a w:ee ngê, Njuliyas ka kwo, Kî nkéli k:oo dpodo pyu yoo a mbêpêmbêpê té, yed:oo nmo pwopwo té.
32 Wod:oo lede knî y:oo dinki yedê dê châpwo dumo, mo kalê ngópu.

33 Dini ghi n:ii ngê doo wââwââ, Póól ngê kmaapî u pi ye vyu, yepê, Wo y:a mê páádi d:uu lê, nté dmyongê ma ngópu.
34 Yepê, Mw:ââkó nmyo, nté pee ngmê ma yó, nté ngê yinê a wêdêwêdê kîgha nmyo. Yepê, Daangmanmyi pw:onu.
35 Póól ngê mbîdédi a ngêêdî, puwâ, Chóó Lémi yi ngîma kwuno ngê, wod:oo ndîî.
36 Yi gha dmi vyilê kê dniye, pi yintómu doo kmaapî.
37 Nkéli k:oo yélini nmee kwo, nmo yintómu my:oo yono y:a pyud:oy:a mê wéni. (276)
38 Dini ghi n:ii ngê u ntââ ngê pyaa dniye, witi nt:ee kéé ngópu, apê, Nkéli vyilê kê we.

Nkéli u ngwo a ghidi wo

39 Dini ghi n:ii ngê wa wo, nkéli k:oo dpodo pyu yoo yi lama dêpwo ya, Kî ló dyámê pee. Lyoko ngmê m:uu ngópu, tii pââ y:i ngmêdoo ya, u yi y:e doo kwo, Nkéli tii pââ p:uu nyinê ghidi we.
40 Mwiyé yedêni dê y:oo tpii dê kudu dumo, yi yedê dê mê pywálî dumo, anka u yedê páádi knî mye châpwo tumo, liyé tp:oo nkéli ńuwo ngmê t:ee ngópu, tii pââ u kêténi dnye tpii.
41 Nkéli tii pââ p:uu daa n:ee, ch:êênî p:uu a ghidi wo, nkoo ghi mînê kele, vyuwó ndîî knî y:oo kn:ââ ghi dnya a pwapî.

42 Lede knî y:oo noko yepê, Mbwa k:oo yéli vya téme, nt:ee wa a pwila dmi, tii pââ p:uu wa kee dmi, wa mbêpê dmi.
43 Ngmênê Njuliyas ngê yi kópu ye kwódu ngê, u yi u ngwo doo kwo, Póól nî dy:o, wod:oo nmopê, N:ii u lama chââchââ a tóó, dpo pwila we,
44 n:ii u lama chââchââ daa tóó, nkéli u yi pee mbêmê dpî chââ we. Wod:oo yinté nmî d:uu ngê, nmî chââ dniye, nmo yintómu tii pââ p:uu nm:uu kee dniye.

28

Mólîta kópuni nmo pyodo

1 Dini ghi n:ii ngê tii pââ p:uu nm:uu kee dniye, yi dyámê w:uu u pi y:i nm:uu nyongo, nmopê, Ala Mólîta.
2 Mólîta tpémi mb:aamb:aa ngê nmo dnya a vyuwo, ndyuw:e nmo ngmê kpê ngópu, mu kópu u dîy:o tpii vy:o, nkuwo ndîî.
3 Póól ngê ndê dyuu ngma a ngêêdî, ndiya dini ghi n:ii ngê doo yiyé, wod:oo tpile pê ka ndê tee u kwo yimî ghê wo, yi pââ u mênê a pwii wo, wod:oo Póól kwulo kiye wo, y:i a yipal:a wo.
4 Mólîta tpémi y:oo apê, Kî pini kwulo tpile pê ngmê ka kiye, myekîyedê yiiyii. Noko yepê, Kî pini ngê pi ngma a vyâ. Yepê, K:omo tpile nt:ee daa pwene, ngmênê ala ngwo u dono u pywuu yeda ngee, ala ngwo a pwopwo.
5 Ngmênê Póól ngê tpile pê kpêêdî ngê, ndiya danê ngê, kópu u ngwo daa pyodo. *
6 Dnye t:ââ, apê, Kî pini kóó a mbweembwee, mye pwopwo. Dye ghi daadîî dnye y:enê, ngmênê kópu u ngwo daa pyodo, wod:oo noko yepê, Kî pini daa nmo ntee pini, ngmênê nmî yâpwo ntee pini. *
7 Tii pââ u nkîgh:ê yâpwo têdê ngmêdoo ya. Yi yâpwo têdê chóó u pi Papîliyas, yi pini Mólîta tpémi yi kada pini. Mb:aamb:aa ngê nmo doo a vyuwo, wo pyile u ngomo k:oo nmee kwo.
8 U mî doo mbii, m:êê mgînî u ngwo myedoo ya. Póól u ngomo ghi k:oo adî lê, Chóó Lémi ka u l:êê dîy:o ngêpê mbê wo, kóó dê u pwo yé doo, wod:oo pyi ngê.
9 Yi kópu dini ghi n:ii ngê ny:ee ngópu, yi dyámê w:uu mbêmê pwopwokopwe yoo myedê lee dniye, Póól ngê mye pyi too.
10 Tpile yilî nmo a kê ngópu, dini ghi n:ii ngê kada nmee a yém, tpileni u yi maa p:uu nmo adnyi kwo, yi tpile yilî nmo myedê kê tumo.

Mólîta u ngwo nmo kuwo ngê, Lóma u ngwo nmee lêpî

11 Dini ghi n:ii ngê Mólîta d:ââ pyile nmî nt:ângo, nkéli ngmê k:oo nmî wo dniye, yi nkéli Aleksándîdiya myedê ndê wo, Mólîta

* **28:5:** Mak 16:18 * **28:6:** Dpodo 14:11

yópu ndîî yidoon:aa t:âât:ââ. Yi nkéli u pi Yâpwo Mbwémi.
12 Mólîta ndini nmî yó, Saidakyus nm:uu
tee dniye, wo pyile y:i nmee ya.
13 Yi ndini m:oo yó, Léchêm nm:uu tee
dniye. Womumo kuwó yópu ngê a ghê wo,
wo miyó njini maadî nmee mbêpê, Puteyoli u ngwo nm:uu tee dniye.
14 Nkéli y:i nmîmo kuwo ngê, Yesu u yoo
y:i ngmênmî módu, wiki yi k:ii ngmênmo
kp:anê ngê, wod:oo kada nmo y:ângo, dêdê
m:oo lee dniye, Lóma nmee lêpî.
15 Yesu u yoo, yélini Lóma doo a kwo, nmî
pi dmi a ny:ee ngópu, maa p:uu mêda nya
nmoo. Ngmê knî y:oo nté pywupwi têdê
Apiyas mînê pyw:ee nmoo, woni knî y:oo
kn:aa p:aani mînê pyw:ee nmoo, p:aani n:ii
u pi Dpî Ngomo Pyile. Póól ngê dini ghi
n:ii ngê m:uu too, Chóó Lémi yi l:êê dîy:o
kwuno ngê, u gha mb:aamb:aa ngê pyodo,
mêdêpwo nkînge.

Lóma u ngwo nm:uu taa dniye

16 Dini ghi n:ii ngê Lóma nm:uu taa dniye,
lede knî y:oo Póól mbwa k:oo daa km:êê
ngópu, ngmênê lede ngmê p:uu t:ee ngópu,
kn:aa ngomo ngmê k:oo nmî kee dniye.
17 Wo pyile mî loo, Póól ngê Nju tpémi yi
kada pini yoo u ngwo a danê ngê, yepê, A
mbwó yoo. Yepê, K:omo tpile nmî yoo yi
p:uu d:uu ngê kêê dêp:a t:ângo, nmî kn:ââ
yoo yi l:êê ghi dmi p:uu kópu dono myedîpî
vyu, ngmênê Njedusalem mbwa k:oo a
km:êê noo, Lóma tpémi ye mye y:ee noo.
18 Yepê, Kada pini ngê a p:oo noo, u yi u
ngwo doo kwo, Nê nî pw:ii, mu kópu u dîy:o
a pwopwo u kópu dêpê pyw:ângo. *
19 Yepê, Ngmênê Nju tpémi y:oo u yi
dêpwo kwo, Nê mbwa k:oo pwii we, wod:oo
a ka doo u ntââ ngê pyodo, kada pini ka
kwono, Lóma tpémi yi king ngê u nkwo
paan:aa kóté kalê nêne. Yepê, A mbwó yoo,
u ya a nga daa kwo, A yoo nî ndyîko té.
20 Yepê, Yi kópu yilî yi p:uu danêmbum u
l:êê dîy:o u ngwo d:a danê nmyo. Yepê, Pini
n:ii Yisîléli tpémi y:oo a t:ât:ââ ngmê, yi pini
u l:êê dîy:o mbwa k:oo kî km:êê noo. *
21 Nju tpémi y:oo Póól ka kwo, Njuda
Wee u kwo yélini wunê kwo, m̲:uu
kópu nmo doongmê dy:ââ ngópu, pi y:i
doongmê ndê wo, m̲:uu kópu dono nmo
myedoongmên:aa vyu.
22 Kwo, U yi nmo a kwo, N̲uw:o ngînmî
m:uu, mu kópu u dîy:o ala kópu kînmo nyongo, yélini yi vy:o nyi ghê wo, yi yéli yi p:uu
p:aani p:aani dono kópu yilî a tpapê ngópu.
23 Wod:oo wo u kwo ngma adî ngmidi
ngmê, yi wéni ngê Nju tpémi ada dââ, pi
dêpwo a ya. Mw:aandiye danêmbum ngê
a yaa dniye, u dî mgîdî vy:o mî yé ngópu.
Póól ngê yepê, A mbwó yoo, ala kópu nmyi
lama ka tóó. Yepê, Mu dini ghi ngê Chóó
Lémi ngê chóó ada a y:enê nmo, pi ngmê
wa a ngmidi, nmî kada wa kââ, vyîlo ayuno
yâmuyâmu. Yepê, Ala kópu kamî ny:ee yó,
Chóó Lémi ngê yi pini wunê nmo ka a dy:ââ
ngê, u pi Yesu, ngmênê Njedusalem tpémi
y:oo kî mb:ii ngópu, mye vya ngópu, u kuwó
dini ghi ngê Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê.
Póól ngê u yi doo kwo, Yi kópu yilî ndê kópu
ngê ye nî pyódu té, wod:oo kópuni Mósisi ngê
a d:êê too, kópuni Chóó Lémi u komo kapî
pyu knî y:oo a d:êê tumo, yi ngêêdî myedê
nté too.
24 Wono yoo u kwo kêlîmî mbê dniye,
woni yoo u kwo daa kêlîmî mbê dniye.
25 Wod:oo Póól a kuwo ngópu, noko dnye
kwopwepe, ngmênê ghêlî daa lee dniye,
Póól ngê ala kópu ye mye vyu, yepê, Kópuni
Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yisaya ka a vyu,
nmyi kn:ââ knî yi p:uu a d:êê ngê, yi kópu
ndê kópu.
26 Yepê, Yisaya ka ala kópu a vyu, kwo, kî
yéli ye ala kópu dpî vyi ngi,

U nyêmî ngê anmyi nyêmî,
mêdaanmya a wopwe,
U mumu ngê anmyi mumu,
mêdaanmyi y:enê. *

27 Kwo, Yi kópu kî yéli ye dpî vyi ngi, mu
kópu u dîy:o,

yi ngwolo dmi my:oo a tóó,
nkê kpeme a pyede,
yi mbodo podo dé.

Wodaa yinté,

u mumu ngê pê mumu ngmê,
u nyêmî ngê pê nyêmî ngmê,
u wopwe ngê pêdê wopwe ngmê,

a ka pêdê diyé dmi,

* **28:18:** Dpodo 26:31-32 * **28:20:** Dpodo 26:6-7 * **28:26:** Is 6:9-10

pîdî pyi té.
28-29 Póól ngê yepê, Ala kópu ny:ee yó. Yepê, Chóó Lémi ngê Yesu nmî Mbwámê ngê pyódu ngê. Yepê, K:omo tpile anmyi mb:ii ngmê, ngmênê yélini daa Nju tpémi, yi yéli y:oo Yesu u pi wa ny:ee ngmê, yi Mbwámê ngê wa pyódu. *
30 M:ââ miyó Póól yi p:aani doo ya, ngomoni k:oo dpîmo kwo, yi ngomo chóó myedpîmo pywupwi. N:ii ngê u mumu u yi dpîmo kwo, y:i u kwo dpîmon:aa danêmbum.
31 Chóó Lémi kóó k:oo wowo p:uu ye dpîmo danêmbum, nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu ye myedpîmo danêmbum, dêpwo nkîngê, pi ngê u kwo myedaa kwódu ngê.
Wu u dî.

* **28:28-29:** Dpodo 13:46

LÓMA

Dini ghi n:ii ngê Yesu u danêmbum Lóma ńuw:o ngópu, daa Nju tpémi ye ńuw:o ngópu, ngmênê kn:aa yéli ye ńuw:o ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o Nju pi daa yilî Yesu u yoo vy:o doo kwo, Lóma.

Yi ngwo Póól Epeso doo dpodo. U kuwó dini ghi ngê Epeso a kuwo ngê, Kîdiki Wee u kwo loo, d:ää pyile y:i mî nt:ää ngê. (Dpodo 20:3) Yi dini ghi ngê Póól ngê kópu dyuu ngmê d:êê ngê, Yesu u yoo knî ye dy:ää ngê, yélini Lóma doo a kwo. Ala yi kópu dyuu.

1 Nê Póól, Yesu Kédisu u dpodo pyu, myenté u dyépi, ala pweepwee pee nmye até d:a dy:ää, yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Lóma. Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, a ka pê, A kópu mb:aa pi knî ye chin:aa tpapê. *

2 Yi kópu mb:aa nmî Mbwámê p:uu kópu mb:aa. Pini n:ii nmî Mbwámê ngê pyodo, Chóó Lémi ngê yi pini u kópu mb:aa chóó u komo kapî pyu knî ye mwiyé a vyu, yi kópu y:oo a d:êê ngópu.

3 Nmî Mbwámê Chóó Lémi Tp:oo, nmî Lémi Yesu Kédisu, ndêndê ngê nmo ntee pini. Nmî w:êê mââwe Dépidi, vyîlo yi pini u tii ńedê, Yesu mî chópu. *

4 U ghê dmi ndêndê ngê Chóó Lémi u Ghê Dmi. Chóó Lémi ngê nmopê, Ala a Tp:ee. Yi kópu ndê kópu ngê alanté nmo pyódu ngê, u wêdêwêdê mbêmê kpêênî mêda pyidu ngê.

5 Yesu ngê ntênê a ngee noo, u dyépi ngê a pyódu noo, a ka pê, A pi kn:aa dyámê tpémi ye chin:aa tpapê, u ngwo a ka pêdê kêlîmî mbê dnye, a nuu u kópu dé myedny:oo d:uud:uu dé.

6-7 Nmyo myentee dé, Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi u yoo vy:o myeda danê nmyo, yélini u nuu u yoo, u momu yéli. Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, nmye mb:aamb:aa ngê dny:oo a vyuwo.

Póól u ngêpê, Lóma tpémi yi dîy:o

8 Ala kópu nmye mwiyé nînê d:êêd:êê. Yesu u pi ngê nmyi l:êê dîy:o Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o dyámê mbêmê pi yilî yintómu yi lama a tóó, Yesu ka dpodombiy:e nmye kêlîmî té. *

9 Chóó Lémi u pi ngê nînê kpaa, dini ghi n:ii ngê u kwo n:aa ngêpê yédi, dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o u kwo myinî ngêpê yédi. Pi knî ye Yesu u kópu mb:aa p:uu n:aa danê yédi, Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e u ngwo n:aa dpodo yédi. *

10 Dini ghi n:ii ngê u kwo n:aa ngêpê yédi, ala kópu u kwo n:aa dmyinê ngê, kwonipi, A Lémi, a maa nangê kwódu, dpî ngee nédi, Lóma tpémi ye dpî dy:ää nédi.

11 Lóma tpémi. U yi mb:aamb:aa ngê a nga a kwo, n:uu m:uu nmyo, Nmî Mî u Ghê Dmi mbêmê myan:aa wêdêwêdê kalê nmyo.

12 Daa a mo an:uu wêdêwêdê kalê nmyo, ngmênê nmî kêlîmî mbêmê nmî gha dmi paa numo wêdêwêdê kalê téme.

13 A mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo a ya, daa ng:êêntómu nî vyu, nîmo, Lóma nî lê, ngmênê lukwe ngê a dî mîkîdoo pwapî. Kn:aa yéli Yesu u yoo vy:o ntee nê ńuwo, u ya a nga a kwo, Yinté nmye my:aan:aa d:uu,

14 mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu knî yi l:êê dîy:o Yesu ngê dpodo kalê noo. K:omo tpile nko pi dé ó kada pini dé, ndiye pyu dé ó p:aa tpémi, ngmênê Yesu ngê u yi u ngwo a kwo, Nê ngê u yoo vy:o kaa téne, ghê kamî u ngwo pêdê pyw:ee y:e.

15 Yi kópu u l:êê dîy:o u yi mb:aamb:aa ngê a nga a kwo, Yesu u kópu mb:aa p:uu u ngwo nmye nîn:aa danê.

16 A lama ka tóó, yi kópu mb:aa d:uudpî dîpî. Yélini Yesu ka wa kêlîmî mbê dmi, Chóó Lémi ngê yi kópu mbêmê wa ngee té, chóó u wêdêwêdê mbêmê wa ngee té. Nju tpémi mwiyé doo ngêêpî dé, ala ngwo kn:aa yéli amyeda a ngêêpî dé. *

17 Yesu p:uu kópu mb:aa mbêmê ala kópu nmo w:ee ngê, Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kóté kalê nmo, módó nmo daawa vyi, Dyââpe nmyi p:uu daa t:a, ngmênê Yesu ka kêlîmî mbêmê nmî dyââpe wa pwaa té. Yesu ka dye ghi yintómu dmyinê kêlîmî, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, apê,

Pini n:ii adî kêlîmî,

Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo wa pyódu. *

* **1:1:** Dpodo 9:15; Nkal 1:15 * **1:3:** Mát 22:42; Lóma 9:5 * **1:8:** 1 Tes 1:8 * **1:9:** Epeso 1:16 * **1:16:** 1 Kódin 1:18,24 * **1:17:** Lóma 3:21-22; Hab 2:4

Yélini daa Nju tpémi yi l:êê ghi dono u danêmbum

18 Yesu p:uu kópu mb:aa mbêmê ala kópu myeno w:ee ngê, yélini y:oo dono a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi ngê wa kpada té. Yi yéli y:oo Chóó Lémi daa chââchââ ngmê, pi knî yi p:uu kópu dono yilî a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi u kópu ndêndê dé yi wépi dmi u ngwo dpî pwaa t:oo.

19 Chóó Lémi ngê yi yéli wa kpada, mu kópu u dîy:o tpileni yi ngópu tpyé too, daa m:uu tumo, yi ngwolo dmi my:oo doo ya.

20 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê dyámê mbêmê tpile yilî a l:âmo ngê, daangmê ngmo ngê, u wêdêwêdê ndîî yinté nmî ngîma mye yó. K:omo tpile Chóó Lémi dpînê y:enê, ngmênê lukwe dîy:o yi yéli y:oo nmî Yâpwo njini daa mya ngópu? Yi nt:u kópu chedê. *

21 K:omo tpile Chóó Lémi yi lama a tóó, ngmênê daa chââchââ ngópu, myedaa kwunokwuno ngópu. Yi mbodo podo dé, yi gha mgîdîmgîdî dé. *

22 Yinê ye yi nuw:o ndîî dé, ngmênê yi mbodo podo dé.

23 Yâpwoni u mênê ghê njini a tóó, daa chââchââ ngópu, ngmênê tpileni u kââ a l:âmol:âmo tumo, vyîlo ye chââchââ tumo, pi u kââ dé ó ńmê u kââ dé ó tpile tp:oo u kââ dé ó tpile pê u kââ dé, yinté k:omo yâpwo ye chââchââ tumo.

24 Yi yéli y:oo Chóó Lémi mwiyé a kpîpî ngópu, Chóó Lémi ngê u nkwo a kpîpî too, mye kala too, apê, Kópu dono n:ii yi nuu u kópu dé, mudny:oo d:uud:uu dé, apê, mywenemywene kópuni nongo a d:uud:uu tumo, mudny:oo d:uud:uu dé.

25 Chóó Lémi u ndê kópu yilî yi wépi dmi pwaa tumo, k:omodanê kópu a ngî tumo. Pini n:ii ngê tpile yilî yintómu l:âmo ngê, n:ii dye ghi yintómu pîdny:oo chââchââ, yi pini daa chaa kîgha ngmê, ngmênê tpileni l:âmo too, yi tpile ye chaa kîgha tumo, ye a ngêpê nyédi, p:uu mye dpodo nyédi.

26-27 Nyââ, Chóó Lémi kpîpî ngópu, Chóó Lémi ngê u nkwo kpîpî too, mye kala too, mywenemywene u kópu yilî a d:uud:uu ngópu. Mââ yoo yi kpâm knî ye daa lêpî nyédi, ngmênê a numo kpêêpî nyédi, yi gha vy:o yi kn:aadi te kópu u pywuu u nkwo wunê ngêêpî ngópu. Daa mââ yoo yi mo, ngmênê pyââ yoo mye yi k:ii, yi moo knî ye daa lêpî nyédi, ngmênê a nmyee nyédi. *

28 Chóó Lémi u kópu ndêndê u wépi pwaa ngópu, Chóó Lémi ngê yi wépi dmi u nkwo pwaa too, dnyinté a nuw:o té, dono kópu yilî a d:uud:uu ngópu.

29 Yoo dono, kn:aadi te pyu yoo, tpile u mb:aami dé, daa gha yoo, ń:ee kapî pyu yoo, l:êê pyu yoo, pi vyee pyu yoo, pi dódó pyu yoo, pi u pi dyede pyu yoo. Dono ngê yi gha dmi a nt:ee ngê.

30 P:êê dono chaachaa u yoo, dono kópu numo p:uu yilî a tpapê ngópu, Chóó Lémi ye diya wo, peede tpapê pyu yoo, chaa pyu yoo, yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, yi pye mî yi dnye a vyee tumo, u yi y:e a kwo yédi, Dono kópu kamî m:uu nmo pyw:oo.

31 Yoo dono, yi chóó yi kópu u ntii dêdê vy:êmî tumo, pi ye d:uudpî ch:anê, myed:uudpî ngee ngmê.

32 Yi lama ka tóó, Chóó Lémi ka yi kópu yilî pwopwo u kópu dé, ngmênê mye d:uud:uu tumo, pi knî ye mye tpapê ngópu, ye dpo, Yinté kópu nipi paa d:uud:uu téme.

2

Pi yintómu yi kóté kîgha

1 Nju tpémi. Ala kópu wanmyi vyi ngmê, anye, Yi yéli yi l:êê ghi dmi dono, Chóó Lémi ngê paa kpada téne. Yi kópu wanmyi vyi knomomê, ye nmyi chóó nmyi p:uu anmyi danê, mu kópu u dîy:o k:omo tpile nmyo n:uu dé, ngmênê yi kópu myenmye d:uud:uu tumo.

2 Nmî lama ka tóó, pini n:ii knî y:oo yi kópu dono a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi ngê yinê wa kpada té. Doo u ntââ pi módó kuwa daangmêwa ghê.

3 Kópuni knî yi l:êê dîy:o ala kópu nmye tpapê ngópu, Chóó Lémi ngê mopêdê kpada téne, yi kópu dono nmyi chóó nmye d:uud:uu tumo. Lukwe dîy:o ala kópu nmye tpapê ngmê, Nmo Chóó Lémi u yoo mb:aa, daawa kpada nmo?

4 A pyipe yoo, ye lukwe? Chóó Lémi ngê nmyi dye ghi ka dówodówo, dye ghi

* **1:20:** Njópi 12:7-9; Psalm 19:1; Hipîlu 11:3 * **1:21:** Epeso 4:17-18 * **1:26-27:** Lev 18:22; 1 Kódin 6:9

daadîî doongê kpada nmyoo. Yi kópu nmyinê nmye k:omo tpile? Chóó Lémi ngê ka t:âât:ââ nmyo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Yi dono kéé téne, a ka pêdê diyé dniye.

5 Nmyi chóó nmyi pono nmye vyápê té, dnye daanmyi ng:aa. Lukwe dîy:o nmyi dono yilî dmyongê kéé ngópu? Yi kópu u l:êê dîy:o, wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kalê nmo, dnyinté daawa kpada nmyo.

6 Chóó Lémi ngê pi yilî yintómu knî ye yi kópu yilî ye wa pwila té. *

7 N:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, dye ghi yintómu u k:ii nmî ya, yi kópu u l:êê dîy:o kópu mb:aa dye ghi yintómu a d:uud:uu tumo, yi yéli ye Chóó Lémi ngê ghê kamî wa y:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

8 N:ii knî yi chóó yi p:uu a nuw:o té, maa ndêndê wunê da kuwo ngmê, dono u maa p:uu a wee, yi yéli ye Chóó Lémi wa nod:e, wamye kpada té. *

9 N:ii knî y:oo dono a d:uud:uu ngópu, dono wa a pyw:ee ngmê, mgînî vyîmî amyedê pyw:ee ngmê, kn:aa yéli y:oo daa yi mo wa a pyw:ee ngmê, ngmênê nmyo Nju tpémi, amyenmyinê pyw:ee ngmê.

10 Pini n:ii knî y:oo kópu mb:aa a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi ngê yi pi dmi ndîî ngê wa pyódu té, mb:aamb:aa ngê adnyin:aa ya, nmyo Nju tpémi daa nmyi mo, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii.

11 Chóó Lémi ngê nmo yintómu dêêpî kópu dyuu mu ngmidi mbêmê wa kóté kalê nmo.

12-15 Pini n:ii ngê dono wa d:uu, Chóó Lémi ngê wa kpada. Yélini daa Nju tpémi, k:omo tpile yi yéli yi lama Mósisi u dêêpî kópu dyuu daa kwo, Chóó Lémi ngê yi dono knî yi l:êê dîy:o amye kpada té. K:omo tpile dono mb:aamb:aa yi chóó a chámêchámê dumo, ngmênê kópu mb:aa daa d:uud:uu tumo, kópu dono ye d:uud:uu tumo. Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yi gha vy:o a kwo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê kópu mb:aa a d:uud:uu tumo, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê a ya nyédi, dini ghi n:ii ngê kópu dono a d:uud:uu tumo, yi gha dmi dono ngê dpî pyódu. Chóó Lémi ngê Nju tpémi amyedê kpada té. K:omo tpile Mósisi u dêêpî kópu dyuu yi lama a kwo, ngmênê daa chââchââ tumo. K:omo tpile pi u lama Mósisi u dêêpî kópu dyuu a kwo, yi pini ngê yi kwódu yé kópu dé adê d:uud:uu dé, ye Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê daawa pyódu, ngmênê n:ii ngê yi kwódu yé kópu dé daadî d:uud:uu dé, yini Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu.

16 Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu nmo wa a dy:ââ, nmî tumu kópu dono knî yi l:êê dîy:o yinê wa kóté kalê nmo. Pi knî ye yi kópu n:aa tpapê ngê, mu kópu u dîy:o yi kópu ndêndê ngê nmo wa pyódu.

Nju tpémi yi l:êê ghi dmi

17 Nju tpémi. Chóó Lémi nmyinê kââkââ ngópu, ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Mósisi u dêêpî kópu dyuu nmî lama a kwo, Chóó Lémi ngê daawa kpada nmo.

18 Nmyimo, Chóó Lémi u nuu u kópu dé nmî lama a pyede, u dêêpî kópu dyuu ngê nmî nuw:o dmi dê wáti té.

19 Nmyimo, Mgîdî vy:o yélini a kwo, nmo yi pywápê dé, my:oo yélini a tóó, maa mb:aa ye nmînê kêmakêma.

20 Nmyimo, Mbodo podo knî ye yi dono kópu nmo kwódukwódu too, pi kamî yoo myeno ndiye kîgha too, mu kópu u dîy:o ndê kópu yintómu, lama kópu yintómu nmî kn:ââ knî y:oo wunê a d:êê tumo.

21 Nju tpémi. Kn:aa yéli vy:ee ndiye kîgha tumo, lukwe dîy:o nmyi chóó dp:ee numo ndiye kîgha nyédi? Nmyimo, Namê kpaa, ngmênê nmyi chóó nmye kpaa nyédi?

22 Nmyimo, Pi u kuwó nangmê pwiyé, ngmênê yi kópu nmyi chóó nmye d:uud:uu ngópu? Nmyimo, Kn:aa yâpwo ka namê ngêpê, ngmênê ndapî nmyi yâpwo ngê nmyi pyódu ngópu, nmyi nuu u tpile ngê my:ee pyódu ngópu.

23 Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu nmyinê kââkââ ngópu, ngmênê yi kópu dyuu dp:ee nyêmî ngópu, Chóó Lémi ka mywenemywene u ngwo nmyine ńeńe ngópu.

24 Puku yedê yinté kópu mye tóó, apê, Nju tpémi yi l:êê dîy:o, kn:aa yéli y:oo Chóó Lémi daa chââchââ ngópu.

* **2:6:** Njon 5:29 * **2:8:** 2 Tes 1:8

25 Nju tpémi. Chóó Lémi u dêêpî kópu
dyuu anmyi nyêmî knomomê, u l:ii nmyi
too pee p:uu adî ya knomomê, ye up:o.
Ngmênê daanmyi nyêmî knomomê, k:omo
tpile u l:ii nmyi too pee p:uu adî ya, yi l:ii
ngê daawa ngee nmyo.
26 K:omo tpile kn:aa yéli yi too pee p:uu
Chóó Lémi u l:ii daa t:a, u kópu dyuu adnyi
nyêmî knomomê, ye Chóó Lémi ngê awo,
Na a ka a l:ii yi p:uu a t:a, a nuu u yoo. *
27 Nju tpémi. K:omo tpile kn:aa yéli yi too
pee p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:a, yi yéli y:oo
Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu adnyi nyêmî
knomomê, ye yi yéli y:oo wa ndyîko nmyo,
mu kópu u dîy:o, k:omo tpile Chóó Lémi u l:ii
nmyi too pee p:uu a t:a, Mósisi u dêêpî kópu
myenmyinê kpââ tumo, ngmênê yi kópu
dyuu dp:ee nyêmî ngópu.
28-29 Dmyinê w:ee ngmê? Ló pini ndêndê
ngê ngmê Nju pi? Daa pini n:ii too pee
p:uu Chóó Lémi u l:ii a t:a, ngmênê pini n:ii
u gha vy:o Chóó Lémi u l:ii a t:a. Yi kópu
daa dêêpî kópu ngê dpî d:uu, ngmênê Chóó
Lémi u Ghê Dmi ngê yinê dpî d:uu. Yi pini
ndêndê ngê Nju pi, daa pi knî y:oo a chaa
kîgha ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê yinê a
chaa kîgha ngê. *

3

Nju tpémi yi ya

1 Ala kópu mwiyé kîdî d:êê, d:ê, Pini n:ii u
too pee mu ngmidi p:uu Chóó Lémi u l:ii a
t:a, yi pini daa ndêndê ngê Nju pi. D:ê, Pini
n:ii u gha mênê Chóó Lémi u l:ii a t:a, yi pini
ndêndê ngê Nju pi. Yi kópu u l:êê dîy:o a ka
wanmyinê póó dmi, a ka nye, Chóó Lémi u
l:ii ngê Nju tpémi lónté a ngêêpî too? A ka
amy:ee póó dmi, a ka nye, Nju tpémi y:oo
ló kópu mb:aa ngmêwunê pyw:êmî ngópu,
kópuni kn:aa yéli y:oo dêdê pyw:êmî ngópu?
2 Nmyenê, Nju tpémi y:oo kópu mb:aa yilî
wunê pyw:êmî ngópu. Ala mwiyémwiyé
kópu. Vyîlo Nju tpémi ye Chóó Lémi ngê
chóó u kópu dyuu ye a y:ângo, u ngwo yi
lama yaa wo, a w:ee ngópu, apê, Chóó Lémi
alanté pini. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, A
yoo nê ntee pini ngê paa pyaa dniye, kn:aa
yéli y:oo yi vy:o u ngwo myepaa m:uu nêne.
3 K:omo tpile woni knî y:oo Chóó Lémi
u kópu dny:ii dy:ee tumo, ngmênê kópuni
Chóó Lémi ngê ndêndê ngê ye a vyi too, yi
kópu dyuu chóó daawa kéé té, ndêndê ngê
wa d:uu té. *
4 K:omo tpile pi yintómu adnyi
k:omodanê, ngmênê Chóó Lémi mu ngmidi
ngê k:omodanê ngê kêê daawa a t:oo. Puku
yedê alanté a tóó,
Chóó Lémi u kópu yintómu ndê kópu dé.
Pi ngê k:omodanê kópu Chóó Lémi p:uu
daawa a pyw:oo. *
5-8 Ngmê knî y:oo alanté a tpapê ngópu,
apu, Nmo mgîdîmgîdî dé, Chóó Lémi mu
ngmidi pywápê, yi kópu u l:êê dîy:o dono
kópu yilî paa d:uud:uu koo, mgîdî ndîî ngê
paa pyépi koo, pi knî y:oo Chóó Lémi u wuu
mb:aamb:aa ngê u ngwo paa m:uu y:e. Apu,
K:omodanê kópu yilî paa tpapê koo, pi knî
y:oo ala kópu u ngwo paa vyi y:e, Chóó Lémi
mu ngmidi u mênê k:omodanê kópu daa
tóó modaa tóó. Apu, Chóó Lémi ngê nmî
dono knî yi l:êê dîy:o kîngî kpada nmo, mu
kópu u dîy:o u pi ndîî ngê u ngwo nmo pyépi.
A tîdê mbwó yoo, yinté daa tóó. Ngmê
knî y:oo a pi dyênê ngópu, apê, Nê ngê yi
kópu yinê vyu. Nê kuu. Chóó Lémi ngê yi
yéli ndêndê ngê wa kpada té. A tîdê mbwó
yoo, Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kóté
kalê nmo. Pini n:ii ngê dono dpî d:uu, Chóó
Lémi ngê ndêndê ngê wa kpada.

Nmo yintómu dono dé

9 A ka anmyinê póó dmi, A ka nye,
Lukwe, Nju tpémi Chóó Lémi ka yoo
mb:aa, kn:aa yéli Chóó Lémi ka yoo dono?
Nmyenê, Kêle, yinté daa tóó. Ala kópu
wunê kîdî d:êê, Nuw:o dono ngê pi yintómu
mgîmî too, daa kn:aa yéli yi mo, ngmênê
Nju tpémi mye yi k:ii. *
10 Yinté kópu puku yedê mye tóó,
N:ii ngê dono daa d:uu ngê, yinté pini daa
tóó. *
11 Pini n:ii ngê Chóó Lémi u kópu wunê
wopwe,
yinté pini daa tóó.
Pi ngmê ngê Chóó Lémi daa nmy:uu.
12 Pi yintómu Chóó Lémi ka kpeme yaa
dniye,

* **2:26:** Nkal 5:6 * **2:28-29:** Njon 7:24; Kîlosa 2:11 * **3:3:** 2 Tim 2:13 * **3:4:** Psalm 51:4 * **3:9:** Lóma 3:23
* **3:10:** Psalm 14:1-3

dono kópu yilî a d:uud:uu ngmê.
Pi ngmê ngê kópu mb:aa daangma a d:uud:uu.
13 Yi yéli y:oo kópuni a tpapê tumo,
tuu a wee,
yi komo t:âmo kpêênî mbwee wââ tuu yiwunê yiyé.
K:omodanê pyu yoo, daa ndê kópu ye tpapê tumo,
Mg:ee ngê pi ntee dpî kiye,
yi kópu dé mye yinté dé,
pi yinté dpî vya t:oo. *
14 Peede tpapê pyu yoo. *
15 A pi vyuwó nyédi, pi lîmîlîmî ngê dpî vya t:oo. *
16 Kwéli dpî lee dmi, kópu dono y:i wumê d:uud:uu tumo,
yoo myoo yii kalê t:oo.
17 Pi u némi dyede yi lama ye tóó,
p:êê kópu l:âmol:âmo yi lama mêdaa tóó.
18 Chóó Lémi u chââchââ ndêndê ngê yi lama daa tóó. *
19 A tîdê mbwó yoo. Yi kópu dyuu daa kn:aa yéli yi mo yi p:uu a d:êê tumo, ngmênê Nju tpémi yi k:ii nipi yi p:uu a d:êê tumo, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, puku yedê kópuni a pyede, Nju tpémi yi l:êê dîy:o a d:êê tumo. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kalê nmo, pi ngê u kwo daawa vyi, A nt:u kópu daa tóó.
20 Daa dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu. Dêêpî kópu dyuu mbêmê ala kópu yunon:aa w:ee ngê, nê, Ala dpî kn:aadi. *

Chóó Lémi ka kêlîmî mbêmê pi u ngwo dpo kââdî

21-22 Chóó Lémi ka pi u kââdîkââdî, Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê yi kópu p:uu puku yedê dnya a d:êê, yi kópu ala ngwo kudu m:uu. Daa dêêpî kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi u k:ii anmo kââdî, ngmênê pini n:ii Yesu Kédisu ka adî kêlîmî, yi pini Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu, u k:ii wa a kââdî ngmê. *
23-24 Dp:oo u mo u mo dé, pi yintómu nmo dono dé, dp:oo Chóó Lémi u pee dé, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî módó yeedeyeede nmo a kpo, Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, dono vy:o yinê wunê pw:iipw:ii nmoo, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dniye. *
25-26 Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, nmî kpêê ngê yaa wo, nmî yikî dmi u pwo ghay wo. Yesu ka pini n:ii adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té. K:omo tpile dye ghi daadîî Chóó Lémi ngê pi knî yi dono u dîy:o daa kpada too, ngmênê daa kedekede pyu, mu kópu u dîy:o ala ngwo Yesu yi yéli yi pywuu ngê dê pyódu, Chóó Lémi ngê mêdaawa kpada té. Pini n:ii Yesu ka adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê daawa kpada, chóó u kwo wa a kââdî, mu kópu u dîy:o pi mb:aa ngê u kwo wa pyódu. Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a kpo, nmî l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o ala kópu nmî lama yaa we, nmî dono yilî daa módó ghêê too, ngmênê nmî yikî dmi Tp:oo u pwo ghay wo. *

27 Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngê chóó u pi d:uudpî knî, d:uudpî vyi, Nê u ntââ, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu n:aa chââchââ, u l:êê dîy:o u kwo wa a kââdî nê. Kêle, yinté daa tóó.
28 Chóó Lémi ngê daa dêêpî kópu dyuu mbêmê u kwo wa a kââdî nmo, ngmênê Yesu ka kêlîmî mbêmê u kwo wa a kââdî nmo. *
29 Myenté, Nju tpémi y:oo yi chóó yi pi dmi d:uudpî km:êê ngmê, d:uudpî vyi ngmê, Chóó Lémi daa kn:aa yéli yi yâpwo, ngmênê nmî mo nmî yâpwo. Kêle. Chóó Lémi mye kn:aa yéli yi yâpwo. *
30 Chóó Lémi daa miyó, mu ngmidi. Nju tpémi n:ii dé Yesu ka a kêlîmî té, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê dpî pyaa dmi. Kn:aa yéli mye yinté dé. Yi vy:o yélini Yesu ka a kêlîmî té, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê myoo pyaa dmi.
31 A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe? Yesu ka kêlîmî mbêmê dêêpî kópu dyuu dpî chedê? Nmyenê, Kêle, dp:oo chedê ngê, ngmênê dêêpî kópu dyuu mbêmê nmînê wopwe ngê, anye, Ala dpî kn:aadi.

* **3:13:** Psalm 5:9; 140:3 * **3:14:** Psalm 10:7 * **3:15:** Prov 1:16 * **3:18:** Psalm 36:1 * **3:20:** Psalm 143:2; Nkal 2:16; Lóma 7:7 * **3:21-22:** Lóma 1:17; Nkal 2:16 * **3:23-24:** Epeso 2:8 * **3:25-26:** Epeso 1:7 * **3:28:** Nkal 2:16 * **3:29:** Lóma 10:12

4

Póól ngê Epîlaham dyimê pywuu ngê u ngwo pyódu ngê

1 Nmo Nju tpémi, nmî kn:ââ mu ngmidi, Epîlaham. Yi Epîlaham dyimê pywuu ngê nmye nînê pyépi.
2-3 Chóó Lémi ngê Epîlaham ka wo vyu, Kópu mb:aa yilî nye d:uud:uu, dyââpe m̱:uu daa t:a, ye Epîlaham ngê chóó u pi pîdoo kmîmî. Ngmênê Chóó Lémi u ngîma u pi chóó daapîdoo kmîmî, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó, Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo a kêlîmî, pi mb:aa ngê u ngwo u kwo a pyodo. *
4 Dpodo pyu ngê u pywuu dpo ngee, u kada pini ngê u kwo daawa vyi, Ala a módó yeedeyeede ṉga yed:a kê. Chóó Lémi ngê módó yeedeyeede n:ii Epîlaham ka y:ângo, doo u dpodo u pywuu.
5 Pini n:ii ngê a tpapê, apu, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu u chââchââ ngê nî dêê wo, ngmênê Chóó Lémi ka anî kêlîmî, a dono u kuwó paa kéé téne, yi pini Chóó Lémi ngê wa ngee, u kêlîmî u l:êê dîy:o u dono wa ghêê té.
6 King Dépidi ngê vyîlo yinté pini u kópu yi d:êê ngê, apê,
7-8 Pini n:ii u dono Chóó Lémi ngê u kuwó dpî kéé té,
mêd:uuwodê ngî té,
myedaa nuw:onuw:o too,
yi pini u gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. *
9 A tîdê mbwó yoo. Yi kópu daa yoo ngmidi yi kópu, daa yélini yi mo Chóó Lémi u l:ii yi too pee p:uu a t:a, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii. Kópuni d:a d:êê, yi kópu nmye mênînê tpapê, Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo kêlîmî, Chóó Lémi ngê ala módó yeedeyeede u ngwo u kwo y:ângo, kwo, Dyââpe m̱:uu daa t:a.
10 A tîdê mbwó yoo, ala kópu dmyinê nuw:onuw:o. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê yi kópu Epîlaham ka a vyu, lukwe, Chóó Lémi u l:ii yi ngwo Epîlaham u too pee p:uu doo a ya, ó dêpwo a ya? A tîdê mbwó yoo, yi ngwo dêpwo a ya.
11 Chóó Lémi ngê Epîlaham u kêlîmî mwiyé módu, u nkwo u kwo vyu, kwo, Dyââpe m̱:uu daa t:a, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u l:ii Epîlaham p:uu u nkwo kele. Dyââpe pwapî kn:ââ Epîlaham ngê a chópu, ala ngwo yélini ye Chóó Lémi ngê a tpapê, yipu, A ka kêlîmî u l:êê dîy:o, dyââpe nmyi p:uu daa t:a, k:omo tpile yi yéli yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii daa t:a, ngmênê na a ka yi yéli yi kn:ââ mye Epîlaham.
12 Epîlaham mye Nju tpémi yi kn:ââ, n:ii dé yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii a t:a, ngmênê Nju tpémi yi vy:o yoo ngma a kwo, yi yéli yi kn:ââ njini Epîlaham, mu kópu u dîy:o Epîlaham Chóó Lémi ka ntee dpîmo a kêlîmî, yi yéli yinté u kwo mye kêlîmî té. Epîlaham Chóó Lémi ka yinté mwiyé dpîmo a kêlîmî, kuwó Chóó Lémi u l:ii too pee p:uu u ngwo kele.

Epîlaham Chóó Lémi u ndêndê kópu dyuu ka u ngwo kêlîmî mbê wo

13 Chóó Lémi ngê ala ndêndê kópu Epîlaham ka a vyu, kwo, Dyámê ghi yintómu, ṉyoo knî yi k:ii nmyi dyámê ghi ngê wa pyaa dmi. Daa dêêpî kópu dyuu chââchââ u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yi ndêndê kópu dyuu Epîlaham ka a vyu, ngmênê Epîlaham Chóó Lémi ka doo kêlîmî, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo pyodo.
14 Yi dyámê ghi u l:êê dîy:o Epîlaham wodoo dpodo, dêêpî kópu yintómu wodoo chââchââ dé, ye Chóó Lémi ngê módó daapî yeede ngê, Epîlaham u kêlîmî Chóó Lémi ka k:omo tpile ngê pî pyodo. Nmo my:oo ntee dé, kópuni Chóó Lémi ngê módó nmo wa a kê, doo u ntââ dpodo ngê daanmî pwila. *
15 U yi nmo adî kwo, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e nmî châpu, ya mb:aa u ngwo u kwo nmî pwila, ngmênê wanmî dêê dmi, nmî kpadakpada anmo pyw:oo, mu kópu u dîy:o doo u ntââ pi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e d:uudpî châpu. Dêêpî kópu dyuu wodaa kwo, ye pi ngê daapê vyi, Dono kópu ngmêchi d:uu. *
16 Chóó Lémi ngê nmî kêlîmî mbêmê u módó yeedeyeede nmo wa a kê, mu kópu

* **4:2-3:** Gen 15:6; Nkal 3:6; Njems 2:23 * **4:7-8:** Psalm 32:1-2 * **4:14:** Nkal 3:18 * **4:15:** Lóma 5:13

u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Epîlaham u yoo yintómu knî ye nî y:oo, daa Nju tpémi yi mo, ngmênê kn:aa yéli mye yi k:ii, Epîlaham u kêlîmî a ka ntoo, yi yéli yi kêlîmî mye yintoo. A tîdê mbwó yoo, nmo yintómu Epîlaham mu ngmidi nmî kn:ââ.

17 Chóó Lémi ngê nmo yintómu nmî kn:ââ ngê pyódu ngê. Yinté kópu puku yedê mye tóó, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Yoo yilî yi kn:ââ ngê dî pyódu ngi. Epîlaham Chóó Lémi ka dpodombiy:e doo kêlîmî, u gha vy:o apê, K:omo tpile a kpâm Sela k:ii nyi vy:ene knopwo, daa kêmakêma nye pwopwo mo, ngmênê Chóó Lémi ngê u ntââ ngê wa pyódu nyo, tp:ee u ngwo angmênyi tpyé. Apê, Chóó Lémi ngê tpileni p:uu wa vyi, Yi tpile taa we, yed:oo yi tpile ndêndê ngê wa t:aa. *

18 K:omo tpile u kpâm Sela k:ii yi tp:ee daa tpyé ngópu, ngmênê yi kópu p:uu Chóó Lémi ka dpodombiy:e doo kêlîmî, yoo yilî yi kn:ââ ngê u ngwo pyodo. Puku yedê alanté mye tóó, kwo, Nyoo yilî ngê wa pyódu, mbóó p:uu pudu yilî ntee, yinté. *

19 K:omo tpile daa kêmakêma Epîlaham ngê u m:ââ yono y:a ngê doo pyépi, u pââ myedê mtiti wo, u kpâm Sela doo u ntââ tp:ee daapî tpyó, ngmênê u kêlîmî têdê ngê daa pyodo. *

20 Chóó Lémi ngê kópuni u kwo a vyu, yi kópu ka u kêlîmî têdê ngê daa pyodo, ngmênê u kêlîmî ndîî ngê u kwo mê pyodo, u l:êê dîy:o Chóó Lémi modoo chaa kîgha.

21 U nuw:o k:oo apê, Chóó Lémi u wêdêwêdê u ntââ, yi kópu daawa têd:a, ndêndê ngê wa d:uu.

22 Yi kêlîmî u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê ala módó yeedeyeede u ngwo u kwo y:ângo, kwo, Dyââpe m:uu daa t:a. *

23-24 Yi kópu dyuu daa Epîlaham u mo u l:êê dîy:o d:êê ngópu, ngmênê nmî l:êê dîy:o mye d:êê ngópu, yélini Chóó Lémi ka nmo kêlîmî té, pini n:ii ngê nmî Lémi Yesu a pyidu ngê. *

25 Chóó Lémi ngê Yesu nmo a dy:ââ ngê, nmî dono knî yi l:êê dîy:o pwene. Nmî yikî dmi u pwo ghay wo, pi mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dniye, wod:oo Chóó Lémi ngê Tp:oo mêdê pyidu ngê.

5

Yesu ngê Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî nmoo

1 Nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dniye. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u k:ii numo p:uu dpînê d:uu té. *

2 Yesu Kédisu ngê keńe nmo yinê kpêmî ngê, Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nmî ghê dniye, Chóó Lémi nmo u ngwo wunê vyuwo. Nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a tóó, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ntee pini ngê anmî pyaa dmi.

3 Kópu m:uu ala. K:omo tpile dono kópu nmo wadnyi pyodopyodo, ngmênê nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê amyednyi ya, mu kópu u dîy:o dono u vyîmî pyu ndîî ngê u ngwo anmî pyaa dmi. *

4 Yi dono anmo a vyîmî knomomê, ye Chóó Lémi ngê nmo wa vyi, Nmyo mb:aamb:aa dé. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama dpî yââ, nipi, Chóó Lémi ngê daawa mb:ii nmo.

5 Yi kópu nmî lama ka tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi nmo a dy:ââ ngê, nmî mênê yaa wo, u ngwo nmo a vyu, apê, Nmyi nuu ghi dmi a nódó a tóó.

6 Dini ghi n:ii ngê dono ngê nmee a ya, doo u ntââ nmî chóóchóó daap:oo ngee nmoo. Chóó Lémi ngê wéni n:ii a ngmidi ngê, yi wéni ngê Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, nmî l:êê dîy:o u ngwo pwene.

7 Dyámê pee u l:êê dîy:o wanyi vyi, anye, U ntââ l:êê têdê wanî pw:onu, ngmênê k:omo tpile myipe pi mb:aa, myedaanyi vyi, A pyipe u l:êê dîy:o n:aa pwopwo.

8 Ngmênê dini ghi n:ii ngê daa yoo mb:aa ngê nmee a kwo, Yesu Kédisu ngê yi kópu vyîlo yi d:uu ngê, nmî l:êê dîy:o pwene, ala kópu u ngwo nmo w:ee ngê, nmîmo, Nmî nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ndêndê ngê a tóó. *

9 U pwopwo u l:êê dîy:o, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dniye. Yi kópu u

* **4:17:** Gen 17:5 * **4:18:** Gen 15:5 * **4:19:** Gen 17:17 * **4:22:** Gen 15:6 * **4:23-24:** Lóma 15:4 * **5:1:** Lóma 3:24 * **5:3:** Njems 1:2-3 * **5:8:** Njon 3:16; 1 Njon 4:10

l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, Yesu ngê nmî kpadakpada têdê ndêndê ngê wa dyé nmo. *

10 Chóó Lémi u k:ii noko nmee diya, ngmênê chóó Tp:oo u pwopwo u l:êê dîy:o, u kwo a kââdî nmoo. Ndêndê ngê yinê wa ngee nmo, Yesu u ghê kamî nmî mênê adî ya, mu kópu u dîy:o nmo Chóó Lémi u pyipe yoo. *

11 Kópu m:uu a tóó, Chóó Lémi ngê nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê a pyódu ngê, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, Chóó Lémi ka yinê a kââdî nmoo.

Adam pini dê nmî Lémi Yesu Kédisu

12 Pi ngmidi ngê dyámê mbêmê dono u kn:ââ a chópu, pwopwo u kn:ââ yinê mye chópu. Ala ngwo nmo yintómu pwopwo u yoo, mu kópu u dîy:o dono nmo d:uud:uu ngê. *

13-14 Kn:ââ Adam u dye ghi ngê, nkoo Mósisi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mî d:êê ngê, yi ngwo dyámê mbêmê dono modoo ya. Doo u ntââ pwopwo u wépi daapî pwaa ngópu. Chóó Lémi ngê Adam ka kópuni a vyu, yi kópu Adam ngê daa nyongo, dono d:uu ngê, u kuwó dini ghi ngê yed:oo pwene. Chóó Lémi ngê yélini ye kópu daa vyu, mye pw:oo dniye. Yi dini ghi ngê Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu pi ka ghêlî daa vyu, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yi dono dêdpîmo a kpââ.

Adam ntee doo a ya, Yesu yinté myedoo a ya, mu kópu u dîy:o pi ngmidi u wââ pi yilî yi p:uu kee wo. Adam mu ngmidi ngê knâpwo kalê nmoo, Yesu mu ngmidi nmî Mbwámê ngê mê pyodo. *

15 Ngmênê Adam pini dê Yesu yi dpodo dê u mo u mo dê. Chóó Lémi u módó yeedeyeede daa Adam u dono ntee tpile. K:omo tpile pi ngmidi ngê dono kn:ââ a chópu, pwopwo kn:ââ myedê chópu, ngmênê Yesu Kédisu mu ngmidi ngê ndîî kópu ngmê nmo yinê a ńuwo, Chóó Lémi u módó yeedeyeede nmî yilî nmo a kpo.

16 Adam ngê dono mu ngmidi d:uu ngê, dono kn:ââ u ngwo a chópu, wod:oo Chóó Lémi ngê kpadakpada u yoo ngê pyódu nmoo. Ngmênê Yesu Kédisu u l:êê dîy:o, k:omo tpile dono yilî nmî d:uu ngê, Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede mbêmê yi dono yilî mê chedê ngê.

17 K:omo tpile pi mu ngmidi u dono u l:êê dîy:o pwopwo u pi ndîî ngê pyodo, doo u ntââ pi ngê u wépi daawa puwâ, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ngê kópu ndîî ngmê d:uu ngê. Chóó Lémi ngê pini n:ii ka u módó yeedeyeede wa y:oo, Yesu Kédisu u l:êê dîy:o pi mb:aa ngê u kwo wa pyódu, yi pini ka ghê kamî wa y:oo, u pi ndîî ngê wamye pyódu.

18 Nmî kn:ââ ngê u dono mbêmê ntee knâpwo kalê nmoo, kpadakpada u yoo ngê u ngwo nmî pyaa dniye, nmî Mbwámê ngê u kópu mb:aa mbêmê nmî tpyuu u maa yinté a yó, nmî ghê kamî u maa yinté myedê yó. *

19 Nmî kn:ââ ngê Chóó Lémi u dnye a vyâ, yoo dono ngê u ngwo pyódu nmoo. Nmî Mbwámê ngê Chóó Lémi u dnye mb:aamb:aa ngê a nyongo, yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo anmî pyaa dmi.

20 Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, mu kópu u dîy:o apê, Yi lama paa yaa we, Ala nmo dono dé. Pini n:ii ngê ala kópu wa vyi, A dono ndîî, ala kópu amye vyi, Chóó Lémi u módó yeedeyeede a ka mye ndîî, a dono u kuwó myaa kéé té.

21 Dono ngê ntee dpîmo mbêpê kîgha nmo, u l:êê dîy:o pwopwo nmî vy:o a tóó, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ngê ala ngwo yinté mye mbêpê kîgha nmo. Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê yinê pyódu nmoo, ghê kamî nmo amyedê kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

6

Yesu u k:ii nipi pwopwo

1 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, dono yilî anmî d:uud:uu, Chóó Lémi u módó yeedeyeede ndîî ngê u ngwo nmo paa pyaa we?

2 Nmyenê, Kêle, yinté daa tóó. Nuw:o dono ka nmî pw:oo dniye, doo u ntââ mêdaadî mbêpê kîgha nmo.

* **5:9:** Epeso 1:7 * **5:10:** Kîlosa 1:22 * **5:12:** Gen 3:6; Lóma 6:23 * **5:13-14:** 1 Kódin 15:21-22 * **5:18:** 1 Kódin 15:22 * **5:21:** Lóma 6:23

3 Ala kópu nmyi lama a yaa we, Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu u pi ngê mbwaa paa a kmênê nmoo, u pwopwo ka u ngwo a kââdî nmoo.
4 Yi ngwo Yesu u k:ii nipi nmî pw:oo dniye, u k:ii mye kmênê nmoo. Nmî Mî ngê u wêdêwêdê mbêmê Yesu Kédisu ntee a pyidu ngê, ghê kamî yinté nmo amyedê kê. Nuw:o kamî ngê dye ghi yintómu choo mbêpê kîgha nmo. *
5 Yesu u k:ii nmo kââdî ngê, ntee pwene, yinté my:oo pw:oo dniye. Daawa kéé nmo, ntee a pii wo, yinté amyino pii dmi.
6 Pini n:ii Yesu u yoo vy:o dpî ghê, yi pini ngê ala kópu dpî vyi, dpo, Na a ka a nuw:o mbwee Yesu u kîdosi ńedê mye t:ee ngópu, y:i mye pwene, Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Yi nuw:o dono pw:oo dniye, nuw:o dono ngê mêdaadî mbêpê kîgha dé. *
7 Dini ghi n:ii ngê pi dpî pw:onu, u dono yilî dyámê mbêmê dpo kuwo.
8 Yesu u k:ii nmî pw:oo dniye, yi kópu u l:êê dîy:o u k:ii anmî ya.
9 Nmî lama ka tóó, Yesu ka a pii wo, mêdaawa pw:onu. Pwopwo wa dîpî, mêdaawa ńuw:o. *
10 Yesu ng:êêntómu pwene, dono mêdaamowa a pyw:oo. Chóó Lémi k:ii nipi a tóó mo, chedê ngê daawa pyódu. *
11 Alanté dmyinê nuw:o, dono ka nmî pw:oo dniye, mêdaadî mbêpê kîgha nmo, Yesu Kédisu u k:ii nmo kââdî ngê, Chóó Lémi ngê wunê mbêpê kîgha nmo. *
12 Ala dini ghi ngê nuw:o dono ngê kîmê mbêpê kîgha nmyo, nmyi chóó nmyi nuw:o dono dpî kéé tóó.
13 Nmyi nuw:o dmi nuw:o dono p:uu kîmê kwo, nmyi yi dmi dono u maa p:uu nangmê kââ, nmyi kêê dmi dono p:uu nangmê yé, ngmênê nmyi chóóchóó ndêndê ngê Chóó Lémi ka dpî y:ee tóó, kópu mb:aa u ngwo dmyinê d:uud:uu dé, mu kópu u dîy:o pwopwo vy:o yinê a y:ee nmyoo, ghê kamî nmye yinê myedê kpo.
14 Ala kópu ndê kópu. Dono ngê daadî mbêpê kîgha nmyo, mu kópu u dîy:o daa dêêpî kópu dyuu ngê a wêdêwêdê kîgha nmyo, ngmênê Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede mbêmê yinê a wêdêwêdê kîgha nmyo.

Dpodo pyu yoo yi danêmbum

15 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, dono ngmanmî d:uu, mu kópu u dîy:o daa dêêpî kópu dyuu p:uu nmî nuw:o dmi a wee, ngmênê Chóó Lémi u módó yeedeyeede p:uu nmî nuw:o dmi a wee, nmî dono yilî yintómu u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té? Nmyenê, Apuu! Yinté daa tóó. *
16 Ala kópu ndêndê ngê nmyi lama ka tóó, pini n:ii p:uu nmye dpodo té, yi pini ngê yinê adî dpodo kîgha nmyo. Dono p:uu anmyi dpodo, ye pwopwo anmyinê pyw:ee ngmê. Chóó Lémi p:uu anmyi dpodo, u dnye ka mb:aamb:aa ngê anmyi ng:aa, ye pi mb:aa ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. *
17 Chóó Lémi kwunokwuno koo, mu kópu u dîy:o k:omo tpile dono p:uu wunê mwiyé nmyee a dpodo, ngmênê dono p:uu dpodo nmyinê kuwo ngópu, Yesu u kópu n:ii nmyi ny:ee tumo, yi kópu dyuu d:ud:umbiy:e nmye chââchââ ngmê.
18 Nyââ, Yesu ngê dono kwulo a pwaa nmyoo, dpodo mb:aa p:uu dpodo kalê nmyoo. *
19 (Dyimê pywuu nmye yed:a kê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi p:uu kópu dé yi wopwe nmye dpodo ndîî, módó daanmyinê w:ee t:oo.) Wunê dono u dpodo pyu ngê nmyi pyaa dniye, p:uu nmyee a dpodo, até dono kópu yilî nmyee a d:uud:uu, kópu dpîp:engmê kuwa kalê ngópu. Ala ngwo pi mb:aa u dpodo pyu ngê pyaa dmyeno, u nuu u kópu yidmyinê d:uud:uu dé, ntee a tóó, yinté yinê a pyépi nmyo.
20 Dini ghi n:ii ngê dono u dpodo pyu ngê nmyee a ya, mb:aamb:aa p:uu dênmyee a mbêpê.
21 Dono u yi woo n:ii nmyi ntówo tumo, yi yini kîgha ló dé, pwopwo u tpile dé. Yi kópu yilî ala ngwo nmyinê nmye mywene-mywene u kópu dé. *
22 Yesu ngê dono kwulo a pwaa nmyoo, Chóó Lémi u dpodo pyu ngê pyódu nmyoo, Chóó Lémi ntee pini ngê mye pyépi nmyo,

* **6:4:** Kîlosa 2:12 * **6:6:** Nkal 5:24 * **6:9:** Tpyuu 1:18 * **6:10:** 1 Pita 3:18 * **6:11:** 1 Pita 2:24 * **6:15:** Lóma 6:1 * **6:16:** Njon 8:34 * **6:18:** Njon 8:36 * **6:21:** Lóma 7:5

ghê kamî u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.
23 Pini n:ii dono p:uu a dpodo, pwopwo u ngwo wunê kmênêkmênê, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii nipi wunê kââdîkââdî nmoo, u módó yeedey-eede mbêmê ghê kamî nmo wunê kuwo ngê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

7

Yééyéé u dyimê pywuu

1 A tîdê mbwó yoo, ala kópu u wopwe ngê daanmyi dêê dmi, mu kópu u dîy:o dêêpî kópu dyuu nmyi lama a kwo.
2-3 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Dêêpî kópu dyuu ngê pi cha dpo kââdî dê, u dî pwopwo anyi wunê tóó. Yepe ngê u moo wa a kuwo, kn:aa pini ka amî lê, ye daa yééyéé u kópu ayi d:uu, ngmênê mââ ti u kópu ayi d:uu. Ngmênê u moo mwiyé dpî pw:oo knomomê, ye yééyéé u dêêpî kópu yi pyópu p:uu u ngwo dpo pywálî, módó pyââ ngê moo pyódu, u ntââ amê yéé, mêdaa mââ ti u kópu yu d:uu.
4 A tîdê mbwó yoo, nmyo mye ntee dé. Mósisi u dêêpî kópu dyuu ka nmyi pw:oo dniye, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u k:ii nipi nmyi pw:oo dniye. Yi kópu u l:êê dîy:o Mósisi u dêêpî kópu dyuu ngê daamodî mbêpê kîgha nmyo. Yesu Kédisu dini ghi n:ii ngê a pii wo, u yoo ngê u ngwo pyódu nmoo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Kópu mb:aa yilî dny:oo d:uud:uu dé, M:aa u pi ndîî ngê paa pyaa we. *
5 Dini ghi n:ii ngê nuw:o mbwee p:uu nmee a mbêpê, dêêpî kópu dyuu ngê kwódu yé u kópu nmî nuwo yinê kalê too. K:omo tpile pwopwo u kópu dé, ngmênê u yi nmo doo kwo, Yi kópu nmî d:uu té. *
6 Ngmênê ala ngwo dêêpî kópu dyuu nmî p:uu da pywálî, mu kópu u dîy:o tpileni ngê doo tpyé nmo, yi tpile ka nmî pw:oo dniye. Mósisi ngê wunê kópu dyuu n:ii a d:êê ngê, daa yi kópu dyuu ngê a mbêpê kîgha nmo, ngmênê kópu kamî, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a mbêpê kîgha nmo. *

Nuw:o dono pini dê dêêpî kópu dyuu

7 A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, dêêpî kópu dyuu lónté tpile, dono? Nmyenê, Kêle, ngmênê dêêpî kópu dyuu ngê dono a ka yinê a kêma ngê. Dêêpî kópu dyuu ngê wodaa vyu, Kn:aa pini u tpile u yi nga kîngmê kwo, ye yi kópu a lama daapê tóó. *
8 Dêêpî kópu dyuu mbêmê nuw:o dono ngê dóó noo, u ngwo noo nuw:o dono, kn:aa pini u tpile dé yi yi dmi a nga u ngwo dpîmo kwo. Dêêpî kópu dyuu wodaa kwo, ye nuw:o dono paa dîpî.
9 Dêêpî kópu dyuu a lama ghêlî daa yaa wo, a ghê doo ya, ngmênê dini ghi n:ii ngê dêêpî kópu dyuu nî nyongo, nuw:o dono a gha vy:o wêdêwêdê ngê pyodo, u ngwo nî pwene. *
10-11 K:omo tpile Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Dêêpî kópu dyuu ngê ghê ye mê y:ee ngê, ngmênê pwopwo u ngwo nê pyw:ângo, mu kópu u dîy:o dêêpî kópu dyuu mbêmê nuw:o dono ngê dóó noo, u ngwo vya noo.
12 A tîdê mbwó yoo, dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Pi ngê tuu angma a ngî, pi u ngwo angmê vy:a, ye daanmî vyi, Tuu dono. Kêle, tuu dpodo u tpile, nuw:o u mênê daa tóó. Tpile mb:aa. Pini n:ii ngê u mbwó dpî vy:a, yi pini dono. K:omo tpile Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa, ngmênê nuw:o dono ngê a ngî too, u ngwo vya noo. *
13 A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aa ngê vya nyoo? Nmyenê, Kêle, ngmênê nuw:o dono ngê p:ee vya noo. Nuw:o dono ngê yi dêêpî kópu dyuu mb:aa ngma a ngêêdî, tuu ntee tpile ngê pyódu ngê, u ngwo vya noo, u ngwo nê w:ee ngê, nê, Nuw:o dono u mênê mb:aamb:aa daa tóó mo daa tóó.

Pi u tpiipi

14 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê dêêpî kópu dyuu nmo yinê a kpo, ngmênê a chóó a wêdêwêdê mbêmê yi dêêpî kópu dyuu u chââchââ ngê n:aa dîpedîpe yédi, mu kópu u dîy:o nê dono p:uu dpodo pyu, yinê a mbêpê kîgha noo.

* **6:23:** Lóma 5:12,15 * **7:4:** Lóma 6:2,11; Nkal 2:19 * **7:5:** Lóma 6:21 * **7:6:** Lóma 8:2; 6:4 * **7:7:** Ex 20:17
* **7:9:** Njems 1:15 * **7:12:** 1 Tim 1:8

15 Kópuni n:aa d:uud:uu too, dênînê wopwe too, mu kópu u dîy:o, u ya a nga a kwo, kópu mb:aa yinî d:uud:uu dé, ngmênê dînê d:uud:uu too. Kópuni a ka dono dé, vyîlo yi kópu yinî d:uud:uu too.
16 Tpéé kópu tpapê ngê nê w:ee ngê, nê, Dêêpî kópu dyuu a ka yi mb:aamb:aa.
17 Yi kópu u l:êê dîy:o nê kuu, dono kópu a chóó dînî d:uud:uu too, ngmênê nuw:o dono n:ii a gha vy:o a tóó, yinê wunê tpyuu noo.
18 A lama ka tóó, a chóó a mênê kópu mb:aa daangma a tóó. K:omo tpile u ya a nga a kwo yédi, Kópu mb:aa nî d:uud:uu dé, ngmênê n:aa dîpedîpe yédi, dînî d:uud:uu too, a yi dê dnyinté ghiye a m:ii mo, a kêê dê dono p:uu a dpodo mo.
19 Kópu mb:aa n:ii u ya a nga a kwo yédi, Nî d:uu, yi kópu d:uuw:ee d:uu. Kópu dono n:ii u ya a nga daa kwo yédi, Nî d:uu, yi kópu vyîlo yinî d:uud:uu ngê.
20 Yi kópu u l:êê dîy:o na a ka a nuw:o daa a tpiipi, ngmênê nuw:o dono n:ii a mênê a tóó, yinê wunê tpyuu noo.
21 A tîdê mbwó yoo, alanté a tóó. Dini ghi n:ii ngê u ya a nga adî kwo, Kópu mb:aa ngmênî d:uu, ngmênê nuw:o dono a nkîgh:ê a ya yédi.
22-23 Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu a nuu u kópu dyuu, ngmênê kn:aa lémi ghi a mênê ngma a dpodo yédi, a nuw:o p:uu a d:uu yédi, dono p:uu dpodo pyu ngê yinê a pyépi noo. *
24-25 A nuw:o mu ngmidi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yinê a chââchââ ngê, ngmênê a chóó a wêdêwêdê ngê doo u ntââ kópu mb:aa daanî d:uu, a yi dê dnyinté ghiye a mo, a kêê dê dono p:uu a dpodo mo. Nuw:o dono ngê dono u maa p:uu wunê tpyuu noo, máádini u dî pwopwo. Yi kópu ngê a gha dê dyênê, a p:uu nanê wa a pywálî? Mw:ââkó Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu ngê yinê wa a pywálî. *

8

Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono vyápê

1 Yélini Yesu Kédisu u k:ii a kââdî dniye, yi yéli Chóó Lémi ngê daawa kpada.
2 U Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê Yesu ka yinê a kââdî nmoo, ghê kamî nmo yinê myedê kpo, pwopwo pini dê dono ye yinê mye w:êê nmoo.
3 Mósisi u dêêpî kópu dyuu dêê wo, mb:aamb:aa ngê daa pyódu nmoo, mu kópu u dîy:o dp:oo nuw:o pyu mb:aa dé. Chóó Lémi ngê chóó tp:oo nmo a dy:ââ ngê, nmo ntee pini ngê pyodo. Nmî l:êê dîy:o nmî dono ńedê kele, Chóó Lémi ngê dono u ngwo ndyîko ngê.
4 Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê wunê pyépi nmoo, kópuni Chóó Lémi ngê u yi a kwo, yi kópu yinmo d:uud:uu too. Daa nmî chóó nmî wêdêwêdê mbêmê nmo m:ii té, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê nmo m:ii té, u dêêpî kópu dyuu u ngwo nmo chââchââ too. *
5 Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, Chóó Lémi u nuu u kópu ye d:uud:uu t:oo, ngmênê yélini yi chóó yi nuw:o mbwee u pono a vyápê té, daa Chóó Lémi u nuu u kópu ye d:uud:uu t:oo.
6 Yélini yi chóó yi nuw:o u pono a vyápê té, ghê kamî yi mênê daa tóó, myedaawa a pyw:ee ngmê. Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, ghê kamî wunê da pyw:ee ngmê, Chóó Lémi u k:ii noko mb:aamb:aa ngê a pyede. *
7 Pini n:ii chóó u nuw:o u pono a vyápê yédi, yi pini Chóó Lémi p:uu a d:uu yédi, u dêêpî kópu dyuu daa chââchââ ngê, mu kópu u dîy:o yi pini dpî dîpî.
8 Doo u ntââ yi pini ngê Chóó Lémi u nuu u kópu daangmêwa d:uu.
9 A tîdê mbwó yoo, ngmênê dp:ee yinté yéli. Mumdoo Chóó Lémi u Ghê Dmi ndêndê ngê nmyi mênê a tóó, ye u pono nmye vyápê nyédi, nmyi chóó nmyi nuw:o mb-wee u pono dp:ee vyápê nyédi. N:ii u mênê Yesu Kédisu u Ghê Dmi daa tóó, yi pini doo u yoo vy:o pini ngmê. *
10-11 K:omo tpile dono ngê nt:ââ nmyoo, doo u ntââ nmyi chóó kópu mb:aa u ngwo daangmanmyi d:uu ngmê, ngmênê Yesu Kédisu nmyi gha vy:o a tóó, u Ghê Dmi ngê mêdê pyidu nmyoo, a wêdêwêdê kîgha nmyoo, mu kópu u dîy:o Yesu ngê Chóó

* **7:22-23:** Nkal 5:17; Njems 4:1; 1 Pita 2:11 * **7:24-25:** 1 Kódin 15:57 * **8:4:** Nkal 5:16,25 * **8:6:** Lóma 6:21; Nkal 6:8 * **8:9:** 1 Kódin 3:16; 12:3

Lémi ka a kââdî nmyoo. Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu a pyidu ngê. U Ghê Dmi vyîlo nmyi mênê ye tóó, yinê a wêdêwêdê kîgha nmyoo.

12 A tîdê mbwó yoo, nmyi nuw:o mbwee u wépi dmyinê pwapî dé.

13 Nmyi nuw:o mbwee u pono anmyi vyápê, ye wanmyi pw:oo dmi. Chóó Lémi u Ghê Dmi ka anmyi ng:aa, nmyi nuw:o mbwee u kópu dono u ngwo anmyi kéé t:oo, ye ghê kamî wanmyinê pyw:ee ngmê. *

14 Yélini Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono a vyápê té, yi yéli Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo.

15 Wunê daa dnyinté nmyimo a nkîngê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinté nkîngê têdê daawa diyédiyé kalê nmyo. Kêle. Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê yinê pyódu nmyoo, Chóó Lémi ka u ngwo nmo tpapê ngê, kwonmîmo, M:aa. *

16 A tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó, nmo Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo. U Ghê Dmi k:ii nmî ghê dmi knî y:oo yi kópu a tpapê ngópu. *

17 Yesu u tîdê mbwó ngê nmî pyaa dniye, pi knî y:oo Yesu Kédisu u l:êê dîy:o dono nmo wa d:uu knomomê, yi dono u mgînî anmo vyîmî knomomê, ye Yesu u k:ii mb:aamb:aa ngê wanmîn:aa ya, Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede nmo wa a kê. *

Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê kópuni wa d:uu

18 Ala dini ghi ngê dononi u mgînî nmo vyîmî, yi mgînî vyîmî daa ndîî. Ala ndîî kópu, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê ngmênê ntee pini ngê amî pyódu nmo. *

19-22 K:omo tpile Chóó Lémi ngê tpile yintómu mb:aamb:aa ngê a l:âmo ngê, ngmênê nmî kn:ää u dono u dîy:o tpile yilî yintómu a dyênê dniye, ala ngwo a l:êê nyédi, a wélîlî mgînî vyîmî nyédi, a pwopwo nyédi, myoo mg:eme dmi. Ngmênê mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê yi dono wa chedê, tpile yilî yintómu kamî ngê amî pyódu té, tp:oo módó tp:oo mââ knî yi k:ii noko mb:aamb:aa ngê adnyin:aa ya. Mbwili ntee a mgînî vyîmî yédi, tpile yintómu yinté a mgînî vyîmî té, u yi y:e a kwo, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo anmî m:uu té, yi wéni lîmîlîmî ngê dyimê we, Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu kamî ngê u ngwo paa pyódu téne. *

23 Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmo a kpo, ngmênê u módó yeedeyeede nmo doongê chedê ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî gha vy:o nmo mgînî vyîmî té, u dî, Chóó Lémi ngê u dpodo amî chedê, nmî chóóchóó nmî pââ dmi kamî ngê amê pyódu té, tp:oo módó tp:oo mââ ngê anmîn:aa ya. *

24 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê yi dpodo wa chedê, ngmênê yi kópu dp:oongê módu. Yi kópu w:oo módu, Chóó Lémi ka daapono nuw:o té.

25 K:omo tpile yi kópu dp:oongê módu, ngmênê yi kópu nmo t:ât:ää, nmînê vyîmî.

26 Nmî lama daa tóó, Chóó Lémi ka lónté anmî ngêpê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a ngêêpî nmoo. Kópu ndîî n:ii nmî mênê a tóó, u tpapê ngê doo u ntää, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Chóó Lémi ka yinê dpî vyi, nmî l:êê dîy:o a ngêpê yédi.

27 Chóó Lémi nmî gha vy:o wunê vyuwo, u Ghê Dmi kópuni p:uu a nuw:o, yi kópu u lama mye tóó. Kópuni Chóó Lémi ngê u yi a kwo yédi, a yoo ye nî y:oo, u Ghê Dmi ngê yi kópu nmî l:êê dîy:o u kwo a dmyinê ngê.

28 Ala kópu nmî lama a tóó, Chóó Lémi u nuu ghi n:ii dé yi nódo adî ya, yi yéli y:e kópu yilî n:ii wa pyaa dmi, yi yéli yi mb:aamb:aa u l:êê dîy:o y:e wa pyaa dmi, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê ló dini a ngmidi too, yi nuu ghi dmi nódo a tóó. *

29 Chóó Lémi ngê yi yéli ló dini a ngmidi ngê, apê, A tp:ee ntee yéli ngê wanî pyódu té, a tp:ee u tîdê mbwó yilî ngê u ngwo paa pyaa we.

30 Yélini Chóó Lémi ngê wunê a ngmidi ngê, nmo yi yéli, ala ngwo nmodê, A pwiyé dmyeno, a yoo vy:o anyi ghê dmyeno, mu kópu u dîy:o nmyi dono a kuwó kîdî kéé té. Chóó Lémi ntee a tóó, yinté pini ngê a pyépi nmo.

Doo u ntää kópu ngmê ngê Yesu nódo nmî nuu ghi dmi daawa a ngî

* **8:13:** Nkal 6:8 * **8:15:** 2 Tim 1:7; Nkal 4:5-6 * **8:16:** 2 Kódin 1:22 * **8:17:** Nkal 4:7; Tpyuu 21:7 * **8:18:** 2 Kódin 4:17 * **8:19-22:** Gen 3:17-19; 2 Pita 3:13; Tpyuu 21:1-5 * **8:23:** 2 Kódin 5:2-4 * **8:28:** Epeso 1:11

31 Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi nmoo,
chóó u kwo a kââdî nmoo, doo u ntââ pi ngê
mêdaawa chámê nmo.
32 Chóó Lémi daa kede wo, daa vyu, A
chóó a tp:ee angênté anî y:oo, ngmênê nmo
yintómu nmî kpêê ngê yó. Chóó tp:oo nmo
a kpo, tpile yilî u ntââ mbêmê nmo amyedê
kê.
33 Nmo Chóó Lémi u ngmidi ngmê u yoo,
pi mb:aa ngê chóó pyódu nmoo.
34 Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ pi ngê
daawa ndyîko nmo. Yesu Kédisu ngê daawa
ndyîko nmo, mu kópu u dîy:o nmî l:êê dîy:o
vyîlo yi pwene, myombó mêdê pii wo, Chóó
Lémi u nkîgh:ê a tóó, nmî l:êê dîy:o u kwo a
ngêpê yédi. *
35 Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi kópu
ngmê ngê daawa a ngî. K:omo tpile nmo
dómudómu té, ó ndapî nmî ngópu daadî ya,
ó pi knî y:oo dono kópu nmo wa d:uu t:oo,
amy:oo pw:oo dmi, ngmênê yi kópu knî y:oo
Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi daawa a
ngî ngmê. *
36 Chóó Lémi u komo kapî pyu ngmê ngê
yi dono knî yi l:êê dîy:o ala kópu a d:êê ngê,
apê,

Nmî Lémi u l:êê dîy:o pi knî y:oo nmî vyee
têdê wo dpî chedê ngmê.

Sipi vyee yinê ye ntee daa ndîî kópu,
yinté lîmîlîmî ngê dpî vya nmo.

37-39 Yi kópu knî y:oo Yesu nódo doo u
ntââ nmî nuu ghi dmi daawa a ngî ngmê,
ngmênê yi vyîmî ngê Yesu u wêdêwêdê ngê
a wêdêwêdê kîgha nmoo. Nyââ, a lama
ka tóó, kópu ngmê ngê nódo nmî nuu ghi
dmi doo u ntââ daawa a ngî. Pwopwo wa
dîpî, dyámê u tpile yilî yintómu wamye dêê
dmi, enjel yoo kada pini yoo amye dêê dmi,
awêde u kópu dé wa dêê dmi, mââ u kópu dé
amye dêê dmi, dyámê u wêdêwêdê yintómu
amye dîpî. Yi kópu yintómu knî y:oo Chóó
Lémi nódo nmî nuu ghi dmi daawa a ngî
ngmê, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu
Kédisu nmî Mbwámê ngê pyodo.

9

Nju tpémi yi danêmbum

1-3 A yoo Nju tpémi yi l:êê dîy:o a nuw:o
d:ud:umbiy:e dono ngê dê pyódu. Lukwe
dîy:o Yesu Kédisu kî mb:ii ngópu? Yesu ngê
u nkwo wa mb:ii té. U ya a nga a kwo, Yesu
ka nê tpélimbiy:e té, yi Mbwámê ngê u ngwo
paa pyaa we. K:omo tpile Chóó Lémi ngê
wa mb:ii nê, a d:aa wa a kââdî ngmê, yi kópu
a ka mye u ntââ. Ndê kópu yidê vyi, dînî
k:omodanê. Yesu Kédisu ngê dî kp:aa, Chóó
Lémi u Ghê Dmi ngê myidî kp:aa.
4 Nju tpémi Chóó Lémi u ngmidi ngmê u
yoo, yepê, Nmye mb:aamb:aa ngê wana a
vyuwo, pi nmyi vy:o ngmanê ngmidi, nmyi
Mbwámê ngê wanî pyódu. Chóóchóó ye a
kêma ngê, chóó u kwo myedê kââdî too,
u dêêpî kópu dyuu ye mye y:ângo, u kwo
ngêpê u kakêmê chóó ye mye chámê ngê.
5 Yi kn:ââ yoo yi pi dmi ndîî, Epîlaham
ngmê, tp:oo Yisak myomo, u kee Njakóp
pyolo. Nju tpémi yi vy:o Chóó Lémi ngê nmî
Mbwámê ngma a ngmidi ngê, Yesu Kédisu,
pini n:ii mye nmî Yâpwo njini, nmo yintómu
yinê a y:enê nmo. U pi ndîî ngê pyépi koo,
u chaa kîgha chedê ngê daawa pyódu. Ndê
kópu yila. *
6 Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Nyoo
yilî ngê wa pyódu, yi yéli wanî ngee. Lukwe
dîy:o Nju tpémi yilî y:oo nmî Mbwámê mb:ii
ngópu? Lukwe, kópuni Chóó Lémi ngê a
vyu, yi kópu daa ntiye ngê? Kêle, u kópu
ndêndê ngê a ntiye ngê, ngmênê daa Nju
tpémi yintómu yi ngee too, mu kópu u dîy:o
daa Nju tpémi yintómu Chóó Lémi u ngmidi
ngmê u yoo.
7 Myenté, Epîlaham u yoo vy:o woni knî
doo u yoo njini, mu kópu u dîy:o Chóó
Lémi ngê Epîlaham ka kwo, Nyoo njini, daa
Yisîmél u yoo, ngmênê Yisak u yoo. *
8-9 K:omo tpile Sela daa tpete u ntââ,
ngmênê Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kwo,
M:ââ daanîmo kêlî, u ngwo amênê diyé,
yed:oo Sela tp:oo mââ wa t:aa. Yi kópu u
nt:u kópu alanté, pi cha ntee dpî tpamê knî,
tpémini dpî tpyé t:oo, yi tpémi yoo daa Chóó
Lémi tp:oo yoo, ngmênê tpémini Chóó Lémi
u kópu u l:êê dîy:o dpî t:aa, yini ndêndê ngê
tp:oo. *
10 Epîlaham tp:oo dê y:e kópuni pyodo, yi

* **8:34:** 1 Njon 2:1; Hipîlu 7:25 * **8:35:** 2 Kódin 4:8-11; Psalm 44:22 * **9:5:** Mát 1:1-2; Njon 1:1 * **9:7:** Gen 21:12
* **9:8-9:** Gen 18:14

kópu Yisak tp:oo dê y:e mye pyodo, tpémini mwiyé ta, Chóó Lémi ngê mb:ii ngê, kuwóni yedê ngmidi ngê.

11-12 Dini ghi n:ii ngê yi pye Lîpeka u mênê nipi dpîmo a kwo, Chóó Lémi ngê yi pyópu ka kwo, N:ii kada wa t:aa, yini ngê u mbwó u dnye wadî nyêm. Ghêlî daa taa knopwo, kópu mb:aa p:uu kêê daa yé ngópu, kópu dono p:uu kêê myedaa yé ngópu, Chóó Lémi ngê Njakóp u ngwo a ngmidi ngê, ngmênê Yisó mb:ii ngê. Wéni n:ii ngê taa knopwo, Yisó mwiyé ta, Njakóp u kuwó doo a kwo. Dini ghi n:ii ngê kaa knopwo, Njakóp ngê Chóó Lémi u kópu ntiye ngê, Yisó u d:aa a kââdî ngê, pi kaa ngê mê pyodo. Daa yi pini mbwémi yi l:êê ghi dmi mbêmê Chóó Lémi ngê chámê doo, ngmênê chóó u nuw:o ngê Njakóp a ngmidi ngê, Yisó mb:ii ngê. *

13 Pi ngmê ngê Chóó Lémi u kópu dyuu puku yedê a d:êê ngê, apê, Njakóp u yoo a nuu u yoo, Yisó u yoo daa a nuu u yoo. *

14 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe dîy:o Chóó Lémi ngê Njakóp a ngmidi ngê, Yisó mb:ii ngê? A ka nye, Yinté daa tóó. A tîdê mbwó yoo, Yi kópu dmyongê w:ee ngópu.

15 Chóó Lémi ngê Mósisi ka kwo, Pi yintómu kpadakpada u yoo, yi dono knî yi l:êê dîy:o, ngmênê n:ii a ka wa ch:anê, yi pini u dono a kuwó wanî kéé té, yed:oo yi pini mêdaanî kpada. *

16 K:omo tpile pi ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi u yoo vy:o nî ghê, kópu mb:aa yilî u l:êê dîy:o adî d:uud:uu, ngmênê doo u ntââ Chóó Lémi u ngmidi ngmê u pi ngê chóó daawa pyódu, ngmênê pini n:ii Chóó Lémi ka wa ch:anê, Chóó Lémi ngê yi pini chóó wa a ngmidi, yi pini u dono yilî u kuwó wa kéé té. *

17 Chóó Lémi ngê Yichip tpémi yi king Péló ka kwo, Mbii têdê p:aa vya nyoo, ngmênê dîpî vya nyoo, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo a wêdêwêdê ndîî m̱:uu paa m:uu y:e. Kwo, K:omo tpile a yoo daanyi kwolo, ngmênê dini ghi n:ii ngê anî kpada ngi, u ngwo wanyi kalê té, dyámê mbêmê tpémi y:oo a pi u ngwo wa ny:ee ngmê. *

18 A tîdê mbwó yoo, pini n:ii Chóó Lémi ka wa ch:anê, yi pini Chóó Lémi ngê wa ngee. Pini n:ii Chóó Lémi ka wa diy:a, Chóó Lémi ngê yi pini ngópungópu pyu ngê wa pyódu. Yi pini Chóó Lémi ka daawa a tpélimbiy:e, Chóó Lémi ngê yi pini u nkwo wa kpada.

Yamî d:ââ u dyimê pywuu

19 A ka wanmyinê póó dmi, a ka nye, Lukwe, Chóó Lémi ngê yoo ngópungópu pyu ngê chóó wa pyódu té, lukwe dîy:o yi ngópungópu u dîy:o amê kpada té? A ka nye, Chóó Lémi ngê kópuni a d:uud:uu, n:uu ngmê u ntââ, yi kópu u kwo wa kwódu.

20 Nmyinê nmye nmye n:uu dé, Chóó Lémi u dnye u ngwo nmyinê vyee ngmê. Yamî d:ââ ngê u l:âmol:âmo pyu ka daawa vyi, Lukwe dîy:o alanté chi l:âmo nê? *

21 Mu kópu u dîy:o d:ââ l:âmol:âmo pyu chóó u nuw:o ngê a dpodo yédi. U ntââ yi pini ngê têpê ngmidi ngê d:ââ miyó dpî l:âmo, woni lîmîlîmî ngê dpî l:âmo, daa mb:aamb:aa ngê, ntumokwodo mw:aandiye k:oo a tpyópwi nyédi. Woni mb:aamb:aa ngê dpî l:âmo, d:êê mb:aa p:uu dpî yé té, mb:aamb:aa ngê u kwo a vyuwó yédi, módó d:uudpî pwii, naa ndîî têdê dpî pwii. *

22 Chóó Lémi ngê yinté kópu myeye d:uud:uu ngê. Chóó Lémi yélini ye dê nod:e, yi yéli dîyo wa a pw:ono, pi knî y:oo u nod:enod:e pini dê u wêdêwêdê nipi yi ngwo wa m:uu d:oo. Ngmênê ala ngwo yi yéli yi dono kîyedê vyîmî.

23 Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Pi knî y:oo a yoo yi p:uu paa m:uu nêne, wod:oo a ngmidi nmoo, nmî dono u kuwó kéé too, mb:aamb:aa ngê a pyépi nmo.

24 Daa Nju tpémi yi mo yi vy:o a ngmidi nmoo, ngmênê kn:aa yéli mye yi vy:o myedê ngmidi nmoo.

25 Hóséya ngê Chóó Lémi u komo alanté a kââ, apê,

Yélini a yoo vy:o dêpwo a kwo,
a yoo ngê anî pyódu té.
Yélini yi nuu ghi dmi a nódo dêpwo a ya,
yi nuu ghi dmi a nódo am:aa yé. *

* **9:11-12:** Gen 25:21,23 * **9:13:** Mal 1:2-3 * **9:15:** Ex 33:19 * **9:16:** Epeso 2:8 * **9:17:** Ex 9:16 * **9:20:** Is 45:9 * **9:21:** Jer 18:6 * **9:25:** Hos 2:23

26 Apê, Yélini ye nî vyu, yenê, Nmyo dp:ee a yoo,
yi yéli yi pi dmi pi knî y:oo wa ntaa ngmê,
awo, Yâpwoni ghê a t:a, yi yâpwo tp:oo yoo. *

27 Yisaya ngê Yisîléli tpémi yi p:uu ala kópu a d:êê ngê, apê, K:omo tpile Yisîléli tpémi têda tii, ngmênê Chóó Lémi ngê kóó k:oo yilî daawa kââ, *

28 mu kópu u dîy:o dyámê mbêmê tpémi yi kpadakpada u kópu n:ii a vyu, ndêndê ngê lîmîlîmî ngê wa d:uu.

29 Yisaya ngê ala kópu mye d:êê ngê, apê,
Nmî Lémi ndîî ngê nmî tp:ee dmââdîma yi vyee têdê wodîpê dyé too, ye Sodom tpémi Kîmoda tpémi ntee chedêchedê chedê ngê, yinté myepî chedê nmoo. *

Lvêêdîlvêêdî u chêêpî u dyimê pywuu

30 A tîdê mbwó yoo. Yélini daa Yisîléli tpémi, yi yéli y:oo Chóó Lémi dêdnye nmy:uu, ngmênê dini ghi n:ii ngê Yesu ka kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo pyaa dniye.

31 Yisîléli tpémi y:oo u yi doo kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, u l:êê dîy:o u dêêpî kópu dyuu dnyimo chââchââ, ngmênê u chââchââ ngê dêê dniye.

32 Dêê dniye, mu kópu u dîy:o yi chóó yi wêdêwêdê mbêmê dêêpî kópu dyuu dnyimo chââchââ dé, Chóó Lémi ka dêdnyimo kêlîmî. Chêêpî ngmê p:uu a lvêêdî dniye, u ngwo a ghay dniye.

33 Chóó Lémi ngê yi chêêpî p:uu ala kópu a vyu, apê,
Yisîléli tpémi yi maa p:uu chêêpî kpiyé ngmên:aa kapî,
p:uu pêdê lvêêdî dniye,
u ngwo pêdê ghay dniye.
Ngmênê pini n:ii ngê yi chêêpî kpiyé wa mya, u kwo adî kêlîmî,
yi pini daawa a ghay.
A tîdê mbwó yoo, yi chêêpî kpiyé u pi Yesu Kédisu, nmî Mbwámê. *

10

Nju tpémi yi nuw:o mbwee

1 A tîdê mbwó yoo, a chóó a yoo Nju tpémi yi l:êê dîy:o a ghê tuu ye tóó. Dye ghi yintómu yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka n:aa ngêpê yédi. Ndêndê ngê u ya a nga a kwo, Chóó Lémi ka mê diyé dniye, kóó k:oo u ngwo paa kaa téne.

2 Chóó Lémi u pi ndêndê ngê a chââchââ ngmê, ngmênê u nuw:o ghi dyuu dnyinté yi lama a pyede.

3 Ala kópu doongê w:ee ngópu, Yesu nmî l:êê dîy:o pwene, pini n:ii u kwo adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini u dono u kuwó wa kéé té, pi mb:aa ngê wa pyódu. Ngmênê Chóó Lémi ngê pini n:ii a ngmidi ngê, yi pini mb:ii ngópu, yi chóó yi wêdêwêdê mbêmê dêêpî kópu dyuu a chââchââ ngmê, mu kópu u dîy:o u yi y:e a kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, kóó k:oo u ngwo paan:aa kaa nmîne.

4 Ngmênê Yesu ngê yi máádi nkoko ngê, u maa kamî kpêmî ngê, pini n:ii u kwo adî kêlîmî, Chóó Lémi ngê yi pini kóó k:oo u ngwo wa a kââ.

Yesu ka kêlîmî pini dê u pi tpapê yi kópu

5 Dêêpî kópu chââchââ u maa p:uu Mósisi ngê ala kópu a d:êê ngê, apê, Pini n:ii ngê dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e adî chââchââ, yi pini ngê u ghê njini u ngwo wa a pyw:oo.

6-7 Ngmênê dp:oo u ntââ dé. Dêêpî kópu dyuu u chââchââ ngê nmo dîpedîpe nyédi, ngmênê Yesu ka anmî kêlîmî, ye Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu nmo. Yi kópu nmî nkîgh:ê a tóó, Yesu daa kuughê wunê tóó. Yesu u ghîpîghîpî têdê, mbóó p:uu pi d:uudpî nî, kpêênî pi myed:uuwodê pyidu.

8 Kêle, ngmênê nmî nkîgh:ê chono a tóó. Yesu u kópu dyuu nmî gha vy:o a kwo, nmî komo ngê nmo tpapê ngê, pi knî ye yenmîmo, Yesu ka kêlîmî mbê dmyeno.

9 Nmyi gha vy:o ala kópu ka anmyi kêlîmî, Chóó Lémi ngê Yesu kpêênî mêdê pyidu ngê, myenté pi knî ye nmyi komo ngê amy:ee vyi ngmê, anye, Yesu nmî Lémi, ye Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmyo.

10 Nmî gha vy:o Yesu ka anmî kêlîmî, ye Chóó Lémi ngê pi mb:aa ngê wa pyódu nmo. Pi knî ye nmî komo ngê amy:oo vyi, yenmê, Yesu nmî Lémi, ye nmî Mbwámê ngê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo.

* **9:26:** Hos 1:10 * **9:27:** Is 10:22-23 * **9:29:** Is 1:9 * **9:33:** Is 28:16; 1 Pita 2:6; Lóma 10:11

11 Puku yedê alanté a tóó, Pini n:ii u kwo
adî kêlîmî, yi pini daawa a ghay.
12 Nmo yintómu dp:oo u mo u mo dé,
k:omo tpile Nju tpémi ó kn:aa yéli, ngmênê
Chóó Lémi nmî Lémi ndîî mu ngmidi. Yélini
u kwo wa ngêpê mbê dmi, yi yéli ye u módó
yeedeyeede ye wa a y:oo. *
13 Puku yedê alanté a tóó, Pini n:ii ngê
nmî Lémi ka wa vyi, Ngee nédi, yi pini wa
ngee, kóó k:oo wa kââ. *
14 A tîdê mbwó yoo. Lukwe dîy:o Nju
tpémi nmî Lémi Yesu ka daa ngêpê té? Yesu
ka wo kêlîmî mbê dniye, u kwo pîdnye
ngêpê. Yesu ka kêlîmî u kn:ââ ló y:i wunê
kwo? Chóó Lémi ngê pi yilî ye a dy:ââ ngê,
u kópu dyuu mb:aa ye yidnyen:aa tpapê.
15 Lukwe dîy:o Nju tpémi daa kêlîmî mbê
dniye? Lukwe, yi kópu daa ny:ee ngópu?
Lukwe, nmî Lémi ngê pi ye daa dy:ââ ngê?
Kêle, nmî Lémi ngê pi yilî ndêndê ngê ye
dy:ââ ngê, mu kópu u dîy:o puku yedê
alanté a tóó, Wéni n:ii ngê Chóó Lémi ngê u
kópu y:eey:ee pyu yoo pi knî ye dy:ââ too, yi
wéni mb:aamb:aa. *
16 Ngmênê Nju tpémi yilî y:oo yi kópu
mb:aa u wépi pwaa ngópu. Yisaya ngê yinté
kópu myedê d:êê ngê, apê, A Lémi, nmî kópu
ka pi daangmê kêlîmî mbê wo. *
17 Ala kêlîmî u kn:ââ, pi ngê Yesu Kédisu
p:uu kópu dyuu ye mwiyé wa vyi, wa ny:ee
ngmê, u ngwo wa kêlîmî mbê dmi.
18 A tîdê mbwó yoo. Lukwe, Nju tpémi
y:oo yi kópu dyuu daa ny:ee ngópu? Kêle, kî
ny:ee ngópu. Puku yedê alanté a tóó,
Yi kópu dyuu dyámê ghi yintómu yi
mbêmê loo,
pi yintómu knî y:oo ny:ee ngópu. *
19 A tîdê mbwó yoo. Lukwe, Yisîléli tpémi
yi lama dêpwo ya? Kêle, Mósisi ngê yi lama
ka a kwólu, Chóó Lémi u komo alanté a kââ,
apê,
Kn:aa yéli ye kópu mb:aa ngmanî d:uu,
ń:ee u ngwo ye anmyi kaa ngmê,
ye amy:ee nod:e dmi. *
20 Yisaya ngê Chóó Lémi u kópu ndîî
alanté a d:êê ngê, apê,
Yélini y:oo dêdnyimo nmy:uu nê,
yi yéli y:oo kêda pyw:ee nê.
Apê, Yélini y:oo dêdnyimo poopoo nê,
yi yéli ye a chóóchóó mînê kêma ngê. *
21 Chóó Lémi u komo alanté mye kââ,
Wo nîmo chedêchedê dé, Yisîléli tpémi ye
yenîmo,
A ka nga a diyé dmyeno, nmyi yi dmi a
nga a kwo,
ngmênê wépi a ka dnyimo pwapî,
a dnye dêdnyimo nyêm. *

11

Chóó Lémi ngê Nju tpémini a ngmidi too

1 K:omo tpile Yisîléli tpémi y:oo Chóó Lémi
u wépi pwaa ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê
d:ud:umbiy:e daa mb:ii too. Nê Yisîléli pi
ngmê, a kn:ââ Mbenjîmîn, pini n:ii Epîlaham
u maka. Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, daa
mb:ii noo. *
2 Yisîléli tpémi yi vy:o Chóó Lémi ngê yélini
a ngmidi ngê, yi yéli daa mb:ii ngê. Ala kópu
nmyi lama a tóó. Dini ghi n:ii ngê Yisîléli
tpémi Ilacha p:uu dnya a d:uu, Ilacha ngê yi
mt:ene dmi Chóó Lémi ka a dóó too, kwo, A
Lémi.
3 Kwo, Yisîléli tpémi y:oo ngomo kapî pyu
yoo ka vyee t:oo, ngmêê yiyé têdê wunê
pw:oopw:oo t:oo. Kwo, Nê mu ngmidi
ngomo kapî pyu ngê anî tóó, a vyee u yi y:e
myeka kwo. *
4 Chóó Lémi ngê kwo, Daa mo. Kwo,
Yisîléli pi pyud:o yono yono y:a (7,000) a ka
wunê ngêpê, yélini k:omo yâpwo Mbaal ka
daa ngêpê té. *
5 Ilacha u dye ghi ngê ntee doo a ya,
ala ngwo mye yinté, Chóó Lémi ngê Yisîléli
tpémi yi vy:o pi knî ngma a ngmidi ngê.
6 Chóó u módó yeedeyeede mbêmê a ng-
midi too, daa yi chóó yi l:êê ghi dmi mbêmê
a ngmidi too. Kópu mb:aa n:ii d:uu tumo yi
l:êê dîy:o wodê ngmidi too, ye doo u módó
yeedeyeede mbêmê pêdê ngmidi too.
7 Yisîléli tpémi y:oo kópuni dnye nmy:uu,
yi kópu dêpê pyw:ee ngópu. Yi vy:o yélini
Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi yéli y:oo yi
kópu y:oo a pyw:ee ngópu. Woni knî Chóó
Lémi ngê nkê kpeme yé too.

* **10:12:** Dpodo 15:9; Kîlosa 3:11; Nkal 3:28 * **10:13:** Joel 2:32 * **10:15:** Is 52:7 * **10:16:** Is 53:1 * **10:18:** Psalm 19:4 * **10:19:** Deut 32:21 * **10:20:** Is 65:1 * **10:21:** Is 65:2 * **11:1:** Pilipay 3:5 * **11:3:** 1 Kings 19:10,14 * **11:4:** 1 Kings 19:18

8 Yinté kópu puku yedê mye tóó, apê,
Chóó Lémi ngê dpîîdpîî kalê too, yi ngwolo
dmi my:oo yó, yi ngópu nkoko too. Apê,
Wunê yinté doo a ya, awêde yinté myeka
tóó. *
9 King Dépidi ngê ala kópu a d:êê ngê, apê,
Yi nté ndapî ndîî yi l:êê dîy:o ala kópu paa
vyi y:e, Chóó Lémi nmo wunê vyuwo.
Apê, Pêdê ghay dniye, dono pêdê pyw:ee
y:e.
Apê, Yi nté ndapî ndîî y:oo pêdê lvêêdî
téne. *
10 Apê, Ngwolo kopwe ngê paa pyaa
dniye,
yélî daapaa m:uu y:e.
Apê, Dono kópuni dpo pyw:ee t:oo, yi
dono ngê pêdê kwolo téne, yi kópu chedê
ngê daapaa pyaa we.
11 Nju tpémi dini ghi n:ii ngê chêêpî kpiyé
p:uu a lvêêdî dniye, a ghay dniye, lukwe,
wa a pii dmi, ó daawa a pii dmi? A tîdê
mbwó yoo, mu dini ghi ngê amênê pii dmi.
Nju tpémi y:oo Yesu mb:ii ngópu, yi kópu u
l:êê dîy:o kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o
ghê dniye, Nju tpémi y:oo ń:ee u ngwo ye
paa kaa y:e. *
12 Nju tpémi y:oo Yesu mb:ii ngópu, kn:aa
yéli yilî y:oo kópu mb:aa u ngwo ngma
a pyw:ee ngópu, Chóó Lémi u yoo vy:o
ghê dniye. K:omo tpile Nju tpémi y:oo yi
kópu dono d:uu ngópu, ngmênê kn:aa yéli
y:oo kópu mb:aa u ngwo a pyw:ee ngópu.
Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi Chóó Lémi ka
wamêdê tpélimbiy:e dmi, Yesu u yoo vy:o
wa ghê dmi, d:ud:umbiy:e kópu mb:aa u
ngwo wanmo pyw:oo.

Yi ngmê olipi, u mgongo danêmbum

13-14 Yélini daa Nju tpémi, ala kópu ny:ee
yó. Dini ghi n:ii ngê Yesu ngê u dyépi ngê
pyódu noo, daa Nju tpémi ye a dy:ââ noo,
ngmênê nmye a dy:ââ noo. Yi kópu Nju
tpémi ye dye ghi yintómu n:aa tpapê ngê,
mu kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, Ń:ee
nmye paa kaa y:e, Yesu u yoo vy:o myepaa
ghê dniye.
15 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê mb:ii
too, u ngwo u kwo a kââdî nmyoo. Dini ghi
n:ii ngê Chóó Lémi ngê u kwo amêdê kââdî
té, ń:aangê p:eeni kópu kpêênî amêdê pyidu
té.
16 Chóó Lémi ngê nmyi kn:ââ mwiyé
dêpêngmê ngmidi ngê, ngmênê Epîlaham
yedê ngmidi ngê, Yesu u l:êê dîy:o u yoo
vy:o ala ngwo dê kaa nmyo. Dyimê pywuu
nmye ngmênînê kuwo. Pini n:ii ngê yini
n:ii woo dpî kââ, dini ghi n:ii ngê dpî k:aa,
yed:oo yi pini chóó u yi.
17 Chóó Lémi ngê olipi woo n:ii kââ, yi
olipi woo, Epîlaham. Yi yini ala ngwo dê
k:aa, ndîî ngê dê pyódu, u nt:u kópu Nju
tpémi. Ngmênê yi yini kóó woni knî y:oo
Chóó Lémi Tp:oo mb:ii ngópu, Chóó Lémi
ngê yi yini kóó u nkwo a pwaa too, dny:ii
dy:ee too, yi kuu kóó knî y:i m:uu kââ, yi
yini nkwodo mê kaa too, ndîî ngê mê pyaa
dniye. Nmyo yi kuu kóó dé, Nju tpémi yi
wulu ngê yinê a kaakaa nmyo.
18 Yini kóó n:ii a pwaa too, yi p:uu kópu
dono nangmê vyi, nmyi chóó chaa ngê kêê
nangê t:oo. Km:êê ka wulu daanmyi y:ee
ngmê, ngmênê km:êê ngê yinê a ngêêpî
nmyo.
19 Ndoo apê ala kópu wanmyi vyi ngmê,
Chóó Lémi ngê nmî yi dmi vyîlo ye kwo, yi
yini kóó a pwaa too, nmî p:aa dmi yi yó.
20 Nmyenê, Ndê kópu, a pwaa too, mu
kópu u dîy:o Yesu u kópu ka dêdnye kêlîmî.
Yi yini nkwodo nmye wee, mu kópu u dîy:o
Yesu ka mb:aamb:aa ngê nmye kêlîmî té. Yi
kópu p:uu chaa ngê kêê nangê t:oo, ngmênê
dmyinê nkîngê.
21 K:omo tpile Nju tpémi yi yini kóó njini
dé, ngmênê Chóó Lémi ye daa kede wo,
yi yini kóó a pwaa too, dny:ii dy:ee too.
Ndêndê ngê nmye myedaawa kede.
22 Yi kópu mbêmê ala kópu dp:o w:ee,
k:omo tpile Chóó Lémi ngê u yi a kwo, Pi
yilî nî ngee, ngmênê daa kedekede pyu.
Yélini y:oo Tp:oo mb:ii ngópu, yi yéli u nkwo
mb:ii too, ye daa kede wo. Chóó Lémi u
k:ii mb:aamb:aa ngê anmyi ya, ye nmye
ada a vyuwo, wamye ngee nmyo. Ngmênê
Chóó Lémi anmyinê kuwo ngmê, dono u
maa p:uu anmyi ghê dmi, ye Chóó Lémi ngê
amye kpîpî nmyo.
23 Nju tpémi Chóó Lémi ka wa kêlîmî mbê
dmi, ye Chóó Lémi ngê yi yini nkwodo amê

* **11:8:** Deut 29:4 * **11:9:** Psalm 69:22-23 * **11:11:** Dpodo 13:46

kaa té. Chóó Lémi u ntââ, kwéli dnya a kwo y:i amê kaa té.

24 Nmyo yi kuu kóó dé, nmyi kââdîkââdî
Chóó Lémi u yi nkwodo dpodo ndîî. Nju
tpémi yi chóó p:ee yi yini kóó dé, yi yini
nkwodo yi kââdîkââdî daa dpodo ndîî.

Pi yintómu knî ye Chóó Lémi u módó yeedeyeede

25 A tîdê mbwó yoo, nmyi chóó chaa ngê
kêê nangên:aa t:oo. Ala kópu nangê vyi, Nju
tpémi yi mbodo podo dé, nmî nuw:o dmi
p:ee ndîî. Yi kópu u l:êê dîy:o ala tumo kópu
u ngwo nmye nînê tpapê. Kn:aa yélini Chóó
Lémi ngê a ngmidi ngê dini ghi n:ii ngê u
kwo wa a kââdî té, Nju tpémi yi ngópungópu
machedê ngê u ngwo wa pyódu.

26 Yi kópu dini ghi n:ii ngê wa pyódu, Chóó
Lémi ngê Yisîléli tpémi yintómu wa ngee té.
Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,

Yisîléli tpémi yi vy:o yi Mbwámê dini ghi
n:ii ngê wa t:aa,

Njakóp u yoo yi dono yilî yintómu yinê
wa chedê. *

27 Chóó Lémi ngê ala kópu mye vyu, apê,

Dini ghi n:ii ngê yi dono anî chedê té,

a ka u ngwo anê kââdî té. *

28 Nju tpémi y:oo Yesu p:uu kópu mb:aa
u wépi pwaa ngópu, yinê ye daa ndê kópu,
Chóó Lémi p:uu u ngwo a d:uu té. Yi kópu
u l:êê dîy:o Chóó Lémi u yoo vy:o yi d:aa
dmi nmyinê kââdî ngópu. Ngmênê Chóó
Lémi nódo yi nuu ghi dmi a tóó, u ngmidi
ngmê u yoo ngê mye pyede, mu kópu u
dîy:o Epîlaham ka kwo, Nyoo knî ye wana a
vyuwo.

29 Chóó Lémi ngê u módó yeedeyeede
mbêmê yélini a ngmidi ngê, yi yéli yi p:uu
u nuw:o daawa a y:oo.

30 K:omo tpile wunê Chóó Lémi ka
dênmyee a ng:aa, ngmênê ala ngwo nmyi
dono yilî u kuwó dê kéé té, mu kópu u dîy:o
Nju tpémi u kwo daa ng:aa té, Chóó Lémi
ngê yi d:aa k:oo kaa nmyoo.

31 Nju tpémi yélini Chóó Lémi ka daa ng:aa
té, dîyo u kwo amê diyé dmi. Nmyi dono
ntee u kuwó kéé too, yi dono yinté u kuwó
amye kéé té.

32 Chóó Lémi ngê nmo yintómu ngwene
pwââ ngê pyódu nmoo, u dnye u ngwo
dênmee nyêm, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo
doo kwo, A módó yeedeyeede mbêmê yi
dono a kuwó nî kéé té. Doo u ntââ kn:aa
kópu mbêmê Chóó Lémi ka daanmo kââdî
dmi, ngmênê chóó u módó yeedeyeede mu
ngmidi mbêmê u kwo anmo kââdî dmi.

33 Chóó Lémi u módó yeedeyeede
angêntoo. Chedê ngê daawa pyódu. U
nuw:o angêntoo, tpile yintómu u lama a tóó.
Kópuni a d:uud:uu too, yi kópu nanê wa a
w:ee té, yi kakêmê nanê amye chámê té?

34 Puku yedê alanté a tóó,

N:uu ngmê u lama a tóó, Nmî Lémi u
nuw:o alanté?

N:uu ngmê u ntââ u nuw:o yinê wa
ńépwi? *

35 N:uu ngê nmî Lémi ka wa vyi,
A chóó a tpile nga nînê kuwo,
dîyo moo wumo ngi. *

36 Mu kópu u dîy:o tpile yilî yintómu Chóó
Lémi ngê yinê l:âmo ngê, yinê a mbêpê kîgha
té, chóó u l:êê dîy:o a pyede. U pi ndîî ngê
pyépi koo, u chaa kîgha munangê yé. Ye ndê
kópu. *

12

Yesu u yoo y:oo kópuni dny:oo d:uud:uu

1 A tîdê mbwó yoo, nmî nuu ghi dmi Chóó
Lémi nódo ndêndê ngê a tóó, u kwo nmî
ch:anê dniye, nmî dono yintómu u kuwó u
ngwo kéé too. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi
ka nmyi chóóchóó y:ee tóó, nmyi nuw:o
dmi p:uu dny:oo kwo, p:uu dpodombiy:e
myedmyinê dpodo. U nuu u kópu dé yid-
myinê d:uud:uu dé. Chóó Lémi u chââchââ
ndêndê ngê yinté a tóó. *

2 Dyámê mbêmê tpémi yi p:uu nama a
mtyîmwe ngêêpî, ngmênê Chóó Lémi ngê
nmyi gha dmi a ngmêê ngê, nmyi nuw:o
dmi d:ud:umbiy:e myedê ngmêê ngê. Chóó
Lémi u nuu u kópu dé yi d:uud:uu ngê u ntââ
ngê u ngwo anmyi pyaa dmi, u ngwo anmy-
inê w:ee ngmê, anye, Ala kópu d:ud:umbiy:e
mb:aamb:aa dé, ndêndê ngê Chóó Lémi u
nuu u kópu dé. *

* **11:26:** Is 59:20-21 * **11:27:** Jer 31:33-34 * **11:34:** Is 40:13 * **11:35:** Njópi 41:11 * **11:36:** 1 Kódin 8:6
* **12:1:** Lóma 6:13 * **12:2:** Epeso 4:22-24; 5:17

3 Chóó Lémi ngê u dyépi ngê a pyódu noo, u l:êê dîy:o ala kópu dyuu u ngwo nmye nînê tpapê. Ala kópu a ny:ee yó. Nonî nmyi pi kmîmî ngê kêê nangê t:oo, ngmênê nmyi chóó ntênê nmyi p:uu dmyinê nuw:o. Dpodoni knî yi p:uu Chóó Lémi ngê dpodo kalê nmyoo, yi dpodo knî yi mbêmê nmyi chóó nmyi p:uu dmyinê nuw:o. *

4 Kêê mdoo dpodo, yi mdoo paa, ngwolo mdoo yedavyuwo. Nmî p:uughê ghi yilî a tóó, yi dpodo dpodo a tóó. *

5 Nmo yinté dé, Yesu Kédisu u nt:u ghi dé. K:omo tpile nmo yilî, ngmênê ngmidi ngê pyódu nmoo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi chóó nmyi pi dmi nangê knî.

6 Chóó Lémi ngê dpodoni u ntââ ngê pyódu nmoo, yi dpodo d:uud:uu téme. Chóó Lémi ngê u komo kapî pyu ngê pyódu nyoo, ye kópuni nga a kpo, pi knî ye chin:aa tpapê. *

7 Pi knî yi ngêêpî pyu ngê pyódu nyoo, ye chin:aa pi ngêêpî. Ndiye pyu ngê pyódu nyoo, ye Yesu u yoo yi lama chin:aa kîgha.

8 Chóó Lémi ngê dêêpî pyu ngê pyódu nyoo, ye pi knî ye yimi chi dêêpî. N:ii ngê pinté knî ye ndapî a yémî ngê, mtîkó ngê kîngî y:oo. Yesu u yoo yi kada pini ngê nye tóó, dpodombiy:e chi dpodo. N:ii ngê ngópuch:anê a ngêêpî too, u gha mb:aamb:aa ngê choo ya, u ngwo choo ngêêpî dé.

9 Pi knî yi nuu ghi dmi nmyi nódo ndêndê ngê choo ya. Dono dmyinê kéké, mb:aamb:aa dmyina a ng:êênî. *

10 Nmyo Yesu u tîdê mbwó yoo, nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, mb:aamb:aa ngê dmyinê numo chââchââ.

11 Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo, u dpodo nmyi nuu u dpodo ngê choo ya, p:uu mgeemgee ngê kêê nangê t:oo. *

12 Nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya, mu kópu u dîy:o Yesu nmyi mbwámê ngê pyodo, ghê kamî nmye amyedê kê. Ló kópu dono nmye angmê pyódu, dmyina a vyîmî. Dye ghi yintómu dmyinê ngêpê. *

13 Yesu u yoo vy:o n:ii u ngópu nté ndapî daachoo ya, dmyinê yeedeyeede. Pi my:oo knî ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo.

14 Yélini y:oo Yesu u l:êê dîy:o adnyi kpadakpada nmyo, yi yéli yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka mêdmyinê ngêpê. Nyââ, yi l:êê dîy:o dmyinê ngêpê, nangê vyi, Chóó Lémi ngê a pw:oo téne. *

15 Yélini yi nuw:o dmi mb:aamb:aa, yi k:ii myedmyinê mb:aamb:aa. Yélini a mbê té, yi k:ii myedmyinê mbê.

16 Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. Chaa ngê kêê nangê t:oo, k:ââ ńeńe ngê kêê nangê t:oo, lémilémi ngê kêê myenangê t:oo. Nonî nangê vyi, Nê pi ngmê. Myenangê vyi, Kópu yilî yintómu a lama a tóó. *

17 Pi ngê ló dono kópu nga ngmêdê d:uu knomomê, ntââ u ngwo kîdangê vy:u. Kópuni pi knî ye mb:aamb:aa, yi kópu yid-myinê d:uud:uu dé. *

18 Pi yilî yi k:ii mb:aamb:aa ngê dmy-inê ya. Yi kópu p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo.

19 A tîdê mbwó yoo. Ntââ nangê vy:u, ngmênê Chóó Lémi ngê yinê pêdê vy:êê ngê. Puku yedê nmî Lémi u kópu alanté a tóó, Ntââ a chóó ana a vyîmî. *

20 Kópuni puku yedê a tóó, yi kópu dmyinê d:uud:uu. Ala yi kópu. N:ii m:uu choo d:uu, nté mbwaa u kwo dpî y:ee dé, yed:oo mywene u ngwo wa ghê.

21 Dono nmyi pwo kîngî lê, ngmênê kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu, dono chedê ngê u ngwo dpî pyódu yó.

13

Kada pini yoo yi chââchââ

1 Dyámê pee u kada pini yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, p:aa u kada pini yoo yi dnye dmi myedmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o daa yi chóó kada pini ngê pyaa dniye, Chóó Lémi ngê kada pini ngê yinê pyódu too. *

2 Pini n:ii kada pini knî yi p:uu adî d:uu, Chóó Lémi p:uu amyaa d:uu. Yi pini ngê u kpadakpada chóó wa a pyw:oo.

* **12:3:** Epeso 4:7 * **12:4:** 1 Kódin 12:12 * **12:6:** 1 Kódin 12:4-11; 1 Pita 4:10-11 * **12:9:** 1 Pita 1:22 * **12:11:** Kîlosa 3:23; Tpyuu 3:15 * **12:12:** 1 Tes 5:16-18 * **12:14:** Mát 5:44; Luukî 23:34 * **12:16:** Pilipay 2:2-3 * **12:17:** 1 Tes 5:15 * **12:19:** Deut 32:35; 2 Tes 1:6-7 * **13:1:** Taitas 3:1

3 N:ii knî y:oo dono adnyi d:uud:uu, kada pini knî ye adnyi nkîngê. N:ii knî y:oo mb:aamb:aa adnyi d:uud:uu, daadnyi nkîngê. Kada pini ka nkîngê u yi ṉga daachoo kwo knomomê, ye kópu mb:aa yichi d:uud:uu dé, u ngwo wa chaa kalê ngi. *

4 Kada pini Chóó Lémi p:uu a dpodo, nmyi mb:aamb:aa u l:êê dîy:o. Dono kópu ngmanyi d:uu knomomê, ye u kwo chi nkîngê, mu kópu u dîy:o yi wêdêwêdê daa módó p:uu a t:a. Yélini y:oo dono a d:uud:uu ngópu, Chóó Lémi u pi mbêmê kada pini ngê u ngwo a kpadakpada too.

5 Nmyi kada pini knî ye dmyinê ng:aa, daa nmyi kpadakpada u mo u l:êê dîy:o, ngmênê mu kópu u dîy:o ala kópu nmyi lama a tóó, Chóó Lémi ngê kada yinê kaa too.

6 Tákisi anmyi pywupwi, mu kópu u dîy:o nmyi kada pini yoo Chóó Lémi p:uu a dpodo té.

7 Kada pini ngê ló tákisi u pi nmye ngmêchoo tpapê, dmyinê pywupwi. Nmyi kada pini yoo yintómu mb:aamb:aa ngê dmyinê chââchââ dé. *

Mgîdî kuwokuwo, w:êênî yââyââ

8 Nmyi tp:uu dmi dmyina a kêlîkêlî, ngmênê tp:uu mu ngmidi nangê kêlî. Ala yi tp:uu, nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya. Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a tóó, yi pini ngê dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a chââchââ ngê. *

9 Ló dêêpî kópu dé, pi u kuwó nangmê pwiyé, pi nangmê vy:a, pi u tpile nangmê t:âmo, pi u tpile u yi ṉga kîngmê kwo, yi kópu yintómu ala kópu u mênê a pyede, ńyóó ṉuu ghi ṉódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi ṉódo yinté myechoo ya. *

10 Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a tóó, yi pini ngê kópu dono yi p:uu daawa d:uu. Dêêpî kópu yintómu ala kópu u mênê a pyede, yoo yi nuu ghi dmi ṉódo choo ya. *

11-12 A tîdê mbwó yoo. Mgîdî u kópu kéé tóó, wo u kópu a ngî tóó, mu kópu u dîy:o daa kêmakêma a wââwââ. A pii dmyeno, namê dpî, Chóó Lémi p:uu dpodo kmêle. Chóó Lémi u dpodo ala ngwo dóó koo. Dini ghi n:ii ngê Yesu ka nmî kêlîmî mbê dniye, nmî ngêêpî u wo kyedekyede mo kuughê doo a ya. Ala ngwo yi wéni nmî kêténi kîyedê d:êmê. *

13 Wo u kópu d:uud:uu téme, mgîdî u kópu a kuwo téme. Namê ńuknweńuknwe. N:uungmê ghéti, mbwaa ndanî têdê. Pyââ ti mââ ti ngê kêê nangê t:oo. L:êê ngê kêê nangê t:oo, ń:ee kapî ngê kêê myenangê t:oo. *

14 A tîdê mbwó yoo, nmyi nuw:o mbwee knî y:oo yi kópu dé yi yi dmi a kwo. Nmyi nuw:o mbwee knî yi pono namê vyápê, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ntee pini ngê pyaa dmyeno. *

14

Daa numo p:uu danê u danêmbum

1-2 A tîdê mbwó yoo, nmyo yintómu Yesu u yoo vy:o yéli, ngmênê ala kópu a lama kîyedê tóó, nmyi vy:o pi dyêêdî miyó a tóó, dyêêdî ngmê n:ii dé Nju tpémi, dyêêdî woni n:ii dé daa Nju tpémi. N:ii dé Nju tpémi, nté pywupwi têdê tpile tp:oo mbyuu d:uudpî pwila ngmê, myedaawa ma ngmê, mu kópu u dîy:o dpo, N:ii ngê kî tpile tp:oo dê vy:a, chóó u k:omo yâpwo ka yi tpile tp:oo u ghê dê y:oo. Dpo, Kî tpile tp:oo mbyuu wanmî ma knomomê, ye Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê wanmî pyaa dmi. A tîdê mbwó yoo, yi yéli y:oo dêêpî kópu dyuu mwo a chââchââ ngmê, ala kópu ye d:ud:umbiy:e doongê wa wo, Yesu ka kêlîmî mbêmê Chóó Lémi ngê yinêwa a kââdî nmo. Yélini Yesu ka dpodombiy:e a kêlîmî té, yi yéli y:oo tpile tp:oo mbyuu a pywupwi tumo, mye pîpî tumo, mu kópu u dîy:o dpo, K:omo tpile kî tpile tp:oo u ghê k:omo yâpwo ka dê y:ee ngmê, ngmênê k:omo yâpwo k:omodanê u tpile, daa yâpwo ndêndê. A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile nmyi nuw:o dmi u mo u mo dé, ngmênê noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya. Pini n:ii Yesu ka dpodombiy:e daa kêlîmî, u l:êê dîy:o tpile tp:oo mbyuu daa pîpî too, yi pini nangê mb:ii, u nuw:o nangê ngmêê. *

* **13:3:** 1 Pita 2:13-14 * **13:7:** Mát 22:21 * **13:8:** Mát 22:39-40 * **13:9:** Ex 20:13-17 * **13:10:** 1 Kódin 13:4-7
* **13:11-12:** Epeso 6:11 * **13:13:** Epeso 5:18 * **13:14:** Nkal 5:16 * **14:1-2:** Lóma 15:7

3 Yélini y:oo tpile tp:oo mbyuu a pîpî tumo, yélini y:oo daa pîpî tumo, numo p:uu danê ngê kêê kîdmyenêngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o nmyo yintómu Chóó Lémi ngê u yoo vy:o kaa nmyoo.

4 Kn:aa pini u dpodo pyu p:uu danê ngê kêê pi d:uuwodê t:oo. Yi pini chóó u kada pini a tóó, yinê dpî vyi, dpo, Kî pini ngê mb:aamb:aa ngê a dpodo, ó dono ngê a dpodo. Nmî Lémi u dpodo pyu yoo mb:aamb:aa ngê adnyi dpodo, mu kópu u dîy:o yi dpodo têdê yinê wa ngee té. *

5 A tîdê mbwó yoo, ala myomoni kópu, kópuni p:uu nmyi nuw:o u mo u mo dé, nmyi ya nmye yinê kîngî dyênê. Nmyi vy:o ngmê knî y:oo ala kópu a tpapê ngópu, apu, Wo knî ngmê ndîî dé, wo knî m:uu têdê dé. Woni knî y:oo ala kópu a tpapê ngópu, apu, Wo yintómu mye ntee dé. Yi kópu p:uu nmyi chóó nmyi nuw:o u pono dmyinê vyápê.

6 Pini n:ii ka wo knî ngmê dpudu u wo dé, yi wéni knî y:oo Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê a chââchââ ngópu. N:ii knî y:oo nté dyêêdî yintómu a pîpî tumo, yi ntini yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi a kwunokwuno ngópu, yed:oo mye u chââchââ. N:ii knî y:oo nté woni dpî kpîpî t:oo, Chóó Lémi u l:êê dîy:o dpî kpîdî t:oo, mye kwunokwuno ngópu.

7-8 Daa nmî chóó nmo pyede, ngmênê nmî Lémi u nuw:o pono nmo vyápê té. Daa nmî chóó nmo pwopwo té, ngmênê nmî Lémi u kópu mbêmê nmo pwopwo té. K:omo tpile anmî ya ó anmî pw:oo dmi, ngmênê nmî Lémi p:uu nmo pyede. *

9 Yesu Kédisu pwene, mêdê pii wo, mu kópu u dîy:o yélini yi ghê dmi a t:a, yi kada pini ngê choo ya, yélini pw:oo dniye, yi kada pini ngê myechoo ya.

10 Lukwe dîy:o yi kópu knî yi l:êê dîy:o numo p:uu nmye danê nyédi? Nmo yintómu Chóó Lémi ngîma wanm:uu ghê dmi, yinê wa kóté kalê nmo. *

11 Nmî Lémi puku yedê alanté kpaa wo, apê,

Ndêndê ngê n:aa tóó, pi yilî yintómu yi yi mbodo dmi ngê k:ame a ka wa ghê dmi,

Ala kópu wa vyi ngmê,

Nmî yâpwo njini kî ndêndê ngê vyîlo.

12 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi ka nmî chóó nmî kakêmê dmi anm:uu chámê té. *

Daa pi lvêêdîlvêêdî u danêmbum

13 Numo p:uu danê mwo yé koo. Nmyi tîdê mbwó knî yi kada lvêê kpî té nangmê yé.

14 Nmî Lémi Yesu u kópu ngê nê w:ee ngê, nê, Nté yintómu mb:aamb:aa dé. Pini n:ii ka nté knî ngmê kwódu yé u nté dé, yi pini ngê yi ntini knî d:uudpî ma té, mu kópu u dîy:o u kwo ndêndê ngê tupwótupwó ngê dpî pyaa dmi. Yi ntini u ngópu ng-manyi ma knomomê, yi pini ngê wamye ma knomomê, nonî awo, Ngmêdî kn:aadi, ala ntini mêdî ma, Chóó Lémi ngê wa kpîpî nê. *

15 Mwó yi ntini p:uu anyinê lvêêdî, ye u nuu ghi nódo daadî ya. Pini n:ii u l:êê dîy:o Yesu Kédisu pwene, ntini n:ii nye pîpî, yi ntini ngê yi pini kîdangê lvêêdî. *

16 K:omo tpile nté yintómu nmye mb:aamb:aa dé, ngmênê yi ntini kn:ââ ngê kîdangê pyaa dmi, pi yoo nmyi p:uu u nkwo adnyen:aa danê.

17 Chóó Lémi u yoo vy:o, kmaapî daa ndîî kópu, mbwaa ndanî myedaa ndîî kópu. Kópuni Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a d:uud:uu té, yi kópu yi ndîî kópu dé. Nmî dyââpe a pwapî too, Chóó Lémi u k:ii nmî ya mb:aamb:aa ngê a pyépi, w:aa mbêmê nmînê pyw:êmî ngê.

18 Yesu Kédisu u yoo vy:o pini n:ii ngê u mbwó daawa a lvêêdî, yi pini Chóó Lémi ka mb:aa, pi knî ye mye pi mb:aa.

19 Noko mb:aamb:aa ngê dmyinê a ya, dmyinê numo wêdêwêdê kîgha. *

20 Kópuni Chóó Lémi ngê nmyi vy:o a d:uud:uu, nté ngê yi kópu nmye kîngî dyênê. Kwódu yé u nté daa tóó, u ntââ wanmyi ma t:oo, ngmênê ntini n:ii ngê pi wa a lvêêdî, yi ntini kîdmyengmê ma ngmê.

21 Kópuni ngê mwó wa a lvêêdî, k:omo tpile tpile tp:oo mbyuu pîpî ó mbwaa ndanî ó ló kópu ngmê, ngmênê yi kópu kîdmyengmê d:uu ngmê. *

* **14:4:** Mát 7:1 * **14:7-8:** 1 Tes 5:10; Pilipay 1:21 * **14:10:** Dpodo 17:31; 2 Kódin 5:10 * **14:12:** 1 Pita 4:5
* **14:14:** Dpodo 10:15 * **14:15:** 1 Kódin 8:11-12 * **14:19:** Lóma 12:18 * **14:21:** 1 Kódin 8:13

22 Yi kópu knî yi p:uu ntee nye nuw:o, ye Chóó Lémi k:ii dpî mbywuu d:êê ngê choo kwo. Pini n:ii u nuw:o ngmidi, u gha mb:aamb:aa.
23 Pini n:ii nté ngmê p:uu u nuw:o miyó ngê dpî pyódu, yi ntini dpî ma knomomê, ye dono dpî d:uu, mu kópu u dîy:o kópuni dpî d:uu, daa kêlîmî mbêmê dpî d:uu. Kópuni daa kêlîmî mbêmê dpî d:uu, yi kópu dono.

15

Yoo yi wêdêwêdê kîgha u danêmbum

1 Yélini yi k:ii Yesu ka ndêndê ngê nmo kêlîmî té, nmî pyipe yoo, n:ii dé u kwo dnyinté a kêlîmî té, yi yéli yi kwódu yiyé u kópu dé pêdê vyîmî téme. Nmî chóó nmî nuw:o u pono daanmî vyápê.
2 Nmî tîdê mbwó yoo yi mb:aamb:aa p:uu paa nuw:o kmêle, Yesu ka mb:aamb:aa ngê pîdnye kêlîmî. *
3 Nmî chóó nmî nuw:o u pono daanmî vyápê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu chóó u nuw:o u pono dêpwo vyápê. Dépidi ngê Yesu komo alanté a kââ, Chóó Lémi ka kwo, Peede kópu yilî n:ii nga vyi ngópu, a pwo ghay dniye. *
4 Kópu yilî n:ii Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a d:êê tumo, nmî wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o a d:êê tumo. Ala dye ghi dono u vyîmî têdê, yi kópu knî y:oo a ngêêpî nmo. Yi kópu knî yi mbêmê nmî lama ka tóó, Yesu ngê ndêndê ngê wa ngee nmo. *
5 K:omo tpile ló kópu angmanmya a vyîmî, Chóó Lémi ngê yi kópu u vyîmî têdê wa ngee nmyo, nmyi nuw:o dmi amyedê l:âmo té. Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmyo, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê u ngwo paa pyaa we, Yesu Kédisu u nuw:o p:uu dmyinê mbêpê.
6 Nmî yâpwo njini Chóó Lémi, nuw:o ngmidi ngê dmyinê chaa kîgha, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u Mî.

Yoo yilî yi kââdîkââdî

7 Yesu ngê u kede paa ntee t:ee nmyoo, numo u kede paa yinté dmyinê ya. Yi kópu u l:êê dîy:o pi knî y:oo Chóó Lémi u ngwo dny:oo chaa kîgha.
8 Yesu Kédisu Nju tpémi yi ngêêpî pyu ngê pyodo, Chóó Lémi ngê yi kn:ââ knî ye kópuni a vyi too, yi kópu u ngwo ntiye too, mu kópu u dîy:o Nju tpémi y:oo pêdê w:ee y:e, awo, Chóó Lémi ngê u kópu yilî ndêndê ngê dê ntiye té. *
9 Yesu Kédisu kn:aa yéli yi l:êê dîy:o myeda loo, apê, módó yeedeyeede u l:êê dîy:o Chóó Lémi paa chaa kalê y:e. Dépidi ngê yinté kópu puku yedê alanté a d:êê ngê, Chóó Lémi ka kwo,
A Lémi, n:aa chaa kîgha ngi, l:êê dîy:o anî wéti.
Yélini daa Nju tpémi,
yi yéli y:oo a kópu dyuu wamye ny:ee ngmê.
10 Puku yedê alanté mye tóó,
Kn:aa yéli. Chóó Lémi u yoo yi k:ii, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya. *
11 Alanté mye tóó,
Kn:aa yéli, yélini daa Nju tpémi. Chóó Lémi dpodombiy:e dmyinê chaa kîgha. *
12 Yisaya ngê ala kópu a d:êê ngê, apê,
Dépidi u tii ńedê pi ngmêwa t:aa,
Chóó Lémi ngê u pi ndîî ngê yinê wa pyódu,
Kn:aa yéli amyedê y:enê dé,
Yi nuw:o dmi p:uu adnyi kwo. *
13 Chóó Lémi ngê choo a wêdêwêdê kîgha nmyo, mu kópu u dîy:o Yesu ka nmye kêlîmî té. W:aa u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê, u k:ii mb:aamb:aa ngê anmyin:aa ya. Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê adî ngêêpî nmyo, ala kópu nmyi lama ndêndê ngê wa yââ, Chóó Lémi ngê daawa kéé nmo, u kwo wa a kââdî nmo. *

Ala pweepwee pee u nt:u kópu

14 A tîdê mbwó yoo, a lama ka tóó, nmyo mb:aamb:aa dé, nmyo lama yéli, u ntââ wanmyi numo ndiye kîgha.
15 K:omo tpile nmyo u ntââ dé, ngmênê daa tumu noo ya, ala pweepwee pee yedê yi kópu dyuu nmye mêd:a vyîlî té, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê a ngmidi noo, dpodoni u pi ndîî a ka ngma a kpo, kn:aa yéli yi l:êê dîy:o u dyépi ngê a pyódu noo. *

* **15:2:** Lóma 14:19; 1 Kódin 10:24 * **15:3:** Psalm 69:9 * **15:4:** 1 Kódin 10:11; 2 Tim 3:16-17 * **15:8:** Dpodo 3:25-26; Psalm 18:49 * **15:10:** Deut 32:43 * **15:11:** Psalm 117:1 * **15:12:** Is 11:10 * **15:13:** Lóma 14:17 * **15:15:** Lóma 1:5

16 Kpêê yiyé pyu knî y:oo Chóó Lémi ka tpile tp:oo ntee a yémî tumo, yélini daa Nju tpémi Chóó Lémi ka yinté myinê yémî té. U Ghê Dmi ngê Chóó Lémi u nuu u yoo ngê u ngwo dê pyódu té.

17 Chóó Lémi u dpodo n:ii Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê n:aa dódó ngê, yi dpodo u pi ndîî ngê n:aa pyépi.

18 A chóó a pi daanî knî, ngmênê kópuni Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê nî d:uu too, yi kópu knî yi mo yi p:uu nînê danê. Kópuni nî vyi too, kópuni nî d:uu too, kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nî kââ, yi kópu yilî Yesu u wêdêwêdê mbêmê nî d:uu too. *

19 Nmî Mî u Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê kópu ndîî yilî my:aa d:uu ngê, kn:aa yéli Chóó Lémi u yoo vy:o u ngwo nî kaa too. Njedusalem nê yaa wo, Ilidikêm Wee u kwo nîmo diyé wo, p:aani p:aani pi knî ye Yesu Kédisu u kópu mb:aa noo tpapê.

20 Dye ghi yintómu u ya a nga dpîmo kwo, Yesu Kédisu u pi kwéli doongê ny:ee ngópu, y:i nî lê, Yesu u kópu mb:aa ye ngmên:uu vyi, mu kópu u dîy:o pi kuu u dpodo p:uu dpodo u ya a nga dêpwo kwo. *

21 Kópuni puku yedê a tóó, nê, Yi kópu nî ntiye. Ala yi kópu.

Yélini y:oo u pi doongê ny:ee ngópu,

Dîyo wa ny:ee ngmê, amyedê w:ee ngmê. *

Póól ngê Lóma paa u dy:oo u ngwo a châpwo

22-24 M:ââ yilî yi k:oo u ya a nga doo kwo, N:uu m:uu nmyo, ngmênê a dpodo al:ii ndîî ngê doo ya. Yi dpodo ala wee knî yi kwo atédî chedê, ala ngwo nînê pwiyé knî, nîmo mumu nmyo. U ya a nga a kwo, Spén nî lê, moma anê m:uu nmyo, nmyi p:uu mwiyé am:aa ya, u kuwó dini ghi ngê dpî ngee nódó, Spén u ngwo anî lê. *

25-26 Ala ngwo Njedusalem mwiyé mîdî lê, Chóó Lémi u yoo dîn:aa ngee té, mu kópu u dîy:o Yesu u yoo yélini Másîdóniya Wee u kwo Kîdiki Wee u kwo a kwo, yi yéli y:oo yi ndapî tp:oo nt:eemwint:eemwi m:uu tumo, a ka a kê tumo, Njedusalem anî ńuw:o té, Chóó Lémi u yoo vy:o pinténi wunê wee, yi ndapî ye anî ńuw:o té. *

27 Yélini y:oo yi ndapî a ka a kê tumo, yi chóó noko yepê, Pinténi Njedusalem wunê pyede, paa ngee téme, ndapî knî ye ngmêpaa dy:ââ koo. Yi kópu yi chóó vyi ngópu, ngmênê Nju tpémi y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu ye mwiyé y:ee ngópu, wod:oo kn:aa yéli y:oo dyámê u tpile mb:aa knî ngmê Nju tpémi ye u nkwo dny:oo yémî dé.

28-29 Dini ghi n:ii ngê Njedusalem anî lê, yi ndapî yintómu ye an:uu y:ee té, Lóma máádi an:uu kwolo. Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê an:uu wêdêwêdê kalê nmyo. U kuwó dini ghi ngê Spén an:uu lê. *

30 A tîdê mbwó yoo, ndîî kópu nmye ngmênînê dmyinê. Nmî Lémi Yesu Kédisu u pi ngê nmye nînê dmyinê, u ntââ a l:êê dîy:o wanmya a ngêpê. Nmî Mî u Ghê Dmi ngê a nuu ghi nmyi nódo a yó, yi kópu u l:êê dîy:o nmye myenînê dmyinê, u ntââ a ngêpê wanmyinê vyîko ngmê, a l:êê dîy:o Chóó Lémi ka amy:ee dmy:ee ngmê. *

31 Ala kópu dpî dmy:ee yó, Nju tpémi yélini Yesu u yoo vy:o daa ghê dniye, Njuda Wee u kwo, yi yéli y:oo kîngî vya nê. Ala kópu myoo dmy:ee yó, Tpileni Njedusalem anî ńuw:o, Yesu u yoo knî y:oo yi tpile kîngî mb:ii ngmê.

32 Chóó Lémi ngê nmî ngêpê pêdê ny:ee ngê, pêdê ngee nêne, ye y:i nmye u ngwo anê lê, w:aa u ngwo anê pyw:oo, nmyi vy:o ghê u ngwo an:uu vy:u.

33 Chóó Lémi ngê choo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê u ngwo dmyinê a ya. Ye ndîî kópu.

16

Póól u nd:uu tpapê

1 Pyópuni ngê ala pweepwee pee nmye wunê ńeńe, u kakêmê nmye nînê chámêchámê. U pi Pipi, Yesu u yoo n:ii Sénkîdiya a pyede té, yi ngêêpî módó ngmê.

2 Nmyi vy:o mb:aamb:aa ngê choon:aa kwo, mu kópu u dîy:o mye Yesu u yoo vy:o pyópu ngmê. Dpodoni p:uu adî dpodo, dpî

* **15:18:** 2 Kódin 3:5; Dpodo 19:11-12 * **15:20:** 2 Kódin 10:15-16 * **15:21:** Is 52:15 * **15:22-24:** Dpodo 19:21 * **15:25-26:** 2 Kódin 8:1-2; 9:2 * **15:28-29:** Lóma 1:11 * **15:30:** Kîlosa 4:3; 2 Tes 3:1-2 * **16:3:** Dpodo 18:2,26

ngee yó, mu kópu u dîy:o, pi yilî doo ngêêpî, myedoo ngêêpî nê.
3 Akwila cha ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó. *
4 Yi pini cha yi k:ii Yesu Kédisu p:uu nipi nmee dpodo, y:oo dyé noo, a l:êê dîy:o pî vya dumo. A gha vy:o mwânînê kwunokwuno dê, Yesu u yoo vy:o yélini yi vy:o dpîmo dpodo, yi yéli y:oo myewunê kwunokwuno d:oo.
5 Yesu u yoo yélini yi pini cha yi ngomo k:oo wunê wó ngê, yi yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó.
A pyipe mb:aa Epánitas ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pini n:ii Yesu ka mwiyé kêlîmî mbê wo, Esiya Wee u kwo. *
6 Méli ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pyópuni nmyi vy:o mb:aamb:aa ngê doo dpodo.
7 Andîdonikas pini dê Njuniyas ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, Nju pi n:ii dê yi k:ii mbwa k:oo nmee kwo. Pi yilî yi lama a tóó, yi pini dê Yesu u dyépi dê. Yesu u yoo vy:o ghêlî dîpî ghê wo, u ngwo a ghê knopwo.
8 Nmî Lémi u yoo vy:o a pyipe mb:aa ngmê, Ambîliyatus, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó.
9 Pini n:ii k:ii nmî Lémi p:uu nipi nyipu dpodo, Udîpanus, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó, a pyipe mb:aa, Stakis, a mb:aamb:aa u kwo myoo y:ee yó.
10 A mb:aamb:aa Apeles ka dpî y:ee yó, pini n:ii k:omo tpile Yesu u l:êê dîy:o dnyimo kpadakpada, ngmênê Yesu myedaa mb:ii ngê. Adistopulas p:uu yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó.
11 Helodiyon ka a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, pini n:ii Nju pi. Nasisas mupwoknî yi vy:o yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.
12 Nmî Lémi u dpodo módó dê, Tîdaipósa pyópu dê Tîdaipána, a mb:aamb:aa ye dpî y:ee yó, a tîdê mb:aa Pêsîs ka a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, pyópuni nmî Lémi p:uu dpodombiy:e dpîmo dpodo.
13 Nmî Lémi u dpodo pyu mb:aa, Lupas, a mb:aamb:aa u kwo dpî y:ee yó, u pye ka a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, pyópuni ngê tp:oo ntee pini ngê pyódu noo. *
14 Ala yéli ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, Asinkîditus ngmê, Pîlikon myomo, Hêêmis pyolo, Patîdópes podo, Hêêmas limo, nmî mbwó yoo yélini yi vy:o a kwo mye yi k:ii, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.
15 Ala yéli ye a mb:aamb:aa myoo y:ee yó, Pilolokas ngmê, Njuliya myomo, Nédiyas lémi pyolo podo, Olimbas limo, myenté Chóó Lémi u yoo yélini yi vy:o a kwo, a mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.
16 Numo kóó dmyinê mgîmîmgîmî dé. Yesu u yoo ala wee u kwo yélini a kwo, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê. *

Pi dódó pyu yoo yi danêmbum

17 A tîdê mbwó yoo, ala kópu a ny:ee yó. Pi ngê chóó u nuw:o ghi mbêmê kîngî chámê nmyo, nmyi kêlîmî myekîngî dyênê. Pini n:ii ngê yinté kópu nmye choo d:uud:uu, yi pini dmyina a kuwokuwo. Yesu u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê nmyi ndê ngópu. Pini n:ii ngê u yi adî kwo, Yi kópu nî ngmêê té, yi pini mêdmyina a kuwokuwo. *
18 Pini n:ii ngê yinté kópu a d:uud:uu too, daa nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu a dpodo yédi, chóó p:uu a dpodo yédi. Yi pini ngê kópu mb:aa yilî dpî vyi, yoo k:omo ngê a chaa kîgha ngê, yélini daa nuw:o pyu yoo, dpî dóó té. *
19 Pi yintómu yi lama a tóó, Yesu p:uu kópu mb:aa dpodombiy:e nmyi mgîmî ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu. U ya a nga a kwo, Kópu mb:aa d:uud:uu nmyi lama mb:aamb:aa ngê choo ya, ngmênê dono d:uud:uu nmyi lama kîngî ya. *
20 K:omo tpile Setan ngê pi dódó pyu yoo nmyi vy:o wa a dy:ââ té, ngmênê Chóó Lémi ngê nmyi ya mb:aa u yi a kwo, wa ngee nmyo, pi dódó pyu yoo nmyi dódó ngê lîmîlîmî ngê wa dêê dmi. Nmî Lémi Yesu ngê u módó yeedeyeede ngê choo a ngêêpî nmyo.
21 Pini n:ii u k:ii nye dpodo mo, Timoti, yi pini ngê u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. A pyipe Nju pi pyile knî y:oo yi mb:aamb:aa

* **16:5:** 1 Kódin 16:19 * **16:13:** Mak 15:21 * **16:16:** 1 Kódin 16:20; 1 Pita 5:14 * **16:17:** Taitas 3:9-10 * **16:18:** Pilipay 3:19; 2 Pita 2:3 * **16:19:** Lóma 1:8 * **16:21:** Dpodo 16:1-2

nmye myedê dy:ââ ngmê, yi pi dmi Lusiyas ngmê, Njeson myomo, Sosipatê pyolo. *

22-23 Pini n:ii u ngomo k:oo n:aa kwo, u pi Nkayas, yi pini ngê u mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ. Yesu u yoo yélini ala p:aani a pyede, Nkayas u ngomo k:oo a dapwadódó nyédi. Ala p:aani ndîî u ndapî pini n:ii ngê a y:enê, Edastas, nmî mbwó Kwótas k:ii, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê. *

24 Nê Têêtiyas, Póól ngê kópuni yilî nmye dê vyi té, a chóó d:a d:êê té. A mb:aamb:aa nmye myenînê dyede.

Chóó Lémi u chaa kîgha

25-26 Chóó Lémi chaa kîgha koo. Dye ghi yintómu doo a ya, chedê ngê daawa pyódu. Chóó Lémi u ntââ a kópu dyuu ka nmyi kêlîmî dmi yinê pî kaa, Yesu Kédisu u kópu dyuu nmyi mênê yinê myedpî kaa. Kópu ndîî n:ii Yesu ngê a d:uu ngê yi kópu ghêlî daa pyodo, tumu kópu ngê mwiyé doo a ya, m:ââ yilî yi k:oo pi knî yi lama dêpwo a ya, ngmênê Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo mgo vy:o dnya a y:enê, p:uu dnyimo a mgongo, u ngwo dnyimo a d:êê. Chóó Lémi u kópu mbêmê yi tumu kópu ala dini ghi ngê d:umo pywálî, u komo kapî pyu knî y:oo kópuni a d:êê tumo, Yesu ngê yi kópu yinê ntiye too. Dyámê ghi yintómu yi mbêmê pi knî ye yi tumu kópu nmo tpapê, mu kópu u dîy:o pi yilî yintómu Chóó Lémi ka choo kêlîmî, u dnye myedny:oo nyêmî. *

27 Chóó Lémi mu ngmidi u nuw:o u ntââ yi kópu dpî d:uu, tp:oo Yesu Kédisu u l:êê dîy:o chóó u ngwo u kwo a kââdî nmoo. Chaa kîgha koo, chedê ngê kîngî pyódu. Ye ndîî kópu.

Wu u dî. *

* **16:22-23:** 1 Kódin 1:14 * **16:25-26:** Kîlosa 1:25-26 * **16:27:** 1 Tim 1:17

1 KÓDIN

Kódin tpémi y:oo Yesu u pi ghêlî daangê ny:ee ngópu, Póól Kódin yi loo, Yesu u pi u ngwo mî ny:ee ngópu, woni knî Yesu u yoo vy:o u ngwo ghê dniye. Nju pi daa yilî Yesu u yoo vy:o ghê dniye, ngmênê yélini daa Nju tpémi, Yesu u yoo vy:o vyîlo yi ghê dniye. Yi danêmbum puku yedê mye tóó, Dpodo 18:1-17.

U kuwó dini ghi ngê Póól Epeso doon:aa ya. (Dpodo 19) U kuwó, kópu knî ngmê ngê Yesu u yoo a dyênê too, Kódin. Yoo woni dnye pyââ ti, myenté yi kada pini knî y:oo yoo chámê ngópu. Póól ngê yi kópu yi ny:ee too, ala pweepwee pee d:êê ngê, ye dy:ââ ngê. Ala pweepwee pee ghêlî daangê d:êê ngê, kn:aani mwiyé ngmê d:êê ngê, ye dy:ââ ngê, ngmênê yini nmî ngópu daa tóó, l:âmo a ngee ngópu.

1 Nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Nmî mbwó Sosîténi u k:ii nipi anye tóó mo.

2 Yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, Kódin, ala pweepwee pee nmye nînê dyede. Chóó Lémi ngê myedê ngmidi nmyoo, Yesu Kédisu ngê nmyi dyââpe pwaa too, kamî ngê pyódu nmyoo, chóó u yoo vy:o mye kaa nmyoo. Dyámê wope wope n:ii knî y:oo nmî Lémi Yesu Kédisu mye chââchââ ngmê, nipi yi k:ii u yoo vy:o kaa nmyoo.

3 Nmî Mî, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól ngê Kódin tpémi yi l:êê dîy:o nmî Mî u ngwo doo kwunokwuno

4 Dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ka a kââdî nmyoo, kópu mb:aa yilî nmye wunê d:uud:uu too. *

5 Kópu yintómu u ntââ ngê a pyódu nmyoo, kópuni u lama a pyede, woni knî nmyi lama dpî yaa dmi, pi knî ye u nkwo nmye tpapê tumo.

6 Yesu Kédisu p:uu kópuni nmye n:uu vyi too, yi kópu nmyi vy:o ntênê dê pyaa dmi.

7 Nmî Mî u Ghê Dmi ngê dpodo yilî yintómu u ntââ ngê a pyódu nmyoo, nmî Lémi Yesu Kédisu u diyédiyé u ngwo nmye t:ât:ââ ngmê.

8 Yinê adî wêdêwêdê kîgha nmyo, u dî dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu Kédisu wa a diyé. Yi ngwo nmyi kóté kîgha têdê dyââpe nmyi p:uu daangmêwa a pyw:oo. *

9 Chóó Lémi ngê ntênê daawa dóó nmyo. Yinê a ngmidi nmyoo, Tp:oo nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê yinê a pyódu nmyoo. *

Póól ngê u ngwo yepê, Modo numo kââdî tóó

10 A tîdê mbwó yoo, mw:ââkó, nmî Lémi Yesu Kédisu u pi mbêmê nînê kwunokwuno nmyo, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê moo pyódu yó, nmyi kópu dyuu ngmidi ngê myoo pyódu yó. Modo numo kââdî tóó. Maa mu ngmidi yidmyinê kîgha, dpodo mu ngmidi p:uu dmyinê dpodo. *

11 A tîdê mbwó yoo, a lama ayimî tóó, noko dnyinté nmyinê pyede. Klowe u yoo knî y:oo yuu a ka kîmînê y:ee ngópu, a ka pê, Noko dnyinté wunê pyede. *

12 Nmyi vy:o knî ngmê ala kópu nmye tpapê ngmê, nmyimo, Póól p:uu nmee ndiye, u kópu dyuu vyîlo yi ndêndê kópu dyuu. Ngmê knî y:oo apu, Apolosa p:uu nmee ndiye, u kópu dyuu vyîlo yi ndêndê kópu dyuu. Ngmê knî y:oo apu, Pita p:uu nmeen:aa ndiye, u kópu dyuu vyîlo yi ndêndê kópu dyuu. Ngmê knî y:oo apu, Wu yéli yi pi dmi têdê dé, Yesu Kédisu mu ngmidi vyîlo yino chââchââ.

13 A tîdê mbwó yoo, yinté daadî ya. Lukwe dîy:o Yesu Kédisu nmyi pepe kalê ngópu. Lukwe, nmyinê nmye Póól kîdosi ńedê nmyi l:êê dîy:o vyîlo yi pwene? Kêle, nê kuu. Daa a chóó a pi mbêmê nî mbápitisîm kalê nmyoo.

14 A gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu, nmyi vy:o pini daa yilî nî mbápitisîm kwólu, Kîdisîpês pini dê Nkayas yi mo nî mbápitisîm kalê doo. *

15 Doo u ntââ daanmy:ee vyi ngmê, Nê ngê chóó u yoo vy:o kaa nmoo.

* **1:4:** Kîlosa 1:3-4 * **1:8:** Pilipay 1:6; 1 Tes 3:13 * **1:9:** 1 Njon 1:3 * **1:10:** Pilipay 2:2 * **1:11:** Dpodo 18:24-28; 19:1-2 * **1:14:** Dpodo 18:8

16 (Ó, myenté, Stepanas mupwoknî a
nuwo dê kuwo dmi, mbápitisîm a chóó ye
my:aa y:ângo, ngmênê a lama daa tóó, apê,
Pi m:uu nî mbápitisîm kwólu.) *
17 Daa yoo yi mbápitisîm kîgha u l:êê dîy:o
Yesu Kédisu ngê a ngmidi noo, ngmênê u
kópu dyuu tpapê u l:êê dîy:o nmye a dy:ââ
noo. Daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê
yoo yi nuw:o n:aa ngmêêpî too, ngmênê
Yesu ngê kîdosi ńedê kópuni nmî l:êê dîy:o
d:uu ngê, yi kópu vyîlo yinî tpapê ngê, yi
kópu mbêmê Yesu ka u ngwo dpî kêlîmî mbê
dmi. U ya a nga daa kwo, Yi kópu têdê kópu
ngê nî pyódu. *

Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîî, u nuw:o ndîî nmo u ngwo a kêma doo

18 Yélini ndê u maa p:uu a wee, Yesu ngê
kîdosi ńedê kópuni d:uu ngê, yinê ye mbodo
podo mbodo podo u kópu, ngmênê yi kópu
nmî nyongo, u kwo nmî kêlîmî mbê dniye,
Chóó Lémi ngê u wêdêwêdê mbêmê u ngwo
wunê ngêêpî nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. *
19 Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté a
tóó, apê,
Yélini yinê ye yi nuw:o dmi ndîî,
mbodo podo ngê wanî pyódu té.
Ndiye pyu ndîî knî ye daanî ng:aa. *
20 Yélini yi nuw:o dmi ndîî, yi yéli y:oo
maa ndêndê kn:aadi ngópu, dêêpî pyu knî
y:oo mye kn:aadi ngópu. N:ii yoo yi lama
yoo yi nuw:o ngmêêpî mb:aamb:aa ngê a
tóó, yi yéli y:oo mye kn:aadi ngópu. Dyámê
mbêmê yélini yi nuw:o dmi ndîî dé, Chóó
Lémi ka ngmênê u kwo yi mbodo podo dé,
ye daa ng:aa yédi.
21 Chóó Lémi chóó u nuw:o u pono vyápê
mbê wo, doo u ntââ ngê pyódu nmoo, pi ngê
chóó u nuw:o mbêmê Chóó Lémi d:uuwodê
pyw:oo. Ngmênê Chóó Lémi ngê maa komo
ngmê kpêmî ngê, pi knî ye yi máádi komo
u kêmakêma u l:êê dîy:o a dy:ââ nmoo. N:ii
nmî kópu ka dpî kêlîmî mb:anê, Chóó Lémi
ngê dpî ngee.
22 Nmyo Kîdiki tpémi nmyi ndiye pyu knî
ye nmî kópu dyuu mbodo podo mbodo
podo u kópu dyuu, mu kópu u dîy:o nuw:o u
kópu dé yinê ye ndîî kópu dé. Nju tpémi nmî
kópu dyuu ka daa kêlîmî nyédi, mu kópu
u dîy:o dpo, N:ii ngê mbwudu nmî ngópu
angmê chaa, u ngwo u kwo anmî kêlîmî. *
23 P:aani p:aani Nju tpémi y:oo dpî mb:ii
nmo, kn:aa yéli y:oo myoo mb:ii nmo, mu
kópu u dîy:o ye nmo tpapê ngê, yenmîmo,
Yesu Kédisu kîdosi ńedê nmî l:êê dîy:o
pwene. Yi kópu p:uu Nju tpémi dpo lvêêdî
té, dpo, Wu pini daa vyîlo. Dpo, Pini n:ii
nmo t:ât:ât, dono daawa a pyw:oo, u pi
ndîî ngê wa pyódu. Yélini daa Nju tpémi,
nmî kópu dyuu yinê ye mbodo podo mbodo
podo u kópu dyuu.
24 Ngmênê Chóó Lémi ngê Nju tpémi yélini
dpo ngmidi té, Yesu Kédisu ka dpî kêlîmî
mbê dmi, Chóó Lémi u wêdêwêdê u ngwo
dpo pyw:ee ngmê. Yélini daa Nju tpémi,
Chóó Lémi ngê n:ii dpo ngmidi té, Yesu
Kédisu ka myoo kêlîmî mbê dmi, Yesu p:uu
Chóó Lémi u nuw:o ndîî u ngwo dpî m:uu
ngmê.
25 Chóó Lémi ngê kópuni d:uu ngê, k:omo
tpile pi knî ye mbodo podo mbodo podo
u kópu yi d:uu ngê, ngmênê ndêndê ngê
nuw:o ndîî u kópu yi d:uu ngê. K:omo tpile
pi knî ye yinê ye Yesu u wêdêwêdê dêpwo
ya, kîdosi ńedê u ngwo pwene, ngmênê
Chóó Lémi ngê u wêdêwêdê mbêmê kpêênî
mêdê pyidu ngê. Ló pini ngmê u ntââ yinté
kópu angmê d:uu?
26 A tîdê mbwó yoo, nmyi chóó nmyi p:uu
a nuw:o mbê dmyeno. Chóó Lémi ngê u yoo
vy:o kaa nmyoo, ngmênê pi knî ye yinê ye,
Nuw:o pyu ndîî yi vy:o yilî daa kwo, kada
pini yi vy:o yilî daa kwo, yélini yi pi dmi ndîî
yi vy:o yilî myedaa kwo. *
27 K:omo tpile yinê ye nmyi nuw:o dmi
daa ndîî dé, ngmênê Chóó Lémi ngê a ng-
midi nmyoo, mu kópu u dîy:o yélini ye yi
nuw:o dmi ndîî dé, mywene ye paa ghê we.
K:omo tpile yinê ye kada pini nmyi vy:o
daa kwo, ngmênê Chóó Lémi ngê a ngmidi
nmyoo, mu kópu u dîy:o kada pini knî ye
mywene ye paa ghê we.
28 K:omo tpile nmyi yi dmi y:e daa kwo,
yinê ye nmyi pi dmi daa ndîî, yinê ye nmyo
k:omo tpile dé, ngmênê Chóó Lémi ngê a
ngmidi nmyoo, mu kópu u dîy:o yélini kada

* **1:16:** 1 Kódin 16:15 * **1:17:** 1 Kódin 2:1-2,5 * **1:18:** Lóma 1:16 * **1:19:** Is 29:14 * **1:22:** Mát 12:38; Dpodo 17:18 * **1:26:** Mát 11:25 * **1:28:** Njems 2:5

a wee, dîyo k:omo tpile ngê u nkwo paa pyaa dniye. *
29 Yélini nmyi pi dmi daa ndîî, Chóó Lémi ngê a ngmidi nmyoo, kada pini yoo mb:ii too, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo daa kwo, Pi ngê chóó u pi a ngópu choo kmîmî.
30 Kada pini yoo mb:ii too, ngmênê Yesu Kédisu ka a kââdî nmyoo. Yesu ngê Chóó Lémi u nuw:o ndîî nmo a kêma ngê, nmî yikî dmi u pwo ghay wo, Chóó Lémi u momu yéli ngê pyódu nmoo, dîyo kóó k:oo wa kaa nmo. *
31 Yesu Kédisu ngê ngee nmoo, daa nmî chóó nmî wêdêwêdê mbêmê mb:aamb:aa nmo pyw:ângo. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni puku yedê a tóó, dpî ny:ee yó.
Pi ngmê ngê chóóchóó kîngî chaa kwolo,
nmî Lémi yichoo chaa kîgha. *

2

Daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê nmyi kêlîmî mbê dniye

1 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u kópu dyuu nmye noon:aa tpapê, daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê nmye noon:aa tpapê dé. *
2 Alanté nî nuw:o mbê wo, nê, Kódin tpémi ye kópu yilî yi p:uu daanî danê, ngmênê kópuni ndîî kópu ngê a tóó, yi kópu ye n:aa tpapê. Nê, Yesu Kédisu mu ngmidi p:uu ye n:aa danê, nmyenê, Kîdosi ńedê t:ee ngópu, nmî l:êê dîy:o pwene, nmî yikî dmi u pwo ghay wo. *
3 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, noo mywenemywene, myenoo nkîngê.
4 Daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê nmye noon:aa danê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê doo a ngêêpî nê, u wêdêwêdê mbêmê nmye noon:aa danê, mbwudu nmyi ngópu noo chapî dé, *
5 mu kópu u dîy:o daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê paa kêlîmî mbê dmyeno, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê paa kêlîmî mbê dmyeno.

Chóó Lémi u nuw:o ndîî u kópu dyuu

6 Dini ghi n:ii ngê nmye mwiyé noon:aa danê, daa nuw:o ndîî u kópu knî yi mbêmê nmye noon:aa danê, ngmênê nuw:o ndîî u kópu dyuu ngma kwo, n:ii pi ngmê knî ye nmo tpapê ngê. Yesu u yoo vy:o yéli, n:ii knî y:oo Yesu p:uu kópu dé mb:aamb:aa ngê dpo w:ee t:oo, yélini yi l:êê ghi dmi mye mb:aamb:aa dé, yi yéli ye yi mo yi kópu dyuu nmo tpapê ngê. Yi kópu dyuu, daa dyámê mbêmê tpémi yi nuw:o mbêmê u kópu dyuu, myedaa kada pini yoo yi nuw:o mbêmê u kópu dyuu. Yi kada pini yoo dîyo kuwó wa a ghê dmi.
7 Ngmênê kêle, Chóó Lémi u nuw:o ndîî u tumu kópu dyuu vyîlo yinmo tpapê ngê. Chóó Lémi ngê dyámê pê ghêlî daa l:âmo ngê, yi kópu dyuu u ngwo a ngmo ngê, pi knî yi lama daa pyede. Vyîlo yi kópu dyuu mbêmê wa ngee nmo, chóó ntee a tóó, yinté pini ngê wa pyódu nmo. *
8 Dyámê mbêmê kada pini yoo yi lama yi kópu dyuu dêpwongmê ya. Yi kópu dyuu yi lama wodoo kwo, ye nmî Lémi ndêndê kîdosi ńedê daapî t:ee ngópu. *
9 Doo u ntââ yi kópu daapêdê w:ee ngópu, mu kópu u dîy:o ala kópu puku yedê a tóó,

Chóó Lémi ngê kópuni nuw:o kwólu, apê,
Yélini yi nódo a nuu ghi a tóó,
yi kópu y:e wanî d:uu,
yi kópu pi ngê doongê módu,
pi ngê doongê nyongo,
pi ngê myedoongê nuw:o kwólu. *

10 Ngmênê nmo vyîlo dé, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi mbêmê yi tumu kópu dyuu nmo yinê a pywálî ngê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yi tumu kópu yilî yintómu yinê dpo pyw:ee té, Chóó Lémi u tumu kópu ndîî dé yinê myedo pyw:ee té.
11 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Pi u tumu kópu dé kn:aa pini u lama daa ya nyédi, chóó u nuw:o k:oo a ya nyédi. Chóó Lémi mye yinté, u tumu kópu ndîî dé chóó u Ghê Dmi u lama a pyede.
12 Daa nmî chóó nmî nuw:o knî yi mbêmê ala kópu dyuu nmo pyw:ângo, ngmênê Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi nmo a kpo, mu kópu u dîy:o kópuni nmî l:êê dîy:o d:uu too, yi kópu dé nmî lama ntênê dny:oo ya. *

* **1:30:** 2 Kódin 5:21 * **1:31:** Jer 9:24; 2 Kódin 10:17 * **2:1:** 1 Kódin 1:17 * **2:2:** Nkal 6:14 * **2:4:** 1 Tes 1:5 * **2:7:** Kîlosa 1:26 * **2:8:** Luukî 23:34; Dpodo 13:27 * **2:9:** Is 64:4 * **2:12:** Njon 16:13

13 Kópuni nmo tpapê too, daa nuw:o pyu
ndîî knî yi vy:o nmî ndê too, ngmênê Chóó
Lémi u Ghê Dmi ngê nmî lama yinê a kalê
too. Yélini yi mênê yi Ghéni Dmi mye tóó,
yi kópu dyuu ye nmo tpapê too, ye myeno
tpiyé too.
14 Ngmênê yélini yi mênê yi Ghéni Dmi
daa tóó, doo u ntââ yi Ghéni Dmi u kópu
dyuu d:uudpo pyw:ee ngmê, mu kópu
u dîy:o d:ud:umbiy:e d:uuwodê w:ee t:oo,
yinê ye mbodo podo mbodo podo u kópu
dé. Yélini yi mênê Chóó Lémi u Ghê Dmi a
tóó, u kópu dyuu dpî ny:ee t:oo, kn:aa yéli
y:oo d:uudpî ny:ee t:oo. *
15 N:ii u mênê yi Ghéni Dmi a tóó, u ntââ
kópu yilî yintómu dpî mya té, myedo w:ee
té, ngmênê yi pini kuwa yéli y:oo d:uuwodê
w:ee ngmê, u gha myed:uudpî m:uu ngmê.
16 Yinté kópu puku yedê mye tóó,

N:uu ngmê u ntââ, nmî Lémi u nuw:o wa
m:uu?

N:uu ngmê u ntââ, nmî Lémi wa dêêpî kê?

Ngmênê nmî mênê nmî Lémi u Ghê Dmi
a tóó, Yesu Kédisu u nuw:o nmî mênê mye
tóó. *

3

Kódin tpémi mwiyé ntee dnya a ya

1 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê nmyi
vy:o noo a kwo, k:omo tpile Chóó Lémi u
Ghê Dmi nmyi mênê doo ya, ngmênê na
a ka nmyi mênê dêpwo ya. Chóó Lémi u
nuw:o ndîî u kópu dyuu nmye dîpî vyi too.
Yesu Kédisu u yoo vy:o tpómu ntee tpile ngê
nmyee ya. *
2 Pyââ ngê tpómu ka ngmo ntee a yémî
ngê, yinté noo ndiye kîgha nmyo, nté
wêdêwêdê nmye dêp:a kpo, mu kópu u dîy:o
doo u ntââ daap:ee ma ngópu. Ala ngwo
nmyo dp:ee u ntââ dé,
3 mu kópu u dîy:o nmyi chóó nmyi p:uu
nmye nuw:o nyédi, Chóó Lémi u Ghê Dmi
u pono dnyinté nmye vyápê nyédi. Yi kópu
nmye kîd:a d:êê, mu kópu u dîy:o nipi ya
nmyi lama dnyinté a tóó, u yi nmye a kwo,
Yoo nmî chaa. Lukwe dîy:o kn:aa yéli yi
maa p:uu dmye ghê dmi.
4 Lukwe dîy:o dyámê mbêmê tpémi yi
l:êê ghi dmi nmye d:uud:uu t:oo, ngmê knî
y:oo apu, Póól p:uu nmee ndiye, u kópu
dyuu vyîlo yi ndêndê kópu dyuu, ngmê knî
y:oo apu, Apolosa p:uu nmee ndiye, u kópu
dyuu vyîlo yi ndêndê kópu dyuu.

Chóó Lémi p:uu dpodo pyu yoo

5 A tîdê mbwó yoo, Apolosa k:ii nyi pi dê
yi mbêmê lukwe dîy:o nmyi yoo dmyenê
chaa ngmê. D:ii kada pini ndîî dê. Nye
Chóó Lémi u dpodo pyu dê. Nyi dpodo
mbêmê Yesu u yoo vy:o u ngwo nmyi ghê
dniye. Dpodoni dê yi p:uu Chóó Lémi ngê a
kaa nyópu, vyîlo yi dpodo dê y:e dódó doo.
6 Nmyo Chóó Lémi u yâpwo têdê. Yâpwo
têdê n:uu kpêmî ngê, nté woo n:uu kââ,
Apolosa y:i doon:aa ngolo, ngmênê Chóó
Lémi ngê nt:u yinê t:ângo. *
7 N:ii ngê nté woo dpî kââ, u pi têdê, n:ii
ngê dpî ngolo, u pi mye têdê. Chóó Lémi mu
ngmidi u pi ndîî, mu kópu u dîy:o nt:u yinê
dpî t:oo.
8 N:ii ngê nté woo dpî kââ, n:ii ngê
dpî ngolo, yi pi dê wontoo wontoo, pi
mu ngmidi p:uu a dpodo nódó. N:ii
mb:aamb:aa ngê adî dpodo, yâpwo têdê
chóó ngê mb:aamb:aa ngê wa pwila, n:ii
dnyinté adî dpodo, dnyinté wa pwila.
9 Chóó Lémi p:uu Apolosa k:ii nipi nye
dpodo mo.

Nmyo Chóó Lémi u yâpwo têdê, myenté u
ngomo kamî. *
10 Chóó Lémi ngê u ntââ ngê a pyódu noo,
ngomo km:ee mwiyé n:uu chó, sîment y:i u
nkwo nî ndê ngê, ngmênê ala ngwo nmyi
kada pini yoo yi ngomo pywuu p:uu mê
dpodo té. N:ii yi ngomo p:uu adî dpodo,
nuw:o mbêmê choo dpodo.
11 Doo u ntââ pi ngmê ngê ngomo kn:ââ
daamuwa a t:oo. Yesu Kédisu mbêmê nmyi
ngomo a kwo. *
12 Yélini yi ngomo p:uu a dpodo nyédi,
tpileni ngê a dpodo nyédi, yi tpile u mo u
mo dé. Woni knî y:oo chêêpî dpo ngî t:oo,
u ngwo a dpodo nyédi, woni knî y:oo nkéli
chêêpî pee dpo ngî t:oo, u ngwo a dpodo
nyédi, woni knî y:oo silîpê nkól p:uu a t:emî

* **2:14:** 1 Kódin 1:23 * **2:16:** Is 40:13 * **3:1:** Hipîlu 5:12-13 * **3:6:** Dpodo 18:4,27-28 * **3:9:** Epeso 2:20-22
* **3:11:** 1 Pita 2:4-6

dumo. Woni knî y:oo yimbwi dpo kp:anê t:oo, u ngwo a dpodo nyédi, woni knî y:oo yi yââ ó kâmo yââ p:uu dpî t:ee t:oo.

13 Kuwókuwó wéni ngê nmî Lémi ngê pi yintómu yi dpodo têdê dmi wa m:uu té. Yi wéni ngê ndyuw:e wa nyow:a, yi dpodo têdê dmi u ngwo wa d:uu té. *

14 Pini n:ii u dpodo têdê ghi wêdêwêdê, doo u ntââ ndê ngê daawa ma, yi pini ngê u dpodo u pywuu wa ngee.

15 Ngmênê pini n:ii u dpodo têdê ghi ndê ngê wa ma, u dpodo u pywuu daawa a ngee. Tpileni l:âmo ngê, mwo p:aa ngê wa pyódu, ndê ngê wa ma, ngmênê yi pini ngê chóó u ghê l:âmo daawa ngee, ndê dóó u mênê wa a pwii.

16 A tîdê mbwó yoo, lukwe dîy:o Chóó Lémi u ngomo nmyi chaa ngópu. Mumdoo nmyi lama daa tóó, nmyo Chóó Lémi u ngomo, u yâpwo ghi nmyi mênê a tóó, u Ghê Dmi nmyi mênê mye tóó? *

17 N:ii ngê Chóó Lémi u ngomo wa dyênê, Chóó Lémi ngê u nkwo wa dyênê. Chóó Lémi u ngomo k:oo u yâpwo ghi a tóó, dono y:i daa ya yédi. Nmyo mye ntee dé, nmyo u ngomo ghi dé, dono nmyi mênê kîngmê ya.

18 Nmyi nuw:o knî y:oo kîngê dóó nmyo. Nmyi vy:o pini n:ii ngê dpo, Nê pi ngmê, dyámê mbêmê tpémi yi vy:o a nuw:o ndîî ngê dê pyódu, yi pini ngê yi kópu dpî kéé ngê, Chóó Lémi u nuw:o ndîî u kópu dyuu dé pêdê pyw:ee téne. K:omo tpile dyámê mbêmê tpémi ye yi pini mbodo podo ngê wa pyódu, ngmênê Chóó Lémi ka u nuw:o ndîî ngê wa pyódu.

19 Mu kópu u dîy:o dyámê mbêmê tpémi yi nuw:o ndîî u kópu dé Chóó Lémi ka mbodo podo mbodo podo u kópu dé. Yinté kópu puku yedê mye tóó,

N:ii dé yi nuw:o ndîî dé, dpo, Yoo nmî dóó té,

yi yéli dpî dêê dmi, Chóó Lémi ngê u nkwo dpî dóó té. *

20 Yinté kópu m:uu puku yedê mye tóó,

Nmî Lémi u lama a tóó,
yélini yi nuw:o dmi ndîî,
dnyinté a nuw:o nyédi. *

21 Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi ndiye kîgha pyu yoo yi pi dmi mbêmê nmyi chóóchóó namê chaa kîgha nmyo. Nangê vyi, Nê wu pini u yoo vy:o pini ngmê, mu kópu u dîy:o nmyi ndiye kîgha pyu yoo yintómu nmyi p:uu a dpodo nyédi. Chóó Lémi ngê kópu yilî yintómu nmye a kpo.

22 Nê, Apolosa pini dê Pita yi k:ii nmyi ndiye kîgha pyu ngê nmo pyede. Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo, dyámê pê nmye a kpo, ghê pini dê pwopwo nmyi p:uu a dpodo mo. Kópuni ala ngwo a dpodo té, nmyi p:uu a dpodo té, mu dini ghi ngê u kópu dé nmyi p:uu amyidnyi dpodo.

23 Myenté Yesu Kédisu p:uu nmyo dpodo té, nmyo u yoo, Yesu Kédisu Chóó Lémi p:uu a dpodo, chóó Tp:oo.

4

Yesu Kédisu u dyépi yoo

1 Apolosa u k:ii ala kópu nyi p:uu dmyinê tpapê, apii, Yesu Kédisu p:uu a dpodo mo, Chóó Lémi u tumu kópu dyuu y:oo a y:eńey:eńe ngmê.

2 Dpodo pyu ngê kn:aa yéli yi dnye dmi d:uudpî ny:oo, u lémi mu ngmidi u dnye vyîlo yichoo nyêmî.

3 Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni a p:uu anmyi vyi t:oo, a ka têdê kópu dé. Kópuni kn:aa pini ngê a p:uu dpî vyi, a ka mye têdê kópu. A chóó a dpodo p:uu kópu myedînî tpapê ngê.

4 A dpodo têdê kópu d:oongmê kn:aadi ngê, ngmênê a chóó daanî vyi, Dyââpe a p:uu daa t:a. Pini n:ii ngê nmî gha dmi dpo m:uu té, yi kópu a ka yinê wa vyi.

5 Yi kópu u l:êê dîy:o pi u pi ghêlî k:ii nangmê dyênê. Nmî Lémi dini ghi n:ii ngê wa a diyé, tumu kópuni mgîdî vy:o a pyede, w:êênî wa yé té, kópuni knî yi l:êê dîy:o yoo p:uu a dpodo nyédi, amyedê pywálî té. Yi ngwo Chóó Lémi ngê u dpodo pyu yoo ntênê wa chaa kalê té.

6 A tîdê mbwó yoo, nmyi l:êê dîy:o Apolosa k:ii dyimê pywuu ngê nmye d:a pyódu nyo, mu kópu u dîy:o dêêpî kópu ngmê u nt:u kópu pêdê w:ee yó. Yi dêêpî kópu ala, Puku yedê kópu knî yi mbêmê

* **3:13:** 1 Kódin 4:5; 2 Tes 1:7-10 * **3:16:** 1 Kódin 6:19 * **3:19:** Njópi 5:13 * **3:20:** Psalm 94:11

dmyinê paa, u nt:u kópu alanté, Pi ngê pi ngmê u pi kîngî kmî, kn:aa pini u pi kîngî dyênê.
7 N:ii ngê chóó u pi a kmîmî ngê, ala kópu u kwo nînê tpapê, Kî pini, n:uu ngê kada pini ngê pyódu nyoo? Kópuni u l:êê dîy:o kada pini ngê nyi pyodo, Chóó Lémi ngê n̲ga yinê a kê too, apii? Nyi kuu, ngmênê Chóó Lémi ngê n̲ga yinê a kê too. Lukwe dîy:o ń̲yóóchóó nye chaa kîgha ngê.
8 A tîdê mbwó yoo, lukwe dîy:o nmyinê nmye kópu yilî yintómu yi ntââ mbêmê nmye pyede. Lukwe dîy:o nmyinê nmye ndáápi ntee pini ngê nmyi pyaa dniye. Lukwe dîy:o nmyinê nmye king ntee pini ngê nmye pyede. Yinté dpîno pyede. King ngê ntênê w:ii pyede, ye king ngê myepîdmyi pyódu nmo. *
9 K:omo tpile nmo Chóó Lémi u dyépi yoo, ngmênê na a ka Chóó Lémi ngê kuwó pini ngê mêdê pyódu nmoo. Na a ka vyîda ntee pini ngê pyódu nmoo, pi yintómu yi ngîma, enjel yoo mye yi ngîma, nmî vyee têdê dy:ââ nmoo.
10 Yesu Kédisu u l:êê dîy:o pi knî ye mbodo podo mbodo podo u yoo ngê nmî pyaa dniye, ngmênê nmyinê nmye Yesu Kédisu ngê nmyi nuw:o dmi ndîî ngê dê pyódu té. Nmî chóó nmî wêdêwêdê p:uu dp:ee nuw:o nyédi, ngmênê nmyinê nmye nmyi wêdêwêdê ndîî. Kuwa yéli y:oo nmî pi dmi a dyede tumo, lukwe dîy:o nmyi pi dmi a kmîmî tumo.
11 Dye ghi yintómu dono ngê nmo pyede. Nmo dómudómu nyédi, nmo mbwaambwaa nyédi, nmî kpîdî dpo chaa dmi, kuwa yéli y:oo a kpakakpaka nmoo, p:aani p:aani nmo lêpî nyédi. *
12 Pi knî ye ndapî dpîno dmyinê ngê, nmî nté ndapî yi p:uu nmî chóó nmo dpodo nyédi. N:ii knî nmî p:uu a peede tpapê nyédi, yi l:êê dîy:o nmîno ngêpê nyédi. Dini ghi n:ii ngê a kpakakpaka nmoo, nmîno vyîmî ngê. *
13 N:ii knî y:oo nmî pi dmi a dyede ngópu, nmo kwunokwuno too, u yi nmo a kwo yédi, nmîmo, Yi nuw:o dmi nmî ngmêê. Dyámê mbêmê tpémi ye, yinê ye nmo nté dînê péé dono, nmî p:uu a danê nyédi, dpo, Yi tuu dmi a kwo.
14 Daa nmyi mywenemywene kîgha u l:êê dîy:o yi kópu d:a d:êê té, ngmênê u ya a nga a kwo, nîmo, Nmyi nuw:o dmi nê wáti té. Mu kópu u dîy:o nmyo a tp:ee ntee yéli.
15 K:omo tpile pi yono yono yono y:a knî y:oo Yesu Kédisu u pi mbêmê adnyi ndiye kîgha nmyo, ngmênê nê mu ngmidi nmyi mî, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u pi y:i a chóó nmyi nuw:o n:uu kwólu.
16 U l:êê dîy:o, u ya a nga a kwo, A p:uu dmyina a mtyîmwe ngêêpî. *
17 Yi kópu u l:êê dîy:o Timoti a kada kînê kââ, daa kêmakêma nmyimo mumu ngmê. Yi pini a tp:ee ntee pini, u nuu ghi ndêndê ngê a nódo a tóó. Daa pi dódó pyu, nmî Lémi p:uu nipi nye dpodo mo. Yesu Kédisu u yoo yi l:êê ghi dmi nmye amî vyîlî té, kópuni dyuu Yesu u yoo knî ye p:aani p:aani nîmo tpapê too, nmye amyimî vyîlî té. *
18 Nmyi vy:o pi knî ngmê dê mbodo ndîî mbodo ndîî mbê dmi, apu, Nê ngê mêdaamî m:uu nmo.
19 Ngmênê nmî Lémi ngê a maa daawa a nkoko knomomê, ye lîmîlîmî ngê anmy:uu m:uu nê. Mbodo ndîî mbodo ndîî u yoo yi ngwo an:uu m:uu té, nê, Mumdoo Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê a dpodo té, ó yi chóó yi kópu dyuu ye tpapê tumo.
20 Chóó Lémi kóó k:oo yoo daa kópu dyuu mbêmê dpî ghê dmi, ngmênê chóó u wêdêwêdê mbêmê dpî ghê dmi. *
21 A tp:ee yoo, nmyi nuw:o dmi angênté? Dpodombiy:e nmye wan:uu mbwólu, ó nmyi kópu dmi a kada am:ii l:âmo t:oo, ye mb:aamb:aa ngê u ngwo nmye p:aa t:aa.

5

Yesu u yoo vy:o pini ngmê ngê Yesu u pi kîngî dyênê

Mátiyu 18:15-17

1 A tp:ee yoo, kópu nmyi p:uu mukîdî ny:oo. Nmyi vy:o pini ngmê ngê pyââ ti u kópu ndîî ngmê d:uu ngê. Yintoo kópu mgîdî u yoo knî y:oo doongmê d:uu ngópu. Lukwe dîy:o Yesu u yoo vy:o pini ngmê ngê

* **4:8:** Tpyuu 3:17,21 * **4:11:** 2 Kódin 11:23-27 * **4:12:** Dpodo 18:3; Luukî 6:28 * **4:16:** Pilipay 3:17 * **4:17:** Pilipay 2:22 * **4:20:** 1 Kódin 2:4

yi kópu d:uu ngê. Lukwe dîy:o u mî u kpâm kuwó pyââni t:âmo ngê. Apuu!

2 Lukwe dîy:o u kwo dpîp:e kwódu ngópu. Lukwe dîy:o nmyinê mbodo ndîî mbodo ndîî té. U mywene nmye wo ghê wo, nmyi yoo kuwa w:ee kaa ngópu.

3 K:omo tpile nmyi vy:o dênînê kwo, ngmênê a nuw:o nmyi vy:o yiwunê kwo. A nuw:o k:oo yi pini wunê kîdî kóté kwolo.

4 Nipi dpo wó yó, a nuw:o nmyi vy:o adîn:aa kwo, nmî Lémi Yesu u wêdêwêdê mbêmê yi pini kuwa anmî kââ. *

5 Setan kóó k:oo anmî kââ, yi pini too pee yinê paa dyênê ngê, mu kópu u dîy:o nmî Lémi wéni n:ii ngê wa a diyé, yi pini u ghê dmi mêpaa ngee ngê.

6 Lukwe dîy:o nmyinê mbodo ndîî mbodo ndîî té. Nmyi lama ka tóó, yis knî tp:oo daa ndîî anyinê ngî, kpo ndîî u mênê anyi yé, anyi pwiyé, kpo yintómu dpî mbwó. Dononi nmyi mênê a tóó, mye yinté, wa k:aa.

7 Yi dono a ngî tóó, dny:ii dy:ee tóó, yed:oo mb:aamb:aa ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. Yesu ngê kamî ngê ntee a pyódu nmyoo, yinté am:ii pyaa dmi. Nmyi lama ka tóó, nmo Nju tpémi, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u Naa u dye ghi ngê, nmî ngomo knî yi k:oo yis daa ya yédi, nmo kéké ngê, mbîdédi pywápê ngmê wop nmo pîpî ngê. Nmî kn:ââ knî y:oo sipi tp:oo ntee a vya tumo, Chóó Lémi ngê yi tp:ee mââ kaa a w:êê too, daa vya too, Yesu Kédisu yinté mye pwene, ndê ka w:êê nmoo. *

8 Yesu u yoo vy:o nmyi k:ii nipi nmo wee, yis ntee dono nmî mênê kîngmê ya, pi dódó nmî mênê kîngê ya, dyââpe nmî p:uu myekîngmê ya. *

9 Pweepwee pee n:ii mwiyé nmye nê dy:ââ ngê, munmyenê, Pyââ ti pyu yoo yi k:ii yakmaapî ngê kêê nangê t:oo.

10 Daa kuwa yéli yi p:uu nmye noo a danêmbum, yélini a pyââ ti nyédi, a ńuknweńuknwe nyédi, a kpaa nyédi, yélini kn:aa yâpwo knî ye a ngêpê nyédi. Yinté yéli p:aa yintómu a pyede. Doo u ntââ daanmyinê kuwo t:oo.

11 Daa kuwa yéli yi p:uu noo a danêmbum, ngmênê Yesu u yoo vy:o yéli yi p:uu noo a danêmbum. Nmyi vy:o pini ngmê ngê yinté kópu ngmadî d:uud:uu, adî pyââ ti, adî ńuknweńuknwe, kn:aa yâpwo knî ye adî ngêpê, yoo yi pi dmi adî dyede dé, nté ndapî yi mb:aami ngê adî ya ó ndee pyu ndîî ngê adî ya, yinté pini u k:ii yakmaapî ngê kêê nangê t:oo. *

12-13 Doo u ntââ kuwa yéli daanmo kéé té, Chóó Lémi ngê yinê wa kóté kalê té. Ngmênê yinté dono nmyi vy:o n:ii ngê choo d:uud:uu, dmyinê kóté kîgha, nmyi yoo kuwa dmyinê kapî. Yinté kópu puku yedê mye tóó,

Pi dono nmyi yoo kuwa dmyinê kapî.

6

Numo kóté kîgha u danêmbum

1 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o pini miyó dnyinté a ya nódó, lukwe dîy:o kóté y:enê pyu ka dpî lee knî, kuwa. Lukwe dîy:o mywene y:e d:uudpî ghê. Yinté kópu nmyi chóó p:ee dmyinê l:âmol:âmo dé.

2 Angênté, nmyi lama daa tóó Chóó Lémi u yoo knî y:oo dyámê mbêmê tpémi yintómu y:oo wa kóté kalê t:oo. Mumdoo dp:ee ntââ dé, yinté kópu têdê nmyi chóó daanmyi l:âmol:âmo?

3 Lukwe, nmyi lama myedaa tóó, mu dini ghi ngê enjel yoo amy:oon:aa chámê té. Lukwe dîy:o nmyi chóó nmyi kópu dyuu daanmyi l:âmol:âmo dé.

4 Dini ghi n:ii ngê yinté kópu nmyi vy:o dpî pyódu, lukwe dîy:o kóté y:enê pyu knî ye kuwa nmye lêpî nyédi.

5 Mywene nmye choo kwo. Mumdoo nuw:o pyu nmyi vy:o daangma a kwo, pini n:ii u ntââ yinté kópu dpî l:âmo?

6 Lukwe dîy:o pi ngmê ngê u mbwó kóté têdê dpî ńuw:o, kuwa pini ngê dp:uu kóté kalê dê.

7 Ndêndê ngê nmye kn:aadikn:aadi ngópu. Lukwe dîy:o nmye numo kóté kîgha nyédi. Lukwe dîy:o yi kópu knî dênmyinê vyîmî tumo. Nmyi mbwó ngmê adî mtîkó knomomê, nangê kóté kwolo, dmyina a vyîmî. *

* **5:4:** 1 Tim 1:20 * **5:7:** Ex 12:21; Njon 1:29; 1 Pita 1:19 * **5:8:** Ex 12:15 * **5:11:** 2 Tes 3:6; Taitas 3:10; 2 Njon 1:10-11 * **6:7:** Mát 5:39-40; 1 Tes 5:15

8 Lukwe dîy:o numo p:uu nmye dono nyédi. Lukwe dîy:o nmyi chóó nmyi tîdê mbwó yoo yi tpile nmye t:âmot:âmo tumo.
9 Mumdoo nmyi lama daa tóó, pi dono yoo Chóó Lémi kóó k:oo daamî ghê dmi. Pi knî y:oo kîngê dóó nmyo. Yélini a pyââ ti nyédi, kn:aa yâpwo knî ye a ngêpê nyédi, pi u kuwó a pywuwópywuwó nyédi, ó a numo kpêêpî nyédi, yinté pini Chóó Lémi kóó k:oo daangmamî ghê. *
10 Kpáápi yoo, ńuknwe yoo, ndee pyu ndîî yoo, pi u pi dyede pyu yoo, ó nté ndapî yi mb:aami yoo, yinté pini Chóó Lémi kóó k:oo myedaangmamî ghê.
11 Knî ngmê yinté kînmyee a ya, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ngê nmyi dono kî chedê too, nmî Mî u Ghê Dmi ngê nmyi nuw:o dmi ngmópu, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê pyódu nmyoo. *

Pyââ ti mââ ti p:uu kópu

12 Nmî Lémi Yesu ngê daa dêêpî kópu dyuu mbêmê kamî ngê pyódu nmoo. U l:êê dîy:o kópu yilî yi kwódu yé kópu daangma a tóó, ngmênê kópu yilî knî y:oo yoo dpî dyênê t:oo. Yi kópu knî namê d:uud:uu dé. Nyââ, kópu yilî yi kwódu yé kópu daangma a tóó, ngmênê kópu ngmê nmyi kada kîngê ghê. Yesu Kédisu nmyi kada vyîlo yichoo kwo.
13 Nté nmî ńuknî yi mênê dpî lê, yi l:êê dîy:o a tóó, nté u l:êê dîy:o nmî ńuknî a pyede, ngmênê mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê miyó dê wa dyênê dê. Pyââ ti mââ ti daa yinté kópu dê. Nmî Lémi ngê daa pyââ ti mââ ti yi l:êê dîy:o a l:âmo nmoo, chóó u l:êê dîy:o a l:âmo nmoo, nmî l:êê dîy:o mye pwene. *
14 Chóó Lémi ngê nmî Lémi kpêênî mêdê pyidu ngê, u wêdêwêdê mbêmê yinté amyedê pyidu nmo. *

15 Mumdoo nmyi lama daa tóó, nmyo Yesu Kédisu kóó kpâlî dé. Lukwe, pi ngmê ngê Yesu u mbyuu pee ngmê téli pyââ u k:ii ngmidi ngê wa pyódu? Apuu! Doo u ntââ. *
16 Mumdoo nmyi lama daa tóó, n:ii téli pyââ ka dpî lê, u k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî. Yi kópu puku yedê mye tóó. *
17 N:ii nmî Lémi k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî, yi nuw:o dê ngmidi ngê dpî pyaa knî.
18 Pyââ ti mââ ti vy:o a pwii dmyeno. Kn:aa dono ngmanyi d:uu, ye kn:aa pini ngmanyi dyênê, ngmênê wanmyi pyââ ti, ye nmyi chóóchóó wanmyi dyênê t:oo.
19 Nmyi nt:u dmi daa nmyi chóó a pyede, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi yi mênê a kwo. Ghéni Dmi n:ii Chóó Lémi ngê nmye a kpo, nmyo u yâpwo ghi. *
20 Nmyi nt:u dmi daa nmyi chóó nmyi tpile dé, Chóó Lémi ngê kópu ndîî ngmê d:uu ngê, u ngwo pwila nmyoo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê dmyinê dpodo kîgha dé, Chóó Lémi u pi ndîî ngê u ngwo paa pyaa we. *

7

Yééyéé u danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, pweepwee pee yedê póó n:ii a ka nmyinê dy:ââ ngópu, yi kópu knî yi p:uu nmye nînê d:êê. Yééyéé p:uu mwiyé nmye nînê d:êê. N:ii ngê u yi adî kwo, Nmî Lémi p:uu ntênê nî dpodo, u l:êê dîy:o daawa yéé, yi pini ngê kópu mb:aa dpî d:uu,
2 ngmênê yi pini pyââ ti ngê kîngê dyênê. Yi kópu u l:êê dîy:o pi yintómu dny:oo yééyéé.
3 Cha cha yi kópu ala. Pyââ u moo ka d:uudpî nganê mb:anê, mââ u kpâm ka myed:uudpî nganê mb:anê.
4 Pyââ p:uu tpile yilî daa chóó u tpile yilî, u moo u tpile yilî. Myenté, mââ p:uu tpile yilî daa chóó u tpile yilî, u kpâm u tpile yilî.
5 Numo p:uu wuwu nangê kwódu. Ngmênê, pi cha y:oo u yi y:e adî kwo, Dpodombiy:e ny:oo ngêpê, wo knî ngmê yi k:oo, ye wuwu yi chóó noko dny:oo kwódukwódu, dpodombiy:e u ngwo dny:oo ngêpê. Yi ngêpê u wo knî dny:oon:aa lêpî, ye yi kwódu yé kópu machedê ngê u ngwo choo pyodopyodo. Setan u wépi pwapî

* **6:9:** Epeso 5:5; Tpyuu 22:15 * **6:11:** Taitas 3:3-7 * **6:13:** 1 Tes 4:3-5 * **6:14:** Lóma 8:11; 2 Kódin 4:14 * **6:15:** Lóma 12:5; 1 Kódin 12:27 * **6:16:** Gen 2:24 * **6:19:** 1 Kódin 3:16 * **6:20:** 1 Pita 1:18-19

nmyi lama dnyinté a tóó. Kîmê dódó nmyo, pi ngê kn:aa pyópu p:uu kêê kîngmê yé.

6 Kópuni nmye d:a d:êê, nmyenê, Pi yintómu dny:oo yééyéé, daa dêêpî kópu nmye yed:a d:êê. Yi kópu u nt:u ala, n:ii ngê u yi adî kwo, Pyââ ngmênî nya, yini choo yééyéé.

7 Ngmênê nê nê, a nuw:o alanté, u ya a nga a kwo, Kwodo mgêmî yintómu nê ntee yéli ngê dny:oo ya, kîdnyingê yééyéé. Ngmênê daa pi yintómu u ntââ ngê a pyede. Chóó Lémi ngê woni yoo yééyéé u ntââ mbêmê dpo pyódu té, woni yoo yi mo ya u ntââ mbêmê dpo pyódu té.

8 Kwodo mgêmî yoo, kuknwe yoo, ala kópu nmye nînê tpapê. Ntee n:aa tóó, yinté myedmyinê ya.

9 Ngmênê nmyi mo ya doo u ntââ ngê nmye wa pyaa knomomê, ye dmyinê yééyéé. Pyââ ti mââ ti yi l:êê dîy:o kîdnyingê ghiighii mbê dmi. *

10 Cha cha yoo yi dêêpî kópu m:uu ala, daa a chóó a dêêpî kópu, ngmênê nmî Lémi u dêêpî kópu. Pyââ ngê u moo kîngî kpîpî.

11 Wa kpîpî knomomê, ye kn:aa pini ngê kêê p:uu kîngê yé. Yi pyópu u moo ka mêdaawa diyé knomomê, ye u mo choo ya. Myenté, mââ ngê u kpâm kîngê kpîpî.

12 Cha cha n:ii Yesu u yoo vy:o mu ngmidi ghê wo, woni daa ghê wo, yi yéli yi p:uu nînê danê. (A chóó a dêêpî kópu yinînê tpapê, daa nmî Lémi u dêêpî kópu.) Yesu u yoo vy:o pini n:ii ghê wo, ngmênê u kpâm daa ghê wo, yi pyópu ngê u yi u ngwo adî kwo, Kwodonkwodo ny:oo ya, ye yi pini ngê u kpâm kîngê kpîpî.

13 Myenté, pyópuni Yesu u yoo vy:o ghê wo, ngmênê u moo daa ghê wo, yi pini ngê u yi u ngwo adî kwo, Kwodonkwodo ny:oo ya, ye yi pyópu ngê u moo kîngê kpîpî.

14 K:omo tpile yi pini Yesu ka daa kêlîmî yédi, ngmênê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu, mu kópu u dîy:o u kpâm k:ii ngmidi ngê a ya nódó, u kpâm Yesu ka a kêlîmî yédi. Myenté, k:omo tpile nmî mbwó ngmê u kpâm Yesu ka daa kêlîmî yédi, ngmênê Chóó Lémi ka pyââ mb:aa ngê dpî pyódu, mu kópu u dîy:o u moo k:ii ngmidi ngê a ya nódó, u moo Yesu ka a kêlîmî yédi. Wo daa yinté, ye nmyi tp:ee dmââdîma Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê pê pyede, u nuu u yoo ngê daapîdnye kwo.

15 Ngmênê pini n:ii Yesu ka daa kêlîmî yédi u yi u ngwo adî kwo, U kpâm nê kuwo, ye dpî lee we, nmî tîdê u yééyéé machedê ngê u ngwo wa pyódu. Myenté, pyópuni Yesu ka daa kêlîmî yédi u yi u ngwo adî kwo, U moo nê kuwo, ye dpî lee we, nmî mbwó u yééyéé machedê ngê u ngwo wa pyódu. Yini dpî lee we, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê daa dnyepéli u l:êê dîy:o a ngmidi nmyoo, u yi u ngwo a kwo, A yoo noko mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. *

16 Nmî tîdê, mumdoo nyi u ntââ, m̲oo u nuw:o anyi ngmêê, nmî Lémi kóó k:oo anyi kââ? Nmî mbwó, mumdoo nyi u ntââ, n̲gmâm u nuw:o anyi ngmêê, nmî Lémi kóó k:oo anyi kââ? *

Daa ya ngmêêpî u danêmbum

17 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Yesu u yoo vy:o mwo a kaa nmyoo, yi ngwo ntee nmyee a ya, yinté myedmyinê ya, dpodoni ńedê nmî Lémi ngê a kaa nmyoo, y:i dmyinê dpodo. P:aani p:aani Yesu u yoo knî ye yi dêêpî kópu dyuu yinté ye myinîn:aa tpapê too.

18 Nju pi n:ii Chóó Lémi ngê, Yesu u yoo vy:o dpî kââ, yi pini ngê kîngî vyi, U ya a nga daa kwo, Chóó Lémi u l:ii a p:uu choo ya. N:ii daa Nju pi, Chóó Lémi ngê Yesu u yoo vy:o dpî kââ, yi pini Nju pi ngê chóó kîngê pyódu, pi ngê Chóó Lémi u l:ii yi pini p:uu kîngî t:oo.

19 Ala ngwo Chóó Lémi u l:ii t:emî têdê kópu ngê dê pyódu, u dêêpî kópu dyuu chââchââ yi ndîî kópu. *

20 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Yesu u yoo vy:o mwo a kaa nmyoo, yi ngwo ntee nmyee a ya, yinté myedmyinê ya.

21 A mbwó. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Yesu u yoo vy:o kaa nyoo, yi ngwo pi ngmê ngê wop doo a dpodo kîgha ngi, ye p:uu chi dpodo, u nuw:onuw:o ngê kêê kîdangê t:oo. Ngmênê n:ii ngê wop a dpodo kîgha ngi, u yi u ngwo adî kwo, Nyi nî pw:ii, ye u kwo nangê nganê mb:anê,

* **7:9:** 1 Tim 5:14 * **7:15:** Lóma 12:18 * **7:16:** 1 Pita 3:1-2 * **7:19:** Lóma 2:25; Nkal 5:6

choo pw:iipw:ii ngi, ńyóó l:êê dîy:o anyin:aa dpodo.

22 Pini n:ii pi ngmê ngê wop a dpodo kîgha ngê, dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê dpo ngmidi, u nuw:o nmî Lémi p:uu dpî ghê. Myenté, ndapî p:uu dpodo pyu n:ii nmî Lémi ngê dpo ngmidi, nmî Lémi p:uu dpodo pyu ngê dpî pyódu, Yesu Kédisu p:uu wop a dpodo yédi. *

23 Chóó Lémi ngê kópu ndîî ngmê d:uu ngê, u ngwo pwila nmyoo, yi kópu u l:êê dîy:o pi knî yi nuw:o u pono kîdmyemê vyápê.

24 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê mwo a ngmidi nmyoo, u k:ii nmyinê kââdî ngópu, yi ngwo ntee nmyee a ya, yinté myedmyinê ya.

Kwodo mgêmî yoo yi kópu

25 Kwodo mgêmî yoo yi p:uu kópu u nkwo nmye ngmênînê tpapê. Daa nmî Lémi u dêêpî kópu nmye yinînê tpapê, ngmênê yi kópu p:uu a chóó a kópu nmye ngmênînê tpapê. Doo u ntââ daanî dóó nmyo, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê a nuw:o u ntââ ngê a pyódu ngê.

26 Ala dini ghi ngê dye ghi dono vy:o nmo pyede, u l:êê dîy:o pi ngê u ya kîngê ngmêê.

27 N:ii u kpâm a tóó, kîngê kéé. N:ii u kpâm daa tóó, ghêlî k:ii kîngê yéé.

28 Ngmênê pini n:ii dpî yéé, daa dono kópu yu d:uu, myenté pyópuni dpî yéé, mye daa dono kópu yu d:uu. Ngmênê u ya a nga daa kwo, Ala dye ghi dono vy:o dono a pyw:ee yó.

29 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi ngê dini ghi n:ii yó, daa kêmakêma a dyimêdyimê. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî nuw:o dmi dyámê u kópu knî yi p:uu kîngmê kwo. Yéé u nuw:o u kpâm p:uu kîngmê kwo, nmî Lémi p:uu choo kwo.

30 N:ii u pi u l:êê dîy:o a mbê, u nuw:o modo dyé ngê, nmî Lémi p:uu dpî kaa ngê. N:ii knî y:oo w:aa da pyw:ee ngmê, yi kópu mu ngmidi p:uu yi nuw:o dmi kîngê kwo, nmî Lémi p:uu dny:oo nuw:o. N:ii knî y:oo yi tpile dpî pwila t:oo, yi tpile knî yi p:uu yi nuw:o dmi kîngê kwo, nmî Lémi p:uu dny:oo nuw:o.

31 Dyámê u kópu knî yi p:uu nmî nuw:o dmi kîngê kwo, nmî Lémi p:uu dny:oo kwo, mu kópu u dîy:o yi kópu yilî yintómu daa dye ghi daadîî adnyi ya, nmî Lémi ngê wa ngmêê té. *

32 U ya a nga daa kwo, Nmyi nuw:onuw:o u kópu dyuu ndîî kópu ngê nmye pyaa dniye. Pi mgêmî u nuw:o ngmidi ngê a ya yédi, nmî Lémi p:uu a dpodo yédi, u nuw:o nmî Lémi p:uu a kwo yédi,

33 u yi u ngwo a kwo yédi, U nuu u kópu nî d:uud:uu dé. Ngmênê yéé u nuw:o miyó ngê a ya yédi. Nmî Lémi p:uu a nuw:o yédi, ngmênê dyámê u kópu knî yi p:uu mye nuw:o yédi, u yi u ngwo a kwo yédi, U kpâm u nuu u kópu yinî d:uud:uu dé.

34 Kwodo mye yinté, nmî Lémi p:uu a dpodo yédi, u yi u ngwo daa kwo yédi, U nuw:o kn:aa lee we, u yi u ngwo myedaa kwo yédi, U nt:u kn:aa pini ka nî y:oo. Ngmênê yepe dyámê u kópu knî yi p:uu a nuw:o yédi, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo yédi, U moo u nuu u kópu yinî d:uud:uu dé.

35 Yi kópu nmye d:a vyi té, mu kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, Mb:aamb:aa ngê pêdmyinê ya. Yééyéé nmye dînî kwódukwódu, ngmênê u ya a nga a kwo, Nmyi nuw:o dmi nmî Lémi mu ngmidi p:uu dny:oo kwo, kn:aa kîdnyingê kwo, mb:aamb:aa ngê p:uu dmyinê dpodo.

36 Pini n:ii u yémî p:uu a kwo, ghêlî k:ii daawa yéé knomomê, nmî Lémi p:uu dpodombiy:e adîn:aa dpodo, ye yi pini ngê maa mb:aa ye kîgha ngê. Ngmênê u kuwó dini ghi ngê u nuw:o u kwo ayimênê diyé, awo, A yémî p:uu pyââwe ngê a pyodopy-odo, nanê wa nya, u yi u ngwo adî kwo, Nî nya, ye dpî nya ngê, daa kópu dono ayi d:uu.

37 Ngmênê yi pini ngê chóó wa vyi, Daanî yéé, a mo anî ya, pwopwo u dî, ye yinté choo ya. U lama adî ya, A nuw:o ngê daawa dóó nê. Yi pini u mo choo ya, kîngê yéé.

38 A tîdê mbwó yoo, n:ii ngê u yémî p:uu dpî nya, kópu mb:aa yu d:uu, n:ii u mo a ya yédi, kópu mb:aa mye d:uud:uu ngê, k:uuchêm u kópu ye d:uud:uu ngê.

Yepe yoo yi kópu

* **7:22:** Epeso 6:6; 1 Pita 2:16 * **7:31:** 1 Njon 2:17

39 Yepeni u moo a tóó, kn:aa pini p:uu kîngê nuw:o, ngmênê u moo wa pw:oo knomomê, ye u ntââ amê yéé. Pyópuni Yesu u yoo vy:o a kwo, kuwa pini ngê kîngî nya. *

40 Ngmênê yi pyópu daawa yéé knomomê, ye mb:aamb:aa ngê adî ya. K:omo tpile nmyi kada pini woni yoo yi nuw:o dmi daa yinté dé, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi a mênê mye tóó, u l:êê dîy:o yi kópu nmye d:a vyi.

8

Tpile tp:oo n:ii k:omo yâpwo ka a yémî ngópu, u pîpî p:uu danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, pweepwee pee yedê póó n:ii a ka nmyinê dy:ââ ngópu, myomoni kópu p:uu nmye nînê d:êê, tpile tp:oo n:ii k:omo yâpwo ka a yémî ngópu, u pîpî p:uu. Nmî lama ka tóó, K:omo yâpwo daa ndêndê ngê yâpwo njini, u l:êê dîy:o nmî vy:o pi ngmê knî y:oo yinté tpile tp:oo mbyuu ka a pîpî tumo, yinê ye u kópu daa tóó. Ngmênê pi woni knî ye kwódu ye u kópu, yi tpile tp:oo mbyuu d:uudpî ma ngmê. A tîdê mbwó yoo, n:ii yoo yi lama yinté a tóó, apu, K:omo yâpwo daa yâpwo njini, yi yéli daadnya a mbodo ndîî mbodo ndîî, wo yéli yi pi dmi daadnya a dyede. Nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya, nmyi mbwó yoo yi pi dmi namê dyede. N:ii nódo u tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi a pyede, yi gha dmi a wêdêwêdê kîgha too.

2 Pini n:ii ngmênê u kwo kópu yilî yintómu u lama a pyede, yi pini dnyinté a nuw:o yédi,

3 ngmênê n:ii nódo Chóó Lémi u nuu ghi a tóó, Chóó Lémi u lama pini, kóó kuwa daamî kââ. *

4 Dini ghi n:ii ngê kuwa pini ngmê ngê tpile tp:oo dpî vy:a, k:omo yâpwo u pi u ngwo dpî vyi, u ntââ yi tpile tp:oo mbyuu anmî ma, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó k:omo yâpwo daa yâpwo ndêndê, Chóó Lémi mu ngmidi yi yâpwo ndêndê.

5-6 K:omo tpile pi knî y:oo yâpwo yilî a chââchââ tumo, ngmênê nmînê nmo yâpwo mu ngmidi ndêndê, Chóó Lémi. Yi pini nmî Mî, tpile yilî yintómu yinê l:âmo too, u l:êê dîy:o nmo pyede. K:omo tpile yoo yi lémi yilî, a chââchââ tumo, ngmênê nmî Lémi ndêndê mu ngmidi, Yesu Kédisu, pini n:ii Chóó Lémi k:ii dyámê pê l:âmo ngópu, ghê kamî nmo yinê myedê kpo. *

7 Ngmênê pi woni knî yi lama yi kópu dnyinté a tóó. Yesu u yoo vy:o ghêlî k:ii daa ghê dniye, m:ââ yilî yi k:oo k:omo yâpwo knî ye dnyimo a ngêpê, k:omo yâpwo knî yi l:êê dîy:o tpile tp:oo kpêê ngê dnyimo a yiyé dé, mbyuu dnyimo a pîpî dé. Ngmênê ala ngwo yinté ntini daa pîpî tumo. Yinê ye k:omo yâpwo u pi p:uu a t:a, apu, Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê angmanmî pyódu.

8 Daa nté u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê anmî pyaa dmi. N:ii ngê yi ntini dpî kpîpî, Chóó Lémi ka dono ngê d:uudpî pyódu. Myenté, n:ii ngê yi ntini dpî ma, yi kópu mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê d:uudpî pyódu.

9 A mbwó, lama ka tóó, k:omo yâpwo dé daa yâpwo ndêndê dé, u l:êê dîy:o yinté ntini nye pîpî too. Nga u ntââ, ngmênê ńîdê mbwó yoo yi p:uu chi nuw:o. Pini n:ii u lama yi kópu dnyinté a tóó, nangê lvêêdî. *

10 K:omo yâpwo u ngomo k:oo kmaapî têdê nangmê nî. Yinté pini ngê y:i wa m:uu ngi, yi ntini pee my:oowa ma, ngmênê u kwo dono kópu ayi d:uu, chóóchóó nmî Lémi u yoo kuwa wa ghê.

11 Kópuni lama a tóó u l:êê dîy:o lukwe dîy:o mwó anyinê lvêêdî. Yi pini u l:êê dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu pwene.

12 Lukwe dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu anyi dono, pini n:ii u l:êê dîy:o pwene anyinê lvêêdî, mwó yoo yi p:uu am:ii dono, yi nuw:o dmi anyi dyênê.

13 Nê nê a nuw:o alanté. Ntini n:ii ngê a mbwó wa a lvêêdî, yi ntini mêdaanî ma, u dî pwopwo. U ya a nga daa kwo, A mbwó a l:êê dîy:o ngma a lvêêdî we. *

9

Kópuni dyuu yi wépi dmi Póól ngê puwâ

1 A tîdê mbwó yoo, u ya a nga daa kwo, A l:êê dîy:o pi ngma a lvêêdî we. Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. K:omo

* **7:39:** Lóma 7:2-3; 2 Kódin 6:14 * **8:3:** Njon 14:23 * **8:5-6:** Epeso 4:6; Njon 1:3 * **8:9:** Lóma 14:13-15 * **8:13:** Lóma 14:21

tpile u ntââ ndapî nmye p:aa dmy:ee ngê, ngmênê nmye dîp:ê dmy:ee ngê. K:omo tpile kópu yilî yi kwódu ye kópu daangma a tóó, ngmênê woni knî yi wépi dmi a chóó nî puwâ. K:omo tpile nmî Lémi Yesu a chóó a ngwolo dê y:oo nî módu, u dyépi ngê u ngwo a pyódu noo, ngmênê tpile nmye dînî dmyinê ngê. K:omo tpile nmî Lémi u yoo vy:o a chóó nî kaa nmyoo, ngmênê tpile nmye dînî dmyinê ngê. *

2 K:omo tpile pi woni knî ye yinê ye d:aa Yesu u dyépi ngmê, ngmênê nmyinê nmye nê u dyépi ngmê, mu kópu u dîy:o u yoo vy:o a chóó nî kaa nmyoo. *

3 Yi kópu pi knî ye n:aa tpapê ngê, yélini y:oo a pi a dyede ngópu.

4 A tîdê mbwó yoo, yélini yi l:êê dîy:o n:aa dpodo yédi, mumdoo doo u ntââ nté mbwaa ye daanî dmyinê dê? U ntââ, ngmênê ye dînî dmyinê doo, a chóó a kêê dê y:oo n:aa dpodo yédi, ndapî u ngwo n:aa kmênêkmênê ngê.

5 A kpâm wo tóó, u ntââ p:aa y:eńey:eńe, yoo nye pîdnya a vyuwo. Dyépi woni yoo, Pita u k:ii, nmî Lémi u mbwó yoo mye yi k:ii, yi kpâm yoo a y:eńey:eńe tumo, yoo yi ntépînâ knî yi k:oo a kmaapî nyédi.

6 Mbanapas k:ii nyo miyó njini nyi chóó nyi kêê dê y:oo nye dpodo nódó, nyi ndapî u ngwo nye kmênêkmênê ngê, ndapî nmye dênyipu dmyinê.

7 Mumdoo lede knî y:oo yi kaa taa kpîdî yi chóó yi ndapî ngê dpî pwila t:oo? Kêle, yi kada pini ngê yinê dpî pwila té, ye dpî y:ee té. Mumdoo n:ii ngê yâpwo têdê dpî yé, nté y:i d:uudpî ma? Kêle, y:i a kmaapî yédi. Mumdoo n:ii u sipi w:uu a kwo yédi, módó ye a vyuwo yédi? Mye yinté, yélini yi vy:o n:aa dpodo yédi, u ntââ yi ntépînâ knî yi k:oo anî kmaapî, ndapî ye amy:aa dmyinê.

8 Daa a mo dî vyi, ngmênê yinté kópu puku yedê mye tóó.

9 Mósisi ngê ala dêêpî kópu a d:êê ngê,
N:ii ngê u pudumakó choo dpodo kîgha,
komo kîngê kudu.
Choo dpodo, choo kmaapî.
Mumdoo Chóó Lémi pudumakó knî yi p:uu doo a danê? *

10 Mumdoo daa nmî p:uu doo a danê? Ndêndê ngê nmî p:uu doo a d:êê. Yélini wunê n:êê nyédi, yélini wumê nté mgîpî nyédi, daa módó a dpodo nyédi. Yi lama a tóó, Kwéli nmo dpodo té, dîyo y:i anmî kmaapî.

11 Nmyo a yâpwo têdê kamî, nté woo n:uu kaa too, mumdoo doo u ntââ nt:u daangmanî ma? *

12 N:ii knî y:oo wunê ndiye kîgha nmyoo, nmyi ntépînâ knî yi k:oo a kmaapî nyédi, mumdoo doo u ntââ yinté kópu a nga daanmyi d:uu ngmê? Ngmênê a chóó tpile nmye dîp:êngmê dmy:ee ngê. Kópu yilî yintómu noo a vyîmî dé, mu kópu u dîy:o u ya a nga dêpwo kwo pi ngmênê lvêêdî. U ya a nga myedêpwo kwo, Pi ngmê ngê Yesu Kédisu u kópu mb:aa u wépi pwaa ngê.

13 Nmyi lama ka tóó, kpêê yiyé pyu knî y:oo yi nté yi dpodo têdê a kmênêkmênê ngópu. *

14 Myenté, nmî Lémi ngê apê, N:ii knî y:oo a kópu mb:aa pi knî ye adnyin:aa tpapê, yi nté y:i dny:oon:aa kmênêkmênê. *

15 Ngmênê tpile nmye dîp:êngmê dmy:ee ngê, ala pweepwee pee yedê ala ngwo nmye myedînî dmyinê. K:omo tpile dómudómu têdê amy:aa pw:onu, ngmênê pi knî ye nté ndapî daanî dmy:ee dê. Pi knî ye n:aa tpapê ngê, yenîmo, A chóó a ndapî a kêê dê y:oo n:aa kmênêkmênê ngê. Yi kópu k:omodanê kópu ngê ye kîngî pyódu, u l:êê dîy:o ndapî ye dînî dmyinê ngê.

16 Yi kópu u dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, nmî Lémi u kópu dyuu pi knî ye módó n:aa tpapê ngê. Doo u ntââ nmî Lémi u wépi daanê puwâ. Yi dpodo ńedê a kaa noo. Yi dpodo daanî dódó knomomê, ye nmî Lémi ngê dnyinté daawa kpada nê.

17 A chóó a nuw:o ngê wonî dpodo, ye a pywuu pênînê ngêêpî, ngmênê nmî Lémi ngê módó a dpodo kalê noo, doo u ntââ yi dpodo u wépi daanî puwâ.

18 A pywuu n:ii nînê ngêêpî ngê, alanté a tóó, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. K:omo tpile yoo yi ntépînâ k:oo p:aa kmaapî, ngmênê yi kópu u wépi nî puwâ, nmî Lémi u kópu dyuu módó ye n:aa tpapê

* **9:1:** Dpodo 26:16 * **9:2:** 2 Kódin 3:2-3 * **9:9:** Deut 25:4; 1 Tim 5:18 * **9:11:** Lóma 15:27 * **9:13:** Deut 18:1-3 * **9:14:** Mát 10:10; Nkal 6:6

ngê, a gha mb:aamb:aa ngê u ngwo dpî pyódu.

Kópuni u l:êê dîy:o Póól ngê u l:êê ghi dmi dpîmo ngmêêpî dé

19 Doo u ntââ pi ngê daadî dpodo kîgha nê, ngmênê pi dyêêdî yintómu yi p:uu wop n:aa dpodo yédi, mu kópu u dîy:o pi yilî nmî Lémi Yesu u yoo vy:o paa ghê dniye.
20 Dini ghi n:ii ngê Nju tpémi yi vy:o nîmo kwo yédi, kópuni a d:uud:uu tumo, myinê d:uud:uu too, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu ka paa kêlîmî mbê dniye. K:omo tpile daa Mósisi u dêêpî kópu dyuu mbêmê nmî Lémi ngê wa ngee nmo, ngmênê Nju tpémi yi vy:o yi dêêpî kópu dyuu myinî chââchââ ngê, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Pi ngmê a p:uu pêdê lvêêdî we.
21 Myenté, dini ghi n:ii ngê kn:aa yéli yi vy:o nîmo kwo yédi, kópuni a d:uud:uu tumo, myinî d:uud:uu too, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu ka paa kêlîmî mbê dniye. Yi yéli y:oo Mósisi u dêêpî kópu dyuu daa chââchââ tumo, yi vy:o myedînîn:aa chââchââ too, mu kópu u dîy:o mywene ye daapaa ghê we, a wépi daapaa pwaa y:e. (Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu dîpî kéé ngê, nmî Lémi Yesu Kédisu u dêêpî kópu dyuu vyîlo yinî chââchââ ngê.)
22 Yélini Yesu ka yimi doongê kêlîmî mbê dniye, yi yéli yi vy:o kyedekyede n:aa m:ii yédi, u ya a nga daa kwo, Ngmênî lvêêdî. U ya a nga a kwo, Nmî Lémi Yesu ka dpodombiy:e pîdny:oo kêlîmî. Yi pi dyêêdî knî yi vy:o yinté pini ngê myinê pyodopyodo yédi, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu ka knî ngmê paa kêlîmî mbê we.
23 Yi kópu yilî n:aa d:uud:uu too, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê u kópu mbêmê kóó k:oo paa kaa téne, kóó k:oo myepaa kaa nêne. Dpodombiy:e n:aa dpodo yédi, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê wa a kuwo nê.
24 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Mbêpê têdê, pi yilî a mbêpê nyédi, ngmênê ngmidi kada dp:uu ghê. Dpodombiy:e dmyinê mbêpê, kada paa ghê dmyeno. *
25 Mbêpê pyu yoo ghêlî daa mbêpê nyédi, dpodombiy:e mwiyé wunê ndiye nyédi, daa ńuknweńuknwe nyédi, daa mbwaa ndanî nyédi, u yi y:e a kwo yédi, Kada nmî mbêpê. N:ii kada dp:uu ghê, k:omo tpile pi knî y:oo yi pini u pi mêdaa nyepênyepê ngópu, ngmênê dpodombiy:e a mbêpê nyédi. Kópuni u l:êê dîy:o nmo mbêpê té, chedê ngê daawa pyódu. *
26 Yi kópu u l:êê dîy:o dpodombiy:e n:aa mbêpê, u ya a nga a kwo, Kada n:uu ghê. Pini n:ii dê a l:êê nódó, nê yinté pini ngmê. Pini n:ii n:aa vyee ngê, dînî kn:aadikn:aadi ngê, dpodombiy:e n:aa vyee ngê.
27 A nt:u n:aa dpodo kîgha ngê, ńuknweńuknwe u kwo n:aa kwódukwódu ngê, mu kópu u dîy:o pi mgee ngê anî pyódu knomomê, k:omo tpile yoo woni a chóó nê danê too, ngmênê nmî Lémi ngê kuwa wa kaa nê.

10

Lvêêdîlvêêdî u dyimê pywuu dé

1 A tîdê mbwó yoo, n:ii ngê apu, Mb:aamb:aa ngê n:aa m:ii, ngwolo dê mb:aamb:aa ngê dny:oo kwo, kîdangê lvêêdî. Nmî kn:ââ yoo ntee a lvêêdî dniye, yinté kîdmyengê lvêêdî dmi. Dini ghi n:ii ngê Mósisi ngê Yichip u mênê a pw:ii too, nkalî too pee yidnya a yâmuyâmu, Ntii Mtyemtye u ngwo a ngmêê ngópu. *
2 Pi knî y:oo ntee mbápitisîm kalê nmoo, Yesu u yoo vy:o u ngwo kaa nmoo, mye yinté, dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ knî y:oo nkalî too pee dnya a yâmuyâmu, Ntii Mtyemtye u ngwo a ngmêê ngópu, Mósisi u yâmuyâmu pyu ngê u ngwo a pyaa dniye.
3 Yâpwo nté ntee nmo pîpî ngê, mye yinté, Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ knî ye yi nté dpîmo a dyede, pi yintómu knî y:oo yi ntini dnyimo a pîpî. *
4 Yâpwo wain ntee nmo ndanî ngê, nmî Lémi Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê Mósisi ngê mbwaa yinté ye myedpîmo a yémî. Daa ng:êêntómu Mósisi ngê u kiyé t:aanî u mênê dpîmo a dêêdêê, nmî Lémi ngê mbwaa u ngwo ye dpîmo a yémî. Yi t:aanî Yesu Kédisu ngê doo ya. *
5 K:omo tpile nmî Lémi ngê pi yintómu knî yi l:êê dîy:o yi kópu knî dpîmo a d:uud:uu dé, ngmênê yilî knî y:oo daa Chóó Lémi u nuu u

* **9:24:** Pilipay 3:14; 2 Tim 4:7-8 * **9:25:** 2 Tim 2:4-5; Njems 1:12 * **10:1:** Ex 13:21-22; 14:22-29 * **10:3:** Ex 16:35
* **10:4:** Ex 17:6

kópu yidnya a d:uud:uu dé, yi yéli maa p:uu a pw:oo dniye. *

6 Kópuni y:e a pyodo, p:uu dmyinê nuw:o, yi nt:anê nangmê yââ. U yi y:e doo a kwo, Kópu dono nmî d:uud:uu dé. Yinté kópu nangmê d:uu.

7 K:omo yâpwo ngma a l:âmo ngópu, u kwo dnya a ngêpê. Puku yedê alanté a tóó,

Nipi dnye kmaapî, nipi dnye mbwaa ndanî, nipi myednye ndens. *

Yinté kópu nangmê d:uu.

8 Ntee dnyimo a pyââ ti mââ ti, yinté kópu ngê kêê nangê t:oo. Wo ngmê ngê pyââ ti têdê pi my:oo yono yono yono y:a mê pyolo yono yono y:a (23,000) a pw:oo dniye. *

9 Nmî Lémi u tókótókó ngê kêê nangê t:oo. Dini ghi n:ii ngê dnyimo a tókótókó, tpile pê yilî knî y:oo dnyimo a kiyekiye dé, pi yilî u ngwo pw:oo dniye. *

10 Nmî Lémi p:uu nuu mbumu ngê kêê nangê t:oo. Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo nmî Lémi p:uu dnya a nuu mbumu, yi ngwo enjel ngmê dy:ââ ngê, yinê vya too. *

11 Kópuni y:e a pyaa dniye, yi p:uu dmyinê nuw:o, nmî l:êê dîy:o dyimê pywuu ngê a pyede. Kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê, yinté dono kópu nangmê d:uu.

12 N:ii ngê apu, Mb:aamb:aa ngê n:aa m:ii, ngwolo dê mb:aamb:aa ngê dny:oo kwo, kîdangê lvêêdî.

13 N:ii wa lvêêdî knomomê, chóó kn:ââ. Setan ngê ntee a dódó nmyoo, pi yintómu yinté mye dódó too. Nmyi dódó têdê Chóó Lémi ngê daawa a kuwo nmyo, dpî ngee nmyo, Setan ka dpî kwódu, doo u ntââ dpodombiy:e d:uudpî dóó nmyo. Nyââ, nmî Lémi ngê dpî ngee nmo, nmî tókótókó ndîî têdê dpî dyé nmo. *

Póól ngê k:omo yâpwo knî ye ngêpê u ngwo ye kwódu ngê

14 A tîdê mbwó yoo, Setan ngê kîdangê lvêêdî nmyo. Nmyi nuu ghi dmi a nódó ka tóó, u l:êê dîy:o nînê kwunokwuno nmyo, k:omo yâpwo knî ye ngêpê têdê yi nkîgh:ê nangmê nî.

15 Nmyi nuw:o knî yi mbêmê nmyo m:ii nyédi, ala kópu p:uu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:o.

16 Dini ghi n:ii ngê nipi nmînê wuwó ngê, wain d:ââ u l:êê dîy:o Chóó Lémi nmo kwunokwuno ngê, nmo ndanî ngê, yi ngwo nmî Lémi Yesu Kédisu u wêê ngê Chóó Lémi ka dpo kââdî nmo. Dini ghi n:ii ngê mbîdédi nmo pwapî ngê, nmo pîpî ngê, nmî Lémi Yesu Kédisu ngê ngmidi ngê dpî pyódu nmo, u nt:u ngê myoo pyódu nmo. *

17 K:omo tpile nmo yilî, ngmênê ngmidi ngê nmo pyodopyodo nyédi, mu kópu u dîy:o mbîdédi mu ngmidi yinmo pîpî ngê. *

18 Yisîléli tpémi yi p:uu ngî nuw:o mbê dmyeno. Yélini kpêê yiyé têdê nipi a kmaapî nyédi, Chóó Lémi u k:ii ngmidi ngê dpî pyaa dmi.

19 Kópu m:uu ala, p:uu dmyinê nuw:o. K:omo yâpwo dé daa yâpwo ndêndê dé, tpile tp:oo n:ii yi l:êê dîy:o a vyee tumo, yi mbyuu tupwótupwó ngê d:uudpî pyódu. *

20 Ngmênê yélini k:omo yâpwo knî ye a kpêê yiyé nyédi, daa Chóó Lémi ka a ngêpê nyédi, Setan u enjel ngmê ka a ngêpê nyédi. Yélini yi kpêê yiyé têdê nipi a kmaapî nyédi, Setan u enjel u k:ii ngmidi ngê dpî pyaa dmi. U ya a nga daa kwo, Setan u yoo vy:o ghê dmyeno. *

21 Doo u ntââ nmî Lémi u k:ii ngmidi ngê daanmyi ya, Setan u enjel u k:ii ngmidi ngê myedaanmyi ya. N:ii Setan u enjel yoo yi k:ii a kmaapî nyédi, doo u ntââ nmî Lémi u k:ii mêdaa kmaapî nyédi. *

22 Mumdoo nmyi lama daa tóó, nmo nmî Lémi u kpâm ntee tpile dé, kn:aa pini ka wanmyi lee dmi, nmî Lémi nmyi l:êê dîy:o adî k:uundêpî. Nangê vyi, U wêdêwêdê têdê, daawa kpada nmo. Nmyi lama daa tóó, dnyinté daawa kpada nmyo.

23 Kópu yilî yi kwódu yiyé kópu daangma a tóó, ngmênê kópu yilî knî y:oo yoo dpî dyênê t:oo. Yi kópu knî namê d:uud:uu dé. Nyââ, kópu yilî yi kwódu yiyé kópu daangma a tóó, ngmênê kópu woni knî y:oo yoo yi gha dmi daa wêdêwêdê kîgha tumo.

* **10:5:** Num 14:26-30; Hipîlu 3:17 * **10:7:** Ex 32:6 * **10:8:** Num 25:1-2 * **10:9:** Num 21:5-6 * **10:10:** Num 16:41-49 * **10:13:** Hipîlu 4:15 * **10:16:** Mát 26:26-28 * **10:17:** Lóma 12:5; Epeso 4:16 * **10:19:** 1 Kódin 8:4 * **10:20:** Tpyuu 9:20 * **10:21:** 2 Kódin 6:15-16 * **10:24:** Lóma 15:2

24 Daa nmyi chóó nmyi kópu knî yi p:uu dmyinê nuw:o, ngmênê nmyi tîdê mbwó knî ye dmyinê vyuwo. *
25 Tpile tp:oo mbyuu n:ii nté pywupwi têdê anmyi mumu dé, dmyinê pywupwi dé, myedmyinê pîpî dé. Yi kópu daa tóó. Yi p:uu kîdmyinêngê nuw:o, *
26 mu kópu u dîy:o ala kópu puku yedê a tóó, apê,
Dyámê mbêmê tpile yintómu nmî Lémi u nêni dé. *
27 Kuwa pini ngmê ngê kmaapî têdê wa dóó kalê nmyo, u yi nmye adî kwo knomomê, Y:i nmî lee dmi, ye y:i dmyinê lêpî, ntini n:ii nmyi ngîma adî yé, dmyinê pîpî. U kópu daa tóó, p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo.
28 Ngmênê pi ngmê ngê nmye dî vyi knomomê, Kî tpile tp:oo mbyuu nangê ma, k:omo yâpwo ka kpêê ngê dê yé ngmê, ye yi ntini nangmê ma.
29 N:ii ngê yi kópu nmye wa vyi, yi pini u kêlîmî u l:êê dîy:o yi ntini u wépi dpî pwaa yó, nangê ma. Daa nmyi chóó nmyi kêlîmî u l:êê dîy:o yi kópu nmye d:a d:êê.
Ala kópu a ka wanmyi vyi knomomê, a ka nye, Lukwe dîy:o pi ngmê ngê chóó u nuw:o mbêmê yi kópu nmo wa kwódu?
30 A ka nye, Ntini n:ii u l:êê dîy:o Chóó Lémi nmo kwunokwuno ngê, doo u ntââ pi ngê yi ntini nmo daadî kwódukwódu.
31 A tîdê mbwó yoo, ntini n:ii nmye pîpî ngópu, mbwááni n:ii nmye ndanî ngópu, kópuni nmye d:uud:uu tumo, daa nmyi chóó nmyi nuw:o mbêmê dmyinê d:uud:uu dé, ngmênê alanté dmyinê nuw:o, apii, Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi u pi ndîî ngê wa pyódu, yi kópu nmo d:uud:uu. *
32 Pi nangmê lvêêdî. Nju tpémi yi maa dmi nangê nkoko, kn:aa yéli yi maa dmi myenangê nkoko. Yélini nmî Lémi u yoo vy:o a wee, kn:aa máádi p:uu nangmê kââ. *
33 Ntee n:aa m:ii, yinté myedmyinê m:ii. Kópu yilî yintómu daa a chóó a l:êê dîy:o n:aa d:uud:uu too, ngmênê yoo yi l:êê dîy:o n:aa nuw:o yédi, u ya a nga a kwo, Pi yilî nmî Lémi kóó k:oo paa ghê dniye. Nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu ntee nînê mtyîmwe ngêêpî, yinté a p:uu myedmyina a mtyîmwe ngêêpî. *

11

Pyââ mbodo mââ, mââ mbodo Yesu

1-2 A tîdê mbwó yoo, mw:ââkó, nînê kwunokwuno nmyo, mu kópu u dîy:o a kópu dyuu nmyi nuwo doongê kuwo wo, myenté nmî Lémi u yoo yi l:êê ghi dmi n:ii nmye nê ńuwo too, dye ghi yintómu nmye d:uud:uu tumo.
3 Ngmênê u ya a nga a kwo, Ala kópu nmyi lama ntênê choo a ya, pyââ mbodo mââ, mââ mbodo Yesu Kédisu, Yesu Kédisu mbodo Chóó Lémi.
4 Nmyi lama ka tóó, Kîdiki tpémi yi vy:o, pyââ yoo dini ghi n:ii ngê a ngêpê nyédi, kpîdî pee yi mbêmê a ya nyédi. Yi kópu u nt:u kópu alanté, yi pyópu knî y:oo yi moo knî yi dnye dmi mb:aamb:aa ngê a nyêmî tumo. Ngmênê mââ n:ii ngê ngêpê dpî dóó, ó Chóó Lémi u komo dpî kââ, kpîdî pee mbêmê d:uudpî yé, mu kópu u dîy:o u mbodo mu ngmidi Yesu Kédisu, kn:aa pini ngmê doo u mbodo.
5 Myenté, pyópu n:ii ngê ngêpê dpî dóó, ó Chóó Lémi u komo dpî kââ, kpîdî pee mbêmê dpî yé, u nt:u kópu, u mbodo u moo. Yi kpîdî pee mbêmê d:uudpî yé knomomê, ye u moo dpî mywenemywene kwolo. Yepeni u tumu mââ dpo pywálî, yi pyópu mbodo ntee dpo vyi ngmê, mywene u ngwo dpî ghê, mye yinté, pyópu n:ii ngê ngêpê módó dpî dóó, kpîdî pee mbêmê daa ya yédi, yi pyópu u moo ngê mywene yinté myoo ghê.
6 Pyópu n:ii ngê yi kpîdî pee mbêmê daadî yé, mbodo chóó choo a vyi, mywene d:ud:umbiy:e u ngwo paa ghê we. Yi pyópu ngê u yi u ngwo daadî kwo knomomê, A mbodo a châpwo y:e, mywene a nga ghê we, ye yi pyópu ngê kpîdî pee mbêmê choo yiyé.
7 Mââ ngê kpîdî pee mbêmê d:uudpî yé, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê tpile yintómu ntee wunê y:enê té, mââ ngê u kpâm ghee knî yinté mye y:enê too.

* **10:25:** 1 Kódin 8:4-13 * **10:26:** Psalm 24:1 * **10:31:** Kîlosa 3:17 * **10:32:** Lóma 14:13 * **10:33:** 1 Kódin 9:20-22 * **11:7:** Gen 1:26-27

Myenté, mââ u l:êê ghi dmi ntee a pyede, u kpâm u l:êê ghi dmi yinté myedny:oo ya, *
8 mu kópu u dîy:o mwiyémwiyé dini ghi ngê pyââ ngê mââ mwiyé daa tpyó, ngmênê Chóó Lémi ngê mââ podo ngma a y:ângo, pyââ u ngwo l:âmo ngê. *
9 Myenté, daa pyââ u l:êê dîy:o mââ l:âmo ngê, ngmênê mââ u l:êê dîy:o pyââ l:âmo ngê. *
10 Yi kópu u l:êê dîy:o pyââ knî y:oo yi moo yoo yi dnye dmi dny:oo nyêmî dé, u l:ii yi p:uu myechoo ya. Enjel knî y:oo yi kópu yi p:uu paa m:uu y:e, nmî Lémi u ngwo paa chaa kalê y:e.
11 Ngmênê nmî Lémi u yoo vy:o nipi nmo wee, mââ yoo daa nmî chóó nmo pyede, pyââ yoo myedaa yi chóó a pyede, numo ka nmo vyuwo té.
12 Myenté mwiyémwiyé dini ghi ngê Chóó Lémi ngê mââ podo a y:ângo, pyââ u ngwo l:âmo ngê, ala ngwo pyââ ngê mââ yinê dpî tpyé. Chóó Lémi ngê chóó yinté pyódu ngê.
13 Yi kópu p:uu ntênê dmyinê a nuw:o. Mumdoo nmyinê nmye u ntââ, pyââ módó choo kwo, Chóó Lémi ka u ngwo choo ngêpê?
14 Pi yintómu yi lama alanté a tóó, pini n:ii ngê u mbodo d:uudpo châpwo, mywene u ngwo dpî ghê,
15 ngmênê mbodo gh:aa dmi ndîî ngê pyââ dpo nâmo, u mbodo nm:ââ ngê a ya yédi.
16 Nmyi vy:o pini ngmê yi kópu p:uu adî kwopwepe, yi pini ngê ala kópu dpî ny:ee ngê, Yesu u yoo dyámê wope wope yi l:êê ghi mu ngmidi, pyââ knî y:oo yi moo yoo yi dnye dmi a nyêmî tumo, u l:ii yi mbêmê a ya yédi.

Nmî Lémi u l:êê dîy:o kmaapî

17 A tîdê mbwó yoo, kópu nmyi p:uu mukînî nyongo, daa a nuu u kópu ngê a tóó. Dini ghi n:ii ngê nipi nmyinê wuwó ngê, dp:ee numo ngêêpî nyédi, ngmênê numo p:uu nmye dono nyédi.
18 Mwiyémwiyé kópu ala, ala kópu kînî nyongo, ngmidi ngê dp:ee pyede, yoo nmyi chaa ngópu. Na a ka yi kópu ndê kópu, pee tp:oo u kwo dî kêlîmî mb:anê, *
19 mu kópu u dîy:o nmyi vy:o n:ii yoo a mbodo ndîî mbodo ndîî nyédi, nipi dpo wuwó, yinê ye kópu yilî yintómu yi lama a pyede, wo yéli yi lama dnyinté a pyede. U yi y:e a kwo yédi, Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha nmo. Apuu! Yinté daadî ya.
20 Myomoni kópu ala. Dini ghi n:ii ngê nipi nmyinê wuwó ngê, daa nmî Lémi u l:êê dîy:o nmye kmaapî nyédi, nmyi chóó nmyi l:êê dîy:o nmye kmaapî nyédi.
21 Lukwe dîy:o nmyi chóó nmyi nté lîmîlîmî ngê nmye pîpî ngópu, noko dp:ee yeede nyédi. Lukwe dîy:o nmyi vy:o ngópuch:anê yoo a dómudómu nyédi, yoo woni knî y:oo mbwaa yilî dpî nda ngmê, u ngwo dpî ghéti dmi.
22 Nmyi chóó nmyi ngomo knî yi k:oo dmyinên:aa ńuknweńuknwe, myedmyinên:aa ghétighéti. Lukwe dîy:o Chóó Lémi u yoo nmyinê nmye k:omo tpile dé. Lukwe dîy:o ngópuch:anê yoo nmye mywenemywene kîgha tumo. Mumdoo yi kópu u l:êê dîy:o wanî chaa kalê nmyo? Kêle, daanê chaa kalê nmyo, daa a nuu u kópu yinmyinê d:uud:uu t:oo.
23 Kópuni u l:êê dîy:o nipi nmo kmaapî nyédi, dmy:oongê w:ee ngópu. Nmî Lémi ngê kópuni wunê a ka a vyu, kînmyen:uu vyu. Mgîdî n:ii ngê Njudas nmî Lémi u kwódo ngê ghê wo, Yesu ngê mbîdédi a ngêêdî,
24 Chóó Lémi kwuno ngê, puwâ, yepê, Ala a chóóchóó, nê, nmye yed:a kê. Yepê, Kópuni dî d:uu, myedmyinê d:uud:uu, a mgamê ngê choo ya.
25 Myenté, kmaapî u kuwó dini ghi ngê kapî a y:ângo, wain k:oo a pii ngê, yepê, Ala a wêê. Yepê, Yi wêê ngê Chóó Lémi ka pi yilî wa a kââdî. Yepê, Dini ghi n:ii ngê anmyi ndanî, ntee dî d:uu, yinté myedmyinê d:uud:uu. Yepê, A mgamê ngê choo ya. *
26 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u l:êê dîy:o yinté nmye kmaapî nyédi, wain nmye ndanî ngópu, yi ngwo u pwopwo u nt:u kópu yinmyinê nj:ii ngópu, u dî wéni n:ii ngê wa a diyé.

* **11:8:** Gen 2:21-23 * **11:9:** Gen 2:18 * **11:18:** 1 Kódin 1:10-12; 3:3 * **11:25:** Ex 24:6-8; Hipîlu 8:8-13

27 Yi kópu u l:êê dîy:o n:ii ngê nmî Lémi u nté módó dpî ma, u mbwaa d:ââ módó myoo nda, yi pini ngê nmî Lémi u nt:u dnyinté dpî châpu, u wêê dnyinté myoo châpu.
28 Mb:aamb:aa ngê p:ee mwiyé dmyinê nuw:o, nmyi dyââpe nmî Lémi ngê mwiyé choo pwapî dé, u nté u ngwo dmyinê pîpî, u mbwaa d:ââ u ngwo myedmyinê ndanî. *
29 Pini n:ii módó a kmaapî yédi, módó a mbwaa ndanî yédi, yi pini ngê nmî Lémi u nt:u d:uudpî mya, nmî Lémi ngê u nkwo wa kpada.
30 Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi vy:o pi yilî dpî mbil:a, yi wêdêwêdê daa ndîî ngê dpî pyódu, knî ngmê wunê kî dpî dniye.
31 Nmyi dyââpe mwiyé w:ee pwapî tumo, ye Chóó Lémi ngê daapî kpadakpada nmyo.
32 Dpî mya nmyo, u ngwo dpî kpada nmyo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Yi l:êê ghi dmi nî wáti té, kuwa yéli yi vy:o mêdaanî kéé té. *
33 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê kmaapî têdê nmyinê wuwó ngê, dmyinê numo t:âât:ââ.
34 Pini n:ii ngê dómu ndîî choo kelekele, u ngomo k:oo mwiyé choo a kmaapî, nmî Lémi u yoo vy:o daapîchoon:aa ńuknweńuknwe, nmî Lémi ngê u ngwo daawa a kpada nmyo. Dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, kópu woni knî a chóó nmye an:uu vyi té.

12

Kópuni yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê dpî pyódu nmo

1 A tîdê mbwó yoo, kópuni yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê dpî pyódu nmo, u kakêmê mb:aamb:aa ngê nmye nînê chámêchámê, u ya a nga a kwo, Ntênê nmyi lama a yaa dniye.
2 Nmyi lama kîyedê tóó, Yesu u yoo vy:o wunê ghêlî dpîp:e ghê dniye, Setan ngê nmyi nuw:o dmi k:omo yâpwo knî yi p:uu a kaa too, k:omo yâpwo knî ye nmyimo a ngêpê, ngmênê yi yâpwo ntóó dé, dnye yi mênê daa tóó.
3 Ala ngwo pi knî y:oo Chóó Lémi u komo nmye wumê kapî ngópu, ngmênê woni yoo myewumê k:omodanê nyédi, woni knî y:oo ndêndê ngê nmye wumê kapî ngópu. Ala kópu mbêmê dmyinê myeme dé. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê pini n:ii a mbêpê kîgha ngê, doo u ntââ Yesu u pi daawa dyênê, myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê pini n:ii a mbêpê kîgha ngê, vyîlo yi pini ngê Yesu ntênê a chââchââ ngê, kn:aa pini doo u ntââ. Daawa vyi, Yesu nmî Lémi ndêndê. *
4 Dpodo daa ngmidi yi l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê dpo pyódu nmo. Yi Ghéni Dmi mu ngmidi u wêdêwêdê mbêmê nmo dpodo nyédi, daa kn:aa ghéni dmi u wêdêwêdê mbêmê yi dpodo nmo dódó too. *
5 K:omo tpile nmî Lémi p:uu daa dpodo ngmidi nmo dódó ngê, ngmênê nmî Lémi mu ngmidi p:uu nmo dpodo nyédi.
6 K:omo tpile daa dpodo ngmidi yi p:uu Chóó Lémi ngê u ntââ ngê dpo pyódu nmo, ngmênê Chóó Lémi mu ngmidi p:uu nmo dpodo nyédi.
7 Nmo ngmêngmênté nmî dpodo têdê dpodo têdê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê dpo pyódu nmo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Nmî Lémi u yoo yintómu wêdêwêdê ngê paa pyaa dniye. *
8 Dye ghi knî ngmê ngê yi Ghéni Dmi ngê pi knî ngmê u ntââ ngê dpo pyódu té, nmî Lémi u nuw:o ndîî mbêmê pi knî ye u ngwo a mbumu nyédi. Dye ghi knî ngmê ngê yi Ghéni Dmi ngê pi woni knî ye tumu kópu dé dpo kêma té, yi yéli y:oo yi kópu dyuu pi knî ye u nkwo dpî vyi t:oo. *
9 Yi Ghéni Dmi ngê pi knî ngmê yi kêlîmî ndîî ngê dpo pyódu, pi woni knî u ntââ ngê dpo pyódu té, yoo u ngwo a pyipyi tumo. *
10 Yi Ghéni Dmi ngê pi knî m:uu u ntââ ngê dpo pyódu té, mbwudu u ngwo dpî chaa t:oo. Pi knî m:uu u ntââ ngê dpo pyódu té, Chóó Lémi u komo pi knî ye u ngwo a kapî ngópu. Pi knî m:uu u ntââ ngê dpo pyódu té, ghê dmi yinê dpî mya t:oo. Péntikos u wo ngê kópuni y:e pyodo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinté kópu ala ngwo

* **11:28:** 2 Kódin 13:5 * **11:32:** Hipîlu 12:5-6 * **12:3:** 1 Njon 4:2-3 * **12:4:** Lóma 12:6-8 * **12:7:** 1 Kódin 14:26
* **12:8:** Njon 4:16-19; Dpodo 5:1-5 * **12:9:** Dpodo 3:6-7; 8:6-7; 14:8-10

mye d:uud:uu ngê, yoo woni u ntââ ngê yinê dpo pyódu té, kn:aa dyámê dnye ngê daa yi lama pi knî ye a mbumu nyédi. Pi knî m:uu u ntââ ngê dpo pyódu té, yi kópu dyuu dpo w:ee t:oo, pi knî ye yi kakêmê moo chámê t:oo. *

11 Vyîlo yi Ghéni Dmi ngê nmo ngmêngmênté dpodo yilî yi l:êê dîy:o u ntââ ngê dpo pyódu nmo. Daa nmî chóó nmî nuw:o knî yi mbêmê dpo ngmidi nmo, ngmênê chóó u pono a vyápê yédi, nmî dpodo ńedê dpodo ńedê u ngwo dpî kaa nmo.

Nmo Yesu Kédisu kóó kpâlî dé

12 Pi p:uu tpile yilî ntee a pyodopyodo, nmî Lémi Yesu Kédisu u yoo mye yinté, u yoo vy:o pi dyêêdî yilî a kwo, nmî dpodo ńedê dpodo ńedê kaa nmoo. *

13 Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi ngê mbápitisîm kalê nmoo, Yesu u yoo vy:o u ngwo nmî ghê dniye. Ala ngwo ngmidi ngê nmo pyede, ngmênê mwiyé u mo mo nmee a ya. Nmo knî ngmê Nju tpémi, knî ngmê daa Nju tpémi, knî ngmê yi pi dmi ndîî dé, knî ngmê yi pi dmi têdê dé, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ngmidi ngê a pyódu nmoo, Yesu Kédisu kóó kpâlî ntee tpile ngê pyódu nmoo, yinê a mbêpê kîgha nmoo. *

14 Pi p:uu tpile yilî ntee a pyodopyodo, nmî Lémi u yoo mye yinté, nmo yintómu nmî dpodo daa ngmidi, nmyi k:ii nmî dpodo ńedê dpodo ńedê a kaa nmoo.

15 Yi dpodo knî yi p:uu dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Pi yu wo pi, daapaa vyi, D:aa pi kóó, u l:êê dîy:o pi p:uu dînî kwo. Kêle, pi yu pi p:uu a kwo.

16 Pi ngwene myenté, wo pi, daapaa vyi, D:aa pi ngwolo, u l:êê dîy:o pi p:uu dînî kwo. Kêle, pi ngwene pi p:uu a kwo.

17 Pi d:ud:umbiy:e ngwolo ngê wo tóó, ye dnye angênté pî nyêmî. Myenté, pi d:ud:umbiy:e ngwene ngê wo tóó, ye tpile tuu angênté pî nyêmî.

18 Ngmênê Chóó Lémi chóó doo nuw:o, pi p:uu tpile yilî u ngwo l:âmo ngê, kóó yu kaa too, ngwolo dê kaa doo, ngwene dê kaa doo, ńupu dê t:ee doo.

19 Yi tpile knî pi p:uu wodaa kaa too, ye pi daa pi ngê yipî tóó, yi pââ ntee tpile ngê pî tóó.

20 Ngmênê pi alanté a tóó, tpileni yilî p:uu a pyodopyodo, yi dpodo yi dpodo a tóó. Yesu u yoo mye yinté, nmî dpodo ńedê dpodo ńedê a kaa nmoo.

21 Yi kópu u l:êê dîy:o, pi ngwolo wo pi, kóó dê ye daapaa vyi, Dpî dpodo daa tóó, mwada y:i lee cho. Kêle, doo u ntââ. Yi ngwolo ngê dpodo angênté pî dódó. Myenté, pi mbodo wo pi, yu dê ye daapaa vyi, Dpî dpodo daa tóó, mwada y:i lee cho. Kêle, doo u ntââ. Yi mbodo angênté pî paa. Nmo mye yinté, nmî vy:o woni ngwolo ntee tpile dé, woni kóó kpâlî ntee tpile dé.

22 Nmî p:uu tpileni daa dpodo u ntââ dé, doo u ntââ daanmî kéé té.

23 Nmî p:uu tpileni yi pi dmi têdê dé, mb:aamb:aa ngê ye nmo vyuwo nyédi. Tpile n:ii dê pi ngê d:uudpî m:uu dê, mb:aamb:aa ngê nmo wópuwópu doo,

24 ngmênê nmî p:uu ghê tpile woni pi daa wópuwópu too. Chóó Lémi ngê yinté l:âmo nmoo, nmî p:uu tpileni yi pi dmi daa ndîî dé, mb:aamb:aa ngê ye nmo vyuwo nyédi.

25 Doo u ntââ nmî p:uu ghê tpile woni daanmî kéé té, mu kópu u dîy:o ghi ngmidi a wee, numo ka a vyuwo nyédi.

26 Pi p:uu ghi ngmidi adî dpududpudu, ye pââ p:uu ghi yintómu mye dpududpudu yédi. Dpodoni pi ngê kîlî dpî dóó anyi chaa kwolo, ye u gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, u pââ p:uu tpile yilî mb:aamb:aa ngê moo pyódu.

27 Nmo yintómu Yesu Kédisu p:uu nmo pyede, nmo kóó kpâlî dé. *

28 Yesu u yoo vy:o Chóó Lémi ngê u dpodo ńedê dpodo ńedê a kaa nmoo, mwiyémwiyé yéli, dyépi yoo, myomoni yoo, komo kapî pyu yoo, pyoloni yoo, dêêpî pyu yoo, podoni yoo, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu dpî chaa t:oo, limoni yoo, pi pyipyi pyu yoo, wononi yoo, pi ka vyuwo pyu yoo, piini yoo, dy:oo pyu yoo, woloni yoo, yélini kn:aa dyámê dnye ngê daa yi lama a mbumu nyédi. *

* **12:10:** Dpodo 2:4; 1 Kódin 14:5-12 * **12:12:** Lóma 12:4-5 * **12:13:** Nkal 3:28 * **12:27:** Lóma 12:5 * **12:28:** Epeso 4:11-12

29 Yesu u yoo vy:o pi pyile njini dyépi yoo,
daa yilî komo kapî pyu yoo, daa yintómu
dêêpî pyu yoo. Daa pi yintómu knî y:oo
mbwudu a chapî tumo,
30 daa pi yintómu a pi pyipyi nyédi, daa pi
yintómu kn:aa dyámê dnye ngê a mbumu
nyédi, daa pi yintómu yinté kópu u kakêmê
chámêchámê u ntââ ngê a pyede.
31 Dpodoni yi pi dmi ndîî dé yi yi dmi
nmye dny:oo kwo, ngmênê kópuni u pi
d:ud:umbiy:e ndîî, u kakêmê nmye nînê
chámêchámê. *

13

Yoo yi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya

1 Kópuni ndîî kópu ngê a tóó ala, nmyi
nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. K:omo
tpile kn:aa dyámê dnye ngê daa a lama
anî mbumu, enjel yoo yi dnye ngê amy:aa
mbumu, ngmênê yoo yi nuu ghi dmi a nódo
daadî ya knomomê, ye módó nmye pînî
mbumu. *
2 Myenté, Chóó Lémi u komo anî kapî
knomomê, tumu kópu yilî a lama adî ya
knomomê, ngmênê yoo yi nuu ghi dmi a
nódo daadî ya knomomê, ye p:aa k:omo
tpile. Myenté, a kêlîmî ndîî ngê wa pyaa
knomomê, yi kêlîmî mbêmê u ntââ mbu
mwada y:i ngmanî dy:ââ, ngmênê yoo yi
nuu ghi dmi a nódo daadî ya knomomê, ye
wanî dîpî.
3 K:omo tpile a tpile yintómu pi knî ye
wanî y:ee té, ngmênê yoo yi nuu ghi dmi
a nódo daadî ya knomomê, ye Chóó Lémi
ngê daawa chaa kalê nê. Dini ghi n:ii ngê
pi knî y:oo u yi y:e adî kwo, Yesu u kópu
u kwee nmî châpwo, yi ngwo Yesu daanî
kéé knomomê, u l:êê dîy:o yi yéli y:oo ndiya
wa kéé nê, ngmênê yoo yi nuu ghi dmi a
nódo daadî ya knomomê, ye Chóó Lémi ngê
myedaawa chaa kalê nê.
4 Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi
mb:aamb:aa ngê a tóó, pi ka lîmîlîmî ngê
d:uudpî nod:e, pi knî ye a vyuwo yédi. Yi
pini daa ń:ee kapî yédi, chóó u pi daa kmîmî
ngê, myedaa chaa yédi. *
5 Yi pini a pi chââchââ yédi, daa chóó
u kópu knî yi p:uu a nuw:o yédi, daa
nod:enod:e yédi, yoo yi dono kópu dé nódo
daa t:emî too.
6 Yi pini dono kópu knî yi l:êê dîy:o u gha
mb:aamb:aa ngê d:uudpî pyódu, ngmênê
ndê kópu knî yi l:êê dîy:o u gha mb:aamb:aa
ngê dpî pyódu.
7 N:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a ya yédi,
yoo yi dono kópu dé u kuwó dpî kéé té,
mêdaa nuw:onuw:o too. Pi knî ye a kêlîmî
yédi, ghêlî d:uudpî kéé té, alanté a nuw:o
yédi, dpo, Dîyo mb:aamb:aa ngê mê pyo-
dopyodo té. *
8 Nmî nuu ghi dmi numo nódo adî ya
knomomê, ye yi kópu chedê ngê daawa
pyódu. Pi knî y:oo Chóó Lémi u komo ala
ngwo a kapî ngmê, ngmênê dîyo chedê
ngê wa pyódu. Pi yoo kn:aa dyámê dnye
ngê a mbumu nyédi, ngmênê dîyo chedê
ngê wa pyódu. Chóó Lémi ngê kópu woni
nmo dpo vyi té, nmî lama u ngwo dpî yaa
dmi, ngmênê dîyo yi kópu chedê ngê amye
pyódu.
9 Ala ngwo kópu pyile njini nmî lama a
tóó, Chóó Lémi u komo dnyinté nmo kapî
ngê,
10 ngmênê dini ghi n:ii ngê tpile yintómu
ntênê anmî m:uu té, yi kópu yilî chedê ngê
wa pyaa dmi.
11 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo.
Dini ghi n:ii ngê tp:ee noo a ya, tp:ee u
nuw:o a mênê yedoo a kwo, tp:ee u kópu
dyuu yinoo a tpapê dé, myenoo a d:uud:uu
dé. Dini ghi n:ii ngê mââwe ngê nî pyodo,
tp:ee u kópu dyuu nê kuwo ngê.
12 Yi kópu u nt:u kópu ala. D:ââ pudu
knî yi kââ dmi mbwaa paa ntee anyi m:uu
té, Chóó Lémi u kópu yilî yinté nmo yenê
too, ngmênê dîyo nmî nkîgh:ê ntênê anmî
m:uu té. Chóó Lémi u kópu dyuu ala ngwo
dnyinté nmî lama a kwo, u lama ntee nmo
pyede, yi ngwo yinté nmî lama u nkwo wa
yââ. *
13 Ala kópu pyile knî chedê ngê daawa
pyaa dmi, yoo yi nuu ghi dmi numo nódo ya
ngmê, kêlîmî myomo, nmî Lémi u t:ât:ââ
pyolo. Yi kópu pyile knî yi vy:o mwiyéni
yi ndîîni, nmyi nuu ghi dmi numo nódo
dny:oo ya.

* **12:31:** 1 Kódin 14:1 * **13:1:** 1 Kódin 12:31; 14:39 * **13:4:** Lóma 13:10 * **13:7:** 1 Pita 4:8 * **13:12:** 1 Njon 3:2

14

Chóó Lémi u komo kapî kada a tóó, kn:aa dyámê dnye ngê mbumu kuwó a tóó

1 Ala kópu ndîî kópu ngê nmye choo ya, nmyi nuu ghi dmi numo nódo ntênê dny:oo ya. Myenté, u yi nmye choo kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê dpodo ńedê kaa nmîne, yi dpodo u ntââ ngê mye pyódu nmîne. Yi dpodo knî yi vy:o, Chóó Lémi u komo kapî yi ndîî kópu, kn:aa dyámê dnye ngê mbumu pee tp:oo. *

2 Pini n:ii kn:aa dyámê dnye ngê doo u lama a mbumu yédi, myedaa pi knî yi lama a mbumu yédi, d:uuwodê w:ee t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o daa pi knî ye a mbumu yédi, ngmênê Chóó Lémi ka a mbumu yédi, u Ghê Dmi mbêmê ngmee u kópu dé dpî vyi té.

3 Ngmênê pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê, pi knî ye a mbumu yédi, dpî ngee té, dpî wêdêwêdê kalê té, yi gha dmi myoo pywálî té.

4 Pini n:ii doo u lama kn:aa dyámê dnye ngê a mbumu yédi, chóóchóó ye ngêêpî ngê, ngmênê pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê, Yesu u yoo yintómu ye ngêêpî too.

5 U ya a nga a kwo, Nmyo yintómu u ntââ ngê nmyi pyaa dmi, kn:aa dyámê dnye ngê u ngwo anmyi mbumu, ngmênê ndêndê ngê u ya a nga a kwo, U ntââ ngê nmyi pyaa dmi, Chóó Lémi u komo u ngwo anmyi kapî. Pini n:ii ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê, kópu ndîî ye d:uud:uu ngê, ngmênê pini n:ii kn:aa dyámê dnye ngê a mbumu yédi, daa kópu ndîî ye d:uud:uu ngê. Pi knî ye yi kópu dyuu daawa tpaa knomomê, ye angênté wa ngee té. Pi ngmê ngê yi kópu dyuu pi knî ye wa tpaa knomomê, ye wa ngee té. *

6 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, kn:aa dyámê dnye ngê nmye anîn:aa mbumu knomomê, ye lónté an:uu ngee nmyo. Ngmênê Chóó Lémi u komo nmye an:uu kââ, ó kópu ngmê nmyi nuwo an:uu kwolo, ó nmye anîn:aa dêêpî, ye vyîlo yi kópu knî y:oo u ngwo wa ngee nmyo.

7 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Nkéli mbywuu pââ dnyinté anyi wêê knomomê, ye pi knî y:oo u l:uu lónté wa mya ngmê.

8 Myenté, lede yoo yi vy:o n:ii ngê nkéli dpuwo dpî wuu, l:uu dnyinté dpo yé knomomê, ye yi lede knî y:oo lónté wa a w:ee ngmê, yi lama daadî ya yi ngwo l:êê, yi l:êê u tpile dé daawa l:âmo t:oo.

9 Myenté, kn:aa dyámê dnye ngê anmyi mbumu knomomê, ye pi knî y:oo lónté wa a w:ee ngmê. Nmyi kópu dyuu módó wa ny:ee t:oo, yi mênê daawa kee dmi, adnyi ntééntéé.

10 Dyámê mbêmê dyámê mbêmê dnye dyêêdî daa ngmidi a tóó, yintómu yi nt:u dmi a pyede.

11 Ngmênê kn:aa dyámê pi nmî vy:o ng-madî kwo knomomê, chóó u dnye ngê nmo adî mbumu knomomê, ye lónté anmo w:ee. Myenté yi pini ngê nmî dnye dmi myedaawa a w:ee.

12 Nmyi wêdêwêdê kîgha mye yinté. U yi nmye a kwo, Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê kópu ndîî knî ngmênmî d:uu. Kópu n:ii ngê yoo dpî wêdêwêdê kwolo, yi kópu knî yi p:uu dmyinê ngêpê. *

13 Pini n:ii doo u lama kn:aa dyámê dnye ngê a mbumu yédi, nmî Mî ka mîchoo ngêpê, u ntââ ngê paa pyódu ngê, pi knî ye chóó u kópu dyuu paa tpaa ngê.

14 Dini ghi n:ii ngê kn:aa dyámê dnye ngê n:aa ngêpê yédi, a ghê dmi ntênê a ngêpê yédi, ngmênê daa a lama n:aa mbumu yédi, a nuw:o a lîme yédi.

15 Yi kópu u l:êê dîy:o ghê dmi mbêmê n:aa ngêpê yédi, a nuw:o mbêmê myenî ngêpê yédi, ghê dmi mbêmê n:aa wéti yédi, a nuw:o mbêmê myenî wéti yédi. *

16 Dini ghi n:ii ngê pi ngmê ngê ghê dmi mbêmê Chóó Lémi dpî chaa kwolo, pi knî y:oo angênté wa vyi ngmê, Ndê kópu, mu kópu u dîy:o daa yi lama dpî chaa kwolo.

17 K:omo tpile yi pini ngê Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê dpî chaa kwolo, ngmênê yoo d:uudpî ngee té.

18 Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o u ntââ ngê dpo pyódu nê, kn:aa dyámê dnye ngê a mo dnyinté dînî mbumu yédi, yinté mbumu ngê nê t:ee kalê nmyoo.

19 Ngmênê Yesu u yoo vy:o yinté ye dînî mbumu yédi, mu kópu u dîy:o kn:aa dyámê

* **14:1:** 1 Kódin 12:31; 14:39 * **14:5:** Dpodo 11:27-28; 15:32; 21:4,9-12 * **14:12:** Epeso 4:12 * **14:15:** Epeso 5:19

dnye ngê kópu yono yono y:a ye wanî vyi knomomê, daawa a w:ee t:oo. Ngmênê kópu pyile njini a nuw:o mbêmê ye wanî vyi té, wa a w:ee t:oo, u ngwo wanî wêdêwêdê kalê té.

20 A tîdê mbwó yoo, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:o. Tp:ee ntee a nuw:o yédi, yinté nuw:o dpî yé yó. Tpómu u lama dono ntee daa tóó, yinté dono nmyi mênê myekîngê ya, ngmênê pyââwe mââwe ntee a nuw:o nyédi, yinté dmyinê nuw:o. *

21 Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté ló dini a d:êê ngópu, apê,

A yoo knî y:oo a dnye daa nyêmî ngópu,
u l:êê dîy:o kn:aa yéli wanî ngee té,
kaa taa ngê a yoo knî ye adnyi mbumu,
yi chóó yi dnye ngê ye amyidnyi mbumu,
ngmênê a yoo knî y:oo a dnye myedaawa ny:ee ngmê. *

22 Yi kópu u l:êê dîy:o, yélini nmî Lémi ka daa kêlîmî té, dini ghi n:ii ngê kn:aa dyámê dnye kópu dyuu dpî ny:ee ngmê, ala kópu u ngwo dny:oo tpapê, apii, Yoo ndêndê vy:o dpîno wee, kuwa nmo wee, Lémi ndîî ngê wa kpada nmo. Yélini nmî Lémi ka a kêlîmî té, yi kópu d:uudpî vyi ngmê. N:ii ngê Chóó Lémi u komo dpî kââ, Yesu u yoo dpî wêdêwêdê kalê té, ngmênê kuwa yéli kuu dé, d:uudpî ngee té.

23 Ngmênê Yesu u yoo yintómu nipi anmyinê wuwó knomomê, kn:aa dyámê dnye ngê kn:aa dyámê dnye ngê anmyi mbumu knomomê, yélini daa kêlîmî nyédi nmyi ngêpê têdê amye taa dmi, Yesu ka myedaawa kêlîmî mbê dmi, noko yewo, Kêdê ghéti dmi.

24 Ngmênê Chóó Lémi u komo anmyi kapî knomomê, pini n:ii daa kêlîmî yédi nmyi vy:o amyimê ghê knomomê, kópuni wa ny:ee té, u ngwo wa a w:ee, awo, Nê pi dono, a kpadakpada u maa p:uu n:aa kwo. *

25 Chóó u tumu kópu dé yi ngwo wa ny:ee té, yed:oo yu mbodo dê y:e wa ghê, Chóó Lémi wa chaa kwolo, nmyewo, Yâpwo ndêndê ntênê nmyi vy:o a kwo.

Nipi ngêpê u kópu dé

26 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê nipi nmyinê wuwó ngê, pi ngmê ngê wéti kn:ââ a chapî ngê, ngmê ngê dêêpî a yémî ngê, ngmê ngê Chóó Lémi u komo a kapî ngê, ngmê kn:aa dyámê dnye ngê a mbumu yédi, ngmê ngê yi kópu dyuu pi knî ye a tpiyé ngê. Kópuni yintómu nmye d:uud:uu tumo, yoo yi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o dmyinê d:uud:uu dé.

27 Daa nuw:o mbêmê kn:aa dyámê dnye ngê mbumu nmyi vy:o ndîî ngê kîngê pyódu. Pi miyó pyile choo ghodoghodo, ngmêngmênté dny:oo mbumu, yed:oo munto. Pi ngmê ngê yi kópu dyuu pi knî ye mîchoo tpiyé.

28 Dnye tpiyé pyu nmyi vy:o daachoo kwo knomomê, ye kn:aa dyámê dnye ngê pi doo u lama mêkîngê mbwólu, tumu choo ya, chóó u nuw:o k:oo Chóó Lémi ka mîchoo mbumu.

29 Pi miyó pyile knî y:oo pi knî ye Chóó Lémi u komo dny:oo kapî, woni yoo yi kópu knî yi p:uu ntênê dny:oo nuw:o. *

30 Ngmênê Chóó Lémi ngê pi ngmê ka kópu m:uuwa a vyi knomomê, choo ghodoghodo, yi kópu pi knî ye choo tpapê, n:ii mwiyé adî mbumu, mbwódo choo yââyââ.

31 Nmyo ngmêngmênté Chóó Lémi u komo dmyinê kapî, mu kópu u dîy:o pi yintómu knî y:oo pêdê w:ee téne, wêdêwêdê ngê myepaa pyaa dniye.

32 N:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo a kapî ngópu, nuw:o mbêmê a mbumu nyédi. Pi ngmê ngê danêmbum u yi choo kwo knomomê, ye komo kapî pyu mbwódo choo yââyââ,

33 mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u yi u ngwo daa kwo, Pi yilî dye ghi ngmidi mbêmê dny:oo mbumu, ngmênê u yi u ngwo a kwo, a yoo noko mb:aamb:aa ngê dny:oo ya.

Yesu u yoo knî yi vy:o, p:aani p:aani ntee a tóó,

34 nmyi vy:o mye yinté choo ya, dini ghi n:ii ngê nipi nmyimo a wuwó knomomê, pyââ yoo tumu dny:oo ya, myedaadny:oo dêêpî. Kada daadnyen:aa wowo, mu kópu

* **14:20:** Epeso 4:14 * **14:21:** Is 28:11-12 * **14:24:** Njon 16:8 * **14:29:** Dpodo 17:11; 1 Tes 5:20-21 * **14:34:** 1 Kódin 11:3; 1 Tim 2:11-12

u dîy:o yinté kópu puku yedê ngma a tóó. *
35 Myenté, kópuni daadnya a wopwe
dé, yi moo knî ye p:o dny:oon:aa póó.
Pyópuni ngêpê têdê chóó u nuw:o mbêmê
adî mbumu knomomê, ye mywene u ngwo
adî wowo.
36 Lukwe dîy:o nmyi l:êê ghi dmi u mo dé?
Mumdoo nmyinê nmye Chóó Lémi u kópu
dyuu mwiyé nmyinê ny:ee tumo, mdoo
nmo nmyi chóó nmyinê ńuw:o ngópu?
Nmyinê nmye pi m:uu u lama Chóó Lémi u
kópu dyuu daangma a kwo?
37 Pini n:ii ka ngmênê u kwo chóó Chóó
Lémi u komo kapî pyu ngmê, u Ghê Dmi
mbêmê kópu yilî n:aa d:uud:uu too, yi pini
ngê dpî vyi ngê, Nê ngê nmî Lémi u kópu
ntênê yedê d:êê.
38 Ngmênê yi pini ngê a dnye daawa
ny:ee knomomê, u dnye u nkwo nangê
ny:oo.
39 A tîdê mbwó yoo, ala danêmbum u
dî al:ii n:aa yiyé. U yi nmye choo kwo,
Chóó Lémi u komo nmî kapî, myenté pi knî
ye kn:aa dyámê dnye ngê mbumu nangê
kwódu.
40 Dini ghi n:ii ngê nipi nmyinê wuwó
ngê, kópu yilî yintómu ntênê dmyinê
d:uud:uu dé.

15

Yesu u pyidepyide u danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, Yesu p:uu kópuni
nmye n:uu vyi too, nmye mênînê vyîlîvyîlî
té. Yi kópu dyuu nmyi ny:ee tumo, ye nmyi
kêlîmî mbê dniye, nmyi nuw:o dmi yi p:uu
my:ee kaa ngópu.
2 Yi kópu dyuu ka ntênê anmyi kêlîmî
knomomê, dpodombiy:e anmyi mgîmî
knomomê, ye nmî Lémi ngê kóó k:oo wa
kaa nmyo.
3 Kópuni nmye n:uu vyi too, ala yi
ndîî kópu. Kópuni puku yedê a pyede,
Yesu Kédisu ngê yinê ntiye too, nmî dono
chedêchedê u l:êê dîy:o pwene. *
4 Puku yedê kópu m:uu Yesu ngê mye
ntiye ngê, dini ghi n:ii ngê kmênê ngópu, wo
pyoloni ngê mêdê pii wo. *
5 Myenté, Pita ka chóóchóó a kêma ngê, u
dyépi y:a mê miyó knî ye chóóchóó myedê
kêma ngê. *
6 U kuwó dini ghi ngê p:uu ndiye pyu
limo yono y:a pwodo knî ye chóóchóó ye a
kêma ngê, nipi m:uu ngópu. Yi yéli ka pyede,
knî ngmê wunê kî dpî dniye.
7 U kuwó dini ghi ngê u mbwó Njems ka
chóóchóó a kêma ngê, u dyépi yintómu knî
ye chóóchóó mêdê kêma ngê.
8 K:omo tpile d:oo u pee pini ngmê,
ngmênê kuwókuwó dini ghi ngê chóóchóó
a ka myedê kêma ngê. *
9 Yesu u dyépi knî yi vy:o kuwó nînê tóó,
a pi têdê, doo u ntââ dyépi ngê daap:aa
pyodo, mu kópu u dîy:o Yesu u yoo kînoo a
vyee dé. *
10 Ngmênê Chóó Lémi ngê daa kpada noo,
kópu mb:aa a nga yi d:uu ngê, a ngmidi
noo, u dyépi ngê a pyódu noo. Daa módó a
ngmidi noo, mu kópu u dîy:o dpodombiy:e
n:aa dpodo yédi, dyépi yoo nî t:ee kalê too.
Daa a chóó a wêdêwêdê mbêmê nî t:ee kalê
too, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê n:aa
dpodo yédi.
11 Yi dyépi knî yi k:ii kópu mu ngmidi
dyuu yino tpapê ngê, vyîlo yi kópu knî ye
nmyi kêlîmî mbê dniye.

Nmî pyidepyide u danêmbum

12 Pi knî ye nmo tpapê ngê, yenmîmo,
Yesu ka a pii wo. Lukwe dîy:o nmyi vy:o pi
ngmê knî y:oo ala kópu a tpapê ngmê, apu,
Pi dpî pw:onu, mêd:uudpo pyidu.
13 Yi kópu wo ndê kópu, ye pyidepyide
daapê tóó, Yesu Kédisu myedaapêdê pii wo.
14 Yesu Kédisu wodêpê pii wo, ye u kópu
dyuu módó pono tpapê, módó u kwo p:ee
kêlîmî mbê dniye.
15 Pyidepyide wodaa tóó, ye Chóó Lémi
p:uu nmye pono kêêmî kapî té, mu kópu
u dîy:o nmyenmîmo, Chóó Lémi ngê Yesu
Kédisu kpêênî mêdê pyidu ngê. *
16 A tîdê mbwó yoo, pyidepyide wodaa
tóó, ye Yesu Kédisu daapêdê pii wo.
17 Myenté, Yesu Kédisu wodêpê pii wo, ye
módó u kwo p:ee kêlîmî té, nmyi dono daapî
chedê too.

* **15:3:** Is 53:8-9 * **15:4:** Dpodo 2:24-32; Luukî 24:46 * **15:5:** Luukî 24:33-34,36 * **15:8:** Dpodo 9:3-6 * **15:9:** Dpodo 8:3 * **15:15:** Dpodo 4:33

18 Yesu u yoo vy:o yélini wunê a dpî dniye, angênté pî pyaa dniye, yi l:âmo dmi pêdê ngêpa wo.
19 Pyidepyide wodaa tóó, ye daapod:o pii dmi, dyámê mbêmê kópu knî yi p:uu pono nuw:o té, dyámê mbêmê tpémi yi dono yilî módó pênmînê vyîmî té, kuwókuwó wéni ngê mb:aamb:aa daapod:o pyw:oo, ngópuch:anê ndîî ngê pudu pyaa dmi. Dini ghi n:ii ngê dyámê mbêmê dono nmînê vyîmî té, nmî nuw:o dmi nmî pyidepyide p:uu a kwo.
20 Ngmênê dp:oo ngópuch:anê yoo, Yesu Kédisu kpêênî mwiyé a pii wo, nmî kada ghê wo, yinté amyino pii dmi. *
21-22 Adam ngê pwopwo u kn:ââ ntee a chópu, Yesu Kédisu ngê pyidepyide u kn:ââ yinté mye chópu. Nmo yintómu anmî pw:oo dmi, mu kópu u dîy:o nmî kn:ââ mu ngmidi, Adam. Yesu u yoo mye yinté. Yesu Kédisu ngê chóó u kwo a kââdî nmoo, yinê amêdê pyidu nmo. *
23 Chóó Lémi ngê kópu yilî yintómu u mâlo dpî d:uu té. Yesu Kédisu mwiyé a pyidu ngê, nmî kada kââ. Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, yi ngwo wa a pyidu nmo, yélini yi k:ii u kwo nmo kêlîmî té. *
24 Kuwókuwó wéni ayi d:ii, Yesu Kédisu ngê kada pini yoo wa a gh:ay té, nkwépi yoo wamyedê gh:ay té, pi yintómu adî y:enê dé, u Mî Chóó Lémi u maknopwo wa yé té.
25 Yesu king ngê adî ya, yélini p:uu adnyi l:êê, yu yodo u maknopwo wa yé té.
26 Kuwókuwó dini ghi ngê pwopwo yu yodo u maknopwo wamye yé, yélini pw:oo dniye wa a pyidu té. *
27 Puku yedê alanté a tóó, tpile yintómu u maknopwo dny:oo ya. Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi Tp:oo u maknopwo daawa yââ, *
28 ngmênê dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê tpile yintómu Tp:oo yu yodo u maknopwo wa yé té, Tp:oo Chóó Lémi u maknopwo wa yââ, tpile yintómu Chóó Lémi u maknopwo u ngwo adnyi ya.
29 Yélini wunê a pw:oo dniye yi l:êê dîy:o, pi woni knî y:oo mbápitisîm dpo ngee ngmê. Pyidepyide wodaa tóó, ye yinté daapî d:uu ngópu.
30 Pyidepyide wodaa tóó, ye pono nkîngê té, Yesu u pi pi knî ye daapono tpapê. *
31 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu Kédisu ngê a ngee noo, u yoo vy:o n:uu kaa nmyoo. Yi kópu ngê nmye nînê kpaa, dînî k:omodanê, dye ghi yintómu pwopwo u keńe t:âmo n:aa kwo.
32 Layoni ngê pi ntee dpî vy:a, Epeso tpémi mye yinté dé, a vyee u yi y:e a kwo. Pyidepyide wodaa tóó, ye al:ii yi vy:o daapînîn:aa dpodo. Pyidepyide wodaa tóó, alanté p:oo nuw:o té, pînmî, Nté ndîî yilî ma koo, mbwaa yilî nda koo, mââ m:ii anmî pw:oo dmi. *
33 A tîdê mbwó yoo, n:ii knî y:oo yinté kópu a tpapê tumo, maa dono p:uu kîngê kaa nmyo. Nmyi lama ka tóó, yoo dono yi vy:o pini n:ii a kwo yédi, u l:êê ghi dono ngê dpî pyódu.
34 Dono u maa a kuwo yó, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:o. Mywene nmye choo kwo. Nmyi vy:o knî ngmê yi lama Chóó Lémi daa tóó. *

Nmî Lémi ngê ntee wa a pyidu nmo

35 N:ii pyidepyide ka daa kêlîmî, a ka wa a póó, a ka wo, Pi dpî pw:onu, angênté amêdê pyidu? A ka wo, Doo u ntââ. A ka wo, Ntóó wa mg:eme, yi pini p:uu angênté too amêyi ya.
36 Yi pini mbodo podo. L:êê yini w:uu ó ló ntini w:uu ngomo k:oo adî ya, doo u ntââ daawa pyidu. Ngmênê têpê mênê anyi ntówo, u ngwo dpî pyidu. Pi mye yinté. N:ii a ya yédi, too yi ngwo d:uudpî ngmêê, ngmênê dpî pw:onu, u kuwó dini ghi ngê kamî ngê moo pyidu.
37 Myenté, têpê mênê daa yi ayi ntówo, ngmênê w:uu ayi ntówo, witi w:uu ó ló ntini w:uu. W:uu têpê mênê ntee anyi ntówo, yinté d:uudpî k:aa, ngmênê yi ngê dpî pyódu, yââ nkwodo yilî dpî ghê.
38 Chóó Lémi ngê dpo pyidu, yi ngê dpî pyódu. Ntee doo a nuw:o, yinté d:uu ngê. Yi yintómu yi dyêêdî dyêêdî a tóó, yi w:uu u mo u mo dé. *

* **15:20:** 1 Tes 4:14 * **15:21-22:** Lóma 5:12,18 * **15:23:** 1 Tes 4:16 * **15:26:** Tpyuu 20:14 * **15:27:** Psalm 8:6
* **15:30:** 2 Kódin 4:10-11; 11:26 * **15:32:** Luukî 12:19-20 * **15:34:** Lóma 13:11; Dpodo 26:8 * **15:38:** Gen 1:11

39 Tpileni yi ghê a pyede, mye yinté dé, yi
dyêêdî dyêêdî a tóó. Pi too u mo, tpile tp:oo
too u mo, ńmê too u mo, te too u mo.
40 Tpileni mbóó dyámê yi mbêmê a
pyede, mye yinté. Woni knî yi wuu ndîî,
woni knî yi wuu daa ndîî.
41 Kââdî u wuu ndîî, d:ââ u wuu pee tp:oo,
pudu knî yi wuu têdê. Myenté pudu woni
knî yi wuu ndîî dé, woni knî yi wuu têdê dé.
42 Pyidepyide mye yinté. Pini n:ii dpî
pw:onu, yinté mêdaawa a pyidu. Pini n:ii
dpî pw:onu, têpê ngê dpî ma, chedê ngê dpî
pyódu. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê wa
a pyidu nmo, mêdaanmî pw:oo dmi, chedê
ngê daanmî pyaa dmi.
43 Pini n:ii dpî pw:onu, u wêdêwêdê chedê
ngê dpî pyódu, u pi dpo ghay. Dini ghi n:ii
ngê Chóó Lémi ngê wa a pyidu nmo, nmî
pi dmi ndîî ngê wa pyódu té, nmî wêdêwêdê
ndîî ngê wamye pyódu té. *
44 Ala ngwo nmî nuw:o knî y:oo yinê a
mbêpê kîgha nmoo, ngmênê dini ghi n:ii
ngê Chóó Lémi ngê wa a pyidu nmo, nmî
ghê dmi knî y:oo y:oo adnyi mbêpê kîgha
nmo. Ala ngwo nmî pââ dmi ntee a pyede,
mu dini ghi ngê nmî ghê dmi knî yi pââ dmi
amyednyin:aa ya.
45 Yinté kópu puku yedê alanté mye tóó.
Mwiyémwiyé pini, Adam,
pi ngê pyodo, ghê u mênê yaa wo.
Adam nmî kn:ââ ngê ntee pyodo, Yesu
ghê kamî u kn:ââ ngê yinté mye pyodo. *
46 Too pee u kópu dé mwiyé pyaa dniye,
ghê kamî u kópu dé kuwó pyaa dniye.
47 Chóó Lémi ngê mwiyémwiyé pini têpê
ngê l:âmo ngê, myomoni mbóó p:uu a ndê
wo. *
48-49 Pini n:ii têpê ngê l:âmo ngê, ntee doo
ya, yinté myeno pyede, u nt:anê nmî yaa
dniye. Pini n:ii mbóó p:uu a ndê wo, u yoo
mye yinté dé, ntee a tóó, yinté wa pyódu
nmo.
50 A tîdê mbwó yoo, ntee nmo pyede, doo
u ntââ Chóó Lémi kóó k:oo yinté daanm:uu
ghê dmi. Mbyuu too n:ii nmî p:uu a t:a mo,
nmî p:uu daadpî ya, chedê ngê wa pyaa
knî. *
51-52 Tumu kópu ngma ala, p:uu dmyinê
nuw:o. Yesu u yoo vy:o yéli knî ngmê
ghêlî daawa pw:oo dmi, Yesu u ngwo wa
a diyé. Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, nkéli
dpuwo u dnye anmî ny:oo. Enjel knî
y:oo mêdaamuwa wêê ngmê. Yélini mwiyé
a pw:oo dniye, yi ngwo wa a pyidu té,
mêdaawa pw:oo dmi. Lîmîlîmî ngê yi ngwo
amye ngmêê nmo, kamî ngê wa pyódu
nmo. *
53 Ala ngwo n:ii dpî pw:onu, mbyuu
too dpî mg:eme knî. Yi ngwo doo u ntââ
mêdaanm:uu pw:oo dmi, myedaanm:uu
mg:eme dmi. *
54 Mbu ntee dpî kyopwo, dînê dpo kuwo,
kamî ngê dpî pyódu, dini ghi n:ii ngê
nmî Lémi wa a diyé, yinté kamî ngê wa
pyódu nmo. Kópuni puku yedê a tóó, nmî
Lémi ngê wa ntiye, pwopwo wa a pw:ono,
d:ud:umbiy:e wa chedê.
55 Kópuni puku yedê a tóó, nmo tpapê
ngê, nmîmo,
Pwopwo wa dîpî, daawa t:ee kalê nmo,
nmî némi dmi daawa dyênê.
56 N:ii ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu
d:uudpî châpu, dono dpî d:uu, d:ud:umbiy:e
dpî pw:onu. *
57 Ngmênê nmî yikî dmi Yesu Kédisu u
pwo ghay wo, pwopwo ka w:êê nmoo,
kwunokwuno koo, Chóó Lémi mye
kwunokwuno koo.
58 A tîdê mbwó yoo, nangmê kede, nmî
Lémi p:uu dpodoni nmye dódó ngmê,
dpodombiy:e p:uu dmyinê dpodo, mu kópu
u dîy:o yinê a ngêêpî nmyo, doo u ntââ
daanmyi dêê dmi. *

16

Ndapî ngêêpî u danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, kópu m:uu p:uu nmye
nînê danê. Yesu u yoo yélini Njuda Wee u
kwo wunê pyede, ndapîni ye nmye dyede
ngmê, alanté dmyina a ngêêpî. Kópuni
Nkalásiya tpémi ye nî vyu, myedmyinê
d:uud:uu. *
2 Wiki yintómu knî yi k:oo, mwiyémwiyé
wéni ngê, ndapî dmyinê kéké. Nmyo

* **15:43:** Pilipay 3:20-21 * **15:45:** Gen 2:7; Njon 6:63 * **15:47:** Njon 3:31 * **15:50:** Njon 3:5-6 * **15:51-52:** 1 Tes 4:15-17 * **15:53:** 2 Kódin 5:4 * **15:56:** Lóma 6:23 * **15:58:** Nkal 6:9; Tpyuu 14:13 * **16:1:** Lóma 15:25-26; 2 Kódin 8:1-9; Nkal 2:10

ngmêngmênté n:ii ngê ndapî ndîî choo kmênêkmênê, ndîî choo kéké. N:ii ngê ndapî têdê choo kmênêkmênê, têdê choo kéké. Yi ndapî dpî wiye yó. Dini ghi n:ii ngê p:aa t:aa, ndapî mêdaapînê ngee.

3 Dini ghi n:ii ngê anî t:aa, pi miyó pyile dpî ngmidi yó, pweepwee pee ngmanî d:êê, ye wanî y:oo, yi ndapî Njedusalem y:oowa ńuw:o ngmê.

4 Paa u ya a nga adî kwo knomomê, ye a k:ii nipi anmî lee dmi.

Póól paani p:uu dpîmo nuw:o

5 Másîdóniya Wee u kwo p:aani p:aani mwiyé anî lê, kuwó y:i nmye anê lê. *

6 D:ää miyó pyile nmyi vy:o anîn:aa kwo, ndoo apê tpii yópu y:i anîn:aa t:äät:ää dê. U kuwó dini ghi ngê, kwéli anî lê, tpileni u ya a nga adnyi kwo, dpî ngee nódó.

7 U ya a nga daa kwo, Wo pyile njini nmyi vy:o nîn:aa kwo. Nmî Lémi ngê ala kópu a ka daawa a kwódu knomomê, ye dye ghi daadîî nmyi vy:o anîn:aa kwo.

8 Ngmênê Epeso ghêlî daanê kuwo, Péntikos u Naa mwiyé wa d:ii, u ngwo anê lê.

9 K:omo tpile pi yilî a p:uu a d:uu té, ngmênê pi mê yilî knî y:oo yi ngópu dmi dê kpêmî t:oo, nmî Lémi u kópu dyuu a nyêmî tumo. *

10 Dini ghi n:ii ngê Timoti nmye wa lee knomomê, u kwo dmyinê vyuwo, myedmyinê chäächää, mu kópu u dîy:o nmî Lémi p:uu ntee n:aa dpodo, yinté mye dpodo. *

11 U pi nangê ghîpî, ngmênê mb:aamb:aa ngê dpo ngee yó, a ka u ngwo pêdê lee we, mu kópu u dîy:o nmyi mbwó yoo yi k:ii anmîno t:äät:ää. *

12 Nmî mbwó Apolosa p:uu kópu nmye ngmênînê tpapê. U ya a nga a kwo, Nmyi mbwó knî yi k:ii nipi nmye wa lee dmi, yi kópu p:uu dyaa u kwo nî chedê ngê, ngmênê nî dîpe, u yi u ngwo daa kwo, Ala ngwo nê lê. Dini ghi n:ii ngê u nuw:o ngê wa a vyi, u ngwo nmye wa a lê. *

Póól u nd:uu tpapê

13 A tîdê mbwó yoo, mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, mb:aamb:aa ngê dmyinê kêlîmî, namê nkîngê, dpodombiy:e dmyinê dpodo. *

14 Dye ghi yintómu nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya.

15 A tîdê mbwó yoo, nînê kwunokwuno nmyo, Stepanas mupwoknî mb:aamb:aa ngê dmyinê chäächää dé. Nmyi lama ka tóó, Kîdiki Wee u kwo Yesu u yoo vy:o mwiyé a ghê dniye, ntênê nmyi vy:o a dpodo nyédi, a wêdêwêdê kîgha nmyoo. *

16 Yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, yélini yi k:ii a dpodo nyédi, myedmyinê chäächää dé. *

17 Dini ghi n:ii ngê Stepanas p:uu Pódyunatas pini dê Akaikas nmyinê t:ee dumo, a ka nmyinê dy:ää tumo, a gha mb:aamb:aa ngê pyodo. Noo a tpy:ootpy:oo nmyo, a nuw:o mb:aamb:aa ngê y:oo mê pyódu ngópu.

18 Kópuni yilî nmyi p:uu noo a nuw:onuw:o dé, yi kópu yilî ntênê a ka kîmînê nté tumo, a nuw:o u ngwo a ka mêdê diyé wo. Kópuni nmye adnyi tpapê dé, nmyi nuw:o dmi y:oowa l:âmo t:oo. Yinté pini yoo mb:aamb:aa ngê dmyinê chäächää dé.

19 Yesu u yoo p:aani p:aani yélini Esiya Wee u kwo a pyede, yi mb:aamb:aa nmye dê dy:ää ngmê. Yesu u yoo yélini Akwila cha Pîdisila yi ngomo k:oo nipi wunê wuwó ngê, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ää ngmê. *

20 Al:ii Yesu u yoo vy:o yélini a pyede, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ää ngmê. Nmyi tîdê mbwó knî yi k:ii mb:aamb:aa ngê dpo numo chipé tóó.

21 Nê Póól, a chóó a kêê ngê nînê chipéchipé nmyo, ala pweepwee pee ngê.

22 N:ii nódo nmî Lémi u nuu ghi daadî ya, nmî Lémi ngê dpî dyênê ngê. Nmî Lémi lîmîlîmî ngê dpo pwiyé we. *

23 Nmî Lémi Yesu ngê choo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.

---

* **16:5:** Dpodo 19:21 * **16:9:** Dpodo 19:1,8-10 * **16:10:** 1 Kódin 4:17 * **16:11:** 1 Tim 4:12 * **16:12:** 1 Kódin 3:6 * **16:13:** Epeso 6:10 * **16:15:** 1 Kódin 1:16 * **16:16:** 1 Tes 5:12 * **16:19:** Lóma 16:3-5 * **16:22:** Nkal 1:8-9; Tpyuu 22:20

24 Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê yoo ngmidi
ngê pyódu nmoo, nmyo yintómu nmyi nuu
ghi dmi a nódo ka tóó.
Wu u dî.

2 KÓDIN

Dini ghi n:ii ngê Póól ngê 1 Kódin d:êê ngê, Kódin tpémi ye dy:ââ ngê, yi ngwo Epeso doo dpodo. (Dpodo 19)

Ala puku dmi u pi 2 Kódin. Yoo woni yi nuw:o dmi alanté a tóó, ala puku yedê daa pweepwee pee ngmidi ye tóó, ngmênê miyó ye tóó. Yinê ye Póól ngê nod:enod:e u kópu dyuu mwiyé ye yi d:êê ngê, ala puku yedê a tóó, kn:ââ 10, u dî kn:ââ 13. Póól ngê yi nod:enod:e u kópu dyuu ye d:êê ngê, Taitas ngê ye ńuwo, mu kópu u dîy:o Kódin tpémi woni knî y:oo Póól u wépi a pwaa ngópu, yinê ye Póól daa Yesu u dyépi ngmê. Yi kópu dyuu ghêlî ye daa d:êê ngê, ngmênê Póól Kódin chóó loo. Pi ngmê ngê u pi dyênê ngê, (2 Kódin 2:5-8, 7:12) wod:oo Póól ngê a kuwo too, Epeso mê diyé wo, y:i nod:enod:e u pweepwee pee yi ngwo mî d:êê ngê, ye dy:ââ ngê. U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Epeso a kuwo ngê, liyé nkéli k:oo wo wo, Tîdówas mî tee wo, y:i doo dpodo, daa dye ghi daadîî. (2 Kódin 2:12-13) Yi ngwo Kódin tpémi yi p:uu u nuw:o doo kwo, doo nuw:onuw:o dé, wod:oo Tîdówas a kuwo ngê, liyé nkéli k:oo y:i wo wo, Másîdóniya Wee u kwo mî tee wo. Y:i doo ya, Taitas y:i mînê pyw:ângo. Taitas Kódin a ndê wo, mdoo u kwo yinê a ńuwo, kwo, Kódin tpémi y:oo yi nuw:o dmi kî ngmêê tumo, mêkîyedê chââchââ ngi. (2 Kódin 7:5-16) Póól u gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê mê pyodo, pweepwee pee m:uu ye dy:ââ ngê, ala puku yedê ka tóó, kn:ââ 1, u dî kn:ââ 9.

1 Nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Kódin, myenté yi wee u kwo p:aani p:aani, nmî mbwó Timoti k:ii ala pweepwee pee nmye nyinê dyede.

2 Nmî Mî, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól ngê Chóó Lémi u ngwo doo kwunok-wuno

3 Nmî Yâpwo ndêndê kwunokwuno koo, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u Mî. Yi pini mye nmî Mî, u kwo nmo ch:anêch:anê nyédi. Dini ghi n:ii ngê nmî nuw:o dmi dono ngê dpî pyódu, yinê moo l:âmo té. *

4 Dini ghi n:ii ngê ló dono ngmênmînê vyîmî ngê, nmî nuw:o dmi yinê moo l:âmo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Yélini y:oo dono wunê vyîmî ngmê, yi nuw:o dmi yinté nmî l:âmol:âmo té. Yi nuw:o l:âmol:âmo u ntââ ngê nmo pyede, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê nmî nuw:o dmi mwiyé a l:âmo ngê. Nmî nuw:o dmi mwiyé wodêpê l:âmo ngê, ye yoo yi nuw:o dmi lukwe mbêmê pînmo l:âmol:âmo té.

5 Yesu Kédisu ngê dîngîdîngî ntee dnyinê ngê, dîngîdîngî yinté myino dnyinêdnyinê, nmî nuw:o dmi yinê moo l:âmo.

6 Dini ghi n:ii ngê dîngîdîngî nmînê pyw:êmî ngê, nmyi nuw:o l:âmol:âmo u l:êê dîy:o yi dîngîdîngî nmo dnyinêdnyinê ngê, u yi nmo daa kwo yédi, Nmî Lémi u maa kn:aadi y:e. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê nmî nuw:o dmi moo l:âmo, nuw:o l:âmol:âmo pyu ngê dpî pyódu nmo. Dîngîdîngî n:ii nmînê vyîmî ngê, dini ghi n:ii ngê yinté dîngîdîngî nmyinê vyîmî ngópu, nmyi nuw:o dmi nmo l:âmol:âmo too.

7 Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, nmî Lémi ngê daawa a kuwo nmyo. Dini ghi n:ii ngê dîngîdîngî anmy:aa a vyîmî, nmî Lémi ngê nmyi nuw:o dmi amaa l:âmol:âmo.

8 A tîdê mbwó yoo, dononi Esiya Wee u kwo nîmo pyw:ee too, u ya a nga a kwo, Nmyi lama dny:oo a ya. Yi dono d:ud:umbiy:e a pwo nî módu, nê ngmênê, Yi dono vy:o daanê pwii, awêde n:aa pwopwo, *

9 pi knî y:oo a vyee nê. Yi kópu a nga pyodo, mu kópu u dîy:o a nuw:o a chóó a p:uu daadî kwo, ngmênê Chóó Lémi p:uu choo kwo, pini n:ii ngê pi ntóó kpêênî dpo pyidu.

10 A vyee a nkîgh:ê chono nî módu, ngmênê yi kêlî yinê dyé noo, yinté dono vy:o amê dyé nê. A lama ka tóó, ntênê amê dyé nê, *

11 mu kópu u dîy:o a l:êê dîy:o nmyinê

* **1:3:** 1 Pita 1:3; Lóma 15:5-6 * **1:8:** Dpodo 19:23; 1 Kódin 15:30-32 * **1:10:** 2 Tim 4:18

ngêpê nyédi. A l:êê dîy:o anmya a ngêpê, ye nmî Lémi ngê a vyee têdê amêdî dyédyé nê, pi yilî knî y:oo nmî Lémi u ngwo adnyi kwunokwuno.

Póól ngê Kódin tpémi ye u ngwo yepê, Dîpî dóó nmyoo

12 Kódin tpémi, kópu ngmê u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dê pyódu, a lama a tóó, dîpî dóó nmyoo. Dyámê wope wope pi knî ye ntee nîmo mbumu yédi, nmyi vy:o yinté myenoon:aa mbumu. Dîpîn:aa dóó nmyoo, kópu nmye myedîp:ê wópu ngê. Daa a chóó a nuw:o mbêmê nmye noon:aa mbumu, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê nmye noon:aa mbumu. *

13-14 Pweepwee pee yedê nmye dênoo a mgongo, nê, Pêdê kp:aa y:e, myepêdê w:ee y:e. Kópuni ala ngwo dnyinté nmyi lama a tóó, u ya a nga a kwo, Ntênê pêdê w:ee yó. Yi kópu ala. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu wa a diyé, a gha nmyi l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê ntee wa pyódu, nmyi gha dmi a l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê yinté amye pyódu. *

15 Dini ghi n:ii ngê nmyee a chââchââ nê, a nuw:o k:oo nê, Kódin tpémi my:oo an:uu wêdêwêdê kalê té.

16 Nê, Kódin máádi mwiyé anî kwolo, yi ntini anî yé, Másîdóniya Wee u kwo u ngwo anî lê, myombó Kódin ye mêp:aa diyé, Njuda Wee u kwo paan:aa dy:ââ nêne.

17 Ngmênê nmye máádi dîp:ê kwólu. Lukwe, nmyinê nmye nê k:omodanê pyu? Nmyinê nmye nê mgîdî u yoo vy:o pini ngmê? Nmyinê nmye nê ngê kópuni u komo ngê a tpapê too, doo u gha vy:o kópu dé?

18 Kêle, d:aa yinté pini. Chóó Lémi p:uu k:omodanê pee tp:oo ntee daa t:a, yinté a p:uu myedaa t:a, dînî dódó nmyo, d:aa nuw:o miyó miyó pyu.

19 Pini n:ii u pi nmye n:uu vyu, Yesu Kédisu Chóó Lémi Tp:oo, daa nuw:o miyó miyó pyu. Sailas pini dê Timoti yi k:ii, vyîlo yi pini p:uu nmye nmeen:aa danêmbum. Yi pini daa nuw:o miyó miyó pyu. Kópuni dpî vyi, ntênê dpî d:uu.

20 Myenté, kópuni yilî yi pi dmi Chóó Lémi ngê wunê a vyi too, Yesu ngê ntiye too. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi nmo chaa kîgha ngê, Yesu Kédisu u pi mbêmê pi knî y:oo dpo, Ndê kópu yila. *

21 Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi nmoo, myedê ngmidi nmyoo, Yesu Kédisu kóó k:oo nipi kaa nmoo, daawa kéé nmo. *

22 U l:ii nmî p:uu t:ângo, u Ghê Dmi nmî mênê yó. Pi ngê dy:âma ndîî ntee dpî y:oo, nmî Mî ngê u Ghê Dmi yinté nmî mênê yó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, dîyo ntênê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. *

Kópuni u l:êê dîy:o Póól Kódin tpémi ye daa n:ee

23 Chóó Lémi u ngópu nmye dênînê k:omodanê, a gha myekîyedê yenê, ala kópu a ny:ee yó. Nmye dîp:ê n:ee, mu kópu u dîy:o u ya a nga dêpwo kwo, N:uu kpada té. *

24 Kópuni knî ye nmye kêlîmî té, daa yi kópu knî yi wátiwáti u l:êê dîy:o nmye anê lê, nmî Lémi ka ntênê nmye kêlîmî té. Ala kópu u l:êê dîy:o nmyi vy:o anîn:aa dpodo, nê, W:aa pêdê pyw:ee y:e. *

2

1 A nuw:o k:oo kînî vyu, nê, Nod:enod:e mbêmê ye mêdaanî nî, yi gha dmi dono ngê mêdaan:uu pyódu. *

2 Nmyi gha dmi dono ngê wan:uu pyódu, ye a gha mb:aamb:aa ngê nanê wa pyódu? Daanmyi pyódu ngmê, noko dnyinté anmîn:aa ya.

3 Yi kópu u l:êê dîy:o nod:enod:e u pweepwee pee nmye nê d:êê ngê. U ya a nga doo kwo, Yi l:êê ghi dmi a kada a ngmêê teńe, u ya a nga dêpwo kwo, Nod:enod:e mbêmê ye n:uu t:aa, nê, A gha dono ngê awêde amî pyódu ngmê, ngmênê vyîlo yi yéli y:oo a gha mb:aamb:aa ngê y:oo paa pyódu y:e. Dini ghi n:ii ngê mb:aamb:aa ngê nmye ya nyédi, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê myoo pyódu.

4 Dini ghi n:ii ngê yi pweepwee pee nmye nê d:êê ngê, noo a nuw:onuw:o nmyo, a gha

* **1:12:** 1 Kódin 1:17; 2 Kódin 2:17 * **1:13-14:** Pilipay 2:16 * **1:20:** Lóma 15:18-19; Tpyuu 3:14 * **1:21:** 1 Njon 2:27 * **1:22:** Epeso 1:13-14; Lóma 8:16-17 * **1:23:** Lóma 1:9 * **1:24:** 1 Pita 5:3 * **2:1:** 1 Kódin 4:21

dono ngê doo a ya, nmyi l:êê dîy:o dpodombiy:e myenoo a mbê. U ya a nga dêpwo kwo, Yi nuw:o dmi dono ngê nî pyódu. U ya a nga doo kwo, Yi lama pêdê yaa we, Nmî nuu ghi dmi nê nódo dnyinté dêdê tóó. *

N:ii ngê Póól u pi dyênê ngê, u danêmbum

5 Nmyi vy:o pini n:ii ngê dono d:uu ngê, daa a mo a nuw:o dyênê ngê, nmyi nuw:o dmi pee tp:oo mye dyênê ngê. U ya a nga daa kwo, Yi kópu nî dówo. *
6 Nmyi vy:o pi yilî knî y:oo yi pini kpada ngópu, namungê kpada.
7 U dono nmyi kuwó p:ee kéé yó, u nuw:o mê l:âmo yó. U nuw:o d:ud:umbiy:e dono ngê kîngî pyódu.
8 Nînê kwunokwuno nmyo, ala kópu u kwo dpî vyi yó, kwipi, Nuu ghi ntênê nmî nódo ka tóó.
9 Ala kópu u l:êê dîy:o yi pweepwee pee nmye nê dy:ââ ngê, u ya a nga doo kwo, Yi l:êê ghi dmi nî m:uu. Nê, A kópu yintómu wa ny:ee t:oo, ó daawa ny:ee t:oo?
10 N:ii ngê dono dpî d:uu, dini ghi n:ii ngê u dono nmyi kuwó nmyo kéké ngópu, a kuwó myinî kéké ngê, yi kópu a nódo daawa kaalî. Kópuni dono a kuwó nî kéé ngê, daa ndîî kópu. Yi kópu nmyi l:êê dîy:o a kuwó nî kéé ngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u dpodo yinî dódó ngê.
11 Setan ngê kîngî dóó nmo, kîngî chámê nmo. U dî nmî lama a tóó. *

Póól Kódin tpémi yi p:uu u ngwo doo nuw:o, Tîdówas

12 Dini ghi n:ii ngê Tîdówas n:uu tee wo, nê, Yesu Kédisu p:uu kópu dyuu pi knî ye nî vyi, yi ngwo nmî Lémi ngê Tîdówas tpémi yi ngópu dmi a kpêmî too, mb:aamb:aa ngê a ka dnya a ng:aa.
13 Ngmênê dye ghi yintómu noo a nuw:onuw:o nmyo, u ya a nga doo kwo, Nmî mbwó Taitas nê pyw:oo, nmyi p:uu kópu a ka ngmênyi vyi ngê. Dêpê pyw:ângo, wod:oo Tîdówas tpémi ye nd:uu nî vyu, liyé nkéli k:oo nî wo wo, ala Másîdóniya Wee u kwo n:uu tee wo. Taitas al:ii nîmo pyw:ângo, nmyi p:uu kópu mb:aa yilî nî nyongo, a nuw:o mb:aamb:aa ngê u ngwo pyodo.

Chóó Lémi ngê dpodoni ńedê Póól kââ

14 Chóó Lémi n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u pee kaa nmoo, Setan u pwo dpî yé nmo. Mtyîmî nênê tuu kuughê ntee anyinê ny:oo, nmî Lémi ngê yi yini tuu ntee tpile ngê dpî pyódu nmo, p:aani p:aani a dyede nmoo, u kópu dyuu pi knî ye nmo ńeńe ngê. *
15 Yi kópu dyuu pi yintómu knî ye nmo tpapê ngê, yélini nmî Lémi u maa p:uu a wee, ye nmo tpapê ngê, mgîdî u yoo knî ye myeno tpapê ngê. *
16 Mtyîmî nênê tuu ntee, nmî Lémi u yoo knî ye yinê ye nmo yinté yéli, mu kópu u dîy:o maa mb:aa p:uu a wee. Pi ntóó tuu ntee, mgîdî u yoo knî ye yinê ye nmo yinté yéli, mu kópu u dîy:o pwopwo u maa p:uu a wee. Dpodoni nmo dódó ngê, yi dpodo têdê n:uu ngmê u ntââ? Chóó Lémi ngê u ntââ ngê yinê dpî pyódu nmo,
17 ngmênê yoo woni daa yinté dé, Chóó Lémi u kópu dyuu mbêmê a ndapî kmênêkmênê nyédi. D:aa yinté pini, pi dódó daa a tpile. Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo, u ngîma n:aa dpodo yédi. *

3

Kakêmê chámêchámê u pweepwee pee u danêmbum

1 Ndoo apê nmyinê nmye nê ngê u kakêmê nmo yedê chámêchámê. Kêle, ló dini nmyi lama munî yaa wo. Yélini a kuwó nmye a lee dniye, Kódin, yi kakêmê chámêchámê u pweepwee pee nmye a ńuw:o tumo, nmyimo a kpââ dé, u l:êê dîy:o yi wépi dmi dpîp:e pwaa ngópu, ngmênê doo u ntââ pi ngê a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee d:uudpî d:êê, nmyi lama wunê munî yaa wo. Myenté, U ya a nga dêpwo a kwo, a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee ngmê d:êê y:e, kn:aa p:aani u ngwo nî lê. *
2 Pweepwee pee u ya a nga daa kwo, nmyo a kakêmê chámêchámê u pweepwee pee dé. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa dpodo, nmyi nuw:o dmi nmyi ngmêê tumo,

* **2:4:** 2 Kódin 7:8-9 * **2:5:** 1 Kódin 5:1 * **2:11:** Luukî 22:31-32 * **2:14:** Lóma 6:17 * **2:15:** 1 Kódin 1:18 * **2:17:** 1 Pita 4:11 * **3:1:** Dpodo 18:27

nmyi l:êê ghi dono nmyi kéé tumo, l:êê ghi mb:aa nmyinê ngî tumo. N:ii ngê yi kópu wa ny:oo, awo, Nê ngê dpodo mb:aa yimî dóó.
3 Yesu Kédisu ngê kópu dyuu n:ii vyu, nmyi gha vy:o a chóó n:uu d:êê ngê, pi yintómu yi pweepwee pee u kpââ ngê u ntââ mbêmê a pyede. Daa d:êê u tpile ngê yi kópu dyuu n:uu d:êê ngê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê ghê kamî nmyinê pyw:ee ngópu. Mósisi ngê u dêêpî kópu dyuu chêêpî kpââ p:uu wunê a d:êê too, ngmênê Yesu Kédisu u kópu dyuu a komo ngê nmye n:uu vyu, nmyi gha vy:o u ngwo n:uu d:êê too. *

Kââdî té kamî u danêmbum

4-5 Daa a chóó a nuw:o mbêmê n:aa dpodo yédi, ngmênê Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi ka a kââdî noo, a nuw:o p:uu a kwo, u ngwo n:aa dpodo yédi. A dpodo u l:êê dîy:o d:aa u ntââ, ngmênê Chóó Lémi ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê.
6 Daa a chóó yi dpodo ńedê nî ghê wo, ngmênê Chóó Lémi ngê kââdî té kamî p:uu dpodo kalê noo, pi knî ye u ngwo n:aa tpapê ngê, yenîmo, Yesu Kédisu ngê u yi u ngwo a kwo, Kââdî té kamî mbêmê Chóó Lémi ka yoo nê kââdî té. Kââdî té mbwee alanté a tóó, Chóó Lémi ngê Nju tpémi u kwo a kââdî too, u dêêpî kópu dyuu ye a y:ângo, ngmênê yi kópu dyuu dnyinté a chââchââ ngópu, pwopwo u maa p:uu a wee. Kââdî té kamî alanté a tóó, pini n:ii Yesu ka a kêlîmî, Yesu ngê u nuw:o dpî ngmêê, Chóó Lémi ka dpo kââdî, Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi yi pini u mênê dpî yé, ghê kamî u ngwo dpo pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
7 Kââdî té mbwee u dêêpî kópu dyuu Mósisi ngê chêêpî kpââ p:uu a d:êê ngê. Yi ngwo Chóó Lémi u wuu ndîî Mósisi u pwo mî kéé ngê, u l:êê dîy:o Mósisi kwódo ng:oo dmi doo a wuu mbele. U kuwó dini ghi ngê yi wuu mbele têdê ngê a pyodo, ngmênê Yisîléli tpémi ye ndîî ngê modoo ya, daapîdnye y:enê. Pi knî y:oo kââdî té mbwee u dêêpî kópu dyuu dnyinté a chââchââ ngópu, u l:êê dîy:o pwopwo u maa p:uu a wee, ngmênê kââdî té mbwee p:uu dpodo u pi ndîî, u l:êê dîy:o Mósisi kwódo ng:oo dmi doo a wuu mbele. *
8 Kââdî té kamî p:uu nmo dpodo té, yi dpodo u l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi pi knî yi mênê u ngwo dpî yââ. Dpodoni ńedê nmo wee, u pi ndîî, dpodoni Mósisi ngê doo a dódó, u pi têdê.
9 Dpodoni Mósisi ngê a dóó u l:êê dîy:o, Nju tpémi yi kpadakpada têdê dpî lee dmi, ngmênê yi dpodo u pi ndîî ngê doo a ya. Dpodoni ala ngwo nmo dódó u l:êê dîy:o, Yesu ngê yoo yi dyââpe dpî pwaa té, kamî ngê dpî pyódu té. Yi dpodo u pi d:ud:umbiy:e ndîî, Mósisi nmî t:ee kwólu. *
10 Dpodoni Mósisi ngê a dóó, u pi ndîî ngê doo a ya, ngmênê ala ngwo têdê ngê dê pyódu. Kââdî té kamî p:uu dpodo u pi ndîî ngê dê pyódu.
11 Kââdî té mbwee u dye ghi machedê ngê dê pyódu, u l:êê dîy:o yi dpodo u pi têdê ngê dê pyódu, ngmênê kââdî té kamî chedê ngê daawa pyódu, u pi d:ud:umbiy:e ndîî ngê adî ya.
12 Nmî lama ka tóó, dpodoni nmo dódó, chedê ngê daawa pyódu, u l:êê dîy:o pi knî ye daanmî nkîngê, ye myedaanmî kedekede.
13 Kópuni Mósisi ngê a d:uu ngê, yinté kópu daanmî d:uud:uu. Kpîdî pee mb:êêmb:êê ngê kwódo ng:oo dmi dpîmo a ngm:ââ, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê u wuu mbele têdê ngê dpîmo a pyodopyodo, u yi u ngwo dêpwo kwo, Yisîléli tpémi y:oo dny:oo yenê nê.
14 Yi yéli yi ngîma mb:êê yinté kele, Chóó Lémi u kópu dyuu dnyinté a ny:ee tumo. Ala ngwo mye yinté, yi mb:êê yi ngîma a t:a. Dini ghi n:ii ngê kââdî té mbwee u puku dmi dpo kp:aa t:oo, dnyinté dpo w:ee t:oo. Pini n:ii Yesu ka dpî kêlîmî mb:anê, Yesu ngê yi pini ngîma mb:êê dpo ngee, kópu yilî u ngwo dpo w:ee té. *
15 Nyââ, ntee doo a ya, ala ngwo mye yinté. Mósisi ngê dêêpî kópuni a d:êê too, dini ghi n:ii ngê dpo kp:aa t:oo, dnyinté dpo w:ee t:oo, mu kópu u dîy:o yi mb:êê yi ngîma mu t:a.

* **3:3:** Ex 24:12 * **3:6:** Njon 6:63; Lóma 7:6 * **3:7:** Ex 34:30; Nkal 3:2-5 * **3:9:** Lóma 3:21 * **3:14:** Lóma 11:25 * **3:16:** Lóma 11:23,26

16 Pini n:ii nmî Lémi ka dpo diyé, nmî Lémi ngê mb:êê ngîma dpo ngee. *
17 Nmî Lémi Ghê Dmi ye tóó, Setan kwulo dpo pwaa nmo, nmî mênê a ya yédi. *
18 Yélini yintómu yi k:ii Yesu u yoo vy:o nmî ghê dniye, mb:êê nmî ngîma daa t:a, nmî Lémi mb:aamb:aa ngê nmo y:enê ngê. Ntee a tóó, u Ghê Dmi ngê yinté pee tp:oo pee tp:oo a pyépi nmo, u dî, ntee a tóó, yinté pini ngê anmî pyaa dmi.

4

Nmî Mî ngê u wuu ndîî nmî pwo u ngwo kéé ngê

1 Chóó Lémi ngê chóó a ngmidi nmoo, u dpodo ńedê a kaa nmoo, yi kópu u l:êê dîy:o daanmo a kedekede, doo u ntââ yi dpodo daanmî kpîpî.
2 K:omo dyépi knî y:oo yoo ntee a dódó tumo, yinté daanmî d:uud:uu, mywene nmo wadî wowo. Doo u ntââ yoo daanmî dódó, Chóó Lémi u kópu ntênê nmo tpapê too, doo u ntââ daanmî ngmêê té. Chóó Lémi u ngîma nmo dpodo nyédi, u ndê kópu dé ntênê nmo tpapê too, u yi nmo a kwo, Pi knî y:oo yi ngwo pêdê w:ee y:e, awo, Yi p:uu dyââpe daa t:a. *
3 K:omo tpile Yesu Kédisu p:uu kópu mb:aa pi knî ye ntênê nmo tpapê too, ngmênê yoo woni knî y:oo d:uuwodê w:ee t:oo, mb:êê yi ngîma a t:a. Yi yéli ndê u maa p:uu a wee.
4 Yesu ka daa kêlîmî té, yi nuw:o dmi mgîdî vy:o a kwo, mu kópu u dîy:o dyámê u yâpwo Setan ngê ngwolo kâpwe ngê pyódu too, mb:êê yi nuw:o ńedê t:ângo. U yi u ngwo daa kwo, Mgîdî u yoo knî y:oo Yesu Kédisu u wuu ndîî m:uu y:e, u kópu mb:aa dyuu mye ny:ee y:e. U lama a tóó, Chóó Lémi ntee a tóó, Yesu Kédisu ndêndê ngê mye yinté. U yi u ngwo daa kwo, Pi knî y:oo mya y:e. *
5 Daa nmî chóó nmî p:uu pi knî ye nmîmo mbumu nyédi, ngmênê Yesu Kédisu p:uu nmo mbumu nyédi, yenmîmo, Nmyi kada pini ngê pyódu yó. Nmo, nmyi dpodo pyu yoo, mu kópu u dîy:o Yesu nmyi lama paa yaa we.
6 Chóó Lémi ngê yinê a vyu, apê, Wo ngê mgîdî chaa ngê, wod:oo wo ngê mgîdî chópu, vyîlo yi pini ngê u wuu nmî gha vy:o kéé ngê. U yi u ngwo doo kwo, Yi yéli yi lama nî yââ, u l:êê dîy:o Tp:oo Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, apê, Pi knî y:oo a Tp:ee p:uu paa m:uu nêne. *

Dono vyîmî u nt:u kópu

7 Chóó Lémi ngê dpodo ndîî ńedê kaa nmoo, ngmênê nmî chóó nmî wêdêwêdê daa ndîî, dp:oo yi dpodo u ntââ dé. Pi knî y:oo Chóó Lémi u wêdêwêdê nmî p:uu paa m:uu y:e, daa nmî chóó nmî wêdêwêdê p:uu pîdny:oo nuw:o. Chóó Lémi ngê u wêdêwêdê ndîî mbêmê wodêpwo a ngêêpî nmoo, ye yamî d:ââ ntee dpî pwópu, yi dpodo ńedê yinté p:oo pwaa dniye.
8 Daa ng:êêntómu wêê nmî p:uu a pw:ii ngópu, ngmênê nmî komo dmi ye pi daa kuwo ngê. Dye ghi knî ngmê ngê nmî nuw:o miyó ngê nmo dpî pyódu, ngmênê nmî Lémi ngê dpo ngee nmo, dpîno dîpedîpe nyédi.
9 K:omo tpile a kpakakpaka nmoo, ngmênê nmî Lémi ngê nmî mo d:uuwodê kuwo nmo. Dpodombiy:e a vyee nmoo, ngmênê nmî ghê d:uuwodê ngî t:oo.
10 Yesu ntee vya ngópu, u yi y:e a kwo, Yinté my:oo vya té. Yi kwéli nmî p:uu ka pyede, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo nmî p:uu paa m:uu y:e, awo, Yesu Kédisu ye wunê vyuwo.
11 Nyââ, Yesu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu pwopwo kêpa nmo wee, ngmênê Yesu ngê moo dyé nmo, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo yi kópu nmî p:uu paa m:uu y:e, awo, Yesu ye wunê vyuwo. *
12 Nmî dpodo u l:êê dîy:o mgîdî u yoo knî y:oo nmî vyee u yi y:e a kwo, ngmênê vyîlo yi dpodo u l:êê dîy:o ghê kamî nmyinê pyw:ee ngópu, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.
13 Doo u ntââ Yesu u pi tpapê daanmî yé, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka nmo kêlîmî té. Yinté kêlîmî p:uu puku yedê kópu alanté ngma a tóó,

Nî kêlîmî mbê wo,
u l:êê dîy:o ye noo a danê.

14 Nmî lama ka tóó, n:ii ngê nmî Lémi Yesu kpêênî mêdê pyidu ngê, yinê amyedê

* **3:17:** Njon 8:32,36; Lóma 8:2; Nkal 5:1 * **4:2:** 1 Tes 2:5 * **4:4:** Epeso 2:2 * **4:6:** Gen 1:3; 1 Pita 2:9 * **4:11:** Lóma 8:36

pyidu nmo, mu kópu u dîy:o Yesu u k:ii ngmidi ngê nmo pyede. Daa nmî mo wa a pyidu nmo, wamyedê pyidu nmyo, u ngîma nipi amî kaa nmo. *

15 Yi kópu yilî nmyi l:êê dîy:o nmînê vyîmî too. U yi nmo a kwo, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê pi yilî kóó k:oo nmî kââ, Chóó Lémi pêdny:oo kwunokwuno, u pi ndîî ngê u ngwo paa pyaa we.

16 Yi kópu u l:êê dîy:o nmî dpodo têdê dpîno kedekede nyédi. K:omo tpile pi knî y:oo nmî pââ dmi a dyede tumo, ngmênê nmî Lémi ngê nmî gha dmi dye ghi yintómu mêwunê wêdêwêdê kîgha too.

17 Ala ngwo dîngîdîngî n:ii nmo dnyinêdnyinê té, nmînê nmo têdê kópu dé. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmo, d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê anmîn:aa ya. Yi ya mb:aa chedê ngê daawa pyódu. *

18 Kópuni dyámê mbêmê nmo a pyodopyodo nyédi, nmî nuw:o dmi y:i daa wee, mu kópu u dîy:o chedê ngê wa pyaa dmi, ngmênê kópuni yilî doo u ntââ ngwolo ngê daanmî m:uu té, yi kópu knî yi p:uu nmî nuw:o dmi a wee, mu kópu u dîy:o chedê ngê daawa pyaa dmi. *

5

Nmî too pee ngmêêpî u danêmbum

1 Pi knî ye dpîno nkîngê té, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, Wa vya nmomomê, nmî Lémi ngê wamêdê pyidu nmo, nmî too pee kamî ngê wa pyódu té. Dyámê mbêmê nmî too pee kêêpî ngomo ntee tpile ngê a pyede. Dini ghi n:ii ngê chedê ngê wa pyaa dmi, Chóó Lémi ngê kamî ngê wa pyódu té, ngomo mb:aa ntee tpile ngê wa pyódu té, chedê ngê daawa pyaa dmi. *

2 Ala ngwo nmo nkînî pîpî nyédi, u yi nmo a kwo, Mbóó p:uu ngomo mb:aa knî yi k:oo nmîn:aa kwo. *

3 Yi ngwo nmî too pee kamî ngê wa pyaa dmi, daa kmêna mbwee ntee tpile ngê anmîn:aa ya.

4 Dyámê mbêmê nmî too pee kêêpî ngomo ntee tpile ngê a pyede, dîngîdîngî nmo dnyinêdnyinê ngê, u l:êê dîy:o nmo nkînî pîpî nyédi. U yi nmo a kwo, Kêêpî ngomo nmo kuwo, ngomo mb:aa k:oo nm:uu kee dmi. Nyââ, u yi nmo a kwo, Nmî too pee tpalê dniye, kamî ngê pyaa dniye, chedê ngê daawa pyaa dmi. *

5 Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê yinê l:âmo nmoo. Pi ngê dy:âma ndîî ntee dpî y:oo, Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi yinté nmo a kpo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, nmî too pee kamî ngê wa pyódu té. *

6 Pi knî ye dpîno nkîngê nyédi. Dye ghi yintómu nmî lama a tóó, dini ghi n:ii ngê nmî kêêpî ngomo knî yi k:oo nmo wee, daa nmî Lémi u p:o nmo pyede. *

7 Nmî Lémi dpîno y:enê, ala ngwo, ngmênê u kwo nmo kêlîmî té, u l:êê dîy:o p:uu nmo dpodo té.

8 Nyââ, pi knî ye dpîno nkîngê nyédi. U yi nmo a kwo, Nmî kêêpî ngomo nmo kuwo té, dyámê mbêmê, nmî Lémi ka p:o nmî lee dmi. *

9 Ngmênê nmî Lémi ngê ghêlî k:ii daawa ńuw:o nmomomê, nmo mye u ntââ. K:omo tpile dyámê mbêmê anmî ya, ó u kwo anmî lee dmi, ngmênê u yi nmo ndêndê ngê a kwo, U nuu u kópu nmî d:uud:uu dé.

10 Nmo yintómu Yesu Kédisu ngîma anm:uu ghê dmi, yinê wa kóté kalê nmo, nmo ngmêngmênté nmî pywuu dmi anmîmo ngee. Kópuni mb:aa dyámê mbêmê nmo d:uud:uu té, yi pywuu mb:aa anmîmo ngee, myenté kópuni dono yi pywuu dono amyenmîmo ngee. *

Chóó Lémi ka yoo kââdîkââdî

11 Nmî lama ka tóó, nmî Lémi ngê wa kóté kalê nmo, u l:êê dîy:o u kwo nmo nkîngê té, u yi nmo a kwo, Yoo yi nuw:o dmi nmî ngmêê té, daapaa kpada téne. Chóó Lémi ngê nmî gha dmi u kpêê dé, u lama a tóó, Nê ngê u dpodo ndêndê ngê a dódó. Na a ka yi kópu nmyi lama ndêndê ngê mye tóó.

12 A chóó a pi dînî kmîmî. K:omo dyépi knî y:oo yi too pee mbêmê yi pi dmi yi chóó a kmîmî tumo, ngmênê yi gha vy:o daa vyuwo nyédi. A p:uu kópu nmye d:a d:êê,

* **4:14:** Lóma 8:11; 1 Tes 4:14 * **4:17:** Lóma 8:17-18 * **4:18:** Hipîlu 11:1-3 * **5:1:** 1 Kódin 15:47-49 * **5:2:** Lóma 8:23 * **5:4:** 1 Kódin 15:53 * **5:5:** Lóma 8:16,23 * **5:6:** Hipîlu 11:13-14 * **5:8:** Pilipay 1:23 * **5:10:** Lóma 2:16

mu kópu u dîy:o k:omo dyépi knî y:oo a pi wa dyênê knomomê, u ya a nga a kwo, Ye dpî vyi yó, yipi, Nê ngê nmî Lémi u dpodo ntênê a dódó, u gha ntênê a tóó.

13 Yinê ye nê ghéti wo, ngmênê Chóó Lémi p:uu n:aa dpodo. Nmyinê nmye nê doo ghéti wo, nmyi p:uu n:aa dpodo.

14 Yesu Kédisu nódo nmî nuu ghi dmi ntênê a tóó, u l:êê dîy:o u nuu u kópu nmo d:uud:uu too. Nmî lama ka tóó, pi ngmidi nmî l:êê dîy:o pwene. Dini ghi n:ii ngê u yoo vy:o nmî ghê dniye, nmî nuw:o dono mye pwene.

15 Yesu nmo yintómu nmî l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o apê, Ghê kamî pêdê pyw:ee y:e, yi chóó yi pono daapêdny:oo a vyápê, Yesu u pono pêdny:oo a vyápê. Nmî l:êê dîy:o pwene, kpêênî mêdê pii wo. *

16 Dyámê mbêmê tpémi y:oo yoo yi pi dmi mbêmê ntee a myeme tumo, yinté myenmee a myeme dé, ngmênê ala ngwo yi kópu dpîno d:uud:uu. Yesu Kédisu yinté nmî myââ, nmînê nmo u pi têdê ngê nmo doo ya, ngmênê ala ngwo nmî lama ka tóó, u pi ndîî.

17 Pini n:ii Yesu Kédisu u yoo vy:o dpî ghê, kamî ngê dpî pyódu, u nuw:o mbwee dpî kéé, nuw:o kamî p:uu dpî kaalî. *

18 Chóó Lémi ngê yi kópu dpî d:uu. Wunê p:uu nmee a d:uu, ngmênê Yesu Kédisu nmî l:êê dîy:o pwene, Chóó Lémi ngê chóó u kwo u ngwo mêdê kââdî nmoo, mye dpodo kalê nmoo. U yi u ngwo a kwo, Pi yilî u kwo nmo kââdî. *

19 Y:i nmo dpodo té, pi knî ye yenmîmo, Nmî yikî dmi Yesu Kédisu u pwo ghay wo, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê nmî dono yilî daa nuw:onuw:o too, u yi u ngwo a kwo, A ka nê kââdî té. Nyââ, nmî Lémi ngê yi dpodo ńedê kaa nmoo, nmopê, Yoo a ka anyinê kââdî tóó. *

20 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu Kédisu komo nmo kapî ngê, Chóó Lémi komo myeno kapî ngê, nmo kwunokwuno nmyoo, nmyenmîmo, Nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu d:uu mu yé yó, u pee ghê dmyeno, u pono dmyinê vyápê.

21 Yesu Kédisu ngê dono daangmê d:uu ngê, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî dono ńedê kââ, nmî yikî dmi u pwo u ngwo ghay wo, u l:êê dîy:o pwene. U yi u ngwo doo kwo, A ka nê kââdî té, ntee n:aa tóó, yinté mye pyaa dniye, dono yi p:uu daapîchoo ya. *

6

Yoo yi ngêêpî u dye ghi

1 Nmî Lémi u k:ii nipi nmo dpodo té, u l:êê dîy:o nmîno kwunokwuno nmyo, nmyenmîmo, Chóó Lémi ngê nmî l:êê dîy:o kópu ndîî ngmê d:uu ngê, u wépi nangê puwâ.

2 Nmî Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,
Dini ghi n:ii ngê u ya a nga doo kwo,
Yoo nî ngee,
Yi ngwo nmyi ngêpê nî ny:ee too,
Nê, N:aa ngêêpî té, a kêê k:oo n:aa kapî té.
Kódin tpémi, ala kópu a ny:ee yó. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ngê yoo a ngêêpî, ala yi dini ghi. Ala ngwo u yi u ngwo a kwo, A kêê k:oo nî kaa té. *

Nmî Lémi p:uu dpodo têdê kópuni dnyimo a vyîmî dé

3 U yi nmo daa kwo, Pi ngmê ngê nmî dpodo p:uu dono kópu ngmê vyi ngê, u l:êê dîy:o nuw:o ngê nmo dpodo té. U yi nmo a kwo, Pi knî y:oo nmî Lémi u maa dny:oo kîgha, u l:êê dîy:o lvêê kpî té yi máádi p:uu daanmî t:oo.

4 U yi nmo a kwo, Pi knî y:oo mya nmîne, ala kópu nmî p:uu paa vyi y:e, Yâpwo ndêndê p:uu a dpodo té. Yi kópu u l:êê dîy:o, k:omo tpile ló dono kópu ndîî nmo a d:uud:uu tumo, ngmênê nmîno vyîmî tumo. Daa dono kópu ngmidi nmîno vyîmî ngê, doo u ntââ ngê nmo dpî pyaa dmi.

5 Dpî mgîmî nmo, a kpakakpaka nmoo, mbwa k:oo a kmîmî nmoo. Dpodo ndîî yino dódó ngê, mgîdî vy:o nmo ngêpê nyédi, dye ghi knî ngmê ngê nmo dómudómu nyédi.

6 Nmî Lémi u maa ntênê nmî lama a t:a, dono nmî p:uu daa t:a. Lîmîlîmî ngê dpîno nod:enod:e nyédi, pi knî ye mb:aamb:aa ngê nmo vyuwo nyédi. Nmî Lémi u Ghê

* **5:15:** Lóma 14:7-8 * **5:17:** Njon 3:3 * **5:18:** Lóma 5:10 * **5:19:** Kîlosa 1:19-20 * **5:21:** Hipîlu 4:15; 7:25-26
* **6:2:** Luukî 4:19-21; Is 49:8 * **6:6:** 1 Tim 4:12

Dmi mbêmê nmo dpodo té, yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo ntênê a tóó. *

7 Kópu dyuu ndêndê pi knî ye nmo tpapê ngê, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilî nmo chapî ngê. Yi kópu yilî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpî mya nmo, dpo, Yâpwo ndêndê p:uu a dpodo té. Lede knî y:oo yi kaa taa, káped:ê ntee a tpyé tumo, nmo my:oo yinté dé, kópu mb:aa nmo d:uud:uu too. Kópu mb:aa n:ii nmo tpapê too, yi kópu knî y:oo yoo dpo châpwo t:oo.

8 Nmî Lémi p:uu dpodo têdê dye ghi knî ngmê ngê a chââchââ nmoo, dye ghi knî ngmê ngê dpî mb:ii nmo. Dye ghi knî ngmê ngê nmî p:uu a danê nyédi, dye ghi knî ngmê ngê a chaa kîgha nmoo. Yinê ye nmo k:omodanê pyu yoo, ngmênê ntênê nmo mbumu nyédi.

9 Yinê ye nmo n:uu dé, ngmênê pi yilî yi lama nmo pyede. Yinê ye daa kêmakêma nmo pwopwo té, ngmênê anmî pyede. A kpakakpaka nmoo, ngmênê anmî pyede. *

10 Nmî nuw:o dmi dpî dyênê, ngmênê dye ghi yintómu w:aa nmîno pyw:êmî ngê. Nmo pinté yoo, ngmênê kópuni d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa, pi knî ye nmo yémî ngê, ndáápi ntee pini ngê u ngwo dpî pyódu té. Tpile nmî ngópu daa tóó, ngmênê kópuni nmî Mî ngê nmo a kpo, doo u ntââ pi ngê nmî kêlê daawa a puwâ. Nyââ, yi kópu yilî yi mbêmê pi knî y:oo dpî mya nmo, dpo, Kî yâpwo ndêndê u dpodo pyu yoo. *

11 Mw:ââkó Kódin tpémi, kópu nmye d:oongmê wópu ngê, d:ud:umbiy:e a gha nmye myed:a kpêmî.

12 Nmyi nuu ghi dmi a nódo ntênê a tóó, ngmênê a nuu ghi nmyi nódo dnyinté a tóó.

13 A tp:ee yoo, nmyi nuu ghi dmi a nódo ntee a tóó, a nuu ghi nmyi nódo yinté myechoo a ya.

Póól ngê yoo dono yi k:ii kââdî té u ngwo ye kwódu ngê

14 Yélini nmî Lémi ka daa kêlîmî té, yi yéli yi k:ii nangê kââdî. Nuw:o mb:aa pini dê nuw:o dono angênté anyinê kââdî dê? Doo u ntââ. Wo pini dê mgîdî lónté anyinê kââdî dê? Mye doo u ntââ. *

15 Yesu Kédisu pini dê Setan yi nuw:o dê ngmidi ngê angênté anyi pyódu dê? Doo u ntââ. Nmî Lémi ka kêlîmî pyu pini dê n:ii u kwo daa kêlîmî, yi nuw:o dê ngmidi ngê angênté anyi pyódu dê? Doo u ntââ.

16 Chóó Lémi u ngomo, yâpwo ghi, angênté ngmidi ngê anyi pyódu dê? Doo u ntââ. Yâpwoni ghê a t:a, Chóó Lémi, nmo u ngomo. Yinté kópu Chóó Lémi ngê ló dini a vyu, puku yedê alanté a tóó, apê,

A yoo vy:o anî kwo,
a k:ii anmî paa,
yi yâpwo ngê anî ya,
a yoo ngê adnyi kwo.
*

17 Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Lémi ngê yepê,
Yoo dono yi vy:o a pwii dmyeno,
yi k:ii nangê kââdî.
Yepê, Tpile tupwótupwó p:uu kêê nangê yé,
a kêê k:oo u ngwo anî kaa nmyo. *

18 Yepê, Nmyi mî ngê anî ya,
a tp:ee dmââdîma ngê wanî pyódu nmyo.
Lémini u wêdêwêdê mu daa mu tp:ook:omo, vyîlo yi Lémi ngê yi kópu ye yinê vyu. *

7

1 A tîdê mbwó yoo, daa yi yéli yi mo yi l:êê dîy:o ye a vyu, yi vy:o nmî ghê dniye, yi kópu nmî l:êê dîy:o mye vyu. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni knî y:oo nmî gha dmi dpî dyênê t:oo, ó nmî too pee dmi myoo dyênê t:oo, yi kópu dono kéé téme. Chóó Lémi ntênê chââchââ koo, mb:aamb:aa ngê ntee a tóó, yinté pyaa kmêle. *

Kódin tpémi y:oo yi nuw:o dmi u ngwo ngmêê ngópu

2 A nuu ghi nmyi nódo choo a ya. Kópu dono nmye dîpîngmê d:uu ngê, pi dîpîngmê dyênê ngê, pi dîpîngmê dóó, nmyi ndapî dîpîngmê t:âmo ngê.

3 Daa nmyi pi dyede u l:êê dîy:o yi kópu nmye d:a d:êê. Kêle. Kópuni mwiyé d:a d:êê, myombó mênînê d:êêd:êê, nmyi nuu ghi dmi a nódo ntênê a tóó. K:omo tpile anî ya, ó anî pw:onu, ngmênê nmyi nuu ghi dmi a nódo adî ya.

* **6:9:** 2 Kódin 4:10 * **6:10:** Kîlosa 1:24 * **6:14:** Epeso 5:7-11 * **6:16:** 1 Kódin 3:16 * **6:17:** Is 52:11 * **6:18:** Hos 1:10 * **7:1:** 1 Njon 3:3

4 A lama ka tóó, nmî Lémi u maa mb:aamb:aa ngê nmye kîgha ngmê, u l:êê dîy:o pi knî ye n:aa chaa kîgha nmyo. K:omo tpile dono kópu a nga a d:uud:uu tumo, ngmênê dînî nkîngê yédi, w:aa u ngwo nînê pyw:êmî ngê.

5 Dini ghi n:ii ngê Másîdóniya Wee u kwo nî ta, ghê dîpî vy:ungo, dono yilî noo a vyîmî. Kuwa yéli a p:uu dnye d:uu, a gha vy:o noo a nuw:onuw:o nmyo.

6 Ngmênê pini n:ii ngê nmî nuw:o dmi dpî l:âmo, Chóó Lémi, yi pini ngê a nuw:o yinê l:âmo ngê, Taitas a ka a dy:ââ ngê. *

7 Dini ghi n:ii ngê nî módu, a gha mb:aamb:aa pyodo, myenté nmyi l:êê dîy:o mdooni a ka a ńuwo, yi kópu u dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê mye pyodo. A ka pê, Kódin tpémi y:oo a nuw:o mêkî l:âmo ngópu. A ka pê, Nuu ghi yi nódo kîyedê tóó, tpéé kópu vyi ngópu. A ka pê, U yi y:e a kwo, Nê pono nmî vyápê. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dê pyódu.

8 Pweepwee pee n:ii nmye nê d:êê ngê, yi pweepwee pee ngê nmyi nuw:o dmi dono ngê yinê pyódu ngê, ngmênê u l:êê dîy:o tpéé kópu daanê vyi. Taitas ghêlî a ka dêpêngê diyé wo, tpéé kópu yi ngwo nê vyu, nê, Yi pweepwee pee lukwe dîy:o ye nî dy:ââ ngê, yi nuw:o dmi dono ngê u ngwo nî pyódu ngê. Ngmênê daa ndîî la ghi nmyi nuw:o dmi dono ngê dnya a ya,

9 nmyi l:êê ghi dmi u ngwo nmyi ngmêê tumo, nmyi dono u ngwo nmyi kéé tumo. Yi kópu u l:êê dîy:o awêde a gha mb:aamb:aa ngê a tóó. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yi nuw:o dmi dono ngê pyaa we, yi l:êê ghi dmi paa ngmêê y:e. Yinté pyodo, u l:êê dîy:o yi pweepwee pee ngê dîpî dyênê nmyoo.

10 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê nmî nuw:o dmi dono ngê dpo pyódu, nmî l:êê ghi dmi dpî ngmêê té, yi ngwo nmî dono u kuwó dpî kéé té, kóó k:oo moo kaa nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o pi ngê tpéé kópu d:uudpî vyi, ngmênê mgîdî u yoo, dini ghi n:ii ngê dono wunê vyîmî ngópu, yi l:êê ghi dono d:uudpî kéé t:oo, pwopwo u maa d:uudpo kuwo ngmê. *

11 Kópuni nmye dê pyódu, p:uu dmyinê nuw:o. Chóó Lémi ngê nmyi nuw:o dmi dono ngê pyódu ngê, u l:êê dîy:o nmyi l:êê ghi dmi nmyi ngmêê tumo. Ala ngwo u maa p:uu dpodombiy:e nmye wee, u yi nmye a kwo, nmyi pi dmi mb:aamb:aa ngê mê pyaa dniye. Nmyi nod:e dniye, nmyi nkîngê mbê dniye. U yi nmye doo kwo, nye, Nê ngê mênye m:uu nmîne. Nmyi vy:o pini n:ii ngê dono ndîî d:uu ngê, u yi nmye doo kwo, Nmî kpada. Kópu yilî yintómu mb:aamb:aa ngê nmyi chóó u mâlo mêdmyinê a yiyé dé, dyââpe nmyi p:uu mêdaadî ya.

12 N:ii ngê a pi dyênê ngê, daa yi pini u l:êê dîy:o nmye noo a d:êê, myenté daa a pi u l:êê dîy:o nmye noo a d:êê, ngmênê u ya a nga doo kwo, Kódin tpémi y:oo ala kópu a w:ee y:e, A nuu ghi yi nódo ntênê wunê tóó. Chóó Lémi ngê kîyedê y:enê nê, nmye dênînê k:omodanê.

13 Yi kópu u l:êê dîy:o a nuw:o mb:aamb:aa ngê maa pyódu.

Nyââ, nmyi l:êê dîy:o a nuw:o m:aa l:âmo ngê, myenté a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê mê pyodo. Dini ghi n:ii ngê Taitas nmye a loo, doo nuw:onuw:o nmyo. Dini ghi n:ii ngê u kwo nmyi ng:aa mbê dniye, nmyo yintómu yi ngwo u nuw:o nmyi l:âmo ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê pyodo.

14 Taitas ghêlî k:ii nmye dêpangê n:ee, u ngêêdî noo chaa kîgha nmyo. Dini ghi n:ii ngê nmye a loo, kópu dyuu n:ii u kwo nê vyi too, nmyi ntiye tumo, nmyi l:êê ghi dmi nmyi ngmêê tumo, dpîp:e mywenemy-wene kalê noo. Dye ghi yintómu ndê kópu dé ntee nmye noo a tpapê dé, kópuni nmyi p:uu u kwo nê vyu, ndê kópu ngê yinté mye pyodo.

15 Taitas ka nmyi ng:aa mbê dniye, u kwo my:ee nkîngê mbê dniye. Ala ngwo yi kópu mêkîyedê nuw:onuw:o, nmyi nuu ghi dmi nódo ntênê a tóó.

16 Ala ngwo a lama ka tóó, ndêndê ngê a dnye nmye nyêmî ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dê pyódu.

8

Ndapî danêdanê u danêmbum

* **7:6:** 2 Kódin 1:3-4 * **7:10:** Mát 27:3-5; Hipîlu 12:16-17

1 A tîdê mbwó yoo, yélini Másîdóniya Wee
u kwo Yesu u yoo vy:o ghê dniye, kópu
mb:aa n:ii d:uu tumo, nmye nînê nj:ii té.
Nmî Mî ngê ngee too, kópu ndîî daa ngmidi
d:uu ngópu. *
2 K:omo tpile nmî Lémi u l:êê dîy:o dono
yilî dnya a vyîmî, ngmênê nmî Lémi daa
mb:ii ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o yi gha dmi
mb:aamb:aa ngê pyódu too.
3 K:omo tpile pinté dé, ngmênê ndapî ndîî
kéé ngópu. Ndapî yi ngópu dêpwomo ya, dînî
k:omodanê, yi chóó yi nté pywupwi u l:êê
dîy:o doo u ntââ ngê pyaa dniye. *
4 Yi ndapî kéé ngópu, mu kópu u dîy:o nmî
Mî u yoo vy:o pinté n:ii wunê pyede, Njuda
Wee u kwo, u yi y:e a kwo, Yi yéli ye ndapî
nmî dy:ââ, u ngwo nmî ngee té. Másîdóniya
tpémi y:oo a ka pê, Doo u ntââ nmî wépi dmi
daanyi puwâ, u yi nmo a kwo, Yi yéli myeno
ngêêpî té.
5 U ya a nga doo kwo, Másîdóniya tpémi
y:oo ndapî knî ngmê kéé y:e, ngmênê kópu
ndîî yi d:uu ngópu. Myenté yi chóó yi gha
dmi nmî Lémi ka mwiyé y:ee ngópu, nmî Mî
u pono vyápê dniye, kuwó yi gha dmi a ka
myedê kê ngópu.
6 Yi kópu u l:êê dîy:o Taitas ka kwonoo,
Mw:ââkó a mbwó, Kódin tpémi yi vy:o ndapî
danêdanê kn:ââ ntee ny:uu chópu, yinté y:i
chin:aa dpodo, ndapî danêdanê chedê ngê
u ngwo dp:uu pyaa we.
7 Kódin tpémi, kópu yilî yintómu u ntââ
ngê nmye pyede, nmî Lémi ka ntênê nmye
kêlîmî té, u ndê kópu dyuu ntênê nmye
tpapê tumo, u tumu kópu dé nmyi lama a
pyede, p:uu ntênê nmye dpodo té, a nuu
ghi nmyi nódo mye tóó. Pi ngêêpî ngê u
ntââ mbêmê myedmyinê ya, nmî Mî u yoo
vy:o pinté yoo yi ndapî mb:aamb:aa ngê
dpo danê yó. *
8 Daa dêêpî kópu ngmê nmye yed:a d:êê.
Másîdóniya tpémi y:oo kópuni d:uu ngópu, yi
kópu nmye yed:a d:êê, mu kópu u dîy:o u
ya a nga a kwo, Nmyi nuw:o dmi nê m:uu.
Lukwe, nmî Lémi nuu ghi nmyi nódo a tóó,
ó daa tóó?
9 Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê kópuni nmî
l:êê dîy:o d:uu ngê, nmyi lama ka tóó. Tpile
yilî yintómu yi kada pini ngê wunê doo a
ya, ngmênê nmî l:êê dîy:o dyámê mbêmê a
loo, ngópuch:anê ngê mîmê pyodo, mu kópu
u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, A yoo yi l:êê
dîy:o kópu ndîî yilî nî d:uu. Nyââ, kópu yilî
nmyi l:êê dîy:o a d:uud:uu too, ngópuch:anê
yoo yinté myedmyinê ngêêpî dé. *
10 Nê nê a nuw:o alanté, kópu mb:aa
ngma ala. Kópuni kn:ââ m:ii tuwo kî m:aani
ngê nmyinê chaa ngópu, ala ngwo yi dpodo
dpî chedê yó. Wo yéli nmyi t:ee kalê tumo,
ndapî danêdanê kn:ââ mwiyé nmyi chaa
ngópu, u yi nmye mwiyé doo a kwo, nmî Mî
u yoo vy:o pinté yoo nmî ngee té.
11 Ala ngwo yi dpodo dpî chedê yó.
Kópuni u yi nmye doo kwo, Nmî d:uu, ntênê
dmyinê d:uud:uu.
12 Nmye dênînê tpapê, Ndapî ngê u pwo
dmyina a yé. U yi nmye adî kwo knomomê,
Yi yéli ndapî ngê nmî ngee, ye ndapîni nmyi
ngópu adî ya, nmî Mî ka yintoo u ntââ ngê
adî pyodopyodo. Ndapîni nmyi ngópu daa
tóó, yi ndapî p:uu daa nuw:o yédi. *
13-14 Nmye dênînê tpapê, Wu yéli yi l:êê
dîy:o nmyi ndapî dpî chedê yó. Kêle,
ngmênê ala ngwo ndapî nmyi ngópu yilî a
tóó, wu yéli ngópuch:anê yoo, dpî ngee tóó.
U kuwó dini ghi ngê nmyi ndapî chedê ngê
u nkwo wa pyaa knomomê, u nkwo wa
a ngee nmyo. Noko yinté dmyinê vyuwo,
nmyi ya ngmidi ngê yinté choo ya. *
15 Yinté kópu puku yedê mye tóó,
N:ii ngê nté péé ndîî ntówo,
nté w:êê péé dîmî kê wo,
n:ii ngê nté péé têdê ntówo,
u ntââ mbêmê doo ya. *

Póól ngê yélini Kódin dy:ââ too

16 Taitas u l:êê dîy:o nmî Mî n:aa
kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o ntee
nînê nuw:onuw:o nmyoo, yinté myewunê
nuw:onuw:o nmyoo.
17 Dini ghi n:ii ngê Taitas nî kwuno ngê,
kwonoo, U ntââ Kódin tpémi ye wam:ii lê, a
ka pê, Nyââ, u ya a nga a kwo, Y:i n:aa lêpî.
Chóó u nuw:o k:oo yi paa u yi u ngwo doo
kwo.

* **8:1:** Lóma 15:26 * **8:3:** 1 Kódin 16:2 * **8:7:** 2 Kódin 9:8 * **8:9:** Mát 8:20; Pilipay 2:6-7 * **8:12:** Mak 12:43
* **8:13-14:** 2 Kódin 9:12 * **8:15:** Ex 16:18

18 Taitas p:uu nmî mbwó mê miyó nînê t:emî, nmye nînê dyede té. Yi tpódu k:uuchêm u pi dê, mwiyéni u kakêmê nmye nînê chámêchámê. Ala wee u kwo p:aani p:aani Yesu u yoo knî y:oo mb:aamb:aa ngê a chââchââ ngópu, mu kópu u dîy:o nmî Lémi u kópu dyuu pi knî ye mb:aamb:aa ngê a tpapê too.

19 A chââchââ ngópu, myedê ngmidi ngópu, dini ghi n:ii ngê ndapî Njuda Wee u kwo wanmî ńuw:o, a p:uu wa t:ee ngmê, ala wee u kwo yi ndapî yinê wa ńuw:o. Yi ndapî anmo ńuw:o, mu kópu u dîy:o Nju tpémi y:oo nmî Lémi paa chaa kalê y:e, ala kópu paa vyi y:e, Yesu u yoo vy:o yélini daa Nju tpémi, ka ngêêpî nmo.

20 Yinté pini knî a p:uu angmê t:ee ngmê, ndapî ndîî n:ii nmyinê danêdanê ngópu, nipi wanmî ńuw:o, mu kópu u dîy:o pi ngê kîngê vyi, Nê ngê yi ndapî chóó ndîî.

21 U yi nmo a kwo, Kópuni nmo d:uud:uu, nmî Lémi ka kópu mb:aa ngê choo ya, myenté pi knî ye kópu mb:aa ngê myechoo ya.

22 Pini n:ii dê Taitas p:uu nînê t:emî dê, nmî mbwó myomoni u kakêmê nmye nînê chámêchámê. Daa ng:êêntómu u k:ii nyipu dpodo, u dpodo ntênê nî módu, nmî Lémi u yoo mb:aamb:aa ngê a ngêêpî too. U lama a tóó a dnye nmyinê nyêmî ngmê, u l:êê dîy:o u yi u ngwo a kwo, Y:i nî lê.

23 Yi pini dê Taitas p:uu nînê t:emî dê, pini n:ii k:ii nmyi l:êê dîy:o nipi nye dpodo nódó. Yi pini dê nmî mbwó dê, nmî Lémi u yoo yi dyépi dê. Yi l:êê dîy:o pi knî y:oo Yesu Kédisu a chaa kîgha ngópu.

24 Nmyi pyipe ngê dpî pyódu dóó, nmî Lémi u yoo yélini a wee, p:aani p:aani, u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Nê ngê Kódin tpémi daa módó doo chaa kîgha dé. *

9

Nmî Mî u yoo vy:o pinté yoo yi yeedeyeede

1 Nmî Mî u yoo vy:o yélini Njuda Wee u kwo wunê kwo, ndapîni ye anmî dy:ââ, yi kópu nmyi lama wunê kî yaa wo, doo u ntââ mêdaana a dówodówo. *

2 A lama ka tóó, u yi nmye a kwo, Ndapî ye nmî dy:ââ. Másîdóniya tpémi ye n:aa chaa kîgha nmyoo, yenîmo, Nmî mbwó yoo yélini Kîdiki Wee u kwo wunê pyede, m:ii tuwo kî m:aani ngê alanté nuw:o mbê dniye, apê, Nmî mbwó yoo, yélini Njuda Wee u kwo wunê pyede, wanmî ngee té. Másîdóniya yéli ye yinté n:aa chaa kîgha nmyoo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi nt:anê yilî yaa wo, yi chóó yi ndapî mye kéé ngópu.

3 Ala ngwo nmî mbwó pyile knî nmye nînê dyede té, mu kópu u dîy:o ala ngwo ndapî a kada dmyina a danêdanê. A kada daanmyinê danê knomomê, ye pi knî y:oo awo, Lukwe dîy:o nê ngê módó doo chaa kîgha dé.

4 Nyââ, ndapî a kada daanmyinê danê knomomê, dini ghi n:ii ngê Másîdóniya pi ngmê knî yi k:ii nmye anmo lee dmi, mywene nmye wa ghê, a nga amye ghê, mu kópu u dîy:o ye n:aa chaa kîgha nmyoo.

5 Yi kópu u l:êê dîy:o nmî mbwó pyile knî nmye nînê dyede té, a kada nînê kapî té, nmyi ndapî danêdanê u l:êê dîy:o. Yi ndapî danêdanê u pi wunê nmyinê vyi ngópu, ala ngwo yi kópu dpo d:uu yó. U ya a nga daa kwo, Yi kópu dpodombiy:e a chóó n:uu d:uu, nmyi chóó nmyi nuw:o knî yi mbêmê yi kópu a kada dpî d:uu yó.

6 Mtîkó pyu yoo yi nt:anê nangmê yââ. Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Pini n:ii ngê nté woo pyile njini dpî kââ, nté nt:u pyile njini dpo pyw:oo. N:ii ngê nté woo yilî dpî kââ, nté nt:u yilî dpo pyw:oo. *

7 N:ii ngê u yi adî kwo, Ndapî wu ntémwi nî kéé, yi ntémwi choo kéké. Yi pini u ndapî u l:êê dîy:o mêkîngê tpyóó, u gha vy:o kêdangê vyi, Ghêpêghêpê a mênê dê gh:ay ngmê, u l:êê dîy:o a ndapî n:aa kéké. Kêle. Ntémwi u yi u ngwo adî kwo, Nî kéé, yi ntémwi choo kéké, mu kópu u dîy:o pini n:ii ngê yeedeyeede u nuu u kópu ngê a ya yédi, vyîlo yinté pini Chóó Lémi u nuu u pi ngê a ya yédi.

8 Ndapîni nmye kéké ngópu, Chóó Lémi u ntââ, amê wumo. Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu u ntââ mbêmê anmyi ya, myenté nmyi yeedeyeede yintómu yi l:êê dîy:o u ntââ mbêmê amyenmyi ya.

* **8:24:** 2 Kódin 7:13-14 * **9:1:** 2 Kódin 8:1-7 * **9:6:** Prov 11:24

9 Yinté kópu puku yedê alanté a tóó,
Pi mb:aa ngê pinté yoo mb:aamb:aa ngê a yeedeyeede too,
u mb:aamb:aa chedê ngê d:uudpî pyódu. *
10 Chóó Lémi ngê nté woo nmo dpo kê, nmo kapî too, Chóó Lémi ngê nt:u yinê dpî t:oo, u ngwo nmo pîpî too. Myenté, u ntââ mbêmê dpo pyódu nmo, yeedeyeede n:ii nmo kîgha ngê, nt:u yinê dpî t:oo. *
11 Nyââ, Chóó Lémi ngê dye ghi yintómu u ntââ mbêmê dpo pyódu nmyo, u l:êê dîy:o u yoo vy:o pinté yoo nmyo yeedeyeede tumo. Ndapîni ye anmî ńuw:o u l:êê dîy:o, Chóó Lémi wa chaa kalê ngmê.
12 Yeedeyeede n:ii nmye kîgha ngópu, yi nt:u miyó. Ngmê, pinté yoo nmye ngêêpî tumo. Myomoni, Chóó Lémi nmyi l:êê dîy:o dpodombiy:e adnyi chaa kîgha.
13 Nmyi yeedeyeede u l:êê dîy:o u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Kódin tpémi nmî Lémi Yesu Kédisu ka ntênê a kêlîmî té, u kópu dyuu ntênê a chââchââ ngmê. Awo, Pi yilî yi k:ii ka a yeede nmoo. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi wa chaa kalê ngmê,
14 nmyi l:êê dîy:o amyednya a ngêpê. Nmyi yi dmi y:e ntênê adî kwo, awo, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê dê ngee té, mb:aamb:aa ngê u nkwo da yeede nmo.
15 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi kwuno koo, kópu ndîî ngmê d:uu ngê, doo u ntââ pi ngê daawa a w:ee.
Yoo woni yi nuw:o dmi alanté a tóó, Póól ngê pweepwee pee n:ii kuwó d:êê ngê, Kódin tpémi ye dy:ââ ngê, wu u dî. Nod:enod:e u pweepwee pee n:ii ye mwiyé dy:ââ ngê, ala yi pweepwee pee, kn:ââ 10, u dî kn:ââ 13.

10

Póól chóó u dpodo p:uu u ngwo doo d:êê

1 Mw:ââkó Kódin tpémi, nê Póól, a kópu dyuu dpo ny:ee yó. Y:i a p:uu nmyinê danê nyédi, nmyimo, Dini ghi n:ii ngê nê nmî vy:o a kwo yédi, a nkîngê yédi, kwódu yé u kópu nmo d:uudpî vyi, ngmênê dini ghi n:ii ngê dpo kuwo nmo, kwódu yé u kópu yilî dpo d:êê, nmo dpo dy:ââ té. Yesu Kédisu ntee doo paa, u ya a nga a kwo, Yinté my:aa paa. Chóó u pi dêdpîmo kmîmî, lîmîlîmî ngê dêpwo nod:enod:e. Mw:ââkó, nînê kwunok-wuno nmyo, *
2 dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, nangê nod:enod:e kalê nê. Nmyi nuw:o dmi a ng-mêê yó, u ya a nga daa kwo, Dpodombiy:e nmye nîn:aa mbumu. Yélini nmyi vy:o a wee, n:ii knî y:oo a tpapê ngmê, apu, Nê ngê dyámê mbêmê tpémi yi maa ye kîgha, yi yéli yi ngópu daanî nkîngê mb:anê, wanî nkoko té. *
3 Dyámê mbêmê nmo pyede, ngmênê nmî nuw:o dmi daa dyámê p:uu a kwo. Nmî Mî ngê l:êê têdê a dy:ââ nmoo, dono p:uu nmo l:êê too.
4 Dyámê mbêmê tpémi ntee a l:êê nyédi, daa yinté nmo l:êê nyédi, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê nmo l:êê nyédi. Yélini Setan ngê kóó k:oo kaa too, yinté nmîmo pw:iipw:ii too. *
5 Kópu dyuu n:ii mbêmê Setan ngê yoo dpî dóó, yi kópu dyuu yuno vyee too. Kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o yoo a mbodo ndîî mbodo ndîî nyédi, Chóó Lémi p:uu u ngwo daa nuw:o nyédi, yi kópu dyuu myeyuno vyee té. Yoo yi nuw:o nmo ngmêêpî too, Yesu Kédisu kóó k:oo nmo kapî too, u dnye u ngwo a nyêmî ngópu.
6 Kódin tpémi. Nmyi nuw:o dmi a ngmêê yó, Yesu Kédisu u dnye dmyinê nyêmî. N:ii ngê u dnye daawa ny:oo, wan:uu kpada.
7 Nmyi ngwolo dmi dpo pywálî yó. Nmyi vy:o n:ii ngê choo a tpapê, Nê Yesu Kédisu u dpodo pyu ngmê, yi pini ntênê choo nuw:o, u lama choo ya, my:aa Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu.
8 Ndoo apê nmyinê nmye a chóó a dpodo ndîî ngê nmye yed:a pyódu, ngmênê my-wene a nga daawa ghê, nmî Lémi ngê yi dpodo ńedê yinê a kaa noo. Daa nmyi dyede u dîy:o kada pini ngê pyódu noo, ngmênê nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o.
9 Ala kópu daanê dówo, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Pi ngmê ngê a vyi ngê, Nê ngê u pweepwee pee yedê kîyedê nkîngê kîgha nmo.
10 Kópuni nmyinê tpapê tumo, a lama

* **9:9:** Psalm 112:9 * **9:10:** Is 55:10; Hos 10:12 * **10:1:** 1 Kódin 2:3 * **10:2:** 1 Kódin 4:21 * **10:4:** Epeso 6:13-17

ka pyede, nmyimo, Nê ngê u pweepwee pee yedê kópu ndîî yilî wunê d:êêd:êê ngê, ngmênê dini ghi n:ii ngê nmî vy:o dpo lê, a mywenemywene yédi, u kópu mgaamgaa dé, tp:ee k:ii nmo a mbumu yédi. *

11 A tîdê mbwó yoo, n:ii ngê yinté kópu dpî vyi, ala kópu u lama choo ya, kópuni pweepwee yedê n:aa d:êêd:êê too, nmyi ngópu ntênê an:uu d:uu té. *

12 Nmyi vy:o yélini y:oo yi pi dmi yi chóó a kmîmî tumo, mumdoo yi yéli y:oo dê t:ee kalê nê? Mudny:oo a chaa. Yinê ye, Nmo mb:aamb:aa dé, ngmênê a numo chaa kîgha nyédi, Yesu Kédisu ngê daa chaa kîgha too. Yi mbodo dmi podo dé.

13 D:aa yinté pini. A chóó a pi daanî kmîmî. Dpodoni Chóó Lémi ngê a ka a kpo, yi dpodo u pi yinî kmîmî, mwada y:i a chóó mêdaanî nî. Pi yilî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê a dpodo kalê noo, nmyi l:êê dîy:o myedê dpodo kalê noo. *

14 Nmyo, Chóó Lémi u yâpwo têdê. Vyîlo yi yâpwo têdê a dpodo kalê noo, y:i noon:aa nté woo kapî, Yesu Kédisu p:uu kópu mb:aa a chóó nmye mwiyé n:uu vyu.

15 Kn:aa pini ngê dpodoni u yâpwo têdê dpî dóó, daa yi dpodo p:uu nînê danê. A pi y:i daa t:a. Chóó Lémi ngê nmyi vy:o a dpodo kalê noo. U ya a nga a kwo, Nî wêdêwêdê kalê nmyo, nmyi kêlîmî ndîî ngê paa pyaa we.

16 U kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê kn:aa dyámê pee p:uu wa dy:ââ nê, u yâpwo têdê y:i m:uu an:uu yé, Yesu Kédisu p:uu kópu dyuu u nkwo ye an:uu vyi. U ya a nga daa kwo, Kn:aa pini u dpodo mbêmê a pi ndîî ngê pyaa we.

17 A chóó a pi dînî kmîmî ngê, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,

Pi ngmê ngê chóóchóó kîngî chaa kwolo,

nmî Lémi yichoo chaa kîgha.

18 N:ii ngê dpî vyi, Nê mb:aamb:aa, daa yi pini nmî Lémi u nuu u pi ngê a ya yédi, ngmênê pini n:ii p:uu nmî Lémi ngê dpî vyi, dpo, Yi pini pi mb:aa, vyîlo yi pini u nuu u pi ngê a ya yédi. *

11

K:omo dyépi yoo yi p:uu danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, a ka dmyina a ng:aa, nmyi ngópu dmi nangê nkoko.

2 Kwodo n:ii u maadî pi daangmê ghê wo, nmyo yinté yéli, Yesu Kédisu u yémî p:uu ngê nî pyódu nmyoo. Kn:aa pini ngê kwulo kîngê dyé nmyo, adî k:uundêpî. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê a nuw:o ńedê a t:ee nmyoo, nmyi p:uu dpodombiy:e u ngwo n:aa nuw:o. Pi mu ngmidi nmyi moo ngê choo ya. *

3 Mw:ee ngê u nuw:o ndîî mbêmê nmî kêpyââ Ivi ntee a dóó, pi woni knî y:oo yinté kîngê dóó nmyo. Dye ghi yintómu yi kópu a nuw:onuw:o u kópu ngê a tóó. Yesu Kédisu ka ntênê nmyi kêlîmî mbê dniye, yi pini mu ngmidi nmyi kada doo kwo. Pi ngê kîngê dóó nmyo, nmyi nuw:o dmi kîngê ngmêê té. *

4 Yesu p:uu kópu mb:aa mwiyé nmye n:uu vyu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi u Ghê Dmi nmyi mênê u ngwo kee wo, ngmênê a kuwó pi knî nmye m:uu a loo, yi chóó yi nuw:o mbêmê Yesu u mo pini ngê nmye mî pyódu ngópu. Ntee nmye noon:aa danêmbum, daa yinté nmye a mbumu té. Ghê Dmi n:ii nmye wunê kuwo ngópu, u mo ghéni dmi. Lukwe dîy:o ye nmye ng:aa té, yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. *

5 Wu yéli ye ntee nmye ng:aa té, yinté a ka myedo ng:aa mbê dmyeno, a wépi nangê puwâ. Mbodo podo mbodo podo u kópu nmye ngmênînê tpapê, a ny:ee yó. Yélini ye nmye ng:aa té, nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé, nmyinê nmye myaa t:ee kalê nê, ngmênê doo t:ee kalê noo.

6 Nmyinê nmye tp:ee k:ii n:aa mbumu yédi, ngmênê Yesu p:uu kópu n:ii yilî a lama a tóó, y:i daa t:ee kalê noo. Dye ghi yintómu nmye nîmo a dêêpî, kópuni a lama a pyede yi ngwo nmyimo nyêmî dé. *

7 Yélini nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé nmye pywupwi tumo, ngmênê dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi p:uu kópu mb:aa nmye n:uu vyu, nmye dîpî vyu, Pwila nódó, nmyi ntépînâ k:oo kmaapî ngê kêê myedîp:a

* **10:10:** Nkal 4:12-14 * **10:11:** 2 Kódin 13:2,10 * **10:13:** Lóma 12:3 * **10:18:** 1 Kódin 4:4-5 * **11:2:** Epeso 5:26-27 * **11:3:** Gen 3:4,13 * **11:4:** Nkal 1:8-9 * **11:6:** Epeso 3:3-4

t:ângo. A pi têdê ngê yinté nê pyódu ngê, mu kópu u dîy:o nê, Nê pyidu té, maa ndêndê p:uu nî kaa té. Lukwe dîy:o yi kópu mbêmê a pi dpî dyênê ngmê.

8 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa dpodo, Yesu u yoo yélini kn:aa kn:aa wunê pyede, y:oo dnyimo a pywupwi nê, kpaa ntee tpile yinîmo a dódó. *

9 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, a ndapî nî chedê ngê, ngmênê ndapî nmye dîpî dmy:ee ngê. Dini ghi n:ii ngê nmî mbwó dê Másîdóniya Wee u kwo a ndê knopwo, ndapî a ka a ńuw:o ngópu, u ntââ mbêmê mê yé noo. Nmyi ntépînâ k:oo dênoo a kmaapî, mu dini ghi ngê myedaanîn:aa kmaapî.

10 Yesu Kédisu pi ndêndê, u ngwo nînê kpaa, dînî k:omodanê. Kîdiki Wee u kwo p:aani p:aani kwéli anî lê, yélini anîn:aa ndiye kîgha, yi ntépînâ k:oo daanîn:aa kmaapî.

11 Mumdoo nmyinê nmye nmyi ntépînâ k:oo dênoo a kmaapî, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi a nódo daa tóó? Kêle, Chóó Lémi u lama ka tóó, nmyi nuu ghi dmi a nódo a tóó.

12 Yi lémi ghi daanî ngmêê, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Yélini nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé, yi chóó yi pi dmi dny:oo kmîmî dé. Doo u ntââ daadnyi tpapê, Nê ngê kópuni a d:uud:uu, myino d:uud:uu.

13 Yi yéli k:omo dyépi yoo, pi dódó pyu yoo, k:omo ngê a tpapê ngópu, dpo, Nmo Yesu Kédisu u dyépi dé. *

14 Daa nyepênyepê u kópu ye d:uud:uu ngópu. Yi kada pini Setan u mo u nâmo dpo ghê, enjel ntee pini ngê dpî pyódu, wunê wuu mbele yédi.

15 U dpodo pyu knî y:oo daa kópu ndîî ye d:uud:uu ngópu, kópu mb:aa u dpodo pyu ntee pini ngê dpî pyaa dmi. Dono kópuni a d:uud:uu tumo, kuwókuwó wéni ngê yi pywuu amînê ngee ngmê.

Póól ngê k:omo dyépi yoo u ngwo mywen-emywene kalê too

16 Myombó nmye mênînê tpapê, pi ngmê ngê ala kópu kîma a tpapê, Nê mbodo podo. K:omo tpile nmyinê nmye nê mbodo podo, ngmênê a ka dmyina a ng:aa, mu kópu u dîy:o k:omo dyépi knî y:oo yi chóó yi pi dmi ntee a kmîmî tumo, a chóó a pi k:omo ngê yinté myenî kmîmî.

17 Daa nmî Lémi u kópu yinînê tpapê, ngmênê mbodo podo mbodo podo u yoo yi nt:anê nînê yââyââ, yi chóó yi pi dmi ntee a kmîmî tumo, a chóó a pi k:omo ngê yinté nînê kmîmî.

18 Yélini nmyi vy:o a kadakada nyédi, dyámê u tpile knî yi mbêmê yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, my:aanté, a chóó a pi myinî kmîmî, daawa t:ee kalê nê.

19 Nmyinê nmye nmyi nuw:o dmi ndîî dé, mbodo podo mbodo podo u yoo yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Yi yéli yi nt:anê n:aa yââyââ, a wépi myenangê puwâ, a dnye dpo ny:ee yó.

20 Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Yi chóó nmye wumê kadakada nyédi, kn:aa máádi p:uu a kapî nmyoo, kópuni dyuu nmye wumê tpapê ngópu, yi kópu dyuu u chââchââ dpodo ndîî ngê nmye dpî pyódu. Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo. Dpî dóó nmyo, tpileni u pi nmye a tpapê ngópu, ye nmye yémî tumo. Nmyi pi dmi dpo ghîpî t:oo, danêmbum têdê yi dnye ngê dpî vya nmyo. Lukwe dîy:o yi wépi dmi dp:ee pwapî tumo.

21 Yinté kópu nmye w:aangmê d:uu ngê, a wépi daap:ee pwaa ngópu. Nmyinê nmye lukwe dîy:o yinté kópu dîpî d:uu ngê? Nmy-inê nmye nî nkîngê mbê wo? Kêle, dîpî nkîngê mbê wo, ngmênê yinté kópu dono daangmanî d:uu.

Lukwe dîy:o yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo. Mywene y:e choo kwo. Mywene y:e ntee d:uudpî ghê, yinté a nga myedaawa ghê. Mbodo podo mbodo podo u yoo yi nt:anê n:aa yââyââ, a chóó a pi yinté myinî kmîmî. Daawa t:ee kalê nê, ngmênê p:ee dî t:ee kalê té.

22 Ala kópu mbêmê yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo, apu, Nmo Hipîlu tpémi. My:aanté, my:aa Hipîlu pi. Apu, Nmo Yisîléli tpémi. My:aanté, my:aa Yisîléli pi. Apu, Nmo Epîlaham u tii ńedê yéli. My:aanté, my:aa Epîlaham u tii ńedê pini. *

* **11:8:** Pilipay 4:15-18 * **11:13:** Pilipay 3:2 * **11:22:** Pilipay 3:5

23 Apu, Nmo Yesu Kédisu u dpodo pyu yoo. Nmyinê nmye nê ghéti, ngmênê ala kópu n:aa tpapê, Yesu Kédisu u dpodo p:uu nê t:ee kalê too, u dpodo ndîî a chóó p:ee n:aa dódó. Yesu Kédisu u l:êê dîy:o mbwa k:oo daa ng:êêntómu nî kee wo, yi yéli u ngwo nî t:ee kalê too. Daa ng:êêntómu pi knî y:oo kpaka noo, myepî vya noo, yi yéli u ngwo nî t:ee kalê too. *

24 Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu p:uu nîmo danê, Nju tpémi y:oo mgîmî noo, yedê kpê dmi ngê dnyimo vyee nê, pyolo y:a mê chu a p:uu dnyimo kpêêpî. Daa ng:êêntómu yi kópu a nga pyodo, p:aa limi knî yi k:oo yinté limo kpaka noo. *

25 P:aa m:uu, chêêpî ngê y:i pî vya noo. Lóma tpémi y:oo pyolo mgîmî noo, kpêê ghi ngê pyolo kpaka noo. Ala dpodo u l:êê dîy:o liyé nkéli k:oo n:aa wowo yédi, a k:ii pyolo nmî vy:ee dniye, wo ngmê mgîdî ngmê a k:ii nt:ee nmee ntââ. *

26 Dpodo têdê dpodo têdê nîmo lêpî, daa ng:êêntómu t:ââ ngê pî t:âmo noo, kpáápi knî y:oo pî vya noo, Nju tpémi y:oo pî vya noo, kn:aa yéli y:oo pî vya noo. Daa ng:êêntómu p:aa ndîî knî yi k:oo pî vya noo, myenté nko mênê p:aa pwene, myenté nt:ee p:aa pwene, myenté yélini Yesu u yoo vy:o k:omo ngê dpî ghê dmi, a dpodo u pi a dyede ngópu. *

27 Dpodo ndîî yinî dódó ngê, mgîdî vy:o dye ghi daadîî n:aa ngêpê yédi, n:aa dómudómu yédi, n:aa mbwaambwaa yédi, ngêpê u l:êê dîy:o nté n:aa kpîpîkpîpî ngê, dye ghi knî ngmê ngê a dpî têdê daa ya yédi, a nkuwo kpîdî daa ya yédi.

28 Yi kópu knî yi pwo ndîî kópuni a ka a tóó, Yesu u yoo yélini p:aani p:aani wunê pyede, dye ghi yintómu a nuw:o yi p:uu a kwo.

29 Yi yéli yi vy:o n:ii nmî Lémi u yâmuyâmu p:uu a nkîngê yédi, u l:êê dîy:o myinî nkîngê yédi. N:ii kn:aa pini ngê dpo lvêêdî, u l:êê dîy:o a nuu dpî dmyimê.

30 Pi u pi kmîmî nmyi nuu u kópu ngê a tóó, u l:êê dîy:o a pi u nkwo n:aa kmîmî, ngmênê daa a kópu ndîî dé yi mbêmê a pi yinî kmîmî, kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o mywene a nga dpî ghê, yi kópu knî yi mbêmê a pi yinî kmîmî.

31 Nmî Yâpwo ndêndê, pini n:ii nmî Lémi Yesu u Mî, n:ii pi knî y:oo dye ghi yintómu dny:oo chaa kîgha, yi pini u ngîma nînê danêmbum, dînî k:omodanê.

32 A mywenemywene u kópu ndîî ala, u l:êê dîy:o a pi n:aa kmîmî. Dini ghi n:ii ngê Dîmaskîs noon:aa dpodo, kada pini n:ii King Adetas u maknopwo doo ya, u yi u ngwo doo kwo, Nê nî vy:a, u lede knî y:oo maa nkîgh:ê dnyen:aa t:âât:ââ nê, *

33 ngmênê a pyipe knî y:oo kpéni k:oo ché noo, yi p:aani chêêpî mbwa pwono yedê ńedê mînê l:uu noo, u ngwo nî mbêpê wo, kada pini ngê mêdaa mgîmî noo.

12

Póól ngê kópuni módu, mbóó p:uu

1 Pi u pi kmîmî nmyi nuu u kópu ngê a tóó, u l:êê dîy:o a pi myinî kmîmî, ngmênê mb:aamb:aa p:uu daa t:a. Nmî Lémi u wêdêwêdê mbêmê kópuni nî m:uu too, kópuni nê w:ee too, yi p:uu nînê danê.

2 M:ââ y:a mê páádi d:uu lê, Yesu Kédisu ngê yi ngwo mbóó p:uu km:êê noo, Chóó Lémi ngîma mî kaa noo. A lama daa tóó, nt:unt:umbiy:e nî loo, ó a ghê dmi yi loo, Chóó Lémi mu ngmidi u lama a tóó.

3 Kópuni dî vyi, myombó mênê tpapê, a lama daa tóó nt:unt:umbiy:e Chóó Lémi u ngîma n:uu ghê wo, ó a ghê dmi yi loo, Chóó Lémi mu ngmidi u lama a tóó.

4 Chóó Lémi u kópu ndîî dé y:i n:uu ny:ee too, doo u ntââ pi ngê d:uudpî vyi té.

5 Kópuni a nga pyodo, ndîî kópu ngê nmye choo ya, ngmênê a chóó a pi u ngwo dînî kmîmî ngê. Kópuni yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpo w:ee ngmê, dpo, Nê u wêdêwêdê doo u ntââ, nmî Lémi u wêdêwêdê ndîî, yi kópu knî yi mbêmê nmî Lémi u pi n:aa kmîmî ngê.

6 U ya a nga wo kwo knomomê, A chóó a pi nî kmîmî, daapênê k:omodanê, myedaap:aa mbodo podo mbodo podo, ngmênê a chóó a pi daanî kmîmî. U ya a nga daa kwo, Kópuni a nga pyodo u l:êê dîy:o a pi ndîî ngê pyaa we. Pi knî y:oo yi chóó dny:oo

* **11:23:** Dpodo 16:23 * **11:24:** Deut 25:3 * **11:25:** Dpodo 14:19; 16:22 * **11:26:** Dpodo 9:23; 14:5 * **11:32:** Dpodo 9:23-25

yenê nê, a kópu dyuu ka dny:oo ng:aa, a p:uu u ngwo ntênê pêdny:oo nuw:o.

7 Chóó Lémi ngê yi kópu ndîî a nga a d:uu ngê, kópu ndîî yilî u ngwo nê w:ee too. U yi u ngwo dêpwo kwo, Yi kópu knî yi l:êê dîy:o nê choo mbodo ndîî mbodo ndîî, u l:êê dîy:o Setan ka daa kwódu ngê, mbii ntee tpile a nga ngmê t:ângo. Pini n:ii yu mênê yi dii dpî kee, ntee a mgînî vyîmî yédi, yinté myinî mgînî vyîmî yédi, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê dpo, Nê wadî mbodo ndîî mbodo ndîî. *

8 Nmî Lémi ka pyolo noo ngêpê, kwonê, A mgînî vyîmî machedê ngê mêdê pyódu ngi.

9 A ka pê, N:aa ngêêpî ngi, u l:êê dîy:o u ntââ mbêmê anyi ya. A ka pê, Dini ghi n:ii ngê ngwêdêwêdê doo u ntââ ngê adî pyodopyodo, pi knî y:oo a wêdêwêdê yi ngwo adnyi mumu. Kópu n:ii knî yi l:êê dîy:o pi knî y:oo dpo w:ee ngmê, dpo, Nê u wêdêwêdê doo u ntââ, nmî Lémi u wêdêwêdê ndîî, yi kópu knî yi mbêmê nmî Lémi u pi n:aa kmîmî ngê. U wêdêwêdê mbêmê yi kópu knî n:aa d:uud:uu too. *

10 Yi kópu dé a nuu u kópu dé, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê a wêdêwêdê doo u ntââ ngê dpî pyódu, Yesu Kédisu ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê. Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu p:uu dpodo têdê n:aa mgînî vyîmî yédi, yoo a p:uu a peede tpapê nyédi, ó a kpakakpaka noo, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê u ntââ ngê dpo pyódu nê.

Dyépi ndêndê yoo yi l:ii

11 Kódin tpémi, a pi w:ee km:êê ngópu, ye nmye daapêd:a mbodo ndîî mbodo ndîî mb:anê. Lukwe dîy:o k:omo tpile ngê nmyi pyódu noo, yélini nmyinê nmye Yesu u dyépi ndîî dé, yi pi dmi nmyi km:êê tumo. Doo u ntââ daawa t:ee kalê nê.

12 Nmî Lémi ngê u yi doo a kwo, Pi knî y:oo nê nyi mya y:e, yi lama choo ya, nê u dyépi ngê a pyódu ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o a wêdêwêdê kalê noo, pwopwokopwe nmyi vy:o daa ngmidi nî pyi ngê, yinté mbwudu yilî nî chópu, daa wo ngmidi ngê. *

13 Lukwe dîy:o nmyi mb:ii noo? P:aani p:aani Yesu u yoo knî y:oo daa mb:ii noo. Ndoo apê mu kópu u dîy:o nmyi ntépînâ k:oo dênoo a kmaapî, ngmênê kn:aa p:aani tpémi y:oo ndapî knî a ka ngma a dy:ââ ngópu. Lukwe, nmyinê nmye nî kn:aadi ngê? Kêle, dîpî kn:aadi ngê. *

Póól ndapî p:uu u ngwo ye doo danê

14 A tp:ee yoo, a nuw:o k:oo nîmo, Pyolombó ye m:aa lê. Dini ghi n:ii ngê nmye an:uu t:aa, nmyi ntépînâ k:oo myedaanîn:aa kmaapî. Nmyi l:êê dîy:o anê lê, daa nmyi ndapî u l:êê dîy:o anê lê. Daanmyin:aa mbonombono nê, mu kópu u dîy:o tp:ee dmââdîma y:oo yi pye mî yoo daa mbonombono tumo, yi pye mî knî y:oo tp:ee dmââdîma p:ee a mbonombono tumo.

15 U ya a nga a kwo, A chóó a ndapî nmyi p:uu an:uu chedê, nmyi l:êê dîy:o dpodom-biy:e anîn:aa dpodo, mu kópu u dîy:o nmyi ghê dmi l:âmo daangmêpêdê ngee yó. Nmyi nuu ghi dmi a nódo ndêndê ngê a tóó, lukwe dîy:o a nuu ghi dnyinté nmyi nódo wunê tóó?

16 Doo u ntââ daanmyinê vyi ngmê, Nê ngê nmî ndapî yedoo pîpî, ngmênê nmyinê nmye nê ngê dóó nmoo,

17 yélini nmo a dy:ââ ngê,

18 ndapîni kmênê ngópu, nê ka mî y:ee ngópu. K:omodanê kópu yila. Yi yéli y:oo dîmî dóó nmyoo. Taitas nî kwuno ngê, nmî mbwó m:uu k:ii nmye u ngwo a lee knopwo. Mumdoo Taitas ngê mî dóó nmyoo, nmyi ndapî u ngwo t:âmo ngê? Kêle, k:omodanê kópu yila. Daa dóó nmyoo. Taitas u k:ii nyi dpodo mu ngmidi, maa mu ngmidi y:ee kîgha.

Kópuni knî yi l:êê dîy:o Póól Kódin tpémi yi p:uu doo nuw:o

19 Ndoo apê alanté nmyinê nuw:o té, Nê ngê nmî ngîma u pi mb:aamb:aa ngê mêka pyépi. Kêle, dp:ee kóté kîgha nê, Chóó Lémi u ngîma n:aa kwo. Yesu Kédisu p:uu ntênê n:aa dpodo yédi, u pi mbêmê yi kópu dé nmye d:a d:êê té, nmyi gha wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o, myenté nmyi wátiwáti u l:êê dîy:o. Nmyi nuu ghi dmi a nódo wodaa tóó, ye daapêd:a d:êê té.

20 Anînê nuw:onuw:o nmyo, ndoo apê dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, dnyinté an:uu

* **12:7:** Njópi 2:6 * **12:9:** Pilipay 4:11-13 * **12:12:** Njon 4:48; Dpodo 19:12 * **12:13:** 2 Kódin 11:9

m:uu nmyo, daa nmyi nuu u pi ngê wan:uu pyódu, wan:uu kóté kalê nmyo. Angênté an:uu m:uu nmyo? Ndoo apê dnyepéli têdê wan:uu m:uu nmyo, apê noko nmye ń:ee kapî nyédi, nmyinê numo mbodo l:âmo ngêêpî nyédi, nmye numo nod:enod:e kîgha nyédi. Ndoo apê pi p:uu danê têdê an:uu m:uu nmyo, apê numo u pi nmyo dyede tumo, apê pi woni knî y:oo yi pi yi chóó a kmîmî tumo, ndoo apê d:ud:umbiy:e noko dnyinté nmyinê pyede.

21 Nmyi nuw:onuw:o ndîî a nga da ghê, dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, a Yâpwo ngê nmyi dono yilî yi mbêmê wa mywenemywene kalê nê. Yélini a kuwó dnya a dono, dnya a pyââ ti, ó mââ ti, ó yi gha dmi tupwótupwó ngê dnya a ya, pi u dnye dêdnya a nyêmî, ngmênê tpéé kópu daa vyi ngópu, yi dono yi kuwó daa kéé tumo, yi yéli y:oo wa mywenemywene kalê nê, yi l:êê dîy:o anî mbê. *

13

Póól ngê yi kpadakpada p:uu yi ng:aa dmi u ngwo t:ângo

1 Ala ngwo pyolombó nmye mênînê lêpî. Kópuni puku yedê a tóó, p:uu dmyinê nuw:o. Yi kópu ala.

Kóté têdê, doo u ntââ pi mu ngmidi u kópu mbêmê pi daanmyi ndyîko ngmê,

ngmênê pi miyó pyile y:oo kópu mu ngmidi dny:oo tpapê knomomê,

yi pini u ngwo dmyinê kpadakpada. *

2 Dini ghi n:ii ngê myombó nmye munê loo, kópuni yi ngwo nmyi ngêêdî n:uu vyu, ala ngwo nmye mênînê tpapê. Yélini mwiyé dnya a dono, wo yéli mye yi k:ii, ala kópu dpo ny:ee y:e. Dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, yi ngwo daanê kede, ntênê wanî kpada nmyo,

3 mu kópu u dîy:o nmyinê tókótókó nê, nmyinê nmye nê ngê Yesu Kédisu u komo daa kapî ngê. Yesu Kédisu ngê dpodo ndîî nmyi vy:o ntee a dódó too, yinté dpodo ndîî nmyi vy:o amy:aan:aa dóó té, u ngwo anmyinê w:ee ngmê, anye, Kî Yesu Kédisu u dyépi ngmê.

4 K:omo tpile Yesu Kédisu ngê u wêdêwêdê a kuwo ngê, kîdosi ńedê u ngwo t:ee ngópu, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê kpêênî mêdê pii wo. Nê my:aa yinté. A chóó a wêdêwêdê myinê kuwo ngê, ngmênê Chóó Lémi u wêdêwêdê ndîî mbêmê nmyi vy:o anîn:aa dpodo. *

5 Nama a tókótókó nê, nmyi chóó nmyi kêlîmî p:ee nga a m:uu yó. Nmyi lama a tóó, Yesu Kédisu nmyi mênê a tóó, apii? Wodaa tóó, u yoo vy:o daap:ee ghê dniye, u pi k:omo ngê p:ee tpapê ngmê.

6 D:aa yinté pini. U pi daa k:omo ngê n:aa tpapê ngê, u dyépi ngê ntênê a pyódu noo. Dîyo yi kópu nmyi lama wa yââ.

7 Chóó Lémi ka nmyi l:êê dîy:o n:aa ngêpê yédi, mu kópu u dîy:o u ya a nga daa kwo, Dmyina a dono. Nmyi dono daanmyi yé knomomê, ye a pi wanmyi dyênê ngmê, pi knî y:oo awo, Tp:oo yoo dono dé. Ngmênê daa yi kópu u l:êê dîy:o n:aa ngêpê yédi, a chóó a pi p:uu dînî nuw:o. K:omo tpile nmyinê nmye nê k:omo dyépi, ngmênê u ya a nga a kwo, Nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê pyaa we.

8 Nmî Lémi p:uu kópu dyuu ndêndê mb:aamb:aa ngê anmye chââchââ, ye doo u ntââ kópu nmye daangman:uu vyi. *

9 U ya a nga daa kwo, Dpodombiy:e n:uu kpada nmyo. U ya a nga a kwo, Nmî Lémi u wêdêwêdê mbêmê kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu. Nmî Mî ka n:aa ngêpê yédi, kwonîmo, Mêdê wáti té, mb:aamb:aa ngê dpî pyódu té.

10 Yi kópu u l:êê dîy:o nmye ghêlî daanî nî, ala pweepwee pee nmye mwiyé nînê dyede. Nmyi l:êê ghi dmi d:ââ dpî l:âmo tóó. Nmî Lémi ngê nmyi kada kaa noo, ngmênê u ya a nga daa kwo, Nî kpada nmyo. Daa nmyi dyede u l:êê dîy:o kada pini ngê pyódu noo, ngmênê nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o. *

Póól u nd:uu tpapê

11 Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, nmyi nuw:o dmi moo l:âmo tóó, mb:aamb:aa ngê dpî pyaa dniye. Nmyi l:êê ghi dmi moo wáti tóó, dmyinê mb:aamb:aa. A kópu dyuu

* **12:21:** 2 Kódin 13:2 * **13:1:** Mát 18:16; 1 Tim 5:19 * **13:4:** Pilipay 2:7-8 * **13:8:** 1 Kódin 13:6 * **13:10:** 2 Kódin 2:3-4

dpî ny:ee yó, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê dny:oo ya, numo p:uu namê d:uu. Yinté anmyi ya knomomê, ye pini n:ii nódo nmî nuu ghi dmi a tóó, Chóó Lémi, daawa a kuwo nmyo, kóó k:oo ntênê wa kaa nmyo.

12 Nmyi tîdê mbwó knî yi k:ii dpo numo chipé tóó. Al:ii Yesu u yoo vy:o yélini a pyede, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê.

13 Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê choo a ngêêpî nmyo, Chóó Lémi nódo nmyi nuu ghi dmi ntênê choo a ya, u Ghê Dmi nmyi p:uu choo a ya, choo a wêdêwêdê kîgha nmyo.

Wu u dî.

NKALÁSIYA

Nkalásiya Wee u kwo p:aa páádi a tóó, Antiyóka ngmê, Yikóniyêm myomo, Lisitîda pyolo, Ndêêpi podo. Póól pini dê Mbanapas yi p:aani páádi knî yi k:oo lee knopwo, Yesu p:uu y:i ye dpîmon:aa danêmbum. (Dpodo 13:14–14:20) Yi p:aani páádi knî yi k:oo Nju pi knî ngmê Yesu ka kêlîmî mbê dniye, yélini daa Nju tpémi, yilî mye kêlîmî mbê wo. U kuwó dini ghi ngê Póól Mbanapas y:oo yi yéli a kuwo tumo, Sidiya wee u kwo mê diyé knopwo.

Póól p:aani p:aani dpîmon:aa dpodo ee, u kuwó dini ghi ngê Nkalásiya tpémi yi p:uu kópu ngmê nyongo. Kópuni nyongo, yi kópu ala. Nju pi knî ngmê, Yesu u yoo vy:o n:ii ghê dniye, Nkalásiya tpémi ye ala kópu dnyimon:aa tpapê, yipu, Nju pi ngê pyaa dmyeno, Chóó Lémi u l:ii nmyi p:uu dpî kaa we, Mósisi ngê dêêpî kópuni a d:êê too, yintómu dmyinê chââchââ dé. Yipu, Póól ka namê ng:aa, Yesu p:uu dêpwo a ya. Yipu, Pita, Njems mbwémi Njon ye yidmyinê ng:aa, Yesu p:uu vyîlo dé yidnya a ya. Nkalásiya tpémi woni knî y:oo yi yéli yi dnye dmi ny:ee ngópu.

Póól ngê u yi u ngwo doo kwo, Nkalásiya tpémi yi nuw:o dmi nî wáti té, u l:êê dîy:o ala pweepwee pee ye dy:ââ ngê. Chóó daa d:êê ngê, ngmênê kópuni doo tpapê dé, u pyipe ngmê ngê doo d:êêd:êê dé. Yi kópu dyuu ala.

1 Nê Póól, Yesu Kédisu u dyépi ngmê. Daa a chóó u dyépi ngê nî pyodo, myenté daa pi ngê u dyépi ngê yinê pyódu noo, ngmênê nmî Mî Chóó Lémi, n:ii ngê nmî Lémi Yesu Kédisu kpêênî mêdê pyidu ngê, yi dyépi ngê y:oo a pyódu noo. *

2 Yélini Yesu u yoo vy:o nmyinê ghê dniye, Nkalásiya Wee u kwo, ala pweepwee pee nmye nînê dyede. Nmyi tîdê mbwó yoo, yélini yi k:ii nmo pyede, yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê.

3 Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

4 Nmî Lémi ngê nmî dono knî yi l:êê dîy:o chóóchóó y:ângo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Dono kwulo nê pw:ii té. Yi ngwo nmî Mî u pono a vyápê wo. *

5 Yi kópu u l:êê dîy:o pi knî y:oo nmî Mî adnyi chaa kîgha, chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

Nmî Lémi p:uu kópu dyuu ngmêêpî, u danêmbum

6 Nkalásiya tpémi, dmyinê ngwéti nê. N:ii ngê Yesu Kédisu kóó k:oo kaa nmyoo, Chóó Lémi, lukwe dîy:o lîmîlîmî ngê dmyinê kuwo ngmê. Lukwe dîy:o kn:aa yéli yi kópu knî ye nmyi ng:aa mbê dniye.

7 Nmî Lémi p:uu kópu ndêndê mu ngmidi nmye kîny:uu vyu, ngmênê pi ngmê knî y:oo nmyi némi dmi wumê dyede tumo, u yi y:e a kwo, Yesu Kédisu u kópu dyuu nmî ngmêê. *

8 N:ii ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e wa dyênê. Kn:aa kópu nmye anm:uu vyi knomomê, ye Chóó Lémi ngê wa dyênê nmo, myenté enjel ngmê ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, ye Chóó Lémi ngê wamye dyênê. *

9 Yi kópu wunê nmye kîny:uu vyu, ala ngwo mênînê tpapê, kópu dyuu ndêndê ka nmyi kêlîmî mbê dniye, n:ii ngê kn:aa kópu nmye angmêmî vyi knomomê, Chóó Lémi ngê d:ud:umbiy:e wa dyênê.

10 Lukwe, nmyinê nmye nê ngê u yi u ngwo a kwo, Yoo yi nuu u pi ngê nî pyódu? Kêle, u ya a nga a kwo, Chóó Lémi u nuu u pi ngê nî pyódu. U ya a nga wodoo kwo, Yoo yi nuu u pi ngê nî pyódu, ye Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu ngê daapînê pyodo. *

Póól ngê kópu dyuu n:ii dpîmon:aa tpapê dé

Dpodo 8:3; 9:1-30

11 A tîdê mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo a ya. Kópu dyuu n:ii nmye n:uu vyi too, a chóó a mênê dêp:a ngî too, *

12 mye daa pi ngê a ka yinê vyi too, pi p:uu myedênoon:aa ndiye. Kêle, Yesu Kédisu ngê a lama yinê kalê too.

---

* **1:1:** Nkal 1:11-12 * **1:4:** Nkal 2:19-20; Taitas 2:14 * **1:7:** Dpodo 15:1,24 * **1:8:** 1 Kódin 16:22 * **1:10:** 1 Tes 2:4 * **1:11:** Mát 16:17

13 Yesu u yoo vy:o ghêlî dêp:angê ghê wo, kópuni noo a d:uud:uu dé nmyi lama kîyedê pyede. U ya a nga doo kwo, Yesu u kwee nî châpwo, u yoo chedêchedê nî chedê. Yi kópu u l:êê dîy:o nîmon:aa mgîmîmgîmî dé, yi kpadakpada têdê nîmo ńeńe dé. *
14 Nju tpémi yi vy:o yélini yi k:ii kwodonkwodo nmee a kaakaa, yi yéli yilî nî t:ee kwólu. Nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu ntênê noo a chââchââ dé, yi chââchââ têdê nî t:ee kalê too. *
15 Ngmênê Chóó Lémi ka nê ch:anê wo, niye mênê noo a kwo, u ngwo a ngmidi noo, *
16 mu kópu u dîy:o apê, Nê a Tp:ee p:uu pîchoon:aa danêmbum, yélini daa Nju tpémi, yi yéli ye pîchoon:aa danêmbum. Dini ghi n:ii ngê Tp:oo a ka a kêma ngê, yi kópu p:uu pi ngmê ka dîpî póó wo. *
17 Njedusalem dîpî n:ee, yélini Yesu u dyépi ngê a kada a pyaa dniye, ye myedîpî póó wo, ngmênê Alépiya Wee u kwo pi kwéli dêpwo a ya, y:i noon:aa a nuw:o, u kuwó dini ghi ngê Dîmaskîs nî diyé wo.
18 M:ââ pyile mî loo, Njedusalem u ngwo nî loo, Pita n:uu módu, wiki miyó u kwo noon:aa ya.
19 Yesu u dyépi dîpîm:uu módu, ngmênê Njems ngmidi nî módu, nmî Lémi u mbwó. *
20 Kópuni nmye d:a vyi té, ndê kópu dé, Chóó Lémi u ngîma nmye dênînê k:omodanê.
21 U kuwó dini ghi ngê Sidiya Wee Silisiya Wee yi kwo noon:aa dpodo.
22 Yi ngwo Njuda Wee u kwo yélini Yesu u yoo vy:o dnye kwo, yi lama dênoo ya.
23 Dpodoni nîmon:aa dódó dé, dnyimo nyepênyepê dé, numo ka yipu, Pini n:ii ngê dpîmo a kpakakpaka nmo, ala ngwo nmî Lémi u kópu dyuu pi knî ye mêmînê tpapê té.
24 A l:êê dîy:o nmî Mî dnyimo chaa kîgha.

2

Kada pini knî y:oo Póól u kópu dyuu u ngwo daa ngmêê tumo

1 M:ââ y:a mê páádi Yesu p:uu noo dpodo, yi ngwo Taitas a p:uu nî t:ângo, Mbanapas u k:ii Njedusalem nmî lee dniye. *
2 Léma n:ii Njedusalem doo a kwo, dêpa dóó kalê noo, ngmênê nmî Lémi ngê Njedusalem yinê dy:ââ noo. Pita, Njems mbwémi Njon, yélini yi pi dmi nmyi ndiye kîgha pyu knî ye ndîî dé, yi pini pyile knî ye yi mo a dpodo u kakêmê ye kîn:uu chámê ngê. Kópuni dyuu pi knî ye nîmo tpapê too, yi pini pyile knî ye kînê nté too, mu kópu u dîy:o u ya a nga dêpwo kwo, Dpodoni nî dóó, k:omo tpile ngê pyaa we. Myenté dpodoni n:aa dódó ngê, u ya a nga daa kwo, K:omo tpile ngê mye pyaa we.
3 K:omo tpile a mbwó Taitas daa Nju pi, ngmênê yi lémi pyile knî y:oo Chóó Lémi u l:ii p:uu daa t:ee ngópu.
4 Nyââ, A dpodo u kakêmê ye n:uu chámê ngê, mu kópu u dîy:o Nju pi knî ngmê y:oo nmo Yesu u yoo tumu dnye ngetengete nmo. Yesu u yoo vy:o pi yilî dóó tumo, yinê ye, Nmî mbwó yoo, ngmênê daa nmî mbwó yoo. Yi Nju tpémi y:e u yi doo kwo, Kópuni u l:êê dîy:o Yesu u yoo knî y:oo nmî dêêpî kópu dyuu daa chââchââ tumo, yi kópu nmo pyw:oo. U yi y:e doo kwo, Yesu u yoo knî y:oo nmî dêêpî kópu dyuu yintómu dny:oo chââchââ dé.
5 Ngmênê yi Nju tpémi ye dpîp:ê ng:aa mbê dniye. U yi nmo dêpwo kwo, Nmî Lémi u kópu ndêndê ngmêê y:e. Yi kópu dyuu wo ngmêê tumo, ye yi dêêpî kópu yilî p:ee chââchââ tumo, dpodo ndîî ngê nmye pî pyodo.

6 Nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo yi lémi pyile knî a chââchââ tumo, mu kópu u dîy:o Yesu p:uu dnya a ya, ngmênê yi kópu a ka daa ndîî kópu. Nmî Mî ngê yoo daa yi pi dmi mbêmê a myeme too, nmî gha dmi u kpêê. Nyââ, yi lémi pyile knî y:oo a kópu dyuu daa ngmêê tumo,
7 ngmênê ala kópu a w:ee ngópu, nmî Lémi ngê Pita ka ntee a vyu, kwo, Nju tpémi ye a kópu dyuu chi tpapê, a ka yinté mye vyu, a ka pê, Yélini daa Nju tpémi, a kópu dyuu ye michin:aa tpapê.
8 Nyââ, nmî Lémi ngê Pita ntee a

* **1:13:** Dpodo 8:3 * **1:14:** Dpodo 22:3 * **1:15:** Is 49:1 * **1:16:** Dpodo 9:3-6 * **1:19:** Mát 13:55 * **2:1:** Dpodo 11:30

wêdêwêdê kwólu, Nju tpémi yi l:êê dîy:o u dyépi ngê pyódu ngê, yi pini mu ngmidi ngê yinê myedê wêdêwêdê kalê noo, u dyépi ngê a pyódu noo, yélini daa Nju tpémi, ye dy:ââ noo.

9 Nyââ, nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo pini n:ii pyile knî a chââchââ tumo, Pita, Njems mbwémi Njon, vyîlo yi pini pyile knî y:oo a w:ee ngópu, apê, Nmî Mî ngê nê ndêndê ngê a ngmidi ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o yi tpóknî y:oo Mbanapas k:ii nyi kêê dê mgîmî dumo. Nmî nuw:o dmi ngmidi ngê nmî pyódu ngê, nyepê, Nju tpémi yi vy:o anmî dpodo, kn:aa yéli yi vy:o choon:aa dpodo.

10 Kópu mu ngmidi nye vyi ngópu, nyepê, Nmî vy:o pinté yoo choo a ngêêpî dé. U ya a nga doo kwo, Vyîlo yi kópu yinî d:uud:uu.

Póól ngê Pita u ngwo wáti ngê Dpodo 15:1-2

11 A tîdê mbwó yoo, nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo apu, Pita u kópu dyuu, ndêndê kópu dyuu, nê a kópu dyuu daa ndêndê kópu dyuu, ngmênê dini ghi n:ii ngê Pita Antiyóka a loo, a chóó nî wáti ngê, mu kópu u dîy:o daa nmî Mî u nuu u kópu ngmê d:uu ngê.

12 Dini ghi n:ii ngê Pita mwiyé Antiyóka nmo a loo, yélini daa Nju tpémi, u k:ii nmîmon:aa yakmaapî. U kuwó dini ghi ngê Nju pi knî ngmê Njedusalem a ndê dniye, Antiyóka a lee dniye. Yi yéli Njems p:uu dnya a ndiye. Dini ghi n:ii ngê taa dniye, Pita kn:aa yéli yi vy:o mêdêpwon:aa yakmaapî, mu kópu u dîy:o Nju tpémi ye nkîngê mbê wo.

13 Nju tpémi n:ii Yesu u yoo vy:o dnye kwo, Pita u nt:anê mye yaa dniye, Mbanapas myedê pêêdî ngópu, Pita u nt:anê mye yé ngópu.

14 Dini ghi n:ii ngê yi kópu yi p:uu nî módu, nê, Nmî Lémi u kópu dyuu ndêndê dê kn:aadi ngmê. Nê, Yélini daa Nju tpémi, lukwe dîy:o kpeme ye dê yaa dmi. Yi ngwo Pita yi ngópu nî ghââ kwólu, kwono, Nyi Nju pi, ngmênê yélini daa Nju tpémi yi k:ii kînmyee a yakmaapî. Kwono, Lukwe dîy:o l:êê ghi ala ngwo chi ngmêê, kpeme ye chi yââ. Kwono, Lukwe dîy:o u yi nga a kwo, Yélini daa Nju tpémi, nmî dêêpî kópu dyuu dny:oo chââchââ.

15 Kwono, Yélini daa Nju tpémi, nmî dêêpî kópu dyuu daa chââchââ tumo. Kwono, D:ee yinté pini dê. Kwono, Nye Nju pi dê, dêêpî kópu dyuu nyipu a chââchââ,

16 ngmênê ala kópu nyinê w:ee ngê, daa dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê pini n:ii Yesu Kédisu ka a kêlîmî, yi pini Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu. Kwono, K:omo tpile nye Nju pi dê, ngmênê Yesu Kédisu ka nyi kêlîmî mbê knopwo. Kwono, U yi nye doo kwo, Yesu Kédisu ka kêlîmî mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nyi pyaa knî. Kwono, Dêêpî kópu dyuu chââchââ p:uu nyi nuw:o dê dêdpîmo a kwo, mu kópu u dîy:o ala kópu puku yedê a tóó, Doo u ntââ dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê daawa pyódu. *

17 Kwono, Nyââ, u yi nye doo kwo, Yesu Kédisu ka kêlîmî mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nyi pyaa knî. Kwono, Yi kópu u l:êê dîy:o nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dyuu chââchââ daa ndîî kópu ngê nye pyodo. Kwono, Kî Nju tpémi ye yinê ye, Yesu Kédisu ngê pi dono ngê da pyódu nyo. Kwono, Kî yéli yi kópu nangê ndê kópu? Kwono, Daa ndê kópu.

18 Kwono, Nmî kn:ââ yoo yi dêêpî kópu chââchââ pi knî ye têdê kópu ngê nî pyódu ngê. Kwono, Ye wanî vyi knomomê, Yi dêêpî kópu dyuu mêdmyinê chââchââ dé, ye ala kópu a ka wa vyi ngmê, a ka wo, Ńyóó nyi kn:aadi ngê, dênyoo a chââchââ dé.

19 Kwono, Dêêpî kópu dyuu mbêmê nê w:ee ngê, nê, Nî kn:aadi ngê, Chóó Lémi ngê u l:êê dîy:o wamî dyênê nê. Kwono, Ngmênê a yikî Yesu Kédisu u pwo ghay wo, a l:êê dîy:o pwene. Kwono, Dini ghi n:ii ngê Yesu k:ii ngmidi ngê nyi pyaa knopwo, kwono, na a ka yi ngwo my:aa pwene, dêêpî kópu dyuu ngê mêdaa mbêpê kîgha nê. Kwono, Yesu Kédisu kpêênî mêdê pii wo, u l:êê dîy:o ghê kamî nê pyw:ângo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinê a mbêpê kîgha nê. *

20 Kwono, Daa a chóó a pono n:aa vyápê,

* **2:16:** Lóma 3:20-28; 11:6 * **2:19:** Lóma 6:6; 7:6; Njon 13:1; Nkal 1:4

Yesu Kédisu u pono n:aa vyápê, a p:uu mye t:a. Kwono, Ala ngwo Chóó Lémi Tp:oo ka n:aa kêlîmî, u ngwo n:aa dpodo. Kwono, Yi pini nódo a nuu ghi a tóó, chóóchóó a l:êê dîy:o y:ângo.

21 Kwono, Chóó Lémi ngê kópuni nmî l:êê dîy:o d:uu ngê, u wépi dîpî puwâ. Kwono, Kî Nju tpémi y:oo apu, Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê, pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu. Kwono, Yi kópu wo ndê kópu, ye Yesu Kédisu módó pî pwene, u pwopwo mbêmê daapî ngee nmoo.

3

Dêêpî kópu dyuu chââchââ u danêmbum

1 Nkalásiya tpémi, nuw:o nmyi mênê ngma a tóó? Lukwe dîy:o Yesu Kédisu dp:ee nuw:onuw:o ngmê, dêêpî kópu dyuu nmye chââchââ tumo. Lónté pipi kópu ngê nmyi nuw:o dmi u ngwo nmyi ngmêê tumo? Yesu Kédisu ngê kópuni nmî l:êê dîy:o kîdosi ńedê d:uu ngê, u kakêmê ntênê nmye kîn:uu chámê ngê. Lukwe dîy:o nmyi nuw:o dmi p:uu daa wee.

2 Kópu mu ngmidi nmye nînê póópóó. Ló kópu mbêmê Chóó Lémi u Ghê Dmi nmyinê pyw:ee ngópu? Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê nmyinê pyw:ee ngópu, ó Yesu ka kêlîmî mbêmê nmyinê pyw:ee ngópu?

3 Angênté, nuw:o nmyi mênê mêdaa tóó? Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê kamî ngê pyódu nmyoo, lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, Nmyi chóó nmyi wêdêwêdê mbêmê pi mb:aa ngê nmyi pyaa dmi.

4 Kópuni nmye pyaa dniye, lukwe, nmyinê nmye módó nmye pyaa dniye? Kêle, daa módó nmye pyaa dniye.

5 Nmyinê nmye ló kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u Ghê Dmi nmye a kpo, mbwudu nmyi vy:o u ngwo dpî chaa té? Lukwe, nmyinê nmye dêêpî kópu dyuu chââchââ u l:êê dîy:o, ó Yesu ka kêlîmî u l:êê dîy:o?

6 Epîlaham p:uu nga a nuw:o mbê dmyeno. Puku yedê alanté a tóó,

Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo a kêlîmî,
pi mb:aa ngê u ngwo u kwo a pyodo. *

7 Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmyi lama choo a ya, N:ii knî y:oo dêêpî kópu dyuu a chââchââ tumo, k:omo tpile yi kn:ââ Epîlaham, ngmênê nmî Lémi ka daadnyi kêlîmî knomomê, ye daa Epîlaham ntee yéli. Yélini nmî Lémi ka a kêlîmî té, vyîlo yi yéli Epîlaham ntee yéli.

8 Epîlaham u dye ghi ngê, Chóó Lémi u lama doo a ya, apê, Yélini daa Epîlaham u tii ńedê yéli, dîyo a ka adnya a kêlîmî, pi mb:aa ngê u ngwo a ka wa pyaa dmi. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Epîlaham ka ló dini a vyu, kwo, Dyámê mbêmê pi dyêêdî yintómu knî y:oo l:êê dîy:o mb:aamb:aa wa a pyw:ee ngmê. *

9 Epîlaham Chóó Lémi ka doo a kêlîmî, mb:aamb:aa u ngwo a pyw:ângo. Yélini yinté a kêlîmî té, mb:aamb:aa yinté amyedê pyw:ee ngmê. *

10 N:ii knî y:oo u yi a kwo, Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, yi yéli wa dêê dmi, Chóó Lémi ngê dîyo wa dyênê té. Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,

N:ii ngê dêêpî kópu yintómu daadî chââchââ,

Chóó Lémi ngê dîyo wa kpada. *

11 Nyââ, dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê, pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê d:uudpî pyódu, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,

Pini n:ii adî kêlîmî,

Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê u ngwo wa pyódu. *

12 Dêêpî kópu dyuu chââchââ daa kêlîmî u pee, ngmênê pini n:ii ngê dêêpî kópu dyuu d:ud:umbiy:e adî chââchââ, yi pini ngê u ghê njini u ngwo wa a pyw:oo. *

13 Ngmênê nmo dîpedîpe nyédi, dêêpî kópu dyuu dnyinté nmo chââchââ ngê, u l:êê dîy:o nmî kpadakpada nmo t:âât:ââ. Ngmênê Yesu Kédisu ngê nmî kpadakpada têdê nmî d:aa dmi a kââdî ngê. Yinté kópu puku yedê alanté a tóó,

Pi knî y:oo pini n:ii dpî vya ngmê,
yi pee p:uu dpî t:ee ngmê,
yi pini daa Chóó Lémi u nuu u pi,
u kpadakpada têdê dpî lê. *

* **3:6:** Gen 15:6 * **3:8:** Gen 12:3; Dpodo 3:25 * **3:9:** Lóma 4:16 * **3:10:** Deut 27:26 * **3:11:** Nkal 2:16 * **3:12:** Lóma 10:5 * **3:13:** Deut 21:22-23; 2 Kódin 5:21

14 Nyââ, Yesu Kédisu ngê nmî kpadak-
pada têdê dyé nmoo, mu kópu u dîy:o u yi
u ngwo doo kwo, Kópuni M:aa ngê Epîlaham
ka a vyu, pi dyêêdî yintómu knî yi l:êê dîy:o
nî d:uu, myenté yélini a ka adnya a kêlîmî,
M:aa u Ghê Dmi yi mênê adî ya.

Dêêpî kópu dyuu chââchââ ngê Chóó Lémi u ndê danê u d:aa dêpê kââdî ngê

15 A tîdê mbwó yoo, dyimê pywuu nmye
ngmênînê kuwo. Dini ghi n:ii ngê pi ngê
dy:âma ndîî dpî y:oo, yi ngwo naa dpî yé
ngmê, yi nááli d:uudpî têd:a, doo u ntââ pi
ngê yi pini cha daawa chámê dê.
16 Chóó Lémi ngê Epîlaham yinté u kwo a
kââdî ngê, u kwo doo a ndê danê, u tii ńedê
pini ngmê p:uu myedoo a ndê danê. Doo u
tii ńedê yéli yintómu yi p:uu doo a ndê danê,
ngmênê u tii ńedê pini ngmidi p:uu doo a
ndê danê, Yesu Kédisu. *
17 Kópuni d:a d:êê té, yi nt:u kópu ala. Chóó
Lémi ngê Epîlaham u kwo a kââdî ngê, u kwo
myedoo a ndê danê. M:ââ podo yono y:a
mê pyolo y:a mî loo, Mósisi ngê u dêêpî kópu
dyuu u ngwo a d:êê too. Doo u ntââ yi dêêpî
kópu dyuu ngê Chóó Lémi u ndê kópu dyuu
daawa ngmêê, wunê myedêpê ngmêê too.
*
18 Epîlaham ngê dêêpî kópu dyuu
chââchââ mbêmê mb:aamb:aa wodê
pyw:ângo, ye daa Chóó Lémi u ndê danê
mbêmê pêdê pyw:ângo. Ngmênê Epîlaham
Chóó Lémi u ndê danê ka a kêlîmî mbê wo,
mb:aamb:aa u l:êê dîy:o a pyw:ângo. *
19 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye,
Lukwe dîy:o Chóó Lémi ngê dêêpî kópu
dyuu Mósisi ka a y:ângo? U nt:u kópu nmye
nînê tpapê, pi knî y:oo dono kópu daamu-
paa d:uu y:e, u dî Yesu Kédisu paan:aa taa
we, pini n:ii p:uu Chóó Lémi Epîlaham ka
doo a ndê danê. Myenté Chóó Lémi ngê u
dêêpî kópu dyuu pi knî ye chóó dêpê vyu,
Mósisi ngê enjel knî yi kwo a ny:ee too, pi
knî ye u nkwo mî vyi too. *
20 Ngmênê Chóó Lémi Epîlaham ka chóó
doo a ndê danê, pi yi kêlê daangmê ghê wo.

Kópuni u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu Mósisi ka a vyu

21 A ka anmyinê póó dmi, a ka nye,
Lukwe, Chóó Lémi Epîlaham ka doo a
ndê danê, u kuwó dini ghi ngê yi kópu
k:omodanê kópu ngê pyódu ngê, u mo kópu
Mósisi ka m:uu a vyu? Kêle. Doo u ntââ
pi ngê dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê
ghê kamî daawa a pyw:oo. Yinté dêêpî kópu
dyuu wodnya a kwo, ye yi dêêpî kópu dyuu
mbêmê yoo Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pî
pyaa dniye. *
22 Ngmênê pi yintómu yi dono knî yi l:êê
dîy:o, Chóó Lémi ngê yi maa dmi nkoko ngê,
doo u ntââ módó u kwo daawa lee dmi. U yi
u ngwo a kwo, Yélini a tp:ee Yesu Kédisu ka a
kêlîmî té, a ka pêdê lee dniye. U yi u ngwo a
kwo, Epîlaham ka kópuni wunê nê vyu, vyîlo
yi yéli yi l:êê dîy:o nî d:uu, a kêê k:oo u ngwo
p:aa kaa té. *
23 Dini ghi n:ii ngê Yesu ka kêlîmî kn:ââ
ghêlî k:ii pi daangê chópu, yi ngwo dêêpî
kópu dyuu chââchââ ngê a mgîmî nmoo.
Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, A tp:ee dini ghi
n:ii ngê ye wamî t:aa, u kwo paa kêlîmî mbê
dniye.
24 Nyââ, dêêpî kópu dyuu u maknopwo
nmee a ya, u dî Yesu Kédisu mî ta. Chóó
Lémi ngê u yi doo a kwo, A tp:ee ka paa
kêlîmî mbê dniye, pi mb:aa ngê u ngwo a
ka paa pyaa dniye.
25 Ala Yesu Kédisu ka kêlîmî u dye ghi,
doo u ntââ dêêpî kópu dyuu u maknopwo
mêdaanmî ya.

Epîlaham u yoo vy:o yéli

26 Yesu Kédisu ka nmyinê kêlîmî té, u l:êê
dîy:o Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ
ngê a pyódu nmyoo. *
27 Dini ghi n:ii ngê u kwo nmyi kêlîmî mbê
dniye, yi ngwo mbápitisîm kalê nmyoo, u
kwo a kââdî nmyoo. Ntee a tóó, yinté nmyi
pyaa dniye. *
28 Nyââ, Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê nmî
pyaa dniye. Nmo Nju tpémi dp:oo u mo yéli,
kn:aa yéli doo u mo yéli, pyââ yoo doo u mo
yéli, mââ yoo doo u mo yéli, yélini yi pi dmi
ndîî dé doo u mo yéli, yélini yi pi dmi têdê

* **3:16:** Luukî 1:54-55; Gen 12:7 * **3:17:** Dpodo 7:6 * **3:18:** Lóma 4:14; 11:6 * **3:19:** Lóma 5:20 * **3:21:** Lóma 8:2-4 * **3:22:** Lóma 3:9-19 * **3:26:** Njon 1:12 * **3:27:** Lóma 6:3-4; 13:14 * **3:28:** 1 Kódin 12:12-14

dé doo u mo yéli. Kêle, Yesu Kédisu ngê nmo yintómu yoo ngmidi ngê a pyódu nmoo. *
29 Yi kópu u l:êê dîy:o, Epîlaham u yoo vy:o mye kaa nmyoo. Chóó Lémi ngê Epîlaham u l:êê dîy:o kópuni u pi u kwo a vyu, nmyi l:êê dîy:o kêdê d:uu, kóó k:oo dê kaa nmyo.

4

Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo

1 Nyââ, Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmoo. Yi kópu p:uu dyimê pywuu nmye m:uunînê kuwo. Tpémini u pye mî dpî pw:oo knî, k:omo tpile u mî u tpile yilî dîyo u ngwo dp:uu ghay dmi, ngmênê dini ghi n:ii ngê tp:ee têdê ngê a ya yédi, u tpile ndapî pyile njini ngê a ya yédi, u mî u pywopwo u kîghê ngópu a kwo yédi.
2 Yi tpémi u kîghê u ngomo k:oo a kwo yédi, u kîghê u dnye a nyêmî ngê, u dî u mî ngê m:aani n:ii dpo kêma, tp:oo mââwe ngê u ngwo dp:uu pyódu.
3 Yinté tpémi ntee pini ngê nmee a ya. Dyámê u dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmee a ya. *
4 Ngmênê Chóó Lémi ngê m:aani n:ii mwiyé a ngmidi ngê, yi ngwo Tp:oo dyámê mbêmê nmo a dy:ââ ngê, pyââ ngê tpyó, Mósisi u dêêpî kópu dyuu u maknopwo doo a ya. *
5 Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yélini dêêpî kópu dyuu u maknopwo a pyede, Tp:oo ngê nyi pw:ii téne, tp:oo módó tp:oo mââ ngê u ngwo paa pyódu téne.
6 Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo, u l:êê dîy:o Tp:oo u Ghê Dmi nmyi mênê yó. Yi Ghéni Dmi ngê u ntââ ngê dpî pyódu nmyo, Chóó Lémi ka kwonmyimo, Munmîkó M:aa. *
7 Yi kópu u l:êê dîy:o mêdp:ee módó dpodo pyu yoo, ngmênê tp:oo módó tp:oo mââ ngê nmyi pyaa dniye, Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nmyo. *

Nkalásiya tpémi yi nuw:onuw:o Póól ngê u ngwo ghê wo

8 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi nmyi lama ghêlî k:ii daangê yaa wo, yi ngwo k:omo yâpwo knî yi p:uu módó nmyimo a dpodo, *
9 ngmênê ala ngwo Chóó Lémi nmyi lama a tóó, u kwo a kââdî nmyoo. Lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, Dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmyi yaa dmi. Lukwe dîy:o módó dpodo pyu ngê nmye pyodopyodo té.
10 Wiki yintómu knî yi k:oo, wo piini ngê, lukwe dîy:o Nju tpémi yi l:êê ghi yilî nmye chââchââ tumo. Myenté d:ââ knî yi k:oo yi mwiyémwiyé wéni nmye chââchââ tumo, m:ââ knî yi k:oo yi mwiyémwiyé wéni myenmye chââchââ tumo. Myenté m:ââ k:oo, yi naa u wo ndîî dé nmye chââchââ tumo. *
11 Nmyi nuw:onuw:o a nga da ghê. Mumdoo nmyi vy:o módó noon:aa dpodo?
12 A tîdê mbwó yoo, nînê kwunokwuno nmyo, a nt:anê a yaa dmyeno. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, a kn:ââ yoo yi l:êê ghi dmi nê kuwo too. Ntee nmyee a ya, nmyi vy:o yinté myenoon:aa kwo. Yi lémi ghi dmi namê chââchââ dé. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noo a kwo, dono kópu a nga dpîp:engmê d:uu ngópu.
13 Nmyi lama kîyedê tóó, noo a mbii, u l:êê dîy:o nmyi vy:o noon:aa kwo, nmî Lémi p:uu nmye noon:aa danê. *
14 K:omo tpile a mbii u l:êê dîy:o dpodo ndîî nmyinê pyw:ee ngópu, ngmênê a wépi dpîp:e pwaa ngópu, a kópu dyuu k:omo tpile ngê nmye myedaa pyodo. Nyââ, a kópu dyuu nmyi ny:ee ngópu, Chóó Lémi u enjel k:ii nmyinê châpu noo, myenté Yesu Kédisu ntee pini ngê myenmyinê châpu noo.
15 A kópu dyuu u l:êê dîy:o w:aa n:ii nmyinê pyw:ee ngópu, ala ngwo lukwe u ngwo ngmêdê pyódu? A lama ka tóó, a kópu dyuu u l:êê dîy:o w:aa nmyinê pyw:ee ngópu, mu kópu u dîy:o yi ngwo kópuni nmye wonî dmy:ee ngê, a ka pênmyinê kê ngópu, a ka daap:ee w:êê ngópu. Nmyi ngwolo dmi nmye w:aa dmy:ee too, ye a ka pênmyinê kê tumo.
16 Kópu dyuu ndêndê n:ii nmye n:uu vyu, mumdoo yi kópu knî yi l:êê dîy:o daa nmyi nuu u pi ngê d:a pyódu? *
17 Nmyi ndiye kîgha pyu knî y:oo wunê paapaa nmyo, u yi y:e a kwo, Nmî pee nmî

* **4:3:** Kîlosa 3:20-23 * **4:4:** Njon 1:14; Lóma 8:3-4 * **4:6:** Lóma 8:15-16 * **4:7:** Lóma 8:17; Nkal 3:29 * **4:8:** 1 Kódin 8:4-6 * **4:10:** Kîlosa 2:16 * **4:13:** 1 Kódin 2:3 * **4:16:** Njon 8:45

kaa té, ngmênê daa kópu mb:aa ye d:uud:uu ngmê. U yi y:e a kwo, Ala yéli nê kwulo nmo puwâ, nmî yi dmi y:e vyîlo yichoo kwo.

18 Ngmênê dye ghi yintómu a yi nmye choo kwo. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, a yi nmye doo a kwo. Ala ngwo kuughê nînê tóó, a yi nmye myechoo a kwo.

19 A tp:ee yoo, ala ngwo nmyi l:êê dîy:o dpodo ndîî mêd:a pyw:oo. Mbwili wupwo têdê ntee a mgînî vyîmî yédi, yinté nmyi l:êê dîy:o my:aanînê mgînî vyîmî, u dî Yesu Kédisu ntee pini ngê anmyi pyaa dmi.

20 Nmyi vy:o wonînê kwo, ye mb:aamb:aa ngê nipi pono danêmbum té. D:oongê w:ee nmyoo.

Kââdî te mbwee, kââdî te kamî, yi kópu dyuu

21 Nmyi vy:o yéli n:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Dêêpî kópu dyuu u maknopwo nmî ya, kópuni puku yedê a tóó, lukwe dîy:o daa nuw:onuw:o ngmê.

22 Yi kópu ala. Epîlaham tp:oo miyó, woni u kpâm Sela ngê tpyó, woni wop dpodo módó Heka ngê tpyó. *

23 Epîlaham ngê u dpodo módó mbwili ngê, daa kópu ndîî yi d:uu ngê, ngmênê m:ää yilî yi k:oo u kpâm Sela ka tpete doo u ntää ngê doo a ya. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê kópu ye ngma a vyu, u ntää ngê u ngwo a pyódu doo, tp:ee u ngwo tpyé ngópu. Kópu ndîî yila. *

24 Kópuni y:e a pyodo, dyimê pywuu ngê nmye nînê pyépi. Yi pyópu dê yi nt:u kópu alanté, kââdî te mbwee, kââdî te kamî. Wop dpodo módó Heka u nt:u kópu, kââdî te mbwee. Mósisi ngê kââdî te mbwee u dêêpî kópu dyuu Sainay mbwini mbêmê nya too. Heka wop ntee doo a dpodo, yélini yi dêêpî kópu dyuu u maknopwo a pyede, yinté wop dpodo pyu ntee pini ngê a pyede. *

25 Nyää, Heka u nt:u kópu, Sainay, mbwini n:ii Alépiya Wee u kwo a kwo. U nt:u kópu m:uu a tóó, Njedusalem, p:aani n:ii Njuda Wee u kwo a tóó. Nju tpémi yi p:aa ndîî Njedusalem. Yi kópu u l:êê dîy:o, Heka wop ntee doo a dpodo, Nju tpémi mye yinté dé, wop dpodo pyu ntee pini ngê a pyede.

26 Ngmênê dp:oo yinté yéli, nmî Njedusalem ndêndê mbóó p:uu wunê tóó. Nmî pye Sela daa wop dpodo módó ngê doo a ya. Yi kópu u l:êê dîy:o wop dpodo pyu ntee pini ngê dpîno pyede. *

27 Njedusalem n:ii mbóó p:uu wunê tóó, yi p:aani p:uu ala kópu puku yedê a tóó,

Pyópuni daa tpete módó, ala kópu nyeni,
ṉga mb:aamb:aa ngê choo ya.
Tp:ee choongmê tpyó,
ngmênê w:aa anyinê pyw:oo,
u l:êê dîy:o chi kââkââ.
Pyópuni u moo ngê dêpê kuwo ngê,
yi pyópu wanyi t:ee kwolo.
K:omo tpile ṉoo ngê a kuwo nyoo,
ngmênê dini ghi n:ii ngê ṉga amêdê diyé,
tp:ee yilî anyi tpyé. *

28 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi u kópu mbêmê Sela ngê Yisak ntee a tpyó, nmyo mye yinté dé, Chóó Lémi ngê chóó u kópu mbêmê tp:oo módó tp:oo mää ngê a pyódu nmyoo.

29 Epîlaham u dye ghi ngê Heka tp:oo ngê Sela tp:oo u vyee u yi u ngwo dpîmo a kwo. Nyää, tpémini Chóó Lémi u Ghê Dmi u kópu mbêmê a pyodo, yi tpémi daa Heka tp:oo u nuu u pi ngê doo a ya. Ala ngwo mye yinté.

30 Ngmênê puku yedê ala kópu a tóó,
Wop dpodo módó ghee dpî dy:ää dé,
mu kópu u dîy:o ńmile dyuu tp:oo ngê daapaa ghay we.
Pyópuni daa wop dpodo módó, yi pyópu tp:oo ngê Epîlaham u tpile dé ghay dniye. *

31 A tîdê mbwó yoo, dp:oo wop dpodo módó u yoo, ngmênê nmo Sela u yoo.

5

Póól ngê u ngwo ye vyu, yepê, Wop dpodo pyu ngê mênangmê pyódu

1 Wunê wop dpodo pyu ngê nmee a ya, ngmênê Yesu Kédisu ngê y:i a pw:ii nmoo, y:i mênangmê diyé, wop dpodo pyu ngê mênangmê pyódu. *

2 Nê Póól, ala kópu nmye nînê tpapê. Pi ngmê ngê Chóó Lémi u l:ii nmyi too pee

* **4:22:** Gen 16:15; 21:2 * **4:23:** Lóma 9:7-9 * **4:24:** Lóma 8:15 * **4:26:** Hipîlu 12:22; Tpyuu 21:2,10 * **4:27:** Is 54:1 * **4:30:** Gen 21:10; Njon 8:35 * **5:1:** Njon 8:32,36; Dpodo 15:10

p:uu angmê t:ee knomomê, ye kópuni Yesu Kédisu ngê nmî l:êê dîy:o d:uu ngê, k:omo tpile ngê nmye wa pyódu, daawa ngee nmyo.

3 Kópuni wunê nmye n:uu vyu, nmye mênînê tpapê, pini n:ii too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii dê kaa knomomê, dêêpî kópu dyuu yintómu choo chââchââ dé.

4 N:ii ngê u yi adî kwo, Dêêpî kópu dyuu chââchââ mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nî pyódu, yi pini Yesu Kédisu kóó k:oo wa a pwii, u yikî Yesu Kédisu u pwo daa ghay wo.

5 Ngmênê Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té, u l:êê dîy:o nmî lama a tóó, u Ghê Dmi mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu nmo.

6 K:omo tpile Chóó Lémi u l:ii nmî p:uu a t:a, ó daa t:a, ngmênê Yesu Kédisu ka nmî kêlîmî mbê dniye, u ngwo u kwo a kââdî nmoo, ala ngwo yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó.

7 Nmî Lémi u maa ndêndê mb:aamb:aa ngê kînmyee a kîgha. N:ii knî y:oo yi máádi p:uu a y:ee nmyoo, lukwe dîy:o ye nmyi ng:aa mbê dniye.

8 Chóó Lémi ngê yi máádi p:uu mwiyé kaa nmyoo. N:ii knî y:oo nmyi nuw:o dmi ngmêê tumo, doo u dpodo pyu yoo.

9 Nmyi lama kîyedê tóó, yis knî tp:oo daa ndîî anyinê ngî, kpo ndîî u mênê anyi yé, anyi pwiyé, kpo yintómu dpî mbwó. Yi yéli y:oo yinté kîngê dyênê nmyo.

10 Nmî Lémi mbêmê nê w:ee ngê, yi yéli y:oo daawa dyênê nmyo, a ka anmyinê ng:aa mbê dmi. N:ii knî y:oo nmyi némi dmi a dyede ngmê, nmî Lémi ngê wa kpada té.

11 A tîdê mbwó yoo, pi knî ye ala kópu wunê tpapê ngê, Chóó Lémi u l:ii nmyi p:uu choo kelekele, ye Nju tpémi y:oo daapîdnye kpakakpaka nê, kópuni Yesu Kédisu u kîdosi p:uu n:aa tpapê ngê, yi kópu p:uu daapêdê lvêêdîlvêêdî té. *

12 N:ii knî y:oo u yi a kwo, Ala yéli yi pi njini too nmo a ngêêpî dé, kópu dono ye d:uud:uu ngmê, yi yéli y:oo yi chóó yi vyóó w:uu dmi dny:oo a ngêêpî dé.

Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono vyápê

13 A tîdê mbwó yoo, dpodoni wunê wop nmyimo a kîgha, nmî Lémi ngê y:i a pw:ii nmyoo, ngmênê nangê vyi, Pi ngmê u maknopwo dp:ono pyede, kópuni yilî yi yi dmi nmo a kwo, nmo d:uud:uu dé, yi kwódu yé u kópu daa tóó. Yi kópu nangê vyi, ngmênê nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, numo p:uu wop dmyinê dpodo. *

14 Dêêpî kópu yilî yintómu ala kópu u mênê a pyede, ńyóó nuu ghi nódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi nódo yinté myechoo ya. *

15 Numo ka namê dnyepéli, numo ka myenamê peede tpapê, kminté d:ud:umbiy:e wanmyi numo dyênê té.

16 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi u Ghê Dmi u pono dmyinê vyápê, nmyi chóó nmyi pono namê vyápê. *

17 Nuw:o dono n:ii nmyi mênê a tóó, Chóó Lémi u Ghê Dmi p:uu a d:uu yédi, myenté Chóó Lémi u Ghê Dmi yi nuw:o dono p:uu a d:uu yédi. Nmî Mî ngê u yi u ngwo daa kwo, A yoo yi chóó yi pono dny:oo vyápê. *

18 Nmî Mî u Ghê Dmi u pono anmyi vyápê knomomê, ye Nju tpémi yi dêêpî kópu dyuu u maknopwo daanmyi kwo. *

19 N:ii yoo yi chóó yi pono a vyápê nyédi, yi l:êê ghi dono dé nmî lama dé. A pyââ ti mââ ti nyédi, yi gha tupwótupwó dé, pi u dnye daa yi ng:aa.

20 Kn:aa yâpwo dé a chââchââ tumo, a nkwépinkwépi nyédi. Noko a diya nyédi, numo p:uu a d:uu nyédi, a ń:ee kapî nyédi. A nod:enod:e nyédi, yi chóó yi p:uu a nuw:o nyédi, yoo dpî chaa t:oo, yi chóó yi pee a kapî tumo.

21 A ń:ee kapî nyédi, a mbwaa ndanî nyédi, a ghétighéti nyédi, yinté kópu yilî dpî d:uu ngmê. Yinté kópu dé nmye wunê ntee n:uu kwódu too, ala ngwo nmye myed:a kwódu té. N:ii knî y:oo yi kópu yilî a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi kóó k:oo daamî ghê dmi.

22 N:ii yoo nmî Mî u Ghê Dmi pono a vyápê nyédi, yi nuu ghi dmi numo nódo a ya nyédi, w:aa dpo pyw:ee ngmê, pi knî yi k:ii mb:aamb:aa ngê nipi a ya nyédi. Lîmîlîmî

* **5:11:** 1 Kódin 1:23 * **5:13:** 1 Pita 2:16 * **5:14:** Mát 5:43-44; 7:12 * **5:16:** Lóma 8:3-4 * **5:17:** Lóma 7:15-23 * **5:18:** Lóma 6:14 * **5:22:** Mát 7:16-20; Epeso 5:8-9

ngê daa nod:enod:e nyédi, yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa dé, pi knî ye mb:aamb:aa ngê a vyuwo nyédi. Daa pi dódó nyédi, *
23 daa mbodo ndîî mbodo ndîî nyédi, nuw:o dono ka daa ng:aa nyédi. Doo u ntââ yinté yéli ye pi daadî kwódu yé.
24 Yesu Kédisu kîdosi ńedê ntee pwene, yélini u kwo a kââdî too, yi nuw:o dono yinté mye pwene, dono u yi y:e mêdaa kwo. *
25 Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ngê u kwo a kââdî nmoo, u Ghê Dmi ngê ghê kamî nmo a kpo, yi ghéni dmi u pono vyápê kmêle.
26 Doo u ntââ nmî chóó nmî pi dmi daanmî kmîmî dé, doo u ntââ yoo daanmî nod:enod:e kîgha dé, doo u ntââ numo ka daanmî ń:ee kapî. *

6

Póól ngê u ngwo yepê, Numo ngêêpî kmêle

1 A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê angmê kn:aadi knomomê, yélini nmî Mî u Ghê Dmi pono a vyápê té, yi yéli y:oo yi pini moo wáti y:e. Gheteghete ngê u kwo nangmê mbwólu, nmyi chóó nmye myed-myina a vyuwo, yinté kópu kîdmyengmê d:uu ngmê. *
2 Pini n:ii ka kópuni dîngîdîngî ngê adî pyodopyodo, dmyinê ngêêpî, Yesu Kédisu u dêêpî kópu u ngwo anmyi chââchââ. Yi kópu ala, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. *
3 Pini n:ii ngê dê vyi knomomê, Nê pi ngmê, ngmênê u pi têdê, yi pini ngê chóóchóó dpî dóó.
4 Nmyi chóó nmyi l:êê ghi dmi ntênê dmyinê mumu dé, kn:aa yéli yi dono knî yi mbêmê nmyi chóó nmyi pi dmi namê kmîmî dé. N:ii u l:êê ghi dmi mb:aamb:aa dé, vyîlo yi pini ngê choo tpapê, Nê pi mb:aa. *
5 Pi ngmê ngê kîngê vyi, Yoo yi dono ndîî, a dono têdê, Chóó Lémi ngê daawa kpada nê. Kêle, nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya, u ngwo daawa kpada nmyo. *
6 N:ii knî y:oo nmî Lémi u kópu dyuu nmye a tpapê ngópu, dmyinê yeedeyeede dé. *
7 Ntênê dmyinê nuw:o. Doo u ntââ Chóó Lémi daanmyi dóó ngmê. Ntini n:ii anyi ntówo, vyîlo yi ntini nt:u yuu kaalî.
8 Pini n:ii nuw:o dono u pono a vyápê yédi, nt:u dini ghi n:ii ngê wa kaalî, Chóó Lémi ngê wa dyênê. Pini n:ii nmî Mî u Ghê Dmi u pono a vyápê yédi, nt:u dini ghi n:ii ngê wa kaalî, ghê kamî wa a pyw:oo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
9 Kópu mb:aa d:uud:uu kîdmyengê yé ngmê, doo u ntââ nmo d:uudpî diya, mu kópu u dîy:o kópu mb:aa n:ii nmo ntówo too, yi nt:u dmi dini ghi n:ii ngê wa kaalî, mb:aamb:aa u ngwo anmo pyw:oo. *
10 Yi kópu u l:êê dîy:o yélini yi k:ii Yesu ka nmo kêlîmî té, mb:aamb:aa ngê dmyinê ngêêpî dé, wo yéli myedmyinê ngêêpî dé. Ala pi ngêêpî u dye ghi.

Kuwókuwó kópuni Póól ngê chóó kîlî d:êê ngê

11 A tîdê mbwó yoo, a kuwókuwó kópu a chóó d:a d:êê. A d:êê ndîî nga a m:uu yó.
12 Yélini knî y:oo u yi a kwo, Ala yéli yi too pee p:uu Chóó Lémi u l:ii nmî t:oo, u yi y:e a kwo, Nju tpémi ye yoo mb:aa ngê u ngwo nmî pyaa dmi. Nmî lama ka tóó, Kópuni Yesu Kédisu ngê u kîdosi ńedê d:uu ngê, yi kópu ka kêlîmî mu ngmidi mbêmê nmî Mî kóó k:oo anm:uu ghê dmi. Yi yéli y:oo yi kópu nmye wodnye tpapê, ye Nju tpémi y:oo pî kpaka tumo. *
13 K:omo tpile Chóó Lémi u l:ii yi too pee p:uu a t:a, ngmênê u dêêpî kópu dyuu daa chââchââ tumo. U yi y:e a kwo, Chóó Lémi u l:ii ala yéli yi p:uu nmî t:oo, mu kópu u dîy:o u yi y:e a kwo, Nmî pi dmi ndîî ngê u ngwo paa pyaa we.
14 A chóó a pi dînî kmîmî ngê, ngmênê kópu ndîî mu ngmidi pi knî ye n:aa tpapê ngê, kópuni Yesu Kédisu ngê kîdosi ńedê d:uu ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o dyámê u kópu

* **5:24:** Kîlosa 3:5 * **5:26:** Pilipay 2:3 * **6:1:** Mát 18:15 * **6:2:** Lóma 15:1-2 * **6:4:** 2 Kódin 13:5 * **6:5:** Lóma 14:12 * **6:6:** 1 Kódin 9:11,14 * **6:8:** Njon 3:6; 6:63; Lóma 8:13 * **6:9:** 2 Tes 3:13; 1 Kódin 15:58 * **6:12:** Nkal 5:11; Pilipay 3:18 * **6:14:** Luukî 14:27; Nkal 2:20-21

dé têdê kópu ngê a ka pyaa dniye, myenté dyámê mbêmê tpémi ye k:omo tpile ngê nî pyodo. *

15 K:omo tpile Chóó Lémi u l:ii nmî p:uu a t:a, ó daa t:a, yi kópu daa ndîî kópu, ngmênê Chóó Lémi ngê kamî ngê mê pyódu nmoo, yi kópu yi ndîî kópu. *

16 N:ii yoo yi nuw:o dmi yinté a pyede, Chóó Lémi ka dny:oo ch:anêch:anê, kóó k:oo dpî kaa téne, u yoo yintómu knî yi k:ii.

17 A kuwókuwó kópu ala. U ya a nga daa kwo, Pi ngmê ngê a kópu dyuu u wépi a pwaa ngê, mu kópu u dîy:o Yesu u l:êê dîy:o kwéli a p:uu yilî a t:a. Yi kwéli knî yi l:êê dîy:o nmyi lama choo a ya, Nê Yesu p:uu ndêndê ngê a dpodo. *

18 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu Kédisu nmyi ghê dmi knî ye mb:aamb:aa ngê choo a vyuwo.

Wu u dî.

* **6:15:** 2 Kódin 5:17 * **6:17:** 2 Kódin 4:10

EPESO

Dini ghi n:ii ngê Póól Njedusalem mgîmî ngópu, kóté kalê ngópu, Lóma lede knî y:oo Lóma ńuw:o ngópu, mbwa k:oo y:i doon:aa kwo. (Dpodo 28) Yi ngwo ala pweepwee pee y:i a d:êê ngê, Yesu u yoo knî ye dy:ââ ngê, yélini Esiya Wee u kwo p:aani p:aani dnya a kwo. Nmînê nmo ala pweepwee pee u pi Epeso, mu kópu u dîy:o Esiya Wee u kwo p:aani n:ii u pi ndîî, Epeso.

1 Nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Yélini Yesu Kédisu ka dpodombiy:e myenmyinê kêlîmî té, ala pweepwee pee nmye nînê dyede. *

2 Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól ngê nmî Mî u ngwo doo kwunok-wuno

3 Nmî Yâpwo ndêndê kwunokwuno koo, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u Mî. Yi pini mye nmî Mî, yinê a ngmidi nmoo, Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê a pyódu nmoo. Nmî ghê dmi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê a yeede nmoo, kópu mb:aa nmo dêpêngmê wópu ngê.

4 Dyámê pê ghêlî dêpêngê l:âmo ngê, u ngwo a ngmidi nmoo, apê, Yi dyââpe anî pwaa té, a tp:ee u k:ii ngmidi ngê wanî pyódu té, a yoo mb:aa ngê wanî pyódu té, mb:aamb:aa ngê a ngîma adnyin:aa ya. *

5 Nyââ, yi ngwo a ngmidi nmoo, nmî nuu ghi dmi nódo doo a ya. Dini ghi n:ii ngê nmî yikî dmi Yesu Kédisu u pwo ghay wo, nmî Mî ngê a lama nmoo, tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmoo, mu kópu u dîy:o vyîlo yi kópu u yi u ngwo yidoo kwo, Nî d:uu.

6 Yi kópu u l:êê dîy:o chaa kîgha koo. Kópu ndîî nmî l:êê dîy:o ngmê d:uu ngê, Tp:oo nmo a kpo, pini n:ii u nuu ghi nódo ntênê a tóó.

7 Yesu Kédisu u pwo nmî yikî dmi ghay wo, nmî l:êê dîy:o pwene, u wêê ngê nmî dono chedê too, Setan kwulo u ngwo a pwaa nmoo. *

8-9 Nkéli kópu nmî l:êê dîy:o yi d:uu ngê. Yi kópu chóó wunê a vyu, chóó u nuw:o ndîî mbêmê pi knî ye a ngmo ngê. Ala ngwo yi kópu nmî lama kêdê kwolo.

10 Nmî lama ka tóó, nmî Mî ngê Yesu Kédisu tpile yintómu yi kada a kââ. Tpileni mbóó p:uu a pyede, myenté tpileni dyámê mbêmê a pyede, yi kada pini ngê dê pyódu.

11 Yi kópu yilî nmî Mî ngê wunê a vyi too, yi ngwo myedê ngmidi nmoo. Kópuni dpî vyi, ntênê dpî d:uu.

12 A ngmidi nmoo, mu kópu u dîy:o pi yintómu knî y:oo nmî l:êê dîy:o nmî Mî pîdny:oo chaa kîgha. Nyââ, yi kópu u l:êê dîy:o a ngmidi nmoo, Yesu Kédisu u yoo vy:o mwiyé a kaa nmoo, u ngwo nmo t:âât:ââ.

13 Myenté dini ghi n:ii ngê nmî Mbwámê p:uu kópu mb:aa nmyi ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, Chóó Lémi ngê u l:ii nmyi gha vy:o t:ângo. Yi l:ii, chóó u Ghê Dmi. Yi ghéni dmi p:uu wunê ala kópu a vyu, apê, Yélini a tp:ee ka adnyi kêlîmî, a Ghê Dmi yi mênê wanî yé. *

14 Pi ngê dy:âma ndîî ntee dpî y:oo, nmî Mî ngê u Ghê Dmi yinté nmî mênê yó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, dîyo ntênê wa ngee nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o pi knî y:oo pîdny:oo chaa kîgha, u pi ndîî ngê paa pyódu y:e. *

Póól Yesu u yoo yi l:êê dîy:o ntee doo ngêpê

15 A tîdê mbwó yoo, kópu mb:aa nmyi p:uu ngmênê nyongo. A lama ka tóó, nmî Lémi Yesu ka ntênê nmye kêlîmî té, u yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo mye tóó. *

16 Dye ghi yintómu nmî Mî nmyi l:êê dîy:o n:aa kwunokwuno ngê, u kwunokwuno d:oongê yó. Nmyi l:êê dîy:o myenînê ngêpê yédi.

17 U ya a nga a kwo, Nmî Lémi Yesu Kédisu u Yâpwo, Chóó Lémi, pini n:ii u pi ndîî, myenté pini n:ii nmî Mî, vyîlo yi yâpwo ngê choo a ngêêpî nmyo. U ya a nga a kwo, U Ghê Dmi ngê nmyi nuw:o dmi a ńépwi téne, u kópu yilî nmye myedê kêma téne, Chóó Lémi nmyi lama u ngwo wa yââ.

* **1:1:** Dpodo 18:19–20:38 * **1:4:** Njon 15:16; 2 Tes 2:13; Epeso 5:27 * **1:7:** Epeso 2:7 * **1:13:** Epeso 4:30 * **1:14:** 2 Kódin 1:22 * **1:15:** Kîlosa 1:4-11

18 Nyââ, u ya a nga a kwo, Chóó Lémi nmyi lama choo ya, ala kópu nmyi lama myechoo ya, wunê a ngmidi nmyoo, daawa dóó nmyo, kóó k:oo ntênê wa kaa nmyo. U ya a nga mye kwo, Ala kópu nmyi lama chóó a ya, yélini yi k:ii Yesu ka nmo kêlîmî té, kóó k:oo wa kaa nmo, nmî pi dmi ndîî ngê wa pyódu té, nmî ya d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wamî pyódu.
19 U ya a nga mye kwo, Ala kópu nmyi lama choo a ya, nmî Mî u wêdêwêdê n:ii nmî mênê a tóó, mu daa mu tp:ook:omo.
20 Vyîlo yi wêdêwêdê mbêmê nmî Mî ngê Yesu Kédisu kpêênî a pyidu ngê, mbóó p:uu kmungo, u ché p:ââ pee ngê pyódu ngê. *
21 U pi ndîî ngê pyódu ngê, u wêdêwêdê ndîî ngê mye pyódu ngê. Kada pini yintómu, king yintómu, yâpwo ghi yintómu, kmêna mbwee yintómu, myenté nkwépi yintómu yi pi dmi têdê dé, yi wêdêwêdê mye têdê, ngmênê Yesu Kédisu u wêdêwêdê yi ndîî. Doo u ntââ pi ngmê ngê Yesu Kédisu ala ngwo d:uudpî t:ee kwolo, mu dini ghi ngê myedaawa t:ee kwolo, Yesu Kédisu mu ngmidi u pi yi ndîî, u wêdêwêdê mye ndîî. *
22 Tpile yilî yintómu nmî Mî ngê Yesu Kédisu yu yodo u maknopwo yé too, nmî l:êê dîy:o tpile yintómu yi kada pini ngê pyódu ngê. *
23 Nmî kada pini ngê mye tóó, nmî mbodo ngê a tóó, nmo, kóó kpâlî dé. Yinê a mbêpê kîgha nmo, u dpodo yuno dódó, myenté tpile yilî yintómu yinê a yenê té.

2

Nmî Mî ngê kamî ngê u ngwo pyódu nmoo

1 Mbwee ntóó ngê dnye ntee daa nyêmî ngê, yinté tpile ngê nmyee a ya, nmî Mî u dnye dênmyee a nyêmî, myenmyee a dono. *
2 Yi ngwo mgîdî u yoo vy:o nmyee a kwo, dono u maa p:uu nmyee a paa. Kmêna yoo yi kada pini u dnye yinmyee a nyêmî. Yoo dono knî y:oo yi pini u dnye ala ngwo myeye nyêmî ngmê. *
3 Nmo yintómu wunê yinté kînmee a ya, nmî chóó nmî pono nmee a vyápê, kópuni u yi nmo dpîmo a kwo, nmîmo d:uud:uu dé. Dyámê mbêmê pi yintómu knî yi k:ii nmî kpadakpada u maa p:uu nmee a kwo. *
4 Ngmênê Chóó Lémi ka ntênê nmî ch:anê dniye, nmî nuu ghi dmi nódo a tóó.
5 Dini ghi n:ii ngê mbwee ntóó ntee tpile ngê nmee a ya, u dnye dênmee a nyêmî, Yesu Kédisu kpêênî ntee a pyidu ngê, yinté myedê pyidu nmoo, ghê kamî nmo a kpo. (U módó yeedeyeede mbêmê kóó k:oo kaa nmyoo.)
6 Nyââ, Yesu Kédisu u k:ii a kââdî nmoo, mbóó p:uu ntee kmungo, kmêna mbwee nkwépi knî yi pwo nmî pi dmi yinté mye kmungo. *
7 U kwo nmo ch:anê dniye, Yesu Kédisu ka a kââdî nmoo. Dnyinté daa yeede nmoo, kópu ndîî nmî l:êê dîy:o ngmê d:uu ngê. U yi u ngwo doo kwo, Pi knî y:oo yi kópu m:uu y:e, dye ghi yintómu yi lama pîchoo ya, chedê ngê daawa pyódu. *
8-9 Nyââ, nmî Mî ngê a yeede nmyoo, dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ka nmyi kêlîmî mbê dniye, kóó k:oo kaa nmyoo. Daa kópuni nmyee a d:uud:uu dé yi l:êê dîy:o kóó k:oo kaa nmyoo, ngmênê Chóó Lémi ngê módó a yeede nmyoo, doo u ntââ nmyi chóó nmyi pi dmi daanmyi kmîmî dé. *
10 Nmî Mî ngê kamî ngê yinê a pyódu nmoo, Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê pyódu nmoo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, A tp:ee u yoo yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê paa pyaa dniye, kópu mb:aa yilî pîdny:oo d:uud:uu. Yi kópu mb:aa ló dini a m:uu too. *

Yesu ngê Nju tpémi, kn:aa yéli yi k:ii ngmidi ngê u ngwo pyódu too

11 A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o yélini daa Nju tpémi, nmye nînê danê. Ntee nmyee a ya, yi kópu p:uu dmyinê nuw:o. Nmo Nju tpémi, nmî mî knî y:oo Chóó Lémi u l:ii nmî p:uu a t:ee ngópu. Daa nmî nuu u yoo ngê nmyee a kwo, mu kópu u dîy:o yi l:ii nmyi p:uu dêpê t:ee ngópu.
12 Yi ngwo Yesu Kédisu dênmyee a t:âât:ââ, yélini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, yi yéli yi

* **1:20:** Hipîlu 1:3,13 * **1:21:** Kîlosa 2:15; Pilipay 2:9-10 * **1:22:** Kîlosa 1:18 * **2:1:** Kîlosa 2:13 * **2:2:** Epeso 6:12 * **2:3:** Taitas 3:3 * **2:6:** Lóma 6:8 * **2:7:** Lóma 2:4 * **2:8-9:** Lóma 3:24; 2 Tim 1:9; Taitas 3:5 * **2:10:** Taitas 2:14

vy:o dênmyee a kwo. Chóó Lémi ngê wunê nmî kn:ââ yoo u kwo a kââdî too, yepê, Nmyi yoo knî ye mb:aamb:aa ngê ana a vyuwo. Ngmênê nmyo kuu dé, kóó kuwa nmyee a kwo. Mgîdî u yoo vy:o nmyee a kwo, Chóó Lémi nmyi lama dêpwo a ya, nmî Mbwámê dênmyee a t:âât:ââ. *

13 Yi ngwo kóó kuwa nmyee a kwo, ngmênê nmyi yikî dmi Yesu Kédisu u pwo ghay wo, nmyi l:êê dîy:o mye pwene, ala ngwo kóó k:oo nmye wee.

14 Nmî kêlî ghê d:êê yinê a y:ângo, numo ka diya n:ii nmee a kîgha, yi kópu chedê ngê, numo ka a kââdî nmoo, yoo ngmidi ngê pyódu nmoo. *

15 Dini ghi n:ii ngê pwene, Nju tpémi yi dêêpî kópu yintómu yi d:aa dmi a kââdî ngê, yoo miyó dê u kwo a kââdî doo, yoo ngmidi ngê pyódu nmoo.

16 Nyââ, dini ghi n:ii ngê kîdosi ńedê pwene, numo ka diya n:ii nmee a kîgha, yi kópu chedê ngê, numo ka a kââdî nmoo, Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê pyódu nmoo, u kwo myedê kââdî nmoo. *

17 Dini ghi n:ii ngê dyámê mbêmê a loo, u maa nkîgh:ê nmee a kwo, ngmênê u maa nkîgh:ê dênmyee a kwo. Dini ghi n:ii ngê pwene, Chóó Lémi ka nipi a kââdî nmoo.

18 Nyââ, yoo ngmidi ngê pyódu nmoo, nmî Mî u Ghê Dmi nmî mênê yó, nmî Mî ka maa komo yinê kpêmî ngê. *

19 Wunê nmî yoo vy:o dênmyee a kwo, pi my:oo ngê nmyee a ya, ngmênê ala ngwo nmo p:aa ngmidi tpémi, Chóó Lémi u yoo vy:o nipi nmo wee, tp:oo módó tp:oo mââ ngê dê pyódu nmo.

20 Myenté u ngomo ntee tpile ngê dê pyódu nmo. U komo kapî pyu knî y:oo, Yesu u dyépi yoo yi k:ii, ngomo k:ââ pââ dyuu kaa tumo, ngomo pywuu l:âmo ngópu. Yesu Kédisu chóó pw:eni ngê a tóó. *

21 Ngomo ch:oo yintómu yinê a tpyé. Chóó Lémi u ngomo ntee tpile ngê dê pyódu nmo, chóó nmî mênê a tóó. *

22 Nyââ, nmî Lémi ngê yoo ngmidi ngê pyódu nmoo, dêpê kuwo nmyoo, Chóó Lémi u Ghê Dmi nmî mênê a tóó. *

3

Póól u dpodo p:uu u ngwo ye doo danê

1 Nê Póól, mbwa k:oo anî kwo, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê a dpodo kalê noo, yélini dp:ee Nju tpémi, nmye a dy:ââ noo, nmyo ntee yéli u yoo vy:o noo a kapî dé. *

2 Yi dpodo u pi nmyinê ny:ee ngópu, apii? Nmyi lama kîyedê tóó, Chóó Lémi ka nê ch:anê wo, nmyi l:êê dîy:o a dpodo kalê noo,

3 kópuni wunê a ngmo ngê a ka myedê vyu. (Yi ngmee u kópu ala ngwo pee tp:oo nmye kîd:a d:êê. *

4 Dini ghi n:ii ngê amênmyinê kp:aa ngmê, Yesu Kédisu p:uu ngmee u kópu ntee nê w:ee ngê, yinté amyenmyinê w:ee ngmê.)

5 Yi ngmee u kópu ala ngwo nmî dye ghi ngê da pywálî, nmî Lémi ngê u dyépi knî ye, u komo kapî pyu knî ye da vyi. Nyââ, nmî Lémi u Ghê Dmi mbêmê da w:ee ngmê, ngmênê n:ii knî y:oo u komo wunê dnyimo a kapî, yi ngmee u kópu dnyinté a w:ee ngópu, mgo mwââ vy:o a m:uu ngópu.

6 Yi ngmee u kópu ala. Nmî Mî ngê ala kópu wunê a vyu, apê, Yoo yi l:êê dîy:o a Tp:ee wa pw:onu, wamênî pyidu, Nju tpémi, kn:aa yéli yi k:ii, numo ka yinê wa a kââdî té, yoo ngmidi ngê wa pyódu té, a kêê k:oo nipi wa kaa té. Ala ngwo yi kópu mb:aa dmyi ny:ee ngmê, nmî Lémi u yoo vy:o dmye ghê dmi.

*

7 Yi kópu mb:aa tpapê u l:êê dîy:o, nmî Mî ngê a dpodo kalê noo. Dpodo ndîî yila, u pi mye ndîî. Chóó u wêdêwêdê mbêmê u ntââ ngê a pyódu noo. *

8 K:omo tpile nmî Lémi u yoo vy:o dênoo a kwo, ngmênê yinê a ngmidi noo, dpodoni u pi ndîî, yi dpodo ńedê a kaa noo, a ka pê, Yélini daa Nju tpémi, a pi ye chin:aa tpapê. Ala ngwo yi dpodo ńedê anî kwo, pi knî ye yenîmo, Yesu Kédisu ka nmî ch:anê dniye, ntênê nmo wunê vyuwo yédi, doo u ntââ yi kópu mb:aa yilî daanmî chedê. *

* **2:12:** Lóma 9:4; 1 Tes 4:13 * **2:14:** Kîlosa 1:20; 1 Kódin 12:13 * **2:16:** Kîlosa 1:20,22 * **2:18:** Epeso 3:12 * **2:20:** Mát 16:18; 1 Kódin 3:11 * **2:21:** 1 Kódin 3:16; Kîlosa 2:19 * **2:22:** 2 Kódin 6:16 * **3:1:** Epeso 4:1; Pilipay 1:13 * **3:3:** Epeso 1:9; Kîlosa 1:26 * **3:6:** Epeso 2:13,19 * **3:7:** Kîlosa 1:25 * **3:8:** 1 Kódin 15:9-10

9 Yi dpodo têdê Chóó Lémi u ngmee u kópu kwédi pi knî ye nîmo pywálîpywálî ngê. Dyámê pê pini n:ii ngê l:âmo ngê, yi tumu kópu yi ngwo a ngmo ngê. *
10 U yi u ngwo doo kwo, Yesu u yoo knî y:oo yi tumu kópu kwédi y:oo paan:aa pywálî y:e, mbóó p:uu yélini kada a wee, enjel yoo yi k:ii, yi tumu kópu yi lama paa yaa we. Yi tumu kópu u mênê Chóó Lémi u nuw:o ndîî u kópu yintómu a pyede.
11 Yi kópu wunê a nuw:o kwólu, ala ngwo nmî dye ghi ngê nmî Lémi Yesu Kédisu ngê yi kópu dê d:uu.
12 Yélini yi k:ii u kwo nmo kêlîmî té, Chóó Lémi ka nmî maa komo yinê kpêmî ngê. Nkîngê ngê kêê daanmo t:oo, yi máádi u ngwo anmî kwolo. *
13 Ala ngwo pi knî ye myenamê nkîngê. Dononi nînê vyîmî, p:uu nuw:o ngê kêê nangê t:oo, k:omo tpile ngê nmye choo ya, mu kópu u dîy:o a dpodo u l:êê dîy:o nmyi ya mb:aamb:aa ngê amî pyódu. *

Póól Esiya Wee u kwo tpémi yi l:êê dîy:o u ngwo doo ngêpê

14 A tîdê mbwó yoo, nmyi l:êê dîy:o nmî Mî ka n:aa ngêpê yédi.
15 Yinê a l:âmo nmoo, mbóó p:uu yélini wunê pyede, mye l:âmo too, ntênê nmo wunê vyuwo yédi.
16 U pi ndîî, u wêdêwêdê mye ndîî. U ya a nga a kwo, U Ghê Dmi ngê nmyi gha dmi a wêdêwêdê kalê ngê.
17 Nmyi kêlîmî u l:êê dîy:o Yesu Kédisu nmyi mênê pîchoo ya. U ya a nga a kwo, Nmî Mî u nuu ghi nmyi nódo choo ya, yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo myedny:oo ya, yi kópu ngê yinê choo mbêpê kîgha nmyo. *
18 U ya a nga a kwo, Nmî Lémi u yoo yintómu knî yi k:ii, ala kópu nmyi lama pîchoo ya, Yesu Kédisu nódo nmyi nuu ghi dmi ntênê a tóó, daa kede wo, nmyi l:êê dîy:o doo mgînî vyîmî, u pi ka vyuwo mu daa mu tp:ook:omo, u dî anyi wunê tóó.
19 Doo u ntââ yi kópu nmî lama d:ud:umbiy:e daawa yââ, ngmênê u ya a nga a kwo, Nmyi lama pîchoo ya, nmî Mî ntee a tóó, yinté paa pyaa dmyeno.
20 Nmî Mî chaa kîgha koo. Wêdêwêdêni nmî mênê a dpodo, nmî Mî u wêdêwêdê ye tóó. Ló kópu u kwo ngmanmî dmyinê, ló kópu p:uu nmî nuw:o dmi adî kwo, u ntââ nmo wa a d:uu té, myenté kópuni yi kópu dé yi pwo a pyede, u ntââ nmo amyedê d:uu té. *
21 Yélini yi k:ii Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té, dye ghi yintómu nmî Mî chaa kîgha koo, chedê ngê kîngê pyódu. Ndê kópu yila.

4

Yesu ngê u kwo u ngwo a kââdî nmoo

1 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi p:uu dpodo u l:êê dîy:o, mbwa k:oo al:ii anînê kwo. Yi kópu u l:êê dîy:o nînê kwunokwuno nmyo, máádini p:uu nmî Mî ngê kaa nmyoo, yi máádi mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha. *
2 Dye ghi yintómu kîdmyengê lémilémi, pi knî ye nuw:o ngê dmyinê mbumu, lîmîlîmî ngê kîdmyengê nod:enod:e. Pi lîmîlîmî ngê nangmê kéé, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. *
3 Nmî Mî u Ghê Dmi ngê numo ka a kââdî nmyoo, numo ka mb:aamb:aa ngê dmyinê ya, kîdmyengê numo kéé t:oo. *
4 Yesu Kédisu ngê numo ka a kââdî nmoo, nmî mbodo ngê a tóó, nmo kóó kpâlî dé, u Ghê Dmi mu ngmidi nmî mênê ye tóó. Kópu mu ngmidi yinmye t:âât:ââ ngmê, n:ii ngê a ngmidi nmyoo, kóó k:oo wa kaa nmyo. *
5 Nmî Lémi mu ngmidi, kn:aa pini ka dpîno kêlîmî té, vyîlo u pi mbêmê mbápitisîm kalê nmoo, daa kn:aa pini u pi mbêmê.
6 Nmo yintómu nmî Mî mu ngmidi, Chóó Lémi. Yinê a yenê nmo, nmî mênê a tóó, u wêdêwêdê mbêmê nmo dpodo nyédi.
7 Nyââ, nmî mbodo mu ngmidi, ngmênê nmî dpodo u mo u mo dé, Yesu Kédisu ngê chóó u nuw:o mbêmê nmî dpodo ńedê dpodo ńedê kaa nmoo. Yi dpodo knî yi l:êê dîy:o u ntââ ngê pyódu nmoo. *
8 Yinté kópu nmî Mî u puku yedê alanté a tóó,

* **3:9:** Kîlosa 1:29 * **3:12:** Epeso 2:18; Hipîlu 4:16 * **3:13:** 2 Tim 2:10 * **3:17:** Kîlosa 2:7; Njon 14:23 * **3:20:** Kîlosa 1:29 * **4:1:** Kîlosa 1:10 * **4:2:** Kîlosa 3:12-13 * **4:3:** Lóma 12:16-18; 1 Pita 3:8 * **4:4:** 1 Kódin 12:12-13 * **4:7:** Lóma 12:3,6

Yélini nmî Lémi p:uu dnye d:uu,
yu yodo u maknopwo yé too,
tââ u ngwo kee wo,
u ngwo a yeede nmoo. *

9 Tââ u ngwo kee wo, u kakêmê nmye nînê chámêchámê. U nt:u kópu alanté. Mwiyémwiyé dyámê mbêmê a loo, p:ââ y:i mê ghêpê wo.
10 Nyââ, pini n:ii a ghêpê wo, vyîlo yi pini mbóó p:uu mêyi kee wo, nmî Mî u nkîgh:ê mî yaa wo, mbóó dyámê yi mbêmê tpile yilî yintómu yinê a yenê té.
11 Yinê a yeede nmoo, nmî dpodo dpodo nmo a kpo, yi dpodo dé yi l:êê dîy:o u ntââ ngê mye pyódu nmoo. Knî ngmê u dyépi ngê pyódu too, knî ngmê u komo kapî pyu ngê pyódu too, knî ngmê u kópu y:eńey:eńe pyu ngê pyódu too, knî ngmê kada pini ngê pyódu too, knî ngmê dêêpî pyu ngê pyódu too. *
12 U yi u ngwo a kwo, A yoo yintómu wêdêwêdê ngê pyaa dniye, a dpodo u ntââ ngê pyaa dniye, a l:êê ghi dmi ntee a tóó, yi l:êê ghi dmi yinté paa pyaa dniye. *
13 Yi dpodo knî yi mbêmê nmî nuw:o dmi ngmidi ngê wa pyódu, Chóó Lémi Tp:oo ka mb:aamb:aa ngê anmî kêlîmî, nmî lama ntênê wa yââ. Tp:ee ntee dpî k:aa, mââwe ngê dpî pyódu, yinté anmî kaa dmi. Yesu Kédisu ntee a tóó, yinté anmî pyaa dmi. *
14 U yi u ngwo daa kwo, A yoo tp:ee ntee tpile ngê dny:oo ya, u yi u ngwo myedaa kwo, Yópu ng:oo ntee tpile ngê dny:oo ya. U yi u ngwo daa kwo, Pi dódó pyu knî y:oo dny:oo dódó dé, yi nuw:o dmi miyó miyó ngê dny:oo pyépi dé. *
15 A tîdê mbwó yoo, nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya, numo ka paa ndê danê kmêle, nmî mbodo Yesu Kédisu ntee a tóó, yinté pyaa kmêle. *
16 Nmî Mî ngê pi p:uu tpile yintómu ntee a kââdî too, Yesu Kédisu ka yinté a kââdî nmoo, numo ka myedê kââdî nmoo. Nmî dpodo dpodo nmo a kpo, yi dpodo knî yi mbêmê nmo numo ngêêpî nyédi, nmî Lémi ntee a tóó, yinté nmo numo pyépi nyédi, mu kópu u dîy:o nmî nuu ghi dmi numo nódo a tóó. *

L:êê ghi dono kéké, maa mb:aa u kîgha

17 Nmî Lémi u pi ngê kópu nmye munînê tpapê, dpo ny:ee yó. Yélini y:oo nmî Lémi daa chââchââ ngmê, yi nt:anê mênangmê yââ. Yi nuw:o dmi k:omo tpile knî yi p:uu a kwo. *
18 Yi nuw:o dmi mgîdî vy:o a mbêpê, yi ngópu dmi nkoko tumo, nmî Lémi u kópu dé yi lama daa pyede. Ghéni n:ii kamî nmî Mî ngê nmo a kpo, dêpê pyw:ee ngópu.
19 Dye ghi yintómu a dono nyédi, dono dyêêdî daa ngmidi a d:uud:uu ngópu, yi gha dmi tupwótupwó dé, ngmênê mywene y:e daa kwo yédi.
20 Yesu Kédisu u kópu knî yi p:uu yinté kópu dpîp:e ndê ngópu.
21 A lama ka tóó, dini ghi n:ii ngê u pi nmyi ny:ee ngópu, u yoo vy:o nmyi ghê dniye, pi knî y:oo Yesu u ndê kópu dyuu nmye vyi tumo.
22 Nmyi nuw:o mbwee knî y:oo maa dono p:uu dnyimo a mbêpê kîgha nmyo, dnyimo a dódó nmyo, u l:êê dîy:o dono u yi nmye dpîmo a kwo. Yi máádi u dî ndiya. Ala ngwo nmyi nuw:o mbwee dpî kéé tóó. *
23 Nmyi nuw:o dmi kamî ngê dny:oo ya, nmyi gha dmi kamî ngê myedny:oo ya.
24 Pi ngê kpîdî mbwee ntee dpî kéé, kpîdî kamî u mbwo dpî t:oo, nmyi nuw:o mbwee dmi yinté dpî kéé tóó, nuw:o kamî p:uu dmyinê mbêpê. Nmî Mî ntee a tóó, nmyi nuw:o kamî dmi yinté yinê dpo pyódu té. Nyââ, yi nuw:o kamî p:uu dmyinê mbêpê, dmyinê mb:aamb:aa, nmî Mî ntee a tóó, yinté ndêndê ngê dmyinê ya.
25 Yi kópu u l:êê dîy:o noko kîdmyengê k:omodanê, numo ka dmyinê ndê danê, mu kópu u dîy:o yoo ngmidi ngê nmî pyaa dniye. *
26 Pi ngmê ka ngmêdmye nod:e knomomê, dono nangmê d:uu, nod:enod:e ngê kââdî nmye kîngê ghîî.
27 Nod:enod:e têdê dye ghi daadîî ngê nangê pyódu, kminté Setan ngê wa dóó nmyo, ntââ anmyinê vy:ee ngmê.

* **4:8:** Psalm 68:18 * **4:11:** 1 Kódin 12:28 * **4:12:** 1 Kódin 14:12 * **4:13:** Kîlosa 1:28 * **4:14:** 1 Kódin 14:20
* **4:15:** Epeso 4:25 * **4:16:** Kîlosa 2:19 * **4:17:** Lóma 1:21 * **4:22:** Kîlosa 3:9-10; Lóma 12:2 * **4:25:** Epeso 4:15

28 Nmyi vy:o pini n:ii kpáápi ngê doo a ya, kpaa ngê kêê kêdêm:uungê t:oo, chóó kóó dê y:e choo dpodo, dpodombiy:e choo dpodo, pinté yoo choo yeedeyeede dé. *
29 Danêmbum têdê dono kópu nmyi kwo kîdangmê pwii. Kópu mb:aa yidmyinê tpapê dé, yoo u ngwo dmyinê ngêêpî dé, yi kêlîmî wêdêwêdê ngê u ngwo paa pyaa dniye. *
30 Nmî Mî u Ghê Dmi nangê mywenemywene kwolo. Dini ghi n:ii ngê pi ngê dy:âma ndîî dpî y:oo, yoo yi lama dpî yââ, naa dîyo wa kê ngmê, daawa têd:a. Nmî Mî u Ghê Dmi, dy:âma ndîî ntee tpile ngê a tóó, nmo a kpo. Yi dy:âma ndîî wanmyi diyédiyé kalê ngmê, ye naa wa têd:a, Chóó Lémi ngê kóó k:oo daamî kaa nmyo. *
31 Kópuni nmyi nódo a kaa dniye, dpî kéé tóó, kîdmyengê nuu mbumu, nod:enod:e, dnyengi, peede tpapê, pi u pi dyede. Dono n:aam:uungê d:uu, *
32 ngmênê noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya, numo ka dmyinê vyuwo, numo ka myedmyinê ch:anêch:anê. Chóó Lémi ngê Yesu Kédisu u l:êê dîy:o nmyi dono yilî ntee u kuwó kéé too, nmyi tîdê mbwó yoo yi dono yilî yinté nmyi kuwó myoo kéé tóó, mênangmê ngî. *

5

W:êênî u kópu dé yi d:uud:uu

1 Nmî Mî ntee a tóó, yinté dmyinê ya, mu kópu u dîy:o tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo, nmyi nuu ghi dmi nódo a tóó.
2 Yesu Kédisu nódo nmyi nuu ghi dmi ntee a tóó, nmyi tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi yinté nmyi nódo myedny:oo ya. Chóó Lémi u nuu u kópu yi d:uu ngê, nmî l:êê dîy:o chóóchóó y:ângo, chóóchóó kpêê ngê yó. *
3 Nmî Mî u yoo vy:o nmyi ghê dniye, u l:êê dîy:o kîdmyengê pyââ ti mââ ti, nmyi gha dmi tupwótupwó ngê mêkîngê pyaa dmi, tpile ndapî yi mb:aami ngê nangmê pyódu. Pi knî y:oo nmyi pi dmi yi kópu knî yi p:uu kîngmê ny:ee ngmê.
4 Myenté doo u ntââ dono kópu dé nmyi kwo kîdangmê pwii, pyââ p:uu danêmbum ngê kêê nangê t:oo, yinté pi nkwitinkwiti ngê kêê myenangê t:oo, ngmênê nmî Mî p:ee dmyinê kwunokwuno. *
5 Ala kópu nmyi lama choo ya, pyââ ti pyu, ó pini n:ii u gha tupwótupwó, ó tpile ndapî yi mb:aami, yinté pini nmî Mî Mupwo yi kêê k:oo daangmêwa ghê, mu kópu u dîy:o tpile ndapî yi mb:aami ngê u tpile dé u yâpwo ngê dpî pyódu té. U nuw:o u tpile knî yi p:uu a kwo yédi, nmî Mî p:uu daa kwo yédi. *
6 Pi ngê k:omodanê kópu knî yi mbêmê kîngê dóó nmyo. Yélini nmî Mî ka daa ng:aa nyédi, yinté kópu a d:uud:uu tumo, vyîlo yi kópu knî yi l:êê dîy:o wa kpada té. *
7 Yinté yéli yi vy:o nangmê ghê.
8 Wunê mgîdî vy:o nmyee a kwo, ngmênê nmî Lémi ngê u kwo a kââdî nmyoo, u wo nmye pyede. Wo u yoo yi kópu dé yidmyinê d:uud:uu dé, *
9 dmyinê mb:aamb:aa, nmî Mî u nuu u kópu dé dmyinê d:uud:uu dé, pi nangmê dóó.
10 Nyââ, nmî Lémi u nuu u kópu dé dmyina a pyw:êmî dé, myedmyinê d:uud:uu dé. *
11 Mgîdî u kópu knî y:oo yoo daa ngêêpî tumo, nangmê d:uu, ngmênê nmyi wuu yi kópu dono yilî yi pwo dny:oo ya, pi knî ye dmyinê kwódukwódu dé.
12 Kópuni tumutumu a d:uud:uu tumo, mywenemywene u kópu dé. Ala pweepwee pee yedê daanê d:êê té, kminté mywene nmye amî ghê.
13 Nyââ, nmyo lam ntee tpile dé, kópu yilî yintómu yi pwo nmyi wuu dmi choo ya, pi knî y:oo u ngwo pêdê w:ee y:e, yi kópu daa mb:aamb:aa dé, dono dé. *
14 W:êênî tpile yilî yintómu mb:aamb:aa ngê anyi m:uu té. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî wéti ngmê k:oo ala kópu a tóó,
Yélini mbwee ntóó ntee tpile dé,
a pii dmyeno,
Yesu Kédisu u wuu nmyi pwo wa kéé.
15 Dp:ee mgîdî u yoo, ngmênê Yesu Kédisu u wuu nmyi pwo a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o u maa mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha.

* **4:28:** Dpodo 20:35 * **4:29:** Epeso 5:4; Kîlosa 4:6 * **4:30:** Epeso 1:13-14 * **4:31:** Kîlosa 3:8 * **4:32:** Kîlosa 3:12-13 * **5:2:** Nkal 2:20 * **5:4:** Epeso 4:29 * **5:5:** 1 Kódin 6:9-10 * **5:6:** Lóma 1:18 * **5:8:** Kîlosa 1:13; 1 Pita 2:9 * **5:10:** Lóma 12:2 * **5:13:** Epeso 2:1

Yélini yi lama nmî Lémi daa tóó, yi nt:anê mênangmê yââ, ngmênê nmî Lémi u nuw:o u pono dmyinê vyápê.
16 Ala ngwo yoo dono yi vy:o nmye wee. Módó kîdmyengê ya, ngmênê kópuni mb:aamb:aa u ntââ ngê nmye dpî pyaa dmi, dmyinê d:uud:uu dé. *
17 Mbodo podo ngê nangmê pyódu, ngmênê nmî Lémi u nuu u kópu dé dmyina a pyw:êmî dé, myedmyinê d:uud:uu dé. *
18 Mbwaa ndanî têdê kîdmyengê ghétighéti, yi kópu ngê wa dyênê nmyo. Ngmênê nmî Mî u Ghê Dmi nmyi mênê ntênê choo ya, yinê choo mbêpê kîgha nmyo. *
19 Wéti n:ii nmyi lama a kîgha too, myenté wéti n:ii nmî Mî u puku yedê a pyede, myenté wéti n:ii Yesu u yoo knî y:oo ala ngwo dê vyi t:oo, yi wéti knî y:e nmî Lémi nmyi gha knî yi vy:o yinté dmyinê chaa kîgha. *
20 Tpile yintómu knî yi l:êê dîy:o, dye ghi yintómu nmî Lémi Yesu Kédisu u pi mbêmê nmî Mî Chóó Lémi dmyinê kwunokwuno. *
21 Numo dnye dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u dnye nmye nyêmî ngmê, my:ee chââchââ ngmê.

Yéé yepe yoo yi danêmbum

22 Yepe yoo, nmî Lémi u dnye ntee nmye nyêmî ngmê, nmyi moo yoo yi dnye dmi yinté myedmyinê nyêmî dé, *
23 mu kópu u dîy:o Yesu u yoo yi mbodo ngê ntee a tóó, mââ mye yinté, u kpâm u mbodo ngê yinté a ya yédi. Yélini yi k:ii Yesu ka nmo kêlîmî té, nmî mbodo ngê pyodo, mu kópu u dîy:o nmî Mbwámê ngê mye pyodo, nmî l:êê dîy:o u ngwo pwene. *
24 Nyââ, Yesu Kédisu u dnye ntee nmo nyêmî ngê, yepe knî y:oo dye ghi yintómu yi moo yoo yi dnye dmi yinté dny:oo nyêmî dé.
25 Yéé yoo, ala kópu a ny:ee yó. Yélini yi k:ii Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té, nmî nuu ghi dmi nódo a tóó. Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o chóóchóó nmî l:êê dîy:o y:ângo. Ntee nmo wunê vyuwo, nmyi kpâm knî ye yinté myedmyinê vyuwo, yi nuu ghi dmi nmyi nódo ntênê dny:oo ya. *
26 Yesu Kédisu ngê u yi doo kwo, A yoo yi dono mbwaa ngê nî ghêê té, a kópu dyuu mbêmê a kede paa nî t:ee té. *
27 U yi u ngwo a kwo, A chóó a yoo ngê nî pyódu té, yoo mb:aa ngê nî pyódu té, dyââpe yi p:uu daadî ya, dono yi mênê myedaadî ya. *
28 Mââ yoo, nmyi chóóchóó nmyi nuu ghi dmi nmyi nódo ntee a tóó, nmyi kpâm yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo yinté myedny:oo ya. Pyââ mbodo mââ, u l:êê dîy:o n:ii u kpâm ka a vyuwo yédi, chóó u pââ ka a vyuwo yédi.
29 Pi chóóchóó u kwo daawa diy:a, ngmênê a mbonombono ngê, u kwo a vyuwo yédi. Myenté pi ka u kpâm kîngî diy:a, u kpâm ka mb:aamb:aa ngê choo vyuwo. Yinté Yesu Kédisu nmo wunê vyuwo yédi, *
30 nmî mbodo ngê a tóó, nmo u yoo.
31 Nyââ, pini n:ii u kpâm ka a vyuwo yédi, chóó u pââ ka a vyuwo yédi, mu kópu u dîy:o puku yedê alanté a tóó,
Mââ u pye mî yi kêlê dpo pwii,
u kpâm k:ii ngmidi ngê dpî pyaa knî.
*
32 Yi kópu u mênê tumu kópu ndîî ngma tóó, na a ka u nt:u kópu ala, Yesu Kédisu ngê u yoo u kede paa t:ângo.
33 Yi kópu u dînê mye yinté, pi ngê u kpâm u kede paa dpî t:oo, ngmidi ngê dpî pyaa knî, ntênê u kwo choo vyuwo, myenté yi pyópu ngê u moo ntênê choo chââchââ.

6

Tp:ee dmââdîma yi kópu dyuu

1 Tp:ee dmââdîma, yélini Yesu ka nmye kêlîmî té, nmyi pye mî yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, yi kópu vyîlo yidmyinê d:uud:uu. *
2 Puku yedê alanté a tóó,
Nmyi pye mî yoo dmyinê chââchââ dé.

* **5:16:** Kîlosa 4:5 * **5:17:** Kîlosa 1:9 * **5:18:** Lóma 13:13; 8:6 * **5:19:** Kîlosa 3:16 * **5:20:** Kîlosa 3:17; 1 Tes 5:18 * **5:22:** 1 Pita 3:1 * **5:23:** 1 Kódin 11:3 * **5:25:** Kîlosa 3:19 * **5:26:** Hipîlu 10:10; Njon 15:3 * **5:27:** 2 Kódin 11:2 * **5:29:** 1 Kódin 12:27 * **5:31:** Gen 2:23-24 * **6:1:** Kîlosa 3:20 * **6:2:** Ex 20:12

Yi kópu ndîî kópu. Yélini y:oo yi pye mî yoo a chââchââ tumo, yi yéli ye nmî Mî ngê ala kópu myedê vyu, yepê, *

3 yed:oo mb:aamb:aa ngê anmyin:aa ya,
myenté dye ghi daadîî amyenmyin:aa ya.

4 Mââ yoo, nmyi tp:ee dmââdîma yi p:uu ala kópu a ny:ee yó. Kîdmyengê nod:enod:e kalê t:oo, ngmênê mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo, nmî Lémi u kópu dyuu yi lama dmyinê kîgha dé, u l:êê ghi dmi mbêmê dêêpî ye myedmyinê yémî. *

Wop dpodo pyu yoo yi danêmbum

5 Wop dpodo pyu yoo, n:ii knî y:oo wop a dpodo kîgha nmyo, yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, ye myedmyinê nkîngê. Yesu Kédisu p:uu nuw:o ngmidi mbêmê ntee nmye dpodo té, nuw:o ngmidi mbêmê yinté yi p:uu myedmyinê dpodo. *

6 Nmyi kada pini yoo yi ngîma ntee nmye dpodo nyédi, yi kuwó yinté myedmyinê dpodo. Daa dyámê mbêmê tpémi yi ngîma nmye dpodo té, ngmênê Yesu Kédisu ngîma nmye dpodo té, dpodombiy:e p:uu dmyinê dpodo, nmî Mî u nuu u kópu dé dmyinê d:uud:uu dé.

7 Nmyi mââwe knî yi p:uu dpodo têdê kîdmyengê nuu mbumu, ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Alanté dmyinê nuw:o, apii, Daa pi ngmê p:uu nmo dpodo té, nmî Lémi p:uu nmo dpodo té.

8 Ala kópu nmyi lama choo ya, Pini n:ii ngê kópu mb:aa dpî d:uu, k:omo tpile yi pini u pi ndîî, ó u pi têdê, ngmênê nmî Lémi ngê yi kópu mb:aa u pywuu u kwo wa y:oo. *

9 Kada pini yoo, yélini wop nmye dpodo kîgha tumo, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo, namê nkîngê kîgha dé. Nmyi lama choo ya, nmyi dpodo pyu knî yi k:ii, nmyi kada pini mu ngmidi, mbóó p:uu wunê tóó. Yi pini daa kedekede pyu, kwodonkwodo ntênê wa kóté kalê nmo. *

Setan u yoo knî yi p:uu l:êê

10 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi ngê u wêdêwêdê mbêmê choo a wêdêwêdê kîgha nmyo, mu kópu u dîy:o u kwo a kââdî nmyoo.

11 Lede knî y:oo yi káped:ê ntee a tpyé tumo, kópuni yilî nmyi w:êêw:êê u l:êê dîy:o nmî Mî ngê nmye a kê too, nmyi p:uu yinté myoo t:ee tóó, mu kópu u dîy:o Setan ngê kîngê dóó nmyo, myekîngê dyênê nmyo. *

12 Daa pi knî yi p:uu nmo l:êê té, ngmênê Setan p:uu nmo l:êê té, u dpodo pyu knî yi p:uu myeno l:êê té. Nyââ, kmêna mbwee nkwépi knî yi p:uu nmo l:êê té, yélini yi wêdêwêdê ndîî, myenté n:ii knî y:oo mgîdî u kópu dé a d:uud:uu tumo, vyîlo yi yéli yi p:uu nmo l:êê té.

13 Nyââ, kópuni yilî nmyi w:êêw:êê u l:êê dîy:o nmî Mî ngê nmye a kê too, nmyi p:uu dpî t:ee tóó, Setan u dpodo pyu yoo u ngwo pêdê t:ââ tóó. Dini ghi n:ii ngê nmyi p:uu adnyi l:êê, wa dêê dmi, daawa dyênê nmyo, ngmênê p:ee wanmyi dyênê t:oo, yi pwo wanmyi lee dmi. *

14-15 Dpodombiy:e dmyinê vyuwo. Lede knî y:oo yi kpîdî dmi knî yi pwo mbalêti dpî t:ee t:oo, yu dópo dmi yi yiyé dpî t:ee t:oo, nkichi pee yi yodo p:uu dpî t:ee t:oo. Nmyi w:êêw:êê u tpile dé nmyi p:uu yinté myoo t:ee tóó, dmyinê ndê danê, dmyinê mb:aamb:aa, dyââpe nmyi p:uu kîngmê ya, nmî Lémi u kópu dyuu u tpapê ngê u ntââ mbêmê dpî yaa dmyeno. *

16-17 Lede knî y:oo káped:ê a tpyé tumo, dîdî ka u ngwo dpî w:ono dmi, myenté yi mbodo dópó yi mbêmê dpî kaa t:oo, dpo, Taa ngê angmê vya nmo. Nmyi w:êêw:êê u l:êê dîy:o nmî Mbwámê ka dmyinê kêlîmî, Setan ngê daapaa dyênê nmyine. Kópuni dyuu nmî Mî u Ghê Dmi ngê nmye wunê kuwo ngê, nmyi mênê choo ya, taa ntee tpile ngê nmye wa pyaa dmi. *

18 Setan p:uu l:êê u l:êê dîy:o, dpodombiy:e dmyinê ngêpê. Nmî Mî u Ghê Dmi ngê choo a ngêêpî nmyo, dye ghi yintómu nmî Mî ka u ngwo dmyinê ngêpê. Kîdmyengê kede dmi, dmyinê vyuwo, dye ghi yintómu nmî Mî u yoo knî yi l:êê dîy:o myedmyinê ngêpê. *

19 A l:êê dîy:o myedmyina a ngêpê. U ya

* **6:4:** Kîlosa 3:21; Prov 22:6 * **6:5:** Kîlosa 3:22-23; Taitas 2:9 * **6:8:** Kîlosa 3:24-25 * **6:9:** Kîlosa 4:1 * **6:11:** Njems 4:7; 1 Pita 5:8-9 * **6:13:** 2 Kódin 10:4 * **6:14-15:** 1 Tes 5:8; Is 40:9 * **6:16-17:** Hipîlu 4:12 * **6:18:** Luukî 18:1

a nga a kwo, Dini ghi n:ii ngê pi knî ye anî mbumu, nmî Mî ngê u kópu dyuu a ka pêdê vyi ngê. U ya a nga daa kwo, Nî nkîngê mb:anê, u ya a nga a kwo, Nmî Lémi u tumu kópu ntênê ye nî vyi. *

20 K:omo tpile yi kópu dyuu u l:êê dîy:o mbwa k:oo n:aa kwo, ngmênê u ya a nga a kwo, Yi kópu dyuu pi knî ye nî vyi, daap:aa nkîngê mb:anê.

Póól u nd:uu tpapê

21 Pini n:ii ngê ala pweepwee pee nmye wunê ńeńe, Tikikas, nmî Lémi ka a kêlîmî, mb:aamb:aa ngê p:uu mye dpodo. Yi pini a nuu u pi, a kópu yilî yintómu nmye yinê amînê nt:o. *

22 Yi kópu u l:êê dîy:o nmye nînê dyede. Kópuni a nga a pyodopyodo té, nmyi lama pîdny:oo a ya, myenté Tikikas ngê nmyi nuw:o dmi yinê amî l:âmo té.

23 A tîdê mbwó yoo, nmî Mî mupwo y:oo nmyi kêlîmî ndîî ngê dpo pyódu y:e, mb:aamb:aa ngê nmye dny:oo a vyuwo, myenté yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo dpo yé y:e.

24 Yélini yi k:ii nmî Lémi Yesu Kédisu u nuu ghi nmyi nódo a tóó, nmye mb:aamb:aa ngê choo a vyuwo, chedê ngê daawa pyódu.

Wu u dî. *

* **6:19:** Kîlosa 4:3-4 * **6:21:** Kîlosa 4:7 * **6:24:** 1 Pita 1:8

PILIPAY

Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, m:ââ myoy:a mî loo, u kuwó dini ghi ngê Póól p:uu Pilipay lee dniye, p:aani n:ii Másîdóniya Wee u kwo a tóó. Y:i Yesu u yoo vy:o pi knî ngmê kaa ngópu. (Dpodo 16:9-40) Yi yéli yi vy:o Nju pi pyile njini ghê wo, Lóma tpémi Másîdóniya Wee u kwo tpémi u yoo vy:o yi ghê dniye.

U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Pilipay a kuwo ngê, p:aani p:aani doon:aa dpodo, yed:oo Njedusalem loo. (Dpodo 21) Nju tpémi y:oo y:i a mgîmî ngópu, Lóma lede knî y:oo mbwa k:oo km:êê ngópu, Lóma u nkwo dy:ââ ngópu. (Dpodo 27)

Dini ghi n:ii ngê Pilipay tpémi y:oo ny:ee ngópu, apê, Póól mbwa k:oo wumê kwo, Lóma, yi ngwo yi nuw:o dmi dono ngê pyodo, u l:êê dîy:o ndapî a ngee ngópu, Epapîdodaitas ka y:ee ngópu, Póól ka yinê ńuwo, u kwo mî y:ângo. Dini ghi n:ii ngê Epapîdodaitas Pilipay modoo diyédiyé, Póól ngê ala pweepwee pee d:êê ngê, u kwo y:ângo, kwo, Pilipay tpémi ye dpî ńuw:o ngi.

1 Nê Póól, Timoti k:ii Yesu Kédisu p:uu nye dpodo mo. Yélini Yesu Kédisu u yoo vy:o myinê ghê dniye, Pilipay, nmyi kada pini yoo, yi ngêêpî pyu yoo mye yi k:ii, ala pweepwee pee nmye nyinê dyede.

2 Nmî Mî, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól Pilipay tpémi yi l:êê dîy:o u ngwo doo ngêpê

3 Dini ghi n:ii ngê nînê nuw:o kîgha nmyoo, nmî Mî nmyi l:êê dîy:o n:aa kwunokwuno ngê.

4 Dini ghi n:ii ngê nmyi l:êê dîy:o n:aa ngêpê yédi, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu,

5 mu kópu u dîy:o nmî Lémi p:uu dpodo têdê munmyee a ngêêpî nê, kn:ââ dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o mwiyé noon:aa kwo, nkoo ala ngwo mbwa k:oo anî kwo.

6 Nmî Mî n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o a lama a tóó, nmyi vy:o dpodo mb:aa kn:ââ yinê a chópu, wéni n:ii ngê Yesu Kédisu wa a diyé, yi dpodo ndêndê ngê wa chedê. *

7 Nmyi l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi a nódo a tóó. Dpodoni ńedê nmî Mî ngê a kaa noo, u ntââ ngê mye pyódu noo, yi dpodo têdê nmyee a ngêêpî nê, kn:ââ nmî Lémi u kópu dyuu pi knî ye noo a tpapê, ndê kópu ngê y:e myenoon:aa a pyépi, nkoo ala ngwo mbwa k:oo anî kwo.

8 Nmî Mî ngîma ntênê nmye nînê mbumu, nmyi nuu ghi dmi Yesu Kédisu nódo ntee a tóó, nmyo yintómu nmyi nuu ghi dmi a nódo yinté mye tóó.

9 Nmyi l:êê dîy:o alanté n:aa ngêpê yédi, u ya a nga a kwo, Nmyi nuu ghi dmi numo nódo ntênê dny:oo ya, nmyi nuw:o dmi ndîî ngê pyaa dniye, nmî Lémi u kópu dé nmyi lama ntênê dny:oo a ya. *

10 U ya a nga a kwo, Kópu mb:aa ntênê dmyinê myeme dé, myedmyinê d:uud:uu dé. Wéni n:ii ngê Yesu Kédisu wa a diyé, dyââpe nmyi p:uu daapaa m:uu ngê, mywene nmye daapaa ghê we. *

11 Yesu Kédisu u wêdêwêdê mbêmê nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê adnyi ya. Yi kópu u l:êê dîy:o pi knî y:oo nmî Mî adnyi chaa kîgha, u pi amyednyi kmîmî.

Nmî Lémi u kópu dyuu Lóma ntee doo kaakaa

12 A tîdê mbwó yoo, u ya a nga a kwo, Ala kópu nmyi lama choo a ya, kópu dono yilî n:ii a nga pyaa dniye, yi kópu knî yi l:êê dîy:o nmî Lémi u kópu dyuu pi yilî knî yi lama dê yââ. *

13 Lóma tpémi yi king ndîî u lede yoo yi lama yi kópu dê yââ, myenté yélini al:ii a pyede, ala kópu yi lama dê yââ, Nê Yesu Kédisu p:uu a dpodo, u l:êê dîy:o mbwa k:oo a kwo.

14 Myenté yélini Yesu u yoo vy:o al:ii ghê dniye, pi knî ye mêdaa nkîngê té, nmî Lémi u kópu dyuu ye a tpapê tumo. Mêdaa nkîngê té, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê mbwa k:oo ayedê ngêêpî nê.

15 Woni knî y:oo ń:ee a ka a kapî ngópu, u yi y:e daa kwo, Nê u pi ndîî ngê pyaa we, u

* **1:6:** Pilipay 2:13 * **1:9:** Kîlosa 1:9-10 * **1:10:** Pilipay 2:15-16 * **1:12:** 2 Tim 2:9

l:êê dîy:o Yesu u pi pi knî ye yi chóó wumê tpapê ngópu. Ngmênê woni knî nê yi pee pini, u l:êê dîy:o Yesu u pi pi knî ye mye tpapê ngópu.
16 Yi yéli yi nódo a nuu ghi a tóó, yi lama a tóó, Nmî Mî ngê nê yinê a dpodo kwólu, nmî Lémi u kópu pi knî ye ndê kópu ngê yinê dpî pyódu.
17 Yélini y:oo ń:ee a ka a kapî ngópu, Yesu Kédisu u kópu dyuu pi knî ye a tpapê ngópu, ngmênê u yi y:e daa kwo yédi, Yoo nmî ngee té, u yi y:e a kwo yédi, Nmî pi dmi nmî kmîmî dé. U yi y:e mye kwo yédi, Nê u mgînî vyîmî ndîî ngê nmî pyódu, mbwa k:oo.
18 K:omo tpile yoo yi ngêêpî u l:êê dîy:o nmî Lémi u pi pi knî ye a tpapê ngópu, ó yi chóó yi pi kmîmî u l:êê dîy:o, yi kópu a ka daa ndîî kópu. Kópuni ndîî kópu ngê a tóó, Yesu Kédisu u pi pi knî ye a tpapê ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu.

Póól ngê u ngwo ye vyu, yepê, Anî ya, ó anî pw:onu?

19 W:aa nînê pyw:êmî ngê, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, nmyi ngêpê mbêmê, myenté Yesu Kédisu u Ghê Dmi u dpodo mbêmê, mbwa k:oo wanî pwii. *
20 U ya a nga daa kwo, Pi knî ye nî nkîngê mb:anê, mywenemywene u kópu u ngwo ngmênî d:uu. A dpodo u l:êê dîy:o Yesu Kédisu u pi ntee nî kmungo, u ya a nga a kwo, Ala ngwo u pi yinté nî knî. K:omo tpile anî ya, ó u l:êê dîy:o anî pw:onu, ngmênê u ya a nga a kwo, U pi ndîî ngê nî pyódu. *
21 Dyámê mbêmê n:aa tóó, Yesu Kédisu a ka wunê vyuwo, dini ghi n:ii ngê anî pw:onu, kóó k:oo an:uu ghê, yi kópu a ka yi mb:aamb:aa. *
22 Ngmênê al:ii anî ya knomomê, ye u ntââ nmî Lémi u dpodo amênî dódó. Yi kópu a ka mb:aamb:aa. Nmî Lémi ka anî lê, yi kópu a ka mye mb:aamb:aa. Yi máádi komo miyó dê a ka mb:aamb:aa dê, doo u ntââ a chóó daanî chámê dê.
23 Maa komo miyó yi kêlî n:aa kwo, u ya a nga a kwo, Dyámê nê kuwo, Yesu Kédisu ka nî lê, yini a ka yi mb:aamb:aa, *
24 ngmênê ghêlî k:ii daanê kuwo nmyo, a dpodo nmyi vy:o d:oongê kêlî ngê.
25 Yi kópu u l:êê dîy:o a lama ka tóó, ala dini ghi ngê daanî pw:onu, nmyi vy:o anîn:aa dpodo, nmyi kêlîmî wêdêwêdê ngê an:uu pyódu, w:aa u ngwo anmyinê pyw:ee ngmê.
26 Dini ghi n:ii ngê nmye amînî lee knomomê, a dpodo u l:êê dîy:o Yesu Kédisu ntênê anmyi chaa kîgha.

Nuw:o dono p:uu l:êê

27 Kópuni a nga wa pyódu, yi kópu daa ndîî kópu. Kópuni yi ndîî kópu, ala. Nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê choo ya, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ka mywene kîngê ghê, u pi nangê dyênê. K:omo tpile nmye anê lê, ó kópu nmyi p:uu ngmanê ny:oo, ngmênê u ya a nga a kwo, Ngmidi ngê dmyina a ya, kópu mu ngmidi p:uu dmyina a dpodo, nmî Lémi u kópu ndêndê. Lede yoo ntee a l:êê nyédi, nuw:o dono p:uu yinté myedmyinê l:êê. *
28 Yélini nmyi p:uu a d:uu nyédi, ye kîdmyengê nkîngê, nmî Lémi p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo. Yi yéli y:oo u ngwo wa a w:ee ngmê, awo, Yâpwo ndîî ngê wa dyênê nmo, kî yéli wa ngee té.
29 Kópu miyó yi l:êê dîy:o Yesu Kédisu ngê a ngmidi nmyoo, u kwo kêlîmî, ngmê, u l:êê dîy:o mgînî vyîmî, myomo. *
30 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noo a kwo, a p:uu ntee dnya a d:uu, yinté nmyi p:uu mye d:uu té. Kópuni a p:uu nmyinê ny:ee ngópu, ndê kópu, a p:uu myeka d:uu té. *

2

Póól ngê yi pi kmîmî u ngwo ye kwódu ngê

1 Nmyi nuu ghi dmi Yesu Kédisu nódo a tóó, nmyi nuw:o dmi yinê dpo l:âmo té, nmî Mî u Ghê Dmi u k:ii ngmidi ngê nmyi pyaa dniye, numo ka nmye ch:anêch:anê nyédi.
2 Yi kópu knî yi l:êê dîy:o, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê a pyódu yó, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo a ya, numo ka dmyina a ng:aa, numo ka kîdmyengê kwopwepe. Yinté anmya a ya knomomê, ye a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê wa a pyódu.

* **1:19:** 2 Kódin 1:10-11 * **1:20:** 1 Pita 4:16 * **1:21:** Nkal 2:19-20 * **1:23:** 2 Kódin 5:8 * **1:27:** Epeso 4:1 * **1:29:** Dpodo 5:41 * **1:30:** 1 Tes 2:2

3 Nmyi chóó nmyi pi dmi kîdmyengê
km:êê ngmê, kîdmyengê kadakada, nmyi
tîdê mbwó yoo dmyinê chââchââ dé. *
4 Nmyi mo kîdmyengê ya, pi knî ye myed-
myinê vyuwo. *

Yesu u yoo yi wéti ngmê

5 A tîdê mbwó yoo, Yesu Kédisu ntee doo
a paa, yinté myedmyinê paa.
6 Chóó Lémi ntee a tóó, Yesu Kédisu mye
yinté.
U lama doo a ya, M:aa k:ii ngmidi ngê nye
tóó mo, *
7 ngmênê chóó u pi a ghîpî ngê,
pi ngê pyodo, wop dpodo pyu ngê doo ya.
*
8 Nyââ, chóó u pi a ghîpî ngê,
u Mî u nuw:o u pono doo vyápê,
u dî mî pwene, kîdosi ńedê t:ee ngópu. *
9 Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê mêdê
pyidu ngê, u che p:ââ pee ngê pyódu ngê,
u pi ndîî ngê mye pyódu ngê,
kada pini yintómu yi pwo kmungo. *
10 U pi ndîî ngê pyódu ngê, mu kópu u
dîy:o pi yintómu yi yi mbodo dmi ngê k:ame
u kwo dny:oo wowo.
Yélini mbóó p:uu a pyede, dyámê mbêmê
a pyede, myenté yélini pw:oo dniye,
k:ame u kwo dny:oo wowo. *
11 U pi ndîî ngê pyódu ngê,
mu kópu u dîy:o pi yintómu knî y:oo
pîdny:oo tpapê, Yesu Kédisu nmî Lémi
ndêndê,
nmî Mî Chóó Lémi myedny:oo chaa kîgha.
*

Chóó Lémi ngê dpodoni nmî mênê a dódó ngê

12 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê
nmyi vy:o noo a kwo, mb:aamb:aa ngê a ka
ntee nmyee a ng:aa, ala ngwo yinté a ka
myedmyina a ng:aa. K:omo tpile kuughê
nmye nîmo tóó, ngmênê ntênê a ka dmyina
a ng:aa. Nmî Mî ntênê dmyinê chââchââ,
kóó k:oo wowo u l:êê dîy:o dpodombiy:e
dmyinê dpodo,
13 mu kópu u dîy:o dye ghi yintómu chóó
nmyi mênê a dpodo, nmyi nuw:o dmi dpo
ngmêê té, chóó u pono vyápê u l:êê dîy:o u
ntââ ngê dpî pyódu nmyo. *
14 Mb:aamb:aa ngê dmyina a ya,
kîdmyengê nuu mbumu, myekîdmyengê
kwopwepe,
15 yipe te kópu nmyi p:uu daapaa kaa we,
dyââpe nmyi p:uu myekîngmê ya. Nmî Mî
tp:oo módó tp:oo mââ ngê nmyi pyaa dniye.
K:omo tpile yélini yi vy:o nmye pyede yi l:êê
ghi dono dé, ngmênê dono nangmê d:uu.
Mbóó p:uu pudu ntee a wee, yi vy:o yinté
dmyinê dnyednye,
16 ghê kamî u kópu dyuu yinté ye dmyinê
tpapê. Yinté anmyi d:uud:uu knomomê,
nmî Lémi Yesu Kédisu dini ghi n:ii ngê wa
a diyé, nmyi l:êê dîy:o wa chaa kalê nê. Yi
ngwo dpodoni nmyi vy:o noo a dódó, nt:u u
ngwo anîmo pyw:oo.
17 Dini ghi n:ii ngê Yesu u yoo vy:o n:uu
kaa nmyoo, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye.
Pi ngê tpile tp:oo kpêê ngê ntee a yiyé ngê,
yi ngwo nmyi chóóchóó yinté Yesu ka nmyi
y:ee nmyoo. Ndoo apê yi dpodo u l:êê dîy:o
a ghê wanî y:oo, kpêê ntee tpile ngê wanî
pyódu, ngmênê a gha mb:aamb:aa ngê a
tóó.
18 Nmyo myentee dé, a l:êê dîy:o nmyi gha
dmi mb:aamb:aa ngê dpo pyaa we.

Timoti pini dê Epapîdodaitas yi p:uu Póól u ngwo doo d:êê

19 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu ngê
a ka wa a vyi knomomê, ye Timoti daa
kêmakêma nmye nînê dyede. U ya a nga a
kwo, Nmyi kópu a ka ngmêpêdê ńuw:o ngê,
a gha mb:aamb:aa ngê u ngwo wa pyódu.
20 Ntee nînê nuw:onuw:o nmyoo, ala pini
ngê yinté myewunê nuw:onuw:o nmyoo.
Yinté pini a p:uu daam:uu a t:a.
21 Wo yéli yi chóó yi kópu knî yi p:uu a
nuw:o nyédi, Yesu Kédisu u kópu knî yi p:uu
dnyinté a nuw:o nyédi. *
22 Timoti u dî nmyi lama kîyedê tóó, a
tp:ee ntee pini ngê pyodo, nmî Lémi p:uu
nipi nyipu dpodo.
23 Kópuni a nga wa d:uu ngmê, dini ghi
n:ii ngê a lama wa yââ, ye Timoti u ngwo
nmye anê dy:ââ.

---

* **2:3:** Lóma 12:10,16 * **2:4:** 1 Kódin 10:24,33 * **2:6:** Njon 1:1-2 * **2:7:** 2 Kódin 8:9 * **2:8:** Hipîlu 5:8; 12:2 * **2:9:** Epeso 1:20-21; Hipîlu 1:3-4 * **2:10:** Lóma 14:11 * **2:11:** Lóma 10:9 * **2:13:** 1 Tes 2:13 * **2:21:** 2 Tim 4:9-10

24 Alanté anî nuw:o, Nmî Lémi ngê daa kêmakêma a pw:iipw:ii nê, ye u ngwo nmye anê lê.
25 Ala ngwo nmî mbwó Epapîdodaitas nmye nînê dyede. Ndapîni u kwo nmyinê y:ee ngópu, a ka a ńuwo, a nté u ngwo n:aa pywupwi ngê. A p:uu doo ya, doo ngêêpî nê, nmî Lémi p:uu nipi nyipu dpodo, Setan p:uu nipi myenyipu l:êê. *
26 Ala ngwo nmye mênînê dyede, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, M:aan:aa m:uu té. Dini ghi n:ii ngê u mbii u pi nmyinê ny:ee ngópu, u nuw:o dono ngê pyodo.
27 Nyââ, ndêndê ngê kîdoo mbii, daa kêmakêma pî pwene, ngmênê nmî Mî ka a ch:anê wo, yinê mê pyi ngê. Myenté nê, nmî Mî ka my:aa ch:anê wo. Wo pwene, a gha d:ud:umbiy:e dono ngê pî pyodo.
28 Nyââ, dye ghi yintómu wunê nuw:onuw:o nmyo, u l:êê dîy:o u ya a nga a kwo, Nmye mênînê dyede. Ngîdp:uu m:uu yó, u mbii machedê. Dini ghi n:ii ngê anmy:uu m:uu ngmê, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê wa pyódu, a gha mb:aamb:aa ngê amyimê pyódu.
29-30 Dini ghi n:ii ngê nmye d:uu taa knomomê, mb:aamb:aa ngê dpo chipé yó, mu kópu u dîy:o Lémi mu ngmidi p:uu nmye dpodo té. Doo u ntââ nmyi chóó daanmyi ngee nê, mu kópu u dîy:o kuughê nmye nînê tóó, ngmênê yinê mî ngee noo, Yesu Kédisu p:uu dpodo têdê pwopwo kêpa doon:aa kwo. Yinté pini dmyinê chââchââ dé.

3

Kópuni mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê anmî pyaa dmi

1 A tîdê mbwó yoo, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo a ya, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê u yoo vy:o kaa nmyoo. Kópuni wunê nmye n:uu vyu, a ka daa dpodo ndîî, nmye mênînê d:êêd:êê. Yi kópu ngê yinê wa ngee nmyo. *
2 Nmyi chóó nmye dmyina a vyuwo. Yélini yoo dono, w:ââ ntee yéli, kîngê dóó nmyo. U yi y:e a kwo, Yoo yi too pee nmî châpwo té.
3 Yi yéli y:oo dpo, Chóó Lémi u l:ii nmî too pee p:uu a t:a, u l:êê dîy:o nmo u yoo. Ngmênê Yesu Kédisu ngê u l:ii nmî gha vy:o t:ângo, u Ghê Dmi nmî mênê yó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmo u yoo ndêndê, yi Ghéni dmi mbêmê nmî Mî ka ntênê nmo ngêpê nyédi. Kópuni nmî chóó nmo d:uud:uu too, daa yi kópu knî yi mbêmê nmî Mî ka nmo kââdî dniye, ngmênê Yesu Kédisu ngê u kwo yinê a kââdî nmoo. *
4 Nju tpémi yi dêêpî kópu dyuu p:uu a nuw:o nyédi, yinê ye, Yi dêêpî kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi ka anmo kââdî dmi. Yi kópu wo ndê kópu, ye nmî Mî ngê ntênê u kwo pêdê kââdî noo.
5 Yélini Chóó Lémi ngê a ngmidi ngê, Yisîléli tpémi, ndêndê ngê nê yi yéli yi vy:o pini ngmê, nê Yisîléli tp:oo Mbenjîmîn u tii ńedê pini ngmê. Nyââ, ndêndê ngê nê Hipîlu pi, a kn:ââ yoo yintómu Hipîlu tpémi, kuwa pini yi vy:o dêpwongmê kwo. Dini ghi n:ii ngê nê ta, dêêpî kópu dyuu a châpu ngópu, wo woloni ngê Chóó Lémi u l:ii a p:uu t:ee ngópu. Pádisi yoo yi vy:o noo a kwo, dêêpî kópu yilî a k:ii nmee a chââchââ. *
6 Dênoo a mgeemgee, u ya a nga doo a kwo, Yesu u yoo yi kwee nê châpwo, nê ngmênê apê, Pi ntee pi yi yâpwo ngê ngmêdê pyódu ngmê. Yi ngwo dêêpî kópu yilî yintómu noo a chââchââ dé, doo u ntââ pi ngê daapî ndyîko noo. *
7 Alanté noo a nuw:o, Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wanî pyódu, ngmênê ala ngwo yi kópu yilî a ka k:omo tpile dé, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ka nî kêlîmî mbê wo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê yinê pyódu noo. *
8 Dini ghi n:ii ngê a Lémi Yesu Kédisu a lama yaa wo, a ka ndîî kópu ngê pyodo, kópuni mwiyé nîmo a chââchââ dé, têdê kópu ngê a ka pyaa dniye, k:omo tpile ngê a ka mye pyaa dniye. U ya a nga doo a kwo, Yesu Kédisu u yoo vy:o nî ghê, u l:êê dîy:o yi kópu yilî k:omo tpile ngê a ka pyaa dniye, yintómu dny:ii nî d:ii too.
9 Dini ghi n:ii ngê dêêpî kópu dyuu chââchââ ndîî kópu ngê a ka doo a ya,

* **2:25:** Pilipay 4:18 * **3:1:** Pilipay 4:4 * **3:3:** Lóma 2:28-29 * **3:5:** Luukî 1:59; 2 Kódin 11:22 * **3:6:** Dpodo 8:3 * **3:7:** Mát 13:46

alanté noo a nuw:o, Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê wanî pyódu, ngmênê ala ngwo yinté mêdînê nuw:o, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ka n:aa kêlîmî, a dono yinê chedê too, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê yinê pyódu noo, chóó u kwo myedê kââdî noo. *

10 Ala ngwo kópu mu ngmidi u ya a nga a kwo. U ya a nga a kwo, Yesu Kédisu a lama yaa we, u k:ii ngmidi ngê nyi pyaa knî, wêdêwêdê n:ii ngê kpêênî a pyidu ngê, a mênê myechoo dpodo. Ntee doo mgînî vyîmî, u ya a nga a kwo, Yinté my:aa mgînî vyîmî. U l:êê dîy:o a vyee u yi y:e adî kwo knomomê, ntee daa kede wo, u ya a nga a kwo, Yinté myedaanî kede. *

11 Nyââ, u ya a nga a kwo, U k:ii ngmidi ngê nyi pyaa knî, mu kópu u dîy:o mu dini ghi ngê chóó mêpêdê pyidu nêne. *

Mbêpê u dyimê pywuu

12 Nmye dênînê tpapê, Yesu Kédisu u kópu yilî yintómu a lama a pyede, myenté nmye daanî vyi, Doo u ntââ dono daangmanî d:uu. Ngmênê mbêpê têdê yoo dpodombiy:e ntee a mbêpê nyédi, dpodombiy:e yinté myenî mbêpê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê yi mbêpê têdê kaa noo. *

13 A tîdê mbwó yoo, a mbêpê u dî d:oongê yó. A nuw:o mbêpê p:uu a kwo. Kópuni d:a kuwo té, mêdînê nuw:onuw:o té, kópuni a kada a pyede, yi dîy:o n:aa kadakada.

14 Mbêpê u dî yiyé têdê kwéli wunê tóó, a nuw:o y:i a kwo. Dpodombiy:e n:aa mbêpê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê Chóó Lémi kóó k:oo paan:aa kaa nêne. *

15 Yélini y:oo Yesu u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a w:ee tumo, u nuu u kópu myeye d:uud:uu tumo, yi yéli yi nuw:o dmi mbêpê p:uu dny:oo kwo. Nmyi nuw:o dmi kn:aa adî kwo knomomê, ye Chóó Lémi ngê yi kópu nmye wa a kêma, *

16 ngmênê máádini p:uu nmyinê ghê dniye, yi máádi p:uu dmyinê paa.

17 A tîdê mbwó yoo, a nt:anê dpî yaa dmyeno. Nmyi vy:o ntee nmeen:aa paa, n:ii yoo nmyi vy:o yinté a paa té, yi nt:anê myedmyinê yââyââ. *

18 Ngmênê pi yilî knî ye nmo diya té, kópuni Yesu u pwopwo p:uu ye nmo tpapê ngê, daa yi nuu u kópu ngê ye dpî pyódu. Wunê kópuni yi p:uu daa ng:êêntómu nmye n:uu vyi too, ala ngwo mb:uu nmye mênînê tpapê.

19 Máádini p:uu a wee té, u dî ndiya. Yi chóó kópuni u yi y:e a kwo nyédi, yinê ye ndîî kópu dé. Yi nuw:o dmi dyámê mbêmê a wee. Mywenemywene u kópu a d:uud:uu tumo, yinê ye, Kópu mb:aa yidpî d:uu. *

20 Ngmênê dp:oo yinté yéli, nmî nuw:o dmi daa dyámê mbêmê a kwo, nmî p:aa ndêndê mbóó p:uu wunê tóó. Nmî Mbwámê y:i wunê tóó, vyîlo yino t:âât:ââ, pini n:ii nmî Lémi Yesu Kédisu. *

21 Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, mgînî vyîmî u too pee n:ii nmî p:uu a t:a, wa ngmêê té, kamî ngê wa pyódu nmo, chóó ntee a tóó, yinté wa pyódu nmo. Wêdêwêdê n:ii mbêmê wa ngmêê nmo, yi wêdêwêdê mbêmê tpile yilî yintómu yu yodo u maknopwo wa yé té. *

4

Póól yi nuw:o knî yi p:uu u ngwo doo d:êê

1 A tîdê mbwó yoo, nmyi nuu ghi dmi a nódo ka tóó, u ya a nga a kwo, N:uu m:uu nmyo. Nmyi l:êê dîy:o nmî Lémi ngê wa chaa kalê nê, w:aa u ngwo anê pyw:oo. A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi u nuu u yoo ngê dmyinê kwo, a kópu dyuu mbêmê mb:aamb:aa ngê dmyinê paa. *

2 A tîdê dê, Yuwódiya pyópu dê Sintîki, nînê kwunokwuno dp:o, dpî nuw:o dê ngmidi ngê dpî pyódu dóó, mu kópu u dîy:o Lémi mu ngmidi p:uu dpo dpodo mo.

3 Sisikas a mbwó, ntee nyoo a ngêêpî nê, u ya a nga a kwo, Yinté mêdê ngee nédi, yi pyópu dê modo kââdî dé. Yi pyópu dê y:oo dpodombiy:e dpîmo a ngêêpî nê, nmî Lémi u kópu yi k:ii pi knî ye nmeen:aa tpapê. Pi ngmê Kîlemên, pi knî m:uu mye yi k:ii nmeen:aa dpodo, yélini yi pi dmi nmî Mî

* **3:9:** Lóma 3:21-22 * **3:10:** Lóma 6:3-5 * **3:11:** 1 Kódin 15:23 * **3:12:** 1 Tim 6:12,19 * **3:14:** 1 Kódin 9:24 * **3:15:** 1 Kódin 2:6 * **3:17:** 1 Tes 1:7 * **3:19:** Lóma 16:18 * **3:20:** Epeso 2:6,19 * **3:21:** 1 Kódin 15:28 * **4:1:** 1 Tes 2:19-20 * **4:3:** Lóma 10:20

ngê u puku yedê mbóó p:uu a d:êê too, mu kópu u dîy:o ghê kamî ye a y:ângo. *

4 A tîdê mbwó yoo, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo a ya, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê u kwo a kââdî nmyoo. Yi kópu nmye mênînê tpapê, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo a ya.

5 Yoo maa p:uu kyedekyede dmyinê kapî dé, nod:enod:e ngê ye nangmê mbwólu. Nmî Lémi daa kêmakêma mêwunê diyédiyé. *

6 Kópu ngmê nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngmê pyódu, ngmênê yi kópu knî yi p:uu nmî Mî ka dmyinê ngêpê, myedmyinê chaa kîgha. Kópuni u yi nmye adî kwo, u kwo dmyinê dmyinê. *

7 Yinté anmyi d:uud:uu, nmî Mî ngê nmyi nuw:o dmi wa l:âmo té, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê nmye pyede. Yi ngwo doo u ntââ kópu ngmê ngê nmyi nuw:o dmi daawa dyênê té. Kópuni nmî Mî ngê yinté dpo d:uu, kópu ndîî, doo u ntââ pi ngê daawa a w:ee. *

8 A tîdê mbwó yoo, kópu m:uu ala. Kópuni mb:aamb:aa dé, nmyi nuw:o dmi y:i dny:oo kwo. Nyââ, kópuni knî yi l:êê dîy:o nmî Mî ngê pi dpo chaa kwolo, kópuni ndê kópu dé, kópuni p:uu dyââpe daa t:a, yi kópu knî yi p:uu nmyi nuw:o dmi dny:oo kwo.

9 Kópuni a p:uu nmyinê ndê tumo, kópuni a kwo nmyinê ny:ee tumo, kópuni a p:uu nmyi m:uu tumo, yi kópu dmyina a d:uud:uu dé. Yinté anmyi d:uud:uu knomomê, ye nmî nuw:o l:âmol:âmo pyu Chóó Lémi nmyi p:uu adî ya, daawa a kuwo nmyo.

Póól ngê ndapî u l:êê dîy:o u ngwo kwuno too

10 Dini ghi n:ii ngê nê kuwo nmyoo, ndapî a ka nmyee a dyede, u kuwó dini ghi ngê doo u ntââ ngê nmye pyodo, kuughê nmye noo a ya. Ala ngwo ndapî a ka kîmêdmyinê dy:ââ ngmê, u l:êê dîy:o nmî Lémi n:aa kwunokwuno ngê, a gha mb:aamb:aa ngê kîmyaa pyódu.

11 Ndapî knî nmye dênîmo dmyinê, mu kópu u dîy:o k:omo tpile ndapî ndîî a ngópu a tóó ó daa tóó, ngmênê u ntââ mbêmê n:aa tóó.

12 Dye ghi knî ngmê ngê doo u ntââ ngê nîmo a ya, dye ghi knî ngmê ngê u ntââ mbêmê nîmo a ya, yoo myenoo a yeedey-eede dé. Dye ghi knî ngmê ngê nîmo a dómudómu, dye ghi knî ngmê ngê nîmo a pilepile, ngmênê yi kópu knî y:oo a nuw:o daa dyênê ngópu, a ka u ntââ mbêmê noo a ya.

13 Kópuni a nga dpî pyaa dmi, nmî Lémi ngê u wêdêwêdê mbêmê dpo ngee nê, yi vyîmî têdê u ntââ ngê dpo pyódu nê. *

14 Nyââ, ndapî nmye dîpîngmê dmy:ee ngê, ngmênê kópu mb:aa a nga ngmênmyi d:uu ngópu, dini ghi n:ii ngê a ndapî doo u ntââ ngê doo ya, knî a ka ngmênmyinê dy:ââ ngópu.

15-16 Pilipay tpémi, nmyi lama kîyedê tóó, ndapî daa ng:êêntómu a ka nmyinê dy:ââ ngópu. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u kópu nmye mwiyé n:uu vyu, nê kuwo nmyoo, Tesalonika noon:aa dpodo, ndapî a ka nmyee a dyede. Myenté dini ghi n:ii ngê Másîdóniya Wee nê kuwo ngê, ndapî ngê my:ee ngee noo, Yesu u yoo kn:aani knî y:oo mêdaa ngee noo.

17 Ndapî nmye dênînê dmyinê, ngmênê u ya a nga a kwo, Nmî Lémi ngê choo a ngêêpî nmyo, mu kópu u dîy:o nmyee a ngêêpî nê.

18 Dini ghi n:ii ngê Epapîdodaitas ngê nmyi ndapî a ka a ńuwo, d:ud:umbiy:e u ntââ ngê nî pyodo. Pi ngê tpile tp:oo kpêê ngê ntee Chóó Lémi ka dpî yé, yi ndapî yinté u dpodo u l:êê dîy:o a ka nmyinê dy:ââ ngópu, tpileni tuu mb:aa ntee tpile ngê u kwo pyodo, u nuu u kópu yinmyinê d:uu ngópu. *

19 Yâpwoni p:uu n:aa dpodo, ndáápi pââ ndîî. Kópuni u l:êê dîy:o doo u ntââ mbêmê anmyi ya, nmye wa a kê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u yoo vy:o nmye wee. *

20 Dye ghi yintómu nmî Mî Chóó Lémi u pi ndîî ngê pyépi koo. Yinté choo ya.

Póól u nd:uu tpapê

21 Yélini Yesu Kédisu u yoo vy:o y:i a ghê dniye, a mb:aamb:aa ye dpî y:ee yó.

* **4:5:** Hipîlu 10:37; Njems 5:8-9 * **4:6:** Mát 6:25; 1 Pita 5:7; Epeso 6:18 * **4:7:** Njon 14:27 * **4:13:** 2 Kódin 12:9-10 * **4:18:** Epeso 5:2 * **4:19:** 2 Kódin 9:8

Nmî mbwó yoo, yélini a p:uu a t:a, yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê.

22 Yesu u yoo yélini al:ii a pyede, yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê, myenté u yoo vy:o yélini Lóma tpémi yi king ndîî p:uu a dpodo té, yi mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ ngmê.

23 Nmî Lémi Yesu Kédisu mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.

Wu u dî.

KÎLOSA

P:aa ngmê, u pi Kîlosa, Esiya Wee u kwo p:aani ngmê. Pi ngmê, u pi Epapîdas, Kîlosa loo, pi knî ye Yesu p:uu y:i dpîmon:aa danê. Pi yilî u kwo kêlîmî mbê wo, Yesu u yoo vy:o u ngwo ghê dniye.

Yi ngwo Póól p:aani p:aani myedpîmo lêpî, pi knî ye Yesu p:uu myedpîmon:aa danêmbum. Yi kópu u l:êê dîy:o, Nju tpémi y:oo mgîmî ngópu, kóté kalê ngópu, Lóma lede knî y:oo Lóma ńuw:o ngópu, mbwa k:oo y:i doon:aa kwo. (Dpodo 28) Yi ngwo Epapîdas Póól ka loo, Kîlosa tpémi yi mdoo u kwo ńuwo, kwo, Pi knî ngmê y:oo Kîlosa tpémi ye nté knî ngmê a kwódukwódu tumo, ala kópu ye a tpapê ngópu, yipu, Ala dêêpî kópu dmyinê chââchââ dé, enjel yoo myedmyinê chââchââ dé.

Póól ngê u yi u ngwo doo kwo, Kîlosa tpémi yi kêlîmî nî wêdêwêdê kwolo, u l:êê dîy:o ala pweepwee pee ye dy:ââ ngê. Chóó daa d:êê ngê, ngmênê kópuni doo tpapê dé, u pyipe ngmê ngê doo d:êêd:êê dé. Yi kópu dyuu ala.

1 Nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Yélini Yesu u yoo vy:o myinê ghê dniye, Kîlosa, nmî mbwó Timoti k:ii, ala pweepwee pee nmye nyinê dyede.

2 A tîdê mbwó yoo, nmî Mî ngê choo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myechoo a vyuwo.

Póól Timoti y:oo Kîlosa tpémi yi l:êê dîy:o nmî Mî u ngwo dpîmo kwunokwuno

3 Dini ghi n:ii ngê nmyi l:êê dîy:o nyinê ngêpê nódó, dye ghi yintómu nmî Lémi Yesu Kédisu u Mî Chóó Lémi nyinê kwunokwuno ngê. *

4 Nmyi l:êê dîy:o nyinê kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o nyi lama ka tóó, Yesu Kédisu ka nmye kêlîmî té, u yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo mye tóó. *

5 Yinté nmye pyede, mu kópu u dîy:o nmyi lama kîyedê tóó, Nmî Mî ngê daawa dóó nmo, kóó k:oo wa kaa nmo, u k:ii mb:aamb:aa ngê anmîn:aa ya. Yi kópu ndê kópu ngê nmye pyodo, dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u kópu dyuu nmyi ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye.

6 Yi kópu dyuu ntee nmyi ny:ee ngópu, dyámê wope wope pi knî y:oo yinté myemînê nyêmî ngmê. Yi kópu dyuu u l:êê dîy:o, pi yilî pi mb:aa ngê mînê pyodopyodo té, myenté nmî Lémi u yoo ndîî ngê mye pyodopyodo. Nmyi vy:o mye yinté, nmî Lémi u yoo mb:aa ngê a pyodopyodo nmyo, kn:ââ wéni n:ii ngê yi kópu dyuu nmyinê ny:ee ngópu, nmî Mî ngê ndê ka u ngwo a w:êê nmyoo, nkoo ala ngwo.

7 Pini n:ii u kwo yi kópu dyuu nmyinê ny:ee tumo, Epapîdas, nyi nuu u pi, Yesu Kédisu p:uu mye dpodo. Nmyi l:êê dîy:o mb:aamb:aa ngê a dpodo.

8 Yi pini ngê nyepê, Nmî Mî u Ghê Dmi ngê Kîlosa tpémi kîyedê ngêêpî té, yi kópu u l:êê dîy:o yoo yi nuu ghi dmi yi nódo a pyede.

Póól Timoti Kîlosa tpémi yi l:êê dîy:o u ngwo dpîmo ngêpê

9 Dini ghi n:ii ngê nmyi pi dmi nyinê nyongo, yi ngwo ngêpê kn:ââ nyi chópu, dye ghi yintómu nmî Mî ka nmyi l:êê dîy:o nye ngêpê nódó. Kwonyimo, N̲uu u kópu dé yi lama mb:aamb:aa ngê dny:oo a ya, myenté N̲gê Dmi ngê yi nuw:o dmi choo a ńepwińepwi dé.

10 Kwonyimo, Yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê a pyódu té, yi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê paa kaa we, n̲uu u kópu dé yidny:oo a d:uud:uu dé. Kwonyimo, Yi lama ntênê cha a yââyââ, *

11 n̲gwêdêwêdê mbêmê cha a wêdêwêdê kîgha dé, dono yintómu pêdê vy:ee y:e, daapêdê mb:ii nyine, ngmênê w:aa pêdê pyẅ:ee y:e.

12 Nyi tîdê mbwó yoo, nmî Mî dmyinê kwunokwuno, mu kópu u dîy:o u ntââ ngê a pyódu nmyoo, wo u yoo vy:o kaa nmyoo, kóó k:oo wamye kaa nmyo. *

Póól Yesu Kédisu u dpodo p:uu u ngwo doo danê

* **1:3:** Epeso 6:18 * **1:4:** Epeso 1:13,15; 1 Pita 1:3-4 * **1:10:** Pilipay 1:27; Epeso 2:10 * **1:12:** Epeso 1:18-19 * **1:13:** Epeso 6:12

13 Nmî Mî ngê mgîdî u yoo yi kada pini kwulo a pwaa nmoo, Tp:oo kóó k:oo kaa nmoo, pini n:ii u nuu ghi nódo a tóó. *
14 Nyââ, Tp:oo ngê kópuni d:uu ngê u l:êê dîy:o, yinê dyé nmoo, nmî dono yilî u kuwó kéé too, mêdaawa a ngî té. *

15 Doo u ntââ ala ngwo nmî Mî daanmî m:uu, ngmênê ntee a tóó, Tp:oo yinté doo a ya, nmî lama u ngwo yaa wo. Tp:oo u che p:ââ pee ngê a tóó, tpileni yilî yintómu l:âmo tumo, u maknopwo a pyede. *
16 Tpileni mbóó p:uu a wee, tpileni dyámê mbêmê a pyede, nmî Mî ngê yi pi dmi doo tpapê dé, Tp:oo ngê u nkwo doo l:âmol:âmo dé. Tpileni nmo y:enê té, tpileni dpîno y:enê té, myenté enjel yoo kada pini yoo yi k:ii, yintómu l:âmo too. Wu tpile daa l:âmo ngê, daa tóó. Tpile yilî yintómu yinê l:âmo too, chóó u l:êê dîy:o l:âmo too. *
17 Dyámê pê ghêlî k:ii dêpwo a kwo, ngmênê Yesu Kédisu doo a ya, tpile yilî yintómu u mâlo a yé too, u wêdêwêdê mbêmê yinté a pyede. *
18 Yélini yi k:ii u kwo nmo kêlîmî té, nmî mbodo ngê a tóó, nmo kóó kpâlî dé. Nmî kada ghê wo, kpêênî a pii wo, pyidepyide u maa komo yinê nmo kpêmî ngê, nmî ghê kamî kn:ââ ngê u ngwo pyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o tpile yilî yintómu yi kada pini a tóó. *
19 Nyââ, Nmî Mî ntee a tóó, Tp:oo yinté doo a ya, u pi ntoo, Tp:oo u pi mye yintoo. *
20 Tp:oo nmo yinê a dy:ââ ngê, nmî l:êê dîy:o kîdosi ńedê pwene, nmî Mî ngê tpile yilî yintómu u ngwo u kwo a kââdî too. K:omo tpile dyámê mbêmê tpile dé, ó mbóó p:uu tpile dé, ngmênê nmî Mî ka yi kââdîkââdî pyu mu ngmidi Yesu Kédisu, daamu a tóó. *

21 Nmyo myentee dé, nmî Mî ka yinê a kââdî nmyoo. Mwiyémwiyé dini ghi ngê kóó kuwa nmyee a kwo, mu kópu u dîy:o p:uu nmyimo a d:uu, nmyi nuw:o dmi dono p:uu dnyimo a kwo, dono kópu yilî nmyimo a d:uud:uu. *

22 Ngmênê nmyi l:êê dîy:o pwene, u kwo a kââdî nmyoo. U yi u ngwo doo kwo, Yi dyââpe nî pwaa té, M:aa u nuu u yoo ngê nî pyódu té, u ngîma n:uu kaa té. *
23 Yi kópu u l:êê dîy:o ntênê u kwo dmyinê kêlîmî, u maa kîdmyengê kn:aadi ngmê. Kópuni nmyi l:êê dîy:o wa d:uu, nmyi nuw:o dmi p:uu dny:oo kwo, kn:aa kîdnyingê kwo. Yinté anmyi m:ii knomomê, ye kóó k:oo wa kaa nmyo. Yi kópu dyuu nmyi ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, nmyi nuw:o dmi kîdmyengê ngmêê ngmê. Kópuni nmyi ny:ee ngópu, dyámê wope wope pi knî y:oo kîmyaan:aa ny:ee t:oo, kn:aa kópu ka namê ng:aa. Nê Póól, yi kópu pi knî ye vyîlo yinoon:aa tpapê. *

Dpodoni Póól ngê doo dódó

24 Yélini daa Nju tpémi, yi yéli ye nmî Lémi u kópu dyuu noon:aa tpapê, u l:êê dîy:o mbwa k:oo nî kee wo, al:ii anîmo mgînî vyîmî. Ngmênê a gha dono ngê daa pyodo, mb:aamb:aa ngê a tóó, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê kópuni a ka a vyu, ala ngwo a nga a pyodopyodo. A ka pê, A yoo yi l:êê dîy:o anyin:aa mgînî vyîmî. Yi yéli kóó kpâlî ntee tpile ngê a pyede.
25 Nyââ, nmî Mî ngê a ngmidi noo, u dpodo pyu ngê a pyódu noo, yélini dp:ee Nju tpémi, nmye a dy:ââ noo. U kópu ala ngwo anî ntiyentiye,
26 kópuni wunê a ngmo ngê. Yi kópu pi knî ye wunê dêpê vyu, ngmênê ala ngwo u yoo yi lama dê yââ. *
27 Yi kópu ndîî nmî Mî ngê wunê a ngmo ngê, u yi u ngwo doo kwo, Tp:oo u yoo knî y:oo paan:aa m:uu y:e. Yi kópu ala, yélini yi k:ii dp:ee Nju tpémi, nmî Mî ngê u yoo vy:o a kapî nmyo, Tp:oo Yesu Kédisu nmyi mênê a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi lama kîyedê tóó, nmî Mî ngê dîyo kóó k:oo wa kaa nmyo. *
28 Nyââ, pi dyêêdî yintómu knî ye Yesu Kédisu u pi nmîmo tpapê ngê, nmî Mî u nuw:o mbêmê yi kpadakpada p:uu yi ng:aa dmi nmîmo t:emî ngê. U yi nmo a kwo, Pi yintómu Yesu Kédisu u yoo vy:o nmî kââ,

* **1:14:** Epeso 1:7-8 * **1:15:** Njon 1:18 * **1:16:** Njon 1:3 * **1:17:** Njon 1:1 * **1:18:** Epeso 1:22-23 * **1:19:** Kîlosa 2:9 * **1:20:** Epeso 2:16 * **1:21:** Epeso 2:3 * **1:22:** Epeso 2:14-16 * **1:23:** Hipîlu 6:11 * **1:26:** Epeso 3:3-6 * **1:27:** Epeso 1:18-19 * **1:28:** Epeso 4:13

yoo mb:aa ngê yinê paa pyódu téne, u Mî ngîma yinté paan:aa kaa téne. *
29 Yi kópu u l:êê dîy:o u wêdêwêdê ndîî mbêmê dpodombiy:e n:aa dpodo yédi, yinê a wêdêwêdê kîgha noo. *

2

Kópuni u l:êê dîy:o Póól ngê Kîlosa tpémi doo nuw:onuw:o dé.

1 A tîdê mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo a ya, nmyi l:êê dîy:o dpodombiy:e n:aa dpodo yédi, myenté Leyodisiya tpémi yi l:êê dîy:o, myenté yélini y:oo d:aa yi kpêê, yi l:êê dîy:o dpodombiy:e myinî dpodo yédi.
2 U ya a nga a kwo, Nmî Lémi ngê choo a wêdêwêdê kîgha dé, yoo ngmidi ngê paa pyódu téne, yi nuu ghi dmi numo nódo pîdny:oo ya. U yi nga a kwo, Yesu Kédisu p:uu nmî Mî u tumu kópu yi lama pîchoo ya, daapîdny:oo nuw:o miyó miyó. *
3 Nmî Mî u nuw:o ndîî u kópu dé, u ngmee u kópu ndîî dé, Yesu Kédisu ngê nmo yinê dpo kêma té. *
4 Yi kópu nmye d:a vyi, mu kópu u dîy:o pi ngê k:omodanê kópu knî yi mbêmê kîngê dóó nmyo. *
5 K:omo tpile nmyi vy:o dênînê kwo, ngmênê a nuw:o nmyi vy:o yiwunê kwo. A gha mb:aamb:aa ngê da pyódu, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, yoo ngmidi ngê nmyinê pyede, Yesu Kédisu ka dpodombiy:e nmye kêlîmî té.

Nuw:o dmi kamî ngê pyépi, u danêmbum

6 Nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmyi kêlîmî mbê dniye, u nuu u kópu dé yidmyinê d:uud:uu dé.
7 Nmyi nuw:o dmi dpodombiy:e p:uu dny:oo kwo, choo a wêdêwêdê kîgha nmyo. Kópuni dyuu mwiyé nmyinê ny:ee tumo, dpodombiy:e ye dmyinê kêlîmî. Nmî Mî dpodombiy:e myedmyinê kwunokwuno. *
8 Nmyi chóó nmye dmyina a vyuwo, pi ngê kîngê dóó nmyo, chóó u dêêpî kópu dyuu u maknopwo kîngê yé nmyo. Kópuni dyuu pi ngê chóó dpo pyw:oo, k:omodanê kópu dyuu. Daa Yesu Kédisu u kópu dyuu ye tpapê tumo, yi kn:ââ yoo yi dêêpî kópu dé, yi kwódu yé kópu dé ye tpapê tumo.
9 Nyââ, pi ngê u dêêpî kópu dyuu u maknopwo kîngê yé nmyo, Yesu Kédisu u maknopwo p:ee dmyinê ya, mu kópu u dîy:o nmî Mî ntee a tóó, dyámê mbêmê d:ud:umbiy:e yinté myedoo ya. *
10 Vyîlo yi pini u k:ii ngmidi ngê nmyi pyaa dniye, nmyi mênê mye tóó, pini n:ii kada pini yintómu yi pwo a tóó. *
11 Nju tpémi y:oo yi tp:ee mââ knî yi p:uu Chóó Lémi u l:ii dpî t:ee t:oo, yinê ye Chóó Lémi ngê kóó k:oo u ngwo dpî kaa té, ngmênê Yesu Kédisu ngê nmyi nuw:o dono chedê too, kóó k:oo u ngwo kaa nmyoo. Vyîlo yi l:ii nmyi p:uu yi t:ângo. *
12 Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ka nmyi kêlîmî mbê dniye, u k:ii ngmidi ngê nmyi pyaa dniye. Yi pini ntee pwene, nmyi nuw:o dono yinté pw:oo dniye, ntóó ntee kmênê ngópu, mbwaa lêê u kwo yinté mye kmênê nmyoo, mbápitisîm u ngwo nmyinê ngee ngópu. Ntee a pii wo, mbwaa lêê u mênê yinté myenmyinê pii dniye, nmyi nuw:o dmi kamî ngê u ngwo pyaa dniye, mu kópu u dîy:o nmî Mî ka nmyi kêlîmî mbê dniye, pini n:ii ngê Yesu kpêênî a pyidu ngê. *
13 Mbwee ntóó ngê dnye ntee daa nyêmî ngê, yinté tpile ngê nmyee a ya, nmî Mî u dnye dênmyee a nyêmî, nmyee a dono, u yoo vy:o dênmyee a kwo. Ngmênê Yesu kpêênî ntee a pyidu ngê, ghê kamî yinté nmye a kpo, nmyi nuw:o dmi kamî ngê pyódu too, nmyi dono yilî u kuwó kéé too, mêdaawa a ngî té. *
14 Nyââ, nmî puku dmi a kêlî ngê, nmî kn:aadi te kópu dé, u puku yedê n:ii dnye ya, vya too, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu nmî l:êê dîy:o kîdosi ńedê pwene. Dini ghi n:ii ngê kîdosi ńedê t:ee ngópu, na a ka yi puku dmi u kîdosi ńedê mye t:ee ngópu. *
15 Ngmênê nmî Mî ngê Yesu kpêênî mêdê pyidu ngê, kada pini yoo yi némi dmi u ngwo dyênê ngê, Setan u yoo yi némi dmi mye dyênê ngê, yi wêdêwêdê têdê ngê mye pyódu ngê. Nyââ, yi kópu mbêmê nmî lama

* **1:29:** 1 Kódin 15:10 * **2:2:** Epeso 3:3-4,16-19 * **2:3:** 1 Kódin 1:30 * **2:4:** Lóma 16:18 * **2:7:** Epeso 3:16-18 * **2:9:** Njon 1:14,16 * **2:10:** Epeso 1:21-22 * **2:11:** Lóma 2:28-29 * **2:12:** Lóma 6:4-5 * **2:13:** Epeso 2:1,4-5 * **2:14:** Epeso 2:14-16

a tóó, Setan u yoo yu yodo u maknopwo yé too. *

Yesu nmî mbodo, kn:aa pini u dnye namungê ny:oo

16 Yesu Kédisu ka dmyinê ng:aa, pi ngmê u kwódu yé u kópu knî ye nangmê ng:aa mb:anê. Nté mbwaa nmye kîngmê kwódu ngmê. Nju tpémi y:oo lîme wo ngê kópuni yilî a chââchââ tumo, nangmê châpu. Myenté d:ââ knî yi k:oo yi mwiyémwiyé wéni nangmê châpu, m:ââ knî yi k:oo yi naa u wo ndîî dé myenangmê châpu. *

17 Kópuni Yesu Kédisu ngê nmî dye ghi ngê d:uu ngê, Mósisi ngê u kââ wunê a módó, u dêêpî kópu dyuu u ngwo a d:êê ngê. Ala ngwo daa yi dêêpî kópu dyuu u dye ghi, Yesu Kédisu u dye ghi. *

18 Pi ngmê knî y:oo nmye a tpapê ngópu, nmye dpo, Nmyi pi dmi a ghîpî tóó, enjel yoo dmyinê chââchââ dé. Ye namê ng:aa, yinté kîngê dyênê nmyo. Yi yéli daa yi lama a mbumu nyédi, kópuni knî yi p:uu a danê nyédi, daa yi kpêê dé. Yi chóó yi pi dmi módó a kmîmî tumo. Daa nmî Lémi u kópu ye tpapê tumo, dyámê u kópu dé ye tpapê tumo. *

19 Yi yéli yi nuw:o dmi Yesu Kédisu p:uu daa kwo, pini n:ii nmî mbodo ngê a tóó. Nmo kóó kpâlî dé, yinê a mbêpê kîgha nmoo, nmo wunê vyuwo yédi. Tp:ee ntee dpî k:aa, yinté a kaakaa nmo, nmî Mî u nuu u yoo ngê u ngwo a pyépi nmo. *

Yesu Kédisu u k:ii nipi nmî pw:oo dniye

20 Mbwee ntóó ngê dêêpî kópu dyuu ntee daa chââchââ ngê, dêêpî kópu dyuu u maknopwo yinté dp:ee pyede, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u k:ii nmyinê kââdî ngópu. Dini ghi n:ii ngê pwene, na a ka yi ngwo my:ee pw:oo dniye. Lukwe dîy:o dyámê u dêêpî kópu dyuu nmye chââchââ tumo. *

21 N:ii knî y:oo nmye dpo, Wu tpile ngê kêê nangê t:oo, wu ntini nangmê ma, lukwe dîy:o yi yéli ye nmye ng:aa nyédi.

22 Pi knî y:oo tpileni nmye a kwódukwódu tumo, chedê ngê dpî pyaa dmi. Yi kópu dé pi knî yi chóó yi kópu dé, daa nmî Mî u kópu dé. *

23 Yi yéli y:oo nmye dpo, Nmyi chóó nmyi pi dmi a ghîpî tóó, enjel yoo dmyinê chââchââ dé, nté mbwaa nmyi chóó nmye dmyinê kwódukwódu dê. Pi ngmê knî ye yinê ye, Nuw:o ndîî u kópu dé nmo ye tpapê tumo, ngmênê yi dêêpî kópu dyuu dpî dîpî, doo u ntââ pi u nuw:o dono yinê daawa chedê.

3

Póól ngê u ngwo yepê, Nmyi nuw:o dmi mbóó p:uu dny:oo kwo

1 Nmî Mî ngê Yesu Kédisu kpêênî ntee a pyidu ngê, kamî ngê yinté mye pyódu nmyoo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi nuw:o dmi Yesu Kédisu p:uu dny:oo kwo. Yi pini mbóó p:uu wunê tóó, nmî Mî u wéni pee a tóó, u che p:ââ pee ngê mye tóó. *

2 Nmyi nuw:o dmi mbóó p:uu kópu dyuu p:uu dny:oo kwo, dyámê mbêmê kîdnyengê kwo, *

3 mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u k:ii nipi nmyi pw:oo dniye, nipi mênmyinê pii dniye, nmî Mî ngê ghê kamî nmye a kpo. Yi ghéni dmi kuwa yéli yi lama daa tóó. *

4 Nmyi ghê kamî u kn:ââ, Yesu Kédisu, dini ghi n:ii ngê wa a diyé, kuwa yéli y:oo u nkîgh:ê wa m:uu nmyo, awo, Yi pi dmi ndîî ngê kêdê pyódu té. *

L:êê ghi mbwee u ngmêêpî

5 Ala ngwo nuw:o dono n:ii nmyi mênê a pyede, dpî kéé tóó. Namê pyââ ti mââ ti, nmyi gha dmi tupwótupwó ngê mêkîngê pyódu. Namê nuw:o dono, myenamê pyââ mââ yi p:uu nuw:o. Tpile ndapî yi mb:aami ngê nangmê pyódu, mu kópu u dîy:o tpile ndapî yi mb:aami ngê u tpile dé u yâpwo ngê dpî pyódu té. *

6 Yélini nmî Mî ka daa ng:aa nyédi, yinté kópu a d:uud:uu tumo, vyîlo yi kópu knî yi l:êê dîy:o nmî Mî ngê wa kpada té. *

7 Dini ghi n:ii ngê nmî Mî ka yinté dp:ee ng:aa nyédi, yi dono yilî yinté nmyimo a d:uud:uu.

---

* **2:15:** Kîlosa 1:13 * **2:16:** Lóma 14:1-12 * **2:17:** Hipîlu 10:1 * **2:18:** 1 Kódin 4:6 * **2:19:** Epeso 4:15-16 * **2:20:** Nkal 4:3-5,9 * **2:22:** 1 Kódin 6:13 * **3:1:** Mak 16:19 * **3:2:** Mát 6:33 * **3:3:** 2 Kódin 5:17; Lóma 6:6-7 * **3:4:** 1 Njon 3:2 * **3:5:** Epeso 5:3-5 * **3:6:** Lóma 1:18

8 Ngmênê ala ngwo yi kópu yilî nmyi kuwó dpî kéé yó, ala kópu yilî myenamê d:uud:uu dé, namê nod:enod:e, nmyi mbodo l:âmo dmi lîmîlîmî ngê kîdangmê ngêpa. Yoo yi pi dmi nangmê dyênê, yi p:uu namê d:uu, myenamê peede tpapê. *

9 Numo ka kîdmyengê k:omodanê, mu kópu u dîy:o nmyi nuw:o dono yilî nmyi kéé tumo, nmyi l:êê ghi mbwee dé my:ee kéé tumo.

10 Pi kamî ngê nmyi pyaa dniye, nmî Mî ntee a tóó, yinté pini ngê a pyépi nmyo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, A yoo yi lama ntênê nî yââ.

11 Yi kópu u l:êê dîy:o yoo ngmidi ngê nmyi pyaa dniye. Nmyi vy:o yélini Nju tpémi, doo u mo dé, yélini dp:ee Nju tpémi, dp:ee u mo dé, ngmênê Yesu Kédisu ngê ngmidi ngê a pyódu nmyoo. Myenté k:omo tpile Chóó Lémi u l:ii nmyi p:uu a t:a, ó daa t:a, ngmênê Yesu Kédisu ngê ngmidi ngê a pyódu nmyoo. K:omo tpile nmyo p:aa tpémi, ó pi my:oo dé, ó nko pi dé, ngmênê Yesu Kédisu ngê ngmidi ngê a pyódu nmyoo. K:omo tpile nmyi pi dmi ndîî dé, ó têdê dé, ngmênê Yesu Kédisu ngê ngmidi ngê a pyódu nmyoo, u kwo a kââdî nmyoo, u kwo kêlîmî yi ndîî kópu.

12 Nmî Mî ngê a ngmidi nmyoo, u yoo ngê a pyódu nmyoo, nmyi nuu ghi dmi nódo a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o yoo nmye dny:oo ch:anêch:anê, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo, nmyi pi dmi nangmê knî. Lîmîlîmî ngê nangmê nod:e, pi knî ye dpodombiy:e nangmê mbwólu. *

13 N:ii ngê dono kópu nmye ngmêdê d:uu knomomê, yi dono kópu nmyi mbodo kn:ââ vyuwo dpî kéé yó, nmyi nódo kîngê kaalî. Nmî Lémi ngê nmyi dono kópu yilî u kuwó ntee kéé too, numo dono kópu yintómu nmyi kuwó dmyinê kéké dé. *

14 Yi kópu knî yi pwo kópu ala, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya, ndêndê ngê yoo ngmidi ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. *

15 Yesu Kédisu, pini n:ii ngê numo ka a kââdî nmoo, u pono dmyinê vyápê. Yi kópu u l:êê dîy:o numo ka a kââdî nmyoo, yoo ngmidi ngê pyódu nmyoo. Nyââ, noko mb:aamb:aa ngê dmyinê ya, nmî Mî dmyinê kwunokwuno. *

16 Nmî Lémi Yesu Kédisu u kópu dyuu ndêndê ngê nmyi gha vy:o dny:oo kwo, u nuw:o ndîî mbêmê dmyinê numo ndiye kîgha, numo kuwó myedmyinê mbumu. U Ghê Dmi ngê wéti n:ii nmyi lama a kîgha too, myenté wéti n:ii nmî Mî u puku yedê a pyede, myenté wéti n:ii Yesu u yoo knî y:oo ala ngwo dê vyi t:oo, yi wéti knî y:e nmî Lémi nmyi gha knî yi vy:o dmyinê kwunokwuno. *

17 Kópuni anmyi d:uud:uu, ó anmyi tpapê, nmî Lémi Yesu u pi mbêmê dmyinê d:uud:uu dé, u pi mbêmê nmî Mî Chóó Lémi myedmyinê kwunokwuno. *

Pi mupwo mupwoma yi danêmbum

18 Yepe yoo, nmyi moo yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê yi kópu u yi ye kwo. *

19 Yéé yoo, nmyi kpâm yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo dny:oo ya, dnye dii ngê ye namê mbumu. *

20 Tp:ee dmââdîma, dye ghi yintómu nmyi pye mî knî ye dmyinê ng:aa, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê u yi u ngwo a kwo, A yoo yinté dny:oo kwo. *

21 Mââ yoo, kn:aadi te kópu têdê u l:êê dîy:o, nmyi tp:ee dmââdîma ye dpodombiy:e nangmê mbwólu, kminté awo, Doo u ntââ kópu mb:aa daanmî d:uu. *

Wop dpodo pyu yoo yi danêmbum

22 Wop dpodo pyu yoo, n:ii knî y:oo wop a dpodo kîgha nmyo, dye ghi yintómu yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé. Nmyi kada pini yoo yi ngîma ntee nmye dpodo nyédi, yi kuwó yinté myedmyinê dpodo. Nuw:o ngmidi mbêmê yi p:uu dmyinê dpodo, mu kópu u dîy:o nmî Lémi nmye chââchââ ngmê.

23 Kópuni anmyi d:uud:uu dé, dpodombiy:e dmyinê d:uud:uu dé. Alanté dmyinê nuw:o, apii, Daa pi ngmê p:uu nmo dpodo té, nmî Lémi p:uu nmo dpodo té.

24 Nmyi lama kîyedê tóó, nmî Lémi ngê kópuni mb:aa u yoo yi l:êê dîy:o wunê a

* **3:8:** Epeso 4:25-32; Lóma 12:2 * **3:12:** Nkal 5:22-23 * **3:13:** Mát 6:14 * **3:14:** Lóma 13:8-10 * **3:15:** Njon 14:27 * **3:16:** Epeso 5:19 * **3:17:** Epeso 5:20 * **3:18:** 1 Pita 3:1-2 * **3:19:** 1 Pita 3:7 * **3:20:** Epeso 6:1-3 * **3:21:** Epeso 6:4

nuw:o kwólu, nmyi l:êê dîy:o wa d:uu. Daa dyámê mbêmê pi p:uu nmye dpodo té, nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu nmye dpodo té.

25 N:ii ngê dono adî d:uud:uu, Chóó Lémi ngê ntââ u ngwo wa a vy:u. K:omo tpile yi pini u pi ndîî ó u pi têdê, ngmênê Chóó Lémi ngê u ntââ u ngwo wa a vy:u.

4

1 Kada pini yoo, yélini wop nmyi p:uu a dpodo té, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo, dono kópu y:e namê d:uud:uu dé, mu kópu u dîy:o nmyi Lémi mbóó p:uu wunê tóó, yinê a y:enê nmyo.

Nmî Lémi p:uu danê u kópu dyuu

2 A tîdê mbwó yoo, namê mgeemgee, dpodombiy:e dmyinê ngêpê, Chóó Lémi myedmyinê kwunokwuno. *

3 A l:êê dîy:o myedmyinê a ngêpê, Chóó Lémi ngê u ntââ ngê pêdê pyódu nêne, Yesu Kédisu u tumu kópu dyuu pi knî ye u ngwo p:aa vyi. Yi kópu dyuu u tpapê u l:êê dîy:o, mbwa k:oo a km:êê noo. *

4 Nmî Lémi ngê yi dpodo a ka a kpo, u kwo dmyina a ngêpê, u ya a nga a kwo, U kópu dyuu pi knî ye ntênê nî vyi. *

5 Kuwa yéli yi vy:o nuw:o mbêmê dmyinê paa, dye ghi yintómu nmî Lémi p:uu mb:aamb:aa ngê ye dmyinê danê. *

6 Nmyi kópu dé pwópwó ngê kîngmê pyódu. Pini n:ii nmî Lémi p:uu nmye adî póó, u kakêmê ntênê u kwo dpî chámê yó. *

Póól u nd:uu tpapê

7 Pini n:ii ngê ala pweepwee pee nmye wunê ńeńe, Tikikas, nmî Lémi ka a kêlîmî, mb:aamb:aa ngê p:uu mye dpodo. Yi pini a nuu u pi, a kópu yilî yintómu nmye yinê amînê nt:o. *

8 Yi kópu u l:êê dîy:o nmye nînê dyede. Kópuni a nga a pyodopyodo té, nmyi lama pîdny:oo a ya, myenté Tikikas ngê nmyi nuw:o dmi yinê amî l:âmo té. *

9 Tikikas p:uu Onésimas nînê t:emî. Yi pini nmyi chóó nmyi p:aa pi, nmî Lémi p:uu mb:aamb:aa ngê a dpodo, a nuu u pi ngê mye tóó. Kópuni yilî a nga a pyodopyodo té, nmye y:oo amînê nté t:oo. *

10 Adistakas, pini n:ii k:ii mbwa k:oo nipi nye kwo mo, u mb:aamb:aa nmye da dy:ââ. Mak ngê u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. Yi pini Mbanapas u ngmênêni ngmê. Mak nmye wa lee knomomê, mb:aamb:aa ngê u kwo dmyinê vyuwo. Yi kópu wunê nmye kînê vyu. *

11 Yesu u pénta, Pini n:ii u pi Njastas, u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. Nju tpémi yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yi vy:o yi pini pyile knî y:oo y:oo a ngêêpî nê, Nju pi ngmê ngê mêdaa ngêêpî nê. Yi pini pyile knî yi k:ii nmî Mî kóó k:oo yoo nipi nmo kapî too.

12 Nmyi p:aa pi Epapîdas ngê u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. Yi pini Yesu Kédisu p:uu ntênê mye dpodo, dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o dpodombiy:e a ngêpê yédi, dpo, Yi kêlîmî ndîî ngê a pyaa dniye, dpo, nuw:o ngmidi mbêmê pîdny:oo nuw:o, n̲uu u kópu dé yi p:uu pîdny:oo nuw:o.

13 Nmyi p:uu dpodombiy:e wunê nuw:o yédi, Leyodisiya p:aani dê Hidapolis tpémi yi l:êê dîy:o myewunê nuw:o yédi. Yi kópu a chóó p:uu kînî módu, u ngwo nmye d:a vyi.

14 Luukî, pini n:ii kpeede ngê a tóó, a nuu u pi ngê mye tóó, Dimas k:ii yi mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ ngmê. *

15 Yesu u yoo yélini Leyodisiya a pyede, nmî mb:aamb:aa ye dpî y:ee yó, myenté yélini Nimba u ngomo k:oo nipi wumê ngêpê nyédi, nmî mb:aamb:aa ye myoo y:ee yó.

16 Dini ghi n:ii ngê ala pweepwee pee anmyinê kp:aa ngmê, Yesu u yoo yélini Leyodisiya a pyede, ye u nkwo dpî dy:ââ yó, myepêdê kp:aa y:e. Myenté pweepwee pee n:ii yi yéli y:oo nmye wa a dy:ââ ngmê, u nkwo dpo kp:aa yó.

17 Akipas ka ala kópu dpî vyi yó, kwipi, Nmî Lémi ngê dpodoni n̲ga a kpo, dpî chedê ngi.

18 Nê Póól, ala kópu dyuu a chóó a kêê ngê n:aa d:êêd:êê. A l:êê dîy:o dmyina a ngêpê, mu kópu u dîy:o mbwa k:oo anînê kwo.

* **4:2:** Epeso 6:18 * **4:3:** Epeso 6:19; Kîlosa 1:27 * **4:4:** Epeso 6:20 * **4:5:** 1 Tes 4:11-12 * **4:6:** Epeso 4:29; 1 Pita 3:15-16 * **4:7:** Epeso 6:21 * **4:8:** Epeso 6:22 * **4:9:** Pilimon 1:10 * **4:10:** Dpodo 27:2; 12:12 * **4:14:** 2 Tim 4:9-12

Nmî Lémi mbːaambːaa ngê nmye choo a vyuwo.
Wu u dî.

1 TESALONIKA

Yesu dini ghi n:ii ngê pwene, m:ââ myoy:a mî loo, u kuwó dini ghi ngê Póól Sailas Timoti Tesalonika lee dniye, p:aani n:ii Másîdóniya Wee u kwo a tóó. Y:i dnyen:aa dpodo, yoo wo yéli Yesu u yoo vy:o kaa tumo. (Dpodo 17:1-9) Nju pi daa yilî Yesu u yoo vy:o ghê wo, woni knî y:oo Póól ngm:ii kalê ngópu, wod:oo Mbédiya loo, yi ndini mê yó, Aténi mî tee wo. (Dpodo 17:10-15) Dini ghi n:ii ngê Timoti Aténi Póól ka loo, Póól ngê myombó Tesalonika mê dy:ââ ngê, kwo, Yesu u yoo m:ii wêdêwêdê kalê té.

U kuwó dini ghi ngê Póól ngê Aténi a kuwo ngê, Kódin loo, Yesu p:uu y:i ye doon:aa danêmbum. (Dpodo 18:1-18) Wiki knî ngmê y:i doo ya, Sailas pini dê Timoti y:oo y:i mî m:uu ngópu, Póól ka kwo, Nju pi n:ii dé Tesalonika wunê pyede, Yesu u yoo knî ye mi kîdnya a dyede. Yélini Yesu ka dnye kêlîmî, Tesalonika, Póól ngê u yi u ngwo doo kwo, Nî wêdêwêdê kalê té, u l:êê dîy:o ala pweepwee pee d:êê ngê, ye dy:ââ ngê.

1 Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, Tesalonika. Nê Póól, Sailas pini dê Timoti yi k:ii, ala pweepwee pee nmye nmînê dyede. Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê nmî Mî Chóó Lémi ka a kââdî nmyoo. Yi Lémi mupwo y:oo dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól p:uu y:oo Chóó Lémi u ngwo dnye kwunokwuno

2 Dye ghi yintómu Chóó Lémi nmyo yintómu nmyi l:êê dîy:o nmo kwunokwuno ngê, myenté dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o u kwo myeno ngêpê nyédi. *

3 Nyââ, nmî Mî ntênê nmo kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o nmyi kêlîmî u dîy:o dpodombiy:e nmyee dpodo, yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo ntênê a pyede, nmyi nuw:o dmi nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu ntênê a wee.

4 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó, nmyi nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ntênê a tóó, yinê a ngmidi nmyoo.

5 Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o nmî Lémi u kópu dyuu daa módó nmye nm:uu vyu. Nmî Lémi u wêdêwêdê mbêmê mbwudu yilî nmyi ngópu nm:uu chópu, u Ghê Dmi ngê yi kópu dyuu ndê kópu ngê nmye yinê pyódu too. Nmyi lama ka tóó, daa nmî chóó nmî l:êê dîy:o nmyi vy:o nmeen:aa dpodo, ngmênê nmyi l:êê dîy:o nmeen:aa dpodo. *

6 Nmî nt:anê nmyi yaa dniye, nmî Lémi u nt:anê my:ii yaa dniye. K:omo tpile mgînî vyîmî ndîî nmyimo a pyw:êmî, ngmênê u kópu dyuu u wépi dpîp:e pwaa ngópu, u ghê Dmi mbêmê w:aa nmyinê pyw:ee ngópu. *

7 Yélini p:aani p:aani Yesu u yoo vy:o ghê dniye, Másîdóniya Kîdiki wee yi kwo, ala ngwo nmyi nt:anê a yââyââ té. *

8 Nmî Lémi ngê kópuni nmyi vy:o d:uu ngê, wee wee p:aani p:aani kî ny:ee ngópu. Másîdóniya Wee u kwo kî ny:ee ngópu, Kîdiki Wee u kwo mye ny:ee ngópu, wee knî mu yi kwo myekî ny:ee ngópu, yi lama a tóó, Tesalonika tpémi nmî Mî ka kî kêlîmî mbê dniye. Yi kópu pi knî ye dpîno tpapê ngê, *

9 yi chóó nmo a tpapê ngópu, nmo dpo, Tesalonika tpémi y:oo nmyi dnye dmi wumu ny:ee ngópu, yi kópu kînmî nyongo. Nmo dpo, Yâpwo knî ye ngêpê kî yé ngópu, nmî Mî ka kî diyé dniye, yâpwoni ghê a t:a. Yi lama a tóó ala ngwo yâpwo ndêndê p:uu nmye dpodo té, u mo u kwo nmye ngêpê té, *

10 Tp:oo nmye t:ât:ât:ât ngmê, mbóó p:uu wa a ndê, pini n:ii kpêênî a pyidu ngê, Yesu. Vyîlo yi pini ngê nmî kpadakpada têdê wa dyé nmo. *

2

Póól p:uu ntee dnyen:aa dpodo, Tesalonika

Dpodo 16:11-17:9

1 Nmî tîdê mbwó yoo, nmyi lama kîyedê tóó, nmî dpodo nt:u nmyi vy:o mî kele.

* **1:2:** Pilipay 1:3-4 * **1:5:** 1 Kódin 4:20 * **1:6:** 2 Tes 3:9 * **1:7:** 1 Pita 5:3 * **1:8:** Lóma 1:8 * **1:9:** Dpodo 14:14-15 * **1:10:** Mát 16:27

2 Nmyi lama mye tóó, nmye ghêlî k:ii dpîp:e lee dniye, Pilipay tpémi y:oo Sailas k:ii mywenemywene kalê nyópu, mye kpaka nyópu, ngmênê nmî Yâpwo ngê a wêdêwêdê kalê nmoo, u kópu dyuu nmye nm:uu vyu. K:omo tpile yoo woni nmî p:uu dnye d:uu, ngmênê ye dênmee nkîngê. *

3 K:omo tpile nmî pi dmi ala ngwo nmye a dyede ngmê, ngmênê nmyi lama kîyedê tóó, Dp:oo pi dódó pyu yoo, dpîno k:omodanê nyédi, dp:oo dono pyu yoo.

4 Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî pyaa dniye, u l:êê dîy:o yinê dpodo kalê nmoo, u kópu dyuu vyîlo yinmo tpapê ngê. U yi nmo daa kwo, Pi knî ye pi mb:aa ngê nmî pyaa dmi, ngmênê u yi nmo a kwo, Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê nmî ya, pini n:ii ngê nmî gha dmi dye ghi yintómu a y:enê. *

5 Nmyi lama ka tóó, nmyi gha dmi dênmeen:aa ngêêpî dé, nmyi tpile knî yi pyinê tumutumu dpîp:o ngwódu, ngmênê ntênê nmye nmeen:aa danêmbum. Chóó Lémi ngê dpo kpaa dmi. *

6 U yi nmo dêpwo kwo, Nye chaa kalê nmédi, u yi nmo myedêpwo kwo, Kn:aa yéli y:oo myenye chaa kalê nmîne. *

7 Yesu Kédisu ngê u dyépi ngê a pyódu nmoo, nmyi kada kaa nmoo, u l:êê dîy:o u ntââ nté ndapî nmye p:oo dmy:ee doo, u kópu daapodoo ya. Ngmênê tpile nmye dpîp:e dmy:ee ngê. Pyââ tpómu mbópó ka nuw:o ngê ntee a vyuwo yédi, nmyi vy:o yinté nuw:o ngê nmeen:aa paa.

8 Nmî tp:ee ntee tpile ngê nmyi pyaa dniye, nmî Mî u kópu mb:aa nmye nm:uu vyu, myenté dononi nmyi l:êê dîy:o pi knî y:oo nmo wo d:uu ngópu, u ntââ ponmo vy:ungo. Nmyi nuu ghi dmi nmî nódo d:ud:umbiy:e yaa wo.

9 Nmî tîdê mbwó yoo, nté ndapî nmye dênmee a dmyinê, apii? Nyââ, nmyi lama kîyedê tóó, w:êênî mgîdî vy:o nmee a dpodo, nmî ndapî nmî chóó nmee a kmênêkmênê, yi ngwo nmî Mî u kópu mb:aa nmye myenmee a tpapê. *

10 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o nmeen:aa ya, nmî Lémi ka u ngwo nmyi kêlîmî mbê dniye, ngmee u kópu dpîpîngmê d:uu ngê, dye ghi yintómu nmyi ngópu nmeen:aa dpodo, nmî Mî ngópu myenmeen:aa dpodo. Nmyi vy:o mb:aamb:aa ngê nmeen:aa dpodo, dpîpîngmê kn:aadi ngê, doo u ntââ pi ngê yipe tee kópu nmî p:uu daawa vyi.

11 Pi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yoo maa p:uu ntee a kapî too, maa p:uu yinté nm:uu kaa nmyoo. *

12 Nmî chóó nm:uu dêêpî kê nmyoo, nmyi nuw:o dmi nmî chóó nm:uu l:âmo ngê, nmî Mî u maa p:uu paa nmî chóó nmyi nuwo nm:uu kwólu. Yinê a ngmidi nmyoo, kóó k:oo wa kaa nmyo, nmyi pi dmi ndîî ngê wa pyódu té. *

Tesalonika tpémi yi kêlîmî u l:êê dîy:o nmî Mî u ngwo kwuno ngópu

13 Ala kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu Chóó Lémi myeno kwunokwuno ngê, dini ghi n:ii ngê nmî Mî u kópu dyuu nmye nm:uu vyu, nmyi ny:ee tumo, ye nmyi kêlîmî mbê dniye. Nmyinê nmye daa pi u kópu dyuu vy:ii ny:ee ngópu, ngmênê Yâpwo Ndêndê u kópu dyuu vy:ii ny:ee ngópu. Nyââ, nmî Mî u kópu dyuu vy:ii ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, ala ngwo yi kópu dyuu yi nt:u dmi nmyi vy:o kîyedê kelekele. *

14 Nmî tîdê mbwó yoo, yi kópu dyuu ngê u vyîmî pyu ndîî ngê dê pyódu nmyo. Njuda Wee u kwo Yesu Kédisu u yoo vy:o yélini a ghê dniye, dononi dnya a vyîmî, yinté dono myenmyee a vyîmî. Nju tpémi y:oo ntee dnyimo a kpakakpaka dé, nmyi chóó nmyi dyámê tpémi y:oo yinté myednyimo a kpakakpaka nmyo. *

15 Yi Nju tpémi yi kn:ââ knî y:oo Chóó Lémi u komo kapî pyu yoo wunê a vya tumo, nmî dye ghi ngê nmî Lémi Yesu vya ngópu, myednye kpakakpaka nmo. D:ud:umbiy:e Chóó Lémi ka doo u nuu u yoo ngê dê pyaa dmi, pi yintómu yi p:uu a d:uu té. *

16 U yi nmo a kwo, Pi dyêêdî yintómu nmî Mî kóó k:oo nm:uu kaa té, ngmênê Nju tpémi y:oo nmî maa a nkokonkoko ngópu.

* **2:2:** Dpodo 16:19-24 * **2:4:** Nkal 1:10 * **2:5:** Dpodo 20:33 * **2:6:** Njon 5:41,44 * **2:9:** Dpodo 18:3; 1 Kódin 4:12 * **2:11:** 1 Kódin 4:14 * **2:12:** Pilipay 1:27 * **2:13:** Nkal 1:11-12 * **2:14:** Dpodo 17:5 * **2:15:** Dpodo 2:23

Yi kn:ää knî y:oo dononi dnya a d:uud:uu dé, nmî Mî nódo kaa dniye, nmî dye ghi ngê Tp:oo mb:ii ngópu, yi dono nódo mye kele, wod:oo nmî Mî ngê u nkwo mb:ii too, ntênê wa kpada té, ye daawa kede. *

Póól ngê u yi u ngwo doo kwo, Tesalonika tpémi m:aan:aa m:uu té

17 A tîdê mbwó yoo, lukwe dîy:o pi knî y:oo a pi nmye a dyede ngópu, nmyedpo, Nmyi yi dmi u ngwo daa kwo. K:omodanê kópu yila. Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o a ngm:ii kalê nmoo, nmyi l:êê dîy:o nmee a tpyóó. U yi nmo ntênê a kwo, Daa kêmakêma monon:aa mumu nmyo. K:omo tpile ala ngwo nmyi vy:o dênmînê wee, ngmênê nmî nuw:o k:oo anmînê nuw:onuw:o nmyo.

18 Nê, Póól, ndê kópu nmye ngmênînê tpapê, daa ng:êêntómu nê, Ngîn:uu m:uu té, ngmênê Setan ngê a maa nkoko ngê.

19-20 Nyää, ndêndê ngê u ya a nga a kwo, N:uu m:uu nmyo. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu wa a diyé, ngîma anmîn:aa kwo, daanmyi mywenemywene kalê nê, nmyi l:êê dîy:o w:aa anîmo pyw:oo, myenté nmyi l:êê dîy:o wa chaa kalê nê, mu kópu u dîy:o ntênê u kwo nmye kêlîmî té, nmyi l:êê ghi mb:aamb:aa dé. *

3

Kópuni u l:êê dîy:o Póól ngê Timoti Tesalonika dy:ää ngê

1 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Aténi noo a ya, noo a nuw:onuw:o nmyo, nmyi l:êê dîy:o tpyóó ngê y:a y:a nê pwiyé wo, doo u ntää ngê a ka pyodo. Dini ghi n:ii ngê Timoti a ka a loo, nmye nê dy:ää ngê, a mo Aténi noo a ya. *

2 Nmyi lama kîyedê tóó, nmî mbwó Timoti k:ii nmî Mî p:uu nipi nye dpodo nódó, Yesu Kédisu u kópu dyuu nipi nye tpapê too. Nmye nê dy:ää ngê, kwonê, Yi kêlîmî p:uu nyi wêdêwêdê kalê té. *

3 Kwonê, Nmî Lémi u maa p:uu dononi wunê vyîmî tumo, yi dono knî yi l:êê dîy:o yi máádi kîdangê kuwo ngmê. A tîdê mbwó yoo, nmyi lama kîyedê tóó, nmî Lémi ngê p:uu ndiye pyu knî ye yepê, Pi dono knî y:oo adnyi kpakakpaka nmyo.

4 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o nmee a kwo, munmyenê, Adnyi kpakakpaka nmyo. Nmyi lama kîyedê tóó, vyîlo yi kópu nmye yidoo pyodopyodo. *

5 Yi kópu u l:êê dîy:o noo a nuw:onuw:o nmyo, nê, Lónté wunê kêlîmî té. Nê, Apê Setan ngê dpodombiy:e da tókó té, nmî Lémi u maa da kuwo ngmê, yi vy:o módó nmeen:aa dpodo. U ya a nga doo kwo, Nmyi p:uu kópu ngmênî ny:oo, u l:êê dîy:o Timoti nmye nê dy:ää ngê. *

6 U kuwó dini ghi ngê Aténi nê kuwo ngê, ala ngwo Kódin anîmo dpodo. Dini ghi n:ii ngê Timoti pini dê Sailas y:oo al:ii mînê pyw:ee noo, a gha mb:aamb:aa ngê pyódu ngópu. Timoti ngê a ka pê, Nmî Lémi ka ntênê kîyedê kêlîmî té, myenté yi nuu ghi dmi numo nódo mye tóó. A ka pê, Kîyedê chäächää ngi. A ka pê, U yi nga ntee a kwo, N:uu m:uu té, a ka pê, yinté u yi y:e myewunê kwo, Nmî m:uu. *

7 A tîdê mbwó yoo, yi kópu u l:êê dîy:o a nuw:o kîmêd:a l:âmo. K:omo tpile dono vy:o anî kwo, ngmênê dini ghi n:ii ngê nmyi kêlîmî p:uu n:aa nuw:o yédi, a gha mb:aamb:aa ngê dpî pyódu.

8 Nmî Lémi ka dnyinté anmyi kêlîmî knomomê, ye anî nuw:onuw:o nmyo, a ya dono ngê wa pyódu.

9 Nmyi l:êê dîy:o nmî Yâpwo Chóó Lémi dpodombiy:e n:aa kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o w:aa ndîî a ka a kpo.

10 W:êênî mgîdî vy:o dpodombiy:e n:aa ngêpê yédi, u ya a nga a kwo, N:uu m:uu nmyo. Kópuni knî yi l:êê dîy:o nmyi kêlîmî doo u ntää ngê da pyaa dmi, u ya a nga a kwo, Ndîî ngê n:uu pyódu té.

11 Nmî Mî Chóó Lémi ka nmo ngêpê nyédi, myenté nmî Lémi Yesu ka myeno ngêpê nyédi, nmî maa y:oo wa yé ngmê, nmye u ngwo anmo lee dmi.

12 Nmyi l:êê dîy:o myeno ngêpê nyédi. U yi nmo a kwo, Nmî Lémi ngê nmyi pi ka vyuwo ndîî ngê a pyódu ngê. Nmyi nuu ghi dmi ntee nmî nódo wunê tóó, yoo yi nuu ghi

* **2:16:** Lóma 1:18 * **2:19-20:** Pilipay 4:1 * **3:1:** Dpodo 17:15 * **3:2:** Dpodo 16:1; 2 Tim 3:12 * **3:4:** Dpodo 14:22 * **3:5:** Pilipay 2:16 * **3:6:** Dpodo 18:5

dmi yinté nmyi nódo myechoo a ya, myenté nmyi nuu ghi dmi numo nódo ntênê dny:oo ya.

13 U yi nmo a kwo, Nmî Lémi Yesu ngê a wêdêwêdê kalê nmyine. Wéni n:ii ngê wa a diyé, u yoo wa danê té, nmî Mî Chóó Lémi ngîma nipi wamî kaa nmo. U yi nmo a kwo, Yi ngwo dyââpe nmyi p:uu daapêdê pyw:ee ngê. *

4

Chóó Lémi u nuu u yoo ngê dmyinê kwo

1 A tîdê mbwó yoo, kuwókuwó wéni ngê dyââpe nmyi p:uu kîngmê ya, nmî Mî u nuu u yoo ngê dmyinê kwo. Yi máádi wunê nmye kînm:uu kêma ngê, mb:aamb:aa ngê nmye kîgha ngmê. Nmî Lémi Yesu u l:êê dîy:o nmînê kwunokwuno nmyo, yi máádi dpodombiy:e dmyinê kîgha.

2 Dêêpîni nmî Lémi Yesu u pi mbêmê nmye nmo kpo, nmyi nuwo kîdangê kuwo.

3 Nmî Mî ngê u yi u ngwo a kwo, Ntee n:aa tóó, a yoo yinté myedny:oo ya, pyââ ti mââ ti yi vy:o kîngê ya. *

4 Nmyo ngmêngmênté nmyi chóó nmyi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê dmyinê y:eńey:eńe dé, dyââpe nmyi p:uu kîngmê ya, mywene nmye kîngê kwo. *

5 Yélini yi lama nmî Mî daa tóó, pyââ ti mââ ti yi yéli yi nuu u kópu ngê ntee a ya yédi, yinté kîdmyengê ya. *

6 Nmyi vy:o pini ngmê u mbwó u kuwó kîngê pwiyé, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê yi pini ka ntââ wa a vy:u. Yi kópu wunê nmye kînm:uu kwódu ngê.

7 Daa pyââ ti mââ ti yi l:êê dîy:o nmî Mî ngê a ngmidi nmoo, ngmênê yoo mb:aa u yi u ngwo ye kwo. Ntee a tóó, u yi u ngwo a kwo, Yinté myedny:oo ya. *

8 Pini n:ii ngê yi kópu dyuu u wépi wa puwâ, daa pi ntee pi u kópu u wépi yuu puwâ, ngmênê nmî Mî u kópu u wépi yuu puwâ, pini n:ii ngê u Ghê Dmi nmye a kpo. *

9 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó, yélini yi k:ii Yesu ka nmyinê kêlîmî té, nmyi nuu ghi dmi numo nódo wunê tóó, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê yi kópu nmyi nuwo chóó a kwólu. Doo u ntââ yi kópu p:uu kópu nmye daamu anmo d:êê. *

10 Nmî lama ka tóó, Yesu u yoo yélini Másîdóniya Wee u kwo p:aani p:aani wunê pyede, yi nuu ghi dmi nmyi nódo wunê tóó. Nmî tîdê mbwó yoo, nmînê kwunokwuno nmyo, yi nuu ghi dmi nmyi nódo ntênê dny:oo ya.

11 Nuw:o ngê dmyinê paa, kópuni p:uu nmyi pi dmi daa pyede, yi kópu p:uu kópu nangmê vyi. Kîdmyengê lîme, nmyi chóó kîlî dmyinê dpodo. Yi kópu dé wunê nmye kînm:uu vyi too. *

12 Yinté anmyi ya knomomê, ye pi knî ye yoo mb:aa ngê anmyi pyaa dmi, nmyi nté ndapî u ntââ mbêmê adî ya, doo u ntââ pi knî ye mêdaanmyi dmyinê dê. *

Yesu u yoo vy:o yélini pw:oo dniye, kópuni y:e wa pyódu

13 Nmî tîdê mbwó yoo, Yesu u yoo vy:o yélini nmyi vy:o pw:oo dniye, yi p:uu kópu nmye ngmênmînê tpapê. Kuwa yéli yi vy:o pini n:ii dpî pw:onu, u l:êê dîy:o yoo dpodombiy:e a mbê nyédi, mu kópu u dîy:o yi lama a ya yédi, dpo, Nmî mbwó daa-munmî m:uu. U yi nmo daa kwo, Nmyi gha dmi yinté dono ngê choo pyodopyodo. *

14 Ala kópu ka ntênê nmî kêlîmî mbê dniye, Yesu ntee pwene, ntee mêdê pii wo, u yoo vy:o yélini a dpî té, dîyo nmî Mî ngê yinté wamêdê pyidu té.

15 Nmî Lémi u kópu dyuu nmye ngmênmînê tpapê. Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, u yoo vy:o yélini mwiyé dpî dniye, daawa a kuwo té. Nyââ, mwiyé wa a pyidu té, kóó k:oo wa kaa té. Yélini yi k:ii yi ngwo anmî ya, kóó k:oo nipi wa kaa nmo. *

16 Dini ghi n:ii ngê maadî ada a kwo, dpodombiy:e nmo wa a mbwólu, enjel yoo yi kada pini ngê Chóó Lémi u nkéli dpuwó wa a wuu, nmî Lémi mbóó p:uu u ngwo wa a ghîî. U yoo vy:o yélini wunê pw:oo dniye, mwiyé wa a pyidu té,

* **3:13:** Pilipay 1:9-10 * **4:3:** 1 Pita 1:16 * **4:4:** 1 Kódin 6:13,15 * **4:5:** Lóma 1:24-28 * **4:7:** 1 Pita 1:15 * **4:8:** Luukî 10:16 * **4:9:** Njon 13:34 * **4:11:** Epeso 4:28 * **4:12:** Kîlosa 4:5 * **4:13:** 1 Kódin 15:20; Epeso 2:12 * **4:15:** 1 Kódin 15:51-52

17 u yoo vy:o yélini yi k:ii yi ngwo anmî ya,
yi yéli yi k:ii kwodonkwodo wa a danê nmo,
mbóó p:uu wa km:êê nmo, nkalî too pee
dmi u mênê nmî Lémi ngê y:i amînê pyódu
nmo. Yi ngwo nmî Lémi ngê daawa a kuwo
nmo, nipi anmîn:aa ya, dye ghi yintómu.
18 Nmî tîdê mbwó yoo, yi kópu knî yi l:êê
dîy:o nmyi nuw:o dmi moo l:âmo tóó.

5

Nmî Lémi u diyédiyé u t:âât:ââ

1 Nmî tîdê mbwó yoo, wéni n:ii ngê nmî
Lémi wa a diyé, yi wéni p:uu kópu nmye
daanmo d:êê, *
2 mu kópu u dîy:o ala kópu wunê nmyi
lama ka a yaa wo. Kpáápi ngê ngomo chóó
ntee dpî ngwéti, nmî Lémi wéni n:ii ngê wa
a diyé, yoo yinté wa ngwéti té. *
3 Kuwa yéli nmî Lémi p:uu daadnyi
nuw:o, awo, Mb:aamb:aa ngê nmo pyede,
kópu nmo daangmêwa pyódu, ngmênê yi
ngwo nmî Lémi ngê wa ngwéti té, wamye
dyênê té. Doo u ntââ daawa mbêpê dmi.
Mbwili ngê pwopwo ntee dpî kaalî, yinté
y:e wamye pyódu. *
4 Nmî tîdê mbwó yoo, dp:ee yinté yéli.
Dp:ee mgîdî u yoo, w:êênî nmye pyede.
Kpáápi ngê ngomo chóó ntee dpî dyênê,
nmî Lémi ngê yinté daawa dyênê nmyo.
5 Nmyo yintómu wo u yoo, w:êênî nmye
pyede. Dp:oo mgîdî u yoo, mgîdî vy:o
dp:ono pyede. *
6 Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ daanmî
lîme, myedaanmî dpî. Kuwa yéli daa yi
lama a pyede, a dpî té. Nuw:o dono
ngê kîngmê dóó nmo, mb:aamb:aa ngê paa
vyuwo kmêle, nmî Lémi u maa mb:aamb:aa
ngê kîgha koo.
7 Yoo w:êênî daa dpî nyédi, mgîdî vy:o a
dpî nyédi, myenté mgîdî vy:o ndee pyu yoo
a ghétighéti nyédi.
8 Ngmênê nmo wo u yoo, nmî Lémi u
maa nuw:o mbêmê kîgha koo. Lede knî y:oo
yi káped:ê ntee a tpyé tumo, yi mbodo u
dópó yi mbêmê ntee a kwo nyédi, yinté nmo
pyede, nmî Lémi ka nmo kêlîmî té, nmî tîdê
mbwó yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó,
myenté nmî lama ka tóó, nmî Lémi ngê kóó
k:oo dîyo wa kaa nmo. *
9 Nmî Mî ngê daa nmî kpadakpada u l:êê
dîy:o a ngmidi nmoo, ngmênê u yi u ngwo
a kwo, Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê kóó k:oo
kaa nmîne.
10 Nmî l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o
u yi u ngwo doo kwo, A yoo kamî ngê nî
pyódu té. Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, k:omo
tpile mwiyé anmî pw:oo dmi, ó yi ngwo
anmî ya, ngmênê kóó k:oo wa kaa nmo,
mb:aamb:aa ngê nipi anmîn:aa ya. *
11 Yi kópu mbêmê nmyi nuw:o dmi moon-
umo l:âmo tóó, dpînumo wêdêwêdê kalê
tóó. Yi kópu ala ngwo ntee nmye d:uud:uu
ngmê, yinté dmyinê d:uud:uu. *

Póól p:uu yi kuwókuwó kópu

12 Nmî tîdê mbwó yoo, nmîno kwunok-
wuno nmyo, nmî Lémi ngê yélini nmyi vy:o
a dpodo kalê too, dmyinê chââchââ dé.
Nmyi kada a wee, nmyi kuwó vyîlo yiwunê
mbumu nyédi. *
13 Nyââ, ntênê dmyinê chââchââ dé, yi
nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya, mu kópu u
dîy:o y:oo a ngêêpî nmyo. Mb:aamb:aa ngê
noko dmyinê ya.
14 Nmî tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o yélini a
mgeemgee nyédi, yi kuwó dmyinê mbumu.
Yélini a nkîngê té, dmyinê wêdêwêdê kîgha
dé. N:ii knî ye kópuni doo u ntââ ngê adî ya,
dmyinê ngêêpî dé. Pi knî ye nmyi mbodo
l:âmo dmi lîmîlîmî ngê kîdangmê ngêpa. *
15 Ntââ vyîmî ngê kêê nangê t:oo, ngmênê
numo ka dmyinê mb:aamb:aa, pi knî ye
myedmyinê mb:aamb:aa. *
16 Dye ghi yintómu w:aa nmyi mênê choo
ya, *
17 dye ghi yintómu dmyinê ngêpê. *
18 K:omo tpile ló kópu ngmêdê pyaa
knomomê, ngmênê nmî Mî dmyinê
kwunokwuno, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê
u yi u ngwo a kwo, Yesu u yoo vy:o yélini a
wee, yinté dny:oo ya. *

* **5:1:** Mát 24:36 * **5:2:** Mát 24:42-44 * **5:3:** Luukî 21:34-36 * **5:5:** Epeso 5:8-9 * **5:8:** Epeso 6:14,17 * **5:10:** Lóma 14:7-9 * **5:11:** Njuda 1:20-21 * **5:12:** Hipîlu 13:17 * **5:14:** 2 Tes 3:6,11,15 * **5:15:** 1 Pita 3:9 * **5:16:** Pilipay 4:4 * **5:17:** Luukî 18:1 * **5:18:** Epeso 5:20 * **5:19:** Epeso 4:30

19 Yélini nmî Mî u Ghê Dmi mbêmê a
dpodo té, ye nangê kwódu, ndyuw:e k:ii
nangê nt:ââ. *
20 Kópuni dyuu yi ghéni dmi mbêmê adnyi
tpapê dé, k:omo tpile ngê nmye kîngê pyaa
dmi.
21 Kópu yintómu dmyinê myeme dé,
kópuni mb:aamb:aa, dmyinê d:uud:uu, *
22 kópu dono yintómu yi wépi dmi dpî
pwaa yó.
23 Nmî Mî ngê u kwo a kââdî nmoo, nmyi
l:êê dîy:o u kwo nmo ngêpê nyédi. U yi
nmo a kwo, Ntee a tóó, yinté pyódu nmyine,
d:ud:umbiy:e. U yi nmo a kwo, Nmyi ghê
dmi knî ye choo a vyuwo, nmyi nuw:o knî
ye choo a vyuwo, nmyi pââ knî ye myechoo
a vyuwo, u dî, wéni n:ii ngê nmî Lémi Yesu
Kédisu wa a diyé, yi ngwo dyââpe nmyi p:uu
daapêdê pyw:ee ngê.
24 N:ii ngê a ngmidi nmyoo, daawa dóó
nmyo, yinté mb:aamb:aa ngê wa pyódu
nmyo. *
25 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî l:êê dîy:o nmî
Mî ka myedmyina a ngêpê.
26 Yélini yi k:ii Yesu ka nmye kêlîmî té,
nmyi chóóchóó dponumo chipé tóó.
27 Nmî Lémi u pi mbêmê ala kópu nmye
nînê tpapê, ala pweepwee pee Yesu u yoo
yintómu yi ngêêdî dpo kp:aa yó.
28 Nmî Lémi Yesu Kédisu ntênê nmye choo
a vyuwo.
Wu u dî.

* **5:21:** 1 Njon 4:1 * **5:24:** 2 Tes 3:3

2 TESALONIKA

Dini ghi n:ii ngê Póól Kódin mwiyé doon:aa dpodo, Yesu u yoo yélini Tesalonika dnya a ya, Póól ngê pweepwee pee ye ngmê dy:ââ ngê, u pi 1 Tesalonika. Wiki knî ngmêmî loo, pi knî ngmê Tesalonika a ndê dniye, Kódin a lee dniye, Póól ka mdoo y:oo a ńuw:o ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o Póól ngê pweepwee pee m:uu d:êê ngê, Tesalonika tpémi ye dy:ââ ngê. Ala yi pweepwee pee.

1 Mw:ââkó a tîdê mbwó yoo, yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, Tesalonika. Nê Póól, Sailas pini dê Timoti yi k:ii, ala pweepwee nmye nmînê dyede. Nmî Lémi Yesu Kédisu ngê nmî Mî Chóó Lémi ka a kââdî nmoo.

2 Yi Lémi dê y:oo dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Póól p:uu y:oo nmî Mî u ngwo dnye kwunokwuno

3 Nmî tîdê mbwó yoo, dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o nmî Mî nmo kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o ala ngwo nmyi kêlîmî ndîî ngê a pyodopyodo, nmyi nuu ghi dmi numo nódo ndêndê ngê mye tóó. *

4 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u yoo knî yi vy:o nmyi pi dmi nmî chóó nmo kmîmî too. Yenmîmo, Tesalonika tpémi, yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, k:omo tpile dono yilî wunê vyîmî ngópu, ngmênê nmî Lémi daa mb:iimb:ii ngópu, ntênê u kwo a kêlîmî té. *

Chóó Lémi ngê ntââ u ngwo wa a vy:u

5 Ala ngwo nmî Lémi u l:êê dîy:o dono yilî nmyinê vyîmî ngmê, ngmênê nmî Mî ngê yoo ntênê yinê dpî kóté kwolo. Ntââ ye wa a vy:u, ngmênê ala kópu nmye wa vyi, nmyewo, U ntââ ngê dmye pyaa dmi, a kêê k:oo anyi ghê dmyeno. *

6 Nyââ, kópuni pi knî y:oo a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi ngê ntênê wa pwila té. N:ii knî y:oo a mgînî vyîmî kîgha nmyoo, ntââ ye wa a vy:u, *

7 ala ngwo nmye mgînî vyîmî nyédi, dîyo mb:aamb:aa nmye wa a kê, nmo amyeda kê. Yi kópu wa d:uu, dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu, u enjel wêdêwêdê knî yi k:ii, mbóó p:uu wa ndê dmi. *

8 Yi ngwo ndyuw:e wa t:aa ngmê, yélini yi lama Chóó Lémi daa tóó, myenté n:ii knî y:oo nmî Lémi Yesu u kópu dyuu mb:ii ngópu, yi ngwo wa kpada t:oo. *

9 Ntââ ye wa a vy:u, d:ud:umbiy:e wa dyênê té, wa kéé té, u nkîgh:ê daadnyi ya. Yi ngwo u pi ndîî ngê wa pyódu, u wêdêwêdê ndîî ngê amye pyódu, ngmênê yi yéli y:oo daamuwa m:uu ngmê. *

10 Yi ngwo u yoo knî y:oo adnyi chaa kîgha, n:ii yoo u kwo a kêlîmî té, u pi ndîî ngê wa pyódu ngmê. Nmyo myentee dé, amyenmyin:aa chaa kîgha, mu kópu u dîy:o Yesu p:uu kópuni nmye nm:uu vyi too, yi kópu knî ye nmyi kêlîmî mbê dniye. *

Póól p:uu Tesalonika tpémi yi l:êê dîy:o u ngwo dnye ngêpê

11 Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu nmyi l:êê dîy:o nmo ngêpê nyédi. U yi nmo a kwo, Nmî Mî ngê u nuu u yoo ngê a pyódu nmyine, mu kópu u dîy:o u yoo vy:o kaa nmyoo. U wêdêwêdê mbêmê choo a ngêêpî nmyo, kópuni mb:aa nmyi kêlîmî mbêmê u yi nmye adî kwo, Nmî d:uu, u ntââ ngê u ngwo anmyi pyaa dmi. *

12 Yi kópu knî yi mbêmê nmî Lémi Yesu u pi ndîî ngê anmyi pyódu ngmê, amye chaa kalê nmyo, mu kópu u dîy:o nmî Mî, nmî Lémi Yesu Kédisu k:ii mb:aamb:aa ngê nmye wunê vyuwo nódó. *

2

Setan u Pi Dono u ngwo wa t:aa

1 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî Lémi u wo ndîî p:uu nmye nmînê danê té. Nmyi lama kîyedê tóó, kuwókuwó wéni ngê nmî Lémi Yesu Kédisu wa a diyé, nipi u kwo wa a danê nmo. *

2 Ngmênê pi woni knî y:oo ala kópu nmye a tpapê ngópu, nmyedpo, Nmî Lémi u wo ndîî wunê kî dyimê wo. K:omodanê kópu

* **1:3:** 1 Tes 1:2-3 * **1:4:** 1 Tes 2:19-20 * **1:5:** Pilipay 1:29 * **1:6:** Lóma 12:19 * **1:7:** Mát 25:31 * **1:8:** Mát 25:41; Lóma 2:8 * **1:9:** Mát 25:41,46; 2 Pita 3:7 * **1:10:** Kîlosa 3:4 * **1:11:** Kîlosa 1:10 * **1:12:** 1 Kódin 10:31 * **2:1:** 1 Tes 4:13-17

yila. Yi kópu nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngê pyódu, nmyi nuw:o dmi miyó ngê myekîngê pyódu. K:omo tpile pi ngmê ngê yi kópu dêêpî têdê nmye vyu, ó ngmênê u kwo Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê nmye vyu, ó yinê ye pweepwee pee yedê yi kópu nmye nmo d:êê ngê, ngmênê k:omodanê kópu yila, ye namê ng:aa.

3 Pi ngmê ngê kîngê dóó nmyo. Yi wéni ghêlî daawa d:ii, pi yilî knî y:oo Chóó Lémi mwiyé wa mb:ii ngmê, u yi y:e daadî kwo, Choo y:enê nmo. Yi ngwo Pi Dono wa t:aa, pini n:ii ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu wa kéé té. Yi pini u pi ndîî ngê wa pyódu, ngmênê nmî Lémi ngê kuwó d:ud:umbiy:e wa dyênê. *

4 Yi pini nmî Mî p:uu adî d:uu, tpileni yilî pi knî ye yâpwo dé, yi p:uu amyedî d:uu. Chóó u pi yi pwo wa knî, yâpwo ghê amî ghê, pi knî ye wa vyi, yewo, Nmyi yâpwo u d:aa d:a kââdî, yewo, yâpwo daamu a tóó, dmyinê chââchââ nê. *

5 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o noon:aa kwo, yi kópu dyuu nmye kîn:uu vyi too, apii?

6 Kópu m:uu nmyi lama a tóó. Yi pini ala ngwo ghêlî daawa t:aa, u dye ghi ngê wa t:aa, mu kópu u dîy:o kópu ngmê ngê u maa da nkoko.

7 K:omo tpile yi pini doongê ta, ngmênê pi knî y:oo u nuu u kópu dé ala ngwo a d:uud:uu tumo, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu tumutumu a kéké tumo. N:ii ngê Pi Dono u maa a nkoko ngê, dini ghi n:ii ngê yi máádi wa kpêmî,

8 Pi Dono yi ngwo wa t:aa, chóó u pi wa knî, ngmênê nmî Lémi Yesu yi ngwo wa a diyé, u kópu mbêmê yi pini wa dyênê. Doo u ntââ yi pini nmî Lémi ngîma daadî kwo.

9 Yi pini dono dini ghi n:ii ngê wa t:aa, Setan u wêdêwêdê ndîî mbêmê kópu ndîî yilî wadî d:uud:uu dé, pi yilî wa dóó, yi kópu dé yi nyepênyepê u kópu ngê wa pyaa dmi. *

10 Yi pini d:ud:umbiy:e dono. Yoo ntênê wa dóó té, yi kpadakpada u maa p:uu wa kaa té. Ndêndê kópu dyuu wodaa mb:ii ngópu, ye nmî Lémi ngê kóó k:oo pê kaa too.

11 Nyââ, ndêndê kópu dyuu mb:ii ngópu, wod:oo Chóó Lémi ngê kópu dyuu u myeme ngê doo u ntââ ngê pyódu too. Yi kópu u l:êê dîy:o k:omodanê kópu knî ye a kêlîmî té.

12 Kópu ndêndê ka daa kêlîmî mbê dniye, u yi y:e doo kwo, Dono kópu nmî d:uud:uu dé. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wa kpada té.

Ntênê kêlîmî

13 Nmî tîdê mbwó yoo, dye ghi yintómu nmî Mî nmyi l:êê dîy:o nmo kwunokwuno ngê, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi nmî Lémi nódo a tóó. Doo u ntââ tumu daanmî ya. Mwiyémwiyé dini ghi ngê nmî Mî ngê a ngmidi nmyoo, apê, A kópu ndêndê ka wa kêlîmî mbê dmi, a kêê k:oo wanî kaa té, a Ghê Dmi yi mênê wanî yé. Apê, Ntee n:aa tóó, yi Ghéni Dmi ngê yinté wa pyódu té. *

14 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u kópu dyuu nmye nm:uu vyu, nmî Mî ngê a danê nmyoo, kóó k:oo kaa nmyoo, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu ntee a tóó, yinté paa pyaa dmyeno.

15 Nmî tîdê mbwó yoo, yi kópu u l:êê dîy:o nmyi nuw:o dmi miyó ngê kîngê ya, kópuni nmye nm:uu vyi too, myenté kópuni pweepwee pee yedê nmye nmo d:êê too, yi kópu ntênê dpî mgîmî tóó, ye ntênê dmyinê kêlîmî. *

16 Nmî Mî nódo nmî nuu ghi dmi a tóó, ntênê nmo wunê vyuwo yédi, dye ghi yintómu nmî nuw:o dmi yinê dpo l:âmo. Nmî lama ka tóó, daawa dóó nmo, kóó k:oo wa kaa nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o u kwo nmo ngêpê nyédi, nmî Lémi Yesu Kédisu ka nmyi l:êê dîy:o myeno ngêpê nyédi, *

17 yenmîmo, Yi nuw:o dmi choo a l:âmol:âmo dé, myechoo a wêdêwêdê kîgha dé, kópu mb:aa yilî u ngwo pîdny:oo d:uud:uu dé, u ngwo myepîdny:oo tpapê dé.

3

Póól p:uu y:oo u ngwo ye vyi ngópu, yepê, Nmî l:êê dîy:o dmyina a ngêpê

1 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî l:êê dîy:o dmyina a ngêpê. U yi nmo a kwo, Nmî Lémi ngê choo a ngêêpî nmo, pi yilî knî y:oo u

* **2:3:** 2 Tes 2:8 * **2:4:** Mát 24:5; Dan 11:36 * **2:9:** Mát 24:24; Tpyuu 13:13 * **2:13:** 1 Tes 1:4; Epeso 1:4-5; 1 Pita 1:2 * **2:15:** 1 Kódin 16:13; Lóma 8:30 * **2:16:** Hipîlu 13:21; 2 Kódin 1:3

kópu dyuu u ngwo paa ny:ee y:e. Myenté, u kópu dyuu ka ntee nmyi kêlîmî mbê dniye, ala wee u kwo pi yilî yinté u kwo myepaa kêlîmî mbê dniye. *
2 Nmî l:êê dîy:o myedmyina a ngêpê, nmî Lémi ngê yoo dono yi kêlê paa dyé nmîne. Nmyi lama ka tóó, pi yilî nmî Lémi ka daa kêlîmî té.
3 Ngmênê nmî Lémi ka nmye kêlîmî té, ntênê daawa dóó nmyo. Nmyi gha dmi wa wêdêwêdê kalê té, Setan kwulo wa dyé nmyo. *
4 Nmî lama ka tóó, nmî Lémi ngê wunê ngêêpî nmyo, kópuni nmye nm:uu vyi too, yi kópu nmye d:uud:uu t:oo, kópuni ala ngwo nmînê d:êêd:êê té, yi kópu amyen-myin:aa d:uud:uu dé.
5 U yi nmo a kwo, Nmî Lémi ngê ala kópu nmyi lama a kalê ngê, nmî nuu ghi dmi nmî Mî nódo ntênê a tóó. Myenté, Yesu Kédisu ngê dono yilî ntee doo a vyîmî, u vyîmî pyu ngê yinté paa pyódu nmyine. *

Yélini dêdnyimo dpodo, Póól p:uu u ngwo ye dnye kwódu yé

6 Nmî tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu Kédisu u pi ngê ala kópu nmye nmînê tpapê. Yesu u yoo vy:o yélini a lîme nyédi, myedaa dpodo nyédi, yi yéli yi vy:o a pwii dmyeno, nmî dnye dmi daa nyêmî t:oo. *
7 Nmyi lama ka tóó, nmyi vy:o dênmee a mgeemgee. Nmyi vy:o ntee nmee a dpodo, yinté myedmyina a dpodo. *
8 Nmyi ntépînâ knî yi k:oo dênmeen:aa kmaapî, ngmênê w:êênî mgîdî vy:o nmeen:aa dpodo. Yi dpodo têdê nmî chóó nmî ndapî nmee kmênêkmênê, mu kópu u dîy:o u yi nmo dêpwo kwo, Nté ndapî nmo dny:oo a kuwo.
9 U ntââ nté ndapî nmye p:oo dmy:ee doo, u kópu daapodoo ya, ngmênê tpile nmye dpîp:e dmy:ee ngê, mu kópu u dîy:o u yi nmo doo kwo, nê, Nmî p:uu pîdny:oo a mtyîmwe ngêêpî.
10 Dini ghi n:ii ngê nmyi vy:o nmeen:aa kwo, munmyenê, N:ii daachoo dpodo knomomê, nté kîmê pîpî.
11 Yi kópu dé nmye dp:o vyi té, mu kópu u dîy:o ala kópu kud:o ny:oo, nmyi vy:o pi knî ngmê daa dpodo nyédi, a lîme nyédi, daa yi k:oo ghê wumê mbumu nyédi.
12 Nmî Lémi Yesu Kédisu u pi ngê yi yéli yi kuwó dmyinê mbumu, yipi, Nuw:o ngê dmyinê paa, kîlî dmyinê dpodo, nmyi ndapî nmyi chóó dmyinê kmênêkmênê. *
13 Nmî tîdê mbwó yoo, dmyina a mb:aamb:aa, kîdmyenêngê yé ngmê. *
14 N:ii ngê nmî kópu dyuu daawa ny:ee knomomê, dpî mya yó, kpeme u kwo dpî yaa dmyeno, mywene u ngwo paa ghê we.
15 Dpodombiy:e u kwo nangmê nod:e, mu kópu u dîy:o nmyi mbwó, ngmênê u kwo dmyinê kwódu yé.

Póól p:uu yi kuwókuwó kópu

16 Nmî Lémi, n:ii ngê u kwo dpo kââdî nmo, dye ghi yintómu mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo. K:omo tpile ló kópu nmye ngmêdê pyaa knomomê, nmye mye-choo a vyuwo, kîdangê kuwo nmyo. *
17 Nê Póól, ala kópu dyuu a chóó a kêê ngê n:aa d:êêd:êê. A d:êê a mya yó, alanté n:aa d:êê yédi. *
18 Nmyo yintómu, nmî Lémi Yesu Kédisu ntênê nmye choo a vyuwo.
Wu u dî.

* **3:1:** Lóma 15:30-31; Epeso 6:19 * **3:3:** Njon 17:15 * **3:5:** Hipîlu 12:2 * **3:6:** 1 Tes 5:14 * **3:7:** Dpodo 18:3; 1 Tes 2:9 * **3:12:** 1 Tes 4:11 * **3:13:** Nkal 6:9; 1 Kódin 15:58 * **3:16:** Njon 14:27 * **3:17:** 1 Kódin 16:21

1 TIMOTI

Timoti Lisitîda pi ngmê, p:aani n:ii Nkalásiya Wee u kwo a tóó. Dini ghi n:ii ngê Yesu ka kêlîmî mbê wo, Póól p:uu kele, (Dpodo 16:1-3) p:aani p:aani nipi dpîmon:aa dpodo. Dye ghi knî ngmê ngê Póól ngê Timoti kn:aa p:aani kn:aa p:aani dpîmo dyede, Yesu u yoo y:i dpîmon:aa wêdêwêdê kîgha dé. (1 Tesalonika 3:1-3, 1 Kódin 4:16-17) Dini ghi n:ii ngê Póól Lóma mbwa k:oo doon:aa kwo, (Dpodo 28:30-31) Timoti k:ii nipi dpîmon:aa ya.

Dini ghi n:ii ngê Póól mbwa k:oo pwii wo, Timoti k:ii p:aani p:aani mêdpîmon:aa dpodo. Epeso yi taa knopwo, Póól ngê y:i a kuwo ngê, kwo, Yesu u yoo chi wêdêwêdê kîgha dé. Yi ngwo Póól Másîdóniya Wee u kwo loo, ala pweepwee pee Timoti ka y:i mînê d:êê ngê.

U kuwó dini ghi ngê Timoti ka pweepwee pee m:uu a d:êê ngê, u pi 2 Timoti.

1 Mw:ââkó Timoti, nê Póól, Yesu Kédisu u dyépi ngmê. Nmî Mbwámê Chóó Lémi ngê a dpodo kalê noo, Yesu Kédisu p:uu myinî dpodo, pini n:ii p:uu nmî nuw:o dmi a kwo. *

2 Timoti, dini ghi n:ii ngê Yesu u yoo vy:o nî kaa nyoo, a tp:ee ntee pini ngê nî pyódu nyoo. Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii mb:aamb:aa ngê nga dny:oo a vyuwo, ye chi ch:anêch:anê, nuw:o ngmidi ngê dny:oo a pyépi.

K:omodanê pyu yoo yi kópu dyuu

3 Dini ghi n:ii ngê Epeso nê kuwo nyoo, ala Másîdóniya Wee u kwo nê loo, yi ngwo kópuni nga nê vyu, chi d:uud:uu, Epeso chi ya, yélini y:oo k:omodanê kópu knî yi mbêmê yoo a ndiye kîgha tumo, yi kópu ye chi kwódukwódu.

4 Ala kópu ye chi tpapê, yipi, W:êê tpémi yi k:omo danêmbum dé nama a nj:ii dé, myenté yipi, yoo yi kn:ââ yoo yi pi dmi namê dówodówo dé. Numo ka kwopwepe u kn:ââ yi kópu knî yi p:uu a kwo. Kópuni nmî Mî ngê u yi u ngwo a kwo, Nî d:uu, y:i daawa a w:ee ngmê. Yi kópu kêlîmî mbêmê nmî lama a tóó, daa kwopwepe mbêmê. *

5 Yinté danêmbum ye chi kwódukwódu, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ka ntênê pîdny:oo kêlîmî, yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê pîchoo ya, yi gha vy:o tupwó daapîchoo ya, yi nuu ghi dmi numo nódo myepîdny:oo ya.

6 Pi ngmê knî y:oo yi l:êê ghi dmi mb:aa a kuwo tumo, maa ndêndê kn:aadi ngópu, módó a danêmbum nyédi.

7 U yi y:e a kwo, Dêêpî kópu dyuu yoo yi lama nmî kwolo, ngmênê yi kópu dyuu d:uuwodê w:ee t:oo. K:omo tpile dpodombiy:e a mbumu nyédi, ngmênê daa yi lama a mbumu nyédi. *

8 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa, ngmênê pi ngê doo u pee ngê kîngê vyi té.

9 Nyââ, daa yoo mb:aa yi l:êê dîy:o yi dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, ngmênê yoo dono yi l:êê dîy:o, yélini yi mênê dêêpî daa tóó, yélini y:oo nmî Mî daa chââchââ ngópu, kn:aadi te pyu yoo, yélini yi nuw:o dmi dyámê mbêmê a wee, nmî Mî p:uu daa nuw:o nyédi. Nyââ, yoo dono yi l:êê dîy:o yi dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, n:ii knî y:oo yi pye mî daa chââchââ tumo, ó pi dpî vya ngmê,

10 ó a pyââ ti nyédi, ó a numo kpêêpî nyédi, ó yoo dpî t:âmo t:oo, wop dpodo pyu ngê dpî pyódu t:oo, ó a k:omodanê nyédi, ó k:omodanê mbêmê pi dpî ndyîko t:oo. Nyââ, yinté yéli yi l:êê dîy:o dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, mu kópu u dîy:o ndêndê kópu dyuu daa yi nuu u kópu ngê a tóó.

11 Yi kópu nê w:ee ngê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, u kópu dyuu tpapê u l:êê dîy:o a dpodo kalê noo. Yi kópu mb:aa u l:êê dîy:o nmî Mî u pi nmo kmîmî ngê.

Póól nmî Lémi ka u ngwo ch:anê wo

12 Nmî Lémi Yesu Kédisu n:aa kwunokwuno ngê, n:ii ngê a dpodo u ntââ ngê dpo pyódu nê, mu kópu u dîy:o u lama doo ya, d:aa pi dódó pyu, u ngwo a ngmidi noo, u dpodo ńedê a kaa noo. *

13 K:omo tpile mwiyé u pi noo a dyede, u ya a nga doo kwo, U kwee nê châpwo, u yoo knî yi p:uu myenoo a dono, ngmênê u kwo

* **1:1:** Kîlosa 1:27 * **1:4:** 1 Tim 4:7 * **1:7:** 1 Tim 6:3-4 * **1:12:** Dpodo 9:15 * **1:13:** 1 Kódin 15:9-10

nê ch:anê wo, mu kópu u dîy:o daa a lama noo a m:ii, u ngwo u kwo dênoo a kêlîmî. *
14 Nyââ, nmî Lémi ka ntênê nê ch:anê wo, kópu ndîî a nga ngmê d:uu ngê, a kêlîmî ndîî ngê a pyódu ngê, Yesu Kédisu u yoo yi nuu ghi dmi a nódo u ngwo yaa wo.
15 Ala kópu dyuu ndê kópu dyuu, yoo u kwo dny:oo kêlîmî, Yesu Kédisu pi dono yoo yi dono chedêchedê u l:êê dîy:o dyámê mbêmê a loo. Nê pi dono yoo yi vy:o pini ngmê, dono kópu d:uud:uu têdê pi yintómu nî t:ee kwólu, *
16 ngmênê Yesu Kédisu ngê pi knî ye dy-imê pywuu ngê pyódu noo, a dono yilî ghêê too, apê, Pi knî y:oo yi kópu nê p:uu paa m:uu y:e, apê, a ka pêdê kêlîmî mbê dniye, ghê kamî u ngwo pêdê pyw:ee y:e, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.
17 King n:ii daawa pw:onu, chedê ngê myedaawa pyódu, chaa kîgha koo. Yi pini mu ngmidi yâpwo ndêndê, doo u ntââ daanmî m:uu. Dye ghi yintómu u pi kmîmî koo, yinté choo ya.
18 Timoti, a tp:ee, kópuni nga d:a d:êê, chi d:uud:uu. Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo kópuni wunê m:uu a vyi tumo, nuw:o ńedê dny:oo ya, Setan p:uu l:êê têdê dny:oo a wêdêwêdê kîgha ngi. *
19 Nmî Lémi ka mb:aamb:aa ngê chi kêlîmî, dono kópu nangmê d:uu. Pi knî ngmê dono p:uu a nuw:o té, yi kêlîmî ntóó ngê u ngwo pyódu tumo.
20 Yi vy:o pi miyó, Haimeneyas pini dê Aleksándê, Setan kóó k:oo wunê nî kaa doo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u pi daapîdny:oo dyede. *

2

Ngêpê p:uu kópu dyuu

1 Timoti, a tp:ee, ndîî kópu ngma ala. Yesu u yoo pi yintómu yi l:êê dîy:o dny:oo ngêpê. Dpodombiy:e dny:oo ngêpê, nmî Mî myedny:oo kwunokwuno.
2 Myenté king yoo yi l:êê dîy:o dny:oo a ngêpê, kada pini yintómu yi l:êê dîy:o myedny:oo a ngêpê, mu kópu u dîy:o ntênê pêdny:oo a tpyuu nmo, mb:aamb:aa ngê u ngwo anmî ya, yoo nmî p:uu daapêdny:oo l:êê. Dnyinté adnya a tpyuu nmomomê, angênté anmî châpu té, nmî Mî chââchââ dpodo ndîî ngê nmo amye pyódu.
3 Yinté ngêpê mb:aamb:aa, nmî Mbwámê Chóó Lémi ngê u yi u ngwo a kwo, A yoo yinté a ka dny:oo a ngêpê.
4 U yi u ngwo mye kwo, Pi yintómu a yoo vy:o ghê dniye, ndê kópu yintómu yi lama myepaa yaa we. *
5 Yesu u yoo pi yintómu yi l:êê dîy:o dny:oo ngêpê, mu kópu u dîy:o Yâpwo ndêndê mu ngmidi a tóó, pi mu ngmidi u ntââ yoo u kwo yinê dpo kââdî, yi pini Yesu Kédisu.
6 Chóóchóó u ghê y:ângo, pi yintómu yi l:êê dîy:o pwene, nmî yikî dmi u pwo ghay wo. Yi ngwo nmo w:ee ngê Chóó Lémi ngê u yi u ngwo a kwo, Pi yintómu a kêê k:oo nî kââ.
7 Yi kópu tpapê u l:êê dîy:o a ngmidi noo, u dyépi ngê a pyódu noo, yélini daa Nju tpémi, ye dy:ââ noo, a ka pê, Chin:aa ndiye kîgha dé, ndê kópu dyuu ye chin:aa tpapê, a ka pêdny:oo a kêlîmî. Pi ngê kîdangê vyi, Nê wunê k:omodanê. A tp:ee, dênînê k:omodanê, nmî Lémi u ngópu nînê ndê danê, ndêndê ngê a ngmidi noo. *

Pyââ mââ yoo yi kópu dyuu

8 Mââ n:ii knî y:oo yi gha dmi nmî Mî ka y:ee tumo, u pono mye vyápê nyédi, p:aani p:aani yi yéli y:oo yi kêê dmi ntênê dny:oo kapî dé, nmî Mî ka u ngwo dny:oo ngêpê. Yi yéli daa nod:enod:e pyu ngê dny:oo ya, myenté kwopwepe pyu ngê kîdnyingê ya.
9 Myenté, u ya a nga a kwo, Pyââ yoo nuw:o mbêmê dny:oo taataa, kîdnyingê pyââ mb:aa pyââ mb:aa, myekîdnyingê a mââ kââ. Yi mbodo dyimêdyimê ndîî kópu ngê ye kîngê ya, kpile u tpile knî yi l:êê dîy:o myenté yi kpîdî knî yi l:êê dîy:o ndapî ndîî daapîdny:oo kéké, *
10 ngmênê pi ka vyuwo ndîî kópu ngê ye choo ya. Pyópu n:ii knî y:oo dpo, Nmî Mî nmo chââchââ, yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê yinté dny:oo ya. *
11 Nmî Lémi p:uu ndiye têdê pyââ yoo tumu dny:oo ya, kada pini yoo yi dnye dmi dny:oo nyêmî dé.

* **1:15:** Luukî 19:10 * **1:18:** 1 Tim 4:14 * **1:20:** 1 Kódin 5:5 * **2:4:** 2 Pita 3:8-9 * **2:7:** Dpodo 9:15 * **2:9:** 1 Pita 3:3-4 * **2:10:** 1 Tim 5:10

12 Pyââ knî y:oo mââ yoo kîdnyingê ndiye
kîgha dé, myenté ye myekîdnyingê dy:oo,
ngmênê tumu dny:oo ya.
13 Yinté a tóó, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê
Adam mwiyé a l:âmo ngê, Ivi kuwó a l:âmo
ngê. *
14 Myenté, Setan ngê daa Adam yi dóó, Ivi
yi dóó. Yi pyópu p:uu dono u kn:ââ wunê
kwo, *
15 ngmênê nmî Lémi ngê pyââ yoo kóó
k:oo myoo kaa té, mu kópu u dîy:o pyââ
ngmê ngê nmî Mbwámê yinê tpyó. Pyópu
n:ii yoo u kwo a kêlîmî té, yoo yi nuu ghi
dmi yi nódo a tóó, yi gha dmi nmî Mî ka dpî
y:ee t:oo, yi nuw:o mbêmê u pono a vyápê
nyédi, yi yéli kóó k:oo wa kaa té.

3

Yesu u yoo yi kada pini yoo yi kópu

1 Ndê kópu ngma ala. Nmî Lémi u yoo yi
kada yélini a wee, dpodoni u pi ndîî ye dódó
ngmê.
2 Yi kópu u l:êê dîy:o n:ii ngê u yi adî
kwo, Nmî Lémi u yoo yi kada pini ngmê
ngê nî pyódu, yi pini u dono kîngmê ya. Yi
pini u kpâm ngmidi choo ya, nuw:o mbêmê
choo m:ii, chóóchóó mb:aamb:aa ngê choo
a tpyuu, pi knî ye pi mb:aa ngê choo ya.
Pi my:oo ka vyuwo u lama choo ya, yoo yi
ndiye kîgha u lama myechoo ya. *
3 Yi pini ndapî u mb:aami ngê kîngê ya,
daa mbwaa ndanî pyu ndîî ngê choo ya,
daa kwopwepe pyu, daa gheteghete pyu
ngê choo ya. Yoo yi dyââpe nuw:o ngê choo
pwapî dé.
4 U kpâm ghee knî mb:aamb:aa ngê choo
y:enê dé, tp:oo módó tp:oo mââ knî y:oo u
dnye dny:oo nyêmî, myedny:oo chââchââ.
5 N:ii ngê u kpâm ghee knî dnyinté adî
y:enê dé, nmî Lémi u yoo lónté adî y:enê dé?
6 Yesu u yoo vy:o pi kamî ngmê kada pini
ngê kîngê pyódu, kminté adî mbodo ndîî
mbodo ndîî, Setan u nt:anê u ngwo wa yââ,
nmî Mî ngê kópuni u l:êê dîy:o Setan kpada
ngê, yi pini yinté amye kpada.
7 Pini n:ii kada pini ngê dpî pyódu, kuwa
yéli ye pi mb:aa ngê myechoo ya, kminté
daa yi nuu u pi ngê wa pyódu, Setan ngê u
ngwo wa mgîmî. *

Kada pini yoo yi ngêêpî pyu yoo yi kópu

8 N:ii knî y:oo kada pini yoo a ngêêpî
tumo, pi knî ye pi mb:aa ngê myedny:oo
ya, yi dêê nkoo miyó miyó ngê kîdnyingê
kwo. Daa mbwaa ndanî pyu ndîî ngê
dny:oo ya, myenté tpile ndapî yi mb:aami
ngê kîdnyingê ya.
9 Ngmee u kópu n:ii Yesu Kédisu ngê nmo
a pywálî ngê, u kwo ntênê dny:oo kêlîmî. *
10 Dini ghi n:ii ngê pi knî ngmê yinté
ngêêpî pyu ngê anyi pyépi té, yi l:êê ghi
dmi mb:aamb:aa ngê mwiyé chi mumu dé.
Yi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê adnyi ya
knomomê, myenté pi ngê dono kópu yi
p:uu daadî tpapê knomomê, ye nmî Lémi u
yoo vy:o yinté dny:oo dpodo.
11 Myenté pyópu n:ii yoo nmî Lémi u yoo
vy:o a dpodo nyédi, pi knî ye pyââ mb:aa
ngê dny:oo ya, yi chóóchóó mb:aamb:aa
ngê dny:oo a tpyuu dé, kîdnyingê pi p:uu
danê, myekîdnyingê pi dódó. *
12 Pini n:ii knî y:oo kada pini yoo a
ngêêpî tumo, yi kpâm ngmêngmênté dny:oo
ya, yi kpâm gheegheema mb:aamb:aa ngê
myedny:oo y:enê dé.
13 Pini n:ii nmî Lémi u yoo vy:o
mb:aamb:aa ngê adî dpodo, pi knî y:oo
mb:aamb:aa ngê adnyi chââchââ, u kwo
adnyi ng:aa, dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ka
kêlîmî p:uu ye adî danê, mywene u ngwo
daawa ghê.

Nmî Lémi u yoo ntee dny:oo kwo

14 Timoti a tp:ee, u ya a nga a kwo, Ala
ngwo n:uu m:uu ngi, ngmênê ala pweep-
wee pee nga mwiyé nînê dyede,
15 mu kópu u dîy:o kópu ngmê ngê a maa
wa a nkoko knomomê, a nuw:o u ngwo
any:uu m:uu. U ya a nga a kwo, Nmî Mî u
yoo ntee dny:oo kwo, yi kópu lama ntênê
choo ya. Ngomo k:ââ ghi dyuu mbêmê ntee
a kwo, nmî Mî u ndê kópu dyuu u yoo knî
yi pwo yinté mye kwo. U yoo woni wa
tpalê dmi, u kópu dyuu pi knî ye angênté wa
pyódu.

* **2:13:** Gen 2:7,22 * **2:14:** Gen 3:6 * **3:2:** Taitas 1:6-9 * **3:7:** 2 Kódin 8:21 * **3:9:** Epeso 3:5-6 * **3:11:** Taitas 2:3

16 Yi kópu dyuu daa têdê kópu yuno dnyinêdnyinê, yintoo kópu dyuu w:êê tpémi y:oo daangmê ny:ee ngópu. Nyââ, nmî Lémi p:uu kópu alanté a tóó,

Pi ngê pyodo,
Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê pi knî ye pi mb:aa ngê pyódu ngê.
Enjel knî y:oo m:uu ngópu,
Dyámê wope wope pi knî y:oo u pi mînê nyêmî ngmê,
u kwo a kêlîmî té.

Ala ngwo nmî Mî u nkîgh:ê wumê tóó, u pi ndîî ngê myaa pyódu. *

4

Pi dódó pyu yoo yi p:uu kópu

1 Nmî Mî u Ghê Dmi u pono ala kópu nmo w:ee ngê, mu dini ghi ngê pi knî ngmê nmî Lémi u kópu dyuu ka mêdaadnyi ng:aa, kmêna mbwee knî yi pono amêdnyi vyápê, Setan u enjel knî ye amyidnyi ng:aa. *

2 Yi yéli adnyi k:omodanê, yoo adnyi dódó, yi dono knî yi l:êê dîy:o mywene y:e daadî kwo.

3 Pi knî ye yéeyéé adnyi kwódukwódu, nté woni ye amyednyi kwódukwódu dé. Ngmênê nmî Mî ngê nté yintómu nmî l:êê dîy:o yinê l:âmo ngê, u ntââ anmî pîpî dé. Nyââ, u kwo nmo kêlîmî té, u ndê kópu dyuu nmî lama a kwo. Yi kópu u l:êê dîy:o ntini n:ii u dîy:o nmo kwunokwuno ngê, u kwódu yé u kópu daangma a tóó, u ntââ anmî pîpî dé. *

4 Tpile yilî yintómu nmî Mî ngê mb:aamb:aa ngê l:âmo too, yi kwódu yé u kópu daangma a tóó, yi l:êê dîy:o paa kwunokwuno koo, u ngwo paa pîpî téme, *

5 mu kópu u dîy:o nmî Mî u kópu mbêmê myenté u kwo ngêpê u l:êê dîy:o, yi ntini dé mb:aamb:aa ngê nmo dpî pyaa dmi.

Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu mb:aa

6 Kópuni dyuu d:a d:êê té, yi kópu dyuu m̲wó knî ye wanyi tpapê knomomê, ye Yesu Kédisu p:uu dpodo pyu mb:aa ngê anyi ya. Ndêndê kópu dyuu n:ii ka nyi kêlîmî mbê wo, p:uu chi nuw:o, yinê wa wêdêwêdê kalê ngi.

7 W:êê tpémi yi danêmbum knî ye nama a ng:aa, nmî Mî u pi y:i daa t:a, yi kn:ââ anyi wunê kwo. Nmî Mî p:uu dpodo u l:êê dîy:o u ntââ ngê chi ya. *

8 Mbêpê pyu n:ii mbêpê p:uu a ndiye yédi, mbêpê têdê kada dp:uu ghê, dyámê mbêmê u pi ndîî ngê u ngwo dpî pyódu, ngmênê nmî Mî p:uu ndiye ndîî kópu ngê a tóó, pi ngê ghê kamî u ngwo dpo pyw:oo, nt:u ala ngwo dpî kaalî, mu dini ghi ngê myoon:aa kaalî.

9 Ndê kópu yila, pi yintómu yi lama choo ya. *

10 Yi kópu u l:êê dîy:o dpodombiy:e nmo dpodo nyédi, dpodombiy:e myino mgînî vyîmî nyédi. Yâpwoni ghê a t:a, vyîlo yi pini p:uu nmî nuw:o dmi a kwo, pini n:ii pi yintómu yi Mbwámê ngê pyodo. Yélini yi k:ii u kwo nmo kêlîmî té, kóó k:oo wa kaa nmo.

11 Yi kópu p:uu chi ndiye kîgha dé.

12 K:omo tpile nyi pi kamî, ngmênê pi knî y:oo mbwódo kîngê m:uu ngi. N:ii yoo nmî Lémi ka a kêlîmî té, yi yéli y:oo l:êê ghi mb:aamb:aa m̲:uu dny:oo mumu dé. Mb:aamb:aa ngê ye chi danê, yi nuu ghi dmi n̲ódo dny:oo ya, nmî Lémi ka ntênê chi kêlîmî, dyââpe m̲:uu kîngmê ya, mu kópu u dîy:o pêdny:oo a nj:ii ngi.

13 Wunté al:ii nînê tóó, nmî Mî u puku pee pi knî yi ngêêdî cha a kpââ dé, yi kakêmê ye chi chámêchámê dé, ye myechi dêêpî, u dî nmye anê lê.

14 Dini ghi n:ii ngê kada pini knî y:oo yi kêê dmi m̲êmê a yé tumo, ngmê ngê Chóó Lémi u kópu dyuu n̲ga a vyu, dpodoni u l:êê dîy:o Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê u ntââ ngê yi ngwo a pyódu nyoo, yi dpodo ntênê chi dódó. *

15 Yi kópu knî yi p:uu n̲uw:o dpodombiy:e choo kwo, yoo yi ngópu myechi d:uud:uu dé, ala kópu m̲:uu paa vyi y:e, Kî pini nmî Mî p:uu dpodo pyu mb:aa ngê ka pyodopyodo.

16 Ń̲yóó n̲ga cha a vyuwo, yi ndiye kîgha têdê nangmê kn:aadi. Yinté kópu chi d:uud:uu dé, nmî Mî kóó k:oo u ngwo

* **3:16:** Njon 1:14; Mak 16:19 * **4:1:** 2 Tim 3:1; 2 Pita 3:3; 1 Njon 2:18 * **4:3:** Gen 9:3; Lóma 14:6 * **4:4:** Gen 1:31; Dpodo 10:15 * **4:7:** 1 Tim 6:20 * **4:9:** 1 Tim 1:15 * **4:14:** 2 Tim 1:6; Dpodo 8:17

any:uu ghê, myenté yélini nga adnya a ng:aa, kóó k:oo amyimî ghê dmi.

5

Yoo dyêêdî dyêêdî yi chââchââ

1 Nmî Lémi u yoo vy:o pi mbwee ngê ngmêdî kn:aadi knomomê, dnye ndîî ngê u kwo nangê mbwólu, ngmênê mî k:ii dpî châpu ngi, nuw:o ngê dpî wáti ngi. Pi kamî yoo mwó ngê dpî pyódu té, *
2 pyââwe yoo mye ngê dpî pyódu té, pyââ kamî yoo ńîdê ngê dpî pyódu té, yi p:uu nuw:o dono ngê kêê nangê t:oo.

Kuknwe knî ye vyuwo

3 Kuknwe n:ii yoo yi ngêêpî pyu daa pyede, chi chââchââ dé, nmî Lémi u yoo ye dny:oo vyuwo.
4 Ngmênê kuknwe n:ii tp:oo módó tp:oo mââ yoo a kwo, ó u kee yoo mye kwo, yi yéli u kwo dny:oo vyuwo, ndîî kópu ngê ye choo ya. Dini ghi n:ii ngê têdê ngê dnya a ya, ye ntee doo a vyuwo, yinté u nkwo u kwo dny:oo vyuwo. Nmî Mî ngê u yi u ngwo a kwo, Yi kópu dny:oo d:uud:uu.
5 Kuknwe n:ii u ngêêpî pyu daa tóó, u nuw:o nmî Mî p:uu a kwo, w:êênî mgîdî vy:o u kwo a ngêpê yédi,
6 ngmênê kuknwe n:ii dnyinté a ya yédi, chóó u nuu u kópu knî yi p:uu a nuw:o yédi, k:omo tpile ghê a t:a, ngmênê u ghê dmi wunê dê pw:onu.
7 Yinté kópu ye chi kwódukwódu dé, kminté daa yoo yi nuu u kuknwe ngê wa pyaa dmi.
8 Yélini nmî Lémi u yoo vy:o a wee, yi yoo knî ye dny:oo vyuwo, yi yoo njini knî ye ntênê dny:oo vyuwo. N:ii ye daa vyuwo yédi, dono kópu ndîî yu d:uu, nmî Lémi u kópu daa nyêmî ngê. Yélini u kwo daa kêlîmî té, yintoo dono daa d:uud:uu ngópu.
9 Daa kuknwe yintómu nmî Lémi u yoo vy:o dny:oo dpodo, ngmênê kada pini knî y:oo dny:oo myeme dé. Alanté pyópu u ntââ. U m:ââ wonoy:a u pwo, pi ngmidi p:uu yéé wo,
10 pi knî y:oo alanté kópu p:uu dny:oo tpapê, Tp:ee dmââdî knî ye dpîmo a vyuwo, pi my:oo knî ye dpîmo a vyuwo, nmî Lémi p:uu dpodo pyu knî ye dpîmo a vyuwo, ngópuch:anê knî ye myedpîmo a vyuwo, dye ghi yintómu kópu mb:aa dpîmo a d:uud:uu dé. *
11 Ngmênê kada pini knî y:oo kuknwe lvulu yoo kîngê dpodo kalê t:oo, mu kópu u dîy:o yééyéé u yi y:e m:uu adî kwo knomomê, nmî Lémi p:uu dpodo wa kpîpî ngmê,
12 kópuni u kwo mwiyé wa vyi ngmê, k:omo tpile ngê ye wa pyódu, yoo yi p:uu u ngwo adnyi danê.
13 Myenté ngomo k:oo ngomo k:oo módó adnyin:aa koko, dono ndîî amyednyin:aa d:uud:uu, pi knî yi p:uu adnyin:aa danê, daa yi k:oo ghê ye adnyin:aa mbumu, daa yi kópu knî yi p:uu ye amyednyin:aa mbumu. *
14 Yi kópu u l:êê dîy:o u ya a nga a kwo, Kuknwe lvulu yoo mêdny:oo yééyéé, myedny:oo tpetpe, yi chóó yi p:aa knî ye mêdny:oon:aa vyuwo, mu kópu u dîy:o yélini nmî p:uu a d:uu nyédi, kópu dono nmî p:uu daapaa vyi y:e. *
15 Yi kópu nga d:a d:êê, mu kópu u dîy:o kuknwe lvulu ngmê knî y:oo maa ndêndê wunê a kuwo ngópu, Setan u maa p:uu kêdê ghê dmi.
16 Pyópu n:ii nmî Lémi ka a kêlîmî, u yoo vy:o kuknwe ngmêchoo kwo knomomê, ye vyîlo yi pyópu yi kuknwe ka yichoo vyuwo, ndapîni nmî Lémi u yoo knî y:oo wiki k:oo a kéké ngópu, yinté kuknwe ka d:uudpî nî. Kuknwe n:ii u ngêêpî pyu daa tóó, yinté kuknwe knî ye yi ndapî choo lêpî.

Kada pini yoo yi myeme

17 Nmî Lémi u yoo vy:o kada pini n:ii knî y:oo yoo mb:aamb:aa ngê a y:enê tumo, pi knî y:oo mb:aamb:aa ngê dny:oo chââchââ dé. N:ii yoo dye ghi yintómu a dêêpî nyédi, yoo mye ndiye kîgha tumo, pi knî y:oo ntênê dny:oo chââchââ dé, ndapî ye myedny:oo yémî.
18 Yinté kópu puku yedê alanté a tóó,
N:ii ngê u pudumakó choo dpodo kîgha,
komo kîngê kudu.
Choo dpodo, choo kmaapî.
Kópu m:uu ala,

* **5:1:** Lev 19:32 * **5:10:** Hipîlu 13:2 * **5:13:** 2 Tes 3:11 * **5:14:** 1 Kódin 7:9 * **5:18:** 1 Kódin 9:9-11

Pi módó daa dpodo yédi,

u dpodo u pywuu dpo ngee. *

19 Pi ngmê ngê nmî Lémi u yoo vy:o kada
pini ngmê p:uu yipe tee kópu angmê t:ee
knomomê, u kwo ng:aa ngê kêê nangê
t:oo, ngmênê pi miyó pyile knî y:oo yinté
kópu mu ngmidi yi pini p:uu angmê vyi
knomomê, ye ye dpî ng:aa mb:anê.
20 Kada pini n:ii ngê yinté ngmêdê
kn:aadi knomomê, nmî Lémi u yoo knî
yi ngîma dpodombiy:e dpî ghââ kwéli, pi
yintómu u ngwo paa nkîngê mbê dniye. *
21 Timoti a tp:ee, yi kópu nkéli ndîî kópu.
Chóó Lémi u ngîma, Yesu Kédisu u ngîma,
yi enjel yoo mye yi ngîma, yi kópu nga d:a
d:êê, a dnye ntênê dpo nyeni. Ghêlî k:ii
pi nangmê ghââ kwolo, ngmênê yi kópu
ntênê dpo pyw:eeni, yi pini ndêndê ngê u
ngwo dpî wáti ngi. Myenté yoo ńyóó nangê
chámê, ngmênê l:êê ghi ngmidi mbêmê chi
y:enê dé.

22 Pi ngmê u pwo ngêê dê lîmîlîmî ngê
kidingê yé dê, nmî Lémi u yoo yi kada pini
ngê lîmîlîmî ngê kidingê pyódu. Yi pini u
l:êê ghi mwiyé daanyi mumu knomomê,
u kuwó dini ghi ngê dono kópu angmêmî
d:uu, ye nyi kn:ââ. Kn:aa pini u dono yinté
m:uu kîngmê kaalî, d:ud:umbiy:e pi mb:aa
ngê chi ya.
23 (Ngmênê ala kópu nangê vyi, u ya a
nga a kwo, Pi mb:aa ngê nî pyódu, u l:êê
dîy:o mbwaa ndanî ngê kêê daanê t:oo.
A tp:ee, mbwaa ntee mbwaa nye ndanî
ngê, wain knî my:oochi ndanî, mu kópu u
dîy:o ngm:oo dnyinté a ya yédi, yinê pîchoo
wêdêwêdê kîgha ngi.)
24 A tp:ee, pi ngmê kada pini ngê lîmîlîmî
ngê nangmê pyódu, mu kópu u dîy:o pi knî
ngmê yi dono kópu yoo yi lama a pyede, yi
myeme daa dpodo ndîî, ngmênê woni yoo
tumutumu a dono nyédi, dîyo yoo vy:o tââ
wa kaa dmi.
25 Myenté yoo woni knî y:oo kópu mb:aa
yoo yi ngópu a d:uud:uu tumo, woni knî
y:oo kópu mb:aa tumutumu a d:uud:uu
tumo, ngmênê dîyo tââ wa kaa dmi.

6

Wop dpodo pyu yoo yi kópu dyuu

1 Nmî Lémi u yoo vy:o yélini wop a dpodo
té, yi kada pini yoo ntênê dny:oo chââchââ
dé, mu kópu u dîy:o yi l:êê dîy:o pi ngê nmî
Mî u pi daapaa dyênê ngê, nmî Lémi Yesu u
pi myedaapaa dyênê ngê. *
2 Yi kada pini n:ii Yesu ka wa kêlîmî
mb:anê, u pi têdê ngê ye kîngê pyódu, kîngê
vyi ngmê, Nmî kada pini nmî mbwó ngê
dê pyódu, mêdaanmî chââchââ. Ngmênê
dpodombiy:e p:uu dny:oo dpodo, mu kópu
u dîy:o yi pini nmî Lémi ka mye kêlîmî, u
nuu ghi yi nódo a tóó. Yi kópu dyuu pi knî
ye chi tpapê dé, yi p:uu myechi ndiye kîgha
dé. *

K:omodanê pyu yoo yi kópu dyuu, yélini ndapî p:uu a nuw:o nyédi

3 Pini n:ii ngê yoo kn:aa kópu p:uu adî
ndiye kîgha dé, nmî Lémi Yesu Kédisu u
ndê kópu dyuu u wépi wa puwâ, yi pini
k:omodanê pyu. Kópuni nmî Mî p:uu nmo
tpapê too, yinté pini ngê yi kópu u wépi
myoo puwâ. *
4 Yinté pini ngê chóó u pi a kmîmî ngê,
ngmênê kópu d:uuwodê w:ee. U nuw:o
kwolo ngmê, kópu knî yi nt:u kópu knî yi
p:uu a kwopwepe yédi. Yi kópu u l:êê dîy:o
yoo dpî numo chámê té, numo ka a ń:ee
kapî nyédi, numo ka a peede tpapê nyédi,
alanté a nuw:o nyédi, dpo, Wu yéli y:oo a
dódó nmo.
5 Yi k:omodanê pyu knî y:oo pi knî ye ndê
kópu daa tpapê tumo, yoo yi nuw:o dmi
u ngwo dpo kwele dmi, dye ghi yintómu
numo ka a kwopwepe nyédi. Nyââ, yi
nuw:o dmi kwolo ngmê dé, dpo, Ndáápi
ngê wanmî pyaa dmi, mu kópu u dîy:o Yesu
u yoo vy:o nmî ghê dniye. *
6 Nmî Lémi Yesu ngê ndáápi ngê
d:uuwodê pyódu nmo, ngmênê kópu mb:aa
nmî l:êê dîy:o dpo d:uu, nmî nuw:o dmi
dpo ngmêê, u l:êê dîy:o nmîmo, Tpileni nmî
ngópu a pyede, nmo u ntââ ngê a pyede. *
7 Dyámê mbêmê kn:ââ mbwii módó ntee
nmî taa dniye, tpile dpîp:ongmê ńuwo, dini

* **5:20:** Epeso 5:11 * **6:1:** Taitas 2:9-10 * **6:2:** Pilimon 1:16 * **6:3:** 2 Tim 1:13-14; Nkal 1:6-9 * **6:5:** 2 Tim 4:3-4 * **6:6:** Pilipay 4:11-13; Hipîlu 13:5

ghi n:ii ngê anmî pw:oo dmi, yinté módó amoo lee dmi, tpile daangmanmî ńuw:o.
8 Yi kópu u l:êê dîy:o nté nmî ngópu adî ya, kpîdî nmî ngópu amyaa ya, ye u ntââ mbêmê anmî ya. *
9 Ngmênê n:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Ndáápi ndîî ngê nmî pyaa dmi, yi kópu ngê yi yéli dpo lvêêdî té. Dnyinté a nuw:o nyédi, u yi y:e a kwo yédi, Tpile yilî nmî pwila. Yi tpile knî yi p:uu yi nuw:o dmi a kwo nyédi, yi l:êê dîy:o a kpaa nyédi, maa ndêndê u ngwo dpî kn:aadi ngmê, yi chóó ndiya dp:uu ghîpî dmi. *
10 N:ii knî y:oo u yi y:e a kwo, Ndáápi ngê nmî pyaa dmi, dono yilî dpî d:uu ngmê. Yi kópu u l:êê dîy:o woni yoo nmî Lémi u yoo vy:o pwii dniye, u kwo mêdaa kêlîmî té, yi ya dono ngê dê pyódu. *

Póól ngê Timoti ntee dpodo kwólu

11 Timoti a tp:ee, nmî Mî p:uu nye dpodo, u l:êê dîy:o yinté pini ngê nangê pyódu. Pi mb:aa ngê chi ya, nmî Mî p:uu n̲uw:o choo kwo, u kwo chi kêlîmî, yoo yi nuu ghi dmi n̲ódo choo ya, nmî Lémi u l:êê dîy:o dono cha a vyîmî dé, m̲i nangê knî.
12 Nmî Lémi p:uu dpodo têdê dpodombiy:e chi dpodo, u l:êê dîy:o ghê kamî n̲ga wa a kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Mî ngê a ngmidi nyoo, nmî Lémi ka nyi kêlîmî mbê wo, pi yilî yi ngîma yenye, Yesu Kédisu ka dî kêlîmî mb:anê, vyîlo yi pini nmî Lémi ndêndê.
13-14 Nmî Mî ngîma n̲ga nînê danê, u dnye mb:aamb:aa ngê chi nyêmî. Wodaa tóó, tpile yintómu yi ghê dmi daapê t:a, n̲gê myedaapê t:a. Tp:oo Yesu Kédisu ngîma n̲ga myenînê danê, p:uu ntênê chi dpodo, nangê mywenemywene kwolo. Dini ghi n:ii ngê Pontiyas Paléti ngê doo a kóté kîgha, u kwo ntee doo a ndê danê, yinté myecha a ya. Nyââ, nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu ntênê chi dpodo, u dî wéni n:ii ngê wa a diyé. *
15 Nmî Mî ngê yi wéni wunê a ngmidi ngê, yi ngwo Yesu nmo amêdê dy:ââ. Yi kópu daawa têd:a, mu kópu u dîy:o nmî Mî kada pini ndêndê, yintoo pini daamo a tóó. Kada pini yintómu u maknopwo a pyede, king yintómu yi king ngê a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o nmo chaa kîgha ngê. *
16 Ntee a tóó, pi yinté daamo a tóó. Doo u ntââ daawa pw:onu, chóó u wuu ndîî a pil:apil:a, doo u ntââ pi ngê daadî y:enê. Pi ngmê ngê doongê módu, doo u ntââ pi ngê myedaawa m:uu. U pi ndîî ngê pyépi koo, dye ghi yintómu choo a y:enê nmo. *

Nmî Lémi u yoo vy:o ndáápi knî yi kópu

17 Yesu u yoo vy:o yélini yi nté ndapî ndîî, ala kópu ye dpî vyi ngi, yipi, Yoo nmyi maknopwo nangê ngmâno. Yipi, Nmyi nuw:o dmi nté ndapî yi p:uu kîngê kwo, kminté wa dóó nmyo. Yipi, Nmyi nuw:o dmi nmî Mî p:uu dny:oo kwo, pini n:ii ngê a yeede nmoo. Yipi, Daa mtîkó pyu, u yi u ngwo a kwo, A yoo yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. *
18 Yipi, Nmyi nté ndapî ndîî ngê ntee a tóó, nmyi pi ka vyuwo ndîî ngê yinté myechoo ya. Yipi, Dmyinê mb:aamb:aa, yoo mb:aamb:aa ngê dmyinê yeedeyeede dé.
19 Yinté adnyi d:uud:uu knomomê, ye nmî Mî ngê mbóó p:uu ghê kamî ngê ye amîmê wumo, daawa dóó té. *

Póól u nd:uu tpapê

20 Timoti a tp:ee, kópuni dyuu nmî Mî ngê n̲ga a kpo, ntênê chi d:uud:uu dé, yoo mb:aamb:aa ngê chi ndiye kîgha dé. N:ii knî y:oo pi knî ye a tpapê ngópu, yipu, Tumu kópu ngmê nmyi lama choo ya, yi yéli ye namê ng:aa. Daa nmî Mî u kópu dyuu ye tpapê ngópu, k:omodanê kópu dyuu ye tpapê ngópu. *
21 Yélini yi nuw:o dmi yi tumu kópu p:uu a wee, nmî Lémi u maa da kuwo ngmê.
Nmî Mî mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.
Wu u dî. *

* **6:8:** Prov 30:8 * **6:9:** Prov 28:22 * **6:10:** Epeso 5:5 * **6:13-14:** Njon 18:36-37; 19:11 * **6:15:** Tpyuu 17:14
* **6:16:** Ex 33:20 * **6:17:** Luukî 12:20 * **6:19:** Mát 6:20 * **6:20:** 1 Tim 4:7; 2 Tim 1:14 * **6:21:** 2 Tim 2:18

2 TIMOTI

Póól ngê Timoti ka pweepwee pee ngmê dy:ââ ngê, u pi 1 Timoti. Póól modoon:aa dpodo, Yesu u pi pi knî ye modoon:aa tpapê. U kuwó dini ghi ngê Lóma lede knî y:oo mbwa k:oo myombó mê km:êê ngópu. Yi ngwo Póól ngê pweepwee pee m:uu d:êê ngê, Timoti ka mye dy:ââ ngê. Ala yi pweepwee pee. Póól ngê pweepwee pee daam:uu d:êê ngê, ala u kuwókuwó pweepwee pee.

1 Mw:ââkó Timoti, nê Póól, Chóó Lémi ngê a ngmidi noo, Yesu Kédisu u dyépi ngê a pyódu noo. Kópuni wunê a vyu, Yesu Kédisu ngê ntiye ngê, yélini yi k:ii u kwo nmo kêlîmî té, ghê kamî nmo a kpo. Yi kópu dyuu tpapê u l:êê dîy:o pi knî ye dy:ââ noo.

2 Timoti a tp:ee, n̲uu ghi ntênê a nódo a tóó. Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, mb:aamb:aa ngê n̲ga dny:oo a vyuwo, ye chi ch:anêch:anê, n̲uw:o ngmidi ngê dny:oo a pyépi.

Póól ngê Timoti u ngwo mêdê wêdêwêdê kwólu

3 Timoti a tp:ee, Chóó Lémi n:aa kwunok-wuno ngê. A kn:ââ knî y:oo ntee dnyimo a chââchââ, yinté myinê chââchââ, u maa d:oo kn:aadi ngê. L̲:êê dîy:o n:aa kwunok-wuno ngê, myenté w:êênî mgîdî vy:o l̲:êê dîy:o u kwo myinê ngêpê yédi. *

4 Dini ghi n:ii ngê munê kuwo nyoo, a l:êê dîy:o munyoo a mbê. Yi kópu n:aa nuw:onuw:o, u ya a nga a kwo, M:aa m:uu ngi, w:aa u ngwo anê pyw:oo.

5 Yesu Kédisu ka munyinê kêlîmî mbê wo, yi kópu mye anînê nuw:onuw:o. N̲gêpyââ Lówisi, m̲ye Yunisi k:ii ntee a kêlîmî mbê knopwo, a lama ka tóó yinté my:ee kêlîmî. *

6 Yi kópu u l:êê dîy:o n̲ga mênînê tpapê, dini ghi n:ii ngê a kêê dê m̲êmê nê yé doo, dpodoni u l:êê dîy:o nmî Mî ngê u ntââ ngê a pyódu nyoo, yi dpodo ntênê chi dódó. Ndyuw:e k:ii dpî widi, kîngê pw:onu.

7 Nmî Mî ngê chóó u Ghê Dmi nmî mênê yó. Yi Ghéni Dmi ngê daa nkîngê pyu ngê dpî pyódu nmo, ngmênê u wêdêwêdê nmî mênê dpî yé, yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo u ngwo dpî yââ, nmî chóóchóó myenmînê tpyuu nmoo. *

8 Nmî Lémi p:uu dpodo têdê nama a nkîngê, pi knî ye u pi cha a tpapê. K:omo tpile u pi tpapê u l:êê dîy:o mbwa k:oo km:êê noo, ngmênê a l:êê dîy:o kîdangê nkîngê mb:anê. Nmî Lémi p:uu dpodo têdê ntee n:aa mgînî vyîmî yédi, yinté myecha a mgînî vyîmî, nmî Mî ngê u ntââ ngê u ngwo wa a pyódu ngi. *

9 Yinê a ngmidi nmoo, kóó k:oo kaa nmoo, chóó u yoo ngê pyódu nmoo. Daa nmî chóó nmî l:êê ghi dmi yi dîy:o a ngmidi nmoo, ngmênê u kwo nmo ch:anê dniye, chóó u nuw:o ngê a ngmidi nmoo. Dyámê pê ghêlî dêpêngê l:âmo ngê, yi ngwo doo a nuw:onuw:o nmo, apê, A Tp:ee ngê a kêê k:oo yinê amî kaa té. *

10 Ala ngwo yi kópu nmî dye ghi ngê dê pyódu, nmî Mbwámê Yesu Kédisu nmî l:êê dîy:o pwene, mêdê pii wo, pwopwo u wêdêwêdê u ngwo chedê ngê, ghê kamî nmo a kpo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

11 Yi kópu tpapê u l:êê dîy:o nmî Mî ngê a ngmidi noo, pi knî ye dy:ââ noo, a ka pê, Chin:aa ndiye kîgha dé. *

12 Yi kópu u l:êê dîy:o n:aa mgînî vyîmî, ngmênê dînî nkîngê, mu kópu u dîy:o pini n:ii p:uu a nuw:o nî kââ, a lama pini, daawa dóó nê. Dpodoni ńedê a kaa noo, chedê ngê daawa pyódu. A lama ka tóó, Nmî Lémi u yoo knî ye ada a vyuwo, u dî, wéni n:ii ngê wa a diyé.

13 Kópuni dyuu a kwo nyinê ny:ee too, n̲uw:o ńedê ntênê dny:oo ya. Ntee noo a dpodo, yinté myecha a dpodo. Yesu Kédisu ngê u kwo a kââdî nyoo, u kwo chi kêlîmî, u nuu ghi n̲ódo choo ya. *

14 Kópu dyuu ndêndê n:ii l̲ama a kwo, nangmê ngmêê, pi knî ye ntênê chi tpapê dé. Nmî Lémi ngê ghéni n:ii dmi nmo a kpo, u wêdêwêdê mbêmê yi dpodo chi dódó.

* **1:3:** Dpodo 24:16 * **1:5:** Dpodo 16:1 * **1:7:** Lóma 8:15 * **1:8:** Lóma 1:16 * **1:9:** Epeso 2:8-9; Taitas 3:4-5
* **1:10:** Hipîlu 2:14-15 * **1:11:** 1 Tim 2:7 * **1:13:** Taitas 1:9

Pi pyile knî yi p:uu kópu dyuu

15 L̲ama kîyedê tóó, Esiya Wee u kwo tpémi yintómu kpeme a ka dê yaa dmi,
Paikilas pini dê Hêmokenes yinté a ka myaa pyaa knî. *
16 Ngmênê Onésipódas kpeme a ka daa yaa wo. K:omo tpile mbwa k:oo n:aa kwo,
ngmênê a l:êê dîy:o mywene u ngwo daa ghê wo, daa ng:êêntómu ngee noo. Yi kópu
u l:êê dîy:o nmî Lémi ka yi pini mupwoknî dny:oo ch:anêch:anê.
17 Dini ghi n:ii ngê Lóma a loo, a nmy:uu kn:ââ u ngwo a chópu, u dî mbwa k:oo mînê
pyw:ee noo.
18 Myenté dini ghi n:ii ngê Epeso nipi nyipu a dpodo, l̲ama kîyedê tóó,
mb:aamb:aa ngê y:i doo a ngêêpî nê. U ya a nga a kwo, Kuwókuwó wéni ngê nmî Lémi
ka ntênê paa ch:anê we.

2

Mgînî vyîmî u kópu dyuu

1 Timoti a tp:ee, Yesu Kédisu p:uu dpodombiy:e chi dpodo, mu kópu u dîy:o
vyîlo u wêdêwêdê mbêmê nye dpodo.
2 Pi yilî knî ye n̲gópu munoo a dêêpî.
Pi knî ngmêdpo ngmidi ngi, n:ii knî y:oo daawa dóó ngi. A kópu dyuu yi nuwo dpî
kwéli, yoo pêdny:oon:aa ndiye kîgha dé.
3 Yélini yi k:ii Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té,
u lede ntee tpile ngê nmo pyede, Setan p:uu nmo l:êê té. Yi l:êê têdê nangmê mbêpê,
myecha a mgînî vyîmî.
4 Ledeni u nuw:o chóó u kópu knî yi p:uu a kwo yédi, doo u kada pini u nuu u pi ngê
dpî pyódu, ngmênê n:ii u nuw:o l:êê p:uu a kwo yédi, u kada pini ka pi mb:aa ngê dpî
pyódu.
5 Dini ghi n:ii ngê tp:ee dmââdîma a mbêpê nyédi, n:ii ngê mbêpê u kópu dyuu
dpî pwââ, k:omo tpile kada dp:uu ghê, ngmênê u mbêpê u pywuu d:uuwodê ngee.
*
6 Pini n:ii yâpwo têdê dpodombiy:e a dpodo yédi, vyîlo yi pini ngê yi ntini nt:u
mwiyé dpî d:uu. *
7 Yi dyimê pywuu pyile knî yi p:uu cha a nuw:o, nmî Lémi ngê u ntââ ngê wa pyódu
ngi, kópu yintómu u ngwo anyinê w:ee té.
8 Yesu Kédisu dyimê pywuu ngê n̲ga myenînê pyépi. King Dépidi u tii ńedê
pini ngmê, ngmênê doo mgînî vyîmî, mye pwene. U kuwó dini ghi ngê kpêênî mêdê
pii wo. Yi kópu pi knî ye noo a tpapê. *
9 Yi kópu u l:êê dîy:o mbwa k:oo anî kwo, yinê ye, Nê ngê dono ndîî ngmê d:uu ngê.
K:omo tpile mbwa k:oo km:êê noo, ngmênê nmî Mî u kópu dyuu daa mgîmî ngópu,
p:aani p:aani pi knî y:oo mînê nyêmî ngmê.
*
10 Yi kópu u l:êê dîy:o dono yintómu nînê vyîmî too. Yélini nmî Mî ngê myedê ngmidi
too, u ya a nga a kwo, Yesu Kédisu u pi mye ny:ee y:e, u kwo kêlîmî mbê dniye, kóó k:oo
nipi paan:aa ghê kmêle, dye ghi yintómu u k:ii nipi paan:aa ya kmêle. *
11 Ndê kópu ngma ala,
Yesu Kédisu ntee pwene,
nmî nuw:o dono yinté mye pwene.
Ntee a pii wo, yinté amêno pii dmi,
u k:ii nipi anmîn:aa ya. *
12 U l:êê dîy:o dono vyîmî daanmî yé knomomê,
ye u pi ntoo, nmî pi dmi yintoo ngê wamî pyódu.
Anmo wópu knomomê, u nkwo wa wópu nmo. *
13 K:omo tpile wanmî dóó knomomê,
ngmênê daawa dóó nmo,
mu kópu u dîy:o kópuni wunê a vyu,
daawa têd:a. *

Nmî Mî p:uu dpodo pyu mb:aa

14 Nmî Mî ngîma pi knî ye ala kópu dpî vyi ngi, yipi, Kópu nt:u kópu knî yi p:uu numo
ka namê kwopwepe. Yi kwopwepe ngê yoo d:uudpî ngee, ngmênê dpî dyênê té. *
15 Dpodombiy:e chi dpodo, nmî Mî ka pi mb:aa ngê paa pyédi, ala kópu m̲:uu paa vyi
ngê, A dpodo pyu mb:aa, ndê kópu dyuu ntênê a tpapê ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o
mywene n̲ga daawa ghê. *

* **1:15:** 2 Tim 4:16 * **2:5:** 2 Tim 4:8 * **2:6:** 1 Kódin 9:7,14 * **2:8:** Lóma 1:3-4 * **2:9:** Pilipay 1:12-14 * **2:10:** Kîlosa 1:24 * **2:11:** 2 Kódin 4:11 * **2:12:** Mát 10:33 * **2:13:** Lóma 3:3-4; Num 23:19; Taitas 1:2 * **2:14:** Taitas 3:9 * **2:15:** Taitas 2:7-8

16 N:ii knî y:oo k:omodanê kópu a tpapê
tumo, kpeme ye chi yââyââ. Yinté kópu knî
y:oo yoo nmî Mî u maa p:uu daa kapî tumo,
kn:aa máádi p:uu dpî kaa t:oo.
17 Ghîmî péé pi p:uu ntee a kmaapî yédi,
yi kópu dyuu ngê yoo yinté dpî dyênê. Yélini
yi kópu knî yi p:uu a danê nyédi, yi vy:o
ala pini dê a kwo mo, Haimeneyas pini dê
Piletas.
18 Yi tpódu y:oo maa ndêndê kn:aadi
ngópu, pi knî ye yipu, Dini ghi n:ii ngê Yesu
ka nmo kêlîmî mbê dniye, yi ngwo nmo pii
dniye, kn:aa pyidepyide daamu a tóó. Yi
kópu mbêmê yi tpódu y:oo pi woni yi kêlîmî
dyênê tumo.
19 Ngmênê nmî Lémi u yoo daawa dyênê
t:oo, wa dêê knî, mu kópu u dîy:o nmî Lémi
ka u yoo u ngomo ntee tpile ngê a kwo.
Dini ghi n:ii ngê u ngomo wó, k:ââ pââ dyuu
wêdêwêdê ngê kaa too, doo u ntââ pi ngê
u dînê daawa ghodo. Yi ngomo p:uu kópu
miyó a t:a, ngmê alanté,

Nmî Lémi u lama u yoo a kwo,

myomoni alanté,

N:ii ngê dpo, Nê nmî Lémi u yoo vy:o pini
ngmê,

yi pini ngê dono kópu kîngmê d:uu. *
20 Dyimê pywuu ngma ala. Mââwe ndîî u
ngomo k:oo d:ââ mwee dêdê ghêdê, dyêêdî
daa ngmidi. Woni silîpê ngê l:âmo tumo,
woni nkól ngê l:âmo tumo, naa ndîî u dye
ghi ngê yi tpile u ngwo dpî pwii dmi. Woni
yi pee ngê l:âmo tumo, woni têpê ngê l:âmo
tumo, yi pi dmi daa ndîî. *
21 Nmo yinté tpile dé, nmî Lémi u d:ââ
mwee ntee tpile ngê nmo pyede. Pini n:ii
yi kn:aadi te kópu knî yi p:uu daadî nuw:o,
d:ââ mb:aa ntee tpile ngê wa pyódu, nmî
Lémi ka pi mb:aa ngê wa pyódu. Dpodoni u
pi ndîî nmî Lémi ngê u yi u ngwo adî kwo,
Yi pini ngê choo dódó, u ntââ wadî dódó.
22 Yinté pini ngê chi ya, kópuni pi kamî
knî yi nuu u kópu ngê a pyede, nangmê
d:uu. Nmî Lémi ka pi mb:aa ngê chi ya, u
dpodo p:uu nyi kele, nangê dóó. Yoo yi nuu
ghi dmi n̲ódo choo ya. Yélini yi p:uu tupwó
daa t:a, nmî Lémi ka mye ngêpê nyédi, yi yéli
yi k:ii mb:aamb:aa ngê nipi dmyinê ya.
23 Kópu knî yi nt:u kópu knî yi p:uu kwop-
wepe ngê kêê nangê t:oo. L̲ama kîyedê tóó,
yi kópu u l:êê dîy:o numo p:uu a d:uu nyédi.
24 Nmî Lémi p:uu nye dpodo, kidingê
kwopwepe, nuw:o mbêmê chi ndiye kîgha
dé, lîmîlîmî ngê ye nangê nod:e. *
25 Yélini m̲:uu adnyi d:uu, nuw:o ngê chi
wátiwáti dé. Ndoo apê nmî Mî ngê yi nuw:o
dmi wa a ngmêê té, u ndê kópu dyuu yi
lama u ngwo wa yââ.
26 K:omo tpile Setan ngê wunê a mgîmî
too, u pono a vyápê té, ngmênê ndoo
apê ala ngwo kwulo amênyinê pwaa té,
mb:aamb:aa ngê amêdnyi nuw:o.

3

Yoo dono ngê u ngwo wa pyaa dmi

1 Timoti a tp:ee, ala kópu l̲ama choo a
ya. Dini ghi n:ii ngê kuwókuwó wéni adî
dyimêdyimê, yoo dono ngê wa pyaa dmi. *
2 Yi ngwo yi chóó yi kópu knî yi p:uu
adnyi nuw:o, nté ndapî yi mb:aami ngê wa
pyaa dmi, yi chóó yi pi dmi adnyi kmîmî dé,
adnyi chaa, yoo yi pi dmi adnyi dyede dé, yi
pye mî knî ye daadnyi ng:aa, nmî Mî daad-
nyi kwunokwuno, myedaadnyi chââchââ.
*
3 Pi ka vyuwo yi lama daadî ya, pi ye
daadî ch:anêch:anê, adnyi pi p:uu danê,
gheteghete u yoo ngê adnyi ya, numo p:uu
adnyi l:êê, kópuni mb:aamb:aa dé, daa yi
nuu u kópu ngê adnyi ya.
4 Adnyi pi dódó, daa nuw:o mbêmê adnyi
m:ii, adnyi mbodo ndîî mbodo ndîî, yi chóó
yi pi dmi adnyi kmîmî dé. Yi chóó yi pono
adnyi vyápê, nmî Mî u nuu ghi dnyinté yi
nódo adî ya.
5 Yi komo knî y:oo nmî Lémi adnyi chaa
kîgha, ngmênê u wêdêwêdê yi gha vy:o
daadî ya. Yinté yéli ye kpeme dpî yey. *
6 Yinté pini knî ngmê p:o p:o dpî lee dmi,
pyââ knî ngmê yi pee dpî kaa t:oo. Pyópuni
yi pee dpî kaa t:oo, nuw:o yi mênê daa tóó,
yi dono yilî yi p:uu a nuw:o nyédi, dono
kópu yilî yi nuu u kópu ngê a pyede.
7 Yi pyópu yoo dye ghi yintómu a ndiye
nyédi, ngmênê doo u ntââ ndê kópu dyuu yi
lama daawa yââ.

* **2:19:** Njon 10:14-15 * **2:20:** Lóma 9:21 * **2:24:** 1 Tim 3:3 * **3:1:** 1 Tim 4:1 * **3:2:** Lóma 1:29-31 * **3:5:** Mát 7:15,21; Taitas 1:16

8 Yichip pi miyó, Njanes pini dê Njambîdes, pipi kópu mbêmê mbwudu ngma a chaa ngópu, Mósisi p:uu u ngwo ntee dnya a d:uu, pi dódó pyu yoo yinté ndê kópu dyuu p:uu mye d:uu nyédi. Dnyinté a nuw:o té, nmî Lémi ka daa kêlîmî té.
9 U yi y:e a kwo, Pi yintómu nmî pee nmî kaa té, ngmênê wa dêê dmi, mu kópu u dîy:o pi yintómu knî y:oo yi l:êê ghi dmi wa m:uu t:oo, awo, Yi mbodo dmi podo dé. Njanes pini dê Njambîdes Mósisi ka mbwudu chapî ngê ntee daa nî knopwo, yi yéli yinté wamye dêê dmi.

Póól ngê Timoti ka u ngwo a vyu, D:aa pi dódó pyu, pi dódó pyu ngê kidangê pyódu

10 Lama kîyedê tóó, d:aa pi dódó pyu ngmê. Dye ghi daadîî ngópu noo a dpodo, yoo myenoo a ndiye kîgha dé. Kópuni u l:êê dîy:o n:aa dpodo yédi, lama wunê a yaa wo. Lama kîyedê tóó, nmî Lémi ka ntênê n:aa kêlîmî, yoo yi nuu ghi dmi a nódo mye tóó. Lama kîyedê tóó, nmî Lémi p:uu dpodo têdê dono yilî noo a vyîmî, u dpodo u wépi dîpî puwâ.
11 Kópuni dono Antiyóka, Yikóniyêm, Lisitîda a nga a pyaa dniye, lama kîyedê pyede. K:omo tpile yi dono kópu ndîî a nga a pyaa dniye, ngmênê nmî Lémi ngê yi kêlê mêdê dyé noo. *
12 Nyââ, n:ii ngê u yi adî kwo, Yesu Kédisu u yoo vy:o nî ghê, Yesu ntee pini ngê nî pyódu, yi pini p:uu yoo adnyi d:uu, p:uu adnyi dono. *
13 Pi dono yoo, pi dódó pyu yoo yi k:ii, kópu dono yilî adnyi d:uud:uu, y:ay:a wa pwiyé dmi, Setan ngê adî dódó dé, yoo u nkwo adnyi dódó.
14 Timoti a tp:ee, yinté pini ngê kidangê pyódu. Kópuni nyinê ndê too, yi kópu knî ye nyi kêlîmî mbê wo, ndê kópu ngê nga dny:oo ya, mu kópu u dîy:o yélini yi k:ii nmee a ndiye kîgha ngi, dpîp:o dóó nyoo, k:omodanê kópu nga dpîp:o vyu. *
15 Nuw:o mê diyé we, dini ghi n:ii ngê tp:ee têdê ngê nyoo a ya, nmî Mî u kópu dyuu p:uu nyoo a ndiye. Yi kópu dyuu ngê nmî Mî ka maa nmo yinê dpo kêma, Yesu Kédisu ka u ngwo nmo kêlîmî té, u l:êê dîy:o kóó k:oo wa kaa nmo.
16 Yi kópu yintómu nmî Mî u wêdêwêdê mbêmê a d:êê tumo. Yi kópu dyuu mbêmê yoo nmo ndiye kîgha too, yélini dnyinté a nuw:o nyédi, yi kópu dyuu mbêmê nmo wátiwáti too. Yi kópu dyuu mbêmê yoo yi dyââpe myino pwapî too, maa mb:aa p:uu nmo kapî too. *
17 Pini n:ii nmî Mî p:uu a dpodo yédi, yi kópu dyuu choo a kpââ, kópu mb:aa yilî yintómu, u ntââ yi pini ngê u ngwo adî d:uud:uu dé.

4

Póól ngê Timoti u dpodo u l:êê dîy:o u ngwo wêdêwêdê kwólu

1 Timoti a tp:ee, nmî Mî ngîma myenté Tp:oo Yesu Kédisu u ngîma, kópu nga ngmênînê tpapê. Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu wa a diyé, u pi ndîî ngê wa pyódu, wa kóté kalê nmo. Yélini mwiyé pw:oo dniye, wa kóté kalê té, yélini yi ngwo adnyi ya, wamye kóté kalê té. *
2 Yi kópu u l:êê dîy:o u kópu dyuu pi knî ye chi tpapê. K:omo tpile nga adnya a ng:aa, ó daadnya a ng:aa, ngmênê ye chi tpapê. Yélini dnyinté a nuw:o nyédi, chi wátiwáti dé. Yélini a dono nyédi, yi dono ye chi kwódukwódu dé. Yélini mb:aamb:aa ngê maa p:uu a wee, chi wêdêwêdê kîgha dé, chi ndiye kîgha dé, modo l:âmo lîmîlîmî ngê kîdangê ngêpa. *
3 Ala ngwo dpodombiy:e chi dpodo, mu kópu u dîy:o mu dini ghi ngê yoo ndê kópu dyuu ka daadnyin:aa ng:aa, u yi y:e adî kwo, Kn:aa kópu knî m:uu nmî nyêmî. Yi ngwo n:ii knî y:oo yi nuu u kópu dé ye adnyi tpapê dé, vyîlo yi yéli ye adnyi ng:aa. *
4 Nmî Mî u ndê kópu dyuu u wépi wa pwaa ngmê, w:êê danêmbum knî yi p:uu adnyi nuw:o.
5 Ngmênê yinté pini ngê nangmê pyódu. Dye ghi yintómu mb:aamb:aa ngê chi nuw:o, dono cha a vyîmî dé, pi knî ye nmî Lémi u kópu dyuu chin:aa tpapê dé, ntênê p:uu chi dpodo.

* **3:11:** Dpodo 13:50; 14:5,19-20 * **3:12:** Njon 15:20 * **3:14:** 2 Tim 2:2 * **3:16:** 2 Pita 1:21 * **4:1:** Dpodo 10:42; Lóma 14:9-10 * **4:2:** Dpodo 20:20,31 * **4:3:** 1 Tim 4:1

Póól, Timoti ka u pwopwo p:uu u ngwo doo d:êê

6 A chóó a p:uu kópu nga ngmênînê
tpapê. Pi knî y:oo tpile tp:oo kpêê ngê
ntee dpî yé t:oo, Chóó Lémi u ngwo dpî
châpu ngmê, daa kêmakêma dyámê nînê
kuwokuwo, yinté n:aa pyodopyodo, Chóó
Lémi u pi u ngwo anî knî.
7 Mbêpê têdê dpodombiy:e noo mbêpê,
dîpî kede wo, u ndê kópu dyuu d:oongê
ngmópu.
8 A dpodo u pywuu ngê mbóó p:uu kîyedê
t:âât:ââ nê, Chóó Lémi ka d:ud:umbiy:e pi
mb:aa ngê u ngwo an:uu pyódu. Kuwókuwó
wéni ngê nmî Lémi ngê ntênê wa kóté
kalê nmo, a pywuu u ngwo a ka wa a kê.
Ngmênê daa a mo. Yélini yi k:ii nmo t:âât:ââ,
nmî pywuu dmi kwodonkwodo nmo wa a
kê. *

Póól ntee doo mgînî vyîmî

9 Timoti, u ya a nga a kwo, Lîmîlîmî ngê a
ka dpo pwiyé.
10 Dimas ngê a kuwo noo, Tesalonika loo,
mu kópu u dîy:o u nuw:o dyámê u kópu knî
yi p:uu a kwo. Kîdesens Nkalásiya Wee u
kwo loo, Taitas Dalîmesiya Wee u kwo loo.
11 Luukî mu ngmidi a p:uu ayedê t:a. Mak
amîm:aa dpo ngépi, u k:ii nipi dpo lee cho,
mu kópu u dîy:o a dpodo têdê yinê pîchoo
ngêêpî nê. *
12 Tikikas Epeso kînî dy:ââ ngê. *
13 Dini ghi n:ii ngê Tîdówas nê kuwo ngê, a
nkuwo kpîdî puku dmi péé Kapas u ngomo
k:oo nê kuwo doo, u kwo dpo ngee dé, a ka
dpo ńuw:o dé. A puku dmi n:ii tpile tp:oo
too pee ngê l:âmo tumo, yi yi dmi a nga
mb:aamb:aa ngê a kwo. *
14 Pini n:ii ngê nkéli chêêpî pee ngê tpile
a l:âmol:âmo too, Aleksándê, a pi yono dyênê
ngê. Nmî Lémi ngê ntââ u ngwo wa a vy:u.
*
15 Nga cha a vyuwo, kîngê dyênê ngi.
Kópuni noo tpapê dé, d:ud:umbiy:e doo u
nuu u kópu ngê pyaa dniye, a ka doo a
kwopwepe.
16 Dini ghi n:ii ngê kada pini ngê mwiyé a
kóté kalê noo, pi a nkîgh:ê dêpwongmê kwo,
a pyipe knî y:oo a mo a kuwo noo. U ya a
nga daa kwo, Nmî Mî ngê ntââ ye dpo vy:ee
ngê.
17 Pi a nkîgh:ê dêpwongmê kwo, ngmênê
nmî Lémi a nkîgh:ê vyîlo yidoo kwo, yinê
doo wêdêwêdê kîgha nê. U yi u ngwo doo
kwo, Yélini daa Nju tpémi nê ngê a kópu
dyuu ye vyi ngê, yi yéli y:oo ny:ee y:e. Nmî
Lémi ngê wodêpê ngee noo, ye a vyee têdê
pî dy:ââ noo, layóni knî y:oo pî ma noo. *
18 Yi ngwo ntee a ngee noo, dono yintómu
yi kêlê yinté amye dyé nê, kóó k:oo amî kaa
nê. Yi kópu u l:êê dîy:o dye ghi yintómu u
pi kmîmî koo, chedê ngê kîngê pyódu. Yinté
choo ya.

Póól u nd:uu tpapê

19 Akwila cha Pîdisila ye a mb:aamb:aa
dpî yéni, Onésipódas mupwoknî ye a
mb:aamb:aa myoo yéni. *
20 Edastas Kódin nê kuwo ngê, Tîdopimas
Militas nê kuwo ngê, mu kópu u dîy:o doo a
mbii. *
21 Yópu ndîî u dye ghi ghêlî k:ii kîngê d:ii,
u ngwo dpo pwiyé.
Yupulas, Pudens, Lainas, yi pini pyile knî
yi k:ii nmî mb:aamb:aa nga dpo dy:ââ, nmî
tîdê Kîlódiya ngê u mb:aamb:aa nga myeda
dy:ââ. Yélini nmî Lémi ka al:ii wunê kêlîmî
té, yi mb:aamb:aa nga myedê dy:ââ ngmê.
22 Nmî Lémi nga choo a vyuwo, nmî Mî
ngê choo a ngêêpî nmyo.
Wu u dî.

* **4:8:** Tpyuu 2:10 * **4:11:** Dpodo 15:37-39 * **4:12:** Epeso 6:21-22 * **4:13:** Dpodo 20:6 * **4:14:** 1 Tim 1:20; Lóma 2:6 * **4:17:** Dpodo 23:11; 27:23 * **4:19:** Dpodo 18:2-3 * **4:20:** Dpodo 19:22

TAITAS

Taitas daa Nju pi ngmê, ngmênê Póól p:uu dpîmo dpodo. Njedusalem nipi lee knopwo, (Nkalásiya 2:1-3) u kuwó dini ghi ngê p:aani p:aani nipi dpîmon:aa paa. Dini ghi n:ii ngê Póól Epeso doon:aa ya, Taitas Kódin tpémi ye dy:ââ ngê, u yi u ngwo doo kwo, Taitas ngê a ka mêdê kââdî téne. Taitas ngê yi kópu d:uu ngê, u kuwó dini ghi ngê Póól ka mê diyé wo. (2 Kódin 7:6)

U kuwó dini ghi ngê Póól mbwa k:oo doon:aa kwo, Lóma. (Dpodo 28:30-31) Dini ghi n:ii ngê pwii wo, p:aani p:aani dpîmon:aa dpodo. Yi ngwo Taitas Póól p:uu mê kele, dyámê ngmê mbêmê nipi lee knopwo, u pi Kîditi. Póól ngê y:i a kuwo ngê, kwo, Yesu u yoo chi wêdêwêdê kîgha dé, yed:oo kn:aa p:aani doon:aa dpodo. U kuwó dini ghi ngê Taitas ka ala pweepwee pee y:i mînê dy:ââ ngê.

1 Mw:ââkó Taitas, nê Póól, Chóó Lémi p:uu n:aa dpodo, myenté Yesu Kédisu ngê u dyépi ngê a pyódu noo.

Yinê a ngmidi noo, a ka pê, Yélini nê ngmidi ngê, a Tp:ee u pi ye chin:aa tpapê, a kópu dyuu ndêndê ye chin:aa tpapê,

2 ghê kamî u ngwo wa a pyw:ee ngmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. Mwiyémwiyé dini ghi ngê nmî Mî ngê yi ghéni dmi u pi nmî l:êê dîy:o a vyu. Dêpwo a k:omodanê,

3 u dye ghi ngê u kópu dyuu mbêmê yi ghéni dmi u pi nmî nyongo. Yi kópu dyuu tpapê u l:êê dîy:o nmî Mbwámê Chóó Lémi ngê a dpodo kalê noo.

4 Taitas a tp:ee, nmî Lémi ka ntee n:aa kêlîmî, ndêndê ngê yinté u kwo my:ee kêlîmî. Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Mbwámê Yesu Kédisu mb:aamb:aa ngê n̲ga dny:oo a vyuwo, n̲uw:o ngmidi ngê dny:oo a pyépi. *

Kada pini pyw:êmî u kópu dyuu

5 Ala kópu u l:êê dîy:o Kîditi nê kuwo nyoo. Dpodoni dip:e chedê ngê, ń̲yóó moo chedê ngi, p:aani p:aani Yesu u yoo vy:o kada pini dpo pyw:ee té, yi kada dpî kaa té. Yi kópu p:uu kópuni n̲ga nê vyu, chi nuw:onuw:o.

6 Pini n:ii kada pini ngê anyi pyépi, u dono kópu kîngmê ya, u kpâm ngmidi choo ya, tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi p:uu pi knî y:oo alanté kópu dny:oo tpapê dé, Daa ndapî chedêchedê u yoo, myedaa ngópu dé, nmî Lémi ka a kêlîmî té. *

7 Nyââ, pini n:ii nmî Mî u dpodo p:uu kada pini ngê anyi pyépi, u dono kîngmê ya, yoo mbwódo kîngê m:uu té, mbodo l:âmo lîmîlîmî ngê kêdangê ngêpa, daa mbwaa ndanî pyu ndîî, daa gheteghete pyu, nté ndapî yi mb:aami ngê myekîngê ya. *

8 Yi pini u mênê dêêpî choo ya, pi my:oo knî ye mb:aamb:aa ngê choo vyuwo, kópuni mb:aamb:aa dé, u nuu u kópu ngê dny:oo ya. Chóóchóó mb:aamb:aa ngê choo a tpyuu, kópu mb:aa yichoo d:uud:uu dé, nmî Mî u nuu u pi ngê choo ya.

9 Ndêndê kópu dyuu n:ii nmye n:uu vyu, yi kópu p:uu u nuw:o ntênê choo kwo, yoo yi ndiye kîgha u l:êê dîy:o u ntââ mbêmê u ngwo wa yââ, n:ii knî y:oo u yi y:e adî kwo, Yi kópu dyuu nmî ngmêê, yi pini yi pwo paa lee we.

Pi dódó pyu yoo yi kópu dyuu

10 Yélini yi lama ndê kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a kwo, vyîlo yi yéli kada pini ngê chi pyépi dé, mu kópu u dîy:o pi dódó pyu yilî a m:ii. Yi yéli yi vy:o woni Nju tpémi, ndê kópu dyuu ka kpeme a yaa dniye, daa yi lama a mbumu nyédi, u yi y:e a kwo, Nmî Lémi u yoo knî y:oo nmî dêêpî kópu dyuu dny:oo chââchââ dé.

11 Yi yéli ye yi kópu dpî kwódu yó, mu kópu u dîy:o daa ndêndê kópu dyuu pi knî ye a tpapê tumo, kn:aa máádi p:uu myaa kaa t:oo. U yi y:e a kwo, Nmî pee nmî kaa té, ndapî ndîî nmo pêdny:oo a kuwo. Mywen-emywene u kópu ye d:uud:uu ngmê.

12 Wunê Kîditi pi ngmê ngê ala kópu yi p:uu a d:êê ngê, apê, Kîditi tpémi dye ghi yintómu a k:omodanê nyédi, a mgeemgee nyédi, a ńuknweńuknwe nyédi, chii w:ââ ntee tpile ngê a pyede.

13 Kópuni a vyu, ndê kópu. Yi kópu u l:êê dîy:o pi dódó pyu yoo ntênê mîcha a wátiwáti dé, nmî Lémi ka ndêndê ngê mêpaa kêlîmî mbê dniye.

* **1:4:** 2 Kódin 8:23 * **1:6:** 2 Tim 2:24-26 * **1:7:** 1 Tim 3:2-7

14 Yipi, Nju tpémi yi w:êê danêmbum dé mênamê nyepênyepê dé. Yipi, Nmyi dêêpî kópu dyuu mênamê chââchââ dé. Yipi, N:ii knî y:oo a vyi tumo, ndê kópu dyuu ka kpeme a yaa dniye.

15 Yi yéli y:oo pi knî ye nté woni a kwódukwódu tumo, yinê ye yi ntini knî y:e Chóó Lémi ka pi tupwótupwó ngê dpî pyaa dmi, ngmênê k:omodanê kópu yila. N:ii Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu, doo u ntââ nté ngmê ngê yi pini Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê daawa pyódu. Ngmênê yoo dono, yélini nmî Lémi ka daa kêlîmî té, Chóó Lémi ka tupwótupwó ngê a pyede. K:omo tpile nté woni dpî kpîpî t:oo, ngmênê yi kópu ngê Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê daawa pyódu té, mu kópu u dîy:o yi nuw:o dmi dono dé, l:êê ghi dono yinê ye mb:aamb:aa dé.

16 Yi yéli y:oo dpo, Chóó Lémi nmî lama a tóó, ngmênê yi l:êê ghi dmi mbêmê nmo w:ee ngê, Chóó Lémi yi lama daa tóó. Doo u nuu u kópu yilî a d:uud:uu ngmê, u dnye daa nyêmî ngópu, doo u ntââ kópu mb:aa daangmêwa d:uu ngmê. *

2

Pyââwe mââwe yoo yi kópu dyuu

1 Taitas a tp:ee, ndê kópu dyuu lama a kwo. Yi kópu mbêmê yoo chi ndiye kîgha dé.

2 Mââwe knî ye yipi, Nmyi chóóchóó mb:aamb:aa ngê dmyina a tpyuu dé, mbwaa ndanî têdê namê ghétighéti, pi knî ye pi mb:aa ngê dmyinê ya, nuw:o mbêmê dmyinê m:ii. Yipi, Nmî Lémi ka mb:aamb:aa ngê dmyinê kêlîmî, yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya, nmî Lémi u l:êê dîy:o dono dmyina a vyîmî dé.

3 Myenté pyââwe knî ye yipi, Nmyi lama choo ya, dye ghi yintómu nmî Lémi ngîma nmye m:ii té, namê pi u pi dyede, wain ndanî nmyi nuu u kópu ngê kîngê pyódu. Yipi, Yepe kamî yoo mb:aamb:aa ngê dmyinê ndiye kîgha dé,

4 yi moo mupwo mupwoma yi nuu ghi dmi yi nódo dny:oo ya, *

5 mb:aamb:aa ngê ye dny:oo vyuwo, nuw:o mbêmê dny:oo m:ii, dono kópu yi p:uu daapîchoo ya, yi moo yoo yi dnye dmi dny:oo nyêmî dé. Yinté mb:aamb:aa ngê dny:oo ya, mu kópu u dîy:o pi knî y:oo nmî Mî u kópu dyuu p:uu dono kópu daapaa vyi y:e.

Pi lvulu yoo yi kópu dyuu

6 Myenté pi lvulu knî ye yipi, Nmyi chóóchóó mb:aamb:aa ngê dmyina a tpyuu nmyo.

7 Taitas, kópu mb:aa yi ngópu yilî chi d:uud:uu, u nkwo adnya a nj:ii ngi. Mb:aamb:aa ngê chi ndiye kîgha dé, nangmê kn:aadi, yi ndiye kîgha, têdê kópu ngê nga kîngê pyódu. *

8 Dye ghi yintómu ye chi ndê danê, mu kópu u dîy:o yélini nmî p:uu a d:uu té, kópu dono nmî p:uu daapaa vyi y:e, mywene y:e paa ghê we. *

Wop dpodo pyu yoo yi kópu dyuu

9 Wop dpodo pyu yoo yi kada pini knî ye dny:oo ng:aa, yi nuu u kópu dé myedny:oo d:uud:uu dé, yi dnye dmi kîmîdny:oo vyee, *

10 yi tpile kîngmê t:âmo ngmê, ngmênê mb:aamb:aa ngê yi p:uu dny:oo dpodo, kîngê dóó t:oo. Kópuni yilî a d:uud:uu tumo yi l:êê dîy:o, nmî Mbwámê Chóó Lémi u kópu pi knî ye kópu mb:aa ngê dny:oo pyépi.

Mb:aamb:aa ngê ya kmêle, Yesu u ngwo t:âât:ââ koo

11 Nmî Mî ngê kópu ndîî nmî l:êê dîy:o ngmê d:uu ngê, u yi u ngwo a kwo, Pi yintómu nê diyédiyé kalê té, a kêê k:oo nî kaa té.

12 U yi u ngwo a kwo, A yoo knî y:oo yi dono yi kuwó kéé téne, mgîdî u yoo yi nuu u kópu dé dny:ii d:ii téne. U yi u ngwo a kwo, Ala dini ghi ngê a yoo yi nuw:o dmi a p:uu dny:oo a kwo, yi chóóchóó dny:oo a tpyuu dé, kópu mb:aa dny:oo d:uud:uu dé. *

13 Yinté ya kmêle, kuwókuwó wéni u ngwo t:âât:ââ koo. Yi wéni ngê nmî Mbwámê Yesu Kédisu u pi ndîî ngê wa pyódu, pini n:ii nmî Yâpwo ngê a tóó. *

14 Nmî l:êê dîy:o chóóchóó a y:ângo, dono kwulo a pwaa nmoo, tupwóni nmî p:uu doo ya, a ghêê ngê, chóó u yoo ngê u ngwo

* **1:16:** 2 Tim 3:5; 1 Njon 1:6; 2:4 * **2:4:** Epeso 5:22 * **2:7:** 1 Pita 5:3 * **2:8:** 1 Pita 2:15 * **2:9:** 1 Pita 2:18 * **2:12:** 1 Njon 2:16; Epeso 1:4 * **2:13:** Pilipay 3:20

pyódu nmoo. Ala ngwo u yi nmo a kwo, Kópu mb:aa yilî nmî d:uu. *

15 Yi kópu yilî yi lama chi kîgha. Yi kada pini ngê nî pyódu nyoo, mbwódo kîngê m:uu ngi, chi wêdêwêdê kîgha dé, chi wátiwáti dé. *

3

Yesu Kédisu ngê kamî ngê ntee pyódu nmoo

1 Taitas a tp:ee, pi knî ye kópuni ny:uu vyi too, ye moo vyilê té, yipi, Kada pini knî ye dmyinê ng:aa, kópu mb:aa dmyinê d:uud:uu dé. *

2 Yipi, Pi u pi nangmê dyênê, kwopwepe ngê kêê nangê t:oo, pi yintómu knî ye dmyinê mb:aamb:aa, nmyi chóó nmyi pi dmi nangê kmîmî. *

3 Nmî Lémi u yoo vy:o ghêlî k:ii dpîp:o ghê dniye, yi ngwo nmî Lémi nmî lama dêpwo a ya, u dnye dênmee a nyêmî, nmî nuw:o dmi kwolo ngmê ngê dnya a ya. Nmî chóó nmî pono nmîmo a vyápê, nmî chóó nmî kópu knî yi p:uu nmî nuw:o dmi dnya a kwo. Dono ngê nmee a ya, nmîmo a ń:ee kapî, pi knî ye nmee a diya, nmo myednya a diya. *

4 Yinté nmee a ya, ngmênê nmî Mbwámê Chóó Lémi ka nmo ch:anê dniye, *

5 kóó k:oo u ngwo kaa nmoo. Daa nmî kópu mb:aa knî yi l:êê dîy:o kóó k:oo kaa nmoo, ngmênê u kwo nmo ch:anê dniye, nmî dono yilî ghêê too, chóó u Ghê Dmi ngê kamî ngê mê pyódu nmoo, ghê kamî nmo a kpo.

6 Nmî Mbwámê Yesu Kédisu ngê mb:aamb:aa ngê a yeede nmoo, chóó u Ghê Dmi nmî mênê yó.

7 Yi yeedeyeede mbêmê Chóó Lémi ka yoo mb:aa ngê pyódu nmoo, ala ngwo nmî lama ka tóó, ghê kamî nmo wa a kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

8 Ndê kópu yila. Yi kópu dyuu pi knî ye ntênê chi tpapê dé, ntênê yi lama paa yaa dniye. Yélini Chóó Lémi ka a kêlîmî té, u ya a nga a kwo, Kópu mb:aa dny:oo d:uud:uu dé. Yi kópu dyuu ye chi tpapê dé, yoo mb:aa ngê u ngwo wa pyaa dmi.

9 Ngmênê kwopwepe têdê yi vy:o kidingê ghê, n:ii knî y:oo yoo yi kn:ââ yoo yi pi dmi a dówodówo tumo, n̲uw:o kêdangê y:ee ngmê. Yélini yoo dêêpî kópu dyuu p:uu a kwopwepe nyédi, ye namê ng:aa, mu kópu u dîy:o yinté kópu knî y:oo yoo daawa wêdêwêdê kalê t:oo, noko módó a kwopwepe nyédi.

10 N:ii ngê u yi u ngwo adî kwo, Yoo nî chaa, woni yoo a pee nê kaa té, yi pini ka dpî kwódu ngi. N̲ye daawa ny:ee knomomê, myombó u kwo moo kwódu ngi. N̲ye myedaawa ny:ee knomomê, yed:oo kpeme u kwo dpî yey. *

11 L̲ama u ngwo wa yââ, anye, Kî pini u nuw:o kwolo ngmê, u dono knî yi l:êê dîy:o chóóchóó ka ndyîkondyîko. *

Póól u nd:uu tpapê

12 Daa kêmakêma Nikopolis n:aa lêpî, yópu ndîî dye ghi ngê y:i anîn:aa ya. Dini ghi n:ii ngê Atimas pini dê Tikikas n̲ga angmênê dy:ââ, yi ngwo lîmîlîmî ngê y:i a ka dpo pwiyé. *

13 Pini n:ii u lama dêêpî kópu dyuu mb:aamb:aa ngê a kwo, Sinas, Apolosa k:ii tpileni u yi y:e maa p:uu adî kwo, dpo ngee dé, u ngwo modo dy:ââ dé. *

14 Nmî Lémi u yoo mb:aamb:aa ngê dny:oo a dpodo, u ntââ mbêmê yi chóó u ngwo adnyi ya, ngópuch:anê yoo myedny:oo ngêêpî dé. Módó kîdnyinga a lîme, dny:oo a dpodo. *

15 Yélini a p:uu wunê pyede, yi mb:aamb:aa n̲ga da dy:ââ ngmê. Nmî pyipe yoo yélini nmî Lémi ka y:i wunê kêlîmî té, nmî mb:aamb:aa ye dpî yéni.

Nmî Mî mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.

Wu u dî.

* **2:14:** 1 Pita 2:9; Epeso 2:10 * **2:15:** 1 Tim 4:12 * **3:1:** Lóma 13:1-7; 1 Pita 2:13-14 * **3:2:** 2 Tim 2:23-25 * **3:3:** Epeso 5:8-9 * **3:4:** Njon 3:5-7 * **3:7:** Mát 25:34 * **3:10:** Mát 18:15-17 * **3:11:** 1 Tim 6:3-5 * **3:12:** Epeso 6:21-22 * **3:13:** Dpodo 18:24 * **3:14:** Epeso 4:28

PILIMON

Dini ghi n:ii ngê Póól ngê Yesu u kópu pi knî ye doon:aa tpapê, pi ngmê u pi Pilimon, Póól u kópu dyuu ka kêlîmî mbê wo, Yesu u yoo vy:o u ngwo ghê wo. U kuwó dini ghi ngê Póól p:aani p:aani loo, myenté Yesu u kópu pi knî ye doon:aa tpapê. Dpodoni doo dódó, Nju tpémi daa yi nuu u kópu ngê pyodo, wod:oo Póól mgîmî ngópu, u yi y:e doo kwo, Nmî vy:a. Lóma lede knî y:oo yi kêlê dyé ngópu, mbwa k:oo km:êê ngópu, u kuwó dini ghi ngê Lóma dy:ââ ngópu. (Dpodo 21-28)

Dini ghi n:ii ngê Póól Lóma doon:aa ya, pini n:ii Pilimon p:uu wop dpîmo dpodo, Onésimas, yi pini mbêpê wo, Lóma loo. Póól y:i mînê pyw:ângo, u kópu dyuu ka kêlîmî mbê wo, Yesu u yoo vy:o mye ghê wo. Póól ka yimî vyu, kwo, Pilimon ka kînî mbêpê wo, wod:oo Póól ngê pweepwee pee ngmê d:êê ngê, Onésimas ka y:ângo, kwo, Pilimon ka dpî ńuw:e.

Yi dini ghi ngê yi l:êê ghi alanté doo a ya, wop dpodo pyu n:ii dpîmo mbêpêmbêpê, u kada pini ngê mêdpîmo mumu knomomê, u ntââ d:ud:umbiy:e pî vyâ. Póól ngê u yi u ngwo dêpwo kwo, Pilimon ngê Onésimas vya ngê, u yi u ngwo doo kwo, U dono mbodo kn:ââ vyuwo kéé ngê, u lama choo ya, Kî nmî mbwó.

Pweepwee pee n:ii u kwo dy:ââ ngê, ala yi pweepwee pee.

1 Nê Póól, Yesu Kédisu p:uu dpodo u l:êê dîy:o mbwa k:oo al:ii anînê kwo, nmî mbwó Timoti k:ii al:ii anyinê tóó mo. A mbwó Pilimon, ala pweepwee pee nga nînê dyede.
Yesu Kédisu p:uu ntee n:aa dpodo, yinté p:uu my:ee dpodo.

2 Nmî tîdê Apiya ka a mb:aamb:aa dpî yéni, nmî mbwó Akipas ka a mb:aamb:aa myoo yéni, pini n:ii u k:ii Setan p:uu nipi nmo l:êê té.
Yesu u yoo yélini ngomo k:oo wunê wuwó ngê, a mb:aamb:aa ye myoo yéni.

3 Nmî Mî Chóó Lémi, nmî Lémi Yesu Kédisu u k:ii, dny:oo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myedny:oo a vyuwo.

Pilimon u l:êê dîy:o Póól ngê nmî Mî u ngwo doo kwunokwuno

4 A mbwó Pilimon, dini ghi n:ii ngê n:aa ngêpê yédi, l:êê dîy:o nmî Mî n:aa kwunokwuno ngê, *

5 mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, nmî Lémi Yesu ka dpodombiy:e nye kêlîmî, myenté u yoo yi nuu ghi dmi nódo mye tóó.

6 L:êê dîy:o alanté nînê ngêpê yédi, yélini yi k:ii nmî Lémi ka nmye kêlîmî té, u ya a nga a kwo, Yesu Kédisu u kópu mb:aa yintómu nmyi lama dny:oo ya. *

7 A mbwó, nmî Lémi u yoo yi nuu ghi dmi nódo a tóó, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê nye pyépi ngê.
Yi kópu u l:êê dîy:o w:aa nê pyw:ângo, a nuu u kópu yinyinê d:uud:uu too.

Kópuni Póól ngê Pilimon ka dmy:ee ngê

8-9 Yesu u yoo yi k:ii nmî nuu ghi dmi nódo a tóó, u l:êê dîy:o kópu nga ngmênînê dmyinê.
Yesu Kédisu ngê kada pini ngê a pyódu noo, u l:êê dîy:o kópuni yi kópu mbêmê nga anê vyi knomomê, doo u ntââ a wépi daanyinê puwâ.
Ngmênê yi kópu mbêmê kópu nga dênînê tpapê.
Nê Póól, vy:enevy:ene kêpa n:aa kwo, myenté Yesu Kédisu p:uu dpodo u l:êê dîy:o mbwa k:oo anînê kwo.
Yi kópu u l:êê dîy:o nînê kwunokwuno ngi,

10 Mw:ââkó, a tp:ee Onésimas dpodombiy:e nangê kpada. Yi pini mbwa k:oo a ka a loo, u mî ntee pini ngê u ngwo nî pyodo, Yesu u yoo vy:o nî kââ. *

11 Wunê dnyinté m:uu doo a dpodo, ngmênê ala ngwo u nuw:o kêdê ngmêê, a p:uu mb:aamb:aa ngê ka dpodo, u ntââ mb:aamb:aa ngê m:uu amyedîn:aa dpodo.

12 U nuu ghi a nódo dnyinté daa tóó, ngmênê nga mênînê dyede.

13 U ya a nga doo kwo, Nê mgîmî, a p:uu pîchoo dpodo, dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u kópu dyuu u l:êê dîy:o mbwa k:oo anî kwo.
Al:ii w:iin:aa tóó, ntee p:ee ngêêpî nê, u ya a nga doo kwo, Onésimas ngê yinté pêdoo ngêêpî nê.

* **1:4:** Lóma 1:8-9 * **1:6:** Kîlosa 1:9 * **1:10:** Kîlosa 4:9

14 Ngmênê kêle, daanê mgîmî, myenté u l:êê dîy:o dyaa n̲ga daanê chedê. Yi kópu ń̲yóó l̲ama a tóó, a ka dpo vyi ngi, a ka anyinê dy:ââ, ó daanyinê dy:ââ? *

15-16 Onésimas ngê kópuni d:uu ngê, ndoo apê kópu mb:aa ngê n̲ga wa pyódu. Mwiyé n̲modo pyu ngê doo a ya, dye ghi daa daadîî m̲:uu dêpwo a dpodo, ngmênê ala ngwo m̲wó ngê dê pyódu, m̲:uu amaan:aa dpodo, u k:ii nipi adpîn:aa ya, chedê ngê daawa pyódu. A nuu u pi ngê ntee dê pyódu, n̲uu u pi ngê yinté amyimî pyódu, mu kópu u dîy:o m̲:uu adîn:aa dpodo, nmî Lémi u yoo vy:o m̲wó ngê amyedîn:aa ya.

17 A mbwó, nmî Lémi p:uu nipi nyipu a dpodo. Yi kópu u l:êê dîy:o, n̲ga wanê nî knomomê, ntee a ka anyin:aa a vyuwo, Onésimas ka yinté myecha a vyuwo.

18 Apê dono n̲ga ngmê d:uu ngê, ó n̲apî ngmê t:âmo ngê, yi kópu a chóó wanî l:âmo.

19 Nê Póól, ala kópu dyuu a chóó a kêê ngê n:aa d:êêd:êê, yi ndapî a chóó m̲iy:e am:aan:aa wumo. Ngmênê a mbwó, kópu ndîî l̲:êê dîy:o wunê n̲ga ngmênê d:uu ngê, nmî Lémi u yoo vy:o n:uu kaa nyoo, ghê kamî u ngwo nyinê pyw:ângo. *

20 Nyââ, a mbwó, kópuni n̲ga d:a dmyinê, dpo d:uu ngi, mu kópu u dîy:o nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu nipi nye dpodo mo. Yi kópu u l:êê dîy:o a gha mb:aamb:aa ngê wa pyódu.

21 Ala pweepwee pee n̲ga d:a d:êê, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, kópuni n̲ga d:a dmyinê, ntênê wanyi d:uu, kópu mê yilî amy:ii d:uu té.

22 Myenté n̲gomo k:oo ngomo ghi a l:êê dîy:o ngmêdpo l:âmo ngi, mu kópu u dîy:o a lama a tóó nmî Mî ngê nmyi ngêpê wa a ny:ee té, mbwa k:oo wa pw:ii nê, nmye wa a dy:ââ nê. *

Póól u nd:uu tpapê

23 Pini n:ii k:ii Yesu Kédisu u l:êê dîy:o mbwa k:oo nipi nye kwo mo, Epapîdas, u mb:aamb:aa n̲ga da dy:ââ, *

24 myenté yélini yi k:ii nipi nmo dpodo té, Mak, Adistakas, Dimas, Luukî, yi tpóknî y:oo yi mb:aamb:aa n̲ga myeda dy:ââ ngmê. *

25 Nmî Lémi Yesu Kédisu nmyi gha dmi knî ye mb:aamb:aa ngê choo a vyuwo.

Wu u dî.

* **1:14:** 2 Kódin 9:7 * **1:19:** Nkal 6:11 * **1:22:** Pilipay 1:25 * **1:23:** Kîlosa 1:7; 4:12 * **1:24:** Kîlosa 4:10; 2 Tim 4:10-11; Dpodo 16:10

HIPÎLU
Yesu p:uu kópu dyuu Nju tpémi ye

Nkéli dnye ngê ala puku dmi u pi Hebrews, nmînê nmo Hipîlu. Ala puku dmi pini n:ii ngê d:êê ngê, chóó u pi daa d:êê ngê. Wunê Yesu u yoo vy:o yélini a ghê dniye, yi nuw:o dmi alanté doo a ya, apê ngménê, Póól ngê yinê d:êê ngê. Yélini ye ala puku dmi dy:ää ngê, yi yéli Nju tpémi, n:ii dé Yesu u yoo vy:o ghê dniye. Yi ngwo Nju tpémi y:oo enjel yoo dnyimo chäächää dé, Mósisi u kópu dyuu dnyimo chäächää, Chóó Lémi ka kpêê yiyé ndîî kópu ngê ye myedpîmo ya. U yi y:e dêpwo kwo, Yoo Yesu ka dny:oo kêlîmî. N:ii ngê ala pweepwee pee d:êê ngê, u yi u ngwo dêpwo kwo, Nju tpémi y:oo Yesu u yoo mêdê diyédiyé kalê téne. Yi kópu u l:êê dîy:o ala pweepwee pee ye dy:ää ngê. Lóma lede knî y:oo Njedusalem ghêlî dêpê pw:oo ngópu, yi ngwo ye dy:ää ngê.

Kópu kamî n:ii Chóó Lémi ngê nmî dye ghi ngê d:uu ngê

1 A tîdê mbwó yoo, nmî lama ka tóó wunê n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, yi yéli y:oo nmî kn:ää knî ye daa kópu ngmidi dnyimo a tpapê, ye dnyimo a mgongo, ntênê ye myednyimo a danê,
2 ngménê nmî dye ghi ngê Chóó Lémi ngê Tp:oo nmo a dy:ää ngê, u Mî komo nmo yinê mî kää. Vyîlo yi pini Chóó Lémi k:ii tpile yintómu nipi l:âmo ngópu. Kuwókuwó wéni ngê tpile yilî yintómu yi kada pini ngê vyîlo ayi pyódu. *
3 Tp:oo p:uu nmo w:ee ngê, nê, Chóó Lémi u pi ndîî, dyääpe p:uu daangma a t:a. Chóó Lémi ntee a tóó, Tp:oo ndêndê mye yinté. Tpile yilî yintómu knî ye vyîlo yiwunê vyuwo, chóó u kópu mbêmê wunê mbêpê kîgha té. Dini ghi n:ii ngê nmî dono chedê too, u Mî ka mê diyé wo, u che p:ää pee ngê mî pyodo. *

Enjel yoo yi pwo, Chóó Lémi Tp:oo a tóó

4 Pi woni knî y:oo enjel yoo mb:aamb:aa ngê a chäächää tumo, ngmênê nmî Mî Tp:oo u pi ndîî, enjel yoo yi pi dmi têdê. Nmî Mî Tp:oo kada mê tóó, enjel yoo kuwó mê pyede. *
5 Chóó Lémi ngê Tp:oo u pi ndîî ngê pyódu ngê, kwo,
Nyi a tp:ee,
ngménê enjel ngmê ka daa vyu,
Nyi a tp:ee, awêde mî ngê dî pyódu.
Myenté enjel ngmê p:uu daa vyu,
A tp:ee ngê wa pyódu, u mî ngê anî ya. *
6 Tp:oo Kaa dyámê mbêmê ghêlî dêpê dy:ää ngê, Mósisi ngê komo alanté a kää, ala kópu a d:êê ngê, apê,
Chóó Lémi u enjel knî y:oo ntênê dny:oo chäächää.
7 Chóó Lémi u kópu enjel knî yi p:uu puku yedê alanté a tóó,
Yópu lîmî ntee a dpodo nódó,
enjel yoo Chóó Lémi p:uu yinté a dpodo nyédi. *
8 Ngménê Tp:oo p:uu Chóó Lémi u kópu puku yedê alanté a tóó,
Yâpwo ndêndê, dye ghi yintómu nyoo anyi y:enê, chedê ngê daawa pyódu.
Nyoo ntênê anyi y:enê. *
9 L:êê ghi mb:aa nuu u l:êê ghi dé, yoo dono u yi nga daa kwo.
Yi kópu u l:êê dîy:o yâpwo ndêndê, nyâpwo ngê a ngmidi nyoo,
nga mb:aamb:aa ngê a pyódu ngê, w:aa u ngwo nyinê pyw:ângo,
myipe knî y:oo yintoo w:aa dêpê pyw:ee ngópu.
10 Ala kópu mye tóó,
A Lémi, mwiyémwiyé dini ghi ngê dyámê pê nyi l:âmo ngê,
ngêê dê y:oo mbóó nyi l:âmo ngê. *
11 Yi tpile yilî yintómu chedê ngê wa pyaa dmi, ngménê chedê ngê daanyi pyódu.
Kpîdî ntee mbwee ngê dpî pyódu,
mbóó dyámê yinté mbwee ngê amye pyaa knî.
12 Pi ngê u kpîdî ntee dpo kmongo, ntee myoo ngmêê,
tpile yilî yintómu yinté am:ii ngmêê té,

* **1:2:** Njon 1:3; Kîlosa 1:16 * **1:3:** 2 Kódin 4:4; Kîlosa 1:15 * **1:4:** Pilipay 2:9 * **1:5:** Psalm 2:7; Hipîlu 5:5 * **1:7:** Psalm 104:4 * **1:8:** Psalm 45:6-7 * **1:10:** Psalm 102:25-27

ngmênê ntee nye tóó, dye ghi yintómu yinté anyi ya, daanyi dyênê.
13 Chóó Lémi ngê enjel ngmê ka daa vyu,
Mi ndîî ngê n:aa pyépi, a wéni pee dpî yey,
pi yintómu chi y:enê dé.
Yélini m:uu a l:êê té, dîyo anî vya té,
nyi yodo u maknopwo wanî yé té. *
14 Tp:oo ka yi kópu u mo vyu, enjel ngmê ka daa vyu. Tp:oo kada a tóó, enjel yoo kuwó a pyede. Enjel yoo ghê dmi dé, Chóó Lémi p:uu a dpodo nyédi. Yi dpodo têdê dpodo têdê dpî dy:ââ té, yélini yi mbwámê ngê Tp:oo pyodo, y:oo a ngêêpî tumo. *

2

Ng:aa t:emî, nmî Mbwámê p:uu

1 A tîdê mbwó yoo, daa enjel ngmê nmî Mbwámê ngê vyîlo yi pyodo, ngmênê Chóó Lémi Tp:oo vyîlo yi pyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni ndêndê nmyi ny:ee tumo, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o dé, kminté maa ndêndê wanmyi kn:aadi ngmê.
2 Dêêpî kópuni dyuu enjel knî y:oo Mósisi ka a ńuw:o tumo, doo u ntââ nmî kn:ââ knî y:oo daapî kéé tumo. N:ii ngê yi dêêpî kópu dyuu dêdpîmo chââchââ, pi knî y:oo yi pini dnyimo kpadakpada. *
3 Enjel yoo yi pi dmi têdê, nmî Mbwámê u pi ndîî. Nmî Mbwámê daanmo châpu knomomê, ye angênté wanmî pyaa dmi. Nmî Lémi yoo vy:o dpîmo a kwo, chóó p:uu ye dpîmo a danêmbum. N:ii knî y:oo u kópu dyuu a ny:ee tumo, yi kópu dyuu ndê kópu ngê nmo y:oo pyódu tumo.
4 Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê mb-wudu yilî nmî vy:o dnyimo chapî, Chóó Lémi ngê yi kópu dyuu ndê kópu ngê nmo u ngwo myedê pyódu ngê. Nmî vy:o n:ii yoo nmî Mbwámê ka a kêlîmî té, Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê dpodo dyêêdî daa ngmidi a dódó tumo. Chóó Lémi chóó u pono a vyápê yédi, u yoo yi dpodo ńedê dpodo ńedê dpî kaa té. *

Yesu nmî Mbwámê ndêndê, nmo ntee pini

5 Chóó Lémi ngê nmî Mbwámê nmî kada pini ngê pyódu ngê, enjel yoo nmî kada pini ngê daa pyódu too.
6 Puku yedê alanté a tóó,
A Lémi, tpileni nyi l:âmo too, ndîî dé, pi têdê, lukwe dîy:o yi p:uu nyinê nuw:o.
Pi têdê, lukwe dîy:o ye nyinê vyuwo. *
7 Yoo yi pi dmi ndîî ngê nyi pyódu too,
enjel yoo yi maknopwo chono nyi yé too.
Yoo yi pi dmi nyi km:êê too,
8 tpile yilî yintómu yi y:enê pyu ngê nyi pyódu too.
Kópuni puku yedê a tóó, yi kópu p:uu dmyinê nuw:o, Chóó Lémi ngê yoo tpile yilî yintómu yi y:enê pyu ngê pyódu too, tpile dêpêngmê kuwo ngê. Ngmênê ala ngwo yoo yi maknopwo tpile woni daa pyede, nmî dnye dmi daa yi ng:aa.
9 Ngmênê Yesu p:uu dmyinê nuw:o. Daa dye ghi daadîî u pi têdê ngê doo a ya, enjel yoo yi pi dmi yi maknopwo, nmî l:êê dîy:o u ngwo pwene, ngmênê ala ngwo u pi ndîî ngê maa pyódu. Doo wélîlî mgînî vyîmî, pi yintómu yi l:êê dîy:o pwene, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka nmo ch:anê dniye, Tp:oo u ngwo nmo a dy:ââ ngê. *
10 Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu kî l:âmo ngê, yinê a mbêpê kîgha té, chóó u l:êê dîy:o a pyede. Yi kópu u l:êê dîy:o u ntââ mbêmê kmungo, Yesu mgînî vyîmî têdê dy:ââ ngê. Yi mgînî vyîmî têdê Chóó Lémi ngê Yesu u ntââ mbêmê a yó, tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi Mbwámê ngê u ngwo pyódu ngê. *
11 Yélini yi k:ii Yesu ngê nmî dyââpe pwaa too, Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê u ngwo pyódu nmoo. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u k:ii nmî Mî mu ngmidi, ngmênê u kwo nmo u tîdê mbwó yoo, doo u mywenemy-wene u kópu. *
12 Yesu u kópu puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ka kwo,
A tîdê mbwó knî ye m:uu anîn:aa danê,
yi vy:o anîn:aa chaa kîgha ngi. *
13 Myenté apê,
Yoo yi nuw:o dmi Chóó Lémi p:uu ntee a kwo,
A nuw:o yinté p:uu mye kwo.
Myenté apê,

* **1:13:** Psalm 110:1 * **1:14:** Psalm 91:11; Dpodo 12:7 * **2:2:** Hipîlu 12:25 * **2:4:** Mak 16:20; 1 Kódin 12:4,11 * **2:6:** Psalm 8:4-6; 1 Kódin 15:24-27 * **2:9:** Pilipay 2:8-9 * **2:10:** Hipîlu 5:8-9 * **2:11:** Mak 3:35 * **2:12:** Psalm 22:22

Ala nê, tp:ee dmââdî n:ii yoo Chóó Lémi ngê a ka a kê too, yi vy:o anî kwo. Ntee dé my:aa yinté. *

14 Nmo Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo, mbyuu too ntee nmî p:uu a kaa knopwo, Yesu p:uu yinté mye kaa knopwo, nmo ntee pini ngê mye pyodo. Pi ntee dpî pw:onu, yinté mye pwene, ngmênê mêdê pii wo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Pwopwo u kada pini Setan nî dyênê. *

15 Dyámê mbêmê tpémi kudu ngmê u yoo, pwopwo ka a nkîngê té. Dini ghi n:ii ngê Yesu mêdê pii wo, u ngwo mê pywálî nmoo, pwopwo ka mêdpîno nkîngê té.

16 Yesu daa enjel yoo yi Mbwámê ngê pyodo, ngmênê nmo Epîlaham u yoo nmî Mbwámê ngê pyodo.

17 Nyââ, nmo u tîdê mbwó yoo, ntee nmo pyede, yinté d:ud:umbiy:e mye pyodo. U l:êê dîy:o ntênê u kwo nmo ch:anêch:anê nyédi, nmî lama ka tóó, Kî nmî kpêê yiyé pyu ndêndê, daawa dóó nmo, myedaa dîpedîpe yédi, Chóó Lémi ka ntênê wunê kââdîkââdî nmoo. Tp:oo u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê nmî dono u kuwó dpî kéé té, mêd:uuwodê ngî té. *

18 Dini ghi n:ii ngê Setan ngê wunê tókótókó nmoo, u ntââ Yesu ngê dpî ngee nmo, mu kópu u dîy:o Setan ngê Yesu myedpîmo a tókótókó, Yesu myedoo mgînî vyîmî.

3

Mósisi u pwo, Yesu a tóó

1 A tîdê mbwó yoo, yélini Chóó Lémi ngê a ngmidi nmyoo, nmyi dyââpe myedê pwaa too, nmî Mbwámê Yesu p:uu dmyinê nuw:o. Chóó Lémi ngê nmo a dy:ââ ngê, u dyépi ngê pyódu ngê, kpêê yiyé pyu ndêndê ngê mye pyódu ngê, u ngwo u kwo nmo kêlîmî té. *

2 Mósisi ngê Chóó Lémi u dnye ntee dpîmo a nyêmî, Chóó Lémi u yoo vy:o ntee dpîmo a dpodo, Yesu mye yinté, Chóó Lémi u dnye ntênê dpîmo nyêmî, dpodoni u kwo y:ee too, mye dóó too. *

3 Pi ngê u ngomo kamî ntee dpî wó, Chóó Lémi ngê u yoo yinté myedê ngmidi ngê, yi vy:o a kwo. N:ii ngê ngomo mb:aa dpî wó, pi knî y:oo daa ngomo ye chaa kîgha ngópu, pini n:ii ngê dpî wó, yi pini ye chaa kîgha ngópu. Mye yinté. Yesu ngê Mósisi mêdê kuwo ngê, vyîlo mêyi chaa kîgha koo.

4 Ngomo kamî, chóó daawa pyidu, pi ngê yinê dpî wó. Chóó Lémi ngê tpile yilî yintómu l:âmo ngê, chóó u ngomo mye wó.

5 Mósisi Chóó Lémi u dpodo pyu ngê dpîmo a ya, u ngomo mb:aamb:aa ngê dpîmo y:enê, yoo yi ng:aa dmi dpîmo a t:emî, kópuni ghêlî k:ii dêdnyimo pyodopyodo, yi p:uu ye dpîmo a danêmbum,

6 ngmênê Yesu Kédisu ngomo chóó tp:oo, Chóó Lémi u ngomo ndêndê ngê yinê a y:enê. Chóó Lémi u ngomo, u yoo. Nmo yi yéli vyîlo yinmo kwo. Kópu mb:aa n:ii nmo t:âât:ââ, k:omo tpile ngê nmo daawa pyaa knomomê, dono vyîmî têdê Yesu daanmo wópu knomomê, ye Chóó Lémi ngê kuwa daawa kaa nmo, u yoo vy:o anmî kwo. *

Chóó Lémi u yoo yi ghê vyîmî têdê

7 A tîdê mbwó yoo, Chóó Lémi ngê kuwa kîngê kaa nmyo, chóó u Ghê Dmi ngê kópuni a vyu, yi kópu p:uu mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:o. Yi kópu puku yedê alanté a tóó,

Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê, *

8 nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko.

Nmyi kn:ââ yoo yi nt:anê nangmê yââ.

Yi ngópu dmi a nkoko tumo, yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi u pono dêdnyimo a vyápê.

Dini ghi n:ii ngê Yichip a kuwo ngópu,

Kenan ghêlî dîmî taa dniye, w:amî mbêmê dnya a paa, Chóó Lémi dnya a tókótókó. *

9 Dépidi u dye ghi ngê Chóó Lémi ngê Nju tpémi ye yepê,

Yi kêlî ghê nmyi kn:ââ knî y:oo dnya a tókótókó nê,

m:ââ podoy:a yi k:oo kópu ndîî yilî ye noo a d:uud:uu.

10 Yi kópu u l:êê dîy:o ye nê nod:e wo,

* **2:13:** Is 8:17-18 * **2:14:** 1 Njon 3:8 * **2:17:** Hipîlu 4:15; Luukî 4:1-13 * **3:1:** Hipîlu 4:14 * **3:2:** Num 12:7 * **3:6:** Hipîlu 3:14; 10:23 * **3:7:** Psalm 95:7-11 * **3:8:** Ex 17:7; Num 20:2-5

nê, Yi nuw:o dmi a p:uu daa kwo,
a maa daa kîgha ngmê.
11 Ye nê nod:e wo, a chóóchóó a nga nî kpaa wo,
nê, Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi. *
12 A tîdê mbwó yoo, kyedekyede dmyinê paa. Nmyi gha vy:o dono kîngmê ya, nmyi kêlîmî têdê ngê kîngmê pyódu. Yâpwoni ghê a t:a, nmyi vy:o pini ngmê ngê kêdangê kuwo.
13 Chóó Lémi u dnye awêde nmo nyêmî. Pini n:ii u nuw:o dono ngê wa dóó, ngópu dê wa nkoko dê, chóó u pono wa vyápê mb:anê, mââ m:ii yi pini ngê Chóó Lémi u dnye mêdaamowa ny:oo, Chóó Lémi u maa wa kn:aadi. A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê yi kópu kîngmê d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o numo kuwó mêdmyinê mbumu.
14 Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu ka nmî kêlîmî mbê dniye, nmî nuw:o dmi yi ngwo p:uu a ghê wo. Nmî nuw:o dmi p:uu daanmo y:ee knomomê, u dî pwopwo, ye u k:ii kââdî ngmê u yoo ngê anmî ya. *
15 Kópuni puku yedê a tóó, a pweepwee pee yedê mwiyé d:a d:êê, myombó mê ny:ee yó,
Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê,
nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko.
Nmyi kn:ââ yoo yi nt:anê nangmê yââ.
Yi ngópu dmi a nkoko tumo, yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi u pono dêdnyimo a vyápê. *
16 A tîdê mbwó yoo, nmyinê nmye ló yéli y:oo Chóó Lémi u dnye yidnya a nyêmî, ngmênê yi chóó yi nuw:o u pono yidnya a vyápê, Chóó Lémi u pono dêdnya a vyápê? Mósisi ngê yélini yintómu Yichip u mênê a pw:ii too, apii? *
17 Nmyinê nmye ló yéli ye Chóó Lémi doo a nod:enod:e, m:ââ podoy:a yi k:oo? W:amî mbêmê yélini y:oo kn:aadi te kópu yilî dnya a d:uud:uu, yi yéli ye doo a nod:enod:e, y:i myedê pw:oo dniye.
18 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo, apê,
Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi,
a tîdê mbwó yoo, nmyinê nmye ló yéli yi p:uu doo a danê? Yélini yi chóó yi nuw:o u pono dnyimo a vyápê, Chóó Lémi ka dêdnya a ng:aa, yi yéli yi p:uu doo a danê, apii?
19 Ala kópu nga a m:uu yó, Yi ghê vyîmî têdê kwéli dnya a lêpî, y:i dîmî taa dniye, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka dêdnya a kêlîmî.

4

1 Chóó Lémi ngê ghê vyîmî têdê u maa komo wunê a kpêmî ngê, apê, Yi k:ii pênmîn:aa ghê vyîmî. A tîdê mbwó yoo, dmyinê nkîngê, nmyi vy:o pini ngmê ngê yi máádi kîngê kn:aadi, ghê vyîmî têdê koko ngê kîngê dîpî.
2 Ghê vyîmî u kópu ntee a ny:ee ngópu, yinté my:oo nyongo. Maa ntee a kn:aadi ngópu, yinté myekud:uungê kn:aadi. K:omo tpile yi kópu mb:aa a ny:ee ngópu, ngmênê yi máádi yi chóó a kn:aadi ngópu, mu kópu u dîy:o u kwo dêdnya a kêlîmî.
3 Yélini yi k:ii nmo kêlîmî té, yi ghê vyîmî têdê dîyo anm:uu taa dmi, ngmênê yi yéli yi p:uu Chóó Lémi ngê apê,
ye nê nod:e wo, a chóóchóó a nga nî kpaa wo, nê,
Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî,
ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi.
Dini ghi n:ii ngê yi kópu a vyu, chóó doo a ghê vyîmî, mu kópu u dîy:o dyámê pê l:âmo ngê, tpile yilî yintómu mye l:âmo ngê, u kuwó dini ghi ngê tpile mêdaamo l:âmo ngê, ghê vyîmî kn:ââ u ngwo a chópu, awêde moka ghê vyîmî. *
4 Wo piini u kópu puku yedê yinté myeka tóó, apê,
Chóó Lémi ngê u dpodo yilî yintómu chedê ngê, wo wéni knî yi k:oo, piini ngê doo ghê vyîmî. *
5 Yi yéli ghê vyîmî têdê dîmî taa dniye, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê apê,
Ghi n:ii ye nê kêma ngê, kwéli pîdnyin:aa ghê vyîmî, ndêndê ngê y:i mêdaamî taa dmi.
6 Yélini y:oo ghê vyîmî u kópu mb:aa mwiyé a ny:ee ngópu, yi ghê vyîmî têdê dîmî

* **3:11:** Num 14:21-23 * **3:14:** Hipîlu 3:6 * **3:15:** Psalm 95:7-8; Hipîlu 3:7-8 * **3:16:** Num 14:1-35 * **4:3:** Psalm 95:11 * **4:4:** Gen 2:2

taa dniye, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u pono dêdnyimo a vyápê, ngmênê yoo m:uu a kwo, yi yéli vyîlo dé yi ghê vyîmî têdê ayimî taa dmi.
7 M:ââ yilî mî loo, yoo kamî yi l:êê dîy:o wo m:uu a ngmidi ngê, nmopê, Awêde nmyi wo. Dépidi ngê yi kópu wunê mwiyé a d:êê ngê, nmî l:êê dîy:o. A pweepwee pee yedê yi kópu mu ngmidi u nkwo d:a d:êê,
Chóó Lémi u dnye awêde nmye nyêmî ngmê,
nmyi ngópu dmi dpî kpêmî yó, nangmê nkoko. *
8 Pini n:ii ngê Mósisi u d:aa a kââdî ngê, Njósuwa, yi pini ngê yoo ghê vyîmî têdê njini wo ńuwo, ye Chóó Lémi ngê wo daamupêdê ngmidi ngê.
9-10 Yi wéni kamî nmî dye ghi ngê kêdê d:ii, Chóó Lémi u yoo kamî ngê dpî pyaa dmi, ghê vyîmî têdê ndêndê nmo lêpî té. Dini ghi n:ii ngê anm:uu taa dmi, Chóó Lémi ngê ghê vyîmî kn:ââ ntee a chópu, yinté anmîn:aa ghê vyîmî, dpodo ndîî mêdaamonm:uu dóó. *
11 A tîdê mbwó yoo, d:uud:uu koo, Chóó Lémi u ghê vyîmî têdê u maa dpodombiy:e kîgha koo. Nmî vy:o pini ngmê yi yéli yi nt:anê kîngmê yââ, maa kîngê kn:aadi, dono u maa p:uu kîngê ghê,
12 mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u kópu dyuu daa módó a vyu. Chóó Lémi ngê kópuni dpî vyi, ndêndê ngê dpî d:uu. Myenté Chóó Lémi u kópu neepî ntee tpile. Neepî ngê mbwêmê ntee anyi châpwo, kpadama dêma mbumu w:uu dê ntee am:ii chámê dê, Chóó Lémi ngê u kópu dyuu mbêmê pi u gha yinté myoo kpêmî. Kópuni tumu nmo nuw:onuw:o té, nmî gha vy:o, yi kópu yilî Chóó Lémi ngê chóó u kópu mbêmê dpî chámê té. *
13 Doo u ntââ kópu u kwo daangmanmî ngmo. Kópu yilî yintómu u ngîma a pyodopyodo. Yi kópu dyuu dîyo u kakêmê u kwo wanm:uu chámê té. *

Yesu yi kpêê yiyé pyu ndêndê

14 A tîdê mbwó yoo, ala kópu a pweepwee pee yedê mwiyé kîdî d:êê, Yesu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê. Yi pini Chóó Lémi Tp:oo. Daa dyámê mbêmê Chóó Lémi u ngomo k:oo kpêê yiyé pyu ngmê, ngmênê ndêndê ngê Chóó Lémi ka kee wo. Nmî nuw:o dmi p:uu choo kwo, nangê kéé. *
15 Lîmîlîmî ngê daawa kéé nmo. Ngmanmî kn:aadi knomomê, yi kn:aadi te kópu kn:ââ u lama, mu kópu u dîy:o Setan ngê ntee wunê tókótókó nmoo, yinté myedoo a tókótókó, ngmênê Yesu ngê daangmê kn:aadi ngê. *
16 Yi kópu u l:êê dîy:o namê nkîngê, Chóó Lémi ka ngêpê kmêle, nmî tókótókó têdê yinê wa ngee nmo, nmî dono u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té. *

5

1 Kpêê yiyé pyu knî y:oo yi vy:o pini ngma a ngmidingmidi ngópu, yi kada pini ngê a pyépi ngópu, yoo yi l:êê dîy:o Chóó Lémi p:uu a dpodo yédi. Yoo yi dono yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ka wumê kpêê yiyé yédi.
2 N:ii u lama Chóó Lémi u kópu dyuu dnyinté a kwo, dono kópu ngmêdpî d:uu knomomê, kpêê yiyé pyu u kwo dnyinté dpî nod:e, mu kópu u dîy:o yi kpêê yiyé pyu ngê dye ghi ngmê ngê my:oo dpî kn:aadi. *
3 Daa yoo yi mo yi dono knî yi l:êê dîy:o a kpêê yiyé yédi, ngmênê chóó u dono knî yi l:êê dîy:o mye kpêê yiyé yédi. *
4 Pi ngê chóó u pi daa kmîmî ngê, d:uudpî vyi, Kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê n:aa pyodopyodo, ngmênê Chóó Lémi ngê Alon ntee a ngmidi ngê, kpêê yiyé pyu ngê a pyódu ngê, mye yinté, kpêê yiyé pyu n:ii Chóó Lémi ngê dpo ngmidi, yi pini kada pini ngê dpî pyódu. *
5 Yesu Kédisu mye yinté. Chóó u pi daa kmungo, chóó daa vyu, Nê kpêê yiyé pyu ndêndê, ngmênê Chóó Lémi ngê kwo,
Nyi a tp:ee, awêde mî ngê dî pyódu. *
6 Myenté kwo,
Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu,
Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya. *

* **4:7:** Psalm 95:7-8 * **4:9-10:** Gen 2:2 * **4:12:** 1 Pita 1:23; Epeso 6:17; Tpyuu 1:16 * **4:13:** Lóma 14:12 * **4:14:** Hipîlu 10:23 * **4:15:** Hipîlu 2:17 * **4:16:** Hipîlu 10:19 * **5:2:** Hipîlu 4:15 * **5:3:** Lev 16:6,24 * **5:4:** Ex 28:1 * **5:5:** Hipîlu 1:5; Psalm 2:7 * **5:6:** Psalm 110:4; Hipîlu 7:1,16-17

7 Dini ghi n:ii ngê Yesu dyámê mbêmê doo a paa, Chóó Lémi ka ngêpê têdê doo kââkââ, myedoo mbê, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo dêpwo kwo, Ghêlî k:ii nî pw:onu. Chóó Lémi ngê u ngêpê a nyongo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Chóó Lémi u nuu u kópu dé ntênê mwiyé nî d:uu té. *
8 K:omo tpile Chóó Lémi Tp:oo, ngmênê Chóó Lémi daa kede wo, Tp:oo mgînî vyîmî têdê dy:ââ ngê. Yesu myedaa kede wo, u mî u kópu u wépi daa puwâ, mgînî vyîmî têdê loo,
9 pi yilî yi Mbwámê ngê u ngwo pyodo. N:ii ngê u dnye adî nyêmî, u Mbwámê ngê adî ya, chedê ngê daawa pyódu.
10 Chóó Lémi ngê kpêê yiyé pyu ngê mye pyódu ngê, kwo, Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya.

Pi ngê maa ndêndê kîngê kn:aadi

11 A tîdê mbwó yoo, u ya a nga a kwo, Yi kópu p:uu kópu yilî nmye nî vyi, ngmênê u kakêmê chámêchámê nmye dpodo ndîî, mu kópu u dîy:o nmyi mbodo dmi dîngîdîngî dé.
12 Yesu u yoo vy:o ló dini munmyinê ghê dniye, lukwe dîy:o ndiye kîgha pyu ngê dmyongê pyaa dniye. Chóó Lémi u kópu n:ii nmyi ndê tumo, lukwe dîy:o dnyinté nmyi ndê tumo, woni dmyongê ndê tumo. Lukwe dîy:o nmye ngmo ndanî nyédi, nté wêdêwêdê dp:ee pîpî ngmê. Nmyi nuw:o pwiipwii dé.
13 N:ii a ngmo ndanî yédi, yi pini tpómu ntee tpile, kópu mb:aa u dî u lama daa tóó.
14 Nté wêdêwêdê pyââwe mââwe knî y:oo vyîlo ye pîpî ngópu, yi nuw:o dmi ńépwi ngmê dé dono mb:aamb:aa ntênê dpî mya d:oo.

6

1 Yesu u yoo vy:o ló dini nmyinê ghê dniye, yi kópu u l:êê dîy:o kópuni yi ngwo nmye ndê tumo, yi p:uu danê ngê kêê nmye daamunê t:oo. U ya a nga a kwo, Kn:aani kópu knî nmyi nuwo munînê kîgha. Kópuni nmyi lama a pyede, yi kópu ngomo k:ââ ntee tpile dé. U ya a nga daa kwo, K:ââ ghi kamî munî kââ, ngmênê ngomo nt:u p:uu n:aa dpodo. Nmye mêdaamonê vyi, Nmyi dono kópu a kuwo tóó, Chóó Lémi ka dmyinê kêlîmî, nmyi nuw:o dmi p:uu kaa yó. Yi kópu ló dini nmyinê d:uu ngópu.
2 Pi ngê pi ntee a mbápitisîm kîgha ngê, kóó dê mbêmê dpî yé dê, Chóó Lémi u ghê Dmi u mênê u ngwo dpî kee, yi kópu p:uu kópu nmye daamunê vyi, nmyi lama wunê ka a yaa wo. Myenté, nmyi lama ka tóó, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê pi yintómu wa a pyidu té, yoo dono wa kpada té, chedê ngê daawa pyódu. Yi kópu nmyi lama daamunê kwolo.
3 Chóó Lémi ngê ada a ngêêpî nmo, yi k:ââmu ghi knî yi mbêmê ngomo nt:u mb:aamb:aa ngê anmî wó.
4 Chóó Lémi u maa ndêndê dpodombiy:e dmyinê kîgha, nangmê diyé, mu kópu u dîy:o n:ii yoo yi máádi p:uu wa diyé dmi, kópu dono amêdnyi d:uud:uu dé, doo u ntââ daanmo diyédiyé kalê té, myenté doo u ntââ yi dono vy:o mêdaanmo y:ee té. Wunê Chóó Lémi u maa p:uu dnya a paa, u wo myednya a paa. Chóó Lémi ngê ghê kamî ye y:ângo, u Ghê Dmi yi mênê kee wo.
5 Chóó Lémi u kópu dyuu mb:aamb:aa ngê ye mwiyé pyaa dniye, yoo kamî yi wêdêwêdê myednyimo mumu.
6 Yesu Kédisu lukwe dîy:o kpîpî ngópu. Yélini y:oo kîdosi ńedê mwiyé a t:ee ngópu, mye yinté yéli, na a ka kîdosi ńedê yinté myombó mye t:emî ngmê. Pi knî yi ngîma u pi a dyede ngmê, a mywenemywene kîgha ngópu. Yi kópu u l:êê dîy:o doo u ntââ mêdaanmo diyédiyé kalê té, Yesu u maa p:uu mêdaanmî kaa té. *
7 Yi yéli têpê ghi dono ntee yéli. Yâpwo têdê n:ii tpii wunê ghayghay yédi, nté nt:u mb:aamb:aa ngê dpî kaalî, yi têpê mb:aamb:aa. Yoo mb:aa mye yinté dé, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê a ngêêpî too.
8 Tpyé ngê yâpwo têdê n:ii dpî ma, y:i nté nt:u d:uudpî kaalî. N:ii knî y:oo Yesu dpî kpîpî ngmê, yinté dé, Chóó Lémi ngê ndiya wa kéé té.
9 A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile alanté nmye nînê danêmbum, ngmênê dp:ee yinté yéli. A lama ka tóó, ndiya daanmy:uu ghêpê dmi,
10 mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi u l:êê dîy:o nmyee d:uud:uu dé, yi kópu u nuwo

* **5:7:** Mát 26:39-46 * **6:6:** Hipîlu 10:26-29

daawa a kuwo dmi. Chóó Lémi u nuu ghi nmyi nódo ndêndê ngê a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu u yoo vy:o yéli nmyee a ngêêpî dé, awêde mwo anmyi ngêêpî t:oo. *

11 Mb:aamb:aa ngê u ya a nga a kwo, Yesu u dpodo p:uu mgeemgee ngê kêê kêdmyinêngê t:ee ngmê, mu kópu u dîy:o kópuni u yi nmye a kwo, Pêdê pyw:ee yó.

12 Nyââ, mgeemgee ngê kêê nangê t:oo, ngmênê yoo mb:aa yi nt:anê dpî yaa dmyeno, yélini yi kêlîmî chedê ngê d:uudpî pyódu. Kópuni Chóó Lémi ngê yi pi dmi ye mwiyé a vyi too, yi yéli y:oo yi kêlîmî mbêmê yi kópu wunê pyw:êmî t:oo.

Chóó Lémi u kópu ndêndê

13-14 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê Epîlaham ka kópu ndêndê ngma a vyu, kwo, Dînî k:omodanê. Kwo, Mb:aamb:aa ngê ana a ngêêpî ngi, dîyo nyoo yilî ngê wa pyódu. Dini ghi n:ii ngê yi kópu u kwo a vyu, u kwo mye kpaa wo. Chóóchóó u ngwo a kpaa wo, mu kópu u dîy:o u pwo pini daa tóó, n:uu ngê mêpî kpaa wo. *

15 Epîlaham yi kópu ka kêlîmî mbê wo, u kêlîmî chedê ngê daa pyodo, yi kópu myedoo t:âât:ââ, u dî yi kópu mînê pyw:ângo.

16 Pi chóó u pi ngê d:uudpî kp:aa, ngmênê nmî pwo pini u pi ngê dpî kp:aa, dnyengi dnyeng:aa machedê ngê u ngwo dpî pyódu.

17 Yi kópu ndêndê nmî l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Epîlaham ka a vyu. U yi u ngwo doo kwo, nmî lama ndêndê ngê yaa we, Chóó Lémi ngê u nuw:o daawa ngmêê, kópuni a vyu, ntênê wa d:uu. Yi kópu u l:êê dîy:o u kópu ndêndê Epîlaham ka a vyu, chóóchóó u ngwo myedê kpaa wo.

18 Chóó Lémi ngê yi kópu dê Epîlaham ka ntênê a vyi doo, doo u ntââ daawa a ngmêê dê, myedaadî k:omodanê. Vyîlo yi yâpwo p:uu nmî nuw:o dmi nmî kaa too, daawa dóó nmo. Yi kópu dê yi mbêmê nmî lama ndêndê ngê a tóó, Kópuni nmo mwiyé a vyu, ntênê wa d:uu, kóó k:oo wa kaa nmo, mêdaawa kéé nmo. *

19 Anka nt:u ngê nkéli u ché ntee wunê tpee ngê, kópuni ka nmî kêlîmî mbê dniye, yi kópu mye yinté, nmî anka, Chóó Lémi p:uu u pye wunê tóó. Yi kópu ngê nmî ché dmi kîyedê tpee, doo u ntââ daanmî ntéé dmi, Setan ngê nmî anka daawa a pêêdî, myedaawa t:âmo nmo. Chóó Lémi kwéli wunê tóó, yâpwo ghi ndêndê ghê, yi anka y:i wunê tóó. *

20 Yesu nmî kada y:i ghê wo, nmî l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu ndêndê ngê mî pyodo. Mélkisadek ntee pini ngê mî pyodo, chedê ngê daawa pyódu.

7

Mélkisadek u danêmbum

1 Mélkisadek Salem tpémi yi king ngê doo ya, kpêê yiyé pyu ngê myedoo ya. Yâpwoni u pi mudu y:i a tóó, vyîlo yi yâpwo ka dpîmo kpêê yiyé. Dini ghi n:ii ngê Epîlaham u yoo knî yi k:ii king páádi knî yi p:uu dnyen:aa l:êê, yi king yoo, yi yoo knî yi k:ii, woni vya tumo. Dini ghi n:ii ngê p:o dnye diyédiyé, Mélkisadek ngê Epîlaham maa p:uu a pyódu ngê, Chóó Lémi u pi mbêmê wêdêwêdê kalê ngê. *

2 Kn:aa lede knî y:oo tpileni mwiyé a t:âmo tumo, Epîlaham ngê l:êê têdê yi kêlê mîmênê pwaa too. Yi tpile dyuu dyu-udyuu a pyódu ngê, dyuu y:a ngê pyódu too, yononi dyuu Mélkisadek ka y:ângo. Mélkisadek u pi u nt:u alanté, King n:ii p:uu dyââpe daa t:a. Mye Salem tpémi yi king, u nt:u alanté, N:ii ngê l:êê dpî chedê, yoo dpo kââdî.

3 Mélkisadek u pye mî yi pi dê daa d:êê dumo, u kn:ââ yoo yi pi dmi myedaa d:êê tumo, wéni n:ii ngê a ta, wéni n:ii ngê a pwene, yi pi dê myedaa d:êê dumo. Na a ka Chóó Lémi Tp:oo ntee pini, kpêê yiyé pyu ngê a tóó, chedê ngê daawa pyódu. *

4 Ala kópu nmyi lama choo a ya, Mélkisadek u pi ndîî, nmî kn:ââ Epîlaham u pi têdê. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham a ngmidi ngê, ngmênê Epîlaham ngê tpile dyuu yononi Mélkisadek ka y:ângo.

5 Lipi u yoo vy:o yélini kpêê yiyé pyu ngê a pyede, yi yéli ye Yisîléli tpémi y:oo yi tpile dyuu yononi ye a yémî tumo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u dêêpî kópu dyuu yedê yi kópu a tóó. K:omo tpile kpêê yiyé pyu yoo,

* **6:10:** Hipîlu 10:32-34; 1 Kódin 15:58 * **6:13-14:** Gen 22:16-17 * **6:18:** Num 23:19 * **6:19:** Lev 16:2-3; Hipîlu 9:3 * **7:1:** Gen 14:17-20 * **7:3:** Hipîlu 7:15-17

Yisîléli tpémi woni knî yi k:ii, yi kn:ââ mu ngmidi, Epîlaham, ngmênê kpêê yiyé pyu knî ye tpile dyuu yononi ye a yémî tumo. *

6 K:omo tpile Mélkisadek daa Lipi u tii ńedê pini ngmê, ngmênê Epîlaham ngê tpile dyuu yononi u kwo y:ângo. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham mwiyé a ngmidi ngê, u l:êê dîy:o u pi ndîî, ngmênê Mélkisadek ngê mê wêdêwêdê kwólu.

7 Nmî lama ka tóó, n:ii ngê pi a wêdêwêdê kîgha too, yi pini u pi mudu y:i a tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o Epîlaham u pwo Mélkisadek u pi mîmî tóó.

8 Myenté kpêê yiyé pyu yoo yi pwo, Mélkisadek u pi myimî tóó. Kpêê yiyé pyu yoo a vy:enevy:ene nyédi, mye pwopwo nyédi, ngmênê Mélkisadek na a ka daa pwene, a tóó, mu kópu u dîy:o u pwopwo u pi daa tóó, puku yedê. Epîlaham ngê u tpile dyuu yononi Mélkisadek ka ntee y:ângo, Yisîléli tpémi y:oo yi tpile dyuu yononi kpêê yiyé pyu knî ye yinté mye yémî tumo.

9 Myenté kpêê yiyé pyu yoo yi kn:ââ Lipi ngê yi kópu mye d:uu ngê.

10 Na a ka u tpile dyuu yononi Mélkisadek ka mye y:ângo, mu kópu u dîy:o dini ghi n:ii ngê Epîlaham ngê u tpile dyuu Mélkisadek ka y:ângo, yi ngwo u maka Lipi dêpwo ya, Epîlaham ngê u maka u l:êê dîy:o d:uu ngê.

Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi u ngwo a kââdî ngê

11 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Lipi u tii ńedê pini ngmê, Alon, a ngmidi ngê, kpêê yiyé pyu ngê a pyódu ngê, yi ngwo Yisîléli tpémi ye dêêpî kópu dyuu mye y:ângo. Alon u tii ńedê yéli vyîlo dé ye kpêê yiyé té, awêde u dî. Kpêê yiyé pyu knî y:oo yoo yi dono yilî wo chedêchedê tumo, ye Chóó Lémi ngê kpêê yiyé pyu kamî daamupêdê ngmidi ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê pyódu ngê, Alon u tii ńedê yéli yi d:aa dmi a kââdî ngê, Mélkisadek ntee pini ngê a tóó.

12-14 Nmî lama ka tóó, nmî Lémi Yesu Njuda u tii ńedê pini ngmê, ngmênê Mósisi ngê puku yedê ala kópu a d:êê ngê, apê, Lipi u tii ńedê yéli kpêê yiyé pyu ngê vyîlo dé yidny:oo pyodopyodo, daa Njuda u tii ńedê yéli yi pi dmi yi d:êê ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu nmo w:ee ngê, Chóó Lémi ngê yi dêêpî kópu dyuu dê ngmêê, Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi da kââdî.

15 Yi kópu ndêndê ngê kîd:o w:ee. Nmî Lémi Yesu Mélkisadek ntee pini ngê a tóó, kpêê yiyé pyu ndêndê ngê dê pyódu.

16 Daa yoo yi dêêpî kópu dyuu mbêmê kpêê yiyé pyu ngê pyodo, ngmênê chóó u ghê mbêmê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

17 Yi kópu puku yedê alanté a tóó, Chóó Lémi ngê kwo,

Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu,

Mélkisadek ntee pini ngê anyi ya. *

18 Kpêê yiyé u dêêpî kópu dyuu Chóó Lémi ngê chedê ngê pyódu ngê, mu kópu u dîy:o kpêê yiyé têdê yoo yi dono dnyinté dnyimo chedêchedê.

19 Mósisi u dêêpî kópu dyuu ngê yoo kamî ngê daa pyódu too, ngmênê kópu kamî mbêmê nmî lama ka tóó, dîyo Chóó Lémi ka wanmî lee dmi.

20-21 Yesu ngê kpêê yiyé pyu yoo yi d:aa dmi a kââdî ngê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo, Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê u ngwo a pyódu ngê. Dini ghi n:ii ngê Lipi u tii ńedê yéli kpêê yiyé pyu ngê a pyódu too, chóóchóó u ngwo dêpê kpaa wo. Ngmênê Tp:oo ka a kpaa wo, ala kópu puku yedê a tóó,

Nmî Lémi chóóchóó u ngwo da kp:aa,
u nuw:o daawa ngmêê, kwo,

Nyi kpêê yiyé pyu ngmê, chedê ngê daanyi pyódu. *

22 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu ngê Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê a kââdî nmoo. Nmî lama ka tóó, Ntênê daawa dóó nmo. *

23 Kpêê yiyé pyu yilî a tóó. Ntee a pyede, Yesu daa yinté. Dye ghi yintómu yinté daamu ya nyédi, a vy:enevy:ene nyédi, a pwopwo nyédi.

24 Ngmênê Yesu chedê ngê daawa pyódu. Dye ghi yintómu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê adî ya, pi ngê u d:aa daawa a kââdî.

25 Yi kópu u l:êê dîy:o daa dêê wo, ndêndê ngê nmî Mbwámê ngê pyodo. N:ii knî y:oo

* **7:5:** Num 18:21 * **7:17:** Psalm 110:4 * **7:20-21:** Psalm 110:4 * **7:22:** Hipîlu 8:6; 12:24

Yesu p:uu yi nuw:o dmi dpî kaa t:oo, yi yéli dpî ngee té, Chóó Lémi u yoo vy:o dpî kaa té, mu kópu u dîy:o dye ghi yintómu Chóó Lémi ka a tpapê ngê, kópu, Yi yikî dmi a pwo ghay wo, nangê kpada té. *

26 Yesu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê, u mâlo a tóó. Dyââpe p:uu daa t:a, u dono myedaa tóó. Yoo dono yi nt:anê daa yaa wo, u Mî ka mê kee wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. *

27 Kpêê yiyé pyu yoo ntee dé, Yesu daa yinté pini. Yi yéli wonêwodiyédiyé yi chóó yi dono knî yi l:êê dîy:o mwiyé a kpêê yiyé nyédi, yoo yi dono knî yi l:êê dîy:o kuwó a kpêê yiyé nyédi. Yesu ngê yinté kópu daa d:uud:uu ngê, ngmênê kpêê ng:êêntómu yó, chóóchóó kpêê ngê u ngwo pyódu ngê, yi kópu mêdaawa d:uu. *

28 Mósisi u dêêpî kópu mbêmê yélini kpêê yiyé pyu ngê a pyépi tumo, dye ghi knî ngmê ngê dpî kn:aadi ngmê, ngmênê Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo, chóó Tp:oo kpêê yiyé pyu ndêndê ngê u ngwo a pyódu ngê, pini n:ii p:uu dyââpe daa t:a, chedê ngê myedaawa pyódu. Mósisi ngê u dêêpî kópu dyuu mwiyé a d:êê ngê, Chóó Lémi chóóchóó u ngwo a kpaa wo. Yi kópu ngê Mósisi u kópu u d:aa a kââdî ngê. *

8

Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê

1 Kópu yilî n:ii dî d:êê té, yi nt:u kópu ala. Nmî l:êê dîy:o Yesu kpêê yiyé pyu ndêndê ngê pyodo, Chóó Lémi ka mbóó p:uu mê kee wo, u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. *

2 Kpêê yiyé pyu yoo dyámê mbêmê Chóó Lémi u ngomo k:oo ntee a dpodo nyédi, Chóó Lémi kwéli a tóó, Yesu yinté y:i mye dpodo yédi.

3 Yoo yi l:êê dîy:o, dêêpî kópu mbêmê kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini knî y:oo tpile tp:oo Chóó Lémi ka a yémî tumo, kpêê ngê u kwo a yé tumo. Kpêê yiyé pyu ndêndê mye yinté, chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê.

4 Dyámê mbêmê wodoo ya, ye kpêê yiyé pyu ngê daapêdoo ya, mu kópu u dîy:o kpêê yiyé pyu yoo n:ii a pyede, Mósisi u dêêpî kópu dyuu mbêmê a kpêê yiyé nyédi.

5 Dpodoni Yesu ngê a dódó, mbóó p:uu, yi dpodo u kââ kpêê yiyé pyu knî y:oo ye dódó ngmê, dyámê mbêmê. Mósisi ngê Chóó Lémi u wónu ngomo daa kêmakêma doo a wuwó, mye yinté. Chóó Lémi ngê kwo, Kópu yilî yi kakêmê ntee nga dî chámê, mbu mbêmê, yinté dpî l:âmo ngi. *

Chóó Lémi ka kââdî te kamî

6 Yesu ngê dpodoni a dódó, yintoo dpodo kpêê yiyé pyu knî y:oo daa dódó ngmê. Myenté, Yesu ngê Chóó Lémi ka ntee a kââdî nmoo, kpêê yiyé pyu knî y:oo yinté u kwo dêpê kââdî nmoo. Yesu u l:êê dîy:o gha kópu n:ii nmo t:âât:ââ té, kpêê yiyé pyu yoo yi dpodo u l:êê dîy:o daa yinté kópu yinmee a t:âât:ââ dé. *

7 Kââdî te mbwee mbêmê mb:aamb:aa ngê w:oo pyaa dniye, ye Chóó Lémi ngê kn:aani kópu nmo daamupêdê kpo.

8 Kââdî te mbwee Chóó Lémi ka doo u ntââ ngê pyodo. Yi kópu u l:êê dîy:o ala kópu puku yedê a tóó,

Nmî Lémi ngê apê,
Mu dini ghi ngê kââdî te kamî mbêmê Yisîléli tpémi a ka anê kââdî té,
Njuda u yoo a ka amyenê kââdî té. *

9 Dini ghi n:ii ngê yi kn:ââ yoo yi kada nê ghê wo,
Yichip u mênê nê pw:ii too,
yi ngwo a ka nê kââdî too,
dêêpî kópu dyuu ye ngmênî y:ângo.
Ngmênê yi dêêpî kópu dyuu dêdnyimo a chââchââ dé,
u nkwo ye dênîmo a ng:aa.

10 Ngmênê mu dini ghi ngê kamî ngê anî pyódu té,
myombó a ka amênê kââdî té.
Nmî Lémi ngê apê,
Yi yâpwo ngê anî ya, a yoo ngê adnyi kwo.
Dini ghi n:ii ngê yi kn:ââ yoo a ka nê kââdî too,
a dêêpî kópu dyuu chêêpî kpââ dê yi p:uu nê d:êê too,
ngmênê dini ghi n:ii ngê ala yéli a ka anê kââdî té,

* **7:25:** Lóma 8:34; 1 Njon 2:1 * **7:26:** Hipîlu 4:15 * **7:27:** Hipîlu 10:10 * **7:28:** Hipîlu 5:1-2,9 * **8:1:** Hipîlu 1:3; 10:12 * **8:5:** Ex 25:40; Kîlosa 2:17 * **8:6:** Hipîlu 7:22; 9:15 * **8:8:** Jer 31:31-34

a dêêpî kópu dyuu yi mbodo mênê anê yé té,
yi gha vy:o amyidnyi ya.
11 Pi ngê u mbwó ka mêdaadî tpapê, kwowo,
Nmî Lémi nuw:o ńedê choo ya,
mu kópu u dîy:o yi yéli yintómu yi lama wanî ya.
K:omo tpile yoo yi pi dmi ndîî dé ó yi pi dmi têdê dé,
ngmênê yi lama wanî ya.
*
12 Yi lama wanî ya, mu kópu u dîy:o yi dono yilî a kuwó wanî kéé té,
mêdaanî ngî té.
13 Chóó Lémi ngê kamî ngê u kwo a kââdî nmoo, yi kópu ngê daa kêmakêma kââdî te mbwee u d:aa wunê kââdîkââdî.

9

Kpêê yiyé mbwee, kpêê yiyé kamî, yi danêmbum

1 Kópuni dyuu mbêmê Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ yoo u kwo mwiyé a kââdî too, yi kópu dyuu mbêmê Chóó Lémi nmee chââchââ, u kwo nmee kpêê yiyé, u kwo myenmee ngêpê. Nmî kn:ââ knî y:oo yi kpêê yiyé têdê ló dini a l:âmo ngópu.
2-3 Wónu ngomo ngmê wó ngópu, ghi k:oo miyó yé ngópu, woni ghi u pi yâpwo ghi, woni ghi u pi yâpwo ghi ndêndê. Yâpwo ghi u mênê lam pyudu knî yi kwo têdê kaa ngópu, mbîdédi u kapî têdê mye kaa ngópu. Mtyîmî nk:êênî têdê nkól ngê ngmê l:âmo ngópu, yâpwo ghi ndêndê u kpîdî pee u nkîgh:ê kaa ngópu. Yi kpîdî pee mwada pee yâpwo ghi ndêndê doo ya. *
4 Chóó Lémi u yâpwo poki ngmê l:âmo ngópu, nkól p:uu t:ee ngópu, yâpwo ghi ndêndê k:oo kaa ngópu. Yi poki k:oo tpile páádi yé tumo, ntini n:ii nmî kn:ââ knî y:oo dnyimo a pîpî, mana, yi ntini d:ââ ngmê, Alon u kiyé myomo, n:ii nkwodo yââ vyi mwiyé a ghê wo, chêêpî kpââ dê pyolo podo, n:ii dê yi p:uu Chóó Lémi ngê u dêêpî kópu dyuu wunê a d:êê ngê.
5 Yi poki mbêmê enjel miyó l:âmo ngópu. Chóó Lémi y:i dpîmo ya, yoo yi dono y:i myedpîmo chedêchedê dé. Doo u ntââ ala ngwo yi kópu yilî yi kakêmê dmi nmye daanê chámê.
6 Nmî kn:ââ knî y:oo yi kópu yinté a yé tumo, ala ngwo Chóó Lémi u ngomo k:oo yinté a pyede, Njedusalem. Wonêwodiyédiyé kpêê yiyé pyu yoo yâpwo ghi k:oo a koko nyédi, y:i a dpodo nyédi, *
7 ngmênê yâpwo ghi ndêndê k:oo daa koko nyédi, yi kada pini mu ngmidi y:i dpî kee. Daa wonêwodiyédiyé a koko yédi, ngmênê m:ââ k:oo wo mu ngmidi ngê dpî kee. Daa módó dpî kee, ngmênê tpile tp:oo mwiyé ngmêdpî vy:a, u wêê yâpwo ghi ndêndê k:oo Chóó Lémi ka dpî ńuw:o. Chóó u dono u l:êê dîy:o dpî vy:a, myenté yoo yi dono u l:êê dîy:o. *
8 Yi kópu knî yi mbêmê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê nmî nuw:o dpî kwolo, ala kópu u ngwo nmînê wopwe ngê, Chóó Lémi u ngomo ghêlî k:ii chedê ngê doongê pyodo, yâpwo ghi ndêndê k:oo maa daa t:a. *
9 Chóó Lémi u ngomo dyimê pywuu ntee tpile, kpêê yiyé mye yinté. Yesu ngê ndêndê kópu yi d:uu too, nmî dye ghi ngê. Kpêê yiyé mbêmê yoo yi gha dmi kamî ngê dêdnyimo pyodopyodo. *
10 Kópu mbwee dé, nté p:uu kópu dé, mbwaa ndanî p:uu kópu dé, tpile ghêêghêê p:uu kópu dé, yi kópu dé too pee u kópu dé. Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Pi knî y:oo dny:oo chââchââ dé, u dî Yesu ngê maa kamî mî kpêmî ngê.
11 A tîdê mbwó yoo, Yesu Kédisu nmî kpêê yiyé pyu ndêndê ngê wunê kî pyodo, kópu mb:aa yilî nmo a kpo. Yâpwo ghi n:ii k:oo Yesu a dpodo, daa pi ngê yinê l:âmo ngê, myedaa dyámê pee ngmê mbêmê a tóó.
12 Dini ghi n:ii ngê yi yâpwo ghi k:oo ng:êêntómu kee wo, daa pudumakó tp:oo wêê nunukwéti wêê ngmêyi ńuwo, ngmênê chóó u wêê yi ńuwo, nmî dono yilî u ngwo chedê ngê, kamî ngê mye pyódu nmoo. Yi kópu daamuwa d:uu. *
13 Yesu ngê gha u kópu yi d:uu ngê, ngmênê kpêê yiyé pyu knî y:oo too pee u kópu ye d:uud:uu tumo, pudumakó

* **8:11:** 1 Njon 2:27 * **9:2-3:** Ex 25:23-40; Ex 37:1-29 * **9:6:** Num 18:2-6 * **9:7:** Ex 30:10 * **9:8:** Hipîlu 10:19-20 * **9:9:** Hipîlu 10:1-2 * **9:12:** Epeso 1:7

nunukwéti a vyee tumo, yi wêê ngê yoo a ńiyéńiyé tumo, pudumakó tp:oo dpî vya ngmê, dpî nk:êê ngmê, kpo dpo ngî ngmê, yoo yi pwo a kéké ngópu. Yoo yi too pee mbêmê dono kópu n:ii a pyede, kpêê yiyé pyu knî y:oo yi kópu knî yi mbêmê dpî chedê t:oo, *

14 ngmênê Yesu Kédisu ngê chóó u wêê mbêmê kópu ndîî yi d:uu ngê, nmî gha dmi kamî pyódu too. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê a ngópu, chóóchóó kpêê ngê u ngwo pyódu ngê, kpêê yiyé n:ii p:uu dyââpe dêpwo ya. Dononi nmî gha vy:o a pyede, u wêê ngê dpî chedê té, Chóó Lémi p:uu u nkwo nmo dpodo té, chedê ngê daawa pyódu. *

Yesu u pwopwo p:uu danêmbum

15 Yesu pwene, mu kópu u dîy:o yélini Chóó Lémi ngê mwiyé a ngmidi too, yoo kamî ngê dny:oo pyodopyodo, Chóó Lémi u k:ii pêdê kââdî y:e, kópuni mb:aa yi pi dmi mwiyé a vyi too, pêdê pyw:ee téne. Ala kópu u l:êê dîy:o mye pwene, yélini y:oo dêêpî kópu dyuu mbwee dnya a chââchââ dé, yi dono chedê ngê mye pyaa dniye. *

16 Ndáápi u dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. N:ii u tpile yilî, u ndapî mye yilî, u tpile dyuu, u ndapî yi pweepwee pee ngmêdpî d:êê, yi yêêpî u dîy:o. Dini ghi n:ii ngê yi pini dpî pw:onu, u yoo knî y:oo yi pweepwee pee mbêmê tpile a yêêpî tumo, ndapî mye yêêpî ngópu.

17 Yi pini ghêlî k:ii d:uudpî pw:oo knomomê, yi pweepwee pee u nt:u daa ya yédi, pi ngê u tpile ghêlî k:ii d:uuwodê ngî. Dini ghi n:ii ngê yi ndáápi dpî pw:onu, yi pweepwee pee nt:u u ngwo dpî pwii.

18-19 Wéni n:ii ngê Mósisi ngê nmî kn:ââ yoo Chóó Lémi ka a kââdî too, mye yinté. Mósisi ngê dêêpî kópu dyuu pi knî ye mwiyé vyu, pudumakó kuwó vya too, Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî too. Yi pudumakó wêê d:ââ k:oo mbwaa yó, yimbwi ńedê sipi gh:aa mtyé ngmê kââ, wêê d:ââ k:oo doo kmênêkmênê, yoo u ngwo doo ńiyéńiyé, dêêpî kópu u puku dmi mye ńiyé ngê. *

20 Pi knî ye yepê, Ala wêê ngê Chóó Lémi ka da kââdî nmyo, mb:aamb:aa ngê dmyinê chââchââ.

21 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi u wónu ngomo wó ngópu, Mósisi ngê yi ngomo u tpile yilî yintómu wêê ngê ńiyé too, yi tupwó yilî Chóó Lémi ka u ngwo chedê too.

22 U kuwó dini ghi ngê kpêê yiyé pyu knî y:oo dêêpî kópu dyuu mbêmê tpile yilî wêê ngê dnyimo ńiyéńiyé, yi tupwó yilî machedê ngê u ngwo dnyimo pyépi. Wêê mu ngmidi mbêmê Chóó Lémi ngê yoo yi dono u kuwó dpî kéé té. *

23-24 Chóó Lémi u wónu ngomo k:oo tpileni dnye ya, yi tupwó tpile tp:oo wêê mbêmê chedê ngê pyaa dniye, ngmênê Yesu ngê dpodoni dóó u l:êê dîy:o, tpile tp:oo wêê doo u ntââ, chóó u wêê u ntââ. Chóó Lémi u wónu ngomo n:ii dyámê mbêmê doo kwo, yi ngomo dyimê pywuu ntee tpile. Yâpwo ghi ndêndê mbóó p:uu wunê tóó, Yesu kwéli a tóó, nmî l:êê dîy:o Chóó Lémi ngîma wumê kwo. Yâpwo ghi n:ii k:oo Yesu Kédisu kee wo, daa pi ngê yinê l:âmo ngê. *

25 M:ââ yintómu knî yi k:oo kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê tpile tp:oo dpî vy:a, wêê yâpwo ghi k:oo dpî ńuw:o, ngmênê Yesu Kédisu ngê daa dye ghi yintómu chóóchóó kpêê ngê a pyépi ngê,

26 kminté wonêwodiyédiyé kîdosi ńedê pêdoo pwopwo, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê u ngwo a l:âmo ngê, nkoo nmo. Kêle, dye ghi mbwee yi chedê ngê, ng:êêntómu nmî dye ghi ngê pwene, chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê, dono yilî u ngwo chedê ngê.

27 Pi ng:êêntómu dpî pw:onu, u kuwó dini ghi ngê Chóó Lémi ngê dpî kóté kwolo. *

28 Myenté, Yesu Kédisu ng:êêntómu mye pwene, chóóchóó kpêê ngê yó, nmo yilî nmî dono u ngwo chedê too. Daa dono chedêchedê u l:êê dîy:o amêdê diyé, ngmênê yélini y:oo adnyi t:ât:ât, u Mî kóó k:oo wa kaa té. *

10

* **9:13:** Lev 16:3; Num 19:17-19; Hipîlu 10:4 * **9:14:** 1 Pita 1:18-19; 1 Njon 1:7 * **9:15:** 1 Tim 2:5; Hipîlu 8:6 * **9:18-19:** Ex 24:6-8 * **9:22:** Lev 17:11 * **9:23-24:** 1 Njon 2:1 * **9:27:** Gen 3:19 * **9:28:** Hipîlu 10:10; 1 Pita 2:24; Pilipay 3:20

Yesu Kédisu nmî kpêê ngê ng:êêntómu pyodo

1 Yesu Kédisu ngê kpêê ndêndê yinê yó.
N:ii yoo dêêpî kópu dyuu mbêmê dnyimo
a kpêê yiyé, dyimê pywuu ntee tpile yid-
nyimo a l:âmol:âmo. Ala ngwo mye yinté,
m:ââ yintómu knî yi k:oo a kpêê yiyé nyédi,
ngmênê yoo kamî ngê daa pyodopyodo
nyédi. *
2 Kpêê yiyé mbêmê yoo yi dono chedê
ngê wodnyimo pyodopyodo, ye tpéé kópu
daamupê vyi ngópu, kpêê mêdaamupî yé
ngópu.
3-4 Ngmênê pudumakó nunukwéti yi wêê
ngê doo u ntââ yoo yi dono daapî chedê
tumo. M:ââ yintómu knî yi k:oo, kpêê yiyé
u l:êê dîy:o, pi knî y:oo yi dono a vyîlîvyîlî
tumo.
5-6 Nyââ, kpêê yiyé dpî dîpî, yoo yi dono
d:uudpî chedê. Yi kópu u l:êê dîy:o, dini ghi
n:ii ngê Yesu Kédisu daa kêmakêma dyámê
mbêmê doo taataa, yi ngwo Chóó Lémi ka
kwo,
Pi knî y:oo tpile tp:oo a vyee tumo,
kpêê ngê nga wunê yiyé tumo,
ngmênê yi kópu u yi nga daa kwo,
u l:êê dîy:o yoo yi dono d:ii chedêchedê
too.
Kwo, Dini ghi n:ii ngê a chóó a nt:u wanyi
l:âmo,
kpêê ngê nga wanê pyódu,
u ntââ ngê nga vyîlo ayi pyódu. *
7 Kwo, A Lémi, ala nê.
Kópuni puku yedê a p:uu ntee a tóó,
yinté n:aa d:uud:uu,
nuu u kópu vyîlo yinî d:uud:uu.
8 K:omo tpile Chóó Lémi u dêêpî kópu
dyuu mbêmê a kpêê yiyé nyédi, ngmênê
Chóó Lémi ka kwo,
Pi knî y:oo tpile tp:oo a vyee tumo,
kpêê ngê nga wunê yiyé tumo,
ngmênê yi kópu u yi nga daa kwo,
u l:êê dîy:o yoo yi dono d:ii chedêchedê
too.
9 U kuwó dini ghi ngê kwo, A Lémi, ala nê,
nuu u kópu vyîlo yinî d:uud:uu. Yi kópu u
l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê kpêê yiyé mbwee
daa kêmakêma a kéké, Yesu ngê kópuni d:uu
ngê, u d:aa yinê wunê kââdîkââdî.
10 Chóó u pono dêpwo vyápê, ngmênê
Chóó Lémi u pono vyápê wo, pwopwo
u wépi daa puwâ, ng:êêntómu pwene,
chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê, nmî dono
yilî u ngwo chedê ngê, Chóó Lémi u yoo vy:o
u ngwo kaa nmoo. *
11 Kpêê yiyé pyu yintómu a dpodo nyédi,
wonêwodiyédiyé a kpêê yiyé nyédi, ngmênê
yoo yi dono daa chedêchedê tumo.
12 Kópuni Yesu Kédisu ngê d:uu ngê, daa
yinté. Chóóchóó kpêê ngê ng:êêntómu
pyódu ngê, mêdaamuwa d:uu. U kuwó dini
ghi ngê u Mî ka mê kee wo, u wéni pee mî
yaa wo, u che p:ââ pee ngê mî pyodo. *
13 Yélini daa yi nuu u pi ngê a tóó, Chóó
Lémi ngê yu yodo u maknopwo wa yé té.
Wéni n:ii ngê yi kópu wa pyódu, ala ngwo ka
t:âât:ââ. *
14 Chóóchóó kpêê ngê ng:êêntómu pyódu
ngê, yélini yi k:ii u yoo vy:o nmo wowo
nyédi, nmî dono yilî yintómu u ngwo chedê
ngê, mêdaadî nuw:onuw:o dé.
15 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ndê kópu ngê
nmo yinê a pyépi ngê. Chóó Lémi u kópu
dyuu puku yedê alanté a kwo, apê,
16 Mu dini ghi ngê kamî ngê anî pyódu té,
myombó a ka amênê kââdî té.
A dêêpî kópu dyuu yi mbodo mênê anî yé
té,
Yi gha vy:o amyidnyi ya. *
17 Yi dono yilî a kuwó wanî kéé té,
mêdaanê ngî té.
18 Kpêê daamunmî yé, mu kópu u dîy:o
Yesu ngê nmî dono yintómu chedê ngê.

Maa kamî u danêmbum

19-20 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê
Yesu pwene, wêê n:ii p:uu pwii wo, maa
kamî u ngwo ngma a yó, máádini u dî yâpwo
ghi ndêndê k:oo wunê tóó, Chóó Lémi kwéli
wunê tóó. Yesu ngê ghê kamî nmo a kpo,
yi máádi p:uu kaa nmoo, u ntââ kpîdî pee
mwada pee anmî lee dmi, Chóó Lémi ka
u ngwo anm:uu taa dmi, nkîngê ngê kêê
daanmo t:oo. Yi kpîdî pee chaa ngmê ngê
a t:a, mu kópu u dîy:o Yesu nt:u kîdosi ńedê
dmya ngópu. *

* **10:1:** Hipîlu 8:5; Kîlosa 2:17 * **10:5-6:** Psalm 40:6-8 * **10:10:** Hipîlu 9:12,28 * **10:12:** Hipîlu 1:3 * **10:13:** Psalm 110:1 * **10:16:** Jer 31:33-34 * **10:19-20:** Hipîlu 4:16; Mát 27:51

21 Chóó Lémi u yoo ndêndê yi vy:o nmî ghê dniye, kpêê yiyé pyu ndêndê nmî kada a kwo.
22 Yi máádi dpodombiy:e kîgha koo, nmî nuw:o dmi Yesu p:uu ntênê dny:oo kwo, Chóó Lémi ka u ngwo nyi taa kmêle. Chóó Lémi ngê mbwaa mb:aa u mênê kmênê nmoo, u ngwo ghêê nmoo, dononi wunê nmo d:uu too, mye chedê too, yi l:êê dîy:o tpéé kópu mêdaamu anmî vyi. K:omodanê kópu nmî gha vy:o kîngmê ya, nmî nuw:o dmi Yesu p:uu ntênê dny:oo kwo, Chóó Lémi ka u ngwo nyi taa kmêle. *
23 Yesu ka kêlîmî dpodombiy:e mgîmî koo, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, daawa dóó nmo. *
24 Yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo dny:oo ya, myepaa ngêêpî téme. Yi kópu u l:êê dîy:o paa numo wêdêwêdê kîgha téme.
25 K:omo tpile yoo woni mêdêwunê wuwó ngê, ngmênê nipi dmyina a wuwó, dmyinê numo wêdêwêdê kîgha. Yi kópu ala ngwo ndîî kópu ngê dê pyódu, mu kópu u dîy:o kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê.
26 Numo kuwó dmyinê mbumu, mu kópu u dîy:o n:ii ngê Yesu u ndê kópu dyuu dpo w:ee, ngmênê chóó u pono a vyápê yédi, a dono yédi, lukwe ngê u dono wa chedê té. *
27 Doo u ntââ u gha vyilêvyilê ngê daawa pyódu, adî nkîngê. Mu dini ghi ngê Chóó Lémi ngê wa kóté kwolo, yélini Yesu p:uu a d:uu nyédi, yi pini yi vy:o wa kââ, ndiya wa kéé té, ndê ngê wa ma té.
28 Mósisi u dêêpî kópu dyuu dyimê pywuu ngê nmye ngmên:aa pyépi. N:ii ngê yi dêêpî kópu ndîî ngmêdpî kn:aadi, pi miyó pyile knî y:oo yi kada pini knî ye yuu dpo y:ee ngmê, ye doo u ntââ yi pini ye d:uudpî ch:anê, dpî vya ngmê. *
29 Kópuni Mósisi ngê a d:êê too, dyámê u kópu dé. Yesu ngê n:ii d:uu ngê, Chóó Lémi ka yinê dpî ńuw:o nmo. Yi kópu vyîlo yi ndîî kópu. N:ii ngê Chóó Lémi Tp:oo u wépi dpî puwâ, yi pini u kpadakpada ndîî. Yesu ngê chóó u wêê mbêmê Chóó Lémi ka a kââdî nmoo. Yi kópu n:ii ka têdê kópu ngê dpî pyódu, Chóó Lémi ngê dnyinté daawa kpada. Chóó Lémi ngê chóó u Ghê Dmi módó nmo a kpo. Yi ghéni dmi n:ii ka k:omo tpile ngê dpî pyódu, Chóó Lémi ngê u nkwo dpî kéé, mwap:aa ngê dpî pyódu. *
30 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi ngê ló dini mwo a vyu, apê,
Nê ntââ vyîmî pyu,
ntââ a chóó ana a vyîmî.
Ala kópu puku yedê mye tóó,
Nmî Lémi ngê u yoo chóó wa kóté kalê té.
*
31 Yâpwoni ghê a t:a Chóó Lémi, u wêdêwêdê ndîî. Kn:aadi te pyu yoo u kwo dny:oo nkîngê. Pi kpadakpada ntênê u lama a tóó.

Dono u vyîmî u danêmbum

32 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê Yesu p:uu kópu mwiyé nmyinê ny:ee ngópu, u yoo vy:o u ngwo nmyi ghê dniye, yi dini ghi dmyinê nuw:onuw:o. Yi dini ghi ngê dono yilî nmyee a vyîmî.
33 Dye ghi knî ngmê ngê nmyi pi dmi dnya a dyede dé, myednya a kpakakpaka nmyo, dye ghi knî ngmê ngê nmyi pyipe knî y:oo yinté kópu dnyimo a vyîmî dé, nmyi nuw:o dmi dono ngê u ngwo dpîmo pyodopyodo.
34 Dye ghi knî ngmê Yesu u l:êê dîy:o mbwa k:oo dnyimo a kmîmî nmyo, nmyi tpile yintómu myednyimo a t:âmot:âmo dé. Nmyi tpile knî yi p:uu dênmyimo nuw:o, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê myednya a ya, mu kópu u dîy:o nmyi lama doo ya, nmyimo, Ghê kamî dmi nmo pyw:ângo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
35 Nmyi nuw:o dmi Yesu p:uu kîdmyinêngê y:ee ngmê, mu kópu u dîy:o yi máádi u dî Chóó Lémi kóó k:oo wunê tóó.
36 Dono yintómu dmyina a vyîmî dé, Chóó Lémi u nuu u kópu dmyinê d:uud:uu dé, u nkwo wa ngee nmyo, kópuni mb:aa yi pi dmi mwiyé a vyi too, nmyi l:êê dîy:o wa d:uu té. *
37 Puku yedê alanté a tóó,
Dye ghi daa daadîî dmyinê t:ââ.

* **10:22:** 1 Njon 1:7; Epeso 5:26 * **10:23:** Hipîlu 4:14 * **10:26:** Hipîlu 6:4-8 * **10:28:** Deut 17:6 * **10:29:** Mát 26:27-28 * **10:30:** Deut 32:35-36; Lóma 12:19 * **10:34:** Mát 6:20 * **10:36:** Hipîlu 6:12 * **10:37:** Hab 2:3-4; Tpyuu 22:20

Pini n:ii wunê pwiyé knî, daa kêmakêma a taataa.
Mgî daawa a puwâ. *
38 Pini n:ii adî kêlîmî,
pi mb:aa ngê u ngwo u kwo wa pyódu,
yi pini ngê ghê kamî wa a pyw:oo.
N:ii Chóó Lémi u maa p:uu dpî ghê, dîyo modo diyé,
yi pini ka Chóó Lémi dpî nod:e. *
39 Doo u ntââ daanmî nkîngê, daanmî kedekede, kminté ndiya anm:uu ghêpê dmi. Kêle. Yesu ka dpodombiy:e kêlîmî kmêle, nmî nuw:o dmi p:uu dny:oo kwo, kóó k:oo yinê wa kaa nmo.

11

Kêlîmî p:uu danêmbum

1 Pini n:ii a kêlîmî, ala kópu u lama a tóó, apu, Nmî Lémi ngê kópuni u pi nmo a vyu, ndêndê ngê wa d:uu. K:omo tpile yi kópu daa y:enê, ngmênê u lama a tóó nê, yi kópu dîyo a pyodopyodo. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o, kêlîmî pyu u nuw:o ngmidi ngê a ya yédi. *
2 Nmî kn:ââ yoo yi vy:o yélini mb:aamb:aa ngê dnyimo a kêlîmî, yi yéli yi p:uu Chóó Lémi ngê apê, Mb:aamb:aa ngê a ka wunê ng:aa té.
3 Kêlîmî mbêmê nmo w:ee ngê, nmîmo, Chóó Lémi ngê chóó u kópu mbêmê tpile yilî yintómu l:âmo ngê. Daa mumu ngmê u tpile knî y:oo tpile yintómu u ngwo l:âmo too, ala ngwo mumu ngmê u tpile ngê a pyede. *
4 Epel Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê doo a kêlîmî, ngmênê Kéén pee tp:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Epel Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pyodo, tpileni u kwo y:ângo, mye mb:aamb:aa. Kéén Chóó Lémi ka dnyinté doo kêlîmî, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u yi dêpwo kwo, Tpileni u kwo y:ângo, Chóó Lémi ngê u yi myedêpwo kwo. K:omo tpile Epel ló dini a pwene, ngmênê u kêlîmî nmo nyepênyepê ngê, yinté mye kêlîmî kmêle. *
5 Inóki Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê doo kêlîmî, u l:êê dîy:o daa pwene, Chóó Lémi ngê a nyââ, pi knî y:oo dêpê pyw:ee ngópu. Puku yedê alanté a tóó, Inóki Chóó Lémi u nuu u pi ngê doo a ya. *
6 N:ii daadî kêlîmî, Chóó Lémi u nuu u pi ngê daawa pyódu, mu kópu u dîy:o n:ii ngê u yi adî kwo, Chóó Lémi ka nî lê, ala kópu ka choo kêlîmî, nmî yâpwo Chóó Lémi, ndêndê ngê a tóó, n:ii ngê u yi adî kwo, U kwo nî lê, yi pini Chóó Lémi ngê daawa dóó, mb:aamb:aa ngê wa ngee.
7 Myenté, Nówa Chóó Lémi ka myedoo a kêlîmî. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Nówa u ng:aa a t:ângo, Nówa ngê yi kópu u wépi daa puwâ. K:omo tpile vyi dêpêngê ch:iy:e wo, ngmênê Nówa ngê Chóó Lémi u dnye nyongo, nkéli ngmê ndê ngê, u yoo knî yi k:ii k:oo wo dniye, Chóó Lémi ngê u ngwo w:êê too. Yi kêlîmî mbêmê nmo w:ee ngê, yoo wo yéli dono dé, Chóó Lémi ka dêdnya a kêlîmî. Yi kêlîmî u l:êê dîy:o Nówa Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pyodo. *
8 Epîlaham Chóó Lémi ka myedpîmo a kêlîmî. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê kwo, Nyámê pee a kuwo ngi, kn:aa dyámê pee nga ngmêwanê kê, yi ngwo Epîlaham ngê Chóó Lémi u dnye a nyongo, chóó u dyámê pee a kuwo ngê. K:omo tpile yi dyámê pee u lama dêpwo ya, ngmênê y:i loo. *
9 Dini ghi n:ii ngê yi dyámê pee p:uu mî ta, Chóó Lémi ngê ghêlî k:ii u kwo daa y:ângo, pi my:oo ngê doo ya. Ngomo daa wó, wónu ngomo k:oo dpîmo dpî, p:aani p:aani dpîmo lêpî. U kêlîmî chedê ngê daa pyodo. Tp:oo Yisak mye yinté. Chóó Lémi ngê kwo, Ala dyámê pee nga wanê kê, ngmênê ghêlî k:ii u kwo daa y:ângo. K:omo tpile wónu ngomo k:oo myedpîmo dpî, p:aani p:aani myedpîmo lêpî, ngmênê Yisak u kêlîmî chedê ngê daa pyodo. Yisak tp:oo Njakóp mye yinté.
10 K:omo tpile Epîlaham chóó u p:aa dêpwo a ya, u têpê ghi myedêpwo a ya, ngmênê u kêlîmî chedê ngê daa pyodo, p:aa ndêndê p:uu dpîmo nuw:o. Chóó Lémi ngê yi p:aani u nuw:o k:oo mwiyé a módu, chóó wa l:âmo, chedê ngê daawa pyódu.
11 Sela Chóó Lémi ka myedpîmo a kêlîmî. K:omo tpile m:ââ yilî yi k:oo Epîlaham cha y:oo tp:ee daa tpyé ngópu, ngmênê dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê yepê, Sela ngê tp:ee wangmê tpyé, yi kópu ka kêlîmî mbê

* **10:38:** Lóma 1:17 * **11:1:** Lóma 4:18; 2 Kódin 5:7 * **11:3:** Gen 1:1 * **11:4:** Gen 4:3-10 * **11:5:** Gen 5:24
* **11:7:** Gen 6:13-22 * **11:8:** Gen 12:1-5 * **11:11:** Gen 18:10-14; 21:2

knopwo, Sela u ntââ ngê a pyodo, tp:ee u ngwo tpyó. *

12 K:omo tpile Epîlaham yi ngwo d:ud:umbiy:e vy:ee ngê doo a ya, daa kêmakêma doo pwopwo, ngmênê yi ngwo tpamê wo, u yoo yilî ngê u kuwó pyodo, têdê tii, mbwaa paa ghêêpwi, mbóó p:uu pudu. *

13 Kópuni Chóó Lémi ngê yi yéli ye a vyi too, yi kópu knî ye dnya a kêlîmî, u ngwo a pw:oo dniye. Chóó Lémi ngê ghêlî k:ii ye dêpê y:ee too, ngmênê mwada dini ghi p:uu ye doo a danê. Yi yéli y:oo yi kópu yilî ku-ughê a m:uu tumo, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê u ngwo pyaa dniye. Ala kópu myednya a tpapê, apu, Dyámê mbêmê pi my:oo yoo yuno kwo.

14 N:ii knî y:oo yi kópu dpî vyi ngmê, yi chóó yi dyámê pee a nmy:uu ngópu.

15 Dyámê pee n:ii mbêmê a ndê dniye, daa yi dyámê pee p:uu dnye nuw:o. Yini p:uu wodnye nuw:o, mêpêdê diyé dniye.

16 U yi y:e doo kwo, Dyámê pee mb:aa mbêmê nmî lee dmi, Chóó Lémi kwéli wunê tóó. Yi kópu u l:êê dîy:o yi wépi dmi daa puwâ, p:aa ndêndê yi l:êê dîy:o ngmê l:âmo ngê.

17-18 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Epîlaham a tókó ngê, apê, U kêlîmî ngênî m:uu, kwo, Ǹm:ee Yisak dpî vya ngi, kpêê ngê a ka dpo yé. K:omo tpile Chóó Lémi ngê Epîlaham ka mwiyé a vyu, kwo, Nyoo njini, daa Yisîmél u tii ńedê yéli, ngmênê Yisak u tii ńedê yéli, ngmênê Epîlaham Chóó Lémi ka mb:aamb:aa ngê doo kêlîmî, tp:oo Yisak daa w:êê ngê, kpêê ngê pî yó. *

19 Epîlaham u nuw:o Chóó Lémi p:uu doo kwo, apê, A tp:ee n:aa vyee, Chóó Lémi ngê ghê mê t:emî. Na a ka yinté kópu yi pyodo, Epîlaham ngê tp:oo u vyee têdê ńuwo, daa kêmakêma pî vyâ, ngmênê Chóó Lémi ngê kwo, Muntoo. Kwo, Ǹm:ee nangê vy:a. Ngmênê u kwo Chóó Lémi ngê Yisak ghê mê t:ângo.

20 Kêlîmî mbêmê Yisak ngê Chóó Lémi u kópu dyuu tp:oo dê Njakóp mbwémi Yisó ye vyi too. Kópuni dîyo adnyi pyodopyodo, yi kópu knî ye vyi too. *

21 Dini ghi n:ii ngê Njakóp mupwoknî Yichip dnyen:aa ya, kêlîmî mbêmê Njakóp ngê u kee dê, Njósép tp:oo dê ye Chóó Lémi u kópu dyuu ye vyi too. U kiyé p:uu doo a kwo, Chóó Lémi ka u ngwo doo ngêpê, kwo, Ala tpémi dê ye mb:aamb:aa ngê cha a vyuwo. *

22 Dini ghi n:ii ngê Njósép vy:ene wo, daa kêmakêma doo pwopwo, kêlîmî mbêmê mu dini ghi u kópu dyuu u mbwó knî ye vyu. Yepê, Nmî kuwó dini ghi ngê, Chóó Lémi ngê M:aa u yoo yilî ngê wa pyódu. Yepê, Yichip u mênê wa a pw:ii té. Yepê, Yi ngwo a dînê dyuu myoo ńuw:o y:e. *

23 Kêlîmî mbêmê Mósisi u pye mî y:oo Mósisi a w:êê ngópu. Dini ghi n:ii ngê ta, a w:ee ngópu, apê, K:uuchêm u tp:ee. U yi y:e dêpwo kwo, Lede knî y:oo king u kópu mbêmê vya y:e. Yi kópu u l:êê dîy:o king u kópu daa châpu ngópu, d:ââ pyile dpîmo ng:uu ńeńe. U kuwó dini ghi ngê king tp:oo módó ngê a nmyââ, chóó tp:oo ngê pyódu ngê. *

24 Dini ghi n:ii ngê Mósisi mââwe ngê pyodo, Yichip tpémi y:oo mb:aamb:aa ngê dnyimo chââchââ, ngmênê kêlîmî mbêmê yi chââchââ u wépi puwâ, yi vy:o a pwii wo, chóó u yoo vy:o mê ghê wo. *

25 K:omo tpile Chóó Lémi u yoo vy:o u k:ii nipi dnye mgînî vyîmî, ngmênê yi kópu u kwo mb:aamb:aa ngê pyodo. Chóó u yoo yi wépi dmi wo puwâ, Yichip tpémi yi vy:o wodoo kwo, ye m:ââ knî ngmê yi k:oo u ya pê mb:aamb:aa, u tpile myepê yilî. Yi kópu wo d:uu ngê, ye dono kópu yipê d:uu ngê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê nmî kn:ââ yoo yi l:êê dîy:o mwiyé a ngmidi ngê.

26 Alanté doo a nuw:o, apê, Chóó Lémi ngê yinê a ngmidi noo, Yisîléli tpémi yi kada kaa noo. Apê, K:omo tpile adnyi nkwitinkwiti nê, Yichip tpémi y:oo amyid-nyi nkwitinkwiti nê, ngmênê yi kópu a ka têdê kópu, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê kóó k:oo wa kaa nê. Mósisi ka yi kópu ndîî

* **11:12:** Gen 15:5 * **11:17-18:** Gen 22:1-14; Njems 2:21-22 * **11:20:** Gen 27:27-29; 27:39-40 * **11:21:** Gen 48:15-16 * **11:22:** Gen 50:24-25 * **11:23:** Ex 1:22; 2:1-2 * **11:24:** Ex 2:10-12

kópu ngê pyodo, Yichip tpémi yi tpile yilî têdê kópu ngê u kwo pyaa dniye.

27 Kêlîmî mbêmê Mósisi ngê Yichip a kuwo ngê. K:omo tpile king u yoo yi wépi dmi puwâ, ngmênê ye dêpwo nkîngê, ye mêdêpê diyé wo. Na a ka Chóó Lémi yi módu, yinê wêdêwêdê kwólu. *

28 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Mósisi Yichip mê dy:ââ ngê, Mósisi Chóó Lémi u kópu ka kêlîmî mbê wo, Tp:ee Kaa W:êêw:êê u kópu dyuu nmî kn:ââ knî ye vyi too. Yi kópu dyuu mbêmê sipi tp:oo vya tumo, wêê yi keńe t:âmo keńe t:âmo t:ee ngópu. Yi mgîdî ngê Chóó Lémi u enjel ngê Yichip tpémi yi tp:ee mââ kaa yintómu vya too, ngmênê ngomo t:âmo n:ii knî yi p:uu wêê doo ya, tp:ee y:i daangmê vyâ. *

29 Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ knî y:oo Yichip a kuwo ngópu, kêlîmî mbêmê Ntii Mtyemtye m:ââ pââ ntee tpile ngê pyodo, u ngwo ngmêê ngópu. Dini ghi n:ii ngê Yichip tpémi yi kuwó ghê dniye, ntii mêdê diyé wo, tpêpwo u pwo mênê yó, u ngwo vy:êê dniye. *

30 Dini ghi n:ii ngê nmî kn:ââ yoo Kenan Wee u kwo mî taa dniye, wo pyudu knî yi k:oo Njédikó dnya a y:eey:ee. Chóó Lémi ka kêlîmî mbêmê yi p:aani u chêêpî mbwa a vyóó wo, Njédikó tpémi u ngwo vya tumo. *

31 Nmî kn:ââ yoo Njédikó ghêlî dîmî taa dniye, Njósuwa ngê lede miyó dy:ââ ngê, yepê, Njédikó nyi ngete nyoo. Dini ghi n:ii ngê mî taa knopwo, Njédikó tpémi y:oo u yi y:e doo kwo, Nmî vya dê, ngmênê téli pyââ Lahap ngê w:êê doo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka doo kêlîmî. Njédikó tpémi y:oo Chóó Lémi dêdnyimo chââchââ. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî kn:ââ knî y:oo yi p:aani a pw:oo ngópu, pi yintómu vya tumo, ngmênê Lahap w:êê ngópu, u yoo knî yi k:ii, mu kópu u dîy:o ngete dê yinê a w:êê doo. *

32 Dyimê pywuu nmye daamunê kê. Dye ghi doo u ntââ ngê dê pyódu, kêlîmî pyu yoo yi danêmbum nmye daamunê nt:o. N:ii dé yi kêlîmî ndîî, woni yoo yi pi dmi ala, Nkidiyón, Mbadaka, Samîsón, Njepîta, Dépidi, Samuwel, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u komo dnyimo a kapî, mye yi k:ii.

33 Woni knî y:oo kn:aa lede yoo ngm:ii kalê tumo, yi chóó yi yoo mb:aamb:aa ngê dnyimo y:enê dé. Kópuni Chóó Lémi ngê ye mwiyé a vyi too, yi kópu yi l:êê dîy:o mye d:uu too. Chóó Lémi ngê woni layoni knî ye w:êê too, *

34 woni yoo ndê ka w:êê too, woni yoo l:êê têdê w:êê too. K:omo tpile l:êê yi lama dnyinté doo ya, ngmênê Chóó Lémi ngê modoo a wêdêwêdê kîgha dé, kn:aa lede yoo dnyimo vyee dé. *

35 Pyââ knî ngmê yi nêni yoo pw:oo dniye, yi kêlîmî u l:êê dîy:o myombó mêdê pii dniye, ngmênê kêlîmî u l:êê dîy:o pi woni pw:oo dniye, mêdêpê pii dniye. Dini ghi n:ii ngê pi knî y:oo dnye kpakakpaka dé, alanté dnye nuw:o, K:omo tpile a vyee nmo, ngmênê Chóó Lémi daanmo wópu, mu dini ghi ngê amêdê pyidu nmo. *

36 Kêlîmî pyu knî ngmê dnye yumuyumu dé, yedê ngê myednye kpakakpaka dé, knî ngmê yedê ńedê t:ee tumo, mbwa k:oo kalê tumo. * 37-38 Kêlîmî pyu knî ngmê chêêpî ngê vya tumo, woni taa ngê vya tumo. Yi-pââ choo ngê ntee anyi châpwo, kêlîmî pyu woni choo ngê yinté dnyimo châpwo dé, u ngwo dnyimo vyee dé. Kêlîmî pyu woni knî y:e dono dnyimo d:uud:uu, dnyimo ngm:ii kîgha dé. Doo u ntââ nipi daapîdnye ya, mu kópu u dîy:o mgîdî u yoo kêlîmî u yoo daa numo yi pee dé. Yi kêlîmî pyu yoo nko mênê dnyimo mbêpêmbêpê, kpomo t:âmo kpomo t:âmo dnyimon:aa ya, mbu knî yi mbêmê dnyimon:aa mbwolombwolo. Ngópuch:anê ngê dnyimo pyodopyodo, dini ghi n:ii ngê yi kpîdî dnyimo a chópuchópu, sipi too nunukwéti too yi paa dnyimo t:emî dé.

39 K:omo tpile yi yéli yi kêlîmî mbêmê Chóó Lémi u nuu u yoo ngê pyaa dniye, ngmênê kópuni mb:aa ye a vyi too, woni knî dêpê pyw:ee tumo,

40 mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u yi doo kwo, Yi yéli y:oo dny:oo t:âât:ââ nmo. Mu dini ghi ngê yi k:ii yoo ngmidi ngê wa pyódu

* **11:27:** Ex 12:51 * **11:28:** Ex 12:21-30 * **11:29:** Ex 14:21-31 * **11:30:** Josh 6:12-21 * **11:31:** Josh 2:1-21; 6:25
* **11:33:** Dan 6:22 * **11:34:** Dan 3:23-27 * **11:35:** 1 Kings 17:17-24; 2 Kings 4:18-37 * **11:36:** Jer 20:2; 37:15-16

nmo, kópuni ndêndê ngê mb:aamb:aa, yi kópu nipi nmo wa a kê.

12

Yesu u maa kîgha

1 Yélini Chóó Lémi ka mwiyé a kêlîmî mbê dniye, yi yéli, yoo ndîî. Yi yéli Chóó Lémi u maa p:uu nmî kada ghê dniye, wumê t:âât:ââ nmo. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni knî y:oo dpî dînga nmo, kéé téme, dononi knî y:oo dpî mgîmî nmo, dny:ii d:ii téme, Chóó Lémi u maa dpodombiy:e kîgha koo. *

2 Nmî nuw:o dmi Yesu p:uu kaa koo, myedê nj:ii koo. Nmî kêlîmî nkoo kn:ââ vyîlo yi pini p:uu a kwo mo. K:omo tpile kîdosi u maadî doo kwo, ngmênê daa kede wo. K:omo tpile dnye mywenemywene kîgha, ngmênê u kwo têdê kópu ngê pyodo. U lama doo ya, Dîyo w:aa anîmo pyw:oo. Yi w:aa wunê a pyw:ângo, Chóó Lémi ka mê diyé wo, u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. *

3 Máádini kwólu, yi máádi p:uu dmyinê nuw:o. Yoo dono yi vy:o kópu dono yilî dpîmo a vyîmî. Dmyina a nj:ii, yi máádi myedmyinê kîgha, nangmê kede. *

4 Dono vyîmî têdê nmyi vy:o pini doongmê vya ngópu.

Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yoo u ngwo wunê kpadakpada too

5 Dono vyîmî têdê Chóó Lémi ngê wunê kpadakpada nmoo, mu kópu u dîy:o nmo tp:oo módó tp:oo mââ yoo. Yi kópu puku yedê alanté a tóó,

A tp:ee, nmî Lémi ngê adî kpadakpada ngi, nangê vyi, Têdê kópu yila.

Dini ghi n:ii ngê nguwó ada a mbumu knomomê, ye p:uu dpodo nangê yé,

6 mu kópu u dîy:o yélini yi nuu ghi dmi nmî Lémi nódo a tóó, yi yéli wunê kpadakpada too,

n:ii dé tp:oo ngê dpî pyódu té, dpî kpaka té.

7 Dononi nmyinê vyîmî tumo, nmî Mî ngê yi dono ngê wunê kpadakpada nmyoo. Yi kpadakpada u wépi kîdmyimê pwapî, mu kópu u dîy:o pi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yoo ntee a kpadakpada too, Chóó Lémi ngê yinté myewunê kpadakpada nmyoo. Doo u ntââ pi ngê tp:ee daawa tpyé, módó, ngmênê dpî dêêpî kê.

8 Chóó Lémi ngê tp:oo módó tp:oo mââ yintómu ntee wunê kpadakpada too, yinté wodêdê kpadakpada nmyoo, ye tp:oo njini ngê daap:ee pyede, p:ee maadî tp:ee dé.

9 Dyámê mbêmê nmî mî knî y:oo dnyimo kpadakpada nmo, u ngwo nmîmo kpadakpada, u nkwo nmo chââchââ too. Nmî Mî n:ii mbóó p:uu wunê tóó, dini ghi n:ii ngê dpo kpada nmo, ntênê paa kpada kmêle, ghê kamî u ngwo anmo pyw:oo.

10 Daa ndîî la ghi tp:oo, nmî mî knî y:oo yi chóó yi l:êê ghi dmi mbêmê dnyimo kpadakpada nmo, ngmênê Chóó Lémi ngê nmî mb:aamb:aa u l:êê dîy:o wunê kpadakpada nmoo. Ntee a tóó, dyââpe p:uu daa t:a, u yi u ngwo a kwo, Yinté nî pyódu té.

11 Dini ghi n:ii ngê dpo kpada nmo, nmînê nmo daa nmî nuu u kópu nmo yedê d:uu, dono kópu nmo yu d:uu, ngmênê u kuwó dini ghi ngê anyinê w:ee, u nt:u kópu anyinê pyw:oo, pi mb:aa ngê anyi pyódu, yoo yi k:ii mb:aamb:aa ngê noko anmyi ya.

12 K:omo tpile nmyi kêê dmi dpî wiy:a dniye, nmyi yi dmi dpî nté dniye, ngmênê Chóó Lémi p:uu dpodombiy:e dmyinê dpodo.

13 Nmyi yi dmi dono u maa p:uu nangmê kââ, maa mb:aa yidmyinê kîgha. Nmyi yi k:aa pyââ u pono dmyinê vyápê, tpuu pyââ u pono n:uungmê vyápê. N:ii ngê yu pyââ wunê a dêê ngê, maa mb:aa kîdangê kuwo, u kwo wa mbó. Maa mb:aa yichoo kîgha, mb:aamb:aa ngê moo pyaa we.

14 Pi yintómu knî yi k:ii mb:aamb:aa ngê noko dmyinê ya. Kópu mb:aa dmyinê d:uud:uu dé. N:ii ngê kópu mb:aa daadî d:uud:uu dé, nmî Lémi daawa m:uu.

Mbwaa kuu yiyé u danêmbum

15 A tîdê mbwó yoo, noko mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo. Máádini Chóó Lémi ngê a yó, nmyi vy:o pini ngmê yi máádi p:uu kîdangên:aa diyé. Nmyi vy:o pini ngmê ngê mbwaa kuu nmyi mênê kîngê yé, nmyi mbodo dmi kîngê vyuwo té.

* **12:1:** 1 Kódin 9:24-25 * **12:2:** Hipîlu 1:3; 3:1 * **12:3:** Mát 27:28-44

16 Pyââ ti mââ ti nmyi vy:o kîngê ya. Chóó Lémi p:uu kópu dyuu têdê kópu ngê nmye kîngê pyaa dmi, Yisó u nt:anê nangmê yââ, mu kópu u dîy:o kópuni Chóó Lémi ka ndîî kópu, têdê kópu ngê u kwo pyodo. K:omo tpile pi kaa, ngmênê nté kuu ngmidi u l:êê dîy:o u mbwó tpuuni ka kwo, Nyi a kada pini. *

17 U kuwó dini ghi ngê u yi u ngwo doo kwo, M:aa ngê Chóó Lémi u kópu mb:aa a p:uu ngmê t:ee ngê, ngmênê Chóó Lémi ngê a mb:ii ngê. K:omo tpile Yisó ngê u yi doo kwo, Maa mb:aa p:uu m:aa ghê, u l:êê dîy:o myedoo mbê, ngmênê doo u ntââ. *

Chóó Lémi u chââchââ

18 A tîdê mbwó yoo, maa kamî mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha. Kópuni nmî kn:ââ knî y:oo a m:uu tumo, yi kópu dpîp:e m:uu tumo. Dini ghi n:ii ngê Sainay mbwini vyuwo lee dniye, Chóó Lémi ndê k:ii ntee tpile ngê mbu mbêmê ye a ghêpê wo, yi ndê dpudu ngê mgîdî a gh:ay ngê. Yópu ndîî doo a wupe, *

19 nkéli dpuwo u dnye dnye nyêmî, Chóó Lémi u dnye mye ny:ee ngópu. Pi knî y:oo Mósisi ka kwo, U yi nmo daa kwo, Yi dnyeni m:oo ny:oo,

20 mu kópu u dîy:o kópuni mwiyé a ny:ee ngópu, yinê ye doo u ntââ ngê pyodo. Yi kópu ala, N:ii ala mbwini paa da lee knomomê, chêêpî ngê dpî vya yó, myenté tpile tp:oo n:ii ala mbwini paa da lee knomomê, chêêpî ngê myoo vya yó.

21 Kópuni m:uu ngópu, d:ud:umbiy:e nkîngê kalê too, Mósisi mye nkîngê kwólu, yepê, Ntênê myidî nkîngê mb:anê.

22 A tîdê mbwó yoo, yi mbwini vyuwo dpîp:e lee dniye, ngmênê Chóó Lémi kwéli a tóó, y:i nmyinê lee dniye. Yi p:aani Njedusalem ntee p:aani. Njedusalem daa Sainai mbwini mbêmê a tóó, ngmênê Saiyon mbwini mbêmê a tóó. Enjel yilî tp:oo témi tap yi vy:o nmye wee. *

23 Chóó Lémi ka nmyinê lee dniye, pini n:ii pi yintómu yi kóté kîgha pyu ngê a tóó. Dyámê mbêmê tp:ee kaa u pi ndîî ngê ntee a tóó, Chóó Lémi ngê nmyi pi dmi ndîî ngê yinté mye pyódu ngê, nipi a danê nmyoo, nmyi pi dmi mbóó p:uu a d:êê too, w:aa u ngwo nmyinê pyw:ee ngópu. Yélini Chóó Lémi ka mwiyé dnya a kêlîmî, dini ghi n:ii ngê a pw:oo dniye, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê pyódu too, ala ngwo yi yéli yi vy:o nmye wee. *

24 Yesu ka nmyinê lee dniye, pini n:ii ngê Chóó Lémi ka a kââdî nmoo, chóó u wêê ngê nmî dono yilî yinê mye chedê too. Dini ghi n:ii ngê Kéén ngê u mbwó Epel a vyâ, wêê têpê mbêmê ghîgho, Chóó Lémi ngê Epel u ntââ Kéén ngê a vy:ungo, ngmênê Yesu u wêê ngê kópu mb:aa kn:ââ yi chópu, u l:êê dîy:o nmî yikî dmi u pwo ghay wo. *

25 A tîdê mbwó yoo, maa kamî mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha. Nmyi ngópu dmi dpî kpêmî tóó. Yélini Mósisi ka dyámê mbêmê dêdnyimo a ng:aa, yi ngwo dnyimo a pwopwo. Nmî Lémi mbóó p:uu nmo wunê mbumu. U dnye daanmî ny:ee knomomê, ye ntênê wa kpada nmo. *

26 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi nmî kn:ââ knî ye a mbwolo, u dnye ngê têpê a ghêdê kwólu, ngmênê mu dini ghi ngê daa têpê u mo wa a ghêdê kwolo, ngmênê mbóó amye ghêdê kwolo. Yi kópu puku yedê mye tóó. *

27 U nt:u kópu ala, dyámê u tpile dé adnyi ghêdê, chedê ngê wa pyaa dmi, ngmênê tpile ndêndê dé chedê ngê daawa pyaa dmi.

28 Chóó Lémi kwunokwuno koo, mu kópu u dîy:o yélini yi vy:o kaa nmoo, yi yéli yi k:ii chedê ngê daanmî pyaa dmi. Chóó Lémi u nuu u yoo ngê pyaa kmêle, mb:aamb:aa ngê chââchââ koo, u kwo mye nkîngê kmêle,

29 mu kópu u dîy:o nmî yâpwo, yoo dono ndiya yinê dpî kéé. *

13

Maa kamî u kópu mb:aa dé

1 A tîdê mbwó yoo, maa kamî nmye kîgha ngmê, kópu mb:aa yidmyinê d:uud:uu dé. Nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. *

2 Pi my:oo knî ye dmyinê vyuwo. Nmyi lama ka tóó, nmî kn:ââ yoo pi my:oo knî

* **12:16:** Gen 25:33-34 * **12:17:** Gen 27:30-40 * **12:18:** Ex 19:12-13,16-20; Ex 20:18-21 * **12:22:** Tpyuu 21:2; 5:11 * **12:23:** Luukî 10:20 * **12:24:** Hipîlu 8:6; Gen 4:10 * **12:25:** Hipîlu 2:1-3; 10:28-29 * **12:26:** Ex 19:18 * **12:29:** Deut 4:24 * **13:1:** Njon 13:34 * **13:2:** 1 Pita 4:9

ye dnyimo a vyuwo, woni yoo daa yi lama enjel knî ye myednyimo a vyuwo. *

3 Yélini mbwa k:oo a wee, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo. Mbwa k:oo yi k:ii w:ee wee, tpileni u yi nmye choo kwo knomomê, yi tpile ye dmyinê yémî dé. Yélini a mgînî vyîmî té, ye dmyinê vyuwo, mu kópu u dîy:o nmyo yoo mu ngmidi. *

4 Yéé yepe yi nuw:o dê numo p:uu dny:oo kwo, yi tumu mââ yi tumu pyââ kîngmê ya. N:ii pini n:ii u kuwó wa pwiyé, Chóó Lémi ngê wa kpada. Pini n:ii adî pyââ ti, pyópuni adî mââ ti, Chóó Lémi ngê amye kpada dê.

5 Nmyi nuw:o dmi ndapî p:uu kîngê kwo. K:omo tpile ndapî têdê nmyi ngópu ye tóó, yi ntoo mbêmê dmyinê ya, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê ala kópu a vyu,

Nmye ana a vyuwo,

nmyi mo daanê kalê nmyo. *

6 Yi kópu u l:êê dîy:o nkîngê ngê kêê nangê t:oo, ala kópu dpî vyi yoo, apii,

Nmî Lémi ngê wunê ngêêpî nmo,

pini n:ii ngê dono kópu nmo adî d:uud:uu, u kwo daanmî nkîngê,

yi pini wa dîpî, daawa dyênê nmo. *

7 Yélini nmyi kada a wee, dmyinê nuw:onuw:o dé, myedmyina a nj:ii dé, n:ii knî y:oo Chóó Lémi u kópu dyuu nmye dnyimo tpapê dé. Ntee dnyimo ya, ntee dnyimo kêlîmî, nmî Lémi u yoo ntee dnyimo wêdêwêdê kîgha dé, yi kópu knî yi p:uu dmyinê nuw:o, myedmyina a nj:ii dé.

8 Yesu Kédisu wunê ntee doo a ya, ala ngwo mye yinté, mu dini ghi ngê mye yinté, chedê ngê daawa pyódu. *

9 Nuw:o ghi kamî knî y:oo kîngê dóó nmyo, kn:aa máádi p:uu kîngê kaa nmyo. N:ii ngê nté knî ngmê nmye dpî kwódu té, yi pini ka ng:aa ngê kêê nangê t:oo. Yi kwódu yé kópu knî yi mbêmê pi u gha wêdêwêdê ngê d:uudpî pyódu, ngmênê Chóó Lémi ngê pi u gha wêdêwêdê ngê yinê dpî pyódu. *

10 Yesu nmî l:êê dîy:o pwene, chóóchóó kpêê ngê pyódu ngê, Chóó Lémi ka maa kamî nmo a yó. N:ii knî y:oo tpile tp:oo kpêê ngê dpî yé t:oo, Yesu ngê daawa ngee té.

11 Dono chedêchedê u l:êê dîy:o kpêê yiyé pyu yoo yi kada pini ngê tpile tp:oo wêê yâpwo ghi ndêndê k:oo a ńeńe ngê, ngmênê yi tpile tp:oo ntóó kn:aa wumê nk:êênî tumo. *

12 Yi kópu u l:êê dîy:o Yesu daa p:o vya ngópu, kn:aa ńuw:o ngópu, y:i mî vya ngópu, nmî dono yilî yintómu chedê ngê u ngwo pyaa dniye. *

13 K:omo tpile yoo mbwee knî y:oo adnyi nkwitinkwiti nmo, ngmênê yi vy:o a pwii kmêle, Yesu ka kuwa lee kmêle.

14 Dyámê mbêmê nmî p:aa ndêndê daangma a tóó, nmî p:aa ndêndê nmo t:âât:ââ. *

15 Tpile tp:oo kpêê ngê daamunmî yé, ngmênê Yesu u pi mbêmê dye ghi yintómu Chóó Lémi chaa kîgha koo, pi knî ye u pi myedmyinên:aa tpapê. *

16 Pi ngêêpî nangê yé, pi ka vyuwo mye-nangê yé. Yi kópu dê Chóó Lémi u nuu u kpêê yiyé u kópu dê. *

17 Nmyi kada pini yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o daa mgeemgee nyédi, dye ghi yintómu nmye wunê vyuwo nyédi, mu dini ghi ngê Chóó Lémi ye adîn:aa póó, yi dpodo u p:êê u kwo amînê nté t:oo. Ye mb:aamb:aa ngê anmyi ng:aa, yi dpodo têdê yi gha dmi mb:aamb:aa ngê adnyi pyodopyodo. Ye daanmyi ng:aa knomomê, ye yi dpodo têdê yi gha dmi dono ngê adî ya, adnyi mgeemgee, dnyinté u nkwo adnyi ngêêpî nmyo. *

18 A l:êê dîy:o dmyina a ngêpê, mu kópu u dîy:o a lama ka tóó, Yesu ngê a dono yilî ló dini a chedê too, ala ngwo mêdaamunî dono. Ndêndê ngê u ya a nga a kwo, Dye ghi yintómu kópu mb:aa nî d:uud:uu dé.

19 Chóó Lémi ka dpodombiy:e dmyina a ngêpê, lîmîlîmî ngê nmye mêpêdê dy:ââ nêne.

Wêdêwêdê kîgha u kópu

20 Nmî yâpwo ndêndê, pini n:ii ngê yoo dpo kââdî, choo a ngêêpî nmyo. Ntênê ada a ngêêpî nmyo, mu kópu u dîy:o chóó

* **13:3:** Mát 25:36 * **13:5:** 1 Tim 6:8-10; Josh 1:5 * **13:6:** Psalm 118:6 * **13:8:** Tpyuu 1:17-18 * **13:9:** Lóma 14:17; 1 Kódin 8:8 * **13:11:** Lev 16:27 * **13:12:** Njon 19:17 * **13:14:** Hipîlu 11:16 * **13:15:** Psalm 50:14,23 * **13:16:** Pilipay 4:18 * **13:17:** 1 Tes 5:12

Tp:oo nmî Lémi Yesu nmo a dy:ââ ngê, mêdê pyidu ngê. Yi pini sipi y:eey:ee pyu ndêndê, nmî l:êê dîy:o pwene, Chóó Lémi ka u ngwo a kââdî nmoo, mêdaawa kéé nmo.

21 Kópuni mbêmê Chóó Lémi u nuu u kópu anmyin:aa d:uud:uu dé, Chóó Lémi ngê yi kópu nmye choo a kuwo dé, chóó u nuu u yoo mb:aa ngê myechoo a pyépi nmyo, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê yinê a w:ee nmoo, pini n:ii anmî chaa kîgha, chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

Kuwókuwó kópu dyuu

22 A tîdê mbwó yoo, nmyi wêdêwêdê kîgha u l:êê dîy:o kópuni dyuu nmye d:a d:êê té, mb:aamb:aa ngê dmyinê nuw:onuw:o dé. Daa kópu yilî nmye yed:a d:êê.

23 Kópu mb:aa ngmêdî ny:oo, nmî mbwó Timoti mbwa mênê kî pwii wo. Lîmîlîmî ngê a ka wa a lee knomomê, ye y:i nipi any:uu m:uu nmyo.

24 Nmyi kada pini knî ye a mb:aamb:aa dpî y:ee yó, myenté Yesu u yoo knî ye myoo y:ee yó. Yitali tpémi yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yi mb:aamb:aa nmye myedê dy:ââ ngmê.

25 Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê choo a ngêêpî nmyo.

Wu u dî.

NJEMS

Nmî Lémi Yesu m:aani n:ii ngê pwene, m:ââ y:a mê limi mî loo, u kuwó dini ghi ngê u mbwó Njems ngê ala pweepwee pee u ngwo a d:êê ngê, Yesu u yoo p:aani p:aani kwéli dnya a ya, y:i ye dy:ââ ngê. Yi yéli mye Nju tpémi. Yélini daa Nju tpémi Yesu u yoo vy:o ghêlî daangê ghê dniye. Yi dini ghi ngê Njems Njedusalem doo ya, Yesu u yoo yi kada pini ngmê ngê doo ya.

1 Nê Njems, Chóó Lémi u dpodo pyu ngmê, myenté nmî Lémi Yesu Kédisu u dpodo pyu ngmê, ala pweepwee pee nmye até d:a dy:ââ, p:aani p:aani yélini Yesu u yoo vy:o a ghê dniye.

Dono u vyîmî

2 A tîdê mbwó yoo, dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u l:êê dîy:o yoo nmyi p:uu a d:uu nyédi, dono nmye a d:uud:uu ngópu, yi ngwo nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê mîchoo py-odopyodo, *

3 mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, dono vyîmî têdê n:ii u kêlîmî chedê ngê d:uudpî pyódu, yi pini u vyîmî pyu ndîî ngê u ngwo dpî pyódu.

4 Ghêlî k:ii kêdmyongê kede dmi, dpodom-biy:e dmyina a vyîmî, mu kópu u dîy:o nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê paa pyaa dniye, dyââpe nmyi p:uu kîngmê ya.

5 Dono vy:o n:ii u nuw:o doo u ntââ ngê dê pyaa knomomê, Chóó Lémi ka moo dmy:ee ngê, u nuw:o yinê wa a ńepwi, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi daa mtîkó pyu, myedaa kmungo pyu, módó u kwo wa a y:oo. *

6-7 Ngmênê yi pini u nuw:o ngmidi ngê choo ya, ntênê choo kêlîmî, u ngwo choo ngêpê, mu kópu u dîy:o n:ii u nuw:o daa ngmidi ngê a tóó, n:ii ngê apu, Kópuni Chóó Lémi ka dî dmyinê, a ka wa a kê, ó daawa a kê, yi pini ka Chóó Lémi ngê kópu daangmêwa a y:oo. Yi pini yópu ng:oo ntee pini, daa kópu ngmidi p:uu a nuw:o yédi. *

8 Yi pini nuw:o miyó miyó pyu.

Ndáápi pini dê pinté yi danêmbum

9 A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile nmyi pi dmi daa ndîî, ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê choo ya, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê chóó tp:oo módó tp:oo mââ ngê a pyódu nmyoo. *

10 K:omo tpile ndáápi yoo yi pi dmi ala ngwo ndîî dé, ngmênê dny:oo nkîngê, mu kópu u dîy:o ponoch:aa nênê ntee dpo mtiti dmi, yi yéli yinté wamyedê mtiti dmi. *

11 K:omo tpile ponoch:aa nênê mb:aa dé, ngmênê lîmî k:ii dpo mtiti dmi, yópu ngê lîmîlîmî ngê myedpo gh:ay té. Ndáápi yoo mye yinté dé, ndapî kmênêkmênê p:uu a nuw:o nyédi, Chóó Lémi p:uu daa nuw:o nyédi, lîmîlîmî ngê yinté amye pw:oo dmi.

Nuw:o ghi dono u danêmbum

12 Nmî Lémi u l:êê dîy:o, pi knî y:oo dini ghi n:ii ngê dono nmye adnyi d:uud:uu, n:ii ngê nmî Lémi daawa kéé, yi pini u gha mb:aamb:aa ngê a ya yédi. Yi tókótókó têdê n:ii daawa dîpî, nmî Lémi ngê ghê kamî dîyo u kwo wa y:oo, mu kópu u dîy:o ala kópu ló dini a vyu, apê, N:ii nódo a nuu ghi adî ya, ghê kamî u kwo wanî y:oo. *

13 Yi dono vyîmî têdê n:ii ngê dpî vyi, Dono ngmênî d:uu, ó daanî d:uu, yi pini ngê kîngî vyi, Chóó Lémi ngê yi nuw:o ghi dono a nuw:o k:oo yinê da kéé, u l:êê dîy:o yi kópu dono n:aa d:uud:uu, u nkwo daawa kpada nê. A tîdê mbwó yoo, yinté daa tóó, mu kópu u dîy:o doo u ntââ pi ngê Chóó Lémi u nuw:o k:oo nuw:o ghi dono daangmêwa a kéé, myenté Chóó Lémi ngê pi u nuw:o k:oo nuw:o ghi dono myedaawa a kéé. *

14 Daa Chóó Lémi ngê nuw:o ghi dono u nuw:o k:oo yinê dpo kéé, ngmênê chóó u nuw:o dono ngê yinê dpî dóó.

15 N:ii dono p:uu a nuw:o yédi, u gha dono ngê dpo nt:ono. Mbwili km:oo ntee dpî km:ee, yi pini u gha mye yinté. Dini ghi n:ii ngê mbwili km:oo pââ ndîî ngê dpî pyódu, dpî ghîî, tp:ee dpî tpyé. Yi tpémi dini ghi n:ii ngê dpî k:aa, u nkwo dp:uu tpamê. Dono mye yinté. N:ii dono p:uu adî nuw:o, u kuwó dini ghi ngê yi dono dpî d:uu. Yi pini u dono dpî k:aa, dono yilî dpî d:uu, u dî pwopwo, ndê ngê u nkwo wa ma.

* **1:2:** Lóma 5:3-5; 1 Pita 4:13-14 * **1:5:** Mát 7:7 * **1:6-7:** Mak 11:24; Luukî 16:13 * **1:9:** Njems 2:5 * **1:10:** 1 Tim 6:17; Luukî 12:16-21 * **1:12:** 2 Tim 4:8; Luukî 6:22-23 * **1:13:** 1 Kódin 10:13

16 A tîdê mbwó yoo, nangê vyi, Chóó Lémi
ngê a nuw:o k:oo yi nuw:o ghi dono yinê da
kéé.
17 Daa nuw:o ghi dono nmo yiwunê
kuwo too, ngmênê nuw:o ghi mb:aa vyîlo
nmo yiwunê kuwo too. Kópuni yilî Chóó
Lémi ngê nmo wunê kuwo too, yintómu
mb:aamb:aa dé, dyââpe yi p:uu daangma
a t:a. Mgîdî u kópu dé daa Chóó Lémi u
nuu u kópu dé. Mgîdî u l:êê dîy:o d:ââ kââdî
l:âmo doo, pudu mye l:âmo too. K:omo tpile
d:ââ dpî pw:onu, ntaa modpo tpâlî, ngmênê
Chóó Lémi daa yinté. Dye ghi yintómu u
kópu yilî mb:aamb:aa dé, d:uudpî ngmêê té.
*
18 Dini ghi n:ii ngê nmî nuw:o dono dpî
tpamê, dono u ngwo nmo d:uud:uu ngê,
ngmênê Chóó Lémi daa yinté. Dini ghi n:ii
ngê Chóó Lémi u nuw:o mb:aa tpamê wo,
Yesu p:uu ndêndê kópu mbêmê kamî ngê
yinê pyódu nmoo. U yi u ngwo a kwo, Nmî
tîdê mbwó mê yilî ngê paa pyaa we. *

Chóó Lémi u kópu dyuu u nyêmî

19 A tîdê mbwó yoo, mb:aamb:aa ngê
mwiyé dmyinê ng:aa, u nkwo kuwó dmy-
inê danêmbum, ghêlî k:ii nangmê nod:e, *
20 mu kópu u dîy:o doo u ntââ Chóó Lémi
u nuu u kópu nod:enod:e mbêmê daang-
manyi d:uu.
21 Dononi nmyi mênê a pyede, dpî kéé
tóó. Chóó Lémi ka dmyinê ng:aa, p:uu
dmyinê ndiye. Nmî Mbwámê Yesu p:uu
kópuni nmyi ny:ee ngópu, nmyi gha vy:o
mb:aamb:aa ngê choo ya. Yinê wa ngee
nmyo. *
22 Nmî Lémi u kópu dyuu k:omo ngê
namê nyêmî dé, ngmênê ndêndê ngê dmy-
inê nyêmî dé, myedmyinê d:uud:uu dé. *
23 N:ii ngê u ngópu dê y:oo nmî Lémi
u kópu dyuu dpî ny:ee té, ngmênê daa
d:uud:uu too, lîmîlîmî ngê yi pini u nuwo
modo kuwo dmi. N:ii ngê kwodo ng:oo dmi
kââyikuu yedê dpî m:uu, mye yinté pini.
24 Kwodo ng:oo dmi lîmîlîmî ngê dpî
m:uu, lîmîlîmî ngê l:âmo u kwo modo ngêpa.
25 Nmî Lémi ngê Setan kwulo a pwaa
nmoo, kóó k:oo kaa nmoo. Pini n:ii u kópu
mb:aa knî yi p:uu a nuw:o yédi, mb:aamb:aa
ngê mye chââchââ ngê, yi pini u nuwo yi
kópu dyuu daawa a kuwo, Chóó Lémi ngê
yi pini amyaa ngêêpî.
26 N:ii ngê dpî vyi, Chóó Lémi mb:aamb:aa
ngê n:aa chââchââ ngê, ngmênê a peede
tpapê yédi, yi pini a k:omodanê yédi, Chóó
Lémi dnyinté a chââchââ ngê. *
27 N:ii ngê nmî Mî Chóó Lémi mb:aamb:aa
ngê a chââchââ ngê, yi pini ngê tpyêmî tp:ee
kuknwe a ngêêpî too, mgîdî u yoo yi tupwó
yi pini p:uu daa ya yédi.

2

Too pee mbêmê yoo chámêchámê

1 A tîdê mbwó yoo, mgîdî u yoo knî
y:oo ndáápi yoo a chââchââ tumo, pinté
yoo daa chââchââ tumo, ngmênê nmî
Lémi Yesu Kédisu ngê yoo yinté dêdpîmo
a chámêchámê. Yi pini ka nmyi kêlîmî
mbê dniye, vyîlo yi pini mu ngmidi u pi
ndîî, dmyina a nj:ii, yoo yi too pee mbêmê
kêdmyinêngê chámêchámê dé. *
2 Pi miyó nmyi vy:o wa ghê knî, woni
ndáápi ndîî, u kpîdî mb:aa dé, u pi mye ndîî,
woni pinté, u kpîdî mbwee dé, lukwe, yi
tpódu kpile mbêmê wanmyi chámê d:oo?
3 Ndáápi mb:aamb:aa ngê anmyi châpu
ngmê, ghi mb:aa anmyi ńuw:o ngmê, y:i amî
yââ, ngmênê pinté daanmyi châpu ngmê,
u yââyââ têdê mb:aa daanmyi ńuw:o ngmê,
ye lukwe, yi tpódu yi too pee mbêmê wan-
myi chámê d:oo, apii?
4 Apuu! Yinté daadî ya. Lukwe dîy:o
dnyinté nmye nuw:o té, lukwe dîy:o yi too
pee mbêmê wanmyi chámê d:oo. Miyó dê
dpî châpu dóó. *
5 A tîdê mbwó yoo, daa ndáápi yoo Chóó
Lémi ngê a ngmidi too, ngmênê pinté yoo
yedê ngmidi too. Yélini yi ndapî daa ndîî, yi
tpile myedaa yilî, Chóó Lémi ngê u yi doo
kwo, Kópu mb:aa ye ngmênî y:oo, wod:oo a
ngee too, nmî Lémi ka u ngwo kêlîmî mbê
dniye, kóó k:oo u nkwo wa kaa té. Ala
ndêndê kópu mwiyé ye a vyu, N:ii knî yi
nódo a nuu ghi wadî ya, yi yéli yi pi dmi ndîî
ngê wanî pyódu. *

* **1:17:** Mát 7:11 * **1:18:** 1 Pita 1:23; Njon 1:12-13 * **1:19:** Mát 5:22 * **1:21:** Kîlosa 3:8 * **1:22:** Lóma 2:13
* **1:26:** Psalm 141:3 * **2:1:** Dpodo 10:34; 1 Tim 5:21; Njems 2:9 * **2:4:** Njon 7:24 * **2:5:** 1 Kódin 1:26-28

6 A tîdê mbwó yoo, lukwe dîy:o pinté yoo dnyinté nmye chââchââ t:oo. Daa pinté knî y:oo y:oo a kóté kîgha nmyoo, ngmênê ndáápi knî y:oo y:oo a kóté kîgha nmyoo,
7 nmî Lémi Yesu u pi y:oo mye dyede ngópu.
8 Pi knî yi p:uu dêêpî kópu n:ii nmî Lémi ngê ndîî ngê pyódu ngê, mb:aamb:aa ngê dmyinê chââchââ. Yi dêêpî kópu Mósisi ngê puku yedê ló dini mwiyé a d:êê ngê, apê, Ńyóó n̲uu ghi n̲ódo ntee a tóó, yoo yi nuu ghi dmi n̲ódo yinté myechoo ya.
9 A tîdê mbwó yoo, n:ii ngê yoo yi too pee mbêmê a chámêchámê too, yi dêêpî kópu daa chââchââ ngê, dono a d:uud:uu ngê.
10 K:omo tpile dêêpî kópu yilî anyi châpu té, mu ngmidi anyi kn:aadi, ye nyi mye kn:aadi te pyu, dêêpî kópu dyuu yi chââchââ ngê chi dîpî.
11 Mósisi ngê Chóó Lémi u dêêpî kópu daa ngmidi a d:êê ngê, yi vy:o miyó nmyi ngópu n:aa tpyuu dê, ngmê, Pi nangmê vy:a, woni, Pi u kuwó nangmê pwiyé. K:omo tpile pi u kuwó daanyi pwiyé, ngmênê pi ngmanyi vy:a, ye nyi kn:aadi te pyu, dêêpî kópu dyuu chââchââ ngê chi dîpî. Myenté, n:ii ngê yoo yi too pee mbêmê a chámêchámê too, yi pini kn:aadi te pyu, nmî Lémi u dêêpî kópu ndîî daa chââchââ ngê. *
12 Nmî Lémi u dêêpî kópu kamî nmyi nuw:o ńedê choo ya, nmopê, Nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, mb:aamb:aa ngê noko dmyinê vyuwo. A tîdê mbwó yoo, mb:aamb:aa ngê noko dmyinê vyuwo, mb:aamb:aa ngê dmyinê danê, mu kópu u dîy:o vyîlo yi dêêpî kópu mbêmê nmî Lémi ngê wa kóté kalê nmo.
13 N:ii ka yoo woni daa ch:anê dniye, yi pini u kóté kîgha têdê nmî Lémi ka myedaawa ch:anê, ngmênê n:ii ka yoo a ch:anêch:anê nyédi, yi pini u kóté kîgha têdê daadî nkîngê, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ka u nkwo wa ch:anê. *

Módó kêlîmî u danêmbum

14 A tîdê mbwó yoo, lukwe dîy:o nmyi vy:o yéli woni knî y:oo ala kópu a tpapê ngópu, apu, Pi ka vyuwo daa ndîî kópu, Yesu ka kêlîmî yi ndîî kópu. N:ii daa pi ka vyuwo yédi, ala kópu chóó a tpapê ngê, apu, Yesu ka n:aa kêlîmî, yinê wa ngee nê, yi pini u kêlîmî nmyinê nmye angênté. Mumdoo yinté kêlîmî mbêmê yi pini Chóó Lémi kóó k:oo wamî ghê?
15 Dyimê pywuu nmye ngmênînê kuwo. Nmyi tîdê nmyi mbwó ngmadî ya knomomê, nté u ngópu daadî ya, u kpîdî myedaadî ya, ye lónté wanmyi ngee ngmê. *
16 Ala kópu u kwo wanmyi vyi knomomê, kwonye, Chóó Lémi ngê a ngee nyine, nkuwo ngê kîngê ngee ngi, nté yilî chi pîpî, ngmênê nté ó kpîdî u kwo daangmanmyi y:ee knomomê, ye yi pini daanmyi ngêêpî, komo ngê u kwo anmyi tpapê. Yi pini ngê ló ntini ngmadî pîpî, ló kpîdî ngê u pââ wa wópu.
17 Pi ka vyuwo nmyi lama daadî ya knomomê, ye nmyi kêlîmî ntóó, ghê daa t:a.

18 Kêlîmî pyu. Ndoo apê pi ngmê ngê ala kópu n̲ga wa vyi, awo, Nê ngê kópu mb:aa yilî a d:uud:uu ngê, nyi Yesu ka a kêlîmî. Yi pini ka ala kópu nînê tpapê, Pini n:ii pi knî ye daa vyuwo yédi, ló kópu mbêmê u kêlîmî nmo wa a kêma. Pi knî ye n:aa vyuwo yédi, a kêlîmî u ngwo nmye nînê kêmakêma ngê.
19 Kêlîmî pyu. Ala kópu ka nye kêlîmî, nyimo, Yâpwo ndêndê mu ngmidi a tóó. Ndê kópu yila, ngmênê k:omo tpile kmêna yoo yi kópu yi lama a tóó, ngmênê a nkîngê nyédi, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê dîyo wa kpada té, yi dono yilî yi l:êê dîy:o. K:omo tpile yâpwo ndêndê yi lama a tóó, ngmênê kópu mb:aa daa d:uud:uu tumo. Nyi myenté. Módó anyi kêlîmî, kópu mb:aa daanyi d:uud:uu dé, ye n̲gêlîmî ntóó.
20 N̲uw:o ńedê mb:êê a ngépi, ala kópu ndê kópu ngê n̲ga nînê pyépi, n:ii Yesu ka módó adî kêlîmî, kópu mb:aa daadî d:uud:uu dé, yi pini u kêlîmî ntóó, yinté kêlîmî mbêmê Chóó Lémi kóó k:oo daawa ghê.
21 Nmî kn:ää Epîlaham dyimê pywuu ngê n̲ga n:aa pyépi. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Epîlaham a tókó ngê, kwo, N̲m:ee Yisak dpî vya ngi, dp:uu nk:êê ngi, dpudu a ka pêdê kee we, yi ngwo Epîlaham ngê Chóó Lémi u dnye nyongo, tp:oo mbu mbêmê

* **2:11:** Ex 20:13-14 * **2:13:** Mát 5:7; 6:14-15 * **2:15:** Mát 25:41-45; 1 Njon 3:17

ńuwo, chêêpî kaa mbêmê y:i pîmî vyâ. Yi kópu mbêmê Chóó Lémi ngê a w:ee ngê, apê, Ndêndê ngê Epîlaham ngê a dnye a nyêmî, wod:oo Epîlaham Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê pyodo. *

22 Daa módó doo kêlîmî, kópuni Chóó Lémi ngê u kwo a vyu, mye d:uu ngê, u kêlîmî u ngwo nmî módu.

23 Kópuni puku yedê a tóó, yi kópu Epîlaham ngê yi ngwo ntiye ngê. Yi kópu ala, Epîlaham Chóó Lémi ka dpîmo a kêlîmî, pi mb:aa ngê u ngwo u kwo a pyodo. Puku yedê ala kópu mye tóó, Epîlaham Chóó Lémi u pyipe.

24 A tîdê mbwó yoo, ala kópu nmyi lama choo ya, daa kêlîmî mu ngmidi mbêmê pi Chóó Lémi ka pi mb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yi pini ngê Chóó Lémi u dnye myechoo nyêmî, kópu mb:aa myechoo d:uud:uu dé.

25 Epîlaham u dyimê pywuu ntee, téli pyââ Lahap u dyimê pywuu mye yinté. Daa módó Chóó Lémi u yoo vy:o ghê wo, ngmênê kópuni d:uu ngê, yi kópu mbêmê u ngwo ghê wo. Ngete n:ii dê Njósuwa ngê Njédikó dy:ââ doo, Lahap ngê Njédikó tpémi ye w:êê doo, mgîdî vy:o kn:aa máádi p:uu kaa doo, Njósuwa ka u ngwo mê dy:ââ doo. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi u yoo vy:o ghê wo, Chóó Lémi ka pyââ mb:aa ngê mye pyodo. *

26 N:ii u ghê daa t:a, yi pini ntóó. N:ii u kêlîmî pi ka vyuwo têdê nt:u d:uudpî kaalî, yi pini u kêlîmî mye ntóó, ghê daa t:a.

3

Pi komo p:uu danêmbum

1 A mbwó yoo, nmyi vy:o daa yilî dêêpî pyu ngê dpî pyaa dmyeno, mu kópu u dîy:o nmî lama ka tóó, dêêpî pyu n:ii ngê wa kn:aadi, nmî Lémi ngê dpodombiy:e wa kpada, ngmênê n:ii daa dêêpî pyu, yi pini ngê yinté wamye kn:aadi, nmî Lémi ngê yi pini kyedekyede wa kpada. *

2 Nmo yintómu kn:aadi te pyu yoo. Pi ngmê u ntââ ngê wo tóó, kn:aadi te kópu d:uuwodê vyi, ye yi pini p:uu dyââpe daapê t:a, kópuni yintómu dpî d:uu, pê ndê kópu dé. K:omo tpile pi komo daa ndîî, ngmênê kópu ndîî yilî dpî d:uu. Kópuni dpî vyi, yi kópu ngê pi yilî yi némi dmi dpî dyênê.

3 Hósi tpyuu mye yinté. K:omo tpile hósi ndîî, ngmênê yedê ngê anya a tpyuu.

4 Nkéli tpyuu mye yinté. K:omo tpile nkéli ndîî, vyuwó yópu ndîî vy:o a mbêpê yédi, ngmênê nkéli knâpwo tpii n:ii wunê kwo, daa ndîî. Tpiipi ngê pee n:ii nkéli wunê tpyuu ngê, yi pee dpî nkeńe.

5 Pi komo mye yinté. K:omo tpile daa ndîî, ngmênê kópu ndîî yilî dpî d:uu. Kópuni dpî vyi, yi kópu ngê pi yilî yi némi dmi dpî dyênê.

K:omo tpile ndyuw:e puu daa ndîî ngmanyinê ngî, ngmênê chââ ndîî u ngwo anyinê vyuwó.

6 Pi komo mye ndyuw:e ntee tpile. Ndyuw:e ngê tpile yilî yintómu ntee dpî ma té, pi komo ngê yinté yi pini d:ud:umbiy:e dpî dyênê. Yélini yi vy:o yi pini a kwo yédi, yi yéli yi némi dmi myoo dyênê. Dyámê mbêmê kópu dono yilî n:ii a tóó, pi knî y:oo a nyepênyepê tumo, u nkwo a d:uud:uu tumo, mu kópu u dîy:o Setan ngê yi nuw:o k:oo yinê wunê kéké too. *

7 Chii tpile tp:oo dyêêdî daa ngmidi ngmanya a t:emî, dono ye anya a kwódukwódu, yi dono mêdaadnyi d:uud:uu,

8 ngmênê doo u ntââ ngomo ka dono mêdaanyi kwódu. Dono kópu yilî chóó a tpapê too, u kópu yilî ló ntee tpile dé, pi yilî u ngwo dpî loko té. *

9 A tîdê mbwó yoo, nmî komo knî y:oo nmî Mî nmo chaa kîgha ngê, ngmênê yoo yi pi dmi nmî komo knî y:oo nmo dyede too. Apuu! Yinté daadî ya, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ntee a tóó, yoo mye yinté l:âmo too. Pi p:uu anyi peede tpapê, n:ii ngê yi pini l:âmo ngê, p:uu am:ii peede tpapê. *

10 Lukwe dîy:o peede tpapê kópu dyuu, chaa kîgha kópu dyuu, komo puu ngmidi ngê a tpapê too. Yinté daadî ya.

11 Doo u ntââ dpuwó nuu ngmidi u mênê ntii mbwaa nipi daadp:aa a mbêpê.

12 Kéme nkwodo chikini kîgha daawa kaalî, kwee nkwodo kéme kîgha daawa

* **2:21:** Gen 22:9-12; Hipîlu 11:17 * **2:25:** Josh 2:4-16; 6:25; Hipîlu 11:31 * **3:1:** Luukî 12:47-48 * **3:6:** Mát 15:11,18-19 * **3:8:** Lóma 3:13 * **3:9:** Epeso 4:29

kaalî. Nt:ee anyi nî, doo u ntââ mbwaa y:i daanyimo vy:ââ. A tîdê mbwó yoo, nmî komo knî y:e Chóó Lémi nmo chaa kîgha ngê, doo u ntââ nmî komo knî y:e yoo yi pi dmi daanmî dyede.

Dêêpî ndêndê u danêmbum

13 Dêêpî pyu yoo. Dêêpî nmyi mênê ndêndê ngê choo ya, kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu, nmyi chóó nmyi pi dmi kîdmyinêngê kmîmî dé. *

14 N:ii ngê u yi adî kwo, Yoo nî chámê, kn:aa yoo dyêêdî vy:o n:ii a wee, yi nuw:o dmi dpodombiy:e nî ngmêê té, yi yoo dyêêdî nê pwaa té, a yoo vy:o nî kaa té, yi pini kîngê k:omodanê, kîngê vyi, Nê dêêpî pyu ndêndê.

15 Yinté kópu daa dêêpî ndêndê, daa Chóó Lémi ngê yinê a dy:ââ ngê, ngmênê yi pini ngê yi dêêpî kópu chóó u mênê dpo ngî, chóó u nuw:o k:oo Setan ngê yinê kéé ngê.

16 N:ii ngê yoo yi nuw:o dpodombiy:e dpî ngmêê té, chóó u yoo vy:o dp:uu kaa té, yi pini dnyepéli pyu ndîî, dono kópu yilî dpî d:uu.

17 Ngmênê dêêpîni Chóó Lémi ngê nmî mênê dpî yé, dyââpe p:uu daa t:a. Yi dêêpî ngê yoo dpo kââdî. N:ii u mênê yi dêêpî a tóó, yoo yi dyââpe kyedekyede a pwapî too, yoo yi dnye dmi u ngwo mye nyêmî ngê. Yi pini ka yoo a ch:anêch:anê nyédi, kópu mb:aa yilî a d:uud:uu ngê. Yi pini u nuw:o ngmidi, daa k:omodanê pyu, u gha ntee, u kópu yilî yintómu mye yinté dé.

18 N:ii ngê kópu lîmîlîmî ngê a l:âmol:âmo too, yoo mb:aamb:aa ngê yinê dpî pyódu. *

4

Noko muwómuwó p:uu danêmbum

1 A tîdê mbwó yoo, l:êê n:ii nmyi vy:o a wowo nyédi, yi kn:ââ nmye nînê kêmakêma.

2 Kópu yilî yi yi dmi nmye a kwo, ngmênê doo u ntââ daanmyinê pyw:ee t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o numo p:uu nmye l:êê nyédi. Nmyi tîdê mbwó yoo yi tpile dé yi yi dmi nmye a kwo nyédi, ngmênê doo u ntââ yi kêlê daanmyinê pwaa t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o yi vyee u yi nmye a kwo yédi. Tpileni yi yi dmi nmye a kwo, nmyi ngópu daa pyede, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka dp:ee dmyinê tumo.

3 Dini ghi n:ii ngê ló kópu u kwo ngmêdmye dmy:ee knomomê, nmye dêwunê kuwo too, mu kópu u dîy:o doo u dpodo u l:êê dîy:o u kwo nmye dmyinê tumo. Nmyi chóóchóó nmyi l:êê dîy:o u kwo nmye dmyinê tumo.

4 Lukwe dîy:o Chóó Lémi nmyi kpîpî ngópu, dyámê u tpile yilî yi yi dmi nmye a kwo. Dmyinê nkîngê. N:ii ngê dyámê u tpile dé u nuu u kópu ngê dpî pyódu té, daa Chóó Lémi u nuu u pi ngê dpî pyódu. *

5 Yinté kópu puku yedê mye tóó, mye ny:ee yó. Yi kópu alanté a tóó. Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê nya nmoo, u yoo vy:o kaa nmoo, chóó u Ghê Dmi nmo a kpo, yi ngwo u kpâm ngê pyódu nmoo. Yepeni kn:aa mópu p:uu a nuw:o yédi, u moo ntee u kwo dpî nod:e, Chóó Lémi u Ghê Dmi mye yinté. U yoo vy:o pini, pini n:ii u nuw:o dyámê u kópu knî yi p:uu a kwo yédi, Chóó Lémi u kwo dpî nod:e.

6 Ngmênê Chóó Lémi ngê u yi daa kwo yédi, Yi pini nî kéé. U yi u ngwo a kwo, Kópu mb:aa u ngwo ngmênî d:uu, u nuw:o nî ngmêê, a yoo vy:o m:aa kââ. Puku yedê alanté a tóó,

Yélini y:oo yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo,
yi yéli yi p:uu Chóó Lémi u nkwo a d:uu yédi,
ngmênê yélini daa lémilémi nyédi,
Chóó Lémi ngê a ngêêpî too. *

7 A tîdê mbwó yoo, yi kópu ka dmyinê ng:aa, namê lémilémi, Chóó Lémi u dnye dmyinê nyêmî. Setan u wépi dmyinê pwapî, u nkwo mêdaada a tókótókó nmyo. *

8 Chóó Lémi ka modo diyé dmyeno, u ngwo mêdaawa mb:ii nmyo. Pi dono ngê kînmyi pyaa dniye, nmyi kêê tupwótupwó dé, ghêê tóó. Yoo nmye dódó tumo. K:omo tpile kópu mb:aa yilî nmye tpapê ngópu, ngmênê kópu dono yilî nmye d:uud:uu ngópu. K:omo tpile nmyi too pee mb:aamb:aa dé, ngmênê nmyi gha dono dé. Nmyi gha dmi ghêê tóó.

9 Nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o tpéé kópu vyi yó, dmyinê mbê. Mywene nmye dê

* **3:13:** Epeso 4:12 * **3:18:** Mát 5:9 * **4:4:** 1 Njon 2:15 * **4:6:** 1 Pita 5:5; Njópi 22:29 * **4:7:** 1 Pita 5:8-9; Epeso 6:11-12

ghê, yumu ngê kêê kêdmyinêngê t:ee ngmê, dmyinê mbê.

10 Nmyi dono yilî yi yuu dmi nmî Lémi ka dpo y:ee tóó, u dnye dmyinê nyêmî, yed:oo nmyi dono yilî yinê wa chedê té, nmyi mywenemywene wamye chedê.

Pi u kéké p:uu danêmbum

11 A tîdê mbwó yoo, numo pi dyede mu yé yó. Nmî Lémi ngê ala dêêpî kópu nmo a kpo, nmopê, Nmyi nuu ghi dmi numo nódo choo ya, ngmênê n:ii ngê u mbwó u pi dpî dyênê, p:uu a danê yédi, yi pini ngê yi dêêpî kópu daa chââchââ ngê, dpî kéé. Daa módó nmî Lémi ngê yi dêêpî kópu nmo a kpo. N:ii ngê yi dêêpî kópu dpî kéé, daa chââchââ ngê, yi pini ngê u yi u ngwo a kwo yédi, nmî Lémi u d:aa nê kââdî.

12 Doo u ntââ. Chóó Lémi mu ngmidi ngê dêêpî kópu dyuu nmo a kpo, yinê amye kóté kalê nmo. Yinê wa chámê nmo, woni kóó k:oo wa kaa té, woni wa kéé té. Lukwe dîy:o u yi nmye a kwo, Chóó Lémi u d:aa nmo kââdî. Lukwe dîy:o nmyi tîdê mbwó yoo nmye kéké tumo. Yinté daadî ya. *

Pi chóó u pono vyápê u danêmbum

13 Nmyi vy:o yélini daa Chóó Lémi u pono a vyápê nyédi, ngmênê yi chóó yi nuw:o u pono a vyápê nyédi, ala kópu a ny:ee yó. Alanté kópu nmye tpapê tumo, nmyimo, Mââ m:ii kn:aa p:aani wanmî lee dmi, stówa y:i ngmanm:uu pyidu, m:ââ ngmê y:i anm:uu ma, ndapî yilî u ngwo anm:uu kmênê. *

14 Lukwe dîy:o nmyi nuw:o dmi yi pono nmye vyápê nyédi. Kópuni mââ wa pyódu, nmyi lama daa tóó, kî m:aani u kópu dé nmyi lama myedaa pyede. Yópu ngê mgo mwââ lîmîlîmî ngê yi l:âmo dê ntee dpo ngee dê, my:ii yinté dé, nmyi ya daa daadîî.

15 Chóó Lémi u nuw:o u pono w:ee vyápê té, ala kópu w:ee tpapê ngópu, Nmî Lémi ngê wa a vyi knomomê, ye ghêlî k:ii daanmî pw:oo dmi, kópuni u yi u ngwo adî kwo, yi kópu wanmî d:uu. *

16 Chaa pyu yoo. Lukwe dîy:o nmyi pi dmi nmye kmîmî tumo. Yinté pi kmîmî dono.

17 N:ii u lama kópu mb:aa a ya nyédi, ngmênê daa d:uud:uu too, yi pini a dono yédi. *

5

Ndáápi knî yi kpadakpada u danêmbum

1 Ndáápi yoo, a kópu a ny:ee yó. Dmyinê mbê. Daa kêmakêma dono nmyinê pywêmî ngmê. *

2 Lukwe dîy:o kpîdî yilî nmyi pwila tumo, nmyi ngomo k:oo ngomo k:oo módó a pyede. Tpile we ngê a pîpî too. Pinté knî ye w:ee yémî tumo. Nmyi tpile woni knî mye yinté dé, nmyi ngomo k:oo ngomo k:oo módó a pyede, dono ngê myoo pyaa dmi. *

3 Nmyi tpile yilîni módó nmyi ngópu a pyede, kwétikwéti ngê pyaa dniye. Yi kwéti u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wa kóté kalê nmyo, nmyewo, Nmyi tpile yilî pinté knî ye w:ee yee tumo. Ndê ngê u nkwo wa ma nmyo. Kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê, ngmênê ndapî yilî nmyinê ghada ngópu, tpile yilî myenmyinê ghada ngópu.

4 N:ii dé nmyi p:uu a dpodo nyédi, lukwe dîy:o yi pywuu ye dp:ee yémî ngópu. Nmyi yuu dmi nmî Lémi ka wunê yémî ngópu. N:ii ka nmyi yuu dmi wunê yémî ngópu, nmî Lémi ndîî, daawa dîpî, ntââ nmye wa a vy:u. *

5 Tpileni u yi nmye a kwo, nmye pywupwi tumo, kópuni u yi nmye a kwo nmî d:uu, nmye d:uud:uu tumo. Mbwêmê mtâlâmtâlâ ngê ntee dpî pyódu, pi knî y:oo u ngwo dpî vya ngmê, my:ii yinté dé, daa kêmakêma nmyi vyee u wo a dyimêdyimê, u ngwo wa kpada nmyo.

6 K:omodanê kópu knî yi mbêmê pi mb:aa woni nmyi kóté kalê tumo, my:ii ndyîko tumo, yi vyee têdê u nkwo nmyi dy:ââ tumo, yi tpile ye my:ii t:âmo tumo. Dmyinê nkîngê.

Dono vyîmî u danêmbum

7 A tîdê mbwó yoo, k:omo tpile pi knî y:oo dono nmye a d:uud:uu tumo, ngmênê nmî Lémi kêdmyengê mb:ii ngmê, dmyinê t:âât:ââ. Yâpwo têdê awêde anyi yé, doo u

* **4:12:** Lóma 2:1; 14:4 * **4:13:** Luukî 12:18-20 * **4:15:** Dpodo 18:21 * **4:17:** Luukî 12:47 * **5:1:** 1 Tim 6:9-10 * **5:2:** Mát 6:19-21 * **5:4:** Deut 24:14-15 * **5:7:** Nkal 6:9; Hipîlu 10:36-37

ntââ mââ m:ii daanyi ma, anyi t:ââ, nté nt:u u dye ghi ngê any:uu ma. *

8 Nmî Lémi u t:âât:ââ mye yinté. Nmî Lémi ka ntênê dmyinê kêlîmî, mu kópu u dîy:o daa kêmakêma wunê diyédiyé. *

9 Noko namê nuu mbumu, awêde nmî Lémi ngê wa kpada nmyo. Nmyi kóté kîgha pyu daa kêmakêma a taataa, keńe t:âmo wunê ka kwo. *

10 A tîdê mbwó yoo, n:ii knî y:oo nmî Lémi komo mwiyé dnyimo a kapî, dmyina a nj:ii dé. Dono yilîni pi knî y:oo y:e dnyimo a d:uud:uu dé, dnyimo a vyîmî dé, myedêdnyimo a peede tpapê.

11 Yi vyîmî u l:êê dîy:o yi pi dmi nmo kmîmî too. Njópi u danêmbum nmyi lama ka tóó. Dini ghi n:ii ngê Setan ngê doo a tókótókó, dono yilî Njópi p:uu doo t:emî, ngmênê Njópi ngê doo a vyîmî dé, Chóó Lémi ka dêpoo peede tpapê, u dî Chóó Lémi ngê yi dono chedê too, Njópi u ya mb:aamb:aa ngê mê pyódu ngê. Yinté nmo myoo pyódu. Dini ghi n:ii ngê dono nmonê vyîmî ngê, Chóó Lémi ka daanmî peede tpapê, ye u kwo anmî ch:anê dmi, yi dono vy:o wa ngee nmo.

Nmî Mî u pi ngê kpaa u danêmbum

12 A tîdê mbwó yoo, ndîî kópu ngma ala. Nmî Mî u pi ngê n:uungmê kp:aa, dyámê u tpile ngmê ngê myen:uungmê kp:aa. Dye ghi yintómu dmyinê ndêdanê. Yinté kpaa ngê kêê nangê t:oo, awêde nmî Mî ngê wa kpada nmyo. Dmyinê ndêdanê. Kópuni p:uu nmye adnyi póó, nyââ knomomê, yipid:o, Nyââ. Kêle knomomê, yipid:o, Kêle. K:omodanê ngê kêê nangê t:oo, ntênê ye dpî vyi. *

Nmî Lémi ka ngêpê u danêmbum

13 Nmyi vy:o n:ii ngê u nuw:onuw:o u kópu wunê vyîmî ngê, nmî Lémi ka choo ngêpê. N:ii u gha mb:aamb:aa ngê a ya yédi, wéti ngê nmî Lémi choo chaa kîgha. *

14 N:ii ngê mbii ndîî wunê vyîmî ngê, yi pini ngê nmî Lémi u yoo yi kada pini yoo dpo danê téne. U l:êê dîy:o dny:oo ngêpê, nmî Lémi u pi mbêmê km:ii wááli mbii pyu mbêmê dpî dy:ee ngmê. *

15 Nmî Lémi ka kêlîmî mbêmê n:ii knî y:oo u kwo wa dmy:ee ngmê, yi mbii pyu u ngwo wa pyi ngmê. Nmî Lémi ngê yi pini modo pyidu, yi pini ngê dononi mwiyé a d:uu too, nmî Lémi ngê moo chedê té. *

16 Yélini yi vy:o numo l:êê dîy:o nmyo ngêpê nyédi, nmyi chóó nmyi dono ye n:aangmê wópu, yi yuu ye dmyinê a yémî, yed:oo nmî Lémi ngê u ngwo wa pyi nmyo. N:ii ngê kópu mb:aa yilî a d:uud:uu ngê, nmî Lémi ka kópuni dpî dmyinê, nmî Lémi ngê u kwo dpo y:oo. *

17 Dini ghi n:ii ngê Chóó Lémi ngê Ilacha king Ahap ka dy:ââ ngê, Ilacha ngê kwo, Nmyi dono yilî yi l:êê dîy:o, tpii daadî ghayghay, m:ââ miyó pyile knî yi k:oo. Yi ngwo Ilacha Chóó Lémi ka dpodombiy:e doo ngêpê, m:ââ pyile n:êê m:uu, tpii dêpa ghay wo. *

18 U kuwó dini ghi ngê mê ngêpê mbê wo, tpii u ngwo mêdê ghay wo, têpê mbêmê nté nt:u yilî mê kele. Ilacha daa yâpwo ngmê tp:oo, dyámê mbêmê pi. Ntee doo ya, nmo my:oo yinté dé. Nmî Lémi ngê nmî ngêpê dmi myewunê nyêmî ngê. *

Pi dono u diyédiyé kîgha, ndê ka

19 A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê maa ndêndê wa kn:aadi knomomê, ye pi ngmê ngê modo diyédiyé kalê ngê. *

20 N:ii ngê pi dono u dono u maa p:uu dpo y:oo, yi pini ngê pi dono ndê ka dpî w:ono, nmî Lémi ngê u dono yilî mbodo kn:ââ vyuwo wa kéé té, mêdaawa a ngî té.

Wu u dî. *

* **5:8:** Lóma 13:11-12; 1 Pita 4:7 * **5:9:** 1 Kódin 4:5 * **5:12:** Mát 5:34-37; 12:36 * **5:13:** Kîlosa 3:16 * **5:14:** Mak 6:13 * **5:15:** Mak 16:18; Dpodo 28:8 * **5:16:** 1 Njon 1:9; Dpodo 19:18 * **5:17:** 1 Kings 16:29–17:1 * **5:18:** 1 Kings 18:42-45 * **5:19:** Mát 18:15; Luukî 17:3; Nkal 6:1 * **5:20:** 1 Pita 4:8

1 PITA

1 Nê Pita, Yesu Kédisu u dyépi ngmê. Yesu Kédisu u yoo n:ii dé p:aani p:aani wunê pyede, ala pweepwee pee nmye nînê dyede. Esiya Wee u kwo p:aani p:aani dpo kp:aa yó, myenté Kapadosiya Wee, Pontos Wee, Nkalásiya Wee, Mbitiniya Wee, yi wee knî yi kwo p:aani p:aani myedo kp:aa y:e. Chóó Lémi ngê a ngmidi nmyoo, Tp:oo u yoo vy:o a kaa nmyoo, ala ngwo dyámê mbêmê pi my:oo ngê nmye pyede, nmyi p:aa njini daa dyámê mbêmê a tóó.

2 Nmî Mî ngê ló dini a ngmidi nmyoo, Tp:oo Yesu Kédisu u wêê mbêmê nmyi dono a chedê too, chóó u Ghê Dmi nmye a kpo, u yoo mb:aa ngê yinê a pyódu nmyoo. U dnye mb:aamb:aa ngê dmyinê nyêmî. Nmî Lémi ngê mb:aamb:aa ngê choo a ngêêpî nmyo, mb:aamb:aa ngê nmye myechoo a vyuwo. *

Chóó Lémi ngê kópuni a d:uud:uu

3 Nmî Lémi Yesu Kédisu u mî, Chóó Lémi, chaa kîgha koo. Dnyinté u kwo dpîpî ch:anê dniye, kamî ngê pyódu nmoo, u ngwo m:oo pyaa dniye. U kwo nmo kêlîmî té, daawa dóó nmo. Yesu Kédisu kpêênî ntee a pyidu ngê, yinté amyedê pyidu nmo.

4 P:aa mb:aa u pyinê nmye ng:uu ngmê, p:aani n:ii Chóó Lémi ngê nmyi l:êê dîy:o a l:âmo ngê. Yi p:aani daa dono u p:aa, daawa dyênê, chedê ngê myedaawa pyódu. *

5 Chóó Lémi, chóó u wêdêwêdê mbêmê, nmye wunê vyuwo yédi, mu kópu u dîy:o ntênê u kwo nmye kêlîmî té. Kuwókuwó wéni ngê kóó k:oo ntênê wa kaa nmyo.

6 Yi kópu u l:êê dîy:o w:aa nmyinê pyw:ee ngópu. K:omo tpile dye ghi knî ngmê ngê nmye mgînî vyîmî nyédi, pi knî y:oo dono kópu nmye a d:uud:uu tumo, ngmênê nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê a ya nyédi. *

7 Chóó Lémi ngê dpo tókó nmyo, mu kópu u dîy:o nmyi kêlîmî wêdêwêdê ngê pîchoo pyodopyodo. Ndê ngê nkól mb:aamb:aa ngê ntee dpî pyódu, nmyi tókótókó têdê nmyi kêlîmî ndîî ngê yinté myoo pyódu. Kuwókuwó wéni ngê nkól chedê ngê wa pyódu, ngmênê nmyi kêlîmî chedê ngê daawa pyódu. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi kêlîmî d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê choo pyodopyodo. Wéni n:ii ngê Yesu Kédisu wa a diyé, nmyi kêlîmî ndêndê u l:êê dîy:o wa chaa kalê nmyo, nmyi pi dmi ndîî ngê wa pyódu, kóó k:oo wa kaa nmyo.

8 K:omo tpile Yesu dmy:oongê m:uu ngópu, ngmênê u nuu ghi ntênê nmyi nódo a tóó. Dp:ee y:enê ngmê, ngmênê u kwo nmye kêlîmî té. U l:êê dîy:o w:aa ndîî nmyinê pyw:ee ngópu. Yintoo w:aa kuwa tpémi yi lama daa tóó, doo u ntââ myedaawa a w:ee ngmê. *

9 W:aa nmyinê pyw:ee ngópu, mu kópu u dîy:o nmyi kêlîmî u nt:u myenmyinê pyw:êmî ngópu, Chóó Lémi ngê wunê ngêêpî nmyo, kóó k:oo mye kapî nmyo.

10 Nmî Mbwámê dyámê mbêmê ghêlî daa ta, Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo yi nuw:o k:oo mwiyé a m:uu ngópu, ngmênê mb:êê yi ngîma doo a ya, pee tp:oo dnyinté a m:uu ngópu, p:uu u ngwo dnya a d:êê. P:uu myednya a nuw:o, u yi y:e doo kwo, Ntênê nmo w:ee. *

11 Yesu Kédisu u Ghê Dmi yi p:uu doo a ya, chóó u mgînî vyîmî ye dpîmo a kêmakêma, u pi kmîmî ye myedê kêma ngê. Yi gha vy:o dnya a nuw:o, apê, Chóó Lémi ngê lónté pini ayedê ngmidi, ló dini ghi ngê anmî m:uu. *

12 Yi ngwo a w:ee ngópu, daa yi chóó yi l:êê dîy:o dnya a d:êê, ngmênê nmyi l:êê dîy:o dnya a d:êê. Kópuni a d:êê tumo, Yesu ngê ntiye too, wunê kînmyi ny:ee tumo. N:ii knî y:oo yi kópu dyuu nmye mî vyi tumo, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê nmye yinê a dy:ââ too. Yi kópu woni dé, enjel knî y:oo doongê w:ee tumo. Ntênê u yi y:e a kwo, Nmo w:ee té. *

Chóó Lémi u nuw:o u pono dmyinê vyápê

13 Chóó Lémi ngê u yoo vy:o kaa nmyoo, u l:êê dîy:o nmyi nuw:o dmi p:uu dny:oo kwo, daa nté ndapî yi p:uu dny:oo kwo. Yesu Kédisu mb:aamb:aa ngê dmyinê t:âât:ââ.

* **1:2:** Lóma 8:29; 2 Tes 2:13; Epeso 1:4; Hipîlu 12:24 * **1:4:** Kîlosa 1:12 * **1:6:** 1 Pita 5:10; Njems 1:2-3; Hipîlu 12:10-11 * **1:8:** Njon 20:29; 2 Kódin 5:7 * **1:10:** Mát 13:16-17; Is 53:1-12 * **1:11:** Luukî 24:26-27 * **1:12:** Epeso 3:10

Wéni n:ii ngê wa a diyé, kóó k:oo wa kaa nmyo. Yi kópu p:uu ntênê dmyinê nuw:o.

14 Chóó Lémi ka dmyinê ng:aa, mu kópu u dîy:o tp:oo módó tp:oo mââ ngê pyódu nmyoo. Nmî Lémi u kópu dyuu wunê ghêlî k:ii dpîp:e ny:ee tumo, yi ngwo kópuni nmyi nuu u kópu ngê dnya a ya, yi kópu knî ye mênangmê diyé. *

15 Kópu dono nangmê d:uu, ngmênê kópu mb:aa yidmyinê d:uud:uu dé, mu kópu u dîy:o n:ii ngê a ngmidi nmyoo, u kópu yilî yintómu mb:aamb:aa dé. *

16 U kópu dyuu puku yedê alanté a kwo, u yoo knî ye yepê,

Dyââpe a p:uu daa t:a,

nmyi p:uu myekîngmê ya. *

17 N:ii ngê tp:oo módó tp:oo mââ ngê pyódu nmyoo, daa kedekede pyu, pi yintómu yi dpodo knî yi dîy:o wa kóté kalê té. Yi kópu u l:êê dîy:o dyámê mbêmê mb:aamb:aa ngê dmyinê chââchââ, u kwo myedmyinê nkîngê.

18 Nmyi lama ka tóó, nmyi Mî ngê nmyi pywuu ndîî yinê kéé ngê, u ngwo pwila nmyoo, nmyi kn:ââ yoo yi d:aa u kwo u ngwo a y:ee nmyoo. Kópuni nmyimo a d:uud:uu dé, yi nt:u dmi Chóó Lémi ka dêpwo kelekele. Nmyi pywuu ngê daa silîpê nkól yi kéé doo, myedaa dyênê ngmê u tpile yi kéé ngê, *

19 ngmênê chóó Tp:oo u wêê ngê pwila nmyoo. Daa sipi tp:oo nmyi l:êê dîy:o yi pwene, ngmênê Yesu Kédisu nmyi l:êê dîy:o vyîlo yi pwene, pini n:ii p:uu dyââpe dêpwo ya, dono myedaangmê d:uu ngê.

20 Chóó Lémi ngê dyámê pê ghêlî daa l:âmo ngê, u pwopwo yi ngwo u nuw:o k:oo a módu. Yi pini nmî dye ghi ngê nmî ngwolo knî y:oo nmî módu, nmî l:êê dîy:o pwene.

21 U pwopwo mbêmê Chóó Lémi ka nmyi kêlîmî mbê dniye. Vyîlo yi pini ngê Yesu kpêênî yinê a pyidu ngê, u pi ndîî ngê mye pyódu ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ka nmye kêlîmî té, nmyi lama ka tóó, yinê wa ngee nmyo, daawa dóó nmyo.

22 Kópu ndêndê nmyi ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye, nmyi dono yilî chedê ngê u ngwo pyaa dniye. Yi kópu u l:êê dîy:o nmyi tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo ntênê dny:oo ya. Yi kópu ntênê dmyinê d:uud:uu, ye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo, *

23 mu kópu u dîy:o myombó m:ii pyaa dniye, nmyi ghê kamî chedê ngê daawa pyódu. Daa nmyi pye mî knî y:oo kamî ngê a pyódu nmyoo, ngmênê Chóó Lémi u kópu ngê kamî ngê yinê pyódu nmyoo. Yi kópu chedê ngê daawa pyódu, *

24 mu kópu u dîy:o puku yedê alanté mye tóó, apê,

Pi yintómu ponoch:aa nênê ntee tpile dé.
Ponoch:aa nênê ntee a kpile nyédi,
yoo yinté mye lémilémi nyédi.

Nênê daa kwo nyédi, dpo mtiti dmi, yópu ngê lîmîlîmî ngê dpo gh:ay té, *

25 ngmênê nmî Lémi u kópu dyuu chedê ngê daawa pyódu.

Vyîlo yi kópu ngê kamî ngê yinê pyódu nmyoo. Dini ghi n:ii ngê nmyi ny:ee ngópu, u kwo nmyi kêlîmî mbê dniye.

2

Nmî Lémi dmyina a nj:ii

1 A tîdê mbwó yoo, kamî ngê nmyi pyaa dniye, u l:êê dîy:o dono nmyi mênê kîngmê ya. Pi nangmê dóó, kêêmî nangmê kââ, myenangê k:omodanê. Pi u tpile u yi nmye kîngmê kwo, pi u pi módó nangmê dyênê. *

2 Tpómu ngê ngmo ndanî u yi ntee a kwo yédi, Chóó Lémi u kópu dyuu mu ngmidi yinté u yi nmye choo kwo. Wonêwodiyédiyé myedmyina a kpââ, mu kópu u dîy:o nmyi pi ka vyuwo ndîî ngê paa pyaa we, u dî Chóó Lémi ngê kóó k:oo paan:aa kaa nmyine.

3 Nmî Lémi dmyina a nj:ii, mu kópu u dîy:o u pi ka vyuwo u n:uu nmyi kpêê, nmyi lama ka tóó, u pi ka vyuwo ndîî.

Chóó Lémi ngê u yoo ndêndê ngê wunê pyépi nmyo

* **1:14:** Lóma 6:19; 12:2; Epeso 4:17-18 * **1:15:** 2 Kódin 6:16–7:1 * **1:16:** Lev 19:2; Mát 5:48 * **1:18:** 1 Kódin 6:20 * **1:22:** Njon 13:34 * **1:23:** Njon 1:13; Hipîlu 4:12 * **1:24:** Is 40:6-8 * **2:1:** Epeso 4:22; Njems 1:21

4 Lémini p:uu nmyi nuw:o dmi a kwo,
ngomo pw:eni ntee tpile, ngmênê ghê a t:a.
K:omo tpile kada pini knî y:oo mb:ii ngópu,
ngmênê Chóó Lémi ngê daa mb:ii ngê, u
nuu u pi ngê a tóó.
5 Nmî Lémi p:uu nmyi nuw:o dmi a kwo, u
l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u ngomo ch:oo ntee
tpile ngê dê pyódu nmyo, u ngomo kamî u
ngwo ka wuwó. Chóó Lémi u ngomo chedê
kpêê yiyé pyu knî y:oo tpile tp:oo ntee u
kwo a yémî tumo, Yesu Kédisu u pi mbêmê
nmyi gha dmi yinté u kwo myenmye yémî
tumo. Kpêê yiyé pyu knî y:oo yi too pee knî
yi mbêmê Chóó Lémi a chaa kîgha ngópu,
ngmênê nmyi gha knî yi vy:o ntênê nmye
chaa kîgha ngópu. *
6 Nmî Lémi ngomo pw:eni ntee tpile ngê
a tóó, mye chêêpî kpiyé ntee tpile. Yi pini
p:uu ala kópu puku yedê a tóó. Chóó Lémi
ngê apê,
Yisîléli tpémi yi maa p:uu chêêpî kpiyé
ngmên:aa kapî.
Yi chêêpî kpiyé a nuu u chêêpî kpiyé,
a chóó nê ngmidi ngê.
N:ii knî y:oo yi chêêpî kpiyé wa mya
ngmê,
u kwo wa kêlîmî mbê dmi,
p:uu daawa a lvêêdî dmi, myedaawa a
ghay dmi. *
7 Yi chêêpî kpiyé ka nmyi kêlîmî mbê
dniye, u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê kóó k:oo
wa kaa nmyo, ngmênê n:ii dé u kwo daa
kêlîmî té, yi chêêpî kpiyé p:uu wa a lvêêdî
dmi. K:omo tpile nmî Lémi mb:ii ngópu,
ngmênê u pi ndîî ngê mê pyodo. Yinté kópu
puku yedê alanté mye tóó, apê,
Yi pââni ngomo wuwó pyu knî y:oo kéé
ngópu,
yi yini pââ pw:eni ngê vyîlo mêyi pyodo.
*
8 Nmî Lémi kéé ngópu, ngmênê p:uu a
lvêêdî dniye, mu kópu u dîy:o u kópu u wépi
pwaa ngópu. Myenté, p:uu a lvêêdî dniye,
mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê yi kópu ló
dini a vyu, puku yedê alanté a tóó, apê,
P:uu pêdê lvêêdî dniye,
u ngwo pêdê ghay dniye. *
9 Nmî Lémi kéé ngópu, p:uu a lvêêdî
dniye, ngmênê dp:ee yinté yéli. Chóó Lémi
ngê kópu mb:aa yilî yi p:uu ló dini a vyi too,
ngmênê dêê dniye, yi kópu knî nmyi chóó
dmyi ntiye t:oo. Chóó Lémi ngê a ngmidi
nmyoo, u nuu u yoo ngê pyódu nmyoo.
Dyámê pê u king ndêndê, Chóó Lémi, p:uu
nmye dpodo té. Chóó Lémi, kuwa yéli yi kêlî
ghê nmye wee. U yoo vy:o kaa nmyoo, mu
kópu u dîy:o kuwa yéli yi ngîma Chóó Lémi
pênmyi chaa kîgha. Nmye chaa kîgha ngópu,
mu kópu u dîy:o mgîdî u yoo vy:o nmyee a
kwo, ngmênê a danê nmyoo, chóó u wo mî
kaa nmyoo. *
10 Myenté, wunê Chóó Lémi u yoo
kuwa nmyee a kwo, ngmênê ala ngwo
nmyo u yoo. Wunê u kwo dênmyee
a ch:anêch:anê, ngmênê ala ngwo u
kwo nmye ch:anêch:anê nyédi, nmye
mb:aamb:aa ngê wunê vyuwo yédi. *

Chóó Lémi p:uu dpodo

11 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi ngê u yoo
vy:o kaa nmyoo, nmyo dyámê mbêmê pi
my:oo dé, nmyi p:aa ndêndê mbóó p:uu
wunê tóó. Mw:ââkó nmyo, nuw:o dono u
wépi dmyinê pwapî, mu kópu u dîy:o ghê
kamîni nmyinê pyw:ee ngópu, kîngê dyênê.
*
12 Dmyinê l:êê ghi mb:aamb:aa, mu kópu
u dîy:o kuwa yéli y:oo ka y:enê nmyo, nmyi
l:êê ghi mb:aamb:aa yi l:êê dîy:o Chóó Lémi
pêdny:oo chaa kîgha. K:omo tpile daa yi nuu
u yoo ngê anmyi pyaa dmi, nmyi pi dmi
adnyi dyede dé, ngmênê nmyi kópu mb:aa
yilî yi l:êê dîy:o, Chóó Lémi paa chaa kalê
y:e, wéni n:ii ngê ye wa t:aa. *
13 Pi knî y:oo nmî Lémi u pi kîngê dyênê
ngmê, u l:êê dîy:o dyámê u dêêpî kópu dyuu
dmyinê chââchââ dé. Lóma tpémi yi king
ndîî dmyinê chââchââ, mu kópu u dîy:o pi
yintómu yi kada a tóó. *
14 Kada pini dyêêdî n:ii u maknopwo a
pyede, myedmyinê chââchââ dé, mu kópu
u dîy:o kada pini ngê yinê yé too, yedpo,
Pi dono yoo dmyinên:aa kpadakpada dé, pi
mb:aa yoo dmyinên:aa chaa kîgha dé.

* **2:5:** 1 Kódin 3:11; Lóma 12:1 * **2:6:** Is 28:16 * **2:7:** Psalm 118:22 * **2:8:** Is 8:14 * **2:9:** Is 9:2; 1 Pita 2:5; Taitas 2:14; Dpodo 26:18; Epeso 5:8 * **2:10:** Hos 2:23; Lóma 9:25 * **2:11:** Nkal 5:17,24 * **2:12:** Mát 5:16 * **2:13:** Lóma 13:1-7

15 Yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê u yi u ngwo a kwo, A yoo dny:oo l:êê ghi mb:aamb:aa. Ala ngwo mbodo podo mbodo podo u yoo knî y:oo nmyi pi dmi daa yi lama a dyede tumo, ngmênê nmyi l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê adî ya knomomê, ye doo u ntââ nmyi pi dmi mêdaadnyi dyede dé, tumu adnyi ya. *

16 Nmî Lémi ngê nuw:o dono kwulo a pwaa nmyoo, dono p:uu dp:ee dpodo té, nmyi chóó nmye pyede. Ngmênê nangê vyi, Nmî chóó nmo pyede, u ntââ dono anmî d:uud:uu. Apuu! Nmî Lémi ngê nuw:o dono kwulo a pwaa nmyoo, Chóó Lémi u dpodo pyu ngê a pyódu nmyoo. *

17 Pi yintómu dmyinê chââchââ dé, nmyi tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi nmyi nódo choo ya, Chóó Lémi ka dmyinê nkîngê, dyámê u kada pini ndîî dmyinê chââchââ.

Dpodo pyu yoo yi kópu dyuu

18 Wop dpodo pyu yoo, nmî Lémi ntee nmye chââchââ ngópu, nmyi kada pini yoo yi dnye dmi yinté myedmyinê nyêmî dé. Nmyi kada pini mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo knomomê, ye dmyinê chââchââ, dono ngê nmye ada a vyuwo knomomê, ye myedmyinê chââchââ. *

19 Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wa chaa kalê nmyo. Pini n:ii Chóó Lémi u nuw:o u pono a vyápê yédi, ngmênê u l:êê dîy:o a mgînî vyîmî yédi, Chóó Lémi ngê yi pini dpo chaa kwolo.

20 N:ii ngê dono dpî d:uu, u l:êê dîy:o a mgînî vyîmî yédi, Chóó Lémi ngê yi pini d:uudpî chaa kwolo, ngmênê n:ii ngê kópu mb:aa dpî d:uu té, u l:êê dîy:o a mgînî vyîmî yédi, Chóó Lémi ngê yi pini dpo chaa kwolo. *

21 Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê a ngmidi nmyoo. Yesu Kédisu nmyi l:êê dîy:o ntee doo a mgînî vyîmî, yinté myedmyina a mgînî vyîmî, dmyina a nj:ii. *

22 Dono daangmê d:uu ngê, k:omodanê kópu myedaangmê vyu. *

23 Dini ghi n:ii ngê p:uu dnye peede tpapê, peede kópu yi p:uu myedaa vyu. Dini ghi n:ii ngê doo mgînî vyîmî, u ntââ vyîmî u pi ye daa vyu, ngmênê u lama doo ya, Chóó Lémi ngê ntênê yinê wa kpada té. *

24 Nmî dono knî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê pêdê kpada nmoo, ngmênê nmî yikî dmi Tp:oo u pwo ghay wo, kîdosi ńedê nmî d:aa dmi yinê a kââdî ngê. U yi u ngwo doo kwo, A yoo nuw:o dono kwulo nê pwaa té, maa mb:aa p:uu nî kaa té. U vyee têdê, kamî ngê u ngwo pyódu nmoo. *

25 Maa mb:aa mwiyé nmyi kn:aadi ngópu, ngmênê nmyi Lémi ngê mêdê diyédiyé kalê nmyoo, nmye wunê vyuwo yédi. *

3

Yéé yepe yoo yi kópu dyuu

1 Yepe yoo, nmyi moo yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, mu kópu u dîy:o nmyi moo yoo, n:ii dé nmî Lémi ka daa kêlîmî té, dîyo paa kêlîmî mbê dniye. Nmyi moo knî ye nmî Lémi p:uu danê ngê dyaa kîdmyengê chedêchedê, kminté yi ngópu dmi nmye wa nkoko t:oo, ngmênê yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé, *

2 dono kópu nangmê d:uu, nmî Lémi ka dmyinê nkîngê. K:omO tpiHA nmî Lémi p:uu ye myedaanmyi danê, ngmênê kópu mb:aa yilî n:ii nmye d:uud:uu tumo, yi l:êê dîy:o u ngwo wa kêlîmî mbê dmi.

3 Kpile ndîî kópu ngê nmye kîngê ya, nmyi gha knî yi p:uu dmyinê nuw:o, vyîlo yi kópu ndîî kópu ngê nmye choo ya. Nmyi mbodo dmi kmongokmongo myenté, ndîî kópu ngê nmye kîngê ya, kpîdî mb:aa t:emî myenté, ndîî kópu ngê nmye myekîngê ya. Yi kópu dé chedê ngê wa pyaa dmi. *

4 Ngmênê nmyi gha dmi yi p:uu dmyinê nuw:o, chedê ngê daawa pyaa dmi. Kwop-wepe ngê kêê kêdmyinêngê t:ee ngmê, kópu yilî nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngê pyaa dmi. Chóó Lémi ngê u ngwo wa chaa kalê nmyo.

5 Wunê Chóó Lémi u nuu u pyââ yoo mye yinté dé, pyópuni yoo u kwo dnyimo a kêlîmî. Kpile daa ndîî kópu ngê ye dpîmo

* **2:15:** 1 Pita 3:15-17 * **2:16:** Nkal 5:13 * **2:18:** Epeso 6:5-7 * **2:20:** 1 Pita 3:14,17 * **2:21:** Mát 16:24 * **2:22:** Is 53:9 * **2:23:** Is 53:7; 1 Pita 3:9 * **2:24:** Is 53:5-6; 2 Kódin 5:21 * **2:25:** Njon 10:11 * **3:1:** Taitas 2:4-5; Mát 5:16; 1 Kódin 7:12-16; Epeso 5:22-23 * **3:3:** 1 Tim 2:9-10

a ya, yi gha knî yi p:uu dnyimo a nuw:o, yi moo yoo yi dnye dmi dnyimo a nyêmî dé.

6 Ńaangê p:eeni kópu Sela ngê Epîlaham u dnye dpîmo a nyêmî, kópu, A lémi. Nmyo mye yinté dé, kópu mb:aa yilî nmye d:uud:uu tumo, myedp:ee nkîngê nyédi.

7 Yéé yoo, nmî Lémi u kópu dyuu nmyi lama a kwo. Yi kópu knî yi mbêmê nmyi kpâm knî ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo, mu kópu u dîy:o nmyi wêdêwêdê ntoo, yi wêdêwêdê daa yintoo. Dmyinê chââchââ dé, mu kópu u dîy:o nmî Lémi ngê nmyi kpâm knî yi k:ii ghê kamî dmi nipi nmye a kpo. Dnyinté ye anmyi vyuwo, ye Chóó Lémi ngê nmyi ngêpê dmi dnyinté u nkwo wa a ny:ee té. *

Dmyinê mb:aamb:aa, namê dono

8 A tîdê mbwó yoo, nipi ya p:uu a kuwókuwó kópu nmye nînê tpapê. Nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê dny:oo ya, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya, noko dmyinê ch:anêch:anê, nmyi pi dmi nmyi chóó nangê km:êê té.

9 N:ii ngê dono nmye adî d:uud:uu, ntââ u ngwo nangê vy:u. N:ii nmye adî peede tpapê, u kwo peede tpapê ngê kêê nangê t:oo, ngmênê Chóó Lémi ka yi l:êê dîy:o mêdmyinê ngêpê. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Lémi ngê a ngmidi nmyoo, wamye ngee nmyo. *

10 Yinté kópu puku yedê a tóó, apê,

N:ii ngê u yi adî kwo, Dye ghi yintómu mb:aamb:aa ngê nî ya,

yi pini daadî peede tpapê, myedaadî kêêmî kapî. *

11 Dono u wépi choo pwapî, choo mb:aamb:aa,

u yi u ngwo choo kwo, Noko mb:aamb:aa ngê nmî ya.

12 Mu kópu u dîy:o nmî Lémi pi mb:aa knî ye mb:aamb:aa ngê wunê vyuwo yédi,

yi ngêpê wunê nyêmî too,

ngmênê n:ii knî y:oo dono a d:uud:uu ngópu,

nmî Lémi kpeme ye dpî yââ,

yi yéli dîyo wa kpada té.

L:êê ghi mb:aa u l:êê dîy:o mgînî vyîmî

13 N:ii knî ye kópu mb:aa yilî nmye d:uud:uu tumo, dono kópu nmye daawa d:uu ngmê. *

14 Ngmênê kópu mb:aa knî yi l:êê dîy:o kópu dono nmye adnyi d:uud:uu knomomê, ye Chóó Lémi ngê wa a chaa kalê nmyo, amyedê ngee nmyo. Pi knî ye namê nkîngê, dono kópuni nmye adnyi d:uud:uu dé, nmyi nuw:onuw:o u kópu ngê kîngê pyaa dmi. *

15 Nmî Lémi Yesu Kédisu ntênê dmyinê chââchââ, u dnye ntênê myedmyinê nyêmî. Kópuni ka nmo kêlîmî té, dye ghi yintómu u kakêmê chámêchámê u ntââ mbêmê dmyinê ya. Pini n:ii kêlîmî p:uu nmye dê póó knomomê, kakêmê u kwo dpî chámê yó.

16 Ngmênê yi pini dpî châpu yó, gheteghete ngê u kwo nangmê mbwólu. Kópu dono nangmê d:uu, mu kópu u dîy:o n:ii yoo nmyi p:uu adnyi danê, u nt:u kópu daadnya a pyw:êmî. Nmî Lémi Yesu Kédisu u nuu u kópu anmyi d:uud:uu dé, n:ii ka ngmênê u kwo dono yinmye d:uud:uu ngmê, yini ngê mywene paa ghê we. *

17 Dono ngmanmyi d:uu knomomê, pi knî y:oo u nkwo wa kpada nmyo, Chóó Lémi ngê daawa chaa kalê nmyo. Ngmênê kópu mb:aa anmyi d:uud:uu dé, pi knî y:oo módó adnyi kpadakpada nmyomomê, ye Chóó Lémi u nuu u kópu ayinmyi d:uud:uu, *

18 mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ngê vyîlo yinté kópu yi pyodo. Dononi u l:êê dîy:o pwene, daa chóó d:uu ngê, nmî chóó nmî dono knî yi l:êê dîy:o pwene. Dono daa d:uu ngê, ngmênê yoo dono yi l:êê dîy:o ng:êêntómu pwene, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ka pêdê kââdî nmyine. Pi knî y:oo vya ngópu, ngmênê Chóó Lémi ngê mêdê pyidu ngê. Nt:u ghêlî dêpê pyidu ngê, u ghê dmi mwiyé a pyidu ngê.

19 Yi ngwo pi dono yoo yi ghê dmi n:ii dé mbwa k:oo dnyen:aa t:ââ, Yesu u ghê dmi ye loo, kópu kamî ye mî vyu. *

20 Yi yéli y:oo wunê Chóó Lémi u dnye dêdnyimo a nyêmî, u l:êê dîy:o Chóó Lémi

* **3:7:** Epeso 5:25-30; Kîlosa 3:19 * **3:9:** Mát 5:44; 1 Tes 5:15 * **3:10:** Psalm 34:12-16 * **3:13:** Lóma 13:3 * **3:14:** Mát 5:10 * **3:16:** 1 Pita 2:12,15 * **3:17:** 1 Pita 2:20 * **3:19:** Epeso 4:9-10

ngê u yi u ngwo doo kwo, Vyi ngê paa vya téne. Dini ghi n:ii ngê Nówa ngê nkéli doo ndînî, Chóó Lémi ngê doo t:âât:ââ, u dî Nówa ngê dpodo yedê kêlî ngê, vyi ngê yoo dono vya too. Nówa mupwoknî ńémi knî yi mo wááli njini nkéli ngê w:êê too. *

21 Nkéli ngê ntee w:êê too, mbápitisîm mye yinté. Daa nmî too pee p:uu tupwó yu ghodo, ngmênê nmî nuw:o dono yu ghodo. Chóó Lémi ka nmo tpapê ngê, kwonmîmo, Nmî nuw:o dono a chedê ngi, mb:aamb:aa ngê mêdê pyódu nmédi. Nmî wépi dmi d:uudpî puwâ. Yesu Kédisu kpêênî ntee a pyidu ngê, nmî dono yilî yinté dpî chedê té. Doo u ntââ daawa dóó nmo. *

22 Nyââ, Yesu Kédisu kpêênî a pii wo, mbóó p:uu kee wo, Chóó Lémi u wéni pee mî yaa wo, u che p:ââ pee ngê mîmî pyodo. Enjel knî y:oo u dnye a nyêmî ngópu, kada pini knî y:oo u dnye mye nyêmî ngópu, Setan u yoo yintómu yu yodo u maknopwo a pyede. *

4

Yesu u nt:anê yaa dmyeno

1 Yesu daa kede wo, Chóó Lémi u nuw:o u pono doo a vyápê, dono vyîmî u wépi daa puwâ. Yesu u nuw:o ntee doo a ya, nmyi nuw:o dmi yinté myedny:oo ya, mu kópu u dîy:o pini n:ii Chóó Lémi u nuw:o u pono a vyápê yédi, dono wunê vyîmî ngê, doo u ntââ yi pini ngê dono d:uudpî d:uu.

2 Dye ghi daadîî dyámê mbêmê daanmyi ya. U l:êê dîy:o yoo dono yi nuw:o u pono mênamê vyápê, ngmênê Chóó Lémi u nuw:o u pono dmyinê vyápê. *

3 Dye ghi daadîî dono p:uu nmyee a mbêpê, kuwa yéli yi nuu u kópu dé nmyimo a d:uud:uu dé. Nmyimo a pyââ ti mââ ti, nmyi nuw:o dmi y:i dpîmo a mbêpê. Dye ghi yintómu nmyimo a ńuknweńuknwe, nmyimo a mbwaa ndanî, myenmyimo a ghétighéti. Chóó Lémi dênmyimo a chââchââ, kn:aa yâpwo yinmyimo a chââchââ dé. *

4 Ngmênê ala ngwo kuwa yéli yi wépi dmi nmye pwapî tumo, yi vy:o mêdp:ee wowo nyédi, kópuni a d:uud:uu tumo, dp:ee d:uud:uu tumo. Daa yi nuu u yoo ngê dmye pyaa dmi, u l:êê dîy:o nmye a peede tpapê nyédi.

5 Wéni n:ii ngê nmî Lémi ngê wa kóté kalê té, k:ame wa ghê dmi, tumu adnyi ya. K:omo tpile mwiyé wa pw:oo dmi ó yi ngwo adnyi ya, wamye kóté kalê té, ye daawa kede.

6 Nmî Lémi p:uu kópu dyuu wunê kêdê ny:ee ngmê, ngmênê u wépi dê pwaa ngmê. Yélini vyi ngê a vyâ, mye yinté dé. Pi yintómu ntee dpî pw:oo dmi, yi dono knî yi l:êê dîy:o yinté mye pw:oo dniye, ngmênê nmî Lémi Yesu Kédisu ngê chóó u kópu dyuu ye mî vyu, mu kópu u dîy:o yi ghê dmi knî y:oo Chóó Lémi u ghê kamî myepêdê pyw:ee y:e. *

Chóó Lémi p:uu ntênê dmyinê dpodo

7 A tîdê mbwó yoo, kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê, tpile yilî yintómu yi ngwo chedê ngê wa pyaa dmi. Yi kópu u l:êê dîy:o namê ghétighéti, mb:aamb:aa ngê nmye dmyina a vyuwo, u ngwo dmyinê ngêpê. *

8 Ala kópu yi ndîî kópu, nmyi nuu ghi dmi numo nódo ntênê dny:oo ya, mu kópu u dîy:o pini n:ii u nuu ghi nmyi nódo adî ya, dono nmye wa d:uu knomomê, ye ntââ u ngwo daanmyinê vy:ee ngmê, u dono nmyi kuwó wanmyi kéé ngmê.

9 Yesu u yoo yélini nmye adnya a lêpî, nmyi ngomo knî yi k:oo dny:oo dpî, nmyi ntépînâ knî yi k:oo dny:oo kmaapî, yi p:uu nuu mbumu ngê kêê nangê t:oo.

10 Dpodo n:ii knî yi l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê u ntââ ngê a pyódu nmyoo, yi dpodo ntênê dmyinê dódó dé, u yoo u ngwo dmyinê wêdêwêdê kîgha dé. *

11 N:ii a dêêpî yédi, Chóó Lémi u kópu dyuu yinê choo tpapê. Pini n:ii a pi ka vyuwo yédi, Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê ye choo vyuwo. Nmyi kópu yintómu Chóó Lémi u wêdêwêdê mbêmê dmyinê d:uud:uu dé, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u pi u l:êê dîy:o pi knî y:oo Chóó Lémi paa chaa kalê y:e. Dye ghi yintómu Chóó Lémi chaa kîgha

* **3:20:** Gen 7:7 * **3:21:** Lóma 6:3-4; Njon 3:4-5 * **3:22:** Epeso 1:20-21 * **4:2:** 1 Njon 2:16-17 * **4:3:** Epeso 2:2-3; Taitas 3:3 * **4:6:** Lóma 8:10 * **4:7:** Lóma 12:9-13 * **4:10:** Lóma 12:6-8; 1 Kódin 12:4-7

koo, u wêdêwêdê chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

Yesu u pi u l:êê dîy:o dono u vyîmî

12 A tîdê mbwó yoo, pi knî y:oo dono nmye a d:uud:uu tumo, ngmênê yi kópu knî y:oo kîngê ngwéti nmyo, nmyi nyepênyepê u kópu ngê nmye myekîngê pyódu, yinté a tóó.
13 Nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ntee doo a mgînî vyîmî, yinté my:ee mgînî vyîmî té. Dini ghi n:ii ngê wa a diyé, pi knî y:oo wa a w:ee ngmê, awo, U pi ndîî ngê dê pyódu, yi ngwo w:aa nipi u k:ii wanmyinê pyw:ee ngmê.
14 Yesu Kédisu u l:êê dîy:o nmye adnyi peede tpapê knomomê, ye nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya, mu kópu u dîy:o nmyi lama ka tóó, Chóó Lémi u Ghê Dmi nmyi p:uu a t:a. *
15 Dono nangmê d:uu. Daa dono u l:êê dîy:o mgînî vyîmî p:uu nînê danê. Pi nangmê vy:a, pi u tpile nangmê t:âmo. Kópuni p:uu nmyi pi dmi daa pyede, yi kópu p:uu kópu nangmê vyi.
16 Ngmênê pi knî y:oo awo, Kîdistiyên yoo yi kwee châpwo koo, u ngwo adnyi kpadakpada nmyo, ye mywene nmye kîngê wowo, ngmênê Chóó Lémi mêdmyinê kwunokwuno, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u yoo vy:o kaa nmyoo.
17 Chóó Lémi ngê u yoo yi kpadakpada kn:ââ mwiyé da chaa. Chóó Lémi daa kedekede pyu, wunê kpadakpada nmoo, yélini y:oo u kópu dyuu daa ny:ee ngópu, dnyinté daawa kpada té.
18 Yinté kópu puku yedê a tóó, apê,
Pi mb:aa ngê maa mb:aa daa kêmakêma dpî kn:aadi,
ngmênê pi dono ngê d:ud:umbiy:e dpî kn:aadi,
n:ii ngê Chóó Lémi daa chââchââ ngê, anyi dpî pwiyé. *
19 Chóó Lémi u nuw:o u pono nmye vyápê nyédi, u l:êê dîy:o nmye mgînî vyîmî nyédi. Kópu mb:aa yilî dmyinê d:uud:uu, Chóó Lémi p:uu nmyi nuw:o dmi dny:oo kwo. Yinê l:âmo nmyoo, kóó k:oo wa kaa nmyo, daawa dóó nmyo.

5

Kada pini knî ye kópu dyuu

1 Yélini nmî Lémi u yoo vy:o kada a pyede, kópu nmye ngmênînê tpapê. Nê my:aa kada pini ngmê, Yesu Kédisu mgînî vyîmî têdê a chóó a ngwolo dê y:oo kînê módu, dini ghi n:ii ngê u pi ndîî ngê wa pyódu, u nkîgh:ê an:uu yââ.
2 A mbwó yoo, nînê kwunokwuno nmyo, yélini yi kada Chóó Lémi ngê kaa nmyoo, mb:aamb:aa ngê ye dmyinê vyuwo. Chóó Lémi ngê u yi u ngwo a kwo, A yoo yi kada pini knî y:oo yi dpodo mb:aamb:aa ngê dny:oo dódó, yi nuw:o dmi yi dpodo p:uu dny:oo kwo, kn:aa kîdnyingê kwo. Ndapî p:uu namê nuw:o, ngmênê u yi nmye choo kwo, Nmî Lémi u dpodo mb:aamb:aa ngê nmî dódó. *
3 Yélini yi kada nmye wee, ye namê dyaa chedêchedê, ngmênê nmî Lémi u maa mb:aamb:aa ngê dmyinê kîgha, nmyi nt:anê u ngwo wa yaa dmi. *
4 Dini ghi n:ii ngê nmyi kada pini wa a diyé, nmyi pi dmi ndîî ngê wa pyódu té, chedê ngê daawa pyódu.
5 Pi kamî yoo, nmye myenînê danê, nmyi kada pini yoo yi dnye dmi dmyinê nyêmî dé. A mbwó yoo, namê lémilémi, numo ka dmyinê vyuwo. Puku yedê ala kópu a tóó,
Yélini y:oo yi chóó yi pi dmi a kmîmî tumo,
yi yéli yi p:uu Chóó Lémi u nkwo a d:uu yédi,
ngmênê yélini daa lémilémi nyédi,
Chóó Lémi ngê a ngêêpî too. *
6 U l:êê dîy:o namê lémilémi, Chóó Lémi dmyinê chââchââ, dîyo chóó u wêdêwêdê mbêmê nmyi pi dmi wa km:êê té.
7 Nmyi nuw:onuw:o u kópu dé yi p:uu u kwo dmyinê ngêpê, yi kópu knî yi p:uu mênamê nuw:o, mu kópu u dîy:o nmye wunê vyuwo. *
8 Dmyinê t:ââ, dpodombiy:e dmyinê vyuwo. Setan ngê kîngê dóó nmyo. Layóni ntee a kââ yédi, u yi u ngwo a kwo yédi, Pi

* **4:14:** Mát 5:11; 1 Pita 2:19-20; Dpodo 5:41 * **4:18:** Prov 11:31 * **5:2:** Dpodo 20:28 * **5:3:** Taitas 2:7; Pilimon 1:14; 1 Tim 4:12; 5:1; Njon 13:14-15 * **5:5:** Prov 3:34 * **5:7:** Mát 6:25-30 * **5:8:** Tpyuu 12:3,9,17

ngmênî ma, Setan u l:êê ghi mye yinté, u yi u ngwo a kwo, Nî dyênê té. *

9 Nmî Lémi p:uu nmyi nuw:o dmi dny:oo kwo, Setan u wépi u ngwo dmyinê pwapî. Daa nmyi mo nmye mgînî vyîmî nyédi. Dyámê wope wope yélini Yesu u yoo vy:o ghê dniye, yinté mye mgînî vyîmî nyédi, yoo dono knî y:oo a mgînî vyîmî kîgha tumo. *

10 Ngmênê daa dye ghi daadîî nmye mgînî vyîmî té, Chóó Lémi ngê mb:aamb:aa ngê amê pyódu nmyo. Yinê a ngmidi nmyoo, Yesu Kédisu ka a kââdî nmyoo, yi k:ii ngmidi ngê anmyin:aa ya, chedê ngê daawa pyódu. Kópu mb:aa yilî yintómu yi kn:ââ ngê a tóó, yinê wa wêdêwêdê kalê nmyo, u ntââ ngê wa pyódu nmyo, u l:êê dîy:o nmî Lémi Yesu daanmyinê wópu ngmê.

11 U wêdêwêdê mudaamu tp:ook:omo, chedê ngê daawa pyódu. Ndê kópu yila.

Pita u nd:uu tpapê

12 A tîdê mbwó yoo, nmî mbwó Sailas ngê ka ngêêpî nê, ala pweepwee pee tp:oo nmye u ngwo dnyinê d:êê. K:uuchêm u pi, nmî Lémi p:uu ntênê a dpodo. Ala pweepwee pee nmye d:a d:êê, mu kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, Nê wêdêwêdê kalê nmyo, nmyi lama choo a ya, Lémini ka nmyi kêlîmî mbê dniye, vyîlo yi Lémi yi ndêndê. Nangê wópu.

13 K:omo tpile ala p:aani Mbápilon ntee p:aani, ngmênê nmî Lémi u yoo al:ii mye kwo. Yi yéli y:oo yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê. Pini n:ii a tp:ee ntee pini, Mak, u mb:aamb:aa nmye myeda dy:ââ. *

14 Mb:aamb:aa ngê Dpo numo chipé tóó, mu kópu u dîy:o nmyi nuu ghi dmi numo nódo a pyede.

Yélini yintómu knî yi k:ii Yesu Kédisu u yoo vy:o nmyi ghê dniye, Chóó Lémi mb:aamb:aa ngê nmye choo a vyuwo.

Wu u dî. *

* **5:9:** Epeso 6:11-13; Njems 4:7 * **5:13:** 2 Tim 4:11; Lóma 1:7 * **5:14:** 1 Kódin 16:20

2 PITA

1 Nê Saimon Pita, Yesu Kédisu u dyépi
ngmê, myenté u dpodo pyu. Yélini Yesu u
yoo vy:o myinê ghê dniye, ala pweepwee
pee nmye nînê dyede. Nmî Mbwámê Yesu
Kédisu ka ntee nmî kêlîmî mbê dniye, yinté
u kwo my:ee kêlîmî mbê dniye. Ndê ka ntee
a w:êê nmoo, yinté u kwo mye w:êê nmyoo.
Dini ghi n:ii ngê u yoo vy:o kaa nmoo, dêpê
kuwo nmyoo, u yoo vy:o mye kaa nmyoo.
2 Chóó Lémi mupwo nmî Lémi Yesu yi
p:uu dmyinê ndiye, nmye mb:aamb:aa ngê
u ngwo adpa a vyuwo, mb:aamb:aa ngê
amyedpa a ngêêpî nmyo.

Chóó Lémi ngê a ngmidi nmyoo, dmyina a nj:ii

3 N:ii ngê a ngmidi nmoo, nmî lama a tóó.
Nmî dono yilî yinê chedê too, u k:ii ngmidi
ngê pyódu nmoo. Chóó u wêdêwêdê mbêmê
u ntââ mbêmê pyódu nmoo, ghê kamî nmo
a kpo, mb:aamb:aa ngê ntee a tóó, yinté
mye pyódu nmoo.
4 Kópuni mb:aa yi pi dmi mwiyé a vyi too,
u wêdêwêdê mbêmê nmî l:êê dîy:o a d:uu
too, mu kópu u dîy:o ntee a tóó, u yi u ngwo
a kwo, A yoo yinté myedny:oo ya. Mgîdî
u yoo yi nuw:o dmi kwolo ngmê dé, u yi
y:e a kwo, Dono nmî d:uud:uu, ngmênê nmî
Lémi ngê yi máádi p:uu a y:ee nmyoo. *
5 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi ka nmyi
kêlîmî mbê dniye, chóó u yoo vy:o kaa
nmyoo. Yi kópu u l:êê dîy:o u yoo mb:aa ngê
dmyinê kwo, p:uu dmyinê ndiye. *
6 Dono dmyina a vyîmî, u wépi dmyinê
pwapî. Chóó Lémi dmyina a nj:ii,
7 nmyi tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi
nmyi nódo dny:oo ya, pi yintómu yi nuu ghi
dmi nmyi nódo myedny:oo ya.
8 Yi kópu dé mb:aamb:aa ngê anmyi
d:uud:uu dé, ye nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu
dpodo têdê, nmyi nt:u dmi mb:aamb:aa ngê
adî kelekele.
9 Pini n:ii ngê yi kópu dé daadî d:uud:uu
dé, yi pini my:oo a tóó, kópuni nmî Lémi ngê
u l:êê dîy:o wunê a d:uu ngê, u dono u ngwo
chedê too, yi kópu u nuwo wunê a kuwo
wo.
10 A tîdê mbwó yoo, yi kópu u l:êê dîy:o yi
kópu mb:aa dmyinê d:uud:uu dé, pi knî y:oo
pêdê w:ee y:e, awo, Chóó Lémi ngê a ngmidi
too, u yoo vy:o mye kaa too. Yi kópu mb:aa
anmyi d:uud:uu dé, ye maa mb:aa daanmyi
kn:aadi ngmê, myedaanmyinê lvêêdî dmi.
11 Nmî Mbwámê Yesu Kédisu ngê daawa
mb:ii nmyo, kóó k:oo wa kaa nmyo, nmî
Lémi u k:ii anmyin:aa ya, chedê ngê daawa
pyódu.
12 K:omo tpile yi kópu yilî nmyi lama
ntênê a pyede, ngmênê nmye mênînê
vyîlîvyîlî té.
13 Doo u ntââ módó daanê kuwo nmyo,
ngmênê yi kópu knî nmye mênînê vyîlîvyîlî
té, nmyi dpî dmi u ngwo n:aa ny:ââny:ââ.
14 Nyââ, daa kêmakêma dyámê pê nînê
kuwokuwo, kópuni nmî Lémi Yesu Kédisu
ngê wunê a ka a vyu, daa kêmakêma n:aa
ntiyentiye. A pwopwo u maa ntênê a ka
yinê a kêma ngê. *
15 Ala kópu dyuu nmye nînê dyede, mu
kópu u dîy:o u ya a nga a kwo, U ntââ mbêmê
nê kuwo nmyo, a kuwó ala kópu dyuu dye
ghi yintómu pênmyi nuw:onuw:o dé.

Chóó Lémi ngê Yesu u pi nmî ngópu u ngwo kmungo

16 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu Kédisu
u pi pi knî ye nmî vyu, u wêdêwêdê p:uu ye
myenmee danêmbum. Danêmbum n:ii pi knî
y:oo yi chóó yi nuw:o mbêmê dpo pyw:ee
t:oo, daa yinté danêmbum ye yinmeen:aa
tpapê, ngmênê kópuni ye nmeen:aa tpapê,
nmî chóó nmî ngwolo knî y:oo nmî módu. *
17 A mbwó dê yi k:ii nmî ngópu nmî Mî
Chóó Lémi ngê Yesu u pi kmungo, u dnye
mbóó p:uu nmî nyongo, nmopê, Kî a tp:ee
njini, pini n:ii u nuu ghi a nódo a tóó, dye
ghi yintómu a nuu u kópu ye d:uud:uu too.
18 Yi dnyeni mbóó p:uu nmî chóó nmo
nyongo, dini ghi n:ii ngê mbu mbêmê Yesu
u k:ii nmee a ya.
19 Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî
y:oo wunê a d:êê tumo, Yesu ngê nmî ngópu
ntiye too. Yi kópu knî ye ntênê u ngwo
nmî kêlîmî mbê dniye. Yi kópu dyuu ntênê

* **1:4:** Njon 1:12; 2 Kódin 3:18 * **1:5:** Nkal 5:22-23 * **1:14:** 2 Kódin 5:1; Njon 21:18-19 * **1:16:** Mát 17:1-5

dmyinê nuw:onuw:o dé, mu kópu u dîy:o pywápê ngê mgîdî ntee dpî chaa, yi kópu dyuu ngê nmyi gha dmi yinté myoo chaa ngê. Ala ngwo mgîdî vy:o nmo pyede, u dî mywe anmî m:uu, kââdî u nkwo wa a kee.

20 Ndîî kópu ngma ala, nmyi nuwo kîdangê kuwo. Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a d:êê tumo, pi ngmê ngê chóó u nuw:o mbêmê yi kakêmê dmi kîngê chámê,

21 mu kópu u dîy:o yi yéli daa yi chóó yi nuw:o mbêmê dnyimo a d:êê, ngmênê Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê ye yinê dpîmo a tpapê dé, Chóó Lémi u komo u ngwo dnyimo a kapî. *

2

Pi dódó pyu yoo

1 Nmî kn:ââ yoo yi vy:o pi knî ngmê y:oo Chóó Lémi u komo k:omo ngê ntee dnyimo a kapî, pi ngmê knî y:oo yinté adnyi dódó nmyo. Ndiye têdê kamî angmê kpêmî ngmê, yélini tumutumu yi p:uu adnyi ndiye, maa ndêndê wa kn:aadi ngmê. K:omo tpile yi pi dódó pyu yoo yi yikî dmi nmî Lémi u pwo ghay wo, ngmênê u pi wa dyênê ngmê. Nmî Lémi ngê mgî daawa a puwâ, ayi ngwéti té, ntênê wa chedê té. *

2 Pi yilî wa dóó t:oo, yi l:êê ghi dmi wa ngmêê t:oo, yoo dono ngê wa pyódu t:oo, pyââ ti pyu ngê wa pyódu t:oo, nmî Lémi u pi kuwa yéli ye dono ngê u ngwo wa pyódu ngmê.

3 Tpile u mb:aami dé, k:omodanê kópu knî yi mbêmê adnyi dódó nmyo, ngmênê pini n:ii ngê wa kpada té, maadî kîyedê kwo, dpî doo u tpile. Daa kedekede pyu, ntênê wa dyênê té. *

4 Dini ghi n:ii ngê enjel woni yoo dnya a dono, ye daa kede wo, mbwa k:oo km:êê too. Mgîdî vy:o y:i a wee, y:i a mgînî vyîmî nyédi, yi kpadakpada ndîî y:i a t:ât:ât ngmê. *

5 Yélini wunê dnya a dono, Chóó Lémi ye myedaa kede wo, ngmênê vyi ngê vya too. Pi mb:aa yi vy:o ngmidi doo kwo, Nówa, pini n:ii ngê dono ye dpîmo kwódukwódu. Yi pini mupwoknî ń:eemi knî wááli vyîlo dé yi w:êê too. *

6 Myenté, Chóó Lémi ngê Sodom p:aani dê Kîmoda ndê ngê myedê vyuwó doo. Yélini yoo yi p:aani dê y:e dnye kwo, yi dono yilî yi l:êê dîy:o yi ngwo kpada too, apê, Yoo dono p:aani p:aani yi kópu paa m:uu y:e, yi lama paa yaa we, n:ii ngê dono dpî d:uu, ndê ngê wa ma. *

7 Pi mb:aa ngmidi yi vy:o doo kwo, Loté, ndê ka vyîlo yi w:êê ngê,

8 mu kópu u dîy:o mââ knî y:oo dye ghi yintómu numo kpêêpî n:ii dnya a kîgha, u ngîma kaa dniye.

9 Yi dyimê pywuu dê yi nt:u kópu ala, nmî Lémi u ntââ, pi mb:aa yoo yi tókótókó têdê dpî ngee té, pi dono yoo dpî kpada té, u dî kuwókuwó wéni ngê ntênê amî kpada té. *

10 Yoo kwolo ngmê dé, n:ii knî y:oo nmî Lémi u dnye daa nyêmî ngópu, dono yi nuu u kópu ngê a ya yédi, yi yéli dnyinté daawa kpada té.

Pi dódó pyu yoo daa nkîngê nyédi, k:omo tpile dono a d:uud:uu tumo, ngmênê mywene ye daa kwo yédi. Yélini yi pwo a pyede, daa chââchââ tumo, ngmênê yi pi dmi a dyede tumo.

11 K:omo tpile enjel yoo yi pi dmi ndîî dé, yi wêdêwêdê mye ndîî, ngmênê nmî Lémi u ngîma pi dódó pyu yoo yi pi dmi daa dyede tumo. Lukwe dîy:o yi yéli yi pwo yéli yi p:uu a peede tpapê nyédi. *

12 Pi dódó pyu yoo, chii w:ââ ntee tpile dé. Chii w:ââ u lama daa tóó, Kî pi u tpile tp:oo, u ngwo dpî vy:a. Yi yéli mye yinté dé, daa yi lama a peede tpapê nyédi. Chii w:ââ ntee anyi vy:a, nmî Lémi ngê yinté wamye vya té,

13 yélini yi némi dmi a dyede tumo, nmî Lémi ngê yi ntââ dmi ye wa a vy:u. U yi y:e a kwo yédi, Kmaapî ngê wo nmo a vyîmî dé. Pi dódó pyu yoo nmî Lémi u kmaapî têdê nmye dpî taa dmi, a mywenemywene kîgha nmyoo.

14 Pyââ ti ngwolo yi ngîma a kwo nyédi, dono têdê daa pilepile nyédi, yoo kamîni

* **1:21:** 2 Tim 3:16; 1 Pita 1:10-11; Dpodo 3:21 * **2:1:** Deut 13:1-5; Mát 24:24; Njuda 1:4 * **2:3:** Lóma 2:24; 16:18; 1 Tes 2:5 * **2:4:** Mát 25:41 * **2:5:** Gen 6:11–8:19 * **2:6:** Gen 19:12-13,24; Njuda 1:7 * **2:9:** 1 Kódin 10:13; Njuda 1:6 * **2:11:** Njuda 1:9

nmyi vy:o a wee, a lvêêdî tumo. Tpile u mb:aami yoo, nmî Lémi ngê wa dyênê té.
15 Maa ndêndê kn:aadi ngópu, u ngwo vyiti dniye, Mboso tp:oo Mbalaam u maa p:uu mî pwii dniye. Yi Mbalaam ndapî ndîî p:uu doo nuw:o, u l:êê dîy:o dono u maa p:uu ghê wo, apê, Yisîléli tpémi yi p:uu kópu dono ngmên:uu t:oo, Chóó Lémi ngê u ngwo pêdê vya téne. *
16 Ngmênê Chóó Lémi ngê u enjel ngmê dy:ââ ngê, Mbalaam u maa yi nkoko ngê, u ndonki u ntââ ngê pyódu ngê, dnye u ngwo pw:ii ngê. Yi kópu u l:êê dîy:o kópuni Mbalaam ngê u yi doo kwo nî d:uu, mêdaa d:uu ngê. Yi kópu mbodo podo mbodo podo u kópu.
17 Dpuwó nuu n:ii u kwo mbwaa chedê ngê dpî pyódu, yoo ntee a dódó too, pi dódó pyu yoo mye yinté dé, gha kópu yi mênê daa ya yédi. Myenté, dini ghi n:ii ngê kââdî ndîî dpî kee, têpê wêdêwêdê ngê dpî pyódu, pi knî y:oo u yi y:e a kwo yédi, Tpii a ghay we. Dini ghi n:ii ngê nkalî ndîî dpî m:uu ngmê, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê dpî pyódu, ngmênê yópu ngê nkalî ntee dpo y:oo, yoo u ngwo dpî dóó, yi yéli mye yinté dé, yoo dpî dóó t:oo. Chóó Lémi ngê daawa kn:aadi, mgîdî ndîî vy:o wa kéé té.
18 A chaa nyédi, yi pi dmi yi chóó a kmîmî tumo. Pi kamî yoo dpî dóó t:oo, n:ii yoo yoo dono yi vy:o da pwii dmi, Yesu u yoo vy:o dê ghê dmi. Dono kópuni yi nuw:o ńedê a pyede, daa kwódu yé kópu ngê dê pyódu t:oo.
19 Pi kamî knî ye yipu, Dêêpî kópu dyuu u mbwa k:oo nmo pw:iipw:ii nmyo, ngmênê dono u mbwa k:oo yi chóó a wee, mu kópu u dîy:o doo u ntââ dono u wépi d:uudpî pwaa ngmê, dye ghi yintómu a dono nyédi. *
20 Yélini dpî dóó t:oo, dono dpo pyw:ee ngmê. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi Yesu Kédisu ka mwiyé a kêlîmî mbê dniye, yi Mbwámê ngê pyodo, mgîdî u yoo yi dono vy:o a y:ee too, ngmênê ala ngwo yi dono ngê maa mgîmî té, yi ya dono ngê dê pyódu. *
21 Wunê yi kpadakpada pê têdê, mu kópu u dîy:o maa mb:aa yi lama dêpwo ya. Ala ngwo yi kpadakpada ndîî ngê dê pyódu, mu kópu u dîy:o nmî Lémi u dêêpî kópu dyuu u wépi dê pwaa ngmê.
22 Lukwe dîy:o yi dono knî ye maa diyé dmi. W:ââ ntee tpile ngê dê pyaa dmi. Ntini n:ii w:ââ ngê dpî kwada kwolo, myombó moo diyé, moon:aa ma. Myenté mbwêmê. Tupwóni p:uu a t:a, doo u ntââ daanyi ghodo, u mgî lêê u kwo moon:aa kudu. *

3

Mbóó dyámê ndê ngê u ngwo wa ma dê

1 A tîdê mbwó yoo, pweepwee pee n:ii mwiyé nmye nê dy:ââ ngê, alani mye yinté. Nmyi nuw:o wátiwáti u l:êê dîy:o d:a d:êê dê.
2 Kópuni Chóó Lémi u komo kapî pyu knî y:oo wunê a d:êê tumo, nmye mêyed:a vyîlî té. Nmî Lémi u dêêpî kópu nmyi dyépi knî y:oo n:ii nmye mî vyi ngópu, nmye mêyed:a vyîlî.
3 Mwiyémwiyé ala kópu nmyi lama choo a ya, dini ghi n:ii ngê kuwókuwó wéni daa kêmakêma adî dyimêdyimê, yoo dono ngmêwa chaa, yi chóó yi pono adnyi vyápê, adnyi nkwitinkwiti nmyo, *
4 nmyewo, Nmyi lémi Yesu ngê yepê, Mu dini ghi ngê wamênî diyé. Nmyewo, Angênê yi pini. Nmyewo, Nmî pye mî yoo wunê mwo a pw:oo dniye, ngmênê yi pini doongê diyé wo, kn:ââ Chóó Lémi ngê dyámê pê mwo a l:âmo ngê, nkoo nmo, tpile yintómu ntee munté muka tóó. Nmyewo, Yi pini mêdaawa a diyé.
5 A tîdê mbwó yoo, n:ii dé yinté a nuw:o té, Nówa u danêmbum yi mbodo kn:ââ vyuwo dê yé ngmê, p:uu daa nuw:o té. Nmî lama ka tóó, mwiyémwiyé dini ghi ngê Chóó Lémi ngê kópu yi vyu, dyámê pê l:âmo ngê, mbóó mye l:âmo ngê. Ntii mwada y:i nuwo, dyámê a kmungo. *
6 U kuwó dini ghi ngê ntii mêdê diyédiyé kwólu, yoo dono dyênê too, yi tpile mye dyênê too. *
7 Ngmênê Chóó Lémi ngê wo ngmê ng-midi ngê, wéni n:ii ngê kópu m:uu wa a vyi, yi ngwo ndê ngê mbóó dyámê wa ma dê. Yi

* **2:15:** Num 22 * **2:19:** Njon 8:34; Lóma 6:16-17 * **2:20:** Mát 12:43-45; 26:24; Hipîlu 6:4-6 * **2:22:** Prov 26:11
* **3:3:** 1 Tim 4:1; Njuda 1:17-18 * **3:5:** Gen 1:2,6-9 * **3:6:** Gen 7:11-23 * **3:7:** 1 Kódin 3:13

wéni ngê yoo dono wa kóté kalê té, amye kpada té. *

8 A tîdê mbwó yoo, nangê vyi, Nmî Lémi ngê mgî da puwâ. Ala kópu nmyi lama kîdangê kuwo, nmî Lémi ka m:ââ yono yono y:a daa dye ghi daadîî, ngmênê u kwo wo ngmidi. *

9 K:omo tpile yoo woni yi nuw:o alanté a pyede, apu, Nmî Lémi ngê mgî da puwâ, kêma wa a diyé, ngmênê mgî daawa a puwâ, a t:âât:ââ nmyo, u yi u ngwo daa kwo, Ghêlî nî dyênê té. Dye ghi ka dówodówo, u yi u ngwo a kwo, Pi yintómu knî y:oo yi dono a kuwo téne, a yoo vy:o ghê dniye. *

10 Pi doo u lama kpáápi ntee dpî t:aa, nmî Lémi u wo yinté wa d:ii. Yi wéni ngê dnye ndîî vy:o mbóó anyi wa pwiyé, tpileni mbóó p:uu a wee, ndê ngê wa ma té, dyámê mbêmê tpile yintómu wamye ma té. *

11 Yi tpile yilî yintómu chedê ngê wa pyaa dmi, u l:êê dîy:o nmyi nuw:o dmi yi p:uu kîngmê kwo, nmî Lémi mu ngmidi p:uu dny:oo kwo.

12 Chóó Lémi u wo nuw:o ngmidi mbêmê dmyinê t:âât:ââ, pi yilî knî ye u pi dmyinên:aa tpapê, u yoo vy:o paa ghê dniye, yi wéni lîmîlîmî ngê u ngwo paa dyimê we. Yi wéni ngê ndê ngê mbóó dyámê wa ma dê, tpile yilî yintómu wa nkîl:a dmi,

13 ngmênê Chóó Lémi ngê kópuni a vyu, yi kópu mbêmê mbóó dyámê kamî dê nmo t:âât:ââ dê, yoo mb:aa kwéli adnyin:aa kwo.

14 A tîdê mbwó yoo, yi wéni ghêlî doongê dyimê wo, mb:aamb:aa ngê dmyinê ya, dyââpe nmyi p:uu kîngmê ya. Nmî Lémi wéni n:ii ngê wa a diyé, mb:aamb:aa ngê nmye paa taa we.

15 Nmyi lama choo ya, nmî Lémi ngê dye ghi a dówodówo, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo a kwo, Pi yilî a yoo vy:o paa ghê dniye. Nmî Lémi u nuw:o ndîî mbêmê nmî mbwó Póól ngê vyîlo yi kópu nmye yedê d:êê ngê. *

16 U pweepwee pee yedê yi kópu knî yi p:uu u mo kópu nmye dêpê d:êê ngê. U pweepwee pee knî yi yedê kópu woni knî yi wopwe dpodo ndîî ngê nmye dpî pyaa dmi, ngmênê pi ngê kîngê dóó nmyo. Yélini yi ndiye daa ndîî, n:ii knî y:oo maa dpî kn:aadi ngmê, Póól u kópu dé dpo kp:aa t:oo, ngmênê yi kakêmê chámêchámê têdê kn:aa kópu knî y:i ngmêdpî kaa ngmê. Chóó Lémi u Puku yedê kópu dyuu yinté u mo ngê myoo pyódu t:oo, yoo kn:aa máádi p:uu u ngwo dpî kaa t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngê wa dyênê té. *

17 A tîdê mbwó yoo, yi kópu p:uu nmyi ng:aa dmi yed:a t:oo, nmye mb:aamb:aa ngê dmyina a vyuwo. N:ii knî y:oo nmî Lémi u kópu dyuu dnyinté a chââchââ tumo, kîngê dóó nmyo, kn:aa máádi p:uu kîngê kaa nmyo.

18 Nmî Lémi Yesu Kédisu p:uu dmyinê ndiye. Nmî Mbwámê ngê pyodo, yinê choo a ngêêpî nmyo. Chaa kîgha koo, u chaa kîgha daanmî yé.

Wu u dî.

* **3:8:** Psalm 90:4 * **3:9:** 1 Tim 2:4 * **3:10:** Mát 24:43-44 * **3:15:** Lóma 2:4; 10:21 * **3:16:** Hipîlu 5:11

1 NJON

Pini n:ii ngê ala pweepwee pee d:êê ngê, u pi Njon, Sepédi tp:oo, Yesu u dyépi ngmê. Dini ghi n:ii ngê pi vy:ee ngê doo ya, ala pweepwee u ngwo d:êê ngê, Yesu u yoo knî ye dy:ää ngê.

Pi ngmê knî y:oo yi yéli kn:aa máádi p:uu dnye kapî dé, yipu, Doo u ntää Chóó Lémi Tp:oo pi ngê daapî pyodo. Yipu, Chóó Lémi mupwo d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa dê, dono yi p:uu daa t:a. Yipu, Dyámê u kópu dé dono dé, dyámê mbêmê tpémi mye dono dé. Yipu, Doo u ntää Chóó Lémi Tp:oo pi ngê daapî pyodo. Yipu, Yesu pi ntee pini, dini ghi n:ii ngê Njon Baptist ngê mbápitisîm kwólu, yi ngwo Chóó Lémi Tp:oo Yesu p:uu kele, yipu, Yesu ghêlî daa vya ngópu, Chóó Lémi Tp:oo ngê mwiyé a kuwo ngê. K:omodanê kópu pi knî ye yidnyimo tpapê. Myenté k:omodanê kópu ye m:uu dnyimo tpapê, yipu, K:omo tpile Yesu u yoo adnyi dono, ó daadnyi dono, u kópu daa tóó.

Njon ngê yoo yi wátiwáti u l:êê dîy:o ala pweepwee pee u ngwo d:êê ngê.

Kêlî Pini p:uu kópu dyuu

1 Nmî Kêlî Pini p:uu nmye nmînê d:êê té, pini n:ii ghê njini u kn:ää. Mwiyémwiyé dini ghi ngê yi pini doo a ya, nmî dye ghi ngê u kwo nmee a ng:aa, nmî chóó nmî ngwolo knî y:oo nmî módu, nmî kêê dmi p:uu my:oo yó. *

2 Yi ghéni kn:ää nmî Mî k:ii nipi dpîmo a ya, myenté chedê ngê daawa pyódu. Dini ghi n:ii ngê pi ngê pyodo, nmî módu. Yi kópu u l:êê dîy:o u pi ntênê nmye nmo tpapê ngê, dpîno k:omodanê té. *

3 Pini n:ii nmî módu, kópuni u kwo nmo ny:ee too, nmye vyîlo yinmo tpapê too, mu kópu u dîy:o nmî nuw:o dmi ntee a tóó, nmyi nuw:o dmi yinté myedny:oo a ya. Nmî Mî mupwo Yesu Kédisu yi k:ii ngmidi ngê ntee nmo pyede, u yi nmo a kwo, Yi k:ii ngmidi ngê yinté myedmyinê a ya.

4 Nmye nmînê d:êê té, mu kópu u dîy:o w:aa pêdê pyw:ee yó, myenté myepono pyw:oo.

W:êênî paa

5 Ala kópu dyuu nmî Lémi u kwo nmo ny:ee too, nmye vyîlo yinmo tpapê too, Chóó Lémi käädî ntee tpile ye tóó, mgîdî knî p:uu daangma a t:a. *

6 Ala kópu anmî tpapê knomomê, Nmî Mî k:ii ngmidi ngê nmo pyede, ngmênê mgîdî vy:o anmî m:ii knomomê, ye anmî k:omodanê, daa nmî Mî u pono anmî vyápê. *

7 Nmî Mî w:êênî ntee a tóó, w:êênî yinté anmî m:ii knomomê, ye u k:ii ngmidi ngê anmî ya, u yoo knî yi k:ii ngmidi ngê amyenmî ya, Tp:oo Yesu u wêê ngê nmî dono yilî yintómu dpî ghêê té.

8 Ala kópu anmî tpapê knomomê, Dono nmî mênê daa tóó, ye nmî chóó nmî nuw:o knî y:oo adnyi dódó nmo, nmî Mî u ndê kópu dyuu nmî mênê daadnyi ya.

9 Ngmênê nmî dono yilî yi yuu dmi nmî Mî ka anmo y:ee knomomê, daawa dóó nmo, kópu mb:aa nmo angmê d:uu, nmî dono yilî u kuwó wa kéé té, mêdaawa a ngî té, wa ghêê nmo, kamî ngê wa pyódu nmo.

10 N:ii ngê dpo, Dono d:oongmê d:uu ngê, yi pini ngê nmî Mî u kópu dyuu dpî vy:a, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê dpo, Pi yintómu a dono nyédi. Yi pini u mênê nmî Mî u kópu dyuu daa ya nyédi.

2

Yesu Kédisu nmî Mbwámê

1 A tp:ee yoo, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o dono kópu daangmêpaa d:uu yó, ngmênê dono ngmanmî d:uu knomomê, Yesu Kédisu ngê nmî Mî ka amî kwódu nmo, kwowo, Nangê kpada té, *

2 yi yikî dmi a pwo ghay wo. A tp:ee yoo, Yesu Kédisu ngê chóó dono daangmê d:uu ngê, ngmênê nmî dono yintómu yi l:êê dîy:o pwene. Daa nmî mo nmî l:êê dîy:o pwene, ngmênê pi yintómu yi l:êê dîy:o mye pwene. *

* **1:1:** Njon 1:1-4 * **1:2:** Njon 1:14 * **1:5:** 1 Tim 6:16; Njems 1:17 * **1:6:** 1 Njon 2:4 * **2:1:** Hipîlu 9:24 * **2:2:** Lóma 3:25; Njon 1:29; 11:52

3 Nmî Mî ka anmî ng:aa knomomê, ye ala kópu nmî lama ntênê wa yââ, Nmî Mî nmî lama pini ngê a tóó, u yoo vy:o nmo wee.
4 N:ii ngê dpî vyi, Nmî Mî a lama pini ngê a tóó, u yoo vy:o n:aa kwo, ngmênê yi pini u kwo daa ng:aa yédi, yi pini k:omodanê pyu, ndê kópu dyuu u mênê daa ya nyédi. *
5 N:ii u kópu dyuu ka adî ng:aa, vyîlo yi pini nódo nmî Mî nuu ghi d:ud:umbiy:e a tóó. Yi kópu mbêmê nmî lama dpî yââ, nmî Mî k:ii ngmidi ngê nmo pyede. *
6 N:ii ngê dê vyi knomomê, nmî Mî k:ii ngmidi ngê nye tóó mo, Tp:oo Yesu Kédisu ntee doo a m:ii, yi pini yinté myechoo m:ii. *

Dêêpî Kópu kamî

7 A tp:ee yoo, daa dêêpî kópu kamî nmye yinînê d:êêd:êê, ngmênê dêêpî kópu mbwee. Dini ghi n:ii ngê Yesu u yoo vy:o wunê nmyinê ghê dniye, yi dêêpî kópu yi ngwo nmyinê ny:ee ngópu, nmyepê, Nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. *
8 Ngmênê yi dêêpî kópu kamî ngê mo tóó. Yesu Kédisu ngê yi dêêpî kópu nmî ngópu ntênê dpîmo a chââchââ, yinté my:ee chââchââ ngmê. Mgîdî machedê ngê ka pyodopyodo, pywápê ndêndê wunê ka dnyednye. *
9 N:ii ngê dpo, Pywápê u wuu n:aa m:ii, ngmênê u mbwó u kwo a diya yédi, yi pini mgîdî vy:o mo m:ii. *
10 N:ii nódo u mbwó u nuu ghi a ya yédi, yi pini pywápê u wuu a tóó, pi d:uudpo lvêêdî. *
11 Ngmênê n:ii ka u mbwó a diya yédi, yi pini mgîdî vy:o a kwo, mgîdî vy:o mye m:ii. Doo u lama a paa yédi, ngmênê u kwo, Ló y:i n:aa lêpî, mu kópu u dîy:o mgîdî ngê ngwolo dê dpî dyênê dê. *
12 Tp:ee dmââdîma, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu u pi mbêmê nmî Mî ngê nmyi dono yilî u kuwó kéé too. *
13 Mââwe yoo, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o pini n:ii dye ghi yintómu doo a ya, nmyi lama a tóó. Pi lvulu yoo, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o dpodombiy:e nmyi ghê dniye, Setan nmyi yi yodo u maknopwo nmyi yé ngópu.
14 Tp:ee dmââdîma, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o nmî Mî nmyi lama a tóó. Mââwe yoo, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o pini n:ii dye ghi yintómu doo a ya, nmyi lama a tóó. Pi lvulu yoo, nmye nînê d:êê, mu kópu u dîy:o nmyo wêdêwêdê dé, nmî Mî u kópu dyuu nmyi mênê a kwo, Setan nmyi yi yodo u maknopwo nmyi yé ngópu.
15 Dyámê nangê kâpu, dyámê u tpile knî yi p:uu nmyi nuw:o dmi kîngê kwo. Dyámê anmyinê kâpu knomomê, nmî Mî u nuu ghi nmyi nódo daadî ya, *
16 mu kópu u dîy:o nmyi nuw:o dmi nmî Mî p:uu dny:oo kwo, dyámê mbêmê kîdnyingê kwo. Yélini yi nuw:o dmi dyámê mbêmê a wee, nuw:o dono u pono a vyápê nyédi, tpileni dpî m:uu ngmê, yi tpile u yi y:e a kwo yédi, dyámê u tpile dé dpo kâpu tumo. Yinté lémi ghi nmî Mî ka d:uungmêdpo ndê, dyámê mbêmê pi knî y:oo yi chóó dpî néti t:oo.
17 Pi knî y:oo tpileni yilî yi yi dmi a kwo, chedê ngê wa pyaa dmi, dyámê pê chedê ngê amye pyódu, ngmênê n:ii nmî Mî u pono adî vyápê, chedê ngê daawa pyódu. *

Pini n:ii Yesu Kédisu p:uu adî d:uu

18 A tp:ee yoo, kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê. Ala kópu wunê nmyinê ny:ee ngópu, Dîyo pi ngmê Yesu Kédisu p:uu adî d:uu. Yi kópu ala ngwo kêdê pyódu, pi yilî Yesu Kédisu p:uu ka d:uu té. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî lama ka tóó, kuwókuwó wéni daa kêmakêma a dyimêdyimê. *
19 Yi yéli k:omo ngê nmî yoo vy:o ghê dniye, u kuwó dini ghi ngê mê pwii dniye. Nmî yoo vy:o ntênê wodnye kwo, ye nmî vy:o pê wee, ngmênê a kuwo nmoo, ntênê u ngwo nmo w:ee ngê, nmîmo, Daa nmî yoo vy:o yéli. *
20 Dp:ee yinté yéli, Yesu Kédisu ngê u Ghê Dmi nmyi mênê a yó, u ndê kópu dyuu nmyi lama u ngwo a yaa wo.

* **2:4:** 1 Njon 1:6,8 * **2:5:** Njon 14:21,23; 1 Njon 4:12,17; 5:3 * **2:6:** Njon 13:15 * **2:7:** 2 Njon 1:5-6 * **2:8:** Njon 1:9; Lóma 13:12 * **2:9:** 1 Njon 3:10,15; 4:20 * **2:10:** Lóma 14:13 * **2:11:** Njon 12:35 * **2:12:** 1 Kódin 6:11 * **2:15:** Lóma 8:7; Njems 4:4 * **2:17:** Mát 7:21 * **2:18:** Mát 24:5,24; 2 Njon 1:7 * **2:19:** Dpodo 20:30

21 Nangê vyi, Nê nmo wunê d:êê, mu kópu u dîy:o ndê kópu dyuu nmî lama daa kwo. Kêle, ndê kópu dyuu nmyi lama wunê kwo, myenté ala kópu nmyi lama kîyedê tóó, k:omodanê kópu u kn:ää ndê kópu dyuu p:uu dêdêngmê kwo.

22 N:ii ngê ala kópu a tpapê ngê, Yesu daa Chóó Lémi Tp:oo, yi pini k:omodanê pyu, Yesu Kédisu p:uu a d:uu yédi, Yesu ka kpeme dpî yää, u mî Chóó Lémi ka kpeme myoo yää. *

23 N:ii ngê Yesu dpî mb:ii, u mî Chóó Lémi myoo mb:ii. N:ii ngê Yesu a chäächää ngê, u mî Chóó Lémi mye chäächää ngê. *

24 Nmî Lémi p:uu kópuni mwiyé nmyinê ny:ee ngópu, yi kópu p:uu nmyi nuw:o dmi dny:oo kwo, nangê ngmêê. Yi kópu daanmyinê ngmêê knomomê, ye dye ghi yintómu nmî Mî k:ii ngmidi ngê anmyi ya, Tp:oo u k:ii ngmidi ngê amyenmyi ya.

25 Kópuni u pi wunê nmo a vyu, daawa dóó nmo, yi kópu ntênê wa d:uu, ghê kamî nmo wa a kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *

26 N:ii knî y:oo kn:aa máádi p:uu a kapî nmyoo, yi kópu yi yéli yi l:êê dîy:o nmye d:a d:êê.

27 Dp:ee yinté yéli, Yesu Kédisu ngê u Ghê Dmi nmyi mênê a yó. Yi ghéni dmi ngê kópu yilî yintómu yi p:uu a ndiye kîgha nmyoo, doo u ntää pi ngmê ngê mêdaadî ndiye kîgha nmyo. Yi ghéni dmi ngê ndê kópu nmye ye tpapê too, k:omodanê kópu nmye daangmêwa vyi. U kwo dmyinê ng:aa, Yesu Kédisu u k:ii ngmidi ngê dmyinê ya. *

28 Nyää, a tp:ee yoo, u k:ii ngmidi ngê dmyinê ya, mu kópu u dîy:o wéni n:ii ngê wa a diyé, u kwo daapîdmyi nkîngê, mywene nmye myedaapaa ghê we. *

29 Nmyi lama kîyedê tóó, Yesu Kédisu p:uu dono daangma a t:a. Ala kópu nmyi lama myechoo a ya, n:ii ngê kópu mb:aa a d:uud:uu too, yi pini nmî Mî tp:oo ngê mye tóó. *

3

Chóó Lémi tp:oomódó tp:oomää yoo

1 Ndîî kópu ngma ala. Nmî Mî nódo nmî nuu ghi dmi ntênê wunê tóó, u l:êê dîy:o tp:oo módó tp:oo mää ngê a pyódu nmoo, u pi nmî p:uu t:ângo. Yi kópu u l:êê dîy:o dyámê mbêmê tpémi y:oo daa myeme nmoo, nmî Mî yi lama myedaa tóó. *

2 A tîdê mbwó yoo, nmî Mî ngê tp:oo módó tp:oo mää ngê a pyódu nmoo, ngmênê nmî lama daa tóó, mu dini ghi ngê lónté pini ngê anmîn:aa ya. Nmî lama ka tóó, Yesu Kédisu dini ghi n:ii ngê wa a diyé, yinté pini ngê anm:uu pyaa dmi, mu kópu u dîy:o yi ngwo ntênê anm:uu m:uu. *

3 Yélini yi k:ii yi kópu nmî lama a tóó, nmî nuw:o dmi Yesu Kédisu p:uu a wee. Dono ntee p:uu daa t:a, yinté nmî p:uu kîngmê ya.

4 N:ii a dono yédi, yi pini nmî Mî p:uu a d:uu yédi, u dêêpî kópu dyuu daa chäächää ngê.

5 Nmyi lama kîyedê tóó, Yesu Kédisu pi ngê pyodo, nmî dono chedêchedê u l:êê dîy:o. Nmyi lama mye tóó, chóó u dono daa tóó. *

6 Yélini yi k:ii Yesu u k:ii ngmidi ngê nmo pyede, dpîno dono nyédi, ngmênê n:ii a dono yédi, yi pini ngê nmî Lémi doongê módu, u lama myedaa tóó. *

7 A tp:ee yoo, pi ngê kîngê dóó nmyo. Yesu Kédisu nmî Mî ka pi mb:aa ngê ntee a tóó, n:ii ngê kópu mb:aa a d:uud:uu too, vyîlo yi pini pi mb:aa ngê u kwo a ya yédi. *

8 Pini n:ii a dono yédi, yi pini Setan u pono a vyápê yédi. Mwiyémwiyé dini ghi ngê Setan ngê dono u kn:ää a chópu, ala ngwo yinté mye dono. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Mî Tp:oo dyámê mbêmê a loo, u yi u ngwo doo kwo, Setan u némi nî dyênê, yélini dyênê ngê, m:aa l:âmo té. *

9 Chóó Lémi ngê n:ii tp:oo módó tp:oo mää ngê dpî pyódu, mêdaa dono yédi, mu kópu u dîy:o kamî ngê dpî pyódu. U mî Chóó Lémi ntee a tóó, yinté pini ngê dpî pyódu, doo u ntää mêdaadî dono. *

---

* **2:22:** Mát 10:32-33; 1 Njon 4:3; 2 Njon 1:7 * **2:23:** Mát 10:32-33; Njon 5:23; 2 Njon 1:9 * **2:25:** Njon 3:15; 6:40 * **2:27:** Njon 14:26 * **2:28:** 1 Njon 4:17 * **2:29:** 1 Njon 3:10 * **3:1:** Njon 1:12-13; 16:3 * **3:2:** 2 Kódin 3:18; Pilipay 3:21 * **3:5:** 2 Kódin 5:21; 1 Pita 2:22-24 * **3:6:** Lóma 6:1-2,14 * **3:7:** 1 Njon 2:29 * **3:8:** Njon 8:44 * **3:9:** 1 Njon 5:18

10 Chóó Lémi u yoo, Setan u yoo, yi myeme alanté. Pini n:ii nódo u tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi daa tóó, myenté kópu mb:aa daa d:uud:uu too, yi pini daa Chóó Lémi u yoo vy:o pini ngmê.

Nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya

11 Kópuni mwiyémwiyé nmyinê ny:ee ngópu, alanté a tóó, Nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. *

12 Doo u ntââ Keen ntee pini ngê daanmî ya. Yi pini Setan u pono doo a vyápê, u mbwó u ngwo a vyâ. Nmyinê nmye lukwe dîy:o a vyâ? Mu kópu u dîy:o Keen ngê kópu dono yilî dpîmo a d:uud:uu, u mbwó ngê kópu mb:aa yilî dpîmo a d:uud:uu. *

13 A tîdê mbwó yoo, mgîdî u yoo nmyi p:uu adnyi d:uu knomomê, yi kópu nmyi nyepênyepê u kópu ngê kîngê pyódu. *

14 Pwopwo u maa nmo kuwo ngê, ghê kamî u maa p:uu nmî ghê dniye. Yi kópu nmî lama a tóó, mu kópu u dîy:o nmî tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó. Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi daa tóó, pwopwo u maa p:uu mo kwo. *

15 Pini n:ii ka u mbwó a diya yédi, Chóó Lémi ka ngmênê u kwo yi pini ngê u mbwó wunê dê vy:a. Nmyi lama kîyedê tóó, N:ii ngê pi dpî vy:a, ghê kamî u mênê daa ya yédi. *

16 Yesu Kédisu ngê chóóchóó u ghê a y:ângo, nmî l:êê dîy:o pwene, nmî lama u ngwo yaa wo, Nmî nuu ghi dmi ndêndê ngê nódo a tóó. Nmo mye ntee dé, nmî tîdê mbwó yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo dny:oo ya. Daa nmî chóó nmî kópu knî yi p:uu nuw:o kmêle, nmî tîdê mbwó knî ye vyuwo kmêle. *

17 Pi ngmê, u nté ndapî u ntââ mbêmê adî ya, u mbwó doo u ntââ mbêmê adî ya, ngmênê yi pini ka u mbwó daawa ch:anê knomomê, doo u ntââ yi pini ngê daawa vyi, Nmî nuu ghi dmi Chóó Lémi nódo ntee wunê tóó, yoo yi nuu ghi dmi yinté a nódo mye tóó. *

18 A tp:ee yoo, Nmyi komo ngê noko módó namê mbumu, ngmênê yi kópu ndêndê ngê dmyinê d:uud:uu, pi knî ye mb:aamb:aa ngê dmyinê vyuwo.

Nmî Mî k:ii ngmidi ngê pyodopyodo

19 Pi knî ye mb:aamb:aa ngê anmî vyuwo knomomê, ye nmî lama u ngwo wa yââ, Pini n:ii Pi Ndêndê, u pono nmo vyápê té. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Mî u ngîma daanmîn:aa nkîngê.

20 Ngmênê nmî l:êê ghi dmi nmîno nmo dono ngê adnyi ya knomomê, ye nmî Mî ka d:ud:umbiy:e dono ngê adnyi ya, mu kópu u dîy:o nmî kópu yilî yintómu u lama dé.

21 A tîdê mbwó yoo, nmî l:êê ghi dmi mb:aamb:aa ngê adnyi ya knomomê, ye nmî Mî ngîma daanmîn:aa nkîngê.

22 Kópuni u kwo nmo dmyinê too, nmî l:êê dîy:o wunê d:uud:uu too, mu kópu u dîy:o u dnye nmo nyêmî ngê, u nuu u kópu nmo d:uud:uu too. *

23 Nmî Mî ngê u yi u ngwo a kwo, A yoo alanté dny:oo ya, a tp:ee Yesu Kédisu ka dny:oo kêlîmî, yi nuu ghi dmi numo nódo myedny:oo ya. Yi kópu nmo a vyu, yinté d:uud:uu koo. *

24 N:ii ngê nmî Mî u kópu dyuu a chââchââ too, yi pini nmî Mî p:uu a ya yédi, nmî Mî yi pini p:uu mye ya yédi. Nmî lama a tóó, Nmî p:uu a t:a, mu kópu u dîy:o chóó u Ghê Dmi nmo a kpo. *

4

Ghê dmi myeme u kópu dyuu

1 A tîdê mbwó yoo, pi knî ye módó namê kêlîmî, ngmênê dmyinê myeme dé. Ghê dmi n:ii mbêmê nmye a mbumu nyédi, myedmyinê myeme dé, mu kópu u dîy:o pi yilî knî y:oo Chóó Lémi u komo k:omo ngê a kapî ngópu. Yi yéli daa Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê a mbumu nyédi, kn:aa ghéni dmi mbêmê a mbumu nyédi. *

2 Ala kópu mbêmê dmyinê myeme dé. N:ii ngê choo tpapê knomomê, Nmî Mî Tp:oo Yesu Kédisu ndêndê ngê pi ntee pi ngê py-odo, yi pini Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê a mbumu yédi, *

* **3:11:** Njon 13:34-35 * **3:12:** Gen 4:8 * **3:13:** Njon 15:18-19; Mát 5:11-12 * **3:14:** 1 Njon 2:11 * **3:15:** Mát 5:21-22 * **3:16:** Njon 13:1; 1 Tes 2:8 * **3:17:** Deut 15:7; Njems 2:15-16 * **3:22:** Mát 21:22 * **3:23:** Njon 6:29; 13:34 * **3:24:** Lóma 8:9 * **4:1:** Mát 24:11 * **4:2:** 1 Kódin 12:3

3 ngmênê n:ii ngê yi kópu Yesu p:uu d:uudpî vyi, yi pini daa Chóó Lémi u Ghê Dmi mbêmê a mbumu yédi. Ghéni dmi n:ii mbêmê a mbumu yédi, yi ghéni dmi Yesu Kédisu p:uu a d:uu yédi. Yi kópu u pi wunê nmyinê ny:ee ngópu, nmyepê, Dîyo wa t:aa. Ala ngwo nmî vy:o wunê ka m:ii. *

4 A tp:ee yoo, nmyo nmî Mî u yoo ndêndê, yi yéli yi pwo nmyi lee dniye, mu kópu u dîy:o ghéni dmi n:ii nmyi mênê a tóó, u wêdêwêdê ndîî, wo yéli yi mênê n:ii a tóó, têdê.

5 Dyámê u kópu knî yi p:uu a mbumu nyédi, yoo ye dpî ng:aa mbê dmi, mu kópu u dîy:o yi nuw:o dmi dyámê mbêmê a wee. *

6 Ngmênê nmo nmî Mî u yoo. N:ii u lama nmî Mî a tóó, nmo wunê ng:aa yédi. N:ii u lama nmî Mî daa tóó, nmo dêwunê ng:aa yédi. Yi kópu knî yi mbêmê ghê dmi dê nmo myeme doo, woni ndê kópu dé yi ghéni dmi, woni k:omodanê kópu dé yi ghéni dmi. *

Nmî Mî nódo nmî nuu ghi dmi a tóó

7 A tîdê mbwó yoo, nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya, mu kópu u dîy:o nmî Mî ngê vyîlo yi kópu u yi u ngwo ye kwo. Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a tóó, nmî Mî tp:oo ngê dpî pyódu, nmî Mî u lama a ya yédi, nmî Mî wunê nj:ii ngê.

8 Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi daa ya yédi, yi pini u lama nmî Mî daa tóó, nmî Mî dêwunê nj:ii ngê, mu kópu u dîy:o nmî Mî nódo nmî nuu ghi dmi ntênê a tóó.

9 Nmî lama a tóó, Nmî nuu ghi dmi nmî Mî nódo ntênê a tóó, mu kópu u dîy:o chóó Tp:oo mu ngmidi dyámê mbêmê a dy:ãâ ngê, ghê kamî nmo yinê mînê kpo. *

10 Nmî Mî nuu ghi nmî nódo dnyinté a tóó, ngmênê nmî nuu ghi dmi u nódo ntênê a tóó, Tp:oo nmo a dy:ãâ ngê, nmî yikî dmi u pwo ghay wo. *

11 A tîdê mbwó yoo, nmî nuu ghi dmi nmî Mî nódo dnyinté daa tóó, nmî nuu ghi dmi numo nódo yinté myedny:oo ya. *

12 Pi ngmê ngê nmî Mî doo u kpêê, ngmênê nmî nuu ghi dmi numo nódo adî ya knomomê, ye nmî Mî nmî p:uu adî ya, u nuu ghi nmî nódo ntênê adî ya. *

13 Nmî lama a tóó, Nmî Mî p:uu nmo pyede, myenté nmî p:uu mye t:a, mu kópu u dîy:o chóó u Ghê Dmi nmo a kpo. *

14 Myenté pi yintómu yi l:êê dîy:o Tp:oo nmo a dy:ãâ ngê, nmî Mbwámê ngê a pyódu ngê. Yi pini nmî chóó nmî módu, pi knî ye u pi u ngwo nmo tpapê ngê. *

15 N:ii ngê dpo, Yesu nmî Mî Tp:oo, yi pini p:uu nmî Mî a ya yédi, myenté nmî Mî p:uu yi pini mye ya yédi.

16 Nmî lama a tóó, Nmî nuu ghi dmi nmî Mî nódo a tóó. Yi kópu p:uu nmî nuw:o dmi a kwo. Pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi adî ya, yi pini nmî Mî p:uu a ya yédi, myenté yi pini p:uu nmî Mî a ya yédi. *

17 Pini n:ii ntênê yinté a tóó, kuwókuwó wéni ngê u kóté kîgha têdê daadî nkîngê, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ntee a tóó, dyámê mbêmê yinté myeno pyede.

18 Nyãâ, pini n:ii nódo yoo yi nuu ghi dmi a tóó, doo u ntãâ daadî nkîngê. Pini n:ii nmî Mî ka a nkîngê yédi, yi pini nódo yoo yi nuu ghi dmi dnyinté a tóó, u kpadakpada p:uu a nuw:o yédi.

19 Yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó, mu kópu u dîy:o nmî Mî nódo nmî nuu ghi dmi mwiyé doo a ya. *

20 Pini n:ii ngê dê vyi knomomê, Nmî Mî nuu ghi a nódo a tóó, ngmênê yi pini ka u mbwó adî diya, yi pini k:omodanê pyu. U mbwó u nuu ghi nódo daadî ya knomomê, pini n:ii u kpêê, ye nmî Mî u nuu ghi nódo angênté amaa ya, pini n:ii doo u kpêê?

21 Yesu Kédisu ngê ala dêêpî kópu nmo a kpo, nmopê, N:ii nódo nmî Mî nuu ghi a tóó, u mbwó nuu ghi nódo myechoo ya. *

5

Setan u wépi pwapî

1 Nmî lama ka tóó, Yesu Kédisu Chóó Lémi Tp:oo. Pini n:ii yi kópu ka a kêlîmî, Chóó Lémi tp:oo ngê myoo pyódu. N:ii nódo nmî Mî nuu ghi a ya yédi, tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi nuu ghi dmi nódo mye ya yédi.

* **4:3:** 2 Njon 1:7 * **4:5:** Njon 15:19 * **4:6:** Njon 8:47 * **4:9:** Njon 3:16 * **4:10:** Lóma 5:8-10 * **4:11:** Mát 18:33 * **4:12:** Njon 1:18 * **4:13:** 2 Kódin 1:21-22 * **4:14:** Njon 3:17 * **4:16:** Njon 6:69 * **4:19:** 1 Njon 4:10 * **4:21:** Mát 5:44-45; Mak 12:29-31

2 Nmî lama a tóó, Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo yi nuu ghi dmi nmî nódo a tóó, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u nuu ghi nmî nódo a tóó, u kwo nmo ng:aa nyédi.
3 Nyââ, Chóó Lémi u nuu ghi nmî nódo ntênê adî ya knomomê, ye u dêêpî kópu dyuu anmî chââchââ. U dêêpî kópu dyuu nmo daa dîngîdîngî, *
4 mu kópu u dîy:o yélini yi k:ii Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ ngê nmo pyede, u ntââ mbêmê nmo pyede, Setan u wépi u ngwo nmo pwapî ngê. Dononi u pi nmo adî tpapê, daanmî d:uud:uu, mu kópu u dîy:o Yesu Kédisu ka nmo kêlîmî té. *
5 Pi ngê Setan u wépi módó d:uudpî puwâ, ngmênê pini n:ii u lama a tóó, Yesu Kédisu Chóó Lémi Tp:oo, yi pini u ntââ Setan u wépi dpî puwâ. *

Yesu Kédisu ka kêlîmî

6 Yesu Kédisu dyámê mbêmê a loo, kópu u mti p:uu miyó kele, mbwaa ngê mbápitisîm kalê ngópu, u vyee têdê wêê p:uu pwii wo. Nyââ, doo u mbápitisîm kîgha u l:êê dîy:o u mo a loo, ngmênê u vyee u l:êê dîy:o myedê loo. Chóó u Ghê Dmi ngê yi kópu ndê kópu ngê nmo dpî pyódu, doo u ntââ daawa dóó nmo. *
7 Kópu pyile knî yi mbêmê Yesu nmo myeme ngê, *
8 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngmê, u mbápitisîm kîgha myomo, u vyee têdê wêê n:ii p:uu pwii wo, pyolo. Yi kópu pyile knî yi nt:u mu ngmidi, Yesu Kédisu ndêndê ngê Chóó Lémi Tp:oo.
9 Yi kópu pyile knî nmî Mî ngê Tp:oo p:uu nmo wunê tpapê too, k:omodanê kópu yi p:uu daangma a t:a. Pi knî ye ntee nmo kêlîmî nyédi, nmî Mî u kópu dyuu ka yinté myedmyinê kêlîmî. *
10 Pini n:ii Chóó Lémi Tp:oo ka a kêlîmî, yi kópu pyile knî yi p:uu a nuw:o yédi. Pini n:ii Chóó Lémi u kópu dyuu ka daa kêlîmî, yi pini ngê Chóó Lémi u kópu dpî vy:a, kópuni Chóó Lémi ngê Tp:oo p:uu a vyi too, yi pini yi kópu ka daa kêlîmî yédi. *
11 Yi kópu u nt:u kópu ala, Chóó Lémi ngê Tp:oo ka a kââdî nmoo, ghê kamî nmo a kpo, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.
12 Pini n:ii u nuw:o Chóó Lémi Tp:oo p:uu a kwo, yi pini ngê ghê kamî dpo pyw:oo. Pini n:ii u nuw:o Chóó Lémi Tp:oo p:uu daa kwo, ghê kamî d:uudpo pyw:oo. *

Ghê kamî, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu

13 A tîdê mbwó yoo, yi kópu dyuu nmye d:a d:êê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi Tp:oo ka nmye kêlîmî té. U ya a nga a kwo, Nmyi lama a yaa we, Ghê kamî wunê nmyinê pyw:ee ngópu, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu. *
14 Nmî lama ka tóó, nmî Mî ka u nuu u kópu n:ii u kwo anmî dmyinê, nmî ngêpê dmi wa a ny:oo, yi kópu wa a d:uu. *
15 Nyââ, pini n:ii u pono a vyápê, kópuni u kwo dpî dmyinê, nmî lama ka tóó, u ngêpê dpo ny:oo, yi kópu dpî d:uu.
16 A tîdê mbwó yoo, nmyi vy:o pini ngmê ngê dono nmyi ngópu angmê d:uu knomomê, u l:êê dîy:o dmyinê ngêpê, nmî Mî ngê ghê kamî u kwo paa y:ee ngê. Pini n:ii nmî Mî ka kpeme dpî yââ, yi pini maa dono p:uu a kwo, máádi n:ii u dî ndiya. Daa yinté pini p:uu nmye nînê danê. Yinté pini u dono u l:êê dîy:o namê ngêpê. Nmî Mî ka daawa diyé knomomê, ye doo u ntââ u dono chedê ngê daawa pyódu. *
17 Dono kópu yintómu kn:aadi te u kópu dé, ngmênê kn:aadi te kópu woni knî yi l:êê dîy:o nmî Mî pi ka kpeme d:uudpî yââ.
18 Nmî lama ka tóó, Pini n:ii Chóó Lémi tp:oo ngê a ya yédi, daa dono yédi, mu kópu u dîy:o nmî Mî Tp:oo u kwo wunê vyuwo yédi, doo u ntââ Setan ngê daawa dyênê. *
19 Nmî lama ka tóó, Nmo Chóó Lémi tp:oo módó tp:oo mââ yoo, ngmênê Setan ngê mgîdî u yoo a mbêpê kîgha too.
20 Nmî lama ka tóó, Chóó Lémi Tp:oo nmo a loo, u Mî nmî nuwo yinê mî kwólu, pini n:ii Yâpwo Ndêndê. Nyââ, Yâpwo Ndêndê p:uu nmo pyede, myenté Tp:oo Yesu Kédisu

* **5:3:** Njon 14:15,23-24; Mát 11:30 * **5:4:** Njon 16:33 * **5:5:** Lóma 8:37 * **5:6:** Njon 1:29-34 * **5:7:** Njon 15:26 * **5:9:** Njon 5:32-37; 8:18 * **5:10:** Nkal 4:6 * **5:12:** Njon 3:36 * **5:13:** Njon 20:31 * **5:14:** Njon 14:13 * **5:16:** Mát 12:31 * **5:18:** Njon 17:15 * **5:20:** Njon 17:3

pːuu myino pyede. Yi pini Yâpwo Ndêndê, mye ghê kamî u knːââ. *

21 A tpːee yoo, nmyi nuwːo dmi kːomo yâpwo knî yi pːuu kîngê kwo.

Wu u dî. *

* **5:21:** 1 Kódin 10:14

2 NJON

Njon ngê pweepwee pee m:uu d:êê ngê, Yesu u yoo knî ye p:aa ngmê dy:ââ ngê, ngmênê yi p:aani u pi daa d:êê ngê. Yi p:aani pyââ ngê pyódu ngê, ala kópu yi d:êê ngê, yepê, Mw:ââkó a ch:am ghee knî. Ala pweepwee pee yedê nd:uu dini ghi n:ii ngê doo tpapê, kwéli doo ya, Yesu u yoo yélini y:i doo kwo, yi p:uu doo d:êê, ngmênê ala kópu d:êê ngê, Mwó tp:oo módó tp:oo mââ knî y:oo yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê.

Ala pweepwee pee yedê Yesu u yoo yi ng:aa dmi t:ângo, yepê, Pi dódó pyu yilî a m:ii, kîngê dóó nmyo, kn:aa máádi p:uu kîngê kaa nmyo. Ala Njon u pweepwee pee myomoni.

1 Mw:ââkó a ch:am ghee knî, nê pi vy:ee. Nmî Mî ngê a ngmidi nmyoo, nmyi nuu ghi dmi a nódo ntênê a tóó. Nmyi nuu ghi dmi a mo a nódo dêdê tóó, ngmênê yélini yi lama ndê kópu dyuu a kwo, nmyi nuu ghi dmi yi nódo mye ayedê tóó,

2 mu kópu u dîy:o yi ndê kópu dyuu nmî mênê a kwo, chedê ngê daawa pyódu.

3 Nmî Mî Chóó Lémi, Tp:oo Yesu Kédisu u k:ii, nmo adpo a vyuwo, ye anmî ch:anê dmi, yi kêê k:oo wa kaa nmo. Ndê kópu dyuu nmî lama choo kwo, nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya.

Nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya

4 Nmî Mî ngê kópuni nmo a vyu, nmyi vy:o pi ngmê knî y:oo a d:uud:uu ngmê, ndê kópu dyuu u maa p:uu a m:ii té. Yi kópu u l:êê dîy:o w:aa d:a pyw:oo.

5 A ch:am ghee knî nînê kwunokwuno nmyo, nmyi nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. Daa dêêpî kópu kamî nmye yed:a d:êê. Yi dêêpî kópu wunê kînmo nyongo.

6 Nmyi nuu ghi numo nódo adî ya knomomê, ye nmî Lémi u kópu dyuu anmyi chââchââ. Dêêpî kópuni p:uu nînê danê, u nt:u kópu alanté, nmî nuu ghi dmi numo nódo dny:oo ya. Mwiyémwiyé dini ghi ngê yi dêêpî kópu nmyinê ny:ee ngópu, ntênê dmyinê chââchââ.

Pi dódó pyu yoo yi kópu dyuu

7 Pi dódó pyu yilî dyámê mbêmê a m:ii, kîngê dóó nmyo. Yi yéli y:oo d:uudpî vyi ngmê, Nmî Mî Tp:oo pi ngê pyodo. Yinté pini pi dódó pyu ndîî, Yesu Kédisu p:uu a d:uu yédi.

8 Nmyi chóó nmye dmyina a vyuwo, dpodoni p:uu nmye dpodo té, yi dpodo daapaa dyênê yó, nmyi dpodo u pywuu d:ud:umbiy:e pêdên:aa ngee yó.

9 Pini n:ii ngê Yesu Kédisu u kópu dyuu dpo kuwo, kn:aa kópu knî m:uu wumê nyêmî ngê, yi pini p:uu Chóó Lémi daa t:a. N:ii ngê kópu d:uum:uudpo pyw:oo, Yesu Kédisu u kópu dyuu ka a kêlîmî yédi, yi pini p:uu nmî Mî mupwo a ya nódó.

10 Pini n:ii nmye dê lee knomomê, Yesu Kédisu u kópu dyuu ndêndê nmye daadîn:aa tpapê, yi pini nmyi ngomo k:oo ngomo k:oo kêngên:aa koko, kóó myenangê mgîmî, *

11 mu kópu u dîy:o yélini yi pini u pyipe ngê dpî pyaa dmi, lémi ghi n:ii u mênê a ya nyédi, yi mênê dpî yé té. *

Njon u nd:uu tpapê

12 U ya a nga a kwo, Kópu mê yilî nmye nê vyi, ngmênê u ya a nga daa kwo, Pweepwee pee yedê nê d:êê té. U ya a nga a kwo, N:uu m:uu nmyo, numo ngîma nipi paan:aa danêmbum kmêle, w:aa mb:aamb:aa ngê u ngwo anmo pyw:oo.

13 Mwó tp:oo módó tp:oo mââ knî y:oo yi mb:aamb:aa nmye da dy:ââ ngmê.

Wu u dî.

* **1:10:** Mát 10:13-14; Lóma 16:17 * **1:11:** 1 Tim 5:22

3 NJON

Pi ngmê, Nkayas, Njon ngê ala pweepwee pee u kwo dy:ââ ngê. Ala Njon u pweepwee pee pyoloni.

1 Mw:ââkó Nkayas, nê pi vy:ee, n̲uu ghi a nódo ntênê ayedê tóó. *
2 L̲:êê dîy:o nînê ngêpê yédi, u ya a nga a kwo, Nmî Lémi ngê n̲ya mb:aamb:aa ngê a pyódu ngê. Nmî Mî p:uu n̲uw:o ntee a kwo, u ya a nga a kwo, M̲ââ mb:aamb:aa ngê yinté choo a ya, mbii m̲:uu daapîchoo ya.
3 Nmî mbwó ngmê knî y:oo a gha mb:aamb:aa ngê mî pyódu ngópu, a ka pê, Nyi ndê kópu dyuu ka mb:aamb:aa ngê a kêlîmî, mb:aamb:aa ngê myeka m:ii.
4 Dini ghi n:ii ngê yinté kópu n:aa nyêmî ngê, a ka dpo, Ń̲m:ee yoo maa ndêndê p:uu mb:aamb:aa ngê a m:ii té, yi ngwo a gha d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa ngê dpî pyódu. *

Njon ngê Nkayas u ngwo chaa kwólu

5 Nkayas a tp:ee, nmî Mî p:uu dpodo pyu yoo mb:aamb:aa ngê nye ngêêpî too. K:omo tpile daa l̲ama yéli, ngmênê my:ee ngêêpî too. *
6 Dini ghi n:ii ngê n̲ga a ndê dniye, yélini yi k:ii Yesu ka nmo kêlîmî té, yi paa u danêmbum nmo a nté ngópu, nmopê, Nyi mb:aamb:aa ngê nmo doo a vyuwo. Yinté yéli muchi ngêêpî dé, mu kópu u dîy:o nmî Mî p:uu a dpodo té. *
7 Nyââ, nmî Lémi p:uu p:aani p:aani wumê dpodo nyédi, daa kêlîmî pyu knî ye nté d:uudpî dmy:ee ngmê. *
8 Paa ngêêpî téme, ndê kópu dyuu p:uu nipi u ngwo paa dpodo kmêle. *

Dayotîdepes u danêmbum

9 Yesu u yoo yélini yi k:ii y:inmyinê pyede, pweepwee pee ye ngmênê dy:ââ ngê, ngmênê Dayotîdepes ngê a dnye d:uudpî ny:oo. Yi pini ngê u yi u ngwo a kwo yédi, Yoo yi kada nî kwo. *
10 Dini ghi n:ii ngê nmye anê lê, u kópu yilî yintómu nmyi ngêêdî anîmo nt:o. Kópu dono knî yi p:uu a pi a dyede ngê, ngmênê yi kópu ngmênê u kwo têdê, u yi u ngwo a kwo, Kópu knî m:uu nî d:uu. Nmî mbwó yoo, yélini nmye nînê dyede too, yi wépi dmi dpî puwâ, myenté n:ii knî y:oo u yi y:e a kwo yédi, Ye nmî vyuwo, yi pini ngê yi yéli nmî Lémi u yoo kuwa dpî kaa té.
11 A tp:ee, yinté pini dono u nt:anê nangê yââ, ngmênê pini n:ii u l:êê ghi mb:aamb:aa dé, yinté pini u nt:anê dpî yey. N:ii ngê kópu mb:aa a d:uud:uu too, Chóó Lémi tp:oo ngê dpî pyódu, ngmênê pini n:ii ngê kópu dono a d:uud:uu too, yi pini u lama Chóó Lémi daa tóó.

Dîmitîdiyas u danêmbum

12 Pi yintómu knî ye Dîmitîdiyas pi mb:aa ngê a tóó, ndê kópu dyuu mb:aamb:aa ngê ye a tpapê ngê. Nê myenté, dînî k:omodanê, a ka mye pi mb:aa.

Njon u nd:uu tpapê

13 U ya a nga a kwo, Kópu mê yilî n̲ga nê vyi, ngmênê u ya a nga daa kwo, Pweepwee pee yedê nê d:êê té.
14 U ya a nga a kwo, N:uu m:uu ngi, numo ngîma nipi paan:aa danêmbum knî.
15 Nmî Lémi mb:aamb:aa ngê n̲ga choo a vyuwo. M̲yipe knî y:oo yi mb:aamb:aa n̲ga da dy:ââ ngmê. A pyipe ngmêngmênté knî ye a mb:aamb:aa dpî yéni.
Wu u dî.

* **1:1:** Dpodo 19:29 * **1:4:** 1 Kódin 4:14-15 * **1:5:** Lóma 12:13 * **1:6:** Dpodo 15:3 * **1:7:** Dpodo 20:33,35 * **1:8:** Hipîlu 13:2 * **1:9:** Mát 20:27

NJUDA

Njuda, Yesu u mbwó, ngmênê u pweep-
wee pee yedê yi kópu daa d:êê ngê. U yi u
ngwo dêpwo kwo, A pi nî knî. Ala kópu yi
d:êê ngê, Nê Njuda, Njems u mbwó.
Pweepwee pee n:ii Njuda ngê d:êê ngê,
ala yi pweepwee pee.

1 Nê Njuda, Yesu Kédisu u dpodo pyu
ngmê, myenté nê Njems u mbwó. A tîdê
mbwó yoo, nmî Mî Chóó Lémi nódo nmyi
nuu ghi dmi wunê tóó, yinê a ngmidi
nmyoo, Yesu Kédisu kóó k:oo kaa nmyoo.
2 U ya a nga a kwo, Nmî Mî ka dmyinê
ch:anêch:anê, mb:aamb:aa ngê nmye choo
a vyuwo, nmyi nuu ghi dmi d:ud:umbiy:e
nódo dny:oo ya.

Pi dódó pyu yoo yi danêmbum

3 A tîdê mbwó yoo, u ya a nga doo kwo,
Nmî Lémi kóó k:oo wowo p:uu pweepwee
pee nmye ngmênê d:êê, ngmênê ala ngwo
kópu ngmê ndîî kópu ngê a ka dê pyódu.
Kópuni dyuu ka nmyi kêlîmî mbê dniye,
dpodombiy:e dmyinê tpyé. Yi kópu dyuu
Chóó Lémi ngê nmo a kpo, pi ngmê ngê
kîngê ngmêê té.
4 Yinté pini knî ngmê nmî Lémi u yoo
vy:o tumutumu a ghê dniye. Yi yéli y:oo
nmî Mî dnyinté a chââchââ ngópu, u módó
yeedeyeede p:uu kópu dyuu dpî ngmêê
ngmê, yinê ye, K:omo tpile kópu dono yilî
anmî d:uud:uu, nmî Mî ngê daawa kpada
nmo. Nmî Lémi mu ngmidi Yesu Kédisu ngê
kópuni d:uu ngê, k:omo tpile ngê u ngwo dpî
pyódu ngmê. Nmî Mî ngê yi yéli ló dini a
m:uu too, ntênê wa kpada té. *
5 A tîdê mbwó yoo, pi kpadakpada u
kópu dé nmyi lama a pyede, ngmênê nmye
mênînê vyilêvyilê té. K:omo tpile nmî Lémi
ngê Yisîléli tpémi Yichip u mênê a pw:ii too,
ngmênê yélini kuwó u kwo dêdnyimo kêlîmî,
yi yéli a vya too. *
6 Enjel yoo yi p:uu myedmyinê nuw:o.
N:ii yoo yi chóó yi pono dnyimo a vyápê,
yi chóó yi pi dmi dnya a kmîmî dé, yi enjel
yoo Chóó Lémi ngê mbwa k:oo km:êê too,
puwóma té yi kêlê t:ee too. Mgîdî vy:o
y:i a pyede, doo u ntââ daawa pwii dmi,
u dî kuwókuwó wéni ngê Chóó Lémi ngê
d:ud:umbiy:e wa dyênê té. *
7 Myenté Sodom p:aani dê Kîmoda yi p:uu
dmyinê nuw:o, yi nkîgh:ê p:aani knî yi p:uu
myedmyinê nuw:o. Enjel yoo ntee dnya
a dono, yi yéli yinté myednya a dono.
Máádini p:uu Chóó Lémi ngê a kaa too,
yi máádi a kuwo ngópu, dnyimo a numo
kpêêpî. Yi p:aani dê dyimê pywuu ngê a
pyódu doo, n:ii ngê yinté kópu dono adî
d:uud:uu dé, ndiya wa ghîî, y:i chedê ngê
daawa pyódu. *
8 Pi dódó pyu yoo n:ii nmî Lémi u yoo
vy:o tumutumu a ghê dniye, mye yinté yéli.
Kópuni yi wóó k:oo dpî m:uu t:oo, yi kópu
knî yi l:êê dîy:o yi pââ dmi dpî dyênê t:oo.
Yélini kada a wee, daa chââchââ tumo, enjel
yoo yi p:uu mye peede tpapê nyédi.
9 K:omo tpile enjel yoo yi kada pini
Maikel u pi ndîî, ngmênê yinté dêpwo peede
tpapê. Dini ghi n:ii ngê Mósisi pwene,
Maikel Setan y:oo ntóó numo kwulo dpîmo
a pwapî, ngmênê Maikel ngê Setan ka
peede kópu daangmê vyu, kwo, Nmî Lémi
ngê paa kpada nyine. *
10 Ngmênê pi dódó pyu knî y:oo kópuni
dêdê wopwe tumo, yi kópu knî yi p:uu a
peede tpapê nyédi. Chii w:ââ ntee yéli.
Kópuni chii w:ââ w:uu yi lama a pyede, yi
yéli yi lama yi kópu mye pyede, a d:uud:uu
tumo, u l:êê dîy:o yi kpadakpada têdê wa
lee dmi.
11 Dny:oo nkîngê. Keen u nt:anê dê yaa
dmi. Ndapî kmênêkmênê u l:êê dîy:o Mbal-
aam u nt:anê dê yaa dmi, pi ka daa ng:aa
nyédi. Kóda ngê u yi u ngwo ntee dêpwo
kwo, Mósisi nmî kada choo kwo, yi yéli
mye yinté dé, u yi y:e daa kwo, Pi nmî
kada ngmêchoo kwo. Nmî Mî ngê ntênê wa
kpada té. *
12 Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi u mgamê u
l:êê dîy:o nipi nmye kmaapî nyédi, yi yéli
nmyi vy:o dpî ghê dmi, a ńuknweńuknwe
nyédi, ngmênê mywene y:e d:uudpî ghê.

* **1:4:** 2 Njon 1:9-10; Lóma 6:15 * **1:5:** 1 Kódin 10:5-10; Num 14:32-35 * **1:6:** Gen 6:1-2 * **1:7:** Gen 19:1-10,15-16,24-25; 2 Pita 2:6-9 * **1:9:** Dan 10:13; Deut 34:6; Tpyuu 12:7-8 * **1:11:** Gen 4:8; 1 Njon 3:12; 2 Pita 2:15-16; Tpyuu 2:14; Num 31:15-16; 16:1-33

K:ii wulu ngê kpîdî ntee dpî dyênê, yi yéli y:oo yinté myoo dyênê nmyo. Yi chóó ye a vyuwo nyédi, yoo daa ngêêpî tumo. Dini ghi n:ii ngê kââdî ndîî dpî kee, têpê wêdêwêdê ngê dpî pyódu, pi knî y:oo u yi y:e a kwo yédi, Tpii a ghay we. Dini ghi n:ii ngê yópu ngê nkalî dpî t:âmo té, tpii d:uuwodê ghay, yoo daa yi nuu u kópu ngê dpî pyódu. Pi dódó pyu yoo mye yinté yéli, yoo daa ngêêpî tumo. Nté kn:ââ n:ii nkwodo nt:u d:uudpî kaalî, yópu ngê u nkwo dpî tpaa, ntóó ngê dpî pyódu, pi dódó pyu yoo mye yinté yéli, yi nt:u dmi d:uudpî kaalî. *

13 Myenté, ntii mênê tupwóni a tóó, mg:êênî ngê tii vyuwo ntee dp:uu t:oo, yi yéli mye yinté yéli, mywenemywene u kópu dé pi knî yi ngîma a tpyuu tumo. Myenté, mye pudu ntee tpile dé, Chóó Lémi ngê yi p:aa wunê ka a l:âmo ngê, mgîdî vy:o y:i adnyin:aa ya, chedê ngê daawa pyódu.

14 Adam u mêêdupu Inóki ngê yi k:omodanê pyu knî yi p:uu wunê ala kópu a vyu, apê,

Nmî Lémi dini ghi n:ii ngê wa a lê,

u enjel yilî tp:oo témi tap knî yi k:ii wa a lee dmi,

15 pi yintómu amî kóté kalê t:oo.

Yélini yintómu nmî Lémi pono daa vyápê nyédi,

yi kpadakpada têdê wa dy:ââ t:oo,

mu kópu u dîy:o a dono nyédi,

nmî Lémi p:uu a peede tpapê nyédi.

16 Pi dódó pyu yoo a nuu mbumu nyédi, kada pini yoo yi p:uu a danê nyédi. Yi chóó yi pono a vyápê nyédi, yi chóó yi pi dmi mye kmîmî tumo. Ndáápi yoo k:omo ngê a chaa kîgha tumo, dpo, Tpile knî nmo ngmêpêdê kê y:e.

Njuda ngê yoo u ngwo wêdêwêdê kalê too

17 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu Kédisu u dyépi knî y:oo wunê kópuni nmye a vyi tumo, yi kópu dmyinê nuw:onuw:o dé.

18 Ala kópu nmye mwo a vyi ngópu, nmyepê, Mu dini ghi ngê nmyi vy:o yoo angmê chaa. Nmyepê, Nmî Mî chââchââ yi yéli ye têdê kópu ngê adî ya. Nmyepê, Kópu dono yilî adnyi d:uud:uu, yi chóó yi pono adnyi vyápê. *

19 Yi yéli y:oo dpî chámê nmyo. Yi chóó yi nuw:o mbêmê a mbumu nyédi, nmî Mî u Ghê Dmi yi mênê daa tóó.

20 A tîdê mbwó yoo, yi nt:anê nangmê yââ. Nmî Lémi p:uu ntênê dmyinê ndiye, ntênê u kwo myedmyinê kêlîmî. U Ghê Dmi u wêdêwêdê mbêmê dmyinê ngêpê. *

21 Nmyi nuu ghi dmi nmî Mî nódo mudny:oo ya, nmî Lémi Yesu Kédisu u ngwo dmyinê t:âât:ââ. U kwo nmyi ch:anê dniye, ghê kamî nmye yinê wa a kê, ghéni n:ii chedê ngê daawa pyódu.

22 Yélini a nuw:o miyó miyó nyédi, nmye dny:oo ch:anêch:anê, *

23 ndê u nkîgh:ê a wee. Modo diyédiyé kalê tóó, maa ndêndê p:uu dpî kaa tóó. Yélini a dono nyédi, nmye myedny:oo ch:anêch:anê. Mb:aamb:aa p:uu modo diyédiyé kalê tóó, ngmênê dmyinê nkîngê, yi l:êê ghi nangmê d:uu, kminté wa dyênê nmyo, nmî Mî ka tupwótupwó ngê wanmyi pyaa dmi.

Chóó Lémi u chaa kîgha

24-25 Chóó Lémi chaa kîgha koo. Kn:aa yâpwo daamu a tóó, d:o mu ngmidi. Tp:oo Yesu Kédisu nmo a dy:ââ ngê, nmî Mbwámê ngê pyódu ngê, nmî Lémi ngê mye pyódu ngê. Nmye wunê vyuwo yédi, doo u ntââ daanmyinê lvêêdî dmi. Nmyi dono chedê too, ngîma amî kaa nmyo, w:aa ndîî u ngwo anmyimo pyw:ee ngmê. Nyââ, ntênê chaa kîgha koo, mu kópu u dîy:o dono p:uu daa t:a, u pi ndîî ngê a tóó, u wêdêwêdê mye ndîî, pi yintómu u maknopwo a pyede. Dye ghi yintómu yinté doo a ya, dye ghi yintómu yinté amyedîn:aa ya, chedê ngê daawa pyódu.

Wu u dî. *

* **1:12:** 1 Kódin 11:20-22; 2 Pita 2:13 * **1:18:** 1 Tim 4:1; 2 Tim 3:1-2 * **1:20:** Kîlosa 2:6-7; 1 Kódin 3:9-11 * **1:22:** Lóma 15:1; 1 Kódin 15:33 * **1:24-25:** 2 Pita 3:14; Hipîlu 13:8; 1 Pita 1:5

TPYUU U KÓPU DÉ
Nmî Mî ngê Njon u ngópu kópuni dyuu tpyó

Dini ghi n:ii ngê Yesu Kédisu a pwene, a pii wo, u Mî ka kee wo, yi ngwo m:ââ podoy:a mî loo, Lóma lede knî y:oo Njedusalem u ngwo a pw:oo ngópu, Chóó Lémi u ngomo myedê pw:oo ngópu, Nju pi yilî tp:oo témi tap vya ngópu.

U kuwó dini ghi ngê m:ââ myoy:a mê limi mî loo, Lóma tpémi Yesu u yoo yi p:uu dnye d:uu. Yi ngwo yi yéli y:oo Yesu u dyépi Njon mgîmî ngópu, dyámê w:uu ngmê mbêmê dy:ââ ngópu, u pi Patîmos. Njon y:i doo ya, nmî Mî ngê kópu ndîî yilî y:i u ngópu tpyé too. Njon ngê yi kópu yilî m:uu too, kópu yilî mye ny:ee too, u ngwo d:êê too. Dêpwo dpî, daa wóó k:oo yi kópu yilî m:uu too. Yélini Yesu ka yi ngwo dnye kêlîmî yi l:êê dîy:o d:êê too, nmî l:êê dîy:o mye d:êê too. Mgongo danêmbum ntee anyinê w:ee, Njon ngê kópuni m:uu too, yinté dpo w:ee tóó.

U kakêmê chámêchámê u kópu dyuu

1 Kópuni daa kêmakêma adnyi pyodopyodo, nmî Mî ngê Yesu Kédisu ka a kêma too. Yesu ngê u dpodo pyu Njon ka enjel ngmê dy:ââ ngê, yi kópu yilî u kwo u ngwo mînê kêma too. Yesu ngê u yi doo kwo, A dpodo pyu yoo yi lama yi kópu dny:oo ya.

2 Chóó Lémi mupwo Yesu Kédisu y:oo kópuni Njon ka a kêma tumo, Njon ngê u nkwo d:êê too, dêpwo k:omodanê.

3 Nmî Lémi u kópu dyuu ala, daa pi ngmê u kópu dyuu. N:ii knî y:oo yoo yi ngêêdî adnya a kpââ dé, n:ii knî y:oo adnyi nyêmî dé, yi gha vy:o adnyi yiyé dé, yi kópu dyuu ngê yi yéli wa ngee té, yi gha dmi wa pywálî té. Wa ngee té, mu kópu u dîy:o ala kópu dé daa kêmakêma a pyodopyodo té.

Njon ngê Yesu u yoo u ngwo kwuno too

4 Nê Njon, Yesu u yoo knî ye nînê d:êê, yélini p:aa pyudu knî yi kwo a pyede, Esiya Wee u kwo.

Nmî Mî nmye choo a vyuwo, nmyi nuw:o dmi ngmidi ngê myechoo a pyépi. Yi pini ala ngwo a tóó, dye ghi yintómu doo a ya, chedê ngê daawa pyódu. U Ghê Dmi nmye myechoo a vyuwo, ghéni dmi n:ii u ngîma wunê kwo, myenté dpodo pyudu a dódó ngê.

5 Yesu Kédisu nmye myechoo a vyuwo, pini n:ii ngê nmî Mî u kópu dyuu ntênê nmo a ńuwo. Yi pini nmî Mî ngê kpêênî mwiyé a pyidu ngê, dyámê mbêmê king yintómu yi kada pini ngê pyódu ngê.

Nmî nuu ghi dmi nódo a tóó, wêê n:ii p:uu pwii wo, nmî dono chedê too.

6 Kóó k:oo kaa nmoo, nmî king ngê pyodo. Kêlî pini ngê pyódu nmoo. U Mî Chóó Lémi wéni pee ngê a tóó, mgîdî u yoo t:anê pee ngê a pyede, yi kêlî kaa nmoo. U yi u ngwo a kwo, A yoo knî y:oo kn:aa yéli a ka myedê diyédiyé kalê téne. Pi knî y:oo dny:oo chaa kîgha, u wêdêwêdê myedny:oo chaa kîgha, chedê ngê kîngê pyódu. Yinté choo ya.

7 Ngî m:uu yó. Nkalî too pee dmi mbêmê kîyedê pwiyé knî. Pi yintómu knî y:oo yi ngwolo knî y:oo wa m:uu ngmê, pi kuwa daangmêwa ghê. U yoo yintómu knî yi k:ii wanmî m:uu, n:ii knî y:oo kîdosi ńedê vya ngópu amye m:uu ngmê. Dyámê mbêmê yoo yintómu u l:êê dîy:o adnyi mbê. Yi kópu daawa têd:a, ndêndê ngê wa pyódu. *

8 Kada pini ndêndê, Chóó Lémi, dye ghi yintómu doo a ya, ala ngwo a tóó, chedê ngê daawa pyódu. Yi pini u wêdêwêdê mo daa mu tp:oo komo, apu, Kn:ää nê chópu, nkoo an:uu yé.

Njon ngê nmî Lémi u ngwo módu

9 Nê nmyi mbwó Njon, Yesu kóó k:oo a k:ii nmo wee. U l:êê dîy:o a k:ii myino mgînî vyîmî té. Chóó Lémi u kópu dyuu pi knî ye noon:aa tpapê, Yesu p:uu kópuni nî m:uu too, ye myenoon:aa tpapê dé. Yi kópu u l:êê dîy:o Lóma lede knî y:oo mgîmî noo, ala dyámê w:uu Patîmos mbwa k:oo até mî km:êê noo.

10 Nmî Lémi u wo ngê u Ghê Dmi mbêmê nmî Lémi noo chaa kîgha. Yi ngwo dnye ndîî ngmênî nyongo, a kuwó a mbwolo. Dpuwo dpodombiy:e ntee anyi wuu, yi dnyeni yinté nî nyongo,

* **1:7:** Mát 24:30; Dpodo 1:11

11 a ka pê, Kópuni nye mumu té, dpî d:êê té, yi puku dmi a yoo knî ye dpî dy:ââ ngi, yélini ala p:aani pyudu knî yi kwo a pyede. A ka pê, Epeso ngmê, Sîmêêna myomo, Pêêkamîm pyolo, Taiyataida podo, Sadis limo, Piladelîpiya wono, Leyodisiya pii.

12 A kuwó nî diyé wo, nê, Pini n:ii a ka wunê mbumu, nî m:uu. Y:aa vyu wo, lam pyudu nî módu, yi kwo têdê kwo têdê dnye kwo. Yi lam pyudu knî nkól ngê l:âmo tumo.

13 Yi kêlî ghê pi ntee pini ngmênî módu, u kpîdî u mbwo ngmêdoo ya, u dî yu dmyeno doon:aa ya. U mbalêti yodo p:uu ngmêdoo t:a, nkól ntee tpile.

14 U mbodo gh:aa dmi d:ud:umbiy:e kpaapîkpaapî, koo ntee kpaapîkpaapî, mye yinté. Ngwolo dê ndiya ndyuw:e puu ntee tpile dê.

15 Nkéli chêêpî pee ntee wunê wuu mbele yédi, yu dê yinté myedpîmo a wuu mbele. Mbwaa paa t:ââ ntee wunê dpudu yédi, u dnye mye yinté.

16 U wéni pee kóó ngê pudu pyudu doo tpyé. L:êê taa u kwo ngmêdoo kwo, wope ńuwo, wope mye ńuwo. Kââdî dpodombiy:e ntee a pil:apil:a yédi, kwodo ng:oo dmi mye yinté.

17 Dini ghi n:ii ngê nî módu, yu km:ee nî dyimê wo, mbwee ntóó ntee tpile ngê nî pyodo. Kóó wéni peeni a p:uu yó, a ka pê, Namê nkîngê. A ka pê, Kn:ââ nê chópu, nkoo an:uu yé.

18 A ka pê, Nê Ghê u Kn:ââ. A ka pê, K:omo tpile nî pwene, ngmênê a ghê mê t:a, mêdaanî pw:onu, dye ghi yintómu anî ya. A ka pê, Pwopwo a yi yodo u maknopwo nî yó. A ka pê, A yoo yélini a pwopwo té, amênî pyidu té, a ka pê, Kwéli a pyede, yi ghi u keńe u kii a ngópu a tóó, keńe y:e wanî kpêmî.

19 A ka pê, Kópuni nye mumu té, dpî d:êê té. A ka pê, Yi kópu woni ala ngwo a pyodopyodo té, woni dîyo wa pyaa dmi.

20 A ka pê, Pudu pyudu knî n:ii a wéni pee kêê yedê chi m:uu té, lam pyudu knî n:ii yi kwo têdê kwo têdê chi m:uu té, yi nt:u kópu dê nga n:aa tpapê dê. A ka pê, Lam pyudu knî yi kwo têdê yi nt:u kópu ala, a yoo pyudu, yi p:aani pyudu knî yi kwo a pyede. A ka pê, Pudu pyudu knî yi nt:u kópu, yi kada pini yoo.

2

Nmî Lémi ngê Epeso tpémi ye kópuni dy:ââ ngê

1 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Epeso wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ââ ngi. Yipi, N:ii ngê pudu pyudu knî u wéni pee kóó ngê a tpyé té, lam pyudu knî yi vy:o a m:ii, yi pini u kópu dyuu ala. *

2 Yipi, Kópuni nmyinê d:uud:uu tumo, u lama dé. Yipi, U lama a tóó, dpodombiy:e nmyinê dpodo nyédi, u l:êê dîy:o dono myenmyinê vyîmî tumo. Yipi, Yoo dono yi wépi dmi nmyi pwaa ngópu, k:omo dyépi yoo nmyi mya tumo, nmyimo, Ka k:omodanê té. *

3 Yipi, U l:êê dîy:o dono nmyee a vyîmî dé, dpîp:e kede dniye.

4-6 Yipi, Nikólas u yoo knî y:oo kópuni a d:uud:uu tumo, doo u nuu u kópu ngê ntee a pyede, daa nmyi nuu u kópu ngê yinté mye pyede. Yipi, Ngmênê nê ngê nmyi dono kópu ngmêda pyw:oo, u nuu ghi nmyi nódo mwiyé ntee doo a ya, ala ngwo mêdaa yinté. Yipi, Kwéli dmyinê ghay dmi, y:i dmyinê nuw:o. Yipi, Nmyi dono a kuwo tóó, mwiyé ntee nmyee a paa, yinté myedmyinê paa. Yipi, Nmyi dono daanmyinê kuwo t:oo, ye nmye wa a lê, nmyi lam u kwo têdê wa a y:oo, nmyi lam mêdaadî dnyednye.

7 Yipi, U mî u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

Yipi, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yââ, yipi, nê ngê yi yéli u ntââ ngê wa pyódu té, Chóó Lémi u myângo vy:o adnyin:aa ya, yini n:ii Ghê u Kn:ââ, kîgha adnyin:aa pîpî dé. *

Nmî Lémi ngê Sîmêêna tpémi ye kópuni dy:ââ ngê

8 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Sîmêêna wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ââ ngi.

* **2:1:** Tpyuu 1:16,20 * **2:2:** 1 Njon 4:1 * **2:7:** Gen 2:9; Tpyuu 22:1-2,14 * **2:8:** Tpyuu 1:17-18

Yipi, N:ii ngê kn:ää a chópu, nkoo amîmî yé, pwene, mêdê pii wo, ghê mê t:a, ala u kópu dyuu. *

9 Yipi, Dononi nmyinê vyîmî tumo, u lama dé. Yipi, K:omo tpile nmyi nté ndapî pyile njini, ngmênê kópuni d:ud:umbiy:e mb:aamb:aa, nmyi p:uu a t:a. Yipi, Yélini y:oo yinê ye Nmo Nju tpémi, u lama a tóó, yi yéli nmyi p:uu a peede tpapê nyédi, ngmênê yi yéli daa ndêndê ngê Nju tpémi, Setan u yoo vy:o a wee. *

10 Yipi, Kópuni yilî yi l:êê dîy:o daa kêmakêma anmyi mgînî vyîmî, yi kópu knî yi p:uu nkîngê ngê kêê kîdangê t:ee ngmê. Yipi, Ala kópu dpî ny:ee yó. Yipi, Setan nmyi p:uu adî d:uu, wa tókó nmyo, knî ngmê mbwa k:oo wa km:êê té, wo y:a anmyin:aa mgînî vyîmî. Yipi, K:omo tpile nê u l:êê dîy:o wa vya nmyo, ngmênê nangê mb:ii, ghê kamî ngê wa pwila nmyo. *

11 Yipi, U Mî u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

Yipi, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yää, yipi, yi yéli myombó mêdaawa pw:oo dmi. *

Nmî Lémi ngê Pêêkamîm tpémi ye kópuni dy:ää ngê

12 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Pêêkamîm wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ää ngi.

Yipi, Pini n:ii u ngópu l:êê taa a tóó, wope ńuwo, wope mye ńuwo, ala u kópu dyuu. *

13 Yipi, Kwéli nmye pyede, u lama, Setan u pi ndîî ngê y:i dê pyódu. Yipi, Nê ka ntênê nmye kêlîmî té. Yipi, K:omo tpile Setan kwéli a tóó, nê u dpodo pyu ndêndê Antipas nmyi vy:o vya ngópu, ngmênê yi ngwo dpîp:e mb:ii noo.

14 Yipi, Ngmênê nê ngê nmyi kópu knî ngmêkêda pyw:oo. Yipi, Mbalaam ngê Mbalak ló dini ntee a ndiye kwólu, Yisîléli tpémi u ngwo a lvêêdî too, tpile tp:oo n:ii k:omo yâpwo ka a y:ee tumo, ma tumo, pyää ti têdê mye ńuw:o tumo, yipi, nmyi vy:o pi knî ngmê yinté kópu knî yi p:uu a ndiye té. *

15 Yipi, Myenté nmyi vy:o pi knî ngmê Nikólas u yoo knî yi p:uu a ndiye té.

16 Yipi, Nmyi dono a kuwo tóó. Yipi, Daanmyinê kuwo t:oo, ye lîmîlîmî ngê nmye wa a lê, l:êê taa n:ii u kwo a kwo, u ngwo amî vya nmyo. *

17 Yipi, U Mî u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

Yipi, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yää, yipi, yi yéli kóó k:oo wa kaa té, ngmee u nté, ntini n:ii u pi mana, ye amî y:oo. Yipi, Yi yéli ye ngmêngmênté chêêpî kpaapîkpaapî knî ye angmê y:oo, chêêpîni knî yi p:uu yi pi dmi kamî ngê wa d:êê té. Yipi, Yi pi kamî dmi pi ngmê u lama daadnyi ya, yi mo yi lama adnyi ya.

Nmî Lémi ngê Taiyataida tpémi ye kópuni dy:ää ngê

18 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Taiyataida wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ää ngi.

Yipi, Ala Chóó Lémi Tp:oo u kópu dyuu, pini n:ii ngwolo dê ndiya ndyuw:e puu dê, nkéli chêêpî pee ntee wunê wuu mbele yédi, yu dê yinté myewumê wuu mbele mo. *

19 Yipi, Kópuni nmyinê d:uud:uu tumo, u lama. Yipi, U lama a tóó, u kwo nmye kêlîmî té. Yipi, U lama mye tóó, nmyi nuu ghi dmi numo nódo a tóó, pi knî ye mb:aamb:aa ngê nmye vyuwo té. Yipi, U lama a tóó, nmyi pi ka vyuwo mwiyé ntee doo a ya, ala ngwo mêdaa yinté, ndîî ngê dê pyódu.

20 Yipi, Ngmênê nê ngê nmyi kópu ngmêda pyw:oo. Yipi, Pyópuni u pi Njesîpel, pyópuni ngê ngmênê u kwo Chóó Lémi u komo a kapî ngê, yipi, lukwe dîy:o yi pyópu ngê nê u yoo a ndiye kîgha té, u ngwo a pyää ti nyédi, tpile tp:oo n:ii k:omo yâpwo u l:êê dîy:o dpî nk:êê ngmê, myoo ma ngmê.

21 Yipi, Nê ngê dye ghi ka dówodówo, yi pyópu ngê u dono u ngwo a kuwo téne, ngmênê u yi u ngwo daa kwo, Mää ti nî yé.

* **2:9:** Njems 2:5; Lóma 2:28-29; Tpyuu 3:9 * **2:10:** Mát 10:28; 2 Tim 4:8; Njems 1:12 * **2:11:** Tpyuu 20:14; 21:8
* **2:12:** Tpyuu 1:16; Hipîlu 4:12 * **2:14:** Num 25:1-9; 31:16 * **2:16:** Tpyuu 1:16; 19:15 * **2:18:** Tpyuu 1:14-15

22 Yipi, Mbii ndîî u ngwo ngmêwunê t:emî. Yipi, Yélini u maadî a kwo nyédi, yi dono daawa a kuwo t:oo, ye mgînî vyîmî ndîî myewunê pyw:êmî ngmê.
23 Yipi, Nê ngê yi pyópu u yoo mye vyee té. Yipi, Dini ghi n:ii ngê a pwopwo té, pi yintómu yi lama wa yââ, a wo, Nê ngê yoo yi gha dmi u lama dé, yi nuw:o dmi mye u lama dé. Yipi, Nmyo ngmêngmênté nê ngê nmyi dpodo knî yi dîy:o wa pwila nmyo.
24 A ka pê, Yélini yi pyópu p:uu a ndiye té, yinê ye Setan u tumu kópu ndîî dé yi p:uu a ndiye té. A ka pê, Taiyataida tpémi yélini yi tumu kópu knî yi p:uu dêdnyimo a ndiye, a ka pê, ala kópu ye dpî vyi ngi, yipi, Nê ngê nmyi dpodo ndîî ngê dêwunê pyépi, u kwo ntênê dmyinê kêlîmî,
25 u nuu u kópu dé yidmyinê d:uud:uu dé, u dî wéni n:ii ngê wa a diyé.
26-27 A ka pê, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yââ, a nuu u kópu dé adnyi d:uud:uu dé, u dî wéni n:ii ngê anê diyé, a ka pê, M:aa ngê wêdêwêdêni a ka a kpo, yi wêdêwêdê ye amy:aa y:oo. A ka pê, Pi dyêêdî yintómu yi kada pini ngê wanî pyódu té. A ka pê, King knî y:oo kiyé ntee a tpyé tumo, nkéli chêêpî u kiyé yinté amyednyi tpyé dé. A ka pê, Y:amî d:ââ nkichi pee ngê ntee anyi pwââ, yoo dono koo dyuu ngê yinté wa pyódu t:oo. *
28 A ka pê, Mywe dpodombiy:e ntee a dnyednye, yi pi dmi ndîî ngê yinté wanî pyódu té. *
29 A ka pê, M:aa u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

3

Nmî Lémi ngê Sadis tpémi ye kópuni dy:ââ ngê

1 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Sadis wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ââ ngi.

Yipi, Pini n:ii ngîma Chóó Lémi u Ghê Dmi a kwo, ghéni dmi n:ii ngê dpodo pyudu a dódó ngê, myenté pini n:ii ngê pudu pyudu a tpyé, ala u kópu dyuu. Yipi, Kópuni nmye d:uud:uu tumo, u lama dé. Yipi, Pi knî ye yinê ye nmyi ghê dmi a pyede, ngmênê wunê nmyi pw:oo dniye. *
2 Yipi, Nê u Yâpwo ngê dpodoni ńedê kaa nmyoo, u lama a tóó yi dpodo têdê nmye mgeemgee té. Yipi, A pii dmyeno. Yipi, Nmyi kêlîmî daa kêmakêma a pwopwo. Yipi, Mê wêdêwêdê kalê yó.
3 Yipi, Kópuni nmyinê pyw:ee ngópu, kópuni nmyinê ny:ee tumo, dmyinê nuw:onuw:o dé, myedmyinê d:uud:uu dé, nmyi dono a kuwo tóó. Yipi, Nê u kópu daanmyi ny:ee knomomê, ye daa nmyi lama kpáápi k:ii nmye wa t:aa, wa ngwéti nmyo, wamye kpada nmyo. *
4 Yipi, Sadis tpémi, nmyi vy:o pi ngmê knî y:oo yi gha dmi tupwótupwó ngê daa pyódu tumo. Yipi, Yi yéli ye kpîdî kpaapîkpaapî wanî y:ee té, yi k:ii anmî m:ii, mu kópu u dîy:o a nuu u kópu ye d:uud:uu tumo. *
5 Yipi, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yââ, yi yéli kpîdî kpaapîkpaapî dmi kêlê adnyi m:ii. Yipi, Yi yéli yi ghê dmi a t:a, yi pi dmi mbóó p:uu myewunê pyede. Yipi, Nê ngê yi yéli yi pi dmi daawa vya té. Yipi, M:aa u ngîma, u enjel yoo mye yi ngîma, nê ngê yi wépi dmi daawa puwâ. *
6 Yipi, U Mî u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

Nmî Lémi ngê Piladelîpiya tpémi ye kópuni dy:ââ ngê

7 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Piladelîpiya wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ââ ngi.

Yipi, N:ii p:uu dono daa t:a, k:omodanê kópu myedaa t:a, ala u kópu dyuu. Yipi, Yi pini king Dépidi ntee pini, keńe u kii ka tpyé. Yipi, Keńe dpî kpêmî, doo u ntââ pi ngmê ngê mêdaawa kuwo, dpî kuwo, doo u ntââ pi ngmê ngê mêdaawa kpêmî. *
8 Yipi, Kópuni nmye d:uud:uu t:oo, u lama dé. Yipi, K:omo tpile nmyi wêdêwêdê daa ndîî, ngmênê u dnye nmye nyêmî ngópu, dpîp:e mb:ii ngópu. Yipi, Keńe nmye da kpêmî, doo u ntââ pi ngê daawa kuwo.

* **2:26-27:** Psalm 2:8-9 * **2:28:** Tpyuu 22:16 * **3:1:** Tpyuu 1:4,16 * **3:3:** 1 Tes 5:2 * **3:4:** Njuda 1:22-23 * **3:5:** Tpyuu 7:9; Luukî 10:20 * **3:7:** Is 22:22

9 Ala kópu dpî ny:ee yó. Yipi, Yélini y:oo yinê ye, Nmo Nju tpémi, a k:omodanê té, daa ndêndê ngê Nju tpémi, Setan u yoo vy:o a wee. Yipi, Yi yéli nmyi yi yodo u maknopwo wa yé té, yi yi mbodo dmi ngê k:ame nmye wa ghê dmi, yi lama u ngwo wa yââ, awo, Nê nódo yi nuu ghi dmi a tóó. *

10 Yipi, Nê u dnye nmye nyêmî ngópu, u l:êê dîy:o dono nmyinê vyîmî tumo, yipi, yi kópu u l:êê dîy:o dono ndîî vyîmî têdê wada a ngêêpî nmyo, dini ghi n:ii ngê Setan ngê dyámê mbêmê pi yintómu ada a tókótókó.

11 Yipi, Nê daa kêmakêma wunê diyédiyé. Yipi, Kópuni nmyi ny:ee tumo, dmyinê tpyé dé, máádini p:uu nmye wee, nangê kn:aadi. Yipi, Pi ngê kn:aa máádi p:uu kîngê kaa nmyo, kminté p:aa mb:aa daanmy:uu taa dmi.

12 Yipi, Yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yââ, yipi, nê ngê yi yéli k:ââ pââ ngê wa pyódu té, u Yâpwo u ngomo p:uu wa kaa té, yi yéli y:oo yi ngomo mêdaawa a kuwo ngmê. Yipi, Nê ngê u Yâpwo u pi yi yéli yi p:uu wa d:êê, chóó u pi kamî yi p:uu wamye d:êê. Yipi, U Yâpwo u p:aa, Njedusalem kamî, mbóó p:uu wa a ndê. Yipi, Nê ngê yi p:aani u pi yi yéli yi p:uu wamye d:êê. *

13 Yipi, U Mî u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

Nmî Lémi ngê Leyodisiya tpémi ye kópuni dy:ââ ngê

14 Nmî Lémi ngê a ka pê, A yoo yélini Leyodisiya wunê pyede, ala kópu dyuu dpî d:êê ngi, ye dpî dy:ââ ngi.

Yipi, Pini n:ii p:uu k:omodanê kópu d:ud:umbiy:e daa t:a, ala u kópu dyuu. Yipi, Yi pini ngê u Mî u kópu dyuu ntênê nmye a ńuwo, daangmê kn:aadi ngê. Yipi, U Mî ngê tpile yintómu l:âmo ngê, yi kada pini ngê pyódu ngê. *

15 Yipi, Kópuni nmye d:uud:uu tumo, u lama dé. Yipi, Ntii nmyi mênê daa tóó, kuu nyi nmyi mênê myedaa tóó, u kwo pwópwó ngê nmye pyede. Yipi, U yi u ngwo daa kwo, Pwópwó ngê nmyi ya. *

16 Yipi, Yi kópu u l:êê dîy:o wamê kwada kalê nmyo.

17 Yipi, Ala kópu nmye tpapê ngópu, nmyimo, Nmo ndáápi dé, mb:aamb:aa ngê nmo pyede, tpile yilî u ntââ mbêmê myino pyede. Yipi, Nmyi lama daa tóó, dnyinté nmye pyede, nmyo ngópuch:anê yoo, nmyo pinté yoo, kn:ââ mbwii nmye pyede, nmyi ngwolo dmi kâpwe dé. *

18 Yipi, Ala kópu a ny:ee yó. Yipi, Nkól n:ii p:uu dyââpe daa t:a, u kwo ngmê pwila yó, ndêndê ngê ndáápi ngê u ngwo an-myi pyaa dmi. Yipi, Kpîdî kpaapîkpaapî knî u kwo ngmê pwila yó, kn:ââ mbwii mêdaapîdmyinê m:ii, mywenemywene têdê pi knî y:oo mêdaapaa m:uu nmyinê. Yipi, Yi komo knî u kwo ngmêdpî pwila yó, nmyi ngîma pêdê vyilê tóó, yélî u ngwo paa m:uu yó. *

19 Yipi, Yélini yi nuu ghi dmi nódo a tóó, a kpadakpada too, a wátiwáti too. Yipi, Nmyi dono a kuwo tóó, dpodombiy:e p:uu dmy-inê dpodo, nmyi nuu u dpodo ngê choo ya. *

20 Yipi, Ala kópu ny:ee yó. Yipi, Nê keńe t:âmo ka kwo, ka depedepe. Yipi, N:ii ngê u dnye wa ny:oo, keńe u kwo wa a kpêmî, yi ngomo k:oo wa kee, nipi adpî ya kmaapî. *

21 A ka pê, Dono a yi yodo u maknopwo ntee nî yó, M:aa u nkîgh:ê ntee n:uu yaa wo, yélini dono p:uu adnyi l:êê, yi mbodo dmi mudu y:i wa yââ, yi yéli a nkîgh:ê yinté amî yaa dmi. *

22 A ka pê, M:aa u Ghê Dmi ngê u yoo knî ye kópuni dpî vyi, n:ii ngópu puu dê a t:a mo, yi kópu dpî ny:ee ngê.

4

Nmî Mî u ngwo a chaa kîgha ngópu, mbóó p:uu

1 U kuwó dini ghi ngê y:aa vyu wo, keńe kpêmî ngmê mbóó p:uu nî módu. Pini n:ii u dnye dpuwo k:ii mwiyé nî nyongo, my-ombó u dnye m:aa nyongo, a ka pê, Al:ii a

* **3:9:** Is 60:14 * **3:12:** Tpyuu 14:1 * **3:14:** Tpyuu 19:11; Kîlosa 1:15 * **3:15:** Lóma 12:11 * **3:17:** Luukî 12:21; Njems 2:5 * **3:18:** Is 55:1 * **3:19:** Hipîlu 12:7; 1 Kódin 11:32 * **3:20:** Njon 14:23 * **3:21:** Mát 19:28

kee. A ka pê, Kópuni dîyo a pyodopyodo té, ŋgópu n:aa tpyuu té.
2 Yi ngwo nê, Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê até dê mgîmî nê. Yi ngwo nmî Mî kwéli a tóó, mbóó p:uu, u ya têdê nî módu. *
3 Pini n:ii y:i doo ya, kwodo ng:oo dmi doo dnyednye, mtyemtye mye yi kuu yââ. Yi kêlî ghê ntii ghi ngê a yina ngê. Yi ntii ghi yi kuu yââ. *
4 Nmî Mî u yoo yi kada pini myoy:a mê páádi nmî Mî a yina ngópu, yi ya têdê dmi yi mbêmê dnye ya. Yi kpîdî dmi kpaapîkpaapî dé, yi mbêmê kîdon knî ngmêdoo kwo, nkól ngê l:âmo too. King ntee pini ngê u ngwo pyaa dniye. *
5 Nmî Mî kwéli doo ya, lîmî y:i doo kîlîkîlî, mwini y:i myedoo mbumu, dnye ndîî yilî nî nyongo. Nmî Mî u kada pywápê k:ii ntee tpile pyudu nî módu. Yi pywápê pyudu knî, nmî Mî u Ghê Dmi.
6 Nmî Mî u kada tpile m:uu nî módu, ntii ntee tpile, kââyikuu yidoo kwo, tpile p:uu dêpwo pyodopyodo.
Nmî Mî kwéli doo ya, tpile tp:oo páádi knî y:oo a yina ngópu. Yi tpile tp:oo páádi knî yi p:uu ngwolo daa ngmidi doo kwo, yi kada yilî, yi kuwó mye yilî. *
7 Mwiyémwiyé tpile tp:oo layóni ntee tpile, myomoni pudumakó ntee tpile, pyoloni kwodo ng:oo dmi, pi u kwodo ng:oo dmi ntee yinté, podoni maalî ntee tpile, doo mgalê.
8 Yi tpile tp:oo páádi knî yi ńuupee wéniwéni dé. Yi ńuupee knî yi p:uu ngwolo yilî doo kwo, k:oo ntee, kuwa mye yinté. W:êênî mgîdî vy:o dye ghi yintómu a wéti nyédi, daawa yé ngmê, apu,

Nmî Yâpwo Lémi ndîî,
u wêdêwêdê mu daamo tp:ook:omo.
Dyââpe p:uu daa t:a,
dono p:uu daa t:a,
k:omodanê p:uu myedaa t:a.
Dye ghi yintómu doo a ya,
ala ngwo a tóó,
chedê ngê daawa pyódu. *

9 Pini n:ii chedê ngê daawa pyódu, nmî Mî, dini ghi n:ii ngê yi tpile tp:oo páádi knî y:oo a chaa kîgha ngópu, a kwunokwuno ngópu, u pi a kmîmî ngópu,
10 yi ngwo kada pini myoy:a mê páádi knî kwodokwodombiy:e k:ame u kwo dpî ghê dmi. Yi mbêmê kîdon dpo y:ee t:oo, u kada dpî kéé t:oo, dpo, Dp:oo king yoo, pini n:ii chedê ngê daawa pyódu, vyîlo yi pini yi king ndêndê. A wéti nyédi, kwodpo,
11 Nmî Lémi, nmî Yâpwo,

U p:o dpî yé, nmo chaa kîgha ngi,
ŋi nmo kmîmî,
mu kópu u dîy:o ŋgwêdêwêdê ndîî.
Tpile yilî yintómu ńyóó nyi l:âmo ngê,
ńyóó l:êê dîy:o a pyede,
yi ghê dmi mye pyede.

5

Kópuni dyuu nmî Mî ngê wunê a ngmo ngê Njon ngê u ngwo módu

1 Yi ngwo nmî Mî u wéni pee kóó yedê puku pee daadîî ngmênî módu, kmongo ngmê. K:oo d:êê ngmê, kuwa mye d:êê ngmê. Chââ vyi ntee anyi kââ, yi puku pee p:uu chââ u l:ii pyudu doo ya, doo u ntââ pi ngê yi puku pee daapî pywálî ngê.
2 Yi ngwo enjel wêdêwêdê ngmênî módu, dpodombiy:e mbwóó wo, apê, N:uu ngmê u ntââ, chââ u l:ii wa pwaa té, puku pee wa pywálî?
3 Ngmênê u pi dêpwo ya mbóó p:uu, dyámê mbêmê dêpwo ya, têpê u maknopwo myedêpwo ya. Pini n:ii puku pee pywálîpywálî u ntââ, u kpââ ngê mye u ntââ, yinté pini dêpwo ya.
4 Wod:oo mbê nê puwâ, mu kópu u dîy:o pi ngmê ngê yi puku pee daapî pywálî ngê, myedaapêdê kp:aa ngê.
5 Yi ngwo kada pini ngmê ngê a ka pê, Namê mbê. A ka pê, Ngî vyu. A ka pê, Layoni ntee pini, pini n:ii Njuda u tii ńedê mî chópu, Dépidi ntee pini, yi pini mbodo mudu y:i dê yââ, u ntââ chââ u l:ii pyudu knî yinê a pwapî té, yi puku pee u ngwo a pywálîpywálî.
6 Yi ngwo nmî Mî u nkîgh:ê sipi tp:oo ngmênî módu, tpile tp:oo páádi knî y:oo a yina dumo, kada pini knî y:oo myedê yina dumo. Yi sipi tp:oo wunê mwo a vya

* **4:2:** Is 6:1 * **4:3:** Ezek 1:28 * **4:4:** Mát 19:28; Luukî 22:30 * **4:6:** Ezek 1:5-10 * **4:8:** Is 6:2-3

ngópu, mêdê pii wo. Mbêmê dp:anê pyudu doo kwo, ngwolo mye pyudu. Yi dp:anê pyudu knî yi nt:u kópu, u wêdêwêdê ndîî, mu daamu tp:ook:omo. Yi ngwolo pyudu knî, nmî Mî u Ghê Dmi, n:ii dyámê wope wope a dy:ââ ngê. *

7 Yi sipi tp:oo nmî Mî ka loo, u wéni pee kóó yedê puku pee a ngópu.

8 Dini ghi n:ii ngê yi puku pee kwulo a ngópu, tpile tp:oo páádi knî, kada pini myoy:a mê páádi knî yi k:ii sipi tp:oo ka kwodokwodombiy:e k:ame ghê dniye. Mtyîmî kuu ngmêngmênté dnye tpyé dé, n:ii nkól ngê l:âmo tumo. Yi mtyîmî dpudu ntee doo a koko, nmî Mî u yoo yi ngêpê dmi yinté a koko yédi. Kada pini knî y:oo wéti u tpile dé ngmêngmênté myednye tpyé dé, dnye vyee dé, nmî Mî u ngwo dnye chaa kîgha. *

9 Sipi tp:oo dnye chaa kîgha, wéti kamî ngmêdnya a ng:êênî, kópu,
U p:o chi yé, puku pee cha ngee,
u ntââ chââ u l:ii nye pwapî té,
mu kópu u dîy:o a vya nyoo,
wêê n:ii m̱:uu a pwii wo,
yoo dyêêdî yintómu knî yi vy:o
pi yilî u ngwo nye pwila too,
nmî Mî u yoo vy:o nyi kaa too.
Yi yéli yi kn:ââ daa ngmidi,
yi dnye daa ngmidi,
yi too pee daa ngmidi,
yi dyámê pee daa ngmidi. *
10 Nmî Yâpwo kóó k:oo nyi kaa too,
u dnye a nyêmî ngópu.
Kêlî pini ngê nyi pyódu too.
Nmî Mî wéni pee ngê a tóó,
mgîdî u yoo t:anê pee ngê a pyede, yi kêlî nyi kaa too.

Dyámê u tpile yilî yi yi yodo u maknopwo a pyede. *

Enjel knî y:oo nmî Mî mupwo u ngwo dnye chaa kîgha dê

11 Myombó m:aa vyu wo, enjel yilî tp:oo témi tap nî módu, yono yono yono yono y:a dé. Nmî Mî a yina ngópu, tpile tp:oo páádi knî a yina tumo, kada pini yoo myedê yina tumo.

12 Dpodombiy:e dnye wéti, apu,
Sipi tp:oo n:ii a vya ngópu, nmo chaa kîgha,
doo u ntââ tumu daanmî ya.
U wêdêwêdê ndîî, u nuw:o ndîî, tpile yilî yintómu u nêni dé.
U pi ndîî, nmo chââchââ, myeno chaa kîgha.

13 Noo ng:aa, nê, Tpileni yintómu mbóó p:uu a tóó, dyámê mbêmê a tóó, dyámê u maknopwo a tóó, ntii u mênê a tóó, nê, tpileni yintómu dyámê wope wope a tóó, ka wéti té, apu,
Nmî Mî nmo chaa kîgha,
sipi tp:oo myino chaa kîgha.
Apu, Yi pi dê ndîî dê, yi wêdêwêdê mye ndîî,
nmo chââchââ dê, myino chaa kîgha dê,
chedê ngê daawa pyódu.

14 Yi ngwo tpile tp:oo páádi knî y:oo apê, Yinté choo ya, wod:oo kada pini yoo nmî Mî ka myenté sipi tp:oo ka kwodokwodombiy:e k:ame ye ghê dniye.

6

Njon ngê Yesu u dpodo u kââ u ngwo módu

1 Chââ u l:ii pyudu knî n:ii dé puku pee p:uu dnye ya, sipi tp:oo ngê mwiyéni a ngópu pwââ. Yi ngwo yi tpile tp:oo páádi knî yi vy:o mwiyéni u dnye nî nyongo, mwini k:ii mbwolo, apê, A pwiyé. *

2 Yi ngwo y:aa vyu wo, hósi kpaapîkpaapî ngmênî módu. Pini n:ii pyipwo doo ya, u kaa taa kumo doo tpyé dê. Nmî Mî ngê yi pini mbêmê kîdon ngmê kââ, u ngwo nê w:ee ngê, nê, Mbodo mudu y:i dê yââ. L:êê têdê dy:ââ ngê. A lama doo ya, Mbodo mudu y:i amî yââ. *

3 Dini ghi n:ii ngê sipi tp:oo ngê chââ u l:ii myomoni pwââ, tpile tp:oo myomoni u dnye nî nyongo, apê, A pwiyé.

4 Hósi kuwa m:uu a pwii wo, mtyemtye. Pini n:ii pyipwo doo ya, nmî Mî ngê taa ndîî u kwo ngmê y:ângo, kwo, Dyámê mbêmê yoo chin:aa chámêchámê dé, numo p:uu dny:oon:aa l:êê. *

* **5:6:** Zech 4:10 * **5:8:** Tpyuu 8:3-4; 15:2; Psalm 141:2 * **5:9:** Psalm 98:1 * **5:10:** Is 61:6; Tpyuu 20:6; 22:5; 1 Pita 2:9 * **6:1:** Tpyuu 5:1 * **6:2:** Tpyuu 19:11; Njon 16:33 * **6:4:** Mát 10:34

5 Dini ghi n:ii ngê sipi tp:oo ngê chââ u l:ii pyoloni pwââ, tpile tp:oo pyoloni u dnye nî nyongo, apê, A pwiyé. Y:aa vyu wo, hósi kpêdêkpêdê ngmênî módu. Pini n:ii pyipwo doo ya, yi pini ngê tpile pywupwi u skél kumo ngmêdoo tpyé.

6 Yi tpile tp:oo páádi knî yi vy:o dnye ngmênî nyongo, yi pini ka kwo, Dyámê mbêmê m:uu nyi ghêê we. Kwo, Witi u pywuu d:ud:umbiy:e dp:uu km:êê ngi, deeté u pywuu pee tp:oo dp:uu km:êê ngi, ngmênê olipi wulu wain yi pywuu dê nangê km:êê dê. *

7 Dini ghi n:ii ngê sipi tp:oo ngê chââ u l:ii podoni pwââ, tpile tp:oo podoni u dnye nî nyongo, apê, A pwiyé.

8 Y:aa vyu wo, hósi m:uu nî módu, u pââ k:ii ch:ii yââ. Pini n:ii pyipwo doo ya, u pi Pwopwo. Yi hósi pyipwo pi m:uu doo ya, u pi, Pi ntóó kmênêkmênê. Nmî Mî ngê yepê, Dyámê mbêmê pi yintómu yoo páádi ngê dî pyódu té, yoo ngmê dpî yi yodo u maknopwo dî yé té, woni yoo pyile knî yi p:uu kêê nangê yé. Yepê, Yélini dpo d:a kê té, taa ngê woni dp:uu vya tóó, woni knî dómudómu têdê paa pw:oo dniye, woni knî mbii ngê paa nt:ââ téne, woni knî kiye u tpile tp:oo knî y:oo paa ma téne. *

9 Dini ghi n:ii ngê sipi tp:oo ngê chââ u l:ii limoni pwââ, yélini nmî Lémi u l:êê dîy:o vya tumo, nî m:uu too. Pi knî y:oo vya tumo, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi u kópu dyuu dnya a tpapê dé, Yesu p:uu danêmbum myedaa yé ngópu. Mtyîmî nk:êênî têdê u nkîgh:ê dnye kwo,

10 dpodombiy:e dnye kââ, nmî Mî ka kópu, Nmî Lémi ndîî, dono m̲:uu daa t:a, k:omodanê m̲:uu myedaa t:a. Kópu, Angêntoo dye ghi anmî t:ââ, u dî dyámê mbêmê tpémi u ngwo wanyi kóté kalê té, n:ii knî y:oo a vya nmoo, nmî ntââ dmi y:e anyinê vy:u? *

11 Yi ngwo kpîdî kpaapîkpaapî ngmêngmêntékwéli dpo kee, yi kêténi a kee wo, chââ u ye y:ângo, yepê, Daa ndîî la ghi tp:oo dmyinê t:ââ, dmyinê ghê vyîmî. Yepê, Pi knî y:oo ntee a vya nmyoo, nmyi tîdê mbwó woni wamye vya t:oo. Yepê, Yi yéli yintómu dmyinê t:âât:ââ dé, nmyi ntââ dmi u ngwo anê vy:u.

12 Sipi tp:oo ngê chââ u l:ii wononi a ngópu mye pwââ. Yi ngwo dyámê pê dpodombiy:e doo ghêdê, kââdî dêpwo pil:apil:a, mgîdî a ghay wo. D:ââ d:ud:umbiy:e mtyemtye ngê pyodo, wêê kuu ngê pyodo. *

13 Yópu ndîî ngê kéme vyi ntee dpo kpê, mbóó p:uu pudu yinté a ghay dniye, dyámê mbêmê mê dyimê dniye.

14 Kmaapî u pala ntee anyinê kmongo, mbóó yinté anyi pwiyé wo. Mbu mbodo yintómu, dyámê w:uu yintómu yi kwo têdê dmi a kuwo tumo.

15 Yi ngwo pi yintómu nkîngê mbê dniye, king yoo, kada pini yoo, lede yoo yi kada pini yoo, ndáápi yoo, l:âmo dy:ââ yoo, yélini yi pi dmi ndîî dé, yélini yi pi dmi têdê dé, pi yintómu nkîngê mbê dniye, mbu mbodo knî yi maknopwo kpomo knî yi mênê dnyen:aa mbwolombwolo,

16 mbu knî ye dnye kââ, chêêpî kpiyé knî ye myednye kââ, yipu, Nmî pwo a ghay dmyeno, ngmo nmédi, yipu, Yâpwo ndîî ngê kîngê m:uu nmo, sipi tp:oo ngê myekîngê kpada nmo.

17 Yipu, Yi wo ndîî atédê d:ii, ntââ nmo wunê vyîmî ngmê, u vyîmî nmo doo u ntââ.

7

Nmî Mî ngê chââ u l:ii u yoo knî yi p:uu u ngwo t:ângo

1 U kuwó dini ghi ngê enjel páádi nî módu, dyámê mbêmê wope wope dnye kwo. Ngmê ngê nt:eemi doo a tpyé, myomoni ngê mbyw:a doo a tpyé, pyoloni ngê chaa yópu doo a tpyé, podoni ngê kpâpu yópu doo a tpyé. Dnye tpyé dé, mu kópu u dîy:o apê, Yi yópu knî y:oo dyámê pê ghêlî k:ii wa dyênê ngmê, ntii ghêlî k:ii wa dyênê ngmê, kpî yi ghêlî k:ii wa dyênê t:oo.

2 Yi ngwo enjel m:uu nî módu. Kââdî

* **6:6:** Luukî 6:20; Njems 2:5 * **6:8:** Ezek 14:21; Luukî 21:9-11 * **6:10:** Tpyuu 16:5-7; Deut 32:43 * **6:12:** Mát 24:29-31

dyámê pê yópu ngê anmyi dyênê ngmê, ntii anmyi dyênê ngmê, kpî yi amy:ee dyênê t:oo,
3 ngmênê ghêlî k:ii nangê dyênê té. Yepê, Nmî Yâpwo p:uu dpodo pyu yoo yi kêpa u chââ u l:ii mwiyé t:ee téme. Yepê, Yi l:ii u l:êê dîy:o yópu ndîî ngê daapaa dyênê téne. *
4 Yélini yi kêpa nmî Mî u l:ii t:ee ngópu, Yisîléli tpémi yi yoo dyêêdî y:a mê miyó knî yi vy:o yéli. Pi yilî tp:oo témi tap, 144,000.
5 Njuda u yoo vy:o 12,000
Lupen u yoo vy:o 12,000
Nkadî u yoo vy:o 12,000
6 Ase u yoo vy:o 12,000
Napîtali u yoo vy:o 12,000
Manasa u yoo vy:o 12,000
7 Simiyón u yoo vy:o 12,000
Lipi u yoo vy:o 12,000
Isaka u yoo vy:o 12,000
8 Sepulun u yoo vy:o 12,000
Njósép u yoo vy:o 12,000
Mbenjîmîn u yoo vy:o 12,000
Yi yéli yi kêpa nmî Mî u chââ u l:ii t:ee tumo.

Njon ngê nmî Mî u yoo u ngwo módu

9 U kuwó dini ghi ngê pi yilî tp:oo témi tap nî módu, doo u ntââ pi ngê daapêdê kp:aa too. Pi dyêêdî yintómu yi yéli yi vy:o doo kwo, yi kn:ââ daa ngmidi, yi dnye daa ngmidi, yi too pee daa ngmidi, yi dyámê pee daa ngmidi. Kpîdî kpaapîkpaapî dmi yi mbwo yedoo ya, dpumo nkoo dmi kumo dnye tpyé dé, yi gha dmi mb:aamb:aa ngê doo ya, nmî Mî mupwo yi kada dnyen:aa kwo, u ngwo dnye chaa kîgha dê. *
10 Dpodombiy:e dnye kââ, apu, Nmî Yâpwo chaa kîgha koo. Apu, Pi yintómu yu yodo u maknopwo a pyede. Apu, Sipi tp:oo u k:ii kópu ndîî ngmê d:uu ngópu, Setan kwulo y:oo a pwaa nmoo.
11 Tpile tp:oo páádi knî y:oo nmî Mî a yina ngópu, kada pini myoy:a mê páádi knî y:oo a yina ngópu, enjel knî y:oo myedê yina ngópu. Kwodokwodombiy:e k:ame u kwo ghê dniye, nmî Mî dnye chaa kîgha,
12 apu, Nmî Yâpwo ntênê nmo chaa kîgha, nmo chââchââ, myeno kwunokwuno. Apu, U pi ndîî, u nuw:o ndîî, u wêdêwêdê mye ndîî. Apu, U chaa kîgha daanmî yé, chedê ngê daawa pyódu. Apu, Ndê kópu yila.
13 Kada pini ngmê a ka póó wo, a ka pê, Kî yéli kpîdî kpaapîkpaapî dmi kêlê ka ngeme, a ka pê, nangê lónté yéli, anyi da ndê dmi? *
14 Kwono, A lémi, lama ka tóó, daa a lama yéli. A ka pê, Kî yéli y:oo dono ndîî dnya a vyîmî dé, dêpê kede dniye. A ka pê, Yi kpîdî dmi sipi tp:oo u wêê ngê a ghêê tumo, kpaapîkpaapî ngê u ngwo pyaa dniye. *
15 A ka pê, Yi kópu u l:êê dîy:o Chóó Lémi ngîma a wee, u yâpwo ghê, a ka pê, w:êênî mgîdî vy:o a chaa kîgha ngópu. A ka pê, Nmî Mî ngê kóó k:oo wa kaa té, ye adî vyuwo.
16 A ka pê, Dómu ngê mêdaawa ngee té, mbwaa ngê myedaawa ngee té. A ka pê, Kââdî ndîî vy:o mêdaadnyi m:ii, myedaawa dyênê té,
17 mu kópu u dîy:o sipi tp:oo ngê yinê adî yenê dé, yi kada wa ghê, ye adî vyuwo, dpuwó nuu mb:aa ye amînê kêma té, mbwááni n:ii ghê a t:a, y:i adnyin:aa ndanî. A ka pê, Yinté ye adîn:aa vyuwo, nmî Mî ngê yi ngemi pwo dmi yi ngîma wa pyi té. *

8

Sipi tp:oo ngê chââ u l:ii piini u ngwo pwââ

1 Dini ghi n:ii ngê sipi tp:oo ngê chââ u l:ii piini pwââ, yélini mbóó p:uu nî módu, tumu dnye ya. Kââdî liy:aa n:êê ngmê, tumu dnye ya.
2 Yi ngwo enjel pyudu nî módu, nmî Mî u ngîma dnye kwo. Dpuwo pyudu ye y:ângo.
3 Enjel m:uu nî módu, nmî Mî ngîma mtyîmî nk:êênî têdê doon:aa kwo. Nkól ngê mtyîmî d:ââ kumu ngmêdoo tpyé. Nmî Lémi ngê mtyîmî kuu ndîî u kwo ngmê y:ângo, kwo, Ala mtyîmî kuu dpî nk:êê ngi, a yoo yi ngêpê dmi mb:aamb:aa ngê u ngwo paa pyaa we. *
4 Nmî Mî ngîma doo kwo, yi mtyîmî doo nk:êênî. Dpudu doo koko, nmî Mî u yoo yi ngêpê dmi myedoo koko.
5 U kuwó dini ghi ngê enjel ngê mtyîmî d:ââ a y:ângo, mtyîmî nk:êênî u ndyuw:e

* **7:3:** Ezek 9:4,6; Epeso 1:13-14; Tpyuu 9:4; 14:3-5 * **7:9:** Tpyuu 5:9 * **7:13:** Tpyuu 7:9 * **7:14:** Mát 24:21
* **7:17:** Tpyuu 21:4; Njon 10:11; Psalm 23:2; Is 25:8 * **8:3:** Tpyuu 5:8; 9:13; Ex 30:1-3

puu dyuu k:oo ntówo, dyámê mbêmê a pii ngê. Yi ngwo mwini dnye mbumu, lîmî doo kîlîkîlî, dnye ndîî yilî nî nyongo, têpê myedoo ghêdê.

Enjel knî y:oo dpuwo u ngwo wêê tumo

6 Yi ngwo enjel pyudu knî y:oo yi dpuwo pyudu knî a ngî tumo, yi wupî u l:êê dîy:o kumu mbee tumo.

7 Dini ghi n:ii ngê mwiyémwiyé enjel ngê u dpuwo wóó, ghêêpwima ntee tpile yilî dyámê mbêmê a ghay dniye, ndyuw:e wêê kwodonkwodo myedê ghay knopwo. Dyámê pee ngmê dyênê wo, woni pee dê daa dyênê knopwo. N:ii dyênê wo, ndê ngê kpî yi yintómu ma too, mbiye kuu mye ndîî. *

8 Dini ghi n:ii ngê enjel myomoni ngê u dpuwo wóó, mbu ntee tpile ngmênî módu, ndyuw:e k:ii doo pîpî. Yi tpile nt:ee mî dyimê wo, ntii ghi mî dyênê ngê, woni dê daa dyênê doo. N:ii dyênê ngê, wêê ngê pyodo, *

9 tpileni nt:ee a m:ii té u ngwo pw:oo dniye, nkélini y:i dnye mbêpê, mye dyênê dniye.

10 Dini ghi n:ii ngê enjel pyoloni ngê u dpuwo wóó, pudu ndîî ngmênî módu, pywápê k:ii doo pîpî. Mbóó p:uu a ghay wo, dyámê mbêmê mî dyimê wo. Yi dyámê pee u ngwo dyênê ngê, woni dê daa dyênê doo. N:ii dyênê ngê, mbwaa dyênê too, dpuwó nuu mye dyênê too.

11 Yi mbwááni dmi ló ngê pyaa dniye, pi yilî u ngwo loko too. Yi pudu u pi, Ló.

12 Dini ghi n:ii ngê enjel podoni ngê u dpuwo wóó, d:ââ kââdî, pudu knî yi k:ii, pee tp:oo dyênê dniye. W:êênî u ghi ngmê, kââdî dêpwo pil:apil:a, wo ghi woni dê yi kwo, doo pil:apil:a. Mgîdî vy:o myenté. Mgîdî ghi ngmê ngê d:ââ dêpwo dnyednye, pudu knî myedêdnye dnyednye. Woni ghi dê yi kwo d:ââ pudu knî dnye dnyednye.

13 U kuwó dini ghi ngê y:aa vyu wo, maalî mbóó p:uu tââ ngmênî módu, doo mgalê. Dpodombiy:e doo mbumu, apu, Ayi! Ayi! Apu, Dyámê mbêmê tpémi. Apu, Dini ghi n:ii ngê wu enjel pyile knî y:oo yi dpuwo dmi wa wêê t:oo, nmyi ya d:ud:umbiy:e dono ngê wa pyódu. Apu, Ayi! *

9

Setan u ngwo a ghay wo
Luukî 10:17-18

1 Dini ghi n:ii ngê enjel limoni ngê u dpuwo wóó, pudu ngmênî módu, n:ii mbóó p:uu mwiyé mwo a ghay wo, dyámê mbêmê mwiyé mî dyimê wo. Kmêna dono mbwa k:oo kwéli dnye kwo, mgî k:oo, keńe u kii yi pudu ngê a ngêêdî, kumu doo tpyé.

2 Yi keńe yi kpêmî ngê, dpudu ndîî u mênê a pwii wo, mbóó p:uu kee wo, kââdî dnyinté doo pil:apil:a, mbóó mgîdîmgîdî ngê pyodo.

3 Kpele ntee tpile yilî yi dpudu w:uu u mênê dyámê mbêmê a ghêpê dniye. Té tpuu ngê pi ntee dpî kiye, yi kpele ntee tpile kiye u ntââ ngê yinté mye pyaa dniye. *

4 Yi kada pini ngê mbiye ye kwódu ngê, kpî yi ye kwódu doo, nté wo yi wo ye mye kwódu too. Yepê, Yélini yi kêpa Yâpwo ndîî u chââ u l:ii daa t:a, dmyinên:aa kiyekiye dé. *

5 Nmî Lémi ngê yi vyee ye kwódu ngê, ngmênê yi kiyekiye ye daa kwódu ngê, d:ââ limi pîdny:oo mgînî vyîmî. Mg:ee ngê pi ntee dpî kiye, ó té ngê pi ntee myoo kiye, yi dpududpudu mye yintoo.

6 Yi d:ââ limi knî yi k:oo, yélini adnyi kiyekiye dé, u yi y:e adî kwo, Nmî pw:oo dmi, ngmênê doo u ntââ daawa pw:oo dmi. Adnyi mgînî vyîmî, ala kópu adnyi tpapê, awo, U yi nmo a kwo, Nmî pw:oo dmi, ngmênê wa dêê dmi, daawa pw:oo dmi.

7 Pi knî y:oo l:êê u l:êê dîy:o hósi ntee dpî kpîlê t:oo, yi kpele dé yinté dnye kwo, hósi knî yi nâmo a ghê dniye. Yi mbodo dmi, pi mbodo ntee tpile dé, yi mbêmê kîdon dnye kwo, nkól ngê l:âmo tumo.

8 Yi mbodo yââ vyi ndîî dé, yi nyóó dmi mye ndîî dé, layóni nyóó dmi ntee dé.

9 Nkéli chêêpî káped:ê yi yodo p:uu dnye ya. Yópu ndîî ntee dpo pwópu, yi kpele dé yi ńuupee dmi yinté myednye dpudu.

* **8:7:** Ex 9:23-26; Joel 2:30 * **8:8:** Ex 7:20-21 * **8:13:** Tpyuu 9:12; 11:14 * **9:3:** Ex 10:12,15 * **9:4:** Epeso 1:13-14; Tpyuu 7:3

10 Té tpuu ngê pi ntee dpî kiye, yi tpuu mye yinté dé, yoo u ngwo adnyin:aa kiyekiye dé, d:ââ limi knî yi k:oo.
11 Mgî k:oo kwéli a ndê dniye, yi ghi u kada pini ngê yi kpele dé yinê a dy:ââ too, yi king ngê a tóó. Yi pini enjel dono ngê doo a ya, Hipîlu dnye ngê u pi Apadono. Kîdiki dnye ngê u pi Apoliyon, u nt:u kópu, Pi dyede pyu.
12 Wu nkîngê u kópu ngmê, mê miyó maadî kîyedê kwo. *

Nmî Lémi ngê pi knî ye l:êê u ngwo daa kwódu ngê

13 Dini ghi n:ii ngê enjel wononi ngê u dpuwo wóó, dnye ngmênî nyongo. Mtyîmî nk:êênî têdê n:ii nmî Mî u kada a kwo, dp:anê páádi knî yi kêlî ghê yi dnyeni yi kêténi a ndê wo.
14 Enjel wononi, n:ii ngê u dpuwo wóó, yi dnyeni ngê yi enjel ka kwo, Mbwaa ndîî n:ii Mbápilon kee wo, Yupîdétis, nmî Lémi ngê enjel dono páádi knî y:i wunê a kudu too. Kwo, Nyi pywálî té, dny:oon:aa dpodo.
15 Nmî Lémi ngê wunê a kudu too, apê, Yoo l:êê têdê ghêlî k:ii wa dyênê t:oo. Apê, M:aani n:ii k:oo adnyin:aa dpodo, d:a ngmidi, myenté d:âmu n:ii k:oo adnyin:aa dpodo, wéni n:ii ngê adnyin:aa dpodo, kââdî liy:aa n:ii ngê adnyin:aa dpodo, yi dini ghi knî d:a ngmidi té. Apê, Dpodo kn:ââ dini ghi n:ii ngê wa chaa ngmê, dyámê mbêmê yoo wa chámê t:oo, yoo pyile ngê wa pyódu t:oo, yoo ngmê l:êê têdê wa vya ngmê, yoo woni dê daawa vya d:oo. Yi ngwo enjel wononi ngê yi enjel dono páádi knî mî pywálî too. Yi dpodo kn:ââ chaa ngópu, lede yilî tp:oo témi tap l:êê têdê dy:ââ tumo.
16 Yi lede yoo hósi pyipwo dnyen:aa l:êê, yilî tp:oo témi tap. N:ii ngê a kp:aa too, a ka pê, my:oo yono yono, yono yono yono, yono yono y:a. (200,000,000)
17-18 Yi ngwo yi lede yoo nî m:uu too, káped:ê yi yodo p:uu dnye ya, mtyemtye dé, k:ii chii yââ k:ii ntee dé, myenté mbóó káámi kîgha ngê ntee dpî pyódu, yinté dé. Layóni mbodo ntee a kwo, hósi knî yi mbodo yinté dnye kwo. Yi kwo ndê dóó dpudu kwodonkwodo dpodombiy:e dnya a pywuwopywuwo, yoo u ngwo dnye nk:êênî dé. Yoo dyêêdî ngmê mî chedê ngópu, yoo woni dê daa vya dumo.
19 Yi hósi knî yi wêdêwêdê yi komo t:âmo doon:aa ya, yi tpuuwo myedoon:aa ya, mu kópu u dîy:o yi tpuu tpile pê ntee tpile dé, yi mbodo dmi myednye kwo, pi u ngwo dnye kiyekiye dé, u ngwo myednye pwopwo.
20 Yélini yi l:êê têdê daa pw:oo dniye, yi dono dêpê kuwo tumo. Kmêna ka ngêpê daa yé ngópu, k:omo yâpwo knî ye myednye ngêpê. Yi yâpwo dé yi chóó woni nkól ngê l:âmo tumo, woni silîpê ngê l:âmo tumo, woni nkichi pee ngê l:âmo tumo, woni chêêpî ngê l:âmo tumo, woni yi pee ngê l:âmo tumo. K:omo tpile yi yâpwo dé daa vyuwo nyédi, dnye daa nyêmî ngópu, myedaa paambwi nyédi, ngmênê yi yéli y:oo a chââchââ tumo, ye a ngêpê nyédi. *
21 Yi dono daa yé ngópu, pi vyee nkwépinkwépi daa yé ngópu, pyââ ti mââ ti daa yé ngópu, kpaa myedaa yé ngópu, yi dono knî yi l:êê dîy:o tpéé kópu myedaa vyi ngópu.

10

Njon ngê nmî Mî u puku pee u ngwo ndîî

1 Yi ngwo enjel m:uu nî módu, u wêdêwêdê ndîî. Mbóó p:uu a ndê wo, p:ââ p:ââ doo a wupwo. Nkalî too pee dmi u kpîdî ngê pyódu ngê, ntii ghi u pwo ngmêdoo kwo, kwódo ng:oo dmi kââdî ntee tpile, yu dê ndyuw:e k:ii dpîmo dnyednye.
2 Puku pee kumu ngmêdoo tpyé, daa kmongo ngmê. Dini ghi n:ii ngê a ghêpê wo, yu wéni peeni ntii mbêmê kââ, t:anê peeni dyámê mbêmê kââ.
3 Layóni dpodombiy:e ntee a kââ yédi, yi ngwo dpodombiy:e yinté ka wo. Yi ka wo, mwini pyudu knî y:oo u dnye dpodombiy:e a péli ngópu.
4 Nê, Yi kópu nî d:êê, ngmênê pi dnye mbóó p:uu ngmênî nyongo, a ka pê, Mwini pyudu knî y:oo kópuni dê vyi ngmê, nangê d:êê, tumu kópu ngê choo ya.
5 Enjel n:ii ntii dyámê yi mbêmê doo kwo, kóó wéni peeni mbóó p:uu kââ,

* **9:12:** Tpyuu 8:13 * **9:20:** Tpyuu 16:9,11; 1 Kódin 10:20

6 nmî Mî u pi ngê kpaa wo, apê, Pini n:ii chedê ngê daawa pyódu, myenté pini n:ii ngê mbóó dyámê l:âmo doo, ntii l:âmo ngê, tpileni yi ghê a pyede mye l:âmo too, apê, yi pini u pi ngê n:aa kpaa, apê, Chóó Lémi mêdaadî t:ââ,
7 ngmênê dini ghi n:ii ngê enjel piini ngê u dpuwo wa wuu, Chóó Lémi ngê u tumu kópu dyuu yi ngwo wa pywálî. Apê, Yi tumu kópu dyuu u komo kapî pyu knî ye wunê a vyi too, yélini p:uu dnya a dpodo.
8 Pini n:ii mbóó p:uu mwiyé a ka a mbwolo, myombó u dnye m:aa nyongo, a ka pê, Enjel n:ii ntii dyámê yi mbêmê a kwo, puku pee n:ii kumu a tpyé, kwulo nyinê ngépi.
9 Wod:oo yi enjel ka nî loo, kwono, Ye puku pee a ka a ki. A ka pê, A kêlê a ngépi, ma ngi. A ka pê, Ngwo mty:aamty:aa ngê a pyodopyodo, ngmênê dîyo nga a dpududpudu kîgha.
10 Enjel kwulo puku pee yinî ngópu, nî ndîî. A kwo mty:aamty:aa ngê pyodo, y:aa nt:uu ngê, ngmênê dîyo a km:oo dpududpudu kwólu.
11 Yi ngwo a ka pê, Chóó Lémi u komo ntee nyoo a kapî, myombó mêchin:aa kapî. A ka pê, King knî yi p:uu chin:aa mbumu, yoo yilî yi p:uu myechin:aa mbumu. A ka pê, Yélini yi dnye daa ngmidi, yi dyámê pee myedaa ngmidi, yi yéli yi p:uu myechin:aa mbumu.

11

N:ii knî y:oo nmî Lémi u komo a kapî ngópu

1 Nmî Lémi ngê kiyé a ka ngma a kpo, a ka pê, Chóó Lémi u ngomo angêndy:ââ, ye kiyé ngê u mti nyinê ngépi, kpêê yiyé têdê u mti myedo ngépi. A ka pe, Yi ngomo k:oo yélini a ngêpê té, dpo kp:aa ngi.
2 A ka pê, Ngomo kuwa ghini n:ii mbwa kalê ngmê, u mti nangê ngee, mu kópu u dîy:o M:aa ngê yi ghi mgîdî u yoo knî ye dê y:oo. A ka pê, P:aani n:ii u nuu u p:aa, ye myedê y:oo, m:ââ pyile n:êê m:uu yi p:aani yi yi yodo u maknopwo a tóó. *
3 A ka pê, Yi dini ghi ngê a komo kapî pyu dê u ntââ ngê ana a pyépi dê, m:ââ pyile n:êê m:uu pi knî ye a p:uu ntênê adpîn:aa danê. A ka pê, Kpîdî chaa ngmê dê yi kêlê adpî m:ii, yoo yi l:êê dîy:o adpî mbê, yewo, Tpéé kópu vyi yó, nmyi dono a kuwo tóó. *
4 Yi tpódu nté kn:ââ olipi ntee tpile dê, myenté lam ntee tpile dê, n:ii dê dyámê u kada pini u ngîma a kwo mo. *
5 N:ii ka yi tpódu a diya mo, u yi u ngwo a kwo, Nî vya dê, ndê dóó yi kwo dpo pwii, yi pini u ngwo dpî vya ngmê.
6 Ilacha ngê Chóó Lémi u wêdêwêdê mgîdî u yoo yi ngópu ntee a tpyó, yi tpódu mye yinté dê, u ntââ ngê a tóó mo, mbóó ka dpî kwódu ngmê, kópu, Tpii kîdangê ghay, yed:oo d:uudpo ghay. U ntââ ngê mye tóó mo, dini ghi n:ii ngê u yi y:e adî kwo knomomê, Mgîdî u yoo nyi kpada té, ye Mósisi ngê Yichip tpémi ntee kpada too, yinté amye kpada t:oo. Mbwaa wêê kuu ngê wa pyódu ngmê, kpadakpada u kópu yilî wamye d:uu ngmê. *
7 Kiye u tpile tp:oo n:ii mgî k:oo a pwii wo, yi tpódu yi p:uu adî l:êê. Dini ghi n:ii ngê nmî Lémi p:uu danê machedê ngê wa pyódu ngmê, yi tpile tp:oo yi pwo wa lê, wa vya dê. *
8 Yi Lémi p:aani n:ii kîdosi ńedê t:ee ngópu, yi ntóó dê kââ puu ghê yi p:aani adpî ya. Yi p:aani ndîî Sodom ntee p:aani ngê pyodo, myenté Yichip ntee p:aani ngê mye pyodo. Chóó Lémi ngê yi p:aani tpémi dnyinté daawa kpada té.
9 Wo pyile n:êê m:uu pi knî y:oo adnyi y:enê dê, adnyi yumuyumu dê, numo ka wa kwódu ngmê, yewo, Nangê kmênê dê. Yi yéli yi kn:ââ daa ngmidi, yi dnye daa ngmidi, yi too pee daa ngmidi, yi dyámê pee daa ngmidi.
10 Yi tpódu yi pwopwo u l:êê dîy:o dyámê wope wope pi yintómu yi gha dmi mb:aamb:aa ngê wa pyódu, adnyi numo yeedeyeede, noko yewo, Kî tpódu y:oo mgînî vyîmî ndîî nmî pwo a kalê ngópu, ala ngwo dê pw:oo knî.
11 Yi kópu dé noo y:enê dé, yi wéni pyile

* **11:2:** Luukî 21:24; Tpyuu 12:6; 13:5 * **11:3:** Mak 6:7; Luukî 10:1 * **11:4:** Zech 4:11,14 * **11:6:** 1 Kings 17:1; 18:1; Njems 5:17-18; Luukî 4:25; 18:8 * **11:7:** Tpyuu 12:17; 13:1,7; 17:8

knî n:êê m:uu chedê ngê pyaa dniye, Chóó Lémi ngê yi tpódu yi mênê ghê mê yó, mêdê pyidu doo, ghêêmî ghê knopwo. N:ii knî y:oo dnye y:enê dê, nkîngê ngê y:a y:a pwiyé dniye.
12 Yi ngwo yi tpódu y:oo nmî Lémi u dnye mbóó p:uu ny:ee ngópu, yepê, Al:ii a kee cho. N:ii knî ye dpîmo diya, yi ngópu mbóó p:uu kee knopwo, apê, Nkalî too pee dmi yi mênê ad:uu t:iy:e knî ó! * *
13 Yi ngwo têpê dpodombiy:e doo ghêdê, yi p:aani pee ngmê vyâ, chêêpî ngomo y:i a vyóó dniye, pi pyud:o yono yono y:a vyâ, ngmênê pee mê chu daa vyâ. Yoo wo yéli nkîngê ngê y:a y:a pwiyé dniye, yâpwoni mbóó p:uu wunê tóó, u wêdêwêdê ndîî ngê y:e pyodo.
14 Nkîngê u kópu myomoni machedê, py-oloni maadî chono kîyedê kwo. *

Enjel piini ngê u dpuwo u ngwo wóó

15 Dini ghi n:ii ngê enjel piini ngê u dpuwo wóó, mbóó p:uu yéli yi dnye dmi dpodombiy:e nî nyongo, apu, Chóó Lémi ngê king yintómu yi d:aa dmi da kââdî. Apu, Pini n:ii a ngmidi ngê, king ngê myaa pyódu, dyámê wope wope pi yintómu yi kada pini ngê dê pyódu, dye ghi yintómu adî y:enê dé, chedê ngê daawa pyódu. *
16 Yi ngwo kada pini myoy:a mê páádi knî y:oo yi ya têdê dmi a kuwo tumo, nmî Mî ka kwodokwodombiy:e k:ame ghê dniye, dnye chaa kîgha, kwo, *
17 Nmî Lémi, nmî Yâpwo ndêndê,
ngwêdêwêdê ntâkopádi.
Kwo, Ntênê nye tóó,
dye ghi yintómu wunê myenyoo a ya.
Kwo, Nmo kwunokwuno ngi,
mu kópu u dîy:o ngwêdêwêdê ndîî mbêmê
pi yintómu nyi yodo u maknopwo chi yé té. *
18 Kwo, Mgîdî u yoo nga a nod:enod:e nyédi,
ala ngwo ye u nkwo chi nod:e.
Kwo, Yélini pw:oo dniye,
ala yi kóté kîgha u dye ghi.
Kwo, Nuu u yoo, ngomo kapî pyu yoo,
nmodo pyu yoo, n:ii knî y:oo a chââchââ ngi,
yi pywuu dmi ala ngwo ye nye yémî,
k:omo tpile yi pi dmi ndîî dé ó têdê dé.
Kwo, N:ii knî y:oo dyámê dnye dyede,
ala ngwo u nkwo nye dyede té.
19 Yi ngwo Chóó Lémi ngê u ngomo mbóó p:uu kpêmî ngê, u yâpwo poki k:oo nî módu. Yi ngwo lîmî dnye kîlîkîlî, mwini dnye mbumu, dnye ndîî yilî nî nyongo, têpê doo ghêdê, ghêêpwima ndîî yilî myedê ghay wo. *

12

Setan nmî Mî u yoo knî yi p:uu u ngwo doo l:êê

1 U kuwó dini ghi ngê nyepênyepê u kópu mbóó p:uu ngmênî módu. Pyââ ngmênî módu, kpîdîni u mbwo doo ya, kââdî ntee tpile. D:ââ yu yodo dê yi maknopwo doo ya, pudu y:a mê miyó knî y:oo mbodo a yina ngópu.
2 Yi pyópu mbwili doo kwo, daa kêmakêma doo wupwo, u l:êê dîy:o doo mgînî vyîmî, myedoo kââkââ.
3 Nyepênyepê u kópu mbóó p:uu m:uu nî módu. Tópukada pââ ndîî ngmênî módu, u wêdêwêdê ndîî, u pââ mtyemtye, mbodo pyudu, dp:anê y:a. Kîdon mbodo pyudu knî yi mbêmê ngmêngmênté doo kwo.
4 Mbóó p:uu ghi ngmê pudu woni knî tpuu ngê a gh:ay too, dyámê mbêmê mî dyimê dniye, mbóó p:uu ghi woni dê yi p:uu pudu dêpê gh:ay too. Pyââ u nkîgh:ê doo kwo, u yi u ngwo doo kwo, Tpémini a tpyuu, nî ma. *
5 Wod:oo yi pyópu tpamê wo, tp:ee ngmê tpyó, tpémini pi dyêêdî yintómu yi kada pini ngê wa pyódu, u nkichi pee kiyé kumu adî tpyé, yoo u ngwo adî y:enê dé. Chóó Lémi ngê yi tpémi tópukada ka dyé ngê, kwulo a pwââ, u p:o ńuwo, u che p:ââ pee ngê mî pyódu ngê. *
6 Yi pyópu mbêpê wo, w:amî mbêmê wumê tóó, nmî Mî ngê u p:aa kwéli a gh:ii ngê. Y:i u kwo wunê vyuwo, m:ââ pyile n:êê m:uu.

* **11:12:** 1 Tes 4:16-17 * **11:12:** 2 Kings 2:11 * **11:14:** Tpyuu 9:12 * **11:15:** 1 Kódin 15:24-25; Dan 7:13-14 * **11:16:** Tpyuu 4:4,9-10 * **11:17:** Tpyuu 1:8; 20:11-13; 2 Kódin 5:10 * **11:19:** Hipîlu 9:4 * **12:4:** 2 Pita 2:4; Njuda 1:6 * **12:5:** Psalm 2:9

7 Dini ghi n:ii ngê yi pyópu mbêpê wo, l:êê ndîî mbóó p:uu ngma a pwaa ngópu. Enjel n:ii nmî Mî u yoo knî ye a vyuwo yédi, Maikel, u enjel knî yi k:ii, tópukada p:uu dnye l:êê, u enjel knî yi p:uu myednye l:êê.
8 Tópukada doo l:êê, u enjel yoo myednye l:êê, ngmênê dêê dniye, doo u ntââ mbóó p:uu daapîdnya a ya.
9 Maikel p:uu y:oo dyámê mbêmê a kéé tumo. Yi tópukada, mw:ee ngê wunê doo a ya, u pi Setan, u pi mye Dono u Kn:ââ. Dyámê wope wope pi yintómu yinê dpî dóó té. U enjel yoo yi k:ii dyámê mbêmê mî dyimê dniye. *
10 Yi ngwo mbóó p:uu dnye ndîî ngmênî nyongo, apê, Ala ngwo nmî Yâpwo ngê u yoo kóó k:oo a kapî té, u wêdêwêdê mbêmê yoo a y:enê té, pini n:ii a ngmidi ngê u pi ndîî ngê myaa pyódu. Apu, W:êênî mgîdî vy:o Setan nmî tîdê mbwó yoo yi p:uu a d:uu yédi, nmî Lémi ka dpo, Yi dono knî yi l:êê dîy:o chi kpadakpada dé, ngmênê nmî Lémi ngê ala ngwo dny:ii kêdê d:ii. *
11 Apu, Nmî tîdê mbwó yoo u pwo dê lee dmi, mu kópu u dîy:o yi yikî dmi sipi tp:oo u pwo ghay wo, myenté u pi pi knî ye dnyen:aa tpapê, yi chóó yi p:uu dêdnye nuw:o, pwopwo p:uu myedêdnye nuw:o.
12 Apu, Nyââ, Nmî Lémi ngê pi dono dny:ii kêdê d:ii. Apu, Yi kópu u l:êê dîy:o yélini mbóó p:uu nmo pyede, nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Apu, Ngmênê yélini dyámê mbêmê nmye pyede, ó nt:ee nmye pyede, dmyinê nkîngê, mu kópu u dîy:o Setan nmye dê lê, dnyinté doo nod:e wo, u lama a tóó, Daa ndîî la ghi tp:oo anî ya.
13 Dini ghi n:ii ngê tópukada u lama yaa wo, apê, Ala dyámê mbêmê da d:ii nê, pyópuni ngê tp:oo tpyó yi ngwo doo a kpêênî.
14 Ngmênê nmî Mî ngê yi pyópu ńuupee dê kaa doo, maalî ntee a mbêpê, yinté mbêpê kwólu, u p:o w:amî mbêmê mî ta. M:ââ pyile n:êê m:uu nmî Mî y:i u kwo wunê vyuwo, doo u ntââ, tópukada u kwo daawa nî.
15 Yi ngwo tópukada kweńe wo, t:ââ ntee tpile u kwo doo a mbêpê, apê, Yi pyópu paa t:âmo ngê.
16 Ngmênê dêê wo. Têpê ngê yi pyópu ngópu, mye kweńe wo, t:âmuni tópukada u kwo doo a mbêpê, têpê u mênê a ghê.
17 Wod:oo tópukada ka yi pyópu d:ud:umbiy:e diya wo, yi pyópu tp:oo módó tp:oo mââ woni knî ye loo, yi p:uu doon:aa l:êê. Yélini yi p:uu doon:aa l:êê, yi yéli y:oo nmî Mî u dêêpî kópu dyuu a chââchââ tumo, Yesu u pi pi knî ye mye tpapê ngópu. *

13

Yélini Setan u wêdêwêdê mbêmê a l:êê nyédi

1 U kuwó dini ghi ngê tópukada m:aa módu, ntii chedê doon:aa ya. Yi ngwo tpile tp:oo ngmênî módu, ntii u mênê a kee wo. Mbodo pyudu, dp:anê y:a. Kîdon dp:anê knî yi mbêmê ngmêngmênté doo kwo. Chóó u chaa kîgha u pi dmi mbodo knî yi p:uu dnye ya, mu kópu u dîy:o u yi u ngwo doo kwo, Yâpwo ndîî u d:aa nê kââdî, u pi d:ud:umbiy:e nî dyênê. *
2 Tpile tp:oo n:ii nî módu, lepîd ntee tpile, kóó yu mbeyê kóó kpâlî ntee tpile dé, komo layóni komo ntee tpile. Tópukada ngê u wêdêwêdê u kwo y:ângo, u pi ndîî u kwo mye y:ângo, kwo, Pi yintómu yi kada chi kwo, a pi mbêmê chi yenê dé.
3 Yi tpile tp:oo mbodo ngmê p:uu kwéli ndîî ngmênî módu, nê, Wunê a vya ngópu, u ngwo pwene, ghê mê kele. Dyámê mbêmê tpémi yintómu yi nyepênyepê u kópu ngê pyodo, yi tpile tp:oo u kuwó ghê dniye.
4 Pi yintómu knî y:oo yi tpile tp:oo dnye chaa kîgha, apu, Kî tpile tp:oo u wêdêwêdê ló myentoo? Apu, N:uu ngmê u ntââ, p:uu adî l:êê? Tópukada myednye chaa kîgha, mu kópu u dîy:o yi kada yinê kââ.
5 Yi tpile tp:oo ngê Chóó Lémi u pi dyênê ngê, pi knî ye mye vyu, yepê, Yâpwo ndîî u d:aa d:a kââdî. Nmî Mî ngê yi kópu u kwo daa kwódu ngê. Yi ngwo nê w:ee ngê, nê, Kî tpile tp:oo m:ââ pyile n:êê m:uu yoo yi kada a kwo.
6 Komo yi kpêmî ngê, nmî Mî p:uu doo peede tpapê, u p:aa p:uu doo peede tpapê, yélini mbóó p:uu a pyede, yi p:uu myedoo peede tpapê.

* **12:9:** Luukî 10:18; Gen 3:1; Tpyuu 20:2-3 * **12:10:** Njópi 1:9-11; Zech 3:1 * **12:17:** Tpyuu 11:7; 14:12; 1 Pita 5:8
* **13:1:** Tpyuu 12:3; 17:3,7,12

7 Nmî Mî u yoo knî yi p:uu doo l:êê, mbodo mudu y:i yaa wo, pi dyêêdî yintómu yi pwo mbodo mudu y:i myedoo ya, doo y:enê dé, yélini yi kn:ää daa ngmidi, yi dnye daa ngmidi, yi too pee daa ngmidi, yi dyámê pee daa ngmidi. Yi kópu yilî nmî Mî ngê yi tpile tp:oo ka daa kwódu ngê. *

8 Dyámê wope wope pi yintómu knî y:oo yi tpile tp:oo adnyi chäächää, ngmênê yoo mu ngmidi, yi yéli knî y:oo daadnyi chäächää. Yi yéli nmî Mî ngê ló dini a ngmidi too, dyámê pê ghêlî k:ii daangê l:âmo ngê, yi pi dmi yi ngwo a d:êê too. Sipi tp:oo n:ii a vya ngópu, u puku yedê yi pi dmi a d:êê too, ghê kamî y:oowa a pyw:ee ngmê. *

9 N:ii yi ngópu dmi a pyede, ala kópu a ny:ee yó.

10 Yélini yi p:uu nmî Mî ngê dpî vyi, apu, Yesu u l:êê dîy:o mbwa k:oo wa kee dmi, yi kópu daawa têd:a, pi dono knî y:oo mbwa k:oo wa km:êê t:oo. Myenté yélini Yesu u pi u l:êê dîy:o wa vya t:oo, yi yéli nmî Mî u lama a kwo. Yi kópu daawa têd:a, pi dono knî y:oo wa vya t:oo. Yi kópu u l:êê dîy:o nmî Mî u yoo knî y:oo yi dono dny:oo a vyîmî dé, yi nuw:o dmi nmî Mî p:uu ntênê dny:oo kwo. *

11 Tpile tp:oo m:uu nî módu, têpê u mênê a pwii wo. Dp:anê miyó, têdê dê, sipi tp:oo dp:anê dê ntee tpile dê, ngmênê u dnye tópukada u dnye, u l:êê ghi mye tópukada u l:êê ghi. *

12 Mwiyémwiyé tpile tp:oo u pi mbêmê a dpodo, dyámê mbêmê pi yintómu knî ye yipu, Tpile tp:oo n:ii vya ngópu, ngmênê u yimo mê pyipó wo, yi tpile tp:oo dmyinê chäächää, u kwo myedmyinê ngêpê.

13 Tpile tp:oo myomoni ngê pi knî yi ngópu mbwudu yilî dpî chaa, ndyuw:e mbóó p:uu a ny:ee too, dyámê mbêmê dpî t:aa té. *

14 Tpile tp:oo mwiyéni u pi mbêmê yi mbwudu yilî dpî chaa, dyámê mbêmê pi yilî u ngwo dpî dóó. Yi kópu nmî Mî ngê u kwo d:uudpî kwódu. Tpile tp:oo myomoni ngê pi knî ye yepê, Yâpwo u tpile ngmê l:âmo yó. Yepê, Tpile tp:oo n:ii taa ngê vya ngópu, ngmênê daa pwene, yi tpile tp:oo ntee tpile ngmê l:âmo yó, u kwo dmyinê ngêpê.

15 Tpile tp:oo myomoni ngê yâpwo u tpile tp:oo u mênê ghê yó, dnye u mênê mye yó, kwo, N:ii nga daachoo ngêpê knomomê, dpî vya ngi. Nmî Mî ngê yi kópu u kwo myedaa kwódu ngê.

16 Tpile tp:oo myomoni pi yintómu knî ye mbwolo, yepê, Tpile tp:oo n:ii u pi ndîî, u l:ii nmyi kêpa dpî t:ee yó, ó nmyi wéni pee kéli knî yi p:uu myoo t:ee yó. Yepê, K:omo tpile nmyi pi dmi ndîî dé ó têdê dé, ngmênê yi tpile tp:oo u l:ii nmyi p:uu dpî t:ee yó. Yepê, K:omo tpile nmyo ndáápi yoo ó pinté yoo, k:omo tpile pi p:uu wop nmye dpodo té ó ndapî p:uu nmye dpodo té, ngmênê yi tpile tp:oo u l:ii nmyi p:uu dpî t:ee yó.

17 Yepê, N:ii p:uu yi l:ii daadî ya, doo u ntää yi pini ngê tpile daawa pwila, myenté pi knî y:oo tpile u kwo daangmêwa pwila ngmê.

A tîdê mbwó yoo, n:ii knî y:oo yi tpile tp:oo u l:ii yi p:uu wa t:ee ngmê, u pi yi p:uu ayi d:êê ngmê. *

18 U pi p:uu dmyinê nuw:o. N:ii u mênê nuw:o a tóó, u nt:u kópu wa a w:ee. U pi d:êêd:êê alanté, wono yono y:a mê wono y:a mê wéni (666), u nt:u kópu, pi ntee pi.

14

Sipi tp:oo u yoo u ngwo dnye wéti

1 Yi ngwo sipi tp:oo nî módu, Saiyon mbwini mbêmê u yoo yilî tp:oo témi tap knî yi k:ii dnye kwo. Yélini yi k:ii dnye kwo, yintómu 144,000. Yi yéli yi kêpa u pi doo ya, u mî u pi myedoo ya. *

2 Dnye ndîî ngmênî nyongo, mbóó p:uu a ndê wo. Mbwaa paa t:ää ntee wunê dpudu yédi, mwini ntee a mbumu yédi, yi dnyeni mye yinté. Pi knî y:oo wéti u tpile ntee a vyee tumo, dnyeni n:ii nî nyongo, mye yinté.

3 Yélini nî módu, yintómu 144,000, nmî Mî u kada dnye kwo, tpile tp:oo páádi knî yi kada dnye kwo, kada pini yoo yi kada myednye kwo. Wéti kamî yi ngîma

* **13:7:** Tpyuu 11:7 * **13:8:** Tpyuu 3:5 * **13:10:** Tpyuu 14:12 * **13:11:** Mát 7:15 * **13:13:** Mát 24:24; 2 Tes 2:9-10 * **13:17:** Tpyuu 14:9-11; 16:2; 19:20; 20:4 * **14:1:** Hipîlu 12:22; Tpyuu 7:3-4; 3:12

ngmêdnya a ng:êênî, doo u ntââ pi ngmê ngê daawa nd:o. Yi yéli nmî Lémi ngê Setan kwulo dyámê mbêmê a pwaa too.

4 Pi ngê u kpâm ntee d:uuwodê kuwo, kn:aa pyópu p:uu kêê d:uuwumê yé, yi yéli y:oo nmî Mî yinté dêpê kuwo ngópu, kn:aa yâpwo ka dêdnyen:aa ngêpê. Yi nuw:o dmi nmî Mî p:uu doo kwo, kn:aa dêpwo kwo. Sipi tp:oo kwéli doo lêpî, u kuwó dnye kwo. Dyámê mbêmê pi yintómu knî yi vy:o nmî Mî ngê yi yéli a ngî too, chóó u momu yoo ngê pyódu too, sipi tp:oo u yoo ngê mye pyódu too. *

5 K:omodanê kópu yi komo t:âmo dêpê pwii wo, yi dono myedêpwo ya.

Enjel pyile knî y:oo dyámê mbêmê tpémi ye mbwó u ngwo yé ngópu

6 Yi ngwo enjel m:uu nî módu, mbóó p:uu doo mgalê. Nmî Mî u kópu dyuu pi knî ye doo tpapê, kópuni dyuu wunê ntee doo a kwo, dye ghi yintómu yinté amyaa kwo, chedê ngê daawa pyódu. Pi dyêêdî yintómu knî yi l:êê dîy:o yi kópu dyuu doo tpapê, yélini yi kn:ââ daa ngmidi, yi dnye daa ngmidi, yi too pee daa ngmidi, yi dyámê pee daa ngmidi.

7 Dpodombiy:e ye doo mbumu, yepê, Chóó Lémi dmyinê chââchââ, myedmyinê chaa kîgha, mu kópu u dîy:o daa kêmakêma a kóté kîgha nmyo. Yepê, Mbóó dyámê yinê l:âmo doo, ntii mbwaa yinê mye l:âmo doo. Yepê, Ntênê dmyinê chââchââ.

8 Myombó enjel m:uu nî módu, mwiyéni doo yâmuyâmu, dpodombiy:e myedoo mbumu, apu, Mbápilon tpémi y:oo yoo ntee dyênê tumo, yoo m:uu ngê wo yéli yintómu yinté myaa dyênê t:oo. Pyââ ti mââ ti u mbwaa kuu yi mênê dê yé ngmê, ngmênê yi yéli yi pi dmi daa kêmakêma wunê ghayghay. Yi pi dmi ndîî ngê ntee doo ya, mêdaa yinté, daa kêmakêma têdê ngê wunê pyodopyodo té. *

9 Enjel pyoloni ngê doo yâmuyâmu dê, dpodombiy:e myedoo mbumu, apu, Tpile tp:oo n:ii ntii u mênê a pwii wo, n:ii knî y:oo adnyi chââchââ, ó u yâpwo tpile adnyi chââchââ ó u l:ii yi kêpa adî ya ó yi kêê p:uu amyaa ya, *

10 apu, yi yéli Chóó Lémi ngê dpodombiy:e wa kpada té. Apu, Dpodombiy:e ye wa nod:e, yi kpadakpada u mbwaa wa nda ngmê. Apu, Chóó Lémi u enjel yoo yi ngópu, sipi tp:oo u ngópu, ndiya adnyin:aa mgînî vyîmî. Apu, Mwááli dyuu d:ud:umbiy:e kîîkîî ngê ntee dpî pyódu, yinté kwéli ghê adnyin:aa mgînî vyîmî. *

11 Apu, N:ii knî y:oo tpile tp:oo a chââchââ ngmê, ó u yâpwo tpile a chââchââ ngmê, ó u pi u l:ii yi p:uu dpî t:ee ngmê, apu, w:êênî mgîdî vy:o yi yéli ndiya adnyin:aa mgînî vyîmî. Apu, Ghê daadnyi vyîmî, ndê dpudu y:i adî koko, chedê ngê daawa pyódu.

12 Apu, N:ii knî y:oo Chóó Lémi u dnye a nyêmî ngmê, Yesu ka a kêlîmî té, dny:oo a vyîmî, yi tpile tp:oo kîngê châpu ngmê. *

13 Yi ngwo dnye ngmênî nyongo, mbóó p:uu, a ka pê, Ala kópu d:êê ngi. A ka pê, Yélini Yesu ka dpodombiy:e ala ngwo a kêlîmî té, u dî amîmê pw:oo dmi, yi yéli y:oo w:aa wa a pyw:ee ngmê. Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê yinté a ka mye vyu, a ka pê, Ndê kópu yila. A ka pê, Yi dpodo wa yé ngmê, yi ghê vyîmî têdê wa lee dmi, yi Lémi ngê yi dpodo yi ngwo amî pwila. *

Njon ngê yoo mb:aa yi ghada u ngwo módu

Mátiyu 13:24-30,36-43

14 U kuwó dini ghi ngê nkalî too pee kpaapîkpaapî ngmênî módu, pi ntee pini mbêmê ngmêdoo ya. King ngê doo ya, kîdon mbêmê ngmêdoo kwo, nkól ngê n:ii l:âmo ngópu. Taa ńepwi ngmê kumu ngmêdoo tpyé.

15 Yi ngwo enjel m:uu nî módu, Chóó Lémi u ngomo k:oo a pwii wo, yi pini ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Dyámê mbêmê witi yâpwo têdê kêdê kyopwo. Kwo, Ńaa ala ngwo ńuw:o ngi, nyinê chepwe.

16 Nkalî too pee mbêmê pini n:ii doo ya, u taa yi ngwo dyámê mbêmê dyîngo, u dpodo pyu yoo nté mgîpî têdê dy:ââ too, nté nt:u u kwo ghada ngópu.

* **14:4:** Epeso 5:27; Njems 1:18 * **14:8:** Tpyuu 18:2-3 * **14:9:** Tpyuu 13:11-17 * **14:10:** Tpyuu 19:20; 20:10,15; 21:8 * **14:12:** Tpyuu 13:10; 12:17 * **14:13:** Hipîlu 4:10

Njon ngê yoo dono yi kpadakpada u ngwo módu

17 U kuwó dini ghi ngê enjel m:uu nî módu, Chóó Lémi u ngomo k:oo mbóó p:uu myedê pwii wo, taa ńepwi ngmê kumu my:oodoo tpyé.
18 Enjel m:uu, n:ii ngê ndyuw:e a t:âât:ââ, mtyîmî nk:êênî têdê a ndê wo. Enjel woni ka dpodombiy:e mbwolo, kwo, Dyámê mbêmê wain kpê kêdê kyopwo. Kwo, N̲aa ńuw:o ngi, wain kpê nyinê chepwe, kîgha mtyé dpo ghada ngi.
19 Wod:oo u taa dyámê mbêmê dyîngo, wain kîgha mtyé a châpwo too, yi vyilêvyilê têdê d:ii too, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi d:ud:umbiy:e ye nod:e wo, u yi u ngwo doo kwo, D:ud:umbiy:e nî kpada té. *
20 Yi vyilêvyilê têdê p:aa kuwa a tóó. Yi yéli yi wêê yilî y:i pwii wo, doo mbêpê ee, t:ââ k:ii doo a mbêpê, u mti, pi u ndy:ââ, yintoo t:ââm pââ ndîî, u dî chono dêpwo ya. (300 km)

15

Kpadakpada u mbwaa kuu pyudu knî yi kópu dé

1 Nyepênyepê u kópu ndîî u danêmbum m:uu ala, kópuni mbóó p:uu nî módu. Enjel pyudu yi danêmbum, n:ii knî y:oo yoo yi kpadakpada u mbwaa d:ââ pyudu a tpyé t:oo, Chóó Lémi yélini ye a nod:enod:e yédi, yi ngwo d:ud:umbiy:e wa kpada t:oo, Chóó Lémi u nod:enod:e chedê ngê u ngwo amê pyódu ngmê. *
2 Enjel yoo ghêlî k:ii dîpî m:uu too, yi ngwo ntii ntee tpile ngmênî módu, kââyikuu yedoo kwo, ndê dóó u mênê dnye kwo. Yoo my:oonî módu, yélini tpile tp:oo ngê daa dyênê too. Tpile tp:oo n:ii u pi wono yono y:a mê wonoy:a mê wéni (666), ala yéli u pwo lee dniye, u yâpwo tpile ka myedêdnye ngêpê. Ntii ntee tpile u nkîgh:ê dnye kwo, nmî Mî chaa kîgha u l:êê dîy:o wéti u tpile dnye tpyé dé.
3 Dini ghi n:ii ngê nmî Mî u dpodo pyu Mósisi ngê Yisîléli tpémi Yichip u mênê a pw:ii too, Ntii Mtyemtye mî ngmêê ngópu, yi ngwo ntee dnya a wéti, yélini nî módu, yinté myednye wéti. Sipi tp:oo u pi mbêmê nmî Mî dnye chaa kîgha, kópu,

Nmî Lémi, nmî Yâpwo,
ngwêdêwêdî ntâkopádi.
Kópu, Kópu ndîî n:ii nye d:uud:uu too,
nyepênyepê u kópu dé.
Kópu, Nyi pi dyêêdî yintómu yi king.
Kópu, N̲gópu yilî yintómu ndê kópu dé,
dono kópu choongmê d:uu ngê. *

4 Kópu, Nmî Lémi, pi yintómu knî y:oo adnyi chââchââ ngi,

m̲i mudu y:i adnyi kmîmî,
mu kópu u dîy:o nyi ntee pini daa m:uu a tóó,
nyi mu ngmidi Yâpwo ndêndê.
Kópu, Pi dyêêdî yintómu n̲gîma amî ghê dmi,
yi yi mbodo dmi ngê k:ame n̲ga wa ghê dmi,
mu kópu u dîy:o dipi kn:aadi ngê,
pi yintómu knî y:oo n̲gópu dyuu mb:aa dê m:uu t:oo.

5 U kuwó dini ghi ngê nmî Mî ngê u yâpwo ghi ndêndê mbóó p:uu a ngópu a kpêmî ngê,
6-7 enjel pyudu y:i a pwii wo. Yi kpîdî dmi kpaapîkpaapî dé, myednya a wuu mbele. Yi mbalêti dmi yi yodo p:uu dnye ya, nkól ntee tpile dé. Tpile tp:oo páádi knî n:ii nmî Mî u nkîgh:ê dnye kwo, ngmê ngê kpadakpada u mbwaa kuu pyudu ye y:ângo. Yi mbwááni d:ââ pyudu knî nkól ngê l:âmo tumo. Pini n:ii chedê ngê daawa pyódu, nmî Mî, u nod:enod:e u mbwaa kuu yi ntówo too.
8 Yi ngwo nmî Mî u wuu ndîî ngê pyodo, u wêdêwêdê ndîî ngê mye pyodo. Yi kópu dê yi l:êê dîy:o u yâpwo ghi k:oo dpudu ndîî ngê pyodo, kóó a ngêêdî. Nê w:ee ngê, nê, Doo u ntââ pi y:i daawa kee, u dî wéni n:ii ngê enjel pyudu knî y:oo kpadakpada u mbwaa kuu pyudu knî dyámê mbêmê wa a pii t:oo.

16

Enjel knî y:oo kpadakpada u mbwaa kuu pyudu knî u ngwo a pii tumo

1 Yi ngwo nmî Mî u dnye ndîî yâpwo ghê nî nyongo, enjel pyudu knî ye yepê, A nod:enod:e u mbwaa kuu dyámê mbêmê nyinê pii tóó.

* **14:19:** Mát 13:39-42; Tpyuu 19:15 * **15:1:** Tpyuu 15:6-7 * **15:3:** Ex 15:1; Tpyuu 16:7

2 Mwiyémwiyé enjel ngê u mbwaa kuu dyámê mbêmê mînê pii ngê. Yi ngwo yélini yi p:uu tpile tp:oo dono u l:ii yi p:uu doo ya, u yâpwo tpile ka myednye ngêpê, yi yéli yi p:uu lââ yilî ghê wo, mgînî vyîmî ndîî a pyw:ee ngópu. *
3 Enjel myomoni ngê u mbwaa kuu nt:ee mînê pii ngê, wod:oo ntii mbwee ntóó u wêê kuu ngê pyodo, ntii mênê tpile yilî n:ii a m:ii, yintómu pw:oo dniye. *
4 Enjel pyoloni ngê u mbwaa kuu mbwaa knî yi paa a pii ngê, dpuwó nuu knî yi kwo myedê pii ngê, wêê kuu ngê pyaa dniye.
5 Enjel m:uu u dnye nî nyongo, n:ii ngê mbwaa a t:âât:ââ té. Nmî Mî ka kwo, Nmî Yâpwo, ntênê nye tóó, dye ghi yintómu wunê myenyoo a ya. Kwo, Choo kn:aadi ngê, yoo ntênê chi kpada té.
6 Kwo, Nyoo a vya tumo, ngomo kapî pyu yoo myedê vya tumo, yi wêê a pw:ii tumo. Kwo, U p:o chi yé, yi ntââ dmi ntênê ye che vy:u, yi mbwaa wêê ngê chi pyódu, vyîlo ye ndanî ngmê. *
7 Yi ngwo mtyîmî nk:êênî têdê dnye ngmênî nyongo, nmî Mî ka kwo, Nmî Lémi, nmî Yâpwo, ngwêdêwêdê ndîî. Kwo, Choo kn:aadi ngê, ntênê nyinê ntââ vyîmî. *
8 Enjel podoni ngê u mbwaa kuu kââdî mbêmê a pii ngê, u kîîkîî ndîî ngê pyódu ngê, yoo yi pââ u ngwo nk:êê too.
9 Kââdî ngê yélini nk:êê ngê, nmî Mî p:uu dnye peede tpapê, mu kópu u dîy:o u kópu mbêmê dnye mgînî vyîmî. Dono u maa dêpê kuwo ngópu, u pi myedêdnya a kmîmî. *
10 Tpile tp:oo dono ngê u yoo kwéli doo y:enê, enjel limoni ngê u mbwaa kuu y:i mînê pii ngê, yi ngwo mgîdî y:i a ghay wo. Tpile tp:oo dono, u yoo knî yi k:ii, mgîdî vy:o dnye m:ii, mgînî vyîmî ndîî a pyw:ee ngópu, yi kpéngi ti dmi kelekele dnye paa. *
11 Yâpwoni mbóó p:uu wunê tóó, p:uu dnye peede tpapê. Lââ n:ii yi p:uu dnye kwo yi l:êê dîy:o, mgînî vyîmî ndîî a pyw:ee ngópu, ngmênê yi dono dêpê kuwo tumo.
12 Mbwaa ndîî n:ii Mbápilon kee wo, Yupîdétis, enjel wononi ngê u mbwaa kuu y:i mînê pii ngê. Yi mbwááni yono wo, lede yoo yi maa u ngwo a yó. Kââdî kwéli wunê koko, king yoo n:ii y:i wunê pyede, yi lede yoo yi k:ii yi maa u ngwo a yó.
13 Yi ngwo kma tupwótupwó pyile nî módu. Tópukada u kwo ngma a pwii wo, tpile tp:oo dono u kwo myomoni a pwii wo, yi tpile tp:oo u komo kapî pyu u kwo pyoloni a pwii wo.
14 Yi kma pyile knî, Setan u kmêna dono yoo. U wêdêwêdê mbêmê kópu ndîî yilî dpî d:uu ngmê, dyámê wope wope king knî ye dpî lee dmi. Yâpwoni u wêdêwêdê ndîî u wo ndîî dini ghi n:ii ngê wa d:ii, yi kmêna knî y:oo king yoo yi mbodo dmi wa vyuwo t:oo, kwodonkwodo wa a danê t:oo, Yâpwo ndêndê p:uu adnyi l:êê. *
15-16 Kwéli adnyi l:êê, Hipîlu dnye ngê u pi Amakedon.

Nmî Lémi u kópu ala. Apu, Kpáápi k:ii wanî t:aa. Apu, N:ii ngê adî t:âât:ââ nê, u kpîdî knî ye mb:aamb:aa ngê adî vyuwo, dini ghi n:ii ngê anî t:aa, yi pini ngê w:aa ndîî wa a pyw:oo, yoo yi ngópu kn:ââ mbwii daadî paa, mywene u ngwo daawa ghê. *

17 Enjel piini ngê u mbwaa kuu yélî vyââ yi kêlî a pii ngê. Yi ngwo nmî Mî u dnye yâpwo ghê nî nyongo, apê, Machedê. *
18 Yi ngwo lîmî dnye kîlîkîlî, mwini dnye mbumu, têpê dpodombiy:e doo ghêdê. Kn:ââ nmî Mî ngê yoo mwo a l:âmo ngê, nkoo nmo, têpê dpodombiy:e yinté doongê ghêdê mbê wo. Kópuni nî módu, yini ndîî. *
19 P:aa ndîî d:ud:umbiy:e dyênê wo, pee pyile ngê pyodo, dyámê wope wope p:aa yintómu mye dyênê dniye. P:aani n:ii dono Mbápilon, nmî Mî u nuwo dêpê kuwo wo. Yi yéli ye u nod:enod:e u mbwaa kuu y:ângo, nda ngópu. *
20 Dyámê w:uu yintómu anyi pwiyé dniye, mbu mbodo yintómu anyi mye pwiyé dniye.
21 Chêêpî ndîî mbóó p:uu dnya a ghayghay, yi dîngîdîngî limoy:a. Yoo dono yi mbêmê dnye dyimêdyimê, u l:êê dîy:o

* **16:2:** Ex 9:10; Tpyuu 13:11-17 * **16:3:** Ex 7:17-21 * **16:6:** Tpyuu 17:6; 18:24 * **16:7:** Tpyuu 19:2 * **16:9:** Tpyuu 9:20-21 * **16:10:** Ex 10:22 * **16:14:** 1 Tim 4:1; Tpyuu 19:19 * **16:15-16:** 1 Tes 5:2; Tpyuu 3:3; Luukî 12:37-40 * **16:17:** Tpyuu 16:1 * **16:18:** Tpyuu 8:5 * **16:19:** Tpyuu 14:8,10 * **16:21:** Ex 9:24; Tpyuu 16:9,11

nmî Mî pːuu dnye peede tpapê, mu kópu u dîyːo dpodombiyːe dnye mgînî vyîmî. *

17

Dono kópu nːii knî yːoo yoo dpo lvêêdî tːoo, yi kópu dyuu

1 U kuwó dini ghi ngê enjel a ka ngma a loo, nːii ngê kpadakpada u mbwaa kuu mwiyé ngmêdoo tpyé. A ka pê, A pːuu kááli. A ka pê, Mââ ti módu ndîî u kpadakpada n̲ga nînê kêmakêma. A ka pê, pːaani nːii mbwaa yilî yi nkîghːê a tóó, yi pyópu u pi ndîî ngê yːi a tóó.

2 A ka pê, Dyámê wope wope king yintómu u maadî a wee, myenté mgîdî u yoo u maadî mye wee. A ka pê, Yi kópu mbwaa kːii ye yipê wo. *

3 Yi ngwo nmî Mî u Ghê Dmi mbêmê yi enjel ngê wːamî ndîî mbêmê ńuwːo noo. Yːi pyââ ngmênî módu, tpile tpːoo pyipwo doo ya. Yi tpile tpːoo mtyemtye, mbodo pyudu, dpːanê yːa. U chaa kîgha u pi dyuu pːuu dnye ya, mu kópu u dîyːo u yi u ngwo doo kwo, Yâpwo ndîî u dːaa nê kââdî, u pi dːudːumbiyːe nî dyênê. *

4 Yi pyópu chaa módu, mbːaambːaa ngê kpîlê wo, u kpîdî mtyemtye dé, yi pywuu ndîî dé. U kpile u tpile dé yi pywuu dmi mye ndîî dé. Woni nkól ngê lːâmo tumo, woni kêmê pee ngê lːâmo tumo, woni chêêpî pee mbːaa ngê lːâmo tumo. Kapî kumu ngmêdoo tpyé, nːii nkól ngê lːâmo ngópu. Dono yilî yintómu yi kapî kːoo dnye ya, u mââ ti u kópu dé, kópu tupwótupwó dé yi kːii, yːi myednye ya.

5 Yi pyópu kêpa u pi nî módu, Mbápilon. Mgongo ntee kópu, u ntːu kópu, pyââ ti mââ ti u knːââ, dono yilî yintómu yi knːââ.

6 Yi pyópu ngê mbwaa ndâ, ghétighéti têdê nî módu. Mbwááni nːii ndâ, nmî Mî u yoo yi wêê, nːii knî yːoo Yesu daa mbːii ngópu, u lːêê dîyːo pi knî yːoo vya tumo. *

Dini ghi nːii ngê nî módu, ghê dːudːumbiyːe a mênê ghipé wo.

7 Enjel ngê a ka pê, Lukwe dîyːo ghê m̲ênê dê ghipé? A ka pê, Kî pyópu u ntːu kópu n̲ga nːaa tpapê, tpile tpːoo nːii mbêmê a tóó, u ntːu kópu n̲ga myinî tpapê, tpile tpːoo nːii mbodo pyudu, dpːanê yːa.

8 A ka pê, Yi tpile tpːoo wunê doo a ya, ala ngwo mêdaa tóó, dîyːo mgî kːoo wa a kee, u kuwó dini ghi ngê nmî Lémi ngê amî dyênê. A ka pê, Nmî Mî ngê dyámê pê ghêlî kːii dêpê lːâmo ngê, pi knî ngmê yi pi dmi yi ngwo u puku yedê a dːêê too, apê, Dîyo ghê kamî ye wanî yːoo, ghéni nːii chedê ngê daawa pyódu. A ka pê, Yélini yi pi dmi yi puku yedê dêpê dːêê too, yi tpile tpːoo ayi mːuu ngmê, yi nyepênyepê u kópu ngê wa pyódu, awo, Lónté kópu ndîî ngma ala. Awo, Yi tpile tpːoo wunê doo a ya, ala ngwo mêdaa tóó, dîyo amê tːaa. *

9 Enjel ngê a ka pê, N̲uwːo ndîî knomomê, ye ala kópu mbːaambːaa ngê nyinê wopwe. A ka pê, Yi tpile tpːoo mbodo pyudu knî, yi ntːu kópu, kpâpu pyudu knî. A ka pê, Lóma kpâpu pyudu knî yi mbêmê a tóó. A ka pê, Yi kpâpu pyudu knî yi mbêmê yi pyópu a tóó. A ka pê, Tpile tpːoo mbodo pyudu knî yi ntːu kópu mːuu a tóó, king pyudu.

10 A ka pê, Limi dê pwːonu, wononi a tóó, piini doongê ta. A ka pê, Dini ghi nːii ngê wa tːaa, daa ndîî la ghi tpːoo king ngê adî ya.

11 A ka pê, Tpile tpːoo nːii wunê doo a ya, ala ngwo mêdaa tóó, u ntːu kópu mye yinté, king pyudu knî yi woloni, nmî Lémi ngê wamye dyênê.

12 A ka pê, Dpːanê yːa knî nːii pːuu chi mːuu té, yi ntːu kópu, king yːa. A ka pê, Doongê taa dniye. A ka pê, Dyámê pee yːa knî yi mbêmê yoo yi kada adnyi kwo, daa dye ghi daadîî tpile tpːoo u kːii yi pi dmi ndîî ngê adnyi ya.

13 A ka pê, Yi pini yːa knî yi nuwːo ngmidi ngê adî ya, tpile tpːoo ka yi wêdêwêdê wa yːee ngmê, yi pi knî yi mbêmê adî dpodo.

14 A ka pê, Sipi tpːoo pːuu adnyi lːêê, ngmênê yi pwo wa lê, wa vya té, mu kópu u dîyːo vyîlo yi Lémi ndêndê, king yintómu yu yodo u maknopwo a pyede. A ka pê, Sipi tpːoo pːuu u yoo amyidnyi ya, yélini wunê a ngmidi too, kóó kːoo kaa too, u dnye ntênê a nyêmî ngópu. *

15 Enjel ngê a ka pê, Mbwááni nːii chi

* **17:2:** Tpyuu 18:3 * **17:3:** Tpyuu 13:1 * **17:6:** Tpyuu 18:24 * **17:8:** Tpyuu 13:8 * **17:14:** Tpyuu 19:11-16,19-20

m:uu té, yi nt:u kópu nga n:aa tpapê. A ka pê, Mbwááni n:ii knî yi nkîgh:ê yi pyópu a tóó, yi nt:u kópu pi yilî tp:oo témi tap, yi kn:ää daa ngmidi, yi dnye daa ngmidi, yi dyámê pee daa ngmidi.

16 A ka pê, Dp:anê y:a knî n:ii chi m:uu té, yi tpile tp:oo u k:ii, dîyo yi pyópu ye wa diya, tpile yilî n:ii u ngópu a tóó, wa t:âmo t:oo, u kpîdî u mbwo wa a ngee t:oo, kn:ää mbwii wa yé ngmê, mbyuu wa ma ngmê, dînê dyuu ndiya wa kéé ngmê. *

17 A ka pê, Yi pyópu yinté wa dyênê ngmê, mu kópu u dîy:o Chóó Lémi ngê kópuni wunê a vyu, yi ngwo wa ntiye ngmê. A ka pê, Nyää, yi nuw:o dmi ngmidi ngê wa pyódu ngmê, yi wêdêwêdê tpile tp:oo ka wa y:ee ngmê, u dî Chóó Lémi u kópu dyuu wa ntiye ngmê.

18 Enjel ngê a ka pê, Pyópuni chi m:uu, u nt:u kópu, p:aani n:ii u pi ndîî. A ka pê, Yi p:aani u king dyámê mbêmê king yintómu yi pwo a tóó.

18

Lvêê kpî té u kwee châpwo

1 U kuwó dini ghi ngê enjel m:uu nî módu, mbóó p:uu a ndê wo, p:ääp:ää doo a wupwo. U pi d:ud:umbiy:e ndîî, dyámê wope wope u wuu ndîî kéé ngê.

2 Dpodombiy:e mbwolo, apê, P:aani n:ii u pi ndîî Mbápilon, da pw:oo ngmê. Apê, Ngomo dê dyênê t:oo, pi y:i mêdaa tóó. Apê, Kmêna mbwee dono yoo ala ngwo y:i a pyede. Apê, Ńmê dono, n:ii tupwótupwó dé, y:i a m:ii té.

3 Apê, Yi p:aani mye mää ti módu ndîî. Apê, Pyää ti mää ti u mbwaa kuu dyámê mbêmê pi yintómu knî yi mênê wunê a yó. Apê, Yi kópu u l:êê dîy:o ala ngwo yi pyópu dê vya ngmê. Dyámê mbêmê king yoo u maadî dnye kwo. Apê, Yi pyópu tpile yilî yi mb:aami, n:ii knî ye tpile yilî doo pywupwi dé, ndáápi ngê u ngwo pyaa dniye.

4 Yi ngwo nmî Lémi u dnye mbóó p:uu nî nyongo, apê,

A yoo ndêndê, yi pyópu a kuwo yó,
yi p:aani u mênê a pwii dmyeno.
Apê, U dono kópu nangmê d:uu,
ntee adî mgînî vyîmî,
kminté yinté amyenmyi mgînî vyîmî.
Apê, Chóó Lémi ngê yi pyópu ntênê wa kpada, *

5 mu kópu u dîy:o u dono u pwo mye u pwo a tóó,
u dî mbóó p:uu wumê tóó ó!
U dono yilî Chóó Lémi u nuwo daawa a kuwo dmi,
ntênê wa kpada.

6 N:ii knî y:oo yi pyópu dyênê ngópu, yi yéli ye yepê,
Yi pyópu ngê a yoo ntee dyênê ngê,
yinté u nkwo myoo dyênê yó,
ngmênê dpodombiy:e dpî dyênê yó.
Yepê, Kpadakpada u mbwaa kuu n:ii a yoo knî ye y:ângo,
yinténi miyó u kwo myoo y:ee yó. *

7 Yepê, U pi ndîî ngê ntee chóó pyódu ngê,
yinté dpî mbê kalê yó.
Yepê, Tpile u mb:aami ngê ntee dpîmo a ya,
yintoo kpadakpada u kwo myeyuu y:ee yó.
Yepê, Yinté dpî kpada yó,
mu kópu u dîy:o u gha vy:o dpo,
Nê kwin ngmê, d:aa kuknwe,
pi ngmê u l:êê dîy:o daanî yii.

8 Yi kópu u l:êê dîy:o wo mu ngmidi ngê u kpadakpada u mbwaa kuu yintómu wa nda té. Dómudómu wa a pyw:oo, adî yii, amye pw:onu, ndê ngê wa ma, mu kópu u dîy:o n:ii ngê wa kpada, nmî Lémi Chóó Lémi, u wêdêwêdê ndîî.

9 King n:ii u maadî dnye kwo, u k:ii mb:aamb:aa ngê myednya a ya, dini ghi n:ii ngê ndê ngê yi pyópu adî pîpî, dpudu adnyi y:enê, yi ngwo adnyi mbê, amyednyi yii. *

10 Pyópuni mää ti módu, mye p:aa ndîî ngmê, u pi Mbápilon. Yi p:aani wa a kuwo ngmê, daa chono adnyin:aa kwo, u kpadakpada u l:êê dîy:o adnyi nkîngê. Adnyi mbê, awo, Ayi, Mbápilon. Awo, U pi ndîî ngê a tóó, u yoo yi wêdêwêdê ndîî, ngmênê ala ngwo da ghay dmi, yi kpadakpada u mbwaa kuu lîmîlîmî ngê dê nda ngmê.

11 Yi p:aani tpémi y:oo n:ii knî ye tpile yilî dnyimo pywupwi dé, amyednyi mbê, mu

* **17:16:** Tpyuu 18:8 * **18:4:** 2 Kódin 6:17 * **18:6:** 2 Tes 1:6 * **18:9:** Tpyuu 19:2-3

kópu u dîy:o pi knî y:oo tpile ye daamuwa pwila ngmê.

12 Pi ngmê ngê nkól ye daamuwa pwila, silîpê ye daamuwa pwila, chêêpî pee mb:aa ye daamuwa pwila, kêmê pee ye myedaamuwa pwila. Pi ngmê ngê kpîdî mb:aa ye daamuwa pwila, kpaapîkpaapî dé ó mtyemtye dé ó n:ii yi pywuu dmi ndîî dé. Pi ngê l:âmo ngmê u tpile ye daamuwa pwila, mywápê pee ngê l:âmo ngmê dé ó pywopwo dp:anê ngê l:âmo ngmê dé ó nkichi pee ngê l:âmo ngmê dé ó chêêpî kpaapîkpaapî ngê l:âmo ngmê dé. Adnyi mbê, mu kópu u dîy:o yi tpile yilî yi l:êê dîy:o ndapî ndîî kéé ngópu, ngmênê pi ngmê ngê ye daawa pwila té.

13 Yi p:aani tpémi y:oo mtyîmî ntee tpile dnyimo pywupwi, tpileni tuu mb:aamb:aa dnyimo pywupwi dé, pîdánkinsens dnyimo pywupwi, mêê myednyimo pywupwi, ngmênê mêdaamuwa pwila ngmê. Wain mêdaamuwa pwila ngmê, olipi wulu mêdaamuwa pwila ngmê, witi mêdaamuwa pwila ngmê, kpo mêdaamuwa pwila ngmê, pudumakó sipi hósi mêdaamuwa pwila t:oo, chádiyót mêdaamuwa pwila t:oo, wop dpodo pyu yoo mêdaamuwa pwila t:oo.

14-15 N:ii knî ye yi tpile yilî mwiyé dnyimo pywupwi dé, yi yéli ndáápi ngê u ngwo pyaa dniye. Yi yéli daa chono adnyin:aa kwo, yi kpadakpada u l:êê dîy:o adnyi nkîngê, adnyi mbê, amyidnyi yii, yi p:aani tpémi ye yewo, Ayi. Yewo, Nmyi nuu u tpile dé chedê ngê dê pyaa dmi, nmyi chaa u tpile dé chedê ngê myaa pyaa dmi, anyi myaa pwiyé dmi.

16 Yewo, Ayi. Yewo, Kî p:aani tpémi. Yewo, Ch:am ndîî ngê nmyee a ya. Yewo, Yi ch:am ngê ndapî ndîî dpîmo kéké, kpîdî mb:aa u ngwo dpîmo pywupwi dé, woni kpaapîkpaapî dé, woni mtyemtye dé. Yewo, Yi pyópu ngê kpile u tpile mb:aa dé u mbwo dpîmo t:emî dé. Yewo, Woni nkól ngê l:âmo tumo, woni kêmê pee ngê l:âmo tumo, woni chêêpî pee mb:aa ngê l:âmo tumo.

17 Yewo, Yi tpile yilî lîmîlîmî ngê chedê ngê dê pyaa dmi.

Yélini nkéli k:oo a dpodo té, yi ngwo nî m:uu too. Tpiipi yoo nî m:uu too, paambwi pyu yoo my:aa m:uu too. Daa chono dnyen:aa kwo,

18 dpudu yi ngópu doo a koko. Dpodombiy:e dnye kââ, apu, Kî p:aani u pi ndîî, u nkîgh:ê yintoo p:aani daamu a tóó.

19 Dnye mbê, dpodombiy:e myednye yii, apu, Ayi. Apu, Kî p:aani u pi ndîî. Apu, Yélini yi k:ii ntii mbêmê nmo dpodo té, yi p:aani tpémi y:oo tpile yilî nmo dnye pywupwi dé, ngmênê yi tpile yilî lîmîlîmî ngê chedê ngê dê pyódu.

20 Yélini mbóó p:uu wunê pyede, nmî Mî u yoo yi k:ii, komo kapî pyu yoo yi k:ii, dyépi yoo mye yi k:ii, nmyi gha dmi mb:aamb:aa ngê dny:oo ya. Yi p:aani tpémi y:oo kópuni dono nmye dnya a d:uud:uu dé, nmî Mî ngê nmyi ntââ dmi dpodombiy:e ye da vy:u.

21 Enjel tââkpaa yi ngwo ngmênî módu, chêêpî kpiyé ngmê dnyinê ngê, nt:ee a kéé ngê, apê, Chêêpî kpiyé nt:ee dpodombiy:e ntee dî kéé, Mbápilon dpodombiy:e yinté wamye dyênê, pi ngê mêdaamuwa m:uu.

22 Apê, Yi p:aani tpémi mêdaadnyi wéti, yi wéti u tpile mêdaadnyi vyee dé, nkéli dpuwo mêdaadnyi wupî dé, nkéli mbywuu pââ myedaadnyi wupî dé. Apê, Yi p:aani tpémi y:i mêdaadnyi dpodo. Apê, Km:ii ch:iich:ii u dnye pi ngê y:i mêdaamuwa ny:oo.

23 Apê, Yi p:aani lam mêdaadî pîpî. Apê, Yoo y:i mêdaadnyi yééyéé, dnyengi dnyeng:aa y:i myedaadî kwo. Apê, Dyámê wope wope, pi knî y:oo yi p:aani u ndáápi yoo dnyimo chââchââ dé. Apê, Yi p:aani tpémi y:oo pipi kópu knî yi mbêmê pi yilî dnyimo dódó dé.

24 Apê, Yi p:aani tpémi y:oo pi yilî vya ngópu, Yâpwo ndîî u komo kapî pyu yoo vya tumo, u yoo yilî mye vya tumo.

19

Mbóó p:uu u ngwo dnye wéti

1 U kuwó dini ghi ngê mbóó p:uu pi yilî yi dnye dmi ndîî nî nyongo, nmî Mî dnye chaa kîgha, apu, Nmî Yâpwo chaa kîgha koo.

Apu, Nmî Yâpwo ngê u yoo kamî ngê dê pyódu té,

kóó k:oo dê kaa té.

Apu, U pi ndîî, u wêdêwêdê mye ndîî.

2 Apu, Yoo dnyinté daa kóté kîgha too,

pi dono knî ye ntââ ntênê dpo vy:u.

Apu, Mââ ti módu ndîî,

n:ii ngê dono u mbwaa kuu pi dyêêdî
yintómu yi mênê yó,
nmî Yâpwo ngê d:ud:umbiy:e dê dyênê.
Apu, Dê dyênê,
mu kópu u dîy:o u dpodo pyu yoo yinê
a vya too.
Apu, Yi ntââ dmi ntênê da vy:u. *
3 Myombó dnye chaa kîgha, apu,
Nmî Yâpwo chaa kîgha koo.
Apu, Yi pyópu u kpadakpada u ndê
dpudu adî koko,
chedê ngê daawa pyódu. *
4 Yi ngwo kada pini myoy:a mê páádi,
tpile tp:oo páádi knî yi k:ii, nmî Mî ka
kwodokwodombiy:e k:ame ghê dniye, apu,
Yinté choo ya. Apu, Nmî Lémi chaa kîgha
koo. *
5 Chóó Lémi kwéli doo ya, pi ngmê u dnye
y:i nî nyongo, apê,
Nmî Yâpwo p:uu dpodo pyu yoo.
Apê, Nmî Lémi dmyinê chaa kîgha.
Apê, N:ii knî y:oo a chââchââ ngópu, a
dnye ny:ee yó.
Apê, K:omo tpile nmyi pi dmi ndîî dé ó
têdê dé,
ngmênê dmyinê chaa kîgha.

Sipi tp:oo ngê u yémî p:uu u ngwo wa a y:oo

6 Yi ngwo pi yilî yi dnye dmi nî nyongo,
t:ää pää ndîî ntee wunê dpudu yédi, mye
yinté. Mwini dpodombiy:e ntee a mbumu
yédi, yi dnye dmi mye yinté. Apu,
Chóó Lémi chaa kîgha koo,
mu kópu u dîy:o nmî Lémi, nmî Yâpwo,
king ndîî ngê dê pyódu,
u wêdêwêdê mu daa mu tp:ook:omo. *
7 Apu, Nmî gha dmi mb:aamb:aa ngê
pyaa we,
w:aa myedê pyw:ee koo.
Apu, Chaa kîgha koo,
mu kópu u dîy:o sipi tp:oo ala ngwo a
yééyéé,
u yémî p:uu ngê yééyéé u kpîdî dmi u
mbwo dê t:oo,
u yoo knî yi k:ii ngmidi ngê a pyodopy-
odo té. *
8 Apu, Kpîdîni u mbwo dê t:oo,
Chóó Lémi ngê u kwo dê y:oo.
Apu, Yi kpîdî dmi kpaapîkpaapî dé,
tupwó yi p:uu daa t:a.
(Yi kpîdî dmi kpaapîkpaapî dé yi nt:u
kópu, kópu mb:aa n:ii nmî Mî u yoo knî y:oo
a d:uud:uu tumo.)
9 Enjel ngê a ka pê, Ala kópu d:êê ngi. A
ka pê, Sipi tp:oo ala ngwo a yééyéé. A ka
pê, Chóó Lémi ngê yélini yi kmaapî têdê a
dóó kalê too, yi yéli y:oo w:aa wa a pyw:ee
ngmê. A ka pê, Chóó Lémi ngê yi kópu dyuu
ndêndê ngê dê vyi té, daa k:omodanê kópu
dyuu. *
10 Yi ngwo enjel yu dmyeno kwodok-
wodombiy:e k:ame nî ghê wo, ngmênê a
ka pê, Apuu! A ka pê, Nangê châpu nê. A
ka pê, Ńîdê mbwó yoo, yélini yi k:ii Yesu u
kópu dyuu nmyi mgîmî ngópu, Chóó Lémi
p:uu ntee nmye dpodo té, yinté p:uu myinî
dpodo. A ka pê, Nangê châpu nê, Chóó Lémi
p:ee vyîlo yu châpu ngi, mu kópu u dîy:o
Yesu u kópu dyuu Chóó Lémi u komo kapî
pyu knî y:oo wunê a m:uu tumo. *

Yesu ngê tpile tp:oo dono u ngwo dyênê ngê

11 Yi ngwo mbóó a ngópu a kpêmî ngê,
hósi kpaapîkpaapî ngmênî módu, pi pyipwo
ngmêdoo ya, k:omodanê kópu p:uu dêpwo
ya, myedaangmê kn:aadi ngê. Yoo ntênê a
kóté kîgha too, yi p:uu u ngwo a l:êê yédi.
12 Ngwolo dê ndê dóó ntee tpile dê,
dyámê pee yilî yi kîdon dé mbêmê dnye
kwo. U pi kêpa nî módu, ngmênê u nt:u kópu
pi ngmê u lama daa tóó, chóó u mo u lama
a tóó. *
13 U pi alanté nmo tpapê ngê, Chóó Lémi
u Kópu Dyuu. Kpîdîni u mbwo doo ya,
d:ud:umbiy:e wêê vyi. *
14 Chóó Lémi u lede knî y:oo dnye
yâmuyâmu, hósi kpaapîkpaapî knî yi pyipwo
dnye ya, kpîdî kpaapîkpaapî dmi yi mbwo
yidoo ya, tupwó yi p:uu dêpwo ya.
15 Yoo dyêêdî dono yi vyee u l:êê dîy:o taa
ńepwi ngmê u kwo ngma a pwii wo. Nkichi
pee kiyé ngê adî vyee dé. Yoo dono wain
kîgha mtyé ntee tpile ngê wa pyódu té, adî
vyilêvyilê dé, yi wêê adî pywuwopywuwo,

* **19:2:** Tpyuu 6:10 * **19:3:** Tpyuu 14:11 * **19:4:** Tpyuu 4:9-11 * **19:6:** Tpyuu 11:15-18; 14:2-3 * **19:7:** Tpyuu 21:2,9; Epeso 5:32 * **19:9:** Luukî 14:15 * **19:10:** Tpyuu 22:8-9 * **19:12:** Tpyuu 1:14 * **19:13:** Njon 1:1,14

mu kópu u dîy:o Chóó Lémi dpodombiy:e ye nod:e wo. *
16 U pi u kpîdî p:uu doo ya, kpâlî kn:ââ dê yi p:uu myedoo ya, apê, King yintómu yi King, Lémi yintómu yi Lémi. *
17 Yi ngwo enjel m:uu nî módu, kââdî mbêmê doo kwo. Wââ ntee ńméni, n:ii knî yi lama tpile tp:oo ntóó pîpî a tóó, dpodombiy:e ye mbwolo, yepê, A pwiyé dmyeno. Yepê, Chóó Lémi ngê kmaapî ndîî nmyi l:êê dîy:o ngmêwunê pwapî.
18 Yepê, Pi dyêêdî yintómu yi ntóó dmi dpî ma tóó. Yepê, King yoo, kada pini yoo, lede yoo yi k:ii, l:êê têdê a pwopwo té, yi ntóó dmi dpî ma tóó. Yepê, Hósi dé, yi tpiipi yoo yi ntóó dmi dpî ma tóó, pi dyêêdî yintómu, wop dpodo pyu yoo, ndapî p:uu dpodo pyu yoo, yélini yi pi dmi ndîî dé ó têdê dé, yintómu yi ntóó dmi dpî ma tóó.
19 Yi ngwo tpile tp:oo dono nî módu, dyámê mbêmê king yoo, yi lede yoo yintómu yi k:ii, p:uu dnye ya. U yi y:e doo kwo, Pini n:ii hósi kpaapîkpaapî pyipwo a tóó, u lede yoo yi k:ii, nmî vya té. *
20 Ngmênê dêê dniye, p:ee vya tumo, tpile tp:oo dono mgîmî ngópu, u komo kapî pyu mye mgîmî ngópu, n:ii ngê mbwudu yilî u pi mbêmê mwiyé dpîmo a chapî dé. (Yi mbwudu chapî mbêmê yoo dono mwiyé a dóó too, tpile tp:oo u l:ii yi p:uu u ngwo a t:ee ngópu, u yâpwo tpile ka myednyimo a ngêpê.) Yi tpile tp:oo dono, u komo kapî pyu u k:ii, mgîmî dumo, yi ghê dê dpîmo ya, ndiya u ngwo d:ii dumo. Mwááli dyuu d:ud:umbiy:e kîîkîî ngê ntee dpî pyódu, yinté kwéli ghê dpîmo mgînî vyîmî. *
21 Pini n:ii hósi kpaapîkpaapî pyipwo doo ya, yi tpódu yi lede yoo vya too. Taa n:ii u kwo doo kwo, u ngwo vya too. Wââ ntee ńméni knî y:oo yi ntóó dmi ma tumo, d:ud:umbiy:e pile dniye. *

20

Yesu ngê u yoo u ngwo a y:enê

1 Enjel ngmênî módu, mbóó p:uu a ndê wo. Mgî k:oo mbwa keńe u kii kumu doo tpyé, puwóma té ndîî kumu my:oodoo tpyé. *
2 Tópukada n:ii mw:ee ngê wunê doo a ya, u pi Setan, mye Dono u Kn:ââ, yi enjel ngê yi tópukada mgîmî ngê, puwóma té ngê kudu ngê. M:ââ yono yono y:a yinté kudu ngmê ngê adî ya. *
3 Yi enjel ngê mgî k:oo dyîngo, keńe u kwo kuwo ngê, kii yipe ngê, chââ u l:ii keńe p:uu mye t:ângo, apê, Yoo dyêêdî yintómu daamuwa dóó té, u dî m:ââ yono yono y:a mbwa k:oo wa ma. Apê, U kuwó dini ghi ngê amê pwii, daa ndîî la ghi tp:oo kuwa adî m:ii.
4 Yi ngwo yoo ngmênî módu, pi knî y:oo n:ii dé a vya tumo, mu kópu u dîy:o Yesu daa mb:ii ngópu, nmî Mî u kópu pi knî ye dnyimo a tpapê. Yi yéli y:oo tpile tp:oo dono dêdnya a chââchââ, u yâpwo tpile ka myedêdnya a ngêpê. Yi tpile tp:oo u l:ii yi kêpa dêpwo ya, yi kêlê myedêpwo ya. Yi kópu u l:êê dîy:o mgîdî u yoo knî y:oo vya tumo, ngmênê yi ghê dmi dé Yesu Kédisu ka lee dniye, u che p:ââ pee ngê pyódu too, yi ya têdê dmi knî yi mbêmê dnye ya, Yesu u k:ii yoo dnye y:enê dé, u dî yi m:aani yono yono y:a chedê ngê wa pyódu. *
5 Yi pyidepyide, mwiyémwiyé pyidepyide. (Wo yéli n:ii pw:oo dniye, yi ghê dmi mêdaa kele, u dî yi m:aani yono yono y:a chedê ngê wa pyódu.)
6 Yélini mwiyémwiyé wunê pyidepyide nyédi, Chóó Lémi u nuu u yoo, w:aa dpo pyw:ee ngmê. Pwopwo myomoni ngê mêdaawa dyênê té, ngmênê Chóó Lémi Mupwo yi kada adnyin:aa kwo, adnyi chaa kîgha dê, kêlî pini ngê adnyi ya, Yesu Kédisu u k:ii yoo amyednyi y:enê dé, u dî yi m:aani yono yono y:a chedê ngê wa pyódu. *

Nmî Lémi ngê Setan u ngwo wa kpada

7 Dini ghi n:ii ngê yi m:aani yono yono y:a chedê ngê wa pyódu, Setan mbwa k:oo wa pwii,
8 dyámê wope wope wa lê, yoo dyêêdî yilî wa dóó, u pee wa kaa té. Yoo miyó ngê wa pyódu, ngmê u pi Nkok, woni u pi Mankok.

* **19:15:** Tpyuu 1:16 * **19:16:** Tpyuu 17:14 * **19:19:** Psalm 2:2 * **19:20:** Tpyuu 13:11-17; 20:10 * **19:21:** Tpyuu 19:17-18 * **20:1:** Tpyuu 9:1 * **20:2:** Mát 12:29; Mak 3:27 * **20:4:** 1 Kódin 6:2; Tpyuu 6:9; 13:16-17; Dan 7:27 * **20:6:** Tpyuu 2:11; 1 Pita 2:9

Setan ngê l:êê u l:êê dîy:o nipi wa a danê té, têdê tii ntee mye yinté.

9 Yi yéli yi ngwo nî módu, dyámê wope wope a ndê dniye, nmî Mî u yoo téli k:oo kaa ngópu, u yi y:e doo kwo, Nmî vya té. Kwéli dnye ya, nmî Mî u nuu u p:aa. Ngmênê yoo dono dêê dniye, ndyuw:e mbóó p:uu ngma a ndê wo, yi yéli d:ud:umbiy:e dyênê too.

10 N:ii ngê a dóó too, Setan, nmî Lémi ngê mgîmî ngê, ndiya dyîngo. Mwááli dyuu d:ud:umbiy:e kîîkîî ngê ntee dpî pyódu, yinté kwéli ghê doo mgînî vyîmî. Tpile tp:oo dono, u komo kapî pyu u k:ii, yi pyile knî y:i nipi dnye mgînî vyîmî. W:êênî mgîdî vy:o y:i adnyi mgînî vyîmî, chedê ngê daawa pyódu.

Pi yintómu yi kóté kîgha

11 Yi ngwo nmî Mî nî módu, u ya têdê kpaapîkpaapî mbêmê tââ doo ya. Mbóó dyámê mbêpê knopwo, mye y:aa knopwo.

12 Myenté yélini pw:oo dniye, my:aa m:uu too, woni yi pi dmi ndîî dé, woni yi pi dmi têdê dé, nmî Mî u kada dnye kwo. Yi puku dmi pywálî too. Kópuni mwiyé a d:uu tumo, yi pi dmi yi puku dmi yedê dnye ya. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o nmî Mî ngê kóté kalê too. Puku dmi m:uu mye pywálî ngê. N:ii knî y:oo ghê kamî a pyw:ee ngópu, yi pi dmi yi puku yedê doo ya. *

13 Yélini kóté kalê too, woni nt:ee mwiyé a pw:oo dniye, woni dyámê mbêmê mwiyé a pw:oo dniye. Yi kópu knî yi l:êê dîy:o yintómu kóté kalê too. *

14 Pwopwo ndiya kéé ngê, kmêna mbwee kwéli dnye ya, yi kêlî ghi ndê ngê mye ndîî. Yi ndyuw:e u pi pwopwo myomo. *

15 Ghê kamî u yoo yi puku yedê, yélini yi pi dmi y:i dêdnye ya, ndiya mye kéé too. *

21

Mbóó dyámê kamî dê yi danêmbum

1 U kuwó dini ghi ngê mbóó dyámê kamî dê nî m:uu doo. Mwiyéni dê y:aa knopwo, ntii mye y:aa wo. *

2 Yi ngwo nmî Mî u p:aa Njedusalem kamî nî módu, mbóó p:uu u kwo a ndê wo. Kwodo ngê yééyéé u kpîdî u mbwo ntee dpî t:oo, u moo k:ii u ngwo dpî yéé knî, yi p:aani yinté l:âmo ngmê ngê doo ya. *

3 Nmî Mî kwéli doo ya, pi ngmê u dnye ndîî y:i ngmênî nyongo, apê, Chóó Lémi ala ngwo u yoo knî yi vy:o a kwo, u k:ii nipi adnyi ya. Apê, Chóó u yoo ngê adnyi ya, yi Yâpwo ngê amyaa ya.

4 Apê, Yi ngemi pwo dmi yi ngîma wa pyi té. Apê, Mêdaadnyi pwopwo, mêdaadnyi mbê, mêdaadnyi yii, mêdaadnyi wélîlî mgînî vyîmî. Apê, Yi kópu mbwee dé chedê ngê kêdê pyaa dmi. *

5 Yi ngwo nmî Mî ngê apê, Tpile yilî yintómu kamî ngê n:aa pyépi té. Myenté a ka pê, Ala kópu dyuu d:êê ngi, mu kópu u dîy:o ndê kópu dyuu, ndêndê ngê daawa têda dmi.

6 A ka pê, Dye ghi mbwee machedê. A ka pê, Kn:ââ nê chópu, nkoo an:uu yé. A ka pê, Pini n:ii adî mbwaambwaa, mbwaa u kwo wanî y:oo, a ka daawa pwila. A ka pê, Yi mbwááni dpuwo nuu k:oo wunê mbêpê, u nt:u, ghê kamî. *

7 A ka pê, N:ii dono p:uu adî l:êê, mbodo mudu y:i wa yââ, yi mbwááni vyîlo ayi ndanî. A ka pê, Yi pini u Yâpwo ngê anî ya, a tp:ee ngê wanî pyódu. *

8 A ka pê, Ngmênê yélini adnyi nkîngê, ye Yesu ayi mb:ii ngmê, u nkwo anî mb:ii té. A ka pê, Daa kêlîmî pyu yoo, yoo tupwótupwó dé, pi vyee pyu yoo, pyââ ti pyu yoo, mââ ti módó yoo, nkwépi yoo, mbwee ka ngêpê pyu yoo, k:omodanê pyu yoo yintómu, a ka pê, yi yéli pwopwo myomoni ngê wa nt:ââ té, ndiya adnyin:aa mgînî vyîmî.

Njedusalem kamî u kópu dyuu

9 Enjel a ka ngma a loo, n:ii ngê kpadak-pada u mbwaa kuu mwiyé ngmêdoo tpyé. A ka pê, A p:uu kááli. A ka pê, Sipi tp:oo u kpâm nga nînê kêmakêma. *

10 Yi ngwo nmî Mî u Ghê Dmi mbêmê yi enjel ngê mbu ndîî ngmê mbêmê km:êê

* **20:12:** Dan 7:9-10; Mát 25:31-46; Tpyuu 20:5; 13:8; 2 Kódin 5:10; Dpodo 17:31 * **20:13:** Lóma 2:6; 1 Pita 1:17; Tpyuu 22:12 * **20:14:** 1 Kódin 15:24-26,54-55 * **20:15:** Mát 25:41 * **21:1:** 2 Pita 3:13 * **21:2:** Hipîlu 11:16; Tpyuu 3:12 * **21:4:** Tpyuu 7:17; 1 Kódin 15:24-26 * **21:6:** Tpyuu 1:8; 22:13,17; Is 55:1; Njon 7:37 * **21:7:** Lóma 8:14-17 * **21:9:** Tpyuu 15:1; 21:2; Epeso 5:27

noo. Nmî Mî u p:aa Njedusalem y:i a ka a kêma ngê. Nmî Mî ka mbóó p:uu a ndê wo, doo a wupwo.

11 Yi p:aani kââyikuu ntee tpile yedoo ya, nmî Mî u wuu ndîî y:i doo dnyednye.

12 Chêêpî mbwa ndîî ngê yina ngmê, tââ u dî chono dêpwo ya. Koko têdê y:a mê miyó doo ya, enjel y:a mê miyó knî y:oo dnye t:âât:ââ dé. Yi koko têdê dmi yi pwo Yisîléli tpémi yi dyêêdî y:a mê miyó yi pi dmi doo ya.

13 Yi p:aani u koko têdê dmi pyile pyile doo ya, wope pyile, wope pyile, amêpe pyile, mwada pee pyile.

14 Koko têdê y:a mê miyó yi maknopwo chêêpî ndîî y:a mê miyó doo kwo. Sipi tp:oo u dyépi y:a mê miyó knî yi pi dmi yi p:uu doo ya.

15-16 Enjel n:ii a ka doo danêmbum, kiyé kumu ngmêdoo tpyé, nkól ngê l:âmo ngmê. Yi kiyé ngê yi p:aani u mti a ngópu, chêêpî mbwa u mti a ngópu, koko têdê dmi yi mti dmi myedê ngópu. Yi p:aani chêêpî mbwa wope wope wondy:ââ wondy:ââ dé, d:ud:umbiy:e daadîî mu ló wee ó! Tââ mye yindy:ââ, my:oo yono yono y:a mê podo yono y:a. (2,400 km.)

17 Chêêpî mbwa u ntumuntumu u mti kóó mêê ngê myedê ngópu, yono y:a mê podo y:a mê páádi. (144) Pi kóó ndy:ââ, yi enjel kóó mye yindy:ââ.

18 Yi p:aani nkól ngê l:âmo ngmê, kââyikuu ntee tpile yedoo ya. Chêêpî mbwa mye kââyikuu ntee tpile, u pi njasîpê, myedoo a wuu mbele.

19 Chêêpî mbwa u maknopwo chêêpîni dnye ya, kpîlê ngmê dé. Chêêpî pee n:ii k:uuchêm mb:aamb:aa dé, yi p:uu knî ngmêdoo ya. Ngmê kââyikuu ntee tpile yedoo ya, u pi njasîpê, myomoni u pi sápaiya, pyoloni u pi ákêtî, podoni u pi emîdîl,

20 limoni u pi oniks, wononi u pi kaniliyên, piini k:ii chii yââ, u pi kîdaisîlaitî, woloni u pi mbedîl, tówoni u pi tópas, yononi u pi kálsedoni, mê ngmêni u pi têêkwoys, mê myomoni u pi amîtîs. Yintómu k:uuchêm mb:aamb:aa dé, dnya a wuu mbele.

21 Keńe y:a mê miyó knî kêmê pee pââ ndîî ngê l:âmo ngmê dé, keńe ngmê, kêmê pee pââ ndîî ngmê. Yi p:aani kââ puu ghê nkól ngê l:âmo ngmê dé, mye kââyikuu ntee tpile yedoo ya.

22 Chóó Lémi u yâpwo ngomo y:i dîpî módu, mu kópu u dîy:o p:aani pee p:aani pee yintómu yâpwo ghi dé. Nmî Lémi Chóó Lémi, pini n:ii u wêdêwêdê ndîî, sipi tp:oo k:ii, yi p:aani wope wope a tóó mo.

23 Yi p:aani kââdî daa pil:apil:a, d:ââ myedaa pil:apil:a, mu kópu u dîy:o nmî Mî u wuu ndîî y:i a dnyednye, sipi tp:oo yi p:aani u lam ntee tpile ngê a kwo. *

24 Dyámê mbêmê pi yintómu yi p:aani u wuu adnyi paa, king yoo y:i wa lee dmi, nmî Mî wa châpu ngmê, kwowo, Dp:oo king yoo, nyi mu ngmidi king ndêndê.

25 Yi p:aani u keńe y:a mê miyó knî dye ghi yintómu adnyi kweńe, daawa kuwo t:oo, mu kópu u dîy:o mgîdî daada a ghayghay, dye ghi yintómu w:êênî adnyi ya.

26 Dyámê wope wope yoo wa a ndê dmi, nmî Mî adnyin:aa chââchââ, amyednyi chaa kîgha.

27 Tpileni Chóó Lémi ka tupwótupwó dé, yi p:aani daangmêwa kee. Pi dono yoo, k:omodanê pyu yoo, yi p:aani myedaangmêwa kee. Ghê kamî u yoo yi puku yedê, yélini yi pi dmi sipi tp:oo ngê y:i a d:êê too, vyîlo yi yéli yi p:aani ayi kee dmi. Kn:aa pini daangmêwa kee. *

22

1 Mbwááni n:ii u nt:u, ghê kamî, yi enjel ngê a ka myedê kêma ngê. Nmî Mî sipi tp:oo k:ii kwéli a tóó mo, yi mbwááni y:i wunê mbêpê, myewunê wuu mbele. *

2 Yi p:aani ńuknîńuknî p:uu wunê mbêpê. Yini n:ii u nt:u ghê kamî, yi mbwááni nkîgh:ê wope wope a wee. Yi yini knî d:ââ yintómu knî yi k:oo a dââ nyédi. M:ââ k:oo y:a mê myontómu dpî da dmi. Yi p:aani tpémi y:oo kîgha a pîpî tumo, u l:êê dîy:o yi ghê kamî chedê ngê daawa pyódu. Pi dyêêdî yintómu knî yi vy:o yélini y:i wa lee dmi, yi yini yââ wa a ngî t:oo, yi chóóchóó adnyi pyipyi dé.

* **21:23:** Is 60:19-20; Tpyuu 22:5 * **21:27:** 1 Kódin 6:9-10; Tpyuu 3:5; 13:8 * **22:1:** Gen 2:9

3 Tpileni daa Chóó Lémi u nuu u tpile
dé, yi p:aani daangmêwa kee. Nmî Mî, sipi
tp:oo k:ii, yi p:aani adpî ya, yi dpodo pyu
yoo y:i adpî y:enê dé, nmî Mî u nkwo adnyi
chaa kîgha. *
4 U pi yi kêpa adî ya, kwódo ng:oo dmi wa
m:uu ngmê. *
5 Yi ngwo mgîdî daadî ya, lam daadnyi
kwo, kââdî mêdaadî pil:apil:a, mu kópu u
dîy:o nmî Mî Chóó Lémi vyîlo ayi pil:apil:a.
Nmî Mî k:ii king ngê adnyi ya, chedê ngê
daawa pyódu. *

Yesu u diyédiyé u kópu dyuu

6 Enjel ngê a ka pê, Kópuni chi ny:ee té,
ndê kópu dyuu, daawa têda dmi. A ka pê,
Nmî Lémi Chóó Lémi, pini n:ii ngê komo
kapî pyu knî ye u Ghê Dmi a y:ângo, yi pini
ngê nga atédê dy:ââ nê, mu kópu u dîy:o
kópuni daa kêmakêma a pyodopyodo té, u
dpodo pyu yoo yi lama pîdny:oo ya.
7 A ka pê, Yesu Kédisu u kópu dyuu nyeni.
Apu, Daa kêmakêma nînê pwiyé knî.
Ala puku yedê nmî Lémi u kópu dyuu ye
kwo, daa pi ngmê u kópu dyuu. N:ii knî y:oo
adnyi nyêmî dé, yi gha vy:o adnyi yiyé dé,
w:aa wa a pyw:ee ngmê. *
8 Nê Njon. Ala kópu dyuu a chóó nî módu,
a chóó my:aa nyongo. Dini ghi n:ii ngê yi
kópu yilî nî m:uu too, my:aa ny:ee too, yi
ngwo enjel n:ii ngê a ka a kêma too, yu
dmyeno kwodokwodombiy:e k:ame nî ghê
wo,
9 ngmênê a ka pê, Apuu! A ka pê, Nangê
châpu nê. A ka pê, Ñîdê mbwó yoo, yélini
yi k:ii Chóó Lémi u komo nmye kapî ngópu,
Chóó Lémi p:uu ntee nmye dpodo té, yinté
p:uu myinî dpodo. A ka pê, Yélini y:oo ye
kópu dyuu adnyi chââchââ, Chóó Lémi p:uu
ntee adnyi dpodo, yinté p:uu myinî dpodo.
A ka pê, Nangê châpu nê, Chóó Lémi p:ee
vyîlo yu châpu ngi.
10 A ka pê, Nmî Lémi u kópu dyuu n:ii ye
puku yedê chi d:êê té, nangê mgîmî té. A ka
pê, Ye puku dmi pi knî ye nangê kwódu, mu
kópu u dîy:o kópuni yi pi dmi y:i a pyede, daa
kêmakêma a pyodopyodo té.
11 A ka pê, Yélini dono, mîdny:oo dono.
A ka pê, Yélini nmî Lémi ka tupwótupwó
dé, tupwótupwó ngê dny:oo ya. A ka pê,
Yélini mb:aamb:aa dé, kópu mb:aa dny:oo
d:uud:uu dé. A ka pê, Yélini nmî Lémi u nuu
u yoo, u nuu u yoo ngê dny:oo kwo.
12 Enjel ngê a ka pê, Yesu Kédisu u kópu
dyuu nyeni. Apu,
Daa kêmakêma nînê pwiyé knî.
Apu, Pi yintómu knî ye yi pywuu dmi anê
ńuw:o,
kópuni a d:uud:uu tumo, ye an:uu pwila
té. *
13 Apu, Kn:ââ nê chópu, nkoo an:uu yé. *
14 Apu, N:ii knî y:oo yi kpîdî dmi a ghêê
tumo,
w:aa ndîî wa a pyw:ee ngmê,
mu kópu u dîy:o u ntââ ngê wa pyaa dmi,
p:aa mb:aa wa lee dmi,
koko têdê wamî kee dmi,
ghê kamî u yi kîgha adnyin:aa pîpî dé. *
15 Apu, Ngmênê w:ââ ntee yéli yi p:aani
daawa nî dmi.
Apu, Nkwépi yoo,
pyââ ti pyu yoo, mââ ti módó yoo,
pi vyee pyu yoo,
mbwee ka ngêpê pyu yoo,
yi yéli yintómu yi p:aani daawa nî dmi.
Apu, Yélini a k:omodanê nyédi
ó k:omodanê yi nuu u kópu ngê a tóó,
yi p:aani myedaawa nî dmi. *
16 Yi ngwo nmî Lémi u dnye nî nyongo, a
ka pê, Nê Yesu. A ka pê, A enjel nga kîd:a
dy:ââ, mu kópu u dîy:o a yoo yintómu knî yi
k:ii yi kópu yilî nmyi lama pîchoo ya. A ka
pê, Nê Dépidi ntee pini, u tii ńedê nê chópu.
A ka pê, Nê mywe, a wuu ndîî. *
17 Chóó Lémi u Ghê Dmi ngê Yesu ka kópu,
A pwiyé. Sipi tp:oo u yémî p:uu ngê kópu, A
pwiyé. N:ii knî y:oo ala kópu dyuu wa ny:ee
ngmê, ala kópu dny:oo tpapê, A pwiyé.
N:ii adî mbwaambwaa, dpo pwiyé we.
Mbwááni n:ii u nt:u ghê kamî, n:ii ngê u yi
adî kwo, Nî nda, yi pini ngê choo ndanî, u
pywuu daa tóó. *

U kuwókuwó kópu

* **22:3:** Tpyuu 7:15 * **22:4:** Mát 5:8; Tpyuu 14:1 * **22:5:** Tpyuu 21:23,25 * **22:7:** Tpyuu 1:3 * **22:12:** 2 Kódin 5:10 * **22:13:** Tpyuu 1:8; 21:6 * **22:14:** Tpyuu 22:1-2 * **22:15:** Tpyuu 21:27 * **22:16:** Lóma 1:3-4; Tpyuu 1:1 * **22:17:** Tpyuu 21:6; Is 55:1

18 Nê Njon. Kópuni dyuu ala puku yedê a
kwo, nmî Lémi u kópu dyuu. Daa pi ngmê
u kópu dyuu. Kópu ngmê p:uu nmyi ng:aa
dmi nînê t:emî, p:uu dmyinê nuw:o. N:ii
ngê chóó u kópu dyuu ala puku yedê m:uu
wa d:êê, Chóó Lémi ngê u kpadakpada ndîî
ngê wa pyódu. Kpadakpada u kópu dé
n:ii ala puku yedê a pyede, Chóó Lémi ngê
yintoo kpadakpada u kwo ayi y:oo. *
19 N:ii ngê ala puku yedê kópu woni knî
wa a kuwo té, pi knî ye daawa vyi té, Chóó
Lémi ngê yi pini wa a kuwo, kóó k:oo daawa
kââ. P:aa mb:aa n:ii u pi ala puku yedê a
tóó, y:i daawa nî, ghê kamî u yi kîgha daamî
ma. *
20 N:ii ngê ala kópu dyuu a ka vyi too, a ka
pê, Ndêndê ngê daa kêmakêma nînê pwiyé
knî. Kwono, U p:o yila, a nuu u kópu yichi
vyi. Kwono, Nmî Lémi Yesu, a pwiyé. *
21 A tîdê mbwó yoo, nmî Lémi Yesu ntênê
nmye choo a vyuwo.
Wu u dî.

* **22:18:** Deut 4:2; Tpyuu 15:1 * **22:19:** Tpyuu 22:2 * **22:20:** Tpyuu 3:11; 1 Kódin 16:22

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátiyu 1:1–2:12
2	Mátiyu 2:13–3:6
3	Mátiyu 3:7–4:11
4	Mátiyu 4:12-25
5	Mátiyu 5:1-26
6	Mátiyu 5:27-48
7	Mátiyu 6:1-24
8	Mátiyu 6:25–7:14
9	Mátiyu 7:15-29
10	Mátiyu 8:1-17
11	Mátiyu 8:18-34
12	Mátiyu 9:1-17
13	Mátiyu 9:18-38
14	Mátiyu 10:1-23
15	Mátiyu 10:24–11:6
16	Mátiyu 11:7-30
17	Mátiyu 12:1-21
18	Mátiyu 12:22-45
19	Mátiyu 12:46–13:23
20	Mátiyu 13:24-46
21	Mátiyu 13:47–14:12
22	Mátiyu 14:13-36
23	Mátiyu 15:1-28
24	Mátiyu 15:29–16:12
25	Mátiyu 16:13–17:9
26	Mátiyu 17:10-27
27	Mátiyu 18:1-22
28	Mátiyu 18:23–19:12
29	Mátiyu 19:13-30
30	Mátiyu 20:1-28
31	Mátiyu 20:29–21:22

February

date	Scripture
1	Mátiyu 21:23-46
2	Mátiyu 22:1-33
3	Mátiyu 22:34–23:12
4	Mátiyu 23:13-39
5	Mátiyu 24:1-28
6	Mátiyu 24:29-51
7	Mátiyu 25:1-30
8	Mátiyu 25:31–26:13
9	Mátiyu 26:14-46
10	Mátiyu 26:47-68
11	Mátiyu 26:69–27:14
12	Mátiyu 27:15-31
13	Mátiyu 27:32-66
14	Mátiyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29–2:12
17	Mak 2:13–3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31–4:25
20	Mak 4:26–5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24–8:10
26	Mak 8:11–9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30–10:12

March

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27–12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38–13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luukî 1:1-25
14	Luukî 1:26-56
15	Luukî 1:57-80
16	Luukî 2:1-35
17	Luukî 2:36-52
18	Luukî 3:1-22
19	Luukî 3:23-38
20	Luukî 4:1-30
21	Luukî 4:31–5:11
22	Luukî 5:12-28
23	Luukî 5:29–6:11
24	Luukî 6:12-38
25	Luukî 6:39–7:10
26	Luukî 7:11-35
27	Luukî 7:36–8:3
28	Luukî 8:4-21
29	Luukî 8:22-39
30	Luukî 8:40–9:6
31	Luukî 9:7-27

date	Scripture
1	Luukî 9:28-50
2	Luukî 9:51–10:12
3	Luukî 10:13-37
4	Luukî 10:38–11:13
5	Luukî 11:14-36
6	Luukî 11:37–12:7
7	Luukî 12:8-34
8	Luukî 12:35-59
9	Luukî 13:1-21
10	Luukî 13:22–14:6
11	Luukî 14:7-35
12	Luukî 15:1-32
13	Luukî 16:1-18
14	Luukî 16:19–17:10
15	Luukî 17:11-37
16	Luukî 18:1-17
17	Luukî 18:18-43
18	Luukî 19:1-27
19	Luukî 19:28-48
20	Luukî 20:1-26
21	Luukî 20:27-47
22	Luukî 21:1-28
23	Luukî 21:29–22:13
24	Luukî 22:14-34
25	Luukî 22:35-53
26	Luukî 22:54–23:12
27	Luukî 23:13-43
28	Luukî 23:44–24:12
29	Luukî 24:13-53
30	Njon 1:1-28

date	Scripture
1	Njon 1:29-51
2	Njon 2:1-25
3	Njon 3:1-21
4	Njon 3:22–4:3
5	Njon 4:4-42
6	Njon 4:43-54
7	Njon 5:1-23
8	Njon 5:24-47
9	Njon 6:1-21
10	Njon 6:22-40
11	Njon 6:41-71
12	Njon 7:1-29
13	Njon 7:30-52
14	Njon 7:53–8:20
15	Njon 8:21-30
16	Njon 8:31-59
17	Njon 9:1-41
18	Njon 10:1-21
19	Njon 10:22-42
20	Njon 11:1-53
21	Njon 11:54–12:19
22	Njon 12:20-50
23	Njon 13:1-30
24	Njon 13:31–14:14
25	Njon 14:15-31
26	Njon 15:1-27
27	Njon 16:1-33
28	Njon 17:1-26
29	Njon 18:1-24
30	Njon 18:25–19:22
31	Njon 19:23-42

date	Scripture
1	Njon 20:1-31
2	Njon 21:1-25
3	Dpodo 1:1-26
4	Dpodo 2:1-47
5	Dpodo 3:1-26
6	Dpodo 4:1-37
7	Dpodo 5:1-42
8	Dpodo 6:1-15
9	Dpodo 7:1-29
10	Dpodo 7:30-50
11	Dpodo 7:51–8:13
12	Dpodo 8:14-40
13	Dpodo 9:1-25
14	Dpodo 9:26-43
15	Dpodo 10:1-33
16	Dpodo 10:34-48
17	Dpodo 11:1-30
18	Dpodo 12:1-23
19	Dpodo 12:24–13:12
20	Dpodo 13:13-41
21	Dpodo 13:42–14:7
22	Dpodo 14:8-28
23	Dpodo 15:1-35
24	Dpodo 15:36–16:15
25	Dpodo 16:16-40
26	Dpodo 17:1-34
27	Dpodo 18:1-21
28	Dpodo 18:22–19:12
29	Dpodo 19:13-41
30	Dpodo 20:1-38

date	Scripture
1	Dpodo 21:1-16
2	Dpodo 21:17-36
3	Dpodo 21:37–22:16
4	Dpodo 22:17–23:10
5	Dpodo 23:11-35
6	Dpodo 24:1-27
7	Dpodo 25:1-27
8	Dpodo 26:1-32
9	Dpodo 27:1-20
10	Dpodo 27:21-44
11	Dpodo 28:1-31
12	Lóma 1:1-17
13	Lóma 1:18-32
14	Lóma 2:1-24
15	Lóma 2:25–3:8
16	Lóma 3:9-31
17	Lóma 4:1-12
18	Lóma 4:13–5:5
19	Lóma 5:6-21
20	Lóma 6:1-23
21	Lóma 7:1-14
22	Lóma 7:15–8:6
23	Lóma 8:7-21
24	Lóma 8:22-39
25	Lóma 9:1-21
26	Lóma 9:22–10:13
27	Lóma 10:14–11:12
28	Lóma 11:13-36
29	Lóma 12:1-21
30	Lóma 13:1-14
31	Lóma 14:1-23

date	Scripture
1	Lóma 15:1-21
2	Lóma 15:22–16:7
3	Lóma 16:8-27
4	1 Kódin 1:1-17
5	1 Kódin 1:18–2:5
6	1 Kódin 2:6–3:4
7	1 Kódin 3:5-23
8	1 Kódin 4:1-21
9	1 Kódin 5:1-13
10	1 Kódin 6:1-20
11	1 Kódin 7:1-24
12	1 Kódin 7:25-40
13	1 Kódin 8:1-13
14	1 Kódin 9:1-18
15	1 Kódin 9:19–10:13
16	1 Kódin 10:14–11:1
17	1 Kódin 11:2-16
18	1 Kódin 11:17-34
19	1 Kódin 12:1-26
20	1 Kódin 12:27–13:13
21	1 Kódin 14:1-17
22	1 Kódin 14:18-40
23	1 Kódin 15:1-28
24	1 Kódin 15:29-58
25	1 Kódin 16:1-24
26	2 Kódin 1:1-11
27	2 Kódin 1:12–2:11
28	2 Kódin 2:12-17
29	2 Kódin 3:1-18
30	2 Kódin 4:1-12
31	2 Kódin 4:13–5:10

date	Scripture
1	2 Kódin 5:11-21
2	2 Kódin 6:1-13
3	2 Kódin 6:14–7:7
4	2 Kódin 7:8-16
5	2 Kódin 8:1-15
6	2 Kódin 8:16-24
7	2 Kódin 9:1-15
8	2 Kódin 10:1-18
9	2 Kódin 11:1-15
10	2 Kódin 11:16-33
11	2 Kódin 12:1-10
12	2 Kódin 12:11-21
13	2 Kódin 13:1-14
14	Nkalásiya 1:1-24
15	Nkalásiya 2:1-16
16	Nkalásiya 2:17–3:9
17	Nkalásiya 3:10-22
18	Nkalásiya 3:23–4:20
19	Nkalásiya 4:21–5:12
20	Nkalásiya 5:13-26
21	Nkalásiya 6:1-18
22	Epeso 1:1-23
23	Epeso 2:1-22
24	Epeso 3:1-21
25	Epeso 4:1-16
26	Epeso 4:17–5:2
27	Epeso 5:3-33
28	Epeso 6:1-24
29	Pilipay 1:1-26
30	Pilipay 1:27–2:18

date	Scripture
1	Pilipay 2:19–3:6
2	Pilipay 3:7–4:1
3	Pilipay 4:2-23
4	Kîlosa 1:1-20
5	Kîlosa 1:21–2:7
6	Kîlosa 2:8-23
7	Kîlosa 3:1-17
8	Kîlosa 3:18–4:18
9	1 Tesalonika 1:1–2:9
10	1 Tesalonika 2:10–3:13
11	1 Tesalonika 4:1–5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22–3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitas 1:1-16
27	Taitas 2:1-14
28	Taitas 2:15–3:15
29	Pilimon 1:1-25
30	Hipîlu 1:1-14
31	Hipîlu 2:1-18

date	Scripture
1	Hipîlu 3:1-19
2	Hipîlu 4:1-13
3	Hipîlu 4:14–5:14
4	Hipîlu 6:1-20
5	Hipîlu 7:1-19
6	Hipîlu 7:20-28
7	Hipîlu 8:1-13
8	Hipîlu 9:1-10
9	Hipîlu 9:11-28
10	Hipîlu 10:1-18
11	Hipîlu 10:19-39
12	Hipîlu 11:1-16
13	Hipîlu 11:17-31
14	Hipîlu 11:32–12:13
15	Hipîlu 12:14-29
16	Hipîlu 13:1-25
17	Njems 1:1-18
18	Njems 1:19–2:17
19	Njems 2:18–3:18
20	Njems 4:1-17
21	Njems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13–2:10
24	1 Pita 2:11–3:7
25	1 Pita 3:8–4:6
26	1 Pita 4:7–5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Njon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Njon 2:1-17
2	1 Njon 2:18–3:2
3	1 Njon 3:3-24
4	1 Njon 4:1-21
5	1 Njon 5:1-21
6	2 Njon 1:1-13
7	3 Njon 1:1-14
8	Njuda 1:1-25
9	Tpyuu 1:1-20
10	Tpyuu 2:1-17
11	Tpyuu 2:18–3:6
12	Tpyuu 3:7-22
13	Tpyuu 4:1-11
14	Tpyuu 5:1-14
15	Tpyuu 6:1-17
16	Tpyuu 7:1-17
17	Tpyuu 8:1-13
18	Tpyuu 9:1-21
19	Tpyuu 10:1-11
20	Tpyuu 11:1-19
21	Tpyuu 12:1-18
22	Tpyuu 13:1-18
23	Tpyuu 14:1-20
24	Tpyuu 15:1-8
25	Tpyuu 16:1-21
26	Tpyuu 17:1-18
27	Tpyuu 18:1-24
28	Tpyuu 19:1-21
29	Tpyuu 20:1-15
30	Tpyuu 21:1-27
31	Tpyuu 22:1-21

December